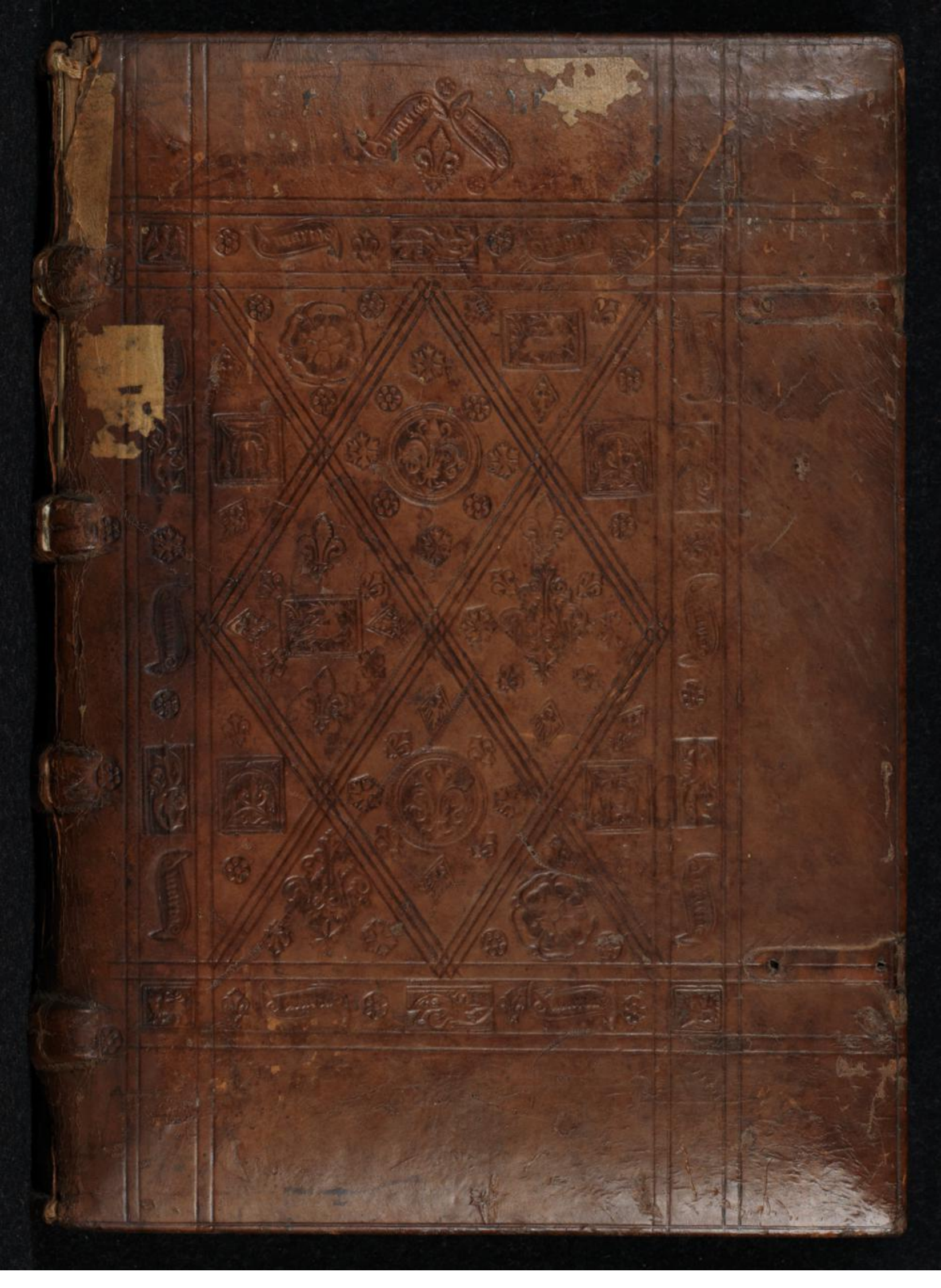

Non ē discpl̄us sup magistr̄u. ꝑ fectus aut̄ om̄is erit si
sit sicut magister eius. Qid̄ aut̄ uides festucā in oculo
fr̄is tui. trabē aut̄ quę in oculo tuo ē. n̄ c̄sideras
Aut quomodo potes dicere fr̄i tuo. frat̄ sine eiciā festu
cā de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabē n̄ uides. hy
pocrita eice p̄mū trabē de oculo tuo. et tunc per
spicies ut educas festucā de oculo fr̄is tui. or̄ Illumina ocul
Respice dn̄e munera supplicantis ęcclę. & sa SECR̄
luti cr[illegible]enciū. ꝑ petua sc̄ificatione sum̄da c̄cede ꝑ
cō Dominus firmamentum meum & refugium meum & liberator meus de
us meus adiutor meus P cō ꝑparent expiatos. ꝑ
Scā tua nos dn̄e sūpta uiuificent. et misc̄dię sēpit̄nę.
R̄S. Induite uos sicut FRĀ IIII.
Felecti sc̄i. & dilecti dī. uiscera misc̄dię. benignitatē.
humilitatē. modestiā. pacientiā sub portantes. inuicē.
& donantes uob̄ met ipsis. Si quis ad uersus aliquē ha
715 bet quęrelā. sicut et dn̄s donauit uob̄ ita & uos.
Sup om̄ia aut̄ hęc caritatē habentes. qd̄ ē uinculū ꝑfec
tionis. Et pax dī quę exsuperat omnē sensū exultet
in cordib; ur̄is. in q̄ & uocati estis in uno corpore. &
grati estote. Verbū xp̄i habitet in uob̄ habundanter.
in om̄i sapiencia. docentes. et cōmonentes uos met ipsos.
in psalmis. hymnis. et canticis sp̄ualib; in gr̄a cantantes.
in cordib; ur̄is dn̄o. Om̄e qd̄ cūq; facitis in uerbo aut
in opere. om̄ia in nomine dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i facite. gr̄as
agentes dō. & patri. ꝑ ih̄m xp̄m. dn̄m nr̄m.
Inilt̄. Cū uenisset ih̄c in tēpl̄u. accesser̄
ad eū docentē principes sacerdotū. & seniores pl̄i dicentes
In qua potestate hęc facis. et quis tibi dedit hanc potesta
tem. Respondens ih̄c. & dixit eis. Int̄rogabo uos &
ego unū sermonē. quē si dixeritis mihi. et ego uob̄ dicā

Stellariū Corone benedicte
Marie virginis ī laudē eius pro
singulis predicatōibus elegātis
sime coaptatum

Pract Th. I 715
2 Be
(Jnk.)

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Prologus

Prologus in stellarium corone benedicte virginis Marie.

Quoniam vt ait beatissim⁹ ille Gregori⁹ maxim⁹. Indignus est dãdis q̃ nõ agit grates de datis. Et Seneca libro de beneficijs dicente. Turpissimũ est gratiã bñficijs nõ referre. Hinc ẽ ꝙ cũ gloriosissima dei genitrix ꝟgo Maria ꝯtinue cõferat inenarrabilia nobis ⁊ cõtulerit bñficia. ꝑ eam enĩ habem⁹ q̃cquid boni habere videmur: Eximio Anshelmo: necnõ deuotissimo Bernardo attestãtib⁹. Uitiosum g̃ ⁊ punitõe dignũ arbitror ei⁹ laudes tacere. maxime cũ viua teneã memoria. in mltis ꝑiculis necessitatibusq̃ et infirmitatib⁹ eius me accepisse suffragia. morbo q̃ppe graui q̃ his ante aliquib⁹ diebus vexabar. voto sibi facto ꝑ eam misericorditer liberatũ me fateor. Qđ q̃dem nisi me cõpulisset indignũ ⁊ insufficiẽtẽ me sentiens: nullaten⁹ hoc opus attẽptassem. Timeo nẽpe ne si ꝑconia laudis eius tacuero sceleris arguar vt infidelis ⁊ ingrat⁹. Hec ergo penes me causa ꝑcipua hũc assumẽdi laborẽ extitit. Spero aũt quia ꝓpositũ meũ ꝑficiet ipa que intẽtionẽ cordis videt Ei⁹ quoq̃ auxilio facere me posse nõ ambigo. ad qđ ĩ eius laude ex me nõ sufficio. Ad ipius igit̃ nati dñi vicz nostri ihu xp̃i gloriã. ⁊ dignissime sue genitricis Marie laudẽ. ac seraphici patris Frãcisci. omniũq̃ sctõꝝ honorẽ: huic opi manũ apponaz. Stilo q̃dem rudi ⁊ sensu ac verbis imperitis materiã ministrans simplicioribꝫ ꝑdicatoribꝫ ampliora exinde eliciendi. Unde ⁊ succincte resecatis alijs: sola ea scribere intẽdo: que ad ꝑdicandũ simplici populo vtilia fore cõperero. Sed ⁊ nec ista ex ꝓprio sensu: q̃n potius alioꝝ peritoꝝ editionibus cõdita cõportaui vt potui. Hortor aũt lectorẽ vt si me ĩ aliquo min⁹ bene scripsisse vl' certe ꝟitatis metas incaute vspiã excessisse ꝑspexerit: nõ q̃d: sed quo anĩo (qꝛ recto) scriptũ sit pensans. ignorãtie aut ingenij modicitati misericorditer ignoscat. Quicq̃d autẽ boni in hoc ipso ope reperit dño ihu ⁊ eius genitrici gloriose: vñ om̃e datum optimũ ⁊ donũ ꝑfectum ẽ attribuat. Nimirũ fide recta adorãdo trinitatem ⁊ redẽptorẽ ꝓgenitricẽ eterne leticie benedico angeloꝝ reginã theoticã ꝟginali stellario. Quia ꝟo dignissima virgo pulcherrima sub figura describit̃ Apoc. xij. habere in capite coronã duodecim stellarũ. Id circo in h̃ ope duodecim eius magnalia siue mysteria: q̃bus ipa tanq̃ duodecim radiantib⁹ stellis ꝑdotata gloriat̃: in duodecim libris distincta describunt̃. Quilibet etiã liber ꝑ certas ꝑtes diuisus: in aliquo suoꝝ articuloꝝ coronã duodecim stellarũ ſm materie cõgruentiã coaptando ꝯtinebit. Quãobrẽ opus istud stellariũ corone benedicte ꝟginis censui noĩandũ. Ipi⁹ nẽpe gloriosissima corona ꝓ singulis ꝑdicationib⁹ coaptata: ⁊ in laudẽ eius feruenter exoranda a nobis ꝑꝑatur: q̃tin⁹ ꝑ eam ĩ celo coronari mereamur. O igit̃ gl̃iosissima celi regina: oro te supplex: mẽte pia: vt has coronaꝝ rosas (q̃q̃ exiles ⁊ tuis merit⁹ impares) acceptare digner⁹: quib⁹ te om̃i laude dignissimã magnificare ꝓposui ⁊ laudare: vt ⁊ tu mater miscđie ⁊ gratie veniã mihi ⁊ gratiã tribuere: coroneq̃ tue celestis ⁊ gaudij ꝑticipẽ facere ĩ suꝑna patria ne dedigneris vbi tuũ natum ⁊ te laudẽ sine fine Amen.

Diuisio huius operis.

In ꝑmo itaq̃ libro agit̃ de mysterio sue dignissime annũciatõis: diuĩeq̃ incarnatõis: ⁊ actiue ꝯceptõis Marie. h̃ nimirũ cetera antecedit ordine dignitat⁹ ⁊ causalitat⁹. In secũdo libro agit̃ de mysterio sue gaudiosissime visitationis. In tercio de mysterio sacratissime purificatõis In quarto de mysterio ĩmaculate sue ꝯceptionis. In q̃nto de mysterio sanctissime sue natiuitat⁹. In sexto ꝟo de mysterio sui benedicti nomĩs ⁊ appellatõis. In septimo de mysterio sue ꝟtuosissime vite ⁊ opatõis In octauo de mysterio sue purissime virginitatis. In nono de mysterio sue excellentissime charitatis. In decimo de mysterio sue gl̃iosissime assumptõis. In vndecimo de mysterio mltiplicis ⁊ ꝑcelse priuilegiatõis ac dignificatõis. In duodecimo libro agit̃ de mysterio debitorie seruitutis ⁊ cultu deuotõnis, scz a nobis sibi exhibende.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Primus liber agit de his q̃ ptinent ad
mysteriũ incarnatõis: annũciatõisq̃ dñice
z ꝯceptõis Marie. Liber iste diuidit in
ptes plures. Pars ꝑma de diuĩe incarna-
tionis ꝯsiliatõe p modũ ꝓdicatõis.

A Beterno ordi
nata sum z ex antiquis: ante-
q̃ terra fieret Prouerbio. viij.
Mira charissimi dei nri erga
nos hoĩes dignatio. Stupẽda supra mo-
dum bonitatis sue ostensio: qm̃ ab eterno
sua impscrutabili sapiẽtia decreuit nostrã
naturã in vnitatẽ psone assumere p incar-
natõis modũ ineffabilẽ in gl'iosissime vir-
ginis Marie vtero: vt nos infimos in or
dine rõnaliũ sup omnẽ creaturã dignifica
ret in seipo vt vicz deus fieret homo: z ho
mo de⁹. iuxta illud Joh. j. Uerbũ caro fa-
ctum est z habitauit ĩ nobis. Mirũ: q̃d
hac re mirabili⁹: q̃q̃ homo fieret de⁹. Et
quẽ celi capere nõ possunt: in vni⁹ ꝗginis
vtero capetur inclusus. Mirabile ꝑ cer-
to foret: si celũ descẽdẽs terre vniret: ꝫ mul
to mirabili⁹ q̃ deus celi creator z oĩm no-
stre vili nature vniat. Unũ Damascen⁹ sup
missus est. Qualiter inq̃t facta sunt vnum
deus z homo: miranť angeli: pauent celi:
vox silet: mens deficit: cum vna puella sic
deũ in suo vtero capit: vt sanctis pacẽ: vi-
tam mortuis, salutẽ pditis cõferat. Hec il-
le. Preterea. Quid homĩ dignius: q̃q̃ vt fie
ret deo frater z ꝑinqu⁹. Propť qd̃ Bern.
ait. Puto q̃ iam me nõ poterit spernere de
us os meũ: caro z frater me⁹. Denicq̃ quid
hac dilectione maius: Qm̃ teste saluatore
Joh. iij. Sic deus dilexit mũdũ: vt filiuz
suũ vnigenitũ daret: vt oĩis q̃ credit ĩ euz
nõ pereat: sed habeat vitam eternã. Hoc ẽ
ergo qd̃ nostrũ cor afficit ad deũ z stringit
hoc est qd̃ in admiratõe animũ suspendit:
qm̃ ab eterno de⁹ sic decreuit z ordinauit:
vt incarnareť ĩ bñdicte ꝗginis vtero z ho
mo fieret: ꝑter qd̃ sapiẽtia diuĩa in verbis
thematis dicit: Ab eterno ordinata sum zc.
id est: ab eterno ꝓordinatũ z ꝓuisum est: vt
mira dispẽsatione diuĩe sapiẽtie de⁹ fieret
homo: ex Maria ꝗgine carnez assumẽdo
zc. De hac q̃ ꝓordinatiõe diuini consilij lo
qui volẽtes: tres cõtemplatões notabim⁹
tria ꝑncipalia cõsilia declarãtes.

Primũ consiliũ dicit creationis.
Scõm consiliũ dicit repationis.
Terciũ consiliũ dicit retardatõis.

¶ Articulus ꝑmus: qualiter deus ꝓordi-
nauit ab eterno creare duplicẽ naturã rõ-
nalem z eam vertibilẽ. ¶ Laplm. I.

Primũ cõsiliũ
declarandũ dicit creatõnis.
Possum⁹ nẽpe pie imaginari
quõ añ creationẽ mũdi in cõ
sistorio sctẽ trinitatis cõsiliũ habitũ est de
hui⁹ mũdi creatione. Et in hoc cõsilio ꝑci
pue tres questiões sunt mote z determina
te. Prima questio: vtruz creari debuerat
natura angelica. Scda questio: vtrũ cre
ari debuerat insup natura hũana. Ter-
cia questio: vtꝫ rõnalis creatura creari de
buerat vertibilis in arbitrio libera. Pri-
ma itaq̃ questio in ꝯsistorio sancte trinita
tis fuit mota: vtrũ vicz cõueniẽs foret crea
re naturã angelicã: Et determiatũ est p di
uinã sapiẽtiã q̃ sic tali rõne: Bonũ vt bo-
nũ suũpius cõicatiuũ esse debet. Hec ꝓ
sitio habeť a Dyoñ. de angelica hierachia
c. x. Et p Aristo. li. j. ethico. dicẽtẽ. Bonuz
quãto cõmuni⁹ tãto diuini⁹. Cum igiť de
us sit summe bon⁹: videť q̃ aliqua creatu
ra rõnalis ab eo ꝓducať in eẽ: quã sue bo-
nitatis ꝑticipem faciat. Et sic diffinitũ est
a deo vt angelica natura creareť in esse spi
rituali z intellectuali z ipo intellectu ab ea
dem ꝑticipareť ipe deus. Hec rõ trabitur
ex dictis Augu. in enchiri c. vj. Trãssum
pnue aũt habeť a magistro. in. ij. di. j. c. v.
Credun⁹ inq̃t rerũ creata ꝫ celestiũ z terre
striũ: visibiliũ z inuisibiliũ causam nõ esse
nisi bonitatẽ creatoris: qui ẽ deus vn⁹ z ve
rus cui⁹ tanta est bonitas: vt sũme bonus
btitudinis sue qua eternaliter beat⁹ est: ali
os velit esse ꝑticipes: quã vidit et cõicari
posse: z minui oĩno nõ posse. Illud igr̃ bo
nũ qd̃ ipe erat: et quo beat⁹ erat: sola boni
tate nõ necessitate alijs cõicari voluit: z ita
fecit. Igiť de⁹ creaturã rõnalẽ q̃ sũmũ bo-
nũ intelligeret: intelligẽdo amaret: amãdo
possideret: et possidẽdo frueret eo. Hec ibi
Cõcordat scriptura Prouerbio. xvj. Uni
uersa ꝓt semetipz opatus ẽ dñs. La. II.

Secũda q̃stio in cõsistorio trini-
tatis scrutissime fuit mota. Utrũ

vicz conueniẽs foret creare humanã naturam vel creaturã. Et determinatũ est p sapientiã diuinã q̃ sic: rõnib̃ pluribꝫ. ¶ Prima ratio pfectionis vniuersi et decoris: Quia cũ ad diuĩe bonitatis manifestationẽ z potẽtie ac maiestatis declarationẽ: deberẽt creari diuersi ordinis multiplices creature. Quedam nẽpe pure spũales: vt angeli. Quedaz pure corpales: vt notat magister. in. ij. di. j. Et Bonauẽ. ibidẽ ꝛcludit: quia si est ponere extrema cõponibilia: ergo z medũ qd cõponit ex terminis. v. phisico. Vñ ad pfectionẽ vniuersi hoc triplex genꝰ requirit. Debuit ergo creari rõnalis creatura cõposita ex corpali z spũali: scz ipse homo. Qm̃ scriptum est Deut. xxxij. Dei pfecta sunt opera. Proinde etiã homo sexta die post omnes creaturas creatus est: z ipo creato deꝰ reqeuit ab omni ope qd patrarat. sicut legit in Gen̄. ad significandũ q̃ homo est finis omniũ et pfectio: ex. ij. phisico. Quia mũdus factꝰ est ꝓter hoiem vt seruiret ei. Sic z homo factus est ꝓter deũ: vt ei seruiret. Magistro i ij. di. j. c. vij. teste. ¶ Secda ratio est diuĩe glorificatõis z laudis. Vñ idem magister vbi sup̄. c. v. dicẽ. Si querat quare creatꝰ sit homo: breui sermõe respõderi potest: q̃ ꝓt bonitatẽ dei: z ad laudãdũ deum: in quo pficit homo: nõ ipe deꝰ zc. Et. c. vij. dicit. Factus est inquit hõ ꝓter deũ. Nõ qz deꝰ sũme beatꝰ eius indiguerit officio (qui bonorũ nostroꝝ nõ eget) sed vt seruiret ei ac frueretur eo cui seruire regnare est. In ꝗ ergo ꝓficit seruiens nõ ille cui seruit. Hec ille. Sicut igit angelꝰ creatus est ad laudandũ deum in celis: ita homo ad laudandum deum in terris: z ei seruiẽdo glorificandus: vt tandẽ eternalit laudare mereat in celesti patria iubilãdo. Huic ꝛcordat i mysterio formatio corpis humani. Qm̃ si bñ ꝛsideramꝰ: i ipa facie hois exaratũ qdãmõ reperimꝰ q̃ si scptura a do impssa hec ꝓba. Hõ dei lauda deũ. Nã linealiter nasus cũ linea genefacit b. Oculus iuxta facit o. z sup ꝓtensuz supciliciũ q̃si titell' significat ly hõ. Et hec q̃ ad vtrãq̃z faciẽ. Aurs sinistra formata ẽ q̃si d. Auris aũt dextra q̃si e. Linea sub naso q̃si i. Et sic resultat hec dictio dei. Lingua q̃z z loq̃la q̃re data ẽ hoi nisi ad laudandũ deũ fm Chryf. de laude dei. Et sic ptz hec oratio: Hõ dei lauda deũ. ¶ Tercia rõ angelice repatiõis: qz hõ factꝰ est vt angelica ruina quã deꝰ ꝓnouerat: ex ipo reparet. vñ magr vbi s. c. xj. De hoie q̃z in diuia scptura repitur inq̃t interdũ q̃ factꝰ sit ꝓt repatiõnẽ angelice ruine: qd nõ est ita intelligẽdũ q̃si nõ fuisset hõ factꝰ: si nõ peccasset angelus. Sz qz inter alias causas hec etiam nõ nulla extitit. Hec ille. In huiꝰ significatõez dicit Basiliꝰ magnꝰ in hexameron. q̃ cum anialia cetera ex terra formata faciẽ habeãt versus terrã respiciẽtia: iõ qz sunt i terrã reuersura: hõ aũt faciẽ hz eleuatã versus celũ z caput erectũ vt se ad angeloꝝ cetũ intelligat finaliter esse eleuãdũ. O igit homũtio: o fidelis ania pẽsa diligẽter ad quẽ finẽ creatus sis: an vt terrenis cupiditatib̃ inhereas: an vt voluptate resolutꝰ sola carnalia sceteris: an vt diuersis vitijs diabolo deseruias: nõ certe: nõ. Sic cũ ꝗ finẽ tue creationis agis. Aiaduerte q̃z qm̃ artifex suũ artificiũ qd ad finẽ intentũ nõ venit destruit z abijcit: vt patet in falsis monetis: sic tu dignus es morte: si deo nõ seruierꝭ z ad celuz nõ tendis.

Capl'm. III.

Tercia questio in consistorio sancte trinitatis fuit mota: vtrũ rõnalis creatura creari deberet vt eẽt arbitrio libera z vertibilis ac peccabilis. Nã arguere posses q̃ melꝰ deꝰ fecisset si rõnalẽ creaturã sic stabilẽ creasset vt nullatenꝰ ad malum culpe z miserie peuenire potuisset. Sz in cõtrariũ p diuinã sapiam determiatũ est q̃ rationalis creatura in libertate arbitrij crearet z ꝓtibilis fieret: z q̃ melꝰ foret pluribus rõnib̃. Prima rõ diuine manifestatiõis hãc rõnẽ ponit Alexan. de bal'. ij. pte sũ. q. xxij. ar. iij. Cõcor. Petrꝰ aureoli in suo cõpẽdio li. ij. ca. penul. Nã ex ꝗ manifestat diuina potẽtia qm̃ p ꝗ oñdit q̃ solꝰ deꝰ inuertibilis z indefectibilis est. Ois aũt creatura mutabilis ẽ: ꝛcueniẽs g̃ erat oñdere creature rõnali q̃ sicut sine deo facta nõ fuerat: ita nec sine deo ꝓsistere poterat. Hec ipam decebat ꝛfirmari in bono q̃ uscz illi cõstaret q̃ ipe solꝰ est deꝰ in q̃ nõ cadit nõ posse. Itẽ ex ꝗ declarat dei sapia q̃ ad bonos z malos: q̃ ad bonos q̃dẽ qz fm ordinẽ diuĩe sapie nemo dignꝰ est coronari nisi q̃ legitime certauerit. ij. Thim̃. ij. Quo ad malos q̃z vt diuina sapia oñdat scire etiã ex malis elicere bona: qd nõ poterat fieri nisi deꝰ fecisset cre

aturā ꝓtibilē in malū. Unū Aug. xi. de ciui. dei. ca. xviij. dicē. Hec de⁹ vllū nō dico angelos sz vel hoīm crearet quē malū futurū pscire nisi piter nosceret q̄by cū bonorū vsibꝫ comodaret, hec ille. Cape exemplū qr mali angeli ꝛ homīes bonorū vtilitatibꝫ comodant qm̄ sūt bonis ad exercitiū ꝓtutis cū eos tētant et pseqūt. Itē ex ꝗ dei clemētia ꝛ misericordia declarat in eo q⁹ dei fili⁹ p liberatione hoīs ꝛ angelice ruine repatōe mittit. Preterea dei iusticia oūdit in ꝗ q⁹ de⁹ tribuit vnicuiq̄ fm opa sua scz bonis etna pmia ꝛ malis etna supplicia. Deniq̄ dei charitas demōstrat qm̄ in libertate arbitrij reliquit creaturaz velle btificari ꝛ saluari Eccī. xv. De⁹ creauit hoīem ꝛ reliq̄t eū in manu ꝯsilij sui ꝛc. O igit q̄ laudabilis ē de⁹ ꝛ q̄ntum grās ei agere debem⁹ ꝛc. Scōa rō laudis maiorīs. Maior enim laus ꝛ honor ē cū q̄s peccare pōt et nō peccat: q̄ cū iō nō peccat qr peccare nō pt. Exēplī grā. Dut⁹ nō laudat de ꝓtute taciturnitatis qm̄ iō nō loq̄tur: qr loq̄ nō pt. Unū ꝛ Arist. j. li. metbaphi. dicē Propter q̄ insunt nobis a natura nec laudamur nec vitupamur: g̃ merito laudād⁹ ē: q̄ potuit trāsgredi ꝛ nō ē trāsgressus: facere mala ꝛ nō fecit Eccī. xxxj. Sicut in exēplo. Dauid laudat q̄ Saulē interficere bis potuit ꝛ nō interfecit. Sic igit ptz q⁹ si hō īm peccabilis fact⁹ fuisset nō esset laudabil' de ꝓtute. igit ꝛc. Propter Grego. in moral'. dicē De⁹ fecit naturā rōnalē bonā eo q⁹ mutabilem ꝯdidit ꝛc. Tercia rō hūiliatōis decebat nēpe rōnalē creaturā vertibilē ꝛ peccabilē fieri: vt cām hūilitatis haberet ꝛ supbiam calcaret ꝛ se agnosceret indigere auxilio diuīo ꝛ ad ipm deū recurrēdi occasionē haberet p ꝯseruādo a pctō: hec ē rō Bonauē. sup. ij. di. xxiij. Quarta rō pmij amplioris nā gl'iosius est nature ꝓtibili ad malū ex meritis gl'iam obtinere: q̄ in īuertibilitate conditā fuisse: ꝛ sic sine alīq̄ genere meriti btificari. Exemplū in puulis baptizat' q̄ in merito xpī salnāt ꝛ nō in ꝓprio: vñ minorē gloriā habēt his q̄ in ꝓprio merito saluāt. Hec est rō Alexan. vbi s. patz igit q̄re p diuinaz sapiam rōnalis creatura ꝓtibilis sit facta: ꝛ q̄ ꝯueniēter. Nil igit calūnie habes o hō ꝗ deū creatorē: imo potiⁿ materiā laudis ꝛ grē Cui⁹ enim culpa tu pctōr q⁹ pibis nisi tua: qr bonū facere nō vis ꝛ a peccato nō desistis. Quid est q⁹ dānaris nisi qr volūtate te pcipitas. O stulte o infelix ꝛ insane pctōr attēde dei circa te bonitatē: ꝛ tuā ꝯtra ipz ingratitudinis prauitatē. Uide quātuz te cupiat saluare: cū in tuo arbitrio cōstituerit te: vtꝫ bonum vel malū velis: au sculta quid dñs dicat per Osee. ca. xiij. Perditio tua ex te: ex me tm̄modo auxiliū tuū ꝛc. O vtinā agnosceres tuam libertatē: ꝛ nō subijceres te ī diaboli captiuitatē ꝛc. Heu heu q̄nta cecitas mentis inualuit vt q⁹ homo peccat nō recognoscat sed in deū retorqueat loquēs blasphemias ꝛ dicat: Sic me de⁹ fecit vt peccē audi ꝛ pensa verba Aug. li. de libe. arbi. dicentē: Naturas inq̄t oēs fecit deus nō solū in iusticia pmāsuras sed peccaturas: nō vt peccarēt: sz si nō peccarēt coronarent: si peccarēt punirent. Qui g̃ peunt arbitrio peunt Et q̄ saluant grā dei liberāt ꝛc. Hec ille.

Articulus scōs: qualiter deus preordiauit ruinā angelicā repandā.

Secundū cōsiliū declarandū dicit repatiōis. Pie nēpe possum⁹ cōtēplari: quō sancta trinitas puidens rōnalē naturam tam in angelo q̄ in homīe ruituram tractauit ꝯsilium de repatione ne ciuitas superna vacua suis ciuibꝫ maneret. Et hoc tali rōne que accipit ex dict' Anselmi li. cur deus hō: dicētis. Nullaten⁹ decet sūmā stabilitatē suū ꝓpositū pmittere infirmari: nec decet summā sapiam pmittere nobilissimas creaturas vltimo suo fine fraudari. Sz qr deus ꝓposuit hoīem ꝛ angelū ad beatitudinem creari. Si ergo nō fiet repatio cū vtraq̄ natura labat: angelica q̄dem p pte: hūana vero p toto dei ꝓpositum infirmabit: et creature suo fine fraudabunt. Sic ergo cōsilium determinatū est: q⁹ fieri debeat repatio. Sed in hoc consilio tres alie questiones mote sunt ꝛ determinate. Prima vtruz p hac repatione vterq̄ scz angel⁹ ꝛ homo redimi debeat. Scōa questio vtrū alīq̄ creatura p hac redemptione facienda sufficiat. Tercia q̄stio cui diuinarū psonarū hanc redemptionis satisfactionē facere ꝯueniat.

Capitulum. I.

Prima questio in hoc scōo consilio mota est in consistorio sancte trinitatis. vtrum vicz vterq̄ scz angel⁹ ꝛ

homo post lapsum redimi debeāt ꝑ repati one ruine. Et argutū ē q̄ sic: qr peccatū hominis ⁊ peccatū angeli vni⁹ generis esse debebat: ⁊ est, qr vterq̄ ꝑ supbiam peccauit, g̃ deus vtriq̄ subuenire mīcorditer debuerat. Sz ad istud determinādo rndit diuīa sapiētia q̄ sol⁹ homo redimi ōbebat ⁊ ex eo ruina angelica repari. Nec deberet xpi incarnatio subuenire angelo lapso: qr peccatū angeli est irremediabile: peccatum autē homis remediabile. Et hoc pluribꝫ rationibꝫ fm Tho. in. iij. scpto sniarū. di. j. ar. ij. Et fm Bonauē. sup eodē. iij. li. aliosq̄ doctores cōiter. Prima ratio ex pte potētie cognitiue: qr angelus cognoscit in luce plena ꝑ intellectū deiformē vt sic ꝑ ignorantiā nō excuset. Totū eīm pōt ꝓsiderare sine inq̄sitione: qd ad electionē alicui⁹ rei ptinet. Hō aūt cognoscit q̄ agenda sunt deliberādo ꝑ rōnē: q̄ est quedā obūbratio intellectus: vñ hō peccans de venia cogitauit ⁊ in aliq̄ decept⁹ est: vt dicit magr li. ij. di. xxij. Nō autē angel⁹, vñ Damasce. dicit. Quāto nobilior fuit in angelis dei cognitio tāto peior in eis fuit errōris occasio: qr seru⁹ sciens volūtatē dñi sui ⁊ nō faciens plagis vapulabit multis. Scda rō ex pte potētie volitiue: quia volūtas angeli iuertibilis est ad bonū post electionē mali: vñ peccādo īmobiliter inheret malo. Nec ē susceptibilis pnie. Jō Damascen⁹ li. iij. Angeli sicut nō fuerūt nec sūt nec erūt susceptibiles penitentie ita nec venie. Quod eīm facit hoīb⁹ mors hec angelis casus ⁊c. Hō aūt est susceptibilis pnie. igit ⁊c. Hic cadit exēplū qd legit de sctō Martino: ⁊ etiā Augustino. Qui pmittebat demoni se oratuꝫ ꝑ eo dūmō peniteret ⁊ ipsi diabol⁹ rndit: nullomō velle penitere ⁊c.

Tercia rō ex pte culpe: qr fm Aug. Angeli nullo suggerēte peccauerūt. Jō nemīe repante redimi debuerūt. Hō aūt diabolo suggerēte cecidit: ideo dei virtute subleuari debuit. Itē qr culpa homis ꝓmi totā posteritatē infecit ⁊ corrupit: ⁊ tota cecidit hūana natura in vno peccante. Et iō indecens erat vt tota relinqueret sub dānatōe. Angelica aūt natura nō ꝓpagat ex vno ex q̄ viciū ꝓtraheret. Sz oēs angeli actu exīntes ꝑ prio arbitrio peccauerūt. igit ⁊c. Vñ iusticiā diuinā nō decebat vt oēs illi ad quos corruptio peccati ꝓmi homis deuenire debebat qui q̄dem nōdū erant actu sed ī virtute tm̄ puscꝫ essent vltimā damnationē recipent. Omēs autē angeli actu existētes ꝑ prio arbitrio peccauerūt. Ideo decens erat vt oīno illi peccantes pirent: maxime qr īmobiliter malo adhesissent. Quid igit dicam vobis o peccatores indurati: excecati: et desperati: q̄ diabolo sil'es estis: qr ex certa malicia peccatis ⁊ nullo etiā suggerente ad malū curritis: mlt'os quoq̄ alios verbo ⁊ exemplo inficitis. Et heu heu qd̄ maximū est: īmobiliter in peccato pseueratis: hoc quippe diabolicum est: vt dicit Aug⁹. Humanū est inq̄t peccare: sed diabolicū est pseuerare. Quaz vobis sententiā ꝓferre valeo: nisi illam Petri apli in sua canonica. Si angelis peccātibus nō pepcit ⁊c. Expgiscimini igit o peccatores ⁊ nolite cū diabolo damnari.

Capitulū. II.

Secunda questio mota est: vtrū aliqua creatura ꝑ hac repatione faciēnda sufficiat vt deuz incarnari nō oporteat. Et cōclusum est a diuina sapientia ꝑ hanc ꝓclusionē: q̄ nullus purus angelus: nec aliquis purus homo: aut quecūq̄ creatura pura ad hanc repationē sufficeret sed deum incarnari īpm opteret: pluribus hoc rōnibus. Prima ratio condigne satisfactionis: Nam licet vt ait Aureli⁹ Aug. xiij. de trini. ca. x. Alius modus fuit deo possibilis q̄ ille quem tenuit in redemptiōe: qr eius potestati cuncta subiacēt: tm̄ debuit oīno fieri ꝑ satisfactionē: quoniā hic modus cōgruentior fuit ⁊ decentior: tam ex pte dei q̄ ex pte nostra: vt ꝓbat Bonauē. in. iij. di. x. ar. j. Et Rych. ibidez. q. iij. Primo inquā ex pte dei ꝑ tanto: quia in omī opere debet manifestari miscōia ⁊ iusticia. ps. Universe vie dñi miscōia ⁊ veritas. Sed si de⁹ naturam humanā repasset absq̄ satisfactione fuisset manifesta miscōia sine iusticia. Nūc autē vtraq̄ manifesta est: quia iusticia in satisfactione: miscōia in modo repandi: eo q̄ cum purus homo nō posset satisfacere: de⁹ pater suum filiū dedit ꝑ satisfactōe: in q̄ tanta miscōia dei claruit qua maior excogitari nō potuit. vt patz ꝑ Anshel. ij. li. cur de⁹ homo. ca. ij. Secūdo ex pte nostra: quia sicut genus humanū deū inhonorauit ꝑ culpaz sic oportebat vt honoraret ꝑ penaz. Sicut eīm honorabili⁹ est habere meritis vitā eter

nam (ceteris paribꝰ) q̃ꝫ sine meritis. Sic honorabilius fuit nos deo ꝑ satisfactionez recõciliari: q̃ꝫ sine satisfactione. Hec Rych. et Bonauẽ. Fundamentũ haruꝫ rationũ ponit Anshel'. li. j. cur deus homo. ca. xij. sic dicens. Liberior inquit esset iniusticia: si sola miscdia dimitteret. Et iterꝫ ibidem subdit. Dimittere peccatũ sine satisfactione: nõ est aliud q̃ꝫ nõ punire. Si autẽ peccatũ nõ punitur: inordinatũ aliquid dimittit. Non autem decet deum aliq̃d inordinatũ in suo regno dimittere: ergo debuit peccatũ homĩs dimitti nõ nisi ꝑ iustam satisfactionẽ: quam non potest facere creatura pura: vt patebit statim scda rõne. igit ꝛc. Scda ratio culpe ꝛ eius offensiõis: Quia om̃is homo: angelus ꝛ quelibet alia creatura finita ꝛ finite bonitatis ac meriti est: offensa aũt dei infinita ex ꝑte dei: ꝛ ideo cũ finiti ad infinitum nulla ꝓportio: nulla creatura satisfacere põt. Item deus purus in sua natura impassibilis est: ꝛ ideo satisfactioni subijcere nequit. Concludit ergo ꝙ sit satisfactor deus ꝛ homo: deus q̃dẽ vt infinite satisfaceret ꝑm mẽsuram offense. homo autẽ: vt qui peccauerat pateret ꝛ in ea natura scꝫ humana deus satisfaceret. Ex aũt peccatũ sit infinite offensionis: ꝓbatur ꝑ eosdem Rychar. ꝛ Bonauen. vbi sup̃. Quia peccatũ homĩs est contra bonitatẽ infinitam: scꝫ deuꝫ. Et quia naturam humanã ꝑuauit bono infinito: rem etiam infinitaꝫ in potentia corrupit: quia si deo placeret indiuidua humana mltiplicari sine fine om̃ia illa corrũperet: ꝛ ideo ĩ peccato homĩs fuit infinita iniuria. Ad ꝑ autẽ ꝙ sit satisfactio condigna: oportet ꝙ ꝑm q̃ntitatẽ culpe sit quãtitas emende Deut. xxv. Pro mẽsura peccati erit ꝛ plagarũ modus. Unde claret ꝙ istam satisfactõeꝫ facere nõ potuit: nisi ille qui esset deꝰ ꝛ homo: ꝓut probat Anshel'. ij. li. cur deꝰ homo. c. vj. Tercia ratio incõuenientie talis repatiõis. Nã vt dicit Anshel'. li. ij. cur deus homo. ca. xiij Incõueniẽs erat vt homo purus rapasset: quia peccator peccatorẽ nequit iustificare: Sed si homo seip̃m repasset peccator pctõres iustificasset. Item ꝑm Tho. iij. scrip. sententiaꝝ di. j. ar. ij. Si deus nõ ꝑ seip̃m sed ꝑ angelũ repasset naturã humanã corruptaꝫ duo incõueniẽtia subsecuta fuissent. Primũ ꝙ semꝑ homo angelo salutis sue debitor esset. Scdm ꝙ in beatitudine angelo equari nõ posset qd est ꝯtra illud Mat. xxij. Erũt sicut angeli dei in celo. Deniq̃ꝫ q̃cunq̃ꝫ alia pura creatura repari potuisset: ipsi: hõ debitor salutis fuisset: ꝛ diuinũ honorẽ creature exhibuisset. Cõclusum est ergo miro diuine sapientie ordine vt deus fieret homo: ꝛ ꝑ illum misericorditer liberaret homo. O quãta dei pietas: quis excogitare posset misericordie eius magnitudinẽ: vt cum nullo mõ liberari posset ꝑ aliquã creaturã homo: ip̃e deus ꝓ homĩe seip̃m daret: ꝛ satisfactionez penalẽ ꝓ culpa homĩs subiret tantꝰ rex regum ꝛ dñs dñantiũ: ꝓ taꝫ vili ꝛ misero puluisculo: scꝫ homĩe seip̃m morti subijceret vt istum in gloriã exaltaret a suspẽdio inferni liberatũ. Gratias ergo charissimi agamꝰ tante pietati ꝛc.

Capitulum. III.

Tercio: quia ꝯclusuꝫ est ꝙ deꝰ hõ debet facere hãc satisfactionẽ questio mota est: Que ꝑsonarũ diuinaꝝ deberet incarnari vt deus hõ fieret ꝛ satisfaceret. Possibile nãq̃ꝫ fuit patrẽ ꝛ filium ꝛ spiritũsanctũ incarnari. vt dicit magister in. iij. di. j. Quia q̃cquid potest filius: potest ꝛ pater ꝛ spũssanctꝰ: cum sit vna potẽtia in tribꝰ Sicut ergo filiꝰ potuit incarnari: ita ꝛ pater ꝛ spũssanctus. Sed ꝑ sapientiã diuinã determinatũ est ꝙ nõ cõueniret patri ꝓpter ꝓprietatẽ innascibilitatꝭ. Nõ em̃ decet vt q̃ in deitate est pater: in humanitate sit filius. Siliter ꝙ nec ꝯueniret spũisctõ incarnari: ne nomẽ filij in plures ꝑsonas trãsferretur. Hec btũs Tho. in. iij. di. j. Cõcordat Rychar. ꝛ Bonauẽ. Cõclusuꝫ est igit ꝙ soli ꝑsone filij ꝯueniret incarnari: ꝛ hoc pluribꝰ rõnibus quas ponunt doctores p̃dicti ibidẽ. Prima ratio: quia filio ꝯuenit iste determinatꝰ modus originis. s. nasci: vt qui in diuinitate est filiꝰ dei patris: in hũanitate sit filius ꝟginis matris: ꝛ sic nõ essent plures filij in trinitate. Scda ratio: quia cũ filiꝰ sit verbũ dei: quo oĩa creata dixit vel dicit: congruũ est ꝙ ꝑ eundẽ oĩa reparet ꝑ incarnationẽ. Tercia ratio: quia ille qui faceret hanc satisfactionẽ debebat fieri mediator q̃ recõciliaret hoĩem deo. In trinitate aũt ꝑsona media est filiꝰ. igit ꝛc. Quarta ratio: quia in incarnatõe remediũ adhibet peccato ꝑmi homĩs: qui peccauit ꝯtra sapientiã

appetendo scientiā dei Gen̄.iij. Sapientia aūt filio attribuit̄ in diuinis, igit̄ ꝛc̄. Plures alias rōnes causa breuitatis obmitto. Determinato igit̄ ꝙ filiꝰ deberet incarnari ait ad patrē iuxta sentētiā Bonauēture vbi s̄. ꝛ dixit illud Jone. j. Scio inquit ꝙ ꝓpter me venit hec tēpestas: quia scz meā sapientiam appetendo homo cecidit. Jō ecce ego mitto me ī mare. s. mortalitatꝭ ꝛ miserie mūdi. Sicqꝫ determīatū est scd̄m ꝯsiliū.

Articulus tercius q̄ꝫdiu a p̄ncipio mundi debuit differri ipa incarnatio xp̄i.

Capitulum. I.

Terciū cōsilium p̄ncipale dicit̄ retardatiōis siue dilatōis. Postq̄ꝫ em̄ decisum est filiū dei debere incarnari ortū est scd̄m ꝯsilium in ꝯsistorio trinitatis: quādo deberet hoc fieri aut q̄ꝫdiu a p̄ncipio mūdi differri post homīs peccatū: vbi ꝛ tres questiones vertere licebat: ꝛ decise sunt. Prima questio vtrū ante peccatū tempe īnocētie dei filius deberet incarnari. Et ecce charitas dei arguebat sic: quia opus incarnationis fit ꝛ ꝓcedit ex maxima charitate. iuxta illud Joh. iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suuz vnigenitū daret vt oīs qui credit in eum nō ꝑeat: sed habeat vitā eternā. Sz amor req̄rit celeritatē doni ꝛ nō tm̄mō donum: ergo cito: id est in p̄ncipio mūdi ꝛ eiꝰ creatōis deberet dari hoc sūmū donū. Sz ad istud rn̄dit diuina sapīa dicens: ꝙ amor debet esse discretōi adiunctꝰ vt nō faciat donū accelerari añq̄ꝫ expediat ei cui dat̄. Nō aūt expediebat h̄ donū generi hūano añq̄ꝫ exp̄imento disceret q̄ntum eo indigebat: vt sic acceptū charius haberet̄. Vn̄ determinatū est ꝑ diuinā sapīam ꝙ ante pctm̄ tpe vicz innocētie nō deberet filiꝰ dei incarnari eo ꝙ medicina nō debet dari nisi infirmis: iuxta illud Math. ix. Nō est opus valentibus medicꝰ: sz male habētibꝫ: nō em̄ venit vocare iustos sz peccatores ad penitētiam. Et quia incarnatio dei medicina debet esse ꝛ est ꝯtra peccatū: ergo post peccatū debuit filius dei incarnari. Hec Bonauē. ꝛ Rychar. de media villa: ꝛ cōmuniter alij doctores sup. iij. sentētiaꝝ di. j. Concordat Tho. iij. ꝑte. q. j. ar. v.

Capitulum. II.

Secūda questio mota est: vtrū statiz post culpā cōmissam dei filiꝰ incarnari deberet: ꝛ mox diuina sapiētia determīauit ꝙ nō: pluribꝫ rōnibꝫ positis a doctoribꝫ p̄cipue sctō Tho. vbi s̄. Prima rō vt peccatū innotesceret: nā peccatū hoīs ex sup̄bia ortū habuit ꝛ ideo ꝯueniens erat vt de lege naturali ꝛ scp̄ta ꝯuinceret̄ p̄us: ꝛ sic humiliatꝰ cognosceret se indigere liberatore: cōperto ꝙ nec ꝑ legem naturalē nec ꝑ legem scp̄tam posset liberari. Nimirū si pꝰ casum statim xp̄s venisset homo putasset ꝑ legem naturalē se liberari potuisse. Sil'iter ꝛ si in lege mosayca venisset ꝑ illam legez se saluatū putasset: ꝛ sic sup̄fluum putasset xp̄i aduentū. Scd̄a ratio vt dignitas xp̄i clarescerет: quia em̄ xp̄us est rex regum: ꝛ dn̄s dn̄antiū Apoc. xix. Et ideo decuit eū venire vt summū regē: cuius aduētū regis solitū est vt multi p̄conisent: multi eū ingrediētez ī aliquā ciuitatē vel regnuz p̄cedant ꝛ multi comitent̄ ac sequent̄. Sic ꝛ de xp̄o sp̄ualiter accipiēdū deꝰ decreuit vt mlti ꝓphete eiꝰ aduētū p̄conisantes p̄cedere debeāt. Juxta illud glo. ad Gal. iiij. Quāto inq̄t maior iudex veniebat tāto p̄conū multoꝝ series lōgior p̄cedere debebat. Et etiā ꝙ mlti sctī comitari debeāt ꝛ sequūt̄. iuxta illd̄ Apoc. vij. Pꝰ hec vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat ex oībꝫ gētibꝫ. Notāter dicit post hec. i. post sctōs veterꝭ testamēti sig̃tos vt ibidē ptz: ex om̄i tribu filioꝝ isrl'. Tercia rō vt dn̄s nō tepesceret: sz ī cordibꝫ hoīz feruesceret. Nā si mox xp̄s post hoīs casuz venisset: ip̄m bn̄ficiū incarnatōis nō tā gratū fuisset. Et deniqꝫ postea tā lōgissimo ductu tp̄is subsequētꝭ vsqꝫ ad finē mūdi hoīes immemores effecti: tātū bn̄ficiū nō recog̃uissēt. Sic q̄z lumē fidei ꝛ feruor dilectōis tepuisset, iuxta illud Lu. xviij. Cū venerit filiꝰ hoīs putas ne īueniet fidē sup̄ terraz: qd̄ certe circa finē mūdi erit hoībꝫ tepescētibus ex tp̄is lōgitudīe ꝛ iniq̄tate crescēte: qd̄ tāto magis accidisset si a p̄ricipio mūdi vel citra xp̄s venisset scz ex subseq̄ntis tp̄is lōgitudine.

Capitulum. III.

Tercia questio mota est: vtrum bonum esset vt deberet differri incarnatio xp̄i vsqꝫ ad finem mūdi: et diuina sapientia declarauit ꝙ nō: triplici ra-

tione. Primo ratione iusticie, qꝛ finis mũ
di est tp̃us iudicij ⁊ iusticie, p̃s. Cum acce-
pero tp̃s ego iusticias iudicabo. Incarna-
tio aũt dei ꝑtinet ad miscdiaꝫ, vñ ad Thit.
iij. Nõ em̃ ex opibus iusticie que fecimus
nos: sed ꝑm suã miscdiam saluos nos fecit.
Scdo ratione humane malicie: quia in
fine mũdi tam dei reuerẽtia q̃ꝫ moruꝫ hone
stas ⁊ oĩs bonitas extinguet̃ Math. xxiiij.
Quia habũdabit iniq̃tas refrigescet chari
tas. Tercia ratio congruẽtie: quia con-
gruebat ꝙ sicut xp̃s dñs veniebat in mun-
dũ vt mediator: ita decentia regia xp̃i req̃-
rebat quedã mẽbroꝝ suorum p̃cedere: que-
dam sequi: sicut ⁊ in p̃cedentibꝫ tactum est:
ꝓpterea ꝓphetauit Abacuc. iij. ca. dicẽs. In
medio annorũ notum facies illud scꝫ opus
nostre redemptõis humane. Hec ꝑm Pe-
trũ aureoli, necnõ ⁊ Rayneriũ in sũma sua
⁊ cõmuniter doctores alios.

Conclusio huius consilij.

Itaqꝫ conclusũ
est ꝑ sapientiã diuinã ꝙ summa
cõgruentia deberet fieri hec in-
carnatio diuina: hoc est tempis
plenitudine quo facta est scꝫ vergente mũ-
di vespere vti sponsus de thalamo egrede-
retur xp̃s honestissima ꝟginis matris clau
sula: ꝓut canit eccl'ia. Et vt hec cõgruentia
magis clarescat. Nota ꝙ ꝑm numeꝝ duo-
decim stellaꝝ quas describit Johẽs in apo
cal'. ca. xij. In corona capitis beate Marie
ꝟginis di. Mlier amicta sole ⁊ luna sub pe
dibus eiꝰ: ⁊ in capite eius corona duodeciꝫ
stellaꝝ. Diuina sapiẽtia circa hoc determĩa
uit duodecim cõgruẽtias q̃bus veluti duo
decim stellis radiat mysteriũ diuĩe incarna
tionis ex Maria ꝟgine atqꝫ nostre repatio
nis ꝑ xp̃m facte. Nimirũ diuina incarnatõ
ex Maria ꝟgine p̃cipue duodecim myste-
rijs circũdata decorat̃ ꝓ nostra repatione
⁊ cuilibet mysterio certa ꝯgruentia coapta
tur: que seriatim hic subscribunt̃ ꝑm cõde-
centiã tempis anni mẽsis diei ⁊ hore: vt pa
tet intuenti. Prima cõgruẽtia diuĩalis in
carnatõis ꝓ mysterio ip̃o: quia sicut p̃mus
homo fuit cõditus sexta reuolutiõe diurna
li a p̃ncipio creatõis mũdi. i. sexto die ad cõ
plemẽtũ totius mũdi Gen̄. j. Ita scds Adã
xp̃s sexta etate ⁊ sexto millenario mũdi ꝑm
Orosium: ⁊ cõiter doctores: currẽte debuit
homo fieri deꝰ verus: ad totiꝰ creature ꝑfe-
ctionẽ. Hec Bonauẽ, sup. iij. Scda con
gruentia filialis imaginatõis: quia sicut de
us pater sexta reuolutõe. id est sexta feria di
xit ⁊ voluit. Faciamꝰ ait hoĩem ad imaginẽ
⁊ silĩtudinẽ nostrã. Ita ip̃a etiã feria sexta se
xte etatis ⁊ reuolutõis mũdi: Ip̃a ꝑsona fi
lij dei patris. id est xp̃s qui est imago patris
⁊ figura substãtie eius dicẽte apl'o Hebreo.
j. debuit homĩs formã in incarnatõe ex vir
gine: iubente deo patre suscipe q̃ quidez ad
imaginẽ dei facta est Gen̄. j. Tercia con
gruentia mũdialis repationis: scꝫ ꝑ xp̃i ad-
uentũ quod declarat̃ sic. Nam de tempe q̃
creatus est mũdus tres sunt positiões siue
opiniones. Prima est rabbi Elieser ⁊ suoꝝ
sequaciũ: dicentiũ ꝙ mũdus factꝰ est in mẽ
se septẽbris quãdo fructus sunt in arboribꝫ
maturi ⁊ habẽtes semĩa ĩ seip̃is: ꝓpter quod
scribit̃ Gen̄. j. Et ꝓtulit terra herbã virentẽ
⁊ facientẽ semen. Et hec opinio cõius tene-
tur ab Hebreis: vt dicit Nicolaꝰ de lyra su
per Genesim. Scda ẽ opinio rabbi Jo
sue ⁊ suoꝝ sequatiũ dicentiũ: ꝙ mũdꝰ factꝰ
est in mense martij: quãdo terra incipit ger
minare herbas: Vñ ⁊ Exod. xij. dixit dñs.
Mẽsis iste: id est martiꝰ vobis p̃ncipiũ mẽ
sium p̃mus erit in mẽsibus anni. Licꝫ autẽ
Nicolaꝰ de lyra videat̃ declinare ad p̃maꝫ
opinionẽ: tñ libro de questionibꝫ noui ⁊ ve
teris testamẽti dicit̃ cũ secũda: ⁊ Franciscꝰ
maronis hãc scdam opinionẽ approbat ex
eo ꝙ sol in martio intrat p̃mũ signum celi:
id est arietem: ⁊ ibi incipit cursum suũ: vnde
videt̃ ꝙ in p̃ncipio creatiõis mundi: Sol
creatus sit in signo arietis: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs mũ
dus in martio est creatus ⁊c. Tercia po-
sitio de die quã om̃es cõiter doctores ap-
probãt ex sacra scriptura ꝙ vicꝫ mũdus ce
pit creari die dñico. Tunc ad ꝓpositum re-
deuntes: patet quia hec om̃ia congruũt re
parationis mysterio: vt sicut mũdus crea-
tus est ꝑm primã opinionẽ in septembri: ita
exordium repationis nostre in mense septẽ
bri cepit quo scꝫ mense beata Maria filiuꝫ
dei conceptura est nata in mundũ. Et sicut
ꝑm opinionem secundaꝫ mundus creatus
est in martio: ita in eo mense christus deus
est conceptus et passus atqꝫ sic mundus re
paratus. Deniqꝫ sicut dominica die mun-

dus cepit creari: sic dñica die xps nascens: ⁊ ipa die a mortuis resurgens: atqꝫ de celo ipa die. s. dñica ad iudiciũ vẽtur⁹: mũdũ reparauit ⁊c. Quarta cõgruentia angelicaꝶ nũciationis: qꝫ sicut in casu hoīs angel⁹ malus Euã virginẽ alloquẽdo ad ꝯsensuꝫ culpe induxit ⁊ sic hoīez occidit feria sexta. Ita feria sexta bon⁹ angelus Gabriel virginem Mariã salutauit ⁊ ad ꝯsentiendũ deo ĩdutit que ꝟgo caput serpẽtis ꝯtriuit. Quinta cõgruẽtia ꝟginalis fecũdatõis: qꝫ sicut sexta feria ꝑmus Adã de terra ꝟginea (q̃ erat terra bñdicta a deo: necdũ maledictionẽ ex pctõ incurrerat) est creat⁹ ⁊ format⁹: atqꝫ in paradiso amenitatꝶ locatus: Ita feria sexta scõs Adã xps de benedicta carne virginis Marie format⁹ ĩ padiso vteri ꝟginalis collocatus est. Sexta cõgruentia exordialis saluatiõis: qꝫ sicut dãnatio hoīs feria sexta exordiũ sumpsit a femina formata eo die de latere viri dormiẽtis: ita saluatio homīs feria sexta a femia Maria ꝯsentiente ⁊ ꝯcipiente xpm: habuit exordiũ: ⁊ viro xpo dormiente in cruce feria sexta ipa femina Maria cõpatiendo ad lat⁹ sub cruce stetit: ⁊ sic salⁿ mũdi est pfecta. Septima cõgruentia ligni crucis suspẽsionis: quia feria sexta: hora sexta Adã fructũ ligni decerpsit: Jõ feria sexta hora sexta fruct⁹ vteri virginalis in ligno suspẽdi debuit: vt q̃ in ligno vicerat in ligno vinceret ⁊c. Octaua manualis extẽsionis: qꝫ sicut homo feria sexta: horaqꝫ illi⁹ diei sexta man⁹ suas ad rapinam latrocinij inique extendit ad lignũ vetitũ: Ita xps eadem hora inter latrones in crucis ligno manus extẽdit. Nona penalis mortis: quia Adaꝫ mortẽ incurrẽs ex pctõ: inclamat hora nona ferie sexte a deo dicẽs: Adã vbi es: dum deambularet dñs in padiso ad auraꝫ post meridiẽ Gen. iij. Ex quo accipitur ꝑm Franciscũ maronis, q⁹ hoc fecit circa horã diei nonã: ita xps in cruce p̃ dolore clamãdo hora nona mortu⁹ est. Decima congruentia totalis expensiõis: siue expositiõis: qꝫ sicut feria sexta circa horã sextam ⁊ nonam: qũ nec penitere voluit Adã: se tradidit cuꝫ tota sua posteritate in mortẽ ⁊ captiuitatem diabolo. Ita eadẽ feria sexta ⁊ horis dictis xps se totũ expendit ⁊ exposuit ꝑ nostra redemptõe: qꝫ ꝑ nobis effudit totũ sanguinẽ etiã cordis: ⁊ corp⁹ totaliter exposuit penis atqꝫ aiam tradidit. Undecima cõgruẽtia carceralis vel infernalis visitatõis: qꝫ sicut hora nona ferie sexte homo eiect⁹ est de paradiso: et infernali carceri oĩno deputat⁹ ꝑ scelere: Ita xpus hora nona expirãdo mor ad carcerẽ infernalꝫ descẽdit: sctõs patres visitãdo; et diuie visionis fue padisum eis patefecit ⁊c. Duodecima cõgruẽtia celestꝶ reductõis: quia sicut hõ padisum terrestreꝫ ⁊ celestẽ amisit: ⁊ hora nona in exulatũ hui⁹ miserie est emissus de padiso: Ita xps hora nona ascendit: et hoīem in celestẽ patriã reduxit. O igitꝶ magne ⁊ admirabilis deus: o pater misericordiaꝫ: q̃ꝫ miro ordine sapientie ⁊ miseratõis nos redemisti: o amorose iesu: q̃ntũ nos dilexisti: cum te ꝑ nobis tã misericorditer exposuisti: Tibi dñe laus ⁊ gratiarũactio in secula seculoꝫ: Amẽ.

¶ Scda pars ꝑmi libri: de sanctoꝫ patrũ desiderio ⁊ exoratõne ꝑ incarnatõe xpi: sub ꝓcessu historico ⁊ deuoto.

Ostende nobis

O dñe miscõiam tuã: ⁊ salutare tuum da nobis. ps. lxxxiij. scribit in ꝓsona generis humani: diuinam incarnatione efflagitantis. Humanũ siq̃dem genus peccato ꝓentis ꝑmi damnatum multis malis erat addictum: qꝫ erat captiuatum ⁊ carceri infernali deputatũ. Itẽ erat in hui⁹ mũdi exilio inenarrabilib⁹ multis miserijs relegatũ ⁊ a patria celesti exclusum: et qꝫ nouerat quia nõ nisi ꝑ dei filium qui eẽt infiniti meriti posset liberari; put id spiritusſctũs ꝑ ora omniũ ꝓphetaꝫ ⁊ ꝑ figuras patrib⁹ factas edocuerat. Idcirco sancti patres in ꝓsona totius generis humani in lymbo clamabãt desiderantes erui ⁊ dicebant. Ostẽde nobis dñe miscõiam tuam scꝫ nos redimẽdo: et salutare tuũ. i. xpm saluatoreꝫ da nobis. Unde de hoc patrũ sanctorum desiderio ⁊ orõne in ꝓsenti ꝓte agẽdo: tria mysteria notabimus.

Primũ mysteriũ dicit exoratõis.
Scdm mysteriũ determinatõis.
Terciũ mysteriũ electionis.

¶ Articulus ꝑmus ꝑ modum deuote historice contẽplationis: qualiter sancti patres in lymbo deum exorauerunt ꝑ liberatione ꝑ filium dei.

Capitulum. I.

PRimũ misteri
p um dicit exorationis. Circa qd
fm deuotos ꝓtẽplari possum⁹:
put hũane imaginatiõis erigit
mod⁹: q cũ scti patres tenerent capti ĩ lym
bo: diabol⁹ sup eos tãq̃ sup seruos volebat
dñari. Iuxta illd. ij. Pet. ij. A q̃ quis supa
tus est: ei⁹ ⁊ seru⁹ ẽ. Nouerat tñ q sacra scri
ptura pnũciãte scti patres spabant xpm vẽ
turũ deũ in carnẽ ⁊ passuꝝ p redemptõe ge
neris hũani: ſz nõ aduertẽs diuiuũ ꝓsilium
putabat q de⁹ pati nõ debuit ⁊ hõ satisface
re pur⁹ nõ valet soluẽdo dãna fraudis com
misse: Iõ in supbia crescẽs diabol⁹ deride
bat sctõs patres in lymbo di. illud. j. Reg.
xvij. Eligite ex vobis viꝝ q descẽdat mecũ
ad certamẽ veniat ⁊ liberet vos. Et expro
brãdo di. illud Malach. iij. Uan⁹ est oĩs q
seruit deo ⁊ quod emolimẽtũ qꝛ seruiuistis
ei. Uñ scti lamẽtãtes di. Treñ. iij. Pupilli
facti sum⁹ serui dñati sunt nr̃i ⁊ nõ fuit q re
dimeret: defecit gaudiũ nr̃m: cecidit corona
capitis nr̃i: ve nobis qꝛ peccauim⁹. Tũc in
terea Adã pater generꝭ hũani ꝓsolabat eos
di. Nunq̃d in eternũ pij ciet de⁹ aut absci
det miseratões suas a generatõe in genera
tionẽ. Nũc g̃ accedã ad dñm ⁊ exorabo. Et
dixerunt: Bon⁹ est sermo quẽ locut⁹ es. iij.
Reg. ij. Intrãs g̃ Adã in spũ corã maiesta
te dei ⁊ pcidẽs dixit illd. Job. x. Man⁹ tue
dñe fecerunt me ⁊ plasmauerũt me totũ ⁊c.
Et de⁹ ait illud ps. O Adã: existimasti iniq
q ero tui silis scz qñ ꝓcupiuisti silitudinem
meã: arguã te ⁊ statuã ꝑ faciẽ tuã. Tũc adã
pterrit⁹ ait intra se: illud ps. Obmutui ⁊ si
lui a bonis: ⁊ dolor me⁹ renouat⁹ est. Acce
ptaq̃ fiducia ⁊ viribꝫ resumptꝭ ait illud scri
ptum. iiij. Reg. vlt. Cõfundor faciẽ meã le
uare in celũ p magnitudĩe iniqtatis mee: tñ
Miserere mei de⁹: vt scptũ est p ps. fm ma
gnã miscõiam tuã. Et fm multitudinẽ mise
tu. de. iniq. meã. In te dñe spaui nõ ꝓfũdar
in eternũ: in iusticia tua libera me. Inclina
aurẽ tuã accelera vt eruas me. s. cũ omni po
steritate mea. Tunc astans dei iusticia ait:
Quid tu Adã loqrꝭ di. dño: In iusticia tua
libera me: nõne decretũ est iusticie diuĩe vt
deleant pctõres de libro viuẽtũ: ⁊ cũ iustis
nõ scribãt: teste ps. Et iterꝭ ꝓuertãt pctõres
in infernũ: oĩs gẽtes q̃ obliuiscũt deũ. Tu
g̃ cũ pctõr sis: g̃ iuste derelinq̃ris ĩ infernos
cũ omni tua posteritate a q̃ pctm̃ ꝓtractũ est
⁊c. Territ⁹ Adã fugit a facie dñi: ⁊ lachry
mabilit cepit dicere illud Treñ. j. Ego plo
rans ⁊ oculi me⁹ deducẽs aquã: qꝛ facti sũt
filij mei pditi. Itẽ illud ps. Heu mihi qꝛ in
colat⁹ me⁹ plongat⁹ ẽ ⁊c. Tũc oĩs ceperunt
planctũ magnũ oĩs marit⁹ sumpsit lamẽtũ
di. illud Treñ. ij. Quõ piecit dñs de celo in
clitã israel: ⁊ nõ est recordat⁹ scabelli pedu
suoꝝ. Repulit dñs altare suũ ⁊ tradidit nos
in man⁹ inimici. Lapl'm. II.

QUm igit pseuerarẽt gemitibꝫ dixit
c inter eos Dauid: Usq̃q̃ lugetꝭ: Cõ
gregate sctõs q̃ ordinauerũt testa
mẽtũ ei⁹ sup sacrificia: suauis eñ dñs ⁊ mi
seratões ei⁹ sup oĩa opa ei⁹. His ꝗbis ꝓfor
tati collegerũt ꝓciliũ vt de pace acq̃rẽdo le
gationẽ dirigerẽt deo suo: ⁊ elegerũt q̃tuor
viros magne sctitatꝭ vicz Esaiã Hieremiã
Job ⁊ Dauid: ⁊ dixerũt: Isti sũt viri scti q̃s
elegit dñs ĩ charitate nõ ficta. Nã Esaias
futura rex in xpo ⁊ ecclia puidit dño reue
lãte. Hieremias sctificat⁹ fuit in vtero mr̃is
Job erat vir simplex: cui sil'em ĩ terra nõ in
uenit de⁹ Job. j. Dauid ꝗo testimoniũ ba
buit: dicẽte Samuele. Quesiuit sibi dñs vi
rũ. i. Dauid iuxta cor suũ. j. Reg. xiij. Dixerũt
igit pgatis ad dñm orãtes p salute oĩm. Et
flẽtes aiebãt: Exaudiat dñs orõnes vr̃as: ⁊
recõciliet vob: nec vos deserat in tpe malo
de⁹ miseat nr̃i ⁊ bñdicat nob: illumiet vul
tũ suũ sup nos ⁊ miseat nr̃i. His dictꝭ pre
xit pmo Esaias di. illud ca. lxiiij. Utinã di
rũperes dñe celos ⁊ descẽderes: vt notũ fie
ret nomẽ tuũ inimicꝭ tuis. Ecce tu irat⁹ es
qꝛ peccauim⁹. Et nũc dñe pater noster es.
nos ꝗo lutũ ⁊ opa manuũ tuaꝝ omnes nos:
ne irascaris dñe: ⁊ ne vltra meminerꝭ iniq
tatis nostre. Hec ibi. Tũc deus pater hoc
audito respexit ad iusticiã: ⁊ illa ait. Scptũ
est p istũ Esaiã ca. lxv. Recede a me nõ ap
propinq̃s mihi qꝛ imũd⁹ es: Ecce scptũ est
corã me reddã ⁊ retribuã in sinũ eoꝝ iniqta
tes patrũ vestroꝝ. Hec ibi. Territ⁹ Esa. et
ad suos reuersus cũ lachrymis ait illud ca.
lvij. Plãgite sup regionẽ ds̃iderabilẽ: qꝛ nõ
est paꝝ ipij dicẽ dñs. Scdo prexit Hiere
mias loqnsq̃ cũ plãctu ait illud Treñ. vlt.
Recordare dñe quid acciderit nobis intue
re ⁊ respice obprobriũ nr̃m. pies nostri pec

cauerũt ⁊ nos iniq̃tates eorũ portauim⁹: ve nobis q: peccauim⁹. Quare in ꝓpetuũ obliuisceris nostri derelinq̃ns nos in longitudinẽ diez. Cõuerte nos dñe ad te: innoua dies nr̃os sicut a ꝓncipio. Hec ibi. Tũc iusticia deo iubẽte ait illud Hiere. xj. Tu ergo noli orare ꝑ populo isto q: nõ exaudiã in tempe clamoris eoz ad me ⁊ ĩ tẽpore afflictõis eoz: Et addidit. Nõne. ca. xv. ꝑ te scriptũ est. Si steterint Moyses ⁊ Samuel coram me nõ est ania mea ad populũ istũ. Eieci eos a facie mea. Territus Hieremias ⁊ ad suos reuers⁹ ait illõ Treno. ij. Deduc sc̃z turba electoz q̃si torrentẽ lachrymas ꝑ diem ⁊ noctẽ ⁊ nõ taceat pupilla ocli tui. Et infra. Ego vir videõ paupertatẽ meã in ira indignatõis eius. Deminauit ⁊ adduxit in tenebras ⁊ nõ in lucem. Tercio ꝓrexit Job ⁊ loquẽs in amaritudine cordis sui dixit illud ca. vj. Quis det vt veniat petitio mea ⁊ qõ expecto tribuat mihi de⁹. Et iteruz. Parce mihi dñe nihil em̃ sunt dies mei: vsq̃q̃ nõ ꝑcis mihi nec dimittis me vt glutiã saliuã meam peccaui. Quid faciã tibi o custos hoim q̃re me posuisti cõtrariũ tibi ⁊ fact⁹ suz mihi metipi grauis. Cur nõ tollis peccatũ meũ ⁊ q̃re nõ aufers iniq̃tatẽ meã ⁊c. Tũc dñs ait illud ca. xxxviij. Quis est iste inuoluẽs sentẽtias sermõibꝫ impitis ⁊ ad deꝑcandũ cõpositis. Numq̃d tu irritũ facies iudiciũ meũ: vt tu iustificeris. Quis eĩ resistere ꝑt vultui meo. Quis dedit mihi ante ⁊ reddam ei. Resumptis Job viribꝫ vt sermone molli frangeret iram dei dixit illud. xlij. ca. Scio q: oia potes ⁊ nulla te latet cogitatio. Idcirco me reꝑbendo ⁊ ago penitẽtiã in cinere. Et itez ca. vj. Verũtã ad oipotẽtem loquar ⁊ vias meas in ꝓspectu ei⁹ arguam: ⁊ ipe erit saluator me⁹ Et addidit illud ca. xiij. Cur faciẽ tuã abscõdis ⁊ arbitraris me inimicũ tuum. Contra foliũ qõ vento rapitur ostẽdis potẽtiã tuã ⁊ stipulam siccam ꝑsequeris. Scribis em̃ ꝯ me amaritudines ⁊ ꝓsumere me vis ꝑctis adolescẽtie mee. Tunc iusticia ait illud ca. viij. Usq̃q̃ loqueris talia. Numq̃d de⁹ supplãtat iudiciũ ⁊ oipotẽs subuertit qõ iustũ est ⁊ q̃d ꝑdest deo si iust⁹ fueris: aut q̃d ei confers si ĩmaculata fuerit vita tua. Scriptuz est ꝑ te ca. xxxviij. Oia q̃ sub celo sũt mea sũt: nõ parcã ꝓbis potẽtibꝫ ⁊ ad deꝑcandũ cõpositis. Territus Job fugit ad suos cũ lachrymis di. Pereat dies in q̃ nat⁹ suz: et nox in q̃ dictũ est ꝓceptus ẽ hõ: q̃re data ẽ misero lux et vita his q̃ in amaritudine aĩe sunt. Tũc oẽs ceperũt plãgere dicẽtes illõ Treñ. ij. Heu q: fact⁹ est dñs velut inimicus ꝑcipitauit isrl'. Et infra. c. iij. In tenebrosis collocauit nos q̃si mortuos sempiternos: ⁊ cũ clamarem⁹ exclusit orõnẽ nostrã. Et itez codez capl'o. Nos iniq̃ egim⁹ dñe ⁊ ad iracũdiã ꝓuocauim⁹ te. Idcirco inexorabilis es ꝓcussisti nec pepcisti: vide dñe qm̃ aperuerunt sup nos os suum omnes inimici.

Capl'm. III.

Tacꝫ in luctu ⁊ gemitibꝫ desolati dixerũt alter ad alterẽ. Quid ampli⁹ faciem⁹ Quidã dicebãt Nõ est ampli⁹ opus vt ad dñm mittam⁹: qm̃ cõpleuit dñs furorẽ suũ effudit irã indignatõis sue: nõ addet vt respiciat nos Treñ. iiij. ca. Hieremias ꝓ intereos loquẽs dixit illud Treñ. iij. Fle taceamus eo q: nõ esset req̃es: donec respiciat ⁊ videat de⁹ de celis. Et itez. Per me inquit scriptũ est codẽ capl'o. Inundauerunt aq̃ sup caput meũ: dixi perij. sed inuocaui nomẽ tuũ dñe de lacu nouissimo: vocẽ meaz audisti: auertisti aurẽ tuã a singultu meo ⁊ clamoribꝫ. Hec ibi. Tũc ⁊ Dauid ait. Clamorẽ paupez exaudiet dñs: ĩmo confidite sciẽtes ꝑ certo: q: iurauit dñs Dauid veritatẽ ⁊ nõ frustrabit cũ de fructu vẽtris tui ponã sup sedẽ tuã. Dixerũt igit ad euz oẽs ꝓge g̃ ⁊ tu ad dñm ⁊ deꝑcare ꝑ nob. Nũc aũt ⁊ nos clamem⁹ in celũ ⁊ miserebit nr̃i deus noster ⁊ memor erit testamẽti patruz nostroz. j. Mach. iiij. Tũc dauid cepit in celũ ascendere in spiritu ⁊ dicere: Aperite mihi portas iusticie ⁊ ingressus in eas cõfitebor dño. Michael aũt archangel⁹ ait ad eũ. Reuela dño ꝑ me viã tuã ⁊ dabit tibi petitões cordis tui. Respondit Dauid: Eructauit cor meũ verbũ bonũ dico ego opa mea regi. Dixit michael: Uide ne diutius graues regẽ sermone ꝓlixo. Tu enim scis quia vir linguosus nõ dirigeť in terra hac. Respõdit Dauid. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Tunc angeli charitate ꝓuenti ibant ad dominũ dicentes. Memento domie Dauid ⁊ omniꝫ

mansuetudīs ei⁹. Et ait dñs. Inueni da/
uid seruū meū oleo sctō meo vnxi euz. Et
veritas mea ⁊ miscdia mea cū ipo ⁊ in no
mine meo exaltabit cornu ei⁹. Dixit quoqz
Dauid ad michaelē. Quis deducet me in
ciuitatē munitā. Introduct⁹ quoqz ꝑ ange
los ⁊ trāsiens de hierarchia in hierarchiā
de ordine in ordinē. aspiciēs loci amenita/
tē ait. Quā dilecta tabernacl'a tua dñe ꝟtu
tū ꝯcupiuit ⁊ defecit anīa mea in atria dñi
Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in secl'a
secl'oꝝ laudabūt te. Tūc ꝑueniēs ad thro
nū dei vbi sancta trinitas residet ꝓstratus
hūiliter adorauit dicēs. Bñdicat nos de⁹
deus noster bñdicat nos de⁹ ⁊ metuāt euz
oēs fines terre. Dixit autē dñs. Quid vis
vt faciā tibi. At ille. Vbi sunt miscdie tue
dñe sicut iurasti Dauid in ꝟitate tua. Tu
dixisti: clamabit ad me ⁊ ego exaudiā illuz
eripiā eū ⁊ gl'ificabo eū: longitudīe dieꝝ re
plebo eū: ⁊ ostendā illi salutare meū. Ad te
ergo dñe clamabo de⁹ me⁹ ne sileas a me.
Exurge q̄re obdormis dñe exurge ne re/
pellas in finē: q̄re faciē tuā auertis obliui/
sceris tribulatōis nostre. Educ de carcere
anīas nostras vt cōfiteamur noī tuo dñe.
Tūc deo iubente dixit iusticia. Nōne ꝑ te
scriptū est. Just⁹ dñs ⁊ iusticiā dilexit: equi
tatē vidit vultus ei⁹ iusticie lex dat vt pec/
catores ꝯuertant in infernū ⁊c̄. At dauid.
Tace tu nūc iusticia nec mihi molesta sis
quoniā scriptū est. Miseratōes dñi super
oīa opa eius. vñ resumptis viribꝫ Dauid
ait dño. Just⁹ q̄dem es dñe ⁊ rectū iudici
um tuū. fac tñ cum seruo tuo ꝟm miscdiaz
tuā. Remiscere miserationū tuaꝝ dñe. me
mor esto cōgregatiōis tue dñe quā posse/
disti ab initio. Fiat miscdia tua dñe super
nos quēadmodū sꝑauim⁹ in te. Tūc ⁊ om
nes sancti patres clamātes dixerūt. Ne re
miniscaris dñe delicta nostra vel ꝑentum
nostroꝝ: neqz vindictā sumas de peccatis
nostris Thob. iij. Vt q̄d dñe repulisti in
finē iratus ē furor tu⁹ sup oues pascue tue
Ostēde nobis dñe miscdiam tuā ⁊c̄. Ita/
qz miscdia cōpatiens generi humano di/
xit ad dñm. Tu exurgens dñe misereberꝫ
syon q⁊ tp̄s miserendi eius q⁊ venit tp̄us.
Nōne tibi dñe ꝓpriuz est msereri: magisqz
tue bonitati ꝯuenit ꝟm miscdiam agere q̄z
ꝟm merā iusticiā. Audiēs dauid miscdiaz
loqui ꝓ se gratias agens dixit. Misericor
dias dñi in eternū cantabo. Sed ⁊ gen⁹
humanū audiēs ꝓ se esse miscdiā cepit for
titer clamare. O dei miscdia. o dei imensa
pietas. o dei bonitas. Miserere nostri do
mine miserere nostri. Fiat miscdia tua do
mine sup nos ⁊c̄. Exurge dñe adiuua nos
⁊ libera nos ꝓpter nomē tuū. Placat⁹ ita/
qz deus dixit ad dauid. Vade q⁊ visitabo
vos ⁊ suscitabo sup vos verbū meū bonū
vt reducā vos Hiere. xxix. Prostratus da
uid et gratias agens dixit. Cōfitebor tibi
dñe in toto corde meo. Narrabo oīa mi/
rabilia tua letabor et exultabo in te psallā
nomī tuo altissime. Narrabo nomē tuum
fratribꝫ meis in medio iustoꝝ laudabo te.
Reuersusqz dauid ad suos ait cū gaudio.
Qui timetis deū laudate eū vniuersum se
men Jacob glorificate eū. qm̄ nō spreuit
neqz despexit dep̄cationē paupis ⁊c̄. In/
tellexi a dño qm̄ in eternū seruabo Dauid
miscdiam meā et testamētū meū fidele ip̄i.
Tūc oēs scti patres leti effecti deo gratias
reddiderūt eū laudātes et dicētes. Bñdi/
ctus es dñe deus patrū nostroꝝ. bñdict⁹
es dñe qui intueris abissos. Bñdictus es
sup thronū maiestatis et laudabilis et glo
riosus in secula.

¶ Articulus secūdus ꝑ modū historie: q̄/
liter determinatū est ꝑ diuinā sapientiā vt
homo redimat. vbi p̄mo ponit allegatio
miscdie. scdo oppositio iusticie. tercio deter
minatio sapientie. Capl'm. I.

Secundū miste
riū dicit determīatōis. Gran
dis nēpe questio orta est inter
dei miscdiam et iusticiā ac ve
ritatē de homīs liberatōe. q̄ quidē ꝑ filiuz
dei scz sapientiā hoc mō determinata est.
Et hāc imaginationē ponit beat⁹ Bern.
sup missus est. Circa hec aūt tria ꝯtemple
mur. Primo miscdie allegationē et ꝓbati/
onē. Nā miscdia dicebat. Piū est homini
misero ꝑ se surgere nō valenti misereri. Et
hoc ꝓbat pluribꝫ modis et rōnibꝫ.

Primo ex lege diuina.
Scdo ex lege canonica.
Tercio ex lege ph̄ica.
Quarto ex lege ciuilica.

Prima ratio accipit ex lege diuīa. quoniā

ſcptũ eſt p ꝓphetã: Miſcõia dñi ab eterno vſq̃ in eternũ ſup timẽtes eũ. Et iterꝝ. Aunq̃d obliuiſcet miſereri de⁹ aut ꝓtinebit ĩ ira ſua miſcõiam ſuã ꝛc. igit ꝛc. Et cõfirmabat ſic. Indecẽs eſt ꝛ oĩno illicitũ deũ ſũme miſericordẽ ſicut oĩs lex diuĩa ꝛ ꝓphete clamãt ſummã miſcõiam nõ oñdere. Suauis em dñs vniuerſis: ꝛ miſeratões eĩ⁹ ſup oĩa opa eĩ⁹: g inq̃t tu de⁹ ꝶ ſup oĩa miſericordiſſimũ opus facere debes teĩpm p redẽptiõe hoĩs exhibẽdo. Scõo pbabat rõne ſumpta ex lege canonica. Quia qõ ſel' placuit amplĩ⁹ diſplicere nõ pt. extra de regu. iu. li. vj. Deo aũt placuit hoĩem creaſſe ad hũc finez. ſ. ad bũtudinẽ. g reduci dz ꝛ reparĩ ad eandẽ miſericorditer poſt lapſuz. Itẽ odia ſũt reſtringenda: fauores ampliãdi: vt dicit ibidẽ. ſcz de regu. iu. li. vj. Et de pe. di j. pene. Odioſum aũt fuit pcm Ade ꝛ meruit penaz. Jõ ꝓgruũ ẽ o dñe de⁹ vt ꝓm tuã miſcõiam amplĩes ei fauorẽ clemẽtie ꝛ miſatõis tue ĩdulgendo ei⁹ pctõ. Tercio pbat rõne ſumpta ex lege pbica: quia vnicuiq̃ rei cõueniẽs eſt illud qõ cõpetit ſibi ꝓm ſuã ꝓprietatẽ naturalẽ: vt dicit Ariſto. ꝛ Porphiri⁹ lib. de vlĩ. Proprũ inq̃t eſt qõ vni ſoli ꝛ ſp ꝓuenit: vt homĩ ridere: vel rõcinari ꝛc. Dz deo ꝓprũ ẽ miſereri. vt canit eccl̃ia. De⁹ cui ꝓprũ eſt miſereri. g ꝛc. Et ꝶ ꝓfirmat p exẽpla naturalia q: pietas ꝛ miſcõia ꝓpria eſt nobiliꝫ ꝛ magnanimis anialiꝫ. Nobilis em ira leonis pcere pſtratis: Dz ꝛ vrſus anĩal iratũ diſſimũ ꝛ aper ferociſſim⁹ pcere nozunt pſtratis. Idcirco cõueniẽs eſt vt de⁹ miſereat hoĩ p ſtrato p pnĩe hũilitatẽ. Quarto ex lege ciuilica: q: dolus alicui⁹ nõ dz ſibi patrocinari vt exinde pmũ vel lucruz aſſequat. ff. de dolo malo. l. Ne ex dolo ſuo lucret. nec debet q̃s ꝓſeq̃ emolimẽtuz de mẽdacio ſuo. vt ff. de natalibꝫ reſtituẽdis. l. j. Dz q: ſerpens fraude Adã ꝛ Euã decepit vt in ſeruitutẽ ꝛ captiuitatẽ eos redigeret. Jõ maleficia ſerpentis lucrum ꝛ emolimẽtũ habere nõ debent: vinculis ſuis ſemp homĩes detinẽdo. Item deceptis ꝛ nõ decipiẽtibus iura ſubueniunt. ff. ad velleianũ. l. ij. Verba. ꝛ. ff. de in integrũ reſtitutiõibꝫ. §. finali. Debet ergo ius diuinũ ſubuenire decepto hoĩ ꝛc.

Capitulum. II.

Secũdo circa hanc q̃ſtionis deciſionẽ ꝓtẽplemur veritatẽ ꝛ iuſticie opinionẽ. Cũ em talibꝫ rõnibꝫ miſcõia incliaret deũ prẽz ad miſandũ ꝛ redimẽdũ hoĩem. ꝟitas obſtabat di. O miſcõia q̃d tu loq̃ris? Aũq̃d vis me pire. Tu em dñe deus cũ ſis de⁹ ꝛ nõ mẽtiaris. Nã ſcriptũ eſt. Veritas dñi manet in eternũ. p ps. Dz tu dixiſti hoĩ. Quacũq̃ hora comederitꝭ morte moriemĩ Gen. ij. ca. g oportet q̃ iſta ſentẽtia tua ſtet fixa in ꝟitate ꝛ ſic homo in morte maneat. Ad hec miſcõia: reſpondẽs ait. Nonne vbi ſcriptum eſt. Veritas dñi manet in eternũ. ĩmediate pmiſſum eſt. Quoniam ꝓfirmata eſt ſup nos miſcõia tua. Facienda eſt ergo hec miſericordia homĩ vt liberetur ꝓpter me: ne forte ipſe deus videat eſſe ĩmiſericors. ſed ꝛ tu veritas debes mihi conſentire in hoc. Ne autem obſtet veritas illius ſententie: quam allegaſti ſcz Quacunq̃ hora comederitis morte moriemini. Fiat hoc modo: vt homo ꝛ moriatur ꝛ qõammõ nõ moriatur ꝓpter me. moriatur quidem corꝑaliter. cuius q̃dem mortis neceſſitatem incurrit p illam ſententiã: ſed nõ moriatur morte eterna. In hoc enim mihi conſentire debes: quoniã ſcriptuz eſt. Aunq̃d in eternũ pꝟciet deus aut in finem miſericordiam ſuam abſcidet a generatione in generationem ꝛc. Ait veritas. Vere tibi non conſentire aſperuz eſt ꝛ crudele iudico: quoniam ſcriptuz eſt. j. Chorin. xiij. Nõ eſt diſſensionis deus ſed pacis: libeat ergo miſereri homĩ hoc modo quo nõ derogat veritati. Iuſticia vero videns veritatẽ conſenſiſſe ait ad eas. Quid facitis o miſericordia ꝛ veritas: nunquid deus ſubuertit iudicium Job. xxxiij. Scriptuz eſt enim iuſt⁹ dñs ꝛ iuſticiam dilexit: equitatez vidit vultus eius. ps. Nõ ergo pmittam ſic homini miſereri vt excludar. Iuſticia quippe requirit vt ſicut ſcriptum eſt Eſa. xxvj. Tollatur impius ꝛ peccator ne videat gloriaz dei ꝛc.

Miſericordia ait. O iuſticia nõ ſis mihi cõtraria ſed fiat homini miſericordia ſaltem ꝓpter me ſi nõ ꝓpter Adam: quia ꝛ ſcriptum eſt p pſal. Miſerationes dñi ſup oĩa opa eius: g ꝛ ſup iuſticiaz. vñ ꝛ tu mihi debes conſentire vt homo miſericordiã cõſequatur. Iuſticia ait: nõ poſſum aliter con

sentire nisi ⁊ mihi satisfiat: nec decz vt deus tm̃ agat ꝓm miscõiam sz ⁊ ꝓm iusticiã. Fiat ergo mihi satisfactio de pctõ hoīs vsqꝫ ad nouissimũ q̃drantẽ dicẽte scp̃tura, Amẽ q̃p pe dico vobis nõ exibit inde hõ nisi reddat nouissimũ q̃drantẽ Mat. v. Hoc facto tibi bñ ꝯsentire possum vt hõ liberek: alias ego pibo. Et vñ Anshel. li. j. cur deꝰ hõ. ca. xij. dicit, Liberior in q̃t esset iniusticia si sola mi sericordia dimitterek: dimittere q̃ppe pctm̃ sine satisfactiõe nõ est aliud q̃z nõ punire. si aũt pctm̃ nõ punik inordinatũ aliq̃d dimit tik quod nõ decet regnũ dei, g̃ ⁊c.

Capitulum, III.

Tercio ꝯtẽplemur circa ꝗ diuine sapiẽtie diffinitõez siue ꝯclusiõez, nã tot ꝯtrarietatib̃ motis deꝰ pater de dit omne iudiciũ facere filio sicut scp̃tum est Joh. v. ⁊ mãdauit istud decernere. Filiꝰ autẽ q̃ ⁊ sapiẽtia dei patris ẽ ꝓm aplm. j. Chor. j. Auditis allegatõib̃ vtriusqꝫ partis dixit: Justicia dicit perij si Adã nõ maneat ĩ morte. Alia aũt dicit perij si Adã miscõiam nõ ꝯseq̃k: hec est g̃ diffinitiua sentẽtia sup ꝗ. Fiat pena ⁊ mors bona Ade ⁊ habebit vtraqꝫ qd̃ petit. obstupuerũt oẽs ⁊ dixerũt: Quõ fiet istud cũ pena sit amara ⁊ mors pctõrũz pessima teste scp̃tura: quõ g̃ erit bona? Judex ait, Querak ex filij Ade aliq̃s q̃ oĩno sit iustꝰ ⁊ absqꝫ omni pctõ etiã originali q̃ nõ sit dignꝰ morti: ⁊ iste moriak ex charitate ⁊ puniak ꝓ hũano genere: cũ nõ sit debitor mortis ⁊ pene satisfit iusticie ⁊ hoĩ miscõia impendek. Currit g̃ ꝗtas ⁊ circũiuit orbẽ terre ⁊ q̃rit si inueniat talẽ innocẽtẽ ⁊ nemo est inuẽtus mũdꝰ a sorde nec infans cuiꝰ ẽ vnius diei vita sup terrã teste scp̃tura. Tũc cuz rediret miscõia ⁊ ꝗtas obuiarũt sibi. s. mutuo. Et q̃siuit miscõia si inuenisset iustũ, illa rñdit. Oẽs declinauerũt sil' iutiles facti nõ est q̃ faciat bonũ nõ ẽ vsqꝫ ad vnũ, teste ps. Tũc ⁊ iusticia ait. Et si inuenirek talis iustꝰ sz purꝰ hõ quõ eiꝰ morte vel pena satisfieret ꝓm dei iusticiã de pctõ hoĩs, Cũ pctm̃ hoĩs sit infinite grauitatis: tũ qz ꝗ bonitatẽ infinitã, tũ qz hoĩem infinito bono ꝓuauit: tũ q̃z qz infinita indiuidua hũani generis in potẽtia corrupit sicut patebit ꝯte ꝓma hui li. ar. ij. ca. ij. in medio. Oĩs aũt hõ purꝰ finiti est meriti, igit ⁊c. Tunc ait diuina charitas Quicq̃d in hac re cõtendatis ꝗ est iudiciũ: vt deꝰ fiat homo iustissimꝰ ⁊ absqꝫ pctõ: ⁊ ex charitate satisfaciat ꝓm merã iusticiã sua pena ⁊ morte ꝓ hoĩe. Sicqꝫ miscõie ⁊ iusticie satisfit ⁊ cũ hoc charitas dei infinita manifestabit: cũ sic deꝰ hoĩem dilexerit ⁊ lauerit cuz a pctis suis in sanguine suo. Sup hac sentẽtia pacata ẽ iusticia ⁊ osculũ pacis dedit miscõie ⁊ charitati: ⁊ tunc iusticia ⁊ pax osculate sũt. Tũc deꝰ pater ait: Oia in sapiẽtia fecimꝰ mũdũ creãdo: sic omnia in sapiẽtia. i. in filio faciemꝰ mũdũ repando. Ait filius: ecce ego vt fiat ista miscõia charitas iusticia ⁊ ꝗtas in ꝓmissione. In capite q̃ppe libri scriptũ ẽ de me: vt facerẽ volũtatẽ tuaz ⁊ sic determinatũ ẽ: vt filiꝰ dei sit hõ: ꝓ incarnationẽ q̃z eiꝰ ⁊ passionẽ liberek hõ. O igit ania fidelis. O xpi sanguĩe redempta vide q̃nta charitate deꝰ te amauit vide q̃nta eius miscõia erga te extitit: q̃nta bonitas: vt ipse ꝓ te pctõre voluerit in seipo satisfacere ⁊ cũ resurgere nõ posses ipe ꝓ te subleuando seipm subiecerit. Exinaniuit ꝓ te semetipm ⁊ formã serui accepit: q̃ pctã tua ipe ꝯtulit in corpe suo: vt peccatis mortua iusticie viuas. O gratiosissima diuĩe sapiẽtie diffinitio: vt deus sit hõ cuiꝰ passione redimak hõ. O felix culpa inquit Greg. q̃ talẽ meruit habere redẽptorẽ. O bẽignissime deꝰ tibi q̃d ꝓ bis referamꝰ laudis ⁊ gratiarũ actõis si millesies nos ꝓ te impẽderemꝰ minimũ esset ad id qd̃ tibi ex equo debemꝰ ꝓ tam pio dono et beneficio immẽso.

¶ Articulꝰ terciꝰ qualis cõditõis debuit eligi ⁊ esse mater dei ⁊ dñi ihu xpi.

Terciũ misteriũ dicit maternalis electiõis. Circa qd̃ ꝓ ꝯtinuatiõe hystorie ꝓcedentis possumꝰ ꝯtẽplari: q̃ post q̃z patrib̃ sanctis innotuit: q̃ dei filiꝰ de sua matre ꝓelectissima incarnari deberet: ꝯsilio inito dixerũt ad inuicẽ illud, ij. Reg. j. Quaramꝰ inquit nũc adolescentulã virginẽ speciosam q̃ stet corã rege ⁊ seruiat ei ⁊c. Talẽ inquã que digno suscipiat hospitio deũ nostrũ: nec in ea inueniak qd̃ oculos sue maiestatis offendat: ne forte inducat sup nos maledictionẽ ꝓ bñdictõe Beñ. xxvij. Tunc inter eos Job dixit qd̃ scriptũ est. ca. xj. Forsitan vestigia dei cõprehẽdemꝰ ⁊ vsqꝫ ad pfectum oĩpotẽtẽ repiemꝰ excelsior celo ẽ ⁊ vñ

cognoscem⁹,q,d,nō possum⁹nos istud per oīa pfecte scire q̄t ⁊ q̄ntis pfectōib⁹ dei mat debeat fulgere. Sz hec ad sapiam dei pti net declarare. Exurgēs q̄z ib⁹ fili⁹ syrach q̄ ⁊ ecclīastic⁹ appellat dixit qd̄ scp̄tū est. ca.j. Oīs sapia a dño deo est. Arenā mar ⁊ pluuie guttas ⁊ dies seculi q̄s dinumerauit: sapiētiā dei p̄cedētē oīa q̄s iuestigauit: radix sapie cui reuelata ē: ⁊ astutias ei⁹ q̄s agnouit: Un⁹ est altissim⁹ creator oīm: oīpotens ⁊ dñans de⁹: ipe creauit illā sczpginē matrē suā, i, creandā p̄uidit ab eterno ⁊ mltis pfectionib⁹ decorādā, seq̄tur Ipe sol⁹ vidit ⁊ dinumerauit ⁊ mēsus est ⁊ exaltauit eā super oīa opa sua ⁊ sup omnē carnē fm datū suū Hec ibi. Dixerūt itaq̄ mittam⁹ ḡ ad d̄i sapientiā legatū ⁊ doceat nos q̄lis cōditiōis eē debeat ⁊ q̄ntis fulgere debeat ornatib⁹ pfectionū ipa q̄ diḡ est eligi in matrē dei. Dixerūt igit Dauid q̄ veniēs ait ad diuinā sapientiā, Dñe ad te ⁊fugi doce me facere voluntatē tuā q⁊ de⁹ me⁹ es tu: spūs q̄ppe tuus deducet me in terrā rectā, ⁊pter nomē tuum dñe viuifica me in eq̄tate tua. Scio em̄ q⁊ btūs quē tu erudieris dñe ⁊ de lege tua docueris eū ⁊c. Doce ḡ me tuā volūtatē de matris eligende ⁊ditōe. Rndens q̄z diuīa sapientia ait illud Deut. vj. Obserua et audi q̄ ego loquor tibi hodie. Ipa q̄ppe ygo q̄ deum debuit cōcipe debuit esse femīa amicta sole charitat: ⁊ luna mūdane instabilitatis sub pedib⁹ ei⁹ p ⁊ēptum oīm terrenor: ⁊ in capite ei⁹ corona, xij, stella ⁊, q⁊, xij, cōditio⁊ nib⁹ nobilitatis debuit fulgere ⁊ gliari que sequūt in trib⁹ q̄ternarijs distincta. Prim⁹ q̄ternari⁹ accipit ex pte corpis. Scōus ex pte anīe, Terci⁹ ex pte vtriusq̄. Haz ex pte corpis debuit esse.

Primo formosissima.
Scōo nobilissima.
Tercio de Dauid stirpe regia.
Quarto nomie Maria.

Secūdo ex pte anīe debuit esse.

Primo a pctō purissima.
Scōo ytutib⁹ adornatissima.
Tercio sanctitate excellētissima.
Quarto dono dei pfectissima.

Tercio ex pte vtriusq̄ debuit esse.

Primo virgo castissima.
Scōo voto Joseph ⁊secrata.
Tercio viro desponsata.

Quarto in nazareth cōmorata.

Capitulum.I.

Prima itaq̄ stella q̄ gloriat btā ygo dicit formositas. ipa em̄ debuit eē ⁊ fuit ygo pulcherrima corpe ⁊ aīa iuxta illud Can, iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊c. Circa qd̄ querit: vtrū cōgruuz erat dei matrē esse pulcherrimā pulchritudine corpali. Arguit q̄ nō q⁊ in matre xpi nil debuit esse de vanitate. Sz fallax grā ⁊ vana ē pulchritudo Prouerb, vlt, ḡ ipa nō debuit eē pulchra. Preterea pulchritudo in femīa ē occasio pīculi. Un Ecci, ix. Virginē ne ⁊spicias ne scādalizeris ī pulchritudine ei⁹. Et iterx. Propt specie mulier multi pierunt. Sz btā virgo oīb⁹ debuit esse cā salutis ⁊ nulli cā peundi: ḡ nō debuit eē pulchra corpaliter. Primo de⁹ in incarnatōe maximā debuit oñdere hūilitatē, iuxta illd Phil, ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs: sz maior est hūilitas carnē accipe de deformi q̄z de pulchra: ḡ mater dei debuit esse deformis. Ad hanc q̄stionē. Rndet q̄ mater dei nō debuit eē deformis sed pulcherrima etiā corpali pulchritudīe: ⁊ h̄ pluribⁿ rōnib⁹ q̄s ponit magn⁹ Albert⁹ supermissus est, ca, xlij.

Primo rōne pfiguratōis.
Scōo rōne designatōis.
Tercio rōne assimilatōis.
Quarto rōne ytutis laudabilioris.

Primo inquā rōne pfiguratōis: figura em̄ siue signū habere dz similitudinē cuz signato: sed oēs mulieres pfigurātes matrē xpi fuerunt pulcherrime: sicut claret de Hester cōiugata Judith vidua Rachel et Rebecca ygin⁹ teste scp̄tura sacra Scōo rōne de signatiōis scz interioris pulchritudīs: nā p pulchritudinē exteriorez ducit intellect⁹ ad interiora q⁊ nobiliori ⁊ pulchriori anīe debet nobili⁹ ⁊ pulchri⁹ corpus. Hā materia ⁊ forma debēt esse ⁊pportionata fm phm, ij, li, de anīa. Un ⁊ corp⁹ hūanū nobili⁹ ⁊ pulchri⁹ est oīb⁹ corpib⁹ brutor, ⁊pter vnionez ad aīam nobiliorē vicz rōnalē. Cū ḡ in btā ygine fuerit pfectissima pulchritudo anīe: debuit esse ⁊ pfectissima post xpm pulchritudo corpis. Tercio rōne assimilatōis. Haz phus. ij. li, phisico, dic, q̄ natura ē vis insita rebus similia ex similibus ⁊creans: nisi ḡ natura erret vel impediat: fili⁹ erit similis pri vel

matri. Sz qm̃ filij bñdicte ỹginis xp̃s fuit
z debuit eē pulcherrim⁹. iuxta illud Dauid
Speciosus forma p̃ filijs hoim̃: nec p̃t im
pedimētū h̃ ꝓcurrere cū nascit xp̃s de mre
sine pne spūsctō opante: cui⁹ pfectissima sūt
opa: g̃ sicut filij⁹ fuit pulcherrim⁹: Ita z mat
Nō em̃ pōt arbor bona fruct⁹ malos face
re z ecōuerso Mat. vij. Quarto rōne vir
tutis laudabilioris. btā em̃ ỹgo fuit castissi
ma z ei⁹ castitas laudabilissima: sz laudabi
lior ē castitas ī pulchris. Sic g̃ alie sctē vir
gines laudant̃ de pulchritudīe corpali: qñ
ꝓiūcta ē spūali. put canit ecclia de q̃busdam
dī. Pulchra facie sz pulchrior fide beata es
zc. Ita btā virgo omī laude dignissima ml'
to magis debuit cōmēdari de castitate in sū
ma pulchritudīe corpali. q̃lis aūt pulchritu
dinis erat patebit infra. li. v. p. ij. ar. ij. p to
tū. Ad argumēta in oppositū. Ad pmum
rñdet̃ fm cundē Alb. vbi s̄. q bñ sola cor
poralis pulchritudo vana ē: nō aūt qñ ꝓiū
cta est spūali: qz tūc virt⁹ cōmēdabilior red
dit̃ vt patebit. Ad scōm dicit̃ fm cundem
ibidē: q corpalis pulchritudo ī suo genere
bona ē: licz mali qñq̃ ex h̃ scādalizant̃ z oc
casionē pculi accipiūt. Scādalū aūt malo
rū vit vel nūq̃ caueri pōt. Nā z in deo qui
sūme bon⁹ est mali scādalizant̃: qm̃ demōes
z dānati in dei iusticia q̃ optima ē scandali
zant̃: teste p̃s. Supbia eorū q te oderūt ascē
dit sp: boni aūt z sctī edificant̃. Talis g̃ oc
casio mali siue scādali passiui nō est vitium
bonā naturā habētis: sz culpa patiētis: ꝓpt
hoc g̃ nō debet dimitti qd̄ bonū est z cōgru
um: sicut nec ꝓter malorū scādalū dei iusti
cia dimittēda est. Pōt etiā ad h̃ dici q pul
chritudo btē virginis nulli occasio mali vl'
scādali fuit: qz fm Bonauē. ipe spūsctūs re
plens virginē p̃cauebat ne vnq̃ ab aliq̃ cō
cupisceret: vt lati⁹ dicet̃ in alijs libris. Ad
terciū dicit̃ q nō fuit cōgrua talis humilia
tio deo q̃ humilitatē z castitatē matris mi
nus cōmēdabilē redderet z minueret. Naz
neq̃ laude dignū opinio iudicaret si virgo
deformis humilis esset z q̃si despecta viris
virgo pmaneret. Hec Alber. vbi s̄. Patz g̃
q btā virgo fuerit pulchra.

¶ Capitulum. II.

Secūda stella dicit̃ nobilitas qz btā
virgo fuit z debuit esse ỹgo nobilis
sima. Et h̃ fm Albertū. vbi s̄. ca. iv.
pluribꝰ rōnibus. Primo rōne exaltatōis
ipa em̃ debuit exaltari sup oēs hoīes z an
gelos: g̃ debuit sup omēs hūilior z virtuo
sior esse. Sz vt dicit Bern̄. Nobilior z cō
mēdabilior est hūilitas in nobili q̃q̃ in igno
bili z abiecto. vt igit̃ digna sit sup omēs ex
altari debet z debuit nobilitate generis fun
gi in qua maior z laudabilior ei⁹ virginitas
foret. Nā Aug⁹. dicit. q nūq̃ btā virgo fu
isset sup omīs choros exaltata nisi fuisset su
per omēs hoīes humiliata. Secō rōne
ꝓformatōis: qz em̃ vt dicit̃ Eccī. xvij. Omē
animal diligit sibi simile. z fm ph̄m. Sil'e ap
plaudet simili. Vñ z reges de stirpe regia
volunt accipe sibi sponsas z nobiles de no
bili. Cum g̃ xp̃s deus sit infinite nobilitatis:
quia a patre nobilissimo scz deo eternaliter
genit⁹: genitura dignissima. Igit̃ debuit et
matrē ꝓformiter nobilem habere. Tercia
rō gratificatōis: qz vt dicit Hiero. Seruitia
ingenua sunt gratiora. sed btā virgo de
buit seruire dei filio: ergo vt magis sint gra
ta ei⁹ seruitia debuit esse ingenua z specta
bilis genere. De hac ei⁹ nobilitate latius li.
xj. p. ij. ca. j. ar. j.

¶ Capitulum. III.

Tercia stella q̃ gloriat̃ dña nostra di
cit̃ Dauid generositas. Nā mater
dei debuit esse de stirpe Dauid re
gis: qz vt scriptura testat̃: ipsi Dauid facta ē
pmissio de xpo. iuxta illud p̃s. Jurauit do
min⁹ Dauid veritatē z nō frustrabit̃ eum de
fructu ventris tui ponā sup sedē tuam. Vñ
z Esa. xj. ca. Egredietur virga de radice iesse:
q̃ quidē fuit pater Dauid: z flos de radice
eius ascēdet zc. Proinde angel⁹ annūcians
beate ỹgini xp̃m dixit de eo. Dabit illi dñs
deus sedē Dauid patris ei⁹ fm Nico. de ly
ra. Intelligendo de tpali sede vel regno Da
uid: xp̃s nō sedit sup sedē Dauid: imo istud
negauit coram Pylato Joh. xviij. di. Regnū
meū nō est de hoc mūdo. Loquit̃ ergo hic
angel⁹ de regno spūali z celesti: qd̄ figurat̃
fuit p regnū tpale Dauid: sicut z celest̃ hie
rusalē p tpalem zc. Claret g̃ q btā virgo fu
erit de Dauid stirpe regia z a deo electa.

¶ Capitulum. IIII.

Quarta stella dicit̃ nomīs dignitas
nam mater dei debuit nomiari hoc
nomīe dignissimo Maria. qz con
gruenti⁹ p hoc nomē exp̃mit̃ eius virgina-

lis ⁊ dignissima conceptio q̃ p qd̃cũq̃ aliud nomẽ. Vñ Bern̄. sup missus ē dicit. Loquamur pauca de hoc noīe Maria qd̃ interp̄tat stella mar̄ qd̃ matri ꝓgini valde cõgruenter adaptat: ipsa nanq̃ aptissime sideri comparat: qz sicut sine sui corruptione sidus emittit radiũ: sic sine sui lesiõe ꝓgo ptuliuit filiũ. Nec sideri radi⁹ minuit suã claritatẽ: nec ꝓgini filij⁹ suã integritatẽ: ipe nãq̃ ē stella nobilissima ex Jacob orta. cui⁹ radi⁹ vniuersum orbẽ illuminat: cui⁹ splẽdor etiã ꝑfulget in supnis ⁊ inferos penetrat. Hec Bern̄. Merito igit a stella nomẽ accipe debuit mr̄ dei: qz sic erat ꝓphetatũ Num̄. xxiiij Orietur stella ex Jacob ⁊ qz magis ei⁹ virginali ꝓceptioni ꝓgruit. de q̃ hic ptrãseo breuiter qz lati⁹ libro. vj. tractatur⁹ sum de eo.

¶ Capitulum. V.

Quinta stella in ordine: ⁊ ꝑma scdi q̃ternarij dicit puritas. Nã ipa bñdicta ꝓgo q̃ dei mater erat eligẽda debuit esse ꝓgo purissima ab omni pctõ immaculata: sicut q̃ ꝑdictũ est Cañ. iiij. Tota pulchra es ⁊ macula. s. peccati nõ est in te: rõ qz nõ decebat dei matrẽ esse alicui⁹ peccati cõtagione maculatã. Nõ em̄ habitat deus in ania vel corpe subdito pctis Sap̄. j. Hinc Anselm. d̃ ꝓceptu ꝓgi. ca. xviij. Decebat vt ꝓceptio illi⁹ hois ex matre fieret purissima tanta puritate q̃ sub deo nequit maior intelligi cui de⁹ pater suũ vnigenitũ quẽ de corde suo genuit equalẽ sibi ita dare disposuerat: vt esset vn⁹ ⁊ idez dei filij⁹ ⁊ ꝓginis filij⁹. ⁊ quã ipe filij⁹ specialit sibi matrẽ eligebat ⁊ de qua spũsctũs opatur⁹ erat vt ex ipa ꝓciperet ⁊ nasceret ille de q̃ ꝑcedebat. Hec Anselm.

¶ Capitulum. VI.

Sexta stella q̃ gloriat dei mater dicitur ꝓtuositas. Debuit em̄ mat dei eligi talis virgo q̃ foret ꝓtutib⁹ adornatissima. qm̄ de ipa scriptũ ē Eccli. xxiiij In me oīs gratia vie ⁊ veritatis: in me oīs spes vite ⁊ ꝓtutis. Rõ. qz Bern̄. dicit. Quãtũlibet te affliges quãtũlibet te crucies non dabit tibi copiam sui dñs virtutũ: nisi fueris ꝓtutibus adornat⁹. Cum ergo de⁹ nulli nisi ꝓtuoso copiã sui tribuat. sequit q̃ beata virgo dei mater cui se de⁹ in filium tribuendũ disposuerat eet ꝓtutib⁹ decoratissima. Proinde ⁊ fm Aug. ac Bern̄. Beata virgo ꝑus in aia q̃ in corpe vtero ꝓcepit salua tore. ꝑ fide spem ⁊ charitatẽ. Que ꝓtutes si in ipa nõ fuissent: de⁹ in eius vterũ nõ venisset. Debuit etiã sup oms esse humillima qz deũ amisit ꝑma femina Eua ꝑ supbiã: g̃ ipa inuenire debuit. ꝑ toti generi humano ꝑ hũilitatẽ. Et idcirco ipa teste in suo Cañ. Respexit dñs hũilitatẽ ancille sue Lu. j. De ei⁹ virtutib⁹ q̃bus floruit dicet li. viij. p. ij. arti. iij. ꝑ totũ.

¶ Capl'm. VII.

Septima stella dicit sanctitas. nam debuit esse sctitate excellentissima q̃ deũ gigneret vtpote q̃ sup oēs sanctos ⁊ choros erat exaltanda. Maiorẽ ergo grãm sctificatõis etiã in vtero sue matr̄ debuit habere dei mat q̃ q̃cunq̃ sctũs: qm̄ vt dicit Damascen⁹ ipa a nullo illustriũ debuit supari: que ꝑ oibus debuit exaltari Et hoc etiã oñdi pōt ex scpture serie ps. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissim⁹. Et item. Elegit eã de⁹ ⁊ pelegit eam: g̃ ꝑ alijs sctificauit. Sdo ex fide qz qd̃ alijs est cõcessum tante ꝓgini nõ est negatũ: ſz fm fidẽ Johes ⁊ Hieremias sunt in vtero sctificati: g̃ multo magis btã virgo dei mater debuit sctificari. Nam fm Aristo. ij. thopico. Si ei cui min⁹ videt inesse ī est: ⁊ ei cui mag⁹. Si em̄ serui xpi ꝑdicti sunt sctificati: multo magis ei⁹ mater ꝑcellẽti⁹ est sctificata. Vñ Bern̄. ī epl'a ad canoñ. lugduneñ. dicit. Puto q̃ copiosior gratia sctificatõis in ipam descẽdit que nõ solũ ipius ortũ sctificauit sed etiã eã ab omni pctõ ĩmunẽ custodiuit. Hec ille. De hac sctificatione latius li. v. p. j. ar. ij. ꝑ totũ.

¶ Capitulum. VIII.

Octaua stella dicit ꝑfectionis sublimitas. Debuit em̄ talis eligi in dei matrẽ que foret dei dono ꝑfectissima ⁊ omni gratia plena: vt de eius plenitudine accipiant vniuersi: q̃tinus dicere valeat illud Eccli. xxiiij. In me oīs gratia vie ⁊ veritatis in me oīs spes vite ⁊ virtut⁹. Transite ad me omes qui ꝓcupiscitis me: ⁊ a generationib⁹ meis adimplemini. Decreuit ergo diuina sapiẽtia vt ea que eligeret in matrem inq̃ntum talis esset tam ꝑfecta q̃ ꝑfectior eē nõ possit. Circa hoc quert. Utrũ deus potuerit ipam facere ꝑfectiorẽ vel meliorem q̃ fecit. Respõdet fm Tho. j. scpto sentẽtia ꝓ di. xxij. ar. ij. Et iterum. j. ꝑte sume q. xxvij. ar. vj. Concor. Alexan. de bal'. q̃ ꝑfectum est cui nil addi potest de bonitate et

beata virgo ingrstũ dei mater est talis. Licz em deus omnẽ creaturaz in pfectione accidentali possit in infinitũ facere meliorẽ. In pfectiõe tamẽ essentiali nõ potest facere meliorem, verbi gratia: nõ potest facere quaternariũ maiorẽ, quia si fieret maior iam nõ esset quaternari⁹ sed alius numer⁹: quia vnitas addita in numer⁹ variat speciẽ fm Aristoti. Sic a simili: licz deus potuerit beataz virginem vt dei creaturã vel vt mulierez facere meliorez in pfectione accidentali tamẽ nõ potuit facere vt esset melior mater ⁊ melioris filij mater: ⁊ ordinata ad maius bonum. Ita ꝙ his tribus nõ potest aliquid fieri melius scz humanitate christi: beatitudine creata: ⁊ beata virgine, quod patet: quia hec tria habent quandã dignitatẽ infinitaz ex bono infinito quod deus est. Nam humanitas christi habet dignitatẽ infinitã ex hoc ꝙ iuncta est diuinitati que est infinituz bonum. Et beatitudo creata habet dignitatem infinitã ex hoc ꝙ est dei fruitio: et beata ꝗgo ex hoc ꝙ est mater dei ⁊ ex hac parte nõ potest eis aliquid melius fieri sicut nõ potest aliq̃d meli⁹ esse deo. Hec Tho.

Capitulum. IX.

Nona stella in ordine: ⁊ prima tercij quaternarij: dicit virginitas. Naz dei genitrix debuit esse virgo castissima corpore ⁊ ania: quod ptz. Primo ex autoritate Esa. vij. ca. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiuz ⁊ vocabit nomen ei⁹ Emanuel, id est nobiscum deus. Secũdo patet ex rõnibus plurib⁹. Primo q̃dem quia nõ fuit conueniẽs vt dei filius haberet alium patrem q̃z deum ne dei patris dignitas ad patrem aliũ transferret. Secũdo vt sicut verbuz eterni patris quod est filius dei nascitur ab eo sine omni corruptione sicut ⁊ verbum in nostro corde absq̃z cordis corruptione concipit ⁊ pducitur. Ita ad ostendendũ puritatem filij dei nascentis debuit a matre virgine absq̃z mentis ⁊ carnis corruptione concipi ⁊ nasci in carne assumpta a verbo. Tercio quia nõ decebat vt christ⁹ qui venerat aliorum peccata tollere Johã. j. Ecce agnus dei: ecce q̃ tollit peccata mundi. Ipe cum culpa veniret in mundũ: dum p concubitũ ⁊ corruptionẽ nasceret. Quarto ꝓpter finem incarnatõis. Nam christus ideo incarnatus est vt homies in filios dei nascerenr: renascunr autez filij dei: nõ ex voluntate carnis: neq̃z ex voluntate viri sed ex deo, id est dei virtute. Cuius rei signum apparere debuit ĩ ipa conceptõe christi ex matre virgine, vt August. dicit libro de sancta virginitate. Hec beat⁹ Tho. iij. pte sũme. q. xxviij. ar. j. De his latius lib. viij. par. j. p totum. Tercio patz hoc ex figurarũ similitudinib⁹. Nam ꝗginitas matris dei pfigurata est in rubo ardenti qui nõ comburebatur Exod. iij. Item Ezechiel. xliiij. in porta templi: que clausa phibet ⁊ nõ apietur quoniam dñs egreditur p eã. Et in multis alijs de quibus causa breuitatis hic pr transeo: libro quo supra latius dicturus.

Capitulum. X.

Decima stella qua gloriat dei genitrix: dicitur voti religiositas. Nam ea debuit eligi in dei matrẽ: que nõ soluz esset virgo absolute sed et virgo voto consecrata: quod ostendit. Primo ex autoritate beati scz August. lib. de sancta ꝗginitate: vbi sic dicit. Annũciãte angelo Maria respondit. Quomõ fiet istud: quoniã virum nõ cognosco, qd̃ pfecto nõ diceret nisi se virginẽ ante vouisset. Secũdo ostẽditur rõne: quia virginitas in matre dei p excellenter pollere debuit: sed magis est laudabilis ꝗginitas sctã vel cõseruata ex voto: sic ⁊ cetera pfectõis opa magis sũt laudabilia ex voto ꝓpter qd̃ ps. hortat advotũ di. Vouete ⁊ reddite dño deo vestro omnes qui in circũitu eius offertis munera. Ergo dei mater debuit ex voto offerre deo suam ꝗginitatem. Sed di. Quomõ beata virgo votuz ꝗginitatis emittere ausa est: cuz hoc in lege veteri phibitum erat. Vñ Exod. xxiij. Nõ erit infecũda nec sterilis in terra tua Respõdetur ꝙ beata virgo habuit virginitatẽ tribus modis. Primo in desiderio. Nã anteqũz incarnatio filij dei ab angelo sibi annũciaretur ꝗginitatẽ simpliciter ⁊ absolute nõ vouit: eo ꝙ nõ licebat. Ratio: quia tempe legis oportebat generatõi insistere tam viros q̃z mulieres: eo ꝙ ex illo populo christ⁹ expectabat fm carnis originez nasciturus. Habuit tamẽ beata virgo tunc tempis virginitatem in desiderio ⁊ eam sub conditiõe vouit scz si deo placeret: voluntatẽ suam ⁊ desideriũ diuino cõmittens arbitrio. Secundo beata virgo habuit virginitatẽ in fa

cto: quia postq̃ sibi ĩnotuit hoc deo fore acceptum scz vt virginitatẽ voueret anteq̃ ab angelo sibi denunciaret̃ ⁊ anteq̃ a Joseph desponsaret̃ absolute virginitatez vouit.

Tercio ex cõmuni bñplacito, nam postq̃ fuit desponsata: ipa siml' cum sponso suo ex cõmuni voluntate ⁊ bñplacito ac cõsensu: virginitatẽ votũ emisit. Hec beat⁹ Tho. iij. pte sũme, q. xxviij. ar. iiij.

Capitulum. XI.

Vndecima stella qua gloriat̃ dei genitrix dicitur sponsi ꝓbitas. debuit quippe talis in dei matrẽ virgo eligi que esset desponsata viro ꝓbissimo ⁊ castissimo noĩe Joseph. Et hoc ostendit̃ ſm Albertũ vbi s̃. ca. l. rõnib⁹ plurib⁹.

Primo rõne p̃figuratõis.
Scdo rõne interp̃tationis.
Tercio rõne testificatõis.

Primo rõne p̃figuratõis. Nam nõ cõgruebat vt sponsus beate virginis p̃figuraret̃ ꝑ aliquẽ qui extiterit maritus ꝑ carnalẽ copulam, cum ipe sine carnali copula sanctũ cõiugium cũ virgine contraxerit: virgo coniugem virginẽ custodiuit: ⁊ ministrauit filio ⁊ matri: paterno affectu sincero. Vñ licz Hester figurauit beatã virginẽ nõ tamẽ decuit vt eius sponsus p̃figuraret̃ ꝑ Asuerum vt sic spõsus dñi nostri Asuerus debuerit nominari: quia inter Asuerũ ⁊ Hester carnalis copula fuit. Similit̃ eadẽ rõne licz Sara gignens filiuz p̃ter naturã in monte ĩmolandum teneat figuram domĩe nostre que genuit filium contra naturã in cruce ĩmolandum. Nõ decuit tamẽ vt eius sponsus Abraam nomĩet̃: quia inter Abraã ⁊ Saram carnalis copula interuenit ⁊ eodẽ modo de Rebecca ⁊ Isaac ac alijs similib⁹. sed decebat vt istud coniugiũ ⁊ ipse spõsus beate virginis p̃figuraret̃ ꝑ Joseph in sui fidelitate ⁊ castitate erga vxorem dñi sui ac mysteriorum reuelatiõe ꝓcurationis cõmissione: cibi ꝯseruatione: ⁊ terre p̃latione. Vñ Bern̄. sup missus est dicit sic: Quis ⁊ qualis fuerit iste sponsus Joseph memẽto siml' et illius magni patriarche venditi in egyptum: ⁊ scito ipm istud vocabulũ nõ solum sortitum fuisse: sed ⁊ castimoniã adeptum: innocentiã ⁊ gratiã consecutũ. Siquidẽ ille Joseph venditus in egyptum dño suo fidem seruãs: dñe sue noluit cõmisceri. Iste herodianã inuidiaz fugiens in egyptũ christum portans dñam suã dñi sui matrẽ virginẽ, ⁊ ipe ꝯtinens fideliter custodiuit. Illi data est intelligẽtia mysterij somnioꝝ. Isti datum est ꝑticipem esse celestiũ sacramẽtorum. Ille frumẽta seruauit nõ sibi soli sed ⁊ omni populo. Iste panẽ viuũ de celo seruandum accepit sibi ⁊ toti mũdo. Nõ ergo dubium: quin fidelis ⁊ bon⁹ homo fuerit iste Joseph cui mater dñi saluatoris desponsata extitit. Hec ille. Tercio rõne interp̃tationis siue significatiõis noĩs: quia Joseph interp̃tatur augmentũ vel incrementũ: qd̃ optime ipi congruit sponso Marie. quia ꝑ hanc desponsationẽ quãtũ ad se quãtũ ad ꝓximũ ⁊ quãtũ ad deum q̃plurimũ sublimat⁹ fuit ꝟtutũ ⁊ p̃cipue castitatis augmẽto Nam et ipse castitatẽ vouisse credit̃ cuz cõiuge virgine ⁊c̃. sicut dicit Aug⁹. li. de cõiugali bono. Item actus fuit fame celebritate hominũ reuerentia ⁊ dilectiõe, ac matris dei familiaritate. Tercio rõne testificationis vt scz ipe Joseph sponsus castus: testis esset et custos castitatis beate virginis, de hoc infra eo. li. ꝑ. vj. arti. iij. ca. j. lati⁹ habes.

Capitulum. XII.

Duodecima stella qua gloriat̃ beata virgo dicit̃ habitaculi p̃claritas Nã in p̃clara ciuitate nazareth habitare debuit beata virgo dum christũ conciperet vt impleret̃ illud ꝓpheticum Esa. xj. Egredietur virga de radice iesse, vbi ſm veritatem hebraicã habet̃: ⁊ nazare⁹ de radice ei⁹ ascendet. Vnde ⁊ Math. ij. scribit̃ ꝑ ꝓphetas esse dictũ: quoniã nazare⁹ vocabit̃ nomẽ eius ⁊c̃. De hoc latius infra eodez li. par. vj. ar. j. ca. iij. habet̃. Ne em̄ ꝓlixitas tedium generet: hec breui⁹ ꝑtranseo: ⁊ vt reuertamur sicut ceperam⁹ in hac ꝑte ꝓcedere ad modũ historicũ: quẽ si placuerit tenere potes ꝑ om̄es dictas stellas ꝓcedẽdo: tãq̃ si sapiẽtia dei ꝑ dictas om̄es autoritates ⁊ rõnes adductas docuerit Dauid interrogantẽ. Jam igit̃ his habitis possum⁹ cõtẽplari: q̃ Dauid gratias egit de bona informatõne di. Vere magn⁹ dñs noster ⁊ magna virtus ei⁹ ⁊ sapientie ei⁹ nõ est numer⁹ Om̄ia in sapiẽtia fecisti dñe: impleta est terra possessione tua. Reuersus quoq̃ ad patres ait cum gaudio: Cantate dño canticuz nouũ: quia mirabilia fecit. Notuz fecit dñs

salutare suũ in ꝯspectu gentiũ reuelauit iusticiam suã. Exposuitq; om̃es ꝯditiones p̃missas quas debuit habere dei genitrix.

Tunc sancti patres cõmuni consilio miserunt Dauid ad nazareth: vt videret si aliquã talem possit repire. Conspiciẽs quoq; in spiritu beatã virginem Mariã desponsatam Joseph virginẽ pulcherrimã esse et om̃i gratia plenam ꝛc̃. dixit ad eaz. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurem tuã ꝛ cõcupiscet rex decorẽ tuuz quoniã ipe est dñs deus tuus ꝛc̃. Respõdit Maria. Paratũ cor meuz paratũ cor meũ cantabo ꝛ psallaz in gloria mea. Dauid igitur accedens ad dñm ait: Inueni locũ dño tabernaculũ deo Jacob Surge dñe in requiem tuã tu ꝛ archa sanctificatõis tue. Tunc deus pater misit angelos ad videndũ beatã virginẽ quaz Dauid cõmendauerat. Qui venientes ad eam dixerunt inter se. Hec est que nesciuit thoꝝ in delicto habebit fructum in respectõe animarũ sanctaꝝ Sap̃.iiij. Et regressi cõmendauerũt eam in domo sũmi regis: laudãtes eam ꝛ dicẽtes. O q̃ pulchra est casta generatio scz beate virginis cum claritate om̃is virtutꝫ ꝛ gratie. Immortalis em̃ est memoria eius que ꝛ apud deũ nota est ꝛ apud homines Sap̃.iiij.ca. Intuens ergo deus pater eam: dilexit eam ꝛ ait illud Sap̃.viij Hanc amaui ꝛ quesiui sponsaz mihi assumere eam ꝛ amator factus suz forme illius. Deniq; dei filius intuens eam ait. Hec requies mea ĩ seculũ seculi hic habitabo quoniã elegi eam. Et spũssanctꝰ dixit. Oportet eam mihi p̃uenire in bñdictionibꝫ dulcedinis. Requiescet ergo sup eam spiritus dñi sapientie ꝛ intellectus ꝛc̃. Esa.xj. Et tũc decreuit deus vt mittat̃ angelus ad eaz qui salutet eam nouo munere ditandã: et eius assensum requirat: quo facto dei filium in vterũ suscipiat. Dauid ergo regressus cũ gaudio ad patrez ait. Exultate deo adiutori nostro: iubilate deo Jacob. Om̃es quoq; sancti patres in laudẽ virginis assurgẽtes cecinerunt dicẽtes. Tu gloria hierusalẽ: tu honorificentia populi nostri. Idcirco eris benedicta in eternum Judith.xv. Et nos igit̃ charissimi: quãta possumꝰ deuotione deuz in gloria sue dignissime genitricis collaudemus: ei gratias ꝓ tanto beneficio agentes: clamemꝰ vt nobis gratia ꝛ gloria donet̃.

¶ Tercia ꝑs ꝛ sermo tercius p̃mi libri agit de angelica nunciatõe siue missione. Et circa hoc qualiter apparuerit beate virgini angelus et quali dignitate.

Missus est angelus Gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth: ad virginẽ desponsatam viro: cui nomẽ erat Joseph de domo Dauid et nomen ꝟginis Maria Luc̃.j. Si p̃missa charissimi pensamꝰ sacri euangelij verba: comperimꝰ q̃ maxima cordis deuotione venerari debeamꝰ sanctũ Gabrielẽ archangeluz missum a deo ad benedictã virginem. Nimirũ ex tribus p̃cipue quilibet legatus redditur multum cõmendabilis ꝛ dignissima reuerẽtia suscipiendꝰ. Primo q̃dem ex mittentis dignitate. Secũdo ex negocij ꝓ quo mittitur arduitate. Tercio ex ꝑsone ad quã mittitur maiestate. Sic ꝑ om̃ia ipse angelus Gabriel multũ nobis reddit̃ amabilis pariter ꝛ venerabilis: tum quia mittit̃ a sũmo omniũ creatore deo infinite dignitatis: tum quia in negocio sup om̃ia arduissimo diuine incarnatõis nobis quoq; vtilissimo immittit̃: tum quoq; quia ad benedictã virginem Mariã: celi reginam ꝛ mũdi dñam mittitur salutandũ ꝛc̃. quatinꝰ ipso annunciante dei filius in virgineũ descendat vterum et visitet nos oriens ex alto. Sicut quippe in vere quãdo philomena canit dulciter: consueuit ros celestis descẽdere: ita cũ hec philomena celestis vicz Gabriel cantũ illum mellifluũ vicz Aue gratia plena cecinit dei filius e celo in vterum ꝟginis descẽdit ꝓ nostre salutis opatione: ꝓpterea euangelista Lucas in verbis sacri euangelij hec tria de isto sanctissimo Gabriele enũciat dicens. Missus est angelus Gabriel a deo: Ecce mittẽtis summa dignitas: quia a deo Item ad virginẽ desponsatã viro ꝛc̃. Ecce ip̃ius ꝑsone ad quã mittit̃ sublimitas. Tãdem in sequẽtibꝫ clarescit rei ꝓ qua missus est arduitas: scz incarnationis diuine: sicut patz in ꝓcessu verboꝝ eius ad virginez benedictam ꝓlatorum. De hac igitur angelica missione ꝛ annũciatiõe loqui intendẽtes tria mysteria notabimꝰ ꝓ sermone.

¶ Primũ mysteriũ angelice annunciationis siue missionis.

Scdm dicit mysteriū q̄lifice opatōis.
Terciū dr mysteriū dignifice obſuatōis

¶ Articulus pmus q̄ mysteriū diuīe incarnatōis debuit annūciari virgini p angelum Gabrielem.

Capitulum.I.

Primū misterium angelice missionis ⁊ annūciatōis. Circa qd quattuor p̄cipue occurrunt questiones.

Prima vtrū necessariū ⁊ congruū fuerit incarnatōis mysteriū beate virgini annūciari. Scda questio vtrum hec dñica annunciatio p nūcium tm̄mō angelicū debuit fieri ⁊c. Tercia questio de quo ordine debuerit angelus ad virginē p hac annūciatione mitti. Quarta questio vtrū cōgruentius Gabriel inter om̄es angelos debuerit p hac annūciatōe faciēda eligi. Ad pmā questionē qua querit: vtr̄ necessariū fuerit ⁊ cōgruū incarnatiōis mysteriū beate virgini annūciari. Arguit q̄ nō: quia deus cum sit ꝓpinquissim⁹ humane menti qui solus īmediate illabitur anime: vt dicit Aug. nō videtur quare necessariū fuerit aliq̄ mediante dei aduentū virgini benedicte annūciari. Item ista incarnatio dñi p̄nūciata erat olim p ꝓphetas. Unde Esa. vij. Ecce virgo concipiet ⁊c. ergo nō erat necessariuz fieri p angelum. Incōtrariū est diuīe scripture autoritas ⁊ diuīe ꝓuidētie ordo: que nil incōgruum admittit: ergo cōgruum fuit annūciari ⁊c. Ad questionē igit respōdetur q̄ necessariū erat annūciare beate virgini q̄ ip̄a esset christū cōceptura pluribus rōnibus ſm Tho. tercio scripto sentētiarū di. iij. ar. j. Et iterum. iij. pte sūme. q. xxx. ar. j. Necnō ⁊ ſm Albertū sup missus est. ca. j.

Primo vt virginis intellectus erudiret et illustraret. Cum em̄ mens deo vicinior sit ⁊ intimior q̄ corpus: nō decebat vt dei sapientia eius vter̄ inhabitaret sine hoc q̄ mēs eius prius fidei lumine ⁊ cognitiōe summe sapiētie resplēderet. Et iō p̄us debuit mens eius intelligere ⁊ cognoscere qd in ea fiendum erat qd p annūciationē factum est anteqū carnem cōciperet. Unde Aug⁹. li. de verbis dñi sic dicit. Beatior est Maria pcipiendo fidem christi q̄ cōcipiendo carnē xp̄i. Et subdit ibidez. Materna ꝓpinquitas nihil Marie ꝓfuisset: nisi felicius christū corde q̄ corpe gestasset. Hec ille. Secunda ratio vt virginis affectus ⁊ actus acceptaretur. Nam deus nō diligit coacta ſuitia sed spontanea. vt dicit Aug. iuxta illud p̄s. Voluntarie sacrificabo tibi ⁊ ꝯfitebor nomini tuo dñe quoniā bonū est. Unde beata virgo cum singulariter ⁊ excellēter in dei seruitium eligeret quē vtero portauit: lacte aluit: brachijs baiulauit: decuit vt eius obsequiū voluntariū angelo nūciante requireretur: ad quod se patam ⁊ ꝓmptam obtulit dicens. Ecce ancilla dñi. Tercia ratio vt virginis cōsensus exp̄meret. Si em̄ in matrimonio corpali requirit expressus consensus: multomag⁹ in mr̄imonio spūali: cuz sit maior ꝯiunctio mētis q̄ carnis. Et ideo vt ostēderet esse qdam spūale mr̄imoniū inter dei filium ⁊ humanā naturā, igit p annūciationē angeli expectabat cōsensus virginis loco totius hūane nature. Idcirco August. in sermone de natiuitate beate Marie dicit: O beata Maria seculū om̄e captiuum: tuū dep̄catur assensum. Te dña mundus sue fidei obsidez fecit: Noli morari virgo, nūcio festināter respōde verbū: ⁊ suscipe filium: da fidem ⁊ senti virtutē. Ecce inquit ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuum. Nec mora v̄ginalē thalamū ingredit xp̄s. Hec ille. Quarta ratio addit ſm Alber. vbi supra. vt deus mag⁹ honoraret ⁊ hō instrueretur. Nam deus in hac annūciatiōe honorabat q̄ntum ad potētiā in eo q̄ angelos mīstros habuit: ⁊ quātū ad sapiētiā: in eo q̄ modus nostre liberatiōis modo pditionis directe obuiauit cum virginē p angelum bonū docuit: sicut angel⁹ malus virginem Euam decepit. Itez homo instruit ad deuotionē in eo q̄ humana natura abiecta deo ⁊ angelis inimica a deo prior p angelū salutat: ⁊ in hoc etiam de⁹ honorat quātuz ad bonitatē: que ex hoc resplendet ac charitatem: deniq̄z ex hoc homo instruit ad fidez ad obediendū deo ⁊ ad humilitatez exēplo beate virginis ⁊c. Et p hec p̄missa ptz responsio ad p̄mū argumētū incōtrariū. Ad secūdū autē respōdet ſm eundē Tho. vbi supra. q̄ licz ꝓphetia p̄destinatiōis complet sine nostro arbitrio causante: nō tn̄ sine nostro arbitrio ꝯsentiēte. ⁊ sic patz ⁊c.

¶ Capitulum.II.

Secūdo queritur vtrum hec dñica annūciatio tm̄mō ꝑ angelicū nūcium debuerit fieri. Videtur ꝙ debuerit annūciari vicz ꝑ aliquē ꝓphetaz quia incarnatio xp̄i notificabatur ⁊ p̄nunciabatur in veteri lege ꝑ hoīes: vicz ꝓphetas ⁊ patriarchas ergo ⁊ ip̄i beate virgini debuit nūciari ꝑ ꝓphetaz. Preterea supior nō debet instrui ꝑ inferiorem. Sed beata virgo supior fuit angelis quia deo acceptior: ergo nō debuit sibi ꝑ angelum ꝯceptio annūciari. Item ꝯfirmatur, quia sūmis angelis fit reuelatio īmediate a deo ꝓpter ip̄oꝝ dignitatē: sed mater dei est sup̄ om̄s exaltata: ergo videtur ꝙ īmediate sine om̄i angelico nūcio sibi debuit fieri reuelatio a deo de incarnatōis mysterio. Preterea beata virgo ex lumine fidei ⁊ gratie cognoscebat deum incarnandū et credebat hoc fidelissime que ad hoc in vtero erat sanctificata. Ideo nō videtur ꝙ ꝑ angelum hoc sibi debuerit reuelari. Incontrariū est dispositio diuīe sapiētie sicut testatur sacra scriptura, missus est inquit angelus ⁊c. Ad questionē respōdetur ꝟm Tho. vbi supra. ar. ij. Necnō ꝟm magnū Albertum vbi supra. ca. ij. ꝙ mysteriū incarnatōis nullus hoīm debuit beate virgini annūciare: quia inferiorū est recipe a supioribus illumīationē, vt dicit Dyoñ. de angelica hierarchia. Sed nullus hoīm fuit beata virgine supior que om̄s ꝓphetas ⁊ sanctos p̄cellebat lumīe gratie ⁊ merito sctitatꝫ. ergo ⁊c. Licz aūt beata virgo fuerit etiā angelis superior ꝟm acceptatōz diuīe p̄destinatōis et quātū ad dignitatē ad quā diuinitꝰ eligebatur. Erat tn̄ eis inferior quātū ad statū, qm̄ ip̄a in statu p̄sentis vite erat: angeli vero in statu patrie. Nec mirū h̄ quia etiā ip̄e xp̄s rōne passibilitatꝫ vite paulominꝰ est ab angelis minoratꝰ. Sz tn̄ quia xp̄s fuit viator ⁊ cōprehēsor quātū ad cognitionē diuinoꝝ nō indigebat instrui: sed mater dei nōdum erat in statu cōprehēsoꝝ, ⁊ ideo de diuīo cōceptu erat ꝑ angelū instruenda ⁊ annūcianda: ⁊ hoc quadruplici rōne.

Primo rōne diuīe ordinatōis.
Scdo rōne angelice restauratōis.
Tercio rōne mūdicie ꝟginalis.
Quarto rōne future vtilitatis.

Primo rōne diuīe ordinatōis vt scz seruaretur ordo quē deꝰ statuit, ꝙ vicz diuīa mediantibꝫ angelis quoꝝ officium est nūciare homibꝫ panderentur ⁊ annūciarentur. Et hec ē regula diuīe ordinatōis, sicut dicit Dyoñ. iiij. ca. angelice hierarchie. Diuinū inq̄t iesu benignitatꝫ mysteriū angeli p̄muz edocti sūt: p̄terea ꝑ ip̄os ad nos gr̄a cognitōis trāsiuit. Hec ille. Scdo rōne angelice restauratōis, sicut em̄ ꝑditio humana initiū sumpsit ex hoc ꝙ diabolꝰ allocutꝰ ē mulierē: ita vt dicit Beda cōgruum erat vt ꝓ humane repationis exordio angelꝰ virginē alloquatur que repatio angelice ruine ⁊ humane cōis erat. Tercio rōne mūdicie ꝟginalis. Vñ Hiero. in sermōe assumptōis Marie sic dicit. Bene angelꝰ ad ꝟginē mittitur: quia sp̄ est angelis cognata virginitas: ꝓfecto in carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita est sz celestis. Quarto rōne future vtilitatis, qꝛ ille annūciabatur qui est rex oīm hoīm ⁊ angelorū cuius natiuitas sicut in salutē erat hominū ita ⁊ in repationē angelice ruine: ⁊ iō decuit vt tam hō q̄z angelꝰ in annūciatione mysteriū exhiberēt. Hec Tho. ⁊ Alber.

Ad argumētū p̄mū incōtrariū patebit ex p̄missis respōsio. Et siliter ad scdm ⁊ eiꝰ cōfirmationē patebit respōsio, quia licz mater dei erat supior dignitate, nō tn̄ q̄ntū ad statum. Ad vltimū respōdetur ꝟm Alber. ꝙ licet beata ꝟgo fidē incarnatōis habuit, verūtn̄ ex hūilitate cordis sui nunq̄z cogitauit se ad tale mysteriū sublimādū: ⁊ ideo ab angelo debuit p̄moneri.

Capitulum. III.

Tercio querebatur de quo ordine debuerit angelꝰ ad annūciandū mitti. Videtur em̄ ꝙ de sūmo qꝛ sūma nūciabat. Ex quo videtur ꝙ Gabriel fuerit summus ⁊ de summo ordine, s. seraphin. Ad hāc questionē breuiter respōdetur ꝙ q̄z q̄z aliqui putauerint Gabrielē esse de sūmo choro: ex eo ꝙ sūmū mysteriū, s. incarnatōis ad plenū scierit ⁊ annūciauerit. Tamē cōis ecclesia sonat eum fuisse de choro archangeloꝝ ⁊ nō de seraphī: vel aliis supioribꝫ. Nā ⁊ cōiter Gabriel archangelꝰ appellatur. vñ iste angelꝰ nō fuit de sūma nec de media hierarchia, sz vt ꝓbabiliꝰ videtur fuit de medio ordine infime hierarchie qui est ordo archangelorū. Et h̄ oñdit ꝟm Tho. vbi sup̄. Necnō ⁊ Albertum: ⁊ plerosq̄z alios doctores pluribus rōnibus.

Primo rōne vtilitatis,
Scdo rōne cōmunitatis,
Tercio rōne ꝓprietatis.

Primo rōne vtilitatis, cū enim xps nasceba⁄ vt inordinatione q̄ in angelis acciderat repararet: decuit vt ī sua ꝓceptōe ordo ille celestis hierarchie maxīe seruarek: vt. s. summi angeli mediātib⁄ infimis hoīes illumīarēt ⁊ iō Gabriel p quē virgo illumīabak erat de infima hierarchia. Scdo rōne cōitatis: vt eīm tātū mysteriū eēt cōius: decuit vt inferior Gabriel nūciaret: qui vicz de infima esset hierarchia: cū eī inferiores angeli agāt id qd a superiorib⁄ recipiūt ⁊ nō ecōuerso dū inferiores angeli nūciant: annūciatio p superiores ⁊ inferiores explek: qd nō esset si superiores īmediate annūciarēt ⁊c. Tercio rōne ꝓprietatis: decuit q̄ppe ordinez celestis hierarchie in hac annūciatōe obseruari: vt sez sūmi angeli mediātib⁄ infimis hoīes illuminarēt: ez qz nō decuit vt de infimo ordine sez angelo⁄ aliq̄s mitterek ad annūciandū. Ratio: quia ad illos sez angelos ꝑtinet dirigere actus alicui⁄ hoīs q̄ ad ipm singulariter vel q̄si tm̄mō ꝑtinēt: vñ angelo⁄ ꝓprietas est mīma nūciare: sicut dicit Grego. in moral. Unde cōgruebat vt de ordine archāgelorū q̄ ordo est sup ordinē angelo⁄ mitterek aliq̄s: sez Gabriel: tū ꝓpter ꝑcipuū honorē btē virginis: q̄ sup cōes erat vlatores: tū ꝓpter archangelo⁄ ꝓprietatē: qz ad archāgelos ꝑtinet dirigere act⁄ hoīs q̄ in totā multitudinē redūdant. Unde ⁊ archangeli dicūtur ab archos qd est ꝓnceps: q̄si ꝓncipales angeli. qz g̃ ꝓsensus btē ꝟginis q̄ p angelū requirebak erat act⁄ singular⁄ ꝑsone in multitudinis īmo toti⁄ humani generis salutē redundās. Idcirco ad annūciādū ꝟgini req̄rebak vt mitterek angel⁄ de ordine archāgelo⁄. Si aūt absolute petis vl queris: vtꝭ iste angel⁄ fuerit sūm⁄. Rūdek fm Tho. vbi supra. q nō fuit sūm⁄ simpliciter: qz nec de sūma hierarchia: nec etiā de media hierarchia fuit: Pōt tū dici summ⁄ duob⁄ modis. Primo qz credibile est q fuerit sūm⁄ in ordine archangelo⁄. Scdo qz sūma. i. incarnationē dei ⁊ salutē humani generis annūciauit. Et sic exponit Grego. in omel. de centū ouibus. Huic etiā sentētie ꝓcordat Bernū, ita dicens. Putem⁄ angelis ꝑesse archangelos qui sunt ꝓscij diuino⁄ secreto⁄ q̄ nō nisi ob ꝑcipuas ⁊ maximas causas mittunk: ex q̄bus ille magn⁄ archangel⁄ Gabriel missus legik ad Mariā: ob causam q̄ vtiq̄ maior esse nō potest. Hec ille.

Capitulum. IIII.

Quarto q̄rebak vtrum congruentius inter omīs angelos p hac annūciatione facienda debuerit Gabriel eligi. Videtur eīm q nō detur ratio q̄re iste potius eligatur q̄z alius angelus vel archangelus cuz quilibet eque bene potuerit annūciare hec virgini. Item videk q ob reuerentiā beate virginis debuerunt mitti plures archangeli ad salutandū ⁊ annūciādum. Incōtrariū est euangeliū. Ad q̄stionem igitur respōdek fm Alber. vbi sup. ca. xvij. q multi angeli nō debuerunt mitti ad hanc annūciationē: quia multitudo repugnat archano mysterij. Nō eī est archanum qd multis est cognitū. Nec est tam familiariter ⁊ amicabiliter intimatuz qd prius est mltitudini reuelatū: ⁊ sic soluik scdm argumētū incōtrariū factum. Itez fm eūdem Albertū ibidez. et Tho. vbi sup. Nulli alteri angelo ita cōgruebat facere hanc annūciationē sicut Gabrieli. Ratio qz huic officio nomē Gabrielis sup omīia congruebat. Nam hoc nomē Gabriel tripliciter interp̄tatur fm Greg. ⁊ Hiero. Primo sic Gabriel id est virtus nostra deus. et hoc sūme cōgruebat: quia virtute diuīa debebat cōcipere virgo nō humana. Scdo interp̄tak Gabriel. i. fortitudo dei: ⁊ hoc etiam sūme cōgruebat ad ostēdēdum q opus incarnationis erat p dei fortitudinē nūciāduz. Primo quidem quia fortis, sez angelus missus est ꝓpter fortez. s. xpm qui vt dicit ps. est deus fortis ⁊ potēs. Scdo qz fortissimū sup omīia opa erat opus incarnatōis. Fortius quippe ⁊ maioris ꝟtutis erat deum fieri hominē q̄z ex nihilo creasse mūdū: cum de⁄ pl⁄ distet a qualibet creatura q̄z creatura a nihilo. Tercio quia fort⁄ missus est cōtra fortem. s. diabolum ad debellādum: ⁊ ideo fortitudo dei Gabriel annūciare debuit virgini xpi aduētū. Tercio interp̄tak hoc nomē Gabriel. i. ꝓfortauit me deus vel ꝓfirmatio dei ⁊ ꝗ cōgruebat. quia p eius annūciatiōz cōfortari debebat cor ꝟgis marie ⁊ ꝓfirmari ad credēdū ⁊c. Unde cū turbata eēt: angel⁄ dixit ei. Ne timeas maria iuc. ⁊c. Q igit fi-

delis aīa vide q̄ rōnabilis sit fides catholica: vide q̄ miro ordine diuīe sapīe firmata sit fides ista salutifera: cui deseruit oīs ratio oīs sciētia ⁊ ars adeo vt nil incōgruū nil falsum possit huic verissime fidei vel irrōnabile admisceri. Agnosce igit̄ verum dei filiuz esse xp̄m ⁊ securus esto credēs in ip̄m ⁊c.

¶ Articulus secūdus qualiter angel⁹ Gabriel apparuit beate virgini in tp̄e annūciationis. Capitulū. I.

Secundū misterium declarandū: dicit̄ qualifice apparitionis. i. qualiter facta sit ista apparitio angeli Gabrielis circa beatam virginē. Circa qd̄ quattuor ꝯsiderationes occurrūt.

Prima de angeli ingressione.
Scd̄a de virginis occupatōe.
Tercia de eiusdem virginis situatiōe.
Quarta de angeli visione.

Prima ꝯsideratio de angeli ingressione: q̄liter vicz angelus Gabriel clausum oratorium bn̄dicte v̄ginis ingressus fuerit: vtrū ianuis clausis intrauerit vel ostium oratorij aperuerit. Ad qd̄ breuiter respōdet̄ s̄m Albertū vbi supra, ca. lxiij. sic dicētē. Credim⁹ inquit angelū clausis ianuis intrasse. Et h̄ potuisse ꝓpter nature sue subtilitatē ⁊ assūpti corp̄is etherei qualitatē. Nam vt dicit Aug. Angeli assumūt sibi corp̄a in quibus apparent de purissimo ethere: g̊ potuit ianuis clausis intrasse. Vn̄ ⁊ Bern̄. sup̄ missus est dicit sic. Suspicādū nō est q̄ apertū angelus inuenerit v̄ginis hostiū: cui nimiꝝ in ꝓposito erat fugere hoīm freq̄ntiā vitare colloquia ne orātis silētium p̄turbaret̄. Hec ille. Deniq̄ hoc etiaz mysterio cōgruebat: vt vicz angelus clausis ianuis ingrederet̄ oratorium: quatin⁹ p̄ hoc significaret̄ q̄ dei filius cui⁹ incarnationē annūciabat clauso virginali vtero ingrederet̄: ⁊ nasceret̄: iuxta illud Ezechiel. xliiij. Porta hec clausa erit et vir nō p̄trāsibit p̄ eā: qm̄ dn̄s deus ingreditur et egredit̄ p̄ eam ⁊c.

¶ Capitulum. II.

Secūda ꝯsideratio de beate v̄ginis p̄ tunc occupatiōe: quib⁹ scz actib⁹ erat bn̄dicta virgo tūc in oratorio occupata: ⁊ quid agētem angel⁹ eaz reperit. Ad qd̄ breuiter dicit̄ s̄m doctores: q̄ quadruplici actu erat occupata.

Primo legebat.
Scd̄o ꝯtemplatōi insistebat.
Tercio lachrymādo suspirabat.
Quarto deuotissime orabat.

Primo q̄ppe legebat sctōs libros ꝓphetarū veteris testamenti in q̄bus erat ꝓmissio de christo: ⁊ vt traditur a deuotis doctoribus pie credit̄: q̄ tunc legebat illud Esa. vij. ca. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit̄ nomē eius emanuel. Tātaq̄ deuotōe mouebat̄: vt ex intimis medullis cordis dicere cogeretur: O deus patris nostri: vtinaz videre saltem mererer ip̄am virginem que cōceptura est filium tuum. totā me in eius seruitium māciparez: om̄ia relinquēs eius vestigijs adhererem: putas ne viuam: putas ne videbo illam virginē ⁊ eius filiuz: O vtinam saltem semel admitterer: vt in illius filij redemptoris ⁊ saluatoris generis humani: p̄uuli nati: oscula ruere possez: brachijs amplexuq̄ dulci circumplectere valerem ⁊ ei seruitia deuota impēderem ⁊c. Secūdo cōtemplatōi diuīe insistebat. Nam s̄m Alber. sup̄ missus est: erat tūc virgo benedicta totaliter eleuata ad familiaritatē diuinā que tota replebatur dulcedine gratie: tota gratificabat̄ ⁊ tota glorificabatur ⁊ quāto magis eleuabatur in cognitōe dei: tāto magis descēdebat ad sui humiliatōez: indignā se reputans vel ad mīmaz dei familiaritatē ⁊ ideo nō mirum q̄ oratio tam humilis penetrabat celos: quoniā scriptum est Eccl̄ica. xxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat ⁊ nō descēdit donec aspiciat altissim⁹.

Tercio lachrymādo suspirabat: pie nempe creditur cum multis suspirijs in ip̄a hora annūciatiōis desiderasse filij dei aduentum p̄ generis humani redemptōe. Si em̄ Abraam desiderauit videre diē christi. Si omnes sancti ⁊ ꝓphete voluerunt desiderio magno christi aduentū: multo magis Maria. Quarto deuotissime orabat. vn̄ Ber̄. sup̄ missus est dicit. Ingressus est angelus in secreto cubiculo vbi clauso sup̄ se hostio orabat virgo patrez in abscondito. Si em̄ conceptio precursoris fuit prenunciata patri suo preoccupato in sacrificio: multo probabilius est q̄ conceptio saluatoris annunciata fuerit virgini in deuotione et oratione actualiter existenti. Tunc enim vt credo

plus solito feruentissima ⁊ vnguentis spiritussancti delibuta ac dulcedine gratie cõsolata humili mente ⁊ corde deuoto lachrymantibus oculis ⁊ vultu ad celestia eleuato dicebat. O clemẽtissime deus qui bonitate tua mundũ creasti ⁊ angelos ac homines ad imaginem tuã fecisti: miserere homini iam perdito: aperi celos ⁊ descende: veni obsecro de⁹ pijssime: veni ne respicias peccata hominũ: sed misericordie tue multitudinem qua te repromisisti patribus nostris venturum ⁊ hominẽ liberaturũ: Hec ⁊ his similia orante: ecce angelus dñi astitit et lumen refulsit in habitaculo virginis.

Capitulum. III.

Tercia ergo cõsideratio occurrit de benedicte virginis ꝓtunc situatione: vtrum vicz prostrata ꝓtunc erat cum angelus aduenit: aut sedebat: aut genuflexerat vel stabat. Ad quod idez Albertus vbi supra. ca. lxiij. dicit. Credim⁹ inquit beatam virginẽ in aduentu angeli inclinatis genibus ⁊ eleuatis puris manibus erectis in celum oculis ad patrẽ misericordiarum ꝑ incarnatõe filij sui deuotissimas preces cum lachrymis fudisse. Et angelo venienti reuerẽter assurrexisse quia hec ad honestatez ꝓtinebant: siczꝫ ꝓturbata de noua salutatione: capite inclinato humiliter stetisse Nam ⁊ hoc modo in picturis consueuit ꝓ totam ecclesiã figurari cõmuni⁹. Tandem quoqꝫ ꝓcepta annũciatõne credendo in eã consensisse: ⁊ q̃ntotius impleri nõ dubitasse. At rursum flexis genibus in terram ⁊ eleuatis oculis in celũ ac manibus ex intimo corde erũpentibus ꝑ gaudio lachrymis deuotissime flagitando dixisse: Fiat inquit mihi ꝟm verbũ tuum: et sic deum pariter ⁊ hominem concepisse, ⁊ iste modus positionis ⁊ situs eorum est qui de manu angeli id est sacerdotis suscipiunt dñicum corpus de altari. Hec Albertus.

Capitulum. IIII.

Quarta consideratio de angeli visione a beata scz virgine: vtrum vicz beata virgo viderit corporali visione istum angelum sibi apparentẽ: vel vtrum angelus sibi apparuerit corpaliter vel tm̃ intellectualiter. Tu possis arguere q̃ ista filij dei incarnatio debuit ab angelo visione intellectuali annũciari: ⁊ nõ visione corporali: quia visio intellectualis est melior visione corpali. Nam illi qui visione intellectuali christum viderunt beati ꝓnunciant̃ Job. xx. Beati qui nõ viderunt scz corpaliter ⁊ crediderunt. Qui autẽ visione tm̃ corporali viderunt christũ sicut Pylatus ⁊ crucifixores: nõ credentes eum esse deũ nõ beatificant̃: ergo cũ melior sit visio intellectualis debuit apparere intellectualiter ꝓpter huius incarnatõis ꝓfectionẽ ⁊c. Preterea visio intellectualis videntes nõ ꝓturbat nec stupefacit: sed hoc facit corpalis. vnde canitur de ipsa beata virgine: expauescit virgo de lumĩe: sed melius fuisset q̃ a tali ꝓturbatione mens eius fuisset ꝑseruata: ergo debuit apparere visione intellectuali. Incõtrarium est doctorũ sentẽtia. vnde ⁊ Aug⁹. in quodã sermone inducit beatam virginẽ sic dicẽtẽ. Venit ad me Gabriel archangelus facie rutilãs: veste choruscãs: incessu mirabilis. Hec autez nõ possunt ꝓtinere nisi ad corpalem visionez: ergo tali visiõe angelus beate virgini apparuit. Ad questionẽ igitur respondet ꝟm Tho. iij. ꝑte sũme. q. xxx. ar. ij. Et iterum tercio scripto sentẽtiarũ. di. iij. arti. j. q̃ ista incarnatio diuĩa nõ debuit nũciari ab angelo visiõe intellectuali: ſz corporali. Et hoc triplici ratõe.

Primo ratõe maioris silitudis.

Scõo ratõe celsitudis.

Tercio ratõe maioris certitudis.

Primo ratiõe maioris silitudis. Nam annũciatio debebat ꝓportionari ei qui annũciabatur. Annũciabat̃ aũt missio visibilis filij dei in mũdũ: sicut ergo deus qui est inuisibilis carnem visibilem debebat assumere sic angelus qui est inuisibilis ĩ carne visibili debuit apparere. Secũdo ratõe virginalis celsitudis. Fuit em̃ cõueniens virginis dignitati vt sicut ipsa nõ solum mẽte ſz etiam carne debebat christũ cõcipere. Sic ⁊ angelus sibi apparere debebat nõ solum mẽtali sed etiam visiõe corporali: vt nõ solũ eius intellectus sed etiam sensus delectaretur. Tercio ratõe maioris certitudis. Nã corporea seu sensibilia manifestiora ⁊ certiora sũt nobis q̃ꝫ ea que visiõe imagĩaria apprehẽdimus. In his quipe que visibiliter cernim⁹ minus decipimur. Et ideo vt mãifestiora ⁊ certiora eẽnt beate virgini ea q̃ annunciabant̃: angelus corpali visione debu

sit apparere. Ad obiecta ergo respondetur
fm eundem Tho. ibidem. Ad primū di-
citur q̄ q̄uis visio intellectualis ex se sit me
lior corporali: tamen vtraq; simul efficaci-
or est q̄ altera ꝓpter cōnaturalitatem huma
ne cognitōis ad sensum. Unde et qui vtro
q; oculo christū viderunt sicut apostoli ma
gis beatificantur Luc. x. Beati oculi qui
vident que vos videtis ꝛc. Beata autē vir
go vtroq; modo vidit angeluz scz ꝛ visione
intellectuali et cum hoc corpali ꝛc. Ad se-
cundū respondet fm Origenē sup Lucā q̄
dicit: q̄ angelus apparēs sciens humanaz
naturā et p̄cipue virginē esse fragilem: ꝑtur
bationi et fragilitati medet confortādo: vñ
tam Zacharie q̄ Marie post ꝑturbationē
dixit: Ne timeas. Et ꝓpter hoc dicit vl' legi
tur in vita sancti Anthonij. Nō est difficil-
lis bonoꝝ malorūq; spirituū discretio. Si
em̄ post timorē successerit gaudiū: a dño sci
amus venisse auxiliū: quia securitas anīe p̄
sentis maiestatis indiciū est. Si autē incus
sa formido ꝑmanserit: hostis est q̄ videtur.
Hec beat⁹ Tho. vbi sup̄. O itaq; anīa mea
contēplare nunc quomō dña mūdi lachry
mosis oculis: facieq; serena ꝓ tua salute et
totius humani generis redemptiōe depre-
catur vt dei filius mittat. Contēplare quē-
admodū subito clausis ianuis angel⁹ cum
lumine ingenti ingredit: et genuflexo ip̄am
salutat. Contēplare quomō virgo expaue-
scit et assurgens angelo ꝓuoluto ad genua
ipsa humiliter et deuote capite dimisso: di-
uina nuncia auscultans astat. O anīa mea
ingredere ī cor bñdicte virginis: in cor in-
quā diuīa gratia plenū: in cor tante dñe tue
vtpote dei genitricis: In qua om̄is conso-
latio tua: om̄is dulcor: om̄is suauitas tua
consistit et spes vitaq; ac salus tua manet.
Ingredere inquā et vide quid sentiat: quo-
modo de tanto lumīe expauescat sed de dei
suauitate dulcescat: Audiuit tenorē verbo-
rum nuncij: et terret p̄ nouitate insolite salu
tationis. Exultat letabūda quia salutat ab
omniū creatore deo: et quomō tanta et tan-
ti: ac a tanto: salutatōe nūcianda: dignam se
reputare ignorat. Gaudet de aspectu ange
li: letatur quia mox mater dei efficitur: ꝛ do
mina celorū et angelorū regina p̄ficitur. O
felix Maria q̄nto digna es honore que de
um meruisti suscipe quē totus orbis nequit
comp̄hendere. Quis extimare valeat o do
mina quāta tūc dulcedine cor tuū redūda-
bat cuz dulcissima angeli verba: ex deo tuo
quē sup om̄ia amabas: suscipiebas: cū tibi
dei filium ꝓmitti audiebas: te sup om̄es be
nedictam fore auscultabas et gratia plenaz
esse te sentiebas. O vtinā tunc affuissem: et
genib⁹ ꝓuolutis cum angelo corā te dña ꝓ
cidissem vtiq; te exorassez ꝛ dixissem: O glo
riosissima dña excelsa sup sidera. Ecce q̄n-
ta tibi gloria annunciat: Ecce quātus tibi
filius ꝓmittitur: Ecce quāta ꝑ te mūdo toti
vtilitas acquirit. Et ergo noli morari vir-
go beatissima respōde angelo et suscipe dei
filium in tuo sacrosancto vtero. Recordare
dña: quia ꝓ nobis peccatorib⁹ tu es electa
vt sis dei mater vera: noli ergo vnq̄ obliui
sci nostri: suscipe verbuz vt sis dei genitrix
v̄go regina angeloꝝ totius mūdi impatrix:
et peccatorū aduocata: vt ꝑ te nobis detur
celestis gloria Amen.

¶ Articulus terci⁹ qualibus modis et con
ditionib⁹ dignissimis angelus annūciādo
beate virginis conceptū apparuit.

¶ Capitulum. I.

Terciū misteriū
declarandū dicit magnifice ob
seruatiōis. Nimiꝝ deus oīpo-
tens et pijssim⁹ decreuit vt ange
lus Gabriel in sua legatione ad honorē be-
nedicte virginis et eius sacratissime conce-
ptōnis. xij. honorificos siue dignificos mo
dos obseruaret: quatin⁹ et in hac annūcia-
tione ip̄a beata virgo gauderet et gloriaret
his duodeciz dignificis conditiōib⁹ et mo
dis tanq̄ fulgore corone duodecim stellaꝝ:
Primo quidē decreuit deus est et voluit vt
angelus in sua apparitione obſuaret quat
tuor modos et conditiones honorificos si-
ue dignificos vt vicz apparere deberet ipsi
virgini.

Primo in humanali specie.
Scdo in virili decore.
Tercio in iuuenili etate.
Quarto in habitus sui radiositate.

Secundo quattuor in salutatione vt scz
Primo reuerentissime salutaret.
Scdo dignissimo noīe noīaret.
Tercio de diuino ꝯsortio cōmendaret.
Quarto de sūmo ꝑuilegio magnificaret.

Tercio quoq; decreuit deus quattuor alios modos dignificos obseruari in huius legationis executione: vt vicz

Primo de gratia assecuraret.

Scdo sibi filius dei pmitteret.

Tercio de supuentõe spũsscti instrueret.

Quarto ad ꝯsentiendũ deo induceret.

PRimus itaq; modus dignificus quẽ obseruare debuit angelus ad honorem beate ꝟginis ⁊ eius cõceptionis quo tanq̃ ꝑma stella virgo benedicta gloriat dicit humana speciei apparitio: vbi querit vtrũ cõueniẽter angelus debuit apparere beate ꝟgini in humana specie magꝭ q̃ alia. Circa quod possis arguere q̃ debuit apparere in specie serpentina: quia dicit Bern. q̃ modus repationis debuit fieri ꝑ similis modo ꝑditionis. Sicut ergo similitudo fuit in hoc q̃ femĩa ꝑdidit: femĩa saluauit: ita debuit esse ⁊ in hoc similitudo vt sicut angelus malus in specie serpentis decepit: ita ⁊ angelus bonus in specie serpẽtis debuit esse nuncius repatõis. Preterea videt q̃ debuit apparere in specie colũbina quia contraria cõtrarijs curant. vt dicit Grego. omel'. de martyribꝫ. ergo si deceptio fiebat ꝑ calliditatẽ serpentinã: illumĩatio debuit fieri ꝑ simplicitatẽ columbinã. Incõtrarium est cõmunis doctoꝝ ⁊ totius ecclie sententia: quia vbiq; figurat Gabriel ꝑ hac annunciatõe in specie humana in picturis in qua creditur apparuisse. Ad q̃stionez respondet fm Alber. vbi sup. ca. xx. q̃ angelus apparens ꝟgini debuit apparere in humana ⁊ nõ alia specie. ⁊ h̃ cõueniebat Primo rõne dignitatis: quia vt dicit Aristo. li. j. de anĩalibus. Hõ est dignissimũ anĩalium: sed quia ista apparitio fuit complementum ⁊ dignissima omniũ apparitionuz. Si ergo alie apparitões angelorũ in veteri testamento fiebant in specie humana: vt patz de Abrae facta apparitiõe ⁊ cõsimilibꝫ: multo magis ista debuit fieri in specie digniori scz homĩs. Secũdo rõne cõformitatꝭ quia humana species conformior erat ad christi incarnationẽ. Unde ⁊ Mathe⁹ euangelista eo q̃ plura scripsit de incarnatõe dei hominis inter anĩalia euãgelistas figurantia habet faciez homĩs: cõueniens ergo erat q̃ sicut annunciabat ꝑ angeluz deus fieri homo ita angelus in humana specie appareret. Tercio rõne illuminatõis. Beata eĩ virgo sensibiliter ab angelo illuminari debuit. Illuminatio autẽ sensitiua ad cognitionem fit mediante locutiõe. ergo mediuz illuminatiõis debuit esse locutiuũ: sed nullum sensitiuũ est locutiuuz nisi homo. ergo debuit venire in specie humana ⁊ in nulla alia: vtpote sicut nobilissimũ intellectiuum erat qd̃ illuminabat eam interius scz deus sic etiam nobilissimũ esset sensitiuum: quod illumĩabat eam exterius scz homo. Et per hoc soluitur illud incongruũ de specie colũbe. Ad illud autẽ de specie serpentis. Respondet q̃ ex quo ordinata fuit species serpentis ad deceptionez Gen. iij. Sed ⁊ serpens erat callidior cunctis animãtibꝫ terre nõ debuit esse instrumẽtum illuminatiõis. Hec Albertus. Unde patz q̃ ꝓpter hominem huius sacratissime cõceptiõis debuit angelus ĩ specie humana apparere.

Capitulum. II.

SEcũdus honor dicitur virilis forme decoratio. Nam nõ debuit angelus apparere in forma femine sed in forma viri. Primo ꝓpter dignitatẽ quia masculus naturaliter est dignior femina. j. politico. Secũdo ꝓpter cõformitatem ad christi incarnationẽ qui annũciabat vẽturus in virili sexu tanq̃ ꝑfectiori. Tercio ꝓpter illumĩatõis oportunitatẽ: quia em̃ debuit beatam virginẽ angelus illumĩare. sexus autez femine⁹ nõ est illumĩatiu⁹ sed magis illumĩabilis. Juxta illud apl'i. Mulieres in ecclesia taceant sed domi interrogẽt viros. ergo ⁊c. Et q̃ sic apparuerit claret et cõfirmatur ꝑ virginis turbatõez. Unde super illud. Que cum audisset turbata est. glosa dicit. Proprium est virginum ad om̃es viri pauere occursus. Et etiaz quia in om̃ibus apparitõibus que fuerant in veteri lege angelus legitur apparuisse in forma virilis sexus: ergo ꝓpter honorem huius multo magis. Hec Albertus.

Capitulum. III.

TErcius honor iuuenilis etatis perfectio. Nam iste angelus ꝑ hac annunciatione non debuit apparere in specie puerilis vel etiã senilis etatis: quia senex inquantum huiusmodi dicit defectũ similiter ⁊ puer. Juuenis autem dicit nouitatem cum perfectione. Cum igit hic annũ

ciabatur ille qui fuit motus ꝑm humanitatem ⁊ ꝑfectus ꝑm deitatem: ergo debuit angelus ĩ specie iuuenili hic apparere. Unde Dyonisius dicit ꝙ iuuenile significat innouantis ⁊ semꝑ vitalis virtutis ꝑfectionem. Hec Albertus.

Capitulum. IIII.

Quartus honor dicitur habitus radiatio. Nam nõ decuit angeluꝫ apparere in alia veste q̃ꝫ candida clara et luminosa vt sic magis honorificaret̃ hec sacra conceptio. Et hec quidẽ Primo ꝓpter angelum ip̃m nunciantẽ quia candor vestis innocentiã designat angeli. Nõ congruit ergo angelo vestis alba simul et rubea quia cũ innocentia nõ est aptus habere passionẽ quam significat rubedo. Juxta illud Esa. lxiij. Quare rubrum est vestimentum tuum: quod dicit̃ de christo ꝓpter passionem. ergo debuit angelus habere vestez pure albam: ⁊ radiosam ꝓpter glorie celestis lumen significandum. Secundo ꝓpter ipsam virginez cõcipientẽ conueniebat vestis clara quia ipsa sine peccato fuit et sine peccato concepit eum qui peccare nõ potuit: et ideo totum album ⁊ nil de nigro colore: qui maculã designat habere debuit: nec debuit habere rubricatã vel bicolorataꝫ vestem: quia virgo beata sine libidine concepit ⁊ sine dolore peperit verum lumẽ mundi: qui illuminat omnẽ hominẽ venientem in hunc mundũ Joh. j. ergo tm̃ albam ⁊ radiosaꝫ ac lumine candentẽ vestem angelus habere debuit. Tercio ꝓpter christuꝫ aduenientẽ: quia em̃ ille annũciabat̃: qui nos a culpa purificabat et celesti luci restituebat. Qui etiã lux vera de luce, id est deo patre ꝓcedit. Deus eniꝫ lux est ⁊ tenebre in eo nõ sunt vlle. j. Johã. j. Ideo clarissima et purissima ac lucidissima veste hic nuncius apparere debuit. Quod si dicas christꝰ annunciabat̃: qui passurus erat ⁊ moritur⁹ iõ debuit habere aliquid de rubeo et pallido colore ad illud designandũ. Respondet̃ ex autoritate beati Dyonisij ꝙ om̃is apparitio debet visibiliter declarare illud inuisibile quod ꝑmo et ꝑncipaliter ac ꝑ se annunciatur vel intenditur: ergo cuꝫ iste angelus primo ⁊ principaliter nõ intendebat nunciare nisi incarnatõez nõ debuit habere vestem rubricataꝫ sed tm̃ albam. Hec Alber. vbi supra ca. xxvij.

Capitulum. V.

Quintus honor. Et quo ad secũdũ quaternariũ ꝑmus dicitur reuerenda salutatio. Quia angelus apparens salutauit beatam virginẽ salutatione reuerẽdissima a deo missa dicens: Aue. tanta quidẽ reuerentia ꝙ vt pie creditur angelus genua humillime flexerit: ad hoc verbũ coram benedicta virgine: vtpote coram tali ⁊ tanta dña que mox futura erat dei mater: regina celi et dña angelorum omniũ ac hominũ. Et hoc ꝓbabile ẽ ex vniuersali ecclesie consuetudine quia in tota ecclesia solitum est sic ꝑ imagines figurari ꝙ vicꝫ angelus genuflexo virginẽ benedictam salutauerit. Deniqꝫ quãte sit reuerentie isto verbo salutasse virginem scꝫ Aue. patꝫ ex eius interp̃tatione: quia dicit̃ aue. quasi sine ve. Unde in hoc salutata est virgo de summa excellentia immunitatis ab om̃i ve: scꝫ nature culpe ⁊ pene. Nature inquã: quia vt dicit Berñ. Erat sine corruptione fecunda sine grauamine grauida: et sine dolore puerpera. Item culpe quia erat sine ve culpe venialis mortalis ⁊ originalis, vt infra ostendetur. Deniqꝫ sine ve pene: que est in separatione anĩe ⁊ corpis quoniã sine dolore mortua est, et sine incineratiõe vel putrefactione ⁊c̃. Preterea secũdo quãte sit reuerentie hoc verbo Aue: virginẽ salutasse clarescit ex eius designatiõe. Nam cõuerso hoc noĩe Eua ꝑ litteras Marie dictũ est Aue: ad designandũ ꝙ videlicꝫ in benedictionẽ Marie Eue maledictio vertebat̃. Plura de hoc infra dicent̃ cum de salutatione agetur. Deniqꝫ tercio quante reuerentie fuerit isto ꝟbo salutasse virginẽ: clarescit ex virginis ꝑturbatione. Nam cũ audisset hanc salutationẽ turbata est: nõ q̃dem de visione angeli. vt dicit Nicola. de lyra. quia solita erat videre angelos. Sed quia ipsa beata virgo pre nouitate huius salutatõis ⁊ excellentia se indignam ex humilitate reputans tante salutationi: turbata est in sermone angeli ⁊ cogitabat qualis ⁊ quante excellentie esset ista salutatio. vt habet̃ Lu. j. ca. Decreuit igitur deus hac salutatõne inaudita digne venerãdã honorari virginẽ ab angelo ob eius dignissimã ꝯceptionẽ.

Capitulum. VI.

Sextus honor dicit̃ dignissima nominatio: cũ scz dixit angelus gratia plena: ꝓpterea q̃ ꝓpe vt dicit Alb. super missus est. ca. lxvij. Angel⁹ nõ apposuit in hac salutatõe nomẽ ꝓpriũ Marie vt diceret Aue maria: qꝛ dignissime salutandaꝫ ħ nouo dignitatis nomĩe: scz gr̃a plena eã nominare voluit: q̃tin⁹ ꝑ ĩmutationẽ nomĩs ꝑ mutatio status significaret̃ ⁊ eminentia dignitatis. Nã in collatõe magnaꝝ dignitatũ solet fieri mutatio noĩm, vt patꝫ in papa qui quãdo creatur alio noĩe noĩatur. Vñ ⁊ saluator ħ obseruãdo dixit ad Petrũ Symon Johis tu vocaberꝫ cephas. Hinc est ꝙ angel⁹ vt magis honoraret virginẽ: ꝓ ꝓprio noĩe scz Maria: nomẽ nouũ ex dei voluntate imposuit scz gratia plena. Juxta illud Esa. lxij. Vocabit̃ tibi nomẽ nouuꝫ qd̃ os dñi noĩauit. Qd̃ si dicas ħ nomẽ gratia plena nõ ꝓprie ꝯuenire btẽ virgini sꝫ etiam alijs. Dico ꝙ ħ nomẽ gr̃a plena ita circũlocutiuũ est ꝓprie noĩs btẽ virginis ⁊ ꝑsone ipius ꝙ nulli alij ꝓprie cõuenit: neqꝫ deo neqꝫ creaturis ꝑm qd̃ plenitudo gratie intelligit̃ susceptiue. De⁹ eĩ nil gratie susceptiue habet sꝫ poti⁹ datiue ⁊ fontaliter. Nulla etiã alia creatura p̃ter btãm virginẽ plena est gratie susceptiue: que sola tãtũ gratie recepit ꝙ pura creatura plus recipe nõ potuit. Vñ ei hoc ita ꝓpriũ fuit ꝙ angel⁹ ei illud ꝓ ꝓprio noĩe imposuit ꝓpter significandã excellentiã sue dignitatis. Hec ille, vbi sup̃.

Capitulum. VII.

Septim⁹ honor exhibit⁹ btẽ virgini ab angelo salutãte: dicit̃ ꝯsortij diuini cõmẽdatio. Nã statim vt salutauit eã angelus cõmẽdauit de diuino consortio. id est ꝙ ipa deũ secũ haberet sup omnes sctõs: cũ dixit dñs tecũ. Ex quo ptꝫ beate ṽginis dignitas: vt qd̃ãmõ sub sua volũtate haberet deũ: quẽ ⁊ haberet filiũ. Vñ Bern̄. sup missus ẽ. dicit sic. Licꝫ sit de⁹ cuꝫ oĩbus sctis: excellenti⁹ tñ cũ Maria cum q̃ vtiqꝫ tanta ꝯsensio ei fuit vt illi⁹ nõ solũ volun tatẽ: sed sibi etiã carnẽ ꝯiũgeret: ⁊ de sua car ne virginea vn⁹ xp̃s fieret. Ait itaqꝫ angel⁹ Aue gr̃a plena dñs tecũ. Nec tm̃ dñs fili⁹ tecũ: sꝫ etiã dñs spũsctũs tecũ: de q̃ cõcipies. ⁊ dñs pater inquã tecũ q̃ suũ filium facit ⁊ tuũ. Et fili⁹ tecum q̃ se tibi dedit in filiũ sumẽs ex te carnẽ. Itẽ Maxim⁹ ep̃s dicit. Dñs tecũ in mente: tecũ in ventre: tecuꝫ in vtero: tecũ in auxilio. ⁊ sic patet.

Capitulum. VIII.

Octauus honor dicit̃ sũmi ⁊ singularis ꝑuilegij magnificatio. cũ subdidit dicẽs. Bñdicta tu in mulieribus. Ecce q̃ntus honor ab angelo Marie defert̃. cũ inter oẽs mlieres excellẽti⁹ bñdicta fore p̃dicatur ⁊ magnificat̃. Voluit aũt deus vt angel⁹ sic eam in salutatõe honoraret bñdictã sup oẽs fore ꝓnũciando, q̃tin⁹ bñdictionẽ quã ꝑma mlier ꝑdidit: Ipa virgo bñdicta repisse ꝑ suũ salutiferꝫ ꝯceptum toti mũdo q̃ꝫ intulisse gauderet. vñ Hiero. in ꝑmone de assumptõe dicit. Vere bñdicta tu in mulieribꝫ q̃ viris ⁊ mulieribꝫ bñdictionẽ ꝓpinasti. De his ꝑtibꝫ salutatiõis infra latius.

Capitulum. IX.

Nonus honor q̃ ⁊ ꝑmus tercij quaternarij: dicit̃ gratie assecuratõ. Cũ enĩ vidisset angel⁹ beatã virginẽ pre humilitate pauere ⁊ turbatã fore de salutatione insolita ⁊ tãta sui exaltatõe: qm̃ nil mirabili⁹ est vere humiliãti se q̃ꝫ sua exaltatio. Et ꝙ p̃ hũilitate ꝓfunda qua se nil eẽ reputabat apud deũ ĩdignã tanto bñficio iudicaret. Statiꝫ eã de gratia dei ⁊ honore isto dignã fore assecurauit ⁊ ꝯfortauit di. Ne timeas Maria inuenisti gr̃am apud deũ. s. nõ solũ ꝓ te sꝫ ꝓ toto genere humano. Hec Nico. de lyra in postilla.

Capitulum. X.

Decimus honor dicit̃ diuini ꝓlis repromissio: vñ subdit̃. Ecce ꝯcipies in vtero ⁊ ꝑies filiũ ⁊ vocabis nomen eius Jhm. Nõ dicit impones. qꝛ hoc nomẽ fuit impositũ a deo patre eternaliter. sequit̃. Hic erit magn⁹. Semꝑ q̃dem fuit magn⁹ de⁹ sꝫ futur⁹ erat magn⁹ hõ ⁊ magn⁹ ꝓpha Lu. x. Propheta magn⁹ surrexit ĩ nob̃ subdit̃. Et fili⁹ altissimi vocabit̃: ⁊ dabit illi dñs de⁹ sedẽ Dauid p̃ris ei⁹ Hic angel⁹ nõ loq̃tur de regno tꝑali Dauid: qꝛ xp̃s tꝑaliter nõ regnauit sup sedẽ. i. thronum Dauid Joh. xviij. Regnũ meũ nõ est de hoc mundo: sed loq̃tur de regno spũali ⁊ celesti: qd̃ figuratũ fuit ꝑ regnũ Dauid tꝑale: sic̃ ⁊ celestis hierusalẽ ꝑ tꝑalẽ. Vñ ⁊ subdit̃. Et regnabit ĩ domo iacob. i. sup electos. Nõ dic̃ in domo abrae vl̃ Isaac: qꝛ de domo abrae ⁊ isaac aliq̃ fuer̃t reprobati, sic̃ ismael ⁊ esau

sed ī domo Jacob oēs eiꝰ filij a sctis doctoribꝫ inter electos sūt cōputati. qz z si aliq̄ eorū peccauerūt tm̄ egerūt pniaz. Et regni eiꝰ nō erit finis: qz xps nō solū in q̄ztū deꝰ sz etiam inq̄ntū hō regnabit in eternū sup oīs angelos z hoīes. Hec Nico. de lyra. Patz igit̄ Marie honoz de tāti filij reprōmissiōe

Capitulum. XI.

Vndecimꝰ honoz dicit̄ mirifice ꝛceptiōis instructio. Nā statim q̄siuit Maria ab angelo. Quō fiet istud q̄m̄ vix nō cogsco. i. cogscere nō ꝓpono. Jā quippe vouerat ꝑginitatē. vt dic̄ Augꝰ. sup hoc passu. Et de ꝗ angelꝰ eā instruēs dixit: Spūsctūs supueniet in te. glo. i. nō ꝛcipies hūano semīe sz spūsctī ꝑtute z opē. seq̄t̄. Et ꝑtus altissimi obūbrabit tibi. i. dei filiꝰ q̄ est dei pīis sapia z virtꝰ. j. Chozj. j. Obūbrabit tibi: qz sub vmbra carnis latebit virtus diuīitatis. Hec Nico. de lyra. Ecce q̄ntus honoz Marie deferet̄ cū de spūsctō ꝛcipere p̄dicat̄: ꝑginitat̄ gloria mirifice pmanente.

Capitulū. XII.

Duodecimꝰ honoz meritorij cōsensus inductio. Nā angelꝰ induxit beatā virginē ad cōsentiēdū fide deo. Primo p exēplū cū dixit: Et ecce Elizabeth cognata tua z ipa ꝛcepit filium in senectute sua. Et ꝗ mēsis est sextꝰ illi q̄ vocat̄ sterilis. id ē iā bz sex mēses vt eiꝰ cōceptꝰ sit certꝰ ita q̄ occultari nō possit. Scdo induxit ex insinuatōe diuīe oīpotētie di. Quia nō erit īpossibile apud deū oīe ꝑbuz. i. oīa pōt deus q̄cūq̄z voluerit z quōcūq̄z etiā sup̄ naturā vel ꝗ facere voluerit. Audita aūt oīpotētia dei cui maxīe fides ītitur: statiz assensit ꝑgoz dixit: Ecce ancilla dñi zc. Hoz q̄z ad hec ꝑba dei filiū ꝛcepit sacro vtero. In ꝗ certe magnꝰ honoz ꝑgini deferet̄ cū eiꝰ consensus exigit̄ p totiꝰ hūani generis salute z filij dei incarnatōe. Ex ꝗ etiā ptz maxīm esse ꝑginis bñdicte meritū cū vnico isto ꝛsensu maiꝰ meruerit q̄z totꝰ mūdꝰ z oēs sctī ac angeli dei scz matrē se esse dei reginā celi: dñaz mūdi: z sup oēs exaltari. O itaq̄z ꝑgo sup bñdicta q̄nto honore te magnificemꝰ: q̄d ī laudē tuā dicere ex eq̄ valemꝰ q̄ a deo es sūme honorata: ab archangelo officiosissime et dignissime es salutata. O regina celi: q̄s tibi gratiarū iura referamꝰ: cū p te habemꝰ q̄cq̄d gratie: q̄cq̄d spei z salutis habemꝰ: p tuū sacrū ꝛsensum dei misericordiam suscepimꝰ z dñm nostrū ihm xpm vez dei filiū nr̄e nature ꝓticipē ꝓcepimꝰ. Tu g̃o dña glia nostra: tu spes vita z dulcedo nr̄a zc. De ista angelica annūciatōne z bñdicte ꝑginis sacratissima ꝛceptiōe deuotā ꝛtēplationē habes infra in ꝗ codez li. vbi agetur de dñica conceptione.

Incidentalis ꝓs quarta de angelice salutatōis a nobis freq̄ntatōe z cōmēdatōe.

Salutate mariā

q̄ multū laborauit in vobis. verba sunt aplī Rom̄. vlt. ca. Que q̄dem ꝑba optime ꝛcordāt exhortatōi q̄ oīs ꝓpl's xpianꝰ admoneri videt̄ ad salutandū btām virginē dei genitricem Mariā freq̄ntādo salutatōez angelicā. Itē aliud thema ꝓt etiā p ꝗ sermōe applicari. scz Ingressus angelꝰ ad eā. s. mariā dixit. Aue gra plena zc. Lu. j. Et in euāgelio. s. hodierne solēnitatis. Mimirū qz angelꝰ btāz Mariā sic salutauit z nos debemꝰ eaz salutare. In q̄bꝫ ꝑbis tria facere videt̄ aplꝰ. Primo nēpe hortat̄ vt salutemꝰ cū dicit. Salutate. vt insinuet p eiꝰ salutatōez fructū multiplicē puenire. Scdo insinuat quā salutemus cū subdit Mariā. Nam licz ad lram aplꝰ ibi loq̄tur de q̄dā fideli femia q̄ vocabat̄ noīe Maria: q̄ q̄dem multū laborauerat ad reducēdū fideles romanos ad ꝛcordiam. Ipa em̄ discordiā eoz retulit ad apostolū vt eos ad ꝛcordiā reuocaret. sic notat Hozra sup ꝗ passu. Verūtm̄ multo magꝰ salutāda ē a xpicolis Maria dei mater q̄ maximā fecit ꝛcordiā inter deū z genꝰ humanū: ꝓpterea aplꝰ Tercio subdit debitū q̄rere vicz salutemꝰ z salutare debemꝰ merito: qz multū inq̄t laborauit in vobis. Vere btissima ꝑgo multū in nobis laborauit: cū xpꝰ deū nostrū aluit: fouit: balneauit: in egyptū portauit: z reportauit. Itē multū laborauit cū in tota xpi iesu vita: seipam ad oīa eiꝰ seruitia debita humilē ancillā exhibuit. Primo multū laborauit cuz in hora passionis gladiū doloris q̄ eiꝰ aiaz ptrāsiuit p nostra vtilitate patiētissime tam q̄ ad filiuz q̄z q̄ ad se z libētissime ptulit. Deniq̄z multū laborauit z laborare nō cessat apud deum p nobis tanq̄z fidelissima aduocata intercedendo. Quāto igit̄ honore salutāda est q̄ tante

salutis bñficia nobis p̄stat. Idcirco Nico. Gorra sup̄ p̄misso themat̄ passu dicit. Si inq̄t illa Maria salutāda erat quā apl's salutari admonebat: qr ml'tū laborauerat: q̄nto mag̃ bñdicta virgo Maria q̄ sup̄ om̄s viros ⁊ mulieres ꝓ nostra salute laborauit. Dicat g̃ apl's oīb̄ xp̄icolis. dicā ⁊ ego p̄dicator oīb̄ audiētib̄. Salutate inquā salutate Mariā dei matrē q̄ multū laborauit ꝓ oīm nostrū salute. Sz quā salutationē ei offerre digniorē possum⁹ nisi eā q̄ angel⁹ ip̄az salutauit: quā de celo attulit dicēs. Aue maria gratia plena dñs tecū ⁊c̄. Volētes itaq̄ in h̄ sermōe de hui⁹ angelice salutatōnis exhortatōe ac frequētatōis ꝓuocatōe loqui tria mysteria notari libeat.

Primū mysteriū inductōis.
Scd̄m mysteriū q̄lificatōis.
Terciū mysteriū cōmēdatōis.

Prim⁹ articul⁹ q̄ q̄libet fidelis inducit̄ ad salutationē angelicā dicendā sepi⁹ ꝓ btē virginis honore quattuor rōnib̄.

Capitulum. I.

Primū misteri dicit̄ inductōis. Oīs q̄ppe xp̄icola inducit̄ vt frequēter bñdictam v̄ginē Mariā salutet angelica salutatōe tāq̄ sūmo honore dignam p̄cipue q̄ttuor rōnib̄.

Primo rōne congrui.
Scd̄o rōne debiti.
Tercio rōne exempli.
Quarto rōne emolim ēti.

Primo rōne cōgrui. Nā tria sūt genera q̄bus maxīe cōgruū ⁊ honestissimū est salutatōis iura impēdere vicz amicis: bñficis: ⁊ dñis. Primo q̄dem amic̄ ob amicicie signū ⁊ fomētū, qr vt dicit Aristo. ix. li. ethic̄. Amicicia fouet̄ ⁊ auget̄ colloquijs bonis ⁊ honorū impēsis. Nā amic⁹ amicū ex amore cogit̄ salutare: vñ saluto interp̄tat̄ q̄si salutē opto qd̄ est amicoꝝ. Sz qm̄ ip̄a beata v̄go est amica: īmo amicissima xp̄icolis. qr nos oēs fideles multū diligit ⁊ sup̄ oēs post xp̄m: vtpote q̄ est sup̄ oēs gr̄a ⁊ diuīa charitate plena. Vult q̄z ⁊ ab oīb̄ nobis amari tāq̄ dei mat̄ ⁊ oīm nostrū aduocata ac mediatrix. Hinc Ecc̄i. xxiiij. Ego mr̄ pulchre dilectōis. i. q̄ pulchre diligo ⁊ pulchre amari volo, g̃ merito est a nobis frequēter salutanda. Scd̄o impēdenda ē salutatio bñficis ob gratitudīs signū: qr aūt btā virgo ē sup̄ oēs bñfica generi hūano: vt dicere possit gen⁹ humanū illud Sap̄. vij. Venerunt mihi oīa bona p̄iter cū illa: qr oīa nob̄ bona p̄ virginē p̄stita sūt. vt dicit Ans̄. idem et Bern̄. Nil inq̄t in nobis boni voluit deus haberi qd̄ nō p̄ man⁹ Marie trāsierit, g̃ merito est salutāda. Tercio impēdēda est salutatio dñis ⁊ p̄latis. Vñ. viij. ethico. Maioribꝫ debet̄ honor. s. in signū reuerētie tāq̄ ministris dei ⁊ ei⁹ in h̄ mūdo figurā gerētibus: ꝓpter qd̄ ⁊ ip̄i dij dicūt̄ Exo. xxij. Dijs nō detrahes ⁊ p̄ncipi ꝓpl'i tui nō maledices Ip̄a aūt bñdicta virgo est dña toti⁹ mūdi. Vñ Ecc̄i. xliiij. In om̄i ꝓpl'o ⁊ in om̄i gēte p̄matū tenui: sup̄boꝝ ⁊ sublimiū colla ꝓpria v̄tute calcaui. Ex q̄ autoritate colligitur q̄ ip̄a sit dña celestiū: iō dicit̄ in om̄i ꝓpl'o. Itē q̄ sit dña totius terre mūdi: iō dicit̄ ⁊ in omni gēte. Deniq̄ q̄ sit dña etiā inferoꝝ: qr superboꝝ. i. demonū ⁊ sublimiū. i. dānatoruz quoꝝ sup̄bia ascendit sp̄: colla calcauit. Iuxta illud Gen̄. iij. Ip̄a ꝯteret caput tuū.

Capitulum. II.

Secūdo inducimur ad salutādū betam virginē frequēter rōne debiti. Naz debitorie obligamur salutare bñdictā virginē triplici iure. Primo ex iure diuīali q̄ p̄ceptū est Exo. xx. Honora patrē ⁊ matrē: qd̄ maxīe accipit̄ de patre sp̄uali. i. deo: ⁊ matre sp̄uali. s. btā virgine. Unde Aug⁹. Amādus ē generator. i. pater carnalis: sz p̄ponēdus ē creator. i. de⁹. Ita sil'r honorāda est mater carnalis ⁊ salutāda: sz ml'to magis mater sp̄ualis Maria. Scd̄o ex iure canonico, qr vt dicit̄. xij. q. ij. ca. viij. Ingratitudo autoritate canonū ⁊ legū culpatur. Itē. xxij. q. v ij. de forma. circa finem. Pro ingratitudine demeret̄ hō p̄uari acceptis bñficijs ⁊ indign⁹ haberi accipiendis: vt g̃ bñficia btē virginis quib̄ ꝯtinue fouemur nō amittam⁹ ⁊ indignos nos habendos ne reddam⁹: tenemur grati esse qd̄ facimus eā salutādo ⁊c̄. Tercio ex iure ph̄ico qr vt habet̄. viij. ethico. p̄ Aristo. Maxime tenemur dijs magr̄is ⁊ p̄entib̄ q̄bus eq̄ualēs reddere nō possum⁹. Sic̄ igit̄ tenemur deo: sic matri dei p̄ quā deū ꝓpiciū habem⁹ Itē si tenemur magr̄is tp̄alib̄ multo mag̃ matri dei q̄ est magistra fidei nostre. Deni-

q̃z si tenemur pentiby: maxie ꝓginī bñdicte q̃ est parēs nr̃a, p quā renati sum⁹ ad celestē vitam. Vñ ipa dicit mater nr̃a spūalis: fm Bern̄, sic dicētē, O felix Maria tu mat⁹ dei tu mater rei: tu mater iudicis: tu mater exulis: cū sis mater vtriusq̃z sustinere discordiā inter tuos filios, i, xpm: z nos nequis zc.

Capitulum. III.

Tercio inducimur ad salutādū btāz virginē rōne exēpli: qm̄ plurima et solēnissima exēpla nobis p̄bent vt eā salutare debeam⁹. Primo q̃dē exēplū salutādi p̄bet angel⁹ q̃ eā salutauit in orato rio. Scdo exēplū p̄buit Elizabeth q̃ eaz salutauit, vñ z ꝓba ei⁹ scz Bñdict⁹ fruct⁹ vē tris tui: huic salutatōi ab eccl̄ia adhiciunt. Tercio exemplū p̄buit Johes baptista ī vtero adhuc mr̄is sue existēs qñ exultando eā salutauit z ei⁹ filiū, i, dñm ihm exultatōis motu adorandū declarauit. Vñ Lu. ij. Ecce em̄ vt facta est vox salutatōis tue in auri b⁹ meis exultauit infans ī vtero zc. Quarto exēplū p̄buit xp̄s q̃ eā salutauit cū post mortē resurgēs ei apparuit dicēs. Salue sancta parēs zc. vt dicūt deuoti doctores. Itē cū eā salutauit in celū assumēdo z occurrēdo, iij. Reg. ij. Surrexit rex in occursuz matris z adorauit eā zc. Preterea exēplū p̄bent oēs sancti z electi dei q̃ salutauerūt beatā virginē dū essent in h̄ mūdo. Et salutāt nūc in celo, iuxta illud Apoc. iiij. Adorauerunt deū: mittētes coronas suas ante sedez dei z agni. i. coram btā virgine: q̃ est sedes dei O igit bō stude salutare bñdictā ꝓginē.

Capitulum. IIII.

Quarto inducimur ad salutandum frequēter btām virginē rōne emolimēti z vtilitat⁹. Nā ex ista salutatōe acq̃rūt hoīes fructū: z q̃dem Primo generaliter oēs salutātes btām virginē acquirūt fructū resalutatōis. Cū em̄ ipa sit virgo humillima nō dedignat resalutare se salutātes. Vñ Eccl̄i. xv. Obuiabit illi q̃si mater honorificata: obuiabit inquā auxilij opportunis: si nos obuiauerim⁹ ei sctis desiderijs z deuotis salutatōiby. Quiby aūt bonis ipa resalutat suos salutātes ibidē describit cuz subdit. Cibabit illū pane vite z intellectus zc. Ecce p̄mū bonū q̃d p̄stabit btā virgo se salutātiby. Secūtur Et firmabit in illo z nō flectet. Ecce scdz bonū scz donū pseuerātie z fortitudīs. Secūt. Et exaltabit illū apud primos suos, s. exaltatōe celestis glie. Ecce terciū bonū. z subiungit. Et noīe eterno hereditabit illū dñs de⁹ noster. Ecce quartuz bonū. Scdo iusti z scti hoīes ex ei⁹ salutatōe acq̃rūt gratie repletionē: spūalēq̃z exultationē z sctitatis augmētatōez. Qd̄ figuratū est in mysterio Luc. j. vbi vicz legit q̃ cū Maria salutass̄z Elizabeth illaq̃z resalutādo eā suscepisset: repleta est statim Elizabeth spūsctō z exultauit infans in vtero ei⁹ z sctificat⁹ est Johes zc. Tercio q̃z pctōres ex hac salutatōe acq̃rūt pctōz purgationē z gratiā ac miscdiam, qm̄ cū ipsa sit mr̄ gr̄e z miscdie: nō dubiū q̃n ipam deuote salutātiby donet gr̄am z miscdiam. Si em̄ ioculator ad mēsam diuitis cātauerit nunq̃d ei ciby negabit: q̃nto magis q̃ carmē h̄ angelicū z bñdicte ꝓginī sūme iocūdū z acceptū salutatōe deuota cecinerit exennia ei a btā virgine gratiaz z donoz largient. Denicq̃z si diligēter singula verba hui⁹ salutatōis pōderam⁹: cōperim⁹ q̃ p oīa ei⁹ verba aliquid mali effect⁹ qd̄ in hoīe facit pctm̄: repelli insinuat z aliq̃d p ꝓtrariū boni z vtilitatis induci vel acq̃ri zc. Nā ꝑmo p pctm̄ anīa maculat z ve eterne dānatōnis incurrit, qz vt dicit, ij. snīaz di, xlij. ca, v. Peccatū mortale est qd̄ obligat ad mortē et nā. Huic contrariat aue. i, sine ve. Accedat q̃ peccator ad btām virginē z dicat aue: si vult ei⁹ p̄ciby liberari a dānatōis ve. Scdo p pctm̄ cor obcecat et obtenebrat Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. Cui cōtrariat h̄ qd̄ addit maria. i, illumīatrix: si vis q̃ illumīari o peccator dic Aue maria. Tercio p pctm̄ incurrit dei inimicicia. Vñ Aug⁹. Scio deum inimicū esse omī crimīoso zc. Cōtra h̄ est qd̄ dicit gr̄a plena. Si vis q̃ gr̄am salutā virginē bñdictā gr̄a plenā vt merear⁹ de ei⁹ plenitudīe accipe zc. Quarto p peccatū hō a deo elongat, qz longe a pctōriby salt⁹ este p̄s. Cōtra h̄ est qd̄ addit Dñs tecum. Qui vult q̃ appropinq̃re deo accedat ad salutandū btām virginē dei matrē. Quito p pctm̄ maledictio incurrit p̄s. Maledicti q̃ declinānt a mādatis tuis. Contra h̄ est qd̄ dicit Bñdicta tu in mulieribу. Si vis euacuari a maledictōe accede ad virginē q̃ supoēs bñdicta viris z mulieribу bñdictionez ꝓpinauit, vt dicit August. Sexto p pctm̄

homo a fructu meriti incarnationis passionisq; xpi expoliat̃ ⁊ a diuīa visione sepatur. Esa.xxvj. Tollat̃ impi⁹ ne videat gl'iaz dei Contra hoc subdit̃. Et bñdict⁹ fructus vẽtris tui iesus. O igit̃ q̃cunq; anīa siue fidelis ⁊ deuota siue peccatrix: accede ad ꝟginẽ salutandũ ꝑ Aue maria: sciens quia resalutaris ab ea totiens q̃tiens eam salutas īmo ⁊ oscularis. Audi Bern̄. dicentẽ. Est tibi o virgo Maria q̃si osculũ audire salutationẽ angelicã. q; totiẽs o beata oscularis q̃tiens ꝑ aue salutaris. Hec ille. vt dicit̃ in speculo virginis lib. sic noīato. Vis igit̃ o peccator fructũ salutis eterne acq̃rere in meritis xpi. accede ad Mariã salutandã. Vñ ipa clamat ꝑ sapientẽ Ecci. xxiiij. In me inq̃t oīs gratia vie ⁊ veritatis: in me oīs spes vite et virtutis. Trãsite ad me oẽs qui ꝯcupiscit̃ me: ⁊ a generatõib⁹ meis adimplemī. O verbum dulce o verbũ spei ꝯfortatiuũ. Trãsite inquit ad me oẽs. Nullũ excipit sed omnes iustos ⁊ peccatores: viros ⁊ mulieres ꝑuulos ⁊ magnos dulciter beata ꝟgo inuitat ad se honorandũ ad se salutandũ ⁊ eius patrocinia implorandũ. Trãsite inquit de hui⁹ mũdi ꝓcellosa ⁊ fallaci spe ac cõfidẽtia Trãsite: ista caduca ⁊ vana ꝑtergrediẽdo ⁊ ꝯtemnẽdo. Sz q̃: ad me vtiq; dei veri matrẽ: reginã miscdie honorificandã ⁊ inuocãdã in q̃ oīs gr̃a oīs spes salut̃. Secure vos meis suffragijs ⁊ meis auxilijs cõmittite. om̃es qui ꝯcupiscitis sincera deuotõe me: hoc ẽ meũ fructũ saluificũ. Me inquã oīs boni matrẽ ⁊ adimplemī ⁊c. Miraculũ.

Ut aũt magis ꝯfirmem⁹ ꝙ salutare bñdictam virginẽ angelica salutatõe sit ꝑutile ⁊ fructuosissimũ homī: libeat narrari miraculũ quoddã. Qd̃ refert Ans̄. in tractatulo miraculoꝝ. Quidã clericus in carnotensi ciuitate degebat. qui licz esset leuis morib⁹ ⁊ curis seculi dedit⁹: carnalib⁹ etiam desiderijs vltra modũ subiectus: tñ sanctã dei genitricẽ nimis in memoria deuota habebat ⁊ eam sepissime angelica salutatõne salutabat. Qui dũ ab inimicis ꝑemptus esset clerici dicte ciuitatis sciẽtes eum vitã irreligiosam duxisse extra atrium cimiterij eundẽ sepelierunt. Ubi dum ꝑ dies triginta iacuisset: beata Maria illi⁹ miserta apparuit cuidam clerico dicens ei. Cur ita iniuste egist̃ contra cancellariũ meũ vt poneretis eũ extra cimiteriũ vestrum? Cui interroganti q̃s nam esset ei⁹ cancellarius. Illa ait. Qui inquit ante triginta dies a vobis est tumulatus extra atriũ. Nã mihi deuotissime seruiebat ⁊ coram meo altari sepissime me salutabat. Citius ergo ꝑgite ⁊ eum de loco indecenti auferentes in atrio ponite. Et cuz hec dixisset vehemẽter adducti clerici vultũ defuncti discooperiẽtes florez pulcherrimũ ī ore eius inuenerũt ⁊ linguã eius integraz et sanam. Et q̃si ad laudandũ nomẽ dñi paratam ⁊ quasi in ea Aue maria floride descriptam. Intellexerũt cũcti qui aderãt ꝓpterea hoc ei accidisse. quia dei genitricẽ ex suo ore frequẽter salutauerat. cui⁹ et ꝑcibus ac meritis in hora mortis spiritũ bonum ꝯtritionis ⁊ salutis ꝓmeruerat. Quod certe miraculum grande nõ solum ꝓ illo sed etiã ꝓ nobis fecisse credim⁹ beataz virginẽ: quatin⁹ accendamur in dei amore ⁊ ipius beate virginis deuotõe inducti ad salutandũ ⁊c.

¶ Articulus secũdus qualiter beata virgo a nobis est salutatõe angelica honorãda.

¶ Capitulum. I.

Secundũ misterium dicit̃ qualificatiõis. Scire quippe ꝑutile est qualiter beta virgo debeat a nobis salutari. Propter qd̃ aduertendũ. ꝙ quicunq; vult digne benedictã virginẽ Mariã salutare: debet has infra scriptas quattuor cõditiones vel modos obseruare vt mag̃ possit beate ꝟgini ei⁹ salutatio complacere.

Prima puritatis.
Secunda fidelitatis.
Tercia humilitatis.
Quarta deuote sedulitatis.

Prima inquã conditio obseruãda in salutatione beate virginis dicit̃ conditio puritatis. Quia maculata peccatis seruitia vel obsequia nõ sunt deo ⁊ beate virgini accepta. Iuxta illud Esa.ca.j. Cum extenderit̃ manus vestras: auertã oculos meos a vobis. Et cũ multiplicauerit̃ orationẽ nõ exaudiam. man⁹ em̄ vestre sanguine id est peccato plene sunt. subditur. Lauamī mundi estote. Auferte malũ cogitationũ vestraruz ab oculis meis. Quiescite agere ꝑuerse discite benefacere ⁊c. Hec ibi. Qui ergo vult gratam salutationẽ bñdicte virgini exhibe-

re: debet purificari a peccato p ꝯtrititionez ꝯfessionē ⁊ satisfactionē. Huic ⁊ rō concordat, qꝛ cum om̄e anīal diligat sibi simile Eccī. xiij. Ex quo ip̄a est ꝟgo purissima nō placēt ei nisi pura obsequia. Vñ Abacuc. j. ca. Mūdi sunt oculi tui ⁊ respicere ad iniq̄tatem nō potes. Deniq; huic cōcordat etiā in exemplo mysteriū salutatōis angelice. Nam benedictā virginē puritate plenaz nō nisi angelus q̄ est speculū purissimū ſm Dyoñ, digne salutauit. Debet ergo esse hō tāq̄ alter angelus p puritatē q̄ digne ⁊ gratifice vult bñdictā virginē salutare. ¶ Miraculum. ¶ Ad hoc referr̄ miraculū ꝙ quidam vite turpissime nō desinebat dñam frequēter salutare ⁊ laudare. Accidit q̄dam die ꝙ longū iter agens p vastam solitudinē nimis famesceret. Cui ad btām virginē cuz lachrymis clamāti vt subueniret Apparuit ei Maria cū speciosis thobaliis: cibū afferens delicatū. Sz in scutellis īmūdis ⁊ stercore fedatis. Aitq; ad eum: comede. Qui respōdit: cibus q̄dem bon⁹ est sz eū nō possuz comedere: ꝓpter scutelle fetorē ⁊ eius īmūdicie horrorez. Tūc ait ei beata ꝟgo. tu mihi laudes quas dicis ⁊ salutatōes pulchre sūt ⁊ bone: sz quia cor tuū turpe ⁊ stercoribꝫ peccatoꝝ fedatū est: nō possum in his delectari. ⁊ hoc dicto euanuit. Ille compūctus cepit amarissime flere: ⁊ sic ex eo se emēdauit. ꝓpterea Anſ. dicit. Ante dei genitricē Mariā heu pudor iniq̄tatꝫ ī p̄sentia nitentꝫ sanctitatis. Heu ꝯfusio īmūde ꝯsciētie in ꝯspectu fulgētis mūdicie ⁊c.

¶ Capitulum. II.

Secūda cōditio obseruanda in salutatione bñdicte virginis dicit̄ fidelitatis: vt scz eam salutem⁹ fideliter. quod facim⁹ si eaz nō solo ore sed ⁊ corde et opere salutam⁹. al'as dicere nobis poterit btā virgo illud Esa. xxix. Popul⁹ hic labiis me honorat: cor aūt eorū longe est a me.

¶ In hui⁹ mysteriū angelus Gabriel eā salutauit. Gabriel quippe interp̄tat̄ fortitudo dñi vel fortis. p qd̄ docemur ꝙ debeam⁹ beatā virginē nō desidiose vl' tepide solis motibus labiorū salutare: sed fortiter cor nr̄m ⁊ attentionē ac affectum in ei⁹ deuotionem mācipare: vt fideliter mot⁹ cordis correspōdeat lingue ⁊ ꝯcordet in eius salutatione.

¶ Ad hoc referri potest ⁊ miraculū qd̄ refert Vincenti⁹ in speculo hystoriali lib. viij. ca. cxviij. Qꝛ in ciuitate tholetana fuit q̄daz subdyaconus q̄ specialiter deuotionē habebat ad sanctā Mariā ⁊ ei famulabat̄ sedule. Cum aūt quadā die assisteret archipresuli solēnia celebranti: venit hora vt legeret̄ euāgelium. Et ecce ip̄e assistens dyacono legēti raptus est ī spiritu. viditq; supra fenestrā sedētē demonē in specie simee horrida ⁊ deformi ⁊ in collo eius cornu scriptoris carta in sinistra calamus in dextera. Oculisq; directis quasi curiosus spectator. subinde scriptitabat. Erantq; ibi due muliercule q̄ ibidem inania cōfabulātes vt moris est taliuz interim indeuote ⁊ labiorū motibꝫ corde et oculo vagātibꝫ Aue maria et Pater noster dictabant. ⁊ iterū atq; iterū ad inuicē confabulabant̄. Cunq; ꝓpter multiloquiū ⁊ dictionū ac sillabaꝝ in orōnibus suis recisaruz ac negligenter obmissarū multitudinē defectuūq; cōmissorū nunc medietatē Pater noster in Aue maria saliendo vel ecōuerso p̄ inattētione vt talibꝫ solet accidere. iam totum pgamenū scriptum est intus ⁊ foris: et plus volenti scribere nō esset locus in pgameno dentibus ⁊ vnguibꝫ cepit detrahere pellem vt dilataret quo plus scribere possz gaudens de earū indeuotione ⁊ defectuuz multitudīe. Lapsa e dentibꝫ pelle caput collisit ad parietē ⁊ cecidit tanto fragore vt extimaret subdyacon⁹ ecclesiā corruisse. Risit g̃ subdyacon⁹ videns demonis casum. ⁊ leuans man⁹ plausu minus discreto cadentē ꝓsecutus est qui solus cernebat visionem. Supinde astantibꝫ vniuersis nō parū intulit scandalū. Iratus igit̄ archiep̄us suspēdit eū a beneficio ⁊ officio. Ille ergo intrās ecclesiam quādā coram imagine beate virginis cepit lachrymabilit̄ orare. Et ecce vidit ꝙ btā virgo in maiestate ⁊ decore ei astitit ⁊ mellifluis verbis eum ꝯsolatus est. O q̄ iocundū ei erat videre gl'iosam faciez benedicte virginis. O q̄ dulce erat audire ei⁹ verba suauissima. O vere beata talis anīa. que a sup benedicta virgine meruit dulciter consolari ⁊c. Longo igit̄ ⁊ dulci colloquio p̄habito. Tandē dedit ei beata virgo ip̄am conscriptionē diaboli p manus angelorum delatā: vt vicz p testimonio deferret ad archiep̄m ⁊ sic beata virgo in alta se recepit. Ille itaq; ad archiep̄m veniēs ⁊ ambas re

uelationes ei manifestans in maxima eius gratia est receptus: et suo bñficio ac officio restitutus. Aduocant ille mulierculae et primo negant suas ꝓfabulatões ⁊ defectus cõmissos. sed ostẽso cyrographo demonis cõuicte cõfessionẽ faciunt ⁊ laudes beate virgini dicunt: ꝑmittuntq; ꝑamplius deuoti⁹ in oratione ⁊ salutatõne benedicte virginis se haberi. Unde patz q̃ pie beata virgo suis deuotis subuenit: necnõ ⁊ indeuotos coerpit ⁊ ad feruorem reducit ⁊c. Displicet quippe sibi tepiditas Apoc. iij. Quia tepidus es incipiam te euomere ⁊c.

¶ Capitulum. III.

Tercia conditio que obseruari debz in seruitio ⁊ salutatõne beate virginis dicit humilitatis: vt vicz eaz salutemus humiliter. Decet quippe vt eam salutando humiliter flectam⁹ caput et genua. Nam si ad hanc salutationẽ dei filius se in tantũ humiliauit vt descenderet de celis vsq; ad terrã. id est de solio diuitatis in vterũ virginis nõ horruit venire. Quid mirum si nos miseri ad hanc salutationẽ caput ⁊ genua flectimus. Hoc faciendũ in exẽplo docuit Gabriel archangel⁹ quãdo ⁊ ipse benedictam virginẽ salutando genua flexit: sicut sup̃ dictum est in hoc lib. pte. iij. ca. v. ar. iij. Vult itaq; beata virgo hũili reuerẽtia a nobis salutari ꝓpter nostrã vtilitatez: sciens qz oratio humiliãtis se nubes penetrabit ⁊ donec ꝓpinquet nõ cõsolabit ⁊ nõ discedet donec altissim⁹ aspiciat. hec Eccli. xxxv. Et iterum eiusdez. xxxij. Pro reuerẽtia accedet tibi bona gratia: ꝑ reuerẽtia inquã quã facz beate virgini in eius salutatione cũ genuflexione ⁊c. accidet tibi bona gratia a dño ⁊c. Debem⁹ igit cũ summa et humili reuẽretia salutare benedictã virginẽ. Ad hoc ꝑtinet miraculũ narratione dignũ. ¶ In ꝑuincia quippe hungarie nostris tpib̃ sicut ipse accepi a quodã venerabili et sene patre fide dignissimo. Quidã fratrer ordinis minorũ duxerat in ꝓsuetudinẽ vt quãdocũq; signũ fieret sero ⁊ mane ad Aue maria sicut moris est in illa ꝑuincia flexis genibus salutaret beatã virginẽ ter dicẽdo Aue maria cuz tribus genuflexionib̃. Cunq; quadã die signaret in aurora ad Aue maria: ipe torpore quodã et ignauia ductus noluit assurgere ad salutandũ beatã virginẽ cum genuflexionib̃. Ecce igit miraculũ grãde vidit statim in visione mirabili turrim ecclesie se inclinare adeo vt crux in sũmitate turris existens terram ꝓtingeret se inclinãdo ⁊ b̃ tribus vicib̃ ad trinã signationẽ: quasi ꝑ hoc sit dictum. Ecce miser creatura insensibilis sua q̃si genua flectit cuz se inclinat ad terrã ꝑ signo Aue maria. tu aũt cuz sis rõnal' nõ vis genua flectere ad Aue maria. Sicq; ille cõpũct⁹ et mirã dei manũ circa se sentẽs sp̃ q̃aduixit cum reuerẽtia ter genuflectẽdo ad signationẽ b̃ñdictã virginẽ cũ Aue maria salutauit. ꝓpter qd̃ specialẽ gratiã a dño ⁊ benedicta virgine ꝑmeruit.

¶ Capitulum. III.

Quarta conditio obseruãda in salutatione beate virginis dicit deuote sedulitatis. Debem⁹ em̃ sedule et frequentissime ipam cũ deuotiõe salutare. vt ⁊ ipsa sedule ꝑ nobis intercedat apud filiũ Juxta illud Esa. xxiij. ca. Bene cane frequẽta canticũ vt memoria tui sit ⁊c. Bñ inquã id est deuote cane laudes ꝗginis: frequẽta hoc canticũ salutatõnis angelice vt memoria tui sit apud benedictã virginẽ. Hoc docet ⁊ ꝑs. in scipo dicens. Benedicã dñm. s. tam in se q̃ in b̃ñdicta sua matre cui⁹ b̃ñdictio et honor ad suũ filiũ refert. Et b̃ omni tẽpore sp̃ laus ei⁹ in ore meo. Omni igit tempe freq̃ntare debem⁹ hãc salutationẽ vicz Aue maria in q̃ specialit laudat ⁊ b̃ñdicta ĩ mulieribꝫ ꝑdicat btissima ꝗgo genitrix dei. Et eius b̃ñdict⁹ fructus vẽtris: dñs noster ihs xp̃s. ¶ Miraculũ Ad b̃ quidẽ inducunt nos ⁊ plurime vtilitates ꝑ multa miracula ostense: inter q̃ vnuz hic libeat inuebi. qd̃ refert Uincenti⁹ in speculo hystoriali. li. viij ca. lxxxiiij. dicẽs. Clericus q̃dã rerum copia seculo deditus btẽ Marie amorẽ et memoriã sic anio indixerat vt q̃ncũq; ꝑ eccl'iam trãsiret cũ deuotõe et humilitate genuflexo ei⁹ imaginẽ angelica salutatione honorare et rursuz b̃ñdicẽs eã diceret. Beatus venter q̃ te portauit xp̃e: et btã vbera q̃ te lactauerũt dñm et saluatorẽ nr̃m. Sed qm̃ de⁹ teste aplo flagellat oẽm filiũ quẽ dilig̃it. Iste cleric⁹ molestia corpis aliq̃n tact⁹ qd̃ãmõ despatus est. Tãtũq; dolor inualuit vt linguã suã et labia dentib̃ suis cõmãducaret. Idip̃z de oib̃us suis mẽbris facturus si permitteret. Cunq; sic iaceret aspectu

horrendꝰ vidit iuxta lectuli sui caput psonã ꝯsistere pulchra facie q̃ erat angelꝰ eiꝰ: ꝗ lamẽtari videbat sui egroti erũnas deplorãs ꝛ di. Quid o dña mr̃ fons pietatis heccine est gr̃e ꝛ glie salutatoꝝ tuoꝝ. heccine est lingua ĩ btificationẽ vẽtris ꝛ vbeꝝ tuoꝝ ꝛ partus tui: dña dña: si tu dees tuis q̃s aderit suis. Hõ sic dña: ad nihilũ deueniet spes hominũ: si in te nõ incipiũt hr̃e refugiũ. Tunc astitit mr̃ dñi cũ sũma gl̃ia ꝛ maiestate, ꝛ ad lectuꝫ egri, ꝓpius accessit: extracta q̃ꝫ vbera sua visa ẽ, ꝓtinus ĩmittere in os egri: ꝛ sancti lactis sui roꝛe infuso: subito sue lingue integritatẽ ꝛ labũs antiquũ decoꝛẽ ꝛ in toto coꝛpoꝛe ꝑstinã restaurauit sanitatẽ. Sanꝰ ille surgẽs gr̃as sũma cũ exultatõe egit, quanto putas tripudio tũc exclamabat. O felix maria vere tu mr̃ es miscõdie: vere q̃ tibi seruiũt nõ derelinquũt in sua necessitate. Tãdẽ vt magꝭ btẽ ꝟginis seruitio se totũ mãciparet: religionẽ intrauit ꝛ eiꝰ salutationẽ tota sua ĩ vita frequentauit ꝛ laudabiliter ꝯsũmauit. Haut dubiũ q̃n in hora mortis btãm virginẽ quã sepissime salutauerat: resalutatricem ꝓmeruerit ꝛ remuneratricẽ habuisse: ꝛ eius felicẽ aiam suo filio bñdicto recõmẽdatam obtulisse. Ecce claret q̃ꝫ pie dei genitrix subuenit: q̃ꝫ dulciter tãq̃ꝫ pia mr̃ ꝯsolat freq̃ntãtes hãc salutationẽ. O vere btã oĩs fidelis ania q̃ bñdicte ꝟginis famulat deuotõe sedula: qꝛ ꝑ eã meret sũma bona celestia. O igit deꝰ meꝰ: O dulcissime ihũ: cur rẽnuat ania mea salutare ꝓsepe tuã genitricẽ: gl̃iosaꝫ mariã ꝑ quã acceptura est gr̃am ꝛ gl̃iam. Oẽs igit charissimi eã fideliter pure hũiliter ꝛ sedule salutemꝰ. Oẽs acclamemꝰ in laudẽ virginis illibate Aue maria. Oẽs eaꝫ bñdicamus: vt bñdictionẽ eternã obtineamꝰ.

Articulꝰ tercꝰ q̃ salutatõis angelice oratio est dignissima ꝛ cõmẽdabilis ꝑcipue ex quattuoꝛ que subscribunt.

Capitulum. I.

Tercũ misteriũ

declarandũ dicit cõmẽdatiõis. Hũt q̃ppe q̃ttuoꝛ ꝑcipua q̃ multum cõmẽdabilẽ reddũt hãc angelicã salutationem: ꝓpter que allicimur ꝛ nos hanc sacram salutationẽ deuoto coꝛde freq̃ntare.

Primo qꝛ hec salutatio ꝯo ẽ sũme accepta.

Secõdo qꝛ angelis est multũ iocunda.

Tercio qꝛ demõibꝫ ẽ plimũ tremebũda.

Quarto quia bñdicte virgini sũme gliosa ꝛ letabunda.

Primo inquã ista salutatio deo est sũme accepta: qõ claret Primo q̃dem: qꝛ istam salutionẽ ipa sancta trinitas vnꝰ ꝛ verus deus edidit ꝛ ꝑ angelũ bñdicte virgini nũciãdũ mãdauit. Vñ Alber. sup missus est dicẽ. q̃ hanc salutationẽ ad btãm virginẽ angelꝰ nõ a se ipo dixit: sed a deo patre filio ꝛ spiritusctõ. Secõdo q̃ꝫ qꝛ tãtũ placuit deo ista salutatio vt ad eã dei filiꝰ nõ dedignaret in vteꝝ ꝟgis descẽdere: ꝛ semetip̃m exinaniuit formã ꝟui accipẽs, teste aplo Phil. ij. Hac quippe salutatõe p̃missa deꝰ factus est hõ et ꝟuiuit vni puelle, i. beate ꝟgini Lu. ij. Erat subditus illis scꝫ pentibꝫ. Seruiuit q̃ꝫ vsq̃ꝫ ad passionẽ ꝛ mortẽ humano generi: vt dicere possit illud Hiere. iij. Seruire me fecistis in peccatis vr̃is Tercio q̃ꝫ tãtũ accepta extitit deo ista salutatio vt nõ nisi ꝑ eaꝫ liberationẽ humani generꝭ incboaret ꝛ ipa interueniẽte salutatõe totũ mũdũ renouare disponeret. O igit q̃ꝫ felicissima: o q̃ꝫ laude dig̃ ista salutatio: ꝑ quã hõ saluari debuit. Vñ ꝛ ipa btã virgo maria cogitabat q̃lis esset ista salutatio Lu. j. Et ꝗ potest poni ꝓ themate. Si em̃ ꝟm Grego. in pfatione paschali: felix dicit culpa q̃ talẽ ꝛ tantũ meruit redẽptoꝛẽ scꝫ deũ: longe felicioꝛ salutatõ angelica q̃ talẽ ꝛ tãtũ nobis ꝑbuit saluatoꝛem Quãtũ deniq̃ꝫ sit accepta deo ꝛ dño nostro ihũ xpo ista salutatio ostẽdi põt ꝑ qõdã miraculũ: qõ Miraculum Refert beatꝰ Anſ. in tractatu miraculoꝝ. ca. xliij. dicens q̃ quedã mulier multũ deuota btẽ ꝟgini petebat ꝯtinue hãc sibi fieri gratiã vt ostẽderet ei filiũ suũ. In hac deuotõe ꝛ petitõe lõgo tpe ꝑstitit instãter cũ lachrymis postulãdo. Adest dies felix q̃ regina miscõdie orantimulieri in ecclesia apparuit: que nulli miseri coꝛdie gremiũ claudit. Et dixit mulieri: ꝓpter fidẽ quod petisti fiet tibi. Et statiꝫ dñs ibs in specie puuli apparẽs angelico vultu coraꝫ muliere petijt vt suscipeꝫ in eiꝰ vlnas siue gremiũ dicte mulierꝭ: q̃ ipm cũ tãta dulcedine dilectõis recepit: q̃ lingua nõ posset referre. Quãta putas tunc deuotõe mulier gratias referebat xpo ꝛ btẽ ꝟgini di. Quid retribuã tibi o pie dñe. Quid gratiaꝝ refer-

re valeā o gliosa dei genitrix p hac dignatione mihi exhibita ꝛc. Tūc dñs ihs in gremio mulieris existēs dixit. Dic pater noster q̃si insinuaret sibi ꝗ multū placere, quo finito dixit. Dic angelicā salutationē. Cūq; illa diceret Aue maria: puer incōtinēti inclinato capite ad btām ꝑginē q̃ ibi pñs astabat dixit Aue maria: ꝛ singula ꝑba salutatōis replicabat post ꝑba mulieris. Et cū puenisset vt diceret. Et bñdict⁹ fructus vētris tui ihs: dixit puer: ego sum. Et sic ꝯsolādo p̃dictam mulierē ac dulciter amplexās euanuit mira suauitate relicta. Ex q̃ visione claret q̃ xpo sūme placeat angelica salutatio: quā ad honorē sue mr̃is nō dedignat cū salutāte inclinato capite et ipse dicere vt doceat nos idipsum facere.

Capitulum. II.

Secūdo salutatio angelica cōmendatur: ex eo q̃ angelis est multū iocunda: qd̄ ostendit tripliciter. Primo rōne quia gaudiū est angelis dei super vno peccatore: ergo multo magis sup pluribus peccatoribꝫ penitētiā agentibꝫ Lu. xv. Sz quia quādocūq; quis deuote dic̄ Aue maria: gratiā merē saltē de congruo a beata virgine matre gratie que vt dictū est oēs se salutātes resalutare dignatur: dona gratie largiendo. Et p hanc gratiā peccator iustificari habz. q̃ sequit q̃ quādo quis deuote dicit Aue maria: oñes angelos letificet. Hoc etiā claret nō solum ex pte peccatoris boīs: sed etiā ex pte btē virginis. Nā gaudium est militibꝫ ꝛ seruis: cuz bonorat dña ꝛ regina eorū honore p̃cipuo: sic ꝛ angelis dei seruis cū honorat regina celi ꝛ dña eorz scz angelorum Maria. Proinde Bern. p̃ ut allegatur in lib. vocato speculū virginis dicit. Celū ridet angelus gaudet mund⁹ exultat infernus ꝯtremiscit demones fugiūt cum dico Aue maria. Scdo ostenditur significatione: quia angel⁹ Gabriel cum virginem benedictā salutauit gaudium esse angelis significauit. Primo q̃dem in habitu qz tot⁹ iocund⁹ veste ꝛ facie rutilās apparuit. vt dicit Aug⁹. qd̄ signū est leticie: sicut patz ꝛ in angelis appenibꝫ circa resurrectionē dñi in albis vestibꝫ in signū leticie: sicut dicūt doctores. Scdo in salutatōis ꝑbo cum dixit Aue gratia plena dñs tecū bene dicta tu ꝛc. q̃ oia sunt ꝑba gaudiosa. Tercio in ꝑborꝫ ipsorꝫ numero: qz vt vult in suo mariali magr̃ Jacob⁹ de voragine. Idcirco angelus in hac salutatōe tm̃ nouē dictiones ponere voluit vicz Aue ꝓmū: gr̃a scdm plena terciū: dñs quartū: tecū q̃ntū: bñdicta sextū: tu septimū: in octauū: mlieribꝫ nonū: ꝛ noluit plures dictōes ponere vt significaret repationē fiendā nouē angelicorum chororꝫ p hāc salutationē ac filij dī incarnationē: q̃ ipis angelis gaudiosa est hec salutatio ob iporꝫ ruine repationē p eā factā ꝛ designatā ꝛc. Miraculū. Tercio ostē dit ex reuelatōe: qz vt refert Anſ. li. miraculorꝫ. ca. xx. ꝛ in alijs pluribꝫ miracul' repitur sile. Cū scz q̃dā aīa in pctō mortali exñs sic decessisset: ꝛ demones gauderēt sup p̃da capta. angeli q̃z scti viderēt ꝯtristari sup periclitatōe anie. Ecce inuētū ē q̃ hō ille in vita frequēt⁹ btām Mariā salutauerit ꝛ officiū ei⁹ deuote dixerit: mox angeli gaudere cepērūt dicētes. Vere pire nō poterit q̃ hec fecit ꝛ sic factū est qz xpo iudicāte aīa ad corp⁹ redūt ꝛ pniam egit. Et sic ptz: qm̃ angel' gaudiosa est salutatio btē virginis: imo ꝛ oñis honoris cultus ab boībꝫ Marie impēsus ꝛ exhibitus. Ad qd̄ legit p̃cipue in li. qui intitulat scala celi. ꝛ etiā in miraculis beate virginis: q̃ sanctus Hildelfonsus archiepiscopus tholosan⁹ cum fecisset libzū contra Helindū hereticum: ad honorē beate virginis atq; nouē lectiōes in quolibet sabbato dicendas. p officio cōposuisset. Dū in quodā sabbato audiuisset in ecclesia sonare mirabilē armoniā: credidit q̃ canonici matutinas ipso absente dicerent. Surgens ergo subito cum suis ꝛ puenientes ad ecclesiam viderunt mirabilem claritatē ꝛ choros angelorum ipm officiuz beate virginis edītum ab Hildelfonso cantātes ac beatazvirginem sedentē in cathedra archiepali quaz oñes cū iubilo angeli laudabāt. Et finitis matutinis Maria Hildel. vocauit ꝛ regratiat eidem de officio edito ꝛ libro ac casulam ei de celo allatā dedit in qua celebraret ad honorē ipius ꝑginis ꝛc.

Capitulum. III.

Tercio angelica salutatio cōmēdabilis redditur ex eo q̃ ipa est demonibus multum ꝛ maxime tremebunda cum sciat sibi esse ad ꝯfusionem. eo q̃ p illam amisit captiuos id est p virginē Ma

riam que cõtriuit caput serpentis. Et quia demon est supbus confundit valde q̃ per mulierem est victus Judith.xiiij. Una mulier hebrea fecit confusionez in domo Nachodonosor: quod interp̃tat sedẽs in angustia: ⁊ ideo merito p ip̃am diabol⁹ significatur qui est in ꝯtinua penali tristicia: cui q̃dem ꝯfusio infert cum beata virgo que euz ꝯtriuit salutat. Item sicut canis terret a tonitru: sic demon cũ audit dici Aue maria sciens quia p hoc hõ liberat ab eius manu intercedẽte dei matre p hoĩe ipso. ⁊ ideo de beata virgine scribit Cañ.vj. q̃ sit terribilis vt castroruz acies ordinata. Vñ Bern. Nõ tantũ timẽt hostes quãlibet castrorum aciem sicut demões Mariã dei matrẽ: vñ nõ audent inuadere ⁊ ledere hoĩem salutãtem beatã virginẽ. Miraculum. Qd̃ luculẽt oñdit ĩ exẽplo qd̃ refert Ans. vbi supra.ca.xv.di. q̃ diabol⁹ qui sp nocere homĩ cupit: accessit ad q̃ndaz nobilẽ in figura hominis ⁊ cepit ei seruire ⁊ intantũ nobili placuit q̃ eum oĩbus negocijs tractãdis ⁊ expediẽdis p̃posuit: ip̃e vero diabol⁹ die noctuq̃ psuadebat ip̃i nobili facere mala: intãtũ q̃ p se ⁊ alios dep̃dando vulnerãdo ⁊ occidendo fere ĩnumerabilia facinora cõmittebat. Accidit q̃ quadã vice ip̃e nobilis ap p̃hendisset quẽdã sanctũ p̃sbyterz ⁊ q̃ eũ comitabant. Quo capto ad suũ castrum eum duxit: hic allocut⁹ est nobilẽ ⁊ suos famlos q̃ ex pte dei haberet aliqd̃ ꝟbũ ꝓponere ita tñ q̃ oñes de familia nobilis adessent audituri. dum h̃ impetrasset oñes aduenerũt p̃ter ip̃z demonẽ: q̃ vocat⁹ finxit se infirmũ ⁊ q̃ ergo venire in p̃sentiaz nõ valeret. Clericus diuĩa reuelatõe ⁊ prudẽtia sciens diaboli versutias ⁊ fraudes: dixit se nil dicturũ nisi ille p̃us adueniret. Rogauit g̃ ip̃m nobilẽ vt si infirm⁹ est adducat in lecto. Qd̃ et factũ est d̃o disponẽte. Tũc sanct⁹ ille iussit ip̃i demoni q̃ corã oĩbus ediceret quis eẽt: ⁊ quare aduenisset ip̃i nobili in specie hũana seruiturus. Ille eiulans ⁊ suspiria dans respõdit q̃ esset demon ⁊ q̃ ideo venerat ⁊ cũ nobili steterat.xiiij.annoꝝ spacio vt ip̃m p̃cipitaret ⁊ occideret in peccatis pfundatũ anteq̃z ab eo secederet. Sz quia ip̃e nobilis quolibet sero dũ ad lectũ iret ⁊ quolibz mane dum surgeret septẽ vicibus genib⁹ flexis beatã virginẽ cuz Aue maria salutabat. Et ꝓpter hoc solum bonũ a beata ꝟgine defendebat qualibet nocte ⁊ die q̃ salutabat eam adeo q̃ demon nocere ei nõ audebat nec p̃ualebat. Addidit quoq̃z q̃ si vnica tm̃ nocte vel die p̃termisisset: illico eum occidisset. His dictis demon disparuit ꝯfusus: ⁊ ille sanct⁹ vir oñes illos de familia exhortãdo ꝯuertit ⁊ ad deuote seruiendũ beate virgini inuitauit: in qua ⁊ ip̃e nobilis ꝯuersus ⁊ debitam penitẽtiã agens vsq̃z ad finem vite laudabiliter pmansit. Item idẽ Ans. ibidem.ca.xxvj. refert q̃ q̃dam scelestus cũ sepe beatã virginẽ salutasset: ⁊ subita morte p̃uentus demones rapere voluerũt aĩam ei⁹ Cunq̃z vnus angel⁹ diceret q̃ licz peccator fuerit tamẽ p deuotõe solitus fuerat dicere Aue maria sepi⁹: statiz h̃ audito: demones relicta anĩa fugerunt: ⁊ ad merita beate virginis anĩa ad corpus redijt miraculose p agenda penitẽtia. Idcirco beat⁹ Bern.di. Infern⁹ cõtremiscit: demones fugiunt cuz dico Aue maria: patet igit ꝓpositũ.

Capitulum.IIII.

Quarto angelica salutatio est cõmẽdabilis ex eo q̃ beate virgini est sũme gl'iosa ⁊ letabunda quia hec salutatio fuit ei ad maximũ gaudiũ ⁊ summã gloriam ac exaltationẽ. Multũ em̃ gauderet aliqua quãdo rex p fidelem nunciũ salutaret eam nunciãdo q̃ eã intantũ dilexisset vt in sponsam vellet sibi assumere. Ita ⁊ beata virgo cũ salutata est a deo sũmo rege et in sponsam ac filij sui matrez est assumpta. Vñ eum iam ab angelo salutata foret ⁊ ad sanctaz Elizabeth ꝑuenisset ait. Exultauit spirit⁹ meus in deo salutari meo ⁊c. Lu.j.ca.

Nimiꝝ si diligenter singula hui⁹ salutationis angelice verba pensam⁹ compim⁹ q̃ p̃cipue.xij.gaudia in ea cõtenta vel significata beate virgini offerunt ad numeꝝ stellarum.xij.in corona beate virginis: quibus quidez.xij.gaudijs eã letificam⁹ cum deuote eam salutam⁹. Primũ quidẽ gaudiuz summe puritatis ⁊ ĩmunitatis offerim⁹ beate virgini cum dicim⁹ deuote Aue. id est sine ve. Cum igit deuote dicim⁹ beate virgini Aue: leticiã eius de summa puritate quã habuit ⁊ habet pnunciam⁹ ⁊ ad memoriaz reducim⁹ ac si dicam⁹. Gaude o felicissima ꝟgo: qꝛ tu es sine oñi ve nature culpe ⁊ pene: sicut de hoc latius patz sup̃ in hoc li. pte

iij.ar.iij.ca.v. Scdm gaudiũ facim⁹ vel cumulam⁹ vicz magne dignitatis cum dicimus Maria, in quo nomĩe magna dignitas beate virginis denotat̃, cum Maria q̃si maris stella noĩatur. beato em̃ Bern̄, sup̱ missus est testante. Magna dignitas beate virginis in hoc noĩe designat̃ cũ luci stelle maris compat̃: quia stella est dignissime nature ⁊ incorruptibilis. Un̄ sicut sine sui corruptione sydus emittit radium. Sic sine sui lesione ⁊ corruptõe virgo parturit filium. Cum ergo dicim⁹ Aue maria: gaudiũ de tanta dignitate beate virgini offerim⁹ ac si dicerem⁹: O beata virgo Maria gaude quia tu tã dignissima virgo es vt digne nominer⁹ Maria q̃si maris stella sine om̃i corruptione puerpera. Terciũ gaudiũ sũme gratiositatis offerim⁹ beate virgini cũ dicimus gratia, ac si dicerem⁹. Gaude btã virgo quia tu deo sũme gratiosa et dilecta es: adeo q̃ p̱ te ip̃e deus redderet hoĩ gratiam quã p̱didit angelo teste Lu.j. Inuenisti gratiam apud deum. Quartũ gaudiũ plenitudinis offerim⁹ cũ dicim⁹ plena, ac si diceremus. Gaude quia nõ solum gratiã p̱ditã inuenisti verũ insup̱ om̃i gratia quã de⁹ q̃buscũq̃ sanctis p̃stitit tu sola vniuersaliter ⁊ excellẽtius plena es ⁊ possedisti. Un̄ Hierony. Vere gratia plena quia ceteris p̱ partes datur gratia. Marie autẽ se totaz infudit gratie plenitudo. Quintũ gaudiũ diuine ꝯceptionis offerim⁹ cum dicim⁹ dn̄s tecum, ac si dicerem⁹. Gaude quia meruisti deum ꝯcipere ⁊ sic tecuz habere tam in mẽte q̃ꝫ in ventre. Unde Aug⁹, in sermõe quodam. Dn̄s tecum sed nõ sicut mecũ: tecum em̃ in mente: tecũ in ventre: tecũ in vtero: tecum in auxilio. Sextum gaudiuz sup̱ne benedictõis cum dicim⁹ benedicta: ac si di. Gaude quia meruisti maledictionẽ Eue in benedictionẽ tibi cõmutari ⁊ toti generi humano. August. in sermõe de natiuitate beate virginis di. Impleta est Maria gratia: ⁊ Eua euacuata est a culpa. Maledictio eue in benedictionẽ mutat̃ Marie: mater generis nr̃i penã intulit mũdo: genitrix dn̄i nostri salutẽ attulit mũdo. Hec ille. Septimũ gaudiũ singularis p̃uilegiatõis cũ dicimus tu in mulierib⁹, ac si di. Gaude quia tu sola singulare p̃uilegiũ inter ⁊ sup̱ om̃s mulieres possides vt tu sola sis omniũ corona ⁊ gloria ⁊c̃. vtpote que sola tu inter oẽs mulieres meruisti fieri mater ⁊ virgo: mat̃ dei ⁊ homĩs. vn̄ canit ecclesia. Nec p̃mã similẽ visa est nec habere sequẽtẽ. Octauũ gaudium diuĩe collaudatõis cum dicim⁹ ⁊ benedictus. Gaudet em̃ q̃ a nobis bn̄dicit̃ in ip̃a ⁊ p̱ ip̃am deus ex sũma erga deũ charitate: sicut et om̃s sancti in hoc gaudẽt vt deus glorificet̃ ⁊ benedicat̃ in ip̃is. Juxta illd̃ p̃s. Nõ nobis dn̄e nõ nobis sz noĩ tuo dagl̃iam. Multũ ergo ei facim⁹ gaudiũ cũ dicim⁹ ⁊ benedict⁹, s. deus tu⁹ filius. ac si di. Et tu q̃dem beata virgo bn̄dicta es, sed super om̃ia bn̄dicim⁹ deum qui te sic glorificauit et sublimauit ⁊c̃. Gaude ergo in deo ⁊ cum deo tuo filio. Idcirco Aug⁹, dicit. Letare Maria leticia inenarrabili et p̱prio cũ p̱prio et p̱ p̱priũ filium: qm̃ talem et tantũ pariendo filium vtpote deum vez̃ nõ subsecuta est corruptio. Bn̄dicta ergo tu: et benedictus fili⁹ tuus p̱ quẽ te gl̃iosam dn̄am nr̃az aduocatã in celis habem⁹ Nonũ gaudium eterne fructificatõis cũ dicim⁹ fructus, ac si di. Gaude quia p̱ te nobis oĩbus eterne vite fructus datus est. Un̄ et canit ecclesia. Bn̄dicta filia tu a dn̄o: quia p̱ te fructũ vite cõicauim⁹. Magnũ nimiz̃ gaudiũ est beate virgini q̃ de eius fructu. i. de xp̃o dulcissime fruunt̃ oẽs sancti ⁊ angeli di. j. Pet. j. In quẽ desiderãt angeli respicere: ⁊ q̃ ip̃a tantũ fructũ facere meruit ⁊c̃. Decimum gaudiũ ꝟginitatis offerim⁹ cum dicim⁹ vẽtris tui, subaudiẽdo ꝟginalis, ac si di. Gaude quia venter tu⁹ virginalis ꝯcepit ⁊ portauit veruz deũ in ipso tota plenitudine habitantem ⁊c̃. vnde cũ dicim⁹ ventris tui: in memoriã reducimus: quomõ ei⁹ sacratissimus vterus virginitatis gloria p̱manente deum gestauit ⁊ genuit et post p̱tum virgo p̱mansit mira suauitate leticie in hoc ei⁹ mẽti indita. Hoc gaudiũ p̱sequendo beatus August. in sermõe de natiuitate beate ꝟginis ita dicit. Precisum est in Maria illud Eue infelicitatis eulogiuz de q̃ dicit̃. In tristicia p̱ies filios: qz ista in leticia dn̄m p̱turiuit. Eua em̃ luxit: ista exultauit. Eua lachrymas: Maria gaudium in vẽtre portauit. virgo concepit: virgo genuit. Gratulare beata virgo quia xp̃s ex solio suo venit in vtero tuo: ex sinu patris in vtez̃ dignat⁹ est descendere matr⁹. Leta igit̃ Maria gestat in-

fantem exultãs filiũ amplexat:portat a quo portabat.extat Maria cuz concepit virgo grauida virgo dũ parit ⁊ virgo post ptum. Exultat Maria ⁊ matrez se leta mirat ⁊ de spũsancto se pepisse gaudet. O femia sup feminas benedicta que virũ oino nõ nouit:⁊ virum suo vtero circũdedit. Hec Aug⁹.

Undecimũ gaudiũ mire dulcedis ⁊ suauitatis:cũ dicim⁹:hoc mellifluũ nomẽ ihs. Si eñ sancti ⁊ deuoti magnã dulcedinem capiunt in hoc noie:quoniã vt dicit Bernũ. Hoc nomẽ iesus mel est in ore:melos in aure:iubilus ĩ corde:multo forti⁹ magnũ dulcorem ⁊ suauitatẽ capit ania benedicte virginis cum audit ꝗ dulcissimũ nomẽ deuoto corde et ore noiari:vnde cũ dicim⁹ benedictus fruct⁹ ventris tui ihs:gaudiũ simꝶ ⁊ dulcorẽ offerim⁹ beate ꝟgini.ac si di. Gaude o bñdicta virgo qz p te ⁊ ex te istud dulcissimũ ⁊ mellifluũ nomẽ ihs habem⁹ in q̃ ⁊ tu et oñs sancti letant. In quo mira dulcedine deuote mentes liquescũt ⁊ delectantur.in quo cor tuũ sacrum iubilo ineffabili iocundat indicibili amoris suauitate delibutũ:in quo solo noie optet oñs saluos fieri credentes. Nam vt scribit Act. iiij. Nõ est aliud nomẽ sub celo datũ hoibus ĩ quo oporteat saluos fieri credẽtes. Duodecimũ gaudiũ humane assumptõis.s.a deo in vnitatẽ psone cũ dicim⁹.xps id est crismate vnctus. Hoc eñ nomẽ ꝯuenit saluatori nostro inquãtũ est homo a psona diuia assumptus. Ipe eñ fuit ꝓm humanitatꝶ naturaz crismate ⁊ vnctione spũsctĩ vnctus. Juxta illud ps. Unxit te deus de⁹ tuus oleo leticie p̃ consortib⁹ tuis. Et ideo in ꝗ nomĩe dignificatio humane nature in xpo exp̃mitur de quo oẽs sancti gaudẽt.ergo a fortiori beata virgo. Uñ gaudẽter canit ecclia. Felix nãqz es sacra virgo Maria et oñi laude dignissima qz ex te ortus ẽ sol iusticie:xps de⁹ noster. Cũ igit dicim⁹ bñdict⁹ fruct⁹ vẽtris tui xps. Gaudiũ et cumulam⁹ ac si diceremus. Gaude o btissima virgo Maria qz p te ⁊ ex te habem⁹ vt humana natura tãtum dignificaret in tuo filio:vt vicz deo vniret ĩ vnitate psone:p te habem⁹ deũ fratrẽ nr̃m: ⁊ nr̃e nature ptcipem: ex te assumpta ẽ ista caro diuitati vnita. In tuo vtero sacro factum est vt de⁹ fieret hõ:verus xps vnctõe spũsctĩ plen⁹. Juxta illud Joh. j. Uerbuz caro factũ est ⁊ hitauit in nobis ⁊ vidimus gliam ei⁹ gliam q̃si vnigeniti a patre plenũ gra et veritate. Ecce igit o fidelis et deuota ania. O cor hũanũ amore beate ꝟginis inflãmatũ pensa diligẽter et aduerte q̃z multiplex gaudiũ offers et accumulas ipi bñdicte ꝟgini Marie cũ eaz deuote salutas angelica salutatõe. Quid eñ aliud q̃z coronaz quãdã stellaz.xij.ei offers tanq̃z sertũ rosaz.xij.quo bñdicta ꝟgo gliat ⁊ letificat. Quõ credere potes q̃ te ipa.p tot gaudiis ei oblatis nõ letificet et nõ resalutet in pñti p gratiã ⁊ in futuro p gliam. Euigila g̃ ⁊ conare frequẽter btãm ꝟginẽ salutare:hac gliosissima ⁊ sũme sibi placita ⁊ letabũda salutatõe vt valeas ei⁹ gratiã habere. Ad p̃missa facit qõ multotiẽs visum ẽ in miraculo: q̃ dũ btã virgo salutaret a sibi deuotꝶ:appuit q̃si virgo pulcherrima ꝟgo astans: ⁊ ad singulas salutatiões se inclinãs ⁊ q̃si rosas colligẽs:serto q̃z ꝓpria manu aureo filo colligãs ⁊ tãdez capiti suo imponẽs corã oib⁹ angelꝶ ⁊ sctis gliando dixit. Hoc serto coronauit me iste mihi deuot⁹ famul⁹ ⁊c. Ut aũt finem huic ptis sermõi faciam:referã p edificatõe miraculũ qõdã narratõe dignissimũ qõ q̃dem a fide dignis relatũ pcepi ⁊ publica a plerisqz p̃dicatõe.pmulgatũ. Mulier nanqz q̃dã btẽ virgini multũ deuota cũ frequẽter diceret Aue maria sũma deuotione apud se hec sepi⁹ voluebat cogitatio. Quevicz ꝟba ex oib⁹ verbis salutatõis magꝶ cõmouerint ad gaudiũ et nũc cõmouere habeãt cor bñdicte ꝟginis. Cui q̃dã vice orãti apparuit pijssima ꝟgo Maria: et dixit vt tue deuotõi satisfaciã in q̃ mihi sũme cõplacet. En tibi reuelare curaui qõ desideras: scito q̃ sup oia cor meũ letatũ est ⁊ gaudio repletũ ad illa ꝟba:cũ audiui scz angelũ dicentẽ:dñs tecũ. Hoc aũt ⁊ rõni ꝯsonat qm̃ p illa ꝟba exp̃ssius annũciabat dñica cõceptio cũ dicit. Dñs tecũ scz in mẽte et in ventre vt patuit sup̃ p doctores. Alia autẽ ꝟba nõ sic exp̃sse dñicã incarnationẽ et ꝯceptionẽ btẽ ꝟginis actiuã insinuãt sicẽ claret cõsideranti. Dz qm̃ ipa btã ꝟgo sũmũ gaudiũ ĩ ꝗ hẽbat q̃ deũ ꝯcipe merebat ⁊ dei mr̃ efficiebat.put pbat Alber.magn⁹ sup̃ missus ẽ Et patebit infra li.ij.pte.ij.ar.j.ca.j.ergo sequit reuelationẽ fore verã. Tandem btã virgo predicte mulieri loquendo addidit:

et ait. O charissima famula: mando tibi vt quotiēscūq; dicere habes: Aue maria cū ꝑ ueneris ad illa verba: dñs tecū: plane ⁊ morose ipsa verba ꝓferas: ⁊ ibi cordis ⁊ corporis genua ac ceruicē flectere studeas: sciens ꝙ tātū gaudiū meo cordi sic faciēs ꝓ tua deuotōe accumulas ꝑ verba p̄missa: ꝙ q̄si iterato ꝯcipem filiū meū dñm ihm. In fine deniq; addas ⁊ dicas. Sancta maria mr̄ dei ⁊ dñi nr̄i ihu xp̄i ora ꝓ me ⁊ ꝓ oībus pctōribus. Et h̄ silr̄ morose ⁊ deuote: qr tātū mihi hec deprecatio placet: et tātū gaudet cor meū in subueniēdo pctōrib; ac si iterato filium meū parerē. Hec dicēs mira suauitate relicta in corde mlieris euanuit btā ꝟgo ab ei⁹ visiōe. Et hec mlier quoad vixit deuote obseruauit. Hoc etiaz reliquū rōni recte ꝯcordat qr cū pctōr homo beatā virginem deuote salutat et ad sibi subueniendū exorat: btā virgo gr̄am infundēdo filiū spūalez denuo parit ad vitā eternā cuz peccatorē a pctis reuocat ꝑ gr̄am ⁊ ad viaz salut⁹ reducit: vel si iust⁹ est in iusticia ꝯfirmat et ꝑseuerantiā prestat. Cū igit̄ et xp̄s dñs ob hanc causaz de ea natus sit: vt hoīes in celeste regnum renascant̄: nō dubiū q̄n ipsa btā virgo in his p̄missis gaudeat et ei sūme cōplaceat. O igit̄ oēs fideles aīe: oēs deuoto corde existētes vnūquēq; vestrū cōuenio. Oībus clamo. Et vtinā clamor me⁹ oīm resonet ī auribꝫ. Salutate: salutate: salutate humiliter deuote et frequēter btām virginem. Salutate ꝟgines. salutate ꝯiugati: vidue ⁊ pauꝑes et diuites: magni et ꝑuuli: adulti: iuuenes et senes. Oēs q̄z cuiuscūq; cōditiōis pctōres et iusti. Sciētes qm̄ ꝑ eā gr̄am habebitis in p̄nti et gl̄iam ī futuro p̄stāte dño

¶ Sequit̄ ꝑs scd̄a de ipsa salutatōe angelica et eius ꝑtibus.

Aue gratia plena dñs tecum: bñdicta tu ī mulierib; Lu. j. ¶ Tres salutationes ceteris celebriores in euangelio reꝑimus ¶ Prima gabrielis vicz ista Aue gr̄a plena. ¶ Scd̄a Marie ad Elizabeth Lu. j. Intrauit domū Zacharie ⁊ salutauit Elizabeth. ¶ Tercia xp̄i ad discipulos Joh. xx. Pax vobis: que sepius legitur repetita. Hac triplici salutatōe triplex concordia designat̄. Siq̄dem ante incarnationem discordia erat. Prima inter deuz ⁊ hominē ꝓpter peccatū p̄me preuaricatōis. qm̄ homo deus factus inobediēs: diabolice se subiecerat potestati. Scd̄a discordia erat inter angelū et hominē: et hoc duplici causa quia vicz homo q̄ ruinam angelicā reparare debuerat sponte corruens se subtraxerat a celo: et diabolo se ꝯiunxerat eius volūtatem faciēdo. Et quia cuz in obsequio dei conserui esse debuissent homo se q̄si sponte seruitio diaboli subdiderat. Tercia discordia erat inter hoīem ⁊ hominē vicz inter iudeum et gentilē ꝓpter diuersaꝝ legum emulationē: quia iudeus vnū deuz: gentilis aūt idola colebat. Itaq; ꝑ salutationē xp̄i ad discipulos: q̄ dixit pax vobis: designat̄ ꝯcordia dei ad homīes: quia filius dei in seipso cōiungens diuītati humanitatē: ⁊ ꝑ sanguinem crucis pacificauit que ī celis et que in terris: vt dicit apl̄us. ¶ Item ꝑ salutationē Marie ad Elizabeth designat̄ concordia iudei et gentilis: quia christ⁹ lapis angularis om̄es in vnicā fidem et ecclesiā cōuocauit Joh. x. Et alias oues habeo que nō sūt ex hoc ouili et illas oportet me adducere et vocem meā audient: et fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor. Hoc etiam in spiritu p̄dixerat Dauid dicēs. Lapidem quē reprobauerūt. id est christū: edificantes. s. iudei: hic fact⁹ est ī caput angeli. ¶ Deniq; ꝑ salutationē angeli ad Mariā notat̄ concordia angeli ad hominē: quia ꝑ partū marie factus est homo conciuis angeloꝝ et domestic⁹ dei et vnius dei scz xp̄i: homo et angel⁹ facti sunt serui et ex hoīe angelica ruina reparata est. Ideoq; cum christ⁹ nascit̄ ab angelis canitur Gloria in excelsis deo. Et in terra pax hoīb; bone volūtatis. Hinc et angel⁹ dixit Johi volenti eum adorare. Uide ne feceris: conseruus em̄ tuus suz ⁊ fratrū tuoꝝ Apoc. in fi. Quia igitur iste concordie facte sunt ꝑ Mariam virginē: que nobis christū deuz genuit. Idcirco nō immerito dicat Marie ipse deus: dicat angel⁹: dicat et homo. Aue gratia plena que fuerunt verba thematis nostri preaccepti. De hac itaq; salutatōne ⁊ ꝑtium eius declaratōe intendētes tractare tria mysteria cōtemplemur ⁊c.

Primū de eius p̄ncipio.
Scd̄m de eius medio.
Terciū de ei⁹ apposito ⁊ termino.

¶ Articul⁹ p̃m⁹ de p̃ncipio salutatiõis angelice: vbi tres q̃stiones elucidanť.

¶ Capitulum. I.

Circa p̃ncipiũ hui⁹ salutatõis tres p̃cipue q̃stiones occurrũt. Prima q̃stio vtrũ salutatio angelica fuerit cõgrue ꝗ mõ p̃ aue inchoata. Secũda q̃stio vtrũ btã ꝗgo fuerit vere sine ve vt sit digne p̃ ꝗ verbũ aue salutata. Tercia q̃stio vtr̃ ista salutatio ꝗ modo facta sit oĩm salutationũ excellẽtissima. Ad p̃mã q̃stionẽ q̃ queriť: vtrũ vicz salutatio angelica fuerit ꝗgrue hoc mõ p̃ aue inchoata. Argui p̃t incontrariũ q̃ nõ. Primo sic qr iste mod⁹ salutandi p̃ verbũ scõe p̃sone est mod⁹ salutãdi a se ipo p̃sonaliť z nõ ab alio: g̃ videť q̃ angel⁹ salutauerit btãm virginẽ a seipo z nõ a deo Sz ꝗstat q̃ salutare debuit a deo: g̃ nõ debuit p̃ ꝗ verbũ scõe p̃sone salutasse. Preterea videť q̃ debuit salutasse p̃ salue: quia aue dicit remotionẽ pene: salue p̃sentiã boni z p̃manentiã salutis. Nã salue vt dicĩ Jobãnes ianuen̄. in catholi. est verbũ defectiuum z salutatoriũ z sonat. i. esse vel fieri saluum. Cũ g̃ maior p̃fectio significať p̃ salue q̃ p̃ aue: sequiť q̃ ista salutatio p̃fectissima debuit poti⁹ incipi a salue q̃ ab aue. Preterea aue p̃tinet ad incipiẽtes: salue ad p̃ficientes: gaude ad p̃fectos. Unde z Thobias salutat⁹ est p̃ angelũ ꝗ mõ. Gaudiuz tibi sit sp̃ Tho. v. ca. ergo cũ btã virgo esset p̃fectissima p̃ gaude debuit salutari. Preterea nobilissim⁹ mod⁹ salutãdi est quẽ tenuit dñs ie sus z docuit. Sz hic modus fuit pax huic domui Lu. x. vel pax vobis Joh. xx. g̃ z in hac salutatõe nobilissima debuit btã virgo p̃ sile salutari. s. pax tibi vl̃ pacẽ opto tibi ꝛc.

Incõtrariũ est ꝗitas sacre scp̃ture. Ad hãc igiť q̃stionẽ rñdeť ꝗm Alber. magnũ super missus ẽ. ca. lxiiij. z. lxv. q̃ cũ duplex sit mod⁹ salutandi vicz p̃ seipm z p̃ aliũ: multo amicabilior z nobilior est ille q̃ est p̃ seipsuz q̃ p̃ aliũ. Hec g̃ salutatio p̃fectissima z amicabilissima nõ debuit fieri tãq̃ ad absentez z p̃ aliũ ꝗ tãq̃ p̃ñtis ad p̃sentẽ z p̃ seipm: recto g̃ mõ p̃sentialiť angel⁹ salutationẽ hanc ab aue inchoauit, qr in hac salutatõe de⁹ trinitas p̃sens p̃sentẽ virginẽ in angelo salutauit di. Aue maria gratia plena. Qõ ꝗbum z deꝑcatiuũ z salutatiuũ z nũciatiuũ fuit: qr btitudinẽ quã angel⁹ btẽ virgini nũciauit illã ei exhiberi z implerí ardentissime ꝛcupiuit z deuotissime optauit. Et p̃ p̃missa ptz respõsio ad p̃mũ obiectũ. Ad alia argumẽta p̃missa in ꝛtrariũ adducta. Rñdeť q̃ in hac salutatõe aliud verbũ salutãdi poni nõ debuit in q̃ salutis stat⁹ vel p̃fectio notareť: qr cũ ista salutatio sit toti⁹ salutis inchoatio q̃ p̃mo z p̃ncipaliter p̃ se btissime nũciať virgini z in ea z p̃ eam toti generi humano destinať: recte incepit ab aue: initiũ quippe btitudis est remotio miserie: qõ notat aue q̃si sine ve. Alia aũt btidinẽ p̃ficiẽtia sufficienter exp̃munť p̃ alia ꝗba in salutatõe ista subsequẽtia: vt infra patebit cũ declarabũť singillatim. Hec Alb. Ex his ptz rõ q̃re nõ debuit dici salue vel gaude vel pax tibi ꝛc.

¶ Ampli⁹ q̃z nõ debuit salutari btã virgo ĩ hac salutatõe aliq̃ alio verbo salutatiõis q̃z p̃ aue qr nõ debuit nisi verbũ correspõdẽs rei in salutatõe ista poni. Sz qr res hui⁹ salutatõis z annũciatõis ista erat q̃ vicz maledictio quã p̃ p̃mã mulierẽ. i. Euã incurrimus: debebat verti in bñdictionẽ: p̃ hãc secũdã mulierẽ. i. btãm Mariã: vt sicut femina nos dãnauit: ita z femĩa saluaret. Unde Aug. sermõe de natiuitate dicĩ. Impleta est Maria gr̃a z Eua euacuata ẽ a culpa: maledictio Eue in bñdictionẽ mutať Marie. Hec ille. Huic aũt rei nullũ aliud verbũ salutatõis ita cõgruebat z corrñdebat: sic aue in q̃ solo nomẽ Eue mutať in verbũ salutationis aue. Cõuerso em̄ ꝗ noĩe Eua p̃ lr̃as Marie dictũ est aue, ad designandũ exprese q̃ in bñdictionẽ Marie vertebať maledictio Eue. Nimiꝝ post peccatũ Adaz vxori sue imposuit nomẽ Eua: qõ dicit ab a, qõ ẽ sine z eu qõ est bonũ q̃si sine bono qm̄ bonũ datũ a deo sibi z viro abstulit ac posterz z incidere fecit in ve culpe z pene. p̃ Mariam aũt facti sum⁹ sine ve. Jõ cõgruẽtissime salutať p̃ aue z nõ p̃ aliud aliqõ verbũ. Unde q̃dam versificator dicit. Porta salutz aue p̃ quã patet exitus a ve. Hec magister Jacobus de vorazine in suo marionali.

¶ Capitulum. II.

Ad secundũ quesitũ de hui⁹ salutationis verificatõe cũ querebať vtruz vicz btã virgo fuerit vere sine ve: vt sit digne p̃ aue salutata. Incõtrariũ pos-

ses arguere, q̃ nõ videt quõ vel ad quẽ sensum angelus potuerit vere dicere beate virgini: aue, i. sine ve. Nã si hoc dixit narrãdo de p̃senti: falsum dixit, qz adhuc, ptunc sine ve nõ fuit btã virgo: qm̃ fuit adhuc sub ve miserie hui⁹ vite qd̃ ex pctõ p̃mox parentũ subsecutũ est. Fuit etiaz adhuc, ptũc sub ve sterilitatis z p̃ sequẽs sub maledicto legis qz adhuc sterilis fuit cũ nõdũ adhuc conceperat filiũ qñ angelus ei dixit istõ ꝗbũ aue, vñ nõ potuit de pñti hoc dicere. Item si angelus dixit illud optãdo: sequit q̃ voluntatẽ suã diuine volũtati nõ p̃formauit q̃ scz deus eã mlta pati voluit in passiõe sui filij. Si ꝗo illud dixit de futuro p̃dicẽdo: nõ salutauit sed, p̃phetauit: nec magnuz q̃d dixit. qz hoc cõmune est oim̃ saluandox q̃ qñq̃z erũt sine ve, scz in futura glia. g̃ videt q̃ nõ potuerit vere btã virgo p hoc ꝗbũ aue salutari. Ad q̃stionẽ igit respõdẽdo Nota p̃mo, q̃ hoc ꝗbũ aue qñq̃z est vox optãtis, sic dicit Joh es Januen. in catholicon: vt qñ dico alicui aue salutãdo: qz ei salutem opto Qñq̃z aũt est vox orãtis: vt cũ dico: aue crux p̃ciosa, vel: O crux aue spes vnica. Nõ em̃ salutãdo illud dico: qz ligno ĩsensibili salutẽ nõ opto, qz eã hr̃e nõ pot, sed oro vt ꝗt⁹ crucis mihi salutẽ operet. Qñq̃z ꝗo est vox p̃gratulãtis z applaudẽtis. vt cũ dico Aue Maria, vel Salue sctã parẽs, q̃si dicerẽ. O btã ꝗgo Maria: p̃gratulor z p̃gaudeo saluti et glorie tue zc. Hec mgr̃ Jacob vbi sup̃. Dico igit fm Albertũ sup̃ missus est, capitulis lxiij, z. lxv. Hecnõ z cõiter fm docto, hanc materiã tractantes: q̃ btã ꝗgo vere salutari potuit z debuit p aue, qz fuit sine ve oi vlr.

Primo qz fuit sine ve spãli eue z mlieribꝫ

Secũdo qz fuit sine ve, p̃prio matribus.

Tercio qz fuit sine ve cõi oibꝫ hominibꝫ.

Primo inquã quia fuit sine ve speciali eue et mulieribꝫ. Nã eua triplicẽ maledictionez q̃si triplex ve accepit in penã. Prima: multiplicabo erũnas z p̃ceptus tuos. Secũda: in dolore paries filios. Tercia: sub viri potestate eris Gen. iij. ca. Sine hoc triplici ve fuit Maria, qz nec sensit erũnaz in p̃ceptu: nec dolorẽ in partu: qm̃ fuit sine corruptõe fecunda: sine grauamĩe grauida: z sine doloze puerpa, vt dicit Berñ, z fides tenet catholica. Deniq̃z nec fuit viro subdita perpetue virginitatis obtẽtu. z qz p dei conceptũ z maternitatẽ facta est dña oim̃ viroꝝ z mulierũ: ac etiã angeloꝝ. Itẽ in mulieribꝫ est triplex ve, qz in virginibꝫ est ve sterilitatis: in cõiugatis ve subiectõnis: qz sunt sub ptãte viri: in viduis ve desolatõis z orbatõis tãq̃z que sunt orphane. Qusbꝫ vltis duobꝫ est annexũ ve corruptõis: cũ virginitatẽ amiserũt. Ab his fuit ĩmunis btã ꝗgo Fuit em̃ virgo sine sterilitate. Coniugata sine corruptione et seruitute: qm̃ ioseph tanq̃z custos a deo dat⁹ btẽ virgini seruiebat ei. quã sciebat esse dñam sui z tot⁹ mũdi, p̃pter dei maternitatẽ. Deniq̃z fuit z vidua post mortẽ ioseph cũ virginitate z sine desolatõe, p̃pter dĩ p̃sentiã: q̃ deus eius spũalis spõsus mltiplici eã suauitate familiaris p̃sentie sp̃ cõsolabat. Secundo dixi q̃ btã virgo fuit sine ve, p̃prio matribꝫ. Sũt q̃p̃e in matribꝫ tria p̃cipua ve. Primũ ve: erũne z ĩmũdicie, q̃a virginitatẽ pdũt z cũ maxima ĩmundicia z erũna pariũt. Secũdũ ve infirmitatis z indigentie, qz infirmant z amittũt sanitatem venustatẽ z pulcritudinẽ cũ pariũt atq̃z indigẽt obstetricatõe. Terciũ ve pene simlt et culpe, qz cũ pctõ p̃cipiũt z libidine: cũ grauitate portant: z cũ doloze pariũt. Ab h̃ triplici ve fuit ĩmunis btã ꝗgo Maria. Prio q̃dẽ fuit sine ve erũne z ĩmũdicie, qz in cõceptu z partu nõ pdidit virginitatẽ sed acq̃siuit eã qua sub deo maior neq̃t intelligi puritas. Nulla etiã in ei⁹ partu ĩmũdicia fuit. q̃a christ⁹ de⁹ vtero clauso manẽte egressus est tanq̃z sponsus dñs de thalamo suo: teste p̃s. Vñ Leo papa in sermone de natiuitate dñi dicit. Alienũ est inq̃t ab hac natiuitate qd̃ de oibꝫ legit, nemo mũdus a sorde, nihil in istã singularẽ natiuitatẽ de p̃cupiscentia carnis trãsijt: nihil de pctõ lege manauit zc. Secũdo fuit sine ve infirmitatis z indigẽtie. Nõ em̃ btã virgo post p̃ceptũ aut in ptu perdidit sanitatẽ vel pulcritudinez Imo tãta pulcritudie radiauit q̃ ioseph eã inspicere p̃ radiositate nõ potuit vt dicẽ glo. sup̃ Math. ca. j. vnde ioseph Mariã non cognouit facie q̃lis esset donec pepit z euacuato vtero radiositas a visione faciei eius oculos nõ ita reuerberaret. Itẽ sanitatẽ p⁹ p̃ceptũ nõ amisit: imo fortior facta a spũsancto: surrexit statim z abijt ĩ mõtana cũ festinatione: z seruiuit elisabeth. In partu q̃z ñ indiguit obstetricatõe, sed vt canit in q̃bus-

dam ecclesijs. Gaudebat dei genitrix ī ptu quā circūstabant obstetricū vice concinentes angeli gloriā deo. Tercio fuit sine ve pene ⁊ culpe. q̄ sine viro de spūsancto concepit ⁊ sine oī libidine. Et cum gaudio sine oī lesione ⁊ dolore pepit vt supra patuit.

Tercio dixi q̄ beata virgo fuit sine ve cōi oibus hoīb̄. Cōiter q̄ppe oēs homīes triplex ve incurrerūt ex pctō primi parētū. Primū ve in corpe. Secūdum ve in aīa. Terciū in vtrocq̄ cōiunctim. De his Apoc. viij Ue ve ve habitātibus in terra. Primo in quā in corpe siue ex pte corpis incurrit oīs hō ve triplex. s. ve miserie multiplicē vicz laboris ⁊ fatigij: infirmitatū penuriaq̄ frigoris calōris famis sitis ⁊c. q̄bus subiecti sumus in hac misera vita. Item ve dolorose mortis. quia cū dolore oēs morimur: et q̄si aqua dilabimur in terra. Item ve incinerationis post mortē ⁊ putrefactiōis. De p̄mo Geñ. iij. Maledicta terra ī ope tuo: spinas et tribulos germīabit tibi: in labore comedes ex ea oīb̄ diebus vite tue: ī sudore vultus tui vesceris pane tuo ⁊c. De secūdo Genesis. ij. Quacūq̄ hora comederitis morte moriemini. i. necessitatē moriēdi ex pte corporis incurretis. put exponit Nico. de ly. De tercio ve Geñ. iij. Reuerteris in terram de q̄ sumptus es: quia puluis es ⁊ in pulue rem reuerteris. Ab hoc triplici ve īmunis fuit btā virgo q̄a sine oī infirmitate vixit. vt dicit Aug. Nam ⁊ sine dolore vel īfirmitate mortua est. Et insup oēs labores hui⁹ vite ⁊ penurie famis sitis calōris ⁊ frigoris ac similiū nō erāt ei penose. tū quia oīa talia sciebat sibi esse ad meriti pmotionē. iuxta illud Ro. viij. Diligentib̄ deū oīa coopātur in bonum ⁊c. Tum quia oīa talia volūtarie acceptabat ⁊ p deo oīa ⁊ multo maiora sustinere cupiebat. vñ in oībus penurijs et aduersitatib̄ ac laboribus intimo corde gaudebat tanq̄ pfectissime patiētie existēs. Tū deniq̄ quia diuine cōtemplatōis ⁊ familiaritatis dulcedo qua sp fruebat oīa talia penalia dulcia reddebat eidem. Si em̄ beato Laurētio prunas dulces esse reddebat diuina degustatio. ⁊ btō stephano lapides torrētis dulces fuere p xpi amore. mlto magis beate virgini oīa penalia dulcia reddebant ex diuina degustatiōe. Item fuit sine ve doloris in morte. q̄ sicut fuit a corruptione aliena: ita a dolore mortis extranea. vt dicit Hiero. Deniq̄ fuit ⁊ sine ve incineratiōis post mortē: quia corpe et aīa glorificata gaudet in celis. vt patebit infra li. r. p. j ar. iij. p totū. Secūdo in aīa oīs hō incurrit triplex ve. Primo ve ignorātie. Secūdo ve mesticie. Tertō ve verecūdie. Primo inquā ve ignorātie et erroris. q̄a tantaz ignorantiā incurrim⁹ tā in credēdo q̄z in eligendo ⁊ discernēdo ⁊ q̄z in opando. qō teste Auerroe cōmentatore Arist. Ea q̄ scim⁹ sunt mīma cor q̄ ignoram⁹. Et insup vt dicit sapiēs Eccēs. ix. Sūt iusti atq̄ sapiētes et nemo scit vtrum odio vel amore dign⁹ sit Hoc q̄ppe ve ignorantie est ex culpa. q̄a vt Aug⁹. dicit. Error nō est homīs instituti a natura sed pena dānati. Ab hoc ve fuit īmunis beata virgo q̄a nunq̄ errauit. fuit em̄ virgo prudentissima ⁊ spūsancto plena nihil sine p̄silio spūssancti fecit: q̄ spūsscētūs erarre nō potest. Fuit q̄z omni scīa ⁊ sapientia diuino dono p̄dita. ꝓpter qō ecclesia libros sapie de ipsa exponit ⁊c. fuit sine ve ignorantie ⁊ erroris. Secūdo in aīa incurrimus ve mesticie ⁊ doloris. ⁊ hoc tā de presenti que est meror mētis: q̄z de p̄terito q̄ est dolor cordis: q̄z de futuro q̄ est timor. Ab hoc ve fuit īmunis btā virgo. q̄ nunq̄z merorem: dolorem: aut timorē dominantē sue rationi habuit. Qō pbat ex p̄bis Senece ad serenū dicētis: Frustra sapiēs tentatur. q̄ sapiens nunq̄z turbat. validi⁹ em̄ est qō ledit eo quod ledit. Fortior q̄ppe nō est nequtia virtute sed infirmior. sapiens nil pdere potest: oīa em̄ bona sua in se reposuit. s. virtutē ⁊ sapiam. Itē ex verbis Chrisost. dicētis q̄ nullus homini nocere pōt occursus aduersitatis: nisi ipse nocere velit sibi sez p impatientiā. Qm̄ ergo btā virgo sapientissima ⁊ ordinatissima fuit in qua rō superior sp ei impans fuit. Igit q̄cquid sustinuit ei in materiā amoris ⁊ gaudij semp totum cessit nec vnq̄z in ea mesticia rationi cōtrataria fuit. Unde claret q̄ fuit sine ve doloris ⁊c. Tercio in aīa incurrimus ve verecūdie ⁊ pudoris taz de essendo: q̄ turpes sumus. tam de agēdo: quia turpia facimus et fecimus: q̄z de sustinendo vel patiēdo: q̄a turpia patimur. Unde Geñ. iij. Erat vterq̄z nudus ⁊ non erubescebant: sez ante peccatum. sed post peccatum erubuerūt se. vñ

fecerũt sibi perizomata ꝛc. Ab hoc ve ve recundie ꝛ pudoris beata ꝗgo ĩmunis fuit qꝛ nihil turpidis vnq̃ fecit: nec habuit: nec sustinuit. qm̃ innocentia pura id facit vt nil verecũdie vel pudoris sustineat, vt patet in pueris paruis q̃ etiam suam nuditatẽ non erubescunt. Beata aũt virgo statui innocẽtie ꝑmoꝛ parẽtũ, ꝓima erat maxime ex pte aĩe: nec vnq̃ turpia facere vel cogitare sciuit, sed oĩa ꝓm rationẽ rectã ordinata in ĩpa erant, vnde claret ꝙ nunq̃ aliqd̃ verecũdabile habuit, ꝛ sic fuit sine ve pudoris. Tercio dixi ꝙ homo q̃libet ex pte vtriusq̃, ſ. coꝛporis ꝛ aĩe cõiunctim incurrit ve ꝛ hoc triplex, ſ. Primo ve ĩobediẽtie et ꝛcupiscentie nã caro nõ obedit aĩe ꝛ rõni, sed vt dicit apostolus Gal. v. Caro ꝛcupiscit aduersus spiritũ ꝛ spũs aduersus carnẽ ꝛc. Secũdo ve culpe scz originalis: actualis: mortalis ꝛ venialis. Tercio ve pene. ſ. ꝑsentis miserie vl' pnie purgatorij ꝛ gehẽne. Ab hoc etiam triplici ve ĩmunis fuit beata virgo. Primo qꝛ fuit sine ve ꝛcupiscẽtie ꝛ repugnãtie carnis ad spiritũ: qm̃ vt volunt doctoꝛes cõiter sup. iij. sentẽtia ꝛ. btã virgo habuit fomitis extinctionẽ ꝛ cõfirmationem in bono ꝑ gratiã singularem ita vt nõ posset peccare. Et hoc per sanctificationẽ in spũsancti obumbratõe ꝛ filij dei conceptione. vnde oẽs vires inferiores fuerunt subiecte in ea imperio rõnis ꝛc. Secũdo fuit sine ve culpe tã originalis ꝓm Scotũ vt infra ostẽdet̃ q̃ actualis venialis ꝛ mortalis. Nam nec vnq̃ venialr peccauit. sicut dicit Augusti.

Tercio q̃q̃ fuit sine ve pene, quia pena debet̃ culpe. cum igit̃ nõ habuerit ve culpe nec habuit ve pene, ꝛ sic claret ꝙ btã virgo bene ꝛ verissime salutari debuit ꝑ aue. i. sine ve. quia fuit vniuersaliter sine omni ve vl' actualiter vel causaliter vel habitualit̃. Et ꝑ hec patet respõsio ad obiectum in ꝛtrarium ꝓductũ, siue em̃ accipiat̃ vt angelus dixerit istaꝛ salutationẽ narratiue siue vt optatiue siue vt ꝛgratulatiue: vtiq̃ digne ꝛ vere hoc modo ipam btãm virginẽ salutauit ꝑ aue: que vniuersaliter sine oĩ ve ꝛ si nõ ꝓtũc fuerit sine ve aliq̃ actualiter puta sterilitat̃: tm̃ causaliter ꝛ habitualiter cũ moꝛ erat futura mater dei fuit sine illo ve. De ve quoq̃ miserie pnãtis vite. i. famis sitis frigoris laboris quibus subiecta erat: clare declaratũ iam ꝛ responsum est in coꝛpore q̃stionis.

Ad terciũ quesitum de habitus salutatõis excellentia: Utꝛ vicz ista salutatio hoc mõ facta sit oĩm salutationũ excellentissima. Tu forsitan arguis ꝙ nõ. quia salutatio quã dñs Jesus tenuit ꝛ docuit fuit excellentioꝛ ista salutatõne scz Paꝛ vobis ꝛc. Tũ quia a digniori, plata ꝛ edocta: q̃a a christo q̃ dignioꝛ est oĩbus angelis. tum q̃a bonum quanto cõmuni⁹ tãto melius ꝑ Aristo. ij. Ethic. In hac aũt salutatõe vicz: paꝛ vobis: non solum cõmuni⁹ bonum sed et iocundi⁹ bonum annũciat̃. puta paꝛ facta ꝑ christũ inter deum ꝛ genus hũanũ. Nil aũt hac pace iocundius. vt dicit Aug⁹. ergo sequit̃ ꝙ illa salutatio sit excellentioꝛ ista. Preterea si angelus salutasset btã virginem hoc mõ vt dixisset Aue dei mater vl' dei genitrix futura: maioꝛi et excellẽtioꝛi mõ eam salutassz cum de tãta dignitate que est excellẽtioꝛ oĩum dignitatum pure creature cõueniẽtiuꝫ salutasset. ergo iste modus quẽ angelus tenuit nõ est excellẽtissimus ꝛc. Ad questionem itaq̃ respondendo: dico ꝓm Petrum aureoli in suo cõpendio. li. iiij. c. ij. ꝙ ista salutatio angelica qua beata virgo extitit saꝛlutata sine ꝑiudicõ dici potest ꝙ sit oĩm aliarũ salutationũ q̃ sunt vl' fieri potuissent excellentissima. ꝛ hoc mltiplici ex rõne. Primo q̃dem ex salutantis autoꝛitate. quia ista salutatio missa est a deo ꝛ tota trinitate. Luce. j. Missus est angelus a deo in ciuitatẽ gali. ꝛc. Hec istam salutatõem angelus ĩ ꝑ pria persona ꝛ a se: sed tanq̃ a deo ꝓtulit. vt supra patuit. Secũdo ex nũcij sublimitate. Non em̃ bõ fuit dignus nũciare et hoc mõ salutare. sed angelus. nec q̃libet angelus sed Gabriel. Tercio ex ꝓsone salutate dignitate. quia salutata est btissima ꝗgo Maria sup oẽs hoĩes dignissima. Quarto ex modi salutandi q̃litate quia iste mod⁹ salutãdi notat ꝛ indicat Primo summã virginis innocẽtiam cum dꝛ. Aue. Secundo summã ei collatã grãm tanq̃ donum dei excellentissimũ. cum dꝛ: gratia plena. Tercio summã gliam qua maioꝛ neq̃t esse in mõdo scz dei eẽ matrẽ moꝛ futurã: cũ dꝛ: dñs tecũ. scz in mẽte ꝛ in vẽtre: vt exponit Aug⁹. ꝛc. Quarto singularissimã sup oẽs excellentiaꝫ et ꝓrogatiuam: cũ dꝛ: bñdicta tu in mulieri

bus. Deniq; quinto excellit ista salutatõ alias in ꝯtenti vel inclusi vniuersalitate. q̃a vniuersal'r oẽs modos salutãdi continere ⁊ includere videt̃ implicite. Nã salutationes in scriptura q̃dam inueniunt̃ salut' optatiue. ij. Re. xvj. Salue rex. Quedam gr̃e desideratiue: apl'us in pl'ib' locis. Gratia vob' ⁊ pax a deo ml'tiplicet̃. Quedã gaudij. Tho. v. Gaudiũ tibi sit sp̃. Quedam bñdictiõis. Ruth. ij. Bñdicat tibi dñs. Quedaz pacis annũciatiue. vt Joh. xx. Pax vob' ⁊c̃. Hec aũt salutatio angeli ex oĩb' cõflata videtur. cõtinet em̃ salutẽ: cũ ait. Aue. Itẽ gr̃az cum dicit. gratia plena. Gaudiũ ⁊ pacẽ: cũ dicit. dñs tecũ. Itẽ bñdictionẽ: cum ait. bñdicta tu in mulierib' ⁊c̃. Vñ claret istã salutationẽ fuisse ⁊ esse excellẽtissimã. Ad p̃muz in ꝯtrariũ argumentũ d'r q̃ illa: pax vobis: nõ excedit istã dignitate vl' autoritate. qz et ista est a deo missa ⁊ edocta p̃ angelum vt tactũ est. deniq; in ista salutatõne annunciat̃ etiã pacis et oĩs boni cõicatio toti generi hũano p̃ ꝯceptũ beate v̄gĩs. nisi dicas q̃ illa .s. pax vobis: excedat istã in nuncij dignitate. qz illã de⁹ p̃ seip̃m in xp̃o voluit annũciare Istã aũt p̃ angelũ. et iõ q̃tum ad hoc solũ illa excellit istã. ista aũt excellit illaz ex alijs p̃missis rõnib'. Ad secundũ dico q̃ angelus nõ debuit salutare ⁊ dicere: Aue mater dei. qz nõdũ erat p̃tũc mater dei. nec debuit dicere: Aue genitrix dei futura. q̃a primo debebat req̃rere virgĩs ꝯsensum ad suscipiendũ deũ. vt sup̃ dictũ est p̃te vicz tercia ⁊c̃. Sufficiẽter etiã istud dedit intelligere cũ dixit: dñs tecũ. s. in ventre ⁊ mente.

Insup̃ hui⁹ salutatõis excellẽtia ⁊ ei⁹ virtus oñdit̃ p̃ plura facta miracula: ex q̃b' aliqua hic referri libeat. Cũ em̃ pestis valida in regno Hungarie hoĩes q̃ plurimos depasceret: Audiui a q̃dã mihi referente q̃ ꝯtra istam pestẽ inguinariã nõ esset melior medicina q̃ q̃ postq̃ aliq̃s se sentiret infectũ: statim ip̃m apostema signo cruc' signãdo dicere nouẽ Aue Maria: p̃ singula crucem faciẽdo sup̃ apostemate. dicebat em̃ ipse referẽs se hoc mõ euasisse. Quod cuz ego audiuissem firma memoria tenui. Et cõfiteor q̃a cum essem ipsa peste p̃cussus pluribꝫ vicib': hoc dignissimo remedio p̃dicto euasi. Nec vis ipsi⁹ apostematis p̃ualere mihi potuit q̃tienscunq; dictũ remediũ exhibui.

Item btũs Anſhelmus libro miraculorũ. ca. xvij. refert q̃ddã miraculũ narratõne dignissimũ: de hoc vicz q̃ q̃daz q̃si tota die Aue maria dicebat. Cũq; p̃egrin⁹ iret ip̃e p̃ locũ siluestrem: q̃dã mali robbatores credẽtes q̃ esset pecunia apud ip̃m: occiderũt eũ instigãte diabolo: ⁊ sepelierũt eũ p̃pe stratã in eodẽ loco: baculũ quoq; cubitalẽ quem portabat in manu ip̃e p̃egrinus fixerunt in terrã supra corpus defuncti ad memoriaz. postmodũ idẽ baculus meritis btẽ virgĩs ramos p̃tulit ⁊ frõdes: radicẽq; q̃q; misit in os defuncti ⁊ facta est arbor pulcra et mag̃ Cunq; p̃gressu tp̃is q̃dam magn⁹ clericus inde trãsitũ faciens req̃esceret sub vmbra illius arboris: vidit vna cũ comitãtib' eũ q̃ in q̃libet folio patẽti lr̃a vt ab oĩb' legi posset scriptũ erat: Aue Maria gr̃a plena dñs tecũ. Admirati q̃sierũt ab hoĩb' q̃d hoc eẽt Illi dixerũt q̃ q̃dã p̃egrinus q̃ndam fuissz ibi occisus: ⁊ baculus infix⁹ terre ibi fuisset supra eius corp⁹. igit̃ accedũt miracl'o oẽs p̃cussi ⁊ aperiũt terrã: et ecce ĩuenerunt corpus integrũ ⁊ sine oĩ putredĩe iacere in terra: radicesq; arboris in ore hr̃e. Cognouerunt oẽs q̃a hõ ille frequẽtasset in vita dicere Aue maria ⁊c̃. ⁊ laudarũt deum ac btãm virginẽ. Vnde locus iste postea habit⁹ est in magna reuerẽtia a fidelib': vbi de⁹ ad inuocationẽ btẽ virgĩs ostendit ml'ta miracula. Ecce claret q̃ excellẽs sit virtus hui⁹ salutatõis. quia ⁊ animã credit̃ in celũ merit' btẽ virgĩs p̃uexisse. et corpus longo tẽpore preter naturã in terra illesum cõseruasse: et miraculose arborem frondosam de sicco ligno p̃duxisse: radicẽq; in os defuncti ĩmisisse: deniq; folia ip̃a salutatõe depicta grandi miraculo fuisse. Multa quoq; miracula ibi contigisse ad gloriam benedicte virginis et eius filij domini nostri Jesu christi. Eya ergo fidelis anima aduerte q̃ bonum sit beatam virginez crebro salutare. Pensa diligenter virtutem huius salutatiõis ⁊ noli esse piger hãc excellentissimã salutationẽ frequẽtius corde ⁊ ore ad laudem virginis depromere ⁊c̃. vt valeas gratiam et gloriaz eternam obtinere ⁊c̃.

Articulus secundus de medio salutationis angelice. scz: gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus.

Circa secundum misteriū d̄ hui⁹ salutatōis medio ꝑm ꝙ tres sentētie cōtinent̄: tres cōsideratiōes faciemus. Prima cōsideratio de hoc ꝙ dicit̄ Gratia plena. Secunda de hoc ꝙ dicit̄ Dn̄s tecum. Tercia de hoc ꝙ d̄r Bn̄dicta tu in mulieribꝫ ꝛc̄.

Capl'm. I. de hoc ꝙ dicit̄ Gratia plena.

De hoc ꝙ dicit̄ gratia plena: tria sūt inuestigāda. Primū de huius dicti cōgruētia. Secundum de hui⁹ plenitudinis differētia. Terciū de ei⁹ intelligētia. Primo inquā de hui⁹ dicti: scz Gratia plena cōgruentia Querit̄: q̄re dicat̄ gratia plena. Videt̄ em̄ ꝙ hoc dici nō ita ꝯgruebat sicut si dixisset: gloria plena. quia gloria ꝑfectior est gratia. ergo in hac salutatione ꝑfectissima debuit dici gloria plena.

Item videt̄ ꝙ debuerit dici spūsctō plena. quia spūssanctus nomīat tantūmō gratiam gratū facientē in nobilissimo esse. gratia aūt nō. quia diuidit̄ gratia etiā ad gr̄am gratis datā. sed spūssanct⁹ semꝑ dicit gr̄am gratum facientē: ergo in ista salutatōne nobilissima debuit dici spūsancto plena. Ad hoc rn̄det̄ ꝑm magnū Albertum vbi supra ca. lxviij. ꝙ istud summe cōgruebat vt angelus diceret: gr̄a plena. Ratio quia in hac salutatōne annūciabat̄ initiū ꝛ origo om̄is gratie ac beatitudinis in humanum genus trāsfundēde per btām virginē mariā. Vn̄ Ecc̄i. xxiiij. In me inq̄t oīs gratia vie et veritatis: in me oīs spes vite et virtutis. sz initium gl'ie ꝛ btītudīs est in hac vita ꝑ gr̄am cuius ꝯsummatio est in futuro per gloriaz. Nam ꝑm Richard̄. sup. iiij. sn̄iaꝝ. dist. xlix. Gloria nil aliud est nisi gr̄a cōsūmata. ergo congrue dictū est gratia plena. vt ꝑ hoc signaret̄ ꝙ per hāc salutationē annūciat̄ origo omnis gratie in humanū genus trāsfūdende tam in via q̄ꝫ in patria. Ad p̄mū ergo obiectum patet respōsio ꝙ nō debuit dici gl'ia plena. qꝛ gl'ia est ꝯsūmatio gratie. hic aūt annūciat̄ initium et origo gr̄e. ergo poti⁹ poni debuit gratia q̄ꝫ gloria. Ad secundū d̄r ꝙ spūssanctus ꝓprie tm̄ nominat gr̄am spūalem ꝛ gratū facientē. Gratia autē cōmune est ad gr̄az corꝑalem siue gratꝫ datam: ꝛ etiam ad spūalem siue gratū facientē Unde cū ista plenitudo in beata virgīe cōtineat gr̄as non tm̄ spūales sed etiā corꝑales: congruenti⁹ dicit̄ gratia plena q̄ꝫ spiritusancto plena. Hec Albertus vbi supra.

Capitulum. II.

Secundo de hui⁹ plenitudīs differentia q̄ritur in q̄ differat ista plenitudo gr̄e ab alijs plenitudinibus. Hoc q̄dem ideo: quia ꝛ de xp̄o legit̄ ꝙ fuit plenus gratia ꝛ veritate Joh̄. j. Itē de stephano Act̄. vj. Stephanus aūt plen⁹ gr̄a et fortitudine. Item de apl'is Actuū. ij. Repleti sunt oēs spūsancto ꝛc̄. Ad hoc breuiter respōdet̄ ꝑm Tho. iij. scripto sn̄iaꝝ. distin. xiij. q. j. ar. ij. cōcordant Alber. ꝛ noster Richar. Bonauē. ꝛ cōiter doctores ꝙ quadruplex est plenitudo gr̄e

Prima sufficientie.
Secunda copie.
Tercia singularis excellentie.
Quarta efficientie ꝛ redundātie.

Prima est plenitudo sufficiētie ꝑ quam aliq̄ in se formaliter sunt ꝑfecti q̄ꝫtū ad oēs virtutes ꝛ q̄ꝫtū ad expulsionē oīm pctōꝝ mortalium. Et hec plenitudo fuit in apl'is et in beato Stephano ac alijs sctis ꝑfectis ꝑm quā aliq̄s sic implet̄ deo vt nil in eo deo aduersum remaneat. Secunda plenitudo gratie est plenitudo copie. Et hec est in tota eccl'ia dei: qꝛ nulla gratiarū ei deest: quin sit in aliq̄ membroꝝ suoꝝ. Tercia est plenitudo specialis excellētie vel p̄rogatiue q̄ nō solum oīa mortalia sed etiā oīa venialia repellit. ꝛ hec fuit in btā virgine: ꝑm quā plena gratia fuit: vt nil esset in ea quod nō ordinaretur ad deū. Quarta est plenitudo efficientie ꝛ redūdantie: qua aliq̄s nō solum est plenus in se ꝛ ꝑfectus sed etiā est cā plenitudinis ꝛ redūdātie ipsius gratie in alijs et talis est plenitudo in christo q̄ est cā efficiens oīs ꝑfectionis sanctoꝝ. de cuius plenitudine nos oēs accepimus gr̄am ꝓ gratia. vt dicit apl'us. Sic ḡ differunt iste plenitudines substātialiter ꝛ original'r Est em̄ plenitudo xp̄i quasi fontis. Plenitudo aūt btē virgīs q̄si flumīs plenitudo. Sanctoꝝ aūt plenitudo q̄si plenitudo riui a flumine descēdētꝫ. Itē aliud exēplū cape tale. Plenitudo sufficientie est q̄ replet ꝑm rei cōgruentiā: vt cū d̄r piccariū plenū est vino: non ꝙ ibi nullus vacu⁹ locus relinquet̄ q̄a vsq̄ꝫ ad sūmū orificij est repletū. sed qꝛ ꝑm cō-

gruētiā piccario sufficit vinuz. Sic fuit in aplis ⁊ stephano q̄ peccauerūt venialr. Deniqz est plenitudo vsqzquaqz replens q̄ in re impleta nil vacuū relinquit vt in mēsura vini vel olei: vel in piccario vsqz ad sūmuz orificij repleto. Hec fuit in btā ꝟgine q̄ nū q̄z peccauit. Supeffluēs aūt plenitudo est qn̄ res ipsa vasis capacitatē excedit ⁊ in ad extra effluens redundat: hec fuit in xp̄o. Et hec ipsa plenitudo descēdit etiā in btāz virginē qn̄ ꝟbū dei ꝯcepit. vn̄ ꝑm Alber. Plenitudo xp̄i p̄uat particularitatē: q̄a non ad mēsurā dedit ei deꝰ spūmsctm̄. glo. i. nō ꝑticulariter neqz ꝑ subdiuisiōes: sed vniuersaliter ⁊ generalr. Plenitudo aūt btē ꝟgīs p̄uat vacuitatē. q̄z diu em̄ vas pōt recipe aliq̄d: tādiu habet aliq̄d de vacuitate. vn̄ oīs creatura habet aliq̄d de vacuitate: q̄a maiorē gr̄am recipe pōt. Sed btā ꝟgo tātā recepit vt maiorez recipe nō posset: scz q̄ esset mater dei. ⁊ sic patet.

Capitulum. III.

Tercio videndū est de huiꝰ dicti intelligētia. q̄d scz ꝑ hāc plenitudinez gr̄e in btā virgīe intelligat ⁊ in q̄ cōsistat ista eiꝰ plenitudo. Ad qd̄ breuit dicēdū ꝑm Alber. sup missus est. ca. lxxij. ⁊. ccx. Necnō ꝑm Jaco. de voragine q̄ ꝑ hoc qd̄ d̄r Gratia plena: tria cōprehēsa intelligunt ꝑm q̄ ista plenitudo in his tribꝫ ꝯsistit.

Primo p̄cellentia dignitatis.

Secūdo preeminētia sanctitatis.

Tercio supabūdantia capacitatis

Primo intelligit p̄cellētia dignitatis: q̄ in h̄ claret ⁊ attēdit q̄ ipsa est virgo mr̄ oīpotentis dei: dn̄a mūdi ⁊ regina celi ac oīm impatrix gloriosa. Vn̄ ipsa cōpat se cedro Ecc̄i. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano Cedrus q̄ppe in altitudīe trāscendit oēs arbores: sic ⁊ ipsa oēs hoīes ⁊ angelos ac creaturas. Secundo ꝑ hoc q̄ d̄r gratia plena intelligit p̄eminētia sctitatis q̄ in h̄ attēdit q̄ ipsa sup oēs angelos et sanctos infra deuz est sanctissima ⁊ purissima ea puritate q̄ sub deo neq̄t maior intelligi. Et insup nō solū in se est sctissima: sed ⁊ alios p̄t sctificare ⁊ a pctō sanare. Unde se cōpat cypresso q̄ est arbor medicinalis. Ecc̄i. xxiiij. Quasi inq̄t cyp̄ssus in monte syon. ꝓpterea Hugo d̄ sctō vic. dicit ad eā. Recte dicta es gratia plena: q̄a de te ortus est fons gratie. Jō totū nobis q̄dāmodo a te qd̄ ꝑ illum nob̄ est q̄ natus est ex te. Bn̄ em̄ dicta es gratia plena ⁊ intantū plena vt ex tua redūdantia totus hauriat mūdus. Hec ille. Tercio intelligit supabūdātia capacitatis. i. q̄ ipsa fuit supabūdātissime capax om̄is gratie. Qd̄ q̄dem attēdit Primo in hoc q̄ oēs gr̄as generales ⁊ speciales oīm creaturarū in sūmo habuit: nec aliq̄ gratia sibi defuit. vn̄ Ecc̄i. xxiiij. In me om̄is gratia vie et veritatis ⁊c. De hoc latiꝰ deo duce dicet cū de vita eius aget. Secūdo attēditur in hoc q̄ ipsa illas gratias habuit a q̄bꝫ om̄is creatura vacua fuit. scz: q̄ esset virgo ⁊ mater. Mater dei et hoīs: dn̄a mdi ⁊c. Tercio in hoc q̄ sua gratia tanta fuit q̄ pura creatura nisi esset deo vnita maioris gratie capax esse non potuit Quarto q̄ gratiā increatā in se totā cōtinuit. ⁊ sic ꝑ omnem modū gr̄a plena fuit ⁊c.

De hoc q̄ d̄r dn̄s tecū Capl'm IIII

Secundo q̄z de hoc q̄ dicit: dn̄s tecum: tria q̄runt. Primo vtꝝ hoc dictū sit ab angelo bene positum. Secūdo q̄re aliq̄d d̄termīatiuū ad hoc dictū nō sit additū: puta vt dixisset dn̄s oīpotens tecū. vel dn̄s exercituū. Tercio q̄liter dn̄m esse cū btā virgine sit accipiendū.

Ad p̄mā q̄stionē Arguit q̄ nō bn̄ ponatur dn̄s tecum hoc loco. sed potius debuit poni: pater tecum. ꝓbat qr vt dicit ph̄us li. Rheto. Sermones sp inq̄rēdi sunt ꝑm materiā. sed in hac salutatione agit de materia amoris Cū ergo dn̄s sit nomē timoris ⁊ pr̄ nomen amoris: iuxta illud Malach. j. Si ego dn̄s vbi est timor meꝰ ⁊c. g̊ videt q̄ debuit poni pater tecum. Cōfirmat: q̄a dominus d̄r q̄si dans minas. hic aūt nulla fit cōminatio sed ꝓmissio. ergo nō debuit dici dn̄s tecum. Itē cū tota trinitas sit mittēs istam salutatiōez: videt q̄ debuit dici trinitas tecū. Itē ille q̄ annūciat vocat emanuel. i. deus nobiscum. vt d̄r Esa. vij. capi. Istud aūt eē nobiscū cōplebat in ista annūciatione. ergo angelus debuit dicere deꝰ tecum vel deus nobiscū. Itez ista ꝯceptio appropriat spūisctō: ⁊ etiā dn̄s habitat ī homine ꝑ spūssancti gratiā. ergo debuit dicere: spūssanctus tecum. Item videt q̄ debuit dicere: dn̄s in te. Fuit em̄ dn̄s cum beata virgine modo essendi in: ⁊ non alio mō cum ergo hic annunciat dn̄s in eam ꝑ corporalem p̄sentiam: debuit dicere: dn̄s in te.

Itē nō videt ratio q̃re non dixit potius tu cū dño: q̃ dñs tecuz, et marie q̃a dñs est cū malis ⁊ mali nō sunt cū deo, sed tm̃ bonoꝫ est ꝓpriū vt deꝰ sit cū eis ⁊ ipsi cū deo, iuxta illud Aug. li. cōfessi. Mecū eras dñe et ego tecū nō erā: q̃a malus erā, ergo cū beata virgo fuerit summe bona debuit potiꝰ dixisse: tu cum dño. Itē quare nullus ibi posuit verbū. s. est vel erit nō videt rō. vnde patet q̃ male dictū sit dñs tecū. Ad istaz q̃stionē breuiter respondet ꝓm Alber. ca. xj. sup̄ missus est, q̃ in ista salutatione p̄ hoc q̃ dicit dñs tecum: duo intendebant ab angelo, vnū vt ꝑsona mittētis ꝓprie exp̄mat, alteꝫ vt liberꝫ arbitriū beate virginis ad credendū ⁊ ꝓsentiendū inclinet. Ista aūt duo ꝑfectissime ⁊ appropriatissime exprimunt p̄ hoc dictū: dñs tecuz. Nam hoc nomē dñs a potētia imponit: ⁊ q̃ñ absolute ꝯ soli deo appropriat. Alij enim sunt dñi respectiue et etiā serui. deꝰ autē absolute est dñs oīm q̃ solius dei trinitatis est ꝓpriū qui est ꝑsona mittens in hac salutatōe. ⁊ sic ꝑsona mittēs ꝓprie nomiat. Per idē etiam liberꝫ arbitriū virginis bñdicte magis inclinat, q̃a ad credendū et ꝓsentiendū in mirabilia maxie disponit fides. et p̄cipue fides de oīpotentia dei q̃ credit deum oīa posse facere, qz apud deum nō erit impossibile oē verbum Luc. j. Et sic acq̃escit animus deuz posse naturas mutare vel naturis impare, vñ cum hic annunciabat oīm nouoꝫ nouissimum ⁊ miraculoꝫ maximū: ꝯgruētissime ponit hoc nomen dñs: quod absolute positū: est oīpotentie demōstratiuū: vt p̄ hoc et deꝰ mittēs exp̄mat ⁊ cū hoc ad credendū animꝰ virginis magis habeat inclinari. Et p̄ hoc soluunt plura adducta in ꝯrariū argumēta. Naz p̄mū argumentū petit: q̃re nō dixit pr̄ tecū. Secundū petit q̃re nō dixit trinitas tecū. Terciū argumentū petit q̃re nō dixit: deꝰ tecū vel nobiscū. Quartū argumentuz petit: q̃re nō dixit spūsanctus tecū ⁊c. Ad q̃ respōdet q̃ ideo qz illa noia nō sunt ita absolute oīpotētie demonstratiua sicut dñs. ⁊ p̄ ꝑ dñs nō ita ad credendū ⁊ cōsentiendū inclinatiua. Ad ꝯfirmatiōez etiā p̄mi argumenti ꝯ q̃ li dñs nō ita ꝓprie cōminatōez importat sicut oīpotentiā, vñ illa interp̄tatio dñs q̃si dans minas nō est ita ꝓpria ⁊ essentialis. Ad q̃ntū ꝯ q̃ nō debuit dicere dñs in te. qz ptunc nondū erat in ea dñs p̄ corpalem p̄sentiā, sed erat secum dñs per admirabilē potentiā faciēdi in ea ⁊ ex ea diuinā incarnationē. Ad sextū dicit q̃ non debuit dicere: tu cum dño, qz sic dicēdo dare intelligi q̃ ī ista xp̄i incarnatiōe aliq̃ mō actiue ꝯcurrisset beata virgo, ⁊ sic non sola virtute diuina facta fuisset actiue ipsa christi cōceptio. Nam p̄ hoc q̃ dicit tu cū dño designat te opari cum dño. Ad septimū dicendū q̃ ibi nō debuit poni verbū est vl erit. qz sicut deus nil facit frustra: ita nil dicē frustra ꝓm ph̄m. ij. phicoꝫ. Sed frustra appositū fuisset est vel erit vel aliud simile verbū: cū etiā sine tali appositione sufficiēter exp̄mit ⁊ q̃dāmō melius ipsiꝰ dicti sententia. amplius si apposuisset excessisset numeꝫ congruū, s. nouēnariū: q̃ numerꝰ obseruari debuit ꝓpter significationē repatōis nouē angelicoꝫ choroꝫ, sicut supra patuit scz parte q̃rta. ar. iij. ca. ij. circa mediū. Ad secūdā q̃stionē quare vicz aliq̃ determinatiuū adli dñs non sit appositū: puta vt dixisset dñs oīpotēs vel dñs exercituū tecū, vel aliud simile. Videt enim q̃ si apposuisset magꝭ eius animū ad credendū de oīpotētia dei induxisset. Ad q̃ breuiter respōdet ꝓm eundē Alber. vbi sup̄. ca. xj. q̃ exq̃ liberꝫ arbitriū btē virgis p̄ se etiā facile erat ad credenduz paratū, ideo nō indiguit exp̄ssiua īsinuatione oīpotētie cū terrore: vt diceret dñs oīpotens vel dñs exercituū, sed sufficiebat ipi leuis annūciatio ⁊ q̃si obscura exp̄ssio oīpotentie: q̃lis p̄ hoc nomē dñs importat. Nihil enim credit sibi esse impossibile qui scit se dñm in sociū habere. sed cum aplo dicē. Cōfidenter oīa possum in eo q̃ cōfortat me scz mecū existendo. Vñ nil amplius debuit dici nisi dñs tecū. vt etiam ex hoc q̃ nō plene oīpotentia dei exprimit nisi in obscuro: fides btē virginis maiꝰ meritū acq̃rat credendo, q̃m ꝓm Greg. Fides nō ita habet meritum vbi ratio capit exp̄imentū. Ad terciā q̃stionem q̃ querebat Quō vicz dñm esse cum btā virgine sit accipiendū siue intelligēdū. Si enim dicas vt sit sensus: dñs est tecū: ista associatio cōuenit deo cum oībus entibus quia vt dicit Grego. Deus est cum omnibꝫ creatis. ergo in hoc nil appropriate dicit de beata virgine. Ad quod dicendū ꝓm doctoreꝫ q̃ licet deus sit cū oībus sanctis ap

propriate: tñ dicit̃ esse cũ btã ꝟgĩe ꝓpter singularẽ essendi modũ cũ ea. Proĩde Bern̄. Longe excellentius dñs tecuꝫ q̃ꝫ cum aliis sanctis cum q̃bꝫ est spũaliter tm̄ ⁊ in corde, sed est tecum ⁊ spũaliter in corde ⁊ corpaliter in ventre. Nota ergo ꝙ dñs est cũ beata virgine q̃druplici excellentia singularis existentie cum eadẽ ⁊ associatõis. Primo q̃dem excellẽtia electiõis qꝛ ipam elegit dominus sibi in matrẽ ⁊ genitricẽ, vñ dñs cuꝫ ea tanq̃ꝫ cum matre dilectissima. Bern̄. sup missus est, dicit. Dñs tecuꝫ o Maria. dñs inquã pater tecũ q̃ suum filiũ facit esse tuũ. Et dñs filius tecum q̃ ex te carnẽ assumpsit miro mõ. Et spũssanctꝰ tecuꝫ de q̃ cõcipies ⁊ q̃ tuũ cum patre ⁊ filio sanctificauit vteꝝ. Hec ille. Secũdo excellẽtia vnionis. q̃a portionẽ sanguinis virginis de q̃ corpꝰ xp̃i est formatũ spũssancti ꝟtute: ipe deꝰ sibi vniuit in vnitate ꝑsone, ⁊ ideo bñ d̃r ei dñs tecum. Tertio dñs est cũ btã virgine excellentia miraculose opatõis, quia talia ⁊ tãta in ea deus miracula cõdidit ꝙ nulla creatura cõprehẽdere põt. Nã vt dicit Hiero. Quod natura nõ potuit rõ ignorauit vsus nesciuit: hoc deꝰ stupẽdo miraculo in Maria ope cõpleuit, vt vicꝫ deꝰ fieret hõ ⁊ mater esset virgo. Quarto excellẽtia acceptationis ⁊ sublimatõis. q̃a deus fuit cũ ea eo modo vt eã exaltaret ⁊ ꝓuilegiis singularibus dignificaret sup oẽm creaturaꝫ: vt ipsa esset dña angeloꝝ: regina celi ⁊ oĩm creaturaꝝ. O igit̃ felicissima virgo Maria o gl̃iosa dña excelsa sup sidera: quãta tibi est gl̃ia: quãta tua in hoc excellentia p̃dicat̃: q̃ntuꝫ gaudium annũciat̃ cum tibi dicit̃: dominꝰ tecum ⁊c̃.

De li Benedicta tu in ml̃ieribꝫ. Ca. V.

Tercio quoq̃ꝫ de hoc ꝙ dicit̃ Bñdicta tu in mulieribꝫ: tres questiones mouebunt̃. Prima q̃stio Quid importat vl̃ significat istud dictũ: Bñdicta tu in mulieribꝫ. Secũda q̃stio Vtrũ bñ et cõueniẽter dicat̃ hoc dictũ in salutatione ista Bñdicta tu in ml̃ieribꝫ. Tercia q̃stio Quare nõ potiꝰ est dictum Bñdicta tu pre mulieribꝫ. Ad ꝑmã questionẽ respondet̃ ſm Alber. sup missus est. ca. ccxij. et Jacobũ de voragine in suo marionali. quattuor cõprehẽdit ⁊ importat. Primo q̃dẽ maledicti exemptionẽ, vnde ipsa est bñdicta sup oẽs ml̃eres. quia sola ipsa expers illius maledictionis quã oẽs mulieres in Eua ꝯtraxerunt Gen̄. iij. Multiplicabo erũnas tuas, sicut supra patuit de ve mulieꝝ ⁊c̃. Secundo importat maledictõis euacuationeꝫ Ipsa em̄ bñdicta in mulieribꝫ: q̃a ꝑ eã euacuata est maledictõ ab hoĩbꝫ. Vñ August. Maledictio eue in bñdictionẽ mutat̃ marie. Impleta est em̄ Maria gr̃a: ⁊ eua euacuata est a culpa. Tercio importat singularis gratie collatõeꝫ, vnd̃ benedicta fuit inter mulieres. q̃a nulla alia accepit vnq̃ꝫ qd̃ ipsi donatũ est ꝙ. s. virgo peperit ⁊ deũ genuit. Quarto oĩm benedictionuꝫ cõprehensionẽ. Fuit q̃ppe bñdicta p̃ oĩbꝫ mulieribus. q̃a oĩa illa q̃ alie ml̃ieres habuerũt ipa habuit excellẽtiꝰ, quia cũ cõiugatis habuit bñdictionẽ ꝓlis ⁊ insup virginitatis. Cum viduis habuit castitatẽ cũ incorruptibilitate. Deniq̃ꝫ cũ virginibꝫ ꝑseuerantiaꝫ ꝑpetue virginitatis cũ fecũditate. Ad secũdã q̃stionẽ videt̃ ꝙ nõ bene dictũ sit: bñdicta tu in mulieribꝫ, ꝓbat̃, quia debuit dici benedicta tu in oĩbꝫ creaturis: q̃a excellit om̄es. Itẽ ipsa est bñdicta sup oẽs viros et mulieres, ergo debuit dixisse: bñdicta tu in hoĩbꝫ

Iteꝫ cũ virgines oẽs excellẽtiam habeãt dignitatis: ista bñdictio oĩbꝫ virginibꝫ conuenire videt̃. Oẽs em̄ virgines inq̃ꝫtũ ꝟgines: sunt bñdicte in mulieribꝫ. ⁊ sic potiꝰ debuit dixisse benedicta tu in virginibꝫ. Responsio ſm Alber. vbi supra ꝙ exq̃ maledictio orta est in hoĩbꝫ ꝑ mulierẽ scꝫ euã. Ido cõgrue angelus dixit: bñdicta tu in mulieribus, vt det̃ intelligi ꝙ sicut ꝑ mulierẽ maledictio sumpsit originẽ: ita ꝑ mulierẽ benedictio sumpsit originẽ ⁊ maledictio euacuatõnem. Ad ꝑmũ ergo dicenduꝫ ꝙ angelus recte dixisset scꝫ benedicta tu in oĩbꝫ creaturis. Et simil̃r si dixisset: benedicta tu in hoĩbus, sicut arguit secũdũ argumentuꝫ. Sed tñ sic dicẽdo nõ ita exp̃ssisset istam significationẽ quã p̃misimꝰ scꝫ ꝙ maledictio ꝑ mulierem exorta: debuit ⁊ ꝑ mulierẽ euacuari, sicut dicẽdo bñdicta tu in mulieribꝫ hoc exp̃sse dedit intelligi, ⁊ sic patet respõsio ad ꝑmum. Ad secundũ dicit̃ ꝙ mulier in plura se extendit q̃ꝫ virgo, q̃a etiã ad ꝯuigatas et viduas. ⁊ ideo nõ dixit in virginibus: ne daret intelligi ꝙ beata virgo solam benedictionem virginum obtinuerit ⁊ non coniu

gatarum ac viduarũ. Sed dixit in mulieribus vt significet ꝙ omniũ mulierũ benedictionem tam virginũ q̃ viduarũ ac coniugatarũ habuit. sicut supra dictũ est. et sic patet. Ad terciũ quesitũ Quare vicz nõ potius dixit Benedicta tu pre mulieribꝫ. cum in figura Judith. xiij. sic dictũ sit de ea Benedicta filia tu a domino p̃ omnibꝫ mulieribus. Ad quod breuiter dici potest saluo meliori iudicio ꝙ licet hoc dictũ in mulieribus valeat et importet tantuz in sentẽtia sicut si dixisset: pre mulieribꝫ. tamẽ potius dixit in mlieribꝫ Primo ideo ne heretici haberent occasionem credẽdi et dicendi de ea ꝙ ipsa esset nõ vere mlier sed aliquid supra hominẽ. sicut ⁊ de suo filio plurimi heretici dicunt ꝙ non habuerit veram carnem humanã sed celestis nature. Si ergo dixissz p̃ mulieribus: dixissent heretici ꝙ ipsa essz supra hominẽ ⁊ ꝙ dominꝰ Jesus nõ de pura ⁊ vere femina carnem non vere humanam assumpserit. Secundo vt significet huius dilectiõis diuine singularitas: q̇a plus est aliquam diligi in omnibus mulieribꝫ q̃ super om̃es mulieres. quia possibile est aliquam diligi sup̱ omnes que tamẽ nõ diligitur in omnibꝫ. Diligere em̃ in omnibus aliquam est in omni dilectiõe ipsam intendere ⁊ ꝓpter ipsam omnes diligere ⁊ nullam sine ipsa. Tercio vt humilitatẽ beate virginis cõmendet qua se nõ reputauit esse p̃ mulieribus fore benedictã sed tanq̃ vnam inter mulieres apud se estimatã. vnde amatrici hũilitatis beate virgini dicẽdo: in mulieribus: magꝫ cõmendabilez reddidit eius humilem reputationẽ qua se vt vnaz mulierum reputauit: q̃ dicendo pre mlieribus quod aliquid excellentius notat supra mulieres. vnde credo ꝙ angelus idcirco dixit in mulieribus ⁊ nõ pre mulieribꝫ. quia sciuit ꝙ beate virgini ex amore summe humilitatꝫ quã semp̱ toto corde dilexit ⁊ propter hoc nunq̃ aliquid magis de se voluit dici magis sibi cõplaceret audire vt diceret in mulieribus q̃ pre mulieribus: qm̃ vere humilis vt dicit Bern̄. in hoc summe gaudet cum de eo humilia dicunt. et dolet cum audit de se dici sublimia. vtpote qui nullo mõ vult reputari apud q̃scunqꝫ vel respectu q̃rũcunqꝫ: sed semp̱ vilis videri. ⁊ sic patet responsio ad dictam q̃stionem.

¶ Articulus tertius de additione facta ab ecclesia circa salutationem angelicam vt patebit.

¶ Capitulum. I.

Circa terciũ principale de huiꝰ salutatiõis additamento et termino: tria p̃cipua sunt inq̇renda. Primũ est de appositione nomis marie. Secũdũ de appositõe ꝟbi Elisabeth. Terciũ de subiũctõe noĩs dñi Jesu xp̃i. Primo g̃ de appositõne nomis marie: cũ d̃r Aue maria Querit̃: q̃re eccl̃ia apponit h̃ nomẽ maria in ista salutatione. Et arguit̃ p̃mo ꝙ hoc nõ licuit fieri. q̇a nil licet ad euãgeliũ apponi: iuxta illud Apoc̃. vl. Si q̇s apposuerit ad hec: apponat deꝰ plagas scriptas in libro isto. Et si q̇s diminuerit: auferat deꝰ partẽ eiꝰ de libro vite. Item angelus vel sine cã obmisit illud nomen: vel ꝓpter causam. Si sine causa g̃ male fecit dimittẽdo. Si aũt ꝓpter cãm obmisit: ergo ecclesia male facit apponẽdo qd̃ angelus ex certa causa iudicauit dimittenduz

Ad hoc respõdet̃ s̃m Alber. sup̱ missus est. ca. lxvij. ⁊ alios doctores de hoc tractãtes. ꝙ angelus nõ errauit hoc nomẽ dimittendo: nec ecclesia errat apponẽdo. quia ex quo tam angelus q̃ ecclesia a spũsctõ viuificant̃ ⁊ in suis actibꝫ dirigunt̃: q̇ spũsctũs est infallibilis: sequit̃ ꝙ errare non possint. Sed qua de cã angelus nõ apposuit dicit̃ ꝙ ꝓpter virginis marie excellentiã. Nã excellẽtes p̱sonas cũ salutamꝰ: nomẽ ꝓpriũ tacemꝰ ⁊ eoꝝ excellẽtiã noĩamꝰ dicẽtes. Aue rex. Salue pr̃. Excellẽtia aũt ꝟgis erat gr̃e plenitudo. ⁊ ideo dixit. Aue gr̃a plena. put dicit Alber. ideo nõ apposuit: q̇a dignissime salutãdã btãm ꝟginẽ noue dignitatꝫ nomine salutauit ⁊ nouũ nomẽ ei attribuit scz gratia plena. vt p̱ noĩs ĩmutatõez significaret̃ p̱mutatio status ꝟgis ⁊ eminẽtia dignitatꝫ. Nã in collatõe magnaꝝ dignitatuz solet fieri mutatio noĩm. vt patet ĩ papa. Hic est ꝙ angelus btẽ ꝟgini p̱ ꝓprio noĩe scz maria nomẽ nouũ posuit ob specialẽ honoris exhibitionẽ et dignitatis significationẽ. scz. gratia plena. iuxta illd̃ Esa. lxij. Vocabit̃ tibi nomẽ nouũ qd̃ os dñi noĩauit. sic d̃ hoc latiꝰ dictũ est supra hoc eodem li. p̱te. iij. ar. iij. ca. vj. Eccl̃ia ꝟo nomen marie apposuit ad gr̃a plena certis ex causis. Primo qui

dem rōne inclinatōis ⁊ recordatōis. vt vicz
p gra plena recolat virgis bte dignitatez: et
p nomē maria inclinet eā ad nostrā necessi-
tatē subleuandā. Maria enī stella marꝭ in-
terptat: q̄ vicz stella in firmamēto fixa nau-
fragos dirigit ad portū optatū. Ita cū dici
tur ꝑ nomē maria designat q̄ bta virgo hu
ius stelle proprietatē erga nos hz ⁊ hre debet
scz q̄ in firmamēto glie celestis manēs nos
naufragos de statu miserie p plenitudinem
sue gre traducere habet ad portū salutꝭ eter
ne. ⁊ idcirco cū dicit ecclia in salutatiōe ma
ria: magꝭ inclinat eā ad subueniēdū. acsi di-
ceret. O felicissima ego recordare qa tu es
maria. i. marꝭ stella p quā debem⁹ pduci ad
portū salutis. ⁊ iō subueni nobis ⁊c. Se
cundo rōne excitāde deuotionis qa p ꝑ no
men excitat deuotio orātiū ⁊ eā salutātium
idcirco p Salomonē hoc nomē oleo cōpa
rat Canti. j. Oleū effusum nomē tuum. i. fa
ma nois tui antea occulta: nunc effusa est p
totū orbē. Jdo. i. ppter dulcedinē nois tui
adolescētule. i. aie feruētes p deuotionem ⁊
charitatē: dilexerūt te nimis. Nimiꝭ oleū ē
calide nature ⁊ ignis inflāmatiuū. sic nomē
marie inflāmatiuū est ad dilectōem ⁊ deuo
tionē. vñ ⁊ Bernā. abbas dicit. O magna o
pia o multuz amabilis maria tu nec noiari
potes qn accēdas: nec cogitari qn recrees
affect⁹ diligentiū te. Hec ille. Tercio ap
posuit ecclesia rōne ꝓtuositatis ⁊ fructifica
tiōis. qa hoc nomē maria est maxime ꝓtutꝭ
et maxios fruct⁹ facit homī sepi⁹ inuocatuz
⁊ noiatū. sicut de hoc deo duce ageť. li. vj. p.
j. ar. iij. vbi de vtilitate et fructib⁹ but⁹ nois
tractaturi sumus. Ad ꝑmū g̃ in cōtrariū
dr fm Alber. q̄ apponere ad euāgeliū est fal
sa veris cōmiscere. vl' ꝓtraria his q̄ sunt in
euāgelio pdicare. Unde apl's ad Gal'. j. dicit.
Si angelus venerit de celo ⁊ aliud euāge-
lisauerit q̄ qd̄ accepistꝭ a me: anathema sit.
⁊ sic intelligunť oes ꝓsil'es autoritates. Hic
aūt nō est tal' appositio. g̃ nō stat argumētuz
¶ Ad secūdū aūt claruit rnsio ex dictꝭ ⁊c.

Secūdo de appositōe ꝓbi Cap. II.
elisabeth scz Et bndictus fruct⁹ vē
tris tui: tria ꝑncipal'r sunt videnda.
Primū q̄re ecclesia hoc apponit qd̄ ange-
lus nō apposuit. Secundū q̄re nō poti⁹
dictū est: bndict⁹ filius tuus vel corpis tui:
sed fructus vētris tui. Terciū qual'r do-
minus iesus dr vel cōgrue dici possit fruct⁹
vētris btissime virgis Marie ⁊c. Ad pri
mū dr breuiter fm Alber. ca. ccxliij. q̄ ange
lus nō addidit: bndict⁹ fruct⁹ ⁊c. qa nō duz
fruct⁹ fuit ei⁹ ventris. sed ipm q̄si pmissum ī
hoc q̄ dicit Bndicta tu in mlieribꝫ fructuz
cōprehēdit. Idcirco Bern. sup missus ē di
cit. Bndicta tu in mulieribꝫ ⁊ bndictus fru
ctus ventrꝭ tui. Nō qa tu bndicta: ideo bn
dictus fruct⁹ vētris tui. sed qr ille te puenit
in dulcedīs bndictōibꝫ: ideo tu benedicta ī
mulieribꝫ. Uere etem bndictus fruct⁹ ven
tris tui. in q̄ bndicte sunt oēs gētes de cui⁹
plenitudine tu q̄z cū ceteris q̄z̄q̄ differenti⁹
p ceteris accepisti. Hec ille. Unde patz q̄ ange
l⁹ nō debuit hoc apponere: sed ecclesia ap
ponit: idcirco: qr sibi exhibit⁹ est ia iste fru-
ctus q̄ beate virgini fuit cōmendat⁹. Ad
secundū dr fm eundem Alber. q̄ nō debu-
it dici bndictus filius vētris tui. qa filī⁹ cō-
mune est ad spualem ⁊ carnalem generatio
nem ⁊ oino maxie cū hac determinatōe vē
tris: q̄ est loc⁹ generatōnis carnalis. Fruct⁹
aūt vētris ꝓprie alij homies dici nō pnt nisi
xps de⁹. qa ipm solū concepit in vtero ego
mr. In vtero inquā. i. ex cā intrinseca: non
sicut alie mlieres q̄ recipiūt ab extrinseco. i.
a viro vñ ꝓcipiūt. ⁊ iō ꝓgruentissime dr fru
ctus vētris: vt exhmat q̄ nō carnal'r xps ē
cōcept⁹ sicut alij hoies filij matris ⁊ patris
sed tanq̄z fruct⁹ q̄ nascit ex herba vel arbo-
re nascit sine violatōe vel corruptōe arbo-
ris aut rami: ita xps de virgie. Hec debuit
dici fruct⁹ corpis tui: scz vētrꝭ: vt veritas ge-
neratōis magꝭ exhmereť: ⁊ sic falsitas here-
tica sopireť. qa p hoc qd̄ dicit vētris: explsi
us significat q̄ xps vere carnē assumpsit in
vtero virginali q̄z̄ p hoc qd̄ diceret corpo-
ris ⁊c. Ad terciū: q̄liter vel q̄lī ꝓgruentia
xps dici debeat fruct⁹ bndicte virgis: dicit
fm magistꝭ Jacobū de voragie in suo ma
rionali q̄ xps optime et ꝓgruēter dr fruct⁹
bndicte virginis marie ⁊ ei⁹ virginalis vte
ri. Primo rōne generatōis. qr sicut fru-
ctus sine corruptione cōcept⁹ est ⁊ nat⁹: vt
in primo dictū est. ꝓterea Esa. xj. Egredie
tur ꝓga de radice iesse ⁊ flos de radice eius
ascēdet. Secūdo rōne designatōnis: qa
fructus tanq̄z signuz certum ostēdit ⁊ agno
sci facit arborem de qua est qualis sit: vtruz
bona vel mala. Math. vij. A fructib⁹ eorū

cognoscetis eos. Sic christus optimus et bñdictus fructꝰ summe cõmẽdabilẽ reddit btãm virginẽ de q̃ est, q̃a omnis arbor bona fructus bonos facit. Sic bñdicta ꝗgo bñdictũ edidit fructũ, vñ in salutatõe ꝯiũctim dr Bñdicta tu in mlieribꝫ z bñdictus zc.

Tercio rõne occultatõis. Nam fructꝰ occultat inter folia z recollectus in cophinuꝫ ponit inter folia, z sic oblatꝰ dlectabiliter sumit. Ita in bñdicto fructu vteri ꝗgialis diuinitas occultata est in hũana carne, iuxta illud scriptũ Sole nube tegã Ezech. xxxij. id est diuinitatis fulgorẽ tegã hũane carnis nube. Et iste fructus sic nobis occultatꝰ et oblatꝰ multũ delectabilis factꝰ est z dulcꝭ tã in sui natiuitate q̃ in passiõe z morte q̃ etiã in sacramẽto eucharistie in q̃ sub foliis accidentiũ offert. Vñ. j. Petri. j. Si tñ gustastis qm̃ suauis est dñs, ꝓpterea z ps. hortat dicens. Gustate z videte qm̃ suauis ẽ dñs: beatꝰ vir q̃ sperat in eo. Et iterꝫ exptꝰ ipse admirãdo ait Quã magna mltitudo dulcedinis tue dñe quã abscõdisti. s. velando in xpi carne z in sacramẽto eucharistie tẽpẽtibꝫ te.

Quarto dicit ꝯgruentissime fructꝰ rõne eterne fruitõis. Nã fructꝰ dicit a fruor fruoris vt dicit Januẽs in catholicon. Frui aũt est amore inherere alicui rei ꝓpter seipsam tm̃ vt dicit mgr. j. libro sniarꝫ circa ꝓncipiũ. Recte ergo xps dr fructus vteri virginalis, q̃a ipse est nostra fruitio in patria Et p beatam virginẽ factum est vt iste fructus. i. xps deꝰ esset nob duplr fruibilis et delectabilis ꝓm duplicẽ visionẽ: scz diuinitatis et hũanitatꝭ sue, iuxta illud Johis. x. Ingredient z egredient z pascua inuenient. Ingredient inquã sancti ad ꝯtẽplationẽ diuinitatis et egrediẽtur ad ꝯtẽplationẽ hũanitatis xpi: z vtrobq̃ delectabilia pascua inuenient. O q̃cunq̃ fidelis aia aduerte z diligẽter cõtemplare q̃niã iste fructꝰ vteri virginalis christꝰ est sũma fruitione dulcissimꝰ. Primo q̃dem gustui. Canti. ij. Fructꝰ eiꝰ dulcꝭ gutturi. Secũdo est dulcis auditui. Vñ ps. q̃ dulcia fauciby meis eloq̃a tua dñe sup mel ori meo Tercio est dulcis visui. j. Petri. j. In quem desiderãt angeli ꝓspicere, et Esa. lx. Tũc videbis z afflues z mirabit z dilatabit cor tuum. Quarto est dulcis olfactui: ad cuiꝰ dulcedinẽ q̃libet aia sancta clamat illud Can. j. Trahe me post te currem⁹ in odorem vnguentorꝫ tuorꝫ. Quinto est dulcis in amplexu: Cant. ij. Leua eiꝰ sub capite meo z dextera illius amplexabit me. Sexto est dulcꝭ in osculo, ꝓpterea aia fidelis orat illd Cant. j. Osculetur me osculo oris sui. Septimo ẽ dulcis in ferẽdo. Math. xi. Jugum meum suaue est z onus meũ leue. Octauo est dulcis in ꝓmisso. Apoca. ij. Vincẽti dabo mãna abscõditũ qd nemo nouit nisi q̃ accipit.

Nono est dulcis in cogitatione, quia vt dic Bern. Sup oia memoria Jesu pascit cogitatũ. Decimo est dulcis in amoris affectiõe: adeo vt (sancto teste Bern. in suo cãtico) solus expertus nouit credere q̃ sit dulce iesum diligere. Undecimo est dulcꝭ in ꝓmiorꝫ retributione: qm̃ ps. dicẽte Torrente voluptatꝭ sue potabit eos. Duodecimo est dulcissimus in eterna tentiõe z possessione: quoniã regnabunt cum eo sancti in secula seculorꝫ. O igit aniã deuota sanguine christi iesu redempta. O aniã inquã fidelis a virgine gloriosissima Maria dilecta et in filium adoptata: accede secure si vis dulcedine fructus eiꝰ pfrui. Accede deuoto corde ad eam z pete ab ea hunc saluificum: hũc mellifluũ fructũ Jesum tibi cõicari: vt det tibi eius gustus auditus odoratus z visus dulcedinẽ expirl: det tibi ad dulciter amplexandũ tenendũ z in corde fouendum atq̃ in celo enaterliter possidendũ zc. Claret itaq̃ ex premissis q̃ cõgruenter christus dicitur fructus vteri virginalis, et q̃ ad numerꝫ duodecim stellarũ in corona benedicte virginis duodecim dulcoribꝫ in sui vteri sacri fructu habitis extat ipsam fore gloriosam.

Capitulum. III.

Tertio in hoc articulo videndum est de subiunctõne nois Jesu: q̃re vicz eccl'ia apposuit. Ad qd breuit respõdet ꝓm Alber. q̃ hoc fecit Primo ꝓpter deuotõis excitatõem, qm̃ vt dic Bern. in cãtico. Hoc nomẽ iesus ẽ mel i ore: iubilus in corde: melos i aure. Secõo ꝓpter salutꝭ efficaciorẽ ipetratõem, qm̃ scptũ est Joel. iij. Omis q̃ inuocauerit nomẽ dñi saluꝰ erit.

Tercio ꝓpter btẽ virgis cõplacẽtiã z affectionẽ, qm̃ ad hoc nomẽ iesus maxie beata ꝗgo sup oes afficit deuotiõe amoris et sibi summe cõplacet hoc nomen sepius inuocare: in q̃ q̃dem noie oes sancti gaudẽt se esse saluatos. Nã teste Petro Act. iiij. Nõ ẽ ali

ud nomen sub celo datum hominibus in q̃ oporteat saluos fieri credẽtes. De virtute et vtilitate huius nomis Jesu et alijs circa hoc ꝯcurrẽtib⁹ ꝓpter breuitatẽ in hoc tractatulo ꝑtranseo: qm̃ alterius erit opis de hoc tractare. Cõsidera g̃ nunc o fidelis aia q̃ sublimis q̃ deo et btẽ virgini accepta q̃ grata q̃ iocũda sit ista celeberrima salutatio. Aduerte q̃ tibi vtilis et fructuosa sit si eam deuoto corde ob amorẽ bñdicte virginis frequẽtaueris. In ea q̃dem laudat̃ ⁊ benedicit̃ btã virgo Maria dei mr̃. Et nõ solũ ipsa sed ⁊ ei⁹ filius dñs noster iesus xp̃s. In ea habes hec gl̃iosissima ⁊ dulciflua nomina vicz Jesus ⁊ Maria: in q̃ꝯ inuocatõne habes oẽm spem: oẽm thesauꝝ tuuz ⁊ oẽ bonũ tuũ. Siq̃dem ipse Jesus ẽ tibi amor tu⁹: ipse thesaur⁹ tu⁹: ipse diuitie cordis tui: ipse ꝯsolatio spes ⁊ gaudiũ tuum: ipe salus tua: ipse lumẽ oculoꝝ tuorũ: ipse vita tua et dulcedo tua. Denicz ipsa bñdicta ꝗgo maria est dña tua, ipsa regina miscõie vita dulcedo ⁊ spes tua vt canit eccl̃ia. Per eam habemus q̃cquid habem⁹. p eam sum⁹ si q̃d boni sumus. vt dicit Anſhel. O ígit̃ felicissimũ nomẽ iesus. O bñdictũ nomẽ matris eius Maria. O gl̃iosa noia: bũana corda medullit⁹ penetrãtia. Beatũ cor qõ ista felicia nomia in se intime tenet recõdita. Felix os qõ sepi⁹ ipsa noia ⁊ inuocat: qm̃ vita sibi presto est eterna. Amen.

¶ Pars sexta sequit̃ de sanctissima btẽ virginis Marie cõceptione: qua dei filium in vtero virgineo suscepit.

Ecce ancilla domini: fiat mihi ꝥm verbũ tuum. Lu. j. Verba sunt benedicte virginis Marie bũillime cõsentientis ⁊ se offerentis ad xp̃i incarnatõem ex ea fiendam Unigenit⁹ siq̃dez dei filius carnẽ ꝓ nostra salute assumere volens: ꝓ hec verba p̃missa in vterꝝ bñdicte virginis aduenire dignat⁹ est. Et ideo ipsa verba summã nobis afferunt deuotõis pariter ⁊ instructiõis: necnõ miraculi ⁊ stuporis materiã. Primo q̃dẽ verba ista sunt magne deuotiõis. quia per ista verba quincz obtinuit btã virgo ꝓ toto genere humano: redemptionẽ: filij dei incarnationẽ: ⁊ diuini verbi humanationem ac ꝓ hoc ois boni in nobis ꝓmotionẽ: qm̃ ad hec verba verbum caro factuz est et habitauit in nobis Joh. j. Secundo quoq̃ verba ista sunt magne instructõnis ⁊ documẽti q̃a q̃druplicẽ nobis redolẽt virtutẽ per quam sicut beata virgo filium dei christũ carne et mẽte cõcepit ⁊ in se habitari ꝓmeruit: ita ⁊ nos spũaliter in corde per has ꝗtutes dei filiũ possidere merebimur. Unde Petrus aureoli in suo cõpendio libro q̃rto dicit. Quatuor inq̃t ꝗtutes notant̃ ⁊ redolent in ꝗbis virgis ꝯsentiẽtis: ait em̃. Ecce qõ est ꝓmpte obediẽtie, ancilla dñi: qõ ẽ humilitatis ꝓfecte. Fiat mihi: qõ est charitat̃ inflãmate. ꝥm ꝗbũ tuũ: qõ est fidei deuote. Hec ille. Si vis ergo o homo vt dei filius in tuo corde cõcipiat̃ ⁊ te inhabitare dignetur: disce obedientiã preceptoꝝ: disce exemplo Marie humilitatẽ: disce et charitatẽ atq̃ deuotã fidem veraz habere. Unde Berñ. dicit. Non tibi dabit domin⁹ virtutũ copiam sui nisi fueris virtutibus (scz istis) adornatus. Tertio verba ista sunt magni miraculi ⁊ stuporis: cum ad ipsa mor tantũ fuerit ⁊ tam multiplex miraculũ subsecutũ videlicet q̃ de⁹ fieret homo virgo fieret mater, ⁊ dei simul et hois mater, et plura talia. Mirũ mirabiliter deus quinariũ numerũ ꝗborũ consecratũ reddidit, q̃a ꝓ quincz verba ĩcarnari voluit. scz: fiat mihi ꝥm verbum tuum. Per quincz quoq̃ verba suuz corpus cõsecrari in eucharistia decreuit. scz hoc est em̃ corpus meũ. Licet li em̃ non sit de substantia. Denicz ⁊ ad q̃nqz ꝗba publicanũ iustificauit, cum vicz ille dixit, De⁹ ꝓpicius esto mihi peccatori Luce. xviij. Insuper q̃nario numero vulnerũ retento suuz sacrũ corpus insigniri post resurrectionem in ꝓpetuum statuit ⁊c. Itaq̃ ad ꝓpositum redeũtes Ex quo btissima ꝗgo ꝓ hec verba filium dei in suum vterꝝ suscepit ⁊ concepit de ipsa eius sacratissima cõceptione loq̃ intendẽtes: tria misteria pro hoc sermone declaranda ponemus ⁊c.

Primũ dicit̃ misteriũ localis aptitudis.
Secũdũ misteriũ ꝛtpalis plenitudis.
Terciũ misterium modalis habitudis.

¶ Articulus primus de hoc q̃ christ⁹ dominus non alibi q̃ in ciuitate galilee Nazareth concipi debuit ex virgineq̃ humanari.

Capitulum.I.

PRimum itaqz p misteriuz dicit localis aptitudis hoc est de loco q̃ aptissime congruebat huic sacratissime cõceptiõi xpi ꝛc. Circa quod tria querunt. Primo vtrum hec sacrosancta ꝯceptio debuerit fieri in ciuitate. Secũdo vtrũ debuerit fieri in regione Galilee. Tercio vtꝫ debuerit fieri nõ alibi q̃ꝫ in Nazareth ciuitate. Ad ꝑmaz q̃stionẽ Utꝫ vicz hec ꝯceptio debuerit fieri nõ extra sed in ciuitate ꝛc. Et arguit q̃ nõ debuit fieri in ciuitate, q̃a istã cõceptionem magꝭ cõgruebat fieri in loco puriori ꝛ sacro, ꝓpter eius sanctitatẽ. Sed ciuitas q̃cunq̃ꝫ magis abũdat ꝛ immũda est pctõ q̃ꝫ ager vel mare aut villa, vt exprimẽto patet. ergo magis debuit cõcipi in agro vel mari aut villa ꝛ extra ciuitatẽ. Itẽ xps passus est extra ciuitatẽ vbi ꝛ sepultus est ꝛ resurrexit, Deniq̃ꝫ ꝛ natus est in stabulo, q̃ videt q̃ etiã cõcipi nõ debuit in ciuitate. In contrariũ est sacra scriptura Lu.j. Missus est inq̃t angelus Gabriel a deo in ciuitatez ꝛc.

Ad hanc q̃stionẽ respõdet fm Alber. sup missus est, ca, xxxiij, q̃ christ⁹ debuit cõcipi in ciuitate ꝛ nõ extra p̃cipue triplici rõne.

Primo ratione finis incarnatiõis.

Secundo rõne significationis.

Tercio ratione fructificationis.

Primo inquã rõne finis incarnatõis. Nã xps in oib̃ opibus suis q̃ in mũdo fec̃ ostẽdit p̃ncipalius q̃ ideo in mundum p̃cipue venerit vt pctõres saluos faceret. Ipo teste Math, ix. Nõ veni vocare iustos sed peccatores ad pniam. Uñ inter pctõres natus est scz in ciuitate Bethleẽ: ante bouem ꝛ asinũ iacuit. inter pctõres ꝯuersat⁹ est, inter latrones crucifixus. Resurgẽs q̃ꝫ peccatrici magdalene ꝛ petro negãti pri⁹ apparuit. Et ideo nõ debuit ꝯcipi in mari: q̃ locus est piscũ. Nec in aere q̃ est loc⁹ auiũ, nec in campo q̃ est locus agrestiũ aãlium. Sed in ciuitate q̃ est ꝓpri⁹ locus hoim peccatoꝝ, nec in villa: sed in ciuitate, qꝛ i ciuitate solẽt magis q̃ꝫ in villa pctã hoim mltiplicari, villani em̃ simpliciores sunt ꝛ laboribꝫ magꝭ diti. Ciuitatẽses aũt ociosi ꝛ delicijs vacantes magis abũdare solent vicijs. Ut ergo ostendat q̃ xps ꝓpter curationẽ peccatoꝝ ꝛ salutẽ hoim venerit peccatoꝝ ad pniaz cõuertendoꝝ: in ciuitate ꝛ nõ alꝭ debuit cõcipi. Nec obstat q̃ extra ciuitatẽ sit passus sepultus: ꝛ resurrexit, qꝛ cõceptio ꝯgruit in misteriũ: ꝛ lõ in secreto esse debuit. Natiuitas aũt: passio ꝛ sepultura ac resurrectio cõgruunt in exẽplũ. In ciuitate igit̃ cõcipi debuit vt ostẽderet q̃ p oib̃ pctõribus venit. In via nat⁹ fuit vt ostẽderet q̃ sua vita nobis ad celeste regnũ via fuit. Extra portam passus ꝛ sepult⁹ est ac resurrexit: ad ostẽdendũ q̃ p ipsius passionẽ mortẽ ꝛ resurrectionẽ nõ liberat: nisi q̃ p cõuersionẽ a pctõ ad ipm extra portã fuerit egressus vt dicẽ apl'ꝭ.

Secũdo rõne significatõis vt scz significaret ꝛ intelligi daret q̃ vter⁹ virgis christo tanq̃ꝫ ciuitas fuit ad habitanduz, ꝓpterea p̃s, de ea loquẽs ait. Gl'iosa dicta sũt de te ciuitas dei. Et merito: quia ipsa fuit ciuitas murata p castitatẽ, fundata fundamento stabili p hũilitatem, turrita p charitatem et ꝯtẽplatõis sublimitatẽ, ditata p paupꝛtatem, custodita p discretionẽ, libera ĩmunitate peccatoꝝ, pacificata victoria tentationũ, virtutũ vniuersitate populosa, ꝛ aquarũ, i. gratiarũ fluminib̃ irrigata. Hec Alber⁹.

Tercio addit̃ ad id rõ fructificatiõis, q̃a em̃ p christi cõceptionẽ ꝛ incarnatiõem fructus nobis in celo acq̃rebat̃ ciuilitatis, id ẽ vt essem⁹ iã nõ hospites ꝛ aduene: sed ciues sanctoꝝ et domestici dei, teste apl'o Eph, ij. ergo debuit in ciuitate nasci in h̃ mũdo: vt ostẽderet nos esse ciues renascituros in celesti ciuitate. Et sic patet respõsio ad q̃stionem. Ad obiecta patet respõsio sufficienter ex p̃dictis.

Capitulum.II.

AD secundam questionem Utrum scilicz christus debuerit concipi in regione Galilee. Arguitur q̃ nõ, quia christus missus et promissus fuit iudeis. Unde dixit. Nõ sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel Matth, xv. Unde et in iudea est natus et passus, igitur in terra iudeorum concipi debuit.

In contrarium est textus euangelicus.

Ad questionem igitur respondetur fm Albertum capl'o tricesimoquarto q̃ annũciationem ꝛ cõceptionem dominicam conueniebat fieri non alibi q̃ꝫ in regione Galilee. Primo ratione facti ꝛ operationis. Dominus enim incarnatus fuit vt iudeos

⁊ gētiles saluaret ⁊ ideo ī regione q̄ ab vtrisq̄ inhabitabat ꝯceptio ⁊ annunciatio fieri debuit. Nō em̄ deus iudeorꝫ tm̄ sed etiam gentiū. Galilea aūt non solum a iudeis sed etiā a gentib⁹ inhabitabat. sicut patet Esa. ix. Trās iordanē galilee gentiū populus q̄ habitabat in tenebris vidit lucē magnam habitātib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis ⁊c. Secūdo rōne noīs ⁊ interp̄tationis. Galilea em̄ interp̄tat reuelatio sīue trāsmigratio. In hac aūt incarnatōe fiebat summi secreti reuelatio qm̄ verbū quod erat in ꝑncipio apud deū ⁊ lucē habitat inaccessibilē quā nemo vnq̄ vidit. Verbum inquā hoc caro factū est. Et vidit oīs caro salutare dei nostri Lu. iij. Itē Joh. j. Verbum caro factū est ⁊ vidimus gl'iam ei⁹ ⁊c. Sil'r in hac incarnatōe fiebat maxīa transmigratio de ignorātia in scientiaz: de culpa in grām: de vmbra in ꝓpitatē: de seruitute in libertatē filio dei: ⁊ qd̄ maximū est de būanitate in diuinitatē: in qua trāsmigratiōe ꝑmū. i. deitas ad vltimū. i. būanitatē in vnaz p̄sonā trāsmigrauit. Ad obiectū respōdetur q̄ xp̄s nō solū iudeis sed etiā gentib⁹ p̄missus est. Unde Geñ. xlj. Nō auferet sceptrꝫ de iuda donec veniat q̄ mittēdus est et ipse erit expectatio gētiū. Et idē patz p̄ oēs ꝓphetas scribētes de vocatōe gentiū. tamē solis iudeis p̄missum est vt de eorum semīe xp̄s nasceret. ⁊ iō solis iudeis exhibit⁹ est nascēdo: patiēdo: ⁊ ibi moriēdo. Sed h̄ nō soluz ꝓpter iudeos sed ⁊ ꝓpter oēs hoīes mundi. Illa autoritas: nō suz missus ⁊c. Matth. xv. intelligit fm Nico. de lyra ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter q̄ xp̄s ꝑmo et ꝑncipal'r missus fuit iudeis: et ideo in ꝓpria p̄sona nō p̄dicauit nisi iudeis: nec fecit miracl'a nisi eis ꝑterq̄ in casu ⁊ spāli cā. vt. s. oñderet ecclīam in fide gentiū fundatā. Unde Joh. iiij. ꝓpter h̄ p̄dicauit samaritanis deuote eū recipiētib⁹. Fuit tm̄ xp̄s missus etiā gētib⁹: lz nō ita ꝑncipal'r ⁊c. ⁊ sic patz q̄ xp̄s ōbuit ꝯcipi ī Galilea.

Ad terciā q̄stionē vtꝫ vlcz Cap. III hec annūciatio ⁊ ꝯceptio debuit fieri nō alibi q̄ in Nazareth Arguit in ꝯriū. scz q̄ non. q̄a ista ꝯceptio fuit dignissima oīm. q̄ req̄rebat locū dignissimuz hoc est tēplū dñi in hierl'm fundatū. q̄ debuit ibi cōcipi. s. in ciuitate hierl'm et tēplo vbi hābitare solebat gl'ia dñi. In oppositum est textus euangelicus. Ad q̄stionē ergo respondet fm catholicos doctores q̄ xp̄s nō debuit alibi ꝯcipi q̄ in Nazareth. Prio ꝓpter ꝓphetiā Esa. xj. Egrediet virga de radice iesse. vbi fm veritatez hebraicā habet Et nazare⁹ de radice eius ascendet. Secūdo ꝓpter noīs ꝯueniētiā. Nā fm Berñ. et Alber. sup missus est. necnō fm Franciscū maronis q̄ lati⁹ ⁊ luculētius ꝓsequit dicens q̄ ciuitas Nazareth cōceptui xp̄i decentissime cōgruit fm eius interp̄tatōes. Nam ꝑmo fm Hiero. Nazareth interp̄tatur mūda. ⁊ sic ꝯuenit cōceptui xp̄i de ꝓgie mūdissima q̄ tanta puritate nituit q̄ maior sub deo neq̄t intelligi. nec sicut ceteri cū labe pcti est conceptus: sed sine omni peccato. Secundo interp̄tat Nazareth. i. florida. ⁊ hoc ꝯuenit christi cōceptui. quia sicut flos gignit ex purissimis ⁊ subtilissimis virgule humorib⁹ absq̄ corruptōe virgule Sic christus de purissimis virgīs sanguinib⁹ est ꝯceptus absq̄ oī corruptiōe. vt dicunt Damas. ⁊ Dioni. de diui. no. Tercio interp̄tatur nazareth. i. sanctus et deuotus et hoc competit. q̄ in ista cōceptiōe mr̄ dñi fuit plene sanctificata. iuxta illud p̄s. Sanctificauit tabernaculuz suū altissimus. ⁊ sic claret responsio. Ad argumentū in ꝯtrariū respondet fm Albertum vbi supra. Q̄ hec ꝯceptio debuit fieri in loco sanctissimo et dignissimo. Sed non locus sanctificat hominē vel dignificat quin potius ecōuerso videlicet homo locū dignificat ⁊ sanctificat. vnde dignitas loci et sanctitas est ab homine dignificante vl'sanctificante Itaq̄ in oratorio btē virgīs fuit dignissima habitatio. tum q̄a sanctissima virgo sup oēs creaturas ibi habitauit. tum quia ibi exercebat nobilissima operatio videlicet orōnis ⁊ cōtemplationis et humīlis deuotiōis benedicte virginis que sup oñia grata erat deo et oīa sacrificia p̄cellebat. Dignius ergo fuit hoc oratoriū illo templo iudaico in quo fiebat materialiū thauroꝫ mactatio ⁊ thurificatio. Amplius ꝓpter secretū quod huic cōgruit misterio nō decebat vt hec cōceptō fieret in templo sed magis in illo secreto ⁊ dignissimo beate virgīs oratorio debuit christus cōcipi. ⁊ sic patet. Penset ergo quecq̄ fidelis aia quāto ordine diuine sapientie dei filius est ꝯceptus. quoniā dignissimum

sibi locũ elegerit cõceptionis vicz oratoriũ beate virgis. O ania mea si aliqñ affuisses in illo oratorio sacratissimo ibi vidisses q̃ modo btã ỹgo maria lachrimis ꝓfusis deum sepl̃ exorabat ꝓ redẽptõe hũani generis. ibi vidisses manꝰ eius sacras in celũ eleuatas: vultũ serenũ leuatũ: ibi ieiunio diez ꝓtranseuntẽ: totiscz cordis intimis hũiliatã O q̃d tũc fecissem: q̃nta hũilitate me ipsi recõmendassem vt ꝓ me exorasset. Uticz dixissem O gl̃iosissima ỹgo o celi regia o dña mũdi ora ꝓ me ne absorbeat mũdus: ne deuoret diabolꝰ. sed tuꝰ me suscipiat iesus ꝛc.

Articulus secundus de tpis plenitudie et pfectione: quo scz tempore christus ẽ cõceptus a virgine. Capl'm. I.

SEcũdum mistériũ dicit̃ tpalis plenitudinis ꝛc. Circa qd̃ est notanduz q̃ christꝰ ꝓ suo aduentu ꝛ conceptione obseruauit triplex tempus.

Primũ dicitur tempus plenũ.
Secundũ dicit̃ tempus electum.
Terciũ dicit̃ tempus etatis pfectum.

Primo inquã obseruauit tẽpus plenũ. vñ apl'us ad Gal'. iiij. dicit. At vbi venit plenitudo tpis misit deꝰ filiũ suum factũ ex mulere: factũ sub lege: vt eos q̃ sub lege erant redimeret. Ista autoritas apl'i nõ est ꝑtereunda silẽtio. qz ꝛtinet aliq̃s difficultates. Uñ Bonauẽ. circa hoc mouet tria dubia super iij. sniaꝛ. dist. j. in q̃stionib̃ circa lr̃az. Primũ dubiũ circa hoc qd̃ dicit̃. At vbi venit plenitudo tpis. Quõ vicz vel q̃re dicat̃ plenitudo tpis in aduẽtu filij dei fuisse cũ nondũ sit finis mũdi. Nã in fine mũdi implebitur oẽ opus dei ꝛ numerꝰ electorũ. Et tunc euacuabit̃ qd̃ ex ꝑte est. nunc aũt ex ꝑte cognoscimus. j. Coꝛ. xiij. Et idcirco dicit̃ ꝛ videt̃ q̃ tãtũmodo ꝓ fine mũdi erit tpis plenitudinis. Ad qd̃ rñdet idem Bonauentu. cõcoꝛ. Tho. iij. scripto sniaꝛ. dist. j. ꝛ Alexãder de bal'. q̃ tẽpus incarnatõis dicit̃ tempus plenitudis sex de causis. Primo: q̃a tunc deus impleuit quod ab eterno p̃finierat vt scz mitteret filium suum. ꝛ sic tunc deus impleuit suam de filio ꝓmissionẽ. Secundo: quia tunc adimpleta est lex ꝛ oẽs figure veteris tastamẽti per xp̃m Matth. v. Non veni soluere legem sed adimplere.

Tercio ꝓpter plenitudinẽ gratie que fuit in christo. iuxta illud Col'. ij. In christo habitat omnis plenitudo diuinitatis coꝛpaliter

Quarto ꝓpter plenitudinẽ generatõis q̃a cum sit q̃druplex modus generatõis hominis. Primus modus: nec de viro nec de muliere sed de terra: sicut Adam. Secundus de solo viro: sicut Eue formatio. Tercius ꝓ plis de viro et muliere. Quartus d̃ sola muliere. Ista q̃rta est ꝛsumpta in christi incarnatõe. Quinto ꝓpter pfectionẽ vniuersi. quia tunc ad maximã completionem vniuersum venit: quãdo creature oñes in homine ad suum p̃ncipiũ redierunt: humana natura a deo assumpta. Sexto ꝓpter magnitudinẽ eius qd̃ in tpe illo accidit. q̃a in tempore illo natus est dñs tpis. Et ita factũ est aliquid maius tpe quod tẽpus impleuit. Has vltias rõnes posui ꝓm Tho. tñ. ꝑmas aũt q̃tuoꝛ ꝓm Bonauen. ꝛ Alex.

Ad illud ỹo qd̃ obj̃cit̃ Dicẽdũ q̃ est plenitudo gr̃e nature et gl̃ie. Autoritas autem apl'i intelligẽda est de plenitudie gr̃e ꝛ non gl̃ie. qz plenitudo gl̃ie in futuro erit cũ mũdus finẽ habebit: ꝛ resurrectio coꝛpoꝛ erit ac nũerus electoꝛ cõplebit̃. Secunduz dubiũ de hoc q̃ dicit: factũ ex mlere. q̃a in symbolo id negat̃ vbi d̃ Genitũ nõ factuz. Rñdeo q̃ xp̃s ꝓm diuinã naturã ita est genitus q̃ nõ factꝰ. q̃a nõ est creatura. ꝓm ỹo naturã hũanã nõ ita est genitus q̃ factꝰ q̃a cõceptus fuit a virgine: faciẽte diuia ỹtute. Unde angelus ait. Uirtꝰ altissimi obũbrabit tibi. Hec Bonauẽ. vbi sup̃. Terciuz dubiũ de hoc q̃ dicit factũ sub lege. qz xp̃s nõ tenebat̃ implere mandata legis. g̃ nõ videt̃ q̃ sub lege esset factꝰ. Ad qd̃ dicit idez Bonauen. vbi supra. q̃ esse sub lege d̃ tribus modis. vel q̃ztum ad cãm vl'q̃ztum ad obseruationẽ. vel q̃ztum ad motiuũ. Quantũ ad causam sunt illi sub lege qui nati sunt sub veteri testamento. Quantuz ad obseruationem sunt iusti qui legem obseruant. Quantũ ad motiuũ sunt illi q̃ timore seruiunt. Christꝰ g̃ nõ fuit sub lege q̃ztuz ad causam vel q̃ztum ad motiuum. sed solũ q̃ztum ad obseruationẽ. Aliter tamẽ q̃z alij homines. quia alij obseruauerunt legem ex obedientia obligatoria. christus aũt ex obediẽtia spõtanea: q̃ se mera liberalitate subdidit legali obseruantie: vt nobis exemplũ daret

vere obedientie. Hec Bonauē. Patet ꝗ quō xps in plenitudīe tpis sit ꝛcept⁹. Cap. II.

Secūdo christus obseruauit tēpus electū ⁊ determinatū ꝑ suo aduētu. Nam fm btm̄ Tho. iij. pte summe q. xxxv. quo ad tēp⁹ differētia est inter xpm et alios hoīes. qz alij hoīes nascunt sub necessitate tpis: ideo subiecti sunt tpi. Christ⁹ aūt tanq̄ dñs ⁊ ꝛditor oīm tēporū elegit sibi tēpus in q̄ cōcipet ⁊ nascereret: sicut elegit sibi matrē ⁊ locū a qua ⁊ vbi cōcipetur. Nos aūt q̄a nō oīm tēporū ⁊ locorū ꝓportiones ꝛgnoscimus: ꝛgruitatē tpis et loci q̄rere vicz xps hoc tpe ⁊ loco ac nō alio ꝛcept⁹ sit vel nat⁹: ex hoc accipe oportet. q̄a de⁹ q̄ est oīm tēporū dispensator pfecte ab eterno cognouit ⁊ tps ꝛgruū ꝑ sua incarnatōe elegit. Et fm hoc cōgruētie rōnem dignā exq̄rere Itaq̄ xps deus ꝑ sua sacra ꝛceptōe nō incōgrue elegit certū tēpus. Primo q̄dē ex oīb⁹ annis elegit sextum annorū millenarium ⁊c. Secūdo ex oīb⁹ mensib⁹ anni elegit mensem marciū. Tercio ex oīb⁹ dieb⁹ mēsis elegit diē hebdomade sextū. Quarto quoq̄ ex oīb⁹ horis elegit sibi horā q̄ tenet noctis mediū. Et ista summe sapie ꝓuidentia vt claret: rōnabilr singulorū ꝛgruentias tēporū ꝓsiderādo. Primo inquā elegit deus ꝑ sua incarnatōe sextū annorū millenariū. Nā fm Orosium sexto millenario annorū a ꝓncipio mūdi currēte ꝛceptus est q̄a fm eundē q̄nq̄ milia ⁊ insup ducēti anni min⁹ forte vno anno computant a ꝓncipio mūdi vsq̄ ad xpi incarnationē. Hoc āt ꝛgruebat misterio ꝓmaxime fm Bonauē. vbi supra. Ut sicut ꝓmus hō erat cōditus ad totius mūdi cōplemētū sexto die, sic secūdus hō scz xps incarnaret sexta etate ⁊ sexto millenario annorū ad totius creature pfectionē. Secūdo ex oīb⁹ mēsib⁹ elegit mēsem marciū: qd̄ q̄dem sūme ꝛgruebat triplici rōne. Primo rōne cōformitatis. q̄a fm Bernū. decebat vt repatio hūani generis fieret ꝑ filia ad lapsum. Sed q̄a vetus hō. s. Adā fuit in mēse marcij format⁹ ⁊ in padiso collocatus ac inde ꝓpter pctm̄ eiect⁹. ꝗ et secūdus Adā debuit tali mēse formari ī vtero q̄ virginali collocari ꝑ repatiōe hoīs. vt sicut mūdus cepit initiū creatōis in mense marcij in q̄ ꝓmū signuz celi scz aries habet solem vbi ⁊ ꝓmus punct⁹ eq̄noctij stat Ita et hoc mēse exordiū sumat repatōis. Secundo rōne nouitatis. Nā vt dicit Isid. vli. ethimolo. Marci⁹ appellat ꝓpter martez romane gētis auctorē ⁊ interptat quasi mēsis nouorū: ꝛueniēter igit tali tpe cōcipi debuit auctor mūdi xps: in cui⁹ cōceptōne facta sunt multa noua. scz noua salutatio angeli. noua ꝗginis ꝛceptio. noua diuinitatis in carnē descēsio. ⁊ insup facta est oīs creature renouatio in hoīs cui subiecta sūt oīa repatione. Oīs q̄ppe creatura antiq̄ta erat et a ꝓprio vsu elōgata. qz oīs creatura ideo facta est vt seruiret homini deo subdito ⁊ sine pctō existēti. qm̄ ergo hō peccauit oīmis creatura sibi seruiēs id est pctōri hoī: debito vsu caruit. Christo aūt incarnato restituta est: qz xpo hoī oīs creatura ministeriū exhibuit: q̄ solus sine pctō fuit. et sic impletuz est illud Apoca. xxi. Dixit q̄ sedebat in throno. i. virginali vtero. Ecce noua facio oīa.

Tercio rōne gratiositatis vel deliciositatis q̄a mensis marcij est hoīb⁹ deliciosus ⁊ gratus. q̄a tūc aer est tpatus. ⁊ iam ꝓtrāsito hieme oīa incipiūt virescere: tūc vestit⁹ tell⁹ herbis ⁊ in florē pulcritudinis cūcta erūpunt. vnde ⁊ ver dict⁹ est q̄a viret. vt dicit Isid. li. ethimo. Ita ꝛueniebat vt eo mēse nobis abūdantia diuīe gratie ꝓstaret: ⁊ ei⁹ seuerias tparet. hyeme q̄z culpe q̄ terra nr̄e hūanitatis aruerat recedēte virescerem⁹ ⁊ florescerem⁹ in grā xpi renouati. Tertō de⁹ ꝑ sua incarnatōe ex oīb⁹ dieb⁹ elegit diē sextum. i. feriā sextaz. Et hoc rōnabilissime fm Fran. maronis. q̄a adā fuit formatus sexto die et eodē die peccans de padiso fuit exclusus. Ita cōueniētissime xps feria sexta ī vtero virginis est formatus. ⁊ etiā feria sexta ꝑ redemptione hominū in cruce mortuus.

Quarto elegit ex oībus horis noctis medium. vt cm̄ cōmuni⁹ a catholicis tenetur q̄uis varie opiniones apd doctores de h̄ habeant. tū verisimili⁹ tanq̄ magis consonū scripture atq̄ rōni: credit q̄ angelus beate ꝗgini annūciās apparuit ī sero dici. Et durāte sctō dialogo inter angelū ⁊ benedictā virginē vsq̄ ad mediū noctis. tūc bndicta virgo ait. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ⁊c. Et tunc xpm concepit. ⁊ post hoc angelus eam cōsolans circa aurorā recessit. Et hec oīa ꝓbabilitatem habent ex triplici ratiōe.

Primo rōne scripture. Nam ad Gal. iij.

aplus ait. Cum venit plenitudo tpis misit de⁹ ꝛc. Plenitudo q̃ppe dici est in sero: ꝛ ido videt q̃ tũc angelus apparuit quẽ de⁹ misit vt filiũ suũ virgini in ꝓximo mittendũ annunciaret, ꝛ tũc deus pater filij missionez ꝑ annũciatõem inchoauit. Deniq̃z q̃ in hora noctis medie sit christus ꝛceptus: accipi põt ex scꝑtura Sap. xviij. Dũ medtũ inq̃t silentiũ tenerẽt oĩa et nox in suo cursu medium iter pageret: oĩpotẽs sermo tu⁹ dñe a regalibus sedib⁹ venit. Ex q̃ manifeste claret ꝓpositũ q̃ hora noctis media verbũ dei descendit in vterꝫ virginis bñdicte. Secũdo ratione ꝓuilegioꝝ hui⁹ hore. Nã ista hora medie noctis magnoꝝ operꝫ diuinoꝝ ꝓuilegijs siue misterijs est ꝛsecrata. Primo q̃dem misterio natiuitatis: q̃a nocte media credit fuisse nat⁹: q̃ hora pastores custodiebãt vigilias noctis Lu. ij. ꝓpter quod ecclia canit missam in nocte natiuitatis dñi. Secũdo misterio passiõis et captiuitatis, q̃a media nocte credit fuisse ei⁹ passio inchoata: cum tunc sit captus ligatus ꝛ alapis cesus, teste Bonauẽ. Tercio misterio liberatõis. q̃a ista est hora in q̃ trãsiens angelus dñi ꝑ egiptũ interfecit oẽ ꝓmogenitũ: ꝛ filij israel exire ceperũt de captiuitate egiptiaca, vt habetur Exo. xij. Quarto misterio vltiõis. q̃a fm Hiero. in annalib⁹ suis. In hora natiuitatis media. s. cũ xp̃s natus est: extincti sunt oẽs sodomite q̃ erant in mũdo. Propterea nõ incõgrue putat ꝛ ista hora xp̃m fuisse cõceptũ. Hec p̃missa Fran. maronis vbi sup

Tercio p̃missum dictũ ꝓbabilitatem habet rõne ꝛsuetudis ecclĩastice. Nã a tpe ꝓphetaꝝ veteris testamẽti legit q̃ ista hora medie noctis a sanctis patrib⁹ fuerit ad laudẽ dei ꝛsuetudinarie ꝓputata: dicẽte p̃s. De dia nocte surgebã ad ꝛfitendũ tibi sup iudicia iustificatõis tue, que q̃dẽ iustificatio peccatoꝝ in gr̃a nostri redẽptoris ꝛ ei⁹ fide acq̃rit ꝛ a ꝓncipio est acq̃sita. Item ꝛsuetudo nũc tenet ĩ ecclia q̃ hora serotina signuz fit ad salutationẽ btẽ virgĩs: et silr hora auroze: ad significandũ vt cõiter putat q̃ hora serotina angelus btãm virginẽ salutauerit ꝛ hora vt p̃missuz est auroze recesserit. Et idcirco in signũ iocũditatis ꝑ filij dei incarnatiõe in auroza fit signũ. Unde ex oĩb⁹ iã dictis claret tempus electũ fm opinionẽ cõmuniorẽ ꝑ christi cõceptione.

Capitulum. III.

Tercio in sua incarnatõe xp̃s obseruauit tẽpus ad etatẽ pfectã req̃situz Et hoc ꝓmo ex pte mũdi. q̃a si queras q̃tta etate mũdi xp̃s sit incarnat⁹. Dico fm Bonauẽ. sup. iij. dist. j. circa lr̃am. et fm Fran. maronis q̃ in sexta etate: in q̃ q̃dẽ est plenitudo ꝛ pfectio. vt sicut mũdus in sexta die est ꝛsummat⁹: sic in sexta etate sit reparatus Ita q̃ ꝓma etas fuit ab Adã vsqz ad Noe. Secũda a noe vsqz ad Abraã. Tercia ab abraã vsqz ad moysen. Quarta a moyse vsqz ad Dauid. Quinta a dauid vsqz ad christũ. Sexta a christo vsqz ad antichristũ vel finẽ mũdi. Hec Bonauen. Secũdo ex pte generatõis hũane. q̃a si q̃ras q̃tta generatõe xp̃s sit incarnat⁹. Dico q̃ ab adaz vsqz ad xp̃m fuerũt generatões. lxxv. sic habet Lu. iij. ca. in q̃ sunt. xv. lustrozũ numeri: designãtes. xv. gradus q̃b⁹ in tẽplũ ascẽdebat in cantico graduũ ad plenitudinẽ laudis diuine. Hec Franci. maronis. Tercio ex pte virginis bñdicte. q̃a si q̃ras in q̃ etate btã virgo ꝛcepit xp̃m. dico q̃ post. xij. annũ ꝛ peperit añ. xiiij. annum. q̃a hoc tp̃s. s. xij. annoꝝ in puellis habet plenitudinẽ ꝛ pfectionẽ ad ꝛcipiendũ ꝓmo. vt patz extra d̃ despõsa. impube. c. puberes. ꝛ. c. cõtinebãt De hoc latius li. xj. parte prima. capl'o. iij. ꝛ sic patet ꝛc.

Tercius articulus de modali habitudine virginee desponsationis ꝛ angelice legationis atq̃z materne iocundationis que cõcurrerunt in christi cõceptione. Ca. I.

Terciuz misteri

Cum declarãdũ dicit modalis habitudinis. Circa quod trifariuz modum inuestigabimus.

Primo modũ virginee desponsatõis.
Secũdo modũ angelice legationis
Tertio modũ materne iocũdatõis

Primo quidem modũ virginee desponsationis: vbi tria inuestigant ad p̃sens. Primo quare voluit deus btãm virginẽ antecẽ ex ea cõcipere fuisse desponsatã. Secũdo Utꝫ vere ꝛ legitime potuerit ipsa bñdicta virgo manẽte virginali ꝓposito despõsari. Tercio qualiter ipa vel quali modo et ordine sit desponsata. Ad primũ: quare vicz voluit christus cõcipi de virgine de

sponsata. Sciendũ q̃ huius plures ponunt rõnes fm Ambro. ⁊ alios doc. Nam fm lyram in postilla sup Matth. ⁊ Lu. cõcor. Tho. iij. pte sũme. q. xxix. ar. j. et Alber. sup missus est. ca. xl. ⁊ alios tractatores, huius rei pñt notari. ix. rõnes inter alias magis efficaces ⁊ speciales. Tres q̃dez rõnes ex pte plis. ⁊ tres ex parte matris. et tres ex parte hũani generis. Primo inquã ex pte plis cõueniẽs fuit christũ de matre virgine desposata nasci triplici rõne. Prima ẽ ne christus a iudeis posset rõnabilr sicut illegitimus repudiari ⁊ nõ sicut christus verꝰ extimari. Secunda est vt diabolo hoc sacramẽtũ celareꝯ ne vicz cõtra eũ nocumẽta vehemẽtius ꝓcurasset ⁊ etiam vt sic diabolus falleret. Unde Orige. dicit ipsam ideo fuisse desposatam vt partꝰ eius diabolo celareꝯ. Licet eñ diabolus virtute sue nature potuisset cognoscere matrez dei nõ fuisse corruptã sed virginẽ. phibebat tñ a deo cognoscere modũ partꝰ diuini ne redẽptionẽ humani generis impediuisset ⁊ xpo mortez nõ intentasset. Tercia rõ vt puulus dominꝰ Jesus a ioseph nutriret ⁊ haberet eiꝰ matri. ꝓpter ꝓsecutionem herodis fugiẽti in egiptũ et redeũti minister nõ suspectꝰ sed sibi cõiunctus vt spõsus. Itẽ ex pte matrꝭ virginis ꝓueniẽs fuit eam esse desposatam triplici rõne. Prima est vt ab infamia ꝑseruaret. Unde Ambro. sup Luc. dicit. Ideo mater dñi desponsata est ne intemerate ꝗginis adureret infamia cui grauis aluus corruptele videret insigne ꝑferre. Hec ille. addens Alber. dic. Magna xpi humilitas et charitas in hoc ostendit q̃ potiꝰ voluit fabri filius reputari q̃ matrẽ infamari. Sz hic occurrit dubiũ quõ ꝓ hoc. puisum sit fame beate ꝗginis: cũ antecq̃ ioseph ⁊ btã virgo ꝓuenirẽt ad mutuo habitandũ inuenta est Maria bñs in vtero Matth. j. Spõsa eñ que extra domũ spõsi cõcipit reddit suspecta. Ad qõ rñdet fm Crist. ꝓcor. Lyra in postilla q̃ btã virgo sic fuit desponsata ioseph q̃ etiã esset domi habitans. ptunc cum ꝓcepit. Nã sicut in ea q̃ in domo cõcipit intelligit ꝓceptio maritalis: sic in ea que extra domũ ꝓcipit est suspecta ꝓceptio. ⁊ iõ nõ esset sufficienter. puisum fame btẽ virginis ꝓ hoc q̃ fuit desposata: nisi etiam fuisset habitãs domi. et ideo euãgelista dicit q̃ voluit occulte dimittere eã q̃uis tñ domi esset habitans. ꝓpter ꝓmam desposationis fidez: nõdũ tñ interuenerat solẽnis celebratio nuptiarꝝ. ꝓpter qõ etiam nõdum cõuenerant.

Cõsuetudo q̃ppe erat apud veteres multotiẽs in domo habere desposatas et ꝓ plures dies antecq̃ ꝓuenirẽt carnaliter orationibus vacare. vt patet etiã de Thobia ca. viij. eiusdẽ li. Sed diceres. sequit g̃ q̃ in cõi ꝓpl'o crederet xps fore filiꝰ Joseph. ⁊ q̃ a ioseph fuisset cognita mater dñi ante celebritatem nuptiarꝝ solẽnem. Ad hec respõdet Ambro. sup Lucã dicẽs sic. Maluit inquit dñs aliq̃s de ortu suo q̃ de matris pudore dubitare Hoc est: maluit dñs vt sez in cõi dubitetur de ortu virgiali. putãdo christũ filiũ legitimũ marie ꝓceptum ex ioseph: q̃ vt putareꝯ sez matrẽ adulterasse Unde subdit Ambro. Sciebat eñ dñs tenerã eẽ virginis verecũdiã ⁊ lubricã famam pudoris Hec putauit ortus sui fidẽ matris iniurijs astruẽdã. Hec Ambro. Secũda ratõ ex pte matris est vt ꝓ desposatiõem btã virgo ĩmunis a pena redderet ne sez iudei eã tanq̃ adulterã lapidassent. vt dicit Hiero. Si eñ nõ pepcerũt xpo innocẽti: a fortiori nõ pepcissent matri in odium xpi. Tercia rõ vt mater dei nullo bono priuaret sed habeat ⁊ bonũ virginitatis ⁊ matrimonij et tandem viduitatis. Sed ⁊ insup habeat ĩ hoc maximũ bonũ hũilitatꝭ. vt q̃nto sit maior ĩ oĩbus: tãto fiat ⁊ humilior vt sit mater dĩ et vxor fabri. Itẽ ex pte hũani generis cõueniẽs erat matrẽ dei desposari triplici rõne. Prima est rõ certificatõis. q̃a ex ꝗ magis certificamur ꝓ testimoniũ ioseph spõsi xpm ex virgine esse natũ. Ipe eñ est potior testis castitatis sue spõse cõuiuẽti. Nõ enim talis iustꝰ vir sez ioseph fouisset eã ⁊ filiũ eiꝰ nutritio more: imo dolore iniurie fuissz motus ad vindicãdum obprobriũ: nisi cognouisset eẽ sacramẽtũ diuinũ in ꝗgie et eiꝰ conceptu. Secũda rõ significatõis q̃a ꝓ hoc designat mẽtis vnio ad deũ. q̃a ꝓ hoc vniuersa ecclesia designat: q̃ cum sit virgo: desponsata tñ est vni viro xpo. vt dicit Augꝰ. li. de sctã ꝗginita. Itẽ ꝓ hoc significat salus hũani generꝭ ꝓ lignũ crucꝭ Unde Crist. super Matth. dicit. Ideo ioseph fabro lignario maria desposata fuit: qm̃ spõsus ecclie xps oĩm salutẽ hoĩm opatur erat ꝓ lignũ crucꝭ.

Tercia est rō cōmēdatōis. q̃a p hoc vtrū ꝗ scz virginitas ⁊ mr̃imoniū cōmendat̃ et bonū fore doceť cōtra hereticos hoꝝ alteri detrahētes. ⁊ sic patet Secunda questio.

Ad secundū p̄ncipale vicz Utꝝ vere ⁊ legitime potuerit btā virgo manēte virginitatis ꝓposito despōsari. Videť em̄ q̃ nō. qz ipsa habuit votū ꝓtinētie qd̄ obligabat ad cōtinendū. Spōsalia aūt obligant ad mr̃imoniū ⁊ nubendū. ergo si obligabat se ad spōsalia: venit ꝓtra votū virginitat̃. Itē q̃rit: aut cōsensit in carnalē copulā: aut nō. scz in illa despōsatōe. Si cōsensit: ergo primā fidem irritā fecit. q̃a vt dicit Aug⁹. Virginitatē vouentib̄ nō soluz nubere sed etiā velle nubere dānabile est. Si ꝯo nō cōsensit: ergo nullū fuit matrimoniū. Preterea si dicas q̃ cōtraxit cum adiecta conditione Cōtra. cōditio adiecta q̃ est ꝓtra substātiaz mr̃imonij vel ꝓtra bona mr̃imonij impedit mr̃imoniū. vt si dicat̃: cōtrabo tecū si generationē plis euites. q̃a hoc est ꝓtra bonū plis. vel dicēdo: donec inueniā aliā dignioze et similia. q̃a hoc est ꝓtra substātiā inseparabilitatis. Vel dicēdo: si te p questu adulterādā tradis. ⁊ hoc est ꝓtra bonum fidei. Tales ⁊ sil'es cōditōes si apponant̃: nil agiť. q̃a annullāt mr̃imoniū. xxij. q. iiij. Inter cetera xxxij. q. ij. aliqn̄. ⁊ c. solet q̃ri. extra de conditionib̄ appositis. ca. vl. Nisi p̄terea tal' cōditio remittat̃ et sequat̃ carnalis copula: quia tūc iudicabiť p mr̃imonio fm Ray. ⁊ Thomā Jnno. ⁊ Hosti. q̃ a simili si dicā Cōtrabo tecū vt me nullo mō cognoscas: non videť esse mr̃imoniū. ⁊ p ꝯseq̃ns nec videtur esse mr̃imoniū cui cōtinētie votum est adiectū ⁊ cōditio adiecta. vñ sequiť q̃ nulla fuerit illa inter Joseph ⁊ Mariā desponsatio sub cōditione. In ꝓtrariū est text⁹ euangelicus. q̃a missus est angelus ad virginez despōsatā viro Luce. j. Et in plurib̄ loc̄ ꝯz ipsa fuisse despōsata. Ad q̃stionē ūstā respōdeť fm Pe. ⁊ oēs cōiter doctozes super iiij. dist. xxx. q̃ duplex est pfectio matrimonij. Una q̃tum ad esse: q̃ q̃dem fit p cōsensum verbis de p̄senti exp̄ssum. ⁊ hoc mō inter Joseph ⁊ Mariam vex ⁊ pfectum fuit matrimoniū. Alia est pfectio ex pte operis quod in mr̃imonio fit p carnalis copule cōsummatiōez. ⁊ hoc mō scz q̃tum ad opationem nō fuit pfectum. q̃a actus p̄rius matrimonij est carnalis copula: in quā vt ibidem dicit Tho. virgo nō cōsensit explicite sed implicite a deo certificata. id est si fuiss̄z certificata ⁊ sic virginitatē suā d̄o cōmisisse Licet q̃ q̃tum ad opationē non fuerit inter eos pfectū mr̃imoniū: tamē q̃tuz ad esse fuit verū ⁊ pfectum. q̃a vt dicit Aug⁹. Mr̃imoniuz nō facit copula carnalis sed pactio cōiugalis. ⁊ q̃ facta sint ibi cōiugia pari voto ꝓtinētie. Propterea ⁊ fm Alber. sup mis̄ sus est. ca. xl. ista desponsatio fuit possibilis q̃a licet beata virgo habuit firmū ꝓpositu z et votū ꝓtinētie: poterat tñ ꝓsentire in maritalē societatē: facta tñ diuinitus inspiratiōe vtriq̃z de altero q̃ vellet virgo p̄manere et sic cōsentire in cōiugalē vel maritalē societatem: ⁊ nō in copulā carnalē absolute. vbi aūt videť dicere Aug⁹. q̃ cōsensit in copulam carnalē: nō est intelligēdū absolute. sed sic si deus vellet. Et p hoc soluunť duo p̄ma argumēta facta in cōtrariū. Ad illud aūt de cōditiōe adiecta cōtra substātiā matrimonij: q̃ nō teneat matrimoniū fm iura dicit̃: q̃ intelligēduz est de ꝓditiōe inutili et inhonesta ⁊ illicita. Cōditio aūt vtilis licita ⁊ honesta nō impedit mr̃imoniū. Unde nō est simile voto ꝓtinētie. pcuratio sterilitatis vel euitatio plis aut cōditio separatiōis ⁊ adulteratōis ac similia. cū etiā ꝓiuges post carnalē copulā pñt pari cōsensu votum cōtinētie emittere. ⁊ si emiserint tenētur obseruare. ⁊ sic patet Questio tercia. Ad terciū principale huius p̄mi capl̄i vicz qualis fuerit beata virgo despōsata: ꝓpter simplicioz auditozes libeat eius historiā narrare quā ex diuersis historiographoꝝ dictis recollegi: et q̃tum libuit ad rōnis veritatē reducēdo vbi discrepāt. Hieronim⁹ nāq̃z describēs vitā Marie: ⁊ idez in epl'a ad Cromatium et helindiū. Jacob⁹ de voragine ī sua legēda. Item autoz libri d̄ vita Marie. et ceteri: cōcorditer sentiūt et rōnabiliter q̃ cum beata virgo in tēplo maneret hāc sibi regulam statuerat. q̃ a mane vsq̃z ad terciā oratōibus insisteret. A tercia vsq̃z ad nonā textrino opi vacaret. A nona ab oratiōe nō recedebat: q̃usq̃z angelus apparēs escam sibi dabat. ⁊ sic q̃tidie in dei laudibus p̄manens semp in eius oratione pficiebat. Cunq̃z videret virgines alias in dei laudibus agere: ducebat̃ zelo nimio bonitatis ⁊ agebat:

vt in vigilijs esset omnibꝫ ꝓpior ⁊ prõptior. In sapientia legis dei eruditior: in hũilitate ⁊ oratõe deuotior: et in om̃i virtute perfectior: ac moribus honestior. Hãc irascentẽ nullus vidit: maledicentez nullus audiuit. Oĩs autẽ sermo ita erat gratia plenꝰ: vt cognosceret̃ in eiꝰ lingua esse deus. Semper deũ bñdicebat ⁊ esca que quotidie de manu angeli accipiebat̃ ipsa sola reficiebatur. Que ꝟo a pontificibꝫ tẽpli accipiebat pauperibꝫ diuidebat. Freq̃nter videbant̃ cũ ea angeli loq̃. Si quis vel que ex infirmis vt sanaret̃ tãgeret eaz: eadẽ hora sanabat̃. Visis ergo eius sacris moribꝫ ⁊ virtutibꝫ q̃dã ex põtificibꝫ Abiathar nomĩe: obtulit magnã pecunie partẽ põtificibus vt eam filio suo traderẽt in spõsam. Prohibebat autem Maria hoc a se dicẽs. Nõ potest hoc fieri vt vir accipiat me in vxorẽ: q̃a virginitatez voui dño. votum aũt obligat ad obseruandũ Juxta illud p̃s. Vouete ⁊ reddite dño. Dicebãt põtifices ⁊ affines eius. Deus ĩ filijs colit̃ ⁊ posterꝫ sicut semꝑ fuit in filijs israel. Maria respõdẽs aiebat. Deus in castitate p̃mo omniũ venerat̃ et adorat̃. Naz Abel in castitate placuit deo. ⁊ a fratre occisus coronã virginitatis et innocẽtie obtinuit Deniq̃ helyas assumptus est a deo: quia cum esset in corꝑe virginitatẽ suam custodiuit. Hoc in tẽplo didici ab infantia mea ꝙ summe chara sit deo virginitas. hoc ab angelis reuelatõe certa cognoui: ⁊ ideo virginitatem meã altissimo deuoui. Factuz est aũt. xij. aut circiter etatꝫ annũ: põtifex publice denũciauit vt ꝟgines q̃ in templo instituebant̃ ⁊ etatis tempus implessent domũ reuerterent̃: vt viris legitime iũgerent̃. Cuiꝰ mandato cum cetere paruissent. sola virgo Maria hoc facere nõ posse se respõdit. tuz quia parẽtes sui eam dñi seruitio mãcipassent. tum q̃a virginitatẽ suã dño deuouisset Tũc anxiatus pontifex eo ꝙ nec cõtra scripturã que dicit Vouete ⁊ reddite: votũ infringẽdum putaret: nec morẽ gẽtiũ inducere auderet. senioribꝫ ⁊ pontificibꝫ conuocatis ait. Nostis ꝙ exq̃ templũ istud est fũdatum fuerũt in eo regum filie et ꝓphetarũ sacerdotũ ⁊ põtificum ⁊ magne atq̃ mirabiles extiterunt: que veniẽtes ad etatem legitimã cõiugium adepte iuxta patꝝ prioꝝ vestigia dño placuerũt: A sola Maria nouꝰ ordo agẽdi inuẽtus est que deo vouit virginitatẽ. Quid igit̃ faciemus de ea: cum et votum seruãdũ sit: et prioꝝ nostroꝝ cõsuetudo nõ dimittẽda. Tũc omniũ hec vna fuit sentẽtia: vt in re tam dubia dñi cõsilium quererent. Cum ergo oratiõi ĩsisterẽt ⁊ põtifex ad cõsulẽdum dñm accessisset ad sanctuarium veste sacerdotali ĩdutus Mox de loco oratorij cũctis audiẽtibus vox insonuit dicẽs. Vt quicũq̃ de domo dauid nuptui habiles sine cõiuge essent: singl̃i virgas suas ad altare deferrẽt: ⁊ cuiuscũq̃ virgula germĩasset ⁊ in cacumĩe eius (ſm Esaie vaticiniuz) spũssanctus in colũbe specie cõsedisset: ipse ꝓculdubio esset cui Maria virgo despõsari deberet. Erat aũt inter ceteros viros sine cõiuge Joseph de domo Dauid: cui cũ incõgruũ videret̃ vt virgã afferret. solus ipse virgam ceteris afferẽtibꝫ subtraxit. Cuius ratõem q̃daz dicũt hanc ꝙ scz fuerit senilis etatis: et ideo pro incõgruo habebat ducere tam teneram virginem in vxorem. Huius ergo dicti gratia questio oritur. Utruz Joseph qñ btãm Mariã despõsauit fuerit vetulus ⁊ senex. Et arguit̃ ꝙ sic. q̃a cum ioseph diu ⁊ familiariter cõuixerit ⁊ cohabitauerit Marie virgini ĩ via: in domo: ĩ mẽsa: nunq̃ motus fuit ad libidinẽ. ergo videtur ꝙ fuit senio cõfractus et debilitatus ac frigidus. Nam si fuisset in robore virilitatꝫ cur nõ fuisset motus ad cõcupiscẽtiã. Ad hoc ꝓtinus respõdetur ꝙ ex hoc nõ cõcluditur Joseph fuisse vetulũ. quia hoc ꝙ nõ mouebat̃ ad ꝯcupiscẽtiã: fuit per virtutem spũssancti que plus potest in reprimẽdo fomitem ⁊ cõseruãdo castitatem q̃ seniũ. Fuit etiam ex abũdanti gratia in Maria ꝟgĩe que vt dicit Alexãder de hal'. ⁊ Bonauen. in. iij. dist. iij. q̃uis esset pulcerrima: a nullo tamẽ viro potuit cõcupisci Nec eius aspectus vrebat aut inflãmabat ad cõcupiscendum. sed potius oẽm cõcupiscẽtiam etiã in alijs aspicientibꝫ extinguebat tanq̃ si quidã virgineus ros per oculos eius efflueret et corda omniũ ad castitatẽ moueret. Si adhuc queras. Quare ergo ab ecclesia cõmuniter depingit̃ senex Joseph. Respõdet̃ ꝙ hoc solitum est ad significãdum castitatꝫ virtutem in Joseph. quia etas senectutꝫ est vita immaculata. Sap. iiij. E cõtrario aũt maledictus peccator centũ annoꝝ Esa. lxv

Unde sic pingi solet senex ne homines suspicarent carnale aliq̄d de Joseph ⁊ Maria, vel q̄a vt dicit Orati⁹ Pictoribꝫ atq̄ poetis q̄dlibet fingendi semꝑ fuit equa potestas ⁊c̄. Credendū est ergo q̄ Joseph nō fuit senio confractus, quod ꝓbat̄ Primo ex causa desponsationis vt scꝫ obsequiuꝫ prestaret virgini ⁊ puero Jesu tam fugiēdo in Egiptum q̄ꝫ redeūdo et cōsequēter vsq̄ ad ꝑfectam pueri etatem deseruiēdo. Constat em̄ q̄ ad talia nō fuisset idoneus senio confractus: q̄a talis eget potius vt ei seruiatur q̄ꝫ seruiat alijs, ⁊ sic onerosior potius fuisset Marie q̄ꝫ obsequētior. Secundo quoq̄ ꝓbat̄ ex autoritate Esaie, lxij. Habitabit iuuenis cum virgine et gaudebit spōsus sup̄ sponsam. Glosa interlinear⁹ dicit. Habitabit iuuenis Joseph cū Maria virgine. Uñ debuit esse iuuenis Joseph ad cōmēdandū diuinū miraculū ꝓphetie descriptū de cohabitatōe iuuenis cum virgine. Et q̄niā etas iuuenilis ꝯm Jsido, li. ethimo, xj. īcipit ab anno, xxviij, ⁊ durat vsq̄ ad annū l. Nam dicit q̄ infantia septē annis finit̄. p̄terea pueritia eo q̄ pura d̄r (necdū ad generandū apta) in viris durat vsq̄, xiiij. annū. Inde vsq̄ ad, xxviij, annū durat adolescētia, i. ad gignēdū adulta. Deinde vsq̄ ad l. annū ꝓtendit̄ iuuētus que vulgariter viri litas dicit̄. Tandē senectus vsq̄ ad finē vite. Sequit̄ ergo ex dictis q̄ fuerit Joseph etatis inter, xxviij, ⁊ l. annos existētis, vt iuxta historiā p̄scriptā esset nuptui habilis.

Sed q̄re virgā suam subtraxerit, dicendū q̄ nō ꝓ vetustate sua sed ex humilitate ⁊ castitatis amore, q̄a cum essꝫ iustus reputabat ex humilitate se indignū fieri spōsuꝫ talis ⁊ tante virginis de qua tā mirabilia audiebat cum esset etiam paup̄ faber ligni. Ad historiā itaq̄ ꝓsequendā redeūtes. Cū pōtifex iterato dñm cōsuluisset eo q̄ nil diuine voci cōsonū in virgis allatis sup̄ altare apparere videret. Responsum accepit q̄ solus ille virgam nō attul it cui virgo Maria despōsari deberet. Comperto q̄ꝫ q̄ Joseph nō attulisset: mox eū afferre coegerunt virgam ad altare: que statim floruit ⁊ in ei⁹ cacumine de celo veniēs columba cōsedit. Sicq̄ cum cogeret̄ vt accipiat virginem. Ipse q̄ꝫ se excusaret. Ait ei pōtifex. Joseph time deum ⁊ memēto q̄ fecit Dathan ⁊ abyron ꝓpter inobediētiam quos terra deglutiuit: ne tibi simile ꝯtingat ꝓpter cōtemptuꝫ. Tunc ioseph despōsata virgine per p̄mā fidem ⁊ iuxta morē mācipata statiꝫ gr̄a castitatis ex btā virgine redūdāte adeo ip̄m Joseph repleuit vt oīs motus cōcupiscētie in eo sopiret̄. et obseruatio virginitatis in se et sua sponsa summe desideraret̄, ⁊ sic factū est q̄ mox diuinitus inspiratōe facta vterq̄ de altero q̄. s. in ꝟginitate vellent ꝑmanere cōsenserūt in maritalē societatē: ⁊ pari cōsensu cōtinētiam deo deuouerūt. Credendum est ergo de Joseph q̄ fuerit virgo: vt dicit Aug⁹. libro de cōiugali bono. Tūc pontifex visa tam mira ostēsione dedit ad societatē beate Marie septē virgīes coeuas ꝓ ei⁹ honore ⁊ solacio vt honorifice deducerent eā ad domū Joseph. Accepit ergo ioseph Mariā et deduxit eam ex templo in Nazareth ad domū suam, ꝯm Crisꝰ. statuēs in futurū diem nuptiarū celebrandū. Et sic patet modus despōsatōis.

De angelica legatione Capl'm. II.

Secūdo inuestigabimus modū angelice legatōis: ꝑ modū vicꝫ hystoricū, q̄a de hoc sufficiēter sup̄ actū est sub alio ꝓcessu. Propter eq̄dem simpliciores quibus maxīe placet ꝓcessus hystoricus: vnā hic cōtemplatōnem deuotā inserui quā ab August. sermone p̄mo de annūciatione, atq̄ alijs deuotis cōtemplatoribꝫ colligere possum⁹ vt p̄missam hystoriā despōsatōis fine debito ꝯcludamus. Contēplandū igit̄ est q̄ cum btā virgo in domo vt p̄dictū est sui spōsi nōdū solenni celebratione nuptiaꝝ facta maneret in sola fide despōsatiōis: in oratorio reclusa ⁊ soli deo vacans: legebat scripturas de christo et ei⁹ aduentu. Et p̄cipue vt putatur reuoluebat et conferebat in corde suo illud Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel ⁊ c̄. Aderat tunc dies felicissima qua decreuerat deus mittere filium suum pro redemptione humani generis incarnādum. Ecce autē dicta scripta cum legeret: cepit sentimenta diuine dulcedinis abūdantius solito corde expiri. Et ex intimis medullis cordis cepit eructare ⁊ dicere hmōi ⁊ similia verba. O deus p̄ris nostri Abraam ysaac ⁊ iacob vtinam saltez semel videre mererer ipsam virginem que cō

ceptura est tuum filium christum venturuz vtinā vel minimū seruitiū ei impendere digna essem, certe oīa relinquēs ei in ancillaz humilē me exhiberē, putasne supuiuam: putasne videbo: putasne hic me īueniet illa sacra natiuitas. O si tm̄ semel admitterer vt eius puulū filiū nascituꝝ osculari ⁊ amplexu dulci fouere quirem. Tūc cepit ardētissimo desiderio lachrimis abundanti⁹ ꝓfusis flāma deuotionis eius cor exurēte: oculis ⁊ vultu in celū eleuatꝫ dicere. O clemētissime deus qui nos creasti miserere homini ꝑdito. Aperi celos ⁊ descende. veni dn̄e et noli tardare: sicut ꝓmisisti patribꝫ nostris te venturū ⁊ tuum filium daturum. ostēde nobis dn̄e misericordiā tuam ⁊ salutare tuum da nobis ⁊c̄. Sic ea orāte sancti q̄z patres nō cessabant de limbo clamare ⁊ orare ac dicere. Memēto nostri dn̄e in beneplacito tuo: visita nos in salutari tuo. Tūc pijssim⁹ de⁹ sciens adesse tempus p̄finitū q̄ mitti debebat christus locutus est ad angelū gabrielē hec ⁊ similia verba que beat⁹ Augustin⁹ in sermone q̄ supra ꝓsequit̄ dicens. Legatum oportet nos mittere ad spōsam ꝑ quē epl'az dirigamus ⁊ eius ꝯsensum req̄ram⁹. O gabriel tu es ad id idoneus: minister g̊ efficito terribilis sacramēti. Ad req̄sitōem errantis Ade a meis debeo descēdere sedibus. Latere aūt volo oēs celestes virtutes. Tibi soli pādo secretū: ad virginē Mariaz ꝑge ad mei filij dignū habitaculū ⁊ denūcia ei mee p̄sentie imbrem. Primā ei vocē gaudiose salutatōis ꝓclama dicens Aue gr̄a plena ⁊c̄. Audiuit hec angelus et intra se cogitabat: dicens. Stupēdū est hoc miraculū qm̄ deus terribil' ⁊ incōprehēsibil' oībꝫ ꝟtutibꝫ angelicꝫ: vni puelle repromittit sui habitaculi p̄sentiā: ⁊ q̄ euam cōdemnauit: eius familiam glorificare intendit. Dixit g̊ angelus ad deū: dn̄e oīpotēs: quō tuā annūciabo p̄sentiam puelle, te em̄ celi ⁊ terre nō capiunt fines: ⁊ quō vterus capiet virgine⁹. aut quō feret Maria ignē ⁊ gloriā tue maiestatꝫ. Et dn̄s ait. Si lesit ignis p̄sentia in solitudine rubum: ledet ⁊ mea p̄sentia virginalē vterū vade ⁊ iussa ꝑfice ethereas rumpe sedes. et dic Marie ꝙ ei vnicū meū do filiū vt sit ipsa mater cui sum ego pater At ne dubitet fienda que mando: spiritus implebit eius aluū ⁊ animū: iā mūdo ꝑdito succurrere volo: et virgini ipsi munera hec dono: iam nō dicat̄ viuētium mater eua sed Maria ipsa regina: ipsa erit dn̄a mundi: ipsa mater veri dei ⁊ hominis: ipsi⁹ erit regnū totū cui⁹ fili⁹ possidet celum. Tunc Gabriel tremefact⁹ imperijs mox volatu rapido ꝑtrāsijt astra nubesq̄z ⁊ aerꝫ spissitudinē celer adit. Radiansq̄z magno lumine: oraculū ingredit̄ ꝟginis clausuz: ⁊ genuflexo salutauit. Aue gr̄a plena dn̄s tecum bn̄dicta tu in mulieribꝫ.

Ad hec virgo expauescēs de lumine: reuerenter ab oratione assurgit ⁊ capite inclinato humillime stans: turbata est in sermone eius: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio. Non tam de angelica visione curabat qm̄ angelos videre solita erat. sed magis de salutatione inaudita cogitabat et in corde dicere poterat. Quid est hoc dn̄e deus vt taz excellenti salutatione ego pauꝑcula meruerim salutari, cepitq̄z pauere p̄ verecūdia virginali rubore ꝑfusa. Ait angel⁹. Ne timeas maria ⁊c̄. quia nō timorē sed amorē maximū veni euāgelisare. Noli timere sed hoc certū habe quia inuenisti gr̄am apud deuz nō solum ꝓ te sed ꝓ toto genere hūano. gratiam inquā quaz homo amiserat per culpā tu inuenisti: multo felicius ⁊ ꝑ teip̄am recuperata est excellentius. Ecce em̄ concipies in vtero et paries filium et vocabis nomen eius Jesum. hic erit magn⁹ ꝓpheta ⁊ homo magnus in oꝑibꝫ mirandis: q̄ ab eterno est magnus deus: ⁊ filius dei altissimi in veritate vocabit̄. Et dabit illi dn̄s deus sedem dauid patris eius nō quidem sedem regni temporalis: quia regnuz eius nō est de hoc mundo, sed sedē spūalis regni ⁊ celestis hierusalem: quod significat̄ ꝑ regnū Dauid: sicut ⁊ celestis hierusalem per tꝑalem significat̄. Et regnabit in domo Jacob hoc est super oēs electos. Om̄s em̄ filij Jacob a sanctis doctoribꝫ sunt inter electos cōputati: ⁊ regni eius nō erit finis, q̄z ipse nō solum inq̄ztum deus sed etiā inq̄ztū hō de te o Maria incarnat⁹ regnabit in eternū nō solū super hoīes: sed etiā sup angelos. O felix maria, o gloriosissima dn̄a ausculta ⁊ diligēter in corde tuo rumina quāta tibi nūc nūciet̄ gl'ia. Quia inquit ecce ꝯcipies nō sicut alie mulieres in vtero ab extrinseco, i. viro. sz in vtero tanq̄z vere ꝟgo cōcipies et paries nō cuiuscunq̄z meriti hominē sed verum dei fi

liũ angelorꝫ ⁊ hominũ dñm regnãtẽ in eternum. Vñ ait Maria. quõ fiet istud qm̃ virum nõ cognosco. Nõ dubito verbũ tuum implẽdũ: sed cupio scire expssi⁹ sacrm̃, certa em̃ sum de facto sed q̃ro de cõcipiẽdi ⁊ fiendi modo: qm̃ virũ nõ cognosco, i. nõ ꝯgnoscere, ꝓpono. q̃a iam virginitatẽ voui dño.

Tũc angelus declarãs modũ dicit. Spũs sanctus supueniet in te: non putes maria q̃ tu cõcipias hũano mõ: sed diuino, quia virtute spũssancti supueniẽtis in te q̃ nõ solu⁹ mẽtem illã sed etiam vẽtrem sctificabit et dignissimũ deo habitaculu⁹ ꝑparabit ⁊ virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. sic em̃ erit in te ꝏ filius q̃ est dei virtus et sapia q̃ sub vmbra carnis latebit ÿtus diuinitatis. ideoq̃ ⁊ qõ nasceꝯ ex te sctm̃ vocabiꝯ filius dei nõ adoptiuus sed p̃ naturã. Noli g̃ o virgo bñdicta in mulieribꝫ extimare q̃ ÿginitatẽ amittas in cõcipiẽdo, sed potⁿ⁹ eã auctã ⁊ magis sanctificatã habeas. Et vt certior fias: ecce Elisabeth cognata tua ⁊ ipsa cõcepit filiu⁹ in senectute sua ⁊ hic mensis sc⁹ marci⁹ in q̃ nũc currũt tpa est sextus illi ꝯceptui Elizabeth. q̃a in mẽse septẽbris cõcepit a quo vsq̃ ad marciũ sunt sex mẽses: q̃ sc⁹ elisabeth vocaꝯ sterilis a iuuẽtute sua: vt scias q̃a de⁹ qui supra naturã ꝯceptũ dedit sterili: daturus est ⁊ tibi virgini supra natura⁹: qm̃ de⁹ oĩpotẽs est et ideo nõ erit impossibile apud deũ omne verbũ, i. factum. O felicissima maria noli morari: en seculũ omne captiuũ tuu⁹ expectat assensum. respõde cito ⁊ suscipe ꝏ filium. Tũc maria genua flexit ⁊ manus leuauit ⁊ hũillime rndit. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm ÿbũ tuu⁹, ⁊ statim ÿtute diuina cõcepit filiũ dei: mox tota trinitas in ei⁹ vterũ ingrediẽs dei filiũ incarnauit. O igiꝯ aia fidelis ꝯsidera nũc ⁊ pẽsa quanta dei tui erga te charitas extitit vt dignareꝯ p̃ te in vterum virgis descẽdere. Cõtemplare etiã q̃nta Marie hũilitas. q̃a cum esset mater dei ancillam hũilem se nomiauit. O q̃d putas quãta tũc dulcedo mẽte⁹ virgis repleuerat cum deo plena erat, cum se matrẽ oĩpotẽtis dei esse sentiebat. cum ⁊ virginitatis glia p̃ manẽte ꝯcipiebat. O aia mea vtinã vl scintillã huius diuĩe suauitat⁹ tibi infundi meritis beate virgis posses ĩpetrare.

Tercio vidẽdum est de modo materne iocũdiationis, i. modis ⁊ q̃ꝫ multipliciby gaudijs fuerit iocũdata beata virgo in hac sui filij cõceptione. Hoc em̃ scire duote mẽtes cupiũt vt ad memoriã tãte iocũditatis speciales orõnes exhibeãt beate virgini eã flagitãdo p̃ hec gaudia quatinus dignet intercedere p̃ eis apd filiũ. Breuiter g̃ sua gaudia pstringẽdo nota ad numer⁹, xij, stellar⁹ in corona capit⁹ beate virgis, xij. gaudia eam habuisse in hac filij dei cõceptõe. Primũ gaudiũ habuit q̃a fuit pfectissime sctificata, ps. Sãctificauit tabernaculũ suũ altissim⁹. Secũdu⁹ gaudiũ habuit q̃a in gra et eius plenitudie fuit ꝯfirmata ⁊ ꝯsũmata, vt dicit Hiero. in sermone de assumptõe. Unde et Rich. de sancto victore in expositõe. Ecce virgo cõcipiet li. iij. dicit q̃ tãtam plenitudiẽm gre deus anime beate Marie indidit quãtam eã p̃ futuro mereri cõspexit. Sic em̃ fuit ĩ gra cõfirmata in hac sui secunda sctificatõne q̃ post hoc nõ habuit potẽtiã peccãdi, vt dic̃ Bonauẽ. sup. iij. sentẽtiar⁹, dist. iij. ⁊ Alex. ꝏ bal. iij. parte. q. lxxxviij. Hecnõ Rich. ꝏ media villa sup. iij. dist. iij. q. viij. Terciũ gaudium habuit q̃a donis spũssctĩ super oẽm creaturã puram excellẽtius fuit repleta. Luce. j. Spũsctũs supueniet id est supra q̃ꝫ ĩ alijs creaturis veniet in te vt exponit lyra.

Quartũ gaudium q̃ de pseuerãtia ĩ gra et stabilitate finali fuit certificata. Hoc em̃ habuit magdalena. Luc. x. Maria optimã partem elegit q̃ nõ auferet ab ea in eternu⁹. Hoc habuerũt ⁊ apli sciẽtes spũmsctm̃ p̃ mãsur⁹ in eis in eternũ. Job. xiiij. Itẽ habuit etiã Paulus apl'us Ro. viij. Certus inq̃t sum q̃ neq̃ mors neq̃ creatura separabit nos a charitate q̃ est in christo, ergo hoc nõ debet negari a virgĩe, q̃ fm Bern. ⁊ Damas. priuilegia gra⁹ alijs cõcessa ab ipsa negari nõ debẽt sed ꝯcedi. Et hãc certitudinẽ ꝏ p̃seuerãtia habuit vel hre potuit diuina ĩspiratõne vel reuelatõne aut alio modo ꝯgruenti. Quintũ gaudiũ habuit, q̃ manente virgĩtate est sine omni corruptõe grauidata: A seculo em̃ nõ fuit tale auditũ vt virgo eẽt et mr: sicut dicit Origenes, ⁊ ideo de honore summe ⁊ singularis virginitat⁹ maximũ gaudium habuit. Sextum gaudiũ. quia fuit a spũsancto fecũdata ⁊ filio dei inhabitata. ꝓterea fuit q̃ntum possibile est in pnti vita dulcedine spũssancti ineffabiliter sup

oēs recreata p̄gustatione diuine suauitatis de q̄ p̄s. Quā magna mltitudo dulcedinis tue dñe quam abscōdisti ti.te. Et Sap.xij. O q̄ bonus ⁊ suauis est domīe spūs tuꝰ in nobis. Et certe mlto excellētiꝰ in Maria.

Septimū gaudiū.qꝛ luce diuīa fuit irradiata. sentiebat em̄ se lumīe ꝓphetie illustratā diuīo lumīe eā irradiāte. vnde ⁊ cāticum edidit Magnificat aīa ⁊c̄.in q̄ triplr ꝓpheuit.s.de p̄senti p̄terito ⁊ futuro. Item sentiebat etiā ex diuīo lumīe sacre scripture misteria sibi reuelata ⁊ sciētiarū profunda ⁊c̄. Octauū gaudiū qꝛ fuit sibi vt pie credit̄ d̄i facies reuelata:quod certe credi pōt verbo in eius vtero cōmorāte esse factum. Si em̄ paulo ⁊ moysi cōcessum est diuinitatē vidisse vt dicit Augꝰ.multo magis marie: cuꝫ a nullo illustriū supet̄ s̄m Damas. Nonuꝫ gaudiū.qꝛ fuit mr̄ dei vocata ⁊ effecta quo nil pōt dici maius ad virginis honorē.et h̄ solo posito ꝙ sit mater d̄i sequit̄ ꝙ ip̄a sit purissima.qꝛ deus in mūdissimo habitare dignat̄. Item sequit̄ ꝙ sit d̄o acceptissima.q̄a ipsa sola hāc apud deum inuenit gr̄am. Itē sequit̄ ꝙ sit om̄i laude dignissima. quia ip̄a sola p̄ alijs hac gloria decorat̄. Item ꝙ fuerit deo familiarissima ⁊ diuina consolatiōe plenissima:aīaq̄ eius ꝑfectissima:⁊ oīb̄ creaturis ipsa amātissima quia genuit creatorē mūdi. Decimū gaudiū ꝙ redēptio humani generis ⁊ reꝑatio fuit ea mediāte inchoata ⁊ īpleta.ꝓpter qd̄ sciebat ꝙ ex h̄ beatam ipsam dicerēt oēs generatōes:ipsa teste in cātico Iu.j. Ex hoc q̄ꝫ sciebat ꝙ ipsa eēt mediatrix ⁊ aduocata hūani generis ꝯstituta apud deū.⁊ ꝙ ipsa foret mr̄ gratie ⁊ mater miscd̄ie:materq̄ salutis eterne in oībus sctīs ⁊ electis.et idcirco summū ex his gaudiū cor eius cōcipiebat. Undecimū gaudiū habuit ꝙ carnis sue portio ī xp̄o fuit diuinitati vnita ⁊ sic in ea ac ꝑ eam hūana natura summe dignificata. In hoc q̄ꝓpe maximū gaudiū habebat.qꝛ sciebat ꝙ oēs angeli ⁊ homīes oēsq̄ creature adorare deberēt carnem de ea sumptā in xp̄o ⁊ ꝑ cōsequēs ī ipsa ⁊ de ipsa scꝫ btā virgine deum eternalr oēs laudarēt bñdicerēt glorificarēt:di.illud quod canit eccl'ia. Bñdictus es dñe deꝰ in throno regni tui.i.in btā virgīe vel carne d̄ ea sumpta. Duodecimū gaudiuꝫ habuit ꝙ ipsa fuit sup̄ oēs creaturas exaltata gratia meritis ⁊ gloria. Ex hoc maximū habuit gaudiū sciens ꝙ intātum fuerit exaltata ꝑ hāc filij dei maternitatē vt ip̄a esset regīa celoꝝ:dña angelorū:imꝑatrix totius orb̄. Et qd̄ maius est ꝙ deum sic ꝑ oīa sibi cōdescēdentē haberet ⁊ obtemperātem tanq̄ filiuꝫ ad nutum obediētē. Et oīs potestas ei data esset in celo ⁊ in terra vt q̄cq̄d vellet valeret impetrare ⁊efficere vt dicit Bern̄. Sciens etiā ꝙ ei deseruirent tanq̄ dñe oēs angeli et oēs sctī ac vniuersa creatura mūdi ⁊c̄. O q̄s igit̄ possit extimare. q̄s valeat cōprehēdere et sufficiēter pēsare quanto gaudio iocūdabat̄ cor virgineū btē Marie ꝓ filij sui cōceptione cum sciebat ⁊ exꝑimentali gr̄a sentiebat se esse ꝑ hoc plene sctīficatā: in gr̄a cōfirmatā:donis spūssancti sup̄ oēs repletā: et d̄ salute ac gl'ia eterna certificatā. O fidel' aīa ingredere in cor bñdicte virgīs ⁊ vide saltē aliquātulum quāta suauitate leticie spūalis abūdet ꝓ his bonis excellentissimis cuꝫ et insup̄ sentit se in virginitate integra spūisancto fecūdatam ⁊ eius incredibili dulcedine cōsolatam diuīa luce irradiatā ac visione diuinitatis summe delectatā ⁊ deo plenam. Sed ⁊ q̄d putas quāto dulcore cōsolationis diuine sit delibutum eius cor cum agnoscit se esse matrē dei purissimā dilectissimā ⁊ om̄i laude dignissimaꝫ.mediatricēq̄ ⁊ aduocatam generis huani apud deuꝫ:sui sanguīs portionē vel carnis in christo diuinitati vnitam ⁊ ab oīb̄ creaturis adorādā. sup̄ oēsq̄ se exaltatā ⁊ mūdi dñam effectam Mirat̄ certe de his maria ⁊ exultās in spū in deo salutari suo: leta gestat filium dei in vtero Et q̄d ipsa dicat in hoc indicibili suo gaudio:audiamus hoc ꝑ certo qd̄ canit ecclesia Cōgratulamini inq̄t mihi oēs q̄ diligitis me:quia cū essem paruula placui altissimo ⁊ de meis visceribꝫ genui deum ⁊ hominē. Cōgratulamini marie omnes angeli archāgeli throni et queq̄ celestes virtutes. Cōgratulamini oēs sctī patres p̄riarche et ꝓphete:reges ⁊ p̄ncipes populi. Cōgratulamini oēs gētes diuites ⁊ paupes:viri ⁊ mulieres:pueri ⁊ senes Cōgratulamī inq̄t oēs Maria q̄ me diligitis vt ⁊ a me diligamini et de gr̄a mea repleamini. Gaudete vna mecum oēs mei deuoti ⁊ affectuoso corde mihi seruiētes.qꝛ ecce deum vestrū ꝓ dilectōe vestra hoīeꝫ factū meo gesto in vtero. Gau

dete qz meo saluifico ꝓceptu ꝑsto est vobis salus et gloria sempiterna Amen.

¶ Pars septima huius primi libri agit de diuine incarnatõis apparitõe z ꝓfectiõe atq; mirabili cõditione vt patebit.

Ecce cõcipies et

e paries filiuz z vocabis nomẽ eius Jesuz. Uerba sunt angeli annũciantis dei z dñi nostri Jesu christi conceptum salutiferũ ipsi benedicte virgini, z scribunt Lu.j.ca. In quibus q̃dem verbis datur intelligi q ipsius amorosi dñi nostri Jesu xpi cõceptio est summe admirabil: amabilis: z putilis. Admirabilis q̃ppe qz quẽ celi cape nõ poterãt vnius puelle clauditur vtero. Hoc est illud nouũ Hieremie vaticinio ꝓphetatũ cap. xxxj. Nouum inq̃t faciet dñs sup terram femĩa circũdabit virum. id est christum. de quo Bern. in q̃dam sermone exclamans ait. O venter capacior celis. diffusior terris: qui illum ꝓtinere valuit q̃ tribus digitis molẽ terre appẽdit. Origenes q̃z dicit. Quis vnq̃z audiuit talia vt mater sit z virgo: deus sit factus homo. A seculo non est factũ tale vt portitor orbis portaret manibꝫ femineis. z q̃ oĩa continet angustia cõtineat vteri virginalis. Item ista cõceptio est summe amabilis qua p nostro amore verbũ caro factũ habitauit in nobis: supmus oĩm ĩmortalis et impassibilis deus p nostra dilectione factus est minoratus ab angelis: passibilis z mortalis homo. os nostꝫ caro et frater nostre infirmitatis particeps. Quid nẽpe mihi amabilius q̃z q deus meus factus est caro et frater ac ꝓpinquus meus. ꝓterea Bern. dicit. O felix Maria q̃ntum te amare debemus p quã talem fratrẽ habemus. Et itez. Puto inquit q iam mespnere nõ poterit deus cũ sit os caro z frater meus. Denicq̃z ista incarnatio vel cõceptio est summe vtilis q̃a p eã saluati et liberati ac summe dignificati sumus: et oĩe bonũ qd amisimus p peccatũ: per hãc diuinã incarnatõem recupauim⁹. Hinc Bern. in sermone quo supra dicit O maria btãm te dicẽt oẽs generatiões ex hoc. i. ex tua dominica ꝓceptione. qz oĩbꝫ generatõibꝫ vitã et gl̃iam inuenisti. Hec ille. Ista angel⁹ annũcians in ꝑmissis verbis insinuat. ꝑmo q̃dem admirabilitatem cõceptõnis: cum ait. Ecce cõcipies. Ecce enĩ quoddã nouitatis inaudite signũ est demõstratiuuz. Secũdo amorositatẽ cum subdit. et paries filiũ. Filium inquã dei ꝓm diuinitatem et filiũ tuum ꝓm hũanitatem: q̃d amoris est expressiuum Tercio vtilitatem qz addit: et vocabis nomen eius Jesum: in quo nomĩe saluatõnis vtilitas exprimit. quia Iesus saluator interpratur. Math.j. Ipse enĩ saluum faciet populum suuz a pctis eoz. Itaq̃z in ꝑsenti sermone de hac dñica cõceptõe loquẽtes: tria ꝑncipalia misteria declarabimus.

Primũ misteriũ de appropriatõis.
Secundum dicit ꝓfectõis.
Tercium dicit admirationis

Articulus primus de eo q christi incarnatio z ꝓceptio in viginis vtero facta attribuitur in sacra scriptura spirituisancto.

¶ Capitulum. I.

Primũ itaq̃z mi

p sterium de hac cõceptiõe declarandum dicitur appropriatiõis. id est q ista sacratissima ꝓceptio appropriat spũisctõ. sic ptz Math.j. Quod in ea natũ est de spiritusancto est. et in pluribus locis scripture istud accipitur. propter quod z in symbolo dicit. Qui cõceptus est de spiritu sancto zc. Unde et angelus dixit ad virginem (cum quesisset quomõ fiet istud zc.) spiritussctũs inq̃t supueniet in te zc. Circa ꝗ itaq̃z misteriũ vt intelligibilius z simplicius ꝓter populum simplicis ingenij ꝓcedatur tres ꝑcipue virtutes ĩtroducunt theologice. Primo veritas q tota trinitas operata est et fecit hãc domini nostri Jesu conceptionem seu incarnationẽ. Secũda veritas q sola ꝑsona filij absq̃z ꝑsona patris z spũssancti assumpsit humanã naturam p hanc cõceptionem. Tertia veritas q ista conceptio christi magis attribuit spũisancto q̃z pri z filio p appropriatõz zc. Prima inquam veritas est q tota trinitas operata est z fecit hanc incarnatõem dñicã. Hec veritas ꝓm doctores sup tercio sniarꝫ dis. iij vicz Tho. Rich. petꝫ aureoli z Bonauen. dist. v. eiusdẽ: aliosq̃z cõiter doctores oñdit

Primo autoritate.
Secundo vsu scripture
Tercio inductiua declaratõe

Primo q̃dem autoritate Dioni. ij. ca. de di.

nominibꝫ dicẽtis, ꝙ om̃e nomẽ dei opatio-
nem in creatura designãs cõiter cõuenit to
ti trinitati: licet attribuat̃ alicui ꝑsone ex sin
gulari causa. Itẽ autoritate Augustini, j. de
trini. dicentis. Indiuisa sunt opa trinitatis
Quicq̃d ergo opat̃ vna ꝑsona opat̃ et alia:
cum ꝑsone sint indiuisibiles: Et sic xp̃i in-
carnatio a tota trinitate est causata. Secũ
do ostẽdit̃ ex vsu scripture sic q̃ppe scriptu-
ra vtit̃ ꝙ aliqñ hoc op⁹ ĩcarnatõis attribuit
pr̃i, vt ibi Gal. iiij. Vbi venit plenitudo
tp̃is: misit deus filiũ suũ factum ex muliere.
Aliqñ ꝟo attribuit̃ filio Joh. xvj. Exiui a
patre ⁊ veni in mũdũ. Aliqñ ꝟo spũisancto
vt Math. j. Qđ in ea natũ est đ spũsancto
est. Et hoc ideo q̃a opus incarnationis fuit
maxĩe potẽtie: sapĩe: ⁊ bonitatis. q̃ tribꝫ ꝑso
nis attribuunt̃. ⁊ ideo claret ꝙ oẽs tres ꝑso
ne opate sunt istam incarnatõem. Tercio
quoqꝫ ostẽdit̃ inductiua declaratõe, quia in
hac incarnatõe manifestat̃ dei patris potẽ-
tia. Primo in hoc ꝙ maxime distãtia. s. na-
turã diuinã ⁊ humanã cõiunxit. Secũdo
in hoc ꝙ suũ filiũ vnigenitum nobis dedit
Joh. iij. Sic deus dilexit mũdũ vt filiũ su
um vnigenitũ daret. Tercio quoqꝫ in hoc
ꝙ corpus xp̃i subito ⁊ in instanti ꝑfectũ ef-
fecit. Itez filij dei operatio manifestatur
Primo q̃ꝫtum ad sapĩam inq̃ꝫtum cõueniẽ
tẽ modũ repatõis inuenit ꝯtra diaboli astu
tiã ⁊ deceptionẽ. Job. xxvj. Prudẽtia eius
ꝑcussit suꝑbũ. Secũdo q̃ꝫtuz ad iusticiã in
eo ꝙ ꝑ modũ satisfactõis redemit gen⁹ hu-
manũ. Tertio q̃z q̃ꝫtum ad carnis nr̃e susce
ptionẽ quã sibi vniuit. Itẽ spũssancti ope
ratio manifestat̃, quia ipse matrẽ virginẽ ꝑ-
uenit ⁊ sanctificauit. Secundo q̃a carnem
christi in ei⁹ vtero formauit. Tercio q̃z bo-
nitas spũssctĩ manifestat̃ inq̃ꝫtum ꝓprij plas
matis nõ despexit salutẽ. Ecce igit̃ patet ꝙ
tota trinitas simul fecit hãc incarnatõem et
q̃libet ꝑsonaꝝ aliq̃d opata est in ea.

Secunda veritas ꝙ sola ꝑ Cap. II.
sona filij absqꝫ ꝑsona patris ⁊ spũs
sancti humanata est vl' hũanã na-
turam assumpsit in hac cõceptione, iuxta il
lud Joh. j. Verbũ caro factũ est ⁊c. Et Lu.
j. Filius altissimi vocabit̃ ⁊c. Nã licet potu
erit q̃libet ꝑsonaꝝ diuinaꝝ carnẽ assumere
nõ tñ decebat vt pr̃ assumeret vl' spũssctũs
sed solus filius, vt de hoc rõnes plures po-
site sunt supra parte. j. ar. ij. ca. iij. Qđ si for
te dicas. Ego nõ capio quõ hoc fieri possit
vt vna ꝑsona incarnet̃ sine alia cũ ꝑsone di
uine sicut sunt ĩdiuisibiles ⁊ inseꝑabiles: ita
⁊ inseꝑabil'r opant̃. Ad qđ rñdet̃ ꝟm do-
ctores suꝑ tertio sñiaꝝ: ꝑcipue ꝟm Bonauẽ
turã dist. j. q. j. arti. ij. Et ꝟm Franciscũ ma-
ronis Richardũqꝫ ꝙ absqꝫ dubio vna ꝑso
na incarnari potest ita ꝙ alia nõ incarnet̃.
vt docet Augustin⁹ ꝑmo libro de trinitate
et opis euidentia manifestat, quia solus fili
us dei christus est incarnat⁹. Nam assum-
ptio carnis terminat̃ ad ꝑsonã et nõ ad di-
uinã essentiã. ⁊ sic sicut vna ꝑsona ẽ alia ab
altera: ita vni ꝯuenit aliq̃d qđ nõ conuenit
alteri scꝫ ipsa incarnatio. Hoc aũt posse fie-
ri ostẽdit̃ tripl'r. Primo scripture autori-
tate, quia sacra scriptura in multis locis di
cit filiũ mitti a patre, nunq̃ꝫ aũt legit̃ pater ẽ
missus, sicut ergo mitti põt cõuenire vni ꝑ-
sone sine alia: ita ⁊ ĩcarnari: cum incarnari
nõ aliud sit q̃ꝫ in carnem mitti. Secũdo
ostẽdit̃ rõne ꝟm Bonauenturã tali. quia in
carnatio est vnio in ꝑsona, ergo si alia est ꝑ-
sona patris alia filij alia spũssancti, videtur
ꝙ si vnio sit in ꝑsona vna: nõ sit necesse fie-
ri in alia ⁊ si vnio potest fieri simil'r ⁊ incar-
natio. plures rõnes de hac causa breuitatis
ꝑtrãseo. Tercio ostẽdit̃ similitudĩe ⁊ exẽ-
plo. Et de hoc ꝟm Augustinũ vbi suꝑ po-
nit̃ talis similitudo. Sicut si tres artifices
fabricarẽt vnã loricã de q̃ vn⁹ solus eorum
armaret̃. Itẽ si tres puelle faciãt vnã cami
siã ⁊ induãt tm̃ vnã eaꝝ ipsa camisia. Ecce
lorice vel vestimẽti operatio ⁊ induitio est a
tribus: nõ tamẽ tres induuntur sed vna so
la. sic incarnationẽ christi operate sunt tres
ꝑsone ⁊ tñ vna sola đr incarnari. Itẽ aliud
exẽplũ addit̃. Videm⁹ ꝙ in flore vel pomo
simul sunt hec tria odor sapor color. ⁊ tamẽ
vnũ sentiri põt sine alio. q̃a cũ odorat̃ sentit̃
tm̃ odor, vl' cũ a remotis aspicit̃ sentit̃ color
sine sapore ⁊ odore. Itẽ cum in corpore sint
tria: linea suꝑficies ⁊ corpus: tm̃ superfici-
es coloratur. Item in igne cum sint tria. scꝫ
substantia ignis: splendor ⁊ calor. si oppona
tur speculũ: solus resplẽdor relucet in specu
culo, et plura alia exempla de hoc possunt
ꝓduci. Deus ergo multo magis hoc potu-
it vt vna ꝑsona incarnaret̃ sine alia.

Capitulum, III.

Tercia ꝟitas ꝙ ista xp̄i cōceptio magis attribuit̄ spūisancto q̄ꝫ patri et filio ꝑ appropriationē Licꝫ vt dictū est tota trinitas fecerit eā Et ideo cōgruēti⁹ d̄r ꝙ ꝯceptus sit xp̄s de spūsancto q̄ꝫ d̄ deo patre. Licet em̄ ꝯceptio xp̄i sit opus triū ꝑsonarū. ⁊ ideo appropriari pōt trib⁹ ꝑsonis ꝟm diuersas cōsideratōes. Nā patri attribuit̄ auctoritas huius incarnatōis vel cōceptiōis. qꝛ ipse misit ⁊ dedit filiū q̄ auctoritate patr⁹ carnē assumpsit. Filio q̄ꝫ attribuitur ipsa carnis assumptio. et spūisancto corporis xp̄i formatio. Tñ scriptura appropriat spūisctō hanc cōceptōem magis q̄ꝫ alteri ꝑsonaꝝ Et hoc ꝟm Tho. in tercio scripto sniaꝝ dist. iiij. ar. j. q. j. aliosq̄ ꝯcorditer doctores. triplici rōne. Primo rōne bonitatis ⁊ charitatis. Secūdo rōne liberalitatis. Tercio rōne sanctitatis. Primo inquā rōne bonitat⁹ ⁊ charitat⁹. Nā vnaq̄q̄ꝫ opatio diuina magis est appropriabilis alicui ꝑsone ꝟm ꝙ in ea magis manifestat̄ attributū quod illi ꝑsone appropriat̄. sed bonitas ⁊ charitas appropriat̄ spūisctō. Spiritussanct⁹ em̄ est charitas ⁊ amor p̄ris ⁊ filij. vt ait Aug⁹. li. vj. de trini. ⁊ allegat̄ a magistro in p̄mo sniaꝝ dist. x. Uñ ⁊ Hiero. super. xliiij. p̄s. ait. Spūssanct⁹ nec pater est nec filius: sed dilectio quā habet p̄r in filiuꝫ et filius in patrē. hec li. sniaꝝ vbi supra. Ex maximo aūt amore ⁊ bonitate d̄i ꝓuenit vt filius d̄i carnē sibi assumeret in vtero virginis. Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filium suū vnigenitū daret ⁊c̄. ergo mag⁹ spūisancto appropriat̄ ista ꝯceptio. Secundo rōne liberalitatis: vt em̄ ostēdat̄ ꝙ nō ex aliquib⁹ merit⁹ sed ex sola liberalitate et gr̄a filius dei carnē assumpsit. ideo spūisctō qui est ipsa gratia ꝯceptio xp̄i attribuit̄. vt Augustin⁹ dicit ī Enchiridion. Hoc est qd̄ ait apl'us. Nō ex opib⁹ inq̄t iusticie q̄ fecimus nos sed ꝟm suā misc̄diam saluos nos fecit. Ad Titū. iij. Tertio rōne sctītatis. Naꝫ spūssanctus est spūs sctīficatōis. vt d̄r Roma. j. Et ideo sicut alij ꝑ spūmsctm̄ sctīficātur spūaliter vt sint filij d̄i adoptiui: ita xp̄s ꝑ spūmsctm̄ est in sanctitate ꝯceptus: vt eēt fili⁹ dei naturalis. ⁊ ꝓpter hoc angelus post q̄ꝫ p̄miserat: spūssanct⁹ supueniet in te: conclusit dicēs Ideoq̄ et quod nascet̄ ex te sanctum vocabit̄ filius dei. Luce. j. Ex oīb⁹ itaq̄ꝫ p̄missis colligere possumus et agnoscere quāta charitate deū nostrū et dñm Jesum christuꝫ diligere debeamus: vt ei ꝑ tāta sua circa nos charitate ⁊ liberalitate retribuere valeam⁹ ꝓ nostro modulo vicē reamatiōis Quis enim nō studeat reamare se amantez deum ⁊ q̄dem summe bonū ⁊ amabilē: summa beneficia largiētē: ꝑpetua charitate nos diligentē: et in eterna beatitudine ꝑpetua felicitate p̄miantē. O anima mea vtinā te excuteres de puluere: vtinā mente pia recogitares quantum te dilexerit deus vt se dederit pro te ⁊c̄.

¶ Articulus secundus de ꝑfectōne diuine incarnationis ⁊ conceptionis christi.

¶ Capitulum. I.

Secundū misterium declarandum de ista sacratissima cōceptōne domini nostri dicitur ꝑfectōis. Ubi ostendit̄ quāta perfectione sit cōceptus dominus Jesus in vtero sacratissime virginis Marie. Ubi nota ꝙ licet christus ml'tiplici ꝑfectione sit cōceptus. tamen vt eas compendiosius perstringamus: triplicem in hac parte hui⁹ cōceptionis excellentiam et perfectionem declaramus.

Primo ꝑfectionē ex parte matris

Secundo perfectionē ex parte humanitatis domini.

Tercio ꝑfectionem que se tenet ex parte diuinitatis christi.

Primo itaq̄ꝫ in hac dñica cōceptiōe cōtemplemur ꝑfectionē ⁊ excellētiaꝫ que se tenet ex parte matris: qm̄ ipsa beata ꝟgo triplicem ꝑfectionē in hac cōceptione habuit.

Primo ꝑfectionē virginitatis. Secūdo ꝑfectionē sanctitatis. Tertio ꝑfectiōeꝫ maternitatis. Primo inquā habuit ꝑfectionē virginitatis. quia ipsa concepit filium sine corruptione virginitatis ⁊ sine omni concupiscentia ac delectatione carnali: quin potius in summa suauitate spirituali: quia eius mētem inhabitabat deus: et ideo exultabat cor eius in deo salutari suo. Uñ Augustinus libro de virginitate dicit ꝙ betior fuit beata virgo cōcipiendo christū mēte q̄ꝫ corpore. Et infra cōcludit ꝙ ꝓpinquitas Marie materna nil profuisset nisi felicius deum corde q̄ꝫ corpore gestassꝫ. Hec ille

Istud aũt quõ sit intelligendũ. Respondet̃ ſm doctores q̃ nõ aliter nisi cõsiderent̃ in-
q̃ntum vnũ nõ excludit aliud: al's secus. q̃a
cõcipe xp̃m carne ⁊ esse dei matrẽ nõ potest
esse sine sanctitate mẽt; Uñ ista cõceptio in
Maria est optima q̃ est carne ⁊ mente. Si
em̃ posset q̃s ꝯcipe xp̃m carne sine ꝯceptõ
ne mẽtis fide nil esset. Secũdo habuit p̃-
fectionẽ sanctitat;. q̃a nulla fuit in hac con-
ceptione infectio scz pctĩ originalis: qm̃ de
spũsancto btã virgo filiũ ꝯcepit ex purissi-
mo suo sanguine. ꝓpterea angelus dixit Lu
ce. j. Ideoq̃ ⁊ qd̃ nascet̃ ex te sanctuz voca-
bit̃ filius dei. Sanctũ q̃ꝑe ſm Dyo. xl. ca.
de diui. noĩbꝫ d̃r illud qd̃ est ab oĩ immũdi
cia liberꝫ ⁊ p̃fectũ ac mũduz ⁊ ĩmaculatum.
Q̃ aũt cõcepit ex purissimo suo sanguine
ostẽdit̃ tripl'r. Primo ex snĩa doctorali. Se
cũdo ex exẽplo miraculi reuelati. Tertõ exẽ
plo ex silitudine naturali. Prĩo ostendit̃
snĩa doctorali: ita em̃ cõiter doctores senti-
unt sup tercio sentẽtiaꝝ dist. iij. ca. p̃mo. vbi
magister dicit. Christꝰ inq̃t copulauit ex pu
rissimis ⁊ sanctissimis ipsiꝰ virginis sangui
nibꝫ carnẽ aĩatam aĩa rõnali nõ seminãs sz
p̃ spũmsanctũ creãs. Hec ibi. Et est senten
tia Damasceni. Sed q̃ri hic põt de h̃ qd̃
dicit̃ p̃ spũmsctm̃ creãs. Quõ iste sanguis
d̃r creatus in btã virgĩe de q̃ scz sanguĩe fa-
ctũ est corpus xp̃i: cum ille sanguis nõ est fa
ctus de nihilo: nã creare est aliq̃d ex nihilo
facere. Ad hoc respõdet̃ ſm Bonauen.
q̃ hic creare accipit̃ p̃ condere. q̃a caro xp̃i
cõdita est ex illo purissimo sanguĩe spũssctĩ
ꝟtute ⁊ ptãte. q̃ scz spũssctũs condidit et for
mauit sua potẽtia corpꝰ xp̃i nõ extra: sed in-
tra eius gloriosa viscera mẽsibꝫ nouẽ educã
dũ. Sed adhuc q̃rit̃ de q̃ sanguĩe puro
virginali ⁊ quõ formatus est xp̃s. Rñdet
Joh. nider allegãs snĩam Alb. magni q̃ ex
purissimis guttis sanguĩs cordis ꝟtute spi
ritussancti in eiꝰ vteꝝ p̃ venas deductis vt
pie credit̃. Et quõ hoc patet in exẽplo ĩme-
diate subsequẽti. Scd̃o g̃ hoc idẽ ostẽdit̃
exẽplo miraculi reuelati. Nã p̃dictꝰ mgr̃ io
hãnes in sermone suo de annũciatõe refert
magnũ Albertũ scripsisse q̃ nouit quẽdã re
ligiosum simplicẽ deũ valde timẽtez q̃ cum
aliq̃ñ apud se miraret̃ de ꝯceptõe filij dei ĩ
vtero ꝟginali in orõnibꝫ pl'ibꝫ rogauit bea-
tã ꝟginẽ vt certificaret̃ de illo. In nocte igi
tur natalis xp̃i p̃ eundẽ p̃ma celebrata mis-
sa ꝓpe altare vidit lucẽ magnam et nobilissi
mã dñam dicentẽ Quare hesitas ait de ꝯce
ptiõe filij mei. Nũ repies scriptũ in euãge-
lio q̃ turbata fui in sermone angeli Motu
em̃ naturali in turbatõe hoĩs ascendit san-
guis ad cor eiꝰ in solaciũ ipsiꝰ cordis ⁊ con
fortationẽ. In ip̃a g̃ turbatõe ex purissimis
guttis sanguĩs cordis mei opatõe spũssan-
cti cõceptus est in me filius dei. Tũc ille
attonitus breuissimis verbis q̃siuit. Qua-
re hoc? Cui illa benigne rñdit. Ex purissi-
mis guttis sanguĩs cordis mei ideo conce-
ptus est in meo vtero filiꝰ meꝰ vicz vt magꝭ
diligerẽ ip̃m: ⁊ vt magis mererer in passiõe
illiꝰ hec vt fert̃ ſm Alb. sup missus. sup ver
bo dñs tecum. Et p̃fecto q̃a istud nõ repu-
gnat fidei vel scripture. sed cõsonat etiã rõ-
ni fidei ⁊ pietati: ideo teneri potest. Ter-
cio hoc idem ostẽdit̃ sil'itudine naturali. Vi
demus em̃ q̃ flores gignunt̃ sine corruptio
ne ex subtilissimis humoribꝫ virgule: ⁊ fru-
ctus arborum ex puris medullis arboris.
sic christus ex puro virginis sanguine Uñ
christus Esaie. xj. flori compatur. Egredie̅t̃
virga id est beata ꝟgo de radice iesse et flos
de radice eius ascendet id est christus. De
niq̃ Aresto. v. libro de animalibus dicit q̃
in Arabia est quedam auis regia et magna
nomine ormomella que solũ in arabia ha-
bitat: hec auis guttaz emittit sanguinis sui
que tandem in aduentu solaris luminis vi
uificatur ⁊ similem sibi procreat auiculam.
Si ergo natura id valet facere vt ex gutta
sanguinis auis p̃ducatur absq̃ maris con
cubitu sola virtute celestis vel solaris lumi
nis: multo magis id deus potuit vt ex gut-
ta sanguinis beate virginis corpus christi
formaretur spiritusancto id faciẽte. Ter-
cio in hac conceptione beata virgo habu-
it p̃fectionem maternitatis. quia vera et p̃-
fecta mater christi extitit. Nam ex hoc ali-
qua mulier dicitur alicuius mater q̃ eũ cõ
cepit ⁊ genuit. sed beata virgo christum cõ
cepit et genuit. ergo eius mater est. Unde
Mathei p̃mo. Cum esset despõsata mater
Jesu Maria ioseph. Ubi nota ſm Tho
mam. iij. parte summe. questi. xxxj. ar. iij. Et
p̃ma parte. q. xxvij. ar. ij. q̃ ad hoc vt aliq̃s
sit pater vl' mater requirunt̃ quatuor; Pri
mo vite generatio. ex hoc enim est materni-

tatis vel paternitatꝭ ratio q̄a viuentē gene-
rauit, et ideo scāni mater nō dicit̄ lignū: nec
ignis generans d̄r mater ignis generati.
Secūdo req̄rit̄ substātie collatio. ⁊ ideo ar
tifex nō est pater vl' mr̄ mēse quā facit, quia
nil cōfert ei de sua substātia. Tercio ma-
terie p̄parate admīstratio. et ideo q̄uis hō
sit de terre limo formatꝰ: nō tamē ꝓprie dicit̄
terra mater homīs. Quarto nature assi-
milatio in specie, vñ capillus vel ꝟmis qui
generat̄ ex hoīe nō dicit̄ filius homīs, quia
nō habet specificā similitudīez cum homīe.
Ex istis ratōnibꝫ ꝓbat̄ ꝙ btā virgo vere sit
mater christi. Primo q̄a viuuꝫ genuit: imo
ipsam vitam christū, sicut ipse ait Joh̄. xiiij
Ego sum via veritas ⁊ vita. Secūdo q̄a d̄
substātia sua cōtulit in generatōe xp̄i ꝓpriuꝫ
sanguinē. Tercio q̄a p̄paratā materiā p̄sti-
tit scꝫ purissimū sanguinē q̄ xp̄o ꝯueniebat
Quarto q̄a sibi simileꝫ in specie ꝓduxit: vñ
vera mr̄ xp̄i fuit. Proinde ipsa figurata est
ꝑ tabernaculū dñi federꝭ in q̄ habitauit de
us, de q̄ habet̄ Exo. xxv. ⁊ Heb̄. ix. ꝙ habu
it duas ꝑtes. Prima lōgior ⁊ latior q̄ signi-
ficat btē Marie corpꝰ sanctissimū. Nā illa
pars tabernaculi vocabat̄ sctā: cuiꝰ scꝫ ma-
rie sanctitati cōmissa est latitudo ⁊ longitu-
do totiꝰ mūdi, i. hoīm ⁊ angeloꝝ. Secūda
pars ꝓpter excellētiā vocabat̄ sanctasancto
rū: q̄ significat anīe Marie p̄cellentiā, de q̄
Alexā, de hal', sup illud Cant'. Tota pulcra
es: dicit. Nequaq̄ꝫ p̄elegisset eā deꝰ nisi essꝫ
om̄ibus dignior: deo dilectior: et vniuersis
excellentior. Capitulū. II.

Secudo ꝯtemplemur ꝑfectionē hu-
manitatis christi in qua fuit triplex
perfectio in conceptione.

Prima ꝑfectio subitanee organisatōnis
Secunda ꝑfectio cōplete animatiōis.
Tercia ꝑfectio diuine felicitatōis.

Prima inquā ꝑfectio subitanee organisa-
tionis, quia ꝯceptio christi nō fuit sicut no
stra. Nostra q̄ꝓpe ꝯceptō est successiua ⁊ in
tpe ꝓpter virtutē defectiuaꝫ nature agētꝭ: ita
ꝙ ꝯceptio marꝭ nō ꝑficit̄ nisi vsq̄ꝫ ad q̄dra-
gesimū diē vt dicit ph̄us. ix. li. de aīalibꝫ. Fe
mine ꝟo cōceptio vsq̄ꝫ ad octuagesimū diē
vel citra. Augꝰ ꝟo sup Johānē dicit vt dis.
iij. scribit̄ tercij sentētiaꝝ, ꝙ maris cōceptio
ꝑficit̄ q̄dragesimosexto die. Sꝫ christi cō
ceptio fuit subitanea ⁊ in instanti ꝟm Tho.
sup. iij. dist. iij. et Bonauen. dist. ij. eiusdem
tercij. Richardūq̄ꝫ ⁊ alios ꝯcorditer docto
res. Ratio: quia ꝯceptio christi facta est vir
tute mirabili ⁊ diuina mirabiliter opante,
sed virtus mirabiliter operās est infinita et
operās infinite ac ꝑfectissime. Deutero. xxij
Dei ꝑfecta sunt opa, ergo videt̄ ꝙ eius ope
ratio fuerit instātanea. Unde hec q̄tuor in
ꝯceptiōe xp̄i fuerūt in eodē instanti, scꝫ con
uersio sanguīs purissimi beate virgīs ī car
nem ⁊ alias ꝑtes corꝑis christi. et formatio
membroꝝ eius organicoꝝ, et animatio cor
poris organici, et assumptio corꝑis anima
ti in vnitatē diuine ꝑsone. Unde Augꝰ. si-
cut in li. iij. sententiaꝝ scribit̄: dicit. In vte-
ro virginis nō priꝰ caro ꝯcepta est ⁊ postea
diuinitas venit in carnē: sed mox vt dei ver
bum in vterū venit factum est caro seruata
ꝓprietate nature ⁊ ꝑfectus hō in veritate car
nis ⁊ anime. Hec Augꝰ. Secunda ꝑfe-
ctio corꝑis ⁊ humanitatis christi in eiꝰ con
ceptu dicit̄ animatōis, quia in eodem instā
ti quo concepit beata virgo corpus christi:
fuit ꝑfecte aīatū anīa rōnali in eodem in-
stanti creata. Unde Hiere. xxxj. Nouū fa-
ciet dñs super terram: femīa circūdabit vi-
rum. Virum inquit: quia christus in instā-
ti cōceptionis fuit tam quo ad lineamenta
corporis ⁊ organa om̄ia vt p̄dictuꝫ est q̄ꝫ q̄
ad om̄es virtutes anime gratiā et sapiētiaꝫ
Sciuit em̄ oīa in instāti sue cōceptionis.
Et circa hec p̄missa Holgot sup libꝝ sapīe.
et Petrus aureoli in suo cōpēdio ⁊ docto-
res sup. iij. snīaꝝ dicunt p̄cipua puncta ad-
miratione digna duo. Et his supaddit̄ ter
cium pūctū ꝟm Fran. maronis sermone d̄
natiuitate. Primū pūctum. ꝙ nunq̄ꝫ fuit
aliq̄s puer ita ꝑuus sicut xp̄s, qm̄ vt ait ma
gister in tertio. dist. iij. mēbroꝝ xp̄i distinctō
in ipso momēto cōceptiōis per oīa lineamē
ta et organa ꝑfecta fuit: ⁊ tam parua erat ac
tenuis ꝙ humano visui vix posset subijci.
Et diebus illis scꝫ. xlvj. perfecte est aucta et
notabilis facta paulatim crescēdo. Huius
patet ratio, quia alij pueri quādo animant̄
et ꝑfecte organizant̄ ꝟm om̄ia membra sūt
xlvj. vel ꝟm ph̄um. xl. dierū. et ideo tanto fu
it minus corpus christi alijs quādo est con
ceptum et statim aīatuꝫ: quātum infra. xlvj.
dies augeri potuisset in vtero. Qd̄ si q̄rit̄
Unde est hoc ꝙ deus corpus illud tā ꝑuū

voluit paulatim ad pfectam quãtitatem deduci mediãte nature opatione: ⁊ nõ fecit subito magnũ. Ad hoc dicendũ ꝓm Bonauen. sup tercio. dist. iiij. q. vl. ar. j. q̃ q̃uis deus facere potuisset alio mõ: hoc tñ mõ fecit cõgrue triplici rõne. Primo vt cõfirmaret fidei veritatẽ: dum p hoc ostendit q̃ veram ⁊ nõ fantastícã carnẽ assumpsit: ⁊ hoc fuit optimũ. q̃a sine fidei veritate nullus est fructus incarnatõis. Secũdo vt cõmẽdaret humilitatẽ: dũ dei filius rex regum factus est paruulus: ⁊ q̃ pri⁹ nullo indigebat lacte materno alebat̃ sicut alij puuli ⁊ pannis inuoluebat̃ ⁊c. Et hoc valde optimuz: q̃a ꝓpter hoc potissime de celo dei filius descẽdit vt superbiã extirparet. Tercio vt cõseruaret vniuersalẽ legẽ ⁊ ordinem: q̃a de⁹ vnicuiq̃ nature ꝛcessit ꝓpriaz opationẽ. nec vtit̃ miraculis vbi natura p se sufficiẽter ꝑt opari. Et q̃a natura in christo sufficiẽter poterat illud corpus ad pfectã q̃ntitatẽ deducere: ita q̃ p hoc nullo mõ ei⁹ dignitati derogabat̃. Idcirco voluit de⁹ vt naturã iuxta virtutem sibi cõpetentẽ opari sineret: ⁊ ꝗ q̃dẽ ꝛueniebat. quia naturaz nolebat perimere sed regere. Secundũ punctũ circa hoc valde notabile est q̃ in tam puo corpore recepta fuit aĩa: ⁊ tam corpus illud q̃ aĩa diuinitatis vnionẽ pfectaz habebãt in ipso instãti cõceptiõis. Unde August. li. de fide ad petrũ dicit. Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites nõ carnẽ christi vel aĩam sine diuinitate in vtero virginis fuisse priusq̃ susciperet̃ a verbo ⁊c. Terciũ punctũ q̃ christus plus habitauit in vtero virgis q̃ alij puuli tanq̃ in thalamo summe dilecto eoq̃ ceteri fetus ante aĩatõez per. xl. dies ad minus formant̃. christus aũt d ante btã virgine assensum fuit statim pfecte formatus: et sic illis xl. diebus plus habitauit. Tercia pfectio ex pte humanitat̃ xpi fuit pfectio felicitatõis. q̃a in instãti sue ꝛceptiõis aĩa ei⁹ fuit in pfecta fruitõe diuinitatis ⁊ sciuit oĩa etiam ꝓm q̃ homo: et fuit plenus omni gratia et virtute. vnde nõ solum fuit viator sed etiã cõprehẽsor. vt dicit Aug⁹. Et ratio ꝓm Tho. iij. pte. q. xxxiiij. ar. iiij. quia christ⁹ in instanti sue ꝛceptõis fuit simul deus et hõ. Ideo in sua humanitate habuit aliquid p̃ ceteris creaturis. scz: vt statim a ꝓncipio eẽt beatus ⁊ felix cõprehensor. Unde ps. Beatus quẽ elegisti ⁊ assumpsisti ⁊c. quod ꝓm glo. refertur ad humanitatez christi que assumpta est a verbo dei in vnitatez suppositi Sed in primo instanti sue cõceptionis fuit assumpta natura humana a verbo dei: vt patebit. ergo ꝓtunc fuit beatus ꝓm q̃ ⁊ cõprehẽsor. ⁊ sic patet triplex perfectio humanitatis christi.

Capitulum. III.

Tercio quoq̃ in hac sacrosancta cõceptione christi fuit summa pfectio ex parte diuinitat̃ ipsius christi. q̃a christus existẽs in virginis vtero fuit ita pfectus deus sicut fuit ab eterno ⁊ erit in eternũ: ita gl̃iosus: ita omniũ dñs: oĩa potens: omnia sciens: sup oĩa bonus ⁊ pfectissim⁹. Unde circa hoc p intellectu nota tres veritates catholicas breuiter declarãdas ne ꝓlixitas tediuz generet. Prima veritas est q̃ nulla mutatio facta est in deo ex eo q̃ in vtero virginis veniẽs incarnat⁹ extitit. Uũ Petrus aureoli in suo compen. li. iiij. ca. vj. Cũ filius dei in mundũ mittit̃ nõ fit in deo aliq̃ mutatio: sed nature hũane assumptio. quia ipsius mitti nõ est ibi esse vbi ante nõ fuit: sed aliter ibi esse q̃ prius fuerit. Et hec alteritas nõ est ex parte eius qui est: cum sit ĩmutabilis. sed ex parte eius in q̃ est q̃a vnitur nostre carni. vñ nõ fit mutatio ex pte dei sed ex pte nostri. Scriptũ est eñ Malach. iij. Ego de⁹ ⁊ nõ mutor. Hec in hoc aduẽtu est loci mutatio. quia vbicũq̃ ꝓus fuit christi diuinitas: ibi ⁊ est nũc ⁊ in incarnatõe fuit. Hã ⁊ post incarnatõem in patre est sicut et semp fuit. vnõ ista incarnatio in nullo derogat diuine pfectioni. Secũda veritas in nullo diminuta est diuina nobilitas ⁊ pfectio: ex eo q̃ hũanam naturaz assumpsit. Unde dicit Leo papa in sermone de circũcisione. In vtraq̃ natura idẽ est dei fili⁹ nostra suscipiẽs ⁊ ꝓpria nõ amittẽs. deitas eñ q̃ illi cũ pre cõis est nullũ detrimentũ oĩpotentie subijt: nec dei formã forma serui violauit. q̃ sũma ⁊ sempitna deitas nr̃am q̃dẽ naturã assumẽs nos ĩ suã gl̃iaz trãstulit. sed q̃d erat eẽ nõ desijt. Hec ille. Exẽplũ accipe Si rex magn⁹ ꝛtrahat cũ aliq̃ psona fuili: nõ ex ꝗ minuit̃ reg̃ dignitas ⁊ nobilitas. ſz psona illa seruilis in copulatione regis nobilitat̃. sicut patz de hester ⁊ Asuero. Ita et in ꝓposito dei nobilitas nõ est diminuta in

incarnatõne, sed humana natura que ante erat abiecta ex pctõ: summe est nobilitata. Tercia veritas q̃ deus nõ est diuisus in incarnatiõe sed totus ⁊ pfectus in virginẽ descendit. Unde Origenes sup Math. dicit. Nõ dimidius deus apud patrẽ ⁊ dimidi⁹ in virgine, sed vtrobiq̃ totus ⁊ pfectus. Et ideo in benedicta virgine, xij. magnalia sũt subsecuta tanq̃, xij. priuilegia ⁊ excellẽtie q̃ bus ipsa tanq̃ corona, xij. stellarũ in hac filij dei inhabitatione gloriat. Primũ est q̃ tota sanctissima trinitas ipsam inhabitauit pater vicz filius ⁊ spũssanctus vt iam dictũ est: ⁊ miro modo in ipsa opata est: cum pater sibi potentiã cõcipiendi tribuit: filij⁹ carnem de ea assumpsit: spũssanctus eam sanctificauit ⁊ carnem christi pfecit. Secundum est q̃ ipsa ita pfectum filiũ sicut de⁹ pater habuit, quia idez fuit filius qui fuit eternaliter de patre sine matre et tẽporaliter de matre sine patre, vt dicit Origenes ⁊ etiam Grego. Tertium est q̃ filius dei in vtero beate virginis existens ita generabat a deo patre ꝓm diuinitatẽ: sicut ab eterno erat ab eodem genitus. Sicut em̃ sol vbicunq̃ sit nõ desistit suum lumẽ gignere: et ignis suuz splẽdorẽ, ita et deus pater suũ filium etiam ꝓtunc cum esset in vtero materno. Uũ nõ est ista generatio carnalis sed diuinalis: sicut lumen de lumine et deus verus de deo vero gignit, vt dicit in symbolo. Quartum est q̃ filius dei existens in vtero virginis pducebat spũmsanctũ, quia nunq̃ filius destitit spũmsanctum spirare: sicut nec pater destitit vnq̃ filiũ generare. Hui⁹ exẽplũ ꝓm Augustinũ accipe de igne qui semper q̃diu est nõ desistit diffundere splendorem ⁊ per ipsum suũ calorem. Quintũ est q̃ christus habitans in suo vtero glorificabat omnes angelos sicut ⁊ deus pater, quia diuinitatis essentiã ⁊ trinitatis gloriam angeli intuendo glorificabant ⁊ gaudebant sicut in patre ⁊ spũsctõ: ita ⁊ in filio. Sextum est q̃ filius dei existens in suo vtero cõseruabat totũ vniuersum sicut et pater ⁊ spiritussanctus: cum habeat eandẽ vim cõseruatiuã. Si em̃ tunc cessasset virtus filij virginis: cessasset etiã virtus patris ⁊ spũssancti. Et sic mũdus totus annihilatus fuisset vt dicit Grego, xxvij. moral. Omnia inquit statim in nihilũ redigerent nisi manu omnipotentis cõseruarent. Septimũ est q̃ filius beate virginis existens in vtero sciebat et cõprehẽdebat omnia que sunt fuerunt et erũt in hoc mũdo: presentia ꝑterita ⁊ futura. Ibi ania christi preuidebat quot et qui sunt homies in eum crediturí vel nõ crediturí, quot fructũ sue incarnatõis accepturi quot saluãdi, quot dãnandi, ibi pcognoscebat quot passiões ⁊ q̃ acerbã mortẽ deberet illa caro cõcepta sustinere pro redẽptione generis humani, quot vulnera suscipere, quot guttas sanguinis effundere, q̃t labores ⁊ fatigia sufferre ⁊c. Item cognoscebat oim infimoꝝ ⁊ superioꝝ corpoꝝ virtutes et numerũ oimq̃ spirituũ dispositiones et ordines, et qõ maius oibus deum in sua essentia videns pfruebatur beatitudine. Octauum est q̃ christus in suo vtero habitans sua potẽtia ⁊ sapientia disponebat totum mũdum ⁊ oia que in mũdo volebat faciebat ⁊ iudicio ꝓcernebat. Quis diues vl pauper fieri deberet in mũdo: quis seruus et quis dñs: quis rex ⁊ princeps, quis moreret ⁊ quis viueret: et sic tanq̃ summ⁹ deus oim gubernator. Nonũ q̃ in eius vtero habitauit deus eque magnus ⁊ eq̃ maiestate sicut in celo ⁊ latissimo mũdo. Mirus hoc est q̃ quẽ celi capere nõ poterãt vterus vnius puelle cõtinuit, vt etiam canit ecclesia. Decimũ q̃ in ipsa beata virgine summus splẽdor diuine ꝑsentie nõ solum in anima: verũ etiã in corpore mira radiositate relucebat, ita q̃ vt dicit Berũ, ꝓter ipsam radiositatẽ a facie eius pcedẽtez Joseph eius spõsus vix respicere audebat in faciem ei⁹. Unde glo. super illud Math. j. Accepit ioseph cõiugem suam ⁊ nõ cognoscebat eam donec peperit filium, dicit glo. Joseph inquit Mariã facie ad faciem videre nõ poterat quã spiritussanct⁹ a cõceptione plenius impleuerat: et ideo nõ agnoscebat faciem eius quam despõsauerat donec illi⁹ virtus euacuaret. Hec glo. Undecimuz q̃ ī ipsa ⁊ ꝑ ipsaz btãz ꝓginẽ hũana nata sũme exaltabat, quia in assumptione verbi tantũ fuit hũana natura sublimata: vt esset equalis deo: licet nõ sit equalis humanitas diuinitati, quia filius dei christ⁹ equalis est deo patri ꝓm diuinitatez, vt dicit athanasius in symbolo: imo quod maius est: vnus homo christus est ita pfectus deus sicut tota

trinitas, vt dicit Augustin⁹ primo libro de trinita, quod est valde stupendum plusq̃ si diceret q̃ vnus lapis est equalis soli vel celo. Hanc equalitatez saluator declarat Johan. x. di. Ego ⁊ pater vnum sumus. Item intantũ hũana natura exaltabat̃ et dignificabat̃ in btã virgine q̃ esset sup oẽs creaturas: ⁊ adoraret̃ adoratõe latrie ab oĩbꝫ angelis. Quia caro xp̃i ⁊ aĩa ꝓpter vnionẽ ad diuinitatẽ adorãda est adoratõe latrie sicut deus: vt volũt doctores cõiter sup. iij. li. sententiaꝝ. dist. ix. Itẽ gen⁹ hũanũ adeo exaltabat̃ ⁊ dignificabat̃ in btã virgĩe: vt oẽs homines fratres d̃i sint appellati. Heb. ij. Nõ cõfundit̃ eos vocare fratres. Et hoc maximus honor est homĩ: in q̃ excellit angelos. q̃a angeli tm̃ serui dei nominant̃ et non fratres Hebre. ij. Nusq̃ angelos app̃hendit sed semẽ abrae. Et ideo post incarnationez angelus nõ ꝑmisit se adorari ab hoĩe. Apocal. xxij. vbi legit̃ q̃ cũ Johes voluissz adorare angelũ ꝓhibuit angelus ne faceret: videns humanã naturã in xp̃o sup angelicaz exaltatã. In veteri aũt testamento ꝑmisit se adorari ab abraã Gen. xviij. ⁊ a multꝫ alijs

Duodecimũ q̃ beata virgo tãta dignitate sublimabat̃ q̃ dñm haberet sup oẽs angelos ⁊ sup oẽs hoĩes et sup oẽm creaturaz mũdi: et esset regina oĩm celestiũ ⁊ terrestrium. ⁊ qd̃ est maximũ: dominiũ haberet etiã sup deuz q̃dãmodo ⁊ imꝑium tanq̃ mater sup filiũ. hoc q̃ppe magnũ ẽ. Sicut em̃ maximũ quid putaret̃ q̃ vnus infirm⁹ hõ posset totã terrã ⁊ totũ celũ voluere: ita hoc maius est q̃ vna puella sic habeat dominiũ super celũ ⁊ terram et sup deũ: vt possit q̃cq̃d velit. Berñ. O felix Maria data ẽ tibi oĩs potestas in celo et in terra: vt q̃cquid volueris valeas efficere. Euigila ergo o aĩa fidelis. Leua oculos mẽtis tue ⁊ vide ac cõsidera diligenter: quantũ debeas beatã virginẽ venerari: quanta deuotione sibi seruire: quanta reuerẽtia eam extollere: et omni laude dignissimã extimare. Vide quantuz debeas eam amare: que deũ tuum: redemptorẽ tuum: gaudiũ tuum: glorificatorem ⁊ saluatorẽ tuum dulcẽ Jesum tãta dignitate concepit ⁊ in vtero portare meruit: tantum tibi fructũ vtilitatẽ ⁊ dignitatem attulit. O q̃d putas nõne diligeres euz ⁊ seruires ei q̃ tibi vnam dignitatẽ regiam p̃staret ⁊ ad eã sublimaret in hoc mũdo. Mlto maius est regnum mlto p̃ciosius et durabilius: quia regnum eternũ ⁊ celeste, mlto maior dignitas incõpabiliter quam habes per beatam virginẽ. O itaq̃ felicissima maria. O benedicta dña tibi in ꝑsona oĩm nostruz laudes dico et gratias ago pro tanto beneficio ⁊c̃. Te q̃dem benedico ⁊ glorifico in eternum. Benedicta tu in filio. Benedicta tu in corpore. Benedicta tu in aĩa. Benedicta sis in celo et in terra: que bñdictionẽ in omnibus peperisti Amen.

¶ Articulus tercius de mirabili conditione incarnationis diuine ⁊ conceptiõis xp̃i.

Tertiũ misteriũ principale in hac ꝑte declarãdũ dicit̃ misteriũ admiratiõis. Fuerunt quippe in hoc cõceptu dñico miranda plurima que humanũ excedunt intellectum: et humane mentis indaginẽ rape habent in excessum stuporis. Et p̃cipue notãtur duodecim mirãda in hac cõceptione sacratissima q̃bꝫ btã virgo Maria tanq̃ duodecim stellaꝝ corona gl̃iat̃ in sua ꝯceptiõe mirabil̃r celebrata. de quibꝫ q̃dem satis valde breuiter ꝓcedere intẽdo: ne tediuz lectori vel audiẽti ꝓlixitas faciat. Et vt melius capiat̃ in tres q̃ternarios diuidunt̃. Primus se tenet ex ꝑte diuinitatꝫ. Secundus ex ꝑte incarnationis vel vnionis. Tercius ex ꝑte maternalis cõceptionis. Nã primo ex parte dei fuit in hoc conceptu quadruplex stupor ⁊ admiratio.

Primus stupor miserationis
Secundus stupor humiliationis.
Tercius stupor personationis.
Quartus stupor indiuisibilis vnionis

Item ex parte incarnatiõis vel copulationis fuit similiter quadruplex stupor: vt sequitur.

Primus stupor imꝑmixtionis
Secundus stupor cõmunicationis.
Tercius stupor totalis assumptionis.
Quartus stupor partialis beatificatõis

Tercio quoq̃ ex parte maternalis ꝯceptionis fuit quadruplex stupor videlicet

Primus virginalis fecundationis
Secundus corꝑalis ꝑfectionis.
Tercius stupor sp̃ualis repletionis.
Quart⁹ stupor incõpassibilis cõiũctõis.

Capitulum.I.

PRimus stupor miseratōis mirabile ḋdez ⁊ stupendū est q̃ de⁹ q̃ p q̃n q̃ milia annoꝝ ꝓtinuerat in ira sua miscōias suas nō flex⁹ lachrymis nō pcib⁹ inclinat⁹ nō miserijs cōmot⁹ sanctoꝝ patrū aut būani generis. In hac tñ incarnatōe misertus ē hoī, ⁊ ait illud Exo. iij. Descēdi vt liberarē ppl'm meū. Quātuz aūt sit inclinat⁹ de⁹ ad miscōiam p hāc incarnatōez ostēdit triplicit. Primo exprimētali cognitōe. Secūdo scp̄ture attestatōe. Tercio exemplari ostēsione. Primo exprimētali cognitōe: exp̄tum em̄ est testāte sacra scp̄tura: q̃ de⁹ fuerit circa hoīes mitigat⁹ q̃m̄ antea ī veteri testamēto ml'tū seuere punicbat pctā hoīm. Nā p vno pctō Adā ⁊ totā ei⁹ posteritatē morte dānauit ⁊ plusq̃ q̃nq̃ milib⁹ annoꝝ oēs in infernū detrusit q̃tquot moreret ex filijs Ade. Itē p vicio gule ⁊ esu carniū pcussa ē a deo magna strages ppl'i Num. xj. Et pro pctō Achor. xxxvj. hoīes pierūt Josue. vij. ⁊ p sodomitico vicio q̃nq̃ ciuitates ⁊ villas eaꝝ subuertit, ⁊ totū mūdū de⁹ diluuio pemit. Nūc ꝓo quātū supabūdāt pctā hoīm q̃t adulteria: q̃t sodomie: q̃t iniq̃tates ⁊ vicia vsq̃ ad sūmū excreuerūt ī mūdo ⁊ tñ misericors de⁹ expectat lōganimit vt cōuertāt hoīes Secō scp̄ture attestatōe Titū. iij. Apparuit benignitas ⁊ būanitas saluatoris nr̄i dei nō ex opib⁹ iusticie q̃ fecim⁹ nos sz fm suā miscōiam saluos nos fecit. Tercio ꝗ ostēdit exēplari declaratōe. Accipe o hō hoc tibi exēplū. Si vn⁹ rex potētissim⁹ vnicā filiā suā pulcherrimā tibi custodiēdā cōmendaret. Tu ꝓo eā fornicatōi traderes inimicis regis ⁊ insup eā occideres. Nōne magnū ḋd cōtra regē offenderes. Porro p tanto scelere rex te incarceret ⁊ q̃tidie affligat ⁊ tādē morti crudelissime seruet te tradē dū. Pēsa iā qd̄ seq̃tur. Nōne maxīa clemētia ⁊ miscōia regis esset: si tibi q̃ es inimicus ei⁹ in tāta afflictōe posito ⁊ morti deputato: cōpatereť adeo q̃ vnicū suū filiū de suo solio regio faceret p te descēdere ī carcerē ⁊ tum babitū vincula ⁊ flagella tua ipe p te suscipet ad regis volūtatē; p te q̃z tuā penā quā demereris lueret ⁊ p te turpissima morte filium occidendū traderet vt te liberaret ⁊ insup te in suū regnū exaltaret ⁊ ī filiū adoptatū regnauꝝ secū pficeret. Vere maximū ꝗ tibi op⁹ miscōie ⁊ beneficētie esset ⁊ indicibile. Sic fecit tibi de⁹: tibi filiā suā tradidit custodiēdā, i. aniam rōnalē ad imaginē suā ꝗtutib⁹ ornatā. Tuꝝ ꝓo demōib⁹ dei inimicis eā pstituisti p varia vicia; ppt q̃d miseriā huius vite ⁊ tandē eternū cruciatū demeruisti Sz ecce q̃nta erga te o hō dei miscōia. Ecce q̃nta pietas: ecce q̃nta charitatis dulcedo: cōpatiēdo tibi vnicū filiū xp̄m p te tradidit vt p te affligať; p te morte patiať vt te liberet ⁊ cū esses inimic⁹ dei: fili⁹ efficereris eternalit in suo regno celesti regnatur⁹. O igit mag̃ dei miseratio ⁊ būanū excedēs intellectū. Vñ Greg. in pfatione paschali. O diuīe pietatis sūma dignatio vt seruū redimeres tradidisti filiū: ptz ergo q̃ mira sit di miseratio.

Capl'm.II.

SEcūdus stupor est humiliatōis in hac incarnatōe, stupēdū ḋdez ⁊ mirabilie est de tāta dei būiliatōe vt fieret hō de⁹. Cū em̄ nil vili⁹ sit carne būana ⁊ tñ eā assumere ⁊ sibi vnire dignat⁹ ē. Nōne mirandū est q̃ dñs oīm fact⁹ sit tā būilis vt esset seru⁹ oīm. Nōne mirandū est q̃ oīpotens de⁹ fact⁹ est q̃si infirm⁹. Immortalis ⁊ ipassibilis se būiliauit ad passionē ⁊ mortē: vilem carnē induit ⁊ p nobis q̃si abiect⁹ vermis ē fact⁹, ipo teste p ps. Ego aūt sum vermis ⁊ nō hō obprobriū hoīm ⁊ abiectio plebis. Hoc ē qd̄ dicit apl's Phil. ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs.

Capitulum.III.

TErci⁹ stupor psonatōis, i. duaꝝ naturaꝝ et substantiaꝝ vna psonatio. In xp̄o ei ⁊ si sunt due nature sz diuina ⁊ būana nō tñ est nisi vnū suppositu ⁊ vna psona. Natura q̃ppe būana nō pus fuit cōdita q̃z assumpta in xp̄o vt p̄dictū est scō articulo, q̃re nūq̃z fuit psona antea, vt docet magr̄ in. iij. di. v. Et sic q̃ natura būana diuīo subsistat supposito est valde stupēdū. De ꝗ Athanasi⁹ in symbolo: licz xp̄s sit de⁹ ⁊ hō nō duo tñ sz vn⁹ ē xp̄s. vn⁹ aūt nō vnitate substātie sz vnitate psone. Nā sicut ania rōnalis ⁊ caro vn⁹ est hō ita de⁹ ⁊ homo vn⁹ est xp̄s, ⁊ ꝗ est mirandū.

Capitulum.IIII.

QUart⁹ stupor indiuisibilis vnionis sic em̄ vniuit sibi de⁹ naturā humanā vt nūq̃z ab ea separeť. Vñ Damasce, dicit. Quod semel assumpsit nūq̃z di

misit. Nã licz passionis tpe aníã a corpe sit separata: ncutrũ tñ a diuitate. Et hec vnio stabit sempiternalit vt nũq̃ desinat de esse verus hõ. Et q̃ sequtur stupẽdũ illud q̃ in nulla natura indissolubilior z maior repit ꝓiũctio q̃ hec vnio bñdicta pẽsata cũ cõicatõe idiomatis q̃ est ĩ hac sacra vniõe. O igit q̃ magna dei charitas erga nr̃am naturã zẽ.

Capitulum. V.

Quintus in hac incarnatiõe est stupor impmixtionis scz naturarũ. qz vt dicit Leo papa in sermõe de natiuitate. Salua in q̃t ꝓprietate vtriusq̃ substãtie ĩ vnitatẽ ꝑsone suscipit a maiestate humilitas: a ꝑtute infirmitas: ab etnitate mortalitas. z ita vt nec supiorẽ minueret incarnatio nec inferiorẽ cõsumeret glificatio. Et ꝗ certe stupẽdũ z mirãdũ est: qz gutta aq̃ infusa mari nomẽ amittit z naturã. Et tñ natura hũana mari infinito. i. deo ꝓiũcta nomẽ detinet z naturã. vt sine natura ꝓ istarum scz diuĩe z hũane cõmixtiõe z ꝓfusiõe vtraq̃ ꝑmaneat ĩ vna ꝑsona q̃ est xp̃s de z hõ.

Capitulum. VI.

Sextus stupor cõicatõis. s. idiomatum Origenes li. iij. sup epl'am ad Romanos dicẽ. Propt indissolubilẽ vnitatẽ ꝗbi z carnis: oia q̃ carnis sunt attribuunt ꝗbo: z oia q̃ verbi sũt ꝑdicant de carne. Et Aug'. j. de trini. ca. xiij. dicit. Tal' est illa assumptio hũanitat' a diuitate ĩ xp̃o vt deũ hoiem faceret z hoiem deũ. Et q̃ ꝑtz q̃ tali vniõe facta ẽ cõicatio idiomatũ vt q̃ dicunt de do dicant de hoie z ecõuerso salte ꝓcretiue. Facta eñ est cõicatio Primo q̃ ad ꝑfectões cẽtiales vt hõ est spũs infinitus: z de est corpus. Secõo q̃ ad ꝓprietates accidẽtales vt de est albo z hõ etern'. Tercio q̃ ad actões: qz actões naturaꝝ cõicant ad inuicẽ vt hõ creat et de comedit. Quarto q̃ ad passiões qz exq̃ in actõibo est cõicatio erit et in passionib: z sic vere dicit deus passus. de mortu': licz nõ deitas mortua. Et dicit hõ eternalit generat'. valde miranda sũt ista z stupẽda ac veneratõe z dilectõe dignissima.

Capl'm. VII.

Septim' stupor totalis assumptiõis qz in athomo. i. indiuisibili facta est toti' hois assũptio. vt dicit Damas. quia nõ ꝑ pus corp' q̃ aníã vel ecõtra: sed sil' corp' z aníam assumpsit de. Ad qd stupẽdũ est secutũ illud q̃ corp' xp̃i in instãti ẽ ꝓfecte organisatũ: aiaq̃ ĩ codẽ instãti de nihilo creata z in codẽ instãti corpi infusa: atq̃ ĩ codẽ instãti diuitati vnita sunt ꝓm qd̃ supra patuit ꝑ magistrũ in. iij. di. iij.

Capitulum. VIII.

Octau' stupor ꝑtialis btificatiõis qz aníã xp̃i q̃ ad ꝑtem supiorẽ fuit beatificata: z ĩ ꝑte inferiori fuit doloris ꝓceptiua. Habuit q̃z sapiam infusam oim: z diuitatis plenã cõicationẽ ꝓm oẽm ꝑfectionẽ. Vñ Col'. j. In xp̃o habitat oĩs plenitudo diuitatis. Et ista tria fuerũt valde mirãda vicz q̃ xp̃s in instãti ꝓceptõis oia sciuit. iij. senten. di. xiij. Nec postea ꝓfecit q̃ ad habitũ scie sz tm̃mõ q̃ ad expimentũ. Itẽ q̃ fuit btũs in portõe supiori z diuinã essentiã intime videdo ꝓfruebat. Et cũ ꝗ q̃ in inferiori ꝑte rõnis nõ fuit btũs sz dolorẽ sentiebat: vt dicit magr'. iij. sentẽ. di. xv. Hoc ẽ qd̃ dicit Aug'. vicz q̃ tota vita xp̃i ab instanti ꝓceptõis crux erat ꝓpt' dolorẽ quẽ habebat tũ ꝑ passiõe futura z iminẽti: tũ ꝑ materna cõpassiõe: tũ q̃z ꝑ hoim ĩgratitudie z malicia. Et sic de alijs silibus sicut agit de ꝗ latius alio opusculo tractatu de passione.

Capitulum. IX.

Nonus stupor ꝗginalis fecũdatõis mirũ quidẽ est q̃ ꝗgo cõcipiat ꝗgo pariat: ꝗgo lactet. Vñ Origenes in omel'. sup illud Math. Luz esset desposata dicit sic. O magne admiratiõis gr̃a. O inenarrabil' suauitas. O ineffabile sacr̃m: ipa ẽ eadẽ mr̃: ipa eadẽ ꝗgo: ipa genitrix z ancilla ipa genuit deũ z hoiez. q̃s vnq̃z audiuit tlia q̃s vnq̃z potuit vt ꝗgo eet z mr̃ ĩmacl'ata: mr̃ z incorrupta: mat' vnigeniti filij dei dñi nr̃i ibu xp̃i: q̃ est in celis ꝓm diuitatẽ in sinu patris: z est ĩ terr' ꝓm carnẽ in sinu mr̃is: in celis de patre sine matre genit'. z in terris de matre sine patre generatus. Hec ille.

Capitulum. X.

Decim' stupor corpalis ꝑfectõis. mirũ eñ z stupẽdũ q̃ tãta ꝑfectõe cõceptio virginis fieri valeat: vt scz ex purissimis sanguib virgo ꝓcipiat: z nõ nisi a spũsctõ ꝓcipiat. z ñ nisi deũ z hoiez vez ꝓcipiat. Den icz in instãti ꝓceptõis ꝑfectũ habeat filiũ ꝓm oia corporis lineamenta z mor aiatuz corp' z deitati vnitũ vt iã pluribus viciib est replicatũ.

Capitulũ. XI.

Vndecim⁹ stupor spūalis repletiōis Dirū ei est q̄ mr̄ ipa ÿgo sit reple ta grā spūsscti: adeo vt sine oi pōderez grauamie baiulauerit filiū z totalit mēs ei⁹ ad supna fuit euecta, sūme ⁹solata z refecta tanq̄ q̄ a deo ē inhabitata z oib⁹ donis plena. Et pterea fili⁹ ei⁹ xp̄s ihs ī instāti cōceptōis fuit plen⁹ diuitate z pfect⁹ hō vtens rōne, iuxta illd Hiere. xxxj. Femia circūdabit viz: vt sup̄ tactū est.

¶ Cap̄. XII.

Duodecim⁹ stupor incōpassibil cōiunctōis, qz vicz ⁹iūgunt ī hac cōceptiōe illa z talia ōria q̄ naturalit nullo mō se cōpatiūt inesse alicui. vicz mortalitas īmortalitas. Itē passibilitas z īpassibilitas. Itē et nitas z tpalitas. Itē creator z creatura. oipotēs z infirm⁹. dñs oim z seruus oim. vt dici valeat de ꝗ illud p̄s. Sil in vnū diues z paup. Pretēa ⁹currūt ÿginitas z mr̄nitas. castitas z fecūditas. vt merito de ea dicat illd Sap̄. iiij. O q̄ pulchra est casta generatō. Vide qz vtrūq̄ iūgit scriptura. qz dicit casta p ÿginitatē z generatio p mr̄nitatē. Deniq̄ q̄d ampli⁹ dicere valeā. q̄d hac nouitate mai⁹. quid excellēti⁹ effari queā. q̄d iocundi⁹ z q̄d mirabili⁹ hac fama veridica insonari p̄t: q̄ de⁹ fact⁹ ē hō z ⁹iunctus limo. vnit⁹ ē nr̄e nature hūane z verbū dei factū ē caro Joh. j. O mirabile dictu. o stupēdū z inauditū nouū. q̄d miser homūtio existimas. q̄d ī hac re cogitas. p te nimirū. O miser. p te o fidelis aīa. p te o vilis peccator factū est tā grāde miraculū: tā inuisuz a secl'o spectaculū: tā inauditū nouū. p te in quā: qz p tua vtilitate: p tua salute z gl'ia: sz z pt' te: qz pt' tuū amorē: pt' tuā charitatez Sup q̄ bēdīs Bernū. admirās z exclamans ait. O stupēdū mirabileq̄z sacr̄m sūm⁹ oim fact⁹ ē imus oim. z q̄d ꝗ fecit nisi amor: ecce duo piter noua iocūda nob dic: qz z sūmus fact⁹ ē imus. Et ꝗ p nr̄o amore vt nos faciat sūmos īdignissimos. O de⁹ magne. o ihu bone: q̄ntū te diligere debeam⁹ q̄ nos tātuz dilexisti: vere maḡ z mirabilia opa tua dñe tu dñe mirabilit mūdū creasti: mirabilit hominē ad imaginē tuā fecisti. Et certe mirabilissime hoiez redemisti. vtinā deus me⁹ tibi aliq̄d dignū vel modicū. p tāto bñficio retribuere valeat ania mea. Sed heu heu mi dñe: pbdolor z pbpudor: qz vnusq̄sq̄ nr̄m declinauit a te in viā suā: ali⁹ in auaricia. ali⁹ in luxuriā: ali⁹ ī irā: ali⁹ in gulā: z ī cetera vicia. Reddidim⁹ odiū p dilectōe tua teipo teste p os psal'. Quid q̄ charissimi: q̄d facturi sum⁹. audite sanū ⁹silū Dauid. Veēite adorem⁹ z pcidam⁹ añ deū: plorem⁹ coram dño q̄ fecit nos qz ipe ē dñs de⁹ nr̄: p occupem⁹ facie ei⁹ in ⁹fessione. Clamem⁹ oēs in celū ad deū z dñm nr̄m ihm xp̄m. Ipe em̄ pi⁹ z misericors ē et pstabilis sup malicia hoim Joel. ij. Studeam⁹ ei grās. p tāto beneficio agere. Studeam⁹ eū sup oia diligere. sz z viribⁿ oib⁹ conemur: ei⁹ dilectissimā matrē venerari z ei seruire: vt ei⁹ p ciib⁹ digni efficiamur in celesti patria cū eodē suo filio regnare in secl'a seculoz amē. Et sic ē finis p dei grām z btē ÿginis auxiliū h⁹ pmi libri. Plura alia possent circa hāc materiā cōcurrere scribēda de xpi incarnatōe z ei⁹ natiuitate: q̄ tm̄ ꝗ ptrāseo. qz deo duce in alijs voluminib⁹ ero tractatur⁹ de illis: hic causa breuitatis dicta sufficiant.

¶ Incipit liber secūdus de gaudiosa visitatiōe Marie.

Secūdo libro agitur de mysterio gaudiosissime visitatōis btē ÿgīs. ī q̄ q̄dē tres pteseponi libeat z distingui p̄m qd̄ tria p̄ncipalia vident eē facta in hac sacra ÿginis visitatōe. Primo q̄ppe ab Elizabeth solēnit virgo ipa cōmēdat. Scdo ipa bñdicta virgo multiplr iocūdat. Tercio grārūactio. p ipso bñficio diuine incarnatōis decantat. Propterea p̄ma ps hui⁹ libri ē de ipa btē ÿginis cōmēdatōe. Scda de eiusdē ÿginis ineffabili iocūdatōe. Tercia de ei⁹ cantico z grārūactōe: vt patebit in pcessu libri.

¶ Pars p̄ma scdi libri de cōmēdatōe beate Marie q̄ sctā Elizabeth in tpe visitationis ipam cōmēdauit taz de dei mr̄nitate q̄z de ÿginitate q̄z etiā de virtuositate.

Vnde mihi hoc vt veniat mr̄ dñi mei ad me Lu. j. ca. Verba ista dicta sūt a btā Elizabeth sene Jobis vicz mr̄e de ÿgine gl'iosa qñ visitauit ipa ÿgo eā: cui⁹ visitatiōis festū recolit ab ecc'lia. In q̄b⁹ q̄dē ÿbis tangunt z insinuatiue eliciunt tres p̄cipue rōnes p̄pter q̄s sūmo honore debeamus festū sacratissime visitatiōis celebrare

sicut ⁊ ipa btã senex Elizabeth ꝓpt̃ has rõnes studuit bñdictã virginẽ Mariã in hac visitatõe sũmo honore excipe ac deuotõe intima cordis cõmẽdare.

Prima ratio nostre hũilitatis.
Secũda ratio vtilitatis.
Tercia ratio dignitatis.

Prima est rõ nr̃e hũilitat̃: voluit q̃ppe de⁹ vt sic vna mlier q̃ erat mr̃ viuẽtiũ Eua supbierat intãtũ q̃ scia⁹ dei appetierat Gen̄.iij. Eritis sic dij scientes bonũ ⁊ malũ. Et sic diuinã eq̃litatẽ appetendo dãnauerat nos, ita ꝗ essem⁹ subiecti ⁊ hũiliati sub vni⁹ humilli me puelle virgis ptãte: ꝗ quã saluaret nos, adeo vt nil hãe boni possem⁹ nisi ipa mediãte btõ Bern̄. dicẽte in opuscul' de laude virginis. Nil inq̃t de⁹ voluit nos hãe qõ nõ ꝗ man⁹ Marie dinosceret trãsire. Et iterꝗ dicit idẽ Bern̄. Alti⁹ intuemi quãto deuotõis affectu voluit de⁹ a nob̃ honorari Mariã vt oim bonorꝗ plenitudinẽ posuerit ĩ ea. Ipsa iure ꝓncipat̃ vniuersis: deo vt mr̃: nobis vt mediatrix ⁊ creatur̃ oib̃ vt dña ꝓposita a creatore. Itaq̃ charissimi recoḡscam⁹ nos esse subiectos btẽ ꝗgini ⁊ q̃cq̃d habem⁹ vl hãe possum⁹ nõ nisi ꝗ ipam hãe vel habituros: ⁊ iõ eã honorem⁹: eã deuoti⁹ diligam⁹. ⁊ in hac sui festiuitate dulci corde eidẽ deseruiam⁹. Hanc hũilitatẽ recoḡuit Elizabeth cu⁹ ait. Vnde mihi h̄. q.d. fm glo. nil se tanti meriti hãe vt digna fieret a tãta hospite visitari. Secõ ad deuotissime excipiẽdũ h̄ festũ inducit rõ vtilitat̃. Quid nẽpe ꝗ h̄ q̃ beata ꝗgo in suo vtero xp̄m portans visitauit Elizabeth, ⁊ Johem in suo vtero existentes Quid aliud dat̃ intelligi ⁊ significari nisi q̃ ipa bñdicta ꝗgo ꝗata ẽ visitare cu⁹ suo filio oẽs electos ꝗ grãm specialẽ. Et deniq̃ sicut Elizabeth ⁊ Johes in ei⁹ visitatõe replent̃ grã spũsscti. Ita oẽs ab ea visitati q̃ honorifice suscipiũt ip̄am in corde deuoto speciali grã remunerant̃. Propterea eccl'ia in hodierno officio ei⁹ visitationẽ petit dicẽs. Jhu redẽptor optime ad Mariã nos imꝑme vt mũdi aduocata pari forma nos visitet sic fecit Elizabeth ꝗ sũmã pietatẽ mores ⁊ act⁹ dirigat ⁊ ad celos alliciat ꝗ grãm collatam Hec ibi. Hoc insinuat Elizabeth cũ in verbis ꝑmissis dicẽ. Ut veniat ad me, q̃si optãdo ei⁹ aduentũ ꝓpter fructu⁹ ⁊ vtilitatẽ inde ꝓueniente. Tercia rõ dignitatis: qr inq̃t mater dñi mei. Debem⁹ nẽpe ob honorem dñi nr̃i ei⁹ festiuitatẽ celebrare: qm̃ ipsa mat̃ dñi ⁊ dei nr̃i est, ⁊ iõ vt Damasce. dicit. Honor q̃ matri Marie deferet̃: filio q̃ ex ipa est exhibet̃. Tantã igit̃ Elizabeth sui hũilitatẽ ⁊ indignitatẽ recoḡscẽs: tantã visitatõis virginee vtilitatẽ ꝓpendẽs ac tã ineffabilẽ eius dẽ ꝗginis dignitatẽ admirãdo exclamauit spũsctõ edocta, ⁊ dixit ꝗba ꝑmissa. Vnde mihi inq̃t h̄ vt veniat ⁊c. Itaq̃ ꝗ pñti sermone intendẽtes loq̃ de btẽ ꝗginis cõmẽdatione q̃ eã sctã ista mulier Elizabeth collaudãdo extulit: tria mysteria declarãda ꝓnũt̃. fm qõ de his trib̃ eam fore cõmẽdatã sacri euãgelij textus eloq̃t̃, ꝗ hac eius visitatione gaudiosa.

Primũ ꝛ mysteriũ mr̃nal' dignificatõis
Secũm ꝛ mysteriũ ꝗginalis bñdictõis.
Terciũ ꝛ mysteriũ ꝗtualis btificatõis.

Articul⁹ ꝑmus de dignitate maternali Marie vbi ostẽdit̃ q̃ btã Maria sit vere mr̃ dei appellanda ⁊ vnde ac qualib̃ meritis hoc meruerit. Cap̄.I.

Primũ misteri

Primum dicit̃ maternalis dignificationis. Hac q̃dem sũma dignitate maternali ipa virgo sacratissima est in hac visitatõe honorata ⁊ cõmẽdata a sancta Elizabeth cũ ait. Vnde mihi h̄ vt veniat mater dñi mei ad me? Quid nẽpe mat⁹ hac dignitate: q̃d excellẽti⁹ hoc honore: q̃d ve mirabili⁹ ⁊ sublimi⁹ hac cõmẽdationẽ: q̃ ipa dei ⁊ dñi oim creatoris mr̃ noiaretur ⁊ de facto foret ⁊c. Circa qõ tria q̃runt̃. Prima questio vtrũ beata ꝗgo maria sit vere dei mater ⁊ genitrix appellanda.

Secõa questio vtrũ ipa virgo sacra h̄ meruerit vt sit mater dei electa. Tercia q̃stio qualib̃ bonis ipa deo tãtũ placuerit q̃ foret in matrẽ acceptãda ⁊c. Ad ꝑmã q̃stionẽ qua querit̃ vtrũ virgo beata sit vere mater ⁊ genitrix dei appellanda. Tu hõ posses arguere q̃ nõ duplici rõne. Primo sic. btã ꝗgo nõ est mr̃ xp̄i nisi fm id qõ xp̄s accepit ab ea: sz ñ accepit ab ea diuitatẽ sed tm̄ hũanitatẽ: g̃ nõ dz dici mater dei sz mater hois Secõ sic in deo nõ differt de⁹ ⁊ diuitas: ĩmo sunt idem realiter. Sz beata ꝗgo nõ ꝑt dici mater deitatis: qr deitatẽ nõ genuit: ergo nõ põt dici mater dei. Incontrariũ est

Damascen⁹, iij, li. ca. xij, vbi dicit. Theotho con id est dei genitrice principalit⁹ et vere sanctam Mariã pdicam⁹ virginẽ. vñ et eccl'ia canit, Post ptuz ꝓgo inuiolata pmãsisti dei genitrix intercede p nobis. Ad q̃stionẽ g̃ dicẽdũ fm Bonauẽ. sup. iij. di, iiij, q. vlt. ar, vlt, Et ꝓcordat Tho, di, iiij, eiusdẽ, iij, sentẽ, arti, ij, atq̃, iij, pte sũme, q. xxxv. ar, iij, et cõiter oẽs doctores, q̃ verba fidẽ xp̃lanã expri mẽtia debent esse ab erroze longinq̃ et de uotõi approximãtia: maxime illa in q̃bus ẽ sermo de ꝓgine Maria: q̃ cunctas hereses sola interemit in vniuerso mũdo: ꝓitatez ex seipa ꝓcipiẽdo et pariẽdo. Ipa etiã recõciliationẽ toti humano generi pmeruit. et iõ erga ipam ardere debet oĩs xp̃lianoꝝ deuotio Et pterea q: btã virgo illũ ꝓcepit q̃ nõ solũ est hõ vel xp̃s pter vnionẽ: sz et de⁹ ver⁹ pter eternã generationẽ. Iõ dei genitrix debet dici vt ex ipo vocabulo honoreť: et ipietatis error extinguať, q̃ dixit sctãm Mariã ꝓcepisse hoĩem nec cõcedit ꝓcepisse deuz vt tenet Nestorius heretic⁹. Ad pmũ g̃ in cõtrariũ respõdeť: q̃ beata virgo dicit mater dei nõ pter hoc q̃ ipa genuerit xp̃m fm diuinã naturã, sed pter idiomatũ cõicationẽ et mysteriꝝ incarnatõis expressionẽ et ipi⁹ virginis honorificationẽ. Et q̃ eĩ vna psona est que subsistit in diuitate et hũanitate. ideo nature sibi cõicant suas prietates: vt dicit Damasce. Et ponit exemplũ tale fm Tho. vbi sup. Sicut eĩ dicunť iudei crucifixisse deuz glie. q̃uis nõ fm q̃d est dñs glie. Ita debet dici virgo mater dei q̃uis nõ fm diuinitatẽ genuerit deũ. Ad scõm argumẽtum dicit q̃ deus vt ꝓcretum dicit de psona deitatis et supponit p ea. Deitas aũt abstractũ supponit vel dicit de natura, et sic q̃uis deus et deitas nõ differunt re, tũ vtiq̃ differũt fm modũ significãdi. Btã g̃ Maria dicit mater dei: quia est mater filij dei: et p ꝓseq̃ns mater dei veri, nõ q: sit mater deitatis: sed q: psone habẽtis deitatẽ et humanitatẽ est mater fm hũanitatẽ. Hec Tho. et Bonauẽ, vbi sup. Et ad pmissa ꝓfirmanda legit miraculũ, q̃d in ꝓcilio quodã dicit factũ vicz: q̃ cũ heretici negarẽt ꝓstanter in ꝓcilio beatã virginẽ fore dei matrẽ: et insup dicerent q̃ post ptum xp̃i plures filios genuisset ex ipo Joseph. Ecce angeli ceperũt canere in aere oĩbus audiẽtiꝝ istũ versiculum Post ptuz virgo inuiolata pmãsisti dei genitrix intercede p nobis. Nox ab oĩbus qui aderãt repetitũ est geniꝝ flexis. Et heresis damnata extitit et ꝓfusa. O igit btã virgo quãtus tibi honor quãta dignitas quãta laus et gl'ia hec est q̃ tu veri dei genitrix et mater dei digne pdicaris. Exeat quisq̃s hereticus et neget hoc ad sue dãnatõis cumulum. Nos aũt fideles cũ sancta eccl'ia cõfitemur, et cũ beata Elizabeth dicim⁹ vere te esse matrẽ dei: vere genitricẽ dñi creatoris nostri. O ergo felix o gl'iosa virgo intercede p nobis etc.

Capl'in. II.

Ad scõam q̃stionẽ qua q̃rebať: vtrũ virgo btã meruerit vt sit in matrez dei electa, et xp̃us incarnareť ab ea. Et forte arguis q̃ sic quia btã ꝓgo fuit purissima et pfectissima ac excellẽtissime sanctitatis: ergo ipa meruit q̃ xp̃s incarnareť ab ea et esset mater dei. Et cõfirmať quia eccl'ia canit de ea, Beata es ꝓgo que dñm meruisti portare. Et in quadã collecta dicit. Omnipotẽs sempiterne deus q̃ gloriose ꝓginis Marie corpus et animã vt dignum filij tui habitaculũ effici mereret: cooperante spũsancto ꝓparasti etc. Ex quo colligit q̃ beata virgo meruit et digna fuit xp̃m ꝓcipere etc. Sz contra est Aug. in enchiri. et allegať a magistro in, iij, sentẽ. di. v, dicens, q̃ modus quo natus ẽ xp̃s de Maria insinuat nobis gratiam dei quã homo nullis pcedentiꝝ meritis obtinuit. Et ratio quia q̃d cadit sub merito nõ tenet plene rationẽ gratuiti. Nam si gratia est ex meritis iam nõ est gratia. vt dicit aplus Rom. xi. Sed q̃ filius dei eterni efficiatur filius paupcule mulieris ad maximã ptinet gr̃am et inextimabilẽ dignationẽ ergo hoc nõ meruit ex equo vel iusticia retributõis beata virgo. Ad questionẽ ergo respondeť fm Bonauẽ, di, iiij, tercij, cõcordat Tho. et Petrus aureo. ac cõiter doctores q̃ meritũ est triplex. q̃dam est meritum cõgrui quo peccator dicit sibi gratiaz mereri cũ ad gratiã se disponit. Aliud ẽ meritũ digni quo scz vir iust⁹ orans p alio meretur exaudiri. Terciũ est meritũ condigni quo quis ex tanta charitate mereť tantam gloriã. Dico ergo q̃ beata virgo Maria concipe filium dei ante incarnationẽ meruit merito congrui, quoniã p̃ sua nimia puritate et humilitate et benignitate idonea erat

vt efficeret dei mater. Post annũciationem vero postq̃ ꝛsensit ⁊ spũsctũs in tãta copiositate gr̃e in eam descẽdit ita q̃ nõ solũ habuit cõgruitatẽ sz dignitatẽ: ⁊ ex tũc meruit nõ solũ merito cõgruitatis sz dignitatis obumbrari ⁊ impregnari ꝟtute altissimi. Sed merito cõdigni nõ potuit mereri ꝛcipe filiũ dei, p eo q̃ h̃ excedit omne meritũ. Siue enim dicam⁹ deũ fieri hoiem: siue dicam⁹ mulierẽ fieri matrẽ dei vtrũq̃ est sup̃ statũ qui debet creature, ⁊ iõ taz h̃ q̃ illud fuit benignitatis ⁊ gr̃e. Et ꝓterea sicut dixi q̃ gratiã primã p̃t mereri iustus p̃cedẽte merito dignitatis nõ merito cõdigni ne g̃ pderet rõnẽ gratie sic põt ꝛcedi q̃ btã virgo nõ tantũ merito cõgrui sed etiã merito dignitatis meruit ꝛceptionẽ illã, qz p copiosam gr̃am spũsctã ad eam nõ solum cõgrua sz etiã digna fuit. Hec Bonauẽ, vbi sup̃. Ad obiecta dico ꝓm doctores vbi sup̃, precipue Tho. q̃ nec antiq̃ patres nec nos nec oẽs simul nec beata virgo meruerũt de cõdigno filij dei incarnatõz: qz hoc bñficiũ est toti humane nature impẽsum ⁊ ipsa incarnatio est reformatiua totius hũane nature. Sz meritũ nulli ꝰ homis p̃ter meritũ xp̃i: extẽdit se ad totã naturã, ergo nõ cadit sub merito alicui⁹ hominis vel etiã sub merito oim hõim: ⁊ hoc est de cõdigno p̃ter xp̃m, ꝓter qd̃ apls dicebat Thitũ. iij. Nõ ex opibus iusticie q̃ fecim⁹ nos sz ꝓm suã miscõdiam saluos nos fecit. Ex congruo tñ meruerũt sctã patres incarnationẽ xp̃i desiderãdoꝛ expectãdo. Cõgruũ enim erat vt de⁹ exaudiret eos q̃ ei obediebant. Btã aũt ꝟgo suppositã incarnatõe meruit q̃ p ip̃am fieret nõ q̃dem merito cõdigni sed merito cõgrui inq̃ntũ decebat vt mater dei esset purissima ⁊ pfectissime sctitatis. Propter̃ dicit eccl̃ia ip̃am meruisse portare dñm ihm xp̃m. nõ qz meruit deũ incarnari sed qz meruit ex gr̃a sibi data illũ puritatis ⁊ sctitatis gradũ vt ꝛgrue ⁊ digne posset esse mater dei. Hec Tho. iij, pte. q. ij, ar. xj. Ex oibus istis claret q̃ excellẽtis sit meriti btã virgo sup oẽs sctõs q̃ sola ex oib⁹ fuit digna portare ⁊ ꝛcipe dñm, sola p̃ oibus in matrẽ dei eligi: sola ꝟgo manẽs deũ pere sola toti mũdo salutẽ afferre ⁊c.

Tercia questio incidit, p / Cap. m. edificatõe ꝓpli ista vicz. q̃libus vl q̃ bus bonis ip̃a bñdicta virgo placuerit deo in tantũ q̃ foret in matrẽ ab eo acceptãda. Hoc nẽpe agnito cognoscere valemus: q̃liter ad eius imitationẽ ⁊ nos placere ⁊ acceptabiles esse possim⁹ deo. Ad qd̃ breuiter rñdet q̃ licz ipsa btã ꝟgo fuerit plena oib⁹ bõis ⁊ ꝟtutib⁹ gratijs ⁊ donis spũsci. Fuerũt tñ i ea q̃ttuor p̃ncipalia bona q̃bus de⁹ magis alliciebat ⁊ attrahebat et q̃bus ip̃a se deo acceptabilissimã reddebat vt de⁹ eam in matrẽ eligeret, put ex sacre scripture passib⁹ colligere valem⁹ ac doctoꝛ catholicoꝛ sentẽtijs accipim⁹. Primũ ẽ bonũ sũme puritatis. Secõm est bonũ pfunde hũilitatis. Terciũ est bonũ firmissime credulitatis. Quartũ est bonũ excellẽtissime charitatis. His eq̃dem bonis ⁊ ꝟtutib⁹ ⁊ nos placere possum⁹ deo. Primũ inquã bonũ sũme puritat̃ multũ allicit deũ: quia ipse libẽtissime pascit̃ int̃ lilia castitat̃. Cañ. ij. Hec puritas sũme claruit in btã virgine ⁊ ideo deo sũme placuit, qz vt scp̃tũ ẽ Sap̃. vj. Incoꝛruptio p̃primũ facit esse deo. Secũdo bonũ hũilitatis multũ allicit deuz ad inhabitandũ. iuxta illud Esa. lvij. Dñs excelsus in sctõ habitãs ⁊ cũ cõtrito ⁊ humilis spũ vt viuificet spm̃ humiliuz. Et hec virt⁹ sũme placuit deo in btã virgine ip̃a dicente Lu. j. Respexit hũilitatẽ ancille suezẽ. Bef. Audeo inq̃t dicere qz nec ꝟginitas Marie placuisset deo sine el⁹ hũilitate. De his duobus bonis Marie Leo papa in omel. supmissus est, pulcherrimo dyalogo loquit̃ dicẽs, Dic mihi queso sancta sctõꝛ mater virginũ ⁊ oim in te sperãtiũ. Dic queso p deuz vnica spes ⁊ mater misericordiaꝛ dña: hoc enim expectãt te sequẽtes virgines: implorãt vidue ⁊ matrimonio degẽtes vt possint exẽplo tuo esse virtuose. Dic ergo dña q̃d boni fecisti quib⁹ suffragij⁹ pmeruisti q̃ sensu quali opẽ vt simul fieres mater ⁊ virgo filia ⁊ sponsa dei. Et quẽ celi capere nõ poterãt tuo gremio cõcluderes. Dico dña quõ ad tantã dignitatẽ pueniſti. At illa: quer̃ a me q̃d obtulerim munerz̃ vt mater fierẽ mei saluatoꝛis. Oblatio mea fuit puritas ⁊ humilitas. his pmerui vt virgo essem ⁊ mat̃ dñi mei. his cõplacui ⁊c. vñ ptz ꝓpositiuz. Terciũ bonũ firmissime credulitatis btã Elizabeth teste Lu. j. Btã que credidisti qm̃ pficient̃ in te ⁊c. Aug⁹. Felicioꝛ fuit maria fide deũ ꝛcipiendo q̃ corpe portando. Et certe

nisi credēdo assensuz pbuisset nūqꝫ xpm cō cepisset. Hoc aūt bonū fidei q̄ntuz alliciat deū ad habitandū in hoīe z se ei cōdonandum ostēdit aplus dicens. Habitare xpz p fidē in cordibus vestris Eph. iij. Quartū bonū excellentissime charitatis sine qua cetere ꝗtutes nil sunt. j. Chor. xiij. Hec virtus charitatis quātū alliciat z attrahat deum: saluator testat Johis. xiiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit z pater meus diliget eū z ad eū veniemus et mānsionē apud eum faciemus. Et. j. Johis. iiij. Qui manet ī charitate in deo manet et deus in eo. Hoc sūme fuit in beata ꝗgine adeo vt sup omnes angelos exaltari mereret. Unde ipsa p sapientem Eccli. xxiiij. dicit. Ego mater pulchre dilectionis. Ex q̄bus oībus accipe o homo: quia p hec potes te magis ac magis acceptabilem reddere deo z facere vt deus p gratiam habitet in te: quiescat in tuo corde: diligat te foueat z ꝓseruet ac saluet te. O virgo purissima Maria. o virgo humillima. o fide z caritate plenissima dña. Quis nisi stultus tuas ꝗtutes imitari despiciat. Quis in vnguentoꝝ tuoꝝ odorem nō currat cū te p has ꝗtutes: p hec bona: p hec sctitatis exēpla tātū deo placuisse videat: vt mr̄ mereris fieri saluatoris: dña orbis: z regina totius curie celestis. O anīa peccatrix vtinā aduerteres z opam dares te his virtutib placere deo Marie exemplo. Nōne ceca es: nōne stulta es: quia sūmope conaris placere mūdo qui te captiuum tradit diabolo z eternali tormēto z tamē cum multo leuius: multo suauius: multo honestius placere posses xpo qui te remuneraret eterno regno: nō curas: nō opam das. O durissimū: o gelidum: o saxeum cor. Cur magis vis seruire diabolo vt ibi soluat tormētis q̄ xpo qui remuneraret ineffabili z eterno regno. Noli o anīa noli dormitare agnosce tuā retributionē finalez z stude exemplo Marie placere deo. Expgiscere et noli pire cum diabolo.

¶ Articulus scdus q̄ sancta Elizabeth cōmēdauit btāz Mariā ī sua ꝗgnitate de triplici grā bñdictōis diuīe vt patebit infra.

¶ Capitulum. I.

Secūdū misteriū dicitur virginalis benedictionis Hac quippe benedictōe cōmendauit virginē gloriosaz Elizabeth in ista visitatione cū exclamauit spūsctō repleta z ait Benedicta tu inter mulieres et bñdictus fructus ventris tui Lu. j. ca. Quid ista benedictio importet z de singulis ptibus huius sententie vel dicti satis abunde tractauimus li. j. pte. v. ar. ij. ca. v. Et ar. iij. ca. ij. Nihilominus p complemēto sermonis etiā in hoc loco aliqua vtilia tractabimus de ista virginis benedictōe. ¶ Notandū ergo q̄ ista sctissima mulier Elizabeth spūsctō edocta in premissis verbis cōmendat beatā virginē triplici benedictione.

Primo benedictione gratie.
Scdo benedictione glorie.
Tercio bñdictione plis ꝗginee.

Primo cōmēdat beata virgo de bñdictōe gratie cū dicit. Benedicta tu. Nam benedictio dei in p̄senti vita nō est aliud in re nisi gratie infusio. Juxta illud ps. Anīa eius in vita ipius benedicet. Vita quippe aīe in p̄senti est diuina gratia. in cui infusione statī anīa iustificat et viuificat. vt volunt doctores sup. iiij. sentē. di. xvij. Et sic ille homo in p̄senti dicit bñdictus veraciter qui habz ōi gratiā: p quā solam bñdictio diuina adipiscit et adepta possidet. Unde Prouer. x. Benedictio dñi sup caput iusti: os autē impiorum operit iniquitas. Hinc est q̄ omnis qui in peccatis viuūt maledicti in sacra scriptura dicūt. ps. Maledicti qui declinat a mādatis tuis. Itē Eccli. xlj. Ue vobis viri impij qui dereliquistis legem altissimi quoniam si nascemī in maledictōe estis. Et si moriemini in maledictōe erit ps vestra. Proinde a dño iesu omnes mali in extremo iudicio maledicentur dicendo. Ite inquit maledicti in ignem eternum Math. xxv. Boni vero qui vixerūt in gratia dei ecōtrario benedicent dicēdo. Venite inquit benedicti patris mei ꝛc. Itaqꝫ ad ppositū exquo beata virgo fuit sūme gratiosa et virtuosa: merito p̄ cunctis dicitur benedicta et diuīa benedictione plenissima. Qō luculentius declarat p̄cipue tripliciter.

Primo ex pte anime.
Scdo ex pte corpis.
Tercio angelicis ꝗbis ex pte vtriusqꝫ.

Primo inquā ex parte anime. Nam si quaras p que vel qualiter anīa humana pmeretur a deo specialē benedictionē in p̄senti

z in futuro. Rñdet q̃ p̃cipue p̃ tria. Juxta illud ps. Dñs memor fuit nostri z benedixit nobis. Bñdixit domui israel: qd interp̃tatur deũ videns: scz p̃ fidem verã xp̃ianaz Ecce p̃mũ, sequit. Bñdixit domui Aaron qd interp̃tat mons fortitudinis, scz in cauẽdo a peccato z pseuerãdo in bono. Ecce secũdũ. subdit. Benedixit oĩbus qui timent dñm pusillis cũ maioribꝫ. Ecce terciũ scz timor dei et eius obedientia mãdatorũ. Sed quoniã btã virgo fuit fidelissima atq̃ purissima z ꝯstãtissima in bono z dei p̃ceptis obtpatissima p̃ oĩbus: ergo maximã pmeruit gratie bñdictionẽ et dulcedinẽ in sũma plenitudine. Unde Hiero. i sermõe de assumptione dicit Bñ salutat gratia plena scz ab angelo. Ceteris eim̃ p̃ partes Marie p̃ se tota infudit gratie plenitudo. z p̃ ꝯseq̃ns diuine bñdictõis z c̃. Scdo ex pte corpis qm̃ dicẽte Aug. in sermõe de natiuitate ꝓginis Maledictio Eue in bñdictionẽ mutat marie. Nimirũ maledictio Eue z oĩm mulier̃ fuit p̃cipue triplex Gen. iij. Multiplicabo erũnas tuas. Ecce p̃ma scz erũnosa impregnatio. In dolore paries filios scda. Sub viri potestate eris tercia. Harum oppositas bñdictões habuit Maria: qz ꝯcepit in mũdicia virginali: et sine grauamĩe fuit grauida: sine dolore puerpa: imo cũ maximo gaudio: atq̃ oĩbus viris imo et angelis p̃lata z dña. Unde et Joseph spõsus eius eidẽ seruiuit vt dñe mũdi. Sz querit vnde pbari potest q̃ btã virgo nullũ grauamẽ habuerit in portãdo xp̃m cũ habuerit corp̃ põderosuz xp̃s in q̃ p̃dominat natura terre sicut in alijs hoĩbus. Haz et xp̃s itineris fessitudine grauabat. Rñdet fm doctores p̃cipue Alber. sup missus est q̃ pbatur istud multipliciter. Primo ex rõnibꝫ. Prima rõ ex pte dei qui portabat se portantẽ. vt dicit Aug. et sic ꝯtra ꝯsuetudinẽ pregnãtiũ se fecit leuiorem. Scda ratio ex pte xp̃i quia fuit multũ amãtissim̃ virgini. vñ licz virgo sicut etiam ipse xp̃s aliquãdo fatigabat z sic grauabatur lassitudine corpali tanq̃ ꝓgo tenerrima in longo itinere ac laboribꝫ et fuitijs circa xp̃z necnõ penurijs famis z sitis z c̃. Tamen pre amoris magnitudine p̃ nullo ducebat talia. quia vt dicit Aug̃. Oĩa grauia z ĩmania leuia et xp̃e nulla facit amor. Tercia rõ ex pte matris qz ꝯcepit xp̃m fm statũ innocẽtie et nõ fm statũ nature corrupte: imo miraculose in ꝓginitate. q̃ sicut in statu innocẽtie nõ fuisset grauamẽ vel dolor ĩ matre, ita mater dei debuit euadere maledictiones matrũ z c̃. Scdo pbatur exemplis. Haz videm̃ q̃ corpus p̃riũ nõ grauat naturaliter. sicut nec fruct̃ arbori vnitus. ita corpus christi qd fuit vnũ naturaliter cum corpore matris ꝓginis que ꝯcepit sine alieno semĩe de p̃rio purissimo sanguĩe nõ grauauit ꝓginẽ. Tercio pbat autoritatibꝫ qz vt ait Bern. et canit eccl'ia. Btã virgo fuit sine grauamĩe grauida et sine dolore puerpera. Et h̃ ꝯuincit ex euãgelio. qm̃ mox p̃ ꝯceptum ascẽdit Maria in mõtana cũ festinatione: Et etiã ex eo q̃ angel̃ eam salutando dixit. Aue. i. sine ve scz culpe et pene.

Tercio declarat sũma bñdictio Marie ex ipsis verbis angelicis. Hã dixit ei angelus Aue gratia plena dñs tecuz z c̃. vbi fm Alber. sup missus est: q̃druplex Marie excellentia sup oẽs exp̃mit. Primo excellẽtia nature et eius exemptõis ab om̃i maledictione cum dicit Aue. i. sine ve nature culpe z pene. Scdo excellẽtia gratie cũ dicit gratia plena. Tercio excellentia glie qz dñs tecuz Aug̃. Nõ sicut mecũ qz tecũ in ventre tecum in mẽte. Quarto excellentia p̃uilegij z benedictõis diuĩe. bñdicta tu z c̃. et sic patz.

Capitulum. II.

Secũdo cõmẽdat beata ꝓgo de bñdictõe p̃eminẽtie et p̃ecellẽtis gloríe cũ dicit inter mlieres. glo. id est pre oĩbus mulieribꝫ tu sola singularit̃ es benedicta. Ubi notãdũ q̃ btissima virgo benedicta est et p̃eemiet sup om̃es angelicos choros: sup oẽs sctõs et sup oẽs sctãs nõ solum gratie sz etiã glie bñdictione. Primo sup oẽs angelicos choros claret inductiue qz oĩm pfectões et dignitates ac officia ip̃a sola vniuersalit̃ multo felici̊ habet. Hĩmirũ p̃mo angelor̃ est officiũ nũciare minora Sz btã virgo toti hũano generi nunciauit grã pditaz esse inuentã. cũ cecinit canticũ dicẽs. Magnificat aĩa mea dñm. et in fine Suscepit israel pueꝝ suũ recor. mise. sue. Sicut z c̃. Itẽ angelor̃ officiũ est aĩas hoĩm custodire. Sed btã virgo sũmi hoĩs. i. xp̃i q̃ est caput oĩs ecclesie corpus et aĩam in suo vtero et gremio portãdo fouit et custodiuit Et denicq̃ oĩm fidelium aĩas sub alis sue

pietatis fouet ⁊ custodit ac ꝓtegit. Unde orat ecclia. Maria mr gre mater misericordie, tu inquit nos ab hoste ꝓtege ⁊ in hora mortis suscipe. Secdo archangelorꝫ officiū est maiora dei secreta ⁊ ꝓsilia scire ⁊ nunciare, ꝑcipue incarnatōis diuīe mysteriū qd maxīm inter cetera secreta est, h supiores cognouerūt ꝑ infusam inspirationē. Hedij a supioribus ꝑ illumiationē. Tādē hoies ꝑ angelicā reuelationē ⁊ apl'orꝫ ꝑdicationē. Sz btā ÿgo h cogūit ꝑ expientiā ⁊ certificatōez qm ei⁹ corp⁹ ⁊ aiam de⁹ ipse inhabitauit ps. In sole, i. in aia ÿginis q erat sol ꝑ ardentē charitatē: posuit tabnaculū suū et ipse tāqz sponsus ꝓcedēs de thalamo suo, i. vtero ÿginali

Tercio officiū virtutū est miracl'a facere nō aliqd denuo creādo: sz deo misteriū exhibēdo. Sz btā virgo ī maxīo miracl'o ministeriū exhibuit qm ꝓsensum ꝑbuit ⁊ purissimū sanguinē ad xpi incarnationē, vt dicit Damasce. Quarto potestatū est arcere demones: sz btā ÿgo cōtriuit caput serpentis. Gen. iij. Quīto est officiū ꝑncipatuū ꝑuinciis ꝑsidere. Sz btā ÿgo in oib creatis tenet dnatuz Ecci. xliij. In oī gente ⁊ in oī pl'o ꝑmatū tenui. Sexto dnationū ē angelis ꝑesse. Sz btā virgo etiā nō solū angelis sz xpo dno angelorꝫ ꝑfuit q erat subdit⁹ illi Lu. ij. Septimo thronorꝫ ē vt sup eos de⁹ sedeat ⁊ requescat ac iudicia exerceat, sed in btā ÿgine de⁹ nō tm sedit sz ⁊ carnē assūpsit: in q carne totū iudicatur⁹ est orbē Lu. xxj. Tūc videbūt filiū hoīs veniētē in nube ⁊c. Octauo cherubin ē plenitudinē scientie, hīe. Sz btā ÿgo trāscēdit oēm sciam humanā ⁊ angelicā ꝑ expimētalē cognitionē.

Nono seraphin ē ardere in charitate dei ⁊ fervere in amore. Sz btā virgo sup oīs spūs deū intimi⁹ ⁊ ardēti⁹ amat tāqz filiū. iō Ecci. xxiij. Ego mr pulchre dilectōnis ⁊c. Ecce daret qz btā virgo ꝑeminet bndictōe glie angelis. Secdo dixi q ꝑemiet ei⁹ bndictio oib sctis patrib patriarchis ⁊ ꝓphetis ac ꝓhuscūqz, qm vt dicit Damasce. ipa a nullo ilustriū supari pōt sz excellit ipsa cunctos. Producam⁹ inductiue patres sctos ⁊ cogscem⁹. Primo qdē Adā ⁊ Eua habuerūt innocētiā originalē in q creati sūt: sz cito illud ꝑdiderūt peccādo ⁊ totā posteritatem corruperunt ac maledictionē demeruerūt. Sz btā virgo tantū gre inuenit vt oib bndictionē ꝑmereret ⁊ mortē cōmutaret in vitā. nūqz peccaret: sz et oibus pctōrib miserī cordiā impetraret Luc. j. Ne timeas maria inuenisti gram apud deū. s. quā totū genus humanū ꝑdidit. Secdo Abel hāc bndictionē obtinuit vt ÿgo esset ⁊ martyr: vt dicit Aug. Sz ÿginitas ei⁹ infecūda fuit ⁊ martyriū soli sibi ꝓfecit. Btā virgo fecūda virginitate martyriū in passione sustinēs oib ꝓfecit: cū ⁊ oīm aduocata extitit ⁊ ꝑ oib impetrare qd vellet meruit. De h eius martyrio Lu. ij. Tuā ipius aiam ptrāsibit gladius.

Tercio Enoch in padisum deliciarꝫ est trāslatus. Sz in vterꝫ ÿginis tāqz in padisum trāstulit se ipse deus. Quarto Noe a diluuio saluauit octo anias et q̄dam anīalia. Sz btā ÿgo totū mūdū gubernat ⁊ cōseruat. Unde Fulgen. iiij. mithologiarꝫ dicit. Celū et terra diu ruissent si nō Maria ꝑcibus sustētasset. Quīto Melchisedech panē ⁊ vinū obtulit. Btā ÿgo carnē ⁊ sanguinē xpo dedit in q panis ⁊ vinū trāssubstātiatur Job. vj. Caro mea vere est cibus ⁊c. Sexto Abraā date sūt ꝓmissiones ⁊ semī eius Gal. vj. Sz in virgine iste ꝓmissiones sunt implete Lu. j. Suscepit israel pueru ⁊c. Sicut locutus ē abra. ⁊c. Septimo Isaac impetrauit sua orōne ꝓceptū Rebecce: q ꝓcepit gemios. Ex qb duo ꝑpli orti sūt: iudaicus ⁊ gentilis. Btā virgo sua humilitate ꝓcepit xpm gemīe substātie: diuine scz et hūane. q duos ꝑpl'os gentilē et iudaicum in vnā fidē collegit. Octauo Jacob vidit scalā cuius sūmitas celos tangebat ⁊ dnm innixū scale et descēdētes atqz ascēdētes angelos. Btā ÿgo fuit ipa scala cui dns est innixus incarnādo Lu. j. Dns tecū. Per hāc ascēdūt hoīes saluādi ī celū ⁊ descēdūt angeli ad nos illuminādos. Nono ioseph fact⁹ ē dns egypti ⁊ aluit suos frēs. Sz btā ÿgo facta ē dna terre toti⁹ ⁊ celi: ⁊ pascit nos cibo vite eterne, i. carne et sanguīe xpi de se assumpta Job. vj. Qui māducat hūc panē viuet in eternū. Denicqz vt breuit'r plura cōplecter Moyses et oēs scti ꝓphe hēbāt hāc bndictōz vt de⁹ eis reuelaret ꝑterita ꝑnnia ⁊ futura ⁊ maxīe circa filij dei incarnatōz ꝓtinētia. Oēs q̄z scti ꝑies ⁊ ꝓcedētes ⁊ seqntes ñ nisi ī fide xpi saluati sūt: vt dicit Aug. et Gre. sz btā Maria oia fidei sacra certa expientia in seipsa cognouit cū xpm dnm ī vtero por

tauit. Omnē etiā grāz ꝓphetice illumiatiōis plenissime habuit. Unde ipa ꝓphauit de preterito cū ait. Fecit potētiā in brachio suo. Et itez. Sucepit israel puerz suū. s. assumēdo humanā naturā ex israel. Itez ꝓphauit de futuro cū dixit Ecce enim ex hoc btāz me dicēt oēs ꝛc. Et ō pnti occulto cū dixit Magnificat aia mea dnm. ꝛ exultauit spūs me. Ecce ptz p positū. Tercio bndictio Marie pcellit bndictionē oim sctārz mlierz. Nā Sara pnūciat sctā et bndicta q̄ in senecture Isaac ꝓcepit miraculose deo dāte. sz mlto magis Maria bndicta q̄ sūmo miracl'o ꝓgo ꝓcepit et pepit dei filiū. Itē si Judith bndicta qz caput Holofernis blasphemi inimici dei amputauit: mlto magz Maria q̄ caput serpētis ꝓtriuit. Itē si bndicta Hester q̄ ꝓplm israel ab occisiōe liberauit. Amplius maria q̄ totū mūdū saluauit. sic ꝛ de alijs sctis mlierib. Unde breuit ꝓcludo: ipsa ꝓgo Maria merito dicta ē bndicta inter oēs et super oēs mlieres ac creaturas q̄ est oim regina ꝛ dna mūdi ac mlierz gl'ia q̄ nec ꝑmā silem visa est nec bīe seq̄ntē vt canit ecc'lia.

Capitulum. III.

Tercio cōmēdat a sctā Eliza. maria bndictiōe ꝓplis ꝓginee cū subdit. et bndict' fruct' vētris tui. q̄ dicto fm magnū Alb. sup missus ē: significat ꝓginal' ꝓceptio Marie. Propter ea nō dixit. Bndict' filius tu' q̄ est ī vtro tuo. qz sic dicēdo carnalē videret designare generatōez fm hoiz cōez legē nature Sz notāter dixit: bndict' fruct' vētris tui. vt insinuet qz sic fruct' ex arbore nascit ꝛ ꝓcipit sine corruptōe: ita xp̄s ex virgine. Unde Bern. Si q̄ras inq̄t quō xp̄s nasci potuit ex ꝓgine. Rndeo sic odor de flore et fruct' ex arbore sine corruptiōe. Proinde Auin. xvij. Xp̄s figurat' ē p flores et fruct' amigdalarz. Ubi legit' q̄ dnūs p̄cepit Moysi vt singule trib' israel singulas ꝓgas afferret noīa sua sup ipas ꝓgas describēdo. et poneret eas Moyses ī tabnaculo federis dni: qd cū fecissent. ecce seq̄nti die inuenta est virga Aaron sicca manēte flores et gēmas turgētes folia et amigdalas germiasse ꝛc. Animrū virga ista figurauit Mariā q̄ sicca ab oī carnali ꝓcupīa. i. aliena: pduxit florē et fructū xp̄z ī virgitate Et notāter dr iste fruct' amigdalarz: qz sic in amigdalis ita ī xp̄o sūt tria. Cortex exterior amara: significat xp̄i carnē amaricatā doloribz passiōis. Testa fortis significat aiam xp̄i fortissimā in oī bono vt frangi neq̄z possit. Et nucleus interior dulcis significat xp̄i diuitatē. Deniqz sic amigdala ꝓfert boīb sanitatē. vulpib aūt obest in mortē. vt testat' Plinius ī naturalib. Sic iste fructus xp̄s hoīb. i. rōnabilit' viuētib bonis ꝓfert vitā et sanitatē etnā. Sz vulpib. i. malis q̄ ptes vulpiū erūt. i. demonū in futuro. dicēte ps. dabit mortē etnā ꝛc. Sz q̄stio oriri pōt: q̄re Elizabeth nō dixit Bndictus flos vteri tui vel vētris tui: sz dixit fructus cū etiā flos sic fructus sine corruptōe generat. et sic sufficiēter expressisset ꝓginalē ꝓceptū: dicēdo flos. et sic melius fuisset dicere eo q̄ etiā ꝓpha xp̄m nascētē de ꝓgine florē nō fructuz appellauit Esa. xj. Egrediet virga. i. maria de radice iesse et flos. i. xp̄s de radi. ꝛc. Respōdet q̄ licz bn dicere ꝗ potuisset: tn spūsctūs q̄ faciebat eā loq̄ voluit vt dicat: Fructus vētris tui: nō flos. Primo q̄dē vt designet pfecta xp̄i ꝓceptio in virgis vtero q̄ ī instāti ꝓceptōis fuit pfectus de et hō fm anima et fm oīa organa ꝛ membra. iuxta illud Hiere. xxxj. Nouū faciet dns sup terrā: femina circūdabit viz. i. xp̄m. vir enim pfectōz notat. Hō si Eliza. dixisz: bndict' flos vteri tui. occasionē errōris habuissent heretici ꝛ putassent q̄ sic arbor qn̄ pducit flores nō dū est pata generatio. eo q̄ natura tēdit tūc ad generationē fructuū et tūc pficit generatio arboris qn̄ puenit ad fructū pducēdum. Ita credidissent q̄ xp̄s nōdū tūc fuisset pfectus hō in vtero Marie: sz successiue veniret ad pfectionē mēbrorz aīa infusonē aīe sic cōiter alij hoīes. Ut igit' hūc errorē excludat spūsctūs voluit dici Bndict' fructus.

Secda rō vt fuaret ꝓgruētia hūanerepatōis p silia fm Bed. qz sicut hō cecidit p fructum nō florez ligni vetiti: ita reparī debuit p fructū vētris ꝓginal' q̄ appēdend' erat lig̃ cruc. Tercia rō vt seruaret salutifera xp̄i dulcedo: qz fruct' solet ē dulces. et ī sūmitate arboris sūt dulciores. teste Isaaci dictis Et vltīo p' alia fercula appetūt in nēsa cuz caseo: eo q̄ sūt cibi naturales boī: qz bō in padiso tm̄ mō fructib padisi et m̄ris lacte i pueritia alit' fuisset. Case' ꝓo de lacte bz fieri. Ecce g̃ fruct' dulcedo est appetibil'. nō sic aūt est de floribz. iō vt significet q: p xp̄z habem' frui dulcedine gratie in pnti ꝛ glie in

futuro: merito dictū est Bñdict⁹ fruct⁹ q̄ ōr a fruēdo: vt dic̄ Januen. in cathol. O g̃ benedict⁹ vere fruct⁹ Marie ⁊ vt loq̄r verba Bern. dicētis. O vere celest̄ plāta maria p̄ ciosior cūctis. O vere lignū vite qō solū fuit dignū portare salutis fructū.

Articulus tercius de cōmēdatōe ꝓtutuꝫ duodecim q̄bꝫ floruit maria in visione.

Tercū misteriū dicit ꝓtualis btificatiōis ⁊ pfectionis q̄ cōmēdauit Mariam Elizabeth dicēs. Btā q̄ credidisti q̄m pficient in te ⁊c. Nota g̃ q̄ in visitatione ista btā ꝓgo. xij. ꝓtutū pfectōibꝫ tā q̄z. xij. stellis btificata floruit: q̄bꝫ se nobis ī exemplū imitādi pbuit: q̄z q̄ttuor ptinet ad incipiētes: ⁊ q̄ttuor ad pficiētes: ⁊ q̄ttuor vltime ad pfectos vt cūctos instruat. Primo floruit forma ꝓe pnie: q̄z exurgēs abijt ī montana cū festinatōe. Ipa cim nūq̄z peccauit nec ei opus erat pnia. Sz in his ꝓbis nos spūsctūs docere voluit vt exurgam⁹ a vitijs festinemusq̄z ad mōtana ꝓtutū: intremus in ciuitatē iuda. i. locū ꝓfessiōis: q̄z iudas ꝓfitens interptat: ⁊ in domū Zacharie qō interptat memorās deū. Scdo floruit ꝓtute obediētie: q̄z diuīe inspiratōi obediuit. ⁊ fm Lyrā sponso Joseph honorē detulit cū licentiā ab eo petiuit eūdi. In q̄ docemur obedire deo ⁊ pīatis. aplus. Oīs anīa potestatibꝫ sup̄ioribꝫ subdita sit. Tercio floruit ꝓtute ꝓtēptus vanitat⁹ mūdane: q̄m cū foret regina mūdi Maria nō in pompo so equoꝝ apparatu curruū ⁊ famuloꝝ ꝫ pedester fortassis cū aliq̄bꝫ alijs ꝓginibꝫ ascendētibꝫ cū ea in tēpluꝫ ⁊ alia loca deuota visitantibꝫ. Et forte pedibꝫ nudis vt mos est deuotorum pegrinoꝝ religiosissima transiuit Ebryk. Qui diues es nō horreas paupem q̄ paup es accipe ꝓsolationē: recognoscens paupem xp̄m paupem ei⁹ matrē. Hec ille.

Quarto floruit ꝓtute modestie: q̄z paucissima ꝓba legit̄ locuta ⁊ ea ad edificationez cū salutauit Elizabeth: atq̄z ad honorez dei cū canticū ptulit dei in laude. in q̄ repbendit̄ verbositas p̄cipue mulier. Deniq̄z q̄ ad pficiētes Quinto floruit ꝓtute fortitudinis: q̄z tā longā viā ⁊ aspam fortiter ptrāsiuit. q̄z vt refert̄ a fidedignis: a nazareth vsq̄z ad bierlim sunt. xxxv. miliaria quoꝝ duo faciunt leucā. ⁊ ab bierlim in domū Zacharie q̄ttuor vel citra miliaria dicunt̄. ⁊ sic docuit fortiter nos agere ī bono ope p̄s. Virilit̄ agite ⁊ ꝓfortet̄ cor ⁊c. Sexto ꝓtute hūilitatis pfunde: q̄z mr̄ dñi venit ad matrē seruī ⁊ por salutauit Ambro. sup Lu. dicit. Ut quāto castior ꝓgo sit tāto hūilior. Si q̄ras quo ꝓbo salutauerit. Rūdet Alber. sup missus est. q̄ salutatōe ꝓsueta in vete. testa.

Septimo floruit et fulsit ꝓtute pietatis ⁊ misēdie cuꝫ ei ad seruiendū se obtulit vt scz nos doceat imbecilles visitare ⁊ īfirmis deseruire. Hinc Ambro. sup Lu. Discite inq̄t sctē mulieres sedulitatē quā pregnātibꝫ debeat⁹ exhibere cognat⁹. Et certe mlieres debēt multū ꝗ op⁹ pietat⁹ exhibere vt seruiant scz pregnātibꝫ: q̄z maximū bñt thesauruꝫ in vtero scz aiam rōnalē q̄ pponderat oībꝫ corporibꝫ mūdi. vt dicit Aug⁹. Et sic cauere ne ipa anīa peat abortiue. Seruiuit aūt beata ꝓgo Maria Elizabeth in oībꝫ laboribꝫ ꝓuenientibꝫ ⁊ necessarijs: vt etiā in officio canit ecclia. Maria tribꝫ mēsib⁹ q̄st̄ stetit laboribꝫ Elizabeth subdēdo. seq̄t̄. Cōferebat de angelo et ꝓbozꝫ mysterio q̄ ptulit salutādo ⁊c. Octauo ꝓtute honestat⁹: nā virgo verecūde festinauit: ptēa vt cito euadere posset publicū. Vñ Amb. Discite virgines nō ꝓcursare p alienas edes: nō demorari ī plateis: nec aliquos cōmiscere sermōes: q̄z maria in domo sera: festina ī publico. Hec ille.

Hinc etiā nō legit̄ maria salutasse inibi Zachariā aut alloq̄ eū q̄ p tūc erat mutus. nō enī decebat ꝓgineū pudorē nutibꝫ circa eū occupari fm Alb. Deniq̄z q̄ntū ad pfectos seq̄t̄ q̄ Nono floruit ꝓgo ꝓtute charitat⁹: maxīe q̄z ex charitate maxīa q̄ ad deū scz ferebat ⁊ exinde ad pximū mouebatur ꝓgo btā vt hec faceret canēte ecclia. Decimo floruit ꝓtute puritat⁹ ꝓginee. ꝓt̄ q̄ Elizabeth eā matrē dñi quā decuit eē purissima noiauit ⁊ addidit. Perficiet̄ ī te q̄ dicta sūt tibi a dño. s. vt ꝓgo peres ⁊c. Undecimo floruit ꝓtute grārū actōis ⁊ laudis diuine: q̄z deū collaudās et grās agēs ait. Magnificat aīa mea dñm ⁊c. In q̄ q̄dez cātico agit deo grās de tribꝫ. Prio de bñficio sibi facto cū dic̄. Magnificat anīa mea dñm. Et exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. Quia respexit hūilitatez ancille fue ⁊c. vsq̄z ibi. Fecit mihi mag̃ q̄ potens est ⁊c. Scdo

de bñficio toti hũano generi impẽso cũ subdit. Et miscõdia eius a pgenie in pgenies timentibus eũ. Fecit potẽtiã ꝛc. Tercio de beneficio specialiter pplo israhelitico exhibito ibi Suscepit israel puerũ suũ recordatus ꝛc. In qbus oibus docemur grãs dõ p eius bñficijs i cõi ꝛ in speciali acceptis reddere. Duodecimo floruit ꝗtute sctẽ pseuerãtie. qꝛ nõ statim recessit ab illa sꝫ mãsit q̃si tribus mẽsibus ꝛc. Sicut claret ex sacro euangelio vt doceat nos ad finalit pseuerãdũ in bono. Qm̃ qui pseuerauerit h̃ saluus erit Mat. xliij. ca. Ut igit finẽ nostro sermoni faciamus.

Contemplatio deuota.

Cõtemplare ex his pmissionibus O ania deuota. o sanguine xpi tincta ꝛ lota. aspice oculos mẽtis ꝛ statue coꝛã facie tua tria hec sequẽtia documẽta valde deuota ꝛ ꝯsiderationes dulcifluas. Primo vide q̃ꝫ pie q̃ꝫ dulciter q̃ꝫ affectuose ꝛ deuote btã ꝗgo maria visitat sctãm Elizabeth cognatã. Cogita qꝛ cũ angelo nũciãte ꝗgo bñdicta ꝯcepisset: in mẽte habuit qõ angelus ei dixerat. Ecce inq̃t Elizabeth cognata tua ꝛ ipa ꝯcepit filiũ in senectute sua et h̃ mensis est sextus illi ꝛc. Cepit g̃ spũsctõ plena cogitare qꝛ ille quẽ Elizabeth cõcepat pcursoꝛ esset filij sui dñi ihu. Cepit spũsctũs eaꝫ mouere vt iret ad visitãdũ ꝛ sctificandũ p suũ filiũ ꝯceptũ ipi Elizabeth. Aduerte q̃ꝫ hũiliter licentiã petat a suo spõso Joseph. q̃ obtẽta celi regina egredit de ciuitate ad visitãdũ. iter arripit ꝗsus hierlm: vbi deo grãs agit adoꝛãs i tẽplo. Inde ceptũ iter ꝯtinuat ad domum Zacharie. Cogita o fidelis ania q̃ꝫ humilime incedit q̃ꝫ deuote capite inclinato: oculis defixis versus terrã oꝛans ꝛ psallẽs: religiosa veste induta et nudis vt credit pedibus pegrinabat vt se ꝯformaret regule quã filius eius erat traditus aplis dicẽs. Neq̃ꝫ habẽtes calciamẽta in pedibus vestris. O q̃ntũ eius coꝛ iocũdabat cũ dei filiũ in vtero hũs gradit. nec tm̃ ex eius gestatõe grauabat. Credo q̃ p gaudio nec fatigia sentiebat itineris longi: nec aspitatẽ hoꝛrebat petrose vie: sꝫ spũsctũ virtute et ꝯsolatõne plena festinãter ibat et alacriter. O ania mea si tũc affuisses q̃d fecisses: vtiq̃ꝫ cum lachrymis deuotõis pfusa vestigia pedũ eius osculata fuisses toto coꝛde ꝛ intimis visceribus tuis eructasses. Bñdicta tu virgo oipotẽtis dei mater: et bñdictus fructus tui ꝛc. Quid plura: venit gl̃iosa virgo ad domũ Zacharie O elizabeth sancta senex mulier: q̃le somniũ in illa nocte pcedẽti videras: vtrũ ne putabas vtrũ ne spabas et expectabas tibi ista die supuenire tles ac tãtos hospites. vicz dei filiũ xpm i vtero gestatũ et eius gl̃iosissimã ꝗginẽ matrẽ dñaꝫ angelorũ et hoim. O si scires qꝛ ecce ꝗgo bñdicta cũ dei filio portas domus tue ingredit: p certo accurreres: p certo obuiares et prima salutares: genibus flexis eã mãcipares et adorares letaq̃ꝫ tãtũ hospitẽ suscipes. Sꝫ nõ ẽ famulus nõ famula q̃ pcurrat et tibi noua dicat: pnũcians aduentũ tãti regis et tãte regine. Ecce ego dicam tibi noua optima: surge qꝛ adest regina celi et dñs deus creatoꝛ oim cũ ea. accurre et obuians suscipe leta ꝛc. O q̃ꝫ gaudiose pcucurrissez si tũc affuissem: vt aduentũ dñe tibi sctã senex pnũciassem. O vere felix et beata es Elizabeth q̃ meruisti a tantis hospitibus visitari. Itaq̃ꝫ intrauit domũ Maria et salutauit Elizabeth dicente fortasse illud Thob. v. Gaudiũ tibi sit senioꝛ cognata mea. sctissima Elizabeth statim vt audiuit eius salutatõez spũsctũ grã ex verbis Marie in eã descẽdens vsq̃ꝫ ad eius vterũ: cõmouit infantẽ Johem in vtero. glosa vocẽ prioꝛ Elizabeth audiuit sꝫ Johes poꝛ grãm sensit. Vñ statim Johes in vtero sentiens dñm oipotẽtẽ adesse in ꝗginali vtero: exultauit et adoꝛauit: et quẽ verbo deuꝫ esse testificari nõ poterat: motu exultatõis deuꝫ adesse testatus est. Mox igit Elizabeth repleta est spũsctõ. et genibus puoluta bñdictã virginẽ mãcipauit. amplexata ẽ et osculata. O dulcissima illa oscula Marie. o Elizabeth sensisti ne vnq̃ꝫ maioꝛẽ coꝛdis iubilationez: maioꝛẽ dulcoꝛẽ: maioꝛẽ aie delectationẽ q̃ꝫ hac vice. Credo em̃ q̃ anhelitus bñdicte virginis p eius sacrũ os de interioribus eius: qbus deus habitabat pgrediẽs ac p os Elizabeth ingrediẽs totã eius coꝛdis medullã penetrabat et suauitate diuina replebat: adeo q̃ Elizabeth se ꝯtinere nõ potuit. Sꝫ voce magã exclamauit ꝛ pphetauit de pñti occulto. id ẽ de xpo et ꝗginitate mtris eius: ꝛ ait. Bñdicta tu mulieribus et bñdictus fructus ventris tui. Et vnde h̃ mihi vt veniat mat dñi mei ad me: Ecce em̃ vt facta est vox salutatõis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans i vtero meo: pphetauit etiã de pterito dicens

Et beata que credidisti scz angelo: subdidit ꝓphetãdo de futuro dicẽs. Quoniã pficient in te que dicta sũt tibi a dño. Pensa ḡ quãta fuit in corde ꝓphetisse suauitas ꝯsolatõis quãta dulcedinis suauitas p p̃sentia marie z eiꝰ filij. Tũc ḡ maria deo plena nõ elata p vanã gliam: sz in hũilitate firmata: deo attribuens omne bonũ genibꝫ flexis. z vt pie credo dulcissimis lachrymis irrigata: mente z facie serena cepit gratias agere z laudes do deprõmere dicẽs. Magnificat aĩa mea dominũ: z exultauit spũs meꝰ. z ad finem vsq; cõpleuit. Tandẽ mansit ibi tribꝫ mẽsibꝫ seruitijs Elizabeth hũiliter se mãcipãdo z q̃ti die ꝯferendo de angelo z eiꝰ verboꝝ mysterio q̃ ptulit salutãdo put canit ecclia. Nec nõ z de eo q̃ virgo ꝯceperit z sine grauamine filiũ portaret. Et de xp̃o dño q̃ p eũ mũdus redimẽdus esset. Et de his ꝓphetias allegãdo. Tandẽ licẽtia accepta z facta reuerentia atq; bñdictione relicta: reuersa est ad ꝓria cũ humillima deuotiõe. Scõm q̃z documẽtũ ex p̃missis accipe o aĩa fidelis. scz documẽtũ virtuose opationis z ĩmitationis: intuere oculo fidei z deuotõis: quãtis q̃busue virtutibꝫ bñdicta virgo floruerit in hac visitatõe. Vide qꝫ asperitatẽ penitentie nõ refugit: obediẽtiã. pmptã exhibuit: paupertatẽ z mũdi ꝯtemptũ sectata est: modestiam seruauit: vide q̃nte fortitudinis: quante honestatis: hũilitatis z pietatis fuerit: intuere in ea feruorẽ charitatis: nitorẽ puritatis: deuotionẽ diuĩe laudis atq; ꝯstantiã pseueratõis. Et in oĩbꝫ disce eam ĩmitari: stude ei ꝯformari vt possis deo. i. filio eiꝰ cõplacere.

Terciũ deniq; documẽtũ ex p̃missis oĩbꝫ accipe quãta scz deuotõne quãta charitate beate ꝑginis debeas deseruire. vt ex eiꝰ grã z interuẽtione valeas z tu ꝓticipẽ meritoꝝ eiꝰ te p̃bere: ac diuĩa grã abundare: z a cũctis malis liberari. Nõ em̃ dubiũ q̃n sicut Elizabeth p eam repleta est grã: ac eiꝰ filiꝰ Johãnes scẽificatus z mũdatꝰ ita z tu ipa intercedẽte poteris a pctõ mũdari z liberari ab omni malo. Ut aũt magis boĩes accendant ad deuotionẽ ꝑginis: vnũ miraculũ. ꝓt simpliciores auditores. ꝓponã q̃ hunc sermonẽ ꝯcludã. Miraculum Refert Anſ. lib. miraculoꝝ ca. xxxvij. q̃ q̃dam miles in ciuitate narniensi erat q̃ habebat vxorẽ prægnãtem: habebat z seruientẽ quẽdã ethiopẽ nigrum z forte etiã ĩ cortina imago fuit ethiopis. Propter qd̃ etiã aspectu frequẽti z fantasmate generato in fantasia: generauit z peperit de suo viro legitimo ethiopi sil'em filiũ nigerrimũ. Sicut legit̃ de ouibꝫ quas pascebat Jacob q̃ pariebãt ꝓter aspectũ virgarũ illis appositaꝝ coloris vicz cõformis oues Geñ. xxx. Vñ ex ꝗ marit̃ sũmã iracũdiã ꝯtra vxorẽ cõcepit z remouit eã a se z filiũ eiꝰ. Dẽs q̃z amici eam adulterã reputabãt: z putabãt cũ ethiope illo famulo adulterasse. Ista sic ꝯfusa z eiecta: q̃daz die iuit cũ puero suo ad portũ flumis: z multis presentibꝫ viris ac mulieribꝫ clamauit ad btãz virginẽ: qꝫ nõ erat culpabilis in ꝗ facto: vt ostẽderet inde miraculũ cuidens. Seruierat em̃ deuote beate virgini vt putat̃. Vñ cũ sic fleret amaricata se p̃cipitauit z statim cecidit de portu q̃ altus erat in flumẽ. Et ecce btã virgo affuit q̃ eaz z puerꝫ eius sanos custodiuit inuẽti sunt in flumis fundo z extracti. Et ecce puer q̃ ꝑus erat nigerrimus meritis btẽ ꝑginis inuẽtus est albus. Mariti vso tanto miraculo genibꝫ flexis veniã petijt p suspitõe. Et illa pepcit. sz postea obtẽta licẽtia a viro castitatẽ tenuit ob amorem dei z btẽ virginis. z in bono vitam ducens ad celestia regna btã virgine mediãte puenit. Ecce ĩgit̃ claret qꝫ qui ad bñdictã virginẽ ꝯfugit z ei seruit nõ tm̃ a calũnia et morte mala liberat̃: sz z ab infamia purgat̃ z meritis btẽ virginis grãm acq̃rit in p̃senti z gliam in futuro Amen.

¶ Sequit̃ secũda ꝑs libri scõi de beate virginis iocũdatõe ĩ xp̃i incarnatiõe atq; ĩ suo virginali vtero portatõe letabunda.

Exultauit spiritus meus in deo salutari meo Lu. j. Verba sunt gliosissime virginis Marie quibꝫ insinuat ineffabilẽ sui animi iocũditatẽ quã habuit in filij dei ꝯceptõe ac in eiꝰ vteri virginalis habitatõe z gestatõe p hac sacra visitatione. Si nimiꝝ diligẽter aduertimꝰ charissimi. si intento corde ꝯsideramꝰ. vticq; cõperimꝰ q̃ hanc festiuitatẽ visitatõis benedicte ꝑginis sicut z ceteras eiꝰ festiuitates celebrimas: sũma deuotõe: sũma cordis z aĩe exultatõe excipiẽdo bñdictã virginẽ sũma laude extollere: eicq; in hoc eiꝰ gaudio cõgratu-

lari debem⁹ ⁊ tenemur. Qd̄ ostendo triplici ratione.

Primo rōne obligatōis.
Scdō rōne acq̄sitionis.
Tercio rōne ꝓformatōis.

Primo rōne obligatōis: q̄ sicut dicit beat⁹ Greg. in omel'. Quāto crescūt dona tāto etiam rōnes crescūt donoꝝ. Sz p btām virginē tot ⁊ tanta bñficia sūt nobis exhibita, et tā inaudita ⁊ ineffabilia q̄ p totā vitā nr̄az si etiā mille annis viuerem⁹ ⁊ mille linguas haberem⁹: sufficiētes laudes ⁊ gratiarūactiones reddere ei nō possem⁹. Quis em̄ sufficiat ei debitas reddere gr̄as cū p eā a morte eterna liberati sum⁹: p eā sic nobilitati sic dignificati sum⁹: sup oēm creaturā vt deuz fratrē habeam⁹: celestes reges effecti sim⁹ et oīa bona possideam⁹. Et iō tanto frequēti⁹ in anno ei⁹ festa sūma deuotōe celebrare debem⁹: tanto honorificēti⁹ ei deseruire tenemur: q̄nto maiori bñficio nos obligauit ad sui famulatū ne ingrati videamur ⁊ rei corā ea inueniamur. Hinc eccl'ia pluribꝫ vicibꝫ ei⁹ festa freq̄ntat, vt ī ei⁹ deuotōe inardescāt ei⁹ filij ⁊ debitū ei bonorē sepi⁹ psoluant: ꝓpterea dicit Hiero. Si mille ora mihi forēt si tot lingue q̄t in celo stelle resonarēt nō tibi o dña debitas laudes psoluere ex eq̄ sufficerem. Nō em̄ sufficit lingua carnis tuas enarrare ꝗtutes ⁊c. Scdō rōne acq̄sitionis: q̄z ex h̄ specialē gr̄am apud virginē acq̄rim⁹ si ei⁹ festa deuote pcolim⁹. Nā in hac visitatōe Elizabeth ⁊ Johes specialē p eius hospitationē gr̄am acq̄sierūt. Nō q̄ dubiū quin ⁊ nos acq̄rere possum⁹: ⁊ obtinere vt in nostro corde hospitet xp̄s ei⁹ filius ⁊ sctā mater ei⁹ p specialis gr̄e visitationē: put in hodierno officio canit. Insup q̄z in hui⁹ festi celebratōe acq̄rere possum⁹ speciales indulgētias, q̄m ab Urbano papa cū eisdez indulgētijs est h̄ festū institutū sicut festum corpis xp̄i, ⁊ a Bonifa. pa. cōsiliter sicut de alijs extant p̄uilegia q̄ legunt in matutinali officio. Tercio rōne ꝓformatōis: decet em̄ seruos gaudere in gaudijs dñi sui ⁊ cōformari ei in volūtate. vñ decēs est nos cōgaudere deo nr̄o ⁊ dñe nr̄e ac sctis: adhortāte ap̄lo Rom̄. xij. Gaudete cū gaudētibꝫ. Quia aūt ī hac visitatōe gaudiū fiebat deo ⁊ sctis angelis iustisq̄z oībꝫ. Naz gaudebat p̄mo de⁹ q̄z ei⁹ incarnatio agēscebat ⁊ ꝓfitebat ab hoībꝫ vicz Elizabeth ⁊ Johe. Secundo gaudebāt angeli q̄z Johes in vtero sctificabat. Si em̄ gaudiū est angelis sup peccatore ꝓuerso Lu. xv. multo magis sup iustificato in vtero ꝓphetāte Johāne p quem multi pctōres erāt ꝓuertēdi. Tercio gaudebat Elizabeth ⁊ Johes in vtero ei⁹. Quarto gaudebat btā virgo maria. vñ ⁊ gaudio sum canticū cecinit dicēs. Magnificat aīa mea dñm ⁊c. Debem⁹ igit̄ ⁊ nos gaudere ī spū in deo salutari nr̄o: sicut ipa se nobis in exemplū ꝓposuit verbis in p̄missis dicens. Exultauit spūs me⁹ ⁊c. De hac itaq̄z iocunditate bñdicte ꝗginis loqui intendētes tria mysteria declarabim⁹.

Primū d̄z mysteriū magnitudinis.
Scdm d̄z mysteriū habitudinis.
Terciū d̄z mysteriū multitudinis.

¶ Articulus p̄mus de magnitudie gaudij Marie qd̄ habuit in xp̄i ꝓceptione ⁊ gestatione in vtero vbi tria q̄runt.

Capitulum. I.

Primū misterium de gaudijs bñdicte ꝗginis declarandū dicit quātitat⁹ Circa qd̄ tria q̄runt. Ex q̄bus clarescit quō vnū gaudiū btē virginis alio fuerit mai⁹. Prima q̄stio vtrū gaudiū qd̄ habuit btā ꝗgo in filij ꝓceptione ac gestatōne fuerit maius omni gaudio: qd̄ habuit totius vite tpe. Ad qd̄ quesitū q̄dam voluerūt dicere ⁊ nisi sunt ꝓbare q̄ btā virgo sup oīa alia gaudia sūmū gaudiū habuerit ī xp̄i natiuitate pluribꝫ rōnibꝫ. Primo q̄z tūc angelus dixit. Ecce euāgelizo vobis gaudiuz magnuz q̄z natus est nobis hodie saluator Lu. ij. Sicut q̄ natiuitas dñi fuit alijs causa magni gaudij ita ⁊ mri. Scdo q̄z tunc btā virgo habuit duplicatā delectationē et gaudiū scz videdo xp̄z vtroq̄z oculo vicz intellectuali ⁊ sensuali. In cōceptōe em̄ ⁊ vteri baiulatōe nō viderat xp̄m nisi oculo intellectuali. Sz in natiuitate p̄mo vidit vtraq̄z visiōe: sensuali ⁊ intellectuali: vñ sic in celo post resurrectionē corpoꝝ mai⁹ erit hoībꝫ gaudiū q̄z añ: eo q̄ p tūc vteraq̄z oculi⁹, s. corporalis ⁊ mētalis reficiet in visiōe delectabili bñanitat⁹ ⁊ diuinitat⁹ xp̄i: ita ⁊ in btā ꝗgine tpe natiuitat⁹ vteraq̄z reficiebat oculi⁹: q̄ pro tūc maximū sup oīa habuit gaudiū. Ter-

cio q: beata virgo ꝑus habuit gaudiũ solũ de hoc q virgo ꝛcepit, sed in natiuitate habuit insup q virgo peperit ꝗgo lactauit: et deum ac dulcissimũ filiũ amplexata est: osculata est: fouit in gremio ⁊ nutriuit. Unde Esa. xxxv. Germinãs germinabit sicut lilium ⁊ exultabit letabũda vt laudãs, g tunc maximũ habuit gaudiũ. Alij sunt q arguũt ⁊ pbare nituntur q maxim gaudiũ habuit sup oia virgo bñdicta in xpi resurrectõe, q: tunc ecclesia speciali⁹ vtitur cãticis exultatõis: canẽs illud ps. Hec dies quã fecit dñs exultem⁹ ⁊ letemur in ea. Et tũc frequẽtat canere alleluia: magis q̃ in alio festo, g p tũc oibus et p ꝛsequẽs etiã ꝗgini mai⁹ fuit gaudiũ. Item btã virgo pl⁹ dilexit filiũ q̃ totũ mũdũ ⁊ seipam, g pl⁹ gauisa fuit de bono filij sui q̃ de bono totius mũdi. Sz xps maximũ bonũ ꝛsecutus est ĩ resurrectõe ⁊ maximũ tũc habuit gaudiũ quãdo gaudebat cũ corpe glorioso ania ⁊ diuitate, g ⁊ dña nra tũc magz debuit gaudere. Tercio sũt alij q arguũt q maximũ gaudiũ habuit btã virgo in filij ascẽsione inter oia vite sue gaudia. q: tũc filius habuit maxim gaudiũ qñ oem cursum sui opis cõplens reuersus est in celũ cũ oib⁹ sanctis sũma iocũditate ĩ palatiũ celeste de exilio but⁹ mũdi. Unde ps. Ascẽdit de⁹ in iubilo: g ⁊ ei⁹ mater p tũc habuit gaudiũ maximũ. Item quia tunc porta celi ⁊ ianua apta est homi et ruina angelica restaurata. Deni q̃ tũc maxim⁹ bono: filio ⁊ matri exhibit⁹ ẽ quãdo caro de virgine assumpta sup omẽs angelos est exaltata ad dexterã dei patrz, g tunc maximũ habuit gaudiũ benedicta virgo. Hec oia ⁊ plura argumẽta q̃ possent p̃duci ponit Alber. magn⁹ sup missus est. ca. xcv. ⁊ sequẽtib⁹. Ad q̃stionẽ itaq̃ fm veritatẽ rndet fm eundẽ Alber. ibidez. ca. ccj. sub tali distinctõe. q vnũ gaudiũ btẽ virginis ad aliud possum⁹ dupliciter compare. Uno mõ fm q posteri⁹ gaudiũ includit in se ꝑus. ⁊ sic nulla est q̃stio nec difficultas in hac re. q: sic ipa gaudia posteriora ordinãtur ad ꝑora p additionẽ. Unde sicut manifestum est q duo sunt plura q̃ vnuz ⁊ tria q̃ duo. Ita manifestũ est q gaudia subsequẽtia ꝛceptõis gaudiũ sũt plura. ⁊ sic maiora. quia gaudiũ natiuitatz includit in se gaudium ꝛceptõis ⁊ gaudiũ resurrectõis ⁊ gaudium natiuitatis ⁊ sic ꝛsequenter. Alio mõ vt fiat compatio p separationẽ: ita q posteri⁹ gaudium accipiat p se sine intellectu ꝑoris. Et sic dico q gaudiũ hoc qõ beata ꝗgo habuit in ꝛceptione mai⁹ fuit oibus gaudijs vite ⁊ vie. ⁊ pbatur primo autoritate. Secũdo rõne. Tercio exemplari similitudine.

Primo inquã autoritate: q: ipsa ĩ suo cãtico gaudiosissimo, ptestata est hꝫ cũ ait. Exultauit spũs meus ĩ deo salutari meo. ⁊ nul libi alas legit id de se dixisse vel simile. ergo videt q p tunc maximũ sup oia gaudiũ habuerit. Secõo pbatur rõne: q: gaudium pensat esse magnuz ⁊ maius ex dono Job. iij. Quasi effodiẽtes thesaux gaudent vehemẽter cũ inuenerint, g ex sũmo dono sũmũ ꝛsurgit gaudiũ. Sed in ꝛceptione btã virgo accepit sũmũ donũ. Dum em̃ ei de⁹ pater suũ filium dedit quõ nõ cum illo oia donauit: vt dicit apls. ergo tunc sũmũ gaudium habuit. Et ꝛfirmat: q: tũc cũ sũmo dono incõuertibili accepit causaz ⁊ meritũ ad oia alia dona necessario ꝛferenda. Et hꝫ q̃p ꝑmo dono scz ꝛceptionis ⁊ eius gaudio oia alia dona sũt subsecuta scz natiuitas resurrectio ascensio, g hoc est mai⁹ oibus alijs quoniã causa p̃stantior est effectu. vt dicit autor lib. de causis. Aliud exemplũ de rege vl epo q causaliter pl⁹ gaudet de dignitate ad quã eligitur hodie q̃ de puentu sequẽti ĩ futuro. Unde patz q gaudiũ ꝛceptionis simpliciter fuit sũmũ quo ad oia gaudia vite ⁊ vie quia fuit origo ⁊ causa oim alioꝝ gaudiorũ ⁊ oia in se clausit causaliter necessario subsequẽda. Et p hoc patz respõsio ad argumenta quib⁹ pbabat oppositũ ⁊c. Tercio ostẽditur ⁊ pbat similitudine tali. Si em̃ aliquis haberet pignus ꝑ centũ marcis vel ducatz obligatũ. ⁊ aliquis daret ei nonaginta marcas vel ducatos ad pignoris solutionẽ: faciens ipi pignorantí cautionẽ q tpibus determinatis daret alias decẽ marcas vel ducatos sibi: ita q q̃libet tpe duas. Dõ secũda datio ꝓpinqui⁹ ⁊ plus disponit ad pignoris solutionẽ q̃ ꝑma ⁊ tercia pl⁹ q̃ secunda vsq̃ ad quintã: vbi plene solutũ est pignus Et tũ ꝑma datio pl⁹ alijs ꝛtulit duplicit. tũ q: mai⁹ dedit. tũ q̃z q: de alijs dandis securũ fecit. Sil'r est in ꝓposito: qñ dñs dedit beate ꝗgini suũ filiũ ĩ vtero vt mater fieret dei causam dedit ⁊ securitatẽ q de ipa nasceret ⁊ hoiez redimeret ⁊ tercia die resurgeret: in

celũq; ascēderet ⁊ hoīes sctōs illic collocaret, ꝗ seq̃ꝯ q̃ maximũ gaudiũ in vita tota beate ꝑginis fuit gaudiũ ꝛceptōis. Hec Alb. vbi sup̄.

Questio scēda. Cap. II.

Secūda q̃stio circa q̃ntitatē eiꝰ gaudij occurrit talis. Utrũ gaudiũ cōceptōis fuerit maiꝰ nō solũ gaudijs vie: sz etiā gaudio assumptōis bñdicte ꝑginis: vel ecōuerso. Arguere potes q̃ gaudium assumptōis fuerit maiꝰ ⁊ oīb̄ maximuz gaudijs in vita habit̄: qz in assumptōe habuit pfecte gaudiũ fruitionis diuīe bñdicta virgo: añ aūt nō: ⁊ illud est maximũ, ꝗ ⁊c.

Itē gaudiũ assumptōis nullā patiť secuz tristiciā sz oīa alia gaudia p̄missa mixta fuerunt tristicia alīq̃lī. Nā ī natiuitate ⁊ si virgo gaudebat qz deũ genuerat, tñ habuit cōmixtā tristiciā cōpassiōis ꝓter xp̄i fletum ⁊ vagitũ, vt canit ecclia. Siliter in resurrectione ⁊ ascēsiōe aliqualē tristiciā admixtā eiꝰ gaudiũ habuit: quia q̃ñq; subtrahebať filij sui p̄ñtia, ꝗ gaudiũ assumptōis fuit maius oībus illis. Itē quero qd̄ hoꝝ sit maiꝰ, an esse beatũ vel eē matrē dei. Et ꝗ dico separando alteꝝ ab altero. Cōstat qz maiꝰ est esse beatũ: q̃ñ ꝗ ptinet ad donũ ⁊ gaudiũ patrie: q̃ꝗ esse matrē dei sine btitudine patrie: qd̄ ptinet ad statuz vie: ꝗ brā virgo maiꝰ accepit donũ ⁊ gaudiũ in assumptōe tanq̃ꝗ ꝓm statũ patrie q̃ꝗ in ꝛceptōe vl̄ natiuitate vbi habuit gaudiũ ꝓm statũ vie. Sz ꝛtra q̃ dato dať reliquũ ⁊ nō ꝛuertiť maiꝰ est illo, sz dato q̃ sit dei mater, dať btitudo fruitōis saltē causaliter: qz q̃cq̃d est maiꝰ maiore ē maius minore, ij, thopico. Sz maiꝰ est esse matrez dei qz digniꝰ, ꝗ hoc maius oībus gaudiũ.

Ad q̃stionez rñdeť ꝓm Alber. vbi sup̄. q̃ gaudiũ dñe in ꝛceptōe ⁊ gaudiũ eiꝰ in assũptōe se habēt vt excedētia ⁊ excessa: qz gaudiũ ꝛceptōis maiꝰ fuit causaliter. Gaudiuz ꝑo assumptōis maius fuit actualiter. Naz in ꝛceptōe maior fuit diuīe bonitat̄ ostēsio maioris doni collatio: maior dilectōis exhibitio: ⁊ hec oīa causaliter. In assumptōe vero maior fuit doni collatio: maior affectꝰ exaltatio ⁊ deificatio: maior cū dilecto cōiunctio: ⁊ ꝗ actualiter. Et p̄ ꝗ patz responsio ad obiecta, qz arguūt qd̄ maius fuerit gaudium assumptōis actualiter qd̄ verꝝ est. Attamē causaliter maiꝰ fuit gaudiũ ꝛceptōis q̃ñ ip̄a diuīa ꝛceptio fuit ⁊ causa assumptionis de q̃ securauit ⁊ certuz reddidit btām virginē. Et posita illa causa, i. diuīa ꝛceptione ponebať iste effectꝰ, i. assumptio ⁊ glificatio suo tpe ꝛferēda. Et sic claret respōsio ad q̃stionē. Hec Alber. vbi sup̄. ⁊c. vicz ca. ccj.

Questio tercia. Cap. III.

Tercia q̃stio occurrit, vtꝝ vicz ī hac ꝛceptōe ⁊ filij dei portatiōe ī vtero maius gaudiũ habuerit de ꝑginitate q̃ꝗ de ꝛceptōe vl̄ maternitate ⁊c. Et potest argui q̃ in ꝑginitate plꝰ gaudebat: qz ꝗ est donũ excellētissimũ p̄ quā hō fit soror angelorꝝ, vt dicit Hiero. Et p̄ ꝑginitate debeť in celesti regno aureola. Nō aūt p̄ ꝛceptōe vel maternitate, ꝗ de ꝑginitate maiꝰ gaudiũ habuit. Sz ad q̃stionē breuit̄ rñdeť sicut accipiť ab Alexan. de bal̄, ⁊ Alber. magno. q̃ indicibilit̄ maiꝰ gaudiuz habuit bñdicta virgo de ꝛceptōe ⁊ mr̄nitate q̃ꝗ de ꝑginitate ⁊ ꝗ ostēdiť Primo rōne dignitatis: qz maiorē dignitatē obtinuit p̄ ꝗ q̃ ē mater q̃ꝗ p̄ ꝗ est ꝑgo, q̃ñ p̄ ꝗ q̃ ē mater habz q̃ sit mater dei: regina celi: dña mūdi: oīm angelorꝝ ac hoīm impatrix ⁊c. Hinc ei gaudium nō terminabať ad solũ ꝛceptuz vel maternitatē: vt in ꝗ solo gauderet q̃ est mr̄ vel q̃ ꝛcepit, ꝗ eñ cōe est oīm matrũ. Sz referebať ad id cui est mr̄: ⁊ quē ꝛcepit, qz vicz deũ ⁊ creatorē oīm, ꝓter qd̄ sūmũ in ꝗ gaudiũ habuit. Secdo ostēdiť rōne charitatis: qz ip̄a diligebat filiũ suũ vtpote deũ sup̄ seip̄am, ꝗ magis gaudebat de filio ⁊ in filio q̃z de seip̄a vel in seip̄a. Sz ꝑginitas ptinet ad seip̄am: mr̄nitas vel ꝛceptio ad filiũ quē ꝛcepit ⁊ cui mater est, ꝗ magꝭ gaudebat de mr̄nitate q̃z de virginitate. Tercio rōne vtilitatis, qz eiꝰ cōceptio fuit vtilior q̃z ꝑginitas. q̃ñ ad oīm hoīm salutē ⁊ redēptionē ac angelorꝝ repationē spectabat vt dei mater fieret. Nō sic aūt ꝑginitas nisi ex ꝛseq̃nti: qz vicz ad ꝗ q̃ sit aliq̃ mater dei p̄requirebať ꝑginitas, ⁊ includiť ꝑginitas in dei maternitate: q̃ñ ꝛcepit ⁊ pepit ꝑgo: nō aūt ecōuerso, qz mr̄es ꝗ nō sunt mr̄es dei, ꝗ maiꝰ gaudiũ habuit ꝗ mr̄nitate q̃z de ꝑginitate. Ad illud aūt in cōtrariũ rñdeť q̃ q̃zuis virginitas absolute ⁊ separate maior sit q̃z maternitas vel fecūditas, qz ꝑginitati ꝓpter cōnnētiā debeť fructꝰ centesimꝰ ⁊ aureola: nō aūt fecūditati vel mr̄nitati ꝓm se ⁊ vt cōiter est in hoīb̄ q̃ nō possunt esse mr̄es

nisi amittāt ꝓginitatē. Tñ relatiue sc̄z referē do mr̄nitatē ad eū cui⁹ē mr̄ q̄z dei ⁊ ad modū miraculosuz q̄ facta ē mr̄ dei, q̄z spūsscti ꝓtute ⁊ ꝓginitat' gl'ia ꝑmanēte. Sic clarū ē q̄ mai⁹ē esse mr̄em q̄z ꝓginē: ⁊ gl'ia tal' mr̄nitatis ac gaudiū ei⁹ excedit omnē aureolā ac gaudiū ⁊ gl'iam ꝓginitatis. Ex q̄bꝫ oībꝫ ꝑpēde o deuota aīa q̄ntū fuerit gaudiū ī corde ꝓginis vt merito diceret. Exultauit spūs Sz in q̄: vtiq̄z nō ī mūdanis vanitatibꝫ: nō in caducis ⁊ trāsitoriis rebꝫ: nō in auro vel argēto in q̄ auari exultāt. Sz in deo in q̄ solo ꝓa est leticia: ꝓe diuitie: veri honores ⁊ vera bona. In deo inquā salutari meo. B̄ est ī xp̄o saluatore q̄ est ihs bñdict⁹ Et nos ergo charissimi: exultem⁹ nō ī rebꝫ pessimis ⁊ vanis: sed exēplo Marie in deo nr̄o saluatore dulci ihu: in ip̄o viuam⁹: in ip̄o iocūdemur in ip̄o oēs nr̄i cogitat⁹ ⁊ affect⁹ dulciter pascant. O q̄nta dulcedo cordis. O q̄nta delectatio aīe est exultare in dulci ihu: ꝑ certo ille sol⁹ nouit q̄ gustauit ⁊ vidit q̄m̄ suauis ē dñs: q̄m̄ teste Bern̄. Sol⁹ exp̄t⁹ nouit credere q̄d sit ihm diligere ⁊ in Jhu gaudere. Nō nouerūt B̄ carnales hoīes: nō mundū diligētes: nō auari: gulosi vel supbi viciosi quiq̄z: q̄z nō inuenit̄ in terra suauit̄ viuētiuz sic dicit Job, ca. xxviij. O si nouissent. O si degustassent: pfecto ab oī malicia ⁊ ꝛcupia desisterēt, q̄m̄ teste btō Grego. Gustato spū desipit oīs caro Sz iō tu pctōr bomūtio toto affectu inheres carni et mūdo. q̄z putas ibi magnas tibi eē delectatōes cū tm̄ pena ē sano cordi oīne delectabile carni vel mūdo Sz excutere o aīa parūp de puluere. Expgiscere de somno viciorꝫ: ⁊ cōprobabis q̄niā sicut dicit Grego. Uer est q̄ maior ē delectatio mētis in xp̄o q̄z vētris. Audi ⁊ btm̄ Bern̄. dicētē. Absit inq̄t q̄ B̄ ī spū maiores delectatōes nō habeam⁹ q̄z in q̄libet corporis feditate. Certe bñdicta virgo maria hos spūales decores, has delectatiōes suauissimas senserat in xp̄o ihu amorosissimo: ⁊ id circo sūmo iubilo cordis pascebat̄ spūs ei⁹ ꝓpterea eructabat plena iocūditate ⁊ dicebat. Exultauit spūs me⁹ ī deo salutari meo. O felix maria ꝑ illam tuā exultationē te domina deprecor vt mihi peccatori des exultari in deo salutari meo, in Jesu benedicto in filio tuo, in fructu ventris tui dulcissimo xē. Amen.

¶ Articulus secūdus de affectu deuotōis quē q̄libet fidelis debet habere ad gaudia marie.

¶ Capl'm. I.

Secundū mistériū dicit̄ deuote habitudis vbi declarabim⁹ quali affectu ⁊ deuotione debet se habere vnusq̄s q̄z fidelis ad gaudia benedicte ꝓginis marie. Sunt q̄ppe gaudia ei⁹ nimis affectuosa deuotis cordibꝫ. Et sedule recogitata deuotionē inflāmant: charitatē igniūt: ac vbertate gratie spiritalis dulcissime pascunt animū. Circa B̄ aūt tria sunt ꝛsiderāda.

Primo que sunt gaudia beate virginis sepius recolenda.

Secundo qualiter ista gaudia beate virginis sint recogitanda.

Tercio que bona ꝓueniant hoībꝫ ꝑ gaudia virginis sic recordata.

Ad ꝑmū vicz que sint ista gaudia beatissime virginis sepi⁹ recolenda. Rñdeo q̄ licet sint plura et varia ꝓm q̄d deuotoꝝ varietas sueq̄z deuotōis affectus in vnoq̄z expo scit. Tamē magis ꝓncipalia ꝓginis gaudia sunt septem q̄ cōius a deuotis affectione sedula meditant̄ ⁊ colunt̄ Primū ē gaudiū q̄d habuit ī angelica annūciatiōe et filij dei ꝛceptōe. Sz cōm ē gaudiū q̄d habuit ī visitatione ⁊ eiusdem filij dei in vtero portatione. Terciū in xp̄i natiuitate. Quartū est magorū adoratione: et diuitatis sui filij manifestatiōe: tum ꝑ angelos: tuz ꝑ stelle apparitionē. Quintū in resurrectōe. Sextum in ascēsione et filij ad dextram patris sessione. Septimū in sui assumptōe in celuz. De quibꝫ oībus gaudijs q̄z multiplicit̄ sit ī vnoq̄z iocūdata suo loco patebit. Sūt ⁊ alia ei⁹ gaudia: puta gaudium q̄d habuit in filij inuentōe in templo, in purificatōe. in miraculoꝝ xp̄i opatione, in spūsscti missione, et de similibꝫ. Sed ꝑmissa septē cōius a deuotis tāq̄z ꝓncipaliora solent frequētari et certis obsequijs deuotōis honorari. Licet ⁊ ista alia a plerisq̄z soleāt deuoti⁹ meditari. Uñ in B̄ relinquo vnicuiq̄z q̄d sua deuotio exposcit faciēdū, ꝑmissa ꝓ ꝓpter simpliciores volui enumerare.

¶ Capitulum. II.

Secūdo cōsiderādum hic est: q̄liter ista gaudia virginis sint recogitan

da. Pro quo notandũ q̃ q̃cũq̃ vult deuoti⁹ ista benedicte ꝓginis gaudia recogitare ac specialẽ grãm apud ꝓginẽ p̃ ꝗ acq̃rere p̃ci⁹ pue q̃ttuor modis dz se ĩ ista gaudio⁹ recogitatõe exercere. Primo attente meditando: qm̃ cordis euagatio si admittat impedit deuotionẽ vt manifesta docet expientia Idcirco dicit sctũs Tho. ij. ij. q. lxxxiij. q̃ q̃ vult vt in orõne vel cogitatõe diuina mens ei⁹ reficiat dulcore deuotõis, debet habere attentionẽ. Et Bonauẽ. ponit exemplũ libro de informatõe nouicio⁹ dicẽs: q̃ sic arbor q̃ dimittit ĩ latũ ramos extẽdere: nõ crescit in altũ: sed rami sunt p̃scindẽdi: vt in altum arbor exurgat, ita euagatio mẽtis p̃ latũ mũdũ z ei⁹ negocia ĩpedit ne exurgat animus ad supna. Hinc p̃s. dicit, In meditatione mea. s. attẽta exardescit ignis vicz deuotõis. Scõo debet se hõ in hac recogitatione exercere grãs deo agendo, debz em̃ mens deuota grãs agere p̃ bñficij p̃ beatã virginẽ impẽsis ipi deo: vt sic de⁹ puocet ad maiora donãda: sicut docet btũs Berñ. z Gregor. Qui vult inq̃t esse dign⁹ dandis: grates agat de datis. Et ꝗ maxie placet beate virgini: vt hõ de seipa ꝓgine Maria: et p̃ se gratias agat deo in bñficij p̃ eaz acceptis z gaudij ipi scz marie ac nobis cumulat, ꝓterea z ipa grãs egit di. Magnificat aia mea dñm. vt exemplũ nobis daret gratias agendi deo de bñficij q̃bus eam z totũ genus humanũ letificauit. Tercio debem⁹ gaudia ꝓginis recogitare intime congratulãdo: debem⁹ q̃ppe cõgratulari benedicte ꝓgini in ei⁹ gaudij. Vñ ecclia canit ĩ eius p̃sona inuitãdo ad id z dicit, Congratulamĩ mihi q̃ diligitis dñm: quia cũ essem puula placui altissimo et de meis visceribꝫ genui deũ z hoiem. Profecto maxime debemus beate ꝓgini cõgaudere: q: oia ei⁹ gaudia ad nostrã p̃tinẽt maximã vtilitatez. Ex hac nimiꝫ cõgratulatõe cordis nostri trãsformamur in cor z amorẽ bñdicte ꝓginis: z mira deuotõe suauitat infundemur vt sentiam⁹ que ipa ĩ his gaudij sentiebat: vt claret expimẽto. Vñ Hugo de arra sponse dicit, Scio aia mea q: amor ẽ vita tua z ipa vi amoris in ei⁹ quẽ diligis similitudinẽ transformaris. Hec ille. Quarto debem⁹ recogitare gaudia ꝓginis certa orõne obsequẽdo z bonorãdo: vt saltẽ vnuz auc maria ad minus dicam⁹ ad singula ei⁹ gaudia: aut alĩ quã deuotã orõnẽ: collaudationẽ aut bñdictionẽ. Vñ Sap. vj. Cogitare de illa sensus est ꝯsũmat⁹, z q̃ vigilauerit scz in orõne ꝓter illã cito erit secur⁹. Hec ibi. Itẽ Eccĩ. xxxix. Cõfitemĩ illi ĩ voce labio⁹ vestro⁹ z c̃. Hinc Beda dicit, Exorãda est clemẽtia saluatoris iuguter vt beate mr̃is eius memoriam cõgruis officij nos digne faciat venerari. Hoc etiã ecclesia petit in orõne ad primã ꝓginis bñdicte di, De⁹ qui aulã virginalẽ in qua habitares eligere dignat⁹ es: da q̃ sum⁹ vt sua nos intercesmu, iocundos facias sue interesse cõmemoratõi. Qui itaq̃ p̃ missis modis gaudia btẽ ꝓginis recolit, pfecto gratie eius ꝯsolatiõe nõ carebit nisi aliunde assit impedimentũ z c̃.

Capitulum. III.

Tercio in ꝗ articulo videndũ restat que bona pueniãt hoibꝫ p̃ ipa gaudia ꝓginis sic meditata z recordata Ubi aduertendũ q̃ sicut ex multĩ reuelatõibus z miraculis colligere possum⁹ plurima bona acq̃runt et acq̃rere possunt deuoti p̃ istor⁹ gaudio⁹ recordationẽ: sicut z a pleris acq̃sita meritis btẽ ꝓginis compiunt. Primũ bonũ est grẽ specialis impetratio, nã sicut attestati sunt sancti fratres socij vicz sctĩ Bernardini de senis ordinis minor⁹: dum ipe vicz Bernardin⁹ viueret oretenus dicebat q̃ oẽm grãm quã haberet vel habuisset p̃ deuotã recordationẽ gaudio⁹ btẽ ꝓginis pro q̃bus singulis diebꝫ solit⁹ erat p̃orare coronã ꝓginis acq̃siuisset z obtinuisset z c̃.

Scõm bonũ q̃d p̃uenit est deuotõis inflãmatio vt certa docet expientia z iã supra tactũ est, Referebat mihi q̃dã frater ordinis minor⁹ laudabilis vtiq̃ vite, q̃ ipe singulis diebꝫ certo numero diceret Aue maria: recordando ꝓginis gaudia. Et q̃ q̃ncũq̃ ꝗ faceret mirabilit inflãmaret z ineffabili dulcore deuotõis igniret. Terciũ bonũ est ĩ morte p̃tectio z letificatio. Cõgruũ em̃ z dignum est vt q̃ in p̃senti gaudia nũciat virgini in tpe angustie mortis z in futuro letificetur effectus p̃ticeps gaudio⁹ ei⁹. vt dicẽ beatus Anſ. in li. miracul⁹. ca. xxij. Ad id referendo tale miraculũ. q̃ q̃daz cleric⁹ deuotus Marie q̃tidie ꝯtra dolorẽ q̃ncũq̃ vulnerũ xpi sic Mariã ꝯsolabatur di, Gaude dei genitrix virgo ĩmaculata gaude que ab an-

gelo gaudiū suscepisti, gaude q̃ genuisti eterni lumis claritatē: gaude mater: gaude sctā dei genitrix virgo tu sola mater innupta te laudat factura. genitrix lucis sis pro nobis quesumꝰ ppetua iteruētrix ad dñm ihm xpm z hec anthꝰ, frequētat in scholis. Cūq; languore corrept ad extremū venisset cepit nimio pauore turbari z anxiari. Cui apparuit sctā maria virgo dixitq; ei. Cur tāto timore trepidas: q̃ totiēs mihi gaudium nūciasti. Ne paueas qm̃ nil mali patieris: sz gaudij mei q̃ sepi pcinebas pticeps eris. Audiēs hec ille putauit se sanitati restitutū z dum se cū leticia erigere vellet: ania ei egressa est e corpe z in celestia gaudia euolauit, q̃ pēsandū est q̃nta deuotōe debeat reuereri btā virgo q̃ sibi seruiētib nō desinit auxiliari. Hec Anſ. Quartū bonum petitionū exauditio. nō em̃ dubiū q̃n btā virgo p suis deuot intercedat apud filiū. Cui nō est phas negare quicq̃d petierit. vñ Bern, li. de laude virginis. Data est tibi potestas o maria in celo z in terra: vt q̃cquid voluerit valeas impetrare. Hinc cōis opinio ferē in regno hūgarie esse q̃ quisq̃s ad memoriā gaudiorꝫ btē virginis z pcipue eiꝰ gaudij qd habuit in cōceptione z portatōe in festo annūciatōis eius dē virginis aut relq̃s festiuitatib eiꝰ mille aue maria cōpleuerit q̃cq̃d petierit impetrabit: sz hoc vez esse putes nō necessario: z cū hoc obseruatis cōditōib q̃ req̃runt ad hoc q̃ oratio exaudiat vt scz petat id qd ē ad salutē. Et ß p se pie z humiliter ac pseuerāter z fideliter. Ad pmissa ꝓfirmāda facit etiam miraculū qd articulo tercio hꝰ ptis subscribet. Hoc solū ad pñs admoneo ß exhortor vt oēs ad bñdictā virginē z eiꝰ gaudiorꝫ recordationē habeamꝰ deuotionē, oēs ad euz fugiamꝰ z ei pio affectu deseruire studeamꝰ p certo sciētes: qz ipa mater misericordie: ipa mater grē: ipa mater pietatis: adest z pstō est auxiliū impēdere oibus inuocantib eā in veritate. Hoc ē qd deuotissimꝰ Bern, dicit. Si leat inquit misericordiā tuā o felicissima domina q̃cūq; in suis necessitatib te meminit inuocatā auxiliū sibi defuisse z c.

¶ Articulꝰ tercꝰ de multiplici gaudio beate virginis in visitatōe Elizabeth.

Tercū misteriū pncipale declarādū de gaudijs btē ꝗginis dicit multitudīs. Nā in hac visitatōe sacratissima habuit pmo beatissima gaudia multiplicia. Ex q̃b et si aliq̃ supius cū agerē d gaudijs ꝓceptōis sue tacta sint hic tm̃ ponunt ipa eiꝰ gaudia aliter q̃ ibi distincta z ea sola q̃ magis ꝓprie huic materie cōgruere vident z ad eiꝰ visitationē ptinere noscunt. Notādū aūt q̃ ad numerꝫ duodecim stellarꝫ in corona beate virginis describunt hic duodecim eiꝰ gaudia: q̃ habuit in hac sacra visitatōe: et q̃bus ipsa gliosa extitit. Quarꝫ pma q̃ttuor accipiunt ex pte filij quē vtero baiulabat. Alia q̃ttuor ex pte suī id est ꝗginis quē ad visitādū accedebat. Deniq; residua q̃ttuor ex pte eorꝫ q̃s visitabat: z sic ordinat in trib q̃ternarijs. Primum gaudiū btē virginis est gaudiū diuine inhabitatōis. multū em̃ gaudebat q̃ deꝰ in eius aia z vtero habitabat. Quis ei nō gaudeat cū deuz inhabitātē habeat. qm̃ vt dicit Ambro, sup Lucā. Qui xpm interno suscipit hospitio maximis pascit exuberantiū suauitatū z gaudiorꝫ delectatōib. Si dicas: deus habitat in oib q̃d g magnū est in ꝗgine habitasse. Rñdet fm doct, sup. j. di. xxxvij. z super. lij. q̃ deꝰ vniuersaliter z p naturaz est in oibus reb etiā in peccatorib hoib: nisi ei deus ꝓseruaret oia in nihilū redigerent. vt dicit Greg, in moral. Speciali aūt p grām in ania fideli z sctā fm plus z minꝰ deꝰ dicit habitare, p capacitate grē. Sz in maria singularissime qz nō solū p grām sz in sup etiaz corpus assumēdo. Circa hāc inhabitationē cor marie ꝓsiderabat tria q̃ maxīe eā gaudere faciebāt. Primo q̃dē pensabat q̃ illuz qui maior est celo ꝓtinebat in vtero z anio. Quis est maior celo, pfecto ille de q̃ Salomon ait. ij. Reg. viij. Celū z celi celorꝫ te deꝰ capere nō possunt. Et qz tā magnū deū i se continebat. idcirco ipa celo compat p psal. dicentē. Dñs in celo. i. in maria pauit sedez suam. i. humanitatē in q̃ quieuit. Ipa eq̃dē btā virgo nō ĩmerito celū dicit: qz celū noiatur a celando qm̃ ibi a nobis est celata diuinitatis gl'ia z btūdo, sic in vtero btē virginis nouē mēsib occultata z celata est diuinitas xpi: q̃ oēs sancti z beati pfruunt in celo. Subdit q̃z in autoritate pmissa z regnū ipius oibus dñabit. Regnū diuitatis ē beata virgo que sup omēs dñiuz accepit z in qua solus deꝰ regnauit z c. Secōo de hac ba

bitatiõe gaudebat ÿgo: qz eius corꝝ ꝯsidera
bat z intime pẽsabat q̃ de⁹ in suo vtero ma
nens eadẽ que in celesti glia faciebat vicz q̃
filiꝰ dei a deo pre z spũsctũs a patre simul z
filio ꝓducebat, qm̃ sicut sol vbicunqz sit nõ
desistit suũ lumẽ gignere z radiũ diffundere
ita deꝰ nec in vtero ÿginis destitit filiũ quez
ab eterno genuit gignere z spm̃sctm̃ spirare
Tercio de ꝗ gaudebat, qz cogitabat z pẽsa
bat q̃ iste est deꝰ in suo vtero manẽs ꝑ quez
totus mũdus creat⁹ est z ꝯseruaret z ꝑ quez
etiã oẽs angeli glorificarent ac gauderẽt eiꝰ
essentiã intuẽdo, sicut de ꝗ supꝑ patuit li. j. ꝑ
te. vij. ar. ij. ca. iij. Scõm gaudiũ habuit
btã virgo vicz gaudiũ suauissime portatõis
qz sentiebat se nõ grauari in eo q̃ corpꝰ xpi
portaret sz potiꝰ mira spũsctũ dulcedine re
creari. Hoc est qõ dicit Ber. q̃ btã ÿgo sic fu
it sine corruptõe fecũda: ita sine om̃i graua
mine grauida: z sine dolore puerpa. In hu
ius signũ euãgelista ꝯ ea notant dicẽ q̃ abÿt
in montana cum festinatiõe. qz nescit tarda
molimina spũsctũ gratia. vt ait Amb. super
hec verba Luce ꝑdicta. Sz querit quõ
beata Maria mox post ꝯceptum fuerit au
sa festinãter ambulare in montana via tam
longa. cũ ꝑ tũc piculum magnũ sit aborsus
qñ sz mulier nouiter ꝯcepit. Rñdet Alber.
sup ꝑsens euãgeliũ. q̃ sciuit fructũ ꝯceptuz
diuia nõ hũana ÿtute firmatuz. Illis em̃ q̃
humanitꝰ cõcipiũt duo tpa mouẽdi interdi
cunt a medicis. Primo sz post ꝯceptionez
statim: qz tunc ꝯceptus mollis est z faciliter
mobilis z a matre solubilis. Scõo post ãn
tum mẽsem vel sextũ: qñ grauitate sua cõce
ptus se abrumpit, sed Maria diuitus cõce
pit g̃ z c. Tercio habuit gaudiũ diuine vi
sionis fruitiue: q̃ mira suauitas z diuie ꝑsen
tie delectatio ac fruitio ꝯtinue in eius ania
crescebat z augebat ꝑ hac dei inhabitatõe.
Cumulatiꝰ em̃ indicibilit magis q̃z añ acci
piebat sentimẽta diuinaꝝ imissionũ z diuie
ꝯsolatõis ac familiaritatꝫ sepissimeq̃z visio
nis ipiꝰ dei. Sed q̃rit an aliqñ ipa rapta
fuerit ad visionẽ dei facialẽ z clarã vt videt
beati in patria. Rñdet Linconien. li. iiij. an
gelice hierarchie. ca. vj. q̃ sic. Hec inqt be
sitandũ extimo q̃n ei btissime ꝯtigerit i hac
vita pluries manifesta z nõ ꝑ enigmata seu
figuras diuine essentie visio. Hec ille. Et ꝗ
excellẽtissime sup oẽs viatoꝝ reuelatõnes z
sepiꝰ potissime ꝑ hac dei inhabitatõe in eiꝰ
vtero z ania credendũ est. Rõ quia Moy
si ꝯcessum est videre diuinã essentiã atq̃z etiã
am Paulo rapto in terciũ celũ fm Aug. Er
go a fortiori multo excellentiꝰ Marie. qz vt
ait Damas. Ipa a nullo illustriũ vincit. Et
si obÿcit nõ videbit me hõ z viuet. vt ꝯt dñs
Exo. xxxiij. Rñdet Linconien. vbi sup. In
momẽto huiꝰ visionis q̃ videt nõ viuet hõ:
qz nõ ꝑgrauat⁹ mole carnis nec ꝑpedit⁹ ab
actu sũme potẽtie humane nature: qõ ꝑpor
tat in se ꝗ nomẽ hõ cõiter dictũ sz magis vi
uit sup hoiem. Hec ille. Ã tũc optet fundi
tus mori z abstrahi a sensibꝫ humanis fm
Greg. Quartũ gaudiũ habuit splẽdide il
lustrationis qz mirꝝ lumẽ diuinũ sentiebat
irradiare z splendescere. Primo q̃dẽ in aia
sua q̃ illustrabat ad sciendũ secreta etiã di
uina z oẽs artes z scĩtias mũdi atq̃z ꝓbe
tandi futura. Unde ꝓbetauit dicẽs. Ecce
enim ex hoc beatam me dicent om̃es gene
rationes. Secundo etiam in corpe quia
mira radiositate diuinã ꝑsentiã declarante
eiꝰ facies illustrata fulgebat. Si em̃ Moy
ses ex diuio ꝯsortio z familiaritate tanta cla
ritate resplẽdebat vt nõ possent in eiꝰ vultũ
intẽdere filij isrl' ꝓter claritatẽ vultꝰ eiꝰ. Uñ
cornuta videbat eiꝰ facies z ꝓterea velamẽ
ponebat sup faciẽ eiꝰ cũ ad filios isrl' egrede
ret: vt dicit scꝑtura: q̃nto magꝫ ex diuitatis
ꝑsentia in vtero virginis refulgebat eiꝰ faci
es z pie credo q̃ adeo radiabat q̃ in eã aspi
cere nõ possent hoies ꝓter claritatẽ vultus
eiꝰ: filio eiꝰ in vtero manẽte. Hoc etiã Ber.
dicere videt: qz ꝓter ipam radiositatẽ faciei
eiꝰ Joseph spõsus eiꝰ respicere nõ audebat
in eiꝰ faciẽ. Uñ glo. sup illud Math. j. Ac
cepit Joseph ꝯiugẽ suã z nõ cogꝫscebat eaz
donec pepit di. sic. Joseph Mariã facie ad
faciẽ videre nõ poterat quã spũsctũs a ꝯce
ptiõe plentꝰ impleuerat, z iõ nõ agnoscebat
faciẽ eius quã despõsauerat donec eiꝰ virtꝰ
euacuaret. Hec glo. Gaudebat igit virgo
dum se tã miro lumie diuio tam in ania q̃z i
corpe circũfundi sentiebat miro dulcore spi
rituscõ supinfuso z c. Hec ꝑdicta q̃tuor gau
dia habuit virgo q̃ accipiunt ex ꝑte sui filij.

Quitũ in ordine gaudiũ habuit vicz gau
diũ virginitatꝫ. Gaudebat q̃dez z miro mõ
letabat. qz cernebat in se impletũ illũd Esa.
vaticinũ. ca. vij. Ecce ÿgo ꝯcipiet z pariet
filiũ z vocabit z c. Sextũ gaudiũ sctitatꝫ
qz vicz sic sctificabat ex filij dei inhabitatõe

vt totaliter ad diuīa dedicarek. Nam vt dicit Petr⁹ aureoli in suo cōpen. li. iiij. Beata virgo qñ filiū dei ꝛcepit fuit sic sctificata vt oīno fomes in ea extinguerek ⁊ in bono eēt ꝛfirmata vt nūq̄ posset peccare. Cū aūt filius dei in vtero nouē mensib⁹ habitaret ista sanctificatio fuit aucta intantū q̄ solis diuinis ipa virgo esset dedicata: adeo q̄ etiā licitis vsib⁹ mr̄imonialib⁹ eā aptare eēt impossibile q̄ tūc nō solum mens sz etiā corp⁹ luce diuīitatis resplenduit. Hec ille. Merito igīk de ea ps. ait. Sctificauit tabernaculuz suū altissim⁹. Tripliciter aūt de hac sctificatione btā virgo gaudebat. Primo q̄ noscebat se gr̄e plenitudine esse ꝛsūmatā ⁊ donis spūssctī repletā excellētiori mō sup oēm purā creaturā. iuxta illud angeli dictū. Spūssctūs supueniet in te. glo. i. sup q̄ ad aliā creaturā supueniet in te. Scdo gaudebat. q̄ ī bono ⁊ in gratia ꝛfirmatā se esse sciebat. vt dicit Rich. de sctō victore. in expositiōe. Ecce ego ꝛci. li. iij. et Ber. ī epl'a ad lugduneñ. Nō em̄ habuit potentiā peccādi post istaz sctificationē scdam. s. cū filium ꝛcepit. vt dicunt Bonauē. ⁊ Richar. de media villa. super. iij. di. iij. ⁊ Tho. pte. iij. q. xxv. ⁊ Alexā. de bal'. iij. pte. q. lxxxviij. Tercio gaudebat de hac sctitate q̄ de pscuerātia ⁊ finali stabilitate certificata erat diuīa inspiratōe vel reuelatōe aut alio mō cōgruenti. Si em̄ apl'i fuerūt certificati ō pmāsione spūssctī in eis in eternū Joh. xiij. Et Paul⁹ de insepatōe a charitate xpi Rom̄. viij. multo magis maria. q̄ vt dicit Bern̄. Priuilegia grāz alijs ꝛcessa de maria negari nō debēt sed cōcedi ⁊c. Septimū pncipale gaudiuz habuit mr̄nitatis. qō expressit Elizabeth cū eā matrē dñi vocauit di. vñ mihi ꝗ vt veniat mat̄ dñi mei ad me: quo nil mai⁹ dici pōt ad ꝗginis bonorē. O q̄ntū ꝗ gaudiū erat in corde virginis cū aduertebat q̄ ipa esset deo sup oēs acceptissima ⁊ dilectissima adeo q̄ ipsa sola esset electa q̄ fieret mr̄ illius filij cui⁹ deus pater est. Mirabile q̄ vni puelle tantuz dignitat̄ pūilegiū est ꝛcessum. Unde Bern̄. vt allegak in li. qui dicik speculū Marie dicit. Ista est vere virginalis gl'ia singularis ⁊ excellens prōgatiua Marie q̄ filiū vnicū eundēq̄ cū deo patre meruit habere cōmunē. Hec ille. Octauū gaudiū pūilegiate dignitatis qm̄ deus eā m'ltis excellētissimis pūilegijs ac dignitatib⁹ sublimauit: vt munus gratie ⁊ glie p oībus creaturis pur̄ obtineret. Unde pensa quātū gaudebat cor ꝗginē. Primo q̄dez de pūilegio excellētissime puritatis: qua tātū pfulgebat q̄ maior sub deo puritas sua puritate ītelligi neq̄bat. vt dicit Anſ. li. de ꝛceptu ꝗginali. Scdo gaudebat de pūilegio diuīe familiaritat̄ q̄ sup oēm creaturā dō familiarissima fuit. nūq̄ ei creake ꝛcessū ē nec ꝛcedek tal' diuīa familiaritas q̄ ei ē ꝛcessa: vicz q̄ deū nouez mēsib⁹ ī vtero portauit: deū vbere de celo pleno lactauit quē deꝗprio ⁊ puro sanguīe ꝛcepit: deū ī amplexib⁹ ⁊ osculis familiarissime tractauit ⁊ dulciter educauit puerz: deum q̄dem subditum habuit. vt dr̄ Lu. ij. Unde Aug. vt allegak in li. q̄ dicik speculuz Marie di. Nec mirz o Maria si tibi cōgaudere dignek de⁹ regnās in celis quē puulū ex te natū hoīem totiens osculata es in terris ⁊c. Tercio pensa quātū gaudebat de pūilegio ineffabilis dignitatis. s. q̄ esset genitrix ⁊ mater oīpotētis dei: regina celi: dña angelorz et hoīm: ac totius mūdi sup oēs creaturas: gratia meritis et gloria exaltata. ⁊ sic de alijs eius pūilegijs. de q̄bus alibi latius agek. Hec q̄tuor eius gaudia accipiunk ex pte virginis. ⁊c. Nonum gaudiū spūalis influentie q̄ tanta gratia videbat se abundare q̄ ei⁹ gratia redundabat et influebat copiose etiam ad eos quos visitabat. id est ad Johānē et Elizabeth cum et ipi ad eius vocem salutationis repleti sunt spiritusctō. vt patz Luc. ij. ca. Sancti quidez maxime de gratia dei gaudent. quia gratia est excellentissimū donum dei. vt dicit August. Quātū ergo maria gaudebat cuz tam vberem gratiā dei in se sentiebat: vt etiaz in alios redundaret. Et certe fm Hiero. p eius gratiā larga spiritus sancti imbre perfusa est oēs creatura. hoc est q̄ ps. pphetauit dicēs. Diffusa est grā ī labijs tuis. pterea bñdixit te deus ī eternū.

Decimū gaudiuz mirabilis efficacie. q̄ videbat tantā sibi adesse diuine virtutis efficaciā: vt ad eius vocem tot et tam inaudita sequerenk miracula que a deo fiebant. Mimirū pmo ad eius vocem quinq̄ dictionum cū ait. Fiat mihi fm verbum tuuz tā inestimabile miraculum factuz est q̄ de⁹ factus est hō ⁊ verbū factū est caro ⁊ habitauit in nobis Joh. j. Itē ad vnicā vocē salu

tationis sue factū est secūdo magnū miraculū: qz statim Elizabeth z eius filius repleti sunt spūsctō. Deniq; tercio aduerte qz ad vocez eius plurima miracula facta sunt in Johe. Et q̄dē ꝑmo qz statim fuit ab originali mūdatus. Scdo qz fuit spūsctō replet⁹. atq; fuit statim sctificat⁹. Tercio qz fuit ꝓfirmat⁹ ī gratia vt nūq; mortaliter peccaret. Quarto qz fuit cognitō ꝓphica illustrat⁹ cū tam absconditū mysteriū diuitatis ihu certissime cognouit exūs ī vtero. Quinto qz fuit rōne virili et sensuum accelerat⁹ adhuc in vtero. vt dicit Aug. z Hiero. Sexto qz fuit exhilaratus. exultauit eim in gaudio infans in vtero Septimo qz regem xpm venerat⁹ est in eius aduentu gaudio declarādo. O q̄ntū igit beata virgo gaudebat cū tāta miracula ad eius vocē vnicā fieri cernebat in hac visitatōe.

Undecimū gaudiū singularis bñdictionis supne z beatifice. qz aduertebat quō spiritusctūs eā taz ꝑ angelū q̄ ꝑ Elizabeth benedictā sup oēs ꝓnunciabat dicēs. Benedicta tu in mulieribus zc. Et iterꝝ. Btā q̄ credidisti qm̄ ꝑficient in te zc. Aug. in sermōe de natiuitate. Maledictio Eue in bñdictionē mutat Marie. Itē Ambro. in omel. huius festi dicit. Sicut peccatū a mlieribus cepit ita bona. s. diuine bñdictōis a mulieribus inchoant. i. a Maria z Elizabeth ꝑdicēdo. Itez Sixtus papa in sermone huius festi dicit sic. Eadez voce maria ab elizabeth atq; ab angelo bñdicta dicit vt angelis z hoibus siml venerāda monstret. qz sez vtriusq; bñdictionē attulit zc. Duodecimū in hac visitatione habuit virgo gaudiū fructuositatis saluifice qz vicz z ipis q̄s visitabat z sibimet et oibus hoibus mūdi electis salutis fructū portabat xpm ihm ī sacro vtero. Gaudebat igitur ꝗgo qz sciebat q ꝑ fructū vteri sui quez baiulabat infernū euacuaret: hō redimeret: angelicus chorus restauraret: z ois creatura renouaret. Gaudebat qz talē z tantū fructum habere ipa meruerat q̄ oēs sctī z angeli frurent. Hūc fructū saluificū agnouit elizabeth. z iō exclamauit z ait. Bñdictus fructus ventris tui. Proinde iuxta ꝑmissa q̄stio apud theologos vertit vtilis. vtruz sez btā virgo rōnabiliter id fecerit vt spōso suo relicto sez Joseph ad cognatā visitādā z eidem seruiendū accesserit. Et concorditer respondet ꝓm snias doctoꝝ q sic. pluribus rōnibus. Primo rōne diuīe acceptabilitatis. Ꝗ eim fecit nō vagādi z discurrēdi ꝓprio placito sz diuīe acceptabilitatis desiderio. qz spiritusctō illustrata sciebat sūme placitū fore deo: vt ꝓinqua sez Elizabeth visitata Johānes sctificaret qui futur⁹ erat ꝑcursor xpi sicut patuit ex ꝑmissis. Scdo rōne exercitande ꝗtuositatis. qz sciebat ꝗgo suā visitationē fieri ad exercitationē virtutū ꝑ maximarū z ꝑ ꝓsequēs ad merita et ꝑmia ꝓseqnda maxima nō solū sup hoīes sz etiā sup angelos. tū ꝑ exercitio sūme charitatis. qz vt dicit Petr⁹ raueñ. Est inq̄t z in angelis charitas q̄ supenituit in Maria dum ꝓgredit in montana: tū ꝑ exercitio humilitatis qua se dña mūdi humilē ancillā Elizabeth exhibuit. Nunq; tāta charitas vel tanta humilitas in angelis est repta in scꝑturis exhibita fore ꝓegnātib⁹ Tercia rō quo ad nos sez vtilitatis. qz sciebat ꝗgo istā visitationez ꝓficere toti mūdo ꝑ salutis efficacia vt patebit z ꝑcipue edocet ex Ꝗ q̄ sūm⁹ ꝓbetarū et sanctoꝝ q̄ maior nō fuit inter natos mulierū vicz Johes grāz z sctitatē habere nō potuit nisi Maria aduenisset z salutasset q̄nto magis null⁹ alioꝝ hoīm grām habere poterit nisi ꝑ Mariā. vt ait Bern. zc. O igit superbenedicta ꝗgo Maria q̄s pensare poterit tua ꝑ his gaudia oīs ḡ charissimi fusis lachrymis īplorem⁹ marie suffragia: vt cuz ea ꝑfruamur etna leticia Ad id de gaudijs marie ꝓmulgante btō Capistrano miraculum Refert q vicz q̄dā cleric⁹ ob deuotionē btē ꝗginis cū adhuc eēt secularis: solit⁹ erat sertū de floribus vel rosis colligare et imaginē btē ꝗginis cū ipo serto decorare: factū ē ꝗgine bñdicta faueēte q religionē intrauit et seculo renūciauit vbi cū ꝑ aliq̄t tps ꝓmāsisset cepit anxi⁹ esse q sue deuotiōi satisfacere nō posset: in eo vicz q neq̄ret florez collige re in religiōez imaginē ꝗginis adornare cū serto: sic solit⁹ erat facere in seclo. Ulū ꝓposuit se de religiōe ob hāc solaz cām exiturum. Quadā ḡ die cū nimis anxiaret coz eius īoratione posito appuit btā ꝗgo di. Fili noli anxius esse nec de religiōe exire: docebo ego te quō deuotōi tue meli⁹ Ꝗ satisfacere valeas ꝑ serto vl corona quā mihi ī seclo ō floribus faciebas. Nūc fac mihi singlis dieb⁹ coronā spūalē hoc modo. Primo ob memoriā gaudij mei qō habui cū filiū meuz concepi: dic

vnũ pater noster: deo gratias agẽdo de bñ
ficio mihi pstito. ⁊ subiungas decẽ aue ma-
ria. Secõo ob memoriã gaudij qõ habui fi
liũ in vtero portãdo ⁊ ĩ visitatõe Elizabeth
cõsiliter facies. Tercio ob memoriã gaudij
tpe natiuitatis filij mei ꝓsiliter facies. Quar
to q̃z ob memoriã gaudij qõ habui cũ tres
magi filiũ meũ deũ agnoscẽtes adorauerũt
ꝓsiliter. Quinto ob memoriã gaudij qõ ha
bui cũ filiũ in tẽplo repi ⁊ postea descẽdit et
erat mihi ĩ oĩbꝫ subditꝰ ⁊ dulcissime ꝓuersa
tus ꝓsilr. Sexto ob memoriã gaudij qõ ha
bui qñ filiꝰ meꝰ resurrexit. ꝓsiliter. Septio
ob memoriã gaudij qõ habui cũ in celũ as
sumpta sum dices ꝑmo vnũ pr̃ nr̃. ⁊ subiũ-
ges tria aue maria. ⁊ sic in toto erũt septem
pr̃ nr̃. ⁊. lxiij. aue maria. ꝗ faciẽs singulis die
bus acceptiorẽ mihi facies coronam et tibi
magꝭ meritoriã. hec dicẽs euanuit. Iste nu
merꝰ ꝓsonat numero annoꝝ vite btẽ ꝗginis
q̃bus vixit in mũdo isto �means aliq̃s. Ille igit̃
remanẽs in religiõe sedula deuotione cepit
q̃tidie ꝗ pficere. Accidit aũt q̃dã vice pꝰ fa-
ctam pfessionẽ vt iter ageret ꝑ quãdã siluaz
cũ fratre socio ⁊ sic in itinere dictã coronaz
oraret: secꝰ viã latitãtes erãt latrones: explo
rantes ꝑ viã trãseuntes: q̃ cuz viderẽt istos
fratres videbãt eis q̃ vna pulcherrima vir
go astaret fratri orãti dictã coronã: ⁊ ad sin
gulã salutationẽ eiꝰ vnã rosam pulchrã col
ligẽs alligaret cũ aureo filo ad circulare li-
gnũ qõ manu videbãt tenere: q̃si faceret qõ
dã sertũ. Cũq̃z cõpleta orõne irruissent latro
nes sup fratres ⁊ eos capiẽtes q̃rerẽt ⁊ dice
rent: vbi ẽ ista puella q̃ vobiscuz nũc erat: q̃
fecistꝭ eã. Illi negabãt dicẽtes: q̃ nũq̃ vel-
lent mlierẽ vl' feminã aliquã in societate ha
bere q̃ vouissent castitatẽ ⁊ ꝓsorna mlieruz
tenerent ex regula fugere. Isti ecõtrario as-
serebãt vidisse cũ eis puellã pulcherrimam
vñ traxerũt eos de via ad ptes: vt eos affli-
gerẽt ⁊ ꝓfiterent q̃ istã puellã fecissent. Su
spirãt fratres ad xp̃m ⁊ btãz ꝗginẽ. Et ecce
apparuit btã ꝗgo in aere cũ multitudie an-
gelorũ: ferẽs in capite suo sertũ roseũ: ⁊ dicẽs
ad latrones. O vilissimi ⁊ iniq̃ homĩes cur
audetis meis famulis nocere ⁊c. Perterriti
illi ⁊ stupefacti audierũt ꝗginẽ bñdictaz q̃si
gliando dicere ad angelos: ecce q̃li corona
decorauit me iste frater ⁊c. Et euanuit. Sic
q̃ factũ est q̃ latrones auditũ fratrẽ referen
tẽ de ꝑdicta orõne quã btẽ ꝗgini porauerat
ad lumẽ ꝗitatis redeũt venia postulãt ⁊ mũ
do renũciãtes religionẽ ingrediunt. fratres
q̃z ⁊ omĩes isti quoad vixerũt coronã beate
virginis sedula deuotõe orauerũt quotidie
¶ Deniq̃z fertur amplꝰ q̃ cuz ista oratio in
vsum plurimoꝝ venisset sctũs Bernardinꝰ
de senis ordinis minoꝝ de obseruantia q̃ti
die eam ob deuotõez ꝗginis porabat. Cui
die quadã orãti ipaz coronã: apparuit be-
ata virgo di. O mi deuote famule multũ mi
hi cõplacuit in tua deuotiõe. Ecce quia me
hac corona q̃tidie es honorat̃ impetraui a
filio meo tibi grãm miracula faciẽdi ⁊ ꝑdi-
candi. ⁊ tandẽ scias te in celo mecũ sine fine
letari ꝓticipem meoꝝ gaudioꝝ ⁊c. Et sic ab
illo tpe cepit sctũs miraculis chorusciare et
maximis gratijs abundare. Omĩs igit̃ cha
rissimi vos adhortor ad btẽ virginis deuo
tionẽ ⁊ gaudioꝝ eius recordationẽ: omĩs in
dño ihu admoneo ad ꝑdicte corone virgi-
nis orationẽ: vt valeatis ĩ celo sine fine vna
cũ beata ꝗgine cõgaudere. q̃ nobis ipius
meritis ꝓcedat xp̃s filius dei.

¶ Pars tercia secũdi libri est de btẽ marie
cãtico ⁊ grãrũactõe ꝑ diuĩa incarnatõe.

Magnificat anima mea dñm Lu. j. ca. Verba sũt bñdicte ꝗginis marie grãs agẽ tis ⁊ laudãtis deũ in hac visita tione: ꝑ bñficio diuĩe incarnatõis: et deuo-tissimo cãtico edito dicẽtis Magnificat ⁊c.

Circa q̃ vna talis ponit̃ ꝓclusio. Cõgru entissimũ erat vt bñdicta ꝗgo Maria ꝑ bñ ficio diuĩe incarnatõis nouo cãtico deum collaudaret. Hãc ꝓclusionẽ declaro ⁊ ostẽ-do triplici rõne. Primo rõne gratificatio nis: quia nouo ⁊ sũmo dono noua et sũma debet̃ gratiarũactio ipi deo: ne viciũ ingra titudinis incurrat̃. q̃ est tãq̃ vetus vrens exiccans fontẽ gratie: deo inimica fm Bet̃. Vñ Seneca lib. de bñficijs ait. Nil grato aniio honestiꝰ. Turpissimũ aũt est bñficijs gratias nõ referre. Sed qm̃ beata virgo in hac incarnatõe sũma dona ⁊ noua ꝑ huma no genere obtinuit scz q̃ deꝰ fieret homo ex ea: ⁊ redimeret̃ homo ⁊c. ergo nouo cantico debuit gratias agere deo ĩ ꝑsona sui ⁊ totꝰ hũani generis. Secõo rõe remediatõis: nã xp̃i icarnatõ ꝑbebat eẽ remediũ ꝗ hois lap

sum. Cotraria aũt contrariis curantur. Fm Greg. in omel. de martyribus. Qm̃ aũt hõ cecidit blasphemia ꝗ deũ ꝯcurrẽte. Nã vt legit Gen. iij. dixit diabolꝰ ad mlierẽ. Neq; morietmi. scit enim deꝰ q; q̃cũq; hora comederitis eritis sicẽ dij sciẽtes bonũ z malũ. Ecce blasphemat deũ attribuẽdo ei inuidũ esse z tenacẽ: q̃si deꝰ eẽt tã inuidꝰ z tenax q; nollet vt ei assimlareꝯ hõ sciẽdo bonũ z malum zc. Huic blasphemie mlier Eua cõsensit cũ sic fore credidit. Et iõ sic hõ p blasphemiã diaboli cui mlier ꝯsensit: casum sumpsit. Ita p ꝯrariũ in initio nre repatõis p incarnatõz ꝗbi dei ipa mlier. i. maria gras agere z laudes deo pmere debuit: q̃ blasphemia ꝑma aboleret: qõ z fecit in h deuotissimo cãtico Magnificat zc. Tercio rõne ꝑfiguratõis qz legit Exo. xv. q; cũ filij israel fuissent liberati de manu pharaonis z egyptiorꝝ ipis submerſ. Maria ꝓphetissa soror moysi z aaron egressa cũ mlieribus canticũ cecinit. Hec maria figurauit nram dñam mariã: q̃ cantico nouo debuit canere laudes deo p nra liberatõe de sub manu diaboli. Postq; igit maria redẽptorẽ cõcepit angelo nũciante z ad Elizabeth venisset: Elizabeth eã bñdictã p clamasset z ꝗba angeli ĩ ea implẽda ꝑdixisset. Perficient inq̃t in te que dicta sũt tibi a dño. statim maria p gratiarũactõe h carmẽ dño cecinit z ait. Magnificat aia mea dominũ zc. De h itaq; cantico loq̃ intẽdentes tria mysteria de ipo declarabimꝰ.

Primũ dicit sublimitatis.
Scõm mysteriũ gloriositatis.
Terciũ mysteriũ vtilitatis.

¶ Articulꝰ pmus q; canticũ marie excellit alia cantica z sublimiꝰ fore ostẽdit ꝑ alijs in tribus: vt patebit infra.

PRimũ misteri

Pam dicit sublimitatis. vbi ẽ notãdũ q; h canticũ magnificat ceteris cãticis est excellẽtiꝰ ꝑcipue in tribus.

Primo in intitulatione.
Scõdo in causa z intentione.
Tercio in ecclĩastica veneratõe.

Primo q̃dẽ h canticũ alia excellit in sui intitulatõe z denoiatõe. qz vnũqõq; cãticũ intitulatũ a suo autore dicit: aut cãticũ Moysi: aut cãticũ Dauid: aut alicuiꝰ ex ꝓphis. h ꝑcellẽtiꝰ nomẽ hz: qz ꝯ cãticũ Marie. Vñ Lu. j. ꝑmittit titulꝰ hui⁹ cantici cũ ꝯ. Et ait maria. Magnificat aĩa mea dñm. Sic g maria excellit oẽs ꝓphas scrĩtate: dignitate: z glia. ita eiꝰ canticũ excellit eorꝝ cantica. Q; q̃ nõ afficiat huic cantico: qõ tã dignũ taz dulce nomẽ sortitũ est vt dicat cãticũ marie dñe nre regine miscõie et gre z a fortiori qz cũ istud cãticũ edidit z cecinit: deũ et dñm vez in vto habuit zc. Hz forte obijcies q; canticũ cãticorꝝ Salomõis ꝑcellat oia cãtica: qz sic denoiat p superexcellẽtiã scz cãtica cãticorꝝ. Vñ z fm Johez in prologo ille liber vocat hebraice syrasirim qõ in lingua nra vertit cãticũ cãticorꝝ. Rñdet q; h nõ obstat qz ille liber ꝯ sic: p eo qz mltipliter diuias cõtinet p alijs cãticis ve. te. laudes z spũalem amorẽ inter spõsuz xpm z spõsaz ecclĩaz vel aniam docet fm Hiero. vbi sup. Nihilominꝰ h cãticũ Marie ꝑcellit rõnibus ꝑnotatis. Scõdo g istud ꝑcellit alia in cã z intẽtione. qz cũ alia cãtica sint in grarũactionez aut p victoria habita: sicẽ canticuz Moysi. aut p recepta sanitate: sicut cãticũ Ezechie. aut p diuia laude q̃cũq;. Hoc aũt ẽ p diuia incarnatõe qõ ẽ sũmũ p oibus. Huiꝰ rei cã q̃ri pt vtrũ hõ pl⁹ teneat z deo sit acceptiꝰ re gratiari p bñficijs diuie incarnatõis z humane redẽptõis q̃ creatõis. z sic de alijs.

Ad qõ ptinꝰ rñdet q; sic. z ostẽdit Prio ex autoritate. Nam Ambro. li. de vir. dicit Plꝰ dñe ihu ꝯbeo tuis iniurijs q̃ hos redẽptꝰ suz q̃ tuis ꝗtutibus q̃ hos creatꝰ suz. Itẽ Chrys. sup Mat. dicẽ. Nil ẽ p q̃ maiores gras agere debemꝰ q̃ p passiõez morte vnigeniti eiꝰ Et Bern. in medita. Sup oia amabilez te mihi reddit o bone ihu opꝰ redẽptiõis nre calix passiõis quẽ bibisti in cruce. Scõdo ostẽdit rõne. qz teste Grego. in omel. de pfesoribus. Quãto crescũt dona tãto rõnes crescũt donorꝝ. z Seneca li. de bñficijs. docet q; q̃nto maiꝰ donũ dat tãto maior eidẽ gratiarũactio debet. Hz in incarnatõe z passione xpi maxim donũ datũ est hoi. qz deꝰ seipm obtulit p nob. g zc. Tercio oñdit exẽplaritate qz h solũ ẽ bonorꝝ fideliũ vicz xpianorꝝ p redẽptõe gras agere. Illud ꝗo scz p recreatione vel alijs donis regratiari ẽ etã infideliũ z malorꝝ. Nimirꝝ ĩ vitꝰ phorꝝ legit q; Thales phs cuz nocte extra domũ astra ꝯsideraret incidit in foueã. Quo lugẽte d ꝗ

xit vetula. Tu qdez o Thales q̃ añ pedes tuos sunt videre neqens quõ q̃ in celo sunt poteris cogscere. Sic Thales ferk rñdisse. Nox triũ grãs ago. Primũ q hõ fact⁹ sum ⁊ nõ bestia. Deinde qr mas ⁊ nõ femia. Postremo qr grec⁹ ⁊ nõ barbar⁹. Ecce infidelis iste grãs deo egit, p bñficijs creatiõis ⁊ conditõis, q̃ multo magꝭ xplan⁹ dz ⁊c. Tercio B canticũ pcellit alia eccl'iastica veneratiõe. qr ecclia pstituit q̃tidie B canticũ Marie dici venerabilit' in vespis. Hoc autẽ iõ vt deꝯ nobis intelligi: qr vergẽte mũdi vespe dñs de⁹ est incarnat⁹ ex ỷgine p quẽ eternã cõsequimur bñdictionẽ, ⁊ iõ q̃tidie studeamus deo regratiari. Propter ea etiã p alijs B canticũ Marie solẽni⁹ deuota celebritate solet in festis decãtari: accẽsis lucernis ⁊ thurificatõibꝫ psuetis adhibitis. Uñ ⁊ fideles ad B canticũ cũ canit' in vespis solẽt assurgere et stare capite nudato ⁊ inclinato, sicqꝫ reuerẽti⁹ audire vel dicere tãq̃z si tũc pñtialiter adesset btã ỷgo ⁊ ei⁹ filij⁹ dñs ihs. Et certe dñt hec facere qr totũ B canticũ est ỷbuꝫ sancti euãgelij, ⁊iõ sic reuerẽter ẽ audiendũ, qm̃ sic̃ scptum ẽ Eccĩ. xxxij. Pro reuerẽtia accedet tibi bona gratia.

Articulus secund⁹ q Marie canticũ est gl'iosissimũ: et assignant' in ea duodecim beneficia a deo collata Marie, p qbꝫ magnificat deum.

Secũdũ misteriũ de B cantico Marie declarãduꝫ dicit' gl'iositat⁹. Nã reuera B cãticũ est gl'iosissimũ tã ipi deo q̃z ei⁹ sctissime mri Marie. Primo q̃dẽ deo quẽ laudauit btã ỷgo in ipo pcipue. xij. modis. Primo de dñatione ei⁹ supꝫ totũ mũdũ, ibi. Magnificat aia mea dñm. nõ dicẽ illũ vel illũ: sz anthonomastice dñm. Secdo laudat de hois saluatiõe, ibi. Et exultauit spũs meus in deo salutari. i. saluatore qr dñi est sal⁹. Tercio in bũiliũ respectõe, ibi. Respexit humilitatẽ an. Quarto in mris btificatõe, ibi. Ecce ex hoc btãz ⁊c. Quito i mirãdoꝫ opatione: qr fecit mihi dñs magꝭ ⁊c. Sexto i nominis sctitate, ibi. Et sctm̃ nomẽ ei⁹. Septimo in miscdia ⁊ miseratõe. Et miscdia ei⁹. Octauo in supboꝫ deiectõe. Fecit potẽtiaz ⁊c. Dispsit supbos. Nono in bũiliũ exaltatione. Deposuit po, de se. Decimo in esuriẽtiũ ipletõe. Esuriẽtes iple. bo. Undecimo i hũane nature assũptõe. Suscepit isrl' pue. Duodecimo in pmisse liberatõis ipletõne. Sic̃ locu. est ad pa. Hec fm Johez gerson cancella, pariſ, in sua editõe de cãtico Marie. Secdo dixi q ẽ gl'iosissimũ B canticũ btẽ ỷgini. qr in ipo notari pñt. xij. stelle gl'ie in corona capit⁹ ei⁹. sic̃ scribit' Apoc. xij. In capite inqt ei⁹ corona. xij. stellaꝫ. Haz i his xij. bñficijs a deo accept⁹ vel pullegijs donatis btã Maria gaudẽter gl'iat' ⁊ deũ laudat in B cantico vt patz diligẽter psiderãdo versus ei⁹ atqꝫ pticulas.

Cap. I.

Prima stella dr dignatiua pelectio de q̃ deũ Maria laudat et gaudẽs gl'iat' cũ di. Magnificat ania mea dñm. Notãter dicẽ dñm qd ẽ relatiuũ ad seruũ vel ancillã: vt significet se in B gaudere ⁊ gl'iari q a do ẽ in ancillã specialit' electa. vñ de B grãs agit. Nã, pfecto sctis B est gaudium maxim ⁊ gl'ia: q se nozũt eẽ fuos di cui q̃dẽ seruire regnare ẽ. fm Aug. ⁊ Greg. Sic̃ ⁊ videm⁹ milites gl'iari de eo q q̃dẽ eoꝫ sũt serui ppotẽtioris reg⁹ ⁊ accepti. vñ dña i do gl'iando dicẽ. Magnificat ania mea dñm. s. meũ cui⁹ suz ancilla pelecta. Animiꝫ vt dicit' iij. li. ethico. Qualis vnusq̃sqꝫ ẽ talia dicit ⁊ opat' ⁊ talit' viuit: qr ex abũdantia cordis os loqt' Math. xij. Et qr btã ỷgo B sp desiderabat vt mereret' fieri ancilla dei. ⁊ ei⁹ filio deseruire quẽ nouerat ex scptur⁹ i carnẽ vẽtuꝫ. B sp oronibꝫ flagitabat vt etiã ferunt historie. ⁊ iõ nimiꝫ q mox cũ fidẽ dedit angelo ait. Ecce ancilla dñi. s. qd sp optaui. et nũc etiã grãs deo agens id replicare videt' di. Magnificat aia mea dñm: cui⁹ suz ancilla. O felix marie desideriũ: qd tã efficacit' est p toti⁹ mũdi salute ipletũ. O felix q̃qꝫ aia q seruire toto corde desiderat xpo. Sz circa lram hãc q̃ri pñt tria pcipua. Prima q̃stio: vtrũ btã maria pgrue sic incepit suã laudationẽ p xpi incarnatõe ex ea facta vt diceret magnificat. Nã miꝫ ẽ q̃re nõ dixit Laudat vel bñdicit aut grãs agit ⁊ gl'ificat aia mea dñm cũ bñ hec oia ⁊ singl'a dicere potuit. Ad B, ptin⁹ rñdet' q ipsa nõ a se sz a spũsctõ hec ỷba, ptulit: q spũsctũs notantervoluit incboare B ỷbo magnificat ⁊ nll'o alio. qr d maximis beneficijs deũ laudabat maria. i. de bñficio incarnatõis diuĩe. Idcirco magnificat qd sonat laudis magnitudinẽ dice

re debuit ⁊ dixit, vñ Amb. sup Lu. Magnificat anima mea, q.d. Tãto et tã inaudito munere dñs me sublimauit q̃ lingua explicare nõ sufficit. Sz totũ ani affectũ in agendis eiꝰ laudib̃ offero: ⁊ in eius magnitudĩe ꝯtẽplando gratulãter impẽdo: iõ magnificat ania mea dñm. Scõa q̃stio q̃re addidit ania mea: ⁊ nõ dixit. Magnifico dñm.

Rñdet q̃ ꝶ spũsctũs voluit vt doceamur nos de bñficijs anie q̃ sũt potiora q̃ corpalia sicut ⁊ ania potior omni corpe: vt dicit August. deũ magis laudare. Et q̃ bñficiũ diuine incarnatõis p̃ncipaliꝰ est ad salutẽ aiarũ q̃z corpoꝝ, iõ inseruit ania mea. Tercia q̃stio cur nõ dixit magnificat aia mea deũ vl sponsum patrẽ vel filiũ: q̃zuis q̃libet horũ dicere potuisset. Rñdet fm Anthoninum florẽn. in sũma sua q̃ hoc voluit spũsctũs.

Primo vt deũ gliosum cũ timore reuerẽdum intẽdat: q̃ initiũ sapie timor dñi: vt ait ps. Si dñs aũt timorẽ reuerẽtialẽ includit, iuxta illud Malach. j. Si ego dñs vbi ẽ timor me? Scõo vt oi via b. ꝟgo p̃pas laudes fugiat ⁊ tm̃ diuias intẽdat. Si em̃ dixisset: spõsum multũ se laudasset, siliter si dixisset patrẽ vel filiũ: eque laudis esset, si dixisset deum: suã hũilitatẽ ancillariã tacuisset. ⁊ iõ dicendo dñm q̃d est relatiuũ ad ancillaz se humilẽ ancillã dei, pfitet: q̃tinꝰ ⁊ nos doceat q̃ in hũilitate nr̃a placẽt deo obseq̃a et laudes: vt oia bona ĩ nob deo attribuamꝰ.

Capitulum. II.

Secũda stella dicit diuia dulcificatio, ꝑt quã ipa btã ꝟgo diuia dulcedine plenissima gaudẽs gliat ⁊ dicit. Exultauit spũs meꝰ ĩ deo salutari meo, glo. id ẽ in filio saluatore meo. cuiꝰ diuia dulcedine spũs tãta abũdo plenitudine: vt spũs meꝰ exultet, i. extra seipam in extasim saltet ĩ deũ zẽ, ⁊ iõ p̃ tãto dono grãs ago. Sz ꝶ p̃mo q̃rit q̃re potiꝰ dixit exultauit in p̃terito q̃z exultat ĩ pñti cũ nõ lõge antea ꝯcepit xp̃z saluatorẽ in vto. Ad ꝶ rñdet notãdo q̃ beata maria ĩ deo saluatore. i, xp̃o triplit exultauit. Primo aũ xp̃i ꝯceptõez exultauit ĩ fide ⁊ spe, q̃ firmit credidit ⁊ spauit xp̃z redẽptorẽ in carne vẽtuꝝ. sic ⁊ de Abraã scribit hoc mõ exultasse Joh. viij. Abraã pr̃ vester exultauit vt videret diẽ meũ q̃ credidit ⁊ spauit. Jõ dr: vidit, s. fide ⁊ deo reuelãte ⁊ gauisus est zẽ. Scõo exultauit maria ĩ hora ꝯceptionis xp̃i q̃ gaudiũ summũ de ꝶ habuit vt patuit ꝑte p̃cedẽti. Tercio exultauit pꝰ cõceptionẽ xp̃i q̃ expiebat ꝯtinue deũ in se manẽtẽ tota plenitudĩe ⁊ miro mõ spm̃sctm̃ cõsolantẽ. Notãter g̃ dixit exultauit: vt significet q̃ a p̃ncipio sue ꝯceptõis in vtero mr̃is sctẽ Anne, s. sp in cognitõe xp̃i exultauit mlto magꝭ q̃z Johes baptista in vto: ⁊ iã xp̃m vtero portare cepat aũ aliq̃t dies q̃uscꝫ puerat ad domũ Zacharie a die conceptõis iter agẽdo. ⁊ iõ dixit: exultauit, q̃ iã aũ ꝯceperat. Scõa q̃stio hꝰ occasione, nũq̃d maria sciuit antea q̃z ꝯcepit xp̃z de se fore incarnãdũ ⁊ iõ exultauit ĩ xp̃o. Rñdet q̃ licz q̃dẽ sciuit q̃ dei filiꝰ debuit incarnari: multo magisꝫ ꝶ nouit q̃z ꝓphe: tm̃ ex hũilitate nõ p̃sũpsit nec putauit se eẽ illã ꝟginẽ de q̃ xp̃s deberet ꝯcipi donec angelꝰ nũciauit. Tercia q̃stio q̃re dixit salutari meo cuz xp̃s esset saluator etiã alioꝝ. Rñdet fm Ly. q̃ ꝶ dixit rõne assũpte hũanitatis ex ea. q̃ sic fuit tm̃ ipi ꝟginis, vñ exultauit spũs.

Ca. III.

Tercia stella dr deo chara dilectõ q̃ respexit inq̃t hũilitatẽ, respexit, i. acceptauit ⁊ amauit. q̃ vbi amor ibi oculꝰ fm Aug. Sz q̃re dixit hũilitatẽ nõ ꝟginitatẽ vl alias ꝟtutes Rñdet fm Ly. q̃ licz maria fuerit oib̃ ꝟtutib̃ deo chara ⁊ electa vt eẽt mr̃ filij dei: tm̃ specialit ꝶ fuit ex hũilitate Bẽ. Audeo dicere q̃ nec marie ꝟginitas placuisset deo sine hũilitate. Hic ĩ sermone de assũptõe Aug. O btã hũilitas marie q̃ deũ hoib̃ peperit: vitã mortalib̃ edidit: paradisuz apuit: ⁊ hoim aias libauit. Vñ ponit p̃ ista stella hec ꝯclusio. Plꝰ amauit deꝰ hãc vnã puellã q̃z oes angelos ⁊ sctos acto tã mũdi machinã. Probat ex triplici rõe tã q̃z ex trib̃ signis dilectõis ⁊ acceptatõis.

Primo rõne donationis.
Scõo rõne ꝯuersationis.
Tercio rõne impetratõis.

Prio ex rõne vl sig donatõis. q̃m fm dñm Bonauẽ. sup. iij. sentẽ. di. xxxij. deꝰ dr diligere aliquẽ magꝭ q̃z alterꝝ rõne effectꝰ vel cõicatõis boni maioris. Cui ꝯcordat ꝟbũ Aristo. ix. ethico. dicẽtis. q̃ amor vl amicicia ꝟa fundat ĩ beniuolẽtia. i. in bonũ velle alicui. Sz q̃ deꝰ tã excellẽtissimũ bonũ ⁊ donũ voluit ⁊ dedit b. ꝟgini q̃d nlli nec oib̃ sil ꝯcessit vicz q̃ essz mr̃ dei q̃ nil maiꝰ creature donari pt. Vñ Anf. de ꝯcep. ꝟgi. ca. xviij. Quid

excellētē illi dare valeret q̃ in ppetua ꝓgini tate manēs deū de sua carne carnē factū generaret. Hec ille, g̃ eam pl⁹ dilexit. Scdo rōne vel ex signo ꝓuersatōis qm̃ fm eundē Bonauē, vbi sup̄. Signū dilectōis diuine est familiar⁷ ꝓuersatio. Aā dicit phs. ix. li. ethico, Actus amicicie ē ꝓsolatio ī amici visiōe ⁊ colloq̃o ac ꝓuersatōe. Hz nō est aliquis angeloꝝ nō aliq̃s sctōꝝ nō tot⁹ mūd⁹ cui de⁹ tāta familiaritate suā ꝓuersationē exhibuit sicut ꝓgini. cui se dedit nō tantū sicut ceteris in deū ⁊ dñm: sz specialit in filiū cui⁹ vberib⁹ fuit alit⁹: cui⁹ manib⁹ portat⁹ ⁊ sepissime p voto amplexat⁹ ⁊ osculat⁹, de cui⁹ sāguinis portōe carnis substātiā assumpsit ⁊ indissolubilit sibi vniuit: ⁊ sic de alijs. g̃ sequtur q̃ eā sūme dilexit. vt de ea verificet illud Sap̄. viij. Hāc amaui inq̃t de⁹ ⁊ q̃siui mihi spōsaz assumere eā ⁊ amator fact⁹ suz forme illi⁹, generositatē e⁹ glorificat. ꝓtuberniū habēs dei ⁊ oīm dñs dilexit illam. Tercio ostēdit ex rōne vel signo impetratōis, tantū cm̃ eā deus dilexit vt ipa in oī petitōe a deo plus valeat impetrare q̃ oēs sctī ⁊ angeli ac tota eccl'ia mūdi, qz ei nil phas est negare q̃ tāq̃ mr̄ pōt deo impare et nō tātū supplicare sicut ceteri. Unū. iij. Reg. ij. ca. Pete mat qd̄ vis neq̃ cm̃ phas ē aliq̃d tibi denegare Unū Anh, de ꝓceptōe btē ꝓginis. ca. xv, dicē Scim⁹ inq̃t btām Mariā tanti meriti esse apud deū: vt nihil eoꝝ q̃ velit efficere possit aliq̃tin⁹ effectu careret qd̄ est signū magne dilectōis, qm̃ fm Tulliū ⁊ Hiero, Amicorū est idē velle et idē nolle. Ad h̄ ptinet miraculū qd̄ ferūt historie. Quidā cm̃ cum devotus esset btē virgini ⁊ multa enormia cōmisisset crimia: ecclesiā intrās visa imagine btē virginis ait, O dña si te inuocarē inuanū laborarē quia cū sim peccator maximus scio q̃ nō exaudies sed ꝓtemnis: me em̄ q̃si dānatū reputo: nec p te posse adiuuari; cūq̃ sic auertisset se vt exiret despatus: statim bñdicta virgo mater misēdie allocuta est: ⁊ ait. Cōfide in me qz etiā si in pfundo inferni esses damnat⁹ in eternū: valerē tui miserere: nil em̄ est qd̄ mihi filius possit denegare. vñ ille ꝓfortatus veniā petijt ⁊ sancte viuēs deuotius virgini deseruiuit. O igit fidelis ania aduerte quātū deus btām ꝓginē diligat q̃ntūue eius oratio apud deū valeat: et sup̄ ac inter oēs sctōs ipaz in patronā elige tibi que potest suffragari.

Capitulum. III.

Quarta stella dicit btificatō, vñ subdit, Ecce enim ex h̄ btām me dicent Beda Cui⁹ inq̃t bētitudo a deo taz grate respicit recte btā ab oīb⁹ cognomīat. Hec ille. Merito q̃dem btā virgo ab oīb⁹ btā p̄dicat: qz ipa ꝓcepit portauit et genuit btitudinis autorē. Hz q̃rit quō hec Marie ꝓphetia verificet cū videam⁹ plīmas generatōes nō dicere eā btāz: sz potiu⁹ blasphemare: vt ptz in iudeis: in hereticis: in infidelib⁹ et paganis. Ad h̄ breuiter rñdet fm Alco. de ly. ⁊ cōiter alios expositores doctores: q̃ in h̄ dicto nō est distributio intelligēda p singulis generaꝝ: sz p generib⁹ singuloꝝ: qz ex oīb⁹ generatiōib⁹ aliq̃ sunt ꝓuersi ad fidē q̃ ꝓfitent istā virginē btām. Nota etiā q̃ tria sūt genera nationū p̄ncipalia sicut et tres in toto mūdo sunt sectarum p̄ncipales varietates.

Prima iudeorum,
Scda machometistarum,
Tercia christianorum,

Prima est natio iudeorum ista btificat: qz de ea p ꝓphetas sctōs p̄conia bona pfert, ⁊ etiā qz fm Bonauē, sup. iij. di. iij. q. ij. ar. iij. Infideles q̃dā iudei asserūt h̄ mirū fuisse ī maria q̃ cū esset pulcherrima a nullo vnq̃ viro fuit ꝓcupita et p ꝓsequēs ipa nūq̃ virginitatē amisit in q̃ dei filiū bītauit. h̄ testimoniū infideliū vilipēdendū nō est, oportet ei testimoniū haberi ab his q̃ foris sūt. Secūda est natio machometista ꝝ credētiuz: vt sunt tburci: saraceni: agareni: ethiopes ⁊ similes. Isti etiā btām dicūt Mariā cū bona vtiq̃ scp̄ta in suis libris habeāt de ea sic testat Alco. de ly. sup h̄ passu. Aā in alcho rano. i. in libro leg⁷ saracenoꝝ in. iij. zora in iij. donario ei⁹ talit scp̄tū est. Dixerūt angeli, o maria vtiq̃ de⁹ elegit te et purificauit te et vtiq̃ elegit te clarā sup oēs mlieres seculoꝝ. Itē ibidē donario. v. dixerūt angeli, o maria vtiq̃ de⁹ annūciat ꝓbū ex ipo: nomē ei⁹ ysebeth, mariā. i. iesus fili⁹ marie ⁊ erit honorabil in h̄ secl'o atq̃ ī alio ⁊ alloq̃t hoīes Itē in libris autētic⁷ apud saracenos q̃ruz vn⁹ vocat abbokari alter ꝓo mozlim dixit Ebi horayra socius sez machometi q̃ audiuit machometū dicentez. Nullus nascitur de filijs Adam quem non tangat sathan: ⁊

ideo plorat vociferās ex tactu sathan preter Mariā ⁊ filium ei⁹. Itē dixit idem Ebi machometū dixisse. Multi pfecti fuerūt ex hominib⁹. nulla ꝓ fuit pfecta ex mulieribꝫ nisi Maria mater ysu id est iesu. Fertur q̄z q̄ q̄cunq̄z ex saracenis publice blasphemauerit nomē ꝓginis Marie lapidibꝫ cōtundeꝫ os eius ꝓm leges coꝝ. Ecce ptz quō a paganis btificaꝫ Maria. Terciū gen⁹ nationū est xp̄iano⁹ qui oēs eam sctām ⁊ beataz dicūt. Et certe erubescat mal⁹ xp̄ian⁹ q̄ beate virgini laudes dicere recusat: quā etiā pagani vt p̄missuz est laudāt. vtiq̄z o btissima virgo Maria vez est qd de te canit ecclesia Felix inq̄t es sacra ꝓgo Maria ⁊ omni laude dignissima: qz ex te ort⁹ est sol iustīcie xp̄s deus noster. Ecce q̄ te oēs btām dicīt⁹.

Capitulum. V.

Quinta stella in ordine ⁊ p̄ma secūdi q̄ternariꝫ dicit mirificatio: vñ ait Quia fecit mihi magna q̄ potēs est id ē opatus est in me mirabilia p suā potentiā infinitā Theophil⁹. Vere magna mira ⁊ maxima de⁹ opatus ē in Maria: cū eaz a peccatis p̄seruauit: cū eā sctīficauit: cū filiū dei ex ea nasci voluit: ⁊ hūanū gen⁹ p ipam repauit. Cū ꝓ peplit virgo pmāsit: ⁊ hec iō quia potens ē q m̄ null⁹ alius potuit hec facere. Circa hāc stellam ponit ista ꝯclusio. In oibus opibus a p̄ncipio mūdi fact⁹ mirū maximū qd de⁹ fecit in toto mūdo ⁊ facere potuit ē ꝫ qd in Maria fecit, pbat triplr

Primo autoritate.
Secundo ratione.
Tercio exemplificatione.

Primo autoritate sctī Bern. in sermone de gaudijs Marie dicētis. Multa inq̄t mag̃ fecit deus in creaturis mūdi. nihil tñ taz excellens ⁊ tā magnū opus digito⁹ dei sicut ī ꝓgine quā sol ⁊ luna miranꝫ. Hoc idē testatur Anſ. ⁊ plures alij doctores. Secō p̄batur rōne: qz nil potest dici mai⁹ q̄ꝫ de⁹ sit fact⁹ hō: cū magis distet de⁹ a creaturis q̄ꝫ q̄cūq̄z creatura a nihilo. Cetez ex pte creature nil mai⁹ potest dici q̄ꝫ q̄ sit mater dei. Hoc em̄ est sūme gratie ⁊ glorie: qua maior creature cōicari nō potuit sicut vult Alexā. de hal. j. pte. et Alber. sup missus est. Ideo Anſ. li. de ꝯcep. ꝓgi. di. Nihil tibi o dña est equale nihil cōparabile. Omne em̄ qd ē aut supra te est aut infra te est. Qd sup̄ te est solus deus est. Qd infra te est: est omne qd de⁹ nō est Tercio ostēdit exemplificatōe. nā magna fecit deus quādo celū ⁊ terraz ac oia q̄ in eis sunt solo verbo creauit de nihilo p̄s. Dixit ⁊ facta sunt. Sed certe mai⁹ fecit multo in matre quādo de purissimo ei⁹ sanguīe corpus xp̄i formauit in q̄ totus de⁹ essentialiter ꝯtineꝫ quē celi capere nō possunt. Itē magnū fecit deus quādo celū angelis repletum creauit. ⁊ ipis deū diligētibꝫ se btā visione fruendū exhibuit. Sz certe mai⁹ fecit ī virgine quādo in ei⁹ vtero de⁹ ipse habitauit inclusus q̄ omnes angeli fruebanꝫ. Itē magnū fecit de⁹ qñ de qua Ade costa vnā magnā mulierē formauit. ⁊ eam Ade federe mr̄imoniali ꝯiunxit. Sed mai⁹ fecit qñ de qua portiōe sanguīs ꝓginee corpus xp̄i pfectum subito formauit diuīitati inseparabiliter vnitū. Itē magnū fecit qñ mūdū dluuio deleuit ⁊ tm̄ octo aīas p̄seruauit a diluuio. Sz mai⁹ fecit qñ beatā virginē ab oī peccato p̄seruauit ⁊ p eam gen⁹ humanū redimendū disposuit. Itē magnū fecit quādo pharaone submerso hebreos liberauit. Sz mai⁹ fecit quādo p filiū virginis deuicto fortissimo hoste diabolo oēs hoīes redemit Itē magnū fecit qñ māna filios ysrl̄ pauit. sz mai⁹ fecit qñ in vtero ꝓginis verū panē. i. corp⁹ xp̄i ad oēs sctōs pascēdos formauit. de q̄ pane Joh. vj. Hic est panis q̄ de celo ⁊c. Itē nōne magnū fecit q̄ iordanis ꝯuersus est retrorsuz. Nōne magnū fecit q̄ sol stetit vel q̄ ī horalogio Achaz. x. gradibꝫ retrocessit Esa. xxxviij. Sz mai⁹ fecit quādo ad verba ꝓginis ꝯsentiētis eternus de⁹ retrocessit p incarnationē ad infantiam vni⁹ diei ⁊ in vtero virginis mansit. ⁊ sic ꝯsequēter de oibꝫ factis mirabilibꝫ inducēdo repies: qz fecit dñs maxīm ī maria ⁊c.

Capitulum. VI.

Sexta stella dicit sanctificatio q̄ gloriaꝫ beata virgo in hoc cantico cuz subdit. Et sanctū nomē ei⁹. Nomē quippe dei dicit sanctū: qz q̄cquid sctīatis potest cogitari eminētius est in deo. ⁊ quoniā sanctos facit ipz. s. nomē dñi debite portantes. iuxta illud Leuit. xx. Estote sctī quia ego sanct⁹ sum. Ego dñs q̄ sctīfico vos ⁊c. Bñdicta itaq̄z ꝓgo gloriaꝫ ⁊ gaudere se ostēdit in hoc q̄ tam sctissimū filium cōcepit: p cuius sctissimū nomē ipa sūme sctīficata ex

titit. De hac aũt sctificatõe ꝓginis agek lib. v. pte. j. ar. ij. p totũ. Hic tñ est notandũ q̃ merito de ꝗ dña gliak. qz nomen dñi btã in virgine dicit sctm magis ꝓprie q̃ añ incarnationẽ. licz z p tũc sctm dictũ sit. iuxta illõ ps. Sctm z terribile nomẽ ei⁹. Et rõ qz ꝓprie dr sctm. i. sanguĩe tinctũ. vt dicit Joh. ianuen. in cathol. Nã apud veteres nil dicebat sanctũ nisi sanguĩe hostie esset respersum vel ꝓsecratũ. Sz qm̃ de⁹ añ incarnationẽ nõ fuit sanguine tinctus. sz in btã virgine de puro ei⁹ sanguĩe carnẽ assumẽdo sanguine qõãmõ tinctus dici potest cuz z sanguini in carne vnit⁹ est z tandẽ in cruce tot⁹ sanguine sacro ꝓprio fuit refusus z balneat⁹ ergo magis ꝓprie sanctũ nomẽ dñi in virgine z p ꝓginẽ esse iudicat q̃ añ incarnatõz. Unde bñ dicit. Et sctm nomẽ eius. O igit fidelis anĩa diligenter pensa quãta dei charitas in virgine bñdicta sit erga te exhibita: vt vicz cruore roseo ex ꝓgine sumpto te lauerit sanctificauerit z mũdauerit ac redemerit. iuxta illud Apoc. j. Dilexit nos z lauit nos a peccatis in sanguine suo.

Capitulum. VII.

Septima stella dicit miseratio. Unde ait. Et miscõia ei⁹ a ꝓgenie in ꝓgenies timẽtibꝫ eũ. q. d. sz Beda. Nõ solũ inquit mihi fecit magna q̃ potens ẽ: sz ĩ omni gente que timet deũ: qm̃ fecit mirificorditer redẽptionẽ oibꝫ a ꝓgenie iudeoꝝ in ꝓgenies xpianoꝝ nec tñ oibus quãtũ ad efficaciã: licz vniuersis z toti mũdo q̃ntũ ad sufficientiã. Sz timẽtibꝫ eũ timore filiali z casto sic exponit Ly. Unde claret qz in bis ꝓbis gliak se fore matrẽ miscõie in oẽs diffundẽde. Hinc z eccl'ia canit de ea Maria mater miscõie mater gratie tu nos ab hoste ꝓtege zc. Nota aũt q̃ merito bñdicta virgo gloriatur in cantico de ꝗ id est de stella miserationis diuĩe: qz nusq̃ maior dei miseratio erga nos ostẽdi potuit q̃ ĩ hac incarnatõe facta ex virgine: in q̃ ꝓ nostra liberatõe solus ipse de⁹ se humiliauit z descẽdit vsq̃ ad penã nostre miserie vt nos releuaret zc. Ut aũt o homo agnoscas quãtũ dei miscõia exhibita sit z exhibeat vsq̃ in finẽ p Mariã. Nota tria puncta tanq̃ tria signa diuĩe miserationis p eam largiẽde. Primũ est q̃ a ꝓncipio nõ fuit nec est vel erit nec põt esse tam scelerat⁹ pctõr q̃ dñ ad btãm virginẽ se conuerterit vt dz miscõiam nõ ꝓsequat. ꝗ testatur Anf. lib. orationũ di. O brissima virgo maria: sic oĩs pctõr a te auersus z a te despectus necessarie est vt intereat: ita oĩs pctõr ad te ꝓuersus z a te respect⁹ impossibile ẽ vt peat. Et rõ qz btã virgo cũ sit mater miscõie nullũ peccatorẽ dũmõ ꝓuertat ad ei⁹ miserationẽ fideliter redeat ac pseueret dimittit q̃n ꝓ eo intercedẽs venĩã obtineat z gratiã. Idcirco idẽ Anf. di. O felix Maria tu peccatorẽ toti mũdo despectũ materno affectu amplecter nec deseris: quousq̃ de⁹ p te placatus ipm gratie sue reformabit. Hec ille.

Scõm punctũ q̃ si mater miscõie: ipsa sz Maria nõ fuisset mũd⁹ iam ꝓpter peccata diu pĩsset. Hoc testat Fulgenti⁹. iij. micologiaꝝ di. Diu celũ z terra ruissent si nõ Maria p̃cibꝫ sustẽtasset. qõ claret etiã ex miraculo qõ legit in vita sancti Dñici vicz q̃ visum est voluisse xpm totũ mũdũ tribꝫ vibratis lanceis pdere. Sz btẽ virginis intercessiõe liberatũ. Terciũ punctũ q̃ si maria mater miscõie nõ interuenisset: de⁹ hũc mundũ ꝓ suis sceleribꝫ multo seueri⁹ q̃ tũc flagellaret. ꝗ ostẽdit certitudĩe experientie. qz in ve. te. ante q̃ de⁹ fuisset incarnat⁹ ex ꝓgine multo seueri⁹ z districtius flagellabat mundũ ꝓ peccatis q̃ nũc. Nã qñq̃ ꝓ vnico solo pctõ magna strages hoim pibat. Totus cm̃ mũd⁹ ꝓ pctõ diluuio delet⁹ est. Pro gula vna maxia plaga facta ẽ in ꝓplo isrl. Nume. xj. Pro vno furto Acbor. xxxvj. hoĩes dei iudicio sunt ab hostibꝫ cesi z ex isrl. ccc. pugnatoꝝ q̃ fuere in illo exercitu ꝓfracti terga verterunt z pseculi sunt eos hostes Josue. vij. ca. Item ꝓ vna idolatria. xxiij. milia hoim perierũt Exod. xxxij. ca. Ecce q̃ seuere de⁹ puniebat peccata. Nã z ꝓ vno peccato ꝓmi pentis vsq̃ ad q̃nq̃ mille annos: et amplius oẽs filij dei sunt a visiõe dei exclusi. Sz nũc postq̃ virgo Maria deũ ꝓcepit z genuit q̃t in toto mũdo supabũdãt scelera quot idolatrie z supstitões: quot supbie sodomie z gule zc. et tñ placat⁹ de⁹ misericorditer expectat vt ꝓuertamur. z tã seuere nõ flagellat in hoc mũdo sicut ante. Jõ apl'us Thitũ. iij. Apparuit benignitas z humanitas saluatoris nostri dei: nõ ex opibꝫ iusticie sed ꝓm suã miscõiam saluos nos fecit. Gratias igit agamus deo: qz p Mariã miscõia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentibꝫ eũ oibꝫ.

Capitulum.VIII.

Octaua stella dicit triũphatio. de q̃ gaudens in dño glĩat virgo cũ ait. Fecit potẽtiã in brachio suo: dispersit supbos mẽte cordis sui. Plimix brachiũ dei dr filiꝰ dei q̃ est filiꝰ ꝟginis fm expositionẽ Bede, qr sic hõ opatur p brachiũ: ita deus p verbũ suũ, i, filiũ opatus est oĩa Joh. j. In ꝓncipio erat verbũ. z infra, oĩa p ip̃m facta sũt. In ꝗ suo brachio, i. filio, deꝰ pater fecit potẽtiã magnã cũ potenter triũphauit deuincens potẽtissimũ diabolũ q̃ humanũ genꝰ possedit. Vñ subdit. dispersit supbos mẽte cordis sui Cyrillꝰ. Magis inq̃t ꝓprie de demonũ hostili caterua intelligẽda sunt hec verba, hos eĩm seuiẽtes in terra dissipauit aduenies dñs. Hec ille. Merito igit̃ beata virgo de hac stella triũphatõis gloriat̃. qr p eam z in carne de ea sumpta dñs de diabolo potẽtissime triũphauit: vt iam impletũ sit illud Geñ, iij. Ipa, s, maria conteret caput tuũ: qm̃ p btãm virginẽ mediante filio potestas demonũ est ꝛtrita. Qd̃ si queras quõ p virginẽ mediãte filio dicat̃ potestas demonũ esse ꝛtrita cũ videamꝰ etiã nũc demones magnã potestatẽ habere in hoĩbus Nam certa experientia videmꝰ q̃ multoꝝ hominũ etiã xp̃ianoꝝ corpa obsident demões multoꝝ etiã mẽtes excecant. Item adhuc demões nos impugnãt z huic mũdo ꝓnci pant̃, iuxta illud aposto, Eph. vj. Nõ ẽ nobis colluctatio aduersus carnẽ z sanguinez sed aduersus mũdi rectores tenebraꝝ harũ z ĩ tpe antixp̃i habebit diabolꝰ maximã potestatẽ tẽtandi z vexandi xp̃ianos. Itẽ sic̃ ante incarnationẽ tãtũ potuit nocere quãtũ pmissus ẽ ita z nũc, q̃ videt̃ q̃ in nullo sit eiꝰ potestas ꝛtrita vel diminuta. Ad ꝗ respõdet̃ fm Bonauẽ, sup, iij, di, xix, ar, iij, q, j, q̃ p passionẽ xp̃i in carne de ꝟgine sumpta sumꝰ liberati de ptãte diaboli: ꝓpt̃ qd̃ saluator dicit Joh. xij. Nunc ꝓnceps hui ꝰ mũdi eĩcietur fo. Et ꝗ patebit sic, diabolꝰ eĩm aũ passionẽ xp̃i habebat duplicẽ manũ: vicz attrahentẽ z impellentẽ Danꝰ attrahẽs erat potestas trahẽdi ad lymbũ etiã iustos z sanctos, z hec erat tãte potẽtie vt nullꝰ posset ei resistere: ista oĩno est amputata p passionez: iam eĩm nullũ iustũ z sctm̃ põt ad lymbũ trahere. Danꝰ ãt impellẽs erat potestas p̃cipitandi in malũ z p fallaciã z p violẽtiã: qr tẽtabat vt draco z vt leo fm Aug. Hec erat ita fortis vt cũ magna difficultate possz q̃s ei resistere, z iõ in multis ĩmo fere in oĩb regnabat. hec p passionẽ debilitata est qr datum est lumẽ veritatis ꝗ diabolicã fraudulentiã z adiutoriũ virtutꝫ ꝗ violentiã. Jam eĩm fere oĩbus est ꝟitas ꝓpalata: z iõ destructa est idolatria q̃ ꝓpus in mundo regnabat. Jã etiã adiutoriũ ꝟtutis tribuit̃ p gratie infusionẽ q̃ repmit ꝛcupiam z p angelicã ꝓtectionẽ q̃ cõprimit potestates aduersas. Ad illa aũt q̃ obĩciunt̃ dicendũ est fm eundem Bonauẽ. q̃ diabolꝰ obsidere corpa z excecare mẽtes modo nõ põt nisi q̃s ei ex culpa sua vires tribuat: sic̃ sũt illi q̃ sacramẽta xp̃i contẽnunt vñ nõ tot hodie diabolꝰ obsidet q̃t aũ ꝛsueuerat obsidere. Item q̃ꝫuis fm apost. nobis nũc incũbat colluctatio z pugnõ tũ elongamur a victoria nisi interueniat nostra negligẽtia fm q̃ dr. j. Chor. x. Fidelꝰ deꝰ q̃ nõ pmittit vos tẽtari sup̃ id qd̃ potestis: sz faciet cũ tẽtatõe, puentũ: q̃ꝫuis itaq̃ p xp̃m potestas diaboli sit supata tũ in nobis est dare vires hosti z nos subiugare potestati diaboli, iuxta illud Hiero. Debilis est hostis antiquꝰ nõ põt vincere nisi volentẽ. Et qr in tpe antixp̃i abundabit iniq̃tas z refrigescet charitas, teste saluatore Math. xxiiij Jõ vires sumet diabolica ptãs z iusto dei iudicio pmittet̃ amplꝰ ad maluz impellere q̃ꝫ pmissus fuit in tpe p̃cedenti. Ad vltimũ vero obiectũ dicendũ q̃ deꝰ ante incarnationẽ amplꝰ pmittebat diabolũ ex suo iusto iudicio z noster ꝛsensus amplꝰ ei subiacebat ex vicio nostro p ꝗ q̃ regnabat ignorantia z etiã ꝛcupia deficiebat ꝟitas z gratia. z sic patz q̃ p beatã virginẽ mediante filio cõtrita est z debilitata potestas diaboli. Hec Bonauentura.

Capitulum.IX.

Nona in ordine z ꝓma tercij quaternarij stella dicit̃ exaltatio, s, humilium z seruoꝝ dei. Vñ dicit, deposuit potẽtes de sede z exaltauit hũiles. Isti potentes fuerũt angeli supbi: q̃s deus de sede celesti deposuit z humiles, i, boĩes se deo in penitẽtia z p̃ceptis humiliãtes p filium suũ xp̃m loco coꝝ exaltauit. Itẽ deposuit deꝰ potentes iudeos: qui erãt in lege z ꝓpheti potẽtes dimittẽs eos ex suo demerito ĩ ꝓfundo erroꝝ z exaltauit hũiles, i, gẽtiles hũiliter

z deuote p̃dicatõi apl'oꝝ insistentes put ex posuit Ly. Uel p potẽtes accipi pñt fm aliam glosam: seruiẽtes mũdo p̃ncipes tyrãni z oẽs potẽtes in malis q̃s deus eiecit p filium suũ q̃ in carne assumpta iudicatur ẽ orbem terre z exaltat hũiles. i. hũiliter deo seruientes. qm̃ oĩs qui se exaltat hũiliabit. z q̃ se humiliat exaltabit. Jõ dicit Beda venerabilis. Deposuit dñs potẽtes de sede z exaltauit hũiles. qz p omẽs seculi generatões nõ cessant pire supbi. nec cessant hũiles in sancta fide ꝑuersantes exaltari. Hec ille.

Si queras q̃d ptinet ad btãm virginem in isto cantico gl'iari z gaudere de ꝗ vicz q deposuit potẽtes de sede z exaltauit hũiles.

Ad ꝗ rñdet q merito ipa bñdicta virgo gloriat de supboꝝ deiectione z humiliũ exaltatione. qz in ea z p eaz deus efficacissime edocuit in ista vicz incarnatõe supbiã calcãdam z humilitatẽ amplectendã. z hec in tribus. Primo in ꝗ q deꝰ se in ipa sũme humiliauit. Nã quia hũilitas est ꝯtus regalis fm Bern. z scala celestis decebat vt deus q̃ omni ꝯtute plenissimꝰ est hũilitatis ꝯtutẽ doceret z manifestaret in seipo: qd̃ fecit qm̃ in vtero virginis descendit z cũ esset dñs oĩm factus ẽ seruꝰ oĩm humilians se vsqz ad nre carnis fetidũ lutũ z qd̃ maiꝰ est vsqz ad penã z mortẽ latronũ z peccatoꝝ Phil. ij. Exinaniuit semetipm formã serui accipiens et habitu inuẽtus vt hõ humiliauit semetipz factꝰ obediẽs vsqz ad mortẽ. Hec ibi. Secũdo edocuit xps supbiã calcandã z humilitatẽ amplectẽdã in ꝯgine in eo q humilitatẽ exaltauit sup oĩa excellẽtissime cũ nram vilẽ naturã z hũillimã vtpote q̃ de limo terre est sup oẽs angelos vsqz ad dexteram dei sublimauit z hũillimã illam virginẽ matrez sup oẽs angelos z homĩes dignificauit. O magna ꝯtus hũilitatis q̃ sic meruit exaltationẽ. Unde vbi sup subdit apl'us. Propt'qd̃ z deus exaltauit illũ z dedit ẽ. Tercio edocuit in eo q supbos angelos vicz z iudeos p magna sui pte indãnabilit' dimisit. ac humiles. i. electos apl'os. i. discipulos q̃ fuerũt abiecti fm mũdũ fructu incarnatõis potentes fecit qm̃ vt scribit. j. Chorin. j. Infirma mũdi elegit deus vt ꝯfundat fortia. Merito g maria de hoc gloriat in cãtico. O igit supbi pensate diuinũ iudiciũ quia deposuit dñs potẽtes de sede z ẽ.

Capitulum. X.

Decima stella dicit refectio. s. fidelium. Unde dicit. Esurientes impleuit bonis z diuites dimisit inanes Basilius. Esurientes sũt gẽtes diuinã grãm desiderãdo toto corde esuriẽtes: q̃s xps impleuit bonis spũalib̃. Diuites sunt btitudinẽ in terrenis z carnalib̃ ponẽtes put erant scz m'lti phi antiqui et epicuri q̃s xps dimisit inanes z vacuos. qz dicẽte apl'o deũ nõ glorificauerũt sz euanuerũt in sua sapia. Sed diceres q̃d hoc ptinet ad btãm ꝯginẽ gloriari tãqz si in ipa ꝗ factũ sit q deꝰ esuriẽtes ipleuit bonis. Rñdet q iõ ꝗ ptinet ad ipaz quia deꝰ ex ipa sũpsit carnẽ z sanguinẽ quã fidelib̃ pstitit in cibũ z potũ salutis eternez p hui⁹ sumptionẽ replet deꝰ oẽs esuriẽtes vitam eternã bonis celestib̃. ipo xpo testez dicente. Qui mãducat meã carnẽ z bibit meũ sanguinem in me manet z ego in eo Johã. vj. Idcirco btã virgo de ꝗ gloriat qz ex ipa sumpsit xps qd̃ donauit in eucharistia.

Capitulum. XI.

Undecima stella dicit susceptio scz electoꝝ. Unde dicit Maria. Suscepit israel pueꝝ suũ recordatꝰ misericordie sue. Suscepit inquã israel pueꝝ. glo. tãqz humilẽ z obedientẽ pueꝝ z castũ q̃ notat in hoc q dicit pueꝝ: ex ꝯditione pueri: vt significet qz tales suscipit deꝰ in grãm. Juxta illud Math. xviij. Nisi ꝑuersi fueritis z efficiamini sicut puuli nõ introibitis i regnuz celoꝝ. Sz quõ btã virgo de ꝗ gloriat q̃si p ipam vel in ipa sit ꝗ a deo factũ. Rñdet q exq̃ deꝰ ex ipa suscepit humanã naturã sue carnẽ nram in qua patiẽdo nos redemit z celũ aperuit nobis: ac restituit. Jõ p ipaz dicunt merito suscepti in fraternitatẽ xpi z cognationẽ dei atqz in grãm z gl'iaz vt sint heredes q̃dem dei coheredes aũt xpi. iuxta ꝯbum apli Rom. viij. Unde merito de ꝗ beata ꝯgo gl'iando grãs agit in psona totiꝰ generis humani. Proinde Anf. O btã Maria q̃ntũ tibi debemꝰ. qz p te talez z tãtũ fratrẽ. i. xpm deũ habemꝰ. p te hereditatẽ celestẽ adepti sumus.

Capitulum. XII.

Duodecima stella dr cõpletio scz promissoꝝ diuinoꝝ. Unde dicit. Recordatus misericõie sue: sicẽ locutꝰ est ad patres nros: Abraã z semi eiꝰ in secl'a. i. in eter

nũ. ℔ iõ dicit qꝛ pmissio dei de susceptõe humane nature in xpo pmanebit in eternũ cũ caro hũana in sempiternũ vnita diuinitati pmaneat. Dec ly. Notãter etiã dicit Abraã ⁊ semi eiꝰ, qꝛ deꝰ specialiť fuerat locutꝰ ⁊ pmiserat ipi Abrae xpm qñ ad pceptũ dei voluit imolare filiũ suũ Geñ. xxij. di. Per memet ipm iurauí dicit dñs multiplicabo semẽ tuũ sicut stellas celi, ⁊ sicut arenã q̃ est in littore ⁊ infra. Bñdicenť i semie tuo oes gẽtes terre eo q̃ obedisti voci mee. In q̃ verbo facta est pmissio de xpo ex semie Abrae oriundo ꝓm carnẽ. In ipo em̃ semie Abrae, i. in xpo oes gẽtes, i. aliq̃ de oib gẽtib et sic oes electi bñdictionẽ ꝯsecuti sũt salutis eterne. q̃s xps in iudicio bñdicet realiter. Juxta illud Math. xxv. Venite bñdicti pris mei. Hoc aũt cõpletũ est in maria q̃ xpm deuꝫ genuit Jõ gaudẽter ⁊ gliose grãs agit in cãtico de hoc. O ꝯ felicissima o gliosissima maria q̃d tibi laudis offeramꝰ cũ p te tot ⁊ tãta bona habemꝰ. O si tũc affuissem tibi laudãti, vti q̃ genuflexo deuote acclamassem. Magnificat ania mea dñm in se ⁊ in te o sup benedicta Maria.

Articulus tercꝰ q̃ vtile est canticũ Marie reuerẽter audire in vespis vel dicere.

Tercũ misteriũ de ℔ cantico marie dicit vtilitatꝫ Primꝫ q̃ vtile sit hoi ad honorẽ marie deuote ⁊ reuerẽter audire vel pozare ⁊ dicere canticũ marie ostendi tur tripliciter.

Primo ex ipiꝰ cantici verbis.

Scdo ex rõne ꝓtualis inclusionis.

Tercio ex factis miraculis.

Primo ex ipiꝰ cantici ꝓbis. Nã si pẽsamus verba ipa cõpimus qꝛ ibi pmittit pctoribꝫ miscdia cum dꝛ. Et miscdia eiꝰ a pgenie i pgenies. Itẽ humilibꝫ pmittit exaltatio celestis. ibi. Deposuit po. de se. ⁊ exal. hu. Et salutẽ sitiẽtibꝫ satietas diuia. ibi. Esuriẽtes implebo. Et oibꝫ bõis felicitas etna. ibi. Suscepit isrl pue. su. ⁊c. Scdo ostẽdit ex rõe ꝓtualis inclusionis, qꝛ in ipo cantico ꝓtualiter ⁊ implicite includit taꝫ oratio dñica q̃ salutatio angelica: q̃ sunt vtilissime orõnes sicut de hac ꝓtuali inclusiõe notat Antbonin. Florẽ. in sũma sua. Nã pi nr q̃ es i celis ꝯcordat cũ ℔ Magnificat aia mea dñm id est piem celestẽ. ⁊ pma petitio. Sctificet nomẽ tuũ, includit ibi. Sctm̃ nomẽ eius.

Scda adueniat regnũ tuũ. ibi. Exultauit spus meꝰ i deo salutari, qꝛ hec ẽ vita eterna. s. regni dei, vt cogscãt te deũ ⁊ quẽ misisti ihm Joh. xvij. Tercia petitio: fiat volũtas tua sicẽ ⁊c. ibi. Deposuit po. de ⁊c. qꝛ volũtas dei in celo ẽ vt rõnalis creatura in oibus subꝗciat deo: a q̃ volũtate auersi angeli depositi sũt de sede celesti: ⁊ hũiles hoies i locũ eoꝝ exaltati. Quarta petitio: panẽ nostrũ q̃ti. ⁊c. ibi. Esuriẽtes iple. bo. Quinta Et dimitte nob de. ⁊c. ibi. Et miscdia eiꝰ. p quã dimittũt debita: a pgenie i pgenies ti.

Sexta: ⁊ ne nos inducas. ibi. Fecit po. i bra. i. xpo p quẽ fideles potẽter defendũt in omi tẽtatione. Septima: sꝫ libera nos ⁊c. ibi. Suscepit isrl ⁊c. Sic lo. est ⁊c. Hec est em̃ illa libertas exclusio oim maloꝝ quã pmisit deꝰ Abrae ⁊ semi eiꝰ in secla ⁊c. Itꝫ Aue maria, i. sine ve: includit. ibi. Magnificat ania mea do. Gra plena. ibi. Exulta. spiritꝰ me. ⁊c. Dñs tecũ. ibi. salutari meo. qꝛ respexit ⁊c. Bñdicta tu i mlie. ibi. Ecce em̃ ex ℔ btãm. Et bñdictꝰ fructꝰ ventris. ibi. Quia fecit mihi ma. ⁊ sic de alijs. Ecce ꝯ vtilitas ꝓtualis inclusiõis hꝰ cantici. Tercio ostendit ex miraculis. Ad id facit miraculũ de q̃dã monacho Jostio noie, qõ hi li. vj. pte. ij. ar. vlt. in fine. Itẽ refert Anť. li. miraculorũ q̃ ipemet cũ dolorẽ multũ pateret i pede ex spasmo ⁊ palisi ob deuotõꝫ ꝓginis cepit conari vt erectꝰ staret ad officiũ ꝓginis ⁊ p cõseq̃ns etiã ad magnificat. qõ cũ facere cepisset sanitatẽ ꝯsecutꝰ ẽ. Recolo etiã me audisse q̃ cũ in q̃dã loco frẽs deuote dicerẽt magnificat. Visum ẽ btãm ꝓginẽ ex altari descẽdere ⁊ singulis fratrũ suũ ihm q̃si puulũ ad oscul ãdũ offerre in q̃ mira suauitate reficiebant oes. Itẽ refert discipulꝰ in pmptuario q̃ in hyspania in q̃dã domo ordis cistercien. q̃dã monachꝰ iuuenis i obseqo beate ꝓginis feruẽs ⁊ deuotꝰ ita erat intentꝰ in eiꝰ horis ⁊ p ꝯñs etiã in ℔ cantico marie. vt nõ in singul versibꝫ: sꝫ in singul ꝓbis memoriã ipiꝰ hꝛet. Sicq̃. xvij. annis stãs i ordine tãdẽ infirmatꝰ ad mortẽ. Ecce btã maria eũ visitauit ⁊ pdixit eidẽ q̃ die. vij. ad dñm ihꝫ foret migraturꝰ. Addidit q̃ di. Quia p cunctis mihi seruiuisti intẽtꝰ faciã tibi qõ nullí alij feci, ⁊ cingẽs hꝛachijs collũ osculũ ei de

dit ac eũ benedixit ⁊ euanuit. Hec ille seruitori instanter requirenti enarrauit. Die aũt septima cũ appropinquaret ad exitum sicut erat ei p̃dictum apparuit sibi btã maria: vidente pore dom⁹: cum multitudine sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ, ⁊ sic dulcissima visione ⁊ allocutõe ꝯsolatus feliciter migrauit ad xp̃z. Ecce igit q̃ bonũ est seruire marie. Oẽs g̃ charissimi ei deseruiam⁹ tam in h̃ cantico deuote dicẽdo q̃ in alijs vt cũ ea in celo gaudeam⁹.

¶ Incipit liber terci⁹ de mysterio purificationis beate Marie.

Tercius liber de mysterio purificatõis btẽ marie

diuidit in q̃tuor ptes. Prima ps de hui⁹ purificatõis Marie solẽnitate. Scõa de btẽ marie martyrio: gladijq̃ dolorositate. de q̃ hic ꝓterea agit: qꝛ circa tp̃s purificatõis de h̃ martyrio per Symeonẽ est ꝓphetatũ dicentẽ. Tuã ipius aiaz ptrãs. gla. Tercia ps de gladij marie ⁊ doloris p̃cellenti acerbitate. Quarta pte cõdependẽter adiungeꝛ sub alio ꝓcessu de planctu marie; pseqꝛẽdo illud euãgeliũ Jo bã. Stabat iuxta crucẽ ihu mat̃ ei⁹ ⁊c. Potes etiã occasiõe hui⁹ purificatõis inuebere p̃dicãdo de puritate vel ꝯginitate marie de q̃b⁹ habes speciali libro. Jõ hic ꝓtereo.

¶ Pars prima de purificatõis Marie solenni mysterio.

Impleti sunt dies purgatõnis Marie

fm legẽ moysi. ⁊ tulerũt ihm in hierm vt sisteret eũ dño Lu. ij. Et in euangelio h⁹ solẽnitat⁹. Nimiꝝ dies hec ab oib⁹ xp̃icolis deuote dz celebrari si bũ aduertimus, tũ qꝛ hodie est festũ btẽ marie, tũ qꝛ est etiã festũ dñi ihu, tũ denq̃ qꝛ est festũ letificatõis sctãꝝ aniaꝝ. Primo inquã est festũ btẽ marie, qꝛ hodie fm legẽ moysi ad purificationẽ accessit: licz nõ tenebat nec indigebat vt infra dicet: ⁊ iõ dies hec dꝛ purificatio marie. Scõo q̃z ẽ festũ dñi ihu: qꝛ hodie oblat⁹ ẽ in tẽplo deo p̃ri: cui⁹ erat filij⁹ ab eterno; ꝓpt qõ etiã hodie cãdelas ꝯsecratas manib⁹ portam⁹ ⁊ ob h̃ dꝛ hec dies cãdelaria festiuitas, ad significãdũ q̃ xp̃s de⁹ manib⁹ ꝯginis marie hodie sit apportat⁹ in hierusalẽ ⁊ ad tẽplũ offerẽd⁹: qõ cãdela cerea significat qꝛ sic cera ab apib⁹ sine cõmixtiõe ⁊ pollutõe ꝓducit: ita caro xp̃i ex pura ꝯginẽ sine corruptõe ẽ ꝯcepta ⁊ genita. Tercio hodie ẽ festũ exultatõis sctãꝝ aiaꝝ: quia hodie cũ leticia sctũs Symeõ ⁊ sctã Anna obuiauerũt xp̃o ⁊ ipm deũ ⁊ saluatorẽ laudãtes cũ sacerdotib⁹ offerẽdum susceperũt. In cui⁹ signũ hodie ecclia ꝓcessionẽ agit et idcirco dꝛ h̃ festũ tercio noie hypopanti ab hypo qõ ẽ ire, ⁊ anti qõ ẽ obuiã. Insup hodie scti p̃res in lymbo exultauerũt audiẽtes xp̃i aduẽtũ a sctõ Symeõe decedente ⁊ eis nũciãte. Preterea gaudebat hodie de⁹ pat̃ de sui filij oblatõe. Itẽ gaudebãt angeli circũdãtes xp̃z dñm ⁊ bñdictã ei⁹ mr̃em. Et iõ gaudet etiã ecclia canẽs in misse introitu illud p̃s, xliij. Suscepim⁹ de⁹ mi. t. in me. tẽ. tui, qõ p̃t esse aliud thema. Vñ de hac gaudiosa purificatõis solẽnitate acturi tria mysteria notabimus.

Primũ dꝛ mysteriũ cõgruitatis.
Scõm dꝛ mysteriũ exemplaritatis.
Terciũ dꝛ iocũditatis.

¶ Articul⁹ p̃m⁹ q̃ btãm dei matrẽ mariam congruebat suscipe sacr̃m purificatiõis fm legẽ moysi q̃uis ad id nõ obligaret.

Primũ mysterium de purificatõe marie dꝛ congruitatis,

vbi q̃stio est Utrũ cõgruebat btãm dei mr̃em ꝯginem suscipere legal̃ sacr̃m purificatõis. Et ad hãc q̃stionẽ rñdet fm sacros doct⁹ p̃cipue Frã. maro, ꝑ duas ꝯclusiones. Prima ꝯclusio q̃ btã maria dei mr̃ vera legi purificatiõis nõ erat obligata. Et h̃ oñdit triplici rõne.

Prima rõ ex pte plis.
Scõa rõ ex pte matris.
Tercia rõ ex pte legis.

Prima rõ ex pte plis, i. xp̃i q̃ erat sup̃ legem Mat. xij. ca. Dñs ei ẽ sabbati filij⁹ hois: iõ sicut nec filij⁹ ita nec mr̃ obligat̃. Scõa rõ ex pte mris: qꝛ ipa fuit ꝯgo purissima ⁊ sine oi pctõ: atq̃ sine oi sordez feditate peperat xp̃z vt dicit Leo papa in fmone de natiuitate di. Ab hac natiuitate deest illud qõ de oib⁹ legit. Nemo mũd⁹ a sorde nec infans cui⁹ est vni⁹ diei vita sup terrã, nihil in istã singularẽ natiuitatẽ de carnis ꝯcupia trãsiuit nihil de pctõ lege manauit. Hec ille. iõ nõ obligabat̃. Tercia rõ ex pte legis, qꝛ ista lex pu-

rificatōis posita erat sub ꝓditōe. Vuler inquit si suscepto semīe peperit ꝛc. Leuit. xij. Et iō nō obligabat mrem q̄ nō suscepto semine ſz spūsctī spiramīe ꝓcepat ꝛ peperat. ꝛ sic ptz. Scōa ꝓclusio q mr dei q̄uis nō indigebat nec tenebat: tm̄ decebat vt sacrm̄ purificatōis legis moysi suscipet. Et ꝗ ostē ditur triplici rōne.

Prima rō diuīe honorificatōis.
Scōa rō diabolice ꝓfusionis.
Tercia rō humane edificatōis.

Prima rō diuīe honorificatiōis: qz spūsctō docēte nouerat btā maria ꝗ fore ad dei honorē duplr. Primo q̄dē qz legē a deo datz p moysen tā q̄ bonā ꝛ verā cōfirmabat cuz ipi legi obediendo venerabat ipam. sicuti ꝛ xps q̄ circūcisione nō indiguit ꝛ tm̄ suscepit p legis honore: ita ei mr exēplo xpi edocta ꝗ legis sacro legē honorauit. Scōo q̄z hoc erat ad dei honorē ꝛ xpi manifestatōez cum btā mr cēsebat in ꝗ ꝓphetias diuīo spū ꝑdicatas adimpleri. Sz dī. q̄les ꝓphetie in ꝗ implebāt. Rndet q ꝑmo ꝓphetia Aggei. ij. ca. vbi hz. q cū Zorobabel reedificasset templū dei destructū p babylonios factū ē ꝟbū dñi ad Aggeū ꝓphetā ꝛ dixit. Quis in vob relict est q̄ vidit domū istā in glia sua ꝑma. Adhuc modicū ꝛ veniet desiderat cūctz gētib ꝛ iplebo domū ista glia dicit dñs. Magna erit glia domi isti nouissime scz reedificate plus q̄z ꝑme scz edificate p Salomonē. Dō fm expositores doctores hec oia ꝓpleta sūt ꝑcipue in ista purificatōe: qz tūc venit desiderat cūctz gētib. i. xps manib mrnis portat in tēplū istud. Uñ mltipliciter fuit maior glia isti dom vltimo edificate q̄z prime. q̄ patz. Primo qz in ista fuit mr dñi educata fm Hiero. Scōo qz ibi voto virginitatz fuit ꝓsecrata deo. Tercio qz miraculose desponsata ibi fuit mr dei. Quarto ab angelis ibi fuit freq̄nter visitata. Quinto ibi dñs ihs dei filius oblat ꝛ spūsctō ꝓphetico a Symeōe ꝛ Anna manifestat. Sexto qz ibi ī medio doctoꝝ inuētus. Septimo qz ibi mltotiēs docuit ꝛ mirabilia fecit.

Itē ad id est alia ꝓphetia tunc impleta scz Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū. i. Johem baptistā. q̄ dr angel nō natura sed officio Math. xj. ca. seq̄t. Et statī veniet ad templū suū dñator quē vos q̄ritz. qz xps statim p Johem manifestādo se: venit in templū ꝛ iudeā p pñtiā corpalē. Scōa rō diabolice ꝓfusionis. qz nouerat btā ꝟgo q hoc deceret facere vt ad purificatōis legē accederet. ꝓpt ꝓfusionē diaboli. p eo q sic xpi diuinitas ꝛ btē marie ꝟginitas celabat diabolo. ne hūana redēptio impediret ab ipo. q̄ declarat: qz fm Isid. ꝛ cōiter doctores si diabol certitudinalit agnouisset xpm: nunq̄ crucifigi dei filiū p iudeos. p curasset ne sua potestate ꝓtrita bō redēptōz habuisset. Sz si bā maria nō iuisset ad purificationē debuisset se manifestare q p ptum fozet ꝟgo: ꝛ sic innotuisz hoib ꝛ diabolo filij sui diuinitas. iuxta illud Esa. vij. Ecce ꝟgo ꝓcipiet ꝛ pariet filiū ꝛc. Sz dī. nūq̄d diabol potuit ꝗ cogscere aliūde q maria p ptum nō est corrupta. Rndet fm Tho. iij. pte sū. q. ix. q hoc diabol ꝟtute sue nature potuisset cogscere nisi ꝓhibit fuisset. Uñ Aug. iij. de tri. di. Diabol multa pōt ꝟtute sue nature a q̄bus ꝓhibet virtute diuia. Prohibebat g a deo cogscere modū ptus diui ne redēptōez hūani generz ipediuisset si ꝗ coguisset. Prohibebat etiā ꝟgini ꝓpinq̄re ab angelis eā custodiētib fm illud Cañ. iij. En lectulū Solomōis. lx. fortes ambiūt ꝛ vniuscuiusq̄ ensis sup femur suū ꝓpt timores nocturnos. Lectul eñ veri Salomōis. i. xpi ē mater ꝟgo in q̄ nouē mēsib q̄euit. hāc mlti angeli ambierūt obseq̄ose custodiētes ꝛ demonū incursus repellētes. ꝛ sic ptz. Tercia rō hūane edificatōis: qz hoies ex ꝗ plimū edificabant duplicit. Primo q̄dem qz iudeis scandalū tollebat ne dicere potuissent q iō xpm nō deberēt recipe qz legē nō obseruasset. Scōo qz fidelib exēpluz hūilitatz ꝛ puritatz amāde ꝛ sectāde. ponit vt doceamur q nisi fuerim purificati a pctis regnū dī intrare neq̄bim. Uñ Apoc. xxj. Nil coinq̄natū intrabit in illud scz celeste regnū. Uñ cū ipe xps purissim fuerit: tm̄ sistit in tēplu deo fm legē purificatōis. Sz dī. cū xpi humanitas fuerit do sp pñs: qz vniōe ꝑsonali sibi ꝓiūcta. Quō g̃ dr sisti ꝗz glo. i. pñtari vl offerri: aut ꝓsecrari deo. Rndet fm Athanasiū q licz xps fm hūanitatē fuerit deo sp pñs. tm̄ bn dicit sisti. i. pñtari scz fm legalem cerimoniā in tēplo offerēdo. vt sic cm̄ antea pñtatus nō fuerat. Et ꝗ fecit xps potissime p nre salutz instructōe: vt nos discam quō deo pñtari debeam purificati a pctis: vt pa

rebit, ⁊ sic nō ꝓt se indigēdo ꝗ fecit xp̄s ſz ꝓ pter nos. O igit fidelis ania disce deū diligere ⁊ honorare ī suis p̄ceptis ⁊ xp̄z ac eiꝰ matrē imitari ī puritate ꝓ celesti glia acq̄rēda.

¶ Articulꝰ scōs q̄ exemplū multiplicis fructis p̄buit nob maria in susceptōe sacri puri ficatōis ⁊ silr p̄bet in lege ⁊ sancto Symeone vt patebit.

Secūdū misterium circa hāc solēnitatē purificatōis declarādū ꝯ exēplaritatis.

Ubi aduertēdū q̄ in hac susceptione purificatōis legalis datur nobis exēplum salutis tripliciter.

Primo in ip̄a purificatōis lege.
Scōo in ip̄a dñi matre.
Tercio in sancto Symeone.

Primū q̄ntū ad incipiētes. Scōm q̄ntum ad pficiētes et pfectos. Terciū exp̄lū q̄ntū ad deuotos. Primo itaq̄ dat nob exēplū salutis in ip̄a lege purificatōis. Nā q̄rit cur deꝰ sic instituerat legē purificatōnis. Rūdet fm Frā. maro. ⁊ cōiter doct. q̄ p̄mo ꝓt primogenitoꝝ oblationē deo fiendaz ⁊ grārū actionē quā deꝰ voluit in figurā ⁊ recognitionē q̄ oia bona nob a do puenīūt. Scōo ꝓter nr̄e purificatōis instructōem vt pctm̄ boī detestādū ⁊ abominādū atq̄z redimendū ⁊ expurgāduz doceret. Idcirco in ve. te. instituerat istā legē purificatōis in q̄ plura p̄cepta ꝯtinebant. Primū erat q̄ mlier q̄ suscepto semie piebat masculū debebat cuz filio manere īmūda, vij. dieb: ita q̄ nullꝰ ei cōicare poterat ī cibo vel potu vel lecto. sed erat suspēsa a ꝯsortio boīm ꝓt fedā ꝯceptionē: nō sine pctō, qz in actu mr̄imoniali de cursu cōi ē aliq̄ libido inordīata: vt hec, dic Ay. Scōm p̄ceptū erat q̄ infantulꝰ octauo die debebat circūcidi. ⁊ sic ab originali pctō mūdabat, ⁊ tūc mlier illa efficiebatur mūda q̄ ad ꝯsortiū boīz, ſz erat īmūda q̄ ad ingressuz tēpli. Et vsq̄z ad, xxxiij. dies a die octaua debebat sic manere ⁊ reputari īmūda. Terciū p̄ceptū erat q̄ die q̄dragesimo sic cōpleto a die ptus computādo debebat mlier venire cū suo filio ad ostiū tabnaculi vel tēpli. ⁊ puer offerebat ī manꝰ sacerdotis. Sacerdos q̄z deportās circa altare do gratias agēs ꝓ dato puero ⁊ eiꝰ aīe creatōe q̄ a solo deo ē leuabat coz̄ dño. Quartū p̄ceptū de pueri redēptōe a sacerdotis manu q̄n q̄z siclis. Fuit aūt siclꝰ moneta valēs obolos vigīti. ꝗ aūt sic p̄cipiebat: q̄ si puer fuisset ꝓ mogenitꝰ de tribu leui nō redimebat: ſz veniēs ad etatē adultā sp ī tēplo fulebat dño. Si ꝯo fuisset puer de alia tribu q̄z leui ⁊ primogenitꝰ: redimebat q̄nq̄z siclis argenti.

Quītū p̄ceptū si ip̄a mlier fuisset diues in tātū q̄ posset hīe agnū anniculū īmaculatū ⁊ pullū colūbe aut turturē offerre debebat. Sin aūt ꝓt pauptatē sufficiebat ⁊ ōbebat offerre tm̄mō par turtuꝝ, aut duos pullos colūbaꝝ. Sz q̄rit q̄re ista volatilia offere bant. Rūdet qz castioza ambo vicz turtur ⁊ pulli colūbaꝝ nō colūbe. Sicq̄z sua oblatione se peccatricē ꝯfitebat: ⁊ sacerdos ꝓ mulliere orabat, ⁊ sic mūdabat. Sextū p̄ceptū in ipsa lege purificatōis erat q̄ si mulier peperisset feminā duplicari debuit tp̄s q̄ reputaret īmūda tā q̄ ad ꝯsortiū boīm q̄z q̄ ad ingressuz tēpli ⁊c. Sz forte q̄ris q̄re hec lex magis grauauerit pientē feminā q̄z pientē virū. Rūdet q̄ fm sctos triplex rō assigt. Prima rō natural. Scōa rō moral. Tercia rō theological. Pria rō natural: qz fm phos q̄bꝰ etiā ꝯcordat Aug. Corpꝰ masculi in vto xl. dieb organisat ⁊ pficit atq̄z tūc vel circa aīa creādo infundit. Corpꝰ ꝯo femie ī. lxxx. dieb pficit ⁊ ptūc aīa infundit. Ūn sic aīa masculi, xl. die infusa maculā originalē ꝗbit, sic. xl. die tēplū matiale dei īgressa cū hostiis expiabat eiꝰ genitrix. Et sic aīa femie. lxxx. die maculat pctō qn̄ ⁊ infundit. sic. lxxx. die dei tēplū ingrediēs expiata deo offerretur.

Scōa rō moral: qz masculꝰ significat moralit opꝰ bonū pfecte ⁊ fortit factū. Femina aūt ꝓt debilitatē natural vigoris opꝰ īpfecte ⁊ negligēter factū. Ūn ꝗ fuit ad significādū q̄ q̄ pfectū opꝰ parit stati die, xl. adueniēte. i. termīo p̄ñtis vite q̄ p. iiij. elemētoꝝ ⁊ q̄litatū cōplexiōes currit ⁊c. in tēplū celeste introducit. Qui ꝯo opꝰ impfectū facit tempus ei duplicat qz nō statim pꝰ mortē ī celū introducit. sed ardebit ꝓus igne purgatorij vt dic Augꝰ. ⁊ notat. xxv. di. Qui ī aliud seculū. Sz ve illis q̄ steriles oīno repiunt in morte. qm̄ dicēte saluatore Math. vij. Oīs arbor q̄ ñ facit fructū bonū excidet ⁊ ī ignē mittet ⁊c. Tercia rō theologicalis: qz vicz xp̄s assūptur erat carnē ī sexu virili ⁊ iō ip̄z sexum magis bonorare voluit, ⁊ ampliorē ei

gram fec vt ⁊ puer citi⁹ formarek in vt⁹ ⁊ mr̃ citi⁹ mũdarek. Quarto pt addi rõ iuridica ⁊ legalis qz q̃ pl⁹ vl mag⁹ peccauit pl⁹ puniri debuit. Extra de pe. ⁊ re. De⁹ q̃. Et. xxiij. q. j. Nõ offeram⁹. Item. ff. de penis. l. Aut facta. Sz qz in trãsgressiõe p̃cepti mlier plus peccauit fm qõ dic magr in. ij. di. xxij. Qõ fm Bonauẽ. vex ẽ q̃ntũ ad pctũ ẽntiã. s. libidinẽ. qz pl⁹ ambiuit del sciaz q̃z vir. licz q̃ntũ ẽ ex pte circũstãtiax q̃ vix ⁊ tingũt vir pl⁹ peccauit. qz scz erat supior muliere ⁊ fortior ac sapiẽtior ⁊ ipe sciẽter peccauit. Sz vt d⁹ Deut. xxv. Pro mẽsura pctũ dz eẽ plagaruz mod⁹. vñ mlier pl⁹ punita ẽ. sic etiã Beñ. iij. pl⁹ punita fore legit. Ad ꝓpositũ itaq̃z redeũtes dicim⁹ q̃ lex ista purificatiõis docet salutaria documẽta ⁊ exẽpla. Prio docz mulieres pientes deuote accedere ad purificationẽ p⁹ptũ fm ⁊ suetudinẽ ecclie nõ tñ fm obseruãtiã legaliũ veterx qz illa cessauerũt ĩ noua lege. sz fm ecclie catholice instituta et ⁊ suetudinẽ. vt scz mlier p⁹ptuz. p ipa die purificationis sue accedat ad ecclam vt grãs agat de puero dato ⁊ de euasiõe piculi ptus pteriti. Et vt custodiat in ⁊ cipiẽdo de futuro. Item interiz casta ⁊ incognita a viro pmaneat. Alas indiscretissime ⁊ irrõnabili⁹ agit petẽs debitũ ⁊ iugale: q̃z qõ cũq̃z aial brutuz Sz q̃stio orit: vtx. p tũc mlieres infra completũ tps purificatõis teneat ab ingressu ecclesie abstinere Rñdet vt hi di. v. Si mlier Et extra de purificatõe p⁹ptuz. ca. vnico. q̃ mlier statiz p⁹ptuz pt ecclam visitare si deuotio suadet ⁊ ⁊ suetudo admittit. si tñ ex veneratõe aliq̃d diu abstinere voluerit nõ est talis deuotio reprobãda: ⁊ ⁊ suetudo ẽ cõmẽdãda. Et eadẽ rõne nec sacra cõio est negãda puerpe: nec etiã mẽstruate mlieri q̃cunq̃z tpe nisi ex reuerẽtia abstineret di. v. ad eius vero. Scdo ex p̃missa lege purificatõnis docent oes hoies spũaliter quõ a pctis purificari debeãt qz Prio dz hõ pctõr q̃ cõcepit dolorẽ ⁊ pepit iniqtatẽ; plez pessimã recognoscẽdo imũdũ se reputare p ⁊ tritionez Scdo dz circũcidere a se abijciẽdo ꝓpositũ peccãdi de cetero. Tercio dz se offerre sacerdoti p ⁊ fessionẽ tanq̃z peccatrix. Quarto dz facere redẽptionẽ p satisfactionẽ ⁊ sui oblationẽ deo in sacrificiũ mũdicie ⁊ laudis diuine. Nec vacat a mysterio q̃. xl. die tẽpluz ingredit: qz q̃dragenari⁹ ⁊ sistit ex q̃ternario in denariũ ductovt significet obseruãtia decẽ p̃ceptox cum scptis euãgelistax q̃ttuor. ⁊ sic patet.

Capl'm. II.

Secũdũ salut exẽpluz scz ꝗtuositat nobis ꝓponit ĩ ipa bñdicta mre domini. In q̃ nob pbet exẽpluz imitationis in triplici ꝗtute q̃ floruit in hac purificatõe. Prima ꝗtus ẽ bũilitas: qz cũ non esset peccatrix tãq̃z culpabilẽ se oñdit p illas oblatões vt nob exẽplũ daret culpãdi nosipos. Vñ Greg. Bonax mentiũ est agscere culpã vbi nõ est culpa. Scda ꝗtus oblatio: qz legi cui nõ tenebat obediuit ad docẽdũ nos q̃tin⁹ mlto mag⁹ diuis p̃ceptis q̃bz tenemur obedire debeam⁹. qm̃ vt dic Gre. Sola ẽ obediẽtia q̃ fidei possidet meritũ. q̃ niã fides sine opib mortua ẽ. Tercia ꝗtus est pauptas qz nõ elegit oblationẽ diuitũ puta agnũ: sz paupex. s. par turturx: aut duos pullos colũbax. vt ptz Lu. ij. Sz qz ibi euãgelista nõ determiat. Querit q̃ qõ istox duorũ obtulerit. Rñdet q̃ xps p nob egen⁹ factus p se voluit offerre paupex hostiã: sic ⁊ vilib pãnis inuolui. Sz pulli colũbax facilior p̃cio a paupib pcurari poterãt. q̃ verisimilit illos obtulerũt. Si obijcit qz magi nõ diu añ purificatõez obtulerũt munera. s. aurx: tbus ⁊c. Et verisile est q̃ nõ modicũ auri vtpote more regio. Quare q̃ ex his btã ꝗgo nõ emit agnũ: videt q̃ legẽ offenderit. Rñdet fm Fran. maro. ⁊ cõiter doct. q̃ credẽdũ est oino ipam ꝗginẽ nõ habuisse tãtũ pecunie vt agnũ emere potuisset. alas eã offendisset ꝯ legẽ sic p̃cipiẽtẽ. sz oia illa a magis oblata regia munera paupib iã erogauerat añ istud tps purificatõis. ⁊ iõ nõ habuit vñ agnũ emisset In q̃ etiã docemur ad pietatẽ erga pauges ⁊ ad ⁊ ceptũ mũdanax diuitiax ꝓt xpm. O mira Marie bũilitas: pietas ⁊ pauptas. De q̃ loq̃ns deuot⁹ Beñ. dic. O btã ꝗgo maria. vere tu nõ habes cãz nec tibi op⁹ est purificatõe. Sz nunq̃d filio tuo op⁹ erat circũcisione: Esto tũ inter mulieres tãq̃z vna eax. Nã ⁊ filit⁹ tu⁹ sic extitit in medio puerox: q̃ in natiuitate habuit se vt paup hõ: qz nat⁹ in stabulo: in circũcisiõe vt paup ⁊ pctõr hõ. sz bodie vt paup ⁊ pctõr ⁊ ⁊ seru⁹ hõ. vt paup in eo q̃ oblationẽ paupex elegit. vt pctõr in eo q̃ ipe cũ mre expiari voluit. vt seru⁹ in eo q̃ q̃nq̃z siclis sicut et ceteri ꝑmogeniti redimi voluit.

Capitulum.III.

Tercii exemplū nobis ponit in sancto Symeone. q̃ vt sacrū loquitur euãgeliū accepit dñm ihm in vlnas suas ⁊ bñdixit deū. s. flexis genibꝫ letissimo corde. Sz cur nõ dicit q accepit ihm ī manus sz in vlnas. Rñdet q iõ qr in vlnis seu brachijs amplexãdo tẽtũ delectabili⁹ inspicit: ⁊ propinqui⁹ cordi desiderabili⁹ ponit. O dulce ꝓbum sz dulci⁹ factũ accipe ihm in vlnas. O felices vlne q̃ ihm dulcẽ meret suscipere vel portare. Quid em beati⁹ q̃d iocũdius ⁊ suauius anie: q̃z ihm amplecti: ipm tenere: ipi⁹ amore frui. In hui⁹ itaq̃z Symeonis scti exẽplo docemur nos debere xpz suscipe in vlnas cordis nostri. ibi eũ dulci devotioni amplecti ⁊ osculari. O fidelis ania. O cor devotũ. cupis ne dulcẽ ihm suscipe ī vlnas. Et ei⁹ dulci solatio: ei⁹ iocũdo amplexu medullit⁹ in corde liq̃fieri optebit te hũc sanctũ Symeonẽ in exemplũ tibi ꝓpositũ imitari vt sis talis q̃lis ipe fuisse scribitur in euãgelio. Nota verba signa mysteria. Ecce inq̃t hõ erat in hierlm cui nomẽ Symeon ⁊ hõ iste iust⁹ ⁊ timorat⁹ expectãs redẽptõez israel ⁊ spũsctũs erat in eo. Ex q̃bus colligit q̃ q̃ttuor pcipua debem⁹ in nob habere vt digni sim⁹ xpm in vlnas suscipe h̃ p grãm ⁊ in futuro p gliam vicz pacẽ: iusticiã: timorẽ castũ: ⁊ sctm amorẽ. exemplo scti Symeonis.

Primo pacẽ qr teste ps. In pace fact⁹ ẽ locus ei⁹. qd notat cũ dr. Hõ erat in hierlm qd interptat visio pacis. Secõo iusticiam q̃ reddit vnicuiq̃z qd suũ ẽ. sic dicit Tulli⁹. Nam teste ps. Justicia ⁊ iudiciũ ppatio sedis ei⁹. i. p iusticiã ppat cor vt in eo sedeat ⁊ requiescat de⁹. Hinc ⁊ Prouer. xij. In semita iusticie vita. i. xps. Hoc notat cũ dr. Et hõ iste iust⁹. Tercio castũ timorẽ. vñ ⁊ subdit Et timorat⁹ rẽ. Proide Beꝛ. Sctõ inquit amore ⁊ casto timore q̃si duobus brachijs amplectimur xpm. Quarto sctm amorẽ h̃ notat cũ dr. Et spũsctũs erat ī eo. Vñ ps. Ignis añ ipm pcedet Beꝛ. sup hec ꝓba dicit sic. Optet vt ardor desiderij pueniat omnẽ aiam ad quã de⁹ est ventur⁹. Et tũc sciat aia pñtez sibi eẽ xpz cũ se illo igne senserit calefactã. Hec ille. O igit oẽs iracũdi ⁊ a vera pace extranei. O oẽs iniusti. O psumptuosi pctõres deũ nõ timẽtes offendere. O denique oẽs a spũsctõ alieni: immũdi: vos superbi: vos auari: vos gulã sectãtes. Et q̃cũq̃z scelerati audite vestrã sentẽtiã qr nõ manet ī vobis xps sz diabol⁹. qm xpus nõ introibit in maliuolã aiam nec habitabit in corpe subdito pctis. vt scribit Sap. ca. j. Vos aũt o pacifici btī. iusti q̃z ⁊ deũ timẽtes ac grãz spiritussctī tenẽtes. Gaudete ⁊ exultate qm sic maria ꝓgo bñdicta filiũ in vlnis portauit: ⁊ sctõ Symeoni in vlnas obtulit hodie. Ita ⁊ in vlnas cordis vestri offerre p grãm nõ recusabit. Nimiꝫ exorantibꝫ ⁊ ei⁹ suffragia implorãtibꝫ ista die purificatõis miraculose complit beata virgo subuenisse. Miraculum Legitur em in vita sociorꝫ beati Francisci. q̃ q̃dam frater devot⁹ cum p longum tpus subtracta gratia merens ⁊ tristis fuisset. cum puenisset ad festũ purificatõis in heremitorio existens cepit clamare ad beatam virginẽ di. O beatissima virgo maria tu hodie filiũ Symeoni amplexandũ prebuisti ⁊ eũ mira dulcedine in tuo filio refecisti. Obsecro te mater misedie vt mihi quoq̃z miserearis: qui fatigat⁹ sum desiderio tui filij: ⁊ oino mestitia replet⁹ p cordis aridita te. Et ecce mr̃ misedie statim affuit ⁊ filiũ ei in specie puuli amplexãdum tribuit. Et ille frater ab illa hora vsq̃z ad totũ tps vite sue sp in mira suauitate spũs pmãsit. ⁊ cõtinue hec ⁊ sil'ia verba replicãs eructabat ī feruore cordis dicẽs. O amor me⁹ ihu dulcissime quãdo pueniã ad te: quãdo moriar vt iterũ amplecti valeã te. Aliud etiã miraculum ad id facit de quadã matrona. ⁊ de h̃ babebitur infra in fine hui⁹ ptis. sed ⁊ pluribus miraculis alijs obmissis libeat si tñ placet hic describere q̃dãz de ꝓfirmatõe festi purificatõis. Miraculũ Qd quidẽ repi in budeñ. libraria. Et hr̃ etiã in speculo exẽplorꝫ di. viij. ca. lviij. q̃ vicz tpibus Bonifacij pape q̃dam templũ erat rome qd dicebat Romul⁹: ꝓsecratũ dyane: hoc tẽplu ꝓ ipse papa impetrauit a Foca impatore vt ī honorẽ sancte marie ꝓginis ꝓsecrarẽt. Ad quã ꝓsecrationẽ celebriter faciendã cõuenientibꝫ plis multis: iudei cõstanter aduersabant ⁊ seditionẽ faciebant ꝗ xpianos dicentes xpm ex Joseph semie ⁊ nõ de ꝓgine natũ. Quodã itaq̃z tpe ī die natalis xpi cõtẽtio maxima bita ẽ de h̃. vbi ptũc aderat etiã q̃dã cec⁹ nat⁹ q̃ iudeos aptis rõnibꝫ ꝓfutabat adeo q̃ iudei fuerũt compulsi eligere vnũ e

duobꝫ vicꝫ:q̃ aut ipi ceco nato ipetrare possent xpiani vt visum recipet:meritũ ꝟginitatis marie in ꝯceptu in ptu ⁊ pꝰ ptum inuocãdo,⁊ sic iudei crederẽt,aut si ꝶ facere xpiano⁊ deꝰ neq̃ret tota fides xpiana tãq̃ falsa expugnaret ⁊ pire deberet impantibꝫ cesaribus romanis ⁊c. Statuerũt q̃z p ꝶ pacto implẽdo diẽ purificatõis marie ex cõi ꝯsensu xpianoꝝ. Qua die adueniẽte:cecꝰ cũ xpianis fecit se duci ad altare ⁊ genuflexo coraz imagine btẽ ꝟginis marie:iudeis ⁊ plis mltis coassistẽtibꝫ cepit canere illõ rñsoriũ qõ tũc canit di. Gaude maria ꝟgo cũctas heresses sola interemisti q̃ Gabriel archãgeli dictis credidisti:dũ ꝟgo deũ ⁊ hoiez genuisti: ⁊ pꝰ ptuz ꝟgo iuiolata pmãsisti.ꝟ. Gabrielẽ archãgelũ credimꝰ diuinitꝰ te eẽ affatũ:vtez tuũ de spũsctõ credimꝰ impregnatũ. Erubescat iudeꝰ infelix q̃ diẽ xpm ex Joseph semie esse natũ. Hoc facto mox cecꝰ visuz recepit clarissimũ,⁊ fere q̃nqz milia iudei ad fidẽ cõuersi sũt. Bonũ est g̃ sp mariã inuocare.

¶ Articulꝰ tercꝰ q̃ duodeciz gaudia habuit btã maria qn suscepit purificatõis sacrm

Terciũ misteriũ

circa hãc solẽnitatẽ declarãdam dicit locũditatꝭ ⁊c. Vbi aduertendũ q̃ iuxta numez duodeciz stellaꝝ ĩ corona btẽ ꝟginis exñtũ possumꝰ p hac solẽnitate purificatõis distiguere,xij. gaudia q̃bꝫ tãq̃z,xij.stellis radiãtibꝫ ipa gloriosa extitit ⁊ iocũdata in sui purificatõe q̃ ĩ tribꝫ q̃ternariis ordinari pñt. ¶ Primo nãqz bñdicta ꝟgo q̃tuor gaudia habuit p hac purificatõe in se de deo ⁊ filio eiꝰ xpo. Secũdo alia q̃ttuor habuit gaudia de opibus miraculosis q̃ facta sũt in ista purificatõe: ¶ Tercio deniq̃z vltima q̃ttuor gaudia habuit ĩ sctõꝝ ꝯgratulatõe ¶ Quãtũ ad pmũ q̃ternariũ gaudebat btã ꝟgo ĩ purificatõe.

Primo de diuĩa honorificatõe.
Scdo de angelica famulatõe.
Tercio de gratissima oblatõe.
Quarto de suauissima portatõe.

¶ Quãtũ ad scõm gaudebat.

Primo de mirãda reuelatõe.
Scdo de gre stupẽda redũdatõe.
Tercio de xpi venerãda susceptõe.
Quarto de admirãda futuroꝝ ꝓphatõe.

¶ Quantũ ad terciũ gaudebat.

Primo de Symeõis bñdictõe.
Scdo de puuli ihu glificatõe.
Tercio de sctẽ Anne ꝯfessione.
Quarto de sctõꝝ patrũ glificatõe.

¶ Capitulum.I.

Primũ itaq̃z gaudiũ habuit btã virgo maria in ista purificatõe de diuina bonorificatõe:q̃z deꝰ eã singulariter p oĩbꝫ honorauit. Et pmo honorauit ꝟginitatẽ eiꝰ ĩ data lege purificatõis p moysen:cũ eiꝰ ꝟginalẽ ꝯceptũ ⁊ ptuz in ea pnũciauit p adiectã cõditionẽ:⁊ eã singulariter ex oĩbꝫ mulieribꝫ mũdi exemptã speciali pulegio honorauit,qõ sic clarescit. Nã deꝰ dãs p moysen legẽ purificatõis Leuit. xij. dixit sic. Mulier si suscepto semie peperit ⁊c. Exm eiũ Frã.maro.ista lex directe pnũciat ptum ꝟginis,q̃z si nulla mulier sine semine pitura fuisset frustra mo.apposuisset si suscepto semine,q̃z q̃ñcunqz aliq̃d cõpetit alicui vlr et necessario frustra apponit cõditio de illo.sic exẽpli gra vlr oĩs hõ comedere hz ⁊ bibere p os,frustra g̃ apponit cõditio dicẽdo hõ si p os comedit ⁊ bibit:q̃z nõ aliter q̃ p os hz fieri comestio. Et ꝶ oñdit etiã ex scriptura. Nã Exod.xxj. dr. Si p industriã q̃s occiderit frẽm suũ morte moriat. Istud si p idũstriã dat intelligere q̃ alit q̃ p industriã contingit ꝓxim interficere alicui.vñ tali dat locus refugij. Sic ⁊ in ꝓposito p ꝶ q̃ dr. Si suscepto semie mlier peperit dat intelligi q̃ aliq̃ mlier alit q̃ suscepto semie poterat parere:qõ verificatũ ẽ in sola mre dñi q̃ de spũ sctõ ꝯcepit ⁊ pepit in ꝟginitate. Hic Bern. Putas ne q̃z dicturꝰ mo.mulier q̃ peperit filiũ ĩmũda erit nõ timuerit sup mre dñi crimẽ blasphemie incurrere. Idcirco ꝯditiõez pmisit di. Si suscepto semie vt ipam eximeret ⁊ ꝟginalẽ eiꝰ ptuz pnũciaret ⁊c. Hec igit bñdicta ꝟgo sciẽs ⁊ mẽte tractãs plurimuz gaudebat q̃ ipa meruerit fore illa q̃ sine semine pere debuit. Et q̃ a deo sic honorari ĩ sua lege pnũciari meruerit. Itẽ scdo eã in ꝶ honorauit q̃ ad mrnitatẽ:q̃z hodie ipaz matrẽ fore dei ĩ tẽplo sctis colletãtibꝫ publicari voluit ⁊ fore reginã mũdi. O q̃ntũ gaudere poterat cũ se matrẽ dei agnoscebat,q̃z vt ait Anſ. Hoc solũ de sctã maria virgine pdicare q̃ dei mater est excedit omnẽ altitudinẽ q̃ post deũ dici vel cogitari põt. Hec ille. De hoc eiꝰ gaudio Aug.in ꝓmõe. Adest nobis

dicit sic. Maria exultat et mrez se leta mira tur z de spūsctō ꝯcepisse gaudet, z qz genuit cū exultatōe nō cuiuslibet meriti hoīez sz toti⁹ mūdi saluatorē. Hec ille. Scōm pci puū gaudiū habuit btā ỳgo de angelica famulatōe. qz vt di. Alber. sup missus ē. Ipsa clarissime videbat angelos p species ꝓpas gaudebat ḡ cū videbat natū suū dñm ihm ab angelis circūdari z adorari. Nā fm qd pseqt Ludolph⁹ in li. de xpi vita. Credit q Gabriel angel⁹ q ỳgini cōceptū ỳbi nūciauerat añ oēs se agēs pastoribꝫ ipe euāgelisauerit gaudiū magnū z de natiuitate xpi militias celesti exercit⁹ ꝓuocauit ad laudādu deū z dicēs. Glia in excelsis deo Luc. j. Deinde ascēdentes angeli in celū cū iubilo hec nunciauerūt ꝯciuibꝫ suis. Tota igit supna curia exhilarata laudibꝫ z grārūactōibꝫ exhibitis deo pri. Venerūt oēs p ordines suos videre faciē xpi dei sui z adorabāt eum z matrē et⁹ cū oi reuerētia laudis psonātes cātica celestia. Et pbat B tali rōne. qz in nullo angelo ꝓtuisset cadere hec tāta supbia vt auditis talibꝫ nouis nō visitasset dñm deuz suū ꝯstitutū in terra: et ei⁹ matrē hūiliter salutasset. Hinc apls Hebreo. j. Et cū introducceret ꝓmogenitū in orbē terraꝝ dixit. Et adorēt eū oēs angeli dei. Vñ Aug. in q̄dam sermōe dic. O stabulū felix: psepe beatū: in q̄ nascit xps z reclinat oim de⁹. ibi circūdabāt btām ỳginē angelice potestates. ibi erāt milia miliū exultātiū. ibi vagiebat xps i stabulo z fiebat leticia magna in celo resonās glia deo in altissimis: z in terra pacē hoībꝫ bone volūtat: qz descēderat pax vera de celis. Hec Aug. Idcirco Anſ. dicit. Dū būc puuluz inter man⁹ suas versari z ad vbera sua pēdere circūstantibꝫ z famulatu obseqntibꝫ angelis videbat btā maria q̄ pcor affectu mouebat pi⁹ anim⁹ ei⁹. Dum ḡ videret maria angelos adorātes xpz cū mre ipa. iubilādo cū Gabriele i ascēsu ei⁹ de bethleem ad templū putas q̄ntū gaudebat. Nam et Chryſ. in q̄dā sermōe dic. Infinita inquit militia angeloꝝ ad gliose ỳginis obsequiuz esse deputatū nullaten⁹ ambigim⁹ vt eā custodiret ambiētes z c. Terciū ꝯciliū de gratissima oblatōe. Primo qz ꝯsiderabat q̄ sūmū mun⁹ deo offerebat adeo q nūq̄ a seculo talis oblatio facta fuerat. Vñ fm Ludolfum vbi sup. credit genuflexo talia ỳginē in templo ỳba dixisse. Ecce sctē pater pñto tibi filiū tuū eternalit genitū z meū quē cōcepi z pepi ỳginitate manēte deū vez. Secundo qz ꝯsiderabat virgo btā anio pio q̄ multiplicē vtilitatē z fructū ex hac oblatiōe acq̄reret toti mūdo. Obtinuit eim mūdo misericōiam dei. Vñ canit in introitu hodierne misse ecclia. Suscepim⁹ de⁹ misericōiam tuaz in medio tēpli tui. qz p hāc oblationē flexus est de⁹ ad miserādū mūdo. Itē p B obtinuit pacē inter deū hoīes z angelos. Vbi aduertendū q qñcūq̄z irascebat de⁹ duobꝫ modis poterat facere pacē cū eo q̄s in veteri testamēto. Primo p pniam verā. iuxta illud scriptum Ezech. xviij. Cōuertimi z agite penitentiā de oībꝫ iniq̄tatibꝫ vestris z nō erit vobis in ruinā iniq̄tas. Et tñ B mō q̄siuit adā pacē generi hūano: z nō obtinuit. Secōo p oblationē z hostiā sicut solebat fieri in veteri testamēto ad placādū deū. Et nūc spūaliter offerētes de corde oblatōes affectionuz sctāꝝ z de corpe hostiā bonoꝝ opeꝝ placamus deū. iuxta illud apli. Obsecro vos vt exhibeatis corpa vra hostiā sctām deo placentē z c. Et tñ Dauid cū dedisset centū milia pondera auri. et argenti mille milia: atq̄z alioꝝ metalloꝝ sine pondere ad edificatōez templi. nec sic obtinuit q̄ ad posteros. Sz virgo hac oblatiōe gratissima deū pacauit z toti mūdo pacē acq̄siuit. qd Symeon p̄sentiēs orauit se i hac pace dimitti di. Nūc dimittis seruū tuū dñe fm ỳbum tuū in pace. Hoc figuratū est Gen. viij. vbi legitur q Noe emittēs colūbā de archa reuersa ē ad vespaz portās ramū olive virētis in ore suo Intellexitq̄z Noe q de⁹ pacē dedisset in terra z siccata eēt terra ab aq̄s. Ista colūba est btā ỳgo que felle amaritudīs caret. qz tota pia z benigna ē cū sit mr misericōie. vt canit ecclesia q̄ portauit hodie xpm virentē in gra z virtute in signuz pacis z c. Tercio deniq̄z gaudiū hauriebat cor virginis in hac oblatione qz ꝯsiderabat ei⁹ significationē. q vicz sicut hodie voluit xps seipm offerri: ita dabat significari q ipse oblatur⁹ esset seipsum in cruce p homīs salute. Et sicut quinq̄z ſiclis est redemptus: ita ipe quinq̄z ꝓncipalibus vulneribus mundum esset redemptuꝝ rus. Et sicut eius mater Maria astitit in hac oblatione: ita astare debebat iuxta crucis oblationē z c. Gaudebat igit virgo sup

generis humani significata redemptõe ꝛc.
Quartũ gaudiũ habuit ꝺ̃ suauissima portatõe: qꝛ sentiebat maximã suauitatẽ cũ xp̃ꝫ in vlnis cũ ingẽti amoris dulcedine portabat a q̃ portabat. Si em̃ senex Symeõ accipiẽs xp̃m ĩ vlnas p̃ leticia ꝛ suauitate cordis fatiscẽtiũ mẽbꝛoꝝ p̃ senectute debilitatẽ nõ sentiebat: ſz ꝟtute indut⁹ ex alto xp̃ꝫ suauiter portabat: iuxta illud qꝺ̃ canit ecclesia, Senex puerum portabat: puer aũt senem regebat: quẽ ꝟgo ꝯcepit ꝛc. Multo magis id credẽdũ est de maria. Hoc gaudiũ tãgit Aug. in ſmõe vbi sup̃ dicẽs sic, Leta igitur maria gestat infantẽ exultãs filiũ amplexat portat a q̃ portabat. Hec ille, O aĩa deuota nõne ꝛ tu gaudiũ sumeres si xp̃m ĩ vlnis portares ꝛc.

Capl'm. II.

Secũdo q̃ternario describũt alia q̃tuor gaudia btẽ ꝟginis q̃ habuit in hac purificatione. vt igit ad p̃missa cõnumerem⁹ Quintũ gaudiũ habuit btã ꝟgo de mirãda reuelatiõe, Cetera ei miraculis p̃mõstrat⁹: ꝛ docẽte spũsctõ reuelat⁹ est ꝛ cõpꝛobat⁹ bñdicte ꝟginis marie ꝟginalis part⁹. Qꝺ̃ claret p̃mo ĩ reuelatõe facta Zacharie p̃ri Johis baptiste ſm Orige. iuxta cui⁹ dicta eo q̃ hec hystoria nõ ẽ ꝯ rõnẽ vel scp̃turã creditur a plerisq̃ Zacharias fuisse pontifex in ordie vicis sue tpe q̃ btã ꝟgo de bethleẽ venit in hierl'm portãs ĩ vlnis dñm ihm ascẽdẽs in tẽplũ ad purificationẽ, ip̃m aũt tẽplũ p tria interstícia erat diuisum. In vno stabãt p se ꝟgines puelle, In scꝺ̃o mulieres maritate, In tercio vidue Cogitabat itaq̃ btã ꝟgo ad q̃rũ societatẽ stare deberet. Et qꝛ sciebat se eẽ virginẽ deliberauit ire ad ꝟginũ interstitiũ. Quo cuꝫ venisset ꝟgines eã deridebãt di. Tu cũ filiũ in vlnis teneas quõ dignã te putas nr̃o ꝯsortio, vade hinc ad pares tuos. Tũc dña vultu verecũdo ĩclinato capite iuit ad maritatas, Et ille etiã eã ceperũt ꝟbis impetere di, Tu es mulier supba: qꝛ noluisti nobiscũ stare ſz ad ꝟgines ire: ꝛ tanq̃ paupi ꝛ abiecte nõ curauerũt locũ dare. Unũ cogitauit btã ꝟgo q̃ si iret ad viduas ille eã magis refutarẽt eo q̃ nõdum erat viduata: ꝛ idcirco patiẽtissime ferẽs nec verbũ p ꝟbo dans iuit cũ sũma hũilitate et posuit se in vltimo loco tẽpli p⁹ oẽs mlieres O hũilitas bñdicte ꝟginis. o patiẽtia ei⁹ in exemplũ oĩb⁹ data, ecce regina celi cũ sit super oẽs mlieres bñdicta stat vltimo loco q̃si ad ꝯsortiũ mlier idigna. Interea Zacharias p̃tifex ipi⁹ baptiste Johis pat de sanctuario exiens ꝛ videẽs btãm ꝟginẽ stare sequestratã cũ filio replet⁹ ẽ spũsctõ coguitq̃ ip̃am eẽ virginẽ matrẽ dei ꝛ hoĩs. Et statim cepit xp̃m filiũ ei⁹ publica voce ꝯfiteri. Accipiens q̃z manũ btẽ ꝟginis duxit eã ad locũ dignissimũ in ꝯsortiũ ꝟginũ ꝓtestans ꝛ dl. Quoniã hec ẽ ꝟgo ꝟginũ de q̃ ꝓphauit Esaca. vij. Ecce inq̃t ꝟgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiuꝫ Et h̃ ei⁹ nat⁹ ẽ vere saluator isrl', de⁹ ꝛ hõ redẽptor mũdi. vñ oẽs mirabant, Et stetit in illo loco honoratissimo btã ꝟgo vsq̃ ad tẽpus oblatõis sui filij. Et tandẽ iste Zacharias pontifex p̃ isto testimonio facto de xp̃o a iudeis interfect⁹ est. iuxta illud Math. xxiij Usq̃ ad sanguinẽ Zacharie filij barachie quẽ occidist̃ inter templũ ꝛ altare. Hec ſm Origen. Scꝺ̃o q̃z claret in reuelatõe facta Symeoni, Legit em̃ in glosis biblie sic etiã refert Egesippus in li, de supplemẽto euãgelice ꝟitatis. q̃ Symeon iste erat rabbi. l. magister inter iudeos. Qui cũ Esaiã interp̃tarẽt ꝛ ad id ꝟbuꝫ glosandũ puenisset. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ꝛ pariet ꝛc. Visum ẽ sibi h̃ fore impossibile vnde dixit iniuriã factam fuisse Esaie, eo q̃ vicio scp̃tor. tale vaticiniũ esset corruptũ scribẽtes ĩ hebꝛeo halma p alma, id ẽ virgo p iuuencula, iõ delcuit h̃. Mane facto aureas lr̃as isto sensu scp̃tas miraculose repit. Cunq̃ illo itex deleto tercia vice id factũ fuisset: mirans ꝛ stupens pressus ẽ somno ꝛ obdormiuit ꝛ surgens repit sicut ꝛ prius aureis litteris conscriptam ꝓphetiaꝫ. stupens aũt orationi se dedit. Mox quoq̃ responsum a spũsancto accepit: nõ visuruꝫ se mortem nisi videret xp̃m dñi de virgĩe natum: qꝺ̃ hodie est impletum. Unde patꝫ q̃ beata virgo hec omnia aduertens plurimuꝫ gaudebat. Sextum gaudium habuit de miranda gratie redundatõe, qꝛ vicꝫ ip̃a mediante multiplex gratia redundauit in sanctum Symeonem a dño christo, ſm magistrum Bartho. de pis. lib. cõformitatũ. Prima quidẽ quia a peccati macula si qua inerat vel infuisset xp̃us eum purgauit ꝛ forte in gratia confirmauit et gratum exhibuit p̃ pter quod dicitur in euãgelio q̃ accipiens ihm in vlnas bñdixit deũ, s. p accepto bñficio, Scꝺ̃a gr̃a qꝛ eũ sctificauit ꝛ gubnauit.

lo eũ dñm vocat di. Nũc dimittꝭ ser,tu,do, 2c. Tercia gra qz ei⁹ desideriũ ꝗtauit: appe tebat eim cũ videre vidit:iõ ait. Quia vide rũt ocu,m,sa,tu, Quarta qz eã illumiauit vt intelligeret ei⁹ diuitatẽ z p eũ oim fidelũ fiẽ dam salutẽ,vñ ait. Lumẽ ad re,gẽ,z glo, ple bis tue ꝓ. Gaudebat itaqꝫ btã ꝟgo de gre in eũ redũdatõe:sciẽdo q ipa eẽt ꝓstituta vt sit mr gre,sic canit ecclia p quã redũdaret gra ĩ oes:atqꝫ miscdia dei Septimũ gaudiũ de xpi venerãda susceptõe, Que ei mr nõ con gaudet sup filij bonoratõe cũ scptũ sit Eccĩ. xxv. Nõ iocũdat in filijs. Et stex eiusdẽ. iij. ca. Honorat pens ĩ filijs. Maximuz g fuit marie gaudiũ qñ videbat suũ natũ tãta di lectõe amplexari venerari z genuflexo vt de um adorari:z laude diuĩa ꝓfiteri a Symeo ne et Anna. vt testat euãgeliũ. Circa h ꝗp pe pie ꝓtẽplari possum⁹: qm sic etiaz docet Aug.in fmõe bodierni festi sctũs Symeõ cũ esset mltũ annosus vtpote plusqꝫ cẽtũ an noz,sic dr in li,de infantia saluatoris. Et fo ret spũsctõ plen⁹ sũmo dsiderio rogabat de um in orõnib⁹ ꝓtinuis cũ gemitib⁹,p generꝭ hũani redemptõe quã expectabat. Et qz re spõsuz accepat a spũsctõ nõ visuꝫ se mortez nisi pus videret xpm dñi vt postea cũ gau dio annũciaret pribꝫ in lymbũ descẽdẽdo p mortẽ. Hac igr die maiori pfusus solita dul cedine spũsscti cepit dicere. O de⁹ Abraam qꝫdiu durabo qꝫdiu veniet illa filij tui sacra natiuitas:vt videre merear xpm quẽ ꝓcupi sco:ipm amplexari valeã z osculari:qtin⁹ le tus moriar z pribꝫ gaudiũ in lymbo addu cã nũciãdo. O qꝫdiu morozĩ hac vita: heu mihi qz incolat⁹ me⁹,plõgat⁹ ẽ. O misericor dissime de⁹ miſere iã nũc generi hũano: tã diu in carcere detẽto:tamdiu e celo excluso: mitte nũc filiũ tuũ z redime nos in salutari tuo. Cũqꝫ talit orazet.ecce spũsctũs ei reue lauit d. Surge vade cito ad fores tẽpli. En adest fili⁹ dei incarnat⁹ q tenet in vlnis ma tris ꝟginis. Hoz festin⁹ accurrit feruore di uino plen⁹ z videns diuinũ splẽdorẽ irradiã tẽ de facie xpi z mris ei⁹ Marie fm Hiero, agnouit hũc fore. Hoz qz infusus abũdã ti⁹ spũsctõ cecidit,pn⁹ ĩ terrã z adorauit bñ dicẽdo deũ. Supplicit qz a btã ꝟgine peti uit vt ꝓcederet sibi ĩ vlnas accipe xpm quẽ acceptũ sctũs senex O qnta cordis deuoti one. O qnta suauitate lachrymarũ qz dulci imbre amplexabat: osclabat: stringebat ad pect⁹: vociferabat et laudes reddebat deo. Quis explicabit hec qso. Sz o bone senex qd sic agꝭ nisi qz h tibi xps h dulcꝭ redẽptor h de⁹ tu⁹ et saluator. Hec videns maria gau debat. Octauũ denicꝫ gaudiũ habuit ma ria de mirabiliũ futuroꝝ,ꝓbatõe.qz cũ hec agerẽt. Ecce cepit Symeõ ꝓbare de xpo z ei⁹ mre futura di. Ecce h posit⁹ ẽ in ruinaꝫ z in resurrectõez mltoꝝ in isrl.malis qdẽ in ruinã dãnatõis. Sz bonis z electꝭ in resur rectionẽ etne btitudis. seqt. Et in signũ cui ꝓtradicet.s.a iudeis:infidelib⁹:z hereticꝭ ac malis xpianis,seqt. Et tuã ipi⁹ aiam ptrãs gla.scz in xpi passione, licz itaqꝫ pnũciabat marie dolor cõpassiõis:tñ gaudebat de hu mani generꝭ redẽptõe z taliũ auditõe nouo rum.

Capitulũ. III.

Tercio qternario describũt alia gau dia marie,vñ ad pmissa ꝓtinuãdo. Nonũ gaudiũ fuit ei de Symeõis bñdictõe. vt eim testat euãgeliũ sctũs Sy meon tũc bñdixit Marie z Joseph. Sz qꝫ li bñdictõe nõ expmit.duota tñ mẽs pt plu ra ꝓtẽplari vt dixerit. Bñdicta tu ĩ mlieribꝫ q ꝟginũ ꝟgo angelorꝫ dña z oim regina fie ri meruisti,bñdicta filia tu a dño qz p te fru ctũ vite etne cõicauim⁹ z filia. Sz di.quõ maria q fuit sup oes sctã a Symeõe debu it bñdici. Rñdet fm Ly.q h fuit ꝓt officiũ sacerdotale ei⁹ ad qõ spectat bñdicere ꝓlo z iõ Symeõ bñdicere habuit mariã. Decimũ gaudiũ habuit de filij glificatõne, s,p Symeonẽ facta et declarata: qz cũ Syme on dñm ihz teneret ĩ vlnis:cepit cogitare qz de⁹ magn⁹ ẽ q se tãtũ exinaniuit vt puul⁹ fie ret ꝓt nos:q portat oia ꝟbo ꝟtutꝭ sue:quez oes ꝓiarche z ꝓphe desiderauerunt. Cepit etiã cogitare qꝫ acerbã mortẽ a ꝓlo iudaico esset passur⁹,p redẽptõe generꝭ hũani. Jõ et spũ ꝓphico pdixit mri sue passionẽ xpi z cõ passionẽ ipi⁹ sue mris. Hec pnoscẽs z cogi tãs magꝭ cepit feruere amore erga deũ xpz qꝫ digt⁹ eẽt tãta pati,p nra liberatõe. Et iõ in amplex⁹ ruẽs puuli ihu:bñdixit deũ z glifi cauit dei filiũ ihz di. Nũc dimittꝭ seruũ tuũ dñe fm ꝟbuz tuũ ĩ pacez. In q qdẽ cãtico laudat xpm qdrupl'r. Primo q ipse est pax in celis z in terris. Jõ dicit. Nũc dimit,zc. in pace. Secõ q ipse est sal⁹ mũdi,vñ dicit Quia vi,o,m,sa,t, Tercio q ipe ẽ vex lumẽ

illuminās totū mūdū, vñ subdit, Qd pasti
añ fa,o,po. Lumē ad re,gē, Quarto q̃ ipse
sit glia oīm electoꝝ in patria. vñ subdit, Et
gliam ple,t,is. Vñ plurimū de his gaude-
bat maria ꝓferēs in corde suo ꝛc. Unde
cimū gaudiū de anne ꝓfessiōe facta de xpo
qz vt notat euāgeliū scta Anna vidua vsqz
ad annos,lxxxiiij. q̃ de tēplo nō discedebat
orōnib̄ z ieiunijs deseruiēs deo. Hec sup-
uenit ipsa hora nō a casu sz diuīa inspiratio
ne z reuelatōe ꝗz Ly. Et ꝓfitebat dño, s. gra
tias agēdo de bñficio incarnatōis cōpleto
z loq̃bat de illo oīb̄ q̃ expectabāt redēptio-
nē israel scz cūctis corā annūciādo hūc ihm
natū esse redēptorē ꝗm qd̄ Ly. exponit. Vñ
pie credit q̃ talia vel sil'ia verba dixerit ge-
nuflexo adorādo xpm z in amplex̄ suscipiē
do (vt etiā de semie Dauid dictū ē) Benedi
ctus inq̃t de⁹ isrl' qz visitauit z fecit redēptio
nē plebis sue. Bñdict⁹ q̃ dedit mihi videre
xpm suū: quē oēs ꝓphe desiderauerūt. Ho-
uerit g̃ oīs israel qm̄ testioniū phibeo: qz hec
est ꝗgo mr̄ vaticinio Esa. pdicta cū q̃ in tē-
plo ꝓuersata ãgeloꝝ eā visitātiū q̃tidie ꝓsola
tionē verā sum expta. Hec est q̃ ꝗgo ꝓcepit
ꝗgo pepit. Et h̄ est el⁹ nat⁹ verus de⁹ quē cō
fiteor et testificor oīb̄ q̃ expectāt redēptionē
israel. O q̃nto puto gaudio tūc resalutasse be
atā mariā ꝗginē honestissimā dī. Bñfaciat
vob, i. Symeōi z Anne: de⁹ et filij⁹ inquam
meus p h̄ saluifico testimonio ꝛc. Duode
cimū gaudiū de sctōꝝ patrū cōgratulatōne
scz ex Symeōis annūciatōe. Pie nēpe ꝓtē
plari possum⁹: qz cū oēs pres in tenebroso
carcere infernali lugerēt. ecce Symeō dece
dēs p mortē gaudiū eis annūciauit dī. Ue
re sciatis qz nat⁹ ē saluator xps de⁹ quē vidi
z ī vlnas suscepi d̄ ꝗginis mr̄is gremio: quē
tādiu viuēs in mūdo expectaui: z mortē ei⁹
q̃ redēpturi sum⁹ pnūciaui. Tūc oēs cū gau
dio leuātes vocē dixerūt. Bñdict⁹ dñs de⁹
patrū nr̄oꝝ z laudabil' z gliosus ī secla. Et
itez. Suscepim⁹ de⁹ miscōiam tuā ī medio
tēpli tui. vñ eccl'ia h̄ mō inchoat hodie mis-
sam. Et p sig̃ h⁹ leticie ꝓcessionē agit cū cere
is ardētib̄ ꝓsecrat': in q̃ q̃dē sūt tria, s. Cera
q̃ significat carnē xpi de ꝗgine sumptaz sic
cera de apib̄ sine cōmixtiōe nascit. Ité inte
rior licin⁹ significat xpi aiam cādidā. Et lu-
cēs ardor xpi diuitatē: q̃tin⁹ significet q̃ sic
p oīm sctōꝝ leticia xps gestat⁹ ē hodie ma-
nib̄ in tēplū: ita z nos p grām xpm gestem⁹
in mēte sic z figuralit' gestam⁹ ī cādele signifi
catōe. Ad id legit miraculū in cōi legēda,
q̃ q̃dā matrona deuota btē marie cū ī festo
purificatōis nō posset audire missam eo q̃
paupata ad eccl'iaz nō h̄ret q̃b̄ iret vestimē
tis. Nā oīa erogauerat ad honorē b. marie
dolēs in camera sua orōni se dedit, z in exta
si vidit se eē in eccl'ia pulcherrima: vbi tur-
ba sctōꝝ mlta. et ceperūt missaz solēnisare, p
honore et gaudio h⁹ festiuitat', videbat etiā
q̃dā maxima facē cādelaꝝ tenere et distribu
ere vnicuiq̃z et ipi matrone vnā cādelā d̄dit
quā libētissime accepit, cūq̃z oēs ad offerto
riū offerrēt: ista nō obtulit. Vñ ꝗginū regi
na maria assistēs p nūciū pcepit vt offerat,
pmoq̃z scdo et tercio mādato renuēte, misit
angelū vt violēter ab ea auferret cereū z of
ferret: eo q̃ videbat nō pcedere sacerdotē ī
missa nisi offerret. Cūq̃z angelo cape cereū
volēte: et illa matrona resistēte: hīcinde ꝓcer
tādo cere⁹ frāgeret ps angelo et altera medi
etas matrone remānsit. Illa ad se redit et ce
reū in manu repit fractū, vñ admirādo ipz
reseruauit: et factū ē vt ipo oēs infirmi q̃ tā-
gebant curabāt ad laudē marie. O itaq̃z fi-
delis ania gaude in xpo ihu, p hac solēnita
te et redde grates deo et marie Amen.

Pars scda tercij libri d̄ dolorīs gladio z
martyrio btē ꝗginis marie.

Uniuersi popu-
li attēdite et videte dolorē meuz.
Uerba sūt Hiere. Treñ. j. ca. et
accipiunt in psona marie dicta
q̃b̄ nos inuitat et admonet ipsa ꝗgo pissi-
ma ad recogitādū dolorē quē habuit sup fi
lio suo cōpatiēdo. Contēplemur g̃ pie: quō
ꝗgo maria vultu mesto: facie squalida: gla-
dio dolorīs ī corde trāsfixa: voce q̃rula et fle
bili iuxta crucē xpi stās dicē. O vniuersi ppli
scz xpiani: q̃s fili⁹ me⁹ pdilect⁹ ihs tātū ama
uit: vt p vra redēptōe mori tā acerba morte
elegerit. Attēdite et videte dolorē meū p ve
rā cōpassionē. O pncipes z dñi terraꝝ plā
gite mecū sup filiū q̃ ē dñs dñantū int' vilis
simos latrōes crucifixū. O ꝗgines, o vidue
o ꝓiugate, o senes, o puuli, o vniuersi ppli at
tēdite et lugete mecū sup bēignissimū dñm
nr̄m ihz moriētē. O mr̄es q̃ filios genuist', vi
dete dolo, me. qz filiū meū vnicū solaciū cor

dis mei quē de spūsctō ꝓcepi verꝫ deū ⁊ hominē virgo pepi et ꝑgineo lacte alui: video cruci affixum: laceratū: cruentatū. Ecce iaꝫ impletū est in me illud vaticiniū Symeōis Tuā aiam ꝑtransi, gla. His ac silibus verbis virgo bñdicta cordis nr̄i duriciē emollit ⁊ penetrat vt ad eiꝰ dolores attendamus De his g̃ doloribꝫ locuturi ad pñs tria mysteria notabimus.

Primū mysteriū de doloris marie habitudine.
Secūm mysteriū de eiꝰ magnitudine.
Terciū de eiꝰ aureole beatitudine.

Articulꝰ ꝑmꝰ quō habuit btā maria cōicatū dolorē passiōis xp̄i ⁊ hūc mixtū gaudio

Primū mitseri

Primum de habitudie doloris Marie: vbi tres q̃stiones occurrunt Prima vtrū dolor passionis xp̄i fuerit cōicatꝰ btē ꝑgini. Hec q̃stio q̃rit vtrū btā virgo habuit passionē ⁊ dolorē ex cōpassiōe patiētis xp̄i. Et arguere potes q̃ qꝫ Esa. lxiij. scp̄tū est. Torcular calcaui solus id ē tormēta sustinui solꝰ. Itē docet experientia: qꝫ scti viri ⁊ deuoti maximā dulcedinē cordis hauriūt in xp̄i passione q̃nto sunt in maiori grā. g̃ btā virgo q̃ fuit grā plena habuit maximā dulcedinē in eadē passiōe: ⁊ p ꝓsequēs nō dolorē. Incōtrariū est cōis sentētia catholicorꝫ. Rñdendo g̃ ponit ꝓclusio q̃ btā maria in filij passiōe habuit cōicatū maximū dolorē ex cōpassiōe. Et ꝓbatur triplr. Primo autoritate scp̄ture Lu. ij. Tuam ipsiꝰ aiam ꝑtransi, gla. ⁊c. Secō ꝓbat doctorꝫ attestatōe. Nā Damas. dicit q̃ btā maria dolores q̃s effugit piens ⁊ moriens hos sustinuit cōpatiens. Et Bern. dicit eaꝫ longe plusq̃ martyrē ex illo dolore. vt infra patebit. Multi q̃ꝫ alij doct. id testant. de q̃bus ꝑtereo ad ꝑsens. Tercio ꝓbat ex rōne. Nā fm Alber. sup missus ē. ca. ccj. Pat misericordiaꝫ deꝰ voluit mr̄i miscōie marie opus sūme miscōie. i. passionē doloris cōicare pluribꝫ rōnibꝫ. Primo vt dare possit ei ꝑmiū passiōis. i. martyrij gl̃iam. Secō vt sup oēs eā ꝑticipē faceret bñficij redēptionis: q̃tinꝰ sicut fuit maria adiutrix nr̄e redemptōis carnē dando xp̄o deo. ita essꝫ adiutrix passiōis q̃ redēpti sumꝰ. ⁊ sic fieret mr̄ oīm ꝑ recreationē. Tercio vt sicut totꝰ mūdus obligat deo ꝑ suā passionē. ita obligaret dñe oīm ꝑ cōpassionē. Ad ꝑmā g̃ obiectionē rñdet fm Alber. ca. cxcij. sup missus est. Et ꝓcor. Alco. de ly. q̃ illa autoritas Esa. Torcular calcaui solꝰ: nō excludit btām virginē q̃n torcular passionis sustinuerit cū xp̄o. qꝫ subdit. Et de gētibꝫ nō est vir mecū: vt excludat viros ⁊ omnes alios ꝑter Mariā. Ad secūm rñdet q̃ licet passio xp̄i recogitata dulcedinē ingerat sctis q̃ntū ad rōnē nō tū q̃ntū ad sensualitatē. et sic Maria dolorē habuit in sensualitate ex affectu materno. Itē ex q̃ fundamētū ⁊ radix omnis grē ac meriti est dolor corꝑalis et cordialis Jhu. Unde nō est dubiū q̃ sicut dulcedo sic q̃ꝫ ⁊ dolor passionis ihu in mentes hūanas ex influētia spūsctī infundit q̃nto mēs hoīs est magis depurata a pctis et magꝭ dilatata dei amore. Et qꝫ hec puritas et dilatatio sūme fuerūt ī maria q̃ libere ac sine aliqua rebellione recepit spūsctī influxus. Jō ipaꝫ deꝰ sicut sup oēs repleuerat ihu dulcoribꝫ: ita sup oēs ī passione repleuit ihu doloribꝫ: adeo q̃ nlla creatura mr̄nali statui nō erecta capere potuit: vt sic sūme cōpassiōis ac lamētatōis sacrificiū maria vo offerret gratissimū. et sic patꝫ. Secōa q̃stio vtrū beata maria habuit in passione xp̄i aliqd gaudiū mixtū cū dolore vel aliquā dulcorositatē admixtā. Rñdet fm Alber. vbi sup. concor. Alexā. de hal. in. iij. ꝑte sū. q. xvj. in solutione argumētorꝫ. necnō Alco. de ly. iij. sup sentētiaꝫ di. xvj. q̃ sic dñs ihs ī passiōe sua habuit sūmū gaudiū: et cū h̄ sūmū dolorꝫ Ita ⁊ btā ꝑgo vtrūq̃ habuit sibi cōicatuꝫ. Nā si xp̄s cōicasset mr̄i alterꝫ tm̄mō nō fuisset equū ꝓsortiū. Nꝰ aūt ꝑitas oñdit ex oībus ad q̃ stat ꝑginis ꝑt compari Et ꝑmo q̃ ad deū cuiꝰ volūtati btā maria sūme ꝓformata erat ī volūtate. sic g̃ sitiebat passionē xp̄i eē a deo volitā ⁊ ad diuinū honorē: ita ⁊ ipa acceptā hēbat. Secō q̃ ad filiū q̃ ꝑ salute hoīm mortē sitiebat. vñ Lu. xij. di. Ego habeo baptismo scꝫ passionis baptisari et quō coartor vt pficiā illud. g̃ seq̃t q̃ ⁊ mēs marie istud desiderauit. Tercio q̃ ad ꝑimos qꝫ sciebat totū genꝰ hūanū ꝑ xp̄i passionē redimi: et sctos ꝑres de lymbo liberari: angelorūq̃ repationē fieri: ⁊ hoīes ꝑ recordationē passiōis xp̄i ad amoris diuī desiderium inflāmari ⁊c. Quarto q̃ ad ipaꝫ mortē ⁊ passiōis dolorē: qꝫ scti pleni grā di amore

passiōis xpi se morti ⁊ omi pene libētissime tradebāt. imo ⁊ matres ꝓter xpi amorē ꝓprios filios ad occisionē duci gaudebāt vt claret in mlis martyrib⁹. g maria mlto magis cū esset gratie ⁊ charitat⁹ ip̄proportionabiliter amplioris p cūctis habuit sūmū gaudiū ⁊ suauitatē deuoti amoris in xpi passione. Tercia q̄stio incidit quō sūmū gaudium amor q̄z dulcissim⁹ potuit sil' esse cū sūmo dolore in aia btē Marie cū hec sint cōtraria q̄ se nō cōpatiunt. vt ptz. ij. pierme.

Ad qd rndet q̄ vt dicūt Alber. ⁊ Alexā. de hal'. atq̄ Ly. vbi sup. q̄ ista ꝗria. i. dolor ⁊ gaudiū nō fuerūt fm idē. qz dolor fuit in ania ꝗginis ac cōpassio naturalis ⁊ mr̄nalis affectōis: q̄ fm sensualitatē sūmū dolorē faciebat de morte filij sustinere sz in supiori pte rōnis erat cōgratulatio ⁊ delectatio de hois redēptione ⁊ alijs vtilitatib⁹ ꝓuenientibus. ⁊ sic possunt sil' esse hec duo. s. dolor et gaudiū fm diuersas ptes. i. fm sensualē naturā ⁊ rōnalē. qz vnū ē materia ⁊ via ad alterū. sic ⁊ xps dñs fm ptē supiorē rōnis: quia erat cōprehēsor gaudebat de passione. ⁊ tū fm ptem inferiorē dolebat et patiebat. ⁊ sic patz. Dicā g cū Bernā. in medita. O mirabilis censure cōditio. excessit iniqu⁹ ⁊ vapulat iustus. deliqt hō re⁹ et occidit ꝓ eo hō deus flet et lamētat innocētissima ꝗgo mr̄ ei⁹. O dulcissime ihū. O benignissima maria virgo q̄d cōmisistis q̄ tāto cruciatui: tot ⁊ tāt⁹ afflictōib⁹ addicti estis: nos sum⁹ q̄ peccauim⁹: nos q̄ iniuste egim⁹: ⁊ tu innocētissima ꝗgo cū vnico nato ꝓ nobis doletis ⁊ affligimini. O pctōr vide quō patiūt ⁊ flent ꝓ te Jhs et Maria. Cur g tu ferreū cor nō cōmoueris nō fles ꝓ teipo: ania ꝗginis vulnerat dolore: ⁊ tu durus resistis ⁊c. Luge cuz Maria ploza et fle sup peccata. Btī em q̄ lugent qm ipi ꝗsolabunt.

Articul⁹ scōus q̄ magnitudo doloris et martyrij acerbitas i btā ꝗgine Maria ostēdit ex duodecim causis subscriptis.

Secūdū misterium de magnitudine doloris bīdicte ꝗginis. que nāq̄z exp̄mere lingua vel q̄s intellect⁹ capere sufficit q̄tus et q̄s indicibilis fuit dolor in corde bīdicte ꝗginis sup passione et morte dilectissimi filij sui. licz q̄ dē abyssum ei⁹ doloris comp̄hendere neq̄am⁹: vt tū ꝓ modulo nostro aliq̄d de eo haurire valeam⁹ q̄ saltez ad cōpassionē moueamur Aduertendū q̄. xij. causas possum⁹ assignare ex q̄b⁹ dolor ꝗginis magnus fuisse compīt. vt sic ipa gl'iosissima virgo corona. xij. stellar̄ gl'iatur ita ei⁹ dolor ⁊ martyriū. xij. magnalij⁹ pluceat ad eiusdē virginis gl'iam sempiternam Et diuidunt iste cause. xij. in tres q̄ternarios: vt patebit intuenti.

Primus quaternarius.
Primus martyrij nouitas.
Scōs sufferendi diuturnitas.
Tercius passi ꝓpinquitas.
Quartus ablati sublimitas.

Secundus quaternarius.
Primus totalis affectio.
Scōs diuinalis repletio.
Tercius singularis p̄electio.
Quartus doloris reuerberatio.

Tercius quaternarius.
Primus dilecti p̄sentia.
Scōs adiutorij carentia.
Tercius iuuandi impotētia.
Quartus facti ignominia.

Pro ꝓmo itaq̄z q̄ternario dixi q̄ ꝓma causa magnitudīs doloris btē ꝗginis est martyrij nouitas. nā de⁹ q̄ cōd opabat in ꝗgine nouum erat. iuxta illud Hiere. xxxj. Nouū faciet dñs sup terrā. femia circūdabit vir. Et iō voluit de⁹ vt sicut ei⁹ mater dilectissima erat virgo ꝗginū nouo ⁊ inaudito mō cōcipiendi: ita esset martyr martyr̄ oēs exceden do sctōs nouo genere martyrij. Nonū aūt genus martyrij fuit virgo passa. Primo qz alij martyres passi sunt in corpe: ipa ꝗo i ania ⁊ corde Lu. ij. Tuā aiam ptrās. ⁊c. i. p fecte trāsibit Scōo qz alij martyres sic patiebāt vt dolor carnis excederet dolorē mētis. imo in mēte nō habuerūt dolorē sz ꝗsolatōe interiori refrigerabant. iuxta illud ps Prouidebā dñm in ꝗspectu meo ⁊c. ꝓter hoc letatū est cor meū. In bīdicta aūt ꝗgine dolor cōpassionis excedebat oēm dolorē carnis. Vnde Bernā. Lōge eā plus q̄z martyrē p̄dicam⁹ nō imerito. in q̄ sensum carnis excessit cōpassiōis affect⁹ cū ei⁹ aiam ptrās. passionis gla. Tercio qz alij martyres vulnerabant et torq̄bant in ꝓpria carne tm. btā virgo aūt cruciabat ⁊ vulnerabat ac torq̄bat in plibus. qz Primo in carne filij sui ab ea

sumpta quã videbat lacerari: vulnerari: ⁊ p singula mẽbra passiõe repleri Esa. j. A planta pedis vsq̃ ad verticẽ nõ erat ĩ eo sanitas Scõo q̃z in aĩa ꝓpria ⁊ corde. Gladi⁹ siq̃ dẽ passiõis q̃ ꝑtrãsiuit mẽbra xpi ꝑtransiuit p cõpassionẽ aĩam ꝟginis. Tercio q̃z torq̃bat etiã in carne ꝓpria dũ ex aĩa vis doloris redũdabat in corp⁹, qm̃ ꝓm Aristo. ij. de aĩa. Aĩa nullã bz opationẽ quã nõ cõicet corpi. Vñ Aug. dicit. Illa q̃ppe pia mr̃ immani dolore eiulãs pectora delicata ꝓtũdẽs ita ipa viscera ceteraq̃ fatigauerat membra vt iã deficiẽs ad xpi sun⁹ vix potuerit puenire. Vñ etiã scrãz muliez manib⁹ sustentata fuit, ⁊ ad sepulchz xpi venire neq̃uit cũ ipis scz in die dñice resurrectõis ⁊c. Pie nãq̃z credo q̃ ipa p̃ dolore mortua fuisset ⁊ cor eius scissum si spũsctĩ virt⁹ eã nõ ꝓseruasset miro mõ. ⁊ sic patz intẽsitas doloris. Scõa cã sufferẽdi diuturnitas. Credit enĩ q̃ ipsa toto tpe vite sue passa ⁊ cõpassa fuerit cũ sciret legez ⁊ ꝓphas in q̃b⁹ oĩa mysteria ad xpi incarnationẽ ⁊ passionẽ ꝓtinebant, p̃cipue aũt passa ẽ a tpe illo q̃ Symeonẽ ꝓphetãtez audiuit. Tuã ipi⁹ inq̃t aĩam ꝑtrãs. gla. Oia q̃ppe p̃nũciata a sctis credidit certissime implenda. Propterea ⁊ Ambro. exponẽs verbũ p̃dictũ dicit sic. Gladi⁹ iste ẽ gladi⁹ diuĩ verbi. De q̃ apl's Ad ebreo. iiij. Viu⁹ inq̃t est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oĩ gladio ancipite. Istũ gladiũ cor ⁊ aĩa ꝟginis ꝓfũde imersum habuit, q̃z dei mysteria ceteris ꝓfundius penetrauit. ⁊ ꝟba dei de xpi passione ac ceteris opib⁹ sp in corde medullitus portauit Lu. ij. Maria ꝓseruabat oĩa ꝟba hec ꝓfe. in cor. O q̃nto desiderio gl'iosa virgo dei filiũ nascituz ⁊ passuz in diuĩs legebas libris: fide intuebaris: lachrymãtib⁹ deflebas oculis: cõpatiebar⁷ medullis cordis ⁊ ex amore intimo osculabar⁷ labijs ꝟginis, vt dicere possis illud p̃s. Defecit in salutare tuũ aĩa mea. Defecerunt oculi mei, s. p̃ lachrymis. ⁊ illud Lañ. Filie hierl'im. nũ. dile, q̃z amo. langueo, languor q̃si long⁹ amor.

Tercia cã passi, ꝓpinq̃tas. nã q̃nto q̃s est ꝓpinquior ⁊ ꝓiũctior alicui tãto magis dolet de ipi⁹ pena. sz Maria sup oẽs erat xpo ꝓiũcta, ꝓpinq̃tate triplici. Primo q̃dez naturali qua mater vnit filio, q̃z caro xpi fuit formata de purissimo sanguine ꝟginis. vt dic̃ Damas. Scõo sacramẽtali q̃ aĩa xpiani desponsat xpo Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Tercio ꝓpinq̃tate spũali q̃ aĩa ꝓiungitur deo. j. Chor. vj. Qui adheret deo vnus spũs fit cũ eo ⁊ h̃ fit p gr̃am ⁊ charitatẽ. Vidẽs g̃ maria filiũ torq̃ri ⁊ carnẽ ei⁹ crudelit̃ laniari ac sanguinẽ p̃ciosuz abũdãter effundi dissecabat in corde: vidẽs eũ in aĩa ꝓtristari ⁊ lachrymari: vulnerabat ei⁹ aĩa. et a lachrymis ꝓtinere se neq̃bat. Denicz vidẽs diuĩtatẽ tractari tã ignomiose lacerabat ei⁹ spũs p̃ dolore cõpassionis. vñ dicere poterat illud Treñ. j. O vos oẽs q̃ trãsitis p viã attẽdite ⁊ videte si est dolor sil'is sicut dolor me⁹. Quarta cã ablati sublimitas. Quanto nãq̃z ab aliq̃ auferr̃ magz carũ ⁊ amatum bonũ tãto maiorẽ ille bz dolorẽ de ablatiõe sz qm̃ auferebat a ꝟgine ihu vita quã sũme amabat ⁊ plusq̃z se charã habebat. vñ ipaz amittẽdo reputabat omne bonũ: omne solatium: oẽm denicz thesauz se amissuz. Et reuera q̃ amittit ihm oĩa bona amittit, vt dic̃ autor li. de interna ꝓuersatiõe. Sine inq̃t iesu nil habes boni. cũ iesu diues es ⁊ oĩa habes ipz amittẽs oĩa amisisti ⁊c. Cũ igit̃ nũq̃z alicui matri potuit eẽ talis fili⁹: nũq̃z tãta charitas ad filiũ. Ipa nẽpe ꝟgo maria sciebat q̃ lis sup oẽs esset su⁹ fili⁹, q̃z deus ⁊ hõ ⁊ q̃ de spũsctõ ꝓcept⁹ vita innocẽtissim⁹: ꝟbo dulcissim⁹: aspectu iocũdo suauissim⁹: vtpote ĩ quẽ angeli desiderãt ꝓspicere. j. Pet. j. Et iõ q̃nto nouit clari⁹ dilexit teneri⁹ ⁊ vulnerata est ꝓfundi⁹. Hũc dolorẽ Bernũ. tractatu de cõpassiõe ꝟginis. ⁊ Anſ. ꝓsequunt̃ dicẽtes in ꝓsona marie. Aspiciebã dñm ⁊ filiũ meũ in cruce pendẽtẽ ⁊ morte turpissima moriẽtẽ: ⁊ tãto dolore vexabar ĩ mẽte q̃ nõ possuz explicare sermone: manabat sanguis ligno manib⁹ pedibusq̃z ꝓfixis: de vultu ei⁹ effluxerat pulchritudo oĩs q̃ tñ erat speciosus p̃ hoĩm filijs. q̃z iniquoz erat fedatus sputis. Iste erat dolor mihi maxim⁹ q̃z videbã me deseri ab ipo quẽ virgo ꝓceperã ⁊ genuerã nec superat ali⁹, q̃z mihi erat vnic⁹: videbaz mori quẽ dilexit aĩa mea, ⁊ tota liquefiebã p̃ doloris angustia: dabã gemit⁹ et suspiria: flebã dicẽdo ⁊ plorabam p ꝟba talia. O fili chare, o benigne nate, o amor vnice fili dulcissime: da mori tecũ ⁊ ne derelinquas me. Nil mihi dulci⁹ vere q̃z tecũ mori amplexata cruce. Et nil amarius certe q̃z viuere sine te. Tu mihi pater, tu mihi fili⁹, tu mihi spõ

sus, tu mihi thesaur⁹, tu mihi gaudiũ, tu mihi omne bonũ. Nũc orbor pie: viduor sponso: desolor, ple: oia pdo vno pdito te. Hec ꝛ plaꝛ tlia vbi s, ꝛ ꝟuoti ꝯplatores dicũt ꝛc.

Capitulum. II.

PRo scdo q̃ternario pma et in ordine ad pmissa. Quinta cã magnitudinis doloris btẽ ꝟginis est totalis affectio. In alijs cm̃ natis affect⁹ matern⁹ nõ est totalis sz ptialis. qꝛ est cũ viro pticipat⁹. Exq̃ em̃ ꝯcepti sunt ex viro ꝛ mliere germanitatis dilectio ptitur ad virũ ꝛ mulierẽ, sed quoniã btã virgo sine viro cõcepit xpm, iõ toti⁹ germanitat⁹ dilectio in ipa sola includitur ꝛ terminat, vñ ipa totali dilectione filium suũ dilexit ꝛ p ꝯsequẽs totali dolore tenebat cũ filiũ amisit in passione, alie ꝟo matres sicut ptialis germanitat⁹ dilectiõe diligũt natos: ita vnico tm̃ vel ptiali dolore dolent de eoꝝ amissiõe, ꝛ sic in btã virgine duplo excessit naturalis dolor aliaꝝ matrũ dolores. Proinde Berñ, sup cãti, dicit. Est sagitta electa amor xpi que cor ꝟginis ptrãsijt qꝛ nullã pticulam in pectore ꝟginali vacuã reliq̃t que toto corde dilexit. Hec ille. Secũda vel in ordine sexta causa est grẽ diuialis repletio. Cũ em̃ dolores ihũ in aiam influant nõ nisi p amorẽ ipius p quẽ bõ transformari habet in xpm. Vñ Hugo de arrasponse dicit. Scio ania mea q̃ amor est vita tua ꝛ p eũ in eius quẽ amas similitudinem trãsformar⁹. Hec ille. Sz quia amor dei nõ est nisi p grãm spũsctã: iuxta illud apli Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostr⁹ p spm̃ sctm̃, q̃nto ꝯ quis maiori grã abũdat tãto in xpm maioris amoris grã trãsformatur: ꝛ q̃nto mag⁹ trãsformat tãto ei⁹ dolores quos sensit sentit ꝛ cũ patiẽte cõpatit. Sed qm̃ vt dicit Hiero. in ser. de assumptõe. Ceter⁹ p ptes pstatur grã: marie ꝟo se totã infudit plenitudo grẽ, ꝯ ꝛ p ꝯsequẽs in eam sup oẽs se totam infudit plenitudo doloris xpi. Preterea Eccli. j. Arenã maris ꝛ pluuie gutas q̃s dinumerauit, qꝛ ille solus sz de⁹ marie dolores ꝛ grãm infusam põt ponderare q̃ hec nouit. Hinc ꝛ Treñ. ij. de ea scribitur Magna est velut mare ꝯtritio tua. Tercia cã est singularis pelectio qꝛ bñdicta virgo electa erat a deo singulariter sup oẽs ps. Elegit eam de⁹ et pelegit eam. Et iõ oẽs angelos oẽs patres sctos atq̃ oẽs apl'os martyres ꝛ ꝯfessores ac ꝟgines pcellere debuit dignitate ꝟtuositate gratiositate meritis ꝛ pmijs. Jõ Eccli. xxiij. In plenitudine sctõrũ detẽtio mea. Qd exponẽs Berñ, ait. Bene in plenitudine sctõrũ Marie detẽtio fuit cui nõ defuit fides patriarchaꝝ: spes ꝓphetarũ zelus apl'oꝝ: ꝯstantia martyꝝ: sobrietas cõfessoꝝ: castitas ꝟginũ: fecũditas ꝯiugatorũ insup ꝛ puritas angeloꝝ. Hec ille. Cũ igit debuit esse ꝛ fuit pfecto oim excellentissima incõpabiliter ex dignitate mrna. idcirco debuit incõpabiliter esse xpo doleti ꝯformis i dolore ꝛ cõpassione vt indicibilit maiorem oibus grãm meritũ ꝛ gliam obtineret. Hic Eccli. j. Altitudinẽ celi ꝛ latitudinẽ terre ꝛ p fundũ abyssi q̃s dimẽsus est: qꝛ ille solus. s. de⁹ nouit metire altitudinẽ glie marie: ꝛ latitudinẽ grẽ ac pfunditatẽ doloris. Quarta causa ẽ doloris reuerberatio, qm̃ vniuersi dolores ꝛ tristicie filij sui reuerberabant i ania bñdicte ꝟginis. Videbat nãq̃ filium vnicũ tã diris cruciatib⁹ expositũ totaq̃ mẽte ꝯuersa erat ad ei⁹ singula vulnera ꝛ lesiones. Vñ p singula xpi vulnera ipa vulnerabat in ania. Preterea amorosus ihs sciẽs suã pdilectã matrẽ sic in corde fore vulnerata ꝛ dolentẽ sũme ei cõpatiebat ꝛ cõdolebat sz ꝛ ipa pia mater videẽs filiũ sic de seipa sũme dolẽtẽ ex amore intimo illi⁹ dolori cõpatiebat ꝛ ꝯdolebat. ꝛ sic dolor ei⁹ q̃si duplicatus reuerberabat et ꝯuertebat in se. Vñ cõpletũ est in ea illud ps. Astitit regina a dextris circũ, varieta. s. doloꝝ et angustiaꝝ sui filij. Idcirco Aug. ad xpm loquẽs dicit. Foderis scz o dulc⁹ ihũ diris clauis extra: asperius intra ex cõpassiõe ꝟginis mris: tecum hec oia pticipãris. Hic ꝛ q̃ sup tractatu de ꝟginis cõpassione Berñ, in plona Marie scribẽs dicẽ. Cũ fuissem intuita filiũ meũ pugnis pcuti: alapis cedi: facie conspui: spinis coronari: ꝛ obprobriuz hoim fieri: cõmota sunt oia viscera mea ꝛ defecit spũs me⁹: tenebar velut emortua ꝛ sustẽtabar q̃uscq̃ puẽtũ est ad locũ vbi crucifixerũt cũ añ me ꝛ diris clauis affixum leuauerũt in cruce. Ego videẽs eũ et ipe videẽs me dolebat pl⁹ de me q̃z de se, vñ ꝛ ego tãto dolore vexabar i mẽte q̃ nõ possuz explicare ꝓmõe. Et p⁹ pauca dicit: mater sentiebat filij dolores ꝟgo q̃ pepit gladiũ patiebat doloris, xpi moriẽtis vulnera matris erãt: doloresq̃ mris xpi fuerũt: et

dolores nati mris aiaz gladiauerũt, hec ille

Capitulum. III.

PRo tercio qternario pma z in ordie Mona cã magnitudis doloris btẽ ꝓginis est dilecti pnia. qm vt scribit Joh. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu mater ei⁹. Stabat inquã spõsa amoris: mr salvatoris: z iõ sume dolebat cũ oculis suis vnicũ sic in pnia cruciari cernebat. Pl⁹ nãqz q̃ libet mr cõdolet de pena filij in pnia q̃z in absentia. vñ Bern. i omel. sup euãge. Stabat iuxta crucẽ zc. di. O viscera mrna btissima quãta fuit intra vos cõmotio in illo tpe cũ dissecaret oculis videntib z lacerareť caro illa sacro sctã q̃ intra vos tã dulciter a spiritusctõ est cõpacta. Vere dolor q̃ ab alijs mribz exp̃mit in pnialibz natoꝝ tormẽtis exterioribz signis et clamoribz pene tot⁹ intra te o felix mr ꝓuersus: viscera tua inenarrabilit cõmouit. Hã noueras integrũ corp⁹ filij tui egressuz de vto tuo ꝓginali. z ecce videbas dilaceratũ z ꝓcissuz vulnere sup vuln⁹ man⁹ clauis ꝓfixas cruci: z pedes pforatos ac lat⁹ z sanguinẽ decurrẽtẽ in terrã. Itẽ cõsueueras de ore illo aureo sp celestia z ꝓsolatoria ꝓba audire. Et ecce audis ĩ cruce p̃ angustia clamãtẽ. De⁹ de⁹ me⁹ zc. vultũ aũ radiantẽ diuino radio cernebas: qz expauit exaruit ꝓsput⁹ cruẽtat⁹ zc. Propter ea ipa beata ꝓgo dicere potuit illud Treñ. j. Vide dñe scz de⁹ pz qm tribulor. subuersũ est cor meũ in memetipa: qm amaritudie plena suz. Foris interficit gladi⁹. i. filio illatũ vuln⁹: z domi. i. in corde meo mors silis. mlti eim gemitus mei in cor meũ merens. Secda cã est adiutorij carẽtia: qm videbat q̃ su⁹ fili⁹ nullũ adiutoriũ hẽbat: nec a pre nec ab angelis nec ab hoibz: iõ clamauit in cruce. De⁹ deus me⁹ vt qd dereliq̃sti me. O q̃ntũ dolorẽ cor ꝓginis hẽbat cũ suũ vnigenitũ sic ab oibus derelictũ videbat. vñ dicere potat illõ Job xix. Frres meos lõge fecisti a me z noti mei q̃ si alieni recesserũt a me. Tercia ẽ iuuãdi ĩpotẽtia: leut⁹ nãqz mrna viscera q̃tiunť: cuz in passiõe natoꝝ iuuamia afferre poterť aut p se aut p alios. Sz ꝓgo bñdicta nullũ iuuamẽ potat afferre filio: qm erat valde alte subleuat⁹ in cruce. Vt ei dic magr in histo. Crucis lignũ erat erectũ in altũ. xv. pedũ. z iõ eũ btã ꝓgo manibz tãgere nõ poterat nec caput p̃ doloꝝ magnitudie inclinatũ sustentare: nec lachrymãtes oculos extergere: aut vuln⁹ligare: aut aliqd solatiũ impẽdere ꝓpter qd maxim dolorẽ habuit. De ꝗ dolore loq̃ť Anť. ita di. Quis extimare pt q̃nta tristicia merore z dolore vulnerabať cor mrnuz sup vnici z natural' filij passiõe quẽ tã caste ꝓcepit: tã gaudiose pepit: tã dulciter aluit: vidit cũ ligatũ z soluere nõ potuit: vidit corp⁹ vulneratũ z vuln⁹ligare nõ valuit: vidit sanguinẽ in faciẽ fluere z abstergere neq̃uit: caput inclinatũ z sustẽtare nõ potuit: flentẽ z p̃ tristicia ꝓsolare neq̃uit. audiuit eũ dicere. Sitio z ei aquã mistrare nõ valuit. Hec ille. O ꝓgo dulcissima nõne tuũ sanguinẽ p̃ciosuz cidẽ tuo filio si possibile fuisz obtulisses: nõne morti teip̃am p eo exposuisses: nõne ei famescẽti cibũ p̃passes: nõne vlnis circũfouisses: ꝓe credo z fateor q̃ oia sustinuisses vt ei aliqd iuuamẽ afferre valuisses Quarta cã est facti ignominia: qz eim videbat sũmã ignominiã deo inferri sume dolebat: qm dcũ sume amabat. Quãtũ putas ꝓgo doluit cũ deum sic hũiliatũ vidit. sume pulchrũ sic deformatũ: sume dulcissimũ sic amaricatũ vt creator oim a miser hoibz: iust⁹ ab iniustis tormẽto latronũ corã notis z charis talia z tãta ludibria ꝓbera z dirã penã patereť zc. O itaqz fidelis ania plora cũ maria sup ei⁹ vnico filio dulcissimo ihu deo tuo p te nõ p se patiẽti. Cõsidera tot et tantas lachrymas: z frange cor tuũ ad plorandũ. Plorauit nanqz xps in cruce: plorauit bñdicta ꝓgo mr eius sub cruce. Denq̃z angeli pacz amare fleueřt Esa. xxxiij. Preterea sol lucũ oñdit obscuratione. petre scisse sũt z monumẽta aperta. Frãgať igiť tãtis exẽplis cor tuũ lapideũ. Audi xpm in cruce tibi dicẽtẽ fm Bern. i hec ꝓba O hõ vide que p te patior ad te clamo p te morior: vide penas q̃bz afficior: vide clauos q̃bz ꝓfodior: vide lachrymas q̃s p te fundo vt dicere possim: qz caligauerũt oculi mei a fletu meo. Et licz tant⁹ sit dolor exteri⁹: eo tñ grauior est interi⁹ dũ te ingratũ video. Hec ille. Cõpatere igiť z plora ne ingrat⁹ videaris. Si membrũ es xpi cõpatere capiti xpo cõfixo: cõpatere ei⁹ matri dolenti.

Articul⁹ terci⁹ q̃ btã maria p gladiũ doloris aureolã martyrij meruit.

Tercũ misteriũ de aureole btitudine. Nã iuxta

pmissa qstio occurrit Utrũ btã maria ꝗgo habeat gl'iosaz aureolã martyrij ĩ celo. Mirũ cũ aureola debeť in celo: nõ volũtati ḋdẽ sz actui vt tenẽt ꝯcorditer doct. sup. iiij. sentẽ. Quõ g btã ꝗgo aureolã hz in q nõ fuit act⁹ martyrij: qz ipa ñ sustinuit p xpo mortẽ illatã p martyriũ. vt dicit Amb. Nec lra int docet nec hystoria mariã gladio vitaz finiuisse. Rñdeť q beata ꝗgo maria meruit habere in celesti patria oim aureolaꝫ pmia vt tenẽt cõiter doct. z pcipue pbat magnus Alb. sup missus ẽ. ca. cxix. Uñ ponit p cõclusione q scz btã virgo maria pfulget in celesti glia martyrij felicissima aureola. z hec ꝯclusio declarať. Mã vt dr in obiectõe. ipi⁹ ꝗginis martyriũ qꝫuis nõ fuerit fm actum martyrij p mortẽ illatã corpaliter z materialiter ꝯsũmatũ. tũ qz habuit ꝗgo sũmũ dolorẽ in ania. Et sic excessiuũ martyriũ z ei⁹ aureolã felicissimã p martyrio oim aliozꝫ martyrum pponderantẽ habere dinoscit. pecipue saltẽ triplici rõne.

Primo qz ei⁹ martyriũ ẽ mltiplici⁹.
Secõo qz nobilius vel dignius.
Tercio quia gloriosius.

Primo qz btẽ ꝗginis martyriũ fuit mltiplicius. Mã alij martyres passi sũt simplicius martyriũ. ipa aũt btã mr dei passa est ḋntuplex vicz martyriũ dolozis: cõpassiõis: diuĩ sermõis: volũtatis: z memoratõis. Prio dixi martyriũ dolozis. de q Lu. ij. Tuã ipi⁹ aiam ptrãs. gla. vñ Dam. d. Ipa btã ꝗgo dolozes qꝫ effugit pariẽs z mozẽs hos in xpi passiõe sustinuit a mrnali cõpassiõe viscerũ laceratio nẽ tolerãs. z quẽ deũ coguit p natiuitatẽ: hũc vt maleficũ interfectũ vidẽs gladio ceu cogitationib laceraběť. Hec ille.

Secõo passa ẽ martyriũ cõpassiõis ĩ mltis tribulatõib z vulneribz xpi q fuit martyr martyꝫ z vltra hec: qz vuln⁹ lateris ꝗgo sola suscepit in corde dolozoso. Mã aia xpi iã tũc decesserat a corpe. sz aia marie erat in corpe filij p amorẽ plusqꝫ ĩ corpe. prio quia aia pl⁹ ẽ ibi vbi amat qꝫ vbi aniat. sz Hug. g zc. Uñ Bern. in fmõe de annũciatõe dicit. Uere tuã o btã mr aiam gladi⁹ ptrãsiuit qñ crudelis lãcea filio iã mortuo lat⁹ aperuit: ipius nimiꝫ ania iã ibi nõ erat sz tua plane auelli neqbat vt pl⁹qꝫ martyrẽ te nõ imerito pdicem⁹: in q sensuz corporee passiõis excessit affect⁹ cõpassionis. Hec ille. Tercio martyriũ diuĩ fmõis qõ fecit gladi⁹ illi⁹ sermonis xpi dicẽtis in cruce. Mulier ecce filius tu⁹ Bern. vbi s. An nõ plus qꝫ gladius fuit sermo ille. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. fuit reuera ptrãsiẽs aiam z ptingẽs vsqꝫ ad diuisionẽ spũs zc. Quarto martyriũ volũtatis q iuxta crucẽ stans pata fuit ꝗgo p xpo z p salute hoim martyriũ pati. vt dicit Amb. sup Luc. z etiã Anſ. Quinto passa ẽ martyrium memoratõis. z h nõ tã momẽtanee vel breuis xpis: sz diuturne passiõis: tũ qz a puericia ihu sp expectauit in se ipleri. pbetiam Symeõis de gladio dolozis: tũ qz p⁹ passionẽ xpi sp in mẽoria habuit z ex h sp p alijs vulnerabať p dolore ex amoris xpi desiderio. Secõo martyriũ btẽ ꝗginis fuit nobilius p alijs martyrijs iõ qꝫ aureola dignissimũ: qz passa ẽ in aia q mlto nobilioz ẽ corpore. vñ mlto nobili⁹ fuit ꝗgini pati in ania p xpi amore martyriũ. Proide Hiero. in sermone de assũp. di. Alij scti p xpo passi sunt in carne: btã ꝗgo ĩ ea pte sui passa ẽ q ipassibilis z ĩmortalis bz: h est in aia. Idcirco vt vez fatear pl⁹ qꝫ martyr fuit: qz atroci⁹ passa est dũ passiõis xpi gladiũ in aia sustinuit. Hec ille. Tercio martyriũ ꝗginis fuit gloriosius: qõ sic ostẽdit fm Alber. quia aureola martyrib debeť p eo q aiam dederũt: sz h fecit maria gliosi⁹ p ceteris. Primo qz dedit p salute mũdi pdilectissimã aiam. i. vitã filij sui quã incopabilit pdilexit qꝫ Petr⁹ vl alj martyr. prio aiam suã. Secõo qz dedit pciosissimã aiam scz xpi q datio fuit pciũ totius mũdi. Tercio qz alij dederunt corp⁹ z aiam. Btã ꝗgo aũt dedit ad crucẽ corp⁹ et aiam z dinitatẽ. g ptz q ipproportionabiliter gliosius accepit in pmio aureole. O igit gloriosissima ora p nobis xpm Amen.

Pars tercia libri tercij de pcellenti acerbitate dolozis marie.

Vaz ipsius animã ptransibit gladi⁹ Luc. ij. Hec ꝗba dixit Symeon ad mariã p pte purificatõis: ḋb oñdit. pbetice z insinuat sũmũ amorẽ z dolorẽ marie. Amorẽ in eo q di. Tuã ipi⁹ aiam Bozra exponit sic. i. tuã aniam q est ipsi⁹ xpi filij tui p amoris vinculũ. Diligebat enĩ xps ꝗginem matrẽ sicut aiam suã. Vel sic. Tuã ipsi⁹ scz xpi aiaz q ḋdẽ ẽ tua p amorẽ intimũ. Dilige

bat eam ꝑgo mater aiam xpi sicut suã. imo ĩ-
proportionabilr plusq̃ suã. Hec Gozra.
Itẽ insinuat ꝓpheta Symeõ btẽ ꝑgis do-
lorẽ acerbissimũ in xpi passiõe cũ subdit: p-
trãsibit gladi⁹, in q̃ notat q̃ dolor marie nõ
fuit pticlar, sed vlis, qz nulla pticla sine do
lore fuit, sed totã aiam repleuit. Vñ Hiero,
sermõe de assum. dicẽ. Cõstat: qz maria tãtũ
doluit vt totã aniam ptrãsiret ac possideret
vis dolozis. Itẽ notat etiã q̃ dolor marie
nõ fuit supficialr sed vsq̃ ad cozdis ĩtima p-
trãsiuit z oia ossa ei⁹ penetrauit: qm̃ mortez
filij fecerat suã. vt ait Hiero, vbi s̃. De hac
ergo dolozositate marie p̃ter prescripta: tria
misteria notabimus.

Primũ misteriũ dicit excellẽtie.
Secũdũ dicit excrescẽtie
Terciũ dicit efficientie.

Articulus primus q̃ dolor qui ptransiuit
cor beate Marie in filij sui passione supa-
uit omniũ martiz dolores in acerbitate.

Circa primũ mi
steriũ, s. excellẽtie q̃rit Utrũ gla-
di⁹ dolozis quez sustinuit b. ꝑgo
in xpi passiõe fuerit excellẽtior in acerbitate
martiz oim corpali dolore z passiõe. Ad
qd̃ ptin⁹ rndet q̃ sic ꝓm Nico. de Lyra. iij.
sup sniias circa di. xvj. Et declarat h̃ p plu-
res rõnes q̃ accipiunt seriatim ex ꝑbis pre
missi themat. Prima rõ accipit ex h̃ q̃ dr
Tuã. z est tal: qz btã ꝑgo nõ fuit passa alid
marturiũ q̃ ĩ dolore cõpassiõis sup xpo pa-
tiente. Si g̃ tũc nõ doluit plusq̃ aliq̃s mar
tir, g̃ suũ martiriũ in celo hr̃et mĩn⁹ p̃miũ et
gl'iam minorẽ, qd̃ essz ꝗ sniam Dam̃. dicẽt,
q̃ hec ꝑgo a nullo illustriũ vincit. sic q̃z illi
martires p̃cellerẽt in gloria dei matrẽ qd̃ est
absurduz. Secũda rõ accipit ex eo q̃ dr
ipsius. talis: qz gladi⁹ dolozis passionis xpi
fuit acerbissim⁹ sup oẽs martiz dolores. iu
xta illd̃ Treñ. j. O vos oẽs q̃ trãsit p viaz:
attẽ. z vi, si ẽ do. silis sit dolor me⁹. Sz qm̃
aiam b. marie ipse idẽ gladi⁹ passiõis xpi p
trãsiuit. ergo acerbior fuit p̃ alijs martiriby.
Hinc Berñ. ĩ ser. de passiõe q̃ icipit Si lin
guis hoim. dicit sic Qd̃ in carne xpi agebãt
claui z lãcea: hoc in ꝑgis mẽte passio natu-
ralis affectiõis z mrna angustia. Tercia
rõ accipit ex eo q̃ dr: aiam. qz maior ẽ afflic-
tio q̃ penetrat aiam scindẽdo q̃ que carnẽ
Sed in alijs martiriby gladius dolozis pe
netrauit carnẽ. in ꝑgine aũt aiam. igit zc.
Hinc hiero. Maria inqt: qz mẽte passa est
plusq̃ martir fuit. Quarta rõ accipit ex
eo q̃ dr: ptrãsibit, qz tãto magis ptrãsit aiaz
dolor in amittẽdo aliq̃d: q̃nto magz diligebat
illud. Sed b. ꝑgo summe dilexit xpm z
ei⁹ vitam: ĩproportionabilr q̃z magz q̃ alij
martires dilexerint ꝓpriã vitã. imo martires
ipsi nõ diligebãt sed oderãt ꝓpriã vitã ꝓpter
xpm. iuxta illd̃ Joh. xij. Qui pdiderit aiam
suã ꝓpter me ĩueniet eã. z q̃ odit aiam suam
in hoc mũdo: in vitã eternã custodit eã. er-
go btã Maria plus doluit amittẽdo vitaz
xpi q̃ martires amittẽdo ꝓpriã vitam zc.
Quinta rõ accipit ex eo q̃ dr: gladi⁹, qz gla-
dius dolozis summi ꝗsurgit ex gladio amo
ris sũmi in ipsa b. ꝑgie maria. Et hec rõ de
clarat lucidi⁹ ꝓm Alb. sup missus ẽ. ca. cxvj.
sentẽtialiter. Qm̃ omis dolor ex amore. Qd̃
em̃ cũ amore possidet: cum dolore amittit. z
ideo vbi sũm⁹ et ĩproportionabil' amor: ibi
sũm⁹ z ĩmproportionabilis dolor de amati
amissiõe. Sed qz dolor martiz in sua pas-
siõe causabat ex naturali amore corpis. do
lor aũt virgis marie ĩ xpi passiõe cãbatur a
gra simlr z a natura. magz tñ a gra z ab amo
re gratuito Sed qz gra ĩproportionabilr p
fectior z fortior est q̃ natura. vñ ĩproportio
nabilr maior est amor gratuit⁹ q̃ amor na-
turalis. Propterea sancti: Laurẽti⁹ z Vin-
centi⁹ ac alij mlti legunt iocũ dasse: etiam in
tormẽtis acerbissimis: vbi naturalis dolor
maxie vigere deberet. Letabant aũt ex fer-
uentia amoris gratuiti. Sequit ergo q̃ sic
gra ĩproportionabilr fortl⁹ mouet q̃ natu-
ra: ita dolor causat⁹ a gra maior est ĩproporr
tionabilr q̃ dolor causat⁹ a natura. Et p cõ
seqns dolor btẽ marie q̃ causabat a natura
z gra incõpabilr maior erat dolore aliorum
martiz. Exq̃ em̃ mẽs marie fuit plena cha-
ritate et gra p̃ alijs ĩmproportionabilr. er-
go nullũ habuit retinaculũ q̃n toto impetu
in efficacia habit⁹ ad cõpassionẽ z tristiciã
sup xpo passo materna affectõe ferret. Hic
Berñ. sup missus ẽ. di. Lõge eã plusq̃ mar
tyrẽ cẽsem⁹: in qua passiõis. s. corpal' sensuz
supat cõpassiõis affect⁹ Hec ille. Sed di.
In btã virgie nulla erat lesio in carne: sz tm̃
in mẽte. In martiriby aũt erat dolor ĩ carne
z simul etiam in mẽte: cum aia cõicet passio

nibus corpis ꝓpter cõiunctõem, ergo martires duplici ⁊ p ꝓñs ampliori dolore dolebant q̃ maria. Rñdet fm Nico. de Ly. vbi s. q̃ in martyribꝫ qua erat vis doloris in mẽte: sed tota ꝓsistebat q̃si in carne: vñ et ꝓsolatõem maxiaz pcipiebãt ĩ mẽte ex passione p xpo suscepta. sed in btã ꝗgie erat ecõuerso, q̃ in ipa fuit dolor acerbissim⁹. Nec valet obiectio si dicas q̃ etiã in btã ꝗgie fuit gaudiũ admixtuz dolori: qz gaudebat de hũani generis redẽptõe eoq̃ volũtas ꝗgis ad vtrãq̃z faciẽ ferri in totũ actũ total'r sinebat. vt sil'sũme gauderet in rõne de redemptõe hũani generis, ac sũme doleret ex affectu materno in xpi pemptõe corpali. Denicq̃z ñ valet si obꝗcas q̃ dolor passiõis corporalis magz est extermiatiu⁹ vite corpalis q̃z dolor cõpassiõis q̃ est in aia tm̃modo, eo q̃ aliqñ tãt⁹ est dolor in aia qñ vicz hõ totaliter pturbat⁹ est q̃ absorbet oẽm dolorem corpalẽ, imo qñq̃z hõ ex dolore aie inꝗcit sibꝗpsi man⁹ ⁊ nõ curat dolores sibꝗpsi iferre corpales ⁊ mortẽ. vñ patet q̃ fortior dolor mẽtis btẽ marie fuerit oĩ dolore corpali martiz pdictz ex rõibꝫ. O igit pctõr ꝓsidera q̃ntũ patit p te xps deus, ⁊ q̃ntũ cõpatit pia mr̃ eius. O vere ferreũ pect⁹ ⁊ adamãtinũ cor hoĩs peccatoris q̃ nõ cõdolet ⁊ nõ cõmouet ad lamẽta: cũ sup tot ⁊ tãtis doloribꝫ etiã petre scisse sunt: monumẽtaq̃z aperta sol etiã tenebratus luxit ⁊ terra mota planctum ostendit ⁊c.

Articulus secũdus q̃liter doloris gladi⁹ excrescebat in acerbitate lesiõis ex duodeci considerationibus in corde Marie.

Secũdum misteriũ dr excrescentie, hoc est q̃lr excrescebat dolor maxim⁹ in beate marie aia ex sui filij passione. Ubi nota q̃ exq̃ btã ꝗgo nouerat omẽs scꝑturas sacras ⁊ spũsctõ reuelãte sciebat ac etiã naturali rõne intelligebat atq̃z depꝑhẽdere potat ĩmẽsitatẽ doloris in filio patiẽte. Idcirco sũme gladi⁹ afflictõis ei⁹ aiam vulnerando p trãsibat: sicut ꝓphetauerat symeõ di. Tuam ipsi⁹ aiam ⁊c. Distinguere aũt possum⁹, xij. ꝓsideratões q̃ versabanť in corõ btẽ marie ex q̃bꝫ excrescebat dolor maxim⁹ in ipsa, et iste consideratões excrescẽtie doloris tanq̃z xij. stelle in corona beate ꝗgis marie ponũtur, qz p bas ipsa btã virgo meruit gloriam et coronã duodecim stellaz. iuxta illõ Apocal'. xij. Mulier amicta sole ⁊ in capite eius corona, xij. stel. Et possunt diuidi p faciliori captu in tres q̃ternarios, vt sequit.

Prima ꝓsideratio icõprehẽsibilis doloris
Secunda generalis afflictiõis.
Tercia nobilis cõplexionis.
Quarta crudelis attractatiõis.
Quinta cordialis reuerberatõis.
Sexta totalis desolationis.
Septima localis despectionis.
Octaua socialis vilipẽsionis
Nona vitupabilis mortũ dãnatõnis.
Decima ꝓfusibilis diffamationis.
Undecia ingratitudialis iniuriatõis.
Duodecima min⁹ vtilis fructificationis.

Capitulũ primũ de cõsideratõe incõprehẽsibilis doloris dñi Jesu christi.

Prima cõsideratio incõprehẽsibil' doloris xpi ex q̃ excrescebat dolor sũm⁹ in ꝗgie bndicta declarat. qz teste saluatore: venit fili⁹ hoĩs saluare qd̃ perat. Lu. xix. Et qz totũ perat q̃ totũ saluare debuerat q̃ntũ. s. in eo. i. xpo fuerat. Nec aũt b. ꝗgo nouerat, et ex h̃ ꝓsiderabat sic etiã oĩs fidel' aia ꝓsidera re et pẽsare debet qz xps p toto genere hũano pdito exoluere ꝑbebat pcipue ista q̃tuor

Primo oẽs humanas miserias
Secũdo oẽs hũanas offensas.
Tercio eternas damnatoz penas.
Quarto amissas celestes delicias.

Primo inquã oẽs hũanas miserias debuit soluere xps. qz ipse debuit esse emẽdator pfectissim⁹ oĩs mali qd̃ fuerat iflictũ hũano generi, ꝓpter pctm̃. ꝓpter qd̃ incurrerat infirmitates labores angustias mortẽ et oẽs miserias q̃s patimur in hoc mũdo. q̃ xps tam maxime debuit dolere q̃ q̃tuz ex se fuit hec oĩa soluere, p toto genere hũano. licz ñ oẽs hoĩes ꝓpter suã maliciã sint ꝓsecuti efficaciam saluatõis. Et fm statũ vie hec nob relicta sunt oĩbꝫ vt patiamur ad meritũ ⁊ pmium augẽdũ. Propterea Esa. lv. Vere languores nostros. i. ifirmitates ⁊ miserias ipse tulit ⁊ do. no. ipse por. Dilata q̃ hõ sinuz mẽtis tue ⁊ ꝓsidera q̃t infirmitates: q̃t miserias labores ⁊ angustias: q̃t quoq̃z genera mortis patit hõ. ⁊ sic noueris q̃ntuz debuit

dolere christus vt hec omnia exoluat. Hec oia pēsauit Maria: ⁊ iō dicit illud Treñ.j. Multi gemit⁹ mei ⁊ cor meū merēs. Secūdo oēs hūanas offensas xp̄s debuit exoluere. q̄a hec fuit cā passiōis vt satisfaciat p pctis totius generis hūani nō solū origīalibus: sed etiā actualib⁹ venialib⁹ et mortalibus. nō solu⁹ p electis: sed etiā p reprobis. Unde Esa.liij. Oēs nos erraui⁹ vnusq̄sq̄ ī viā suā declinauit. s. p pctā varia. ⁊ dñs posuit. s. ad soluēdū in penis: in eo. s. xp̄o iniq̄tates oīm nostrū. Igit cōsidera hō q̄t fuerit pctā hoīm a p̄ncipio mōi. q̄t sunt ⁊ q̄t erūt. Quis nouit hec p̄ter deum. ⁊ sic pēsa q̄ntu⁹ debuit xp̄s dolere vt hec oīa exoluant ad plenitudinē in ipsi⁹ pena. Sicut enī cū aliquod mēbrū dolet: caput ꝯdolet. ita xp̄s caput ecclesie assumpsit oīa lamētāda ⁊ deplorāda nr̄a ad pfecte soluēdū ⁊ satisfaciēdū et nō ad cōmittēdū. Unde ⁊.j. Pet.ij. Pctā nr̄a ipse ptulit in corpe suo. i. penas peccato⁹.

Hec pēsabat Maria ⁊ ideo dicere poterat illud Treñ.j. Foris interficit gladius. s. culpa⁹ mortaliū mēbra dñi p̄cidētis ⁊ domi. i. in corde interi⁹ mors sillis. s. dolorīs.

Tercio eternas dānato⁹ penas xp̄s debebat exoluere q: ipe venerat vt saluator oīm debito⁹ nostrorū ⁊ liberator ab oīb⁹ penis pctō⁹ q̄ sunt erūt ⁊ fiunt. De⁹ aūt sicut oīm re⁹ ita ⁊ culpa⁹ ac pena⁹ oīm p eis debitarū habet noticiā: ⁊ nil impunitū sua iusticia dimittit p̄m August. ⁊ Ansel. li. Cur de⁹ hō Cum ergo cuilibet pctō mortali debeat pena infernalis eterna: oportebat q̄ xp̄s q̄ est infinitus in sua diuinitate sic patiēdo in assumpta hūanitate satisfaceret p oīb⁹: ⁊ tātū doleret q̄ penas diuīe iusticie correspōdentes exoluere. ⁊ sic nil maneret īpunitū a diuina iusticia ⁊ nil remaneret īsolutū a diuīa misēdia. ac p hoc vtraq̄ honoraret in summa excellentia. ⁊ sic pena xp̄i erat q̄si infernalis. iuxta illud p̄s. in p̄sona eius. Repleta est malis. s. pene aīa mea. s. sensitiua: ⁊ vita mea iferno appropinq̄uit. s. p̄ter sil'es penas. Hec pēsabat Maria: ⁊ iō dicit illud p̄s. Dolores inferni circūdederūt me gemitus mortis. Quarto amissas celestes delicias eternas debuit soluere xp̄s: et iō p̄ter nostrū exulatū a glia tātū debuit dolere q̄ntum omnes ⁊ singuli hoīm recta ratiōe debuissent dolere cognoscēdo veraciter quātum erat illud amissum bonum celestis glorie ⁊ quātū duratu⁹ erat. p̄terea Treñ.iij. dñs iesus ait per os Hiere. In tenebrosis id est in mestīcia tenebrosi exulat⁹ a lumine glie collocauit me quasi mortuos sempiternos. Collocauit inquā. s. de⁹ pr̄ xp̄m nō q̄dē excludēdo ipm a bītudīs cōprehēsione q: xp̄s ab instāti ꝯceptiōis sue sp̄ fuit comp̄hēsor ⁊ viator. vt testat Aug⁹. Sed collocauit inquit sc̄z ad satisfaciendū p mortuis sempiternis. i. pctōrib⁹. Hec oia pēsante b. Maria di. illud Treñ.j. Uide dñe q: amaritudine plena sū: subuersu⁹ ē cor meū ī memetipsa. Hec p̄scpta p̄m sniaz sctī Bernardini de senis ⁊ ꝯcor. Anthoni. florē. ī sū. suā pte. iij. O igit īcōphēsibil' dolor xp̄i p̄t nos o iextīabil' amor q̄ hec p nob effeē. Ca. II.

Secunda consideratio siue stella dr general' afflictōis. Nā p̄m Alex. de bal'. iij. pte summe. q. xviij. cōcordat Bonauē. sup. iij. di. xvj. dñs iesus acerbissimā passionem sustinuit in carne tenerrima tū p̄t generalitatē: q̄a ī oīb⁹ mēbris ⁊ sensibus patiebat: ⁊ a plāta pedis vsq̄ ad ꝟticē nō erat ī eo sanitas Esa. j. tū p̄ter ꝯtinuitatē dolo⁹ oīm: q̄a ei⁹ suspēdiū cōtinuabat in doloribⁿ īmitigabil'r ex corpis suspēsi pōdere iter clauos. tū p̄ter sensus vigorositatem q: ī mānib⁹ ⁊ pedib⁹ viget p̄cipue sēsus: et iō magⁿ afflīgit ibi lesio p̄ter neruos ⁊ musculos sensuales ibidē ꝯcurrētes. Preterea expiētia docz. q: frig⁹ magⁿ affligit ītricatu⁹ ī manib⁹ ⁊ pedib⁹ q̄ī ī reliq̄s mēbris. Hec itaq̄ ꝯsiderās b. ꝟgo maria pēsabat cordō vt ait Bernū. Et videbat caput ei⁹ angelicū ī q̄ erāt oēs thesauri sapie ōi: dēsitate spinaru⁹ mltipl'r pforatū: oc'los antea lucidiores caligātes p̄ fletu: faciē pulcerrimā alapis ⁊ sputis iudeorū fedatā: aures audiētes cāt⁹ angelicos vitupij⁹ ⁊ blaphemij⁹ repletas: nares fetorib⁹ sputo⁹ ⁊ cadauer loci caluarie īfectas: rubicūda ei⁹ labia palida facta: crines ⁊ barbas dilaniatas: collū vicul' attritū: mā⁹ ⁊ pedes pforatos ⁊ oīa mēbra distēta tā violēter vt dinūerari possint oīa ossa: teste p̄s. q̄d plura: sola remāserat ligua ⁊ cor. sz ⁊ illa ne remanerēt absq̄ pena felle ⁊ aceto potat ligua ac cor'apit lācea: p bis flēs maria di. illd Treñ.ij. Oculus meus afflictus est nec tacuit eoq̄ ñ eēt req̄es donec respiceret ō celo dñs. s. resuscitādo xp̄m. Cap. III

Tercia ꝓsideratio nobilis cõplexionis scz christi: qz nouerat ꝗgo xpm fore cõplexionis tenerrime z nobilissime ĩproportionabiliterq; speciosum forma p̃ filijs hoim vtpote de spũsctõ cõceptũ miraculũ p̃maximũ. Ea ꝗo que fiunt a deo miraculose ĩmproportionabiliter sũt meliora z nobilioza his q̃ fiunt naturalr. vt testat Crisf. etiã de vino facto optimo ex aq̃ in nuptijs miraculose exẽplũ ponẽdo. Quoniam aũt notũ est q̃ q̃nto q̃s est cõplexiõis nobilioris ac tenerioris tãto magis sentit vim lesionis. Vñ cõsiderabat btã virgo xpi lesiones in carne eius tenerrima fore acutissimas sup̃ oim alioꝝ hoim afflictorũ lesiões z dolores ĩproportionabilr. Adeo q̃ solus ipse clau⁹ trãsfigẽs maiorẽ ingerebat xpo lesionẽ q̃z ignis Laurẽtio: aut excoriatio bartholomeo. z sic de alijs martiribꝫ. Vñ dolor xpi supauit oim alioꝝ dolores tam q̃ ad eq̃alẽtiã q̃z q̃ ad acerbitatẽ fm Alex. z Bonauẽ. vbi s̃. Nec g̃ ꝓsiderãdo Maria dicere poterat simul q̃z z dñs iesus illud Threno. iij. O vos oẽs q̃ trãsit⁹ p viã attẽdite z videte si est dolor sillis sicut dolor meus.

Quarta cõsideratio crudelis attractõis. qz cõsiderabat et videbat suũ filiuz tã crudelr tãq; dire tractari a iudeis sine oi miseratiõe trudendo trabẽdo ligãdo p̃cutiẽdo flagellãdo colaphisando alapisando: crines z barbas dilacerãdo ꝓspuẽdo vulnerãdo: z ipsi q̃dez xpo tã specioso iuueni tã suaui tã nobili taz patiẽtissimo vero deo et homi ĩnũerabiles violẽtias inferẽdo z obprobria inenarrabilia varios q̃z cruciat⁹ in tollẽdo aiam eius ingerẽdo. Propterea p̃ ps. ait. Vim faciebant q̃ q̃rebãt aiam meã. i. vitã tollere. Animiq; vim faciebãt qz magnũ cruciatũ. Naz vt scribit. iij. q. j. Nulli dubiũ: magnũ cruciatũ sustinet q̃ vim sustinet. Notãter di. q̃ q̃rebãt aiam meã. qz iudei tam crudelr q̃sierunt aiam. i. vitã xpi: q̃ in oibꝫ illis locis in q̃bꝫ extimatũ fuit ꝓsistere naturalr vitã hominis fecerũt maximã vim q̃rẽtes eã. Animiq; cũ alicq̃ phi dicãt p̃ncipalẽ sedẽ aie esse in capite: vt seq̃ces platonis. alij in corde vt seq̃ces Aresto. alij ꝗo dicãt in sanguine fm illud Leuit. xvij. Aia ois carnis ĩ sanguĩe ẽ Alij dicũt eẽ in toto corpe z ĩ q̃libet p̃te corporis totã aiam vt dicit Aug⁹. vj. li. de trica. vj. Certe in oibꝫ istꝫ locis fecerũt maxiaz vim iudei q̃rẽtes aiam xpi: qz in capite vim vel violẽtiã fecerũt p spineã coronã: in corde p lãceã: in corpe z sanguĩe p flagellatiõez totl⁹ corpis z pforatõem manuũ ac pedum vñ tot⁹ exiret sanguis. Et sic maximus fuit cruciat⁹ xpi in carne ꝗginea z tenerrima. In cuius maximi doloris signuz extitit fm Bonauẽ. vbi s̃. q̃ vis cruciat⁹ sui tã cito deiecit ꝗtutẽ nature: cũ tũ nullũ mẽbroꝝ p̃nci paliũ corrupit. Etesm̃ adeo cito mortu⁹ fuit xps suspẽsus ĩ cruce vt etiã mirarek pilatus q̃ videk q̃ dolor xpi fuerit ꝗuissim⁹. quẽ plane cõsiderabat maria. z iõ dolẽs di. illõ ps. Afflicta sũ z hũiliata nimis rugiebã a ge. zc.

Quinta ꝓsideratio cordial. Ca. V

Q reuerberatõis. Nã exq̃ sciebat xps dñs qz sua mr̃ maria tota eẽt doloribꝫ cõpassiõis plena. sũme dolebat de ipsa mr̃e dulcissima ꝓfecta mestiçia. z h̃ q̃ntũ mẽ surare sciebat crescere dolorẽ in ipa ex sũma sui dilectõe z amicicia. In cui⁹ signuz xps p̃rio moritur⁹ q̃si oblit⁹ amarissime sue mortis: cõpassus ẽ potius mestissime sue mr̃is: adeo vt ĩ spũ vltio cõstitut⁹ disponeret quõ hic manere deberet ipsa z solaciũ h r̃e possz a discipl'o cui cõmẽdauit eã. Vñ tũc in spũ dñs iesus sue mr̃i dicere potat illõ p̃s. Veni in altitudinẽ marꝫ. i. amarissime passiõis z tẽpestas demersit me. Tẽpestas inquã doloris reuerberati vel redũdati ex te mr̃e cõdolẽte demersit me ĩ meroribꝫ. Tũc iglꝫ pia mr̃ ꝓgnoscẽs xpm duplicẽ dolorẽ hr̃e. s. p se z sua genitrice: tãto magꝫ affligebak et dicere poterat. Noli fili amãtissime p me eẽ mestus: qz h̃ mihi ẽ angustie. Noli p̃dulcꝫ vnice tu de⁹ me⁹ p me dolere q̃ sũ creatura tua Tu dñs: ego ãcilla tua: te sũme diligo Tãto g̃ sup̃ te affligoz in aio: q̃nto te p me dolere ex amore ꝓsidero. Vñ Bern. ĩ Omelia sup̃ euãge. Stabat iuxta crucẽ iesu: diẽ sic O dolores ĩexplicabiles: o ĩeffabil' reciprocatio scti amoris. fili⁹ patik z int⁹ valde compatik mr̃i. mater ꝗo cõpassa est patiẽti filio. Tãt⁹ nẽpe ĩpet⁹ passiõis dñi Jesu fuit vt q̃ si torrẽs ipm ĩpleret patiẽtẽ z ĩebriaret. qz teste p̃s. De torrẽte. s. passiõis ĩ via bibit xps. z sic xpo ĩpleto ĩ matrẽ ꝓfluerẽt cõpatiẽtem. q̃ sil'r ĩ pleta in filiuz redundarẽt. iuxta illud Eccs. j. Ad locum vñ exeũt flumina reuertunt vt itez fluant. Capitulum. VI.

Sexta ꝯsideratio totalis desolatõis: qꝛ videbat ꝟgo filiũ totaliter desolatũ: ⁊ in tot tormẽtis ac tãtis passionibꝫ nullũ ꝯsolatorẽ habẽtẽ, cũ alij etiã malefactores in hora deductõis ad mortẽ soleant habere aliquẽ ꝯsolatorẽ ⁊c. Idcirco xp̃s dicere poterat illud p̃s. Et sustinui q̃ sil' me cũ ꝯtristaret: ⁊ q̃ me ꝯsolaret nõ inueni: immo nõ ꝯsolabant christũ iudei: ſꝫ illu debãt ⁊ blasphemabãt cũ p̃ncipibꝫ sacerdotũ, nõ gẽtiles, ſꝫ ꝑcutiebãt in faciẽ: flagellabãt ⁊ coronabãt spinis. ⁊ qd̃ nulli latrõi irrogat vt vicꝫ ꝓpriũ patibulũ in dorso portet ad locuꝫ suspẽsionis: h̃ xp̃o fecerũt qꝛ cõpulerũt ip̃m portare crucẽ suã ꝓprio dorso ad locũ crucifixionis. Deniqꝫ xp̃m nõ ꝯsolabant discipuli q̃ oẽs fugerãt. Preterea nõ ꝯsolabat pat' eternꝰ q̃ ꝓ nobis tradidit illũ: ⁊ ꝑmisit crudelia agi in ip̃m q̃ vellẽt iudei. vñ clamauit in cruce. Deꝰ deus meꝰ vt q̃d dereliq̃sti me, ſ. ꝑmittendo agere ꝯ me iudeos ⁊ crucifixores oĩa crudelia q̃ vellẽt ĩ mea afflictõe. Itẽ qd̃ plus ẽ: ip̃a ꝑs intellectiua anĩe xp̃i q̃ fruebatur deo ꝯtinue ꝯsolata nõ est ipsuꝫ. ſꝫ dereliq̃t sensitiuã tãtis doloribꝫ ĩmersaꝫ qd̃ nulli sctõꝝ accidit. Vñ cũ sancti clamauerũt ĩ tribulatõibꝫ ⁊ dñs exaudiuit eos, teste p̃s. Et si nõ sꝑ exaudiuit liberãdo a penis. tñ exaudiuit mentẽ eoꝝ ꝯsolando vt in ꝟtute patiẽtie ꝑsisterẽt, xp̃s tñ clamauit ⁊ nõ est exauditus: qꝛ nullã ꝯsolationẽ etiã in mẽte habuit. Propterea se tãtũ derelictũ clamauit. Hec pẽsauit maria ⁊ iõ sũme doluit ⁊ fleuit dicẽs illud Treñ. j. Ego plorãs et oculꝰ meꝰ deducẽs lachrymas qꝛ lõge factꝰ ẽ ꝯsolator

Capitulum, VII.

Septima ꝯsideratio localis despectionis, nã marie dolor excrescebat in eo ꝙ in loco despectissimo, i. in golgatha q̃ erat locꝰ caluarie: qꝛ ibidẽ erãt ossa caluarie cadaueꝝ interfectoꝝ vbi occidebãt vilissimi hoĩes: ribaldi et latrones, ibi rex regũ xp̃s occisus ẽ: ⁊ ibi sub cruce ipsius stetit mr̃ virgo sctissima et ꝟecũdissima honestate p̃dita vt merito xp̃s ⁊ mr̃ eiꝰ dicere possit illud p̃s. Ego aũt sum ꝟmis scꝫ ſm reputationẽ iudeoꝝ me vilificantiũ ⁊ sic nõ hõ: obprobriũ hoĩm et abiectio pleb. q. d. Ego sũ tã vilis reputatꝰ vt nõ extimẽt me dignũ haberi inter hoĩes. ſꝫ abiectũ inter vermes in mõte caluarie de cadaueribꝫ scaturientes ⁊ obprobrijs plenũ.

Capl'm. VIII.

Octaua ꝯsideratio socialis vilipẽsionis: qꝛ cũ iniq̃s deputatꝰ est et sociatus: cũ inter vilissimos latrones est crucifixꝰ ⁊ h̃ auget dolorẽ. qꝛ sicut pati innocentẽ cũ alijs sctis ⁊ ꝓbis viris refrigeriũ ẽ, ita ecõtrario cõdẽnari cũ sceleratꝰ excrescentia iniurie et pene est. Vñ ⁊ xp̃s h̃ horrescẽs ſm sensitiuã orabat ꝑ p̃s. dicens. Ne ꝑdas cũ impijs deꝰ aniam meã. i. vitã meã. Et sic subdit clariꝰ. Neqꝫ cũ viris sanguinũ vitã meã. Hoc pẽsabat maria dicẽs Ecce impletur illud Esa. liij. Cũ sceleratꝰ deputatꝰ est ⁊ ipse pctã mltoꝝ tulit, i. hoĩm. qꝛ em̃ hõ p̃mꝰ latrociniũ cõmisit rapiẽdo fructũ vetitũ, ergo xp̃s soluẽdo inter latrones debuit mori.

Capitulum, IX.

Nona ꝯsideratio vituꝑabilis mortũ dãnatiõis qꝛ crux ꝓ tꝑe illo erat pena et mors maledictoruꝫ Deut. xxj. Maledictꝰ scꝫ maledictõe infamie vituꝑabilis oĩs q̃ pendet in ligno. vñ iudei ⁊ p̃ncipes eoꝝ dãnauerũt christũ turpissima ⁊ vilissima morte: vt impleret illd̃ Sapi. ij. Circũueniamꝰ viꝝ iustũ. ⁊ infra. Morte turpissima cõdẽnemꝰ eũ. Hinc Berñ. sup cañ. di. O humilẽ ⁊ sublimẽ deũ. O altissimũ ⁊ nouissimũ viroꝝ: obprobriũ hoĩm ⁊ gl'iaꝫ angeloꝝ, ipse siq̃dem rex regũ ⁊ dñs dñantiuꝫ fuit vilissimo precio venalis expositꝰ a vilissimis ribaldis vilissima passus: vilissimo loco suspẽsus: vilissimo supplicio scꝫ crucꝰ traditus: cũ iniq̃ssimis et vilissimis hoĩbꝫ deputatꝰ: mõ vilissimo tractatꝰ, etem̃ bonꝰ dominꝰ tãq̃ malefactor capit': tãq̃ fatuꝰ dei sapiẽtia irridet, tãq̃ homicida vita hoĩm morti damnat': tanq̃ latro saluator mũdi crucifigit, ⁊ tãq̃ vermis vilis sũmꝰ deꝰ cõspuitur abijcit ⁊ ꝯculcat. Hec ille. Ista pẽsando beata maria dicere poterat illud Hiere. ix. Quis dabit capiti meo fontẽ lachrymaꝝ vt plorẽ die ac nocte.

Capitulum, X.

Decima ꝯsideratio cõfusibilis diffamationis, qꝛ q̃nto quis cõdẽnatur ad mortẽ tãq̃ malefactor cõcurrẽte maiori ꝓpl'o: tãto eidem maior ꝯsurgit pena erubescẽtie et ꝯfusiõis qꝛ ꝯsiderat ꝙ q̃libet videns narrat et diuulgat alijs ĩ p̃ria sua etiã ꝑegrina d̃ illo, ⁊ sic vbiqꝫ diffamat'. Et qꝛ iudei de g̃ui crimĩe calũniãtes accusabãt chri

stũ scz de blasphemia grauissima qz filiũ dei se dicebat qd erat ḡuissimũ apd iudeos: nec nõ z d crimĩe lese maiestatꝫ: qd erat maxĩm apd leges gẽtiliũ. Vñ z ĩ titulo scp̃serat Pylatus lr̃is grecis hebraicꝫ z latinis vt om̃es possent legere Jhs nazarenꝰ rex iudeoꝝ. q. d. hec ẽ cã passiõis eiꝰ: qz regẽ se fecit z vsurpare vult regnum iudeoꝝ. Quoniã aũt tũc erat festũ azimoꝝ siue pasce ad qd ex lege tenebant iudei ꝯuenire vndiqz in hierlm ad sacrificiũ offerẽdũ nisi legitimũ haberẽt ĩpedimẽtũ: ex dispersiõe ḡ iudeoꝝ ꝑ orbẽ de oĩ pene natõe tũc ꝯuenerãt tam de italia q̃z de asia z affrica: z sic maxĩe diffamabat ꝯfusio xp̃i. Hec igit pẽsando maria poterat dicere illud Treñ. j. Posuit me dñs desolatã tota die merore ꝯfectã. qz scz videbat ꝙ tante solẽnitatis die in q̃ magis debebãt deũ venerari et sacerdotes tẽplũ dei ornare: vasa mũdare: sacrificia p̃pare: oĩbꝫ dimissis ad h̃ totũ studiũ ponũt vt xp̃s innocẽs occidat z ꝑ orbẽ infamet.

Capl'm. XI.

Vndecima cõsideratio dr ingratitudinalis iniuriatõis. qz btã ṽgo ꝑpẽdebat in xp̃i passiõe sũme ingratitudinis iniuriã fieri deo p̃cipue tripl'r. Prĩo ex ꝑte ip̃iꝰ filij dei: qz nouerat certa reuelatione atqz miraculosa ṽginali ꝯceptõe z ꝑturitõe ip̃m xp̃m suũ natũ fore veꝝ dei filiũ: et idcirco sciebat oẽm hãc iniuriã sibi factã fieri ꝯ deũ. Cuiꝰ q̃dẽ licz sola hũanitas patere tur: tñ oĩs passio et iniuria illa q̃ facta ẽ xp̃i hũanitati facta est deo. Sic em̃ q̃ laceraret aut ꝯspueret vestẽ illã q̃ indutꝰ ẽ rex faceret iniuriã nõ vesti sz potius regi. Sic oĩs iniuria facta xp̃o regi in hũanitate facta est ipsi deo. Ex q̃ sequit ꝙ btã maria fuerit plena amaritudĩe doloris sup oẽs viatores. iuxta illud Treñ. j. Vide dñe qm̃ amaritudĩe plena suz. qz q̃nto q̃s pleniꝰ diligit deũ tãto pleniꝰ dolet de offensa z iniuria ip̃i illata. Btã aũt ṽgo fuit gr̃a et charitate dei plenissima Lu. j. ḡ et dolore plenissima ꝓ iniuria passionis xp̃o deo illata. sz qm̃ plenũ est cuiꝰ nulla ꝑs vacua ẽ. ꝟm ph̃m. iiij. ph̃icoꝝ. Nullũ fuit ḡ mẽbrũ aut aĩe ꝑs vlla q̃ amaritudĩe ñ fuerint repleta. Scdo ex ꝑte insurgẽtꝫ ꝓpl'i cog̃scebat maria xp̃o deo fieri sũmã iniuriã q̃z et dolorẽ: qz q̃nto plures z diuersoꝝ statuũ hoĩm bñficiatoꝝ ꝯcurrũt ad inferendã homĩ iniuriã z mortẽ valde ignominiosam alicui tãto maior est dolor in passo z q̃libet eiꝰ amico vel attinẽte. Sz sic erat in xp̃o. qz teste p̃s. Astiterũt reges ter. z p̃n. ꝯue. in v. aduersus dñm z aduersus xp̃m eiꝰ. Nã aduersus xp̃m astiterunt reges vt Herodes et Pylatꝰ et p̃ncipes sacerdotũ et iudeoꝝ ꝓpl's ac gẽtiles multas iniurias inferẽtes: sputa: alapas: irrisiones. Sz et insup sexꝰ femineꝰ affuit vt ptz de ancilla ostiaria q̃ z si nõ potuit xp̃m adire ꝓpt' mltitudinẽ alioꝝ ip̃m irridentiũ: adijt tñ discipulũ Petrũ vt capet. Itẽ affuerũt p̃terea et milites crucifigẽtes z oẽs ꝓpl'i de q̃cũqz natõe q̃ sub celo ẽ exñtes ĩ hierusalez Act. ij. Alij mouẽtes capita z di. Vah q̃ destruis tẽplũ dei z c. Alij q̃z alia obloquentes. Tercio ex ꝑte bñficij exhibiti. Nã quãtũ iudei xp̃m occidẽtes fuerint bñficiati a deo nõ p̃t breui sermõe exp̃mi. Sz sufficiat qd scribit Mich. ca. vj. ĩ ꝑsona xp̃i Popule inq̃t meꝰ q̃d feci tibi. aut in q̃ molestus fui respõde mihi: qz eduxi te de egypto z de domo ꝟuitutꝫ liberaui te. q. d. Tot z tãta bñficia feci tibi: qz plagaui ꝓpt' te egyptuz mare apui. pharaonẽ submersi. z sic liberaui te de ꝟuitute egypti. Itẽ mãna de celo p̃stiti. aquam de petra eduxi: hostes ꝓstraui: terrã ꝓmissionis dedi. Ecce q̃d feci tibi: rñde mihi si tãta bñficia retributionẽ meruerint talẽ vt crucifigeretꝫ z occideretꝫ me: aut in q̃ molestꝰ fui cũ ex genere tuo carnẽ sumpsi: te viã salutis docui. Sed qz te de vicijs correxi qm̃ ṽitas odiũ parit. iõ tibi molestꝰ fui. Veꝝ q̃d vltra debui facere z nõ feci cũ cecos tuos illũinaui: leprosos mũdaui: mortuos suscitaui: demoniacos liberaui: et oĩa ꝓ salute tua feci. heccine reddis dño popule stulte z insipiẽs Pensabat hec ṽgo z di. illud p̃s. Defecit in dolore vita mea z anni mei in gemitibꝫ z sic sũme dolebat.

Capitulum. XII.

Duodecima cõsideratio minꝰ vtilis fructificatõis. Dolor eĩ in xp̃o z matre augebat ex hac ꝯsideratõne. s. qz cũ copiosa fuerit apud deuz redẽptio adeo ꝙ sanguis xp̃i fuit sufficiens p̃ciũ redimere etiã mille mũdos z tñ pauci sunt q̃ ꝑcipiãt fructũ passiõis xp̃i ꝓpt' ingratitudinẽ z maliciã hoĩm ac desidiã. Et iõ tã ip̃e xp̃s q̃z eiꝰ mr̃ sũme dolebat sic dolere solet q̃ ex labore maxĩo modicũ fructũ ꝯseq̃ videt. qd ĩsinuat Ber. ĩ ꝑsona xp̃i di. O hõ vide q̃ ꝓ te patior

Ad te clamo: p te morior: vide clauos q̃b⁹ ꝓfodior: vide spinas q̃b⁹ pungor: vide lanceã q̃ trãsuulneror. Et cũ sit tãtus dolor interius ⁊ exter⁹: pl⁹ tamẽ me cruciat q̃ te ingratũ expior. Hec ille. Hinc ⁊ p Micheaz ca. vij. dñs ait. Ue mihi q̃ fact⁹ sum sicẽ qui colligit rachemos in vindemia ⁊c. Hã cuz diabol⁹ colligat multa: q̃ fere totũ mũdum p̃ncipes mercatores et pl'os vniuersos q̃ oẽs declinauerũt et inutiles facti sũt: nõ ẽ q̃ faciat bonũ nõ est vsq̃z ad vnũ. vt dicit p̃s. Xp̃s dñs tanq̃z rachemos remanẽtes ĩ vindemia. i. infima mũdi ⁊ paucior colligit: q̃niã multi sunt vocati pauci ꝓ electi Mat. xxij. Hec itaq̃z pẽsando maria multũ dolebat ⁊ sũme p̃ oĩbus martyribꝫ vulnerabat gladio cõpassionis. O igit̃ ania fidelis cõpatere xp̃o ⁊ ei⁹ sctissime matri in tot ⁊ tantꝭ doloribꝫ: plora ⁊ fle vt cum eis valeas in celo conregnare.

Articul⁹ tercⁱ⁹ q̃ vtile est hoĩ de doloribꝫ marie recolere ⁊ orõnes deuotas facere.

Terciũ misteriũ dicit̃ efficiẽtie siue efficacie. vbi circa p̃missa subiũgam⁹ q̃z vtilẽ efficaciam habeat memoria cõpassionis beate Marie et dolorꝭ ei⁹ recolendo et obsequendo deuotis orõnib⁹. Qõ quidem ostẽdit̃ triplicit̃r.

Primo ex autoritate.

Scõo ex ratione.

Tercio ex reuelatione.

Primo q̃dez ex autoritate. qm̃ teste apl'o. ij. Thim̃. ij. Si cõpatimur et cõregnabimus Ecce ḡ prima efficacia vtilitat⁹. s. conregnare in celo. Item. ij. Cor. j. Sicut inquit socij passionũ estis ita eritis et ꝓsolationũ Ecce secũda efficacia vtilitatis scz ꝓsolationes diuinas habere. Hinc et Ecc̃i. vij. om̃s ad id hortamur vbi scribit̃. Gemit⁹ matris tue id ẽ cõpassiõis marie ne obliuiscar⁹ scz o hõ

Scõo ostẽdit̃ ex rõne: q̃ ꝓm q̃ d̃ dic̃ Ber. sermõe. xlij. Peremptoria res est ingratitudo: hostis gre: inimica salut⁹. Nil em̃ angeat ingrato. at ꝓtra: nil ita ꝓuocat deũ ad plus dandũ sicut grat̃ actio. Ut ḡ ꝓuocem⁹ deũ ⁊ sctam matrẽ ei⁹ ad ampliorẽ grãm ⁊ gl'iaz donandã sim⁹ grati de tanto bñficio nostre redẽptionis q̃d ꝓsecuti sum⁹ p passionẽ xp̃i et dolorẽ: ac cõpassionẽ marie: recolẽdo ⁊ deuote obsequẽdo ac meditando. Etem̃ vt ait Seneca li. de bñficijs. Ingrat⁹ est q̃ dissimulat. ingratissim⁹ omniũ est qui oblit⁹ est. Hec ille. et sic patz. Tercio ostẽdit̃ reuelatione. legit̃ nẽpe in q̃busdã reuelatõibꝫ ⁊ memini legisse me ĩdip̃m excerptũ fore ex libro reuelationũ sctẽ Elizabeth. vicz q̃ post assũptionẽ beate marie: sctũs Johes apl's cum esset anxius ex deuotõis feruore btãm mariã in gl'ia celesti videre. Raptus in spũ vice q̃dam vidit in spũ dñm ihm cũ gl'iosa sua matre. Audiuit q̃z q̃ ecce btã virgo loq̃bat suo filio dño ihu de doloribꝫ q̃s xp̃s ꝓtulit in cruce: et de cõpassione quã ipsa mater ꝓ tunc sustinuit. Et quõ hic apl'us Johes ꝓ tunc affuit ⁊c. Petiuit q̃z btã maria filiũ vt spẽialem grãm donare dignaret̃ oĩbus qui hui⁹ memoriã agerent deuote. Et mox dñs ihs pmisit talibꝫ q̃ttuor p̃cipua dona gratiarũ. Primo q̃ q̃ btãm mariã p dictos dolores inuocaret verã pniaz de oĩbꝫ pctis agere mereret̃ ante mortẽ. Scõo q̃ tales in adversis custodit p̃cipue in morte. Tercio q̃ memoriã passionis impmit mẽtibꝫ coꝝ ⁊ in celo premiũ prestat. Quarto q̃ talẽ cõcederet potestati btẽ marie vt q̃cquid vellet cuz eo hoĩe faceret atq̃z oĩa optata sibi impetraret ad salutẽ. Ergo charissime stude christũ amare et btãm mariã ꝓ suis doloribꝫ exorare certis salutatiõibꝫ angelicis venerãdo. i. septẽ ad min⁹ ꝓ doloribꝫ marie dicẽdo Aue maria. vel p̃ nr̃. ⁊ sic grãz et gl'iam ĩpetrab̃.

Pars quarta libri tercij de planctu marie sup filij passiõe. psequẽdo illud euãgeliũ Stabat iuxta crucẽ iesu ⁊c. De q̃ hic cõdependens est agere.

Stabat iuxta crucẽ Iesu mater eius et soror matris eius maria cleophe et maria magdalene Joh. xix. Quibꝫ ĩ ꝓbis charissimi nos docemur Primo dñm ihm fideliter ⁊ pseuerãter diligere. sicut ⁊ iste sctẽ mulieres oĩbꝫ alijs amic⁹ ⁊ discipulis fugiẽtibꝫ xp̃o vsq̃z ad mortẽ astiterũt. Hã fidelis amicicia est q̃ ĩ tribulatiõe nõ deserit sz pmanet etiã in tempe necessitatis. vt scribit̃ Ecc̃i. vj Item secundo docemur christuz salubriter imitari. Nam cũ starent om̃s noti domini Ihu a longe. iste stabant iuxta crucem ꝓpe. Sic multi stant longe a ihu q̃z in pctõ ꝓse-

nerãt. Longe aũt a peccatoribꝫ salꝰ id ẽ ihs saluator, vt dicit ps. Sz iuxta crucẽ ihu stãt qui cruci vere penitẽtie adherẽt. Stemꝰ ergo charissimi imitãdo matrẽ ihu ⁊ sanctas istas mulieres spũaliter iuxta crucẽ: p penitentiã sequẽdo xpm si volumꝰ saluari ⁊ cum xpo regre, qꝛ dñs ipe ihs ait Luc. xiiij. Qui nõ accipit crucẽ scz penitẽtie ⁊ sequit me nõ est me dignꝰ scz habere in celo. Deniq; tercio docemur pie ⁊ deuote passionẽ dñi ihu ⁊ dolores cõpassionis beate matris eius cõtemplari et oculis mẽtis intuendo cõpati ⁊ deflere ac grãs agere, p tanto beneficio nostre redemptõis. O vere spectaculũ flebile. O mysteriũ admirabile deũ vex innocẽtissimũ viroꝫ in oculis sue matris lamẽtantis pendere in cruce, p nra vtiq; salute. Et nos ergo charissimi cõdoleamꝰ plorcemusq; cuz sctissima matre ihu maria: aspiciamꝰ deuote et flebiliter ꝗ speculum nostre salutis, ꝗ spectaculũ deuotõis qõ notat sacrũ euãgelium. In quo ꝓmo notat in mysterio status sublimissime sctitatis, qꝛ stabat inquit iuxta crucẽ ⁊c. Scdo notat actus pdulcissime pietatis in ipso euãgelio. ibi. Cũ vidisset iesus matrẽ ⁊c. Tercio elicitur ex ipso euangelio planctꝰ amarissime dolorositatis cum hec sub cruce ihu ꝓsiderent fuisse facta.

¶ Articulꝰ ꝓmꝰ q in ipo euãgelio designat status excellẽtissime sctitatis marie.

Circa primũ misteriũ notãdũ q statꝰ excellentissime sctitatis marie notat in euangelio isto tripliciter.

Primo ex eo q dicit stabat.
Scdo ex eo q dicit iuxta crucẽ ihu.
Tercio ex eo q dicit mater eius.

Primo ex eo q dr in euãgelio stabat. Nam stare dr sctus q nõ cadit in pctã: sed firmiter stat in omni iusticia. Iuxta illud Eccli. ij. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta i iusticia ⁊ timore. Sic g dicit merito stare btã virgo Maria tripliciter. Primo qꝛ stabat ĩmobilit: nullo pctõ inclinata etiã veniali cũ alij oes cadãt saltem venialit. Vñ Aug. li. de natura ⁊ grã dicit. Si oes scti ⁊ sctẽ interrogati fuissent dũ ꝗ viuerẽt: vtꝫ pctm̃ haberẽt oes rnderẽt illud Jo. Si dixerimꝰ quia peccatũ nõ habemꝰ nosipos seducimꝰ ⁊ ꝓitas in nob nõ est. excepta hac sola ꝓgine de q̃ cum de pctis agit nullã p̃sus volo fieri q̃stionẽ. Hec ille. Scdo qꝛ stabat maria in seruitio dei ⁊ opibꝫ iusticie firmata. Vñ de ipsa scribit Prouer. vlt. Danũ suã misit ad fortia. i. ardua ꝓtutũ opa ⁊ digiti eiꝰ appẽdẽs. fusũ. qꝛ ipsa filauit dño ihu tunicã incõsutilez Multe filie cõgregauerũt diuitias. s. bonorũ meritoꝫ ⁊ pmioꝫ. tu supgressa es vniuersas. In q̃ certe redarguit nra pigritia. vt loquar ꝓm Bern. in ꝓmõe sup ꝗ euãge. Stabat iuxta crucẽ ⁊c. Ecce inq̃t maria celitus grauidata festinat visitare Elizabeth. Nos aũt pctõres ipsos paupes et debiles nõ solũ visitare: sed et inspicere ꝓtenimꝰ. Maria purificãda ascẽdit ad templũ: q̃ tm̃ nil impurũ habuit. Nos multa habemꝰ purificãda ⁊ pniam ac ꝓfessionẽ differimꝰ. maria obtulit filiũ quẽ nouit pciosiorem celo. nos vilia deo offerimꝰ et cũ murmure paupibꝫ modicam elemosynã damꝰ. Maria pditũ filium req̃siuit cũ dolore donec inuenit in templo. Nos p pctm̃ amissum ihz nõ q̃rimꝰ: ⁊ ecclesiã segniter vix et raro intramꝰ. ⁊ sic ignauiatorpemꝰ. Hec et plã vbi sup Bern. Tercio qꝛ stabat maria in fide ihu ꝓstãtissima ⁊ patiẽtissima. Illã discipul' fugiẽtibꝫ: cũctis viris recedẽtibꝫ in gl'iam tonꝰ femineiꝰ sexꝰ int tot pssuras filij sui ꝓstãter ipsa sola stabat i fide ihu firma. ⁊ pulcre stabat vt decet pudicicia ꝓginalẽ: nõ se laniabat i tãta amaritudine: nõ maledicebat: nõ murmurabat: nec vindictã hostiũ a deo petebat. Sz stabat disciplinata ꝓcũda ꝓgo patiẽtissima: lachrymis plena: doloribꝫ imersa. vñ Ank. ait. O dña q̃s fontes lachrymaꝫ dicã erupisse de pudicissimis ocul' tuis: cũ attẽderes vnicũ filiũ tuũ innocẽtẽ corã te flagellari: mactari: ⁊ carnẽ eiꝰ dissecari crudelit. ⁊ tm̃ diuĩe volũtati ꝓformis fuisti patiẽter. hec ille. Tũc igit impletũ ẽ illd Eccli. j. Generatio pterit. s. qm̃ petrꝰ cũ ceteris eccie pncipibꝫ fugit: ⁊ generatio aduenit scz qꝛ latro credit et i paradisuz peuenit. Terra aũt stat in etnũ. terra. i. btã ꝓgo q̃ diuinũ fructũ, ptulit ĩmobil' stetit i fide xpi ⁊ charitate. In cuius repñtatõez eccl'ia i triduano officio dñice passiõis cãdelas extinguit: sola vna relicta abscõsa: q̃ postea pferit ad illuminãdũ. Et ista significat btãz mariã q̃ stetit i fidei lumĩe ⁊ ipa oes postea illũinauit apl'os. Ecce g btã ꝓgo stabat in oi scitate, ⁊ tm̃ ipaz deꝰ voluit pati p oibꝫ martyribꝫ

dolores in morte christi. Et tu ergo o hō di
sce pati ꝓ xp̄o: disce non turbari cum vides
te aduersitatib⁹ atteri. Capitulum .II.

Secūdo excellētissima sctītas Ma-
rie designat̄ in euāgelio ꝓ eo ꝙ dici
tur stetisse iuxta crucē iesu. iuxta in-
quam. quia ꝓpinq̄ssima iesu in oī sctītate et
grāꝝ plenitudine sup oēm creaturā. Hiero
nim⁹ in sermone de assūptiōe. Oīs plenitu
do gratie q̄ fuit in xp̄o descēdit in ꝟginem.
Sed q̄stio occurrit vñ ꝯgruebat beatam
virginē astare iuxta crucē Jesu patiēt⁹: q̄re
noluit de⁹ ipsam tūc esse alibi q̄ꝫ iuxta crucē
Et hanc q̄stionē pulcerrime tractat Bern̄.
sermone q̄ supra atq̄ in meditatōib⁹ suis di
cit sic. O mūdi dn̄a q̄d hic stas: q̄d hic ag⁹:
quā ob causam huc venire voluisti in mon
tem. s. caluarie locū pessimoꝝ et horrēdoruꝫ
cadaueꝝ. Cur te nō retinet ꝟecūdia virgīa
lis vt in gētiū multitudīe peccatricū et furo
re insaniētiū ꝯtra deum ac christi sanguinē
inoxiū effundētiū te exhiberes in publicuꝫ
que sp solitaria in cella vacabas deo. Quis
vnq̄ꝫ q̄ te agnouisset reginā mūdi angelorū
ꝛ hoīm: p̄sumere ausus fuisset ꝙ stare debe
res iuxta patibulum. Quid est ḡ obsecro ꝙ
stas iuxta crucē iesu? O felicissima dei mr̄ q̄
so te obliuiscere paulisper meroris quē ha-
buisti in illa hora passiōis ꝛ ꝑtūc responde
ad hec q̄sita nobis. Et respōdendo ibidem
Bernardus ad hec ponit precipue tres ra
tiones in summa

Prima est ratio cōpassionis.
Secūda ratio mediatiōis
Tercia ratio assimilationis.

Prima rō cōpassiōis. vt scꝫ mater Maria
vidēdo xp̄m corā se patiētez p̄sentialr̄ ꝓ me
rito ꝛ p̄mio martirij acerbius ꝑfodiat̄ gla-
dio doloris. Unde Bern̄. vbi supra. Quid
miꝝ ꝙ astabas cruci xp̄i o maria. Quis em̄
si nō accessisses indicasset tibi quō tu⁹ ꝛ dei
filius in cruce steterit nudo corꝑe: palida fa
cie: respersus cruore: dilacerata tota carne:
q̄d inter hec facere debuerat mr̄ nisi vt asta
ret iuxta crucē ꝛ aspiceret regem gl̄ie expe-
ctando finē mortis: ꝛ diceret in corde. Sta
bo ꝛ aspiciaꝫ oculis manus ꝑforatas ꝛ pe-
des: videbo quō pēdet in patibulo mundi
saluator ꝛ quō trāseat ex hoc mūdo. Acce-
dam ꝓpius amplectar brachijs ꝛ depositu
de cruce osculabor filium deum ꝛ dn̄m me
um ꝛc̄. Hec ibi ꝛ plura. Secūda rō me-
diatiōis. qꝛ em̄ Maria est mediatrix et ad-
uocata generis humani. ideo iuxta crucem
redēptoris stare debuit: ad designādū quia
sicut redēptio nostra facta est ꝑ christū p̄sen
te mr̄e patientē: ita oīs salus et gr̄a nobis ꝓ
ueniret nō nisi mediāte maria q̄ fuit christi
adiutrix in redēptionis nostre celebratiōe.
Hinc in ꝑsona eius q̄si dictum ab ipsa vir
gine canit ecclesia dicēs. Vidi aquā egredi
entem de tēplo dei a latere dextro: ꝛ oēs ad
quos ꝑuenit aqua ista salui facti sunt. Cer-
te Maria videre meruit aquā cū sanguine
egrediētem de tēplo corꝑis xp̄i: ꝛ hoc a late
re dextro lācea militis ꝑforato. hec aq̄. i. la-
uacrū redēptōis ꝛ regeneratōis oēs salua-
uit: mediatrice assistēte maria. vñ Bern̄. fe-
lix ait maria q̄ viris ꝛ mulierib⁹ oīb⁹ salutis
antidotū ꝓpinauit. Tercia rō assimilatio
nis. quia em̄ btā Maria multū cum cruce
cōcordat assimilādo in opē nr̄e salutis: ideo
pulcre ipsa iuxta crucez stetisse dicit̄. Et de-
clarat̄ Primo ex noīe. quia sicut crux xp̄i
pn̄iam significat saluādoꝝ: ita nomē marie
interp̄tatū id est amaꝝ mare: significat ama
ram pn̄iam. vt sciamus q̄a penitētibus ꝓ-
mittit̄ salus Math. iij. Pn̄iam agite appro
pinquabit regnū celoꝝ. Secundo ex in
choata ꝟtute. quia sicut ꝑ crucē xp̄i est icho
atū vt ipsa sit oīb⁹ amabilis crux q̄ pri⁹ erat
hor ribilis ꝛ maledicta. iuxta illud Deuter̄.
xxj. Maledictus oīs q̄ pēdet in ligno. Vñ
ꝛ sctūs Andreas atq̄ Petr⁹ alijq̄ discipuli
gaudēter ibāt ad crucem: ita virginitas an-
tea erat maledicta Deute. vij. Nō erit in te
sterilis ꝛ infecūda ꝛc̄. Unde ꝛ moriture vir
gines p̄cipue suā virginitatē deplāgebant:
eo ꝙ carerent posteritate. sicut patet de filia
iepte Judic̄. xj. Sed ꝑ mariā est virginitas
initiata ꝛ dedicata in bn̄dictōez adeo vt te
ste p̄s. afferunt̄ regi ꝟgīes post eā. i. ad imi-
tationē marie regi xp̄o multe virgines offe
runt̄ ꝑ votū ꝟginitatis. Tercio ex bn̄di-
ctione. quia sicut ꝑ signuꝫ crucis bn̄dicunt̄
oīa ꝛ sctīficant̄: ita ꝑ bn̄dictōez Marie vir
ginis oīa sunt ꝯsecuta bn̄dictiōem: dicente
August. ser. de natiuitate marie. Quarto
ex gl̄ioso decore. qꝛ crux antea erat ignomi
niosa horrida latronū pena. nūc est ꝑ chri-
sti passionē tam gl̄iosa et decora ꝙ de pati-
bulo latronū trāsiuit ad frōtes imꝑatoruꝫ:

depingit arma pncipũ et dyadema regum
⁊ vexilla exercituũ: q̃ subiugauit totũ mun-
dũ et fulgebit cũ christus venerit ad iudici
um. Sic btã Maria cum fuerit antea vna
paupcula puella virgo lachrimosa: iudeis
deliramentũ visa: lã extat tã gl'iosa ⁊ decora
q̃ eius imago auro et gẽmis rutilat. Ipsaz
reges ⁊ principes inuocãt. Ad ei⁹ nomen ge
nu flectĩt. tẽpla in noĩe eius pncipaliora edi
ficant. Et insup in celesti regno maxia gl'ia
ab oĩb⁹ btis venerat. Merito ergo maria
stat iuxta crucẽ Jesu: vt cum cruce Jesu di-
gne exaltet gl'ie similitudĩe ⁊ decore.

Capitulum. III.

Tercio excellentissima marie sctitas
notat in euãgelio in eo q̃ d̃r mater
eius. i. Jesu filij d̃i. In qua em̃ ma
tre habitauit xp̃s debuit esse sctissima. qz vt
dicit p̃s. Tu aũt. s. dñe iesu in sctõ habitas
laus israel. Sctificauit em̃ tabernaculũ su
um altissimus. Sed hic q̃stio orit ex euã
gelio Quare btã ꝗgo nõ appellat hic ppzio
noĩe. sed ex maternitate: cũ d̃r. Stabat iu-
xta crucẽ Jesu mater eius. et tñ alie sctẽ mu
lieres astãtes ppzio nomĩe sunt appellate. vt
maria cleophe et maria magdalene. Re-
spõdet ꝗm Bern̄. vbi s̃. q̃ hoc voluit spũs-
sanctus triplici rõne. Primo ppter infide
lũ iudeoz dãnationez clariozem: vt ex hoc
grauior ⁊ damnabilior eoz culpa appareat
quãdo filiũ dei innocẽtem in oculis matr⁹
occiderũt crudeliter. vñ lex phibuerat Deu
tero. xxij. talẽ crudelitatẽ d̃i. Nõ coques he
dũ in lacte matris sue. Naz figural'r hedus
ĩmaculat⁹ ẽ xp̃s q̃ velut ouis ad occisionez
est duct⁹: hũc ĩ lacte matris coxerunt iudei
qñ eadẽ die q̃ fuerat in virginis vtero pce-
ptus. i. feria sexta annũciatõis dñice tandẽ
vertẽtib⁹ annis. xxxiij. in magna feria sexta ĩ
oculis pie matr⁹ q̃ xp̃m lactauit crucifix⁹ est
Secũdo hoc voluit spũsanct⁹ ppter do-
lozũ exp̃ssionẽ. q̃a in eo q̃ iuxta crucẽ Jesu
mr̄ appellat: duplex magnitudo dolozuz in
xp̃o ⁊ matre exp̃mit ex p̃sentiali assistentia ⁊
dolozis reciprocatõe. vt patuit pte p̃cedenti
ar. ij. ca. v. Tertio hoc voluit spũsctũs
ppter fidelium exorationẽ: vt nouerim⁹ exo-
rare. p miscõia impetrãda mr̄ez miscõie ma
rtã nõ alibi q̃z iuxta crucẽ Jesu ⁊ ibidem de
uot⁹ aĩo q̃rere vt efficacius valeamus iue-
nire. Vñ Bern̄. vbi sup̄ dic̃ sic. Stat iuxta
crucem iesu mr̄ eius: ibi ergo illã querat⁹ re
memorãdo sacr⁹ meditatõib⁹: pulsando de
uotis p̃cib⁹. q̃ sic q̃rit inuenit ⁊ pulsanti api
ctur. Subdit pulcrã oratõnem: dicẽdo sic.
Quicũq̃z g̃ eã. p certo d̃siderat dicat (Oro)
Memẽto obsecro dulcis dña ⁊ mr̄ illi⁹ ve-
nerãde statõis q̃ tuo tã btõ filio astitisti pẽ-
dẽti in cruce. reduc q̃so ad memoriã cordis
tui cogitatões ⁊ ĩnocẽtis aĩe tue angustias
q̃s tũc habuisti qñ innocẽs ille tu⁹ vnigeni
tus corã te ĩmolatus est: ⁊ recogita q̃ omia
p pctõribus tolerare voluit: q̃z pmus ego
sum: ille mihi p̃stitit vt sim frater su⁹. g̃ tu ne
dedigner⁹ pia mr̄ q̃n sim fili⁹ tu⁹. habe g̃ pi
issima dña me indignũ tibi cõmẽdatũ. Ad
te hodie o vnica spes miseroz refugio plen⁹
fiducia tibi meip̃m ⁊ oẽs necessitates meas
recõmẽdo: te hodie in mr̄em ⁊ patronã pre
cũctis popto. Noli g̃ pia mr̄ spnere me ppt
eũ q̃ amore mei nudus ⁊ lacerat⁹ pependit
corã te in cruce. Hec Bern̄. et subinfert di.
Quõ credis. s. o fidelis anĩa q̃ seip̃am tibi
negare possit hoc mõ supplicãti q̃ est pietate
plena ⁊ miscõie regina ⁊c.

Articulus secundus de actib⁹ p̃dulcissi-
me pietatis exhibitis a christo in cruce.

Circa secũdum misteriũ de actu p̃dulcissime pie
tatis qui notatur in hoc euange
lio tripliciter.

Primo erga mulieres sctas noĩatas.
Secõdo erga ip̃am dei matrẽ sctissimã.
Tercio erga discipulũ Johãnẽ astãtem.

Primo nãq̃z suauissimã pietatem exhibuit
xp̃s sctis mlieribꝫ in eo q̃ istis solis p̃ alijs
not⁹ voluit hãc grãz pietatis donare vt me
reant cũ sua genitrice sctissima adesse passi-
oni xp̃i ⁊ morti in cruce. p mundi salute ⁊ in
oculis eaz spũm exalare. Sed q̃ri pũt b̃
aliq̃. Primo q̃re mlieres voluit astare cru
ci xp̃i ipse de⁹ plus q̃z viros. Ad qd̃ ppn⁹
rñdet q̃ breuiter hac rõne. vt sic a mlieribꝫ cele-
braret sacrificiũ nostre repatõis ⁊ lauacruz
regeneratõis in sanguis xp̃i effusiõe ⁊ mor
te. Hinc in figura legit q̃ moyses fecit laua
toriũ eneũ de speculis mlieriz q̃ excubabant
in ostio tabernaculi feder⁹. Nimiz ostia ta
bernaculi sunt vulnera dñi Jesu q̃ sunt ap
ta foramia corpis eius in q̃ velut in templo

vel tabernaculo deus habitauit p vnionez Mulieres excubãtes sunt iste de q̃bꝫ ī euã gelio q̃ vulneribꝫ xpi inuigilabãt aspiciẽdo De speculis istaꝝ mulieꝝ lauatorium ꝓficit qñ spectaculo ipsaꝝ ⁊ exẽplo pctõres purificanť p xpm q̃ dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguĩe suo. Apoc. j. Secundo q̃rit. Quare xps voluit redẽptiõem nostrã opari corã solis talibꝫ mlieribꝫ q̃ vocabanť singule hoc nomĩe maria. Respõdetur vt doceret qꝫ tales solũ modo homĩes adulti grãm pcipiunt efficaciter redẽptõis xpi: q̃ amaritudinẽ vere pnĩe de pctis ꝓuertendo acceptare volũt. qꝫ maria amaꝝ mare interptať. et sic in ipso nomĩe pnĩa amara designať quã debent facere pctõres: alꝫ pibũt: teste saluatore Lu. xiij. Dico vob nisi pnĩam egeritis oẽes simul pibitis. Tercio q̃rit. q̃re magdalenã q̃ antea fuit peccatrix in ciuitate famosa voluit xps astare cruci sue cũ Maria ꝟgĩe īmaclata. Rñdeť q̃ vt doceat qꝫ nõ solũ p iustis sed etiã p scelratissimis pctõribꝫ ad pnĩaꝝ redeũtibꝫ passio ⁊ mors xpi pficit ad salutẽ ⁊ celestez gloriam acq̃rendã. Vñ Bernũ. sermone q̃ supdicit sic. Stant sil' pulcre ⁊ decẽter ꝟgo maria ⁊ peccatrix magdalena iuxta crucez iesu morientis. quia ipse crucifixus vna ⁊ eadez morte est cõseruator virginis et purificator peccatricis atqꝫ vtriusqꝫ pius remũerator. Astare g̃ cruci voluit xps peccatricem magdalenã vt p ipsam cũctis peccatoribꝫ pateat q̃ chare xps eos redemit. sicqꝫ obligatuz se deo pctõr aduertat ⁊ a peccato resipiscat Cũ em̃ aliq̃s alteꝝ sibi obligare intẽdit: munus pciosuz illi oñdit ⁊ ꝓferẽdo dicit. Ecce amice vt scias q̃ntum te diligo: ⁊ q̃ntũ donum tibi tribuo qꝫ mille auri talẽtis cõgregaui. Sic xps in cruce coraz peccatrice voluit pati. vt q. di. Vide aĩa peccatrix q̃ntuz te diligo qꝫ tã acerba morte p te mori. vide vulnera: vide qꝫ manꝰ expandi in cruce: vt te reuertentẽ amplecterer: caput inclinaui vt te oscularer. corꝫ trãsfixum habeo vt te in cordis amorẽ suscipiam. Reuertere g̃ sunamitis ad me: ecce vlciscĩ dissimulo: pctã remitto: pmiũ eternũ presto. O iesu dulcissime tibi laus ⁊ grãꝝ actio Hec sententialiter Bernardus. Capl'm. II.

Secũdo maxime pietať actũ xps exhibuit matri de cruce tripliciter. Primo ipsaz pijs oculis respiciẽdo in tanta amaritudine. q̃a scribiť in euãgelio. Cuz vidisset Jesus matrẽ ⁊ discipulũ quẽ diligebat. Nã pfecto mirꝫ videť q̃ cũ plures sub cruce astarent nõ dicit xps vidisse vel respexisse nisi matrẽ ⁊ discipulũ quẽ diligebat.

Ad qꝫ rñdeť q̃ licz verisimil' et alias sanctas mulieres astãtes xps viderit: tñ scp̃tura specialius loquiť q̃ viderit matrẽ ⁊ discipulũ dilectum: nõ sine cã. qꝫ in misterio per ꝗ designať q̃ xps deus iustos ⁊ dilectos atqꝫ innocẽtes q̃ significanť p matrẽ innocentissimã ⁊ p̃dilectã atqꝫ iohãnem discipulu dilectũ tales libẽtius intueť ⁊ amplius ꝓsolatione spũsctũs cõsolať. Tales in tribulatione positos nõ deserit: sed pijs oculꝰ respicit vt eruat ⁊ eoꝝ patientiã in celo remuneret. Vñ ps. Oculi dñi supꝝ iustos ⁊ aures eiꝰ in p. e. Vultꝰ aũt dñi supꝝ fa. ma. vt p. de ter. m. e. Clamauerũt iusti ⁊ ex o. tri. e. libe. eos ⁊c.

Secũdo maxie pietatis obseq̃um pstitit de cruce xps mri ꝓsolabil' alloquẽdo. qꝫ in q̃t dixit matri sue: mulier. q̃ pietatis obseq̃omaiꝰ tũc excogitari nõ potuit vt ait Bernũ. ser. q̃ s. Et rõnem subdit dicẽs sic. Distẽtus em̃ in cruce ⁊ in vltio spũ ꝓstitutus cũ mẽbroꝝ vsum libeꝝ iã nõ hr̃et p̃ter oculos ⁊ lĩguã: de vtroqꝫ hoꝝ seruire matri dignatꝰ est respiciẽdo ⁊ alloquẽdo. mulier ecce filiꝰ tuus ⁊c. Sed q̃rit q̃re dñs Jesus nõ appellauit eam tũc matrẽ sed tm̃ mulierẽ: di. mulier ecce filius tuꝰ. Rñdeť ꝓm doctores q̃ ꝓmo idcirco: ne si aliq̃d verbũ dulce dixissez matrẽ nomĩando: doloꝝ materni cordis adauctꝰ fuissez ⁊ corꝫ ipm maternũ scissũ extitisset. sicut legiť reuelatũ ꝗ p btãm virginez sctõ Anselmo. Pepcit g̃ xps matri ne dolores eiꝰ talꝫ noĩando augeret. Secũdo ꝗ voluit ꝓter misteriũ. q̃a mlier dicit q̃si molliens herũ. i. dñm. ⁊ ex hoc significať q̃a beata virgo emolliuit deũ intantũ vt ī eiꝰ vterũ descẽderet ⁊ nr̃os defectus suscipet. vt q̃ si diceret xps matri: mulier q̃ me in vteꝝ attraxisti ꝓ virtutum amore Ecce q̃lia me pati fecisti p te ⁊ hoĩbꝫ oĩbꝫ. Ecce q̃ntꝰ vulneribus cõcisa est caro ex te ꝟgine sumpta. Ecce vide q̃a totũ sanguinẽ meũ quẽ ī tuo vtero sumpsi: effundo p redẽptiõe hoĩm et aĩam meã p eis trado. Et tu g̃ habe elcõs meos in filios tanq̃ fratres meos charissimos ⁊c. Tercio xps de cruce maximã pie

etatē exhibuit matri, q̃a in solaciū ⁊ obseq̃ num sibi discipulū dilectū cōmēdauit dicēs, Ecce filiꝰ tuꝰ. Unū hic vertit q̃stio apd̃ doctores sacros, Cur dominꝰ matri relicte voluit tutorē deputare: nec voluit ipam solam relinq̃re: cū tū esset sctissima ⁊ diuīa puidētia atq̃ angelorꝫ custodia ⁊ obseq̃o erat perpetua munita sufficiētissime. Sz ad id dātur plures rōnes p̄cipue fm Bernū, vbi sup̄ atq̃ Frā, maro. ⁊ alios doc. Prima rō ꝓpter obsequiū q̃a verecūdia virginal' tutore ac patrono indiget: de cuiꝰ cura hāc cōmodiꝰ ducat vitā. Unū ex hoc colligit q̃ Joseph sponsus marie iā aū defunctꝰ erat, ⁊ iō xpo moriente ipsa ꝗgo tutore indigebat, redarguunt igit virgines ⁊ puelle q̃ nolūt esse sub regimīe alioꝝ sed libere. q̃b multū insidiat hostis antiquus. Secda rō ꝓpter adoptiōis solaciū. sicut enim lex humana adinuenit adoptionē in solaciū liberorꝫ: ita xps virgini solaciū post se relinq̃bat in huiꝰ mundi exilio. Erat g̃ hoc solaciū btē marie, tū ꝓpter gratā societatē inter ꝗginem Johem discipulū dilectū xpi: atq̃ ipsam ꝗginē mariam, tum ꝓpter misteriū: qz sicut p̄ter naturā erat q̃ virgo pepit filiū: ita p̄ter leges erat q̃ virgo adoptaret filiū, tū ꝓpter significatū q̃ videlicz ipsa di natural' mr̄ esset adoptata mr̄ oīm electorꝫ. Tercia rō ꝓpter spūale officiū, vt scz btā Maria haberet iohannē tanq̃ capellanū q̃ eidē in spūalib̄ ex officio haberet deseruire, s. missas coā ipsa celebrando ⁊ sacramēta mīstrādo, vicz eucharistiaz vnctionē sacrā. et fm Albertū etiā cōfessionē audiēdo. Nō q̃dem ꝓfessionē pctōꝫ, q̃a maria nullū pctm̄ habuit, sed vt p̄cepto de ꝓfessione ⁊ satisfaceret obediret ꝓfitebatur maria q̃ nō fuerit digna tātis bñficiis sua virtute, de hoc lati' li, viij, p. j. ar, ij. Quarta rō ꝓpter legis diuīe cōplemētū vt ⁊ nos instrueret implere de honore mr̄no p̄ceptū diuine legis. Nā fm phm, viij, Ethi. Dīs magistris ⁊ parētib̄ nō possumꝰ reddere eq̃ualens. Et ideo debemꝰ seruire eis q̃tū̃ possumus: iuxta p̄ceptū dei Exo, xx. Honora patrē ⁊ matrē ⁊c. Hinc vt dicit Bernū, ser, q̃, s̄, Exq̃ xps viuēs mr̄i seruierat ⁊ subditꝰ erat Lu, ij. Cū iā seruire post mortē nō posset in sui psona seruitium per discipulū quē plus amauerat matri honorande exhiberi voluit.

Capitulum, III.

Tertio dñs iesus marie pietatis actū exhibuit erga discipulū iohānē q̃a ipm̄ btissime sue mr̄i in filiū cōmendauit di. Ecce mr̄ tua ⁊c. Ubi q̃rit. Cur xps iohānē quē seruū mr̄i substituit: filium nō seruū appellauit: cū ait, ecce filiꝰ tuꝰ. ⁊ ad discipulū, ecce mr̄ tua, q̃re nō dixit: ecce seruus tuꝰ ⁊ ecce dña tua. Rūdet fm Bernū. sermone p̄dicto, Prio hoc fecit ꝓpter charitatis cōmēdatōem. qz enim xps charitatez inter hoīes summe diligit: quā ⁊ in vltia cena discipulis cōmēdauit di. Mandatū nouū do vob̄ vt di, in, Jn h̄ cognoscēt oēs q̃a m. dis, e. si di, ha, Jo, xiij, ca. Unū ⁊ ipse suos discipulos nō dixit seruos sz amicos. Ideo voluit ⁊ inter matrē ac Johānē charitatem sctām extollere: quā charitatē importat nomen matris ⁊ filij. Secūdo propter Johānis honoratōez: ex eo enim apd̃ eccliaz iohānes meret p̄honorari vtpote filiꝰ marie a xpo substitutꝰ ⁊ adoptatꝰ. Tercio ꝓpter nr̄e spei cōfortationē, q̃a fm Hugo, de sctō vic. Oēs electi in psona iohānis sunt cōmēdati btē marie tanq̃ filij: q̃ tū nō sumꝰ digni fore serui. Aliuirū Johānes interp̄tat gra vl' in q̃ est gra fm Hiero, ⁊ iō figurauit oēs in gra exntes q̃s singulos xps adoptauit i fratres atq̃ dei patris filios, iuxta illd̃ Jo, j, Quotq̃t aūt receperūt eū de, e, p. fi. dei fieri, ⁊ p ꝓns in filios adoptiuos sancte mr̄is sue, vt oñdat nobis xps summā pietatem ⁊ charitatē. Ideo ait, Ecce filiꝰ tuꝰ, s, o mulier q̃ es mater mea, q. d, Ea diligētia foue ⁊ p̄moue hoīes electos ⁊ dilectos ac si essent p geniti ex te: sicut ego filiꝰ tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mr̄ tua. q. d, O aia fidel' cōsidera Ecce q̃ntū te diligo cum p te morior te mihi in fratrē ⁊ genitricē meā in matrē tibi adopto: vt eadē diligētia te foueat q̃ mater filium: ⁊ ad ipam secure recurre, noli desperare sed ꝓfide ⁊ ꝓuertere ad me, sic exponit Bernū, ⁊ subdit exclamādo: di. O miraz ⁊ inauditā pietatē xpi, o q̃ pficuū: o q̃ gliosum est fore tuū discipulū bone Jesu. Quis enim p̄ncipū huiꝰ mūdi seruis suis ustū honorē exhibuit: qz ecce dñs noster matrē suā celi reginā nobis seruis in psona iohis dedit nō in dñam tm̄ aut sororē vel materterā sed in matrē cōmēdauit, ⁊ sic nos regni celestis fecit heredes q̃dem dei coheredes āt xpi, Ro, viij, Nos igit charissimi sumus di-

scipuli stãtes iuxta crucẽ xpi. Naz q̃ christi sunt crucifixerũt carnẽ suam vicijs z pcupi scẽtijs Gal.v. Sicq audire merebimur: ecce mater tua. Si em̃ maria ẽ mr̃ nr̃a. g̃ ihs est frater nr̃. g̃ z pr̃ ei⁹ celest⁹ est pater nr̃. z regnũ ei⁹ hereditas nr̃a. Sed adhuc q̃rit q̃liter Jobes p̃ alijs discipul⁹ singl⁹iter hãc gr̃am summã pmeruit vt adoptaret specialissime. Rñdet ꝓm Frã. maro. q̃ ꝗ de congruo iohãnes p̃ ceteris meruit. Primo p virginitatẽ vt ꝗgo virgini cõmẽdaret. Nã Sap̃.vj. scribit q̃ incorruptio facit hoiem primũ deo. z sic xpo iesu atq ei⁹ mr̃i ꝗgini. Tu g̃ hõ stude puritatẽ sectari vt diligar⁹ a xpo z a matre eius adopteris in filiũ. Secundo pmeruit p charitatẽ. vñ scribitur q̃ vidit Jesus discipulũ quẽ diligebat. christ⁹ em̃ se diligẽtes diligit. Prouer.viij. Tercio per passionis xpi recogitatã dolorositatẽ. quod notat in eo q̃ iohannes stabat sub cruce z intuebat xpm patientẽ cõpatiendo et flendo cũ gloriosa virgine matre. Qui nisi astitisset hoc nõ pmeruisset zc. Quarto p deuotionis pietatẽ. Nã ꝓm Fran. maro. exq̃ ex btã virgĩe sũma dulcedo effluebat diuinalis gr̃e resplẽdentis in ea. ideo ipa erat sũme desiderabilis sctã deuotõe spãl⁹ ꝗbus pfectis ꝓm Dioni. Unde cõcludit credendũ q̃ iohãnes sũma deuotiõe flagrabat ad familiaritatẽ marie deuotissimaz. Christ⁹ g̃ videns ei⁹ deuotionẽ: dedit occasionẽ castaz ridẽ: vt tanq̃ filius adoptiu⁹ securius adiret ipsius familiaritatem deuotam. propter quod in euangelio subinfert. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. s. deuotam. nõ addit matrem. quia ex pia humilitate non est ausus Johãnes se scribere filium tante matr⁹. scz dei. Sed simpliciter dicit q̃ accepit eam in suam. s. per specialẽ deuotionẽ: cui pia obsequia quotidie exhiberet. Tu ergo homo fac similiter vt spũaliter adoptari merearis. Nam Roma. viij. scribitur. Qui spũ dei agunt. s. p deuotionez hi filij dei sunt. O deus meus q̃nta fuit ꝓsolatio Johãni videre: alloq̃: et ꝓuersari cũ matre dei quã desiderabãt etiam angeli z oẽs sancti. O dulcissime iesu da mihi pctõri saltẽ in celesti glia frui tua z ipsi⁹ sctissime matris tue visione beata.

¶ Articulus tercius q̃ btã maria amarissimos plãct⁹ habuit sup filio ĩ vita p̃cipue. xij

Circa tercũ mi

Casteriũ de plãctu amarissimo beate marie. Nota q̃ licet ipsa in oĩbus penalitatib⁹ z doloribꝫ xpi ex cõpassionis pietate habuerit fletũ dolorosum. tũ ad nũez. xij. stellaz describunt p̃cipue. xij. plãct⁹ ipsi⁹ p q̃b⁹ corona gl̃iosissima. xij. stellarũ extat coronata. Juxta illd Apoc. xij. In capite eius corona. xij. stellaz. Prim⁹ plãctus sive fletus marie fuit cõpassiõis sup filij sui passiõe miseriaz. scz hui⁹ vite vt famis frigoris est⁹ fatigioz z sil'ium. Nã cũ videbat puulũ iesum plorantẽ p frigore vl' fame quẽ sciebat vez deũ p nobis sic hũiliatum quõ mater pia se ꝓtinere poterat? Sic z in oĩb⁹ necessitatib⁹ et miseriis hui⁹ vite q̃s p nobis suscepit dei filij⁹ sustinẽdas vtiq̃z mr̃ summe cõpassiõis z affect⁹ teneritudie cõmouebat ad fletũ: vt dicere possit illd Trenoz. j. Multi gemit⁹ mei z coz meũ merẽs

Secũdus plãctus exulatõis. qñ. s. fugit cũ filio in egyptũ: terrã infidelũ ydolatrarũ p tantã distãtiã: quaz vt ꝛ vir cursor velox põt pcurrere. xij. aut. xv. dieb⁹. Quis cogitare sufficiet q̃ntas penurias: q̃t fatigia et fletus passa tũc fuerit maria die z nocte in tali deserto vbi nec dom⁹ ad hospitãdũ erat: sed ꝓtinu⁹ labor: timor z dolor. Tercius plãctus amissionis quẽ habuit in triduo q̃rendo iesum. xij. annoz puez pditũ. O q̃ntis fatigijs et laboribꝫ plãgẽdo discurrebat maria q̃rẽs dilectissimũ filiũ. Pie em̃ credo q̃ illas noctes triduanas insomnes duxit ĩ lachrimosis orõnib⁹ deũ depcãdo vt daret sibi repire filiũ: nec illis dieb⁹ comedere placuit aut bibere sed ꝓtinue se afflixit amarissimis lachrimis. tũc ipletuz est illud Treñ. j. Plorans plorauí in nocte. s. triduana et lachrime eius in maxillis eius. ꝓterea ait ad filiũ: dolẽtes q̃rebamus te Lu. ij. Quart⁹ plãct⁹ captõis qñ em̃ audiuit captũ filium: pie credo q̃ q̃si mortua mor in terrã cecidit z iuxta illud Thobie. x. Flebat ĩnãt. s. ipsa mr̃ ei⁹ lachrimis irremediabilibus atq̃ dicebat Heu me fili mi vt q̃d te misi. s. in hierl'm lumẽ oculoz meoz solaciũ vite mee. Hec ibi.

Quint⁹ plãct⁹ sup multiplici tormẽtatõne quia nouerat filiũ multipl⁹ affligi ab ipijs: vinculari alapari et dilaniari: tota nocte et die varijs modis cruciari. Juxta illud ps.

Fui flagellatus tota nocte ⁊ castigatio mea in mat. ⁊ Job. xvj. Percusserũt maxillã meam saturati sunt penis meis ⁊c. Sextus planct⁹ sup multiplici illusiõe quia nouerat quomodo verus deus multipliciter illudit blasphemat: vituperatur: ⁊ cum latronib⁹ deputat. Septim⁹ plãctus sup innũerabili vulneratõe: qꝛ videbat caput spinaꝝ densitate mltipl'r punctũ: ⁊ carnẽ eius sctissimaꝝ total'r vulneribꝫ repletã: vt a plãta pedis vsq; ad verticẽ non esset in eo sanitas. Esaie. j. Ad fm mgm Jordanẽ xps habuit q̃nq; milia q̃dringenta septuagintaq̃nq; vulnera. vñ ysus. Septuagintaq̃nq; q̃tercẽt milia q̃nq;. y. Tot ferk xps p nob vulnera passus. Et idẽ dicit q̃ si q̃s p annũ integrũ q̃ti die ozet. xv. pr̃ nr̃: pro q̃libet vulnere resultabit vnũ pr̃ nr̃. O igit q̃ mltipl'r plãgẽs doleb at maria. qꝛ fm doctozes: oia vulnera q̃ passus est christus in carne: ipsa passa est in cozde. Merito ꝺ ipsa scribit illud Treñ. ij. Magna est velut mare ꝓtritio tua: qꝛ sicut gutte maris innũerabiles ita dolozes Marie. Octauus planct⁹ sup ũmani effusiõe. scz sanguis xpi toti⁹. Nã videbat illũ sacrũ sanguinẽ ĩmaniter effundi in terrã: cui⁹ vna gutta pualebat mũdũ fm Berñ. Videbat os iesu ⁊ faciẽ pulcerrimã palescere: carnez exhaustã sanguĩe nigrescere: ⁊ dicere poterat flens illud ps. Defecit vita mea in dolo. ⁊ anni m.ã gemitib⁹. qꝛ effusus suꝝ sic aq̃ sup terrã: ꝫ ꝓter sanguinẽ xpi effusum. Nonus plãct⁹ sup cruc affixiõe: q̃a videbat suum Jesum crudel'r extẽsum sup clauos pẽdere nec habere q̃ caput reclinaret: nec posse se alleuiare ⁊c. vñ pia mr̃ dicere poterat illud Esa. xxxviij. Ecce amaritudo mea amarissima. Decim⁹ plãct⁹ sup filij interno dolore ⁊ meroze. q̃a videbat iesuꝝ tristẽ habere aĩaꝝ vsq; ad mortẽ: ⁊ summos dolozes patiũ p matr̃ cõpassiõe. tũ p hoĩm ĩgratitudĩe vt p̃cedẽte pte actuꝝ est de incõprehẽsibilib⁹ dolorib⁹ xpi. Undecimus planct⁹ sup filij flebili morte. qꝛ videbat xpm cũ clamore et lachrimis mori: vt testat apl's Heb. v. Credit ergo q̃ ⁊ maria tũc p̃ dolore cozdis fuisset mortua: nisi a. ss. miracl'ose fuisset p̃seruata. Duodecimus plãct⁹ p separõe ⁊ orbatione filij. quia sepulto christo sciuit ipsum ampli⁹ nõ posse videre viuẽtẽ ista vita mortali. De hoc deuoto plãctu Marie Berñ. ĩ quodã opusculo: alij q̃z deuoti p̃sequũtur dicẽdo q̃ xpo de cruce deposito: mr̃ adorauit ipm: ⁊ caput venerabil'r suscipiẽs ĩ brachia spinas extrahebat: osculabat cruẽtatũ ⁊ dicebat talia O caput dignissimũ q̃z multipl'r es cõpunctũ cũ sis sapie diuine habitaculũ. Intuebat faciẽ sputis maculataꝝ et exterges ruebat in oscula di. O decora facies quã angeli desiderãt p̃spicere: quõ facta es vt leprozsa. sic ⁊ man⁹ ac latus osculando di. O man⁹ q̃ celũ formastis ⁊ terrã. O lat⁹ p̃foratũ: osq; sacrũ clausit ⁊ oculos osculando di. O q̃ntũ gaudiũ mihi ide ⁊ q̃nta dulcedo erat ex aspectu suauissimo ⁊ eloq̃o diuino. O nate p̃dilectissime nũc te mortuuꝝ teneo in gremio quem paruulum caste genitum portaui cum gaudio. O fili amãtissime: cur tibi sitio clamãti: aquã porrigere nequi: cui in infantia tua virgineũ de celo lac sugẽdũ p̃bui. Nate mi dilectissime fructus ꝗginal'ꝭ cõsolatio ⁊ gaudiũ olim meuꝝ: quõ versus es mihi in luctuꝝ. tu mihi diuinie et solaciũ. tu oẽ bonũ meũ ⁊ nũc orbata q̃d faciam: q̃ diuertar: ad quẽ cõfugiã: vbi caput reclinẽ sine te solacio vnico ⁊ filio p̃dilectissimo? Sicq; tot ⁊ tãtas lachrimas fudit rigãdo corpus filij vt ablueret a sanguine et sputis caput ⁊ facies iesu. Flebãt q̃z cuꝝ ea sctẽ mulieres atq; ioseph ⁊ nicodem⁹ adeo q̃ loq̃ p̃ fletu vix poterãt. Sed qꝛ hora tarda erat corp⁹ in sepulchrũ reponere festinabant. q̃b⁹ ipsa pũssima mr̃ aiebat: Miseremini mei mise. m. s. v a. mei. p̃mittẽdo vt teneã in vlnis mortuũ filiũ quẽ viuũ tenere ñ possum. Tãdẽ q̃z sepulto: mr̃ cũ lachrimis osculato sepulchro ⁊ adorato reuertit in ciuitatẽ Hec ⁊ plura talia scribunt a deuotis nec possumus plene cõprehẽdere ⁊ edicere totũ lamentũ marie. sed cõpati studeam⁹ vt cõregnare valeamus Amen.

¶ Incipit quartus liber de ĩmaculata conceptione Marie.

Quartus liber

Q de misterio ĩmaculate conceptõis marie habet duas ꝑtes Prima ꝑs agit p modũ ꝓbationis de ꝫ q̃ ꝑtã maria sit ꝓcepta sine originali pctõ. Secũda ꝑs agit de eodẽ p modũ elucidatõis ⁊ declaratõis. Itẽ põt etiã cũ placuerit p̃dicari de festo cõceptõis ma

rie pars ꝑma libri q̃nti que est de ortu eius:

Pars prima de ĩmaculata cõceptõe marie ꝓbando q̃ sit ꝑseruata ab originali.

Tota pulchra es

amica mea ⁊ macula nõ est in te. Verba sunt dei ad b. ꝯginẽ Cant. iiij. In q̃b ꝯbis sacris ipsa gl'iosa virgo tripl'r cõmendat. Prio de gratiosa pulcritudine: cũ dr. Tota pulcra es, vere tota pulcra maria, qr oĩs pulcritudo aĩe rõnal' est a dei grã ꝓm Fran. maro Maria ꝯo est grã plena: teste angelo Lu. j. Et q̃ etiã sequit q̃ qr tota pulcra: q̃ q̃libet ꝑs vite eius grõsa. Totũ em ꝓm logicos resoluit sic. i. quelibet ꝑs. ⁊ sic eius ꝯceptio fuit gratiosa ⁊ ab originali pctõ ꝑseruata ꝑ specialissimã gratiã.

Secũdo cõmẽdat maria q̃ est dei amica cũ dr Amica mea, qr ab eterno ꝑordiata vt sit mr dei dilectissima, iuxta qd ipsa di. Prouer. viij. Necdũ erãt abissi ⁊ ego iã ꝯce. ⁊c.

Tercio cõmẽdat de puritate sũma: qr inqt Macl'a nõ ẽ in te, neq̃ origial' neq̃ actualis pctõ. Vñ hic acturi de mirãda ⁊ ĩmaculata ꝯceptõe marie: tria misteria notabimꝰ.

Primũ misteriũ dr celebritatis.

Secundũ dicit immunitatis.

Terciũ dicit ꝓbabilitatis.

Põt etiã ad ꝗ idẽ thema applicari. Pulcra es ⁊ decora filia hierl'm: terribil' vt castrorũ acies ordiata Can. vj. Et eccl'ia canit. d huius autẽ ꝓcessu iuxta Aue Maria special'r vide circa finẽ huius voluminis.

Articulus ꝑmus q̃ festũ cõceptiõis marie ab omnib ꝯ est celebrandũ, ⁊ ad id inducunt plures vtilitates.

Circa primũ mi

steriũ celebritat' questio ꝯsat inter plerosq̃ Utr liceat festũ conceptiõis marie ab eccl'ia celebrari: q̃busdã dicẽtib q̃ nõ, eoq̃ ipsa cõcepta est in vtero sctẽ Anne matris, de viro. i. sctõ Joachim ꝯcubitu mr̃imonial'. Et nõ est verũ qd sũ plices putãt. s. annã ꝯcepisse ꝑ solũ osculũ Joachim. Vñ illi dicunt q̃ btã ꝯgo ꝯcepta sit in pctõ origial', ⁊ iõ festũ ꝯceptiõis celebrandũ nõ rõne ꝯceptõis sed rõne sctificatõis. ⁊ sic intẽtio celebrantis deberet fieri ad tẽp' sctificatõis nõ ꝯceptõnis, eo q̃ cito post ꝯceptõẽ credit fuisse sctificata. Sed doctores nr̃i tenẽt q̃ b. maria licet in sancto mr̃imonio cõcepta sit sine origial' pctõ. Et id ꝯciliũ Basilieñ. determiauit credẽduꝫ a cũctis, et deniq̃ Sixt' papa. iiij. anno D. cccc. lxxvj. currẽte sub eisdẽ indulgẽtiis q̃ a summis põtificib ꝯ sunt date ꝑ festo corpis xp̃i: ordinauit festũ ꝯceptõis b. Marie celebrandũ cũ octa. spãli q̃z missa ⁊ pulcerrimo officio edit': q̃b ꝯ expsse ꝯtinet b. mariã ꝑseruatã fuisse a pctõ originali: hocꝑm declarauit ⁊ ꝯfirmauit credenduꝫ. Quilibet igit fidelis hortat ab eccl'ia dicẽte Gl'iose ꝯgis Marie ortũ dignissimũ recolam' q̃ ⁊ genitricis dignitatẽ obtinuit ⁊ ꝯginalẽ pudicicia nõ amisit. Et nota ꝓter simpliciores q̃ ꝗ festũ ꝯceptionis marie debet q̃libet devote celebrare propter quatuor precipua inductiua.

Primo ꝓter christi honorem

Secũdo ꝓter Marie amorem

Tercio ꝓter fructificationem

Quarto ꝓpter indulgentie ꝯsecutionẽ.

Primo ꝓter xp̃i honorẽ, qr vt dic hiero. ꝓ. de assump. Nulli dubiũ q̃n totũ ad dei honorẽ ꝑtineat q̃cq̃d sue genitrici fuerit officiosissime exhibitũ ⁊ impẽsum. Hec ille. Itẽ Bernũ, d laudib virg di. O felix Maria q̃ te diligit deũ honorat. Qui tibi fuit deũ reficit. q̃ tuũ nomẽ puro corde inuocat q̃cq̃d postulat idubitãter ꝯsequit. Hec ille. Secũdo ꝓter ꝯgis marie amorẽ. Vñ Anſ. in epl'a ad coãglicanos ẽpos dic. Non videt verus amator virgis marie q̃ recusat diem ꝯceptõis ei' colere. Hec ille. Tercio ꝓter fructificatõẽz, qr plurime vtilitates ⁊ fruct' ex ꝗ acq̃runt: sic collig ex officio hui' diei ⁊ ꝯbis sctõꝝ. Pria q̃dẽ dr exaltatõ Eccl. xv Obuiabit. s. Maria illi tanq̃ mr̃ honorificata. s. in sui ꝯceptõe ⁊ veneratõe. Et exaltabit illũ. s. deu otũ suũ apud ꝓtios suos. Ad id refert Anſ. in epl'a ꝑdicta miraculũ fcm̃ tpe Karoli regis frãcorꝫ de q̃dã germano regis Hũgarie: cui btã ꝯgo maria iniũxit vt festũ ꝯceptõis sue celebraret ⁊ ipm̃ in pr̃iarchatũ Aq̃legie exaltauit. De hoc habes li. vl. p. vl. c. vj. miracu. iiij. Secda vtilitas dr defensatio. q̃a tales maria defendit in periculis ⁊ liberat a ꝯfusiõe ⁊c. Vñ Anſ. in epl'a qua s. dic Quisquis ꝑsul aut abbas es recole diligẽter festũ ꝯceptõis marie ⁊ a cunctis iube eã diligẽter coli, qr si toto corde eaꝫ

amaueris nunq̃ de tuo gradu cũ cõfusiõe deponeris. Et ad id facit qõ narrat ibidem Anſ. miraculũ de q̃dam helsino abbate q̃ cũ in negocijs regis anglie nauigaret: ecce tẽpestate orta ĩ mari cũ nõ esset spes alia euadendi: ad b. mariã ꝓfugit ꝓcibꝫ: mox q̃z ĩ aere apparuit q̃dã ĩ põtificali habitu lucidus z ait. Sclas q dña Maria misit me iubẽs q si vis liberari pmittas te annuatim celebrare z celebrãdũ ꝑdicare festuz creatiõis z ꝯceptionis ipsi⁹. Qõ ille pmittẽs: mox liberatus est sedata tẽpestate. Tertia vtilitas specialis gratie infusio. Sicut enĩ ipsa ĩ cõceptione est infusa speciali gratia copiosi⁹ q̃ est ꝑseruata a pctõ originali z sctificata miro modo: ita pbabile est z verisile q celebrãtibus hoc festũ Marie spãlis infundit grã ex ipsi⁹ redundãtia plenitudis. Vñ Bernũ. Vas ĩnq̃t liq̃re plenũ si q̃mõ moueat effũdit liquorẽ ex suppleno. sic Maria cum sit plena grã si q̃mõ mouet preciby: effundit in nos gratiã. Hec ille. Quarta vtilitas celestis glie retributio. Unõ scribit in figura Eccĩ. xiij. A luna signũ diei festi. Nã maria est pulcra vt luna Cañ. vj. Ab hac g luna. i. maria signũ diei festi. s. eternitatis. qz deuot⁹ cultus festiuitatis marie est signum btitudis celice ꝯsequẽde. ꝑcipue aũt celebratio et cultus festi ꝯceptõis b. marie. vt testat Anſ. in epla q̃ supra di. sic. Nos fratres dilectissimi si portũ salutis volum⁹ appẽdere: dei genitricis creationẽ z ꝯceptionẽ dignis officijs celebremus: vt ab ei⁹ filio digna mercede remuneremur. Hec ille. Quarto ꝑncipaliꝫ inducimur ꝓter indulgẽtie ꝯsecutionẽ. Naz ꝑter suprascriptas a Sixto papa ꝯcessas indulgẽtias: insup ꝯcilium Basilleñ. oĩby vere penitẽtiby z ꝯfessis ea die ĩteressentiby missis cẽtũ ꝑmis vel secũdis vesperis z matu. totidẽ. Itẽ sermoni diuini de ea festiuitate. cl. dies indulgeñ. ꝯcessit ꝓpetuis tpibus duraturis. vt patet in bulla.

¶ Articulus secundus de ĩmunitate cõceptiõis Marie z eius possibilitate ac cõgruitate.

Secũdum mysteriũ ĩmũitatis. Circa qõ tria q̃rũtur. Primo de possibilitate. Secũdo de ꝯgruitate. Tercio de modalitate. Prio inquã de possibilitate q̃ritur vtrũ de⁹ potuerit b. ꝯginẽ ꝑseruasse a pctõ originali nõ obstãte eius ꝓpagatõe naturali. Ad qõ ꝑtin⁹ rñdet q sic. z declarat pluriby modis in hui⁹ ꝑcessu. qa cũ dupler distinguat in deo potẽtia: absoluta et ordinata ꝑm Scotũ sup. j. dist. xliij. Absoluta ẽ respectu oĩm possibiliũ: que nõ includũt ꝯdictionẽ nec ĩ fieri nec ĩ facto esse. Ordinata ꝯo est ea dẽ potẽtia respectu oĩm possibilium q̃ nõ includũt ꝯdictionẽ formatã legiby a sapiẽtia diuina institutis. z q̃ ad vtrãq de⁹ hoc potuit facere: qõ bñ ostenditur

Primo ex lege theologica.
Secundo ex lege iuridica.
Tercio ex lege philosophica.

Primo q̃dẽ ex lege theologica. qz scriptũ est Job. c. xiij. Quis põt facere mũdũ de ĩmũdo ꝯceptũ semĩe. nõne tu q̃ solus es. g de⁹ z ipse solus facere potuit mariã mũdã oĩmode de semĩe cõceptã ĩmũdo. Et ꝑ plura theologica exẽpla cõprobat: eoq q̃ põt facere mai⁹: põt z minus: ꝑ regulã thopicã. Sed deus fecit maiora. Prio qñ creauit mũduz de nihilo. Scõo qñ fecit angelos purissimos vnica volũtate. Tertõ qñ de qua adcosta formauit subito magnã mulierẽ Euã sine additamẽto z sine pctõ. Quarto q̃ndo xꝑm pfectissime in ꝯginis vtero subito formauit. Quinto qñ ex ꝯgie vtero clauso xꝑi corp⁹ palpabile z mortale sine dolore voluit gigni. Sexto qñ corp⁹ tã magnũ xꝑi sub qua q̃ntitate sacri eucharistie tradidit. Septimo qñ aĩam lazari de limbo ad istã vitã reduxit. z hec maiora erãt. g rẽ. Secũdo ostẽdit ex lege iuridica. qñ ꝑm leges et iura cõdito: legis nõ tenet ad leges a se cõditas xxv. q. j. ideo. z c. cõfidimus. Et. xv. q. j. c. cõsideraui. Vñ z Aug⁹. de regimĩe ꝑncipuz di. q̃ null⁹ ꝑnceps obligat suis legiby. imo ꝑt dispẽsare in lege data vel aliq̃s excipe ab ea: nõ obstãte obligatõe parentũ corundez cũ q̃by dispẽsat. hui⁹ test⁹ est etiã Justinian⁹ L. de leg. l. digna vox. Et vulpian⁹. ff. de legi. l. ꝑnceps. Sic nec de⁹ obligat suis legibus datis hoĩby vl mũdo: qõ claret etiã in exẽplis. Nã ꝑmo de⁹ legẽ circũcisiõis datã Geñ. xxx. cassauit z annullauit in nouo te.

Scõo de⁹ q̃ legẽ celis dedit ꝯtinui motus: ipe celũ fecit stare tpe Josue spacio vnius diei. eiusdẽ c. x. Atq̃ tpe Ezechie reg⁹ retrogradare. x. lineis solẽ. Esa. xxxviij. Ter

cio deus q̃ dedit hoīb legē mortis in penā
pcti: ipe dedit spāle ꝓuilegiū Elye ⁊ Enoch
multis milib annoꝝ supuiuēdi. g̃ mlto ma
gis ꝝ legē dispēsare potuit ⁊ congruit cum
mre ꝑseruādo ipsam a pctō origiali. Ter
cio oñdit ex lege phica. qz q̃cq̃d pōt ꝑt inꝑ
ferior: pōt ꝑt suꝑior. ij. Thopicoꝝ. Sz na
tura inferior pt pducere rosā de spinis pul
crā. Itē q radi solis nō ꝓtrahat feditatē ex
ꝓtactu rerꝝ fedaꝝ. g̃ virt diuīa mlto fortius
potuit: vt maria pulcra educeret ex parētuz
ꝓpagine naturali: ⁊ ne aīa ei inficeret ex car
nis generate naturalr vnione. Capō. II.

Secūda questio

de ꝓgruitate Utꝝ cōgruebat vt
de pkuaret b. virginē a pctō ori
ginali in sua ꝓceptōne naturali. Ad qd re
spondet breuiter q sic: triplici rōne

Primo ratione theologicali
Secundo ratione legali
Tertio rōne phicali.

Prio inqꝝ rōne theologicali. qz ꝓgruū ē vt
nil ponat in xpo iesu dei filio qd notet igno
miniā: cū ipse sit cādor lucis eterne ⁊ speculū
sine macula ac imago bonitatis dei. Sap.
vij. Sz si ponit b. virgo ꝓcepta in pctō ori
ginali: tūc ponit ignominia in xpo. s. q mr
ei fuerit aliqñ in pctō. ⁊ sic macla erit de de
coris in xpo q̃ ad originē: qz redūdat in ipm
Iuxta illd Eccli. iij. Dedec filij pr̃ siue mr̃ si
ne honore. Secdo oñdit ex rōne legali. q̃a
pm oēs leges valde iniqu reputat filij qui
cū possit pcauere matrē dilectā in man inꝝ
mici pmittat cadere nec a picl'o velit ꝑserua
re. q̃a est ꝝ legē diuinā di. Exo. xx. Honora
prem ⁊ matrē. ⁊ ꝓtra legē naturalez. qz teste
pho. viij. Ethi. Parētib nō possum redde
re equalēs. ⁊ ꝝ leges ciuiles ⁊ canonicas. vt
extra d iureiu. q̃ntaualt. Et in autent. vt li
ceat mri vl'auie. Et. ff. d alen. liber. l. supi.
⁊ l. si q̃s a liber. ⁊c. g̃ p ꝝiū mlt ꝓgruebat
filio dei ñ pmittere matrez i man diaboli p
origiale pctm in ꝓceptōe incidi: sz decebat
ꝑseruare eā: qd optīe poterat. Tercio ostē
dit ex rōne phicali. qz pm regl'az thopicā bo
etij. ij. thopicoꝝ. Si de q̃ min videt inesse
inest ⁊ de q̃ mag. Exēplū si ꝓgruuz ē vt rex
honoret ⁊ exaltet famulū: mlto magis mr̃ez
Si g̃ ꝓgruebat vt de adā vel euā atqꝝ an
gelos faceret in pncipio sine oi pctō: multo
fortius matrē pelectam q̃ exaltāda foret sup
oēs angelos ⁊c.

Capitulū. III.

Tercia questio

de modalitate ꝑseruatōis marie
a pctō origiali. s. q̃lr fieri potuit.
lz q̃ppe b latl in p. ij. li. declaret. Tm p bui
itellcū b breuiter pm Sco. atqꝝ Frā. maro.
sup. iij. di. iij. Nota q b ex trib ꝓitatib pci
pue declarat Prima ꝓitas q pctm origia
le diē puatōez. Est em carētia original iusti
cie debite i pmis pentib amisse ex trāsgres
siōe leg diuīe a pmis pentib ōriuata i oēs
naturalr pagatos ⁊ diuīo decreto artatos
obligās ad penā dāni: ⁊ ceteras penas q̃ ta
lē carētiā sequunt. Sic q̃ppe cōiter nr̃i doc.
diffiniūt pctm origiale ex snia Anſ. ⁊ decla
rari pōt hec diffinitio ex pte. ij. h li. ar. j. ⁊ p
cipue c. viij. vide g̃. Secda ꝓitas q gra di
uina equalet origiali iusticie pm acceptatio
nē diuinā: imo excedit ita q p b q aīa bua
na hz gram nō inest ei pctm origiale. lz g̃ q̃
libet filij ade est debitor iusticie origial ⁊ ex
demerito ade caret ea. ⁊ iō oīs talis hz vnd
ꝓtrahat origiale pctm. Si tm alicui i pmo
istāti creatōis aīe dē gra ille licet careat ori
giali iusticia nunqꝝ tm est debitor el. qz me
rito alteri puenientis pctm dat sibi gratia
q̃ equalet illi iusticie q̃ntuz ad diuinā acce
ptatōem: ⁊ tal non ꝓtrahit pctm. Tercia
veritas rnsiua ex predicto. q lz btā maria ex
rōne sue pagatōis natural: eo q p cōcubi
tū mrimonialē ē ꝓcepta atqꝝ ex d merito ade
habuit aptitudiez vnde ꝓtraheret origiale
pctm. tm ex merito xpi puenient q̃ ab eterno
ipaz elegit i mrez habuit ifusaz graz i pnci
pio creatōis ꝑseruātē a pctō origiali: qz po
tuit de i instāti ꝝfusiōis aīe el infūdere sibi
tantā gram q̃ntā alij in baptismo qd ⁊ fecit
g̃ in illo instāti ñ hūit origiale: sic si fuisset p
us baptisata. Et lz caruerit origiali iusticia
tm gra equalet iusticie origiali: vt patuit se
cūda ꝓitate. Sz forte dic Tm ibi fuit infe
ctio carnis. Rndet q dato q illa caro ñ fu
isset mūdata ꝓtute. ss. añ ifusionē aīe. tm illa
ifectio ñ fuit tā necessaria cā macl'atōis aīe.
Sic videm post baptismū qñ manet q̃dē
illa ifectio i carne pm mlt ⁊ tm ifectio aīe
ablata est ⁊ nō manet p baptismū. Imo g̃
d q caro btē virgis añ infusionē aīe itelle
ctiue: fuit virtute. ss. mundata ac purificata

et dedicata vt esset vas aptissimũ ad recipi
endã aiam iam sctissimã: vt in illo instãti q̃
ania infundebat nõ esset infecta: sed iã mũ
dificata. Hoc ꝓm Scotũ ⁊ bus⁹ vie seq̃ces.
O igit ego gliosissima vere tota pulcra es
et gratia plena etiã in ꝯceptõe ⁊c.

¶ Articulus tertius q̃ beata Maria de fa
cto fuit ꝑseruata ab origiali peccato et hoc
ꝑbat. xij. testimoniis.

Tertium misteri
um ꝺr ꝑbabilitatis. Ubi nota
q̃ btãm mariã fuisse ꝑseruatã de
facto ab originali pctõ ꝑbant plurima testi
monia. ad qꝺ ꝑ pñti decreui accipe. xij. va
rietates legũ: q̃b tanq̃. xij. stellis radiãtib
in corona glie marie. Iuxa illud Apoc. xij.
In capite ei⁹ corona. xij. stellar. Id ꝑmptũ
est cõprobare ⁊ diuidunt in. iij. ternarios.

Primũ est testimoniũ legis diuĩe siue mo
saice. nã Gen. iij. Ipsa. s. Maria ꝯteret ca
put tuũ. s. o serpẽs. Sed si maria fuisset in
pctõ origiali: tũc ꝯñs foret q̃ ipsa a serpẽte
fuisset strãgulata. quõ g̃ potuisset caput ser
pentis ꝯterere strãgulãtis. et sic ꝑuaret tali
triũpho. Hinc Orige. ait. Maria neq̃ ser
pentis ꝑsuasione decepta: nec ei⁹ venenosis
afflatib infecta fuit. Hec ille. Itẽ Exo. xx.
lex diuĩa ꝑcepit di. Honora patrẽ ⁊ matrẽ
g̃ sequit q̃ xp̃s honorauit matrẽ oĩmode q̃
potuit. ⁊ ꝑ ꝯñs isto honore ꝑseruatiõis a
pctõ originali. Itẽ dñs ꝑcepit Exo. xxv.
moysi di. Cõpingite arcã de lignis sethim
q̃ sunt imputribilia: ad figurandũ btẽ Ma
rie in q̃ quasi in arca xp̃s reqeuit imputribi
litatẽ. s. ꝑ abnegationẽ macule. Secũdũ
testimoniũ legꝭ ꝓphetice. accedat ꝑm⁹ Job.
iij. di. Pereat dies in q̃ natus sum: ⁊ nox in
q̃ dictũ est: ꝯcept⁹ est hõ Obtenebrent stelle
caligine eius expectet lucẽ ⁊ nõ videat nec
ortũ surgẽtꝭ auroze. Hec ibi. Sup q̃b ver
bis lyra dicit in q̃dã ope. ibi iob loquit de
reatu originalis pctĩ. ⁊ iõ dicit. Obtenebrẽ
tur stelle. i. sctĩ: caligine eius ⁊c. expectet lu
cem. i. xp̃m. ⁊ hũc nõ videat: eoq̃ xp̃s sup
naturali ex virgĩe ꝯceptus originale pctm̃
ꝯtrahere nõ potuit. Sequit: nec ortũ surgẽ
tis auroze. i. ꝯceptũ marie: q̃ figurat ꝑ auro
ram Canti. vj. Accedat ⁊ visio ꝓphetica:
qꝛ btã virgo figurat ꝑ portã clausam quaꝛ
vidit Ezechiel vt patet ca. xliij. Ezech. vbi
scribit q̃ nunq̃ fuit apta sed sp clausa. q̃ per
eam nunq̃ intrauit pctm̃: alꝭ non fuisset sp
clausa. Accedat etiã Dauid di. Domũ tu
am dñe. i. btãm mariaꝭ: decet sctitudo. ergo
debuit ꝯcipi sctã. Itẽ accedat Salomõ
Prouer. viij. d. in ꝑsona marie. Necdũ erãt
abissi ⁊ ego iã ꝯcepta erã. De hac aũt irre
fra. Alex. de hales Dẽs inq̃t deuoti marie
exponãt hãc autoritatẽ sic Necdũ erãt abis
si. i. ꝑfunditates pctĩ originalis. Nã abissus
ꝺr ab a qꝺ est sine ⁊ bissus qꝺ est q̃ddã lũi
nosum subtile ⁊ candidũ factũ textrico ope
Quoꝯ ꝯtraria sunt in peccato origiali qꝺ ẽ
tenebrosum ꝑ puationẽ lucis gr̃e: ⁊ grossuꝭ
ꝑ damnũ ꝑpetuũ atq̃ turpe ꝑ carentiã dile
ctionis diuine. Nõdũ igit erãt abissi. i. pec
cati original' ꝑfunditates: ⁊ ego iam ꝯcepta
erã. s. ꝑueniẽte gr̃a dei. Deniq̃ idẽ Alex. de
hales cũ essꝭ in fine vite sue exposuit illã au
toritatẽ themat' ꝑfati di. sic Tota pulcra es
scꝭ ꝑ gr̃e plenitudinẽ Amica dei altissimi. i.
mater dilectissima: ⁊ macula nõ est in te nec
originalis nec venialis aut mortalis. ⁊ his
dictis cõmẽdãdo aiam suã btẽ virgini felici
ter in dño expirauit. Terciũ testimoniuꝭ
legis euãgelice. q̃a ibi legit q̃ Gabriel salu
tando b. virginẽ: sic dixit. Aue gr̃a plena d.
te. b. tu in muli. Ex quibus verbis clarescit
ꝓpositum ꝑ singula verba. Nam ꝑmo dixit
Aue. i. sine ve. ⁊ sic negãs ve oẽ: negat pec
catũ originale. Secũdo ait: gr̃a plena. sed
plenũ est cui⁹ nulla pars est vacua. iiij. phi
sicoꝯ. ergo ꝑs origis. i. ꝯceptõis marie non
fuit a gr̃a vacua: qꝺ fuisset si in pctõ origia
li ꝯcepta foret. Tercio ait: dñs tecũ. ex quo
sequit qꝛ q̃ꝺiu fuit in originali pctõ fuit a
deo aliena ⁊ sub ptãte diaboli ꝯstituta: er
go nõ dñs cum ea. Quarto ait: bñdicta tu ĩ
mulieribꝫ. q̃a em̃ bñdicta q̃ ab eterno ẽ ma
ter dei electa. ergo nunq̃ maledictõi subiec
cta fuit. Cum em̃ scriptum sit Exo. xxj. Qui
(inquit deus) maledixerit patri aut matri:
morte moriatur. ergo christus deus nunq̃
permisit maledictioni subiacere suam ma
trem: quod foret si in peccato originali con
cepta fuisset. Videat ergo qua fronte aude
at dicere Aue maria ⁊c. qui temerarie asse
rit beatam Mariã in peccato originali cõ
ceptam. Quartũ testimoniũ legis ecclia
stice. Nimirum ecclesia errare non potest q̃
a spũsto docet in omni veritate et dirigit.

Joh.xvij. Et ad id.xj.dist. Quis in fine. et xxiiij.q.j.a recta in sede ꝛc. Sed ecclesia canit in officio di. Felix es sacra ꝟgo Maria ꝛ om̄i laude dignissima. Hec laus autez est vna maxima ꝙ dicat̄ ipsa a pctō origiali p̄seruata: ergo ea digna. Itē canit eccl'ia sancta ꝛ īmaculata virginitas q̄bꝫ te laudibus efferā ꝛc. g̊ debent īmaculate virgini attribui oīa priuilegia exemptōis a culpa. Preterea ecclesia sancta romana id tenet officō diuino. vt patz in bulla pape. Quintū testimoniū legis canonice vel iuridice. qꝛ. xix q.ij.due. ꝛ extra de regular̄.c.licet. d̄r ꝙ qui lege p̄uata. ss. ducit̄ nulla ratō exigit vt lege publica cōstringat̄. Sed btā maria a p̄ncipio fuit lege p̄uata. ss. ducta. g̊ a cōi lege exēpta. Itē.xv.q.iij.§.j.ꝛ se. rōne pctī qd̄ induxit ꝛ ꝓpter verecundiā sex⁹ mulieri nō ꝯcedi tur ꝑ alio aduocare: sed ꝯcessū est marie vt sit aduocata nr̄a apud deū: g̊ ip̄a excipit̄ ab illa lege cōi quā de⁹ posuit filijs ade ratiōe pctī. Nimiꝝ vt scribit̄.xxv.q.j.c.vlti. p̄uilegium speciale derogat generali. sꝫ btā ꝟgo ē specialr̄ p̄uilegiata. g̊. Sextū testimoniū legis ciuilice. Nā. ff. de legibꝫ.l. p̄nceps dicit̄. Princeps august⁹ est legibꝫ solut⁹ ꝛ augusta est exēpta de speciali p̄uilegio. Seq̄tur g̊ ꝙ augusta maria est exempta. Et huic cōcordat figura Hester.xv. vbi rex Asuer⁹ ait ad Hester reginā. Non ꝓpter te inq̄t sed ꝓpter oēs hec lex posita est. Hester aūt figurauit mariā. ergo ꝛc. Septimū testimoniū legis ph̄ice. qꝛ Aresto. viij. Ethic. ait ꝙ generātis ad generatū et ecōuerso est naturalis amicicie dilectio q̄ bonū vult amato. qꝛ amor amicicie fundat̄ in beniuolētia. ix. Ethicoꝝ. ergo xp̄s genitus a btā ꝟgīe voluit matri ab eterno p̄electe oē bonum gr̄e qd̄ potuit. Certū em̄ est ꝙ q̄libet filius sapiens vult habere matrē ꝛ eligere talē q̄ntū potest parentē: q̄ oī ꝑfectōe ꝛ nobilitate ac gr̄e decore sit ditata. sequit̄ g̊ ꝙ xp̄s matri h̄ bonū gratie voluit ꝛ ꝯtulit. ꝙ. s. sine originali pctō sit ꝯcepta. Item filij amāt parētes tanq̄ ali q̄d ab illis existētes plus q̄ oēs seruos. viij Ethicoꝝ imo ad seruum s̄m ꝙ sēru⁹ nō est amor amicicie vt d̄r ibidē. Quia aūt amare amicicie dilectōe est bonū velle. ix. ethicoꝝ. ergo magis amare est mai⁹ bonū velle: ꝛ maxime amare est maximū bonū velle: per illā regulam. v. Thopi. Sicut simpl'r ad simpliciter: sic magis ad magis: ꝛ maximuꝫ ad maximū. Sequit̄ g̊ ꝙ sicut xp̄s sūme p̄ oībꝫ seruis amauit matrē ab eterno preelectā: ita maximū ei bonū voluit qd̄ et fecit. Sꝫ seruis. i. angelis ꝛ ade atq̄ eue hoc bonū voluit ꝙ sint creati sine pctō originali: ergo multo magis matri ꝛc. Octauū testimoniuꝫ legis poetice. Vñ Seduli⁹ li.j. pascal' carminis ait Et velut ex spinis mollis rosa surgit acutis Sic eue de stirpe sacra veniente maria Nil est qd̄ laniet matrē heres seruat honorē. Hec ille. Item Alanus ait Hec est stella marꝭ: via vite porta salutꝭ. Nescia spineti: florens rosa nescia culpe. Itē Seneca tragedia p̄ma ait. Sollicita tanti p̄cia natales habent Semp̄q̄ magno ꝯstitit nasci deū. Hec ille. Nonū testimoniū legis machometice. q̄a impurus machometus ī suo alkorano q̄ apud oēs saracenos ꝛ thurcos est autētic⁹: ꝓut Nico. de lyra in postilla sup̄ Lu. attestat̄: dicit sic. Nō est in filijs ade quē nō tetigit sathan. ꝛ iō dū nascit̄ hō plorat vociferās ex tactu p̄ter Mariā ꝛ filium eius yse. i. iesum. Hec ille. Decimū testimoniū legis doctorice siue autētice. quia hocip̄m multoꝝ doctorum sanctoꝝ autoritas ꝯfirmat ex quibꝫ aliquos ꝓferamus. Primus est Anselmus in li. de ꝯceptu virgi. c.xviij. di. Decebat vt illa virgo ea puritate niteret qua maior sub deo nequit intelligi. quod nō haberet veritatem si in peccato orignali concepta foret. Idem Anselm⁹ li. de exordio mūdane salutis di. Si q̄d originalis pctī in ꝓpagatōne matris dei extitit illud ꝓpagantiū nō ꝓpagate fuit. Si de⁹ castanee cōfert vt intra spinas a spinis remota concipiat: alatur ꝛ formet̄: nō potuit hoc fili⁹ dei facere matri sue. Et sequit̄ plane potuit voluit ꝛ fecit. Secūdus doctor Ambrosi⁹ in sermone de Gabaonitis dic̄. Hec est virga in q̄ nec nodus originalis nec cortex venialis culpe fuit. Idem in lib. de sancta virginitate. Et sup̄ Lucam dicit. Quid nobilius dei matre? quid splēdidius ea? virgo erat non solum corpore sed ꝛ mēte. Vñ sequitur ꝙ anīa Marie non fuit a casu eleuata sed a casu preseruata. alias non virgo mente sed peccato corrupta. Tercius Augustin⁹ libro de natura ꝛ gratia di. De maria propter honorem domini nullam prorsus cū de peccatis agit̄ volo habere q̄stiōeꝫ

Idē li.de.v.heresib⁹ in ꝑsona xp̄i dicit. Si potuit inq̄nari manichee mater mea cum ⁊ ip̄az facerē: potui ⁊ ego inq̄nari cū ex ea nascerer. ⁊ ñs est falsum: g̃ ⁊ añs. Idē sermōe xliij.de natiuitate xp̄i dicit Maria oī sctīta te ⁊ gr̃a in vtero matris est repleta: vt ō mū dissima matre mūdissim⁹ nasceret fili⁹ mater xp̄i ꝑelecta: q̄a sicut in celo habuit xp̄us patrē īmortalē: sic ⁊ in terra habuit matrem oī corruptōe carentē. Hec Aug⁹. Quartus doc. Hiero. ad paulā ⁊ eusto. di. In mariā totius gr̃e q̄ est in xp̄o venit plenitudo: sed xp̄s fuit sine originali: g̃ ⁊ in mariā venit hec gr̃a. Quintus Rich. de sanc. vic. i sermo. Nōdū erāt abissi: di. Nō decuit vt caro marie q̄lit̄ercū ⁊ foret obnoxia culpe. nā dei sapie indignū credim⁹ vt quā ad lucem p̄destinauit puritat⁹: tenebris sineret īuolui: nec erat ingratus matri ꝓprie q̄ oīb⁹ mr̄ib⁹ p̄cepit honorē exhiberi. Hec ille. Sext⁹ deuot⁹ Bern. in ser. Tēpus loq̄ndi di. Caro inq̄t ꝗginis ex Adā sumpta maclas ade nō admisit. Septim⁹ Cirillus p̄riarcha Alexandrin⁹ li. ⁊tra nestoriū dic̄. Post filiū temerariū est ponere in Maria virgīe maculā aliquā aut pctm̄. Octauus Hyldel fonsus archieps Tholosan⁹ cui btā virgo sepius apparebat ⁊ obtulit ei de ꝓadiso vestē sacerdotalē q̄ adhuc inibi seruat: cōmisit ⁊ eidē vt celebraret annuatim festū ꝯceptōnis sue Ūn ille tractatū cōposuit in q̄ ꝓbat ipsam sine origīali cōceptā fore: q̄ tractat⁹ si ue liber ab ipso editus tantū virgini cōplacuit q̄ illi libr̄ū ip̄m manu tenenti apuit ⁊ ꝑ tali ope gr̃as retulit. Nonus doctor Alexander de hal. q̄ dū in festo ꝯceptōis coraz vniuersitate legeret ⁊ teneret btām Mariā in originali cōceptā fore: adeo infirmitates ip̄m inuaserūt ⁊ annuatim ipsa die ꝯceptionis vexabat illa infirmitate: vt videret velut semimortuus. Tādē se recognoscēs vouit se libr̄ū cōpositurū ad honorē virgīs: et mox sanat⁹ libz edidit in q̄ ꝓbat ꝗginē fore ꝯceptā sine originali. ⁊ reuocat q̄cq̄d in. iij. sniaz ⁊tradixerat. ⁊ dū morti appropinq̄ret btē ꝗgini se cōmēdauit di. Tota pulcra es amica mea: ⁊ nulla macula neq̄ original ne q̄ actual est in te. Decim⁹ Johes scot⁹ q̄ paris⁹ ꝓposita q̄stiōe oīb⁹ doctorib⁹ cōclusit ⁊ oīa eoz argumēta ꝗria cū essent pl⁹ q̄ ducēta memoria mirabili recitauit ⁊ soluit ⁊ innūerabiles supaddidit rōnes ꝓbātes q̄ virgo est cōcepta sine origīali. vñ vniuersitas admirādo ip̄m doctorē subtilem appellauit Et idip̄m tenēt nūc nr̄i doctores vicz Lira Fran. maro. Petr⁹ de cādia. Aureol⁹. Guilhelm⁹ varro. ⁊ multi alij. Undecim⁹ sanctus dñicus in sua editōe dicēs sic. Sicut ꝑmus adā fuit ex terra virgine ⁊ nunq̄ ⁊ maledicta format⁹: ita decuit in secūdo Adā. i. xp̄o fieri. Hec ille. Duodecim⁹ sctūs thomas de aq̄no q̄ licet in plerisq̄ scriptis huius ⁊trariū dixerit. tñ sup. j. sniaz dist. xliij. ar. iij. in solutiōe tercij argumēti rñdēdo ad autoritatē Anselmi dicit sic. Pōt aliqd̄ creatū inueniri q̄ nil puri⁹ pōt esse in reb⁹ creatis: puta si nulla peccati ꝓtagiōe inq̄natuz sit. Et talis inq̄t fuit puritas marie q̄ a peccato originali ⁊ actuali īmunis fuit. sub d̄o tñ inq̄ꝗtū erat in potētia ad peccandū. Hec Thomas. ecce patz. Undecimū testimoniū legis rōnis theologice. Nā plurime rōnes ponunt a doctorib⁹ ꝑ hui⁹ veritat⁹ cōfirmatōe. Sed q̄ lōgū foret tā multa ponere: op⁹ ē cā breuitatis aliq̄ inserere. Prima rō talis. Aut eim̄ de⁹ potuit p̄seruare suam matrē a pctō originali sed noluit: aut voluit sed nō potuit. neutrū est dicēduz: q̄ in ꝑmo negat in deo bonitas. in secūdo diuīa ptās Relinquit ergo q̄ potuit et voluit ⁊ ꝑ ñs fecit. Nec potes dicere q̄ ideo noluit q̄ nō cōgruit: qm̄ sūme hoc ꝯgruū fuit vt patuit secūdo articu. ⁊ ꝑ sequētia. Secunda rōtalis Scoti sup. iij. dist. iij. q. j. q̄ ꝯgruū fuit vt btā dei mr̄ accipiat bñficiū excellētissimū a d̄o ⁊ q̄ fuerit ꝑfectissime redēpta. Sz excellēt⁹ est bñficiū p̄seruare a malo ꝑfectius q̄ ⁊ est redimere p̄seruādo a casu in maluz q̄ ⁊ post casū erigere vel liberare. g̃ ⁊ c̄. Tercia rō est. q̄ mediatrix est Maria īter xp̄m et hoīes. Medium aūt hz participare cū extremis. v. phisicoz. ideo cōgruit vt ipsa maria mediatrix generis humani in cōceptiōe assimiletur hominib⁹ in naturali sez ꝓpagatione cōmuni. ⁊ hoc non obstante assimilet christo capiti: in hoc vt per gratiam p̄seruet a peccato originali. Proinde Cipria⁹ ait O virgo omni iusticia plenissima cui⁹ cōceptio singularis. s. per gratiam singularem.

Quarta rō: quia si poneret in maria originalis macula sequerent plura incōuenientia fm Fran. maro. Primo q̄dez sequeret

etiã si in instãti hoc poneret ꝙ scz aliqñ mr̃ dei fuisset filia diaboli: digna pena inferna li ⁊ inimica dei. qd̃ nõ sustinet nomẽ matrꝭ ab eterno p̃dilecte. si em̃ ꝓ aliq̃ instãti odita ꝯ nõ semꝑ ab eterno dilecta. nec ꝓtũc mater sed inimica. Secundo seq̃ret ꝙ ipsa essꝫ minoris puritatꝭ angelis: ꝯtra autoritatem Ank. supra positã. ⁊ ꝯtra Hylariũ dicẽtẽ sic O ꝟgo bñdicta suꝑ oẽs femĩas q̃ angelos vincis puritate. Nec valet dicere ꝙ postea est summe purificata. qꝛ cũ p̃teritũ nõ possit esse nõ p̃teritũ. ij. ꝑiar. ꝑ Aresto. sequit ꝙ nota illa peccatricꝭ originalr̃ remaneret in ipsa in ꝑpetuũ. sicut etiam in magdalena remãsit nomẽ peccatricꝭ q̃uis purificata fuerit a pctis: nec in ꝑpetuũ cõsequet aureolaꝫ virginitatis. Tercio sequeret ꝙ btã maria nõ esset virgo intacta aĩa ⁊ corꝑe. q̃a q̃d libet pctm̃ dicit rõnem corruptõis ⁊ tactus xxxiij. di. li. ij. sniaꝝ. et sic virginitas Marie fuisset diminuta ꝑ pctm̃ originale ꝯtractuꝫ. ⁊ tãto fortius q̃nto in aĩa: q̃a aĩe virginitas q̃ corrumpi habet ꝑ oẽ peccatũ: ipsa nobilior est oĩ virginitati carnis. sicut virginitas hoĩs p̃ virginitate bruti. vt dicit Criso. et patet. xxxij. q. v. Sicut em̃ ⁊c̃. Duodecimum testimoniũ reuelatõis mirifice circa qd̃ ex mltis pauca in scribẽdo Primũ est qd̃ scribit btã Brigida in suis reuelatõnibꝫ btãm mariã sibi apparuisse ⁊ interrogatã respõdisse sibi taliter. Cõcepta q̃dẽ sum ait ex Joachim ⁊ Anna sine pctõ originali ⁊c̃. Secũdũ est qd̃ ꝯsimilr̃ legit in reuelatõibꝫ sancte elizabeth. Terciũ est qd̃ refert vitalis in suo opusculo vocato Defensorium btẽ virginis: ꝙ q̃dã Jerhardus de piscacijs ordinis minoꝝ cum p̃dicasset ꝯtra ꝯceptionẽ marie ⁊ postea missam celebraret: beata ꝟgo apparẽs sibi eucharistiaꝫ abstulit et tandẽ penitẽti restituit. ⁊ ille dicta reuocando enarrauit in laudeꝫ virginis. Quarto Henricꝰ de hassia in suo tractaculo de maria refert ꝙ ãno millesimo tricẽtesimo septuagesimo: q̃dam doctor ordinis scꝫ p̃dicatorũ noĩe Paulus cũ predicasset ꝯtra ꝟginis ĩmaculatã ꝯceptionẽ: in medio sermonis cecidit: indeqꝫ obmutescẽs diem clausit extremũ. Itẽ quidã ordinis fratrũ minoꝝ ipso die ꝯceptiõis Marie Tholose in ecclesia fratrũ minoꝝ cũ predicasset cõtra cõceptionẽ ĩmaculataꝫ virginis ⁊ vellet missam celebrare in capella sancti Michaelis vbi erat pulcra imago Marie sculpta in lapide marmoreo. mox imago furibunde retro vertit suum vultũ ꝯtra fratrem ip̃m. ⁊ sic stare d̃r vsqꝫ ĩ hodiernũ diẽ. Frater aũt ille statim cecus factus votum emisit ꝙ reuocaret ea que dixerat. ⁊ sic sanatus est. Quinto sanctus Dñicus dux p̃dicatoꝝ ordĩs: legit ꝙ cũ esset canonicus regularis ⁊ disputaret in archiep̃atu Tholosano cõtra hereticos qui asserebant hec tria. Primo ꝙ xp̃s nõ esset deꝰ. Secũdo ꝙ in eucharistia nõ est verum corpus christi. Tertio ꝙ Maria non est mater dei eo ꝙ inerat ei originale pctm̃. Tunc beatus Dominicꝰ ꝯtra eos diutissime disputãdo in hoc cõuenerũt vt scribantur singule q̃stiones p̃fate partis vtriusqꝫ ⁊ ꝓijciant in ignem. Et ille q̃ nõ cõburerent ꝑ veritate tenerent. Accepit ergo sanctꝰ dominicus sacramẽtũ eucharistie ⁊ suas scriptas ꝯclusiões: inter quas hec erat vna scꝫ ꝙ beata virgo est sine origĩali peccato. ⁊ posuit in fornacem ardentem: vbi ꝑ tres dies steterũt ⁊ nulla lesio facta est tam in eucharistia q̃ in papiro conclusionũ scriptarum. Quo viso heretici stupefacti crediderũt. et dicit ꝙ hec res fuerat sculpta in sepulchro sancti Dominici. Sexto in regno arragonie quidam frater ordinis p̃dicatorũ quendam demoniacuꝫ adiurauit vt diceret sibi vnum magnũ dubium quod mẽte gerebat scꝫ si virgo Maria fuit cõcepta in peccato originali. Tunc demoniacus fortiter clamans dixit ter Ve ve ve illis qui festum cõceptionis nõ celebrant et malum de virgine dicunt. His ille auditis: de cetero celebrauit. Septimo refert Anselmus li. mirac̃. cap̃. xlvij. et in epistola qua supra scꝫ ad coangli. episcopos ⁊c̃. ꝙ in pago gallicano canonicus quidaꝫ sacerdos quotidie solitꝰ erat horas beate virginis deuota mẽte dicere. Cũqꝫ de villa rediret noctu vbi fornicatꝰ fuerat ⁊ ad oppiduꝫ q̃ morabat tẽderet pelagꝰ senace trãsmeãdo solus nauẽ ingressus: nauigãdo matutinũ beate virgĩs dicere cepit. ⁊ cũ inuitatoriũ Aue maria diceret iãqꝫ ad mediũ fluminis ꝑuenisset Ecce turba demonũ eũ in mari vna cũ naui subuersa demersit ⁊ ad tormẽta rapuit eiꝰ aĩam sicut demeruit. Die aũt tercio cum essꝫ in tormẽtis visuꝫ est sibi aduenisse btãꝫ ꝟginẽ cũ

multitudine sctōꝝ di. Ut q̄d mihi famulā-
tis animā affligitis? Respōderūt demones
Nos eā debemus habere qꝛ in nostro ca-
ptus est ope. s. in fornicatōe. Tūc pia virgo
ait, si illius esse debet cui⁹ mortu⁹ est in ope:
nostra debet esse: qm̄ meum matutinū dice
bat cum ip̄m ꝑemistis. vnde magis vos rei
estis q̄a erga me iniq̄ egistis: seruū meū sub
mergēdo ⁊ occidēdo. Statim ergo demo-
nes ꝑterriti huc ⁊ illuc diffugerūt. ⁊ btā vir
go aīam brachio suo suscipiēs ad corp⁹ re-
tulit ⁊ resuscitauit. ⁊ mirabiliter aquā a dex
tris ⁊ sinistris q̄si murū diuisim stare iubēs
ad portū hominē de ꝓfūdo incolumē ꝑdu-
xit. atq̄ ille gauisus ꝓstratus corā ꝟgīe ait.
Charissima dña ⁊ virgo sctīssima q̄d tibi ꝓ
tantis bñficijs retribuam. Ait bñdicta vir
go: p̄cor te ⁊ cōmitto ne amplius in adulte-
rij peccatū cadas. ⁊ vt ꝯceptōis mee festum
vj. ydus decēbris solenniter celebres ⁊ cele
brādū predices scꝫ tanq̄ dignam celebrita-
ti ob sanctitatē cōceptionis. hec dicēs eo vi
dente celos ascēdit. ⁊ ille iussa complēs he-
remiticā vitā sibi elegit. Ex hoc accipe o
fidelis anima xp̄i sanguīe redempta: q̄ vtile
sit seruire pie Marie q̄ nō deserit deuotos
suos in necessitatib⁹ ⁊ ꝑiculis. Imo ip̄a vir
go clemētissima Maria se honorātes a dā
natiōe ꝑpetua nouit p̄cauere ⁊ in celesti glo
ria felici honore exaltare. O itaq̄ mr̄ oīpo-
tētis dei spes vnica salutis nostre. O ange-
loꝝ dña nos miseros ad te clamātes oculo
intuere pietatis: ⁊ da nobis sic te venerari ī
terris vt in eternum te videre ⁊ tue puritatꝭ
in gloria exultare per tua merita valeamus
in celis Amen.

¶ Pars secunda de īmaculata beate virgi
nis ꝯceptione: cuius veritas elucidatur in
hoc sermone per inquisitionem questionuꝫ
et per solutionem cōtrariarū difficultatum
atq̄ per declarationem eius pie credulita-
tis.

Dixit deus fiat
lux et facta est lux. Gen. j. Ver
ba ista ad literā sunt scripta de
illa prima luce creata in princi
pio creationis ⁊ optime transferunt̄ de bñ-
dicta virgine Maria quā deus in figura il
lius lucis p̄me dixit. id est voluit: vt fiat ⁊ fa
cta est lux. Vere nanq̄ Maria lux est mū-
di. quia vt canit ecclesia: ei⁹ vita inclita cun
ctas illustrat ecclesias. ꝓpter quod merito et
digne vocata est Maria quod s̄m Hiero.
interp̄tat̄ illuminatrix. Pensate ergo charis
simi verba sacre scripture: signate misteria:
quia dixit deus (loquens in figura lucis de
origine marie) Fiat inquit lux mūdo scilicꝫ
maria ⁊ facta est lux. Quibus ꝟbis tria no
tant̄. Primo q̄dem q̄ bñdicte virgīs ori
go sit a deo p̄ordinata. vnde d̄r Dixit deus
Istud nanq̄ dicere dei s̄m Nicolaū de ly-
ra ⁊ cōiter doctores nō importat aliquā vo
cem sensibilē sed intelligere ⁊ velle dei pra-
cticum. quia s̄m sue ordinatiōis ⁊ volunta
tis formā sequit̄ effectus. Hanc igit̄ lucem
Mariā quam deus ab eterno p̄elegit dixit
in hora sue cōceptionis id est voluit vt fiat.
ꝓpter quod Prouerb. viij. ipsa ait. Necduꝫ
erant abissi ⁊ ego iam concepta eram. scꝫ in
mēte diuina. Secundo insinuat̄ q̄ ipsa
merito sit ꝑ lucem p̄mam p̄figurata: cū di-
cit̄ Fiat lux. quoniā sicut de illa luce postea
factus est sol s̄m q̄sdam. vt patet. ij. lib. sen-
tētiaꝝ. dist. xiij. sic de ista luce scꝫ Maria fa
ctus est sol iusticie christus. vnde canit ec-
clesia. Felix nāq̄ es sacra virgo Maria et
omni laude dignissima q̄a ex te ortus est sol
iusticie christus deus noster. Tercio no-
tat̄ q̄ ipsa in sui origine sit ab omni cōtagi-
one peccati p̄seruata: cuꝫ subdit̄: et facta est
lux. Lux quippe īter oīa est purissimū adeo
vt etiā sordidaꝝ reꝝ ꝯtactu nō coinq̄netur
Exēpli gratia. Lux solis vel radius etiam si
descēdat sup̄ lutuꝫ nō inquinat̄ ab eo. Sic
anīa bñdicte virginis tāta puritate creata ē
per gratiā specialem ⁊ p̄seruata: vt licꝫ vni-
ta sit carni naturaliter ex adam ꝓpagate: nō
tamē est infecta macula vel cōtagione pec-
cati originalis: sicut iam ostensum est. ⁊ hoc
in sermone deo duce declarabit̄ clari⁹. Cū
itaq̄ beatissima virgo Maria tāto honore
in sui cōceptione fuerit sublimata vtpote a
deo singulariter p̄electa sub tipo lucis prefi
gurata: et ab omni cōtagione macule p̄ser-
uata: merito ad eius cōceptionis honorem
verba premissa sunt p̄assumpta Dixit deus
fiat lux et facta est lux. Exquo igitur in hac
parte instat nobis declarare beatam virgi-
nem sine originali peccato conceptam fuis-
se: ꝓ hac ipsa re tres contemplatōes ꝓposui
ponere.

Prima cõtemplatio d̃r exq̃rẽde veritat̃.
Secunda dicit̃ soluende difficultatis.
Tercia dicit̃ pie credulitatis.

Articulus primus quomõ declarat̃ beatã Mariã fore cõceptam sine peccato origiali: inquirẽdo varias questiones occurrẽtes

Capitulum. I.

PRima itaq; cõtemplatio d̃r exq̃rende veritat̃. s. huius rei q̃ btã virgo sit cõcepta sine originali pctõ. Ad quod q̃dẽ agnoscendũ oportet nos septẽ p̃cipuas ꝯsideratiões inq̃rere et ex his clari⁹ possumus elucidare et intelligere q̃ btissima virgo fuerit vere sine originali pctõ ꝯcepta: ⁊ hoc potuerit fieri non obstãte q̃ natural'r ex viro ⁊ muliere sctõ matrimonio fuerit ꝓpagata. Que q̃dez cõsideratões siue q̃stiões multum spectant ad declarationem ꝑtis p̃cedentis vt patet intuenti.

Prima vñ exortũ est ĩ nob pctm̃ origĩale
Secũda quid est pctm̃ originale
Tertia q̃l'r macl'at̃ aĩa ꝑ pctm̃ origĩale.
Quarta a q̃ infligit̃ pctm̃ originale
Quinta qñ ꝯtrahit̃ pctm̃ originale
Sexta vbi vl' ĩ q̃ hz esse pctm̃ originale.
Septĩa q̃ sunt illi q̃ ꝯhũt pctm̃ origĩale

Prima itaq; ꝯsideratio siue q̃stio hic occurrens est Unde exortũ est in nobis pctm̃ originale. Ad qd̃ in cõtinẽti respõdet̃ q̃ a p̃mis parẽtib; diabolo suadẽte peccãtib; cõtra dei p̃ceptũ: edẽdo de ligno vetito. ⁊ maxime p̃ncipal'r ortum est ex cõsensu Ade. vt vult Aug⁹. xij. de trini. ⁊ patet in. ij. li. sniaꝝ dist. xxiiij. Nã licet etiam eua peccauerit: tñ vt doctorib; videt̃ si vir nõ cõsensisset: ipsa sola eua ꝯsentiẽte nõ habuissemus peccatũ originale. q̃r dicit apl's. j. Coꝝ. xv. Per vnũ hoiem. s. Adã mors introiuit in orbẽ terrarũ. Ex quo patet q̃ nos originalez culpã ex hoc habemus exortã. quia pctõ p̃mi parentis originali iusticia p̃uati sumus. quã q̃dez in p̃mis parẽtib; ꝑ oĩb; nobis suis posterꝫ accepamus. Sed forte dicis. q̃d est ista originalis iusticia quã p̃uat originalis culpa. hoc supest vt declaremus: q̃r p̃uatõnes nõ pñt sciri nisi ꝑ habitus ꝟm Aresto. j. posterioꝝ. Verbi gr̃a Nõ scit̃ quid est cecitas nisi sciat̃ q̃d est visus. quia cecitas est p̃uatio visus vel carẽtia. sic pctm̃ originale exq̃ nõ est aliud nisi carẽtia vel priuatio originalis iusticie oportet nos scire q̃d est original' iusticia. et hoc scito sciemus quid est origĩale pctm̃ quia illius iusticie carẽtia. Vñ Anshel. li. de cõceptu virginali dicit. Pctm̃ originale aliũde intelligere nequeo in ipsis infantib; nisi illã factã ꝑ inobediẽtiã ade iusticie debite nuditatem ꝑ quã oẽs sunt filij ire Hec ille. Notãdum igit̃ ꝟm Scotũ sup ij. dist. xix. ⁊. xxix. ac cõiter doctores. q̃ originalis iusticia quã habuerũt ⁊ in qua creati sunt p̃mi parẽtes erat q̃dam q̃litas supnaturalis tradita anĩe in illo statu. s. innocẽtie ꝑ quã plenũ ⁊ ꝑfectum dñium habebat super vires inferiores ⁊ delectabilius inherebat vltimo fini. s. deo plene subdita deo. Et ita homo tam ex parte corꝑis q̃ ex ꝑte anĩe omni rectitudĩe iusticie plenus creatorẽ suum plene amabat quẽ plene intelligebat et plene ei subiectus erat. vt testat̃ aureli⁹ Augustin⁹. Est igit̃ originalis iusticia q̃dam humane nature rectitudo ꝑ quã in illo statu innocẽtie corpus erat aĩe subditũ ⁊ vires ĩferiores rõni ꝑ om̃ia q̃ꝫdiu aĩa subdita essꝫ suo creatori. Sed qm̃ sic homĩ creato de⁹ p̃ceptum dedit ne comederet de ligno vetito al's morte moriemini inq̃t Gen̄. iij. Cui⁹ q̃dem arboris vsus ꝓhibitus est homini: nõ quia ille fructus esset p̃cellẽtissim⁹ in paradiso: sed vt homo ista parua lege a dño accepta regularet̃ tali precepto obediendo atq; mereri posset vitam eternã ⁊ cõfirmationez in iusticia illa originali. q̃ si nõ obediret puniret̃ duplici morte. vicz temporali ⁊ eterna Homo itaq; trãsgressus p̃ceptuz dei amisit gratiã ⁊ originalez iusticiã ⁊ incurrit culpã et duplicẽ mortẽ. ita q̃ nisi affuisset benignitas saluatoris nostri dei Jesu christi q̃ nos redemit ab eterna morte nunq̃ꝫ dei visionẽ et gloriã celestẽ homo habuisset. Ex illa igit̃ transgressione primi parẽtis ortũ est in nobis originale peccatũ. Si queras vnde erat homini illa rectitudo nature ⁊ originalis iusticie. Rñdet̃ ꝟm doctores cõiter p̃cipue Lyram sup Ro. v. ca. q̃ nõ erat homini ex principijs nature: cũ corpus humanũ sit corruptibile natural'r. sed a deo data fuit in prima hominis cõditione ꝟm illud Eccĩ vij. Hoc scio q̃ a p̃ricipio fecit deus hominem rectuz. Et quia iusticia est q̃dã rectitudo: ꝓpter h̃ talis rectitudo hũane nature bñ

vocat iusticia: ⁊ originalis q: data est hũane nature in sua prima origine in posteros trãsfundẽda si adã nõ pdidisset. Sed diceres, quõ istud pctm̃ ꝓmi parẽtis trãsierit ad oẽs posteros, cũ scriptuz sit Ezech. xviij. Filius nõ portabit iniqtatẽ patris: sed aia q̃ peccauerit ipsa moriet. Ad qõ ꝓtin⁹ respõdet q̃ illa autoritas intelligẽda est q̃tuz ad penam eternã ⁊ positiuã. Dico eternam qa etiã fm iusticiã tam diuinã q̃ hũanã filius portat pctã patris penã tꝗlem sepissime, iuxta illud Treñ. v. Patres nri peccauerũt et nõ sunt ⁊ nos iniqtates eoz portauimus. Exẽplũ in diluuio ⁊ in subuersione sodome vbi ꝓter pctã hoim multi infantes q̃ necdũ malũ scierũt interierũt ⁊ occisi sunt corꝑaliter, nõ tm̃ aia illa q̃ nõ peccauit damnata est cũ illis q̃ peccauerũt q̃tum ad dãnationẽ gehẽnalem eternã. Dico etiã positiuã, quia filius vtiq̃ iuste portat iniqtatis ipsius patrꝭ ꝓuatiuaz penã. Nã cum aliqs habet nobilitatẽ: si eã cõmittẽdo crimẽ lese maiestatis amiserit: oẽs sui posteri erũt ꝓuati ea ⁊ nascent ignobiles: nisi postea nobilitet aliqs posteroz ꝑ regez denuo ⁊c. Et sic dicta autoritas Ezechielis minime facit ad cõtrarium. Sed adhuc occurrit hic dubiũ. Unde hoc sit vel q̃re q̃ ista carẽtia originalis iusticie imputat foze culpabilis nobis posteris ade. Nã q̃ imputat ad penaz hoc facile videt, qa filij frequẽter ⁊ iuste puniunt ꝑ peccatis parentuz: vt patuit. Sed difficilius est videre q̃liter imputat ad culpam de cul⁹rõne est q̃ sit volũtaria aliter ñ est culpa vt dicit Aug⁹. Non autẽ põt dici volũtaria volũtate posteroz. Ad ℏ respõdet fm doctozes nostros ꝑ duo pũcta bene notãda. Primũ est q̃ ista carentia originalis iusticie in posteris ỏz qdem volũtaria volũtate ade: q̃ nõ ꝯsiderat vt singularꝭ psona solũ: sed etiã vt totius hũane nature ꝓncipium a quo alij descẽdunt tanq̃ membza eius. Uñ sicut homicidiũ manu factuz imputat manui, ⁊ ỏz volũtariũ a voluntate q̃ est in ania vel homie toto, sic ⁊ ista carentia dicit volũtaria a volũtate Ade in q̃ oẽs fuimus fm semialem rõnem. Secũduz punctũ q̃ oẽs posteri ade naturali ꝓpagandi: obligati fuerũt ad debitũ habẽdi orgialem iusticiã, qa hoc donũ fuit datum nature hũane, ⁊ nõ solũ ꝑ se hoc accepit Adam: sed ꝑ tota posteritate q̃ tũc erat in eo. ita q̃ oẽs filij eius in hac iusticia fuissent ꝓpagati pleni gratia. Q̃ aũt adam hãc iusticiã pdidit per suam culpam a debito habẽdi non excusat posteros. qa hec fuerat ꝑ modũ depositi fidei cõmissa toti nature. Uñ ista carẽtia iusticie quã deberet habere qlibet hõ sibi imputat ad culpam. Capl'm. II.

His pmissis videduz est scõo quid ẽ peccatum orgiale in nobis. Ubi fm Frãciscũ maro, ac doctozes super, ij. dist. xxxij. plures ponent veritates. Prima veritas q̃ pctm̃ originale nõ est aliqua mala actio homis sicut cetera peccata quia puuli habẽt peccatũ originale: iuxta illud ps. Ecce enim in iniqtatib⁹ ꝯceptus sum ⁊c. et tm̃ nõdũ aliqd mali vel boni agere potuerũt. Secũda veritas q̃ pctm̃ orgiale nõ est ꝯcubitus patris et matris vel viri et mulieris, qa si in cõcubitu pctm̃ cõmittatur: illud est actuale pctm̃ ipsoz, s. viri ⁊ mulieris, nec ꝓter hoc puer punitur eterna pena: sed puniunt q̃ male egerũt in ipso. Naz si aia pueri crearet plena grã ⁊ originali iusticia: oẽs mũdi cõcubitus nõ essent causa deturpatõis talis anie, verũtm̃ mediũ ꝑ qõ cõtrahit tale pctm̃ est ꝯcubitus viri ⁊ mulieris: qz est mediũ ꝯceptõis humane, ſ boc est mediũ ꝯtractõis pctã orgialis remotũ et cã sine q̃ non. Ad mediũ aũt ꝓpinquũ est ex vnione aie cũ corꝑe ⁊c. Tercia ꝟitas. peccatum orgiale nõ est in carne infectio morbida, qz nullũ pctm̃ põt esse in carne siẽ nec iusticia: vt declarat Anselm⁹ de cõceptu virginali, et etiã: qz cum aia intellectiua nõ sit educta de potẽtia materie sed a deo ĩmediate creata spũalis: nõ põt infici a carne infecta, qz nõ est susceptibilis q̃litatũ corꝑalium, vñ caro infecta nõ priuat aiam tali iusticia orgialí: sed ipa lex diuina q̃ omies filios Adã post pctm̃ artat ⁊c. Quarta veritas q̃ pctm̃ originale nõ est rebellio sensuum ꝯtra rõnez: nec est reatus ad penã dãni seu obligatio, qz talia nõ sunt pctm̃ formaliter originale: sed sequela eius. Quinta veritas, pctm̃ originale nõ est appetitus siue inclinatio mediãte q̃ ania desiderat vniri corꝑi infecto, nec est formali ipsa vnio anie ad corꝑus, quia cum talis inclinatio sit aie naturalis nõ possz amoueri ꝑ passionẽ xpi nisi aia intellectiua destructa, vel si esset illa

vnio aīe ad corpus nō possz amoueri ꝑ xp̄i passionē nisi ꝑus aīa dissolueret̄ a corpe, et tñ manēte ista vnione ⁊ inclinatōe diluitur pctm̄ originale ꝑ passionē xp̄i. Sexta veritas ꝙ pctm̄ originale formal'r nō est quid positiuū, vñ nō est habitus corrupt⁹ vt aliq̄ fingunt, licet qñqꝫ ip̄m doctores nominent talib⁹ q̄ sonāt positiuum vt cōcupiscētia fomes: feditas ⁊ sil'ia. Talia em̄ dicunt̄ de eo nō formal'r sed ꝑ cōpationē ad aliq̄d. Rō hui⁹ veritatis. q̄a si esset q̄d positiuū debere tur ei pena positiua ⁊ nō tm̄ ꝑuatiua vl' dāni qd̄ est falsum. Itē oē positiuū est effectiue a deo vt ab oīb⁹ concedit̄. Aut ḡ de⁹ tale positiuū ad pctm̄ originale ꝑtinens ꝓducit īmediate, ⁊ sic esset cā mali se solo et obliq̄tatis viciose q̄ est in pctō originali, aut ꝓducit secūda causa concurrēte, ibi aūt nil ꝯcurrit, nō ꝑmus parēs q̄ ille non est in re nec ꝓximus parēs eadē rōne: nec ipse ꝯtrahēs originale, q̄ sic poti⁹ diceret̄ actuale. Itē q̄a hītus corrupt⁹ eadē fomes ⁊ q̄litas morbida: quōcūqꝫ noīet̄: stat cū gr̄a p⁹ baptismuz pctm̄ autē originale nō. Septima ṽitas ꝙ sicut diffinitū est par. j. hui⁹ li. ar. ij. ca. iij. peccatum originale in nobis formal'r non est aliud q̄ꝫ pura carētia original' iusticie debite in ꝑmis parētib⁹: amisse ex trāsgressiōe legis deriuata in oēs natural'r ꝓpagatos ⁊c̄ Vñ carētia originalis iusticie cū debito habēdi eā est pctm̄ originale: ita ꝙ debitū habendi est formale ibi. ¶ Capl'm. III.

Tercio videnduz est qual'r maculat̄ vel inficit̄ aīa ꝑ pctm̄ originale Nā circa hoc occurrūt obstacula q̄ vident̄ īpedire ne ꝯtrahat̄ pctm̄ origīale, et iō Aug⁹, valde disputat in hac materia. Naz anīa pueri nō est ꝓpagata a patre vel matre pueri sic̄ caro: cum sit supnaturalis forma: nec est de corpe educta sicut alie forme: cuz sit separabilis, sed ē a solo deo creata sicut angeli, ideo nō videt̄ quō contrahat aīa a sua origine aliquā maculā sicut nec angelus Ad qd̄ respōdet̄ ꝟm Fran. maro. ꝙ licz aīa rōnalis nō sit a parētib⁹ vl' carne causaliter tñ bene est occasional'r. Et ideo sicut clericus quātūcunqꝫ regular⁹ a se: efficit̄ irregularis si ꝯtrahat matrimoniū cū m'liere corrupta, extra de bigamis, c. nup. ⁊. c. vl. Sic spūs nr̄ qñ despōsat sibi carnē in adā corruptam, ista aūt desponsatio est per naturalez vnionis ipsius ꝯsensum. Sed orit̄ difficultas. quia aīa talem ꝯsensum ⁊ mr̄imonium vitare nō pōt. Ad qd̄ dicit̄ ꝙ ideo ñ punit̄ pena positiua: sz tm̄ ꝑuatiua. sicut iudex iuste iudicās: iuste hāc ꝑuatiuā penā incurrit ꝙ efficit̄ irregularis: nec punit̄ pena positiua. Hec Fran. maro. Sz forte dicis. Ego nō capio ꝙ aīa nostra inficiat̄ ⁊ maculet̄ originali pctō qd̄ ꝯtraheremus a ꝑentibus maxīe baptisatis, q̄ nihil dat alteri qd̄ nō habet ipse, sic̄ dicit ph̄s. j. Elen. Sz parentes mūdati in baptismo nō hñt originale. Ad qd̄ rñdet̄ ꝙ sicut di. Augu. de fide ad Petrū. Firmissime tenendū est ꝙ q̄libet filioꝝ Adā natural'r ꝓpagat⁹ in pctō originali cōcipit̄: sicut multe docent autoritates Vñ p̄s. Ecce em̄ in iniq̄tatib⁹ ꝯcept⁹ sum: ⁊ in pctis ꝯcepit me mr̄ mea, ⁊ apl's Ephe. ij. Eramus natura oēs filij ire. Et iteꝝ. Sicut in adā oēs moriunt̄: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt̄. j. Coꝝ. xv. Itē Ro. v. Uni⁹ delicto multi mortui sunt ⁊c̄. Ad illud ṽo qd̄ obijcit̄ de parētib⁹ q̄ mūdati sunt in baptismo quō īmūdos filios generāt Rñdet̄ ꝟm doc. p̄cipue lyrā sup epl'am ad Ro. v. ꝙ exq̄ parētes nō generāt filios ꝟm esse gr̄e vt sūt mēbra xp̄i, sed generāt ꝟm esse nature corrupte in q̄ sūt mēbra ade, ⁊ q̄a generās hmōi generat sibi sil'e. iō adā generauit sibi sil'es ī esse nature destitute originali iusticia cū debito habēdi eam. Et eadē ratione oēs posteri generāt sibi similes cum tali defectu, quia descēdimus ab adā ꝟm carnē, ⁊ sic pctm̄ originale ꝓuenit ex carne causal'r: licet sit in aīa subiectiue ⁊ formal'r: nec infligit̄ a parentib⁹ sed a iure diuino regulante vt infra dicetur

Ad id cape exēpla. Nā videmus ꝙ granū frumēti licet sit mūdatum a palea tñ si seminat̄ in terra ꝓducit nō sine palea granuz ita in ꝓposito. Item in humana genealogia ignobilis generat ignobilē nisi postea tal' ꝑuilegio ꝑncipis nobilis fiat, sic generati ab adā q̄ ꝑdidit nobilitatē iusticie scz originalis nascunt̄ cuz defectu hmōi ignobilitatis nisi postea a deo nobilitent̄ ꝑ baptismi gratiā ad ꝯsequendā hereditatē celestem. ¶ Respōdetur ꝟm Fran. maro. ꝯueniētior sil'itudo est ista. Sit ciuitas aut ꝓgenies obligata tributis vel seruitio ꝓpter pctm̄ alicuius parētis eoꝝ: tūc oēs filij eoꝝ isto mō nascūtur obligati vel serui. Et si dñs vl' rex illi⁹ ci

uitatis cōcedat ꝑuilegiū tale et dicat. Quē-
cūq; asscripsero militie mee efficiat̄ liber ip
se tm̄: ita ꝙ filios q̄s ꝓcreabit remaneant in
ꝑstina seruitute vel obligatōe tributi: nisi et
ipsi aliqñ ascriberent̄ ad militiā meaꝫ. Sic
q̄libet hō nascit̄ seruꝰ pctī et obligatus nisi
ascribat̄ militie celestis regis in baptismo ī
ꝓpria ꝑsona. ⁊ sic patet ꝙ nō sufficit si bapti-
sati sunt parentes ab originali ⁊c̄.

Capitulum. IIII.

Quarta cōsideratio a quo infligitur
pctm̄ originale. Ad qd̄ rñdet̄ ꝑ
q̄tuor veritates p̄cipuas ꝑm Fran.
maro. ⁊ cōiter doctores. Prima est ꝙ pec
catū originale nō infligit̄ a deo aīam crean
te. Ratio: q̄a oīs creatura dei bona est ꝑm
apl'm. j. Thimo. iiij. Itē dei filiꝰ om̄e qd̄ in
nostra natura plātauit assumpsit. vt d̄r in. ij
dist. xv. Sed nō assūpsit originale pctm̄ se-
quit̄ ḡ nō inesse nobis a deo. Hec veritas
ꝑm Bonauē. sup. ij. distī. xxxij. intelligēda ē
de originali pctō q̄tum ad culpā. Naꝫ de
originali pctō dupl'r loq̄ possumus. Uno
mō ꝙ est culpa. ⁊ sic a deo esse nō pōt: cum
ipse nō possit esse causa mali vel pctī inq̄tū
tale. Alio modo ꝑm ꝙ originale peccatum
est pena: ⁊ sic ad culpaꝫ p̄cedentē ordinat̄ et
cām ꝓmerēdi habet. ex inobediētia em̄ ho-
mo talē penam demeret̄. et sic a deo est q̄ ex
iusticia sua ad illud ordinat. Hec Bonauē.
Hec etiā veritas declarat̄ ꝑ exēplū. Nā cō-
trahēs cū corrupta efficit̄ irregl'ar̄, extra d̄
bigamis. nup. Et huius irregl'aritat̄ cā nō
est ip̄e sacerdos eos copulās de ꝯsensu vtri
usq; sed lex data in iure. Sic nec deꝰ despō
sans vel copulās aīam carni de ꝯsensu vtri
usq; naturali erit cā irregularitatis origina
lis pctī. Scd̄a veritas est ꝙ pctm̄ origi-
ginale nō infligit̄ a p̄re vel m̄re q̄a ipsi mun
dati sunt in baptismo a peccato originali:
⁊ ideo non dant quod non habent ꝑmo
⁊ secundo Elencoꝝ. Itē freq̄nter cōtingit ꝙ
p̄r mortuꝰ est anteq̄ filius cōtrahit origīale
pctm̄ formal'r. Nā ꝯtrahit̄ in tp̄e aniatōis
que in viris fit. xl. die ꝑm Aug. ⁊ pōt esse ꝙ
ante. xl. diē cōceptōis pueri p̄r moriat̄. seq̄-
tur ḡ ꝙ nō est a patre. Tercia veritas ꝙ
pctm̄ originale nō infligit̄ a carne: sicut cor
pus inquinat̄ a sordido vestimēto. q̄a sicut
solis radius nullum inq̄namentū a rebus
corꝑalibꝫ recipe potest: multo minꝰ lux spi-
ritualis ab aliquo corpore. i. anīa nostra a
carne infici valet. Quarta veritas affir-
matiua ꝙ peccatū originale infligit̄ ab ipso
iure regulāte ⁊ diuina lege artāte. Sic̄ eniꝫ
q̄ nascit̄ ex thoro illegitimo incurrit notam
irregularitatis ne possit assumi ad ordineꝫ
clericoꝝ nisi cum eo dispenset̄. vt patet dist.
lvj. Cenomanēsem. ⁊ extra Qui filij sūt le-
gitimi. c. ꝑ venerabilē. Et de excessibꝫ p̄lato
rū. inter dilectos. Sic lege diuīa artāte: oīs
q̄ nascit̄ ex carne in adam adulterata cōtra
hit notā culpe origīalis ne possit assumi ad
ordinē angeloꝝ: nisi cum eo dispēset̄ scꝫ per
baptismū fluminis: flamīs vel sanguīs. q̄a
ꝑ quodlibet baptisma p̄dictorū diluit̄ origi
nale peccatum.

Capitulum. V.

Quinta ꝯsideratio qñ ꝯtrahit̄ pctm̄
originale. Et rñdet̄ ꝙ in instāti con
ceptionis humane. iuxta illud p̄s.
Ecce em̄ in iniq̄tatibꝫ cōceptus sum. Sed
circa hoc Nota ꝑm mgr̄m in. ij. dist. xxxj. ꝙ
dupl'r accipit̄ hoīs cōceptio. Primo pro
ipsa carnis ꝓpagatōe quādo. s. embrio cōci
pit̄ vsq; ad infusiōeꝫ aīe exclusiue. Alio mō
ꝓ ipsa animatōe. i. quādo aīa infunditur et
corꝑi vnit̄. Itaq; cū dicit̄ ꝙ pctm̄ origina-
le ꝯtrahit̄ in ꝑmo instanti cōceptōis nō est
intelligendū de instanti ꝓpagatōnis carnis
quia tunc scꝫ ante animatōem nōdū est ibi
originale peccatū. q̄a peccatū nō habet esse
nisi in supiori parte rōnis vt infra dicet̄. sed
intelligēdū est de instāti aīatōis.

Ca. VI.

Sexta igit̄ ꝯsideratio vbi habet esse
peccatū originale. Ad qd̄ respon
det̄ ꝙ ꝑm Fran. maro. ꝑ plures ve
ritates. Prima est ꝙ pctm̄ origīale nō ha-
bet esse in carne tanq̄ infectio morbida. q̄a
pctm̄ omne est spūale ⁊ nō corꝑale. Uñ sic̄
nec iusticia pōt esse ī carne sola: ita nec pec-
catū. iuxta illud Anselmi de ꝯceptu ꝟgīali.
Caro ꝑ se malū nescit caro ꝑ se mortua q̄e-
scit. Ex si dicas: tñ mgr̄ in. ij. dist. xxxj. di-
cit peccatū manere in carne. Rñdet̄ ꝙ pec
catū originale d̄r esse vl' manere in carne so
lum ꝑm causam: non ꝙ caro culpam per se
habeat vel actuꝫ culpe. sed quia habet cau
sam culpe originalis. Nam qñ caro conci
pitur ꝑm legem cōmunē ex libidinosa cōcu
piscentia pollutionē quandam cōtrahit q̄
vitium seu corruptio carnis appellat̄. et sic
cum anīa infundit̄ tali carni corrupte pec-

catum originale cõtrahit ⁊ maculatur: non quidẽ a carne inq̃nante p qualitatẽ morbidam eo mõ quo inq̃nat corp⁹ a sordido vestimẽto, vt dictũ est q̃rta ꝓsideratõe, sed maculat ania ⁊ ꝓtrahit originale peccatum ab ipso iure regulãte: nõ nisi mediante carne, p tãto q̃a vnit carni in adaz corrupte: et quia fm carnem est filius ade ob q̃d est debitor originalis iusticie vt notat Scot⁹ vbi sup.

Secũda veritas q̃ pctm̃ originale habet esse in supiori parte aĩe rationalis et nõ inferiori: nec in aĩa sensitiua. Ratio, quia in eodẽ est reatus ad penã ⁊ ipsa pena. Pena autẽ dãni est in portiõe supiori: vbi esse habet glia btitudinis: cuius carẽtia vel puatio est ipsa pena damni: q̃niã priuatiua habent fieri circa idẽ subiectũ, vt dicit Aresto, ij, piar. Tercia veritas q̃ pctm̃ originale est in volũtate et nõ in intellectu, qz iusticia ⁊ iniusticia habent fieri circa idem subiectũ, sed iusticia est in volũtate et oẽ peccatum est aliq̃ iniusticia. igit ⁊c, hãc deductõnem facit Anselm⁹, ⁊ sic patet q̃ pctm̃ originale est in supiori pte rationis ⁊ in volũtate vbi habet esse meritũ vel demeritũ pena vl gloria.

Capitulum. VII.

Septima ꝓsideratio, q̃ sunt illi q̃ cõtrahũt peccatum origiale. Pro q̃ notãdũ q̃ sicut declarat egregi⁹ doctor Johes de Segobio in editioue ꝓcilij Basilieñ, tria req̃runt ad hoc vt q̃s origiale peccatũ ꝓtrahat.

Primo parentũ trãsgressoz generatio.
Secũdo naturalis ab eisdẽ ꝓpagatio,
Tercio diuini decreti coartatio,

Primo inquã requirit vt talis p generationem descẽdat a parẽtib⁹ trãsgressoribꝫ contra legẽ a deo datã homini. Nã si parẽs noster Adã nõ fuisset trãsgressus pceptũ dei d̃ ligno vetito: nos filij eius nõ ꝓtraxissemus originale peccatũ: q̃d deriuatũ est in nos ex actuali pctõ p̃mi parẽtis vt in diffinitione origialis peccati supra tactũ est. Itẽ si deus denuo formaret vnũ hoiem: nõ de carne p̃moz parẽtũ nostroz sed aliũ de: talis esset sine originali, ⁊ fm doctri. Sco. sup. ij. disti. xxij. Si adã nõ peccassz ⁊ postea cayn ei⁹ fili⁹ natus peccasset: solũ posteri vl filij a cayn nati cõtraxissent origiale pctm̃: deriuatum in eos ex peccato actuali parẽtis ipsorum scz cayn. Filij ꝯo adam alij nõ ꝓtraxissent. Secũdo requirit q̃ ab eisdẽ parẽtibus trãsgressoribꝫ naturaliter ꝓpagef, quia si quis ꝓpagaret ab adã supnaturali mõ nõ cõtraheret originale pctm̃, vt patet de christo q̃ licet ab adaz duxerit originẽ: tm̃ ex mõ sue generatõis nõ potuit cõtrahere peccatũ originale, eoq̃ nõ naturalr est generatus sed ꝗtute spũssancti supnaturalr de ꝗgine sine viro est natus ⁊ cõceptus. Vñ Leo papa in sermone de natiuitate dñi dicit. Solus inter filios hoim dñs noster iesus christus innocẽs nat⁹ est, q̃a solus sine carnali cõcupiscẽtia cõcept⁹ factus est hõ. Et ideo fm Sco. in tercio, dist. iij. Si christus fuisset purus homo ⁊ nõ deus: q̃a tm̃ miraculose natus est de virgine: nõ ꝓtraxisset origiale peccatũ. Tercio req̃rit q̃ talis naturaliter ꝓpagatus per diuinũ decretũ vl sententiã artef, q̃a si q̃s speciali ꝓuilegio a cõmuni lege vel decreto speciali gratia dei ꝓueniente vel ꝑseruãte eximat: nõ ꝓtrahit origiale peccatũ. Et ꝓpter hoc fm nostros doctores licet beata virgo ex modo sue ꝓpagationis habuisset vnde cõtraheret origiale peccatum eo q̃ naturaliter ex Joachim et Anna sit ꝓpagata, tm̃ quia gra dei in eius ania cõcreata eã ꝑseruãte merito ꝓueniẽtis christi iꝑa legẽ nõ artabat sed exẽpta erat: nõ cõtraxit pctm̃ originale. Unde ad q̃sitũ respõdet: cũ scz q̃rit: q̃ sunt illi q̃ ꝓtrahũt peccatũ originale. Rñdet fm Frã. maro, q̃ circa hoc q̃tuor leges ponunt. Prima lex cõmunis est eoz oim generalr q̃ in vtero matris cõi lege ꝓpagati sunt ⁊ tales omẽes ꝓtrahunt. Secũda est lex specialis eorũz q̃ in vtero mris sctificant ⁊ tales ꝓtrahũt q̃dem in sua cõceptõe origiale pctm̃. sed postea p diuinã gram sanctificantẽ mũdant. Tercia est lex singularis: quãdo quis natus cõtraheret de se ⁊ ex modo ꝓpagatiõis: ꝑseruatur tamẽ singulari gratia ꝓueniẽte, sicut ponitur in matre dñi. Quarta est lex supnaturalis: quãdo q̃s nec cõtrahit nec nat⁹ est cõtrahere ex modo sue ꝓpagatiõis, sicut est christus de virgie natus Idcirco dicit Augusti, sup Johannẽ. et Leo papa vbi supra Ipse solus inter filios hoim fuit agn⁹ q̃ solus innocẽs natus est. scz ex modo sue generatõis, q̃a solus supnaturaliter nat⁹ de virgine. nec p hãc autoritatẽ negat quin beata virgo sit etiam innocẽs cõcepta per spe-

cialem gratiā preseruantē ꝛc. Ex p̄missis omnib⁹ elucidari pōt quō potuerit cōcipi sine pctō origīali beata virgo: ꝛ quō fuerit de facto p̄seruata: nō obstāte naturali ꝓpagatiōe, qđ claret si singulas causas p̄missarum questionū ꝛ ꝯsiderationū pēsamus. Nā si aduertimus p̄mo: vnde ortū habuerit originale pctm̄ in nobis, q̄a vicz ex peccato primoꝝ parentū quo p̄uati sum⁹ originali iusticia. Ex hoc plane accipi pōt ꝙ ip̄a excipi potuit a dānatōe illius peccati ꝑ gratiā specialē: sicut ꝛ exēpta fuit a maledictiōe prime mulier̄ s. In dolore paries filios ꝛc. Itē licet ipsa caruerit originali iusticia potuit tn̄ habere ꝛ de facto habuit in p̄mo instanti creatōis aīe sue gratiā que equiualet q̄ꝫtum ad acceptationē diuinā originali iusticie: vt ꝑ hoc ꝙ q̄s habet gratiā nō insit ei originale pctm̄. sicut latius dictum est ꝑte. j huius libri. ar. ij. ca. iij. Itez si aduertim⁹ secūdam ꝯsiderationē scz q̄d sit origīale peccatū in nobis. Sil'r ꝛ terciā scz q̄liter inficitur aīa ꝑ peccatū originale Clarescit: qꝛ speciali dei dono ꝛ p̄uilegio bn̄dicta virgo preseruari potuit: ꝛ de facto dispēsari cū ea maternus honor exigebat. Itē si aduertim⁹ quartā ꝯsideratōem scz a quo infligit̄ originale peccatū: q̄a nō nisi a lege diuina: cū deus nō sit astrictus suis legib⁹. clarū est: quia potuit eam eximere speciali priuilegio a cōmuni lege: qđ ꝛ fecit. Itē si pēsamus quintam. s. quādo ꝯtrahit̄ origīale peccatū. s. q̄a in instāti aniatōis. Eodem mō ꝛ sextam scz vbi habet esse origīale peccatū: quia nō in carne sed in supiori portiōe anīe rationalis Clarere pōt: q̄a exq̄ caro beate ꝟgīs in conceptiōe anteq̄ꝫ aīata fuit origīale peccatum nō habuit nisi radicaliter ꝛ f̄m causam: proq̄ꝫto ex adam naturali mō ꝯcepta fuit. et nō f̄m actū vel effectū: cum tunc nōdum anīa creata fuit in qua origīale esse habet. In instanti aūt aīatiōis quōcūq̄ꝫ accipias originale peccatū siue ꝑ infectōne cōtracta ī aīa ex vnione ad carnē seminatā per actum carnalis ꝯcupiscētie: siue ꝑ carētia origīalis iusticie debētis inesse ꝓtunc ip̄i aīe f̄m Ansel. nullo modo ipsius aīa originale pctm̄ contraxit. quia si p̄mo modo accipiat̄ peccatuꝫ originale: deus potuit a tali infectōe carnē mūdare añ aniationē. iuxta illud Job. xiiij. Quis p̄t facere mūdū de īmūdo cōceptū semine: nō. ꝛc. Et dato ꝙ nō mūdauerit: anīa tanq̄ꝫ lux spūalis nō ꝯtrahit sordes a corpe sicut a sordido vestimēto. vt patuit s̄. Sil'r si accipiat̄ originale pctm̄ secūdo mō: potuit deus in instāti creatiōis aīe cōcreare gratiam cū illa anīa: qđ et fecit vt esset gr̄a plena ꝛ tota pulcra ac amica đi que ab eterno erat dilecta ꝛ electa: ꝛ sic animā in gr̄a existētem infundēdo corpi. Et hoc mō nō fuit beata virgo debitrix originalis iusticie in conceptione vel aīatiōe. Habuit em̄ donū eq̄ualēs scz gr̄am. Hec f̄m Scotū sup. iij. di. iij. Deniq̄ꝫ si aduertim⁹ cōsideratōeꝫ septimā scz q̄ cōtrahūt originale: ibidē dictū est quia ipsa singulari lege p̄uilegiata fuit. qđ et pōt tali rōne ꝑsuaderi. q̄a beata virgo tenuit mediuꝫ tanq̄ꝫ mediatrix īter xp̄m sub q̄ erat: et inter nos cōes homīes sup q̄s erat Ordo igit̄ ꝛ decor vniuersi req̄rebat: vt sic fuit in mūdo vna ꝑsona q̄ oīno īmunis fuit ab originali pctō tā carne q̄ꝫ aīa. scz christus. Et etiā erat ꝑsona q̄ vtroq̄ꝫ mō hꝫ originale pctm̄. scz oēs cōiter hoīes. sic eēt ꝑsona media. s. Maria que q̄dāmodo haberet originale pctm̄. s. in carne vel in causa ꝓpter naturalē modum ꝓpagatōis. ꝛ q̄dāmō nō haberet origīale pctm̄. s. in anima vel in effectu. O itaq̄ꝫ felicissima maria ꝟgo mundissima in qua nulla est macula memēto qꝛ te deus elegit ab eterno vt sis mater purissima ꝛ hūani generis mediatrix ꝛ aduocata. Eya ergo o pijssima dn̄a vnica spes nostra tuo filio nos recōmēda ꝛ illos tuos misericordes oculos ad nos cōuerte: ꝛ iesum bn̄dictū vteri tui fructū in celo nobis fruēduꝫ sine fine cōcede O clemēs: o benignissima: o dulcissima maria: da nobis ꝑ tua merita vt q̄ te purā ab om̄i pctō credim⁹: ꝑ te purificati a pctīs: tecuꝫ vna cum dulci Jesu tuo nato cōregnare valeamus.

¶ Articulus secundus de soluendis difficultatib⁹ circa hāc materiā occurrentib⁹.

Secūdum misterium dicit̄ soluēde difficultatis. Circa p̄missa nanq̄ꝫ septē precipue occurrunt difficultates q̄b⁹ aduersarij solent opponere ꝛ nitunt̄ ꝓbare ꝙ scz beata virgo fuerit cōcepta in peccato origīali. Et istud nobis sup̄est: vt videlicet ipsas difficultates soluamus: q̄bus solutis facillime

patebit respõsio ad oĩa que in cõtrariũ possent argumẽta adduci.

Prima difficultas de virgĩs sctĩficatõe.
Secũda de virginis liberatione.
Tercia de eius redemptione.
Quarta de penarũ inflictione
Quĩta d̃ singl'ari xp̃i p̃uilegio ⁊ honore.
Sexta de ianue celestis clausione.
Septĩa de ml'tor̃ sctõr̃ ꝯria assertiõe.

Prima nanq̃ difficultas occurrit de virginis bñdicte sctĩficatõe. Nam ipsa vere sctĩficata dicit̃ in vtero materno Juxta illd̃ p̃s Sctĩficauit dñs tabernaculũ suũ.i. mariã Sed si beata virgo nullo pctõ fuit infecta nõ videt̃ quõ ipsa dici valeat sctĩficata vel purgata. Sed hec difficultas soluit̃. q̃a sepius in scriptura dicit̃ aliquid esse sanctificatũ vel purgatũ: nõ ab aliq̃ preuia macula que inextitisset tali rei: cũ nullã infectionem habuerit. sicut exẽpligratia angeli boni dicunt̃ sanctificati Esa.xiiij. Mãdaui sctĩficatis meis.glo.i.sanctis angelis meis. ⁊ tamẽ sine vllo pctõ. Item christus dicit̃ sctĩficatus Joh.x. Quez pater sctĩficauit ⁊ misit in mũdũ: vos dicitis q̃a blasphemas: q̃a dixi filius dei sum: ⁊ tñ xp̃s a nullo pctõ fuit mũdatus q̃ nunq̃ potuit infici pctõ. Item angeli dicunt̃ purgari. q̃a s̃m Dionisiũ de angelica hierar.tres sunt act⁹ hierarchici.purgare: illuminare: ⁊ p̃ficere. Deniq̃ sancti in glorificatiõe dicunt̃ purgari Malachie.iij Purgabit filios leui quasi auruz: et colabit eos quasi aurũ ⁊ argentũ. ⁊ tñ cõstat in angelis bonis ⁊ etiã in sanctis glorificat̃ nullum esse pctm̃. Preterea ipsa bñdicta ꝟgo in verbi incarnatiõe dicit̃ p̃ fidem mũdata testimonio btĩ Anselmi de ꝯceptu virginali: ⁊ tñ tunc nullũ habuit inq̃namentũ. Uñ Bern.sup̃ cantica.ser.xxij. dicit Usitatũ est in scripturis sctĩficatõez p̃ mũdicia poni vl' cõtinẽtia. Nõ obstãte ergo hoc maria dicit̃ vere sctĩficata ⁊ purgata: nõ q̃dem a labe q̃ infuit p̃ aliqd̃ instãs: sed q̃ infuisset nisi p̃seruata fuisset. Hec s̃m Fran.maro. Secũda difficultas de beate Marie liberatione Nam nõ liberat̃ quis a peccato qd̃ nõ habet. Sed beata virgo d̃r liberata p̃ christuz vnacũ oĩbꝫ cõiter hoĩbꝫ. Unde Leo papa in sermone de natiuitate dic̃. Saluator nr̃ sicut p̃ omnibus liberãdis venit: ita nulluz liberum a reatu repperit. Item Aug⁹. Nemo liberat̃ a massa peccati nisi in fide redẽptoris ⁊c̃. Hec difficultas soluit̃ sicut prima. quia beata ꝟgo dicit̃ liberata nõ a reatu qui infuerit: sed q̃ infuisset si p̃seruata nõ fuisset. Et q̃ liberari dici valeat q̃ preseruat̃ ostendit̃ ex scriptura. Nã p̃s. hoc mõ orat liberari dicens. Eripe me de luto vt nõ infigar: libera me de ore leonis. Itẽ idem. Eruisti aĩam meã ex inferno inferiori.i. p̃seruasti. Cõstat em̃ ip̃m dauid nõ fuisse in inferno inferiori.scz dãnator̃. Item Thobie.xij Elemosina a morte.s.eterna liberat.i. p̃seruat. Item Prouer.xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinã. si p̃cusseris eum virga nõ morieť. Tu virga p̃cuties eum ⁊ aĩam ei⁹ de inferno liberabis.id est p̃seruabis. Sz diceres: sequit̃ ergo q̃ sup̃uacue fuerũt sanctificatões in virgine posite a doctoribꝫ: q̃niã quid morbidi vel ĩmũdi emũdaret̃ nõ erat. Respõdet̃ q̃ dicte sanctificationes nõ fuerunt vacue. Quãuis em̃ nõ erant ad fomitis ligationẽ: vt q̃busdam placet. neq̃ ad eius attenuationẽ: vt alijs libet. neq̃ ad totalẽ euacuationẽ vt pleriq̃ ferunt: tamen erãt ad virtutis instructõez ⁊ venustat̃ oĩs boni: ad verbi dei cõceptionẽ: atq̃ ad meritorũ virginis ⁊ p̃mior̃ augmẽtatõem: vt neq̃ primã similẽ neq̃ parẽ sequẽtem haberet

Tercia difficultas de redemptiõe. quia constat q̃ beata virgo indiguit redẽptore ⁊ sicut ceteri sancti per christi passionem est redempta. Unde christus est redẽptor oĩm Ideo Remigi⁹ sup̃ Heb.ix. Christus p̃ p̃prium sanguinẽ introiuit semel in sctã eterna redẽptõe inuẽta: dicit sic. Christi sanguine oẽs homĩes redempti sunt a seruitute: q̃ propter per peccatũ primi parẽtis capti tenebant̃. Si ergo Maria nõ fuit peccato capta quomõ potest dici redempta. q̃r Augustinus in epistola ad Optatũ de origine anime dicit sic. Redemptus dici nõ potest nisi qui vere p̃ peccatum fuit ante captiu⁹. sicut scriptum est. Si filius vos liberauerit: vere liberi estis. Ad quod respondet̃ q̃ nõ obstãte tali p̃seruatiõe mater domini dicitur vere redempta: ⁊ pre alijs redempta: non q̃dem a peccato quod contraxit de facto. sed quod cõtraxisset ex modo sue p̃pagationis naturalis: si per dei gratiam p̃uenientem p̃seruata nõ fuisset merito mortis christi filij sui p̃uise. Et hoc declaratur s̃m

Fran.maro.tali exemplo. Si aliquis dñs redimeret a seruitute aliquos duos. vnum illorũ postq̃ est natus: aliuz dum adhuc est in vtero matris vel anteq̃ cõceptus est dãdo priuilegiũ libertatis cõcepturo. In hoc casu vterq̃ est redẽptus z nullus eorũz seruus est. sed vnus est redemptus a nota seruitutis quam cõtraxit. alius a nota quã cõtraxisset nisi redemptus fuisset: z nulli dubium q̃n efficacius z nobilius sit redemptus q̃ fuit puẽtus ne seruus esset: q̃ ille qui post seruitutẽ fuit liberat⁹ ab ea. sic maior grã fit ei cui cõseruat innocẽtia q̃ cui remittit culpa. vt declarat Aug. sup Luc z Gen. Mater ꝗo dñi redempta fuit a seruitute quã ex se cõtraxisset. sed omnes alij ab ea quam cõtraxerũt. ergo ipsa pre alijs redempta est.

Ad verba Augustini vbi supra Respõdet q̃ duplex est redẽptio. scz pseruãs z eleuãs. vt patuit in exemplo pscripto. De secunda nõ de prima verificant verba Augusti q̃ ñ est redemptio eleuãs nisi a culpa. Sec⁹ aũt de redẽptõne pseruãte. vt patet. nam Esaie xxix. dicit. Propter hec dicit dñs ad domũ Jacob q̃ redemit Abraam. et Neemie nono habet q̃ domin⁹ redemit abraã. quia scz eduxit eũ de vr chaldeoꝝ: ipsum pseruãdo a cõbustione ignis: vt ferũt historie. Itẽ aplus ad Gal. iij. dicit Christ⁹ redemit nos de maledicto legis: factus p nobis maledictũ. quia scriptũ est. Maledictus oĩs q̃ pẽdet in ligno. Et tamẽ istã maledictionẽ nos in tẽpore gratie nunq̃ habuimus: quoniaz per mortẽ christi lex totaliter fuit euacuata.

Quarta difficultas de penaꝝ inflictione. Nam si pseruata est a peccato originali: q̃re ergo penas peccati originalis passa ẽ beata virgo scz mortem. Si enim caruit oĩ peccato caruit etiã merito mortis et aliarũ penalitatũ peccati origĩalis. ergo iniusticia facta est ei cum mortua est z passa penalitates multiplices peccati originalis. Et sic de⁹ iniustus retributor esset: z marie qm̃ fm Augustinuz. ij. sentẽtiaꝝ. dist. xlij. Deus nõ priṽtor est q̃ sit q̃s peccator. Nec possum⁹ dicere ipsam passam vel mortuã pro redẽptõne generis humani vl salute. quia hoc essz ad cõtumeliã christi. seq̃ret enim q̃ christus nõ esset sufficiẽs redẽptor. Cum igit beata virgo habuerit penas peccati originalis et nõ per assumptionẽ: sed p ꝓtractionẽ. sequit q̃ fuerit infecta peccato origĩali. Hec difficultas soluit. Quia fm Bonauẽ. sup. iij. di. iij. ac Fran. maro. gratia sctificatõis nõ obuiat pene sed tm̃ culpe. Et hoc ostendit exẽplis. Nam Johãnes baptista fuit sctificatus z a peccato originali purgatus: z tamẽ a pena peccati originalis nõ fuit liberatus totaliter. Similr ania pueri ĩ baptismo abluit a sorde peccati: z nõ liberat a pena. Itẽ christus sine vllo reatu peccati fuit: et tamẽ sustinuit penas peccati originalis Esa. liij. Vere languores nostros ipse tulit: z dolores nostros ipse portauit. Itaq̃ dicit q̃ mater domini per grãm puenientẽ licet fuerit a culpa pseruata: nõ tamẽ a pena totaliter liberata vel pseruata. Vel vt alij dicunt licet diuina gratia puenit anie infectionẽ in beata virgine: non tamẽ puenit carnis feditatẽ: quoniã per cõcubitũ cõcepta est. z ideo ratione illius feditatis iuste remãserunt ĩ virgine penalitates. Sed remanet dubiũ supposita potestate de cõgruitate ipsa. Quare scz tales pene fuerunt inflicte virgini: cum non essent necessarie hũano generi sicut pene christi. Rndet fm Franciscũ maro. quia erant materia exercẽde virtutis: vt. s. per patientiã talium merita cumularet. Unde sicut Job fuerũt pene magne inflicte ad exercendam eius patientiã. ita virgini ad pficiendã gratiã. Virtus enim in infirmitate pficit. vt ait aplus. ij. Coꝝ. xij. Quinta difficultas de christi priuilegio singulari z honore. Nam hoc est singulare christi priuilegium quia solus ipse innocẽs cõceptus est vt dicit Aug⁹. z Leo papa. Unde si ipsa est cõcepta sine peccato originali: sequit q̃ eq̃tur christo: quod est cõtumelia christo: cum eius honor et priuilegiuz singulare alteri attribuit. Hec difficultas soluit: q̃ nõ obstante tali pseruatione mater dñi non equiparatur christo. sed est inferior ipso in hoc priuilegio multipliciter. Primo q̃dem q̃ christus non indiguit pseruatione: quia nõ fuit cõceptus per naturalem ꝓpagationem vnde nec fuit ex modo sue ꝓpagatõis aptus nec potuit contrahere peccatum. Lex enim originalis peccati nõ fuit lata nisi cõtra ꝓpagandos naturaliter ex Adam. Sed beata virgo indiguit pseruatione: et ex modo sue generationis apta fuisset cõtrahere peccatum: z vtiq̃ ꝓtraxisset nisi pseruata fuissz

ꝑ gratiaꝫ vt supra patuit. Secũdo quia christus nõ indiguit redẽptõe: cum ex modo sue singularis generatõis nõ fuit aptus ꝯtrahere illũ reatũ seruitutis, virgo aũt indiguit gratia ꝑueniẽte ne laberet. Tercio quia anĩa christi in ꝯceptõne seu creatione fuit vltimate sctĩficata: nõ aũt aĩa virginis: cum vlteriorẽ sctĩficatõem suscepit in verbi incarnatiõe Luc. j. Spiritussanctꝰ supueniet in te. Quarto quia anima christi mox vt fuit creata fuit vnita verbo ac cõprehẽdens ⁊ beata, ex. iij. sniaꝝ. Anima aũt virginis nõ fuit beata ⁊ verbo vnita vl' cõprehẽdens q̃uis fuerit sancta. Hec Fran. maro. Et sic patet ꝓpositũ. Sexta difficultas d̃ ianue celestis clausione. Nam ianua celestꝭ nulli est clausa nisi merito originalis pcti. Si ergo beata virgo nõ habuit peccatum originale: q̃ro vtꝝ si ante christuꝫ mortua fuisset statim ad celum euolasset: an nõ? nõ potes dicere ꝙ euolasset, quia sic nõ ꝑ christuꝫ fuisset ianua apta, ergo sequit̃ ꝙ nõ euolasset ante christũ ⁊ ꝑ ꝯsequẽs habuit vt videtur originale peccatũ. Hec difficultas solui tur ꝑm Scotũ sup. iij. dist. iiij. ꝙ ianua celestis fuit beate virgini clausa sicut et ceterꝭ nec est apta nisi ꝑ meritum passionis christi qm̃ vt dicit apl'us Colos. j. Placuit ei per ipsum scꝫ christum recõciliare oĩa siue que in celis sunt siue que in terrꝭ. Sed ista clausio ianue beate virgini nõ ꝓpterea fuit ꝙ inesset ei peccatũ originale, quoniã passio xp̃i sic ꝑuisa ⁊ acceptata coram deo erat in ordine ad beatã virginẽ vt ꝓpter merituꝫ huius passionis scꝫ xp̃i nunq̃ꝫ inesset pctm̃ ipsi virgini matri xp̃i, ⁊ ita nec inesset aliquid ꝓpter quod sibi ianua clauderet. Sed ista clausio ianue fuit: quia ex origine cõpetebat virgini vnde ianua sibi clauderet sicut ⁊ alijs. Nec sequit̃ ꝙ si mortua fuisset ante christũ statim in celũ euolasset. imo vt videt̃ in limbum patrũ descẽdisset: nõ ꝓpterea quia peccatũ inesset: sed quia ex origĩe infuissꝫ sicut et ceteris nisi ꝑseruata fuisset. Nõ si dicas Si nõ habuit peccatũ originale vtiq̃ꝫ statĩ euolare debuisset. Dico ꝙ falsum est q̃a sancti patres purgati fuerunt ab originali: ⁊ tñ nõ ascẽderũt in celũ ante christum passum. eoꝙ clausa fuit ianna vsq̃ꝫ ad solutionẽ p̃cij Ita em̃ decreuerat deus ꝙ licet acceptaret passionẽ christi ꝑuisam ad remittendũ culpam originalẽ omni credẽti passionẽ illam: nõ tamẽ remittebat penã scꝫ carẽtiã visiõis diuine ꝓpter illã passionẽ vt soluꝫ preuisam: sed per ipsam vt p̃sentialiter exhibitã, et ideo sicut sanctis patribꝫ nõ patuit ianua q̃usq̃ꝫ fuit exhibita passio christi, ita ꝓbabile videtur ꝙ nec beate virgini. Hec Scotus.

Septima difficultas de multoꝝ cõtraria assertione. Si itaq̃ꝫ benedicta virgo pia fide credẽda est cõcepta sine peccato originali: quare vel vnde est ꝙ multi doctores cõtrariũ asserũt: ⁊ tenẽt ipsam fuisse cõceptam in peccato originali. Ad quod respondet̃ ꝑ tria puncta. Primo q̃dez dico ꝙ hoc est ideo, quia om̃es illi doctores voluerũt ĩcedere per viam legis cõmunis que oẽs naturaliter ex adam ꝓpagatos obligat ꝑm rõnem semĩalem sicut sancta tradit scriptura, vñ Ro. iij. Omnes in adam peccauerũt et egẽt gloria dei. Et quia sanctorũ autoritas solum christum excipe videt̃ de hac generalitate. nõ tamẽ negãt doctores q̃n deus potuerit beatam virginẽ ab illa lege cõi eximere, sed qm̃ credit̃ ꝙ btã virgo sit naturaliter ꝑm rõnez semĩalẽ ꝓcreata, nec est autoritas scripture de eius ex hac lege exceptione manifesta. Idcirco ꝓbabiliter putauerũt eam peccato fuisse originali obnoxiã: nõ audentes legi cõmuni cõtradicere: nec audẽtes eã exemptã dicere. Propterea igitur diuersificati sunt doctores in hac re, quia q̃dam putant eam fore lege cõmuni claudendã: q̃daꝫ eximendã. Secũdo dico cum Frã. maro, ꝙ om̃es autoritates sanctoꝝ et dicta doctoꝝ tenentiũ eam esse peccato originali obnoxiã: loquunt̃ ⁊ sonãt ac intelligi debẽt ad hunc sensum: ꝙ vicꝫ beate virgini hoc ex sede cõmuni lege cõueniebat: q̃a naturali sue ꝓpagationi cõpetit ꝙ originale peccatũ contrahere debuisset, vt supra ostẽsum est: tamẽ oppositũ habuit a deo speciali gratia ꝑueniente. Nec in hoc fit sanctis iniuria si eorum dicta exponant̃, sicut sacra scriptura exponit̃ ⁊ ĩtelligit̃, quia sancti in suis eloquijs sacra scriptura tanq̃ꝫ regula ⁊ lumĩe vtebant̃ vt testat̃ Dioni. de diui. no. cap̃. ij. Et ꝑ hoc solui pñt om̃es ꝯtrarie autoritates, q̃a oẽs loquunt̃ de peccato origĩali solum ꝑm causam quam q̃dem habuit beata virgo ex ꝓpagatiõe naturali ⁊ nõ ꝑm effectum. Tercio dico ꝙ vnusquisq̃ꝫ magis tenet̃ matreꝫ

dei venerari q̄ aliquoꝝ doctorū opinionez in hoc passu extollere: maxime cum iam ecclesia in ꝯcilio Basilieñ. statuerit id pie credendū de beata virgine ꝙ sit concepta sine originali peccato. ac Sixtus papa diuino officio de hoc edito et indulgētijs corroborauit. Unde in hoc sum cum August. li. de natura ⁊ gratia di. Cum de peccatis agitur nullā de matre dñi ꝓpter reuerentiā dñi volo fieri q̄stionē. i. dubitabilē ꝓpositionē. sed potius indubitāter ipsam in ꝯceptōe sui teneo pia fide fuisse sanctā. Sed calūniātes hanc autoritatē Augustī exponūt q̄dam et dicūt ꝙ Aug⁹. ibi loquit̄ de peccatis actualibus ⁊ non de originali. Ista tamē expositio ſm Fran. maro. est Primo īpia: qꝛ virginis priuilegia nō sunt artāda sed ampliāda Secundo est falsa: quia intentio Augustini est ibi (vt inducit̄ in. iij. Sniaꝝ) istud attribuere virgini ꝓ priuilegio singl'ari super om̄es sanctos. Si igit̄ hoc acciperet̄ tm̄ d̄ peccato actuali nō esset hoc tanq̄ singulare sup om̄es priuilegiuz attribuendū virgini. quia etiam innocētes caruerunt om̄i peccato actuali. O igitur virgo bñdicta vita spes et cōsolatio nostra. quid de te dicere valeamus. quanta deuotione te laudemus. qua temeritate te quis asserere audeat originali peccato fuisse infectam? cum vt canit ecclesia. Felix es sacra virgo Maria et omni laude dignissima. ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns etiam ista laude digna ꝙ dicaris a peccato p̄seruata. q̄a ex te ortus est sol iusticie christus deus noster.

¶ Articulus tercius ꝙ pium est credere beatam Mariam sine originali peccato fuisse conceptam.

Tercia contēplatio p̄ncipalis d̄r pie credulitatis Nam ad p̄missa adijciēduz est ⁊ declarandū q̄ piū sit credere ꝙ ipsa btā virgo fuerit ꝯcepta sine peccato originali. Qd̄ q̄dem aliqui aduersarij pluribꝫ modis vsq̄ ad ista nostra tp̄a impugnauerūt. Sed anno dñi M.cccc.lxxxij. Bulla speciali cui⁹ tenorē vidi: ipse Sixt⁹ papa. iiij. aplica autoritate reprobat ⁊ dānat assertiones ⁊ opiniones dicētiū ꝙ ecclesia nō ꝯceptiōem sed sanctificatōem virginis celebrat atq̄ tenentes mariā fore p̄seruatam ab originali; ꝓpterea essent heresi polluti. Oēs etiā libros eorū sup his ꝯfectos dānat. et ne pro veris legātur vel teneant̄ aut habeant̄ īhibet: sic ꝙ ꝯtra p̄missa facientes eo ipso sniaꝝ excōicationis ⁊ penā maledictōis eterne incurrāt: a qua solus papa ꝓprio ore ⁊ nō ali⁹ absoluere possit. Unde vt fideles magis inducātur ad huius p̄seruatiōis piam credulitatē septem rationes hic ponemus: quibꝫ id declaratur.

Prima est ratio honorificationis
Secunda est ratio vere dilectōis.
Tercia ratio suffragationis.
Quarta ratio cauēde offensionis
Quinta ratio vitande vltionis.
Sexta rō vie securioris.
Septima ratio fructificatōis

Prima est rō honorificatiōis. Nā si pia mēte ꝯsideram⁹ ꝙ tot ⁊ tāta bñficia ꝑ v̄ginē suscepim⁹: tātaq̄ dignitate bñdicta virgo est sublimata ꝑ filiū ꝙ vtiq̄ veꝝ est qd̄ ait Hiero. ad paulā ⁊ eustochiū dicēs. Quicq̄d humanis pōt dici v̄bis minus est a laude virginis. Debem⁹ igit̄ hoc priuilegio honoris eā extollere ⁊ laudare ꝙ dicamus eaz exemptā ab omni culpa. al's ñ deficit lingua humana in eius laude: nec debitū honorē matri dei impēdit cū eā peccatricez fuisse dicit et filiā diaboli per peccatū origīale ꝯtractū

¶ Insup q̄ro te quod hoꝝ est honorabili⁹ et gloriosius xp̄o. Utrū dicere ꝙ habuerit matrē ab oī pctō īmunē: an dicere: peccato maculatā. Cōstat q̄a p̄mū Ecc̄i. iij. Gloria hominis ex honore parētis. g̃ ⁊c̄. Uñ sicut decuit deo ꝓpl'm iudaicū in mari: ⁊ ꝑ. xl. annos eoꝝ vestimēta et calciamēta illesa p̄seruasse ꝓpter honorē ⁊ dignitatē populi illius eo ꝙ christ⁹ erat nascitur⁹ ex eo. Ita a fortiori decuit matrē ꝓpriā miracl'ose p̄seruasse ab oīs pctī macula ꝓpter honorē maternitatis.

Secūda ratio vere dilectiōis: qm̄ vt ait Anselm⁹ ad coanglicanos ep̄os. Nō videtur ver⁹ amator v̄ginis q̄ recusat colere festū cōceptōis. cui⁹ recusatiōis cā nō est alia nisi qꝛ credit̄ ab illis ꝙ sit in pctō originali cōcepta. Ut igit̄ eā vere amemus credam⁹ fore p̄seruatā. Tercia rō suffragatōis: vt vicz ꝑ hūc honorē sibi cōgrue exhibituz ei⁹ suffragia īpetrare ⁊ obtinere valeam⁹. Propterea ecclesia canit. Cū iocūditate conceptionem beate Marie celebremus vt ipsa

pro nobis intercedat ad dñm Jesum christum. Scriptuz nanq̃ est Joh. xij. Qui me honorificauerit honorificabo eũ. Itẽ Fortunatus in Omel. dicit. Grati⁹ est obsequz deo quod marie impẽdit q̃ q̃ sctõr culibet dirigit. q̃ debemus eam honorare ꝛc.

Quarta rõ cauẽde offensionis. Hã valde timẽdũ est ne eã offendam⁹: vtpote q̃ est mater gratie et mr̃ misericõie: qõ certe facit q̃ temerarie eam peccatricẽ asserit vl credit. q̃ niã vt Cirillus patriarcha alexãdrin⁹ libro quẽ fecit ꝓtra nestoriũ dicit. Post filiũ inq̃t temerariũ est ponere in Maria virgĩe maculã aliquã aut pctũ. Propterea mgr̃ henricus in q̃dam sermone q̃ incipit Cõsurge get virga: ait. Sacratissimã virginẽ quã deus ab eterno p̃ordinauit vt esset mr̃ dei subptãte diaboli fuisse ꝛ pctõ sorde infectã sentire nõ audeo: dicere ptimesco. ꝛ paulo ĩfra. Quis hãc virginem sub ira dei vnq̃ fuisse audeat dicere per quã sibi deus gen⁹ humanũ tanq̃ p mediatricẽ recõciliare voluit: dicat q̃ velit: ego dicere non audeo nec sentire: cũ in multis scripturis videt eam exemptã a lege cõi fuisse. Hec ille. Quinta rõ vitande vltionis: ne vltionez incurram⁹ ꝓpter offensionẽ p̃sumptuose assertionis pie sentire debemus de virgine q̃ sit ĩmunis. q̃ niã scriptũ est Eccĩ. iij. Maledictio matris eradicat fundamẽta. Maledicit matrẽ virginẽ q̃ eã peccatricẽ temerarie astruit. ꝛ hec maledictio eradicat fundamẽta gratie dei. Cauendũ est etiã ne si nõ celebremus festũ ꝓceptõis virginis illã vltionẽ subeamus q̃ scripta est Zach. vl. di. Percutiet dñs omnes gentes que nõ ascẽderint ad celebrandũ festiuitatẽ tabernaculoꝝ. q̃a tabernaculũ dei in quo habitauit est btã virgo. Sexta ratio vie securiozis. quia in oĩbus dubijs via securior eligẽda est ꝛ tutior. extra de cleri. ex cõica. c. illud. post medium. Et inter varias opiniones ꝓbabiles: sanior opinio seq̃nda est. extra de celebra. miss. c. Cum marthe. §. Quesiuisti. Sed hec via est sanior ꝛ tutior. q̃a p eaz plus honorat xp̃s ꝛ sctã mater ei⁹ q̃ p ꝓtariã opinionẽ. Et qz fũdat in imitãdo ordinatõem ecclesie romane de hoc festo cõceptionis atq̃ eius officij obseruationem quo habet expresse q̃ sit cõcepta Maria sine originali peccato. Ecclesia quippe romana mater est oĩm ecclesiarũ ꝛ non põt errare. sed in oĩb tanq̃ magistra est sequẽda. dist. xj. Quis. dist. xij. c. j. ꝛ se. ꝛ dist. xxij. Omnes. Vñ exq̃ nõ est certũ p scripturam expõssam: vtrũ virgo ꝓtraxerit originale peccatũ an nõ. Idcirco magis pietati cõsonuz est credere q̃ nõ ꝓtraxit dando sibi hãc prerogatiuã. ꝓpter honorẽ dñi: quia hoc autoritati ecclesie nõ repugnat. qm̃. ff. de regul' iuris dicit. q̃ in obscura rõne ingenuitatis fauẽdũ est libertati. Et hoc est qõ doctor subtilis sup. iij. dist. iij. dicit. Quod hoz verissimũ sit de⁹ nouit. Sed si autoritati ecclie nõ repugnat. ꝓbabile magis videt vt qõ excellẽti⁹ est attribuat Marie. Hec ille. Sz hoc nõ repugnat ecclie: imo ꝓcordat. vt patz ex cõcilio Basilieñ. ꝛ diuio officio. Septima ratio fructificatõis. quia ex hac pia fide fructus acquirit vite eterne ꝛ supne glorie. Unde Eccĩ. xxliij. Qui me elucidãt vitam eternã habebunt. Glo. elucidãt. i. ab oĩb in quinarũtis lucidã reddũt. Item. j. Regũ. j. Quicũq̃ glorificauerit me glorificabo eum Qui aũt ꝓtẽnũt me erũt ignobiles. Deniq̃ fructus acquirit indulgẽtiaꝝ. Nam vt dictum est ante: ipsum cõciliuz Basilieñ. concessit idulgẽtias ꝓ hui⁹ festi celebritate ꝛ sermoni vicz cẽtũ dies idulgẽtiaꝝ oĩb ĩteressentib missis ꝛ vespis ꝑmis aut secũdis et matutinis. Pro sermone aũt eiusdem festiuitatis centum q̃nquaginta dies. Insup Sixtus papa quartus: omnino easdẽ indulgentias concessit sicut cõcesse sunt in festo corporis christi. O igitur homo crede beatam virginem fuisse cõceptam sine origiali peccato pensando illius diuini habitaculi mũdiciam: in quo deus ꝛ dulcis redẽptor noster Jesus gratissime nouẽ mẽsibus requieuit. Utinam saperes ꝛ intelligeres eãq̃ digna laude beatificare valeres quaz beatam dicent omnes generatões. O vere mũdissima ꝛ ĩmaculata virgo maria. O vere gloriosa domĩa excelsa sup sidera ꝛ purissima ab omni macula: plusq̃ omnis creatura angelica puritate ipsa qua sub deo maior nõ est intellecta. Quibus te laudibus efferã. quid in tue sanctitatis ꝛ puritatis gloriã dicam: cum tu sis gloria hierusalem: tu honorificẽtia populi nostri: tu es mater mũdissima ab omni peccato preseruata. Mater inquam dei ꝛ domini iesu p̃dilecta. tu anime nostre refugiũ: tu spes ꝛ nostrũ auxilium: tu singu

lare cordis nostri solaciū: te dep̄camur: ad te clamamus: vt per illam summā tue puritatis gratiam nobis a dulci Jesu tuo impetra veniam: gratiam ⁊ gloriam. Amen. Explicit liber quartus.

Alius modus procedendi ī scripturis.

Item si volueris in hac re alium ꝓcessuꝫ facere: potes notare duodecim stellas fulgētes in corona beate virginis ad ꝓbandam eius īmunitatē a peccato originali radiantes. Prima stella dicit̄ diuina autoritas. Hanc ꝓsequere sicut habes parte p̄ma huius libri articulo tercio. p̄mo testimonio. Secūda stella ꝓphetica veritas. hanc ꝓseq̄re sicut habes ibidem secūdo testimonio. Tertia stella angelica attestabilitas: ibidē tertio testimonio. Quarta stella ecclesiastica irrefragabilitas. ibidem quarto testimonio. Quinta stella materna honorabilitas. hāc ꝓsequere vt habes eadem parte p̄ma arti. ij. ca. ij. §. ij. Sexta stella p̄eminentissima puritas. ibidem. §. iij. et etiam §. j. vbi allegat̄ Anselm⁹. Septima stella ꝑfectissima virginitas. hanc ꝓsequere ibidem parte. iij. xj. testimonio. §. iiij. Octaua stella bn̄ficij sublimitas. sicut habes ibidem arti. ij. cap̄. ij. circa principium p̄mi. §. Nona stella legum equitas. ibidem arti. iij. testimonijs. v. vj. vij. viij. ix. Decima doctorum famositas. ibidem testimonio. x. Undecima rationū ꝓbabilitas. ibidem testimonio. xj. Duodecima stella miraculorum limpiditas. ibidem. xij. Hec supra scripta de conceptione Marie breuiter volui huic libro inserere: ea magis q̄ apta sunt predicationi ꝓsequendo. Alia v̄o multa disputabilia in hac materia alibi latissime tractandum reliqui.

In nomine dn̄i Jesu ad beatissime virginis Marie honorem sequitur de natiuitate eius.

Quintus liber

Q est de misterio sanctissime natiuitatis benedicte virgīs marie. et habet tres partes. In prima agit̄ in generali de eius ortu dignissimo. In secunda de eius natiuitate magis in speciali. In tercia de nascentis virginis qualitate vel cōditione admirabili.

Pars prima de ortu Marie dignissimo et eius diuinali preordinatōe eterna ac sanctificatione ⁊ multiplici reuelatione.

Lux orta est iusto: rectis corde leticia. Verba sunt scti ꝓphete Dauid p̄s. xcvj. Qui longe anteq̄ nasceret̄ benedicta virgo eius ortum p̄uidit spūsancto inspirāte ⁊ eaꝫ luci comparādo ait Lux id est Maria orta est iusto id est christo ex ea nascituro qui est iustus ꝑ essentiā. Ipse em̄ est vt dicit̄ Malach. iiij. sol iusticie. Et propterea quoniā ex hoc toti mundo est salus orta. ideo subdit. rectis corde. scꝫ hominibus: leticia. Quibꝰ in verbis ꝑpulcre ostenditur q̄ summā dignitatem habuerit beata virgo in suo ortu: in eo q̄ luci cōparat̄: que est rerum dignissima. Lux quippe inter omnes creaturas excellentiā habet. precipue triplicem. Primo quia diuinalis cōformitatis: quoniam deus lux est ⁊ tenebre in eo non sunt vlle. j. Johannis. j. Secūdo quia lux est incōtaminabilis puritatis: eo q̄ non potest inquinari sordibus. Tercio quia lux est delectabilis qualitatis: quoniā dulce lumen ⁊ delectabile oculis videre solē. Ecc̄i. xj. Sic benedicta virgo super om̄es creaturas puras hac triplici fulget excellentia dignitatis: quoniā deo ipsa est proxima ⁊ cōformatissima per gratiam et gloriam Sapientie. vij. Candor lucis eterne et imago bonitatis illius. Item ipsa est purissima ⁊ incōtaminabilis: quoniam s̄m Anselmū ea puritate nitet qua maior sub deo nequit intelligi. Deniq̄ ipsa est anime humane ⁊ deuoto cordi suauis et delectabilis. quoniam vt canit ecclesia ipsa est vita dulcedo ⁊ spes nostra. O quis exprimere sufficiat q̄ suauis sit Maria oculis cordis ad respiciēdum: in cuius pulcritudine glorie omnes sancti delectantur. propter quod canitur. Speciosa facta es et suauis in delicijs tuis sancta dei genitrix. O q̄ suaue est anīe pie ad audiendū vl' loquendū de ea: qm̄ vt melliflu⁹ Bern. ait de seipso. Nil inquit tantū me delectat q̄ntū d̄ gloriosa virgine maria facere sermonē O q̄ suaue: o q̄ gaudiosum erit in celo cō-

regnare ⁊ colletari cum ea sine fine p'quam salus mundi credētib̄ apparuit: cuius vita gloriosa lucem dat seclo. Merito igit̄ eius ortus omnib̄ gaudium et leticiam ingerit. merito ⁊ digne oēs homīes ille dulc̄ citharista David ad letādum in eius ortu allicit cum dicit. Lux orta est iusto: rectis corde leticia. vere oīb̄ rectis corde leticia. ſ. penitētib̄: patiētib̄: viatorib̄ ⁊ triūphātib̄ in celesti glia. leticia viris: leticia mulierib̄: leticia puulis ⁊ senibus ⁊ omnib̄ fidelib̄ ⁊c. De eius itaq̄ ortu ad p̄sens tractare intendentes in generali tria misteria declarabimus.

Primū misteriū d̄ diuīal' p̄ordinatiōis.
Secūdum d̄ maternalis sctificatōis.
Tercium d̄ tpalis reuelatōis.

Articulus p̄mus qualiter ab eterno predispositum erat a diuina sapientia oriri beatam Mariam ⁊ p eam salutē mūdo fieri.

Capitulum. I.

Primū itaq̄ misteriū d̄ diuinalis p̄ordinatōnis quō vicz ortus btē virginis sit p̄ordinatus ab eterno ⁊ p cōcept̄ in mēte diuina. Ista quippe est vna magna dignitas beate virginis qua p sapiētis os gloriat̄ in epistola hui̇ solēnitat̄ que scripta est Prouerb. viij. Domin̄ inquit possedit me ſcz in cōmutabili volūtate ⁊ electiōe sua: in initio viarum suar̄ antec̄ q̄c̄ faceret: hoc est ab eterno antec̄ ipse deus aliq̄d creasset. vnde et addit̄ a principio. ſ. creationis mundi. ab eterno ordinata sum. ſ. vt essem dei mater. ⁊ ex antiquis. ſcz eternitatis antec̄ terra fieret. i. ante omnē corpalem cōditam creaturam. nōdum erāt abissi. i. pfunditates. Tota quippe altitudo vel pfunditas que est a celo empyreo vsq̄ terre centr̄ dicit̄ abissus ppter īmēsitatē. ⁊ omnes creature corpales ⁊ spūales ad altitudinē compate possūt dici abissi vt volūt doctores. Nondum ergo erāt abissi. i. nec celuz nec terra nec angeli q̄ etiā abissi sunt vocati ppter excellentiā suar̄ substantiarū. et ego inquit maria iam cōcepta eram. ſ. in mente opificis. Ex quib̄ oībus claret: quia ante oēm creaturā benedicta virgo fuit p̄ordinata ⁊ cōcepta in mente creatoris vt fieret mater dei et saluatoris nostri Jesu: quod est ei summa glia. Circa quod aduertendū ſm q̄ modo intelligēdi hūano cōtemplari possumus q̄ ab eterno in diuina p̄cipue mente inter alia quatuor vertebātur cōsilia vel questiones que p diuinam sapientiam sunt determiate et cōcluse.

Prima q̄stio de mūdi ruituri creatōe.
Secūda q̄stio de dei ex feia incarnatōe.
Tercia qō de p̄me femie. ſ. eue electiōe.
Quarta qō de feie ad id idonee ꝓditiōe.

Prima questio erat Quare mundū crearet quem ruiturū sciret. Dicebat nāq̄ pater ad filium ⁊ spūmsanctum. Scimus quia mūdus quem creaturi sumus ruet per peccatum tam in angelis q̄ in homib̄: ppter qō etiā alias creaturas corporeas punire oportebit ī detestationē peccati. Quare ergo debem̄ ipsum creare cum sciamus eum futurum esse malum. Et accessit vna ratio di. q̄ nō deberet creari taliter. Nil debet tale fieri quod sit in quotidianā offensam ⁊ iniuriam dei: quoniā omnia opera debent benedicere deum. iuxta illud Dañ. iij. Benedicite omnia opera dñi domino: laudate et sup̄ exaltate eum in secula. et omnia cedere debent in laudem ⁊ gloriam dei. Sed si mūdus creabit̄: tot̄ in maligno erit: sicut ⁊ nūc positus est. j. Joh. ij. Et totus ruet p peccatum: vt iam cernimus oculis nostris. Ne igitur videatur esse de̅ auctor mali nō deberet creari mūdus vt nō fieret peccatum. Nam scriptū est Jaco. j. Deus intentator malorū est. Adiecit̄q̄ ratio ipsa di. Deus et natura nil faciūt frustra. hoc dicit Aresto. ij phisicor̄. Sed frustra est quod nō attingit finem suum ſm cōmētatorem ibidez. Finis aūt mūdi aliū creaturar̄ rōnaliū esset beatitudo: vt vult magister in. ij. sniar̄. dist. j. ca. v. Hanc nō videt̄ quō cōsequent̄ cum per peccatū ruiture sunt. ergo nō debuit creari frustra. Hec questio decisa est per diuinā sapientiā: q̄ bonum est creare mūdum: etiā si sua malicia ruat̄ postea tali ratione. vt eīm vult Auḡ. in enchiridion. Nunq̄ deus p mitteret aliquod malū in mūdo fieri: nisi eēt adeo oīpotens vt etiā ex malis sciret bona elicere. Sciēs ergo deus mūdū ruitur̄: creauit ipm vt etiā post ruinā exīde bonū elicere. nā exinde mlta bona sūt elicita. Primo q̄dē ex hoc relucere hz diuīa bonitas: cuz se et suā bonitatē creaturis cōicauerit ex mera liberalitate: vt dicit Auḡ. ī enchiridiō. c. vj

Secūdo ex hoc relucet diuina iusticia cū post ruinaz obstinatos in pctō punit: vt nō sit dedecus culpe sine decore iusticie ꝑm eū dem Aug. ⁊ Ansel. lib. Cur deus. Tertō ex h̄ relucet diuina miscdia ⁊ pietas in expectādo peccatores ad penitētiam: ⁊ parcēdo penitētib⁹ Esa. xxx. Propterea expectat nos deus vt misereat̄ nostri. Quarto ex h̄ relucet diuina sapiētia q̄ ex malis bona sciat elicere: ⁊ post ruinā sciat repare. deniq̄z relucet diuina charitas ⁊ benignitas cum post ruinā ꝑ seip̄m mūdo q̄ nō poterat se liberare ⁊ repare voluit misericorditer subuenire. Vñ diffinitū est ꝙ mūdus deberet creari. Nec obstat ꝙ mūdus in maligno posit⁹ est qm̄ hoc nō ex deo sed ex ꝓprio arbitrio rōnalis creature factū est. Vnde deus nō est auctor mali, q̄a cuncta que fecit erant bona sed ꝑ abusum ꝓprie volūtatis facta sūt mala. Nec ideo deus fecit ea vt essent mala: ſz vt si vellent in bonitate ꝑsisterēt ⁊ coronarētur. si ꝟo vellēt ruerēt: nec tñ impune. vt dic̄ Grego. in moral. ⁊ Ansel. li. Cur de⁹ hō. Et qm̄ rō ipsa adiecit ꝙ de⁹ nil facit frustra. iō determīatū ē ꝑ diuinā sapiētiā ꝙ mūd⁹ suo fine frustrari non debeat sed repari debeat post ruinā ad btitudinis cōsecutiōez. Preterea exq̄ vidit deus ꝙ hāc ruinā nulla pura creatura posset reparare satisfaciēdo: nec aliter ꝯgrueret repari nisi filium suū in mūdū mitteret ad incarnādū ⁊ mūduz redimēdū. sicut patet ꝑ Anselmū li. ij. Cur de⁹ hō. Idcirco diffinitū est ꝙ ꝓ mūdi repatiōe filius dei carnē vel naturā humanā assumeret in q̄ satisfacere posset de pctō mūdi. Et de hoc latissime actū est supra li. j. ꝑ. j. art. ij. ꝑ totū. Hic cā breuitatis ꝑtrāseo ratiōes id ꝑsuadētes eoꝙ ibi sunt tacte. Sz circa hoc orta est secunda questio. Capitulum. II.

Secunda igitur q̄stio ꝯsiliata est in mēte diuina et tractata ista Vtꝝ ꝓ mūdi repatiōe deberet deus aliquā feminā creare: ex q̄ haberet carnē assumere. ⁊ sic mūdi ruinā restaurare femīa mediāte. Et ecce accessit vna rō di. ꝙ nō ꝯgrueret deum nasci vel carnē assumere ex femīa. ⁊ ideo nulla tal' eēt femīa creāda. Et ꝓbauit sic. q̄a q̄ nascit̄ ex femīa quandā īmūdiciā ꝯtrahit Job. xxv. Nō pōt hō mūdus apparere nat⁹ de muliere. Sed in deo nulla īmūdicia esse debet q̄ est lux ⁊ cādor lucꝫ ac speculuz sine macula. Sap. vij. ergo nō debet nasci de femīa. Potest em̄ dei fili⁹ carnē assumere etiā de viro sine femīa cū sit oīpotēs. sicut et eua formata est miraculose de viri costa sine muliere. igitur ⁊c̄. Ad hoc igit̄ rñdet diuīa sapia ꝑm Tho. in tercia ꝑte summe. q. xxxj. arti. iiij. ꝙ ꝓpter hāc rōnem nō min⁹ creanda esset vna talis femīa ex qua dei filius deberet nasci: ⁊ reddidit rōnem soluēdo p̄missa. Quia ī cōceptiōe vel genitura ex femīa nō est īmūdicia aliq̄ inq̄ntum est op⁹ dei. sed ꝓut ē ex peccato ꝓueniēs inq̄ntum scz homo concipit̄ ex libidine: sic cōtrahit̄ īmūdicia. Nam si hō nō peccasset in paradiso: sine tali īmundicia femina de viro generasset. ꝓpter peccatū em̄ dictuz est mulieri. multiplicabo erūnas tuas: in dolore paries filios Genes. iij. Vñ determinatū est ⁊ cōclusum ꝑ diuinā sapiētiam ꝙ illa femīa cōcipe deberet dei filiū sine libidine ⁊ sine virili semīe: sola opatione spūssancti cum illibata virginitate parere ⁊ summa puritate. Nec deus potuit inq̄nari nascēdo ex femīa: sicut nec lux inquinat̄ ad cōtactū sordidaꝝ rerum. Sed circa hoc adhuc ratio vna obuiauit dicēs. Quare deberet de⁹ mediāte femīa mūdū repare. s. nascēdo ex ea: cum eque bene posset deus carnem assumere de viro solo vel de q̄cūq̄z vellet materia. ⁊ maxime cū femina foret causa ruine mūdi. Ad quod rñdet diuina sapientia ꝑm Tho. in tertia ꝑte. q. xxxj. arti. iiij. ꝙ licet eque bñ filius dei posset carnē assumere de quacūq̄z materia vellet vl' voluiss̄z. tñ cōueniētissimū est vt nō nisi de femīa deus carnē assumeret triplici ratōe. Primo ne femine⁹ sexus tanq̄z vilior cōtemneret̄: ſz in matre dei nobilitaret̄ ac ad redemptōem ꝑtinere videret̄. Secūdo ne si aliūde deus carnē assumeret: nō verā carnē de⁹ assūpsisse crederet̄. ⁊ sic fides euanesceret. Tercio vt oīs hūane generatōis mod⁹ ⁊ diuersitas ꝑficeret̄. Nam p̄mus modus humane ꝓductiōis fuit sine viro et muliere. vt patet in Adam. Secūdus sine muliere de viro: vt in Eua. Tertius de viro simul ⁊ muliere vt cōmuniter in hominibus. Vnd̄ ꝓpter ꝑfectionē vniuersi debuit Quart⁹ modus induci q̄ est de femīa sine viro: vt ī exēplo ꝓut hec ponit anselm⁹. Et has rōnes ꝑ

missas de diuina incarnatõe ex femĩa tãgit August. lib. lxxxiij. q̃stionũ. ⁊ in epistola ad volusianũ. Unde ꝯclusum est ꝙ deus deberet nasci de femina ⁊ ipsa mediante mundum reparare. Sed circa hoc occurrit questio tercia.

Capitulum. III.

Tercia questio ĩ mẽte diuĩa vel in cõsistorio sancte trinitatꝭ orta est ⁊ tractata de ꝑme mulieris eue electiõe Utrũ vicꝫ ad id foret idonea ipsa ꝑma femĩa eua: vt scꝫ deꝰ nasceret ex ea ⁊ mediãte ipsa reparet mũdi ruina. Et vna rõ dicebat ꝙ sic. tũ quia ipsa foret creãda sicut ⁊ fuit postea creata in sũma nobilitate ⁊ origĩali iusticia in oĩ virtute ⁊ ꝑfectione: necnõ nature decore ꝑm August. in Omelia. Et habet de pnĩa dist. ij. §. Romanos. tũ quia miraclo maxĩo ĩter oẽs mulieres erat formata ꝟtute diuina ꝺ viro sine muliere. tũ quia vt dicit Greg. in quarto libro dialogoꝝ: in ꝑadiso existẽs assueuerat verbis dei ꝑfrui homo btõꝝ angeloruꝫ spiritibꝫ cordis mũdicia ⁊ celsitudĩe diuine visionis interesse. Unde ratio arguebat ꝙ ipsa ꝑ oĩbꝫ alijs mulieribꝫ ad diuinã incarnationẽ ex ipsa fiẽdã foret idonea. Sꝫ ad hanc q̃stionẽ diuĩa sapĩa respõdit ꝙ nullo modo liceret vt deꝰ carnẽ assumeret ex eua et mediãte ipsa mũdi ruina reparet. Primo qꝛ ipsa a diabolo foret decipiẽda ⁊ supãda: quod nõ decet dei matrẽ q̃ caput serpẽtꝭ foret ꝯtritura Gen. iij. Secũdo: quia nõ decet ꝙ vna peccatrix ꝑ quã totũ genꝰ hũanũ mortẽ incurrerat tãtũ exaltet vt sit dña mũdi: mater vite. i. dei ⁊ sup oẽs angelos sublimata: quod ꝯsequẽs est ad esse dei matreꝫ. Tercio: q̃a deus vẽturus est in mũduꝫ alios iudicare. Et idcirco nõ licet ꝙ ipse ꝺ aliquo peccato in se vel in matre rep̃hẽsibilis et ignominiosus existat. Uñ cõclusum est ꝙ creari deberet vna alia femĩa ex eua ꝓcedens ꝑ generatõeꝫ que esset puella sup oẽs sanctissima: summa nobilitate p̃dita. virtutibus ⁊ gratia plena. in naturalibꝫ ⁊ gratuitis p̃cellentissima: diuinoꝝ miraculoruꝫ camera: deo familiarissima, puritate nitidissima: angelis ⁊ homĩbꝫ dña: ⁊ plus q̃ꝫ Eua vel quecũqꝫ mulier mũdi: gratijs ⁊ carismatibus spũsscti sublimata vtpote que esset digna regina angelorum: ꝑadisi porta: et genitrix summi dei gloriosissima. Unde ex hoc orta est in mẽte diuina questio quarta.

Capitulum. IIII.

Quarta questio de femine ad id idonee conditõe videlicꝫ q̃lis deberet esse ista puella que deũ esset generatura ⁊ mundi ruinam reparatura. Ad quod diuina sapiẽtia respõdẽs. xij. cõgruẽtissimas rõnes ⁊ cõditiones declarauit ac diffiniuit q̃bꝫ bñdicta dei mater tanq̃ꝫ corona. xij. stellaꝝ honoratam ⁊ electã se a deo eternalr gl'iaret ⁊ gauderet coronatã. Prĩo nanqꝫ: q̃a deus sciebat eternalr ꝙ mulier q̃ foret causa ruine et pctĩ existẽs ꝟgo peccaret. Ideo decreuit ꝙ illa mulier q̃ ipm filiũ esset paritura ꝓ mũdi redẽptiõe virgo ꝑpetua foret. Secũdo sciebat ꝙ illa prima foret despõsata scꝫ Ade quã despõsationeꝫ deus ipse fecerat Gen. j. di. Crescite ⁊ mltiplicamini ⁊c. Ideo decreuit ꝙ ista que deũ esset paritura foret despõsata. Tercio: q̃a sciebat ꝙ illa ꝑma essꝫ inuentrix mortis ⁊ diuĩe ire. Ideo ordinauit ꝙ ista scꝫ maria foret inuẽtrix gr̃e et genitrix vite. iuxta illꝺ Luc. j. Inuenisti gratiam scꝫ quã ꝑdidit Eua apud dñm. Ecce cõcipies scꝫ vitam christũ q̃ ait Johis. xiiij. Ego suꝫ via veritas ⁊ vita. Quarto: quia sciebat ꝙ ꝑ illaꝫ. s. Euam esset claudẽda ianua celi. Ideo decreuit deus ꝙ ista scilicet maria foret porta celi. Unde canit ecclesia. Aue maris stella dei mater alma atqꝫ semꝑ virgo felix celi porta: q̃a per eã patet salus. Quinto sciebat deꝰ ꝙ prima mulier que fuit causa mali esset per malũ angelũ visitanda: tentanda: ⁊ ad cõsentiendũ alliciẽda. Ideo decreuit ꝙ ista scꝫ Maria ꝑ bonũ angelũ essꝫ salutãda: informãda ⁊ ad fidem excitãda: atqꝫ ad cõsentiendũ inducẽda in filij dei ĩcarnatione. Sexto: quia sciebat deus ꝙ prima mulier cõsentiẽdo verbis diaboli conceptura erat ⁊ paritura iniquitatẽ et peccatum. Iuxta illud p̃s. Ecce parturit iniusticiam: concepit dolorem et peperit iniquitatem ⁊c. Idcirco statuit ꝙ ista scilicꝫ benedicta virgo cõsentiendo deo ad verba angeli et dicendo verbum obedientie. scꝫ Ecce ancilla domini: fiat mihi ꝑm verbũ tuum: conciperet filium dei qui destrueret opera diaboli. Septimo quia sciebat deus ꝙ illa

accepit fructū de ligno ⁊ comedēs misit per guttur in sua interiora. ideo decreuit ꝙ ista scz bñdicta virgo in suis visceribꝫ castꝫ acciperet fructū bñdictuz. s. Jesum quē pareret ligno crucis affigēdū: ⁊ sic viuificaret mundū ꝑ euam occisum. vñ Aug. Illa. s. eua occidēdo obfuit: ista viuificādo ꝓfuit. ꝑcussit illa: sanauit ista ⁊c. Octauo q̄a sciebat deus ꝙ ꝑ illā hūanū genus in mltas miserias et necessitates deuenire ꝺberet. Idcirco statuit vt ista ꝟgo bñdicta esset hoībꝫ in oī necessitate subleuatrix ⁊ aduocata. vñ Bern. Sileat miscdiam tuā o bñdicta ꝟgo q̄ ī necessitate meminit te sibi defuisse inuocatā

Nono quia sciebat deus ꝙ illa foret mater oīm peccatoꝝ suoꝝ filioꝝ. ideo decreuit ꝙ ista beata virgo foret mater miscdie oībꝫ peccatoribꝫ ac gr̄e: ꝓpter quod canit eccl'ia. Maria mater gr̄e mater miscdie tu nos ab hoste ꝓtege. s. q̄ hostis in eua nos ꝑemit. et ī hora mortꝫ suscipe. s. tanq̄ꝫ pia mater venie.

Decimo qꝛ sciebat deꝰ ꝙ illa in pctō concipet suos filios et cū grauamīe portaret ac dolore parturiret. Idcirco decreuit ꝙ ista virgo btīssima sine pctō cōcipet: sine grauamine portaret: ⁊ cum gaudio pareret suū filium ꝑ quē a peccato nos mūdaret ⁊ in filios adoptaret ⁊c. Undecīo q̄a sciebat deus ꝙ illa suo lacte infecto enutriret filios suos q̄bus ꝓpīauit amarissimū venenū mortis. ideo decreuit ꝙ ista purissimo lacte ꝟgineo enutriret suū natuz christū: cuius caro ⁊ sanguis oībus nobis filijs marie adoptatis ꝓpināda erāt in cibuz ⁊ potum vite eterne: vt patet in sacramēto eucharistie. Duodecimo qꝛ sciebat deus ꝙ eua foret pctī initiū ex qua redundaret culpa in omnes nos suos posteros: ⁊ in qua habitaturꝰ esset diabolus ꝑ pctm̄ ⁊c. Idcirco statuit ꝙ ista bñdicta virgo esset nobis initiū oīs boni et salutis: in qua habitaret deꝰ ⁊ que plena essꝫ gratia ⁊ omni sctītate: de cuius plenitudīe redūdaret gratia in nos oēs filios ade ꝑ generationē: ⁊ filios marie ꝑ adoptionē christi ac regenerationē. Hinc Anselmus libro orationū. O femīa mirabil'r singularꝫ ⁊ singulariter mirabilis: ꝑ quā elemēta renouātur: angeli repant̄: inferna euacuant̄: hoīes saluant̄. O femina plena ⁊ supplena gr̄a. de cuiꝰ plenitudinis redūdantia reuiuiscit oīs creatura. Hec ille. Sic igit̄ patet quō deꝰ ab eterno p̄ordinauit oriri debere in mūdo istā bñdictā virginē Mariā ⁊ ꝑ eius diuinū partū repari mūdū. O igit̄ peccator vide q̄ntū debes diligere: quātum ve reuereri mariā: per quā deus disposuit ab eterno saluari aīam tuā. O quāta deuotiōe debes ei seruire quam si matrē miscdie a deo prestitam non haberes: ab eterna morte per tuaz matrem Euam inducta: nunq̄ꝫ liberatus esses.

Articulus secundus de sanctificatiōe beate Marie in vtero sue matris. Cap̄ I.

Secūdum misterium circa ortum beatē virginis declarandū dicit̄ maternalis sanctificationis. ꝑutile nanq̄ꝫ est scire quō ipsa pia dei mater maria fuerit sctīficata in suo ortu. Circa quod quatuor cōtemplemur.

Prīo vtꝝ fuerit in vtero mr̄no sctīficata.
Secūdo qñ fuerit sanctificata
Tertō vtꝝ p̄ alijs scīficatꝫ fuerit scīficata
Quarto q̄tiens fuerit sctīficata

Primo vtrum fuerit in vtero materno sctīficata. Pro quo nota de intellectu huius nomīs sanctificatio ꝙ s̄m doc. illuminatuz s. Fran. maro. in tractatu de ꝯceptōe virginis sanctificatio nō est aliud nisi missio spiritussancti ad animā sanctificandā. vñ multum interest inter p̄seruari a peccato originali et sanctificari. quia p̄seruari a peccato originali est nō artari per statutū diuine legis que ordinauit ꝙ anima que cōiungitur carni naturaliter ꝓpagate ab adam sit p̄uata dei visione et obligata pene eterne. Sic igitur beata ꝟgo ꝺr p̄seruata a peccato originali: quia deus nō artauit eaz illa lege sed congrue ꝓpter honorem maternū ex speciali priuilegio suspendit sententiā ne ipsa ī peccatum originale incideret: vt patuit libro p̄cedenti. Hic itaq̄ꝫ questio nobis est nō de preseruatōe sed de sanctificatōe Utrum scz ipsa fuerit vere sanctificata anteq̄ꝫ nata per spiritūsanctū in eius animā infusuz. Ad qꝺ respondet̄ ꝙ omnes doctores q̄uis diuersimode ꝓcedendo affirmant beatam virginem sanctificatā fore anteq̄ꝫ natam: maxime Alexāder de hales in. iij. parte. q. xiij. in tractatu de incarnatōe christi. et Franciscū maro. vbi supra. ⁊ Bonauen. in. iij. distī. iij. et Richar. ibidem. q. ij. arti. j. Necnō btūs

Tho.in.iij.parte.q.xxv.ar.j. Que cõclusio pbat triplici via. Primo rõne generali.s. et pticulari. Rõne generali sic. Eccl'ia non põt errare: ⁊ q̃ tenet oppositũ heretic⁹ est. Sz si nõ fuisz sctificata:ecclesia erraret celebrãdo ei⁹ natiuitatẽ:qm̃ statui in pctõ nõ debetur solẽnitas ⁊ gaudiũ sed luctus.ergo ⁊c. Itẽ ratõe speciali sic:q̃a si qõ minus videt inesse inest:⁊ id qõ magis:ex regl'a thopica Exemplũ patet. Nam si rex honorat rusticũ:multo magis honorare debet militẽ vel baronẽ sibi fidel'r seruientẽ. Sed hieremias fuit sctificatus in vtero Hiere.j.sil'r Johãnes baptista Lu.j. vt patet p Amb. ergo multo magz cõueniebat sctificari matrẽ dei mariã in vtero materno. Secundo pbat autoritate Bern.dicẽtz. De singulari virgine nulla ambiguitas sit quin ipsa maternis adhuc circũsepta visceribꝫ sublimiori sctificationis genere sctificata sit ⁊c. Et iterꝫ. Qõ paucis mortaliũ cõstat esse collatũ fas ñ est dicere tãte virgini esse negatũ. Hec Bernũ.

Tertio pbat figuratõe Esa.xj. Egredietur virga de radice iesse.i.linea generatiõis regia q̃ i iesse fuit radicata:⁊ flos de radice ei⁹ ascendet.i.virgo maria. et requiescet sup eum spũs dñi. Itẽ Nume.xvij. Virga aaron.i. maria q̃ fuit de stirpe aaron:q̃a cognata elizabeth Luce.j. in tabernaculo.i. in matris vtero inuẽta est florui̇sse dono spũsctũ. Sz di. Cũ btã virgo in sua ꝛceptõe fuerit sancta:q̃a sine originali pctõ ꝛcepta est p te.q̃ modo g̃ dicis eam sctificatã fuisse. Rñdet ꝼm richar.in.j.dist.iij.ar.iij.q.iiij.q̃ sanctificari aliq̃d dr Uno mõ de nõ sctõ fieri sctm̃ et isto mõ nõ dicit btã virgo sctificata: qz p supponit sic eã fuisse peccatricẽ: qõ nõ cõcedo. Alio mõ de esse sctõ fieri magis sctm̃ scz simul accipiẽdo esse accipe ⁊ sctitatẽ.⁊ sic dicit virgo sctificata. Unde ꝼm Franciscũ maro.vbi s. In ꝛceptõe ꝓginis descẽdit spũs sctũs in aiam eius nõ vt purgaret eã ab aliquo pctõ qõ nõ erat:sed vt haberet grãz ⁊ i ipsa cõfirmaret:ita q̃ nõ posset peccare vnq̃ nec mortal'r nec venial'r. Et de hoc etiaz supra li.iiij.habes pte.ij.arti.ij.difficl'.j. Et infra ca.vj.bui⁹ libri.pte.ij.arti.ij. Ca.II.

Secundo videndũ est quãdo beata virgo fuerit sctificata. Ubi notandũ q̃ si loq̃mur ꝼm modũ illorũ q̃ tenent q̃ beata virgo fuerit ꝛcepta in peccato originali:ipsa fuit sctificata post infusionẽ anime a peccato quod inerat. Sed hoc mihi nõ placet: quia sum cum nostris doctoribꝫ tenẽtibus eam fuisse ꝛceptam sine peccato originali. Nam vt ait glo.sup illo ꝓbo Joban.xix. Mulier :ecce filiꝰ tuus.xps inquit docet vt a piis filiis cura parẽtibꝫ impẽdat. Sũmã ergo curam habuit christ⁹ sue matris: cum summe eã dilexerit. imo sua dilectio fuit oĩs alterius dilectõis filialis exemplum ⁊ regula ac mẽsura. Sũmo aũt ⁊ maximo cõtrariũ nõ admiscet: vt summe calido nõ admiscet frigus.ergo dilectioni qua christus dilexit matrẽ nunq̃ odiũ admixtũ fuit vl'ira.vnõ nunq̃ fuit odita btã virgo a christo pro quouis instãti. Sed si fuisz cõcepta in peccato originali filiꝰ tenebat odire eam ⁊ detestari.p illo tunc. ergo sequit q̃ nunq̃ fuit ipsa iracũdie dei vas. Dico igit ꝼm modum doctorꝫ nostrorꝫ q̃ sanctificata est virgo in ꝓmordio sue ꝛceptõis: ita q̃ simul tpe accepit esse ⁊ sanctitatem. vt supra patuit.

Capitulum.III.

Tercio de excellẽtia huius sanctificatiõis videndũz restat Utrum scz pre aliis in vtero sanctificatis fuerit sctificata. Et respõdetur q̃ sic:absq̃ dubio. Nã sctificatio ꝓgis tripl'r excedit aliorũ sctificatõem. Pro tpis celeritate. Naz Hiere.nõ lõge aũ natiuitatẽ est sctificatus. iuxta illõ Anteqũ exires de ventre sctificaui te Hiere.j. Johes ꝓo baptista in mẽse sexto qũ Maria visitauit ⁊ ille in vtero exultauit Lu.j. Sed btã virgo mox vt erat aia rõnali aiata fuit sctificata: vt dicit Aug⁹.i q̃dã sermone ꝏ natiui.ꝓgis. Hec inq̃t ꝓgo mox vt i mũdũ p generatõis bũane lineã venit oĩs boni virtute pfecte resplẽduit. Mox aũt et statim referunt ad instãs ꝼm phm.iiij.phicorꝫ. Scõo excedit aliorũ sanctificationẽ in mũeris largitate:qz gratie mũere copiosius fuit ditata q̃ alij: qõ patet ex h̃. q̃a aliis sctificatz in vtero fuit collatũ q̃ postea nunq̃ peccauerũt mortal'r. Ipa ꝓgo nunq̃ peccauit etiã venial'r. vñ Bernũ. Puto copiosius munꝰ grẽ descẽdisse in ꝓginẽ q̃ nõ solum eiꝰ ortũ sctificaret: vel ipsam ab oĩ pctõ deinceps custodiret ĩmunez. Tercio in gratie vbertate:quia ab ea gratie copiositas generaliter in oñes se diffudit. Unde Hiero.i sermone de assumptiõe dicit. Decebat vt esset

plena gratia que celis dedit gl̃iam: terr̃ dedit pacẽq; refudit, vere gratia plena p quã largo spũsancti ymbre pfusa est omnis creatura, Hec ille. Et circa p̃missa, La. III.

Quarto occurrit videndũ quotiẽs fuerit virgo bn̄dicta sctificata. Vbi nota fm doctores positionẽ sup. iij dist. iij. q; tres fuerũt sctificatões matris di.

¶ Prima fuit sanctificatio in vtero matre: in q̃ habuit p̃seruationẽ a pctõ originali fm nostros doctores ⁊ gr̃e ifusionez: necnõ fomitis extirpatõem vt nõ remãserit nec fuerit in ea nisi causaliter. Secũda sctificatio fuit in spũsctõ obũbratõe ⁊ filij dei conceptõe. In q̃. ss. sic eã impleuit vt digna foret ꝯcipe virginitatis gl̃ia manẽte verbum et certificauit de pseuerãtia ac btitudine cõsequẽda, vnde angelus ait. Ne timeas maria inuenisti gr̃az apud dñm. Et itez. Spiritusctũs supueniet in te ⁊c. Tercia in filij dei inhabitatõe in vtero suo: in q̃ sup p̃dicta habuit q; totaliter dedicata fuit ad diuina ⁊ nõ solũ mens sed etiã corp⁹ eius diuinitatis luce resplẽduit. Juxta illud Ezech. xliij. Terra. i. maria splendebat a maiestate dñi ⁊c. Vñ etiã licitis vsib⁹ mr̃imonialib⁹ eã aptare erat ipossibile. Quarta fm doctores cõiter sctificatio supaddit in assumptione in qua habuit gr̃e ⁊ glorie cõsummationẽ ⁊c. O igit̃ deuota aia pẽsa q̃ sancta q̃ felix q̃ gl̃iosa sit virgo Maria q̃ tãtis gr̃az donis est sublimata. O q̃ excellẽtissima regina q̃ tãtis insignij extat laureata oẽs ad eã ꝯfugiamus: eã inuocemus vt ei⁹ plenitudine gr̃am acq̃ramus.

¶ Articulus tercius de reuelatõe tpali facta a deo multipliciter q;. s. beata Maria ortri debuit mundo.

Certum misteri um ꝺr tpalis reuelatõis Exq̃ nãq; misericors de⁹ sic ordinauerat q; mũdus repari deberet p incarnatõem christi ex virgine Maria. ⁊ statuerat q; a p̃ncipio mũdi vsq; in finez nullo vnq̃ tpe aliq̃s saluari posset nisi p fidem vni⁹ mediatoris xp̃i Jesu ex ꝓgie Maria nati: vt dicũt August. li. ꝺ correptõe ⁊ gr̃a. ⁊ Hre. sup Ezech. vñ Actuũ. iij. Nõ est aliud nomẽ sub celo datũ boib⁹ in q̃ oporteat saluos fieri credẽtes. ꝓter quod misterũ incarnatõis xp̃i ex virgie Maria aliqualiter oportuit ⁊ necessariũ fuit oi tpe esse creditũ apud oẽs scz vl̃ explicite: vel implicite, vt pbat sctũs Tho. secũda scõe. q. ij. ar. vij. ⁊ Bonauẽ. sup. iij. di. xxv. q. j. art. ij. Idcirco deus miserator ⁊ misericors q̃ neminẽ vult pire sed vult oẽs homines saluos fieri ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire fm apl̃um. j. Thimo. ij. Oi tpe bui⁹ mũdi multipliter reuelauit q; videlicet oriũda esset in mũdo vna sacratissima puella. s. maria: ex q̃ dei filius carnẽ assumẽs saluatur⁹ esset mũdũ. possum⁹ aũt iter cetera distigue re ⁊ ꝯsiderare. xij. p̃cipua tpa mũdi ad nũerũ. xij. stellaz in corona btẽ virgis: q̃b⁹ vicz tpib⁹ deus oipotẽs voluit reuelare ⁊ reuelauit bn̄dictã virginẽ mũdo: ⁊ ex ipsa fiendaz incarnatõem xp̃i q̃ in trib⁹ q̃ternarij ꝺscribunt. vt patz inspiciẽti in figura subscripta

¶ Pro primo quaternario.
Primũ est tẽpus angelice cõditionis.
Secundũ est tẽpus innocẽtie hois
Tercium est tẽpus prime trãsgressiõis
Quartum tẽp⁹ hũane multiplicatõis

¶ Pro secundo quaternario
Primũ est tp̃s p̃riarchice electionis.
Secũdum tp̃s israelitice liberatiõis.
Terciũ tp̃s ꝓphetice reuelatõis.
Quartum tp̃s iudaice oberratõis.

¶ Pro tercio quaternario
Primũ est tp̃s phice cognitõis.
Secundũ est tp̃s gẽtilice ꝯuersatiõis
Tertiũ tp̃s ꝓprime generatõis.
Quartũ tp̃s implete incarnationis.

Primo itaq; reuelauit ortũ beate virgis de⁹ in tpe angelice ꝯditõis. qꝺ ostẽdit triplici rõne. Primo rõne tẽtatõis: q̃a vt dic̃ Bern. sup illud Jone. j. c. ꝓter te orta est hec tẽpestas. Lucifer q̃ erat summ⁹ angelus ꝯgnouit naturã humanã puenire ad hãc dignitatem q; vniret deo et assumeret. s. ex virgine in vnitatẽ psone diuine ac exaltaret sup naturã angelicam. vidit ĩquit ⁊ inuidit ⁊ in uidia diaboli introiuit in orbem terraz. vñ inuidens homi de maiori felicitate superbiuit nolẽs subesse deo hoi. Ait eñ. Ponã sedẽ meã ad aq̃lonẽ ⁊ ero sil̃is altissimo. Esa. xiij. Quod alij angelis mãifestauit ⁊ multi ei ꝯsenserũt blandiẽtes eidem de decore ⁊ pulcritudine sue ꝯditõis ⁊ nature. q;. s. ipse est dignus vt habeat illum honorem q; pa-

rificet deo nec subsit ei nec seruiat homi. Et sic oēs e celo ceciderūt. Boni aūt angeli vt Michael raphael gabriel seraphin cherubin ꝛc. nō ꝓsenserūt ei: imo ꝓtradiderūt, sed deo obedire volētes adheserūt ei p charitatem ꝛ fidez, ꝛ sic cōfirmati sunt vt volūt oēs cōiter doctores sup. ij. dist. v. Scdo ostēdit rōne restauratōis, qr cū motuz fuisset ꝶ plū inter angelos, s. p ꝓtrariā volūtatē ꝛ ruina facta ī singulis chozis crediderūt ꝛ nouerūt angeli q deberet ista ruina repari ex hoīb, ꝛ hoc nō nisi ipleto misterio incarnationis ex ꝟgine. Ideo dic Aug. v. sup Gen. ad lr̄am. q angelos nō oīno latuit misteriū regni dei, i. incarnatōis. q̄dazt tū rōnes huius misterij pfecti cognouerūt xpo reuelante fm Tho. scda scde vbi s. Tercio ostēdit rōne diuīe regl'atōis, qr diuīa sapia hāc regulā statuit q diuīa mediantib angel' ad hoīes pueniāt. Unde Dioni. iiij. c. celest. hierar. di. q diuinū Jesu benignitatē misteriū angeli pmū edocti sunt: postea per ipos ad nos diuinitatis cognitio trāsiuit. s. reuelando hoīb vt patet de ꝓphet. sil'r ꝛ de pastoribus ac btā ꝟgīe q̄b angelus xpi īcarnatione reuelauit. q̄ angelis ꝶ pri fuit reuelatū a deo. Hinc Eccli. xxiij. btā ꝟgo ait. Ego ex ore altissimi pdij. i. p altissimi sapiam oriunda fui pmogenita ante oēm creaturam. s. dignitate: ego feci vt oriret in celis. i. in angel' lumē indeficiēs. s. glie ꝓfirmate. s. p fidē incarnatōis ex me fiende. Capl'm. II.

Secūdo reuelauit de btām ꝟginem tpe innocētie hoīs cū dñs ait Gen. ij. Nō est bonū hoīem. s. xpm q̄ fuit secūdus adā fm apl'm esse solum: faciam ei adiutoriū sil'e sibi. s. mariā. Nota fm Tho. scda scde. q. q̄ s. q hō in statu innocētie habuit fidē explicitā de xpi īcarnatōe fm q ordinabat ad ꝓsummatōez glie. nō aūt fm q ordinabat ad liberationē a pctō p passionē ꝛ resurrectionē. patet: qr nō fuit pscī pctī futuri. Q aūt hō psciuit īcarnatōez videt p ꝶ q dixit Relinq̄t hō pa. ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori sue. Hoc em apl's Eph. v. dicit sacramentū magnū esse in xpo et ecclia. qd q̄dez sacm nō est credibile pmū hoīez ignorasse Unde credit a plerisq q adā in sopore suo diuina reuelatōe cognouit ꝶ futuz sacm incarnatōis. Ut em dicit Augusti. sup Gen. ad lr̄am Tūc mēs Ade ꝓticeps angelice societatis intrauit in sctūariū dei vt intelligeret nouissima in dei speculo. et vidit q ex sacramēto mrimonij ꝓtracti inter ipm ꝛ Euā formatā oriūdi essent multi sctī patriarche: p phete apl'i ꝛc. Et maxīe q descenderet vna sacra ꝟgo q̄ deū paritura esset saluatorē mūdi. Ideo tot gaudio replet euigilās locut est. ꝓphetādo de sacro matrimonij di. Relinquet hō patrē ꝛ ma. ꝛc. Et ꝓterea ītātū dilexit Euā q magis voluit ꝓtra dei volūtatez facere in comestione pomi vetiti q̄ ipsaz cōtristare. vt dicit magister in secūdo. dist. xxj. cap. v. Capitulum. III.

Tercīū est tēpus pme trāsgressionis scz Ade ꝛ eue: quo tpe deus reuelauit futurā bñdictā virginē. q̄a cum ob puaricationē penas deus mulieri ꝛ ade infligeret ꝛ ad serpētez maledictur venisset post alia verba ait in figura de Maria: ipa ꝓteret caput tuū ꝛc. O q̄ntū flebant ꝛ dolebant primi parētes de miserijs quas incurrerāt per peccatū. O q̄ntum gaudebant cū audierūt aliq̄n p virginē bñdictā caput serpentis ꝓterēdū ꝛ se liberādos. Cap. IIII.

Quarto reuelauit tpe hūane multiplicatōis. quia ex eo q hoīes cepe runt multiplicari in terra: multipliciter deus reuelauit misteriū incarnatōnis ex maria ꝟgine in varijs sacrificijs ꝛ figurz aū legem ꝛ sub lege q̄z significatū explicite maiores cognoscebāt. minores ꝟo sub velamine illoz credētes ea diuinit esse dispositā de christo vēturo: velataz fidē habebāt. vt dicit sanct Tho. vbi supra. Nam pmo Abel vidit incarnatiōem xpi de ꝟgine. ꝛ iō virginitatē seruauit qua figurā xpi gessit de virgine nati. Unde ꝛ acceptabile ei sacrificiū fuit sicut dicit Aug. libro diuersaz q̄stionū ad Orosiū. Secūdo Enoch ī fide mediatoris placēs deo trāslatus est vt xpo de virgine Maria nato tpe antixpi testimonium ferat: ꝛ pro hac fide martir fiat. Tercio Noe hoc intellexit figuratū q̄n de arca emisit colūbā: que nō tetigit aquas nec cadauera sed reuersa est ad vesperā portans ramū oliue in ore suo: ꝛ sic annūcians pacem terris redditam Gen. viij. ca. Hec columba sine felle scz amaritudinis fuit beata virgo q̄ nō tetigit putredinem vl' morticinū peccati hec ad vesperā mūdi ramū oliue portat cū filium ex misericordia hūanatum: virentib

folijs: qꝛ gratia ⁊ veritate plenuꝫ baiulat: et terris pacē nunciat cum deo factā. Alias figuras causa breuitatis ꝑtereo. Cap. V.

Quinto reuelauit deus ꝙ beata virgo esset futura mūdo: ⁊ ex ipsa saluator nascitur⁹ tꝑe patriarchice electionis multipliciter. E quibꝫ aliqua inseramus pluribꝫ ꝑtransitis. Nam ꝑmo Abrae reuelatū est: qñ dictū est: in semīe tuo benedicent̄ om̄es gētes Geñ. xxij. In semīe tuo id est in xp̄o vēturo. s. ꝑ virginē. Secundo Isaac reuelatū habuit in sui īmolatōe Genes. xxij. qđ figurauit christū vnigenituꝫ dei filiū īmolatuꝝ in carne ex virgīe assumpta. Tercio Jacob reuelatū est qui ait Geñ. vl. Non auferet̄ sceptrū de iuda donec veniat q̄ mittendus est. i. xp̄s ex ꝟgine de tribu iuda oriundus. Capitulum. VI.

Sexto tꝑe israelitice liberatiōis. Nā Moyses vidit rubum ardētē ⁊ nō cōburi Exo. iij. Per ignem diuinitas figurat̄. ꝑ rubum nō cōbustuꝫ viror virginalis. vt canit ecclesia Rubū quem viderat Moyses incōbustū cōseruatā agnouimus tuā laudabilē virginitatē. Item Aaron virga sicca floruit fronduit ⁊ amigdala ꝓduxit Nume. xvij. ad figurādum ꝙ Maria virgo manēs ⁊ sicca ab omni ꝯcupiscētia christuꝫ generatura erat. Itē Josue hoc reuelatū est: qñ sol. i. christus stetit in medio celi. i. in vtero virginis. Nam celum dicit̄ a celādo. sic vterus virginis Marie celuꝫ est quia sicut in celo materiali: ita in vtero virginali celabat̄ de⁹. Et hoc habetur Josue iij. Multe alie figure causa breuitatis obmittunt̄. Capitulum. VII.

Septimo tꝑe ꝓphetice reuelationis. quoniā ꝑ ora oīm ꝓphetarū id deus nobis in scriptura sacra annunciat: lege ⁊ videbis. Nam Dauid ait. Jurauit dñs dauid veritatem ⁊ nō frustra. eū de fru. ven. t. po. ⁊c. ⁊ iteꝝ. Elegit eam de⁹ ⁊ ꝑelegit eam. Itē Astitit regina a dextris tuis in vest. deau. ⁊c. Itē Salomō Cāti. iij. Egredimini ⁊ videte filie syon regē salomo. in diademate q̄ coronauit eum mr̄ sua. Et vt dicunt doctores hebreoꝝ: vbicunqꝫ ponitur nomē salomonis in libro Canti. intelligendus est ipse deus. Item Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit̄ nomen ei⁹ emanuel. Item Hiere. xxxj. Femina circūdabit virū. ⁊ ꝑmittit di. Nouū faciet dominus suꝑ terram ⁊c. Itē Ezech. xliiij. Porta hec clausa erit et vir nō ꝑtrāsi. ꝑ eam qm̄ dñs ⁊c. Item Daniel ⁊ om̄es alij ꝓphete de hoc vaticināt quoꝝ dicta ꝑtrāseo.

Octauo tꝑe iudaice Cap. VIII. oberrationis et disꝑsionis. Nā iudei tꝑe quo herodes alienigena regnabat cognouerūt deo oꝑante tēpus fore impletū vt christus veniret: ꝑ illđ Geñ. xlix. Non auferet̄ sceptrū de iuda ⁊c. Vñ ⁊ miserunt ad Johannē in deserto vt interrogarent eū si ipse est xp̄s. Et ille reuelauit ⁊ confessionē de xp̄o fec̄. Joh. iiij. Medius inq̄t vestꝝ stetit quē vos nescitis ⁊c. Itē om̄es iudei disꝑsi ⁊ errātes a veritate: si aduertunt reuelatū hñt xp̄m venisse in carnem ex virgine ꝑ illud Esa. vlti. Anteq̄ꝫ parturiret peperit ⁊ anteq̄ꝫ veniret ꝑtus eius peperit masculum. vbi glo. nostra dicit sic. Anteq̄ꝫ natus fuisset ille q̄ in seruitutē redegit vltimaꝫ natus fuit saluator. i. ante Titi ⁊ Vespasiani subiugationem ⁊ captiuitatē. vt patꝫ exp̄ssius ꝑ translationē caldaicam q̄ dicit: adhuc nō erat ei veniens angustia ⁊ adhuc ñ venerat ei dolor ꝓꝓter partum ⁊ reuelabitur messias ⁊c. Capitulum. IX.

Nono tꝑe phīce cognitionis Ab eonāqꝫ tempore q̄ phī naturas reꝝ inuestigare ceperūt sꝑ reꝑtū est in creaturis aliq̄d tale q̄ mens nostra q̄si ꝑ exempla impressa naturalibꝫ rebꝫ manuduci pōt ad fidē virginee ꝯceptōnis beate Marie ⁊ ei⁹ diuini partus. vt patet ꝑ illustrē Franciscū de Reſa. li. quē edidit de ꝯceptōe ꝟgīali ꝑ plura naturalia exempla que habentur li. viij. ꝑte. j. arti. iij. ca. x. Ne tamē oīno hic silētio ꝑtrāseamus aliqua describunt̄. Naꝫ ꝑmo videmus in celestibꝫ ꝙ radius solis q̄ de se est impassibilis ⁊ īmortalis ac q̄dāmō capi nō potest: ⁊ tamē rebus corꝑalibus ac mortalibꝫ se incorporat. vt patet in vitro sine omni fractione ꝑtrāsiens. Item vt dicit Albertus magnus in sūma naturaliū Fulmē q̄ddam erūpens penetrat bursam: illesā relinquens: auꝝ vel es intus ꝯsumēs. ergo multo magis deus īmortalis īgredi ⁊ egredi potuit virgineū vterū sine corruptione: et se vnire carni ⁊c. Secundo in anīalibus videmus multa cōcipi ⁊ nasci animalia sine mare vl' coitu. vt patꝫ de anguilla q̄

mare nõ habet sed p aurem ꝓcipit et fetum generat, vt dicit Aresto, v, li, de aialiby. Itẽ de apiby que sine patriby e matriby crescunt Itẽ de quadã aue Carbas vocata cõiter q̃ ꝓ de arboze nasci, vt testat Alb. xxiij, ꝑ aialiby. Itẽ ꝑ vulture q̃ matre caret, vt dic Ambro, in exameron. Itẽ de fenice q̃ vnica tm̃ ẽ. et multis alijs. Tercio in terrenascentiby vbi flos generat ex puris humoriby. Quibus oibus q̃d aliꝗ deus exemplificare voluit cũ sic res ipsas cõdidit: nisi futurũ virgineũ partũ, qm̃ vt dicit apl's Ro, j. Inuisibilia dei, s, misteria p ea que facta sunt intellecta conspiciunt.

Capitulũ, X.

Decimo reuelatũ est tpe gẽtilice cõuersatõnis, qz ꝓm Tho, q, qua sup̃ multis gẽtiliũ facta fuit reuelatio ꝑ xpo. vt patet p ea q̃ predixerũt et p̃nouerũt multe sibille gẽtiles, sicut dicit Aug⁹, z notat idez Tho. ex q̃by aliq̃ hic inserunt, Nã ꝓmo sibilla psica dicit, Ecce bestia cõculcaberis z gigneꝫ dñs in orbez terraz et gremium virgis erit salus gentiũ. Secũdo sibilla delphica q̃ ante troiana bella ꝓphetauit: cui⁹ meminit Crisp⁹ di, Nasceꝫ ꝓpheta absq̃ maris coitu ex virgine. Tercio sibilla eritbrea in Babilonia orta: de q̃ memit Isido, Ethi, viij, di, In vltima etate hũiliabit deus: generabit ꝓles diuia: vnieꝫ hũanitati diuinitas: iacebit in feno agnus: z puellari officio educabit deus z homo. Hec illa.

Quarto sibilla bellespõtina in agro troiano nata, de qua sctũs Eraclitus dic, De excelso celoz habitaculo pspexit deus hũiles suos z nasceꝫ in dieby nouissimis de virgine hebrea. Pl'es alias sibillas amoze breuitatis ptrãseo. Hoc tñ addẽdũ puto q si cut refert sanctus Tho, vbi s. Inuenit i historijs romanorũ q tpe Cõstãtini Augusti et Helene matris eius inuẽtum fuit q̃ddaz sepulcrũ in quo iacebat hõ aureã laminam habẽs in pectoze in qua scptũ erat sic, Christus nasceꝫ de virgine et credo in eũ. O sol sub helene z Cõstantini tpiby itez me videbis. Hec Tho, addẽs ibidẽ: q si q̃ gentiles saluati fuerũt q̃bus reuelatio non fuit facta nõ fuerũt saluati absq̃ fide mediatoris xpi, quia z si nõ habuerũt fidem explicitã: tamẽ habuerũt fidẽ implicitã in diuina ꝓuidentia: credẽtes deum esse liberatorẽ hoim ꝓm modos sibi placitos z ꝓm q veritatem cognoscẽtibus ipse reuelasset. Hec Thomas Ecce ergo patet q gentilibus reuelatus est ortus Marie.

Capitulum, XI.

Vndecimo reuelatus est ortus marie tpe, ꝓime generatõis cũ vicz in primo eẽt tẽpus originis z generationis beate ꝗgis, qz vt ferũt historie multipliciter etiã tũc mũdi boiby innotuit de virginis ortu z xpi incarnatõe. Prio q̃dẽ dicit in historia scolastica q circa illud tẽp⁹, s, post mortẽ Julij cesar⁹ q̃ regnauit añ Octauianũ sub q̃ vicz Octauiano qui dicebatur Augustus nat⁹ est xps: tres soles in oriente apparuerũt mũdo: q̃ soles paulatiz ĩ vnũ corpus solare redacti sunt: ad significandũ q ille nasceret in ꝓimo, s, xps: in q̃ tria, s, caro ania z deitas cõueniret in vnã psonã in virginis vtero. Et hoc Eusebius in cronica asserit, z Jacoby in sua legẽda, licet q̃daz putauerint ustã apparitionẽ factam fuisse in die natiuitatis christi, sed ꝓmũ videt veri⁹.

Secũdo Thimothe⁹ historiographus refert se in antiq̃s romanoz historijs inuenisse q Octauian⁹, xxxv, regni sui anno: circa quod tẽpus videt natã fuisse btãm ꝗginẽ Mariã: capitoliũ ascẽdit z q̃s post se regnaret a dñs req̃siuit. Et audiuit vocem dicentẽ sibi: puer ethere⁹ ex deo viuenti sine tẽpore genitus nõ multuz post ex intemerata virgine sine macula nascitur⁹. Hoc audito ibi arã edificauit z tituluz hũc posuit Hec ẽ ara filij dei viuẽtis. Tercio insup reuelauit eius ortum z natiuitatẽ angelus gabriel patri, s, Joachim et Anne matri ꝗgis, vt eã scribit Hiero, z ꝓcorditer historie sonãt Joachim z anna in oñi sanctitate z timore dñi sine rep̃hẽsione in mãdatis dei incedẽtes p annos, xx, plem ex ꝓiuglo nõ habẽtes vouerũt dño q si eis sobolem cõcederet seruitio dñi mãciparẽt, cuius rei gra cũ singulis annis ĩ festis p̃cipuis hierusalez freq̃ntarent In q̃dam festo cũ vna cũ ꝓtribulibus suis ad altare oblatiõez suam offerret: sacerdos eũ repulit cũ idignatõe: z cur accedere auderet ad altare dei increpauit: asserẽs nõ esse cõueniẽs maledicto legis obnoxiũ: oblationẽ dño legis offerre: nec inter fecũdos ĩfecũdũ astare. Joachim g̃ cõfusus domuz noluit redire ne a cõtribulibꝫ q̃ hec audierant obꝓbriũ sustineret, secedẽs g̃ ad pastoz̃es suos cum ibi aliq̃ diu fuisset quadaz

die ei soli angelus cum magna claritate apparuit ⁊ dixit. Noli timere: ego sum angel⁹ dñi missus ad te: vt nūciē preces tuas exauditas esse ⁊ elemosinas in ꝯspectu dñi ascēdisse. Vidi em̄ pudorē tuū ⁊ audiui sterilitatis obprobriū nō recte tibi obiectū: peccati q̄dem nō nature vltor est de⁹. ⁊ ideo cum alicui⁹ vterꝝ claudit ad hoc facit vt mirabilius denuo apiens diuini mūerꝫ cognoscat̄ quod nascit̄. Nonne sara diu sterilis fuit et postea Isaac cui bñdictio repromissa est generauit. Rachel etiam diu sterilis postea ioseph genuit q̄ totius egipti dñium habuit. Quis fortior samsone vel sanctior samuele et tñ ambo matres steriles habuere. Crede ergo dilatos diu ꝯcept⁹ mirabiliores eē solere. Proinde Anna vxor tua pariet tibi filiam et vocabis nomē eius Mariā. hec vt vouistis erit ab infantia dño cōsecrata. ⁊ ex vtero matris spūsctō repleta. sp̄ in tēplo domini morabit̄: ne q̄d sinistrū de ea suspicet̄. Et sicut ipsa ex sterili matre nascet̄: ita mirabiliter ex ea altissimi filius generabit̄ cuius nomē erit Jesus ⁊ p̄ eū oīb⁹ gētib⁹ erit salus Et hoc tibi signū: cū p̄ueneris ad aureā hierosolimis portā: Annā vxorem tuā obuiaꝫ habebis q̄ de tua tardatōe mō sollicita: tūc in conspectu tuo gaudebit. His dictꝫ angelus discessit. Anna q̄ꝫ cum amare fleret ⁊ q̄ vir suus iuisset ignoraret. idez angelus eidem apparuit ⁊ eadē q̄ viro suo nūciauit. et vt redeūti obuiaret in porta aurea mandauit. Quib⁹ sic p̄actis iam securi ⁊ leti de ꝓle ꝓmissa: adorato dño in galileā ad domū suam redierūt diuinū ꝓmissum hilariter expectātes. Anna igit̄ ꝯcepit ⁊ pep̄it filiā btāꝫ. s. virginē Mariā: de cuius vita suo loco tractabit̄. patet ḡ reuelatio ei⁹ ort⁹. Ca XII

Duodecimo reuelatus est mūdo ortus btē virginis tp̄e implete ⁊ iā facte incarnatōnis diuine p̄ inūerabilia miracl'a facta ⁊ fiēda vsq̄ꝫ in finē mundi. qꝛ vt dicit Grego. Oīa creata autorem suū in carnē venisse testata sunt. Insup̄ p̄ apl'orum p̄dicatōem toti mūdo īnotuit fides de xp̄o ⁊ eius matre virgine. Mltis q̄ꝫ signis et miraculis extat cōfirmata: ⁊ vsq̄ꝫ ad finez cōfirmabit̄. De q̄b⁹ loq̄ ñ sufficim⁹ p̄ singula: nec libri cap̄e possunt vt scribant̄. hoc solum hic ꝓ finali pūcto dico qd̄ iam clara fide intuemur: autoritate scripture rationeq̄ꝫ agnoscimus: ⁊ īnūerabilib⁹ miraculis expimur q̄tidie ⁊ exp̄tum esse oculis p̄ totum orbem cernimus: qm̄ sic a deo erat eternal'r p̄ ordinatū ⁊ diffinitū ⁊ iam op̄e cōpletum. q̄ vicꝫ hec sacratissima ꝟgo: hec gl'iosissima puella: hec dignissima regīa scꝫ Maria oriri debuit in mundo ⁊ p̄ eam fili⁹ dei carnez assumēdo ⁊c. mūdū debuit rep̄are ⁊ redimere. Ita debuit esse q̄ ipsa ꝟgo benedicta sit dña mūdi: regina celi: mediatrix dei ⁊ hoīm mater ⁊ genitrix dulcissimi Jesu filij dei viui. Ipsa mater gratie: ipsa mater miscd̄ie: ipsa oīmbus mater salutis eterne. O magne deus q̄ꝫ mirabilis sapiētia tua: q̄ꝫ imp̄scrutabile cōsilium tuum: vt sic p̄ feminā statueris succurrere mūdo p̄ feminā p̄dito. O filij adam. O filij eue. O p̄diti peccatores: erigite vestras mētes ⁊ recognoscite vestrā salutem positā esse in manu Marie. ⁊ studete ei tota deuotōe deseruire. O fidelis anīa agnosce quia p̄ Mariā tibi vita: p̄ eam tibi miscd̄ia: per eam gratia pax ⁊ gloria. Quid igit̄ o anima mea: quid o cor deuotū in tāte virginis laude dicere dignuꝫ potes. Quid dignū retribuere vales: qua suauitate: quo honore eam omni veneratōe dignā reuereri sufficies. O dignissima femina sup̄ cunctas benedicta. O amabilis Jesu mr̄ pia: h̄ tm̄ dep̄cor. hoc oro. vt tu ꝓ nobis pctōrib⁹ electa in dei matrē pctōres nos nō despice. sed misericorditer filiū tuū bñdictū sine fine in celesti gl'ia fruendū exhibe. ⁊ tue gl'ie p̄ticipes nos effice Amē.

Pars secūda specialiter de natiuitate beate Marie virginis.

Noua lux oriri visa est gaudiū et tripudiū apd̄ omnes ꝓpl'os Hester. viij. ca. ⁊ ad laudē ac gl'iam natiuitatꝫ benedicte virginis. Hec q̄ꝓpe est illa dies celeberrima qua noua lux oriri visa est cū maria nata est mūdo: cui⁹ vita inclita cunctas illust. ec. vt canit eccl'ia. Cui⁹ fruct⁹ gl'iosus .i. dulcissim⁹ Jesus lux est mundi q̄ illūinat oēm hoīem venientē in hunc mundū. ⁊ id̄o ꝓ hac natiuitate virgīs gaudiū est et tripudium apud oēs ꝓpl'os. In quibus q̄dē verbis p̄assumptis tria p̄cipua notant̄ ꝓpter q̄ debet quilibet fidelis moueri ⁊ īduci ad colendum summa reuerentia cum pleno cor-

dis gaudio hāc festiuitatē natiuitatis marie.
Primo ꝓpter nouitatē qz noua.
Secūdo ꝓpter sctitatē q̄a lux.
Tertio ꝓpt vtilitatē qz apō oēs ꝓphetas.
Prio q̄dē ꝓpter nouitatē. Noua q̄pe z totis retroactis tpibꝫ seculi ĩaudita z ĩsolita fuit talis virginis natiuitas, qm̄ vt canit ecclesia Ipsa nec p̄mā similē vlsa est nec habere sequētem. Et vt p̄m Origenē p̄mone de natiuitate loq̄r. Quis vnq̄ vidit talia, q̄s audiuit talia vt vna puella virgo sit z mr̄: ipsa ancilla z genitrix: z nō solum hoīs sed z dei vt porteť manibus femineis a q̄ portať totus orbis. hec virgo hodie nata est: z iō noua lux oriri visa est. Secūdo ꝓpter sctitatem, quia lux. Lux em̄ cū sit rerū purissima: imo res diuina qm̄ deus lux est et tenebre ĩ eo nō sunt vlle. j. Joh. j. bn̄ figurat virgis z eius natiuitatis sanctitatē. Vere nāq̄ ipsa virgo gliosissima sup oēs in sui natiuitate ē sctissima, quia vt melliflu⁹ Bern̄. ait. Copiosior inq̄t sctificatōis bn̄dictio in ipsam descēdit q̄ nō tm̄ ipsi⁹ sanctificaret ortum, sed etiā vitā deinceps ab oi pctō custodiret immunē: qō nemini alteri in natis muliez creditur eē donatū. Hec ille. Si igiť alioꝝ sctōꝝ festa cū gaudio colimus: q̄nto magis festuz marie. Tercio deuoti⁹ colere debem⁹ ꝓpter vtilitatem q̄ p eam puenit omni populo totius mūdi. Ad qō inuitans ecclesia canit. Cum iocūditate natiuitatē beate Marie celebrem⁹ vt ipsa ꝓ nobis intercedat ad dn̄m iesum christum. Proinde btūs Ansel mus li. orationū ait. O felicissima Maria: q̄d dicemus: q̄li organo vocis te laudem⁹. q̄ntum tibi debemus, q̄ cq̄d ꝓtulerim⁹ minimū est z q̄si nihil ad ea q̄ tibi ex eq̄ debemus. Tu em̄ genus humanuz p tuū virgineū partū in p̄stinū deduxisti eterne glie statum. Tu leges inferni p mortē filij tui deuicto p̄ncipe mortis euertisti, p te ad gliam q̄ cunq̄ ꝓuēturi sum⁹ pueniem⁹. p te est si q̄d boni sum⁹: si q̄d possum⁹: z q̄cq̄d habem⁹. Hec Ansel. Dignū igiť z iustū est vt in huius noue lucis: in hui⁹ sanctissime virgis p quā mūdo tot z tāta donata sunt bona ortu z natiuitate gaudiū sit z tripudiuz apud oēs ꝓphetas: vt ꝓpositum dicit thema. De hac itaq̄ sctissima natiuitate tractantes tria misteria declarabimus p ista parte.

Primū dr misterīū ꝓphetice cōmēdationis.
Secōm dr misterīū dignifice gliationis.
Tertiū dr misterīū gtifice locūdationis.

Articulus primus q̄ ortus beate marie cōmēdať p ꝓphetas multiplicater z precipue p Salomonē in Canticis zc.

Primum misterium dr ꝓphetice cōmēdationis. Ubi sciēdum q̄ spūsctūs p ora oīm ꝓphetarū multipharie ꝑginē bn̄dictā p dicēdo cōmēdauit. Aliqn̄ q̄dē in figuris vt patet in p̄figuratōe p̄me lucis Gen̄. j. et ĩ arca Noe Gen̄. v. In yride, in arca federis, in throno salomonis, z multis alijs figuris. Aliqn̄ ꝑo in visionibus: vt in rubo ardenti quē vidit moyses Exo. iij. Et in porta clausa quā vidit Ezechiel. ca. xlilij. Aliq̄ndo autē cōmēdauit eā in rez silitudīb z ꝓprietatibus. vt in ꝑga Esa. xj. Egredieť virga d radice iesse zc. Inter oīa aūt de et⁹ ortu vl p gressu loquiť p Salo. Cant. vj. pulcerrime et⁹ ortū cōmēdādo z q̄tuor rebꝫ cōparando di. Que est ista q̄ pgrediť q̄si aurora consurgens pulcra vt luna: electa vt sol: terribil vt castroꝝ acies ordinata. De q̄bꝫ hic tractare intēdo. Prio ergo ꝑgo btā cōpať auroze ĩ sua natiuitate, z hoc pluribꝫ rōnibꝫ. Primo rōne mediatōis, qz sicut aurora mediat inter diē z noctē: z ortū solis añcedit, sic btā ꝑgo añcessit suo ortu ortum solis iusticie, i. xpi: existens mediatrix. Bern̄. Opus inq̄t erat mediatore z mediatrice, nec altera tam idonea sicut maria mr̄ dei, s. inter deū z hominē mediās p recōciliatōe tanq̄ aduocata. Scdo rōne ꝑtutis z operatōis. Hā aurora dr q̄si aurea hora: a virtute, qz infirmitates leuiat: dulciorē somnū p̄stando. Sic btā virgo maria nostroꝝ pctōꝝ ifirmitates alleuiauit parlēdo dulcē medicinā, i. dei filium. ipse em̄ xp̄s vere lāguores nostros portauit. Esaie. liij. Bern̄. Felix inq̄t Maria q̄ viris z mulieribꝫ salutis antidotū ꝓpinauit.

Itē aurora aues nocturnas effugat vt vespiliones z noctuas. Sic maria demonuz ptātes. ideo Gen̄. iij. Ipa cōteret caput tuū Un̄ Fulbertus carnotēsis dicit. Btā maria caput demonis q̄si pedibꝫ vtriscq̄ cōtriuit: in hoc q̄ ꝑginitatē z hūilitatez seruauit. Virginitate em̄ extinxit ꝓcupiscētiā carnis et hūilitate supbiā mētis. Et in hoc etiaz qz filiū genuit q̄ diabolicam ptātem cōtriuit z

supauit. Itē aurora boīes ⁊ aues letificat et ad cantandū puocat aues, s. diurnas. sic beate ꝑgis ortꝰ letificauit angelos et boīes fideles. Magnū eñ gaudiū attulit eiꝰ natiuitas mūdo: vt canit ecclia. Si eñ xpo nato gaudebāt angeli: qꝛ natꝰ fuit saluatoꝛ mūdi, cōsimilr gaudere debuerūt in ortu Marie q̄ est mr̄ gr̄e ⁊ miscōie. Hā Amb. sup lucā dicit. Habet sctōꝝ editio. i. natiuitas leticiā plīmoꝝ. Unde ⁊ in Iohis baptiste natiuitate multi gaudebāt nō solū boīes sed etiaꝫ angeli q̄bꝫ reuelatio facta est de ipsiꝰ sctitate ergo a fortiori B putādū est ō natiuitate marie. Tercio aurora figurat btē marie ortuꝫ iocūdū rōne p̄nūciatōis. qꝛ vt Albertꝰ magnꝰ sup missus est: dicit. Sicut auroꝛe ortu ꝓpinq̄nte p̄mittit stella lucifer. sic maria oriente p̄mittit angelus p̄nūciādo eius ortum

¶ Secūdo cōmēdat sapiēs virginē bñdictam ⁊ eiꝰ natiuitatē cōparādo lune cū dicē. pulcra vt luna. Et hoc p̄cipue triplici rōne

¶ Primo rōne cōditōis. Hā luna talis est cōditōis ⁊ ꝓprietatis q̄ crescit vsqꝫ ad. xiiij. die q̄usq̄ in ipsa appareat imago homis q̄si fabri integra: ⁊ vltra crescere ñ pōt sed postea decrescit. eodē mō btā ꝑgo a natiuitate sua creuit vsqꝫ ad. xiiij. annū. qꝛ in hac etate credit xpm ꝛcepisse. tūc ḡ apparuit in eiꝰ vtero integra imago boīs fabri. i. ipse xps imago dei patris q̄ fuit integer p gr̄e ⁊ sapie plenā pfectionē. Et fuit inquā faber: qꝛ fabricatoꝛ mūdi fm diuinitatē. Hinc Hiere. xxxj. Nouum faciet dñs sup terrā: femia circūdabit viꝝ. Postq̄ aūt btā virgo intātū creuit: statim in sua reputatōne p bñilitatē decrescere cepit. qꝛ nō matrē dei: nō dñaꝫ mūdi: nō reginā celi sed ancillā dei se appellauit. Luc. j. Ecce ancilla ⁊c. ecce ḡ q̄a pulcra vt luna.

¶ Secūdo rōne obseruatōis. quia motus lune valde obseruādus est in medicinis accipiendis. vt dicit Hypocras in epicinijs. vt patꝫ ī minutōe. Unde ꝑsus. Luna crescēte minue iuuenis crapulēte. Luna decrescēte minue iuuenis maciēte. Luna vetꝰ veteres: iuuenes noua luna req̄rit. Sic btā ꝑgo sollicita deuotōe obseruari debet p aīe medicatione. qꝛ ipsa est mr̄ miscōie: p quā gratiaꝫ ⁊ veniā accipe possunt pctōres. vñ Bern. de laude virginis dicit. Queramus gr̄am per mariā q̄ sic q̄rit iuenit ⁊ pulsanti apiet. Nil eñ in nobis deꝰ gr̄e habere voluit qō nō p manus marie trāsierit. Ipsa eñ oībꝫ oīa facta ē: oībꝫ sinū miscōie apit: vt de plenitudīe eius accipiāt vniuersi. Tertio rōne exhibitōis vel apparitōis. luna eñ sicut etiā ipe sol taliter nobis apparet vicꝫ q̄ circa orientē ⁊ occidentē maria videt ⁊ apparet multo maioꝛ q̄ꝫ cū est alibi ī orisonte. vt dicit Aresto. iij. metheroꝝ. Sic btā ꝑgo in oriēte. i. in nr̄a natiuitate: ⁊ occidēte. i. in nostra morte maximū auxiliuꝫ ostendit. Unde canit ecclia. Maria mr̄ gr̄e ⁊c. tu nos ab hoste p. ī hoꝛ. su. Itē de ortu Ignaciꝰ ī epla ad Lasiū dicē. q̄ nullus puer sine baptismi gr̄a moriť. nec malū finē vite sue sortiť: in cuiꝰ partu marie laus ⁊ deuota vt debet inuocatio inueniť. Itē Orosiꝰ in epla ad Helindiū d. Lorā deo noui ⁊ in veritate cōperi q̄ nūq̄ꝫ mulier in ptu piclitať: nec eius ꝓles sine baptismi gratia moriť sup quā marie gr̄a ꝑuote inuocať. Hec ille. Sed hec dicta sanīꝰ intelligēda sunt de muliere in ptu vicꝫ q̄ etiaꝫ si talis piclitať corꝑaliter moriēdo: nō tñ piclitať fm aīam. qꝛ īuocare deuote vt debet btām dei matrē est miscōie ⁊ salutꝭ eterne signum. Itē de ꝓle patet. qꝛ moderni doctores dicūt. Si puer baptisandus infra manus baptisantꝭ decederet vel etiā in via moriens qñ ad baptismū portať ⁊ diligētia apponiť vt puer baptiseť. vel vbi parētes p̄cibus obtinuissent aborsiuo vt diuina clemētia suppleret qō natura negauit. in his casibus pie crediť pueꝝ saluari. Si eñ in ve. t. puer decedēs añ circūcisionē p oratōnes ⁊ sacrificiū saluabať. q̄re mō nō sic posset fieri añ baptismū: vbi diligētia adhibeť ad baptisandū puerū. Tercio btā ꝑgo cōmendať cōpando soli. ideo ōr: electa vt sol. Et B Primo rōne influxꝰ. qꝛ sol omnia sidera excedens in claritate: influit superiorib lucē: inferioribusq̄ vitā. Unde Plato in Thimeo dicē Splēdore solis ⁊ celū ⁊ oīa īfra celum illustranť. Itē Arest. li. de elemētis. Sol ꝓpriuꝫ lumē hꝫ: oēs aūt stelle acq̄situ lumē habēt a sole. Et. ij. de generatōe. Modꝰ solis ī obliq̄ circlo est inq̄t cā generatōis ⁊ viuificatōis ac corꝛuptōis in ūtꝭ inferioribꝫ ⁊c. Sic btā ꝑgo Maria īfluit superiorib. i. angel et sctis lucē glie. ⁊ iferioribꝫ. i. boībꝫ viatoribꝫ vitaꝫ gr̄e. Unde Ansel. Cur inq̄t o dña mea solum loq̄r bñficijs tuis plenū esse mūdū cū ⁊ īfernū penetrāt et celos supant. p plenitudineꝫ

em̃ gr̃e tue q̃ in inferno erant letant̃ se esse li
beratos, s. sct̃i patres. Et q̃ in mũdo sũt exul
tãt se saluatos. 7 q̃ supra mũdũ sunt, i. ange/
li gaudẽt se restauratos 7c. Hinc et ecclesia
canit, Tu regis alti ianua 7 porta lucis fulgi
da: vita data per ꝓginẽ gẽtes redẽpte plau/
dite. Secũdo rõne mot⁹, qz scribit̃, ij. Es
dre. iiij. Magna est terra: excelsuz est celum
et velox mot⁹ solis. Si em̃ vt dicit Alfraga
nus a terra vsq̃ ad celũ stellatũ sunt sexagi/
es q̃nquies milies milia miliariorꝫ 7 quinq̃
gẽta miliaria. Et ꝓstat qz sexies est tãtũ ĩ cir
cũferentia circũendo a pũcto vsq̃ ad idem
punctũ q̃ꝫ sit alicui⁹ circuli circũferẽtia vsq̃
ad centrũ descẽdẽdo ꝑ diametrum. Cogita
q̃nt⁹ sit mot⁹ solis q̃ in vigiti q̃tuor horis to
tã circũferẽtiaz spere circũit. Certe nulla sic
currit auicula: nulla sagitta: nullus lapis ꝑ
iect⁹ a bõbarda. Itẽ sol etiã est velocissim⁹ ĩ
motu 7 diffusione suorꝫ radiorꝫ, vt claret. qz
q̃si in pũcto ab oriẽte diffundit̃ radi⁹ ei⁹ vs/
q̃ ad occidẽtẽ. Sic maria velocissima 7 ce/
lerrima est sup oẽs sctõs in miserãdo ad eã
cõfugientib⁹. Unũ Bernũ in sermone q̃ inci/
pit In lectõe: dicit sic, O maxie pia, O mul
tũ admirabilis Maria tu nec notari potes
q̃n statim attẽdas: nec cogitari q̃n statim re
crees affect⁹ diligẽtiũ te. Et certe qz mater ẽ
ipsa miscõie nõ poterit q̃n statiz misereat̃ se
continere, vt dicit Origenes in sermone.
Tercio cõmẽdat̃ in figura solis btã ꝓgo ra
tione ort⁹ 7 effect⁹, q̃a sol q̃n orit̃ efficit mũ/
dum ꝑ suũ splẽdorẽ ornatũ: reddit pulcrũ:
calefacit 7 illumiat. Sic maria ꝑ suũ ortuz
fructiferũ totũ mundũ ornauit 7 pulcrifica
uit sũme gratie pulcritudine q̃ deus ex ipsa
mũdo nat⁹ est: factus hõ. Ideo Eccĩ. xxvj.
Sicut sol oriens mundo sic mulieris bone
spẽs in ornamẽtũ dom⁹ ei⁹. i. ecclie sctẽ: mili
tantis 7 trĩũphãtis. Nã antea mũdus erat
tot⁹ deformis quia pctõ maculat⁹ 7 exul fa
ctus a deo: nec habebat vñ glĩareť. nũc aũt
habet glĩam dignitatis maxie et xpinq̃tatis
ad deũ. qz de⁹ est hõ 7 hõ deus, 7 hoc ꝑ ꝓgi
nẽ. Itẽ ipsa btã virgo tanq̃ꝫ sol mundũ ca/
lefacit feruorẽ charitatis inflãmãdo in cor/
dib⁹ humanis. Nil em̃ nos adeo inflãmat
charitatis ardore q̃ꝫ recognitio hui⁹ bñficij
scz incarnatõis diuĩe ex virgine 7 passionis
xpi, sicut ait Bernũ. Hinc in ꝓsona Marie
Eccĩ. xxiiij. Ego mr̃ pulcre dilectionis. Qõ
dupliciter habet ĩtelligi. Uno mõ respectu
christi sic. Ego mater pulcre dil'. i. ipsius xpi
filij mei q̃ est pulcerrimus 7 optim⁹ 7 ꝑ cõ/
sequẽs amore pulcerrimo. i. sancta charita
te diligẽdus. Alio modo respectu nostri: sic
Ego mater pulcre dil'. i. hoĩm pulcre diligẽ
tium: quib⁹ ipsa habet impetrare grãm dile
ctionis diuine. Notãdũ etiã q̃ sol ꝓm q̃
orit̃ diuersimode mũdo ꝓm hoc diuersos ef
fect⁹ ꝓsagit. quia vt ait venerabilis Beda.
Aliqñ sol oritur nubilosus vel sub nube la
tens 7 tũc futurũ diẽ presagit pluuialẽ. Ali/
quãdo aũt oritur pallidus 7 tũc ꝓsagit diez
scz ventis 7 turbine tẽpestuosuz. Aliqñ ꝓo
orit̃ rubens 7 splẽdẽs 7 tũc ꝓsagit diem se/
renũ. Ita deuota memoria virginis marie
in cordib⁹ hoĩm aliqñ orit̃ tanq̃ꝫ nubilose, ꝑ
pter pctõꝫ tenebrositatẽ. Sunt em̃ pluri/
mi in peccatis iacẽtes 7 tñ ad btãm virgiez
deuotionẽ habẽtes: iciunãtes eius vigilias
et dictim eius in honorẽ certas oratões fa/
cientes. Et talibus signũ est pluuie illachri
mationis et cõpunctionis infundende per
merita beate virginis 7c. Aliquãdo aũt ori
tur tanq̃ꝫ pallens vt in cõuersis 7 penitenti
bus pre timore initiali pallentib⁹ 7 beatam
virginem inuocãtib⁹. Et talibus signuz in/
stat q̃ copiosius eis afflatus gratie spiritus
sancti infundet̃ per quã turbãdi sunt ꝑ pec
catorꝫ enormitate, et contra se tempestatem
concitant mortificatõis 7 satisfactõis peni/
tentialis. Aliquãdo aũt oritur rubẽs 7 sere
nus vt in ꝓscĩẽtia serena 7 ardenti ꝑ chari/
tatem, 7 tunc est signũ serenitatis. i. iocũdita
tis grẽ amplioris 7 pseuerantie ac glorie cõ
sequende. Unũ Bernũ dicit De plenitudine
marie accipiũt vniuersi: pctõrꝫ veniã: iustus
grãz: 7 angelus leticiã: filius dei carnis sub
stantiã: deniq̃ꝫ tota trinitas glĩam. Hec ille,
et sic patet. Quarto ꝓncipaliter cõmẽdatur
ortus Marie ꝑ sapientẽ: cõparãdo castro/
rũ aciei. Terribil' inq̃t vt castrorꝫ aci. or. vñ
Bernũ in ser. In lectõe: dicit. Tu dña terri/
bilis es demonibus vt castrorũ acies ordi
nata. Horrent em̃ principes tenebrarum ad
tuã fortitudinem et deuotaz inuocationem
Nã in circũitu tuo acies valida inũerabili
um spirituũ btõrꝫ tibi deuotos defendẽtiũ.
Hec Bernũ. Sed iuxta hec q̃stio occurrit
Utrũ btã virgo habuerit angelicam custo
diã. Et videt̃ q̃ nõ. qz erat ipamet terribilis

de oĩbꝫ ⁊ pfecte illũinata, vñ de piclitatione aĩe eius nõ erat timẽdũ nec de pctĩ casu vel nocumẽto diaboli, ⁊ p ꝯñs nõ erat eidẽ angelica custodia necessaria sic nobis q̃bus timendũ est de piculis iminẽtibꝫ p demones

¶ Respõdet q̃ q̃ꝫuis aliq̃ dixerint q̃ habuerit mater dei angelicã custodiam sicut oẽs alij generaliter, iuxta illõ ps. Angelis suis deus mãdauit de te ⁊c. Sed Fran. maro. dicẽ melius. q̃ vicz ipsa angelũ sup se psidentem custodẽ nõ habuit sed ei ĩmediate deꝰ ipe sic psidebat q̃ sibi soli electã possidebat vt non ꝯsensisset creature sibi nocere volenti: datꝰ est tñ virgini angelus nobilissimꝰ in natiuitate sua de infimo choro q̃cũq̃ fuerit cũ ceteris, s. mltis inferioribꝫ in obsequium ⁊ famulatũ: vt mtri dei ⁊ regĩe celi, non tñ in custodiã cauẽdi picula: vel illumiatõis aut p motiõis in bonũ. qm̃ ex plenitudine gre vigorabat in bonũ. ⁊ hoc fuit speciale in ipsa pnilegiũ. Et putat q̃ a xpi ꝯceptõe in obsequio plurimoꝝ angeloꝝ marie famulãtiuz herat Gabriel archangelus q̃ oẽs alios angelos in natiuitate xpi ad gaudẽdũ puocauit, vt ꝛ Lu. ij. Hec aliquẽ spũm malignũ ad eã accedere pmisert angeli fm illõ Cañ. iij. En lectulũ salomonis. i. xpi matrẽ. lx. fortes ambiũt ⁊c. i. angeloꝝ mltitudo. O ergo sup oĩa laudabilis maria, ptege nos.

¶ Articulus secũdus de. xij. pnilegijs q̃bꝫ beata Maria est honorata ⁊ gloriose dignificata in sua sancta natiuitate. ¶ Cap. I.

Secũdum misteriũ declarãdũ ꝛ dignifice gloriatiõis. Ubi nota q̃ btissima virgo, xij. stellis pnilegioꝝ glriat: q̃bꝫ ipsa, p sua sancta natiuitate extitit dignificata ⁊ honorata. Hã ex pte corpis habuit q̃tuor pnilegia, ex pte aĩe silr q̃tuor, et ex pte vtriusq̃ silr itez q̃tuor, vt sic impletũ sit in ipa etiã eiꝰ natiuitate illud Apoc. xij. In capite eiꝰ corona duodeciz stellaꝝ ⁊c. Primo nãq̃ ex pte sui sacri corpis habuit. iiij. stellas dignitatis.

Prima dicit generositas.
Secunda dicit formositas
Tercia ꝛ incõcupiscibilitas
Quarta dicit puritas.

Prima stella dignitatis Marie ex pte corporis ꝛ generositas. i. generis nobilitas: q̃a vicz de nobilissimo genere duxit originem: ita q̃ nunq̃ fuit aut erit in mũdo post dñm Jesum nobilꝰ indiuiduũ in genere hũano Hec aũt ꝯclusio latiꝰ oñdet li. xj. pte. ij. ca. j. Hã Mathe. ĩ euãgelio suo intẽdit eiꝰ nobilissimã genealogiã describere p tres tesseredecades. i. xiiij. generatões ex genere patriarchali necnon regia ⁊ ducali p singula xiiij. numerãdo. Et ponit. xlij. generatõnes incipiẽdo ab Abraã cui facta est pmissio ꝛ xpo. Lucas ꝯo ab ipso xpo exordiẽs: ⁊ vsq̃z ad Adã q̃ fuit dei in q̃ sũma est nobilitas p lxxiiij. generatões genealogiaz texuit. Ex q̃bus accipit argumẽtũ q̃ oñis nobilitas ⁊ speciositas corpal fm intẽtiõez euãgelistarũ ponẽda est in btã virgĩe. Et q̃ oĩs ingenuitas ꝯcessa ade ⁊ tãdẽ prĩarchis regibꝫ ⁊ ducibꝫ: imo toti genti iudeoꝝ que erat añ xpm gẽs p oĩbꝫ nobilissima ⁊ a deo pelecta. Hec alia erat natio tã grãdis q̃ haberet deũ ⁊ angelos appropinq̃ntes sibi. Oĩs q̃z nobilitatis gra iuxta intentionez euãgelistaꝝ nõ nisi ꝓpter xpm ex illa gẽte fm carnẽ nascituꝝ cõcessa est ⁊ data, vt descẽderet p generatiões ab adã, s. in virginẽ ⁊ p virginẽ in xpm q̃ fuit pmꝰ ⁊ vltimꝰ prĩarcha rex ⁊ dux ꝓpli israel, vt dicere possit xps illõ Apoc. xxij. Ego sum alpha ⁊ O pmus, s. ĩ intẽtõe apud deũ ⁊ nouissimꝰ: q̃a post xpm nullus aliꝰ prĩarcha vel rex est vel erit in israel. In huiꝰ signũ iã exhausta est a iudeis oĩs nobilitas: adeo q̃ ipsa gẽs iudaica q̃ priꝰ erat honoratissima atq̃z ceteris pnobilissima, s. añ xpm: nũc est vilissima ⁊ abiectissima sup oẽs nationes mundi. Sed forte queres. Quare voluit christus matrẽ eligere de prosapia nobilissima: cum ipse veniens in mundum pauperes ⁊ humiles dilexit ⁊ elegit, vt patz in discipulis. Unde. j. Corinth. j. Infirma mundi elegit deꝰ vt cõfundat fortia. Ad quod respondet q̃ fm sacros doctores deus voluit eligere apl'os ⁊ discipulos pauperes ⁊ humiles: ne cõuersio mundi ad fidem christi ascriberet eorum astutie si fuissent sapientes mũdi: vl potentie si fuissent magni dñi aut diuites, sed magis ascribat diuine potestati ⁊ miraculo vt dicit apl'us vbi sup. Sed matrẽ voluit vt decebat habere nobilissimã precipue triplici rõne. Primo ratione diuine nobilitatis, vt sicut fm diuinitatem a patre nobilissimo deo vicz eternaliter est genitus: ita fm carnẽ a matre nobi-

lissima generaret. Unde Aug. Qualis in celo pr̃ fm diuinitatē: talis in terra mr̃ xpi fm hũanitatē. Secũdo rōne cōmēdabilitat̃ vt.s. in nobili matre cōmēdabilior fuerit virtus hũilitatis z electe paupertatis, z sic tanq̃ humilior z virtuosior magis digna redderet exaltari sup oēs angelos z hoīes. Nam vt dicit Bernũ. Non magnũ est hũilē esse in abiectōe: sed rara prorsus et maxīa virt. est hũilitas honorata Hec ille. Qualis fuit humilitas in maria nobilissima, has rōnes ponit Albert. sup missus est. ca. lv. Tertio hoc voluit rōne significatōis: vt eēm ostēderet se verũ sacerdotē esse fm ordinē melchisedech q̃ seipm oblatur. erat deo patri p reconciliatōe hũana: voluit de stirpe sacerdotali oriri xps. Itē vt se ostēderet esse verũ regem z dnm dnantiũ atq̃ ducē celestē: voluit de tali stirpe matrē eligere. Denicq̃ vt ostēderet q̃ ipse pctores venit saluare et spez venie daret voluit peccatores reges vicz Manassen achaz zc. Et peccatrices vicz Ruth Raab z Bersabee ī sua genealogia enũerari fm Hieroni. in Omelia.

¶ Capitulũ. II.

Secũda stella dicit̃ formositas, quia beata virgo fuit nō tm̃ in aīa: verũ etiā in corpe virgo pulcerrima a natiuitate sua. Et hoc multipliciter pbatũ est ē li. j. p. ij. ar. iij. ca. j. vbi clare habet quare decuit matrē dei esse pulcerrimā. Hic autē notādũ est q̃ in btā virgīe erat pulcritudo duplex, vicz corpalis: z ꝓtualis que cōsistit in morũ honestate z ꝓtutũ claritate. Et hec prepōderat pulcritudini corpali. De pma Hester. ij. habet. Erat inq̃t formosa valō z incredibili pulcritudie oīmq̃ oculis gratiosa z amabil̃ videbat̃ Et q̃lis fuerit in colore oculis z capillis z sic de alijs, ꝓpter breuitatem hic ꝓtransco z suo loco ꝓte. iij. hui. libri tractabit̃ ar. ij. ca. ij. Quātũ aūt ipsa fuerit pulcra in virtutib̃ et morũ honestate: testat̃ Hiero. di. Si diligēter attēdas: nil est virtutis: nil grē: nil cādoris q̃ non resplēdeat in maria. Et Ambro. li. de virginitate dicē. Talis fuit Maria vt eius soli. vita oīm sit disciplina. virgo erat: nō solũ corpe sed z mente: corde humilis: verbo grauis: aīo prudēs loquēdi partior: legēdi studiosior: intēta ope verecūda sermone. Et vt dicit Seduli. Risum eius nunq̃ viderūt: nunq̃ eā vane ornatā: nunq̃ curiosam: nunq̃ leuē aut iocosam zc. Unde z legit̃ exēplũ q̃d refert̃ in historia. s. grecorũ. q̃ btūs Dionisi. cōuersus ad fidē p apl'm Paulũ: optās videre mariā sepi. petebat licētiā eundi hierl'm a Paulo Qua obtēta veniens hierl'm z itroduct. ad btāz ꝓginē: ea visa stupefact. de mira ei. pulcritudie z grē irradiāt̃ p fulgore: mox cecidit in terrā q̃si mortu. dicēs. q̃ tāt. radi. diuinus z claritas ab ea irradiauit q̃ sustinere nequerit: adorāsq̃ eā dixit. Vere si ō tuo iesu ñ audiuissem z scpturas ñ legissem putarē q̃ tu sis de.: vel xps dei ī lege, pmissus.

¶ Tercia stella dr incōcupiscibilitas. qr pulcritudo corpalis marie ꝗ singl'ari ꝓuilegio fuit honorata et dignificata q̃ nunq̃ ab aliq̃ potuit carnal'r ꝓcupisci: licz fuerit pulcritudo maxima p oīb̃ pulcritudib̃ hoīm q̃ fuit fuerūt z erūt citra pulcritudīez xpi. Alioq̃ q̃dē hominũ z pcipue femīaq̃ pulcritudo ꝓmouet ī tuentes ad ꝓcupiscentiā carnalē. iuxta illud Eccli. ix. Ex specie mulieris: ꝓcupiscētia q̃si ignis exardescit. Unde z sctē ꝓgies vt sctā katherina: margaretha: agnes zc. ꝓcupiscebātur a viris z nuptui petebant̃. sed ille in virginitate solide manētes martyrisate sunt.

Hō sic aūt erat in btā virgine maria: cuius pulcritudo hoc summũ z singulare ꝓuilegium habuit q̃ a nemīe carnal'r ꝓcupisci potuit: q̃n poti. carnalē ꝓcupiscētiā ī alijs extīguebat ad solũ intuitum. Et de hoc Bonauen. in. iij. sniaq̃. dist. iij. q. z ar. vl. dicē. Hoc inquit iudei q̃dā asserūt mirũ fuisse in virgine Maria q̃ cū essz pulcerrima a nullo vnq̃ viro fuerit ꝓcupita. Q̃ si q̃ras. Quare vel q̃liter id fieri potuit. Rñdet̃ fm sctōs p̄cipue Bernũ. q̃ marie pulcritudo nō fuit cōcupiscibilis carnal'r rōne q̃druplici.

Primo ꝓpter gratie abundationem.
Secūdo ꝓpter occultationem
Tercio ꝓpter cōuersationem.
Quarto ꝓpter irradiationem.

Primo quidē ꝓpter gratie abundationē. q̃a gratia diuina in ea abūdabat adeo q̃ etiaz in alijs esset libidinis z concupiscētie extinctiua. Gr̃a nāq̃ fortior est q̃ natura. Sz videm. q̃ natura q̃busdā lapidib̃ z herbis hāc pstitit ꝓtutē q̃ habent libidinem tpare vt patet de agnocasto vl' canphora z saphiro atq̃ calcedonio z herba rute sepe comesta. ergo multo fortius id diuīa grā ī beata

virgine potuit efficere ⁊ de facto fecit, vnde ipsa btā virgo figurata est p cedrū ⁊ mirrā. Eccli. xxiij. Quasi cedrus exal. sum in libāo q̄si mirra electa dedi sua. odo. Cedrus q̄ppe odore suo fugat serpentes ⁊ mirra interficit vermes. Sic maria serpētes mor⁹ et ỹmes praue ꝯcupiscētie in alij ad solū intuitum extinxit, cui ⁊ ꝯcordat figura de vite q̄ flore odorifero fugat serpētes. Secūdo ꝓpter occultationē, quia sicut claritas corpis xpi post resurrectōez discipulis celabat: ita pulcritudo Marie oīb⁹ carnalib⁹ hoīb⁹ ⁊ q̄ eā cōcupiscere possent occultabat: et sic apparebat vt nō ꝯcupiscibilis videret. Tertō ꝓpter ꝯuersationē, quia taz honeste ⁊ mature se regebat in oīb⁹ actib⁹ et mor⁹ vt oīb⁹ appareret q̄ nequaq̄z posset ad fedū aliq̄d inclinari. imo q̄ erat tota deo dedicata, sic cōtingeret ō pulcerrima et sctissima muliere q̄ esset quasi ꝯtinue in deū rapta. Quarto, ꝓpter irradiationez que ꝓcedebat ex eius facie, vt dicit Bern., ꝓpter quā ctiā ipse ioseph sponsus ei⁹ nō audebat respicere in faciem virgis, qz illi radij luminosi a facie ỹgis ꝓcedētes erāt adeo ỹtuosi vt deterrerent corda carnaliū hoīm penetrādo. Unde glo. sup illō Math. j. Accepit ioseph cōiugem suam. s. mariā ⁊ nō cognoscebat eā donec peperit filium suū ꝑmogenitū: dicit sic. Ioseph mariā facie ad faciē videre ñ poterat: quā spūssanctus a cōceptōe plenius impleuerat, ⁊ ideo nō agnoscebat facie ad faciē quā desponsauerat donec illius vterus euacuaret, vñ patet q̄ ipsa gloriatur de ista stella incōcupiscibilitatis.

Capitulū. III.

Quarta stella dicit puritas, q̄a beata virgo nata est in natura puriori ⁊ cōplexione meliori, erat em̄ optīe sanguineositatis sicut pie credit, vtpote de cui⁹ purissimo sanguine formari debebat caro xpi ỹtute spūssancti. Alij nimirū hoīes nascuntur in culpa originali ⁊ cōplexīōe mala et īpura: p quam inclinati sunt ad varia vitia mortalia naturalr: ⁊ ad prauā cōsuetudinē mor. Alij q̄ppe sunt multū melācolici: in q̄bus natura mordax ⁊ plena ire. Alij ỹo sūt multū colerici feruētes ad bella: lites: ⁊ sanguinis effusionē. Alij aūt plurimū flegmatici: pigri somnolēti molles ⁊ timidi ac ad malū fragiles. Et plurima talia mala q̄ hoīb⁹ adducit natiuitas enūerat Aug⁹. xxij. de ciui. dei. ca. xxij. d. In q̄busdā inq̄t mordax natura: pturbatiōes crebre: insana gaudia: discordie: lites: bella: insidie: ira cūdie. hmōi innūerabiles hui⁹ vite miserie q̄s adducit natuitas filij adā corrupta vitio nata. Hāc aūt bñdictā virginē nō maculauit mala cōplexio: nō corrupit mala nutritio: nō addu xit puersa cōsuetudo: nec puertit fatalis cōstellatio: sicut solēt q̄dam fatui imaginari q̄ stellaz dispositio puertat nascētes in moribus: dicentes, q̄ q̄ nascunt sub saturno sint pigri ignaui ⁊ ignari, q̄ sub ioue fures ⁊ auari, q̄ sub marte iracūdi, q̄ sub sole supbi, qui sub venere luxuriosi. q̄ sub mercurio curiosi, q̄ sub luna incōstātes. hoc em̄ tenere superstitiosuz est ⁊ erroneū, vt Aug⁹. pbat. v. ō ciui. dei. Uñ ⁊ Ptolome⁹ in cētilo. di. Sapiens vir dñabit astr⁹. Propterea et Hiere. x. hec dicit dñs. Juxta vias gētiū nolite discere ⁊ a signis celi nolite metuere q̄ timent gentes: quia leges populoruz vane sunt. Ad ꝓpositū itaq̄z redeūtes dicim⁹ ꝑm doctores ꝯcorditer circa. iij. dist. tercij sniaz. q̄ beata ỹgo adhuc in vtero mris adeo fuit sctificata vt ab eo tpe sp vsq̄z ad assūptionē psisteret in puritate nature ⁊ ī innocētia vite ⁊ p capacitate in oīm ỹtutum plenitudie sine oī macula: optīe ⁊ ordiatissime disposita in naturalib⁹: ita q̄ nulla ꝓles muliebris vnq̄z magis appropinq̄sse videt ad statuz īnocētie ade sic ipsa: vt merito de ea dicat illō Cañ. iij. Tota pul. es amica m. s. corpe ⁊ anima.

Cap. V.

Pro secūdo quaterna p rio stellaz dixi q̄ btā virgo ex parte aie habet etiam q̄tuor stellas dignitatis quibus est in sua natiuitate ꝑuilegiata ⁊ honorata.

Prima stella dicit capacitas.
Secūda dicit sanctitas
Tercia luminositas.
Quarta dulcorositas.

Prima stella ōr capacitas. Ipsa nāq̄z bñdicte virgis anima tam digne a deo est creata vt essz capacior maioris gre ⁊ glie q̄z oēs angeli ⁊ hoīes ꝑter xpm: ⁊ tota mundi machina. cū em̄ ipsa fuit ab eterno electa vt eēt mater dei: regia celi ⁊ angelorz ac dña mundi: ⁊ tā ineffabili gratia in ꝑsenti ac glia sublimāda in futuro: vt sup oēs esset creaturas puras excellētissime exaltanda. igitur debuit in sua creatione et virginis benedicte ori-

gine ipsa eius gloriosissima aīa tanta capacitate disponi vt totaz gratie ⁊ glorie plenitudinē in tāta largitate accipere esset ⁊ apta quātum creatura viatrix potest accipe non deo vnita vnione ꝑsone, qm̄ ꝟm Aresto.ij. de anīa Actus actiuoꝝ sunt in patiēte bñ ꝑ disposito. Unde deus creauit anīam beate Marie in sūma nobilitate ⁊ ꝑfectōe pre ceteris puris hominibꝫ intellectu acutissimaz ⁊ suis potentijs gratie capacissimā post xp̄i aīam: adeo. ꝙ vt dicit Hieroni. sermone de assumptōne. Tota inq̄t gratie plenitudo q̄ est in christo venit in marie aīaz: q̄ꝫq̄ aliter et aliter, quia in christo vt in capite influēte in Maria vt in collo corpori ecclesie transfundēte. O q̄ꝫ mirabile istud vt vna hec puella sacratissima plus capax essz q̄ꝫ tota mūdi machīa (celum ⁊ terra) O q̄nta dignitas marie quaz deus sic ꝑelegit ⁊ ꝑordinauit vt ꝑ eam oīs gr̄a ⁊ om̄e bonū transfundi haberet in ecclesie totius mēbra. qd̄ deuotus Bern̄: exprimit di. Deus omniū bonoꝝ plenitudinē posuit in maria, vt si q̄d gr̄e si q̄d salutis si q̄d spei in nobis est ꝑ eam nouerimus redundari ⁊c̄.

Capitulū. VI.

Secunda stella d̄r sctītas, qꝛ vt dicit Bern̄. ad Lugdu. Fuit ꝓculdubio ante sctā q̄ꝫ nata, ⁊ hoc ꝯcorditer tenēt doc. sup. iij. dist. iij. sicut ꝑte ꝑma huiꝰ libri ar. ij. ꝑ totū lucide claruit. Imo ipsa nō solū sctā fuit in natiuitate sed ꝑ alijs oībꝫ citra christum sancta: ꝑ alijs gr̄a ꝑuenta: ⁊ sic sanctificata vt nunq̄ꝫ peccare possit mortaliter vel venialiter, iuxta illud ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimꝰ. i. mariam. sequit̄: deus in medio eius. s. ꝑ incarnatōez factā in ea. ideo nō cōmouebit̄ scz quia ꝯfirmata est vt nō possz ruere ī peccatū. Ubi nota ꝟm doc. illuminatū vicz Fran. maro. in tractatu de cōceptōe virginis ꝙ q̄ꝫtuz ad ꝑsens spectat triplex est sanctificatio. Prima est vniuersalis: qua aīa sanctificat̄. q̄a. s. a pctō purgat̄ ⁊ ei gr̄a cōfert̄: sed nō ꝯfirmatur q̄n possit cadere a gratia. Et hec sctīficatio fit ꝑ sacr̄a. vt patet in baptisatis. Secūda est sctīficatio special̄ q̄ aīa purgatur a culpa: accipit gr̄am ⁊ cōfirmat̄ ī gr̄a ne possit in pctm̄ mortale cadere. ⁊ sic fuit sctīficatio Johis baptiste ⁊ Hieremie in vtero. Tercia est sctīficatio singl̄ar̄ q̄ aīa sctīficat̄ nō purgatōe a culpa q̄ nō est. sed collatione gratie ⁊ ꝯfirmatōne: ita vt nunq̄ꝫ peccet nec mortal̄r nec venial̄r. et ꝟ mō fuit sctīficata maria in ꝑmo instanti sue cōceptionis.

Tercia stella d̄r lumīosi tas. qꝛ aīe marie ꝑ dictā sctīficationē q̄ꝫtum ad rōnem ⁊ intellectū tāta sapīe claritas supīfusa est a deo ꝟm aliq̄s vt esset sapiētior oī creatura pura viatrice: ita ꝙ etiā in vtero matr̄ exñs habuit liberi arbitrij vsum ⁊ fuit in sublimiori ꝯtēplatōnis statu q̄ꝫ fuit vnq̄ꝫ aliq̄ pura creatura in etate ꝑfecta. ⁊ fuit oībꝫ donis spūssctī plena. iuxta illud Esa. xj. Req̄escet sup eū spūs sapīe ⁊ intellectꝰ spūs ꝯsi. ⁊ for. spūs scīe ⁊c̄. Et lz dormiret sic̄ ⁊ ceteri q̄ñqꝫ: tñ somnꝰ q̄ pellit ī nobis liberi arbitrij actū ⁊ merēdi vsū non fuit in ipsa. Uñ dicere poterat illd̄ Cañ. v. Ego dormio. s. corpal̄r. ⁊ cor meū. i. anīa vigilat. s. in ꝯtēplatōne: Sed di. quō potuit hoc esse. Rñdet̄ ꝙ ñ natural̄r sed ꝑ dei gratiā specialissimā hoc habuit. Et ꝓbat̄: qꝛ ex regl̄a thopica Si ei cui minus videt̄ inesse inest: ⁊ ei cui mag̃. sed Johes baptista ī vtero agnouit xp̄m deū. vt di. Ambrosiꝰ super Lu. Uñ de ip̄o canit eccl̄ia. Accelerat̄ rō ī puero nōdū nato: nouit pñtem dñm ī ꝟgīe ⁊c̄. Itē sctūs Nicolaꝰ in infantia vsu rōnis vtebat̄ cum feria q̄rta ⁊ sexta semel sugebat vbera: ⁊ mox natꝰ erexit se ī pelui dū balnearet̄. Itē Bñdictꝰ in puericia cepit miraculis choruscare. Si igit̄ ist̄ data est tāta gr̄a a deo vt haberēt vsuz rōnis añ debitā etatē q̄ est septē annoꝝ d̄ lege cōi. vt patz extra de delictis pueroꝝ. c. j. ⁊ de pe. ⁊ re. c. oīs. q̄nto magis de btā virgīe q̄ electa fuit vt esset dei mr̄ improportionabil̄r altiori mō ista sunt credenda. Hoc etiā videt̄ ecclesia significare in eo ꝙ libri qui intitulant̄ de sapīa exponunt̄ specialiter de virgine. et que dicuntur de sapientia interp̄tat̄ ecclesia quasi de virgine dicant̄. sicut etiam claret in epistola hodierna: vt significet̄ quia ipsa fuit super om̄es creaturas sapientior. Presentationis marie modus. Uñ ⁊ ꝟm Hiero. aliosqꝫ hystoriographos Cum parētes btē virginis cōpleto tēpore ablactatōis per triennium ad templum ipsam cum oblatiōibus adduxissent. erant aūt circa templū quindecim ascēsionis gradus: in quorū nouissimo virgo Maria infantula constituta postq̄ꝫ benedixit sacerdos: sine adiutorio cunctos

gradus ita cōscēdit ac si esset pfecte etatis ⁊ in dei laudib⁹ die ac nocte permanebat: nec vt solent infantes req̄rebat parētes: sed mature se regēs: prudētissime loquēs ⁊ praro q̄ si esset, xxx. annor⁹ in oī sctitate ita pficiebat vt oēs mirarent. ab angelis q̄z q̄tidie cibo cidē celesti allato visitabat ⁊c. Cap. VIII

Quarta stella ōr dulcorositas. quia a pncipio eius felix anīa plena erat diuīa dulcedīe, iuxta illud ps. Dñe pueniſti eā ī bñdictōib⁹ dulcedīs. s. ab īfantia. Et itex. Unxit te de⁹ deus tu⁹ oleo leticie p ꝓsortib⁹ tuis. Propter quā q̄dē suauitatē internā diuīe fruitōis radiabat ⁊ resplēdebat vult⁹ ipsius marie mira claritate fm Hiero, vt ꝓstaret omnib⁹: q̄a diuina gra erat plena. vñ ⁊ Hester, xv. Facies tua plena est gratiarū. Sicut eīm moysi facies resplendebat ex familiaritate ⁊ ꝓsortio diuīo ⁊ angeli co: multo magꝭ facies marie quā q̄tidie angeli visitabāt misteriaq̄z sibi diuīa pādebāt futura reuelabāt: cibū celicū afferebāt. vt testat Epiphani⁹ ⁊ Herman⁹. Cap'm. IX

Pro tercio quaternario describunt ⁊ alie stelle ex pte corporis ⁊ anīe q̄bus Maria est puilegiata ⁊ dignificata in sua natiuitate

Prima nominis sublimitas,
Secūda tēporis dignitas,
Tercia ōr miraculositas
Quarta obsequiositas.

Prima ōr nois sublimitas q: nomē pclarū vicz maria est sortita, q̄d q̄dez accipit a reb⁹ pclaris ⁊ sublimib⁹. q: maria hebraice accipit a maris stella q̄ est virtuosa stella lucida stās sine occasu: attrabēs ferrū ⁊ adamātez vt testat Alkabiti⁹ ⁊ dirigēs nautas ad portum optatuz, sic Maria lucida gra ⁊ sapia nunq̄z occubuit, s. p aliqd peccatū: q̄ virtute sue pietatꝭ attrahit induratos ⁊ ferreos peccatores ad dei miscōiaz ⁊ dirigit oēs ad portum salutꝭ. Itē hoc nomē maria latine accipit a mari magno ⁊ amaro. q̄a sicut mare ē mater aquax: ita btā maria mr̄ oīm grāruz q̄ fuit amaricata in filij passiōe. Itē syro sermone accipit h̄ nomē maria a dñatiōe, q: ē dña mūdi ⁊c. Secunda stella ōr tpis dignitas, q: deus voluit Mariā nasci ī mēse septēbri: q̄ eius natiuitati valde ꝓueniebat fm Fran. maro, q: inter tpa pfulget dignite q̄druplici. Prio q̄dez, q: hic mēsis tot⁹ fuit festiuus, vt patet ex lege moysi, p mariā ꝓo dies luctus nr̄i versi sunt in gaudiū celestis festiuitatis eterne. Secūdo: q: ī hoc mēse sol est in signo ꝓgis. ita sol iusticie xp̄s hitauit in virgīe Maria. Tercio q̄a iste mēsis est tp̄s plenitudis anni et maturitatꝭ plene, vñ ⁊ illud tēpus autūn⁹ ōr. Est autez autūnare, i. maturescere ⁊ colligere fm Remigiū, ⁊ sic cōgruebat natiuitati marie: que plena gratia in tpis plenitudīe q̄n de⁹ misit filiū suū cōcepit ⁊ peperit xp̄m, vt ait aplus Gal'. iij. Quarto q: iste mēsis oīm mēsiū prior creat⁹ est: eo q: mūdus ipse in isto mense factus est fm opinionē rabi Eliezer, ⁊ cōmuniter h̄ tenēt hebrei. qd etiā approbat nicola⁹ de Ly. sup Gen. sic. q: scriptū est Deutero. xxxij. Dei pfecta sunt opa. Unū fm oēs bō pmus factus est in statu pfecto potens generare. Tūc eīm vnūquodq̄z pfectum est qū pt generare sibi sil'e, ⁊ eodē mō videt dicendū de terrenascētib⁹ qd est qū fruct⁹ sūt in arboribⁿ maturi ⁊ habēt in seipsis semīa. vñ Gen. j. scribit. Et ptulit terra herbā virētem ⁊ facientē semē. qd fieri habet ī mēse septembri. Ueruntamē alij opinant mūdus creatū esse in mēse martio. vt patuit li. j. p. j. arti. iij. Si q̄ mūdus cepit initium creatōis sue in isto mēse: ꝓgruit q: recreatō em in isto mēse septēbri accepit in Marie matrīs vicz xpi natiuitate. Tercia stella ōr miraculositas q: btā ꝓgo miraculose orta est. Primo q: vt dicē Damā. p pces ⁊ reprōmissiōes fuit a deo data. Si eīm Isaac et Jobes baptista sic sunt nati: mlto magis Maria: diuia volūtate opante, vt pbat Alber. sup missus ē. ca. clxx. Secdo q: p gabrielē archāgelū est pnūciata, vt pbat fm Albertū ꝓsili ratiōe.

Tercio q̄a eius natiuitas fuit portentis ⁊ signis clarificata. qm̄ fm Theophilū historiographū: ipso die q̄ nata est Maria plus solito sol refulsit in duplo. et illa nocte luna clarior coruscauit adeo q: pene solari splendore radiaret. ⁊ illa nubecula que lunā obfuscat p tēpus a die natiuitatꝭ Marie non cōparuit, sed circa globū lunarē medīū q̄si vna stella magna claritate apparuit. Hec Theophilus. Quarta stella ōr obsequositas q̄a mox ab hora natiuitatis deputate sunt militie angelor⁹ ad marie custodiā nō psidēdo, vt patuit ar. j. sed in obsequiū ⁊ ministerium. Unū Crisi, in q̄dā sermone dicit,

Infinitã militiã angelorũ ad gloriose virginis obsequiũ esse deputatã nullatenus ambigimus q̃ cauerent ne ꝑparatũ eterni regis hospitiũ hostis incederet. Hec ille, q̃ etiã eidem escam celestem quotidie deferebãt: vt testant hystorie.

¶ Articulus tertius q̃ natiuitas Marie iocunditatem intulit mũdo.

Tertium misterium iocũdatõis dicitur. quia hoc festum fuit iocundũ

Primo q̃dem sancte trinitati.
Secũdo ipsi benedicte virgini.
Tercio sanctis angelis
Quarto hominib̃ vniuersis

Primo sancte trinitati. quia p totũ mũdũ glorificat̃ ⁊ laudat̃ sctã trinitas in btã virgine. vt testat̃ Bern. in opere de laudib̃ ꝟgis Gaudet inquam deus pater q̃ hodie nata est spõsa ab eterno ꝑdilecta. Gaudet filius q̃ ei nata est mr̃ in q̃ bũanãdo delicie sibi sunt esse cũ filijs hoĩm. Prouer. viij. Denicq̃ gaudet spũsctũs. q̃ sibi nasciť habitaculũ ⁊ tẽplũ glie acceptissimũ Secũdo hoc festũ est gaudiosum btẽ Marie. q̃ hodie nata ẽ dignissime. vt patuit: q̃tinus sit mater dei: regina mũdi: dña angelorũ: ⁊ sup oẽs creaturas exaltãda. Tercio gaudiosum extitit hoc festũ angelis: q̃rum est gaudere etiã de vno pctõre pniam agente Lu. xv. ergo multo magis de tali tãta q̃z natiuitate p quam mũdus saluat̃ ⁊ angelica ruina repat̃. Unde refert Johãnes Beleth: in cõi q̃z notat̃ legẽda. vicz q̃ cũ antiq̃tus dies natiuitatis marie fideles aliq̃nto tpe latuisset: cõtigit q̃ q̃dam vir sctũs sedule ꝓtẽplatõi insistẽdo singulis annis. vj. idus septẽbris iocũdissimã angelorũ solẽnitatẽ audiret. Cũq̃z admirãs reuelari sibi peteret cur isto tm̃modo et nõ alio die hoc audiret: accepit diuinũ responsum q̃ hoc ideo. q̃ virgo glriosa tali die fuit nata mũdo: ⁊ ideo deberet manifestare hoc filijs eccl̃ie ⁊ pape: q̃tinus celesti curie fierẽt ꝓcordes in hac celebritate. Cũ g̃ intimasset hec pape ex scripturis ⁊ antiq̃tatũ testimonijs: veritate huius cõpta: istũ diem celebrandũ vniuersalr in honorẽ natiuitatis ꝟginis statuit eccl̃ia sctã. Quarto hec festiuitas ẽ gaudiosa oĩb̃ hom̃ib̃. Unde Johes Dam̃. i sermo. hodierno di. Hodie fit mõo salutis initiũ. iubilate deo vniuersa terra ⁊c. Hinc ⁊ canit ecclesia. Natiuitas tua dei genitrix ꝟgo gaudiũ annũciauit vniuerso mũdo. ex te em̃ ort̃ ẽ sol iusticie xp̃s de⁹ nr̃: q̃ soluens maledictõem dedit bñdictõem et ꝓfũdens mortẽ donauit nob̃ vitã sempiternã. ¶ Miraculũ Ut g̃ finẽ sermonis faciã vnũ hic miraculũ inferã. Et h̃ miraculũ fundamentaliter accipio ex li. miraculorũ sctĩ Anselmi ca. xxxviij. q̃ q̃dã diues habuit btãm virginẽ in sũma deuotõe. et erat hõ tãte auaricie ⁊ tenacitat̃ q̃ nulli vnq̃z petẽti miscõiaz vel elemosinã porrigebat. Quadã vice venit q̃dã paup ad ostiũ petijtq̃z elemosinaz amore dei: ⁊ ille cũ ꝓpropio negauit. Ille rediẽs petijt iterato elemosinã ob amorez salutis sue. et ille magis increpãs eũ repulit. Tercio q̃q̃z petijt amore btẽ virgis. Qõ vt auar⁹ audiuit: irat⁹ ꝓiecit ei nõ libẽter vnũ panem: ⁊ cõminat⁹ est ei ne amplius peteret sub hoc noĩe. q̃ graue ferebat q̃ si sub hoc noĩe marie peteret elemosinã dare deberet ob ei⁹ deuotionẽ. Mortu⁹ est tandẽ ille auar⁹. et dũ põderarent̃ bona et mala ei⁹: iuent⁹ ẽ min⁹ bñs in bono ⁊ ẽ tradit⁹ demonib̃ ad cruciatũ. Ecce aũt appuit ꝟgo glriosa ⁊ panez q̃ndam datũ ꝑ ei⁹ amore posuit in statera: ⁊ statim meritis btẽ virgis ꝑpõderauerũt ei⁹ bona. Rogauit g̃ ꝑ eo ꝟgo filiũ. q̃ dixit. Esuriui ⁊ nõ dedit mãducare. sitiui ⁊ nõ dedit bibere: nullã fecit miscõiaz g̃ nõ merek̃ miseri cordiã. At ꝟgo. Ego sum mr̃ mie ⁊ me i deuotiõe habuit. Unde obtinuit vt rediret ad corp⁹ aĩa ⁊ reuixit q̃ fuit mortu⁹ ⁊ egit penitentiã durã. ⁊ sp largas postmodũ faciebat elemosinas ob amorẽ ipsi⁹ brũssime mr̃is ꝏi pauperes iuitãdo Quo miracl'o vl' exẽplo clarescit q̃m mlt̃um vtile est homi elemosinas pauperib̃ facere ob amorẽ btẽ virgis marie. et ꝑcipue in festis ei⁹ pauperes ad mẽsam iuitare deuoti⁹. Si em̃ vt patuit in dicto miraculo illud iuolũtarie largitũ ꝑ deuotione virgis tãtũ valuit: vt hocipso a snia dãnatiõis bõ liberaret. q̃ntũ g̃ putas valebit ad salutẽ volũtaria erogatio facta pauperib̃ pro amore ꝟgis marie. Utiq̃z talib̃ in extrema hora mort̃ ipa ꝟgo glriosa iteruẽtrix apõ filiũ astans dicere poterit. Scptũ est: date et dabit̃ vob̃ Lu. vj. Dignũ est g̃ vt is q̃ dedit sua ꝑ noĩe mr̃is dei: dek̃ ei corpis ⁊ sanguis xp̃i sacr̃m q̃ ꝓtinek̃ xp̃s dñs quem ꝟgo ꝓce

pit: virgo pepit: virgo aluit. Et sicut ipse mē bra xp̄i. i. paupes aluit ꝓ noīe ꝟgīs matris: ita alimētū habeat vite eterne ꝑ gr̄am eius. O vere sctā talis aīa q̄ꝫ feliciter et q̄ꝫ iocūde audiet in iudicio verba christi dicētis Esuriui ⁊ dedistꝭ mihi māducare. sitiui ⁊ dedistis bibere ⁊c. Venite ḡ bn̄dicti patris mei ꝑcipite regnum. Amen.

¶ Pars tertia libri q̄nti de nascētis Marie admirabili conditione.

Vas admirabile opus excelsi. Verba ista scribūtur Ecc̄i. xliij. ad honorēq̄ꝫ et laudem ꝟginis marie merito accipiuut. Ipsa nāq̄ꝫ fuit Primo vas nō q̄dem vacuū sed oī gratia plenū. iuxta illud Luce. j. Aue gr̄a plena. Itē oī ꝟtute tanq̄ꝫ margaritis gēmis et p̄ciosissimis lapidibꝫ adornatū. iuxta illd̄ Ecc̄i. xxiiij. In me oīs gratia vie ⁊ veritatꝭ. in me oīs spes vite ⁊ virtutis. De hoc vase Ecc̄i. l. Quasi vas auri solidū ornatuꝫ om̄i lapide p̄cioso. Vere ipsa vas. qꝛ arca continens thesauꝝ diuīe sapīe Et vere vas aureum ꝑ charitatē ⁊ puritatē incorruptibilitatꝭ qꝛ sicut auꝝ splēdet ⁊ rubigine nō corrūpit sic Maria igneo fulgore charitatis splendens: nullā peccati corruptionē vel maculationē habere comprobat. Und̄ vere fuit vas solidū ꝑ firmitatem stabilitatis ⁊ ꝑseuerantie in gr̄a. ⁊ fuit oī lapide p̄cioso. i. ꝟtutū ⁊ p̄ciosissimoꝝ donoꝝ spūssctī decore adornatū. Cui ꝯsonat figura Exo. xxv. vbi legit̄ q̄ dn̄s p̄cepit moysi di. Facies mihi arcam de lignis sethim ⁊ deaurabis eā auro mundissimo intꝰ ⁊ foris ⁊c. Arca hec ē maria in q̄ deꝰ tanq̄ꝫ in arca ꝯtētus est. Sicut em̄ p̄ciosis reliquijs cōsueuit fieri arca aurea vel argētea pulcre fabrefacta: sic rei p̄ciosissime id est filio dei mādauit deꝰ fieri arcā: mariā in q̄ reconderet. Et ista arca facta fuit de lignis sethim que sunt ligna imputribilia. ꝑ qd̄ figurat̄ marie īmaculata ⁊ īputribil' mūdicia. ⁊ sic de alijs ꝑtibꝫ eiꝰ figure. s. q̄ fuit deaurata intus ⁊ foris. patꝫ q̄ maria fuit vas oī virtute: oī puritate: oī gratia ⁊ sctītate plenū. Secūdo q̄ꝫ iuxta p̄acceptū thema benedicta virgo fuit vas admirabile. qꝛ quez celi cape nō poterāt suo ꝯtinuit vtero. propter qd̄ Bern. in sermone q̄dā dicit. O vēter capacior celis: diffusior terrꝭ: latior elem̄tis: qui illū ꝯtinere valuit qui tribus digitꝭ molē terre appēdit. Deniq̄ꝫ tercio iuxta thema nostrū ipsa ꝟgo est opꝰ excelsi. qꝛ soliꝰ dī potētia: soliꝰ dei sapīa ordinata: facta ⁊ sublimata extitit. Ad p̄sens igit̄ acturi de nascētis virginis admirabili q̄litate ⁊ cōditōe videamꝰ. Primo de q̄litate eiꝰ aīe. Scd̄o corporis. Tertio vtriusq̄ꝫ ꝯiunctim. Et sic tria misteria notabunt̄.

¶ Primū d̄r admirabil' celsitudīs aīe rōnal' Scd̄m admirabilis pulcritudinis materie corporalis. (naturalis.

Terciuꝫ admirabilis habitudīs gr̄e sup̄

¶ Articulus p̄mus de ipsius aīe Marie admirabili celsitudine qua est a deo cōdita

Primum misterium d̄r admirabilis celsitudīs scꝫ rōnalis anīe virginis marie. Dignū nāq̄ꝫ ꝯsideratōe existit quāta celsitudīe ꝑfectōis: q̄ntaq̄ꝫ admirabili excellētia ⁊ dignitate: q̄ꝫ stupenda diuine potētie ⁊ sapientie maiestate ac ꝓuidentie ꝟgo bn̄dicta fuerit s̄m aīam cōdita. Qd̄ q̄dem q̄ꝫuis mens hūana ad plenū cape nō sufficiat. tn̄ ꝑ aliq̄li cognitōe q̄ saltē ad aliq̄ntulā inducamur bn̄dicte ꝟginis reuerendā deuotionē: animus q̄ꝫ nr̄ eleuari q̄ntulūcūq̄ꝫ possit ad eiꝰ dignitatis noticiā: vnā hic dignū duxi ponere ꝯclusionem in mente tenēdam que talis est. ¶ Deus maiori potentia ⁊ sapīa atq̄ꝫ p̄celsiori ⁊ digniori excellētia creauit ⁊ cōdidit bn̄dictā virginē mariā s̄m eiꝰ p̄cellentissimā animā q̄ꝫ creauerit omnes angelos et totam mundi machinā. Hec cōclusio ꝓbatur triplici via

¶ Primo ratione.

Secundo autoritate.

Tercio exemplari ostensione:

Primo ꝓbat̄ rōne. ⁊ hoc triplici. Prima d̄r rō sūme dignitatis. q̄a ipsa btā virgo ab eterno est p̄ordinata atq̄ꝫ tandē in tp̄e sic cōdita vel creata q̄ tāte sit dignitatis ꝑfectionis ⁊ bonitatis: tāte beatitudīs ⁊ gl'ie vt foret dignissimū habitaculū dei oīpotētꝭ plenitudine oīs gr̄e ⁊ sctītatis excellētissima ꝑ totā mundi machinā tanq̄ꝫ vera mr̄ dei. ⁊ ꝑ ꝯsequēs regina celi ⁊ oīm angelorū ac dn̄a totius mūdi ⁊ oīm creaturaꝝ. ḡ ꝑ tanta dignitate debuit summa dei potētia ⁊ sapientia ipsa p̄ alijs creari ⁊ disponi. Scd̄a rō

summe ꝓpinq̃tatis, qz q̃nto aliq̃d est deo ꝓpinquiꝰ ⁊ vnibiliꝰ: tanto maiori potẽtia ⁊ sapiẽtia dinoscit fore creatũ. Licet nãq̃ ex pte dei vna ⁊ eadẽ potẽtia sint creata oĩa: ⁊ vnica sapĩa cõdita sint magna ⁊ mĩma, vt exẽplig̃ra, lapis ⁊ angelus: granũ milij et celuz vnica dei potẽtia ⁊ sapĩa sunt creata, maioris tñ potẽtie excellentia relucet in angelo et celo q̃ lapide ⁊ milio. qz angelus est ꝓpinq̃or ⁊ silior deo q̃ lapis, ⁊ celũ q̃ milũ. Cum igit̃ btã ꝗgo sic ꝓducebat q ꝓtio carnis sue ĩ xp̃o esset inseꝓabil'r vniẽda deo. Et per ꝓñs aĩa debuit creari excellẽtissima vtpote deo ꝓ gr̃az ⁊ gl'az sup oẽs vniẽda post xp̃m Nam coꝛpꝰ est ꝓpter aĩam ⁊ nõ ecõuerso.

Tercia rõ maxie ꝓtrarietatis, qz q̃nto magis ꝓtraria aliq̃ in q̃cũq̃ ope cõcurrũt que nulla potẽtia ordinata possent se sil' cõpati ĩ eodẽ: tãto maior relucet potẽtia ⁊ sapientia: vt si tu mortuũ posses viuificare ⁊ scires id facere vel retrogradare solẽ: cũ ista naturaliter fieri nõ pñt: magna videret in hec faciendo tua potẽtia ⁊ sapĩa admiratõe digna. Sed qm̃ in creãdo angelos ⁊ totũ mũduz deꝰ nec de potẽtia absoluta: nec de potentia ordinata aliq̃d repugnãs habuit. Dixit em̃ et facta sunt. Sed in creãdo ꝗginẽ mariam multa habuit repugnãtia de potẽtia sua ordinata: q̃ q̃dem ab eterno deꝰ sua absoluta potẽtia ꝓcordare decreuerat. Decreuerat ei q ista puella sp ꝗgo eẽt: nec tñ infecũda maneret. Itẽ q hec ꝗgo cõciperet de spũsctõ sine viro. Itẽ q ꝓcipet nõ purũ hoĩem sz deum ⁊ hoĩem. Itẽ q illũ generaret a q̃ ipsa ⁊ oĩa alia creata sunt. Et hec oĩa erãt impossibilia ordinata potẽtia, qz ꝓtraria legib̃ naꝓture a deo institutis, vt vult Scotꝰ sic diffiniẽs ordĩatas potẽtiã sup. j. sniaz, dist, xliij, ⁊ notat s̃ li, iiij. p, j, ar, ij, i ꝓncipio. Et tñ deꝰ hec oĩa in ꝗgĩe maria pfecit ⁊ pficiẽdũ eternaliter decreuit, g̃ maiorẽ potẽtiã et sapĩam in ea ostẽdit. Scõa via ostendit̃ ꝓclusio p̃ missa ꝓ auctoꝛitates sctõꝝ. Prio Berñ. in sermone de gaudijs marie sic dicẽtis Multa magna fecit deꝰ in creaturis mundi. Nil tñ tã excellẽs ⁊ tã magnũ fecit opꝰ digitoruz dei sicut ꝗginẽ matrẽ dei quã sol ⁊ luna mirant̃. Hec ille. Scõo autoꝛitate Anselmi de ꝓcep. vir. dicẽtis. Nil tibi dña ẽ eq̃le: nil cõpabile. Dẽ em̃ qd̃ est: aut supra te est: aut infra te est, qd̃ supra te est solus deus est, qd̃ infra te ẽ: omne qd̃ deꝰ nõ est. Idẽ ibidẽ dicit. Decebat vt illiꝰ hoĩs. i, xp̃i cõceptio fieret de mr̃e q̃ ea puritate niteret q̃ maior sub deo neq̃t intelligi. Tercio autoꝛitate Hiero, in ꝓmone de assũptiõe dicẽtis sic. Altior est celo de q̃ loq̃ nitimur: abisso pfũdior, vñ si celũ te vocẽ o ꝗgo bñdicta: altior es, si matrẽ hoĩm: p̃cellis, si formam dei te appellẽ: digna existis, si dñam angelorꝝ: ꝓ oĩa esse ꝓbaris, q̃d igit̃ de te digne dicã nescio. Hec ille Et sic patet ꝓpositũ. Ad cuiꝰ ꝓfirmatiõem p̃ oĩb̃ facit autoꝛitas euãgelij Lu. ij, vbi dicit ꝗgo. Fecit mihi magna q potẽs est. i, ꝓm oẽm suã potẽtiã. Tercia via ostendit̃ cõclusio p̃dicta exẽplari deductione. Et ꝓmũ exempluz accipiamꝰ ex serie sacre scripture. Dic mihi quõ legis, q̃d est qd̃ ꝓm sonũ scripture deꝰ maiori ꝓsilio reperiat̃ creasse: si tu dicis: angelos. Nõne legit̃ Berñ. j. Dixit deus fiat lux ⁊ facta ẽ lux, q̃ noĩe ꝓm Aug. sup Gene. angelica natura accipitur. Si dicis mũdũ ⁊ quãcũq̃ in ipso creaturã, clarũ est: qz oĩa illa deꝰ tm̃ dixit ⁊ facta sunt: mãdauit ⁊ creata sunt, vt dicit p̃s. Sed q̃d? Certe si cãpũ diuĩe scripture ꝓcurras: cõpies q deus nil fecit maiori cõsilio q̃ aĩam hoĩs, q̃a cũ eã crearet nõ solũ dixit deus, sed et pr̃ filius ⁊ spũsctũs q̃si ꝓsiliãdo dixerunt. Faciamus hoĩem ad imaginẽ ⁊ sil'itudinẽ nostrã Et hoc ꝓm aĩaz, nã sicut deꝰ ẽ trinꝰ in ꝓsona et vnꝰ in essentia: ita aĩam hoĩs fecit deꝰ trinã in potẽtijs ⁊ vnã in essentia, qz intellectꝰ memoria volũtas tres potẽtie: vna aĩa sunt Ecce g̃ deꝰ maiorẽ ꝓuidẽtiã ⁊ diligẽtiã videtur in serie scripture exp̃ssam habuisse ĩ creando aĩaz hoĩs q̃ in creãdo angelos ⁊ mũdũ: celũ ⁊ terrã. O igit̃ q̃ magna, o q̃ mira aĩe dignitas, o q̃ stupẽda dei nr̃i circa nos charitas. Sed q̃ro te hõ. Quare deꝰ in scriptura voluit ostẽdere maiorẽ ꝓuidẽtiam et diligẽtiã circa aĩam creãdã q̃ circa ceteras creaturas faciẽdas. Profecto potiorez rõnẽ dicere nõ vales nisi hãc, vicz: q̃a ꝗbũ dei erat futurus hõ, sic dicit Bruno super Berñ. exponẽs hãc autoꝛitatẽ Faciamꝰ hominẽ ad imaginem, vbi sic dicit. Nõ solum dicit ad imaginez, sed addit: ⁊ sil'itudinẽ, scz quã habiturꝰ erat aliq̃n filiꝰ incarnandꝰ, nõ em̃ talis creatꝰ est hõ ꝓpter hoĩem sed ꝓpter verbũ, qz verbũ dei erat futurꝰ hõ. Hec ille

¶ Ad ꝓpositũ g̃ claret q si deus tanta excel

lentia ⁊ sapie ꝓuidētia creauit hoīem quez peccatuꝝ sciebat Et hoc ꝓpterea qꝛ deus futurus erat hō ⁊ sup oēs angelos et oīa creata exaltādus erat homo in xp̄o, multo fortius qñ venit tp̄s vt faceret ꝟginē bñdictam de q̄ erat incarnādus: ipsam excellēti⁹: potētius ⁊ sapiētius ac diligenti⁹ oīb⁹ angelis ⁊ creatis creauit. Secūdū exēplū accipiamus ex doctorib⁹ sacre pagine. Naz sanct⁹ Tho. j. scripto sniaꝝ di. xlij. art. iij. ⁊ iteꝝ ꝑma pte sūme. q. xxv. ar. vj. et ꝯcorditer cū eo Alex. de hal'. querūt vnā questionē notabilē Utꝝ. s. deus potuerit ipam beatā virgīez facere meliorē q̄ꝫ fecit. Cuius q̄dem questionis solutio habet supra li. j. p. ij. arti. iij. cap. viij. descripta. Et ibi cōcludendo enumerātur exemplariter tria que fecit deus sup oēs creaturas sua potentia ineffabili. Jmo ista tria fecit ipse deus sūma creata in mūdo q̄bus nō potest aliquid fieri meli⁹. Primuz est humanitas christi. Secundū est beatitudo creata in patria celesti. Terciū btā virgo Maria inq̄ꝫtum est mater dei. quia ex hoc ipso ꝙ ipsa est maternitate deo cōiūcta habet dignitatē infinitā. vñ patet ꝙ ipa sit ꝯdita tāta excellētia ⁊ potentia q̄ maior fieri neq̄t in ipa creatura viatrice ex pte sua ⁊ hoc de potētia dei ordinata. Unde Alexā. de hal'. ꝑma pte summe dicit. ꝙ licet de potētia dei absoluta potuerit ⁊ ipsa btā Maria ⁊ q̄libet creatura alia fuisse melior. quia dei potētia in infinitū excedit omnia creata tñ nō fuit hoc necessariū. quin potius deus ipsaz fecit optimā sanctissimā et dignissimā vtpote matrē dei verā: in tanta p̄celsitudine bonitatis q̄ntum in se fuit scz ꝙ quo ad esse gratie ⁊ ꝙ ex ea cōcipet dei filius: nō potuit ipse deus ordinata potētia facere ipsam virginem vel etiā aliquā creaturā puram diuinitati nō vnitā vnione ꝑsonali vt fieret melior vel dignior q̄ꝫ sic facta est ipsa. Hec Alexan. cōcor. Tho. ⁊ Rayneri⁹ in sūma. Cōcludēdo g̃ ꝙ btā virgo sit sancta excellētissima: oēs eā deuoti⁹ veneremur tanq̄ꝫ celi sūmam reginā: angeloꝝ ⁊ hoīm dñam: matrē miscdie ⁊ gratie: cōsiderādo quia sicut dicit Bern. in sermone. Qui Marie sicut debet seruit deuote nō peribit in morte. O igit̄ beatissima. o gl'iosissima dei mater: ꝓpter glorie ⁊ bonitatis tue excellētiam duc nos miseros ad tuam gloriam eternam.

¶ Articulus secundus de admirabili pulcritudine ⁊ decore beate Marie ex pte corporis tam in quātitate q̄ꝫ in colore ⁊ mēbrorum elegantia. Capitulum. I.

Secūdum misteriū d̄r admirabilis decoris corporalis materie ꝟgīs marie. post q̄ꝫ em̄ dictū est de eius excellētia ꝑm animā Nūc videdū est de ei⁹ ꝑfectiōe ⁊ q̄litate ꝑm corpus. Ubi nota ꝓ ꝯclusiōe ꝙ sicut beata Maria fuit nobilissima ⁊ optīa in anīa p̄ oī creatura: ita fuit ⁊ debuit esse in corpali ꝑfectiōe p̄ alijs optīa. Et declarat̄ ꝑm Alber. sup missus est ca. xlij. plurib⁹ rationib⁹.

¶ Prima rō. qꝛ nobiliori aīe debet nobili⁹ corp⁹. forma em̄ et materia debēt esse ꝓportionata ꝑm ph̄m. ij. li. de aīa. Unde videt ꝙ corpus humanū est nobili⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ oībus corpib⁹ brutoꝝ ꝓpter vnionē ad aīam nobilissimā scz rōnalē. Sed qꝛ aīa btē virgīs fuit nobilissima post aīam filij dei. ergo ⁊ corpus nobilissime ꝑfectōis ⁊ pulcerrimi decoris post corpus filij. Ut merito de ipsa dici possit illud Judith. xj. Nō est talis mulier sup terrā in aspectu ⁊ pulcritudine ac sensu verboꝝ. Secūda rō. qꝛ natura est vis insita rebus similia ex silib⁹ ꝓcreans. ij. phisicoꝝ. Nisi g̃ natura erret vel īpediat̄ filius similis est patri vel matri. qꝛ g̃ in cōceptione xp̄i errare nō potuit aut impediri spūssctūs q̄ opante virgo cōcepit. ideo sequit̄ ꝙ sicut corpus xp̄i diuinitati vnitū fuit ꝑfectissimū et nobilissimū ac pulcerrimum sup oēs ꝑfectōes corpoꝝ alioꝝ viatoꝝ hoīm. iuxta illd̄ p̄s. di. Speciosus forma p̄ filijs hoīm. ita post xp̄m ⁊ corp⁹ mr̄is eius. Sed decor corpalis ꝯsistit p̄cipue in quātitate ⁊ in coloris q̄litate atq̄ꝫ mēbroꝝ elegāti dispositōe

Idcirco ꝑmo occurrit q̄stio de q̄ntitate.

Secūdo de coloris qualitate.

Tertio de elegāti mēbroꝝ formositate.

Circa quātitatem querit̄ Utꝝ btā Maria fuerit ꝑue vel magne stature. Ad qd̄ breuiter respōdet̄ ꝑm Alb. vbi s̄. ꝙ habuit staturā debitā ⁊ ꝯueniētē. ita ꝙ nec nimis magna nec nimis ꝑua fuit: sz ꝯueniēter alte stature feminee. Et ꝓbat̄. qꝛ corp⁹ filij sui tanq̄ꝫ ꝑfectissimū in oībus naturalibus debitissimā habuit quātitatē viro ꝯgruentē: nec nimis magnā. s. giganteā: nec nimis ꝑuam.

Quantus aũt fuerit habet̃ Rome in q̃dam imagĩe ad q̃ntitatem xp̃i facta. cui⁹ altitudo cõtinet palmas octo lõgiores vel nouẽ breuiores. Sz qꝛ natural̃r magn⁹ generatur a magno ⁊ tãt⁹ a tãto sic̃ ꝑu⁹ a ꝑuo nisi assit ĩpedimẽtũ. Cũ aũt in xp̃i generatiõe ex ꝟgĩe error esse non potuit. vt patuit s̃. sequit̃ g̃ ꝙ sicut xp̃s fuit ꝯueniẽter alt⁹: ita ⁊ btã ei⁹ mr̃ ꝯueniẽter alta. Cui dicto ꝯsonat illd̃ Cañ. vij. q̃ꝫ pulcta es ⁊ q̃ꝫ deco. ca. in de li. statura tua assimilata est palme: q̃ est arbor sat̃ alta

¶ Sed q̃rit̃ an fuit pinguis et carnosa vel macilẽta. ¶ Rñdet̃ ꝟm Alb. vbi s̃. ꝙ in corpore btẽ virgĩs fuit debita eq̃litas: ita ꝙ nec fuit ĩ ea nimia crassities: nec nimia macies. Rõ q̃a pinguedo vel carnositas nimia causat̃ ex frigiditate ⁊ hũiditate. macies aũt extenuata ex caliditate ⁊ siccitate. Eq̃litas ꝟo debita ex oĩm humoꝝ equali complexione ꝟm phĩcos. ⁊ hui⁹ q̃litatis debite credimus fore corp⁹ btẽ Marie. Hec Alb. Cap̃. II.

Secũdo de coloris q̃litate tria queruntur ꝟm ꝙ triplex est diuersitas coloꝝ in corpe hũano. s. in cute: ĩ capillis: ⁊ ĩ oculis. Prĩo g̃ de colore exteriori cut̃ q̃rit̃: cui⁹ coloris fuit btã ꝟgo. vtrũ albi vel nigri aut rubei vel cõmixti. Ad qd̃ respõdet̃ ꝟm Alb. vbi s̃. c. xlvij. ꝙ cũ ꝟm phisicos sex sunt colores cut̃. Prim⁹ est ex albedine ⁊ rubedĩe cõposit⁹. secundus est niger. terci⁹ est citrin⁹. q̃rtus est glaucus. q̃nt⁹ alb⁹ sextus rube⁹. Et qm̃ solus ille q̃ est ex albedine ⁊ rubro cõposit⁹ est ab eq̃litate ꝓcedẽs vt dicit Johãnici⁹. Alij ꝟo oẽs ab ineq̃litate. Nã alb⁹ color est ex abundãtia frigidi in hũido vt patet in flegmaticis. et nigredo est ex abũdãtia calidi in sicco. Sil̃r ⁊ glauc⁹ citrinus ⁊ rube⁹ est ex ineq̃litate humoꝝ ⁊ q̃litatũ actiuaꝝ. ergo ꝑm⁹. s. cõposit⁹ ex rubedine ⁊ albedine est nobilissimus et corꝑi eucratico determinat⁹: ⁊ a galieno ac constãtino in pãthegni est ille color ĩ tꝑata cõplexione positus. vnde hũc colorẽ ꝯcedim⁹ ĩ corpore ꝟginis fuisse. Hec Alber. ¶ Secũdo de colore capilloꝝ q̃rit̃. Ad qd̃ rñdẽdo ponunt̃ aliq̃ puncta. Primũ est ꝙ btã virgo nõ habuit capillos crispos total̃r. qꝛ tales sunt in hoĩe ex abũdãtia siccitat̃. Et ꝟm artẽ phisonomie: vt docẽt Aresto. Auicenna. Cõstãtin⁹ ⁊ Ptolome⁹: ꝓut notat Petr⁹ aureoli in suo cõpẽdio theologice veritatis li. ij. c. lviij. significãt tales capilli hoĩem tumidũ ⁊ lucri cupidũ. Vñ hoc locũ nõ hz ĩ virgine btã. Secundũ punctũ ꝙ capilli btẽ ꝟginis nõ fuerũt rari nec grossi nec mere albi. qꝛ tales ꝟm p̃tactos mgr̃os indicãt naturaliter ebetẽ ingenio ⁊ indocilez. Tertium punctũ ꝙ btã ꝟgo nõ habuit capillos mere rubeos. qꝛ h̃ attestat̃ abũdãtiã caloris et significat natural̃r infidelez. Cõcludẽdo g̃ quartũ pũctũ est ꝙ in btã ꝟgĩe capilli debuerũt esse tꝑate nigri: vt ꝓbat Alb. vbi s̃. Primo. qꝛ Cõstãtinus in pãthegni dicit ad corpus eucraticũ ꝑtinere pilos in infantia rubeos. in puericia ⁊ iuuẽtute nigros habere. ergo ⁊c̃. Secũdo ꝓbat Alber. hoc idẽ pũctũ p̃dictũ ex cã capilloꝝ: ꝓpter quã vicz de⁹ ⁊ nat̃a fec̃ vt hõ hẽat capillos ꝟm doctores phisicos. Primo q̃dẽ ꝓpter ornatũ. ⁊ ꝓpterea decuit vt btã virgo haberet capillos ad nigredinẽ tẽdẽtes. q̃a cum opposita iuxta se posita magis elucescũt: supposito ꝙ in ꝟgĩe fuerit color cutis albus ⁊ rube⁹: magis venustat in capillis nigredo. vt patet ꝑ expientiã. Secũdo ꝓpter significatũ. Nã ꝟm doctores phisicos supradictos: capilli subnigri si sint moderate tenues bonos indicant mores ac bonã hoĩs cõpositõez. Attestant̃ em̃ ꝟm Alber. stabilitati ⁊ firmitati: qꝛ correspõdẽt elemẽto firmo qd̃ est terra. indicãt etiã esse eucraticũ cerebrũ. q̃a vt dicit Galienus in thegni. Optima est complexio cerebri calida ⁊ sicca: qm̃ nõ sunt abũdãtes humoribꝫ. ⁊ sensibꝫ perfecti sunt ⁊ vigilatissimi: humidiores ꝟo cerebri: sensu ebetes sunt ⁊ suꝑfluxiõis mlte: ⁊ somnij mlti ⁊ profundi. Sed qꝛ tali cerebro vicz calido ⁊ sicco debent̃ capilli nigri: vt dic̃ idẽ galien⁹. igit̃ ⁊c̃.

¶ Tercio ꝓpter expulsionẽ hũoꝝ ⁊ suꝑfluitatũ fumosoꝝ. Et ꝓpterea cõueniũt nigri capilli corꝑi eucratico maxĩe qꝛ attestantur expulsionẽ suꝑfluitat̃ colerice incẽse et sanguine aduste ꝟm Galienũ. q̃ si nõ expelleret̃ eẽt multũ nociua. Et ideo cũ corpus btẽ ꝟgĩs fuerit ꝑfectissimũ ꝟm oĩa mẽbra: ipsa habuit cerebrũ calidum ⁊ siccũ: ⁊ ꝑ ꝯñs capillos ad nigredinẽ tẽdẽtes tꝑate. Tercio Alb. ꝓbat pũctũ p̃dictũ exẽplo. qꝛ Veronica rep̃sentans pulcerrimaz ⁊ gloriosissimã faciez p̃tendit nigrã barbaz ⁊ nigros fuisse crines in dño iesu xp̃o. ergo ⁊ dña tales crines habuit: cuz fuerit assimilatio maxĩa inter xp̃m

et eius matrē. Et ad id facit q̃ videmus soboles ⁊ plurimū assimilari parentib̃. Sed videmus q̃ genus iudeorū vt ī plib̃ habet nigros capillos, ergo ⁊ dña nostra cū fuerit de genere iudeorū tales habuit sc̃z ad nigredinē tēdentes tpate. ¶ Tercio de oculis q̃rit: cui⁹ vicz coloris oculos virgo habuerit Ad q̃d breuissimo sensu accepto fm Albertū vbi supra Rñdet q̃ oculi virginis debuerunt esse nigri, tum q̃a vt in plurimū niger oculus ꝯcomitat nigrū colorem in capillis tum q̃z hoc maxīe videt congrue venustati tum q̃z a cerebro calido ⁊ sicco trāsmittitur visibilis spūs ad oculū paucior: subtilior ⁊ fortior. Sil'i mō ⁊ nutrimētū pauci⁹ subtilius ⁊ nobili⁹ fm medicos doctores. Paucitas aūt spūs ⁊ nutrimēti q̃tum ad materiā causat nigredinē oculorū. Et ipsa subtilitas et paucitas materie causa ē nobilioris ⁊ fortioris opatōis fm eosdē autores medicine, ⁊ sic oculi dñe fuerūt nigri sed clariores ad videndū ⁊ nobiliores. sicut ⁊ xpm credim⁹ eiusmodi oculos habuisse, ⁊ sic patet de colore dñe.

Capitulum. III.

Tercio videndū est de mēbrorū oīm generalī elegātia et decora formositate bñdicte ꝑgīs. Almiꝝ q̃ virgo gl'iosissima fuerit in oīb̃ et singulis mēbris ꝓportionatissima: formosissima: ⁊ decorissima: clarescit. Primo ex rōne. Secūdo ex hystoriali descriptiōe. Tercio ex miraculorū narratiōe. Primo inquā ex rōne, ſ. assimilatōis ad xpm et eucratici corpis ac nobilissime eius anīe: vt in p̃ncipio hui⁹ articuli dictum est. Vñ ⁊ Cañ. ūij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macl'a nō est ī te. Si tota pulcra. ī. p quālibet ptē pulcra. ¶ Secundo ex descp̃tōe hystoriali, q̃z vt ferūt hystorie, ⁊ p̃cipue Epiphani⁹ de ei⁹ pulcritudīe scribit: q̃ ipa erat in corpe oī pulcritudine venusta. Erat inq̃t virgo decora facie et elegātis forme: statura optā: caro ei⁹ coloris lactei cum rubedine: ⁊ desiderabil' aspectu. Item caput ei⁹ erat aliquātulū oblōgū. ⁊ frōs nō lata sed plana q̃drata ⁊ moderate magnitudinis ac decēs: būilis ⁊ demissa. Hec enim fm doctores phisonomice art⁹ p̃fatos optima est dispositio capitis ⁊ frōt⁹ indicās hominē circūspectū: puidū: ⁊ magne sapientie ac verecundū. Itē oculi erant pulcri ⁊ clare lucētes: aspectu delectabiles: visus mitis et benignus būilis et māsuetus. pupilla oculorū nigra et valde lucida. supcilia nigra nō nimis dēsa sed decentia. Itē nasus rectus ⁊ mediocris eq̃li linea descēdens, q̃d signuz ē ꝯstantie ⁊ prudentie fm phisonomicos, vt notat in cōpēdio vbi supra. Itē gene ei⁹ sacre erāt nec nimis pingues: nec nimis macilēte, sed formose nimis albe ⁊ rubicūde tā q̃ lactei ⁊ rosei coloris. Itē os sacratissimū erat delectabile ⁊ amenū oīq̃ suauitate plenū. Labia rubicūda: sed modicū tumētia et aliq̃ntulū inferi⁹ labiū erat exuperās vl'plenius labio supiori, et hoc decētissime. Hoc q̃ppe fm phisonomicos p̃noīatos vbi sup magnanimitatis ⁊ fortitudīs est indicium. Dentes q̃z ei⁹ erāt cādidi ⁊ recti eq̃les ⁊ mūdissimi. Itē mentū ei⁹ erat decēs cōmēsuratū fm aliq̃d ad q̃draturā tēdens: ⁊ erat contalliculatū p medīū fm Epiphaniū. Itez collū cādidū nō carnosum nimis neq̃z macilentū sed decēs. Manus mūde ⁊ decētes Digiti tornatiles lōgi recti ⁊ graciles, ⁊ toti⁹ corpis statu manu sapīe dei mirifice formata, vestes habēs ꝓprij coloris et mātellū etherei coloris. Eius gressus plan⁹ ⁊ cōpositus incedēs modeste, ⁊ decēter caput inclinās in ambulādo tanq̃z virgo pudica ⁊ humillima. Eius vox pudicissima et sonorosa dulcis ⁊ iocūda: ita vt diffusa fuerit gratia ī labijs eius fm dictū p̃s. silentiū sp amabat, raro loqueb at, erat mire patiētie. nunq̃z visa est irasci, nunq̃z risit, nunq̃z ociosum ꝓbū ꝓtulit. Erat optimis moribus ⁊ dulcissima oīb̃. insup erat magni ingenij: ita q̃ totum opus muliebre citissime didicit, ⁊ adhuc in etate iuuenili oēs libros ꝓphetiales: sapientiales ⁊ totū vetus testamētū pfectissime scīuit. Erat oīb̃ virginib̃ in tēplo deuotior et būlior reputās se minorē oīb̃ ⁊ p̃ferēs singulis honorē: plena exūs oī ꝑtute: oīm bonorū morū honestate: ⁊ oī fulgēs grā. Unde oēs eā venerabant singulari affectu ⁊ laus ei⁹ diffundebat vbiq̃z. Hec ⁊ plura fm epiphaniū ⁊ hystoriographos. ¶ Tertio formositas virginis clarescit ex miracl'orū narratione p̃limorū: e q̃b̃ hic libeat pauca īuebere, ꝓpter simpliciores. Refert nanq̃z discipulus in ꝓmptuario. lxxviij. exemplo, q̃ cū q̃dam frater ordīs p̃dicatorū petiuisset btāz ꝑginē vt sibi ostenderet suam pulcritudinē apparuit bñdicta virgo eidē, et ille tādē fra-

ter dicebat q̃ nil iocundius nec clarius: nil pulcrius videri possit a mortalib̃ oculis q̃ facies Marie. Idez refert exẽplo, lxxix, q̃ Parisi⁹ q̃dam cleric⁹ virgini deuot⁹ arden ter cupiebat videre pulcritudinem Marie. Post p̃ces mlt̃as affuit angelus eidẽ dicẽs Dña nostra Maria mãdat tibi, Exaudiui inq̃t orationẽ tuã, ⁊ ecce hacipsa die tali ho ra apparebo tibi. sed scias q̃ si eaz videbis p̃ pulcritudinis lumine excecaber⁊, qd̃ cleri cus libẽter acceptauit. Tũc disparẽte ange lo cepit cogitare ĩtra se, Quid facies postq̃ ocl̃os amiseris: nõ poter⁊ scribere ⁊ panem acq̃rere: oportebit te esse medicũ. Vñ deli berauit tm̃ vnicũ oculũ apire ad videndu⁊ eã ⁊ aliũ manu obtegere: vt saltez vn⁹ ocl̃us remaneat. Adueniẽte hora apparuit ei btã ỳgo cui⁹ pulcritudinẽ admirat⁹ cũ vno tm̃ ocl̃o eã, psperisset: ⁊ delectat⁹ eius pulcritudine: cũ voluisset etiã alterũ ocl̃m apire: subito disparuit btã virgo. Tũc vno ocl̃o or batus cepit seip̃m redarguere dicens, Heu me miseꝛ q̃re vnũ oculũ clausi: vtinã totus cec⁹ essem vt eã plenius vidissem. Cũq̃ diu exorasset vt iterũ eã videret: q̃a videbat̃ sibi q̃ p̃ desiderio videndi ei⁹ tante pulcritudis etiã morti se exponere deberet. Apparuit ei angelus dicẽs, Mãdat tibi dña vt p̃pares te: qz tibi apparebit: si tm̃ vis orbari ocl̃o al tero. Ait ille. Etiã dñe: si mille ocl̃os habe rẽ optarẽ ppetuo p̃uari dũmõ ei⁹ faciei pul critudinẽ possem pfecte videre. Cui angel⁹ Mãdat tibi dña q̃ videbis eã et supstitem oculũ nõ amittes, sed ⁊ pditum p ei⁹ recupa bis grãm, qd̃ totũ est impletũ. Deniq̃ exẽ plo seq̃nti idẽ refert q̃ q̃dã iuuenis assidue cogitabat ⁊ mirabat̃ pulcritudinẽ Marie, singulisq̃ diebꝫ cũ surgeret de lecto ⁊ nocti bus cũ se deponeret di. Aue maria, ⁊ corp⁹ ac aiaz ỳgini cõmẽdabat orãs vt ei⁹ pulcri tudinẽ mereret̃ in celesti gl̃ia videre. Quo dã igit̃ mane cũ deuoti⁹ orasset: astitit beata ỳgo cũ ĩmẽsa pulcritudine di, desideras ne meã videre pulcritudinẽ. Rñdit, O ỳgo be nedicta q̃uis indign⁹ sum: tũ toto corde de sidero. Tũc virgo: aspice inq̃t decorẽ meuz ⁊ ei⁹ q̃ decorauit me. At ille, O dña si a tua pulcritudĩe separor nunq̃ decetero ꝓsolabor. Vñ p̃ nimia dulcedĩe spũs scissum est cor ei⁹ ⁊ aiam a corpe solutã angeli in celuz cũ btã virgĩe gl̃iosissime ꝓportarũt. Ex his aduerte o aia deuota: q̃ pulcerrima: q̃ gra tiosissima sit Maria mr̃ dñi Jesu. O q̃ fe lices q̃ eã intuent̃ facie ad faciẽ. O q̃ miseri sunt q̃ ei⁹ visionẽ p pctm̃ amittũt. Vt enim Ansel, ĩ meditatõib̃ suis dicẽ. Pulcra ẽ ma ria ad intuẽdũ: amabilis ad corregnãdũ: de lectabilis ad videndu⁊. Sũma em̃ leticia p⁹ deũ est eã intueri: ⁊ in eius laudib̃ delectari Hec Ansel. O igit̃ ter btã omnes scti in celo. Beati q̃dẽ p visiõe diuinitat⁊. Btã p visiõe bũanitatis xpi in quẽ desiderãt angeli pspi cere. Et vere btã p visiõe Marie cui⁹ pul critudinẽ sol ⁊ luna ⁊ oẽs creature ac sancti mirant̃ ⁊ laudant dicẽtes illud Judith, xv. Tu gl̃ia hierusalẽ, tu leticia isrl̃ ⁊c.

¶ Articulus terci⁹ hui⁹ ptis q̃ btãm mari am deus condidit duodecim mirabilibus gratijs preditam.

Terciũ misteriũ

Et declarãdũ in hac pte ꝓ admira bilis hĩtudinis grẽ supnalis ex pte vtriusq̃ ꝓiunctim, s, aie ⁊ corpis btẽ vir ginis. Vbi notãdũ q̃ ỳgo bñdicta a ꝓn cipio natiuitatis sue habuit admirabiles ⁊ maxias grãs a deo: q̃b̃ extat sũme gloriosa Decreuit nãq̃ de⁹ ab eterno sublimare bea tã suã genitricẽ, p̃cipue, xij, admirãdis gra tijs vel bonis supnalib̃ ad numerũ, xij, stel lax in corona ei⁹ capit⁊ fulgẽtiũ: q̃bus eã in cipiẽdo ab ortu vsq̃ ad finẽ vite sue mirabi liter pfecit et sublimauit. De q̃b̃ hic breui⁹ agemus ne tediũ generet̃: alibi lati⁹ locutu ri. Et istoꝛ ꝓmus q̃ternari⁹ respicit ei⁹ gra tie sublimitatẽ, secũdus ỳgis Marie digni tatẽ, terci⁹ bũani generis ex ea vtilitatem.

¶ Primũ itaq̃ bonũ gratie admirabilis bñ dicte virgis est q̃ deus oib̃ donis spũsscti eam repleuit. s, sapia: intellectu: ꝓsilio: forti tudine: scia: pietate: ⁊ timore dñi. Juxta illd̃ Esa, xj, Requiescet sup eũ spũs dñi: spũs sapi entie ⁊ intellect⁹. ¶ Secũdũ est: qz oẽs ỳtu tes ⁊ grãs sctõꝛ generales ⁊ speciales ei de us excellẽtissime infudit vt dicere possit illd̃ Eccli, xxiiij, In plenitudĩe sctõꝛ detẽtio mea Que ỳba exponẽs Bern. dicit: Bñ in ple nitudĩe sctõꝛ detẽtio Marie fuit cui nõ de fuit fides patriarchaꝛ. spes ꝓphetaꝛ: zelus apl̃oꝛ: ꝓstãtia martiꝛ: sobrietas cõfessoruz: castitas ỳginũ: fecunditas cõiugatoꝛ: insu per ⁊ puritas angelorũ. Taceat q̃ bester de

sua nobilitate: Susanna ꝺ sua castitate: ruth de sua iusticia: Delbora ꝺ sua prudētia: Rachel de sua pulcritudie: Judith de sua fortitudine: qz Maria supgressa est vniuersas: hec Bern. Itē Hiero. Ceterꝝ p partes: marie ꝓ se totā infudit grē plenitudo. ¶ Terciū est: qz illā summā grām deꝰ Marie pstitit a q̄ oīs creatura vacua fuit: z q̄ maiorem pura creatura capere nō potuit, scz esse mr̄em dei. Nā cū q̄tuor sint grē p̄cellētiores, s. esse verū fratrē z amicū dei, esse matrez dei, esse patrē dei, z esse filiuz dei. Primū est oīm in dei grā existentiuz, iuxta illꝺ Job. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vob. Et ps. Narrabo nomen tuū fratribꝫ meis zc. Terciū ꝓo. s. esse patrē dei creature nō congruit: sed soli creatori deo patri dñi iesu xpi De hac glia Esa. xliij. deus pr̄ ait. Gloriaz meam alteri nō dabo. Nō em̄ ꝯgruebat vt xps filiꝰ ꝺi q̄ habet patrē eternū in celis: haberet patrē in terris, sed potiꝰ cōuenit vt sic dicit Origenes vt xps q̄ habuit patrē in celis sine matre: haberet in terris matrez sine patre: nascēdo ex incorrupta ꝓgine. sicut in celo nascit sine oī corruptōe a ꝺo pr̄e tanq̄ lumē de lūine: deꝰ verꝰ de deo vero. ¶ Quartū ꝓo scz esse filiū dei verū z naturalē solius xpi est: q̄ deus z hō est. Vñ relinquit q̄ singularꝝ et sūma gratia que creature pure cōicari poterat est esse matrē dei: qꝺ est ꝓginis marie. Hinc Ansel. ꝺ ꝯceptu ꝓgīali c. xviij. Quid em̄ excellētiꝰ illi, s. marie dare deꝰ valeret q̄z q̄ in ꝓpetua virginitate manēs deū de sua carne carnē factū generaret. Hec ille. ¶ Quartū summū bonū gratie in ꝓgine ē: qz ei deus illā summe puritatis gratiā cōtulit q̄ maior sub deo intelligi neqt. Vñ Ans. vbi supra. Decuit inqt vt cōceptio illiꝰ hominis ex matre fieret purissima: q̄ tāta puritate niteret q̄ maior sub deo nequit intelligi cui deꝰ pater suum vnigenitū quē de corde suo genuit equalē sibi ita dare disponebat: vt esset vnꝰ idēq̄z dei patris z ꝓginis filius: z quā ipe filiꝰ sibi matrē fore eligebat: z de q̄ spūssanctus opaturꝰ erat vt ex ipsa cōciperet z nasceret ille de quo ꝓcedebat. Hec ille. ¶ Quintū est: qz eam solā ex oībꝫ creaturꝝ deus ad summā dignitatē puexit et elegit, s. vt sit dei sponsa dilectissima: filij dei mater dignissima: z oīm angelorū ac hoīm dña: celi et terre regina. Vñ ps. Elegit eam deus et pelegit eā in tabernaculo zc. ¶ Sextuz est: quia deus eā maximis z excellētissimis miraculis pfecit ac sublimauit Nā reuera maximū fuit miraculū q̄ deꝰ oīpotens quē celi celoz capere nō pñt: in vniꝰ virgis vtero claderet. Vnde canit eccl'ia. Sctā z īmaculata virginitas q̄bꝫ te laudibꝫ effe. zc. Itē maximū fuit miraculū vt deꝰ z hō in vnā psonā ꝯuenirent: ac deū et hoīem ꝓgo generaret: vt idē esset dei z virgis filius, sicut dicit Anselmꝰ. Quid denicq̄z mirabiliꝰ q̄ deꝰ impassibilis īmortalis et fortissimus ac potentissimus oīa regens: ipse in ꝓgine fieret passibilis mortalis z ībecillis puer ab ipa portareť. Vñ Augꝰ. Quis vnq̄z extimare posset vt portareť manibꝫ femineis portitor orbis: panis angeloz alereť: virtus celoz ifirmareť: vita oīm moreretur. O stupenda miracula. Denicq̄z q̄d mirabiliꝰ q̄z q̄ virgo pareret z sine dolore, imo cū maximo gaudio et vbere de celo pleno deū aleret, z multa similia ptrāseo mirabilia. ¶ Septimū est, qz deus eam maxis thesauris meritoz ditauit et cumulauit, vñ Prouerb. vl. Multe filie cōgregauerūt diuitias tu supgressa es vniuersas. ¶ Octauū est, qz maxima glia p̄miorū sup oēs choros angeloz deus eā exaltauit. Vnde canit eccl'ia. Exaltata est sctā dei genitrix sup choros angelorum ad celestia regna. ¶ Nonū est, qz deꝰ ipsam matrē misericordie z gratie fieri voluit et omnē grāz in manu eiꝰ posuit. Bern. Deus oīm bonorū plenitudinē posuit in maria. vt si quid spei: si q̄d salutis si q̄d gratie in nos redundauerit: totū p manus marie trāsierit. Hec ille. Idcirco Eccl. xxiij. In me oīs gratia vie z veritatis: in me oīs spes vite z ꝓtutꝝ. Trāsite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitis me: z a generationibus meis adimplemī. Hoc certe mirabile est in virgine q̄ tātam gratiā habeat q̄ ꝺ eius plenitudie vniuersis sp effluat: z tñ ipa sp plena maneat. ¶ Decimū est: q̄ deꝰ eā aduocatā z mediatricē nostre salutis instituit, vt canit eccl'ia. Idcirco Bern. Secuz habes o hō accessū ad deū vbi mr̄ añ filiū z filius stat ante patrē, mater ostēdit filio pectꝰ et vbera, filiꝰ ostēdit patri latꝰ z vulnera, nulla g̃ poterit ibi esse repulsa vbi tot ꝯcurrunt amoris īsignia. Hec ille. ¶ Undecimū est, qz deus ei oīa posse in celo z in terra donauit: z impandi oībꝫ ptātez dedit. vñ Bern. xij

Ad tui oris impium cunctus obediet ꝓpl's. Bern̄. in sermone. Data ē tibi o felix Maria oīs ptās in celo ⁊ in terra vt q̄cq̄d volueris valeas impetrare. Vñ ipsa ait. In hierusalē ptās mea. i. in tota eccl'ia militante et triūphante, imo qđ mai⁹ est ipsa potestatez habet etiā sup deo: et ius p̄cipiēdi tanq̄ mater filio. ¶ Duodecimū maximū bonū gratie p̄stitū Marie est: qꝛ eā tā summo honore sublimauit ꝙ nedum oīs creatura angelica ⁊ hūana: sed etiā ipse creator oīm de⁹ eaz venerat̄ ⁊ honorat. Erat eniz deus subdit⁹ illi scz marie Lu. ij. O igit̄ miser homūcio q̄ nō vis honorare ⁊ reuereri btissimam virginē quā honorāt oēs angeli ⁊ sancti ⁊ ip̄e deus, q̄d dictur⁹ es in iudicio, q̄nta miser dānatione dignus es q̄ ꝯtēnis seruire Marie cui etiā deus seruiuit tanq̄ filius matri. O vere admirabilis gratie ⁊ excellētie ꝟgo. O vere vas admirabile: op⁹ excelsi: q̄s vnq̄ a seculo vidit talia vt vna puella vna ꝟgo regia sit tā excellētissime creata. tā nobilissima pulcritudine decorata, tāq̄ ineffabilib⁹ donis gratiarū sublimata. O dignissima virgo, o p̄cellētissima dña, o gl'iosissima regina vere te sol ⁊ luna celū ⁊ terra mirant̄, vere te oīs creatura digne venerat̄. vere felix es et oī laude dignissima q̄a ex te ortus est sol iusticie xp̄s deus noster. O dulcissima mr̄ nostra Maria vnica spes ⁊ refugiuz anīe nr̄e ad te nos filij eue nos miseri ⁊ pctis pleni: nos dānatōe digni: merito clamam⁹, suspiramus, ⁊ flebili voce supplicādo accedim⁹. te inuocam⁹ nostrā dñam, nostrā aduocatā nostrā reginā gl'iosam, matrē dulcissimā domini iesu. mr̄ez pijssimā gr̄e ⁊ miscdie. Te ī quā solaciū cordis nr̄i matrem nostrā adoptatā: tuā imploram⁹ clemētiā dulc' spes et vita nostra: q̄tin⁹ dignerz recordari q̄a ꝓ nobis peccatorib⁹ es electa: ꝓ nobis ad tantā dignitatē ꝓuecta. et idcirco nos tuo filio recōmēda: dulci Jesu deo nostro recōcilia et da ipso frui in celesti patria Amē.

¶ Incipit liber sextus de benedicto nomine Marie.

Liber sextus ē de misterio benedicti nomīs btissime virginis eiusq̄ appellatōnis, ⁊ habet duas partes p̄ncipales. Prima est de excellētia ⁊ sublimitate nomīs Marie. Secunda de gloriositate nominis eiusdem benedicte virginis Marie.

¶ Pars prima de hoc sup benedicto nomine Maria q̄ decenter dei matri appropriatur, ⁊ quāta bona significat atq̄ inuocantibus q̄ plures vtilitates cōferat.

Nomē virginis Maria. Scribunt̄ ista ꝟba Luce. j. ca. quib⁹ beatus euangelista edoctus spūsancto exp̄mit magnificā ⁊ deuotissimā laudem benedicte ꝟginis: sub duplice noīe, appellatiuo scz ⁊ ꝓprio noīe. Appellatiuo exp̄mēte eius ꝟtutis dignicosam magnitudinē cōmēdat eā cū dicit. Nomen virgīs. Virgo q̄ppe nomē est magne ꝟtut' et dignitatis: btō dicēte Hiero. ad Paulā ⁊ Eusto. Sp inq̄t angelis est cognata ꝟginitas, ꝓfecto in carne sine carne viuere nō terrena vita est sed celestis. Noīe q̄z ꝓprio cōmēdat virginē sctūs euāgelista. cum subdit: Maria. q̄ insinuat eius excellētie ꝓprietatez ⁊ ꝑsone sublimitatē, qꝛ maria mar' stella interp̄tat̄. Sic nimirū q̄lib et ꝑsona digna ꝑfecte solet laudari, vt vicz sub duplici noīe ei⁹ laus exp̄mat̄: vno eius dignitatē: altero eius ꝑsone singularitatē significāte. qm̄ vt ait Arest. j. rhetoricoꝝ. Laus est sermo elucidans magnitudinē ꝟtutū. ⁊ ideo nisi nominet̄ virtutis magnitudo q̄ ip̄i ꝑsone ascribit̄: sermo laudis ei⁹ ꝑfecte nō elucidat̄. Sic Judith volēs deū ꝑfecte laudare. ca. xv. di. Adonay dñe de⁹ magn⁹ es tu ⁊ p̄clarus in ꝟtute tua quē nemo supare potest: tibi seruiat oīs creatura, vbi nomē ꝓprium dei ponit cū dic̄ Adonay. dicēte dño ad Moy. Exo. vj. Ego sum dñs q̄ apparui Abraā ysaac et Jacob, ⁊ nomē meū adonay nō indicat̄ eis Interp̄tat̄ aūt ꝑm Hiero. i. dñs dñans. Itē noīa cōia ei⁹ sublimitatē exp̄mētia subiūgit cū dicit: dñe deus ⁊c̄. Sic etiā scp̄tura volens Salomonē cōmēdare de magnitudīe sue regie dignitat'. iij. Reguz. iiij. dicit. Erat rex Salomō regnās sup israel. Sic deniq̄ sctūs euāgelista Marcus volēs cōmēdare et laudare nostrum saluatorem Jesum benedictū ca. vl. dicit. Et dñs quidem Jesus postq̄ locutus est eis assumptus est in celū ⁊ sedet a dextris dei. Suo modo debemus et nos charissimi laudare dominū Jesum

et eius sacratissimã matrẽ bñdictã virginẽ Mariã: vt, s, nunq̃ ei⁹ nomẽ ꝓpriũ sine aliq̃ vocabulo dignitat⁷ noiem⁹, qz hec sunt illa dignissima: illa sctissima: illa dulcissima nomina vicz Jesus z Maria: sub q̃b⁹ oportz saluos fieri credentes: z ad q̃z inuocationẽ oĩs nobis gr̃a p̃stat z pctõz venia zc. O igitur notabile dictũ z memoria dignũ, nomẽ inq̃t ÿgis maria. O vere nomẽ sctissimũ: vere nomẽ dulcissimũ maria, sed cui⁹ nomen: vtiqz virgis supbñdicte genitricis dñi nostri Jesu christi: q̃ est nostra spes: nostrũ solaciũ cordis: z nostra gl'ia. Nomẽ igit ÿgínis maria: de q̃ sacro noie tractaturi in hac pte triplicem eius excellentiã et sublimitatẽ in trib⁹ misteriis describemus.

Primũ d̃z misteriũ d̃cẽtissime appatõis
Scõm misteriũ lr̃atorie designatõis.
Terciũ misteriũ vtilissime inuocatõis.

Articulus p̃mus q̃ hoc nomẽ maria p̃ oib⁹ alis noib⁹ conuenit matri dei: vbi z plurime q̃stiones decidunt.

PRimũ itaqz misteriũ declarãdũ d̃z decentissime vel congruẽtissime appropatõis. Perutile nãqz est scire q̃z sũme cõgruũ et decens fuerit d̃i matri hoc nomẽ maria appropriari, i, p ei⁹ ꝓpio nomie iponi p̃ oib⁹ alis noib⁹ ꝓueniẽtib⁹ femineo sexui, z q̃re id deꝰ voluerit. De q̃ q̃dẽ re vt plenl⁹ z clari⁹ notiã habeam⁹ q̃nqz p̃cipua inq̃ram⁹. Prio q̃re dei mr̃ nõ mag⁷ appellata est eua. Secũdo q̃re nõ mag⁷ vocata est aue p mutationẽ vel ꝓuersionẽ huius noĩs eua. Tercio q̃re non est noĩata aliq̃ appellatione noua. Quarto q̃re ñ appellatõe aliq̃ a xp̃o deriuata. Quinto q̃re sũme decuit vt nõ vocaret nisi ꝑ noie maria. Iste q̃stiões accipiunt cũ solutõib⁹ earz ab Alb. sup missus ẽ, ca, lx.

PRimo itaqz q̃rl p̃t Quare deꝰ mr̃ nõ ẽ appellata eua. Haz eua fm Hiero, interp̃tat vita vel mr̃ viuentiũ, vñ z Gen, iij, scribit, vocauit adam nomẽ vxoris sue Eua. eoq̃ mr̃ esset cũctoz viuentiũ. Si g̃ illa est vocata eua q̃ erat mr̃ oĩm viuẽtiũ vita nature: mlto fortiꝰ videt q̃ ista btissima ÿgo genuit nob vitã xp̃m (ẽ q̃z ipsa mr̃ oĩm viuẽtiũ vita gr̃e) debuit vocari eua. Ad ꝑ rñdet fm Alb, magnũ sup missus, c, lx, q̃ matrẽ dei nequaqz decuit appellari euã. Rõ: qz ista ÿgo bñdicta in re z ĩ effectu ꝓria fuit eue p oĩa, qz vt dicit Aug. in sermone d̃ natiuitate Marie Eua dãnauit maria saluauit. auctrix pctĩ eua. auctrix meritl maria. illa occidẽdo obfuit, ista viuificãdo pfuit. Itẽ illa eua vocata extitit. ista nomẽ eue mutauit: nõ q̃dẽ voce sed re. illa oẽs hoĩes carnal'r generauit ĩ mũdũ, ista spũal'r regenerauit ĩ celũ. illa gr̃az pdidit, ista gr̃az inuenit: dicẽte angelo. Inuenisti gr̃az apud deũ Lu. j. Itez illa facta est d̃ latere viri dormiẽt⁷, ista de corde dei vigilãt⁷. illa viro suo occasio pditõis. hec viro. i, xp̃o adiutorium redẽptiõis, illa p̃ma virginitatẽ pdidit. hec p̃ma ÿginitatẽ deo ꝓsecrauit. illa a diabolo decepta, hec ab angelo edocta. illa supba et p supbiã cecidit, hec bũillima p bũilitatẽ diabolũ vicit. Uñ patet quõ p oĩa illi ꝓria: eua nõ debuit appellari. Ad illd ÿo qd̃ obiicit scz qz eua mr̃ est oĩm viuẽtiũ: dicit q̃ illud nõ obstat, q̃a eua mr̃ est cũctoz viuẽtiũ vita corrupta p pctm̃ et mortali ac calamitosa, vñ z eua interp̃tat fm Hiero, vita vel calamitas Ista aũt scz maria mr̃ est viuẽtiũ vita gr̃e z gl'ie ĩmortali. Itẽ illa est mr̃ oĩm p generatõem carnalẽ, ista mr̃ oĩm p generationẽ spũalẽ. Cũ g̃ de illa hic p se nõ agat nõ decuit benedictam dei matrẽ euã appellari. Et sic patet responsio.

Lap'm. II.

SEcũda q̃stio incidit Quare non est vocata Aue p mutatõez noĩs huiꝰ Eua. Cũ em̃ ipsa ÿgo bñdicta mutare habuit nomẽ Eue vt canit ecc'ia. Sumens illud aue gabrielis ore: funda nos in pace mutãs nomẽ eue. Ergo videt q̃ ꝓgruentiꝰ debuit aue appellari. Ad hoc respondet fm Albertũ vbi supra q̃ nõ debuit mater dei aue appellari licet mutauerit nomen eue. Ratio: quia virgo benedicta mutauit eue nomen re z effectu: z nõ voce. vñ nõ debuit aue nominari a vocis ipsius mutatiõe sed potius debuit tale nomen sortiri quod consonaret rei diuine conceptiõis.

Lap̃. III.

TErcia q̃stio Quare nõ est appellata aliqua appellatõne noua et antea inaudita. Ista nanqz virgo fuit singularis inter oẽs que nec primã similẽ visa est: nec habere sequentem: vt canit ecclesia et hoc in re, ergo decuit q̃ nec similem haberet in nomine. Cum igit multe femine ante eã z post fuerunt vocate hoc

noīe maria. sicut claret de maria sorore moysi ꝛc. videt q̃ nō debuit dei mater bēe nomen nisi inauditū ⁊ nouū apud oēs hoīes. Et hec cōfirmat scriptura Esa. lxij. Vocabit tibi nomē nouuz qō os dñi nomīauit.

¶ Ad istud q̃sitū respōdet ꝓm Alb. vbi s. q̃ dei mr̄ nō debuit habere nomē inauditum ⁊ alijs nō cōicatum ne daret intelligi q̃ res sui noīs alijs non cōicaret. voluit itaq̃ de⁹ vt plures femīe ante ⁊ post hoc noīe maria vocarent: ad significandū q̃ nulla feīa ab ei⁹ rei ꝓticipatōe excluderet: licet nulla p eā parantiā sit ei sillis. In signuz igit q̃ rem sui noīs oīb⁹ cōicare desiderat p effectū et nil sibi retinet ꝓuate. ꝓriū: cōicat etiā alijs suum nomē: sicut ⁊ nomē Jesus plurib⁹ cōicatuz est in hui⁹ signū. ¶ Nec obstat illud qō ī cōtrariū adducit ⁊ p autoritatē Esa. cōfirmat q̃z hoc nomē maria est nouū ⁊ inauditū q̃z tū ad effectū ⁊ rē noīs in benedicta ꝑgīe: licet nō sit nouū in voce. ¶ Nomē enīz vt dicit Aug⁹. et Isid. li. ethimol. ōz q̃si notamē. eo q̃ rē cui⁹ est nomē notā facit. Et hoc nomē maria rē virgīalis ꝛceptōis q̃ est sūme nona notā facit. vt q̃stione q̃nta patebit ꝓm dictū Bern. sup missus est. ¶ Cap. III.

Quarta q̃stio Quare nō est appellata dei mr̄ aliq̃ appellatōe a xpo deriuata. sicut em̄ oīs dignitas ⁊ gratia marie fuit a filio ei⁹ xpo ex ea nato cui ⁊ fuit simillima in re: sic debuit ⁊ nomē ei⁹ deriuari a noīe xpi vt esset ei simillima etiā in noīe ergo videt q̃ a christo debuit noīari christiana vel a Jesu iesuita: vel a saluatore saluatrix: aut a redēptore redēptrix. et sic de alijs noīb⁹ dignitatis. ¶ Ad hoc q̃sitū rndet ꝓm Alber. vbi s. q̃ nō debuit ei ꝓponi aliqō nomē a xpo ōriuatū: qz xpus ab ipsa ꝓcessit ꝓm hūanitatē. ⁊ sic nō debuit habere nomē qō sonet ꝓcessuz ꝑgis a xpo. sed potiⁿ qō sonaret ꝓcessum xpi a ꝑgīe: vt noīa essent ꝛsona reb⁹. Christiana etiā nomē nō fuit ei specialiter imponēdū qō erat ad oēs generalr deriuādū. Licz igit aliqō nomē excellētī dignitatī potuerit ꝑgini adaptari: vt diceret saluatrix vel recreatrix vel redemptrix vel aliud quodcunq̃z: tamē nullū magis cōueniebat ꝓrietati negocij de quo hic agit scz diuinalis incarnatōis ⁊ virginalis cōceptionis rei sicut hoc nomen Maria. vt patebit q̃stione sequēti. ¶ Capitulum. V.

Quinta questio Unde vl' q̃resūme ꝛgruit matrē dei appellari p oīb⁹ noīb⁹ hoc noīe Maria. Ad qō respōdet ꝓm Alber. vbi s. necnō ꝓm beatum Bern. sup missus est. aliosq̃z doctores q̃ ex q̃ ita est q̃ noīa debēt esse ꝛsona reb⁹. xij. q. j Cleric⁹. in glo. et de pben. ⁊ dignita. c. Cuz ꝓm aplm. ⁊ insti. de donatio. §. Est ⁊ aliud. Sed qm̄ nullū est nomē qō maiori ꝓrietate ⁊ cōgruētia ac decētia consonet dei matri sicut hoc nomē maria. Et ꝗ q̃druplici rōne.

¶ Primo ꝓpter interptatōis ꝛgruitatem.
Secūdo ꝓpter ꝓsone ipsi⁹ dignitatem.
Tertio ꝓr̄ mediatōis ⁊ actōis vtilitatez.
Quarto ꝓpter diuīe ꝛceptōis ꝓprietatē

Prio ꝓpter interptatōis ꝛgruitatē. qm̄ oīs interptatio hui⁹ noīs dei matri sūme ꝛgruit. Hā maria triplicē habet interptationem ꝓm linguā triplicē. s. hebraicā: latinā: et syriacam. qz hebraice maria maris stella vel illuminatrix ⁊ illumīata. Latine ꝑo maria mare amaz. ⁊ syriace dña interptat: vt dic̄ Hiero. in de interptatōib⁹ hebraicoz nominuz. Nō hec oīa optīe cōgruūt mri dei. Nimirū ipsa est maris stella ⁊ illūinatrix. qz ei⁹ vita inclita cūctas illustrat ecclesias. vt canit ecclesia. Ipsa etiā illumīata in q̃ lux diuina xps habitauit tota plenitudine q̃ illuminat oēm hoīem Job. j. Ipsa q̃z est amara in filij sui passione. ⁊ ipa mare in plenitudie oīs grē. Sicut em̄ ꝛgregatōes aq̃z appellant a deo maria Bern. j. ita ꝛgregatio oīm grāruz in ꝑgine appellat merito maria. sed in ꝗ tm̄ est differētia vt vult magn⁹ Albert⁹ sup missus est. c. clxvij. qz cōgregatio grāz appellat Maria media. ꝓducta. cōgregatio ꝑo aq̃z maria media correpta. Hoc idcirco. qz illa ꝓpetua est ⁊ māsura. iuxta illud Lu. x. Maria optimā ptē elegit q̃ ñ auferet ab ea. Ista ꝑo trāsitoria. iuxta illud Apoca. xxj. Mare iam nō est. Denicz ipsa virgo merito est vocata Maria a sermone syro. qz dña omniū q̃z de⁹ ē dñs. Unū Ecc̄i. xxiij. In oī gente et in omni ꝓplo ꝓmatū tenuiz ꝛc. Secūdo dei matri sūme ꝛgruit hoc nomē maria ꝓpter eius ꝓsone dignitatem que significat in hoc q̃ a natura lucis stelle maris ei hoc nomen maria accipitur. Nihil enim dignius luce siue corpali in corpalib⁹ siue spirituali in spūalib⁹. Nam ⁊ ipse deus lux est ⁊ tenebre in eo non sunt vlle. j. Job. j. Tertio

matri dei summe ꝯgruit hoc nomen maria
ꝓpter eiꝰ mediatõis ⁊ actõis vtilitatẽ q̃ expri
mit ꝑ hoc q̃ ꝯ maria q̃si maris stella. qm̃ si
cut ꝑ illã stellã nauigãtes in mari deducun
tur ad portuꝫ optatũ, ita mediãte dei matre
genꝰ hũanũ ꝑ mare huiꝰ seculi ad portũ sa
lutꝭ eterne: exẽplo: suffragio: ⁊ merito reuo
cat deducit ⁊ pducit. ¶ Quarto ꝓpter diui
ne ꝯceptõis ꝓprietatẽ q̃ maxie et ꝯgruentissi
me exp̃mit in hoc noĩe maria sũpto a stella
qm̃ sicut sidus radiũ parit: ꝗ filium pari
forma, neq̃ sidus radio neq̃ mr̃ filio fit cor
rupta. vt canit in q̃dã seq̃ntia vel psa. Pro
inde Bern̄, super missus ẽ d. Loq̃mur inq̃t
pauca de hoc q̃ maria interptat marꝭ stella
⁊ mr̃i ꝗgini valde cõgruẽter adaptat. Ipsa
nãq̃ aptissime sideri cõpat, qꝛ sicut sine sui
corruptõe sidus emittit radiũ: sic sine sui le
sione ꝗgo ꝑturiuit filiũ, nec sideri radiꝰ mi
nuit suã claritatẽ: nec ꝗgini filiꝰ suã integri
tatẽ. Ipa nãq̃ est stella nobilissima ex iacob
orta cuiꝰ radiꝰ vniuersum orbẽ illũ inat: cuiꝰ
splẽdor etiã pfulget in supnis: et iferos pene
trat. Ipa inquã pclara ⁊ eximia stella sup ꝶ
mare magnum sublimata: necessario micat
meritis: illustrat exẽplis. O q̃ te intelligꝭ in
huiꝰ seculi ꝓfluuio magis inter ꝓcellas ⁊ tẽ
pestates fluctuare q̃ ꝑ terram ambulare: ne
auertas oculos a fulgore huiꝰ sideris si nõ
vis obrui ꝓcellis, si insurgant vẽti tentatio
nũ: si incurras scopulos tribulationũ: respi
ce stellã: inuoca mariã. Si iracũdia: si aua
ricia: aut carnis illecebra nauiculã cõcusse
rit mẽtis: respice ad mariã. Si criminũ im
manitate turbatꝰ: iudicij terrore ꝑterritus:
baratro incipias absorberi vel turbari tristi
cia ⁊ desperatõis abisso. in ꝑicul: in angustijs
in rebꝫ dubijs: mariã cogita: mariã inuoca.
nõ recedat ab ore: nõ a corde: ⁊ vt impetres
eius orationis auxilium nõ differas cõuer
sationis exemplũ. Ipsam sequens nõ deui
as, ipsam cogitans nõ erras, ipsa tenẽte nõ
corruis, ipsa protegente nõ metuis, ipsa du
ce non fatigaris, ipsa propicia peruenies.
Et sic in temetipso experirꝭ q̃ merito dictuꝫ
est nomen virginis Maria. Hec Bernar
dus.

¶ Articulus secundus q̃ nomẽ btẽ Ma
rie cõstare debuit et ꝯstat ex q̃nq̃ lr̃is: qua
rum vnaquecq̃ significat virtutẽ specialẽ in
Maria ac bn̄ficia collata mũdo.

Secunduꝫ miste

riũ declarãdũ de noĩe ꝗgis Ma
rie ꝯ litteratorie designatõis vel
cõpositõis. Circa qõ ꝑmo q̃ro Utꝫ de
cuerit q̃ nomẽ matrꝭ dei tm̃ q̃nq̃ lr̃is cõsti
tuat. Cũ em̃ lr̃e eiꝰ noĩs designẽt certas ꝗtu
tes sicut ⁊ lr̃e noĩs Jesu. Si ꝗ ex pluribꝫ lit
teris fuisset ꝯstituta plures ꝗtutes designas
set: ⁊ sic dei matrẽ cõmẽdabiliorẽ red didissꝭ.
¶ Ad quod dico q̃ summe decuit ⁊ cõgru
it nomẽ matris dei tm̃ q̃nq̃ litterꝭ constitui
pluribus rationibus.

¶ Primo quia hoc correspondet
misterio diuine ꝯceptõis.
Secũdo quia correspõdet miste
rio eucharistie ⁊ eiꝰ ꝯsecratõis.
Tercio quia correspõdet mi
sterio nostre redemptõis.
Quarto quia correspõdet miste
rio diuine miserationis.
Quinto quia correspõdet mi
sterio diuine nomiationis.

Primo qꝛ iste nũerꝰ q̃nariꝰ ꝯgrue correspõ
det misterio diuĩe ꝯceptõis. qm̃ dei mr̃ qui
nario nũero dictionũ deũ cõcepit: cum ait.
Fiat mihi ꝯm ꝗbũ tuũ Lu. j. Secõ quia
corrñdet misterio eucharistie ⁊ eiꝰ ꝯsecratõ
nis. Sic em̃ xp̃s dãs in cibũ sub spẽ panis
carnez: voluit vti forma quinq̃ ꝗborum di.
Hoc est em̃ corpꝰ meũ. Tertio qꝛ ꝯgruit
misterio nr̃e redẽptõis: qm̃ xp̃s ꝑ nr̃a redẽ
ptiõe q̃nq̃ vulnera pcipua voluit suscipe q̃
etiã post resurrectionẽ eternaliꝫ voluit in sa
cro eiꝰ corpe remanere, ꝓterea Bern̄. vt al
legat i libello q̃ ꝯ speculũ ꝗgis dicẽ sic. Si
cut inq̃t xp̃s q̃nq̃ vulneribꝫ suis ꝯtulit ple
ne remedia mũdo: sic Maria suo sctissimo
noĩe qõ q̃nq̃ lr̃is ꝯstat ꝯfert q̃tidie veniam
pctõribꝫ in ꝶ mũdo. Hec ibi. ¶ Quarto q̃a
corrñdet misterio diuĩe miseratõnis. Nã ꝑ
q̃nq̃ ꝗba pctõr veniã a deo ⁊ miscõiam ꝓ
meruisse legit Lu. xviij. vbi publicanus ait
Deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Quin
to quia corrñdet misterio diuĩe nominatio
nis, quia deus noster in carnem veniẽs vo
lensq̃ nominari elegit nomẽ quinq̃ lr̃aꝫ scꝫ
Jesus. h nãq̃ q̃ qnq̃ interponit non est lr̃a
ꝯm grammaticos sed aspiratio tm̃ vocis.
Unde qꝛ dei mater Maria ipsa est q̃ deuꝫ
concepit. Ipsa est de qua caro nobis in ci

bum data ꝓdijt, ipsa nostre redēptōis mini
stra, ipsa diuīe miscōdie mr̄, ⁊ certe ipsa ōi fi-
lio ꝓformis ⁊ sūme simillima, idcirco nomē
q̄nq̄ lr̄ar̄ sortiri debuit. Nec vacat a miste
rio q̄ nomē matris dei deficit a noīe filij ōi
vicz Jhesus in eo q̄ ī noīe ihesu nota aspi
rationis scz h inserit, q̄a ꝑ hoc significat q̄
dei mater nō eq̄pat xp̄o: sed deficit ab ipso
in gr̄a vnionis ꝓsonalis. Itē circa hoc mi
sterīū secūdo notādū est q̄ hoc nomē Ma-
ria q̄nq̄ certis lr̄is cōpositū est ad significā
dū vt dicit egregi⁹ doctor Leonard⁹ de vti
no sermone suo de natiuitate ꝟgīs: q̄ h̄ no-
mē sacratissimū cōtinet virtutes q̄nq̄ lapi-
dū p̄ciosor̄ ⁊ ꝓfectiōes f̄m q̄ ab eisdē lapi-
dibus p̄mis lr̄is acceptis ⁊ ꝓiūctis nomen
maria resultat. Per m. denotat margari-
ta q̄ est lapis pulcerrim⁹ ⁊ ꝓfortat cor in pi-
culis, sic nomē ꝟgīs Marie refugiū est no-
bis in oībus piculis, ꝓpter qō canit eccl̄ia.
Sub tuū p̄sidiū cōfugim⁹ sctā dei genitrix
nr̄as dep̄catōes ne despicias ī necessitatib
sed a piculis cūctis libera nos sp ꝟgo glori
osa ⁊ bn̄dicta. Per a. denotat adamas q̄
habet ꝟtutē reconciliatiuā inter discordes,
sic btē ꝟginis nomē inter deū et hoīes. vt ō
ipsa virgīe merito dici possit illō Ecc̄i. xliij
In tpe ira cū die facta est reconciliatio, solet
nāq̄ furor viri mitigari ꝑ mulierē. sic furor
dei ꝑ virginē bn̄dictā mitigat ne ferlat ho-
mines. Per r. denotat rubinus q̄ est valō
splēdidus, sic nomē marie habet ꝟtutē illūi
natiuā. ipsa est em̄ ꝟgo cut⁹ vita inclita cun
ctas illustrat eccl̄ias, vt canit. Per i. deno
tat iaspis q̄ reddit hoīem ferentē tutū sine ti
more, sic btā ꝟgo facit nos securos a demo
nib, ipsa em̄ est terribilis demonibus vt ca
stroꝝ acies ordīata. Cant. vj. Per a. deno
tat alector⁹ q̄ facit hoīem fortunatū ad ha
bēdos honores. f̄m q̄ has p̄missar̄ lapidū
virtutes attestat Dyascorides autor lapida
rius, sic nomē marie p̄stat homī celicos ho
nores. qz ipa virgo vt scribit Ecc̄i. xxiiij. ob
uiabit illi q̄si mater honorificata. Ūn̄ patz
q̄ p̄ciosissimū est hoc nomē Maria ⁊ ꝟtuo
sum vtpote acceptū ⁊ cōpositū ex literis lapi
dū p̄ciosor̄ ⁊c. Tertio deniq̄ hic est notā
dū q̄ lr̄e q̄nq̄ ipsius noīs marie designant
quinq̄ ꝑmaxima beneficia q̄ ꝓfert mundo.
Primo q̄dem M designat q̄ est mr̄ mi-
sericordie ⁊ mediatrix mundi. Bern. Felix
mediatrix Maria que salutis antidotū vi-
ris ⁊ mulieribꝫ ꝓpinauit. Et iterꝫ. Quō inq̄t
sol sup bonos et malos orit: sic Maria oī-
bus se clemētissima exhibet. Itē q̄s est inq̄t
locus miserie quē nō excludat mr̄ miscōdie.
Hec Bern̄. in opusculis de beata virgine.
¶ Secūdo A designat q̄ est aduocata scz
generis hūani, ⁊ idcirco ipa ꝑ oīb interpel
lat apud deū. Idcirco canit ecclesia Ea er
go aduocata nostra illos tuos misericordes
oculos ad nos cōuerte ⁊c. Hiero. ⁊ allegat
in li. originalīū Aduocatam inq̄t vis habe
re ad matrem decurre: exaudiet matrez filī
us: exaudiet pater filium. Hec ibi. ¶ Tertio
R designat q̄ est repatrix ruine, s. tam ange
lice q̄ hūane. vn̄ Bern̄. in sermone qui inci
pit Tēpus loq̄ndi: dicit sic Hec est virgo q̄
totius mūdi repationē obtinuit: salutē oīm
impetrauit. Et infra. Per te nāq̄. s. o ꝟgo fe
licissima celuz repletū est ⁊ infernus euacu-
atus est: ꝑ te restaurate ruine hierl'm: ⁊ expe
ctantibus miseris vita perdita reddita est.
Hec ille. ¶ Quarto J designat q̄ est illumi
natrix totius ecclesie ⁊ mundi. Nā Maria
interp̄tatur illūinatrix. quia sicut sol oīa il-
luminat astra: sic Maria illumīat oēs san-
ctos ⁊ angelos ⁊ totam ecclesiaz lumīe gra
tie ⁊ glorie, ꝓpterea Ecc̄i. xxiiij. ait. Ego feci
vt in celis oriret lumē indeficiēs. Et eiusdez
ca. xxvj. Sicut sol oriens mundo in altissi-
mis dei: sic mulier⁹ bone species in ornamē
tū domus sue ⁊ ecclesie sancte. Quinto A
designat q̄ est auxiliatrix miserie in omni ne
cessitate. Ūn̄ Origenes in sermone. Scio
inquit q̄ si beata ꝟgo pie pulsata fuerit ne-
cessitati nunq̄ deerit: misericors em̄ ē ⁊ ple-
na gratia. ⁊ ideo se cōtinere nō poterit quin
misereat inuocanti scz nomen eius. Et hoc
ipsum ꝓpter simpliciores certo miraclo hic
inserto confirmare ⁊ psuadere libeat, quod
quidem a summo q̄dam viro scriptum ac-
cepi Miraculum. Erat in terra suamō
ciuis q̄dam honest⁹ satis diues q̄ morti ꝓ-
ximus vnicū quē habebat filiuz aduocauit
ꝑ hec verba testamētū eidem faciēs ait Fili
mi post mortē meā tibi tria recōmēdo. s. he-
reditatē tanq̄ vero heredi. Itē aīam meam
tanq̄ vero meo ꝓcuratori. Et deniq̄ q̄ddā
factū quod dudū ante debuissem implesse:
votum vicz pegrinatiōis vltra mare: quod
tamen fili mi ꝓpter tuum amorē vt te magis

possem ditare vsq̃ modo progaui. qd̃ beu aĩe mee noui fore in detrimentũ, vñ te rogo vt istud meũ votũ adipleas p me. Quo mãdato ab illo suscepto: subdidit pat̃. Fili mi: tria te docebo sp in corde tuo figẽda: que si imitatus fueris btũs er̃. Primus est vt oĩ die missam studeas audire ⁊ creatorẽ tuum ac redẽptorẽ in sacramẽto diligenter intueri qm̃ teste sctõ Augustio, intuitus saluatoris salus est pctõris. Secũdũ est: semp recogita de tuo fine ⁊ time mortẽ eternã incurrere. Tertius est q̃ nomẽ virgĩs marie semp tenens in corde stude eĩ⁹ auxiliũ inuocare, q̃ niã dicẽte sctõ Ambrosio. Qui iuocat mariã consequet̃ grãm. Itaq̃ mortuo pr̃e filius ꝯsilio amicorũ vxorat⁹ est. Tandẽ ad pegrinãdum pfect⁹ est p voto patris implendo. Ueniẽsq̃ in ciuitatẽ Akaron vna cum alijs cõgregat̃ pegrinis ⁊ cruciferis grandi exercitu paganos inuaserũt, in q̃ cõflictu captus est vir iste: nõ tñ occisus, q̃a de pcepto patris missam illo die audierat: cui⁹ sacrificij merito interueniẽte ab occisiõe inter multos interẽptos ipse solus pseruatus est. In captiuitate igit̃ posit⁹ sex annis angebatur laboribꝫ fame ⁊ verberibꝫ, vñ q̃tidie flẽs rogabat deũ ⁊ ꝑginẽ btãm p liberatiõe sui: tandẽ anno septimo desperat⁹ cepit iuocare diabolũ p auxilio. Affuit ille ĩ specie humana dicẽs. Si te spõdes mihi ⁊ negabis xpm ⁊ eĩ⁹ matrẽ ⁊ oĩa sacramẽta ecclie: educã te de hac captiuitate in domũ tuã. q̃ oĩa fecit, nomẽ tñ Marie ⁊ eius auxiliũ in corde nõ negauit: memor pcepti patris: sed ad instãtiã demonis oreten⁹ tñ negauit. Tũc diabolus leuauit eũ a terra tã alte q̃ ipsi iuueni videbat̃ celũ ꝑtice tãgere. Cepit q̃z diabolus clamare horribilr: ad cui⁹ clamorẽ cõuenit demonũ multitudo clamãtiũ ⁊ dicentium. Jugula hoĩem istũ ⁊ mitte cadere in terrã: q̃a nõ videt̃ fidelr oĩa negasse q̃ debuit. Iste autẽ dicebat: tñ inq̃t oĩa q̃ iussisti feci: vide serua mihi inuiolabilr o demõ tuum pmissum q̃ pmisisti me eductur. At demon, ego vtiq̃ te plen⁹ examiabo. Tũc duxit eũ supra mare. allocutusq̃ eum dixit: negas ne baptismũ ⁊ nomẽ dei tui. Ille respõdit: nego. At demon: tene inq̃t te fortiter, q̃a volo te baptisare in noĩe diaboli, ⁊ mox subito iuuenẽ in pfundũ maris ĩmersit, ⁊ iterũ leuauit di. Negas ne xpm crucifixũ. at ille: nego. Et iterũ ĩmersit, ⁊ tercio ait: Negas ne nomẽ mr̃is dei ⁊ oĩs sctõs ⁊c. Perterrit⁹ negauit oĩa. Ecce aũt vidit mltitudinẽ demonũ cum magno strepitu ducẽtiũ aĩas ad infernũ que horrẽda lamẽtatõe vociferabant di. Ue nob̃ miser̃ q̃ peccauim⁹, ve q̃ diabolo eternalr cruciãdi traditi sum⁹. Uñ tã ex ĩmersione maris q̃ ex ista visione ⁊ auditu horribilis lamẽtatiõis: iuuenis ille adeo tremefact⁹ est q̃ tot⁹ in canicie mutatus est. et sic diabolus duxit eũ ⁊ posuit circa suum molẽdinũ, dixitq̃z Amice eko ꝯstans ⁊ nunq̃z violes pactũ firmatũ iter me et te ⁊ ero te cũ in omnibꝫ necessitatibꝫ tuis, ⁊ sic recessit. Tũc su⁹ molẽdinator videns eũ interrogat Quis es inq̃t ⁊ vnde venis? at ille. Ego suꝫ dñs hui⁹ molẽdini. Ille ⁊ sine dilatõne venit ad dñam: nũciãs adesse dñm vl̃ maritũ Illa leta efficit̃ ⁊ veloci cursu cum amic̃ et seruis occurrit eidẽ. quẽ videns esse canissimũ tanq̃z summe senẽ expauit et se delusam credẽs ait, vere nunq̃z habui virũ senẽ ⁊ tazcanũ: sed iuuenẽ. Ille aũt mlt̃ indicq̃s affirmat se esse ei⁹ maritũ. Unde cõcurrũt mlti: et nullus vel nulla eũ agnoscit, et sic cũ indignatõe ⁊ increpatõe repellit̃, nullus ei voluit vel cibũ pbere, cepit ergo mẽdicare ⁊ maxima cum tristicia ac miseria vitam actitare Quid plura: vidẽs se oĩ solacio destitutũ; recordat⁹ de pcepto patris sui q̃, s, in oĩ necessitate nomẽ Marie ⁊ eĩ⁹ auxilium iuocaret Intrauit ecclĩam ⁊ coramã virgĩs imagine tenente in vlnis puulũ Jesum, pcidit in terrã flens amarissime. Et ecce imago pueri auertit faciẽ ab eo, ꝓpter qd̃ miser pctõr cepit flebili rugitu matri miscõie Marie supplicare dicẽs. O spes pctõrũ, O refugium miserorũ: memẽto q̃ tu es mr̃ miscõie, ora igit̃ filiũ tuum p me: nõ suꝫ q̃dẽ dign⁹, sed ꝓpter filij tui bonitatẽ ⁊ amorẽ oculos miscõie tue ꝯuerte ad me et tuo filio me recõciliã. Tũc pia mr̃ dei miscõia mota: ecce mirũ in modũ deposuit filiũ de vlnis sup altare ⁊ descẽdẽs pcidit coramã eo adorãs ⁊ di. Fili mi dilectissime Jesu salus ⁊ vita aĩarũ, nosti: q̃ nõ est pbas mihi relinq̃re quẽcũq̃z pctõrũ q̃ spem ponit in me. Fili mi vnice dilectissime memorare q̃ ⁊ quãta tecum passa sum p peccatoribꝫ: ⁊ in oĩ tua passione gladius doloris cor meũ ꝑtransijt. Nõne fili mi amãtissime pro peccatoribus incarnatus es: passus: crucifix⁹:

et mortuus es: p eis a me cõceptus lactat⁹ baiulat⁹ es. ipsis me aduocatã ⁊ matrẽ misericordie ꝓstituisti. Nõne tu dixisti p ꝓphetã. Quacũq; hora ĩgemuerit hõ de pctis suis ei erit. Nũc igit dona mihi hũc pctõrẗ. Ecce ergo flex⁹ pius Jesus eum in grãm recepit: ⁊ ad pces matris sue eus misericorditer est amplexat⁹ ⁊ tãtã grãm ei infudit vt viribus reformat⁹ sicut ꝑus ita iuuenis canicie pmutata fores. Quod q̃dẽ p̃sentiẗ diabolus venit ad ecclesiã clamãs ⁊ dicẗ. O infidelis quõ me decepisti: vbi est pacti tui pmissio ⁊c. Cui btã ego minas ĩponẗ impauit vt suo famulo nunq̃ nocere posset sz cito discederet, statimq̃ virgo ad altare redijt et filiũ in vlnas resumpsit. Diabolus aũt tãtũ strepitũ ⁊ vlulatũ fecit q̃ tota ciuitas pturbata ad ipsam ecclesiã ꝓfluere cepit. vbi neminẗ preter illũ iuuenẗ videẗ mirari sũt. At ille vocate inq̃t sacerdotes, q̃ veniẗ oia est peccata ꝓfessus: ⁊ ei⁹ cõsilio oẗ negociuz istud pmulgauit ꝓplo. q̃ oẗ laudes virgis bñdicte exclamarũt. Tunc vxor ei⁹ ⁊ amici gaudiũ magnũ fecerũt. Tandẗ mutuo consensu vir iste ⁊ vxor oia pauprib⁹ distribuentes: a cõnubio separati religionẗ intrauerunt. ⁊ q̃ad vixit vterq̃ beate virgini deuotissime famulãtes vitã eternã pmeruerũt. Ecce igitur claret q̃ bonũ sit ⁊ efficax nomen marie eiusq̃ auxiliuz homi ĩuocare ⁊ ei deseruire q̃a nõ poterit talis hõ pire: deo ipm et beate virgis merito ꝑtegẗ.

¶ Articulus terci⁹ q̃ est valde vtile ĩuocare nomẗ Marie ⁊ assignant. xij. vtilitates.

Terciũ misteriũ

ꝓ vtilissime ĩuocatõis. Vbi notandũ q̃ p̃cipue duodecim vtilitates possum⁹ colligere ad numer. xij. stellarũ in corona virginis quas ꝓsequi pñt homines in ĩuocatõe nois marie, vt patet ex dictis sacroꝝ doctoꝝ ac fulcimẗo sacre scripture. ¶ Prima vtilitas est lapsoꝝ subleuatio, vñ Dañ. xj. Cunq̃ corruerint subleuabunt auxilio puulo, i. btẗ virgis q̃ dicit parnula p humilitatẗ. Et hoc cõsonat rõni, q̃a ipsa est mr̃ misericordie, ergo mouetur pio corde vt subleuet lapsos ⁊ pfundatos in peccatis. Propterea Ansel. li. orationũ. O felix Maria tu peccatorẗ toti mũdo, l. hoib⁹ ⁊ deo de spectũ materno amplecter⁹ affectu: nec ipm deseris donec gratie filij tui reformabis. O igit peccator q̃ iaces in luto ⁊ fece peccatoꝝ inuoca mariã vt molliat cor tuũ ad penitentiã. Itẗ hoc ꝓcordat figure Numeri. ij. vbi habet q̃ Moyses pcussit virga bis silicẗ et egresse sunt aq̃ largissime, virga est btã virgo Esaie. xj. Egredietur virga de radice iesse. Silex est cor durũ in peccatis: vnde egredi unt aque largissime lachrimaꝝ ad binam pcussionem. qz facit declinare a malo ⁊ facere bonum. Secũda vtilitas peccatoꝝ liberatio. Sicut enim legim⁹ in scriptura: filij israel liberati sunt ab egiptiaca seruitute p virgã, sic electi postẗq̃ a peccat⁹ subleuati liberari voluerint ꝓ diabolica seruitute liberant p mariã. que figurat p virgã. Idcirco Bern. in sermone dicit. Si pctã tua pmũitte vt liquefias sicut cera a facie ignis: vade ad matrẗ miscõie ⁊ ostende sibi tua vlcera: et ipsa p te filio suo ostendet pectus et vbera: ⁊ filius patri latus ⁊ vulnera: pater non negabit filio postulãti: neq̃ fili⁹ negabit matri interpellãti, neq̃ mater negabit peccatori plorãti. Hec ille. Hinc. j. Regũ. xxv. dixit Abigail ad Dauid. Ecce famula tua sit in ancillã: vt lauet pedes seruoꝝ tuoꝝ. Abigail figurat mariam que se obtulit deo in ancillam: vt lauet pedes. i. affectus seruoꝝ ꝓ p sui inuocationẗ. Tercia vtilitas gratie infusio, quia ipsa est mater gratie vt canit ecclesia. Idcirco Bernard⁹. Queram⁹ inquit fratres gratiã per Mariã: qui sic querit inuenit et pulsanti aperietur. Ambrosius. Qui inuocat mariã consequitur gratiam. Hinc ipsa dicit Eccl. xxiiij. In me omnis gratia vie ⁊ veritatis. Et infra. Transite ad me ⁊ a generatõnibus meis adimplemini. Sicut nãq̃ teste apostolo: nemo potest dicere dominus Jesus nisi ĩ spiritusancto: ita nemo potest dicere sancta Maria domina mea nisi in gratia spiritussancti. quod intelligendum est ꝓm Alexandrũ de bal. de dictione cordis oris ⁊ operis. Quarta vtilitas cordis dulcoratio. Sicut enim Moyses virga dulcorauit aquas Exodi. xv. sic memoria Marie et eius nominis ĩuocatio dulces producit e corde lachrimas. Hinc Lãticorum ꝓmo. Meliora sunt vbera tua vino, scilicet letificando cor, fragrantia vnguentis optimis, scilicet deuotionis interne. Vñ Bernardus in sermone quodã. O

felix maria tu nec noiari potes q̃n statiz ex-
audias: nec cogitari q̃n tecum sit affect⁹ di-
ligentiũ te. De hoc refert discipulus exem
plũ in suo ꝓmptuario exẽplo. lxxij. dicẽs: ꝙ
iuxta ecclesiã scti Seuerini in Colonia in-
clusus q̃dã habitabat. hũc cũ matrone ciui
tatis visitarẽt: vna deuota dixit eidẽ ꝙ no-
mẽ dñe nr̃e dicere nõ posset sine mira qua-
dã dulcedine. Causa tãte gr̃e req̃sita ait: sin
gulis diebꝫ in honore ei⁹. l. aue maria dice-
re cõsueui. vñ tantã dulcedinẽ merui ꝙ oĩs
oris mei saliua tp̃e orõnis in mel videat̃ cõ
uersa. Qd̃ ille inclusus audiẽs cepit ei⁹ exẽ-
plo ꝑ hebdomadã cõplere aue maria ⁊ tan
tã hausit dulcedinẽ in noĩe maria ꝙ sup̃ oẽ
mel transcenderet. Unde patet ꝙ sicut teste
Bern̄. hoc nomẽ Jesus ita hoc nomẽ ma-
ria mel est in ore: melos in aure: iubilus in
corde. Quinta vtilitas demonũ effuga-
tio. q̃a vt dicit Bern̄. ⁊ allegat̃ in specl'o btẽ
virginis. Ubicũq̃ inq̃t nomẽ marie noĩat̃
ibi demonũ nocum̃tũ effugat̃: reis venia et
egris medela atq̃ ꝑegrinãtibꝫ adiutoriũ da
tur. Hec ille. Idcirco ipsa describit̃ Cañ. vj
Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Re
fert de hoc exemplũ idem discipulus vbi s̃.
exẽplo. lxxvij. ꝙ cuidã puelle diabolus sepi
us in mltiplici forma apparẽs fere in amen-
tiã eã duxerat. ⁊ ipsa ꝓposuerat ingredi mo-
nasteriũ. a q̃ volẽs auertere eã diabolus: ap
paruit ei nocte suadẽs mũdi delitias ⁊ p̃di-
cens ei oĩa incõmoda religiõis. Rñdit illa:
Quid mihi erit si in delitijs q̃s ꝓmittꝫ mor
tua fuero. Ad quod ꝟbũ demõ tacuit ⁊ eaꝫ
rapuit ⁊ conabat̃ p̃cipitare d̃ fenestra. Que
cũ diceret Aue maria: dimisit eã diabol⁹ di.
Si hac hora illã mulierẽ nõ nomĩasses oc
cidissem te. ⁊ in religione tibi aduersabor. q̃
dicto disparuit. Vñ Bern. sermone In le-
ctiõe dicit. Horrẽt p̃ncipes tenebraꝝ Ma
rie deuotã inuocatõem. q̃ in circũitu ei⁹ aci
es valida ĩnũerabiliũ spirituũ btõꝝ sibi de
uotos defendẽtiũ. Hec ille. Sexta vtili-
tas tentationũ refrenatio. q̃ in oĩ tentatiõe
ad inuocatõem marie deus fidelis faciet ꝓ
uentũ auxilij: siue ipsa tẽtatio sit a carne si-
ue a mundo: siue a diabolo. Unde ipsa ait
Ecc̃i. xxiiij. Quasi platan⁹ exaltata suꝫ iuxta
aquas. i. iuxta ꝓpl'os baptisatos. q̃ vt scribi
tur Apoc̃. xvij. Aque multe populus mlt⁹.
Per hoc aũt ꝙ dicit: q̃si platan⁹. innuit ꝓte
ctionẽ quã facit in tẽtatione. quia platanus
habet folia ad modũ scuti. ⁊ idcirco defen-
sationẽ significat. Itẽ ibidẽ. q̃si cedrus exal
tata suꝫ in libano. et iteꝝ. q̃si mirra electa de
di suauitateꝫ odoris. Cedr⁹ nãq̃ odore suo
fugat serpẽtes. ⁊ mirra occidit ꝟmes in car
ne. ⁊ ideo significat motuũ ⁊ tẽtationũ refre
nationẽ. Hoc figuratũ est. j. Regũ. xvij. qñ
Dauid cum virga vel baculo ⁊ funda ⁊ q̃n
q̃ lapidibꝫ accessit ꝯtra Goliã ⁊ euꝫ occidit
p̃ualẽs ei. Virga em̃ est Maria. et lapides
q̃nq̃ vulnera xp̃i. Ad idẽ ꝑtinet ꝙ Bana-
nias virga sup̃auit egiptiũ ⁊ triũphãs occi
dit euꝫ. ij. Regũ. xxiiij. Septima vtilitas
in ꝑicul' ꝓtectio vel defensatio. Vñ Bern̄.
In ꝑiculis inuoca mariã. vt patuit in auto
ritate posita in fine p̃mi articuli. Et h̃ ꝯfir-
mat̃ ꝑ multa miracula. e q̃bꝫ vnũ cã breui-
tatis adducã quod refert discipulus vbi s̃.
exẽplo. xxxix. Cum em̃ q̃dã nauigãtes per
mare hierosolimã: aq̃ irrũpe cepisset nauez:
ep̃s assistens inter eos et q̃dam nobiles ci-
tissime in cimbã que intus ferebat̃ in mare
depositã cõscẽderũt. vnus cũ descẽdere vel
let: ĩ mare cecidit ⁊ mersus est subito nec cõ
paruit. his ꝟo q̃ relicti sunt in naui claman
tibus in celũ aq̃s subintrãtibꝫ naui absor-
pti sunt a mari. Ep̃s ꝟo flens cõmendabat
dño eoꝝ aĩas. ⁊ ecce vidit e mari q̃si colum
bas speciosas subito euolare ⁊ in celum cõ
scendere quas agnonit esse aĩas socioꝝ sub
mersoꝝ. ⁊ tũc magis cepit flere ꝙ ipse cũ so
cijs nõ est suffocat⁹ vt in celũ potuisset euo
lare. Tandẽ cũ in cimba applicuissent terre
Ecce sociũ q̃ inter duas naues ceciderat in
mare viderũt viuũ ⁊ incolumẽ exire de ma
ri. vñ stupẽtes interrogant q̃d illi acciderit.
Rñdit ille. Beate inq̃t genitricis nomẽ euꝫ
in aquã caderẽ exclamaui. sicq̃ eius memo
riã ⁊ nomen habẽdo ad ima pelagi deueni.
at ipsa mater miscd̃ie q̃ ĩmemor suorũ eẽ nõ
potest astitit mihi sub vndis ⁊ pallio ꝯtexit
⁊ vsq̃ ad litus ꝑduxit sub aquis. Hec dicẽ-
te laudes deo ⁊ beate virgini d̃tulerũt. Vñ
canit ecclesia. A ꝑiculis cunctis libera nos
sp̃ ꝟgo bñdicta: in cõpletorio ad canticũ.
Octaua. infirmitatis ⁊ pestis repulsio. vñ
Bern. vt allegat̃ in speculo virginis dicit.
Non est pestis tã mala que mox non disce
dat ad nomẽ Marie. Ibidẽ dicit idẽ. Ubi
nomen marie noĩat̃ demonuꝫ nocumẽtum

effugat: ⁊ egris medela dat. Ut legit in vita sancti Gregorij q̃ cũ maxima pestis romã deuastaret: imaginẽ virgis quã Lucas euãgelista depinxit aũ pcessionẽ ferebant. et sic aer a peste mũdari videbat. Noui puerũ q̃ in peste cũ se sentiebat infectũ nouem vicibus cũ aue maria apostematis locũ ꝓsignauit. ⁊ sic sepi⁹ liberat⁹ est: nec vnq̃ ei pestis p̃ualuit. Nona vtilitas, orationũ in q̃cũq̃ necessitate exauditio. Nã moyses virgã manu tenebat cũ in mõte orabat. ⁊ sic victoriã postulãs ꝓtra Amalech impetrauit Exodi xvij. Virga est Maria p quã orõnes nostre exaudiunt. Et idõ vt dicit Alb. sup missus est. Ecclia hoc nomẽ Maria interposuit in salutatõe angelica. vt vicz oratio magis sortiat effectum exauditiõis: vñ Bernã. Sileat misericordiam tuã virgo bñdicta q̃cũq̃ te in necessitatib⁹ suis inuocataz memit sibi defuisse. Decima vtilitas: in morte assecuratio. qz vt canit ecclesia: ipsa est regina misericordie vita ⁊ spes nostra. Ipsa aduocata nostra q̃ post hoc exiliũ filiũ nobis ostendit. Idcirco Bernã. O hõ securũ habes accessum ad deũ vbi mr̃ stat aũ filiũ ⁊c. Refert discipulus vbi s. exẽplo. lxxvj. q̃ miles q̃dã intrauerat ordinẽ cistertienẽ. ⁊ cũ grauiter fuisset infirmat⁹ cepit desperare ꝑ multitudinẽ pctõr in seculo cõmissor. pauẽs g̃ ⁊ merẽs efficit. ⁊ statim btã ꝗgo ei apparens cõsolata est eũ. Qui mutat⁹ ad leticiã maximã: interrogat⁹ est ab abbate vñ sibi tã subita mutatio. At ille q̃a inq̃t ecce astat btã virgo cõsolãs me. Interrogatus q̃d boni fecerit quo id meruerit. rñdit: nunq̃ inquit obmissi qñ audiui nomẽ Marie q̃n flecterẽ genua mea ob et⁹ reuerẽtiã. vñ aiam ꝗgini cõmẽdauit ⁊ illa eã suscepit ⁊ in celum pduxit Hinc canit ecclesia. Maria mr̃ gr̃e mr̃ mie tu nos ab hoste ptege: in hora mortis suscipe. Undecima vtilitas: purgatorij ignis refrigeratio. Hieremie. xviij. Nunq̃d deperit a petra agri deficiet nix libani. i. refrigeriũ õ maria post mortẽ nostrã. q. d. nõ. Cũ em ĩ purgatorio summe egeãt anie miscõia Marie ideo eã maxie inuocãt. Uñ q̃daz valde cõscientiosus ⁊ vite laudabilis mihi retulit q̃ nouerit quendã fratrẽ ordinis minor. in regno Hũgarie: q̃ quadaz vice raptus in spũ in purgatoriũ: audiuit. ⁊ sic sibi visum est q̃ oẽs anie lugubri voce Mariã inuocarẽt et salue regina canerent. Idcirco Bernã. in sermone. Ex te inquit o btã virgo salus pẽdet vniuersor. filior. adã: ꝓsolatio miseror. ⁊ redemptio captiuor. Ad te respiciũt ⁊ q̃ in celo habitãt vt exultẽt: ⁊ q̃ ĩ purgatorio vt eripiant: ⁊ q̃ in mũdo sunt ⁊ q̃ sequunt vt glorificent Hec ille. Duodecima vtilitas est in celo p̃sentie delectatio. Oẽs em̃ sancti et p̃cipue eius deuotiores famuli q̃ sedule eaz in hac vita ĩuocauerũt: dicere habent summa cũ delectatõne ⁊ dulcedie hausta ex sua p̃sentia illud Judith. xv. Tu gloria hierusalem: tu leticia israel: tu honorificẽtia ꝓpli nr̃i O q̃z igit dignicosum. O q̃z excellẽs et sublime est hoc nomẽ gloriosissimũ maria. O q̃z vtile oib⁹ inuocãtib⁹ ipsum. qm̃ p hoc sctissimũ nomẽ lapsus subleuat: pctõr liberatur gr̃a infundit: cor dulcorat: demõ effugatur tẽtatio refrenat: picula euitant: pestes et ĩfirmitates repellunt: oratões exaudiunt. O felicissimũ nomẽ p qõ bõ in morte assecurat: in purgatorio refrigerat: ⁊ in celo ex p̃sentia tãte dñe iocundat. O aia fidelis vtinã sapere ⁊ intelligeres dulcedinẽ et fructuz hui⁹ nois ⁊ ip̃m sp in corde ⁊ ore haberes. Hoc te moneo: hoc exhortor: vt descriptũ habeas in domo vel ostio tuo q̃ freqnti⁹ viso recorderis. Felix certe illa domus vbi sp memoria tenet Marie. O christiane recognosce nomẽ tue matris virgis bñdicte: q̃ sola ẽ spes ⁊ refugiũ aĩe tue: vita spes ⁊ dulcis consolatio cordis tui. ip̃m inuoca: ip̃m flexis geniby acclama: ip̃m nomẽ exora. vt maria sit tibi maria. i. maris stella in hui⁹ secli pcella q̃ dirigaris ad celestia regna.

¶ Pars secunda libri sexti de glorioso nomine Marie quoniã ab ipsis ꝓbetis commendatur ⁊ dignifice cognominatur ac honorifice sublimatur.

Domus quã edificari volo talis esse debet: vt in cunctis regiõlib⁹ noĩet. j. Paral. xxij. Uerba sunt regis Dauid ad lr̃az de tẽplo dñi. Figuratiue aũt ea verba accipiunt vt sint veri Dauid. i. christi deiq̃ patris de virgine maria q̃ facta est tẽplũ et habitaculum filij dei: que vtiq̃ talis ⁊ tante excellentie esse debuit: vt in omnib⁹ terre regionib⁹ eius nomen celebre existeret. Ubi nota q̃ in verbis ipsis beata virgo tripliciter com-

mendat. ¶ Primo q̄dem a diuina inhabitatione: cū d̄r. domus. in quo dicto notat q̄ deus in ip̄a sicut in domo quieta habitauerit: nō solum p̄ gr̄am vt in alijs homib̄. sed etiā per corpalem p̄sentiā carnem ex ea assumēdo. Unde ipsa dicere potest illud Ecc̄i. xxiiij. Qui creauit me req̄euit in tabernaculo meo. Secūdo cōmēdat a summa dignificatōe cū d̄r: talis esse debet. i. tāte excellentie ⁊ dignitatis vicz summe q̄ maior creature cōicari nō potuit sub vnionis dignitate p̄sonalis in christo. ⁊ quā eius dignitatem oēs creature merito admirant: vtpote cum sit regina mūdi: dn̄a angelorū: dei mater. De eius dignitate Hieronim⁹ vt allegatur libro originaliū dicit. Quid dicemus d̄ te virgo serenissima pulcerrima inter om̄es mulieres. si solē te dixerimus splēdidior es. si rosam floridior es. si liliū cādidior es. si cinamomū. si balsamū. sz oēs species aromatis odore tuo p̄cellis. qr p̄uilegia. s. dignitatis tibi a deo ꝯcessa nō soluz hoīb̄ sed ⁊ angelis admirāda sunt. Hec ille. Tercio cōmēdat in verbis p̄missis a celeberrima nominatōe: cum d̄r. vt in cūctis regionib̄ nominet. Reuera nomē marie apud oēs noīatur celeberrima veneratōe. quia ex hoc beatam eam dicēt oēs generatōnes Luce. j. ca. Bern̄. in sermone. Btām te o bn̄dicta ꝟgo dicent merito oēs generatōes. quia oīb̄ generationib̄ vitā ⁊ gl̄iaz inuenisti. In te em̄ angeli leticiā: iusti gr̄am: pctōres veniā inueniūt in eternū. Hec ille. Unde impletū ē illud Esa. ix. s̄m aliā lr̄am scriptum. Erit nomen eius gl̄iosum. qd̄ pōt esse aliud thema p̄ hac parte. Acturi igit̄ de gloria noīs bn̄dicte ꝟgīs marie ad p̄sens tria misteria notabimus s̄m triplicē eius gl̄iositatem.

¶ Primū d̄r misteriū p̄phice cōmēdatōis.
Secūdū misteriū dignifice cognoīatōis
Terciū misteriū honorifice sublimatiōis.

¶ Articulus p̄mus qualiter sancti p̄phete gloriam nominis Marie p̄dixerūt ⁊ cōmendauerunt in similitudinib̄.

Primum misteriū de gl̄ioso nomīe virginis marie dicit p̄phetice commēdatōis. hoc est qualiter sancti p̄phete spūsancto inspirante gloriam nomīs Marie cōmendarunt. Quod q̄dem si volum⁹ agnoscere: p̄ducamus tm̄modo p̄phetas tres: alijs causa breuitatis p̄termissis. ⁊ dicant nobis de hoc veritatem.

¶ Primus est Moyses.
Secundus est Balaam.
Tercius est Salomon.

Primus p̄pheta Moyses. O sancte p̄pheta moyses: scimus q̄a tu facie ad faciem loq̄baris cum deo tanq̄z amicus familiar̄ cū amico: teste sacra scriptura. Tibi g̃ de⁹ reuelauit misteria de filio suo incarnādo et eius matre gl̄iosissima. Unde dixisti filijs israel Deutero. xviij. Prophetaz de gēte tua et de fratrib̄ tuis suscitabit tibi dn̄s ipsum sicut me audies. q̄cunq̄z nō audierit p̄phetā illū exterminabit̄ de populo dei. Dic igit̄ nunc nobis tu sancte moy. quid tibi videbat̄. q̄d deo inspirāte sentiebas de nomīe matr̄ d̄i. q̄z gratiosum ⁊ cōmēdabile bn̄dictū et laudabile foret. Audi diligēter o fidelis aīa q̄d moyses in cōmēdatōne huius noīs dixerit Gen̄. j. Dixit ꝟo deus: cōgregent̄ aque que sub celo sunt in locū vnuz ⁊ appareat arida factumq̄z est ita: ⁊ vocauit deus aridā terrā Cōgregationesq̄z aquaꝝ appellauit maria. Notate verba: signate misteria. Quid ē em̄ cōgregatio aquaꝝ nisi cōgregatio oīm gratiarū in vnū locum. i. in virginem matrem. Unde saluator p̄ aquā gratiā spūssancti intelligēdā docuit Joh̄is. iiij. Aqua quā ego dabo fiet in eo fons aque saliētis in vitam eternā. Sic igit̄ cōgregatōez gratiaꝝ in dei matre voluit appellare deus maria a mari. tm̄ in hoc est differētia q̄ maria media correpta appellat̄ cōgregatio aquaꝝ: ideo quia transitoria breui tp̄e est. iuxta illud Apoca. xxj. Mare abijt ⁊ iā nō est. Cōgregatio ꝟo gratiaꝝ appellat̄ maria media p̄ducta. quia ista est p̄petua in ꝟgīe bn̄dicta Lu. x. Maria optimā partem elegit que nō auferet̄ ab ea. Hec Alber. magnus sup̄ missus est. ca. clxvij. Unde patz quō Moyses nomē marie p̄figuratū cōmēdauerit ⁊c̄. Hinc maria interp̄tat̄ vno modo sic. i. amaꝝ mare. vt dicit Hiero. in expositiōe terminoꝝ biblie.

Ex si queras ⁊ dicas vnde hoc congruebat vt nomen mr̄is dei accip̄et̄ a mari amaro ⁊ p̄ maris nomē cōmendaret̄. Respondetur s̄m Jacobū de voragi. i suo Marionali li. j. q̄ p̄cipue septēplici rōne. Primo ratione plenitudinis. quia sicut in mari ma

gno est plenitudo et effluxus oim aquarum, ita in matre dei plenitudo ⁊ effluxus in alios omniū gratiarum. Unde Lu.j. Aue gratia plena. Hinc Eccli. xxiiij. In me oīs gratia vie ⁊ veritatis. Secundo ratōe amaritudinis, qr sicut in mari multa cōstat amaritudo: ita in dei matre sup filij passiōe, qr vt dicit Aug⁹. ⁊ etiā Bern. Nō potuit Maria videre filium crucifigi sine affectu materni doloris, etsi speraret resurrectum ⁊ mortē superatum, sed gladius doloris ptrāsijt cor eius. Hinc Tren. ij. Magna est velut mare cōtritio tua. Et ps. Oia excelsa tua ⁊ fluctus tui sup me trāsierūt. Tercio rōne multitudīs quia sicut nō pnt numerari gutte maris p multitudine nisi a deo solo q̄ oīa in pōdere ⁊ numero fecit, sic nec miscōie et gratie marie nisi a solo deo. Unde Eccli. j. Arenā maris ⁊ guttas pluuie q̄s dinūerauit? qr ille solus scz deus nūerare pt miscōias ⁊ gratias sue matris. Quarto rōne nauigij ⁊ eius aptitudinis, quia p matrē dei tanq̄ p mare dei filius venit in mūdū, ⁊ per eā veri israelite nauigāt ⁊ pueniūt ad portū felicitatis eterne. Hinc ps. In mari via tua: ⁊ semite tue ī aquis multis. Quinto rōne salsedinis, q̄a sicut aque maris salse sunt: sic gratie matris dei sale sapiētie ⁊ discretiōis plene. Esaie. xj. Requiescet sup eam spūs sapiētie ⁊ intellectus. Sexto rōne accēsionis sitis, q̄a aq̄ maris sitim accēdūt cū bibunt. sic nomē matris dei in cordib⁹ deuotorum accēdit desiderium ⁊ sitim eternorū. Eccli. xxiiij. Qui bibūt me adhuc sitiūt. Septimo rōne indeficientis habitudinis, qr cuz oīa flumīa exeāt a mari ⁊ reuertant: mare nō redūdat nec deficit a sua plenitudine: ita etiā incompheēsibilis miscōia matris dei, licet in omnes influat: nō tū deficit in seculū: nec maiori dignitate crescere potest Maria. Hāc īmēsitatē miscōie matris dei Bern. ppēdens in q̄dā sermone: dicit. Quis miscōie tue o bn̄dicta lōgitudinē: latitudinē: sublimitatē: ⁊ pfunditatē queat inuestigare. Nā lōgitudo eius vsq̄ ad nouissimū diem inuocātib⁹ eam subuenit vniuersis. Latitudo eius replet orbez terrarum: vt sua miscōia plena sit omis terra. Sublimitas eius ciuitati supne inuenit restaurationē, et pfundū eius sedētib⁹ in tenebris ⁊ vmbra mortis obtinuit redemptionem Hec Bern. et sic patet. Accedat secundus ꝓpheta Balaam: q̄ licet fuerit magus et ariolus a demonib⁹ querēs respōsa: vt dicit Nico. de lyra sup Nume. xxj. tamē eius ꝓphetie tanq̄ vere habent in autoritate canonica, qm̄ aliq̄ veritates virtute diuina sibi sunt reuelate: pcipue de incarnatiōe filij dei. Reuelatio q̄ppe veritatis q̄ fit a deo ⁊ angelis bonis nō solum fit per hoīes bonos ⁊ sanctos, sed etiam aliqn̄ p malos homines, vt patet de caypha q̄ a spūsancto, pphetauit dicēs. Expedit vt vnus moriatur homo pro ꝓplo Job. xj. O itaq̄ fidelis anima ꝓpende q̄d Balaam deo reuelāte ꝓphetauerit, ⁊ q̄liter nomē Marie cōmēdauerit Nūeri. xxiiij. dicēs. Orietur stella ex Jacob ⁊ cōsurget hō ex israel: ⁊ percutiet duces Moab. Hec nāq̄ ꝓphetia ꝓm omnes catholicos doctores de christo ⁊ eius matre accipit: vt testat Lyra. in qua p assimilationē stelle cōmēdat nomē benedicte virginis marie. vñ Bern. super missus est. Ipsa inq̄t scz virgo Maria est stella nobilissima de iacob orta: cuius radius vniuersum orbem illuminat, cuius splēdor etiā pfulget in supnis et inferos penetrat. Hec ille. Notat ergo in pdicta ꝓphetia q̄ nomē matris dei accipiendū foret a stella qd̄ ⁊ factum est. qr maria maris stella interptat ꝓm aliā interptationē, vt dicit Hiero. Hec est ergo stella orta ex iacob, id est Maria ex qua ꝓsurrexit homo. i. xps ex israel qui percussit duces Moab: p q̄s pncipes tenebrarū accipiunt. Unde multum cōmēdat nomē bn̄dicte virginis in ꝓpietate stelle. quia p hoc designat eius celica et sctissima cōuersatio ab oī peccato aliena: q̄ niā stella est celice nature ab omni pegrina impssione aliena ⁊ incorruptibilis: vt dicit Aresto. ꝓmo celi ⁊ mūdi. Designat etiam eius virginalis ꝓceptio vt pte. j. hui⁹ libri patuit arti. j. ca. fi. Sed circa hoc questio occurrit: cum plurime sint stelle in celo nobilissime Quare magis voluit de⁹ nomē sue matris accipi a stella maris q̄ ab aliqua alia. q̄a vt patuit maria q̄si maris stella dicit. Unde et canit ecclia Aue maris stella dei mater alma atq̄ sp virgo felix celi porta. Ad qd̄ respōdet breuiter ꝓ ideo: quia ꝓpietates stelle maris pre oīb⁹ alij⁹ stellis magis cōueniunt dei matri ⁊ diuine incarnatiōi. quod ostendit p eius septem pcipuas ꝓpietates ꝓm Jaco. vbi supra. necnō Fran. maro. in

quodã sermone de noĩe virgĩs ac alios doctores catholicos Prĩo nãq; q̃a stella maris inter alias cum minima videat̃ est ꝟtuosissima: sic mater dei minima est ꝑ humilitatem: summe tñ sctã ⁊ virtuosa, ꝓpter qd̃ ip̃a ait Lu. j. Respexit dñs hũilitatẽ ancille sue.

Secũdo q̃a stella maris respectu omnium aliaꝝ stellaꝝ sita est in sũmo poli: sic dei mater vt canit eccl'ia: exaltata est sup̃ om̃es choros angelorum scz ⁊ sctõꝝ ad celestia regna. Tercio qꝛ ⁊ hec stella habet iuxta se et ꝯtinet. vij. stellas, sic d̃i mater septiformis gratie plenitudinez. Esa. xj. Egredietꝫ virga de radice iesse: ⁊ req̃escet sup̃ eũ spũs dñi ⁊c̃ Item ꝑ hoc etiã significat̃ virginitas matris dei vt dicit Alber. sup̃ missus est. qꝛ nũer⁹ septenari⁹ est nũer⁹ ꝟgineus: teste macrobio. eo q̃ oẽs numeri infra de eadez vel generãt vel generant̃ p̃ter septenariũ. Quarto qꝛ hec stella habet virtutẽ attrahẽdi ferrum et adamantẽ, vt dicit Alkabici⁹, ⁊ patz ad exp̃ientiã in horalogijs factis de magnete. Sic virgo bñdicta duros attrahit pctõres ꝑ suam miscd̃iam: quia ipsa est mater gr̃e ⁊ misericordie Und̃ dicit aĩa Cañ. j. Trahe me post te in odorẽ curremus vnguẽtoꝝ tuoꝝ.

Quinto quia stella maris habet dirigere nautas in mari, sic dei mr̃ transmittere habet oẽs ĩ hoc mari magno ⁊ ducere ad portum salutis, vt dicit Bern. Sexto qꝛ ista stella est stabilis sine motus errore. Alie autem saltẽ motu diurno mouent̃ ad motum octaue spere, sic dei mater stabilis sine oĩs peccati etiã venialis errore. Cañ. iiij. Tota pulcra es ami. m. ⁊ ma. nõ est ĩ te. Septimo qꝛ ista stella est in ꝑte aq̃lonari sempiterne apparitiõis ⁊ p̃sidẽtie: ꝑ quã tanq̃ꝫ ꝑ axez mouet̃ totũ celum. vt vult autor spere materialis. Sic dei mater in sempiternuz fulget fulgore gl'ie ⁊ p̃sidet in ciuitate dei nostri sup̃na: que putat̃ esse in ꝑte aq̃lonari, iuxta illud p̃s. Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei nostri in mõte sancto ei⁹, fundatur exultatõe vniuerse terre mõs syon, latera aq̃lonis ciuitas regis magni. Et ꝑ eaz virginẽ tota celestis curia ⁊ totus mundus mouet̃ cũ ad nutum ei obediunt tanq̃ꝫ dñe Geñ. xlj. Ad tui oris imperiũ cunctus obediet ꝑplus. Et sic claret ꝓpositum. Accedat tercius sapiens vicz Salomon ⁊ dicat quid ipse spũsancto senserit de nomine virginis matris Marie: ⁊ qualiter cõmendauerit Audite de hoc eũ loquentẽ Cañ. j. ca. Oleũ inq̃t effusum nomẽ tuum: ideo adolescẽtule dilexerunt te nimis. Et notãter dicit effusuz. qꝛ antea fama noĩs matris dei erat occulta ⁊ latẽs in littera, nũc ꝟo effusa est ꝑ totũ orbem. ⁊ oẽs adolescẽtule. i. anĩe sancte fortiter diligũt eaz. Ecce ḡ sapiẽs Salomõ cõmẽdat nomẽ Marie ꝑ oleũ. Sed hic videamus q̃re nomẽ Marie oleo assimilatur ⁊ ꝑ eius cõpatiõem cõmẽdat̃. Ubi nota q̃ p̃cipue ꝓpter ꝓprietates olei nomini marie ꝯueniẽtes. Primo q̃dem: q̃a oleũ p̃seruat ferrũ a rubigine. Ferramẽta em̃ nõ rubiginant̃ si oleo inungant̃. Ita nomẽ marie duros peccatores ipsam inuocãtes p̃seruat a pctõ ⁊ pctĩ p̃iculo. qꝛ ipsa est aduocata peccatoꝝ. Unde Esa. xxviij. Urbs fortitudĩs nostre syon. i. btã virgo. Itẽ p̃s. Qm̃ in me sperauit liberabo eũ: ꝓtegam eũ qm̃ cognouit nomẽ meũ. Secundo qꝛ oleũ accendit ignem in ligno: ⁊ extinguit in lapide, vt patet in cemẽto, sic nomen Marie inuocatũ in cordib⁹ ligneis. i. tractabilib⁹ ⁊ erectis in celuz ꝑ obedientiã ⁊ iusticiã accẽdit ignẽ diuini amoris. In lapideis ꝟo ⁊ duris cordibus extinguit eum q̃ ardent: ignem scz feruoris peccati. De hoc igne p̃s. Sup̃cecidit ignis. s. cõcupiscẽtie ⁊ nõ viderũt solem idẽ xp̃m. Hinc ip̃a dicit Ecc̃i. xxiiij. Ego mater pulcre dilectõis. i. diuine dilectõnis que est pulcra ⁊ gratiosa, ⁊ hoc ad differẽtiam turpis dilectiõis scz carnalis vel mũdane: quã virgo extinguit Tercio qꝛ oleũ est sapidũ et p̃pingue: ita nomẽ Marie ꝑ deuotionez multũ sapit ⁊ impinguat mẽtẽ. p̃s. Impinguasti in oleo scz gratie ⁊ deuotionis caput meũ. i. mẽtem. Unde Ansel. vt allegatur a Ludol. libro de vita xp̃i parte. ij. c. lxxxvj. dicit. Nil certe vtilius post deũ memoria matris dei: nihil salubri⁹ meditatõe pij amoris quo feruebat in ꝯtẽplatiõe filij sui. nihil iocundius sapore gaudij ei⁹ q̃ multipl'r pascebat̃ in eodẽ filio suo. Hec Ansel. Ad id ibidem q̃stio vtilis mouet̃ vicz Unde hoc est q̃ sepe inq̃t vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ pl'imos hominũ in suis p̃iculis recordari noĩs marie, et ilico oẽ p̃iculũ euasisse, q̃ tñ inuocato nomine dñi Jesu non tam velociter: aut oĩno nõ euaserunt talia pericula. Nimiꝝ inquit est q̃ velocior et ꝓmptior est salus nõnunq̃ꝫ

memorato nomīe Marie q̃ ĩnuocato nomine Jesu. Et rñdens dicit: q̃ hoc nō ideo fit vt ipsa ꝑgo Maria potentior sit aut maior sit christo. Sed vt inq̃t dicā qd̄ sentio: filius eius xp̃s dñs ⁊ iudex est oīm discernens merita singulorꝫ. Dum q̃ suo noīe ĩnuocatus nō exaudit: iusto iudicio facit. Innocat⁹ aūt noīe matris suc: ⁊ si merita ĩnuocantis nō exaudiunt, merita matris intercedunt vt exaudiat. Hec Ansel. vbi s̄. Ecce q̃ nomē Marie potēs. Ad id Bern. ⁊ allegatur in specl'o ꝑgis dicit sic. Ubi nomē Marie noīat ibi demonū nocumentū effugat: reis venia: egris medela: ⁊ pegrinātib̄ adiutoriū dat. O igit gl'iosum: o cōmēdabile nomen ⁊ sup oīa amabile ac venerabile. O suaue ⁊ cōfortatiuū nomē maria: nomē dñe mee ⁊ genitricis dei mei, o vtinam sis semp in corde meo.

¶ Articulus secundus de cognomīatōib̄ dignissimis q̃b̄ in scriptura Maria noīat

Secūdum misterīū declarādū dicit dignifice cognoīatōis. Ubi nota q̃ benedicta virgo in sacra scriptura cognominat dignissimis appellatōib̄ pluribus ꝗm plurali tatē sue pfectōis ⁊ virtutis. Precipue tamē vij. inueniunt noīa dignitatis q̃b̄ ipsa non ĩmerito appellat. Primo nāq̃ appellatur amica vel in suplatiuo charissima. vñ Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea. Et c. vij q̃ pulcra es ⁊ q̃ decora charissima in delicijs. Quare aūt hoc: plures assignant rōes ꝗm magistꝫ Jacobū de voragie in suo marionali. Prima rō. q̃a ipsa est deo sup oēs dilecta ⁊ pēminēter electa. Sap. viij. Oīm dñs dilexit eā. Secūda rō. q̃ sup oēs secretorꝫ diuinorꝫ est cōscia: qd̄ manifeste patet in incarnatōe. Hoc aūt est signum sūme amicicie: dicēte saluatore Joh. xv. Jam nō dicā vos seruos sed amicos: q̃ oīa q̃ audiui a patre meo nota feci vobis. Tertia: q̃ deo sup oēm creaturā ē familiarissima. Cui eñ vnq̃ angelorꝫ vel hoīm aut creaturarū cōcessuz est vt p sua volūtate deū totiēs amplectere: oscularet: manibus portaret: et p oīa dilectōis familiaria signa haberet: sicut marie. Uñ dicere potuit illud Can. ij. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi q̃ pascit inter lilia scz castitatis. Quarta: q̃ diuine voluntati fuit summe ꝗformata implēs oīa pcepta et ꝗsilia christi: qd̄ etiā est vere amicicie signū qm̄ vt ait saluator Joh. xv. Uos amici mei estis si feceritis q̃ pcipio vobis. Hinc est q̃ vt dicit Tuli⁹. Amicorꝫ est idē velle ⁊ idem nolle. Et certe bñdicte virgis amicicia ad xp̃m est cōprobata in necessitate. Ad Prouer. xvij. Frater ĩ angustijs cōprobat. Ipa aūt in oī necessitate christi affuit adiutrix fidelissima etiā vsq̃ ad crucē ⁊ mortez christi. Unde Bern. in medita. O virgo bñdicta q̃d te adduxit ad mōtem caluarie, cur te nō retraxit pudor ꝗginalis: nec loci ipsius fedi tas ꝓhibuit: nec iudeorꝫ ⁊ ꝓplorꝫ tumult⁹ retinuit: cur nō ptimuisti: cur nō horruisti inter latrones in cruce pēdētes astare tuo dilecto filio pēdenti in cruce, sed hoc fecit vis amoris q̃ erga tuū vnigenitū afficiebaris ⁊ attrahebaris: cū q̃ ⁊ sil' pati ⁊ crucifigi optabas ardenti desiderio dilectiōis. Secundo beata ꝗgo appellat soror Can. iiij. Vulnerasti cor meū soror mea. q̃ sunt ꝗba dei et xp̃i ad eam Et hoc pluribꝫ rōnibꝫ. Primo q̃ xp̃s est filius dei patris p naturā. et Maria est filia eiusdē p grām. Scdo soror xp̃i est: q̃ coheres ei⁹: ⁊ cōicans cū eo regnū patris Ro. viij. Heredes dī coheredes āt xp̃i

Tercio dr soror. q̃ est soror sctōrꝫ angelorꝫ p virginitatē. vñ Ambro. Virginitas est soror angelorꝫ: decus virtutū: mors criminuz Et Hiero. Semp est angelis cognata ꝗgi nitas Ideo angeli dicebāt Can. viij. Quid faciem⁹ sorori nre in die q̃ alloq̃nda est scz p angelū in annūciatiōe. Quarto dr soror populi christiani. tū p naturā: q̃ ē filia ade. tū p grē pticipatiōez: q̃ est filia ecclesie ⁊ mēbrū xp̃i. O ania christiana si aduerteres q̃nta tibi est gloria habere sororem talē que est regina angelorꝫ: dña mundi: mater dei ⁊c.

Tercio btā virgo appellat filia. p̄s. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē ⁊c. Audi inq̃t scz ea q̃ dicēda sunt tibi ab angelo vt possis credere: q̃ fides ex auditu. Ro. x. et vide. i. expire scripturas ꝓphetarꝫ q̃ in te habēt cōpleri. et inclina aurē tuā: p obedientiā vt cōcipe possis filium dei. Et obliuiscere populum tuū ⁊ domū pa. tui. i. cōtemne omnem mundanū affectū p christo: vt christū lucrifacias. ⁊ sic faciens ꝗcupiscet rex. s. deus decorem tuū. i. castitatis tue nitorē. Dicit aūt ipa filia dei, tum q̃ eius creatura. tū quia a

deo paterna sollicitudine est custodita sicut filia charissima. Vñ Can. vij. Quã pulcra es filia ꝓncipis. i. dei. tũ qꝛ deum patrẽ imitata. vñ aplus hortat oẽs ad hãc filiationẽ: dicens. Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Ephe. v. Quarto nomiat sponsa Can. iiij. Veni de libano sponsa veni coronaberis. Dicit aũt spõsa xpi fm eius diuinitatẽ. qꝛ fm hũanitatẽ est eius mater ⁊ genitrix. Et merito ꝛ sponsa qꝛ christo est per fidem ⁊ dilectõem ꝯiũcta. Et ꝗa ꝑs sui sanguinis purissimi est indissolubiliter diuinitati copulata in xpo. Ideo Sap. viij. Hãc amaui ⁊ q̃siui eam mihi accipe in spõsam.

Quinto ꝯgnoiat virgo Lu. j. Missus est gabriel angelus ad virginẽ. Et hoc merito. qꝛ ipsa est virgo virginũ. vt libro. viij. patebit latius. Sexto noiat mulier. Job. xix. Mulier ecce filius tuus. Nec obstat q ipa fuit ⁊ est virgo ĩmaculata. qꝛ etiã virgo dicitur mulier nõ ꝓpter corruptionem sed ꝓpter sexus feminei ꝯditõem. vt patet Gen. ij. vbi Eua vocat mulier in statu ĩnocẽtie cum nõ dũ fuit corrupta sed virgo intacta. Edificauit inqt dñs costã in mulierẽ. Merito autẽ ꝛ btã virgo mulier. qꝛ mulier ꝛ q̃si mollíens herũ. i. dñm. Ipsa nãq emolliuit deũ ⁊ placauit vel mitigauit: vt q ante erat tã durus ⁊ iratus generi hũano q oẽs hoies detrudebat in infernũ. ꝓpterea Job. xxx. in ꝑsona generis humani dr. Mutatus es mihi in crudelẽ et in duricia manus tue aduersaris mihi. Nũc ꝑ ꝟginẽ bñdictã est ei⁹ furor mitigatus. vñ in natiuitate angeli cecinerũt Et in terra pax homiby Luc. ij. Hinc xps multo crebri⁹ in euãgelio se appellat filiũ hois. i. btẽ virginis: q̃ filiũ dei. qꝛ emollitus est ꝑ eã. ⁊ in hoc cõmendat nobis suã ĩmensam miscdiam q̃ dignatus est fieri hõ ꝓ nobis. Itẽ btã virgo intãtũ emolliuit eũ vt nostros defectus suscipe dignaret qui tamen in diuinitate defectũ pati non poterat vt ꝓ nobis deus impassibilis pateret: fame sceret ⁊ sitiret fatigaret ⁊ moreret. O mirabilis ⁊ maxia emollitio Idcirco ipsa bñ significat ꝑ ꝟginẽ q̃ ferocissimũ rinocerõtẽ emollit ⁊ in sinu suo dormire facit. ⁊ sic vinculat capit: ⁊ occidit. Itẽ intãtuꝫ virgo emolliuit deum vt nũc maiora pctã patienter toleret q q̃ndã minora durissime vindicabat. Cõstat em q multo grauius offendũt moderni sodomite q̃ antiq̃tus. qm nũc in christo humana caro summã habet dignitatẽ. vñ maior iniuria fit nunc christo a sodomit⁹ q̃ ante incarnatõem. ⁊ etiã ab oibus luxuriosis. ⁊ tñ nũc deus patienter expectat q ante durissime eos submersit. Quare hoc nisi qꝛ deus est ꝑ virginẽ mitigatus. Imo vt dicit Fulgẽti⁹. iiij. Dicho. Dudũ inqt celum et terra ruissent si non Maria ꝓcibꝫ sustentasset. Vnõ merito btã ꝟgo ꝛ mlier ꝑ antonomasiã. i. molliẽs herũ vl herem. i. christũ dñm. Hinc Prouerb. vl. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet. qꝛ ex oibꝫ ista sola extitit fortissima etiam sup deo potestatem habens. ꝓpter qõ subdit: pcul ⁊ de vltimis finibꝫ pciũ eius. pcul inquã: qꝛ pcium ꝟginitatis nõ est de terra sed de celo. qm vt dicit Hiero. Virginitas est celestis. et de vltimis finibꝫ. qꝛ de cõiunctõe dei ⁊ homis q̃ sunt vltimi fines.

Septimo nomiat regina. Vñ ps. Astitit regina a dextris tuis in vest. deau. Sed oritur q̃stio Unde vel quare dicat dei mr esse regina cuꝫ ipsa fuerit puella paupcula. Nã ⁊ in tpe sui partus in loco pauprimo vicꝫ ĩ stabulo peꝛit. Et ĩ tpe sue purificatõis pauperũ oblationẽ habuit. s. duos pullos colũbaꝫ aut par turturꝫ: quod erat pauperũ. vt patet Leui. xij. ⁊ Lu. ij. Item pauprimã vestem habuit: ⁊ xpm vsliby pannis vt moris est pauperꝫ inuoluit. vt canit ecclia. Miruꝫ igit quõ regiũ nomẽ et dignitatẽ habuerit: maxie cũ nec ei⁹ pater vicꝫ Joachim rex fuerit alicui⁹ regni. nec eius mr vicꝫ Anna fuerit regina alicui⁹ regni. vt patet ex bistoriis

Ad hec respõdet fm Jacobũ de voragine in suo marionali q̃ btissima virgo Maria licet fuerit pauperrima: ⁊ hoc volũtaria pauptate oia terrena abdicãdo: ⁊ solũ deũ sibi in thesaurũ ꝓptatũ eligẽdo: q̃tinus impleret illud scriptũ ꝯsiliũ Si vis pfectus eẽ vade ⁊ vẽde oia que habes ⁊ da pauꝑibus et veni seq̃re me Math. xix. Nihilomin⁹ tamen ipsa fuit vere regina ꝓ aliis excellẽtissima pluribꝫ rõnibꝫ. Primo q̃dem ꝓpter parentelaꝫ regiã. qꝛ vt canit ecclesia Regali ex ꝓgenie Maria exorta refulget. vicꝫ ex ꝓgenie Dauid. Secundo ꝓpter vnctionem regiam. Si em quem hõ vnxit in regem rex dicit vt patet in veteri testamto de regibus israel quos ꝓphete vngebant: mlto fortius virginẽ quam vnxit deus ipse regia vnctõe

pre oībus reginam predicamus. Vñ de ea ps. Unxit te deus. s. p creationem. deus tuus p incarnationē. oleo leticie quo spūssctī gratia accipit qua ex vtero matris plena fuit. p consortib tuis. i. p oībus mulieribus.

¶ Tercio ꝓpter despōsationē regiā. quia a rege regū xp̄o despōsata est vt patuit supra

¶ Quarto ꝓpter dotatiōem regiā. quia de⁹ oīm rex gloriam ⁊ gratiam: imo totū regnū celeste cuz oībus ꝑtinentijs suis dotis loco ei cōtulit: vt dicere possit illd Gen. xxx. Dotauit me deus dote bona. ¶ Quīto ꝓpter p̄figurationem regiam. quia per regias est p̄figurata. s. p reginam Sabba. iij. Regū. x. Que oīa q̄ a rege Salomone petijt obtinuit. Et etiā p̄figurat p reginaz Hester: quam Assuerus qd̄ īterp̄tat btītudinis dom⁹ adamauit ⁊ posuit diadema regni in capite suo Hester. ij. Sexto ꝓpter dignificatiōem et potestatem regiā: quia ipsam tanq̄ reginaz exaltauit deus sup totā curiam angelorū et hoīm. et vt dicit Bern. Data est ei ptās ī celo ⁊ in terra tanq̄ regine. Septimo ꝓpter coronatōem regiā: quia coronata est ⁊ ītronisata in sui assumptōe in celum corona regia De qua Apocal. xij. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedib eius ⁊ in capite corona xij. stellaꝝ. ¶ Circa hoc accipiam⁹ vnū miraculum quod refert discipulus im ꝓmptuario suo: exemplo. xxj. dicēs ¶ Miraculū

Ex in quodā cenobio erat q̄dam frater nomine Hieronim⁹ pictor optim⁹ q̄ assuetus erat Marie imaginē omni studio ṽtut⁹ decorare ⁊ corona regia tanq̄ excellētissimam reginā depīgere ⁊ describere. ⁊ diaboli imaginē turpissimā figurare. Qd̄ diabolus dolens cepit eum stimulare vehemētissime accendēs luxurie libidine ⁊ importunis cogitationib agitare. Tūc q̄dam vice vt se vindicaret diabolus: apparuit ei in specie mulieris pulcerrime alliciēdo ad crimē Cui cū cōsensum voluisset prebere: dixit ei diabolus. Tu es sacrista hui⁹ ecclesie. Accipe ergo hui⁹ ecclīe thesauros ⁊ vasa auri et argēti ⁊ frāge ea ⁊ oīa in sacco ponens seq̄re me et in domo mea mecū eris nullo sciente diugauisurus. Cunq̄ talia cepisset opari: cepit diabolus vociferare dicēs Currite dñi currite dñi: q̄ hieronim⁹ dep̄dat thesauros ecclesie. Accurrētes cōpererūt hieronimū fregisse plura vasa aurea ⁊ in sacculū posuisse ⁊ admirati interrogarūt cur hec fecisset. ille ꝑtimescens obmutuit. At illi: q̄ sero erat: ligauerūt eum ad colūnā volētes mane eum punire. Tūc diabolus ipsi ligato illudebat dicēs. Nōne tu es q̄ semp me depingebas deformē: ⁊ illā mariā pulcerrimaz faciebas. Adiuuet te illa regina quā decorabas nūc si valet ⁊c. Recordat⁹ itaq̄ hieronim⁹ miseratiōis genitricis dei: toto corde cepit eā inuocare vt in tanto ꝑiculo dignaret sibi succurrere. Tūc ipa pietatis mater apparuit ei et ait. Cōfortare hieronime ⁊ deinceps caue astutias diaboli. En quia seruijsti mihi nō deserā te in istis tribulatōib. Et mox p angelū apprehēso diabolo illo ligauit eū ad columnā hieronimo soluto. et ille gr̄as egit Hieronim⁹ igit admonitus a dña: pulsauit hora cōpetēti ad matutinū: ⁊ accensis lāpadibus stetit in choro vbi cōsueuerat. Fratribus ip̄m intuentib mirati sunt oēs: et viderūt in colūnā ligatū quendā ⁊ mag⁹ ceperunt mirari. Cōspexerūt thesauros ecclesie et inuenerūt oīa vasa solida ⁊ integra: operante beata virgine. Unde stupore ꝑcussi: facto capitulo ligatū illum interrogarunt ⁊ cognouerūt esse demonē: quez exoluētes ꝑmaxime verberauerunt. ⁊ sic ille stridens ⁊ clamās aufugit. Deniq̄ hieronim⁹ ꝯfessus scelus suum: narrauit quō p miscōiam marie virginis fuisset liberatus. ⁊ oēs audientes laudes deo ⁊ virgini benedicte ꝓclamarunt. O igitur anīa fidelis vide q̄ bonū sit virginem bñdictā inuocare: eiq̄ deseruire. O sup benedicta ṽgo dei mater charissima sponsa: soror ⁊ filia. O virgo virginū misericordissimaq̄ ⁊ regina excellētissima ac dña oīm creaturaꝝ: per illū piū Jesum q̄ te elegit: p illum tuū dulcem natū: p eius amorez sanctissimū te dep̄camur: vt in hui⁹ mundi naufragio ꝯtra oēs demonū insult⁹ succurrere nobis digneris. Amen.

¶ Articulus tercius q̄ nomen btē Marie xij. honoꝝ dignitatib est sublimatum

Tercium misterium in hac ꝑte declarādū dicit honorifice vl' p̄uilegiate sublimationis. Ubi notanduz q̄ nomē benedicte virginis Marie ad numeꝝ. xij. stellarū. xij priuilegioꝝ honorib extat sublimatuz gloriosissime: q̄ in tres q̄ternarios diuidi pñt.

Primo ḡdez:qz nomẽ Marie est ab eterno ꝓsecratũ z ꝑelectũ vt esset nomẽ genitricis dei, iuxta illud Prouer.viij. Ab eterno ordinata sum z ex antiq̃s anteq̃ꝫ terra fieret Sicut nãq̃z vt dicit Bern̄.in sermone, dulce nomẽ Jesus ab eterno est ꝓsecratũ vt sit nomẽ filij dei,sic dulce nomẽ maria ab eterno ꝑelectũ z ꝓsecratũ est vt sit dignuz nomẽ matris dei, Ideo ps: A seculo nomẽ tuum

Secundo:qz in libro vite añ alia noia z ꝑ alijs scptũ. Luz em̄ vt saluator noster testat oim̄ electoꝝ noia scripta sint in libro vite,vñ ait Lu,x. Gaudete et exultate qz noia vestra scripta sunt in celis, Et qz dei mr̄ iter oẽs electos ꝑmatuz tenet z ꝑ oib̄ est electa, iuxta qd̄ canit, Elegit eã deus z ꝑelegit eã, Jgit̄ post nomen Jesu honorificẽtissime in ꝑncipio libri vite nomẽ marie est scriptum vt dicere possit illud ps, In principio libri scptũ est de me vt faciã volun,t,de me voluí:z le.t.in medio cordis mei. Tertio qz a ꝑncipio mũdi ꝑfiguratuz z varijs modis cõmẽdatũ,vt patet ꝑ totũ passum veteꝝ testamẽti, Ubi aduertẽdũ q̃ sicut dicit magister Leo,in sermone de natiui,ꝗgis. Nomẽ marie ex q̃nq̃z lr̄is est cõpositũ ad significãdũ q̃ ipa est ꝑcipue ꝑfigurata ꝑ,v,dñas veteris testamẽti. ex q̃ꝫ noib̄ acceptꝫ ꝑmis litteris z cõiunctis:nomẽ marie resultat, Primo nãq̃z ꝑ M significat q̃ ipsa ꝑfigurata ẽ ꝑ Michol q̃ fuit spõsa dauid regis:quã dauid intantũ amauit q̃ cũ diu fuisset extra regnũ iudeoꝝ noluit intrare regnũ nisi prius esset sibi michol ꝑsentata,j. Regũ vlti. Sic btã virgo(interptat em̄ michol pietas) z ipsa fuit pietate plena,et certe ipsa tantuz placuit deo q̃ cum essz extra,s,in celo:noluit ingredi in hũc mũdũ nisi ꝑus btã ꝗgo nasceret, Secũdo a denotat Abigail q̃ placauit Dauid ne occideret nabal.j. Regũ ,xxv, Sic btã virgo placauit nobis deũ sua hũilitate:z nũc etiã q̃tidie placat sua intercessione:ne occidat pctores eterna morte, Tercio ꝑ r denotat q̃ ipsam figurauit rachel q̃ genuit Josepb q̃ vocat est a pharaone lingua egiptiaca saluator mũdi. Gen,xlj, Sic beata ꝗgo genuit verꝫ saluatorẽ mũdi xp̄m deũ nostrũ, Quarto ꝑ i significat Judith que virtute castitatis occidit holofernẽ, Judith,xiij. Sic beata ꝗgo virtute sue ꝗginitatꝫ lucifer occidit,iuxta illd̄ Gen.iij, Ipsa cõteret caput tuuz. Quinto ꝑ a denotatur Abysaach q̃ fuit electa sup oẽs filias hierusalẽ tanq̃ꝫ pulcrior ad seruiendũ et mĩstrandũ regi Dauid,iij, Regũ,j. Sic btã ꝗgo fuit electa sup oẽs mulieres ad mĩstrãdũ regi celesti, Ecc̄i,xxiij. In habitatõe sctã corã ipso mĩstrauí. Quartũ ꝑuilegiũ vl̄ bonoris gloria est q̃ nomẽ marie est ab angelo Gabriele ꝑnunciatũ, Hoc nãq̃z tenẽt catholici doctores q̃ nomẽ Marie angelus Gabriel ꝑnũciauerit eius parẽtib̄ q̃ eã videlicet hoc noĩe vocare deberẽt, Et ꝑbat a maiori arguẽdo, Quia si nomẽ Jobis baptiste angelus gabriel ꝑnũciauit Lu,j, multo fortius id de matre dñi sentienduz est, Et hoc idẽ testat Hiero,d̄ vita Marie scribẽs q̃ angelus apparuit eiꝰ parẽtib̄ precipiẽs q̃ eã mariã noĩarent, Et sic patet ꝑmus q̃ternarius. Quintũ:qz fidelib̄ est amorosissimũ vel affectuosissimũ,q̃m̄ vt scribit Esaie xxvj. Nomẽ tuũ z memoriale tuũ in desiderio aĩe. Et nota q̃ debemꝰ erga nomẽ marie affici ꝑ spũalem dilectõez,qz ex B triplex bonũ ꝓfeq̃mur. Primo cordis exhilarationẽ z delectationẽ, Unũ ꝗm lr̄am hebraicam dicit ps, Letabunt oẽs q̃ diligũt nomẽ tuũ zc, Bern̄, O btã Maria tu nec noĩari potes q̃n recrees:nec cogitari q̃n tecũ sit affectus diligẽtiũ te. Secũdo interna vel spiritualẽ pacificatiõez,ps,ꝗm aliã lr̄am, pax multa diligẽtib̄ nomẽ tuũ, Tercio eternã z celestẽ gl̄iatõem,ps, Gloriabunt oẽs q̃ diligũt nomẽ tuũ, Gloriabunt.s,in celesti patria.qz vt d̄z in ps, Qui diligũt nomẽ eiꝰ habitabũt in ea, Sextũ ꝑuilegiũ nois marie,qz demonib̄ ẽ formidabilissimũ,q̃m̄ vt scribit Lan,vj.terribilis est Maria vt castroꝝ acies ordinata. Que ꝗba tractãs Gregoriꝰ dicit, Nõ tantũ timẽt hostes inuisibiles quãlibet castroꝝ aciẽ sicut mariã d̄i matrẽ, De hoc latiꝰ supra ꝑte ꝑma,ar,iij. vtilitate,v, Hoc solũ hic addo qd̄ refert Ubertinus lõbardus in tractatu de noĩe Jesu q̃ vicz cum q̃dã mulier a demone incubo vexaret nec poterat aliq̃ remedio liberari: venit ad btm̄ Eymũdũ petere cõsiliuz:q̃ dixit ei,accipe ꝗgã et ex vna ꝑte facias scribi nomen Jesu:z ex alia nomẽ btẽ virginis: z cũ demõ ad te more solito venit ꝑcutias eũ dicta virga,q̃ facto liberata est. Item legitur in vita sancti Anthonij paduani q̃ cũ de-

mon voluisset eum dormientez strangulare cepit noiare sctūs ipse Mariā. z statim clr cūfuso lumīe in cella demō ꝓfusus aufugit.

Septimū priuilegiuz. qz nomē marie est cunctis hoīby venerabilissimū: vt iā impletū sit illud Luc. j. Ecce em ex hoc btām me dicent oēs generatōes. Adeo nāqz venerabile est nomē Marie in mūdo q̄ etiā apud infideles reuerek. vt patet in lege Machometi. z etiā apud q̄sdam iudeos. de q̄by vide s. li. ij. parte. iij. ar. ij. circa stellam quartā Et q̄dem merito nomē Marie ab oīby venerak. qz res sacra digna est veneratiōe. sed eius nomē est ab eterno ꝓsecratū: vt patuit supra. igit zc. Qd si q̄ras: quō debeas venerari hoc nomē pium Marie. Dico q̄ triplicter. Primo in corde deuoti⁹ diligēdo

Secūdo in ore venerabilr pnūciando et bñdicēdo: nō sicut heu multi faciunt q̄ piurant in noīe marie vel maledicunt inimicis aut vituando blasphemāt. Cōtra q̄s Leuiti. xxiij. Qui blasphemauerit nomē meū morte moriak. Tercio q̄z venerari debet genuflexione z sacri cult⁹ exhibitōe: sepi⁹ eā salutādo Vñ psal. Adorabo ad tēplū sctm̄ tuū. i. virginē matrē tuā que dicit tēpluz dei z sacrariū spūssancti. et cōfiteboz noī tuo. s. collaudādo. Taliter nanqz eam venerātiby obuiabit ipsa quasi mater honorificata: honorificando eos in celesti glia. vt scriptū est Eccli. xv. Et exaltabit illos apud primos. i. sctōs dei. Octauū priuilegiū. qz hoc nomē est oīby inuocātiby virtuosissimū: quoniam mirabilē ꝓtutē habet subueniendi in oī necessitate z in oī piculo atqz in oī orōis impetratione. Unde Bern. Sileat miscōiaz tuā o bīssima Maria q̄ te in suis necessitatibus inuocatā meminit sibi auxiliū defuisse. Propterea nāqz ecclesia nomē marie apposuit in salutatōe angelica: q̄tinus p ei⁹ inuocationē magis sortiak oratio effectuz. O peccatoz. o quisquis es deuot⁹ virgini marie ꝓsidera virtutē nomīs ei⁹ z gaude tenere hāc pciosam margaritā in bursa cordis tui recōditā. qz nullus lapis pciosus: nulla gēma tante est virtutis. Currāt alij p q̄stu mūdi. aggregent lapides pciosos q̄rū virtutiby glienk. Nā fm phos alij valēt in piculis pseruādis. alij eoz in fauoriby acq̄rēdis. alij ī inimicicīs sedādis. alij ī psperitatiby cōsequēdis. Valeāt vel forte nō vere ad ea valeāt. hoc solum ꝓsulo: hoc solū phorto z acq̄rite O oēs auari. o omnes mūdani: acq̄rite hūc vnū lapidē pciosū: recōdite in arca cordis ꝗ nomē gliosuz triū sillabaz Maria. et eritis securi in oī piculo. habebitis auxiliū in oī necessitate z angustia. et psperitatez in oī salubri optato Nil em est mali quod nō remoueat. nil boni quod nō obtineat zc.

Nonū priuilegiū quia hoc nomē est summe cōfortatiuū si homo aduertat. quia nullus sperauit in ea z cōfusus est. nullus ĩuocare potuit sic vt derelictus sit dūmodo bñ inuocauerit. iuxta illd Esa. xl. Quis ambulauit in tenebris z nō est lumē ei. i. maria in auxiliū. q. d. nullus Unde oīs hō in ea spez ponere habet. qz vt canit Eccli. ipsa est regina miscōie vita dulcedo z spes nostra. Et ipsa est mater gratie z mater misericordie q̄ ab hoste ptegit: in hora mortis suscipit. O tu qui times a periculo damnatiōis: recordare hui⁹ nomīs: quia maria maris stella ī terpretatur. si maris stella: ergo ad portum salutis deducens in hoc mari magno z spacioso. Hinc Bern. O homo securuz babes accessum ad deum vbi mater stat. p te ante filium: z filius ante patrem. filius ostēdit patri latus z vulnera. mater ostēdit filio pect⁹ z vbera. nulla poterit esse repulsa vbi tot cōcurrunt amoris insignia. An nō ergo confortaris quotiens nomīs eius recordaris. dicit idem Bern. de nomine Jesu. quod et de nomine Marie accipe valemus. Hinc propheta Dauid ait. Sperent in te qui nouerunt nomen tuum. Decimum priuilegium. quia nomen Marie est gratiosissimum. Interpretak em maria illuminatrix. scz lumine gratie. et pfecto nomen Marie gratiosum est. quia ipsa beata virgo est mater gratie. Nota aūt q̄ fm quinqz litteras huius nominis Maria quintuplicem gratiam peccatores consequunk per hoc nomen. quas quidem gratias hoc nomen significare videtur. Prima littera M denotat misericordiam diuinam. Secunda littera a denotat amorem supernorum z eius accensionem. Tercia littera r significat remissionē peccatoruz. Quarta lra i denotat illuminatōem ex infusione iustificātis gratie. Quinta littera a denotat acquisitionem vicz meritoz z pmiorū. Hinc Bernard. in sermone. Si criminis īmanitate turbatus

si ꝯscientie feditate ꝯfusus: si iudicij horrore ꝑterritus: si baratro desꝑatōis absorptꝰ. Mariā cogita: mariā inuoca. ⁊ sic in temet ipso exꝑiri poteris q̄ꝫ merito dictū sit nomē virginis maria. Hec ille. Undecima prerogatiua nomīs Marie est: quia est nomē dulcissimū. Unde canit ecclesia. Salue regina miscōdie vita dulcedo ⁊ spes nostra, vñ quia ipsa est clemētissima regina: vita: spes: et dulcedo nostra, sequit̄ ꝙ nomē eiꝰ est dulcissimuꝫ. Nimirū ex noīe Marie (nisi assit impedimētū in homine) tanta dulcedo cordi deuoto infundit̄ ꝙ mentis affectuꝫ magis ac magis afficit: nec satiari potest p̄ desiderio, quod testat̄ Ecclesiasticꝰ cap̄. xxiiij. dicens in ꝑsona eius. Spiritus inquit meus suꝑ mel dulcis: et hereditas mea super mel ⁊ fauum: memoria mea in generatōnes seculorū. Qui edunt me adhuc esurient, scilicet pre desiderio. Esaie. xxvj. Nomē tuuꝫ in desiderio anime. ¶ Nota autē ꝙ nomen Marie dulcorē infert Primo visui. p̄s. Letificabis me cum vultu tuo delectatiōes in dextera tua vsqꝫ in finem. Secūdo auditui Cāticoꝝ. ij. Sonet vox tua in auribꝫ meis. vox em̄ tua dulcis ⁊ facies tua decora. Tercio dulcorem infert gustui. Cāticoꝝ. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Quarto olfactui. Ecc̄i. xxiiij. Quasi myrra electa dedi suauitatem odoris. Et ibideꝫ. Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris. Quinto dulcorem infert cordis medullis. Unde Conticoꝝ. viij. Pone me vt signaculuꝫ suꝑ cor tutum. Et p̄s. Gustate ⁊ videte quoniā suauis est dominꝰ. s. in Maria ⁊c̄. O vtinā fidelis anima aliquādo nouisses exꝑientia certa: quia vt canit ecclesia: vere clemēs pia et dulcis est Maria. Duodecima p̄rogatiua, quia nomē Marie est efficacia mirabilissimū. Mirabiles em̄ efficere habet fructus salutiferos: vt in parte p̄ma articl'o vl. patuit. Quis deniqꝫ sufficiēter extimare poterit quāta a principio mundi miracula facta sint ad nomē Marie ⁊ eius inuocationem. Si em̄ vt dicit p̄s. Mirabilis deus ī sanctis suis, q̄ꝫ mirabilis super oēs in Maria que est omniū sanctissima ⁊ domina, cui vt dicit Bern̄. data est omnis potestas in celo ⁊ in terra, vt quicquid voluerit valeat efficere. Ut autem magis clarescat mirabilis efficacia nominis Marie: referam hic vnum miraculum quod scribit Uincētius in speculo hystoriali. libro. viij. partis p̄me, cap̄. cxvj. dicēs ¶ Miraculum Ex in cōuentu sancti Bertini erat monachus q̄daꝫ nomīe Jostio: in quo cōuentu cum quidaꝫ archiepiscopꝰ de terra sancta adueniēs hospitatꝰ fuisset, interrogatus est a monachis quis modus orādi viris religiosis in terra sancta habitantibus solitus foret. Et retulit quomodo ab ipsis hierosolimitanis religiosis acceperit cōsuetum fore: benedictam virginem hoc modo quotidie orare: vt videlicet ad honorem nominis eius s̄m quinqꝫ litteras eius quinqꝫ Aue maria ⁊ totideꝫ psalmos qui incipiunt ab eisdem litterꝭ depromerēt. Pro m Magnificat. Pro a Ad dominū cū tribularer. Pro r Retribue seruo tuo. Pro i In conuertendo. Pro a Ad te leuaui ⁊c̄. Prefatus ergo monachus Jostio cepit hunc moduꝫ orandi quotidie ad honorem nomīs Marie obseruare. Accidit autē vt quadam nocte ipse nō interesset matutinis cum ceteris fratribꝫ: ꝓpter quod subprior ad eius lectum venit ibiqꝫ euꝫ defunctū reperit: quē putamus ex nimia dulcedine amoris quam forte beata virgine sibi apparēte cuꝫ filio hauserat excessisse. Uñ accurrūt fratres vultumqꝫ eius discooperientes inuenerūt quinqꝫ flores rosaruꝫ. vnꝰ egrediebat̄ de ore ⁊ lingua eiꝰ: duo de oculis: ⁊ duo de auribus. pro tali miraculo letantes detulerunt eum in chorum ⁊ ibi discooperta facie cum recentibꝫ rosis diligenter intuentes: in rosa que de ore exibat īuenerūt scriptū Maria. Tenuerūt aūt eū per septem dies suaui odore roseo fragrantem donec tres episcopi cōuenirent et multi alij clerici ⁊ laici qui vidētes magnalia dei laudem dederūt deo ⁊ beate virgini. O igit̄ nomen dignissimū Marie: nomē piuꝫ: nomē cōfortans peccatorē. O nomē dulce: nomē amorosum ⁊ beate spei. O nomē venerabile ⁊ ab oībus deuota mente celebre. Quid dicamꝰ in tua laude: cū oīm deficiūt lingue nec sufficiēter te queūt laudare, vere nomē sacrum: nomē fructuosum: nomē mellifluū vtinam saperēt ⁊ intelligerēt hoīes: et ipsuꝫ quotidie inuocarent: ipsum semꝑ in domibus cordibusqꝫ scriptum tenerent: vt gr̄am veniam et gloriam virginis benedicte merito obtinerent Amen.

¶ Incipit liber septimus de sanctissima vita beate Marie.

LIber septimus agit de misterio sctissime vite bñdicte virginis Marie eiusq; virtuosissime actõnis. Et diuidit in tres ptes. ¶ In ꝑma pte agit de eius cõuersatõis ⁊ vite sanctitudine. In secũda agit de meritorꝫ ⁊ virtutũ ꝓcelsitudine: q̃ fulsit in summa pfectionis altitudine. In tercia de gratiarꝫ eiusdẽ multitudĩe qua illustrata extitit cũ summa plenitudine in hui⁹ vite habitudine.

¶ Pars prima de vite sanctissime virginis beate atq; actionis eius ꝓtuosissime misterio: vbi ostendit q̃ in vita suscepit sacramẽta et qualem regulã sanctitatis tenuerit.

FIli ne dimittas legẽ matris tue vt addat grã capiti tuo. ¶ Prouerb. j. ca. Quib⁹ in verbis sapiẽtissimus Salomõ spũsctõ dictante hortat nos vt matr⁹ nostre. i. benedicte virginis Marie q̃ est spũalis mater nostra p regeneratõem et adoptõem filiatiõis diuine ⁊ fraternitatis dñi Jesu xpi. iuxta illud Ansel. dictũ. Si inq̃t xps q̃ ex ea genitus frater noster est. cur illa q̃ genuit mr̃ nostra nõ est. q. d. sic. Huius inquã matris nostre legẽ. i. vite regulã ⁊ rectitudinẽ quã exẽplariter in se nobis imitãdaꝫ ostendit: ne dimittam⁹: sed studiose obseruemus: q̃tin⁹ detur nobis copiosior gratia capiti nr̃o. i. rõnali mẽti q̃ est caput aĩe diriges eã in actib⁹ suis. ¶ Profecto merito nos hortamur oẽs ⁊ singuli ad imitãdaꝫ sctitatẽ vite marie: qꝛ id psuadet nobis ¶ Primo q̃dẽ scꝑtura figural⁹ Secũdo natura exẽplaris. Tercio sñia doctrinalis. ¶ Primo inquã psuadet scriptura figuralis. ¶ Nã Jacob consiliũ sue matr⁹ sequẽs bñdictionẽ paternã cõsecut⁹ est Gen. xxvij. Ita ⁊ nos si volumus ꝓsequ bñdictionem dei patris: ꝓsiliũ seq̃mur matris marie vitã imitãdo. Secũdo psuadet natura exemplar⁹. vt em̃ certa discam⁹ exp̃iẽtia: pater diligẽt⁹ fouet filiũ quẽ videt sibi assimilatũ q̃ dissimiliorẽ. qꝛ oẽ anĩal natural⁹ diligit sibi sil̃e Eccĩ. xiij. Denicq; teste glo. sup ps. corꝛuus nõ nutrit in nido suos pullos tãdiu q̃ usq; assimilari sibi incipiũt pẽnis nigrescẽtibus. eo q̃ putat ñ esse suos pullos ꝓter dissimilitudinẽ. q̃s tm̃ postea assimilatos diligẽter fouet ⁊ ĩtime diligit. Ideo dicit ps. Qui sq; de⁹ dat iumẽt⁹ escã ⁊ pullis corꝛuorꝫ. s. ĩ nido ꝛẽ. Ita spũal⁹ maria mr̃ gr̃e nos in spũali⁹ fouet sibi assimilatos ⁊ ꝺo pr̃i exhibet diligẽdos. al's ꝓter dissimilitudinẽ formidandũ est ne derelinq̃mur. Sectemur g̃ charissimi bñdicte virgis castitatẽ: hũilitatẽ: patiẽtiã ⁊ ceteras ꝓtutes. Vñ ei⁹ fili⁹ dñs Jesus clamat Math. xj. Discite a me qꝛ mitis sum ⁊ hũilis corde: ⁊ inueniet⁹ requiẽ a. ve. Tercio psuadet sentẽtia doctoralis. Unde Ambro. li. de ꝓginitate dicit sic. Sit vobis tãq; in imagine descripta vita Marie: de q̃ velut ex speculo refulget spes castitat⁹ ⁊ forma virtutis. Hinc sumatis exẽpla viuendi vbi tanq; in exemplari magisteria sunt pbitatis expssa: q̃ q̃d corrigere: q̃d effugere: q̃d tenere debeat⁹ oñdũt. Hec ille. O igit fidel' aĩa ausculta ꝓsiliũ sapiẽtis: suscipe ei⁹ exhortationẽ dicẽtis Fili ne dimittas legẽ mr̃is tue id est marie. O salubris admonitio. o dulcissima doctrĩa. o sanissimũ ꝓsiliũ: cui obtpando fit vt addat grã capiti tuo. Si grã: ergo et gl'ia. ⁊ p ꝓñs omne bonũ. Quia ergo vita marie nobis imitãda in pdict⁹ ꝓbis ꝓponit. Idcirco de ea acturi tria misteria ĩ hac pte declarãda notabimus: q̃b⁹ eius ꝓuersatõis ⁊ vite sctitatem agnoscere valebimus ⁊ imitari sciemus.

¶ Primũ ordr misterĩũ scꝑtural' obmissiõis.
Secõm ordr misterĩũ sacr̃alis susceptõnis.
Terciũ misterĩũ regularis obseruatiõis.

¶ Articulus ꝓmus quare euãgelist̃e noluerũt de vita beate Marie scribere aut de eius morte ⁊ similib⁹.

PRimum misterĩũ declarãdũ ordr scꝑturalis obmissiõis. ¶ Nã a plerisq; sepe sepi⁹ q̃sitũ est Quare vicz ĩ sacra scꝑtura canonica nusq; aliq̃d scribit de sanctitate ⁊ gest⁹ Marie. Nec ab euãgelist⁹ tex̃it q̃cq; de ei⁹ vite historia: imo nec etiã de ei⁹ origine: aut parentũ sanctitate: nec de gl'iosis actibus ⁊ gestis supmirabilib⁹: aut d̃ eius morte: aut sacramẽtorꝫ noue legis susceptione. Mirũ certe ẽ cur scꝑtura obmiserit et tacuerit hec oĩa ⁊ alia matris dei pclara opa. Matthe⁹ q̃ppe ca. j. scribẽs de christi genealogia hoc

solum dicit Jacob genuit Joseph virū ma-
rie: de qua natus est Jesus q̃ vocat̃ christ⁹.
putabā dicere debuisse: virum Marie filie
Joachim quā ex anna vxore angelo nūciā
te miraculose genuit: q̃ fuit ꝓgo castissima ꝛc̃:
Similr ꝛ Lucas Missus est inq̃t angelus
ad virginē ꝛc̃. nō describit ei⁹ ortū nec ei⁹ ge
sta aut vite seriē: aut p̃clara sanctitatis opa.
et sic de alijs euāgelistis. Preter hoc solū q̃
ceptionē filij dei ex ea spūsctō factā descri
bunt ꝛ ea que ad id dūtaxat ptinere videnť
Et ad id assumūt argumētū tale obijciētes
quia euāgeliste p̃cursoris ortū: parentūq̃ di
gnitatē: vite sctitatem: arduaq̃ et p̃clara ei⁹
gesta descripserūt vsq̃ ad terminū vite eius
et martyriū. ergo multo magis hoc de mr̃e
dei facere debuerūt: ad fidei ꝛ mor̃ edifica
tionē. Videť g̃ q̃ sacra scriptura obmitten-
do sit diminuta. Sed cōtra est: q̃a sancto
spiritu inspirāte locuti sunt sctī dei hoīes. ij.
Petri. j. ꝛ Math. x. Nō vos estis q̃ loq̃mi-
ni: sed spūs ꝛc̃. Unde ipso dictante scripse-
runt q̃cūq̃ scripta sunt in canonic⁹ scriptu-
ris: in q̃b⁹ error vel diminutio nullaten⁹ ad
mitti debuit. De⁹ em̄ ꝛ natura nō abūdant
in supfluis: nec deficiunt in necessarijs: nec
q̃cq̃ faciūt frustra: vt dr. ij. phicor. igit̃ ꝛc̃.
Rñdeo ꝓm Alber. magnū sup missus est.
ca. lxxxj. alios q̃z doctores catholicos de h̄
tractātes q̃ summe rōnabiliter factuz est vt
hec de ꝓgīe matre dei sint obmissa in cano-
nica scriptura a sanctis: nec aliq̃d sit exp̃ssū
nisi qd̄ spectabat ad incarnatiōem ex ea fa-
ctā. Hoc em̄ egit spūssanctus miro ordine
diuine sapie: p̃cipue triplici rōne.
Una est ratio p̃suppositionis
Alia est ratio excitāde deuotōis
Tercia rep̃mēde elatōis vl nr̃e hūiliatōis
Una est rō p̃suppositōis. q̃ vicz sctitatis ex
cellētia ꝛ dignitas matris dei ab oīb⁹ chri-
sticolis debito p̃supponit̃: circa quaz errare
esset ꝑma principia cōfundere ꝛ in beresim
damnatā venire. igit̃ supfluū fuit ea descri-
bere ꝛ viciosum. cū ꝓm Aresto. q̃ vnū dicit
q̃dāmodo plura dicit. Et itez. Pctm̄ est fie
ri p plura q̃ eque bene pñt fieri p pauciora.
Et. ij. phisicor. ꝛ. viij. Thopicor. Uñ sicut
simbolū apl'or. nullibi apud euāgelistas in
forma scriptū legim⁹: q̃ firmiter credenduz
p̃supponit mētib⁹ fideliū inscribēdū: ita pa-
ri iudicio spūsctō dictāte factū est de bysto-
ria matris dei: excellentia ve ꝛ sctitate. Qm̄
ita dixit Math. de qua natus est iesus ꝛc̃.
eo dicto oīa subsequētia dixit tanq̃ inclusa
et p̃supposita. sez de summa eius sctitate: di-
gnitate: meritorūq̃ ꝛ p̃mior. excellētia. et sic
in alijs etiā euāgelistis a ple cōmēdat̃ ma-
ter. Cū em̄ arbor bona nō facit nisi fructus
bonos Math. vij. Si g̃ ples sanctissima
et dignissima: ita ꝛ mater: maxīe cum sit ma
ter dei q̃ sanct⁹ ꝛ digni⁹ dici nō potest. Uñ
plus de ea scribere supfluū fuisset: q̃ dicen
do q̃ genuit Jesum filium altissimi: vl q̃ est
gr̃a plena: dñs tecū. ꝛ silia: sufficiēter breui
ꝓbo oīa dixit q̃ vicz a nulla gr̃a: a nulla sctī
tate: a nullo meritor. ꝛ p̃mior. genere fuerit
aliena. Sed q̃cq̃d boni aliq̃ creatura fece-
rit vel recepit: de hoc nō liceat eā fore exper
tem: cū existēs dei mater sit sūma p̃sona ipo
facto ꝛ a nullo illustriū supari potest. vt dic̃
Damascen⁹. Alia rō est excitande deuo-
tionis. q̃ p hoc fideliū doctorū deuotio ex-
citat̃ ad inq̃rendum. iuxta illud Eccl. xxiiij.
Qui edūt me adhuc esuriūt. Et infra. Qui
elucidāt me vitā eternā habebūt. Tertia
ratio nostre hūiliationis ꝛ rep̃mēde elatōis
Nam nostra vana gloriatio rep̃mit̃ ne no-
stra bona opa p magno reputemus: cū vi-
deamus q̃ excellētissimi meriti opera plura
a btā ꝓgine facta: imo ꝛ ab ipso dño iesu vl
q̃z annū. xxx. impleta: scriptura q̃si non exti-
mans p̃terijt subticēdo: q̃si tacēdo dicat no
bis illud Lu. xvij. Cum fecerit⁹ oīa que p̃ce
pta sunt vobis dicite: serui inutiles sumus.
Et illud Math. vj. Noli tuba canere añ te
ꝛc̃. Itē dñs nr̃ ꝛ dña nostra suas secretas
habitudines sibi notas per se noluerūt ma
nifestare. iuxta illud Prouer. xxvij. Laudet
te os alienū: sileat os tuū. Unde illa scripta
nō sunt. Ea aūt q̃ in p̃sentia discipulor. vel
populorū fecerunt scripta sunt ad nostram
edificatōnem: q̃tin⁹ doceremur ꝛ nos vt sic
bona agamus q̃ laudes exterius nō quera
mus. q̃ vt dicit Grego. Studiū celest⁹ de-
sideriij a malignis spiritib⁹ custodire nō suf
ficit q̃ hoc ab humanis laudib⁹ nō abscon-
dit. Dep̃dari em̄ desiderat q̃ thesaur. in via
publice portat Hecille. Et sic patet q̃ rōna
biliter valde spiritusancto dictante sctī euā
geliste ea que spectant ad incarnationis fi-
dem breuius scribere voluerunt ꝓpter fidei
astructionem ꝛ edificatōem. Ea autem que

secrete gesta ⁊ apostolis aut alijs ignorãtib⁹ facta sunt licet forent magna ⁊ mirabilia super oim sctõr aliorꝫ gesta tacuerũt: pmissas ꝓpter rõnes. Ad illud igiť in oppositu ꝙ vicꝫ saltẽ eius ortũ ⁊ parẽtũ sctitatẽ scribere debuerũt. Rñdeť ꝙ exquo parẽtũ Marie gl'ia ⁊ dignitas ab illa fuit ꝓpter quam et illi antecessere: ⁊ tota illa gẽs electa est. ideo nõ debuit maria p parẽtes cõmẽdari. sicut nec christus p matrẽ cõmẽdať. sed econuerso ex plis sanctitate dať intelligi sctitas parentũ.

Ad aliud de precursoris ortu vita ⁊ morte ⁊c. Rñdeť ꝙ hec rõnabil'r ꝺ pcursore scripta sunt. qꝛ nisi scripta forent dubitari potuissent. Marie aũt miraculosa cõceptio ⁊ ortus gaudiosissim⁹: vita sctissima: opa pcellẽtissima ⁊ arduissima: atqꝫ mors pciosissima et gl'iosissima ⁊c. idcirco scribi nõ debuerũt qꝛ certissima fide credit inter fideles viros q̃cq̃d ad et⁹ dignitatẽ: sctitatẽ ⁊ pcellentiã p tinet ⁊ p se notũ est his q̃ de iesu integrã habent fidem. O igiť peccatrix aĩa agnosce qꝛ nullã habes cauillatõis cãm ⁊ otra scripturã sacrã. Quecũqꝫ eĩ scripta sunt: ad nr'am doctrinã scripta sunt Ro. xv. O aĩa christiana ꝓpẽde: quia maxĩa opa ꝑtermissa sunt silẽtio ꝓpter tuã instructõem: vt studeas magna credere tanq̃ fidei psuposita de Maria ⁊ eius ple Jesu ⁊ vt studeas deuoti⁹ in q̃rendo meditãdoqꝫ merita acq̃rere atqꝫ vt addiscas humilitatẽ in actib⁹ tuis seruare. O pie deus q̃ dulciter nos allicis: q̃ benigne instruis: et q̃ salubriter humiliari vis: nos vt exaltes ⁊c.

¶ Articulus secundus ꝙ beata Maria in sua vita suscipere debuit ⁊ de facto suscepit omnia ecclesie sacramẽta sibi congruentia.

Capitulum. I.

Secũdum misteriũ de vita marie declarãdũ dicit sacramẽtalis susceptiõis.

Ex q̃ eĩ in hac vita habet hõ potissime per sacramẽta sanctificari: qm̃ ipsa sacramenta ex virtute diuina habẽt efficaciã sanctificandi et grãm ⁊ferũt per quã aĩa curať ab infirmitatib⁹ vicioꝝ. vt patet in q̃rto li. sñiarꝫ. ꝓpter qꝺ Aug⁹. diffiniẽs sacramẽtũ inq̃t: est illud in q̃ sub tegumẽto reꝫ visibilium diuina virtus salutẽ secreti⁹ opať. Et Hugo de sancto vic. li. de sacramẽt⁹ dicit. Sacramẽtũ est materiale elemẽtuꝫ extrinsecus oculis suppositũ ex sanctificatiõe gratiã inuisibilꝫ cõferẽs. Idcirco ꝑmo ⁊siderãdũ nobis est si btã virgo in hac vita suscepit sacramenta noue legis q̃ instituit christus dñs ꝓpter nostrã sanctificationẽ et salutem. Quia eĩ nil de hoc in canonicis scripturis repit expressum: a plerisqꝫ manet indubitatuꝫ. Pro hac itaqꝫ re tria sunt notãda ad psens.

¶ Primo generalis conclusio.
Secundo pbabilis ratio.
Tertio particularis inq̃sitio.

Primo inquã notãda est generalis conclusio que ponit ꝑm Alber. sup missus est. ca. lxxxj. ⁊ est talis Qbtissima ꝗgo Maria in sua vita suscepit oĩa ecclesie sacramẽta q̃ tẽpore suo oĩb⁹ hoĩb⁹ general'r fuerũt instituta ⁊ pmulgata oĩb⁹ obseruanda.

Capitulum. II. quare debuit Maria suscipere sacramenta.

Secundo notanda est hui⁹ ⁊clusiõis rõ. Nã beata ꝗgo suscipe debuit sacramẽta ecclie multiplici rõne ꝑm eundẽ Alber. vbi supra.

Primo ꝓpter suijpsi⁹ bũlliatõeꝫ. q̃a q̃nto p ceteris fuit sanctior vniuersis: tanto magis decuit vt se humiliaret ad sacramentoꝝ susceptõem. sicut etiã bũliauit se ad legẽ purificatõis veteris legis Lu. ij. iuxta illud saluatoris Lu. xvij. Cũ feceritis oĩa: dicite serui inutiles sumus: q̃a qꝺ debuim⁹ fecimus. Secũdo ꝓpter ꝑcepti impletionẽ: qꝛ ꝑceptũ obligabat oẽs. iuxta illud de baptismo Joh. iij. Nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ spũsctõ nõ itroibit in regnũ celoꝝ. Tercio ꝓpter scãdali euitationem qꝺ ortũ fuisset in ceteris christicolis. Quarto ꝓpter meritoꝝ superogationẽ. Quinto ꝓpter heresuꝫ cõfutationẽ q̃ vicꝫ asserebãt ipm nõ hoĩem esse sed angelum. Sexto ꝓpter pfectoꝝ instructõnem: vt q̃ sctũs est sanctificet adhuc Apocal'. xxij. c. Septimo ad pctõꝝ redargutionẽ. Quid eĩ in sui excusatõe pctõres dicere pñt recusantes sacr'm pnie ⁊ alia q̃ cũqꝫ sacramẽta: cũ audiant etiã sanctissimã celoꝝ reginam sacramẽta suscepisse. pfecto eius exemplo redarguunť de negligentia ⁊ puocanť ad ea suscipienda.

¶ Capitulũ. III. de singulis sacramẽtis in speciali Utrum Maria suscepit.

Tercio hic notandū restat ꝑticularis inq̄sitio de singulis sacramentis ecclesie.

Primo de baptismi susceptione.
Secūdo de cōfirmatione.
Tercio de eucharistie acceptione
Quarto de sacramēto penitētie.
Quinto de sacramēto matrimonij.
Sexto de extrema vnctione.
Septimo de sacramēto ordinis.

Primo igit̄ de sacramento baptismi querit̄ Utꝝ btā ꝟgo fuerit baptisata Et potes obijcere ꝙ nō, qꝛ sapiētis est nil frustra facere, sed frustra accipit medicinam q̄ nō indiget. Cū ergo dña fuerit sctificata in vtero: et vt pie credit̄ a multꝫ fuit ꝯcepta sine pctō originali, g̃ nō idigebat baptismo, et sic frustra accepit: qm̄ baptism⁹ est medicīa ꝯ origiale instituta ꝟm doctores. Itez cū ipsa fuerit plena gr̄a: si baptisaret̄ q̄d susciꝑet gr̄e, vnd̄ videt̄ ꝙ ficte accessissꝫ cū rē sacramēti. i. gratiā aliquā nō suscepisset, nō g̃ debuit baptisari: cū scp̄tū sit Sap̄. vij. Spūssctūs discipline effugiet fictū. Item si baptisata esset deberet eccl'ia agere festū ei⁹ baptisatōis, sic eoꝙ purificata est agit festum eius purificationis: cū tā solēne festū scꝫ baptismatis vl' factū: multū fortius p̄staret ad edificationē fideliū. Relinquit̄ ergo ꝙ nō fuerit baptisata. In cōtrariū arguit̄, qꝛ p̄ceptuꝫ de baptismo obligabat oēs post sui ꝓmulgatōeꝫ ad sui susceptōem, ergo ꝛ btām virginem.

Itē dñs Jesus q̄uis nō indigeret baptisatus fuit, ergo ꝛ btā ꝟgo baptisari debuit: q̄uis nō indigeret, ꝓpter illd̄ Joh. iij. Amē amen dico vobis nisi q̄s renat⁹ fuerit ꝛc̄. Et Marci vlti. c. Qui crediderit ꝛ baptisatus fuerit salu⁹ erit. Item de apl'is supponit̄ ꝙ fuerūt baptisati ꝑ illud Joh. xiij. Qui lot⁹ ē non indiget nisi vt pedes lauet, ergo multo magis de beata virgine credēdū est: cū fuerit ꝑfectissima obseruatrix ꝯsiliorū ꝛ p̄ceptorū: ꝙ baptisata fuerit. Respōdeo ꝟm Alber. vbi s̄. ꝙ ꝓfecto credendū est btām ꝟginem fuisse baptisatā, al's em̄ nō haberet caracterē ꝑ quē distingueret̄ a iudeis ꝛ gētib⁹, imo cū ipsa fuerit humillima nullū graduꝫ humilitatis p̄termisit, ꝛ ideo baptisata ē: nō solū baptismo xp̄i sed etiā baptismo Johānis, vt videt̄ sentire idē Alb. vbi s̄. c. lxxiiij.

Ad p̄mū obiectum ꝛ secundum respōdetur ꝟm eūdem Albertū vbi s̄. c. lxxxj. ꝙ btā virgo nō frustra baptismum suscepit nec ficta fuit, quia eo qd̄ habere debuit nō caruit: sed abūdauit peccati destitutōe ꝛ fidei ꝑfectione q̄ req̄runt̄ in accedēte. Nec obstat ꝙ sine origīali fuerit ꝯcepta vel ꝙ fuerit sanctificata plenissime: qm̄ ꝟm Tho. in. iiij. di. vj. ꝛ cōiter alios docto, q̄libet tenet̄ ad baptismū etiā sctificat⁹ in vtero ꝓpter tria. Primo ꝓpter acq̄rendū caracterē q̄ annūeret̄ in ꝓpl'o dei ꝛ q̄si deputet̄ ad ꝑcipiēda sacramēta diuina. Secūdo vt ꝑ baptismi ꝑceptōeꝫ passioni xp̄i etiā corꝑal'r ꝯformet̄. Tertio ꝓpter bonū obediētie, qꝛ p̄ceptū d̄ baptismo oīb⁹ datū est, vñ gratiā acq̄siuit: qꝛ ꝑ baptismū suscepit btā virgo caracterꝫ impssioneꝫ: augmētationē meritoꝝ atqꝫ ꝟtutū exercitationē. ꝛ sic patet. Ad terciū, quare vicꝫ nō agat̄ festū ei⁹ baptismi sicut festū purificatōnis Una rō esse pōt: scꝫ, qꝛ baptismus eius fuit celebrat⁹ in secreto, oblatio aūt in purificatiōe fuit in manifesto. Alia rō, qꝛ baptismus ꝑ se ꝛ p̄ncipal'r datus est in remissiōeꝫ pctōꝝ, ꝛ ideo ne putet̄ ip̄a habuisse pctm̄ a q̄ mūdaret̄ in baptismo: nō debuit festū ei⁹ baptismi institui. Nec obstat ꝙ ecclesia baptismū dñi solennisat qui tamē non habuit peccatū: quia ob hoc facit: quoniā sua baptisatio nostri baptismi fuit consecratio. Et sic patet. Secundo de cōfirmatiōe queritur vtrū beata virgo fuerit cōfirmata. Et potes arguere ꝙ non, quia dñs Jesus qui solus potuisset ei legeꝫ dedisse nō legit̄ hoc sacramētuꝫ instituisse: ergo nec ipsa tenebat̄ hoc sacramētū recipe. Item cōfirmatio est sacramentuꝫ ad hoc institutum: vt per manus impositionē a pontifice detur spūssanctus quo roboret̄ homo in pugna spirituali. vt dicit raban⁹ ꝛ ꝯcorditer doctores alij. Sed beata virgo ad nullius man⁹ impositionē spūmsanctū recepisse legit̄: nec robore spirit⁹ indiguit: quoniā plenitudinē gratie habuit, ergo nō videt̄ quare confirmari debuerit. Cōtra. Beata virgo fuit plene et ꝑfectissime christiana, sed hoc fit per sacramētum cōfirmatōnis: vt homo inueniatur plene christianus. Und̄ raban⁹ Om̄es inquit fideles per manus impositionē episcopoꝝ post baptismū debent accipe spiritumsanctū vt pleni inueniantur christiani.

ergo btā virgo cōfirmata fuit. Respōdet ergo ꝯm Alber. c. lxxxj. ꝙ btā virgo fuit cōfirmata licet nō sit in scriptura exp̄ssum. Naz cōfirmatio licet simplr nō sit sacr̄m necessitatis: eius tñ ꝯtēpt⁹ est dānabilis, vt volunt Richar. Bonauen. Alexan. Thomas. Petrus ⁊ Albert⁹ in. iiij. dist. vij. Unde qꝛ btā virgo fuit ꝑfectissima obseruatrix cōsiliorū et p̄ceptoꝝ, sequit ꝙ ꝯfirmationē susceperit ¶ Ad p̄mū obiectū respōdet ꝙ ꝯm Petruz aur̄, in suo cōpēdio li. vj. c. iij. dñs Jesus cōfirmationē initiauit qñ manū ꝑuulis imposuit ⁊ eis bñdixit. ¶ Ad secūdū respōdetur ꝯm Alber. vbi s̄. ꝙ in ꝯfirmatōe recepit beata virgo alteri⁹ caracter̄ imp̄ssionē ampliorē meritoꝝ augmētationē ⁊ ꝑfectionē: ꝟtutū exercitatōem ⁊ declaratōez ꝓpter q̄s gratias cōfirmationē nō frustra suscepit. Tercio de eucharistie acceptiōe Querit vtꝝ beata virgo accepit eucharistiaz. Qꝛ si obijcit ꝙ nō, qꝛ nō videt q̄d gr̄e in eucharistie acceptiōe accepit. Hoc em̄ sacramētū est institutū ꝓpter charitatis augmētū ⁊ in remissionē pctōꝝ venialiū ac cautelā mortaliū, ⁊ vt signum passiōis xp̄i rememoret. Luce. xxij. Hoc facite in meā cōmemoratōem. Sz beata virgo etiā absqꝫ hoc charitate plena fuit ⁊ remissiōe pctōꝝ vl' cautela mortaliū nō indiguit, qꝛ nunq̄ꝫ peccauit nec mortalr potuit peccare nec indiguit signo recordatōis sensibili q̄ sp̄ xp̄iformis fuit ꝯm sensuz ⁊ deiformis ꝯm intellectū, ḡ eucharistiā accipere nō debuit. Sed ꝯtra, qꝛ hoc sacramētum est amoris: ḡ ip̄m maxīe debuit suscipe q̄ fuit sūma in amore. ¶ Rñdet ꝙ btā virgo eucharistiā sepi⁹ accepisse cōprobat tā ex autoritate: qꝛ scriptū est Actuū. j. Erāt ꝑseuerātes in orōne ⁊ cōicatōe fractōis panis cum Maria mr̄e iesu: qd̄ de cōione eucharistie accipit ꝯm glo. q̄ꝫ ex rōne quā ponit Alb. c. lxxvij. sup̄ missus est, qꝛ vicz omnes fideles tp̄e oportuno ⁊ ab eccl'ia determīato tenentur cōicare ex obligatiōe sentētie saluatoris Joh. vj. Nisi māducaueritꝫ carnē filij hoīs nō ha. vi. in vobis, ḡ btā ꝟgo si nō cōicasset scādalisasset, sz nō scādalisauit: ḡ cōicauit. ¶ Ad id ī oppositū rñdet Alex. vbi s̄. c. lxxxj. ꝙ de sacr̄o altar̄ recepit btā ꝟgo dñice passiōis specialē recordatōem: deuotōis actualis exercitatōez. Et ꝯ filij absentiā corp̄alē ⁊ visibilē: p̄sentie filij in hoc sacramēto ꝯsolationē. Quarto de sacr̄o penitētie Querit vtrū btā ꝟgo sacr̄m penitētie aliqñ suscepit in vera ꝯtritōe: cōfessione: ⁊ satisfactiōe. Et arguit ꝙ non. Nā nunq̄ꝫ peccauit: ḡ nunq̄ꝫ ꝯtrita fuit. sed sine cōtritōne nō est gr̄a ꝑ sacramētū pnīe, ḡ ipsa nō recepit sacr̄m penitētie ⁊ ei⁹ gr̄am. Itē ꝯfessio ficta est sine cōtritione, ergo cū in ea cōtritio locū nō habuit: nec cōfessa fuit. Itē satisfactio sicut etiā cōtritio ⁊ cōfessio nō est nisi de pctō: cum ḡ nunq̄ꝫ peccauit nunq̄ꝫ penituit. ¶ Contra. Cōfessio fuit in lege veteri ⁊ noua de precepto, igit om̄es tenebant ⁊ ꝑ ꝯñs etiam ip̄a. Itē pnīa est p̄ma virt⁹: vt dicit glo. sup̄ illo verbo penitētiā agite. Sed beata virgo habuit oēm gr̄am ⁊ ꝟtutē, ergo ⁊ penitētiā. Itē btā virgo fecit ꝯfessionē oper̄ seruando cōfessionē ⁊ offerēdo oblatōem statutaz ꝓ peccatricib⁹ purificādis: vt patet Lu. ij. ḡ debuit facere etiā cōfessionē oris in noua lege. ¶ Respōdeo ꝯm Albertū vbi s̄. ca. lxxxj ꝙ btā ꝟgo suscepit gr̄as oīm sacramentorū vel in seipsis vel eq̄pollēti excellēter. Unde virtutē ⁊ sacramētum pnīe suscepit excellentius p̄ alijs viatorib⁹, quia in alijs actus penitētie respicit peccatū quod inest vel infuit. In virgine aūt bñdicta sine p̄sentia vl' p̄cessione culpe fuit actus pnīe. Iste aūt act⁹ pnīe est detestatio peccati siue nolle peccare Beata igit virgo habuit ꝓ cōtritione penitentiali innocētie cōseruationem ⁊ ꝑpetuuz nolle peccare. Itē ꝓ ꝯfessiōe habuit gratiarūactionē, ⁊ ꝓ satisfactōe opeꝝ superogationē. Et per hoc solui possunt obiecta in contrarium. ¶ Sed circa hec adhuc remanet dubium: quid beata virgo confiteri potuit cum nullius peccati cōscia fuit: que etiā veniale nō habuit. ¶ Respondet Alber. vbi supra. ꝙ triplex ē cōfessio. Una accusatio peccatorū. Alia est recognitio incōgruitatis et ingratitudinis beneficioꝝ. Tertia cōfessio insufficiētie meritoꝝ. Et hec tercia solū fuit ꝓprie btē virginis cōfessio: q̄ ꝯfitebat deo ꝙ tantā gr̄am recepit quā nunq̄ꝫ cuz cōdigno meruit vel oīs creatura mereri potuerit: licet ipsa de cōgruo meruerit. Itē adhuc q̄rit q̄s fuit ei⁹ cōfessor. Et videt ꝙ btūs Petrus: qꝛ ordo est inter cōfessores ⁊ cōfitētes Cū ergo beata virgo fuerit sūma debuit cōfiteri sūmo cōfessori et dignissimo. hic aūt ē papa, sz petr⁹ fuit papa ergo petro ē ꝯfessa.

¶ Sed cōtra. Supior p̄latus nō debet se intromittere de admīstratiōe sui inferioris: vtpote archiep̄s de his q̄ sunt sui suffraganei: nisi in determīatis casib. vt patet extra d̄ offi. iudi. ordi. c. pastoralis. ⁊ ibi in glo. ḡ cū btā ꝟgo esset specialr btō Johāni cōmissa: ab ipso debuit recipe sacramēta. Cōcedendū est ḡ q̄ btā virgo p̄misso mō cōfessionez fecerit btō Johāni euāgeliste suo ꝓprio confessori. ⁊ ab eo accepit sacramenta post filij mortē. Hec Alber. vbi supra. Quinto de sacramēto matrimonij q̄stio locū nō habet. quia cōstat ex euāgelio q̄ ipsa fuit despōsata Joseph. ⁊ fuit verꝫ matrimoniū: sic̄ patuit in li. p̄mo par. vj. ar. iij. ca. j. Sexto de extrema vnctōe. Si q̄ras vtꝫ eā btā virgo suscepit. breui verbo Rñdet q̄ sic: tali rōne quā ponit Alber. vbi s̄. qꝛ si q̄s totā legem seruauerit: offenderit aūt in vno: factꝰ ē oīm reus Jaco. ij. Sed q̄a extrema vnctio fuit de lege a dño instituta ⁊ ab ecclīa. cum legitur Mar. vj. q̄ discipulos misit dñs circūire castella q̄ oleo vngerēt infirmos vt sanarent. ḡ btā virgo tenebat ad extremā vnctōnem. ⁊ p ꝯñs eā suscepit. De hac re hic breuiter ꝑtrāseo ne tediū ꝓlixitas generet. Latius aūt habes hāc q̄stionē declaratā lib. x. par. j. ar. j. §. ij. qꝛ ꝑtinet ad materiā de morte ⁊ obitu Marie. Septimo de sacramēto ordīs: si q̄ras. Rñdet ꝟm Alber. vbi sup̄ q̄ hoc solū sacramētū btā virgo nō recepit. nec eiꝰ caracterē habet. Et hoc ideo. qꝛ congruit eā hoc nō recipe. Primo ꝓpter statꝰ sui cōtrarietatē. Sacramētū em̄ ordīs ꝟm exteriorē reputatōem hoīm q̄ndā prefert dignitatē. Interiꝰ aūt ꝟm veritatē hūilē ꝑtinet ad seruitutē. Unde ꝯtrariū erat et opponebat statui btē virginis q̄ interiꝰ summā corā d̄o habuit dignitatē: exterius ꝟo summā coraz hoīb. habuit hūilitatē. Secūdo nō ꝯgruit recipe ꝓpter humilitatē ⁊ aliaꝝ mulierum cōformitatē: qm̄ mulieres ab hoc sacramēto excludunt ꝓpter sexus indignitatē: maiorē peccādi fragilitatē: ⁊ ꝓpter eaz que ex his sequunt regimīs incōgruitatē. Sed forte obijciēdo dicas. q̄ ex hoc sequit q̄ beata virgo non fuerit gratia plena. qꝛ hac gratia scz sacramēti ordīs caruit. Rñdet ꝟm Alber. ibidem q̄ licet virgo btā hoc sacramentū nō receperit. nihilominꝰ tñ q̄cq̄d dignitatis vel gratie in ipso sacramento cōfert de hoc plena fuit ⁊ sup̄excellēter habuit: vt patet inductiue. Nam in hoc sacramēto ꝯfert ministris ecclesie corona in signum bñficialis dignitatis. sed btā virgo habuit coronā dignitatis: nō tm̄ sup̄ militantē: sed ⁊ sup̄ totā triūphantē ecclesiā. Itē sup̄mus istoꝝ ministroꝝ ecclīe q̄ ordinant est papa: q̄ appellatur seruꝰ seruoꝝ dei. Ipsa aūt virgo benedicta est regina ⁊ dña pape ⁊ oīm angeloꝝ ac totius mūdi. Itē in mīstris istis est ptās delegata a deo vel subdelegata a vicario. In ipsa aūt virgine btā est potestas celestis plenissima ⁊ perpetua ex autoritate ordinaria. Itē in mīstris ecclesie est executio ligādi atq̄ soluendi p vsum clauiū ⁊ ministeriū. In ipsa aūt dñandi potestas ad ligādū et soluēdū p imperiuz. Deniq̄ ministri ecclesie hñt potestatē ⁊ papa plenitudinē ptātis tm̄ ī vita ista et nō in celo nec in purgatorio nec in inferno. Beata aūt virgo habet ptātis plenitudinem in vita ista: in celo: purgatorio: ⁊ inferno. Et sic patet. Uñ Bern̄. Data est tibi ptās o Maria in celo ⁊ in terra: vt q̄cq̄d velis valeas efficere. Manifestum est ḡ nil dignitatis ⁊ gr̄e q̄ est in sacramentis deesse in virgīe: sed eā hoc totū vel in se vel in eq̄pollēti: vl' excellēti plenarie possedisse. Hec Albertꝰ. O igit ꝟgo sup̄bñdicta. o dña gloriosissima. o excellentissima femina Maria dulcissima: quis mente cōprehēdere. q̄s lingua sufficiat explicare tuas dignitates: gratias ⁊ virtutes? Quis te digne q̄at laudare si mille ora: si decēmilia lingue vnicuiq̄ nostrū forent te laudādo nō possemus sufficiēter ⁊ q̄ntū ex eq̄ debemus collaudare. Hoc solū o pijssima ꝟgo vnica spes nostra ⁊ cōsolatio cordis nr̄i dulcis dña te dep̄camur: hoc solū suppliciter exposcimꝰ: vt apud tuū dulcē natū. apud amātissimū iesum quē nobis saluatorē edidisti: mereamur tuis p̄cib. ineffabilis tue ⁊ eius glorie fieri participes Amen.

¶ Articulus tercius de regulis sanctitatis quas singulas ⁊ omnes in summa ꝑfectiōe obseruauit beata Maria q̄diu vixit.

Terciū misteriū p hac ꝑte declarandū d̄r regularis obseruatōis Nā si volumus agnoscere sanctitatem vite btē virgīs q̄ nobis in exemplū imitādi ꝓponit: clarescit ex

cōsideratōe regularū obseruādaꝝ q̄ necessario req̄runt̄ ad vite hūane sctītatem ꝟm sacre scripture ⁊ doctoꝝ catholicoꝝ rudimenta. Accipe aūt possum⁹ et distinguere hic xij. regulas sctītatꝭ: ⁊ diuidēdo in q̄tuor ternarios ponere ꝟm ꝙ eaꝝ p̄me tres regl'e accipiunt̄ ex ꝟbis Dauid psalmiste. Alie tres a Crisosto. Alie q̄z tres supaddite accipiuntur a Bern̄. Ultime ꝟo tres tradunt̄ a sanctis simul Grego. Bernardo et Richar. de sancto vic. vt patebit intuēti. Has q̄ppe sanctitatis regulas summa ꝑfectōis p̄eminentia obseruauit bn̄dicta virgo. His vita ei⁹ occupata tota extitit sctītate plena et ꝓ his atq̄ cum ipsis oībus in exemplū sanctitatꝭ data: corona stellaꝝ duodecim eius sacratissima vita extat gl'iosa.

Capitulū. I.

PRo primo igit̄ ternario dixi: ꝙ sanctus Dauid spūsctō dictante tradit tres p̄cipuas regulas sanctitatꝭ obꝟuādas fidelib⁹ cū dicit ps. xxxiij. Quis hō qui vult vitā diligit dies videre bonos. ⁊ plurib⁹ verbis vnā sn̄iam complectēs: diuerte inq̄t a malo ⁊ fac bonū: inq̄re pacez et ꝑseq̄re eā. Ecce tres p̄me regl'e sctītatꝭ patēt

Prima regula ꝯsistit in mali declinatōe.
Secūda in arduoꝝ bonoꝝ exercitatōe.
Tercia ī aduersoꝝ patiēti toleratōe.

Prima itaq̄ regula sctītatis est in maloꝝ. i. peccatoꝝ declinatōe. Unde d̄r a dauid: declina a malo. Malū em̄ culpe ⁊ pctī ꝯtrariatur btītudini ⁊ felicitati sctītatis ⁊ gr̄e. ⁊ iō siml'inesse nō pn̄t. Hinc ꝑ Esa. ca. j. clamat dn̄s. Quiescite agere ꝑuerse discite bn̄ facere. Ad id facit. j. q. j. c. dn̄s. vbi habet̄ ꝙ sāctitas innocētie tm̄ bonis conuenit. qm̄ vt habet̄. xxiij. q. iiij. Quāt⁹: mali sunt zizania. boni aūt sunt triticū. g̊ ꝑ sn̄iam datā a saluatore Math. xiij. Alligate inquit zizania ad cōburēdū. triticū aūt congregate in horrea mea: sequit̄ ꝙ malus nō pōt q̄ꝫdiu mal⁹ est esse sctūs ⁊ saluādus sed dānādus. Quā obrē Arest. j. Ethi. Felix inquit est q̄ sine vituperio mali est. Et. vij. Ethico. ait Homines dij participatiue dicunt̄ ꝓpter ꝟtutꝭ excellentiā. homo ꝟo prauus peior ⁊ crudelior est omni bestia. Hec ille. Unde qui vult sanctus esse ⁊ felix: hoc p̄mū req̄rit̄ vt declinet a malo ⁊ agat pn̄iam de pctō. iuxta illd̄ saluatoris p̄mam p̄dicatōnem Math. iiij. Penitentiā agite appropinquabit regnum celorū. Primā hāc regulā bn̄dicta virgo excellentissime obseruauit. qꝛ nunq̄ꝫ in tota vita sua peccauit etiam venial'r ꝑ Augustinū ⁊ Bern. Et ꝑsuadet̄ ꝑ rōnez ꝟm Alber. sup missus est. ca. clxxviij. talē. qꝛ nullū etiaz veniale vel originale pctm̄ est gr̄a. g̊ vbi aliq̄d de pctō est ibi aliq̄d vacuū de gratia est. Cum ergo beata virgo fuerit gratia plena: teste angelo Lu. j. ergo nil de peccato fuit in ea. Secūda sanctitatis regl'a est in arduorū oꝑatione Unde subdit Dauid: ⁊ fac inq̄t bonum. qm̄ vt dicit Greg. in omel'. de cōfessorib⁹. Min⁹ est malū nō agere: nisi etiaz q̄sq̄ studeat ⁊ bonis oꝑib⁹ insudare. Secundā hanc regulā obseruauit bn̄dicta virgo Maria in summo. qꝛ totaz suam vitam expēdit in oꝑe bono. vt em̄ de ea scribūt cōcorditer Epiphani⁹ Germanus ⁊ Ignaci⁹ atq̄ Hieronim⁹ in epistola ad Cromaciuz ⁊ Helindiū hāc regulā virgo beata in tota sua vita sibi statuerat vt hora matutina q̄ti die surgeret ⁊ vsq̄ ad mane ꝯtinue atq̄ incessanter oraret. Ab aurora cogitabat de filio suo oīa misteria. s. cōceptionis: natiuitatꝭ baptismi: ieiunij: passionis: sepulture: resurrectōis: ascēsionis ⁊c. et gr̄as agebat deo de tā pia liberatōe humani generis. Illucescēte die vsq̄ ad terciaz: loca misterioꝝ xp̄i ꝓpe hierusalē existētia vel intra deuotiōe sedula actu visitabat. A tercia ꝟo vsq̄ ad nonam horā textrino oꝑi se occupabat. Fert̄ Uienne esse vnus cingulus quē ipsa dicit̄ texuisse. et qui eum viderunt narrant nunq̄ꝫ illo pulcriorez videri potuisse. Item a nona ab oratiōe nō recedebat q̄usq̄ illi angelus appareret ⁊ escā afferret quā solebat de manu eius accipe cum gr̄aꝝactiōe. Nec mirū h̄ qm̄ si filios israel deus pauit manna. xl. annis in deserto angelicis manib⁹ p̄parato. et Helyā ascēdentē in mōtē Oreb. q̄nto magꝭ illud credendū est de ꝟgine matre. Esca igitur quaz virgo de manu angeli accipiebat: ipsa reficiebat̄. que ꝟo a pontificib⁹ accipiebat pauꝑib⁹ erogabat. sꝫ ⁊ q̄cq̄d labore manuū acq̄rebat pauꝑibus distribuebat. Sedulius q̄z dicit ꝙ iuxta lectuli ei⁹ caput erat vna sedes vbi libri sancti stabant quibus somnū interrūpens sepesepi⁹ legebat. Erat ibidem ⁊ oratoriū vbi iugiter oratōi ⁊ cōtēplationi insistebat. Unde patet qꝛ nullū fuit tempus: nulla hora: quin vtiliter in d̄i ser

uitio ⁊ merito acquirēdo nō fozet occupa-
ta. Tercia regula ſctitatis eſt in aduerſo
rū patiēti toleratōe. ideo Dauid: inq̃re inq̃t
pacē. Nimiꝝ patiētia op⁹ pfectū habet Ja
cobi.j. Gregori⁹ Sanctoꝝ inq̃t vita in ad-
uerſis tolerādis agnoſcit: dicēte ſaluatore.
In patiētia veſtra poſſidebitis aīas vr̄as.
Lu.xxj. Iſtā regulā btā virgo in ſummo
ſeruauit: qm̄ ei⁹ patiētia inuincibilis fuit ab
omni malo. Et q̃s cogitare ſufficiat q̃ntum
dolorem patiētiſſime ſuſtinuit cū filiū ſuum
pati vidit: cui⁹ dolozis gladius aīam ei⁹ per
trāſiuit. Nullū vl minimū ꝓbum impatiē-
tie in ea replt que tū vnica oratōe crucifixo
res ſui nati: ſi libuiſſet: occidi a deo meruiſ-
ſet. Si q̃ppe Helias vno ꝓbo meruit vt de
ſcēdat ignis de celo ⁊ cōſumat q̃nq̃genariū
ꝓncipem ⁊ q̃nq̃ginta q̃ cū eo erāt, ml'to fo-
ti⁹ id efficere potuiſſet dei mater. Sed q̃d.
plege euāgelicā hyſtoriam ⁊ certe nō inueni
es eam de paſſiōe ſui vnici reclamātem. nō
vindictā exorantē: nō vel minimo ꝓbo con
tradicentē. O feliciſſima patiētia Marie et
eius filij dñi Jeſu q̃ vita data eſt mūdo. O
peccator ſtude ímitari eorum pietatem: mi-
titatem: patientiā: ⁊ manſuetudinem ⁊c.

Capitulum. II.

Accipiamus ſecundū ternariū in q̃
ponunt alie tres regule ſctitat, ſ̄m
Criſoſt, dicētē ſup Math. Tria ſūt
inquit potiſſima que ſanctificant hoies, ſcz
cordis mūdicia, bonorum opeꝝ affluētia: fa
ctoꝝ vicz intētione recta, ⁊ ſpūſſancti p̄ſen-
tia. Ut igit ad p̄miſſa tria continuemus
Quarta regla ſctitatis ꝓſiſtit in munda et
ſancta affectōe cordis atq̃ cogitatōe, vt ſcz
ad nil terrenū: nil carnale afficiatur cor vbi
maculet eoꝝ amore. Hinc p Eſaiā dñs cla
mat ca.j. Lauami mūdi eſtote. Auferte ma
lū cogitationuz veſtraꝝ ab oculis meis. Et
ſaluator mūdo cordi viſionē dei repromit-
tit dicēs Math.v. Beati mūdo corde qm̄
ipſi deum videbūt. Et rō huius regule elici
tur ab Auguſtio ſup canonica Jobis ca.j.
dicēte. Talis ē vnuſquiſq̃ q̃lia amat, ſi ter-
rā diligis terra es, ſi celuz diligis celum es,
ſi deū diligis: ñ ego tibi dico q: de⁹ es: ſz au
di pſalmiſtā dicētem. Ego dixi dij eſtis ⁊c.
Hec ille. Hanc regulam quāta diligentia
obſeruauerit virgo bñdicta claret ex ꝓbis
Ambroſij li. de virginitate dicētis. Quid in
quit nobilius matre dei, quid ſplendidi⁹ ea
quam elegit ſplēdor eternus. quid caſti⁹ ea
que chriſtū ſine cōtagione generauit: virgo
erat nō ſolū corpore ſed ⁊ mēte: q̃ nullo doli
ambitu ſincerū vulneraret affectū. Et ítez
Cogitatōes inquit bonas ꝓgo ſemp comi-
tes habebat: corde erat humilis: verbo gra
uis: aīo prudēs: loquēdi partior: legendi ſtu
dioſior: intēta operi: verecūda ſermone: deū
ſolum ſolita q̃rere ⁊ pleno corde diligere ⁊c
Denicz hoc idē claret ex verbis Anſel. dicē
tis q ipſa tanta puritate nitebat qua maior
ſub deo neq̃t intelligi. Quinta regula ſan
ctitatis eſt in recta ⁊ ſctā intētōe qua homo
regulat in omni bona opatōe. Nam vt di-
cit ſaluator Math. vj. Lucerna corpis tui
eſt oculus tu⁹, ſi oculus tuus ſimplex fuerit
nō habēs aliquā ptē tenebraꝝ: erit corpus
tuū lucidū totū. Si ꝓo oculus, ſ. intentōis
nequā fuerit: totū corpus tuū, i. totū op⁹ te-
nebroſum erit. Huic cōcordāt iura. xlj. diſt.
Quiſquis. Et. xxiij. q. v. Cū miſter, vbi ba-
bet q intētio finem operi imponit. Intētio
nē em̄ reſpicit de⁹ pluſq̃ act⁹. v. q. v. Si ſa-
cerdotibz ⁊c. Et huic ꝓcordat ꝓbum phi. q̃
Thopicoꝝ. vbi dicit. Cui⁹ finis bon⁹ ip̄m
quoq̃ bonū, ⁊ cui⁹ finis malus ip̄m q̃z ma
lum. ꝓterea aplus hortat dicēs Oīa in lau
dem dei faciatis. Hāc regulā virgo beata
ſumope obſeruauit vt in oīb nō niſi dei ho
norē quereret ⁊ intenderet: vt de ea teſtatur
Ambroſi⁹ libro de virginitate. Sexta re
gula ſanctitatis eſt in gratie ſpūſſcti influ-
tione. Sine nanq̃ grā ſpūſſancti nō habet
hō ſctificari, teſte apl'o. ij. Coꝝ. iij. Nō q ſuf
ficientes ſim⁹ aliq̃d cogitare ex nobis tanq̃
ex nobis, ſed oīs noſtra ſufficiētia ex deo eſt
Nimiꝝ vt habet de cōſe. diſt. iiij. Placuit.
Sine grā dei nec mādata eius impleri poſ
ſunt. Et diſ. xl. Quelibet: dr q ſine gratia dī
quātūlibet occulta loca anīam ſaluare non
poſſunt. qz ⁊ de paradiſo hō et de celo an-
gelus peccādo cecidit. Hec ibi. Qui vult q̃
ſanctus eſſe ſtudeat in hac vita dei grāz ſol
licite q̃rere et cōſeruare. Hanc regulā ſum
ma p̄eminētia in ſua tota vita ſeruauit bea-
ta ꝓgo, qz grā plena fuit.

Capitulum. III

Tercium ternarium regulaꝝ, p̄ducā
mus: ī quo ſupaddunt tres alie re-
gule ſanctitatis ſ̄m deuotuz Berñ.

Quaꝫ ꝑma ⁊ in ordīe ad ꝑmissa Septima regula sanctitat⁄ est in sobrij victꝰ obseruatōe. Nam vt habet de cōse. dist. v. ca. Ne tales, gula nil celeste ꝓmittit homī cogitare, ꝓterea saluator Lu. xxj. dicit. Attēdite vobis ne forte grauent corda vestra crapula ⁊ ebrietate. Hinc ⁊ Petrus. j. cano. ca. v. clamat di. Fratres sobrij estote ⁊ vigilate qꝛ aduersariꝰ vester diabolus ⁊c. Hāc certe regulā sobrietatis obseruauit btā virgo ī oībus tpatissime se habendo: vt testat Ambrosiꝰ libro de virginitate dicens sic. Quid exequar: ciboꝫ parsimoniā: officiorū redūdantiā, alteꝫ vltra naturā supfuisse, scz ī maria, alteꝫ ipsi pene nature defuisse, illic nulla intermissa tpa, hic ꝓtinuata ieiunio dies, ⁊ si qñ successisset reficiēdi volūtas: cibꝫ plerumqꝫ obuiꝰ fuit q̄ morte arceret: nō q̄ delicias ministraret. Dormire illi nō ꝓius cupiditas q̄ꝫ necessitas fuit, et tñ cū q̄escebat corpus: vigilabat animꝰ: q̄ frequēter ī somnis aut lecta repetit aut somno interrupto cōtinuat: aut disposita gerit: aut gerēda ꝓnūciat. Hec Ambro. Ecce quāta sobrietas marie. Octaua regula sanctitatis est in charitatis affectione. Charitas enī est sine qua nec fides: nec iusticia: nec bona opa valent ad salutē, vt patet, xxiiij. q. j. vbi, ⁊ c. odi, et c. se. Et de pe. di. v. §. Itē hec ē charitas. Unī aplus. j. Coꝫ. xiij. Si linguis boīm loq̄r ⁊ angeloꝫ: charitatē autē nō habeā factꝰ sum velut es sonās. Propterea Bernī, sup canti ca ser. xxviij. dicit. Quātitas sanctitat⁄ vicz cuiusqꝫ anie extimat ad mēsuraz charitatis quā habet: vt q̄ multū habet charitat⁄: magna, que parū: pua, que nil: nihil sit. Hanc regulā benedicta virgo in summo seruauit, quia summe deū dilexit ⁊ primū ꝓter deū. vt patebit infra cum de eius charitate aget q̄ summe sanctissima fuit. Nona regula sanctitatis est in humilitat⁄ fundatōe, iuxta illud Lu. xvij. Cū feceritis oia q̄ ꝑcepta sūt vobis: dicite, serui inutiles sumus. Et iterū ca. xviij. Qui se hūiliat exaltabit. Hugo de humilitate. Ille maior in celo qui humilior in mūdo. Btā virgo sūme hūilis fuit: ꝓter qd̄ et sūme deo placuit vt mr̄ fieret dei, ipsa teste Luce. j. Respexit humilitatem ancille sue ⁊c.

Capitulum. IIII.

Accipe vltimū ternariū regulaꝫ sanctitatis ꝑm Richardū, Bernī, Bregoriū atqꝫ alios sacros doctores. Quaꝫ ꝑma ⁊ in ordine ad ꝑdicta Decima regula est in ꝓtimoꝫ edificatōe. Richar. Oportet inquit hoīes sanctū etiā ad eos q̄ foris sunt debite esse ordiatū. vt iuxta dictū aplī. Proꝫ uideamus bona nō solū coram deo: sed etiaꝫ coram hominib⁄ Ro. xij. scz habētes edificatoriā cōuersatōem. Nam vt habet. v. q. viij §. Paulus. Parū est in se a fide nō exorbitare: ⁊ alios exēplo vel ꝗbo eīcere. Et iterū xj. q. iij. ꝓcipue. dicit Grego. Tot mortibus digni sūt ꝓlati: etiā si ꝓuersa nunqꝫ ꝓpetrāt: quot ad subditos prauitatis exempla transmittūt. Hinc Arest. v. Ethi. dicit Optimꝰ ē q̄ nō solū ad se vtit virtute sed etiā ad alios. Pessimus aūt est q̄ nō solū vtit malicia ad se sed etiā ad alios. Hec ille. Bñdicta virgo nunqꝫ aliquē scādalisauit, qꝛ vt dicit Ambro. li. de virginitate. Nil inq̄t tozuū ī oculꝰ Marie. nil ꝓcax in verbis, nil in actu verecundū. Nō gestꝰ fractior: nō ingressus solutior: nō vox petulātior: vt ipsa corpis spēs simulacrū fuerit mētis ⁊ figura ꝓbitatis. Itē Hiero. in epistola ad Cromaciū ⁊ Helindium di. Hāc irascētem nullus vidit: hāc maledicentē nullus audiuit, oīs actꝰ et oīs sermo eius ita erat grā plenus vt cognosceret in eius lingua deus. Deniqꝫ ipsa ꝓtios edificauit ⁊ eis ꝓfuit informatione boni, q̄a vt dicit Hiero. vbi supra. Sollicita erat maria circa socias suas: ne aliqua ex eis in aliquo sermone peccassz, ne aliq̄ iniuriosa aut supba circa parē suam existeret. Sine intermissiōe bñdicebat deū. Et ne forte in salutatōe sua a laudib⁄ dei tollerek: si q̄s eā salutabat: illa pro salute deo grās rñdebat. Ab ipsa nēpe ꝓmū ꝓcessit vt dū salutant hoīes sctī deo grās dicāt. Quotidie videbant angeli loq̄ ei ⁊ q̄si charissimi obtempabant ei. hec Hiero. Preterea eius vita inclita cūctas illustrat ecclesias. s. exemplo edificatōnis. vt canit ecclesia. Undecima regla sāctitatis est in oīm virtutū decoratōe. Unō Bernī. Quātūlibet te affligas: quātūlibet te crucies nō dabit tibi copiā sui dñs virtutū nisi fueris virtutib⁄ adornatus. Hec ille. Hinc aplus. j. Coꝫ. iiij. Non in sermone ē regnum dei sed in ꝗtute Nec sufficit vnam tm̄ habere ꝗtutū: sed oēs, vt oia vitia īpugnent. Sicut enī miles mundi nō est expeditus nisi omnia arma habeat: ita nec miles

christi si aliqua virtus sibi defuerit. Unde Gregori⁹, xij, li. moral'. Una inquit virtus sine alijs aut oino nulla est: aut imperfecta. Et Tulius in .ij. de tusculanis q̃stionibus dicit. Si vnã virtutẽ cõfessus es te nõ habere: nullã necesse est te habituꝫ. Hec ille.

Bñdicta virgo sup oẽs excellẽtissime oib⁹ virtutib⁹ pollebat, vt ostendek pte. ij. hui⁹ li. ergo ipsa sctissima erat. Hiero. Si diligenter attẽdas: nil est virtut⁹: nil splendoris: nil grẽ: nil cãdoris q̃d nõ splẽdeat in maria.

Duodecima regula sctitatis in finali pseueratiõe, qꝫ vt dicit Greg. j. li. moral'. Incassum bonũ op⁹ agik: si ante finẽ vite deserak. nõ enim qui incipit sed q̃ pseuerauerit hic saluus erit Matth. xviij. Unde Bernã. in epl'a cxxviij. dicit. Sola est pseuerantia cui eternũ pmittik premiũ: sine qua nemo videbit deum. Bñdicta virgo Maria inflexibiliter vsqꝫ ad mortẽ adhesit bono ꝛ pseuerauit in plenitudine grẽ. ergo claret q̃ ipa sanctissima fuerit. O itaqꝫ fidelis aia stude imitari Mariã si vis sctificari, si vis cõregnare ei. Ne dimittas legẽ vite eius vt addatur grã tuo capiti. Pro simpliciũ aũt ꝛ ruralium auditoꝫ informatione ꝛ edificatiõe libeat final' poni hic vnũ exemplũ: q̃d ptim accipio ex libro q̃ dicik speculũ virgis Marie: partim ꝗo ex pmptuario discipuli exemplo. xxij. in hoc opere cõbinatũ. Miraculum Erat nãqꝫ quedã deuota pſona que deuotione sedula orabat virginẽ Mariam vt sibi reuelaret qualiter ipsa in sua vita deum orabat ꝛ illi placere studebat atqꝫ grãm summã corã eo acq̃rebat: q̃tin⁹ imitãdo eaꝫ mereret ꝛ ipsa beate ꝗgini cõformata grãm magnã vtcũqꝫ corã deo inuenire. Quadaꝫ ergo vice beata virgo sibi apparẽs reuelauit dicẽs. Cum inq̃t essem adhuc tenera in etate: surgebã in noctis medio ꝛ in tẽplo pcũbens: ista orabã. Primo vt oipotens de⁹ daret mihi grãm q̃ eius pcepta p oñia implere possim: ꝛ in oibus eius volũtatem facere: atqꝫ amare omnia que ipse amat ꝛ odire oia que odit. Secũdo petebam q̃ deũ sup omnia diligerem: ꝛ primũ fm suã volũtatem amarẽ. sciebam enim q̃ ab amore eius oĩs gratia descẽderet: nec aliqua virtus sine eius dilectõe inesse posset. Tertio petebã humilitatem: patientiã: benignitatẽ: castitatem: ꝛ oẽs virtutes vt sibi placere mag⁹ possem. Quarto petebã vt mererer videre tẽpus in quo virgo filium dei p generis hũani redẽptiõe nascituꝫ parere haberet et portare: vt possem ei seruire ac xp̃m verũ dei filium in eius gremio adorare. Hoc intellige añ christi incarnatõem ex ea factaꝫ, quia ꝓpter humilitatẽ nimiaꝫ ipsa btã Maria nõ reputabat se esse dignã ad id vt ipsa foret illa dei genitrix virgo. Postea aũt q̃ christuꝫ peperit id nõ petiuit: sed grãs egit quia ipsa mater dei fieri meruit q̃ p passionẽ mũdum redemit. ¶ Insup petebã inq̃t vt vniuersũ populũ ad suum seruitiũ cõseruaret. Et addidit q̃ oẽm grãm et ꝗtutem excepta gratia sanctificatõis nõ sine inquit labore acquisiui: sed cõtinua orõne ꝛ ardenti desiderio p funda humilitate et deuotione: multisqꝫ lachrimis ac multa corpis afflictione pfecte possedi. O igik deuota anima stude pmissis modis ꝛ tu deũ exorare si vis in grã pficere. ꝓter id solum q̃ p eius quarta petitione stude gratias deo agere ꝛ orare vt ipsaꝫ virginem benedictã in celo valeas cuꝫ filio ei⁹ gloriosa visione intueri. ¶ Item paupcula quedã ambas suas filias in obsequiũ ꝛ imitationẽ beate ꝗgis in bis ꝑtactis ꝛ alijs deuotionib⁹ silib⁹ ab infantia diligenter tradidit ꝛ corã altari beate virginis eas ducens recõmendauit dicẽs. O dña has duas filias meas mũdas ꝛ te imitãtes offero: tu sis eaꝫ mater ꝛ ꝗseruatrix, quaꝫ etiã man⁹ manibus imaginis btẽ virginis cõiunxit in argumẽtũ deuotõis. Quib⁹ mox domũ remeantib⁹ Ecce iuuenis splẽdido vultu ꝛ habitu apparuit p̃ foris ꝛ centũ libras eis dedit quib⁹ suã pauptatẽ p q̃tidiano victu subleuarent. Ecõtra emuli vicini ꝗcitati contra eas famare ceperũt q̃ essent male et amasiarũ meretricio victitarent. Ille se recõmẽdarunt beate ꝗgini vt tanq̃ pia eaꝫ mr̃ eis in ista infamia subueniret. Unũ in q̃dam solẽnitate beate Marie in p̃sentia oĩm in ecclesia angelus xp̃i descẽdit de celo ꝛ serta florũ eis dedit di. Hec serta mater vestra btã virgo Maria in argumẽtum vestre virgitatis transmisit. ꝛ sic ab infamia liberate sunt.

Insup p̃nceps illius terre ꝛ oĩs ꝓplus miraculo stupefacti duo monasteria sanctimonialiũ cõstruxerũt in honorem beate marie et magnifice dotauerũt et easdem duas sorores illis monasterijs duobus p̃fecerunt.

vbi multe virgines degẽtes ⁊ vitã Marie btẽ imitãtes ac deuotionẽ: ad celestia regna feliciter migrauerũt. Ecce igiṫ q̃ piũ ⁊ sanctum est imitari btãm virginẽ in castitate et oratõe deuota, vt in eisdem sanctis opib⁹ p ficias q̃b⁹ ipsa pfecit: in eis ꝓtutib⁹ deo placeas et sine fine cum ipsa in celo gaudeas. Amen.

¶ Pars secunda libri septimi de virtutum precelsitudine qua beata Maria pfulsit super oẽs creaturas in omni pfectione actõis et contemplationis.

Multe filie cõgregauerũt diuitias: tu supgressa es vniuersas Prouer. vl, ca. Quib⁹ in verbis bñdicta virgo Maria dei mater dignissima cõmẽdaṫ Primo q̃dem a diuitiaꝫ spũaliũ opulẽtia: quas diuitias multe filie, i. sancte anie congregauerunt. Sunt nãq̃ diuitie quedã tpales que danṫ bonis et malis. Bonis ad sustẽtationẽ ⁊ meritorũ cumulationẽ p earũ p christo erogationem vt dicit Ambrosi⁹. Malis ꝯo ad remũerationẽ, iuxta illõ Math. vj. Receperũt mercedem suam. Alie ꝯo sunt diuitie spũales q̃ sunt dona ⁊ virtutes: gratia ⁊ bonoꝫ operũ merita ac gloria q̃ possessores suos vere faciũt diuites. Grego. Si diuitias amaṫ ⁊ vere fratres diuites esse cupitis: veras diuitias amate. Primas sancti cõtemnũt diuitias, i. tpales. Secũdas ꝯo cõgregare toto conamine satagũt: de quib⁹ verba pãssumpta dicũt. Multe filie cõgregauerunt diuitias: quas ⁊ bñdicta Maria studio continuo in vita cõgregauit. Secũdo quoq̃ cõmẽdaṫ a singulari excellentia: cum subdiṫ Tu supgressa es vniuersas. Vere ipsa virgo beatissima supgressa ẽ vniuersas donis et ꝓtutib⁹: dignitate: meritꝭ: gr̃a: ⁊ gl̃ia. vtpote regina ⁊ dña oĩm angelo⁹ ⁊ boĩm: mater gratie ⁊ miscõie: virgo virginũ: in quã teste angelo Luce, j. spũsanctus superuenit id ẽ p alij̃s venit: ⁊ virt⁹ altissimi eam totã obũbrauit. Locuturi itaq̃ ad p̃sens de excellentia meritoꝫ ⁊ ꝓtutũ btẽ Marie quas in vita summa perfectionis altitudine habuit tria mysteria declarabimus.

¶ Primũ de excellẽtia externe actionis
Scõm de excellẽtia interne ꝯtẽplatõis,
Terciũ de excellẽtia virtuose pfectiõis,

¶ Articulus primus de excellentia meritorie opationis externe siue vite actiue beate virginis Marie.

Circa primũ de vita actiua Marie ⁊ excellentia opatõis ei⁹ externe: querit Utꝫ bñdicta virgo maria p̃cellat oĩm alioꝫ sanctoꝫ merita in opatõe externa siue vita actiua. Hã argui potest q̃ nõ, qꝛ ipsa fuit cõtemplatiõi diuĩe totaliter dedita. iuxta illud qõ de ea caniṫ ab ecclesia Maria optimam ptem elegit, i. vitam ꝯtẽplatiuã: q̃ nõ auferetur ab ea in eternũ, q̃ vl' pauca vel nulla potuit facere opa exteriora: cũ illa ĩpedire habeant q̃etudinẽ mẽtis. Et intellectus ad interiora se cõuertẽs (cũ totaliter se cõuertit q̃ cũq̃ diuertit: vt dꝛ. iij. de aĩa) nõ potuit ad exteriora opa intẽdere. Et p ꝯñs minoris ẽ meriti respectu eoꝫ sctõꝫ q̃ arduissima exercitia corpalia legunṫ fecisse. Itẽ merces ⁊ meritũ debeṫ labori ꝯm illõ apli. j. Coꝫ. iij. Vnusquisq̃ ꝓpriã mercedẽ accipiet ꝯm laborẽ suũ. Ex q̃ sequiṫ q̃ q̃nto q̃s laboriosi⁹ et magis arduũ opus facit: tanto magis est meritoriũ, sed cõpiunṫ multi fuisse sancti q̃ opati sunt in vita mirãda ⁊ arduissima opa ac laboriosissima. Ut verbigratia: sanctus Paulin⁹ eps fecit tale maximũ opus q̃ seipsuꝫ vẽdidit p filio cuiusdã vidue in seruitutẽ, put testaṫ Hiero. li. de viris illustrib⁹. Itẽ sanct⁹ Frãciscus vlcerosas plagas leprosoꝫ osculabaṫ ⁊ saniẽ educẽs ⁊ extergẽs eis multimode deseruiebat. Sed ⁊ btã Elisabeth similia faciebat et ꝓprio velo capitis extergebat: ad secessum debiles debilioꝫ in vlnis ducebat. Itẽ sctũs Johãnes baptista nunq̃ carnes comedit: aut pisces: nec vinum aut siceram bibit: in deserto vitam austerissimam per omnem modum duxit: adeo q̃ nec panem manducasse legitur: sed mel siluestre ⁊ locustas tm̃. Cõsimilia plura maxima legunṫ facta a sanctis, cum tale quid nõ compiaṫ de beata virgine scriptũ: nõ videṫ quõ ei⁹ actõis vel vite actiue meritũ p̃cellat alioꝫ sanctoꝫ merita. Sicut igiṫ alij̃ p̃cellere videnṫ in opib⁹ miscõie ⁊ vite austeritate beatã Mariã: ita ⁊ ĩ merito opatõnis. Sed ꝯtra est qõ dicit Damascenus, qꝛ ipa a nullo illustriũ supaṫ vel vinciṫ, si q̃ vinceret in merito: vinceret ⁊ in p̃mio, qꝛ vt

dicit Isidor⁹ li. de sūmo bono: et cōiter doctores: meritū correspōdet premio. Respōdet igit ponēdo cōclusionē q btā virgo maria excellit oīm sanctoꝝ merita in opatione boni ⁊ actiua vita. Et hoc ostēdit ꝯm Alb. sup missus est. ca. lxxxviij. q. druplicit. Primo ex rōne mūdicie. qz tāto opa bona sunt magis meritoria ⁊ deo acceptioza q̄nto sūt ab inquinamēto peccati elōgata ⁊ munda. Unde ps. Secōm puritatē manuū meaꝝ. i. opationū bonaꝝ: retribuet mihi. Et iterum Ambulās in via īmaculata hic mihi ministrabat. Quo ꝓtra p Esaiā ca. j. dñs dicit ad malos. Nō accipiā inq̄t de manu vestra sacrificiū: man⁹ eīm vestre plene sunt sanguīe id est pctō. Sed qz ipa sola ꝓgo btā fuit inter viatores q̄ nunq̄ꝫ sua opa vl veniali peccato inq̄nauit. qz nunq̄ꝫ peccauit etiā venialiter. Unde Aug⁹. Excepta hac virgine de qua ꝓpter honorē dñi cū de pctis agit nullā volo haberi questionem. Si oēs sancti et sancte ꝓuenirent dicerēt: si diximus quia peccatū nō habemus nosmetipsos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est. Hec ille. ergo ipsa plus meruit in opatōe. Secūdo ostendit rōne charitatis ⁊ grē. qm̄ q̄nto op⁹ ꝓcedit ex maiori charitate et plenitudīe grē tanto est magis meritoriū: q̄a pl⁹ placet deo affectus offerētis q̄ꝫ mun⁹. vt dicit Greg. et patet. iij. q. vij. In grauibꝫ. ⁊. xxiij. q. j. Odi Propterea aplus. ij. Coꝝ. ix. Hilarē datorē diligit de⁹. et Aresto. j. Ethi. De⁹ nō est remunerator noīm sed aduerbioꝝ. Sed beata virgo sup oēs plena fuit grā et ex maiori charitate operata est. q̄ plus oībꝫ meruit.

Tercio ostēdit rōne efficacie. nā ipsa summū bonū fecit in eo q deū genuit: q̄ oīa regenerauit. tantū effectū ꝓtulit boni de se q nullus actus vel effect⁹ alicui⁹ pure creature illi vel dignitate vel vtilitate poterit coeq̄ri. Quarto ostendit ex opibꝫ miscōie in q̄bus potissime consistit vita actiua. ⁊ de q̄bꝫ dñs in iudicio disceptabit. vt patꝫ Math. xxv. Illa eīm opera exercuit btā virgo circa christū: qm̄ eū pegrinū suscepit hospitio virginalis vteri: eum esurientē puuluꝫ pauit: et sitientē suo lacte potauit. nudū pānis inuoluit ⁊ tunica facta vestiuit: eū infirmū visitauit cū deficiēte in cruce affuit: ⁊ eū tanq̄ꝫ pia mater in cunabulis positū mēbris infantilibus existentē fouit: balneauit: ⁊ pluribꝫ seruitutibꝫ ei deseruiēs freq̄ntauit. cum q̄z captū ⁊ morti adiudicatuꝫ nō deseruit sed ⁊ morientē sepeliuit. Alij aūt ⁊ si opa miscōie exhibuerūt: nō tū xpo in ꝓpria ꝑsona sed in mēbris ei⁹: ⁊ ideo ipsa p̄cellit. Itē ista opera exercuit btā ꝓgo in sūmo sup oēs viatores: qz opeꝝ miscōie alteꝝ altero est mai⁹ ⁊ excellenti⁹ q̄nq̄ꝫ modis. Primo si fit ex maiori charitate. Secūdo si fit magis indigenti. Tercio si fit mag⁹ digno indigēti. Quarto si fit cuꝝ maiori effectu impēso. Quinto si fit ex mag⁹ necessario ⁊ min⁹ supfluo. Hec oīa fuerūt in beata virgīe in summo. Charitas eīm ei⁹ p̄cellit oīm creaturaꝝ charitatem ex qua summa charitate ista opa circa xpm exhibuit. Itē maxīe indigenti tribuit: qz nemo inter viatores pauperior iesu fuit. iuxta illud Math. viij. Vulpes foueas hāt ⁊ volucres celi nidos: filij⁹ aūt hoīs nō hꝫ vbi reclinet caput. Itē dignissimo pauperi tribuit: q̄a nemo dignior mēdic⁹ fuit q̄ꝫ mēdicus de⁹. Magnuꝫ q̄ppe esset opus miscōie qō fieret pauperi laico. mai⁹ qō fieret pauperi clerico vel religioso. adhuc mai⁹ qō fieret pauperi epo. ⁊ summū qō fieret pape mēdico. q̄ proportionabiliter summū op⁹ miscōie fuit qō fiebat a ꝓgine gliosa pauprimo deo. Itē maximū effectū miscōie impēdit cū se totā pauprimo xpo in seruitutē tradidit. et cū nobis miseris captuis ⁊ mēdicis deū filium suuꝫ ipm dedit in redēptōem: ⁊ cū ipso dedit nobis regnū celoꝝ et oē bonū. Item de non supfluo sz oīno necessario op⁹ miscōie exercuit circa pauprimū deū. qz de ꝓprio sanguine ⁊ purissima ꝓpria carne ei tunicā in īcarnatōe mīstrauit. ⁊ in suo vtero de purissimo suo sanguīe eum aluit atq̄ꝫ de ꝓprio lacte cibauit eū natū. ⁊ lactauit. Hec Alber. Ad ea q̄ q̄ in cōtrariū obijciunt respōdet Ad p mū. q boc speciali progatiua fuit miraculose in bñdicta virgine q ipsa in sūma cōtemplatōe esset continue: ⁊ tū ab externo bono ope et seruitio xpi nō impediret: sz sil vtrūq̄ꝫ agere posset. Propterea de ea legit eccl'ia illud euāgeliū. Intrauit Jesus in q̄ddam castellū. p qō figurat introitus xpi in vteꝝ virginale. Et mulier q̄dā noīe martha: p quaꝝ figurat Marie sensualitas ⁊ inferior pꝑ rationis q̄ mīstrauit ī actiua christo. Eius soror magdalena. i. superior pꝑ rōnis erat cōtinue intēta diuine ꝓtemplatōni. p quod do-

cet: quia Marie simul inerat ⁊ actio externa ⁊ cōtēplatio altissima speciali dei dono: nec alteꝝ ab altero impediebat. Ad secūdū rñdet ꝙ vt dicit Tho. iij. scripto sniarū dist. xxxv. ar. iiij. q. ij. Et scda scde. q. clxxxij. ar. ij. Aliter labor exterior auget p̄miū ⁊ aliter charitas. qꝛ labor exterior opatur ad augmētū p̄mij accidentalis. charitas ꝟo operat ad augmentū p̄mij essentialis: qđ p̄ncipaliter cōsistit in charitate. Sic ḡ meritū p̄mij essentialis nō est in ipsius opis laboriositate ⁊ difficultate: sed in charitate. Uñ dato ꝙ aliq̄ vt etiā Johānes baptista fecerint maiores labores ducēdo vitā austeriorem: tñ nō ꝓpter hoc sequit ꝙ maiꝰ meritū acq̄sierint. qꝛ maiori charitate fecit btā virgo minimū opus q̄ aliꝰ sctūs fecerit maximū bonū. ⁊ ideo ex maiori charitate maiꝰ meritū acq̄siuit: qm̄ essentiale incōpabiliter preferꝫ accidētali p̄mio. vt dicit Richardus de media villa ꝓbās sup. iiij. sniaꝝ circa dist. xlix. Uel aliter pōt dici ꝙ vt notat idem Tho. eodem. iij. scripto. dist. xxx. ar. v. Utrū meritum p̄ncipaliter cōsistat in charitate. ⁊ p̄ma scde. q. cxiiij. arti. iiij. et scda scde. q. xxiij. art. vij. Duplex est meritū. scꝫ dimissionis pene et cōsecutionis boni. difficultas ergo operꝫ nō facit ad meritū nisi dimissiōis pene per modū cuiusdam cōmutatōis. sed ad meritū ꝯsecutionis boni facit maior conatus q̄ est ꝟm maiorē inclinatōem volūtatis. ⁊ hāc p̄ncipaliter facit charitas: q̄ qꝛ maior fuit ī virgine bñdicta q̄ nec indiguit ad p̄miū: qꝛ nunq̄ peccauit Unde sequit ꝙ maius fuit meritū in eiꝰ actōe q̄cunq̄. ⁊ sic patꝫ. O igitur beata christiana ⁊ fidelis aīa pensa q̄ntum virgo benedicta p̄cellat in omni actōe sua: ⁊ stude eam imitari ardua faciēdo et ex charitate magna: vt ⁊ tu merearis corā deo esse magna.

¶ Articulus secundus de excellentia interne contemplationis beate Marie qualiter omnium viatorum contemplationem precellebat.

Secūdum misteriū interne cōtemplatōnis. Ubi notādū ꝟm Alber. sup missus ē. ca. lxxxix. ꝙ cognitio siue cōtemplatio beatissime virginis tripl'r excellebat alias cognitiones oīm viatorum.

¶ Primo in cognitōis pfectione.
Secundo in habitus possessione.
Tercio in modo cognoscendi cum quiete ⁊ sine abstractione.

Primo in cognitōis vel ꝯtēplatōis pfectōe quia em̄ pre alijs viatoribꝫ habebat eleuatā mentē ad diuīa. igit maior pfectio cognitionis debet ei rōne maioris eleuatiōis per habitus meliores ⁊ excellētiores. Nā si cōsideramus gradus q̄bꝫ ascēdit ad vidēduꝫ deū ꝟm habitus gratuitos est excellentia in hmōi eleuatōe aīe ad deū ꝟm maiorē habituū gratuitoꝝ pfectionē animā sup posse nature magis ⁊ magis eleuantiū ⁊ deo ꝓpinq̄us coniungentiū. Inter q̄s Primo gradu eleuāt gratie sacramētales impedimēta culpe ⁊ pene remouētes ⁊ fomitē diminuentes q̄ aīam trahūt deorsum. Secundo gradu sunt virtutes aīam in esse gratuito pficiētes p̄mo ⁊ p opatōem in fine dirigētes. Tercio gradu sunt dona aīam ad excellētiores actus gratuitos pficiētes: ⁊ magis eā fini. i. deo cōiūgentes. In quarto gradu sūt fructus aīam ꝟm possibilitatē vie deo ꝯiunctā delectātes ⁊ reficiētes. Ex his q̄tuor gradibus a latere currunt btitudīes circa subiectum: in q̄ sunt p̄dicti habitꝰ statꝰ pfectiōis ꝟm modū vie cōplētes. Secūdo q̄ꝫ excellebat contemplatio beate virginis in habitus possessione. habitus possessionū dico: quia talis habitꝰ est actꝰ qualē habuit Paulus in raptu ad tempus: ⁊ post statiꝫ nō habuit sed habitus cū actu cessauit. Talis inquā generꝫ habitū sed pfectiorē beatissima virgo semp ⁊ cōtinue habuit ab eo tpe q̄ p̄mum mater dei facta fuit vsq̄ dum idē habitus in gloriosam cognitōem ꝟm statū patrie pfectꝰ fuit. Et ita cōtinuatio possessiōis debebat ei rōne pfectionis maioris q̄ huic vite sup oēs viatores funditus mortua fuit et vita peccati extincto fomite irresuscitabiliter mortua fuit. Propter qđ vita eius cuꝫ christo in deo abscondita fuit semp et curie angelice p̄sens intra dei sanctuariū habitauit. Unde merito dicere potuit illud Ecci. xxiiij. In habitatiōe sctā corā ipso mīstraui ⁊ sic in syon firmata sum: ⁊ in ciuitate sctīficata sil'r requieui. Tertio excellebat ī modo cognoscendi cum quiete et sine abstractione: qualis est in raptu Nam modus cognoscēdi virginis Marie nō semp fuit per

modū abstractōnis vel stuporis vel extasis vel soporis. Hec eñ ꝓtingūt ꝓpter excellentiā ⁊ iꝓpoꝛtionabilitatē lumīs ad intellectū illūinabilē. vt patet ꝑ sil'e in lumīe corpali in trāsfiguratōe dñi qñ ostēdit discipulis claritatē simillimā claritati gl'ie. Dicit eñ q̄ Petr⁹ ⁊ q̄ cū eo erāt: grauati erāt somno ita vt videre nō possent. Unde dño petr⁹ dixit. Bonū est nos hic esse: nesciens q̄d diceret. stupor eñ circūdederat eū. Sil'r in lumine spūali est. Unde Paulus excellētiori visione stupefact⁹ dixit. vtrū in corpe vel extra corpus nescio: de⁹ scit. Hunc aūt stuporē btissima ꝗgo nō habuit: cui⁹ intellect⁹ deiformior ⁊ illi luci ꝓpoꝛtionabilior fuit. Unde sicut eadē lux q̄ est egris oculis odiosa est oculis sanis amabilis. et sicut ꝑ eandē lucem clari oculi pfectius vidēt ⁊ sine ꝑturbatōne. eger aūt oculus min⁹ pfecte ⁊ cū ꝑturbatiōe: ita lux spūalis: qꝛ oculis pauli fuit īpꝛopoꝛtionabilis. ideo fecit raptuz cū stupore. Talis lux oculis btissime virginis fuit ꝓpoꝛtionabilis sine stupore cū delectatōe. Et hoc debebat ei rōne puritat⁹ ⁊ mūdicie q̄ sup paulum ⁊ oēs viatores nitebat īpꝛopoꝛtionabiliter ⁊ excellēter. Hec Alber. vbi sup̄. Quis ē hoīm. Que rōnabiliū mētiū poterit excogitare q̄ntū deiformis fuerit mēs virgīs bnīdicte: q̄nta luce resplēduerit: q̄ntū ve saporē diuine ꝓtēplatōis expta fuerit. O vtinā aīa mea aliqñ illi⁹ ꝓticeps esse q̄ntulūcūq̄ mereris: ⁊ ꝗgīs btissime vna cū ei⁹ filio dulci Jesu ꝓgratulatōe intima suauitate pfruereris. O vtinā moriat aīa mea morte iustorū vt ingredi valeat ad ꝓtēplatōem beatoꝝ ⁊ videre valeat multitudinē in xp̄o ⁊ ei⁹ pia matre dilectorum.

¶ Articulus tercius de virtutū pfectione ⁊ excellētia earundē in beata Maria vbi describunt duodecim virtutes in ipsa.

Tertium misteriū ꝗ virtuose pfectōis ⁊ ei⁹ excellētie. Hā ꝗm Alber. vbi supra scz ca. lxxxix. btā virgo habuit ꝗtutes cardinales ꝑ modū patrie: sed ꝗm statū vie ꝑ modū patrie q̄ntū ad actuū pfectōez: ꝗm statū vie q̄ntum ad merēdi cōditiōez. Et ita habuit eas medio modo inter cōprehēsores ⁊ viatores. medio mō ꝑ participationē. talez inquā ꝓticipationē q̄ accepit meliorez partem ab vtroq̄ extremoꝝ. Cōprehēsores eñ habent ꝗtutes has ꝗm actuū pfectionē: sed ꝓter merēdi ꝓditionē. viatores aūt cū merēdi ꝓditiōe: sed cū actuū īmpfectōe. Ipsa autem virgo habuit eas cum actuū pfectione ꝗm cōprehēsores: ⁊ cū merēdi ꝓditōe ꝗm viatores. Unde habuit eas excellēti⁹ viatoribus q̄ntum ad actū: ⁊ cōprehēsoribꝫ q̄ntū ad effectū Hec Albertus. Ut aūt magis clarescat q̄ntuz virgo bnīdicta virtutibꝫ in sua vita ꝓniteat vel ꝓfulgeat: ꝓducamus in medīū duodeciz ꝓcipuas virtutes quasi duodecim stellas ꝓfulgidas quibus ipsa coronata fore in Apocal'. ca. xij. prefiguratur vt per singulas eius virtutes excellentia clarescat.

¶ De excellentia fidei Marie. Capl'm. I.

Prima virtus excellentissime fuit in Maria virgīe. Fides quipe eius maior fuit fide omniū alioꝝ sanctorum ꝗm Albertū vbi supra.

¶ Primo ratione constantie.
Secundo ratione mūdicie
Tercio rōne efficacie.
Quarto ratione expientie.

¶ Primo rōne cōstantie. Fides eñ beate virginis fuit ꝓstātissima: que nunq̄ defecit nec fuit intercepta. alioꝝ aūt fidei constātia fuit deficiēs ⁊ intercepta: vt patet de fide apl'oꝝ de q̄bus saluator ait Math. xxvj. Omnes vos scādalū patiemini in me. s. in passione.

¶ Secūdo ratōne mūdicie. Fuit eñ fides beate virginis mūdissima ⁊ incōtamiata ꝑ peccatū: qm̄ nunq̄ peccauit etiā venialiter vt dicit Aug. Alij aūt oēs peccauerūt. iuxta illud. j. Joh. j. Si dixerim⁹ qꝛ pctm̄ nō habemus nosipsos seducim⁹. Tertio ratōe efficacie. qꝛ fides beate virgīs fuit maxime efficacie. Cum eñ scriptum sit Mar. ix. ca. Oīa possibilia sunt credēti. In fide eius secutus est effectus īmpꝛopoꝛtionabilis fidei alioꝝ adeo q̄ iuxta dictū saluatoris Mat. xvij. Si habueritis inquit fidem sicut granum sinapis ⁊ dixeritis mōti huic tollere et mitte in mare obediet vobis. Ad benedicte virginis dictum quo ait: fiat mihi ꝗm ꝗbuz tuum: summ⁹ mons montiū. i. deus ipse tulit se et misit se in mare id est in mariā ⁊ amaras penalitates hui⁹ vite. Quarto ratiōe experientie. ⁊ si nanq̄ patres veteris ⁊ noui testamētī crediderūt de virgine nascituꝝ vl'

natum christũ:ipsa benedicta virgo nõ tm̃ credidit,sed ꝛ p expientiam cognouit:vnde claret eius fidei excellentia.

De spe Marie. Capitulum.II.

Secunda virt⁹ Spes fuit excellẽtissime fulgẽs in vita Marie virginis. Cum em̃ vt ait mgr̃ i.iij. Spes est certa expectatio future btitudis ex meritis et grã puentiẽs. Hec certitudo spei vl' expectatiõis fuit summa in btã virgĩe. qꝛ certitudo spei alioꝝ vl' est fallibil' vel conditional'. Si em̃ cert⁹ est q̃s de eterna btitudĩe: falli põt. qꝛ cadere põt. Si aũt sperat sub ꝯditiõe vt vicz si pmãserit in charitate: certitudo sua ẽ cõditionalis ꝛ nõ absoluta. Sed in btã virgine certitudo de eterna btitudĩe fuit infallibilis ꝛ absoluta:eo q̃ certa fuit q̃ matrẽ ꝺi impossibile fozet a btitudine excludi vel cadere. g̃ ei⁹ certitudo fuit maioꝛ certitudĩe aliorũ. Itẽ btã virgo ĩproportionabil'r maius gaudiũ oĩb⁹ alijs expectauit. g̃ maioꝛez spem habuit. Itẽ oĩs alteri⁹ viatoꝛis expectatio est p modũ esurient⁹. Expectatio aũt beate virgĩs fuit p modũ comedẽt⁹. s. p expientiã. sed improportionabil'r magꝭ delectat expectatio spei in comedẽdo q̃ in esuriẽdo. ergo maxima sup oĩes alios ipsa spem habuit. Hec Alb. sup missus ẽ. ca. lxxxiij.

De charitate Marie. Capl'm.III.

Tercia virtus Charitas summa fuit in btã virgine. qm̃ ipa summe implevit illud p̃ceptũ Math. xxij. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ꝛc. Et iterꝝ. Diliges pximũ tuum sicut teipm. ꝓter quod summũ premiũ essentiale in celo pmeruit q̃ debet charitati. De beate virginis charitate agit special'r li. ix.

Sequitur de virtutibus cardinalibus. Primo de prudentia. Capitulum.IIII.

Quarta virtus Prudẽtia fuit summe in beata ꝗgine. Cũ em̃ ꝗm Aresto. vj. Ethi. prudẽtia ꝯsistat ĩ cauẽdis malis ꝛ eligendis bonis. beata virgo in vtroq̃ nõ poterat decipi:qꝛ grã plena erat. et hẽbat donũ oĩs intellect⁹ sapie:scie:ꝛ cõsilij:vt patebit parte. iij. huius libri. Propterea btã ꝗgo bñ figurata extitit p prudẽtissimã mulierẽ Thecuitẽ. ij. Re. xiij. q̃ prudẽti pabola sumpta recõciliauit absalon fratricidã dauid pri suo. Nota inibi hystoriã. sic Maria prudẽtia sua recõciliauit gen⁹ hũanũ fratricidã. s. aĩe ꝛ spũs sui ipsi deo cũ videlicet prudenter tractauit cũ angelo de misterio incarnatõis diuine ꝛ assensum p̃buit dicẽs. Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝛc. ad q̃ ꝗbum de⁹ tantũ est inclinat⁹: vt carnẽ assumeret. p nostra recõciliatõe facienda.

De fortitudine in Maria. Ca. V.

Quinta virtus: p̃fulsit in vita Marie fortitudo. q̃ tripl'r ostendit.

Primo Ethice.
Secundo Theologice.
Tercio Philosophice.

Primo ethice. qꝛ actus fortitudis essential' est ꝓmo bono. i. deo firmiter adherere ꝛ terrenas cupiditates nõ tm̃ oppmere: sed penit⁹ oblinisci. q̃ q̃dẽ nõ est viatoꝝ: interim q̃ fomes in eis aliq̃ modo viget: nisi soli⁹ beate ꝗgis q̃ adhesit deo inseparabil'r: nec vnq̃ potuit separi p casum. Scõo ostẽdit theologice. qꝛ scriptũ est Prouer. vl. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet ꝛc. sequit. pcul ꝛ de vltimis finib⁹ p̃ciũ ei⁹. Hec mulier fort⁹ est Maria ꝗgo. vltimi fines sunt diuinitas ꝛ humanitas maxĩe a se distãtes: q̃s ꝗgo ipsa fortissime: qꝛ inseparabil'r: cõiunxit. Idcirco Hũeri xxiij. Cui⁹ fortitudo. s. dei sil'is est fortitudini rinocerõt⁹. qꝛ sicut fortitudo rinocerõtis in gremio virgis mãsuescit: ita ꝺi fortitudo in vtero virgis Marie mansuefacta est.

Tercio ostẽdit ex lũine phie. qm̃ p locuz a maiori. ij. Thopi. arguẽdo. q̃cq̃d est fortius fortioze: est fort⁹ inferioze. Btã ꝗgo fuit fortior tribus fortissimis in mundo q̃ sunt de⁹ mors ꝛ diabolus. Primum fortissimũ in mũdo est de⁹. hũc humilitas btẽ ꝗgis supauit: qñ de celo charitate vinculatũ ꝛ vulneratũ in suo ꝗginali vtero incarcerauit. Uñ canit eccl'ia de ea. Sctã ꝛ ĩmacl'ata ꝗgitas q̃b⁹ te laudib⁹ eff. ne. qꝛ quẽ celi capere ñ poterãt tuo gremio ꝯtulisti. Secundũ fortissimũ in mũdo est mors: cui nemo mortalius resistere põt. Oĩs em̃ morimur: ꝛ q̃si aq̃ dilabimur in terrã. ij. Reg. xiij. Hãc btã ꝗgo supauit. vñ canit eccl'ia de ea. Mortẽ quaz femia ĩtulit femia cõtriuit p quã vita redijt.

Terciũ fortissimũ ẽ diabol⁹ Job. xli. Nõ est ptãs q̃ cõparet ei. Hũc btã ꝗgo supauit qꝛ ipa ꝯtriuit caput ei⁹ Gen. iij. g̃ fortitudis virtus ꝛ donũ in beata virgine summe fulsit. Hec Alber. sup missus est ca. iiij.

De iusticia in Maria. Capitulum.VI.

Sexta virtus ꝓfulgens in btã virgine est ipsa tercia ꝓtus cardinalis, s. iusticia. vt cm̃ habet, ff. de iusticia ⁊ iure. l. Justicia. Tria sunt ꝑcepta iusticie, s. honeste viuere. alteruz nõ ledere, ⁊ vnicuiq; suũ ius tribuere. Hec oia superceller̃ter fulsere ī bñdicta dei matre. Ipsa nẽpe sup oẽs viatores honestissime vixit. Honeste nanq; viuere idem est qõ virtuose ⁊ pulcre viuere quia vt ait Isiõ, j. li. etbimol'. Honest⁹ ꝯ q̃ si honoris stat⁹, soli aũt ꝓtuti debet honor. Vñ Aresto, iiij. Ethi. ait. Prauus inq̃t nõ est honore dign⁹ qz honor est ꝑmiũ virtut'. Cum igit btã virgo vixerit virtuosissime et oĩb virtutib superceller̃ter enituerit, iuxta illud Eccl. xxiiij. In me oĩs gratia vie ⁊ veritat': in me oĩs spes vite ⁊ ꝓtutis. sequit q; ipsa vixerit honestissime. vt de ea testat etiã Ambrosi⁹ li. de ꝓginitate. Itẽ ipsa nulluz ledere potuit, q̃a nunq̃ peccare potuit, sed vnicuiq; suũ ius tribuit. deo vicz amorẽ ⁊ timorẽ ac honorẽ: ⁊ ꝓximo dilectõem. qz charitate plenissima fuit: nec aliq̃d qõ facere debuit obmisit. Deniq; summa iusticia claruit in ea: qm̃ ꝑ satisfactiõe iustissima pctm̃ primi parẽtis ⁊ toti⁹ generis humani filiũ suũ obtulit in passiõe. Vbi ꝑ fructu vetito ⁊ ablato: fructũ vteri sui ad pẽdẽdũ in ligno dedit. Ecce iustissima restitutio ⁊ summa superogatio: ꝑ fructu modici valoris deum dedit infinui valoris Et ꝑ vnico q̃druplũ reddidit, scz offerẽs carnẽ in passiõem: sanguinem in effusionẽ: animãq; filij sui in mortez et diuinitatẽ in cruce: in nr̃am recõciliatõez Merito igit de ea canit ecclesia Felix nãq; es sacra virgo Maria et oĩ laude dignissima, qz ex te ortus est sol iusticie, i. manifestatio iusticie in xꝓ ꝑ nobis passo in cruce: in qua passiõe merissima ⁊ sũma iusticia claruit. vt patet ꝑ Ansel. li. ij. Cur deus hõ. Ipsa ꝓfecto illud euãgelicũ impleuit Si q̃d aliquẽ defraudaui reddo q̃druplũ. licz nõ ipa beata virgo fraudẽ fecerit: sed Adã pomuz rapuerit. iuxta illud p̃s. Que nõ rapui tunc exoluebã. O itaq; gl'iosissima virgo, q̃d gratiarũ actõis, q̃d seruitutis. q̃d honoris tibi repẽdam⁹ ꝑ tali ⁊ tãta oblatiõe ꝑ te facta ꝑ nr̃is placul', q̃ oblatio vtiq; si non fuisset: oẽ genus nostrũ in dãnatõne remãsisset.

De tẽperantia Marie. Ca. VII.

Septima virtus in Maria ꝓfulgẽs est tpantia. Fuit cm̃ el⁹ tpantia nobilissima supercellentissime ꝓ tpantia oĩm viatoꝝ: quod ostendit

Primo de tpantia in gustu
Secũdo de tẽperantia in dicto.
Tercio de tpantia in facto
Quarto de tpantia in cultu.

Primo de tpantia ī gustu q̃ dicit sobrietas siue abstinẽtia q̃ in btã virgĩe fuit supercellẽter nobilissima, qz fuit purissima ⁊ gl'iosissima. Ratio: qm̃ in alijs viatoribz est cũ possibilitate cadẽdi saltẽ in ꝑmũ motũ gule ⁊ erroze ⁊ pugna, sed ī btã ꝓgĩe fuit sine pugna: sine erroze: ⁊ sine possibilitate cadẽdi etiã in ꝑmũ motũ gule. qz ipsa peccare oĩno nõ potuit. Itẽ alij hoĩes abstinẽt tribz de causis

Primo ꝑ debito satisfactiõis ꝑ pctõ ꝑterito, hoc locũ nõ habet in btã virgĩe. qz nullũ pctm̃ habuit, vñ hui⁹ loco ei⁹ abstinẽtia fuit ꝑ merito superogatiõis. Scõo alij abstinẽt ꝑ cautela euasiõis ꝑ pctõ futuro, nec h̄ locũ habuit in btã ꝓgĩe q̃ peccare nõ potuit, sed hui⁹ loco ipa abstinuit ꝑ exẽplo edificatõis. Tercio alij abstinẽt ꝑ ꝓletõe pene debite in ꝑsenti vel futuro, nec hoc locũ habuit in btã virgine. qz cũ nunq̃ peccauerit nunq̃ penã demeruit, sed hui⁹ loco ipsa abstinuit ꝑ gl'ie ꝑmio, q̃ ei⁹ abstinentia fuit nobilissima. Secũdo de tpantia in dicto, nã ex sacro euãgelio claret ipam fuisse tpatissimã in ꝓbis, qz in toti⁹ euãgelice hystorie serie nõ repit nisi tm̃modo septẽ ꝓba ꝑtulisse Et hec nõ sine cã ardua, ad quodlibet q̃ppe eoꝝ ꝓboꝝ maximũ miraculũ secutum est.

Primũ verbũ dixit ad angeluz. Quomõ fiet istud qm̃ virũ nõ cognosco. Et mox subsecuta est diuine incarnatõis misterij declaratio, Spũsctũs inquit superueniet in te.

Secũdũ verbũ dixit. Ecce ancilla dñi fiat mihi ⁊c. Et maximũ miraculũ secutũ est scz dei hũanatio. Terciũ ꝓbũ dixit. Cũ ingressus domũ zacharie salutauit elisabeth, ⁊ mox vt audiuit illa salutatõez: exultauit infans ī vtero ei⁹, ⁊ repleta ẽ spũsctõ elisabeth ⁊c. Quartũ ꝓbuz cũ ꝑtulit, s. Magnificat aia mea dñm ⁊c. facta ẽ diuina collaudatio ⁊ grãꝝactio ꝑ icarnatõis diuie sũmo bñficio. Quituz ꝓbũ ait cũ inuẽto iesu ī medio doctoꝝ dixit. Fili q̃d fecisti nobis sic: ego ⁊ pater tu⁹ ⁊c. Et subsecutũ est miraculũ diuine humiliatõis: quia descẽdit cũ eis Jesus

verus deus:et erat subditus illis. Sextus verbū dixit in nuptijs,vinū nō habent. Et ibidē dixit Septimū ꝓbū ministris: qd̄cūq; dixerit vobis facite. Et subsecutū est miraculū cōuersiōis aq̄ in vinū. Et licet plura alia ꝓba locuta sit beata ꝓgo q̄ nō sunt scripta in euāgelio:tm̄ vtiq; fecit modestiam vt nunq̄ inuētus sit dolus vel minimū ꝓbum ociosum in ore ei⁹. Ūñ et sctūs Epiphani⁹ et sctūs German⁹ testant̄ de ea q̄ rarissime loq̄bat̄:sed ⁊ hoc tm̄modo cū oportebat loqui,⁊ sic suos sermones semp cōuertebat q̄ d̄ deo ⁊ suo filio Jesu loquebat̄ et eius fide vel ignaros instruēdo vl' fidē xp̄i defendendo. Et tāta; eloquētie gratiā habebat q̄ ad fidem plīmos hortādo cōuertebat. Nā semel q̄ ipsam loquētē audiuit q̄ntūcūq; infidelis obdurat⁹: vel statim credidit: vel corde diffiniuit se cito fidē recepturū vel saltē admiratus de fidei hui⁹ verissimo misterio cessauit īpugnare. Hec p̄dicti hystorographi. Tertio de tpantia in facto. Cū enim nullus viator sit q̄ nō peccet in factis: saltē venialr,ipa beata ꝓgo sic se tpauit q̄ nunq̄ peccauit:etiam ī minimo veniall siue facto siue ꝓbo vl' cogitatu,vt dicit Aug⁹. Quarto de tpantia in cultu vel habitu. Habitus em̄ vestiū triplr distinguit̄. Prio em̄ est habit⁹ vanitat̄,de q̄ loquēs Hiero,ait, Mulieres serico ⁊ purpura indute xp̄m induere nō p̄nt,auro:margaritis ornate: ornamēta cordis p̄diderūt. Secūdo est hīt⁹ hūilitatis,s.nimie,vt portare sacculū vl' ciliciū aut sordidā vestē. De hoc idē Hiero. Ornat⁹ inquit vestiū ⁊ sordes pari modo fugiēde sūt. Tertio est hīt⁹ mediocritatis p̄m cōes statum,⁊ hic est laudabilis. Dicim⁹ g̃ q̄ beata virgo sicut ⁊ xp̄s ac alij sctī habuerūt habitū vestiū humilē sed mediocriter, et in h̄ alios viatores excessit,q; sup artē p vnctionē in spūsctō sciuit p̄scire mediocritatē oīmodā in habitu hūilitatis obseruare. Hec Alber,magn⁹ sup missus est,ca.lxxxix. Hui ic etiā ꝓcordāt sctūs Epiphani⁹ ⁊ sctūs german⁹ ī hystoria de vita Marie di.q̄ vestes btē virgis nō erāt ml'tū p̄ciose:neq̄ colorate:neq̄ curiose:nec erāt inquunt ml'te vilitatis,q; nō habebat causam cur saccū vel vestem pnīe portaret. Sp aūt vestib⁹ his induebat̄: camisia ⁊ tunica,⁊ sup̄ tegebat̄ religioso pallio,ꝓprij coloris,sicut erat moris feminis religiosis illis tp̄ib⁹. Erant q̄q; vestes eius mūdissime:nec vnq̄ sunt attrite vl' cōsumpte vetustate,sed māserūt ita sicut erant cū induit eas in ꝓma nouitate:nec vnq̄ sūt scisse vel lacerate. Et hoc ī signū nitide ⁊ incorruptibilis ei⁹ puritatis. Si em̄ filij israel de⁹ in deserto id p̄stitit: cur nō magis sue gl'iose matri hāc gr̄am fecerit:cū ⁊ apl'is putat̄ id fecisse. vt legit̄ de btō Bartholomeo apl'o. Itē refert idē q̄ btā virgo peplo mūdissimo vtebat̄:⁊ cingulū portabat de corda vel retorta zona Utebatur ⁊ calceis:sed tūc tm̄modo cū ire quoq̄ oportuit vt caueret ne nudi viderent̄ pedes:quia semper tenebat se nimis verecūde ⁊ pudice. Lect⁹ q̄q; ꝓgis nō habuit ornatu; sed mūdissim⁹ erat stratus de sacco p straminib⁹ Et iuxta lectū loc⁹ erat q̄ orare solebat vl' scip̄tas legebat vel ꝓtēplabat̄ diuina,et ad ptem alterā fuit locata sedes in qua residebat ad opus manuale faciēdū,q; nunq̄ ab aliq̄ p̄dictoꝝ operū erat ociosa. Angeli q̄tidie de celis mittebant̄ q̄ eam benignissime cōsolabant̄.et celestē panē ei deportabāt ne defectū pateretur. Hec illi.

¶ De virgīali castitate Marie. Cap̄.VIII

Octaua virtus in btā virgine p̄fulgens est virginalis castitas in qua sup oēm creaturā īproportionabiliter prefulsit:adeo vt teste Anselmo libro de conceptu virginali:tanta puritate niteret q̄ sub deo maior neq̄t intelligi. De hac latius agē li.viij.

¶ De humilitate Marie Capl'm.IX.

Una virtus in beata virgine p̄fulgens hūilitas:p quā summe placuit deo ipsa teste Lu.j. Respexit hūilitatē ancille sue ⁊c. Bern. Audeo dicere q; nec ꝓginitas Marie deo placuisset sine ei⁹ hūilitate:p hanc etiā hūilitatē sūme exaltari meruit. Cū em̄ iuxta euangelicā regulā oīs q̄ se hūliliat exaltabit̄. g̃ quāto q̄s se magis hūiliat magis exaltabit̄:p illā maximā thopicā Sicut simplr ad simplr:sic magis ad magis ⁊ maximū ad maximū. Sed q; beata virgo sup oēs exaltata est choros angelorum ⁊ ordines sctōꝝ,ergo sequit̄ q̄ ipsa sup omnes humillima fuerit tam corde q̄q; ore atq̄ opere. Signum autē maxime humilitatis quam habuit in corde ex hoc claret: quia cum eligeret̄ in matrē dei recognouit

se ancillā dñi fore. vñ dixit Ecce ancilla dñi
ꝛc. Signuz ꝟo hūilitat' in ore claret quia
cum dñm magnificaret se hūilem ancillam
dei esse dixit di. Respexit humilitatē ancille
sue ꝛc. Signū deniq; summe hūilitat' in
ope patet. qꝛ cum esset mr̄ dei visitauit infe
riorē. s. Elisabeth. quā ꝛ ꝑmo salutauit et tri
bus mēsib' eidem seruiuit. O mira humili-
tas Marie: en angeloꝝ regina: dña mūdi:
mater dei: seruit inferiori homini. disce ḡ tu
supbe hō exemplo Marie humiliari.

De paupertate Marie Capitulum. X.

Decima virtus p̄fulgens in maria ē
pauptas. Nam Hiero. eam appel-
lat mlierē questuariaz: que cum acu
et fuso vnde viueret ꝛ nutriret dñm Jesum
lucrabat'. iuxta illud Prouerb. vlti. Manū
suā misit ad fortia ꝛ digiti eius app̄hen. fu-
sum. Qꝛ aūt beata virgo fuerit sup oēs vo
luntarie pauprima ostendit'

Primo ex figuris.
Secundo ex argumētis.
Tercio ex realibus signis.

Primo ex figuris. Nam ipsa figurat' p ꝟgā
Esa. xj. Egredieť virga de radice iesse: ad si
gnificandū q̄ sicut ꝟga parū terre occupat:
ita et btā ꝟgo Maria oīa terrena contem-
psit. Item ipsa figurat' p mulierē cui⁹ sub pe
dibus luna Apocal'. xij. ad significādū con
temptū terrenoꝝ. Secūdo ex argumen-
tis. qꝛ cum oīa possz a filio cuius est terra ꝛ
plenitudo eius īpetrare: etiā p miracula: nā
ꝛ ad eius nutū aquā mutauit in vinū Joh.
ij. Sed et cū esset toti⁹ mūdi dña: nil voluit
terrenū possidere vt merito pauptat' lucra
ret' regnū celoꝝ. Vñ Math. v. Beati pau
peres spū: qm̄ ip̄oꝝ est regnū celoꝝ. Ter
cio ex realib' signis Primū signum. quia in
ꝓpria ciuitate. i. Bethleem que ex patre suo
Dauid sibi q̄si iure hereditario debebat': di
filiū paritura hospitiū non inuenit. qꝛ illud
vnde cōduceret fortasse nō habuit. ꝛ ideo ī
diuersorio pepit saluatorem. Secundū si
gnū. quia filio nato: cusinū quem substerne
ret ꝛ pelles quib' tegeret ī media hyeme nō
habuit. sed pāniculis inuolutū in p̄sepio su
per fenū locauit Vnde hoc admirās Ber.
dicit. O mira pauptas christi nascētis: fili-
us pastoris nascit' ꝛ ei cusinus substernit': fi
lius eterni regis christus nascit' ꝛ in p̄sepio
sup duro feno collocat' Hec ille. Tercium
signum q̄ erat fabro Joseph desponsata. ꝛ
tales cōmuniter sunt pauꝑes. Et h̄ voluit
deus vt ipsa p labores manuū vtpote p iu
ste acq̄sita sustētaret' Quartū signū. quia fi
lium suū ad tēplū deferens: vñ vt vnū agni
culū emeret nō habebat. cū tñ in terra san-
cta multi agniculi inueniant' ꝛ ꝑuo p̄cio ha
beri possint: ꝛ ad id iuxta legez obligabat': si
tātū habuisset q̄ emere agniculū valuisset.
Quintū signū. qꝛ christus eius filius pau
perrimus extitit adeo q̄ nō haberet vbi ca
put reclinaret Math. viij. vnd patz q̄ ꝛ ei⁹
mater paup fuerit q̄ ꝓpriā domū nō habuit
vbi xp̄s caput reclinasse potuisset. Sextū
signū. quia filio in cruce pendēti ꝛ sitio cla-
māti: nec potū aq̄ ministrare potuit. Sep
timū. qꝛ mortuū filiū vnde inungeret aut q̄
inuolueret aut vbi sepeliret non habuit: sed
vnguēto ꝛ sindone ac sepulcro alienis vsa ē

De cōstāti pseuerātia Capl'm. XI.

Vndecima virtus p̄fulgens in bea-
ta virgine est cōstātie firmitas. Cū
enim alij viatores sint a malo culpe
passibiles: in aduersitatib' vincibiles: ꝛ ī ar
duis agendis flexibiles. Ipsa beata virgo
a nullo vnq̄z malo fuit passibilis: ī nulla ad
uersitate vincibilis: ꝛ in oīm virtutū arduo
rūq; opeꝝ ꝟtuosorū pseuerātia inflexibilis.
supadmirabilis ergo sctitatis fuit eius vita
Vnde Ignacius in epl'a ad Johānez di-
cit. Ipsa maria oīm grāꝝ abūda ꝛ oīm ꝟtu
tū fecūda: in psecutōib' ꝛ afflictiōib' est hi-
laris: in penurijs aūt et īdigētijs nō est apd
eam q̄rela: iniuriātib' grata: ac molestata le
tat': cōstās scz in oī virtute: miseris ꝛ afflict'
coafflicta cōdolet ꝛ subuenire nō pigrescit.
Hec ille.

De pietate Marie Capitulum. XII.

Duodecima virtus: p̄fulsit in ea pie
tas: cuius q̄dem sunt plurimi gra-
dus. Prim⁹ est dare paupib' sup-
flua. iuxta illud Luc. xj. Qd̄ supest date pau
perib'. Secūdus est dare nō tm̄ supflua:
sz etiā necessaria. iuxta illd̄ Math. xix. Va
de ꝛ vēde oīa ꝛ da paupib' ꝛ veni seq̄re me.
Terci⁹ gradus: dare oīa sua: ꝛ insup seip
sum supaddere. s. laborādo manib' vt habe
at vnde tribuat egēti: vel laborādo corpore
ꝛ spū vt pascat ꝓximū pane spūali. sicut fa-
ciebat Paulus q̄ cū oīa reliq̄rat manib' la
borabat vt sibi ꝛ suis subueniret ꝛ seipsum

impendere ⁊ supimpendere cupiebat p aĩa bus primoꝝ. Quartus gradus pietatis est oĩa ⁊ seipm dare. Et insup de substantia sui corpis partem accipe ⁊ ad refectiõez animaꝝ primis dare. Isto gradu pietatis fuit btã virgo insignita. ipsa q̃pe omnia dedit paupi christo: ⁊ manibꝫ laborauit vt paupe res sustẽtaret. vt supra patuit. laborauit q̃z ⁊ spũ ad refectõem spũalem. quia erat magistra apl'oꝝ ⁊ oĩm disciplorꝝ xpi: dirigẽs eos et instruens in arduis q̃stionibꝫ. Et vt dicit Ignaciꝰ. Veniebãt ad eam ex gẽtibꝫ cõuersis per apl'os multi neophiti cupiẽtes eam videre ⁊ ab ea recipiebãt ꝓfirmatõem fidei quã susceperãt per p̃dicationẽ apostolorꝝ. Et cuncti ab ea cõfortabant ⁊ informabantur: ex eiusꝫ p̃sentia cõsolabant. Multi etiã eius cõsortio in hierusalẽ ꝓiũgebãt se ⁊ secũ pmanebãt in magna vtiq̃z pauptate. p quibus Paulus et alij apl'i in gentibꝫ cõuersis collectas faciebant: vt eoꝝ necessitati subuenirent. vt testat glo. sup epl'aꝫ ad Coꝝ. In sup ipa beata virgo de sua purissima carne et sanguine viaticũ nobis miseris cõfecit: et toti mũdo partẽ substãtie corpis ⁊ sanguis sui dedit in alimẽtuꝫ eterne vite. id est corpꝰ christi ⁊ sanguinẽ sui filij: de se. i. de virgine sumptuꝫ: qõ q̃squis digne gustauerit viuet in eternuꝫ Joh. vj. Quintus aũt gradus pietatis est omnia dare: insup corpꝰ ⁊ animã ⁊ diuinitatẽ dare in cibũ eternũ: hic p grãz ⁊ in futuro p gl'iam. Et iste gradus est solꝰ misericordie ⁊ pietatis dñi nostri Jesu xpi. Hec Alber. magnꝰ sup missus est. vñ O fidelis aĩa agnosce q̃z pijssima fuerit ⁊ sit benignissima virgo Maria. Vere vt ait Bern. eiꝰ misericordie ⁊ pietatis lõgitudinẽ: latitudinẽ: ⁊ pfunditatẽ extimare nemo põt: aut mẽsurare. ipa oĩbꝫ oĩa facta est: oĩbus sinũ misericordie aperit vt de plenitudine eiꝰ accipiant vniuersi: ⁊ iusti grãm: ⁊ pctõres veniam: angelus leticiã: filius dei carnis substãtiam: ⁊ tota trinitas gloriam in secula seculorꝝ.

¶ Pars tercia libri septimi de multitudine gratie in Maria qua illustrata extitit summa plenitudine in hac vita.

IN me oĩs gratia vie ⁊ veritatis Eccl. xxiiij. Sapiens ecclesiastic' spũsctõ doctꝰ agnouit: qm̃ in matre ꝺi nulla gratia deesse debuit: sed oĩ grã plenam fore oportuit. Id circo in p̃sona eius loquẽs ait In me. s. maria matre dei oĩs grã vie ⁊ veritatis. In q̃bus quidẽ verbis videt ipsa dei gl'iosissima mater cõmẽdari. tũ de magnitudine grãe. qꝫ in me inq̃t oĩs. tũ de plenitudine gratie. q̃a oĩs gratia. tum q̃z de multitudĩe et varietate gratie. qꝫ vicz vie ⁊ veritatis. O vere maxĩa gratia Marie q̃ tãtam grãm habuit q̃ maiorẽ pura creatura nõ vnita ꝗbo habere neq̃uit q̃ vicz sit mr̃ dei: genitrix filij dei: creatoris ⁊ saluatoris oĩm: et eoipso dña sit oĩm angelorꝝ ⁊ hoĩm atq̃z cũctorꝝ creatorum. O verissime plena grã Maria q̃ grãm ipsam increatã in se totã cõtinuit. vnde recte angelus eidem dixit Aue gratia plena. Hieronimus in sermone de assũptõe. Vere grã plena: qꝫ ceteris p partes: marie ꝗo se totã infudit gratie plenitudo. O deniq̃z q̃z multiplex gratia ĩ Maria q̃ oẽs grãs generales ⁊ speciales oĩm creaturarũ et oĩm sctõrꝝ in sũmo habuit. qm̃ vt idẽ Hiero. ait ibidẽ. Totiꝰ inq̃t gratie plenitudo q̃ est in christo venit in mariã: q̃z q̃z aliter. qꝫ in christo sicut in capite influente in maria sicut in collo. siue dicã medio trãsfundẽte toti corpi ecclĩe: in christo sicut in hoĩe p̃sonal'r deificato: in maria sicut in tẽplo ipsi verbo singl'ariter dedicato. Dicat g̃ Maria In me oĩs gratia: vt p hoc gloriosum verbũ alliciat nostras mentes ad ꝓfugiendũ. p grãe impetratõe ad eam Accedat q̃z hõ ⁊ dicat. Maria mr̃ grãe mater misericordie tu nos ab hoste protege in hora mortis suscipe: ⁊ p plenitudinem tue gratie fac nos cõsortes glorie. Itaq̃z locuturi de multitudine gratie beate virgis q̃ in sua vita fulsit in summa plenitudĩe: ad p̃sens tria mysteria notabimus.

¶ Primũ mysteriũ ꝺr actual' ꝓtinuitatis.
Secũdum ꝺr noticialis luminositatis
Terciũ ꝺr multiplicis gratiositatis.

¶ Articulus prim' q̃ beata dei mater maria fuit cõtinue in hac vita stabilita in actuali gustu gratie dei cum plena ratione merendi.

QIrca primũ misteriũ actualis scz cõtinuitat' inuestigandũ est Si videlicet beata ꝗgo Maria in sua vita habuerit tam p-

fectissimũ ⁊ cõsummatũ statum in gratia: q̃
cõtinue sine tpis interruptõne fuerit mens
eius stabilita in actu ⁊ gustu gratie cũ ple-
na merendi ratõe. Ad qd̃ breuiter fm in
tentionẽ magistri Ubertini de Casali ordi
nis minor in suo libro q̃ intitulatur Arbor
vite crucifixi Jesu. pie opinãdũ est et tenen
dum p virginis matris excellẽtia: q̃ tãta p-
fectio gratie: tãta abũdãtia carismatũ diui-
nor ⁊ virtutũ oĩm consummatio fuerit sibi
data in illo dei cõceptu vt sanctissima ma-
ter d̃i haberet pfectissimũ ⁊ ineffabilissimũ
statũ ꝯsummatũ in oĩ pfectione actiue ⁊ cõ
tẽplatiue absq̃ oĩ diminutõe ⁊ defectu. ⁊ ex
tunc mens eiꝰ taliter fuit stabilita q̃ sine ali
qua interruptione fuerit sũme in ꝯtẽplatio
nis actu ⁊ gr̃e cõtinuo gustu. Et hoc supra
oẽm modũ alteriꝰ creature: citra tñ beatifi-
cam visionẽ, adeo q̃ oĩs ignorãtia nõ soluz
culpabilis: q̃ de illa nõ est dubiũ q̃ nunq̃
habuit. sed etiã oĩs ignorantia quõlibet di-
cens defectũ in nobis ex peccato originali
fuit sibi oĩno ablata, et fuit a spũsancto infu
sus sibi plenissimus habitus sapiẽtie: totaz
ipsius mẽtẽ pficiẽs adeo q̃ occupatiões ex-
teriorꝫ sensuũ nunq̃ impedirẽt in ea recolle
ctionẽ mẽtis et cõtẽplatõis actũ ac exprimẽ-
talis gratie gustũ. sed ⁊ ipse contẽplationis
actus mentẽ eiꝰ plene in deo recolligẽs nũ-
q̃ impediuit virtuosum ⁊ debitũ officiũ ad
ministratiue ptis inferioris sensuũ: q̃n ⁊ sic
dulcissime ministrauit filio suo iesu tã in in
fantilibus necessitatib̃ corpis q̃ in alij̃s in
decursu vite sue oportunis atq̃ ĩ oĩb̃ alij̃s
que ad instructõem primi ⁊ apl'orꝫ et alior
necessaria videbant. Imo iste due pfectio-
nes actio ⁊ cõtẽplatio in ipsa se mutuis re-
spectib̃ intẽdebant ad virtutũ ⁊ glie cumu
lũ. Alias quoq̃ pfectiões multas credit q̃
tũc cõsecuta fuerit nobis ineffabiles ⁊ ĩcõ-
prehẽsibiles: que etiam fm exprimẽta nostre
infirmitatis ⁊ corruptõis ipossibiles vidẽ-
tur. Si obij̃cias de somno q̃ in nobis
abissat ⁊ sepelit actum rõnis: ⁊ liberi arbi-
trij̃ aufert vsum. ⁊ p ꝯñs actum meriti et de
meriti. Unũ btũs Bernũ, somnũ vocat mor-
tis imaginẽ. Et Aresto, in de somno ⁊ vigi-
lia dicit. Sõnus est ligamentũ sensuũ. Cũ
igitur in beata virgine fuerit qñq̃ dormitio
nis somnus: imo ⁊ christus legit dormiuis-
se Math, viij, ergo in beata virgine somnꝰ
interrũpebat p̃dictũ effectũ gratie. Respon
detur fm eundẽ Ubertinũ vbi s̃, q̃ in bea-
ta virgine sicut ⁊ in christo liberũ arbitriuz
nõ fuit ex somno submersum. sed ania sua li
bere ⁊ actu meritorio simul ⁊ cõtemplatiuo
non obstante somno tẽdebat in deũ ⁊ alias
pfectiones nobis ineffabiles, vt dicere po-
tuerit illud Canti. v. Ego dormio ⁊ cor me
um vigilat. Hec p̃dicta de matre dei reue
rendissima credẽda mouet triplex ratio fm
ea que indubitãter credimus de ipsa.

Prima ratio plene expurgatõis.
Secũda ratio plene assimilatiõis.
Tercia ratio plene participatõis.

Prima ratio plene expurgatõis. Indubitã
ter eĩ credit q̃ ipsa fuit plene purgata a fo
mite, g̃ ab oĩ̃ infectione humana ex fomi-
te causata. Sed quia impedimentũ oĩm p̃-
dictor ⁊ maxie impedimẽtum somni est ma
gne impfectõis ⁊ destructõis actus cõtem
platiui, cum oĩs hebetudo mẽtis ⁊ alij̃ defe
ctus quos ĩ nobis exprimur expgefacti post
somnũ nõ sinant statim ⁊ libere mentẽ ferri
in deũ, sed cũ nouo conatu oportet nos re-
dire ad mẽtis claritatem ⁊ suauitatem quaz
p̃mo fueramꝰ expti, ergo videt q̃ nullo mõ
fuerit in dei matre. Si obij̃cias q̃ ista est
cõditio nostre mẽtis ⁊ corpis et ipsa nõ fuit
educta de statu corpis ania̅lis. Respõdeo
q̃ nõ est verũ, quia ista nõ est cõditio natu-
re sed est magꝭ p peccatũ infectio et infirma
tio, vt exp̃sse dicit Augꝰ, sup Genũ, ad litterã
q̃ in statu innocẽtie fuisset clarior cõtẽpla-
tio dormiẽtiũ q̃ sit modo visio vigilãtium.
Cõiter eĩ magꝭ videnť sentire doctores q̃
in statu innocẽtie non pdidisset homo li, ar.
siue rõnis vsum, ꝓpter somnũ: nec nati fuis-
sent filij̃ subiecti ignorãtie. Unde ĩ Enche.
Augꝰ. ca, viij, exp̃sse vocat errorem oẽm de
ceptiõem. ⁊ hoc indecor ⁊ indecẽs ad vite
huiꝰ miseriã dicit ptinere. Nihil aũt tale vi
det cõueniẽs matri dei. sed plena purgatio
a fomite debuit eam plene a talib̃ defectib̃
liberã reddere. Puto eĩ q̃ extunc fuerit in
ea altior ⁊ dulcior cõtẽplatio q̃ fuerit ĩ adã.
nec mirũ: quia ipsa deuz gustabat vt filium
vteri sui. Et virtus regitiua corpis impleto
dei obsequio sine aliq̃ vitio tanto fuit in ea
pfectior quãto in maiori altitudine ꝓtutum
regebat: cum etiã dolores ⁊ penas tam mẽ-
tis q̃ corpis plene sublimabat et referebat

in deum: ab eis nec in minimo īpedita. nullo mō igit̄ videt̄ cōueniēs q̄ in summa plenitudine gratie q̄ debet̄ statui materno: magna ps tēporis que occupat̄ in somno trāsierit sine actuali relatione ad deū: vel etiaz sine plena rōne merēdi. Licet q̄ppe volūtas qua volo dormire vt possim viuere ad hominē dei sit act⁹ meritori⁹ in quo actu somnus possit dici meritori⁹: tn̄ in somno sic ligante li. arbi. actus meriti a mēte interim n̄ ꝓcedit. Item si adhuc instas. quia hec est pena peccati: ⁊ pene nō fuerūt sibi ablate: sicut nec filius su⁹ carere voluit. Dico q̄ licet pene que sunt pure pene et materia ꝟtutis et adiutoriū merēdi nullūq̄ impedimētum virtutis ⁊ q̄ totā naturā consequunt̄ cōiter in christo ⁊ in sua matre remāserint: sic̄ sunt fames: sitis: tristicia. tamē ipe pene que sunt impedimēta ꝑfectionū sicut ignorātia: cōcupiscētia: ⁊ ligatio liberi arbitrij et distractio actus cōtēplatiui nō debuerūt in dei matre remanere. sicut nec a xp̄o fuerunt assumpte

Secūda ratio plene assimilatōis: q̄ caro virginis matris ⁊ ꝓlis est eadē caro et simil̄ puritatis. vt dicit Aug⁹. in sermone de assumptōe dn̄e. Sed dn̄s Jesus in carnis assumptiōe nullū predictoꝝ defectuū assumpsit. ergo nec in sua matre dimittere debuit aliquē eorundē defectuū. Tertia ratio plene participatiōis: quia cum plenitudo toti⁹ gratie que ē in xp̄o ꝑticipata sit matri vt dicit Hiero. in sermone de assūptōe dn̄e: q̄q̄ aliter ⁊ aliter vt supra tactū est. ergo ille plenitudines p̄dicte ⁊ alie mlto maiores ⁊ nobis ineffabiles fuerūt in beata ꝟgine. Und̄ sequit̄ q̄ stupēdo modo dilatatus fuerit sinus materne mētis ad respect⁹ ⁊ actus ineffabiles tam respectu diuinarū ꝑfectionū q̄ etiā respectu actualis dilectionis ⁊ deuotionis ac degustati dulcoris et multiplicꝫ reuelationis. Nec valet instātia cōtra hāc rationem. si diceres: q̄ in christo fuit beatifica visio ab instāti conceptionis. et ista p̄rogatiua nō fuit tūc data ꝟgini. ergo nec alie. Non est em̄ simile. Gratia em̄ visionis beate oīno cōpetit humanitati christi: et est decens ex vnione ꝑsonali verbi. Non eniz est decēs vt vniat̄ verbo in supposito ⁊ nō fruatur ipso. Perfectōes aūt q̄ cōpetunt christo s̄m ꝑfectōem vie debēt diffundi in sua matre bn̄dicta. vnde oēs gratie que substātialiter mētem ꝑficiuut et que nō repugnāt statui creature: ⁊ que sunt citra beatitudinē patrie debēt sibi cōicari. sed predicta nō repugnant. ergo ⁊c̄. Et si dicas. nō habuit oēz gratiam: quia nō fuit sacerdos nec cōfessor nec p̄dicator. Friuola est instātia. quia hec nō sunt substātialiter ꝑficiētes mētem: sed q̄dam gratie gratis date s̄m exigētiam singulariū ꝑsonarū. Hec Ubertinus vbi supra. O igit̄ mēs humana pēsa quātū potes q̄ntum deo plena fuerit virgo hec diuina maria. O q̄ntum gratie ineffabilis supabūdauit in ipsa. vere gratia plena ⁊ om̄i laude est dignissima. Uere dignū et iustum est vt eā omnis laudet vox humana ⁊c̄.

¶ Articulus secūdus q̄ beata virgo habuit plenitudinē scientie ⁊ gratiam omnis noticie siue artis: circa quod ⁊ plurima dubia soluunt̄.

Circa secūdum mysteriū: videlicet noticialis vel sciētialis luminositatꝫ inuestigādum Utrū ipsa beata virgo mater dei ī statu huius vite sciuerit oīa. Videt̄ nanq̄ q̄ plura ignorauerit: quia ꝑditū Jesuz triduo quesiuit ignorās vbi foret Luc̄. ij. Itē ipso inuēto in tēplo cum dixissz Jesus. Quid est q̄ me q̄rebatis nesci. quia in his que pa. m. sūt opor. me esse. subdit̄: q̄ ipsi. id est Maria ⁊ Joseph nō intellexerunt verbū. Itē ipsa turbata est in sermone angeli salutātis Luce. j. Et quasi nesciēs de modo incarnationis diuine quesiuit dicens. Quomō fiet istud q̄niā virū nō cognosco ⁊c̄. Preterea sancti in patria nil sciunt nisi ad beatitudinē ꝑtinētia. ergo sancti in via tm̄ ad beatitudinē vie ꝑtinētia sciūt. ⁊ per cōsequēs beata virgo in via tm̄modo ea sciuit que sunt ꝑtinētia ad beatitudinē vie ⁊ ad sui ac alioruz edificationē. nā ⁊ supfluū videt̄ sciuisse alia

¶ Cōtra. Joh. xiiij. Spūssanctus docebit vos oēm veritatem. ergo creatā ⁊ increatā. Item om̄ia facta sunt ꝓpter hominē. iuxta quod Aresto. ij. phisicoꝝ Nos sumus q̄dā modo finis oīm. Unde de oībus tenet̄ hō gratias agere. Si ergo nō oīa cognouisset imꝑfecta fuisset ei⁹ gratiarūactio. Preterea om̄is sciētia de numero bonorū honorabilium est. j. de aīa. Sed ei nullum bonū defuit: quia om̄i gratia plena fuit. ergo om̄es

sciẽtias habuit. Preterea anima christi sciuit oĩa que deus: nec tamẽ ei est equalis in scientia ꝑ modũ sciẽdi. Sed sicut anĩa christi ĩmediate se habet ad deuz: ita anĩa beate virginis ad aĩam christi. ergo beate virginis aĩa sciuit omnia q̃ anĩa christi. sed imꝑfectiori modo. Pro respõsione ad questionẽ ꝑm magnũ Alb. sup missus est. ca. cliiij Notandũ ꝙ beata virgo in cognitõne sua habuit plura priuilegia. Primũ est ꝑfecta cognitio trinitatis dei sine medio quã habubuit in via ꝑ specialissimã gratiã. Secundum est ꝑfecta cognitio misterij incarnationis. ⁊ hãc habuit per gratiã ⁊ singl'arẽ exꝑientiã. Terciũ est cognitio sue reuelatõnis et certificatio p̃destinatõis quã habuit ꝑ reuelationẽ ⁊ causam. quia scz nouit se matrẽ dei esse quã ĩpossibile foret dãnari. Quartum est anĩe sue ⁊ spirituũ per species ꝓprias cognitio quã habuit dispositiue ꝑ naturam: completiue ꝑ gratiam. Et ꝑm hanc vidit angelos: anĩas: et demones. vt infra de gratia sapientie patebit latius art. iij. huius partis. Quintũ est ꝑfecta cognitio oĩm ad statum vie ꝑtinẽtium quaz habuit ꝑ gratie illustrationẽ vel infusionẽ ⁊ inspirationem. vnde habuit ꝑfectã cognitionẽ oĩm scripturarũ oꝑandoꝝ ⁊ cõtemplandoꝝ. Et ꝙ ipsa fuerit ꝓphetata in oĩbꝫ scripturis ꝓphetaruz et figuris designata. Sextuz est cognitio omniũ circa se futuroꝝ quã habuit ꝑ reuelationẽ ⁊ in speculo lectionẽ atqꝫ scripturaꝝ cognitionẽ. Septimũ est cognitio omniũ ad statũ patrie ꝑtinẽtiũ quã habuit per cõtẽplatõis reuelationẽ. Octauũ est oĩm creaturarũ que sunt ĩ toto mũdo vl' fuerũt aut erunt in rerũ natura stantiũ cognitio: quaz habuit per naturã ⁊ gratiã et cõtemplationem. Si em̃ istud ade est cõcessum ⁊ datuz vt omniũ animantiũ terre ⁊ volatiliũ celi et bestiaꝝ noticiã haberet ⁊ oĩbus noĩa vocaret ꝯgruẽtia ꝑm suas ꝓprietates Gen. ij. Itẽ si Arestoteli ⁊ philosophis ac medicis datũ est nosse omniũ herbaꝝ virtutes: lapidũqꝫ: metalloꝝ atqꝫ stellaꝝ celi: qm̃ teste Hieronimo Arestoteles nõ solũ sciuit naturas rerũ sed et scriptas in libris tradidit. Quid mirũ si marie que fuit gratia plena ⁊ dei veri mater donatũ sit oĩm creaturarũ cognitõnem ꝑfectam habere maxime cũ ⁊ paganis philosophis vt dictũ est magna ꝓ parte creaturaꝝ cognitio est donata. Nonũ priuilegiũ: ꝙ habuit matutinã simul ⁊ vesꝑtinaz cognitiõem. Matutinã ꝑ gratiã. Vesperti nam ꝟo per naturã ⁊ gratiaz. Decimũ est cõclusio ex p̃dictis oĩbꝫ ꝙ scz nulli⁹ ꝓprie habuit ignorantiã. Unde ꝓpter obiectõnes q̃ fieri possent Dicim⁹ ꝙ beata virgo sufficiẽter ꝑfecta fuit ꝑ habitũ nature et gr̃e in oꝑationes exire ⁊ finẽ ꝯsequi cuiuslibet sciẽtie. Et hac sciẽtia exiuit in actũ ⁊ oꝑatõem qñ vbi ⁊ qualiter ⁊ quãtum ordinabat̃ sibi ad beatitudinẽ ⁊ alijs in salutẽ. Habuit etiam ꝑfectã cognitionẽ omniũ ad btĩtudinẽ suaz ꝑm statũ vie ꝑtinentiũ: vel ad gratiã imꝑtinentiũ. Unde ipsi⁹ aĩa beatissima nulla habuit in se inutilia vl' imꝑtinentia sed ꝑ totũ fuit plena gratia. vnd̃ oĩa que fuerũt in ipsius anĩa vel naturalia vl' acquisita sic erant gratia informata vl' cum gratia ꝯiuncta: vt omnia eẽnt gratuita. ⁊ ꝑ ꝯñs fuit oĩs sciẽtia eius gratuita: ⁊ oĩs oꝑatio eius gratuita vt sine oĩ restrictiõe largissima ⁊ verissima interp̃tatiõe esset oĩpharia gratia plena. Hec Albertus. Ad illud igit̃ in cõtrariũ videlicet ꝙ ꝑditum Jesum requisiuit: dicitur. ꝙ hoc magno factũ est sacramento: vt ad tẽp⁹ dono sciẽtie illius rei suspẽderet̃: sicut ⁊ donũ ꝓphetie ad tempus ꝓphetꝫ subtrahebat̃ ad vtilitatem eoꝝ: q̃tinus iterũ cum dolore petentes humiliarent̃ ꝓphete ⁊ dei esse experirent̃ nõ suũ quod habebãt. sicut patet de Heliseo. iiij. Regum. iij. Ita factum est hoc etiã ad vtilitatẽ: vt scilicet ad tempus breue ĩterdiceret̃ marie noticia de iesu vbi sit ꝑm corpus: quatin⁹ illo dolore ꝑcussa magna nobis merita per patientiã thesaurisaret: atqꝫ exemplũ nobis daret req̃rẽdi Jesum inter cognatos ⁊ notos. id est inter sanctos. Ad illud ꝙ nõ intellexerũt verbũ christi de pr̃e celesti loquẽtis Rñdet̃ ꝑm Ludolphuz carthusieñ. ꝙ sic est accipiẽdum: nõ intellexerũt id est nõ anĩaduerterũt: licz crederent dei filiuz. Vel quia nõ ita plene vt postmodum intellexerũt talia de diuinitate loquentem saltem quo ad Joseph aliosqꝫ inibi assistentes qui nõ fuerunt assueti talia audire de diuinitate. non autẽ hoc de beata Maria dicit̃ absolute. Ad aliud dicẽdũ ꝙ illa turbatio virginis in sermone angeli non fuit ex ignorantia. Sed quia prudens dat nobis legem: non statim credere omni spi-

ritui: sed ꝓbare vtrum ex deo sit. iuxta sentē-
tiam apli. Processit ergo illa turbatio poti⁹
ex humilitate q̄ se nō reputauit dignā tante
exaltatiōi quāta per angelū sibi annūciaba
tur vel tante salutatōi. nec tanq̄ ignara aut
dubia quesiuit Quomō fiet istud. quia be-
ne sciuit ꝙ apud deuz nō est īpossibile om̄e
verbū. Et ꝙ iuxta Esaie vaticiniū cap. vij.
virgo ꝯcipe ⁊ parere debuit filiū dei. Sed
idcirco querit vt angelo docēte de mysterio
incarnatōis diuine fideles certiores in fide
redderent: ⁊ patesceret oīb⁹ q̄a virtute spiri
tussancti concepit filium dei. Ad illud ꝙ
supfluū est scijsse omnia alia que nō ꝑtine-
bant ad beatitudinez vie Dico: ꝙ nō. quia
om̄is sciētia est de numero bonoꝝ honora-
biliū. j. de anīa. sed operari ꝑm omnē sciētiā
foret supfluū ad beatitudinē. Dico ergo cū
Alberto vbi supra ꝙ ei⁹ sciētia exiuit ī actuz
et operationē solum tunc quādo: vbi: quali
ter ⁊ quantū ordinabat sibi in beatitudinē
et alijs in salutē. vt patuit circa decimū pri-
uilegiū sue cognitōnis. Claret igit respōsio
ad quesitū ꝙ sciuit om̄ia. Sed circa hoc
plurima occurrere possunt particularia du
bia ꝓ ampliori elucidatōe oportuna. Pri
mū dubiū. Si beata ꝟgo sciuit oēs mecha
nicas artes vel sciētias que cōtinent in his
versibus. Lana nemus miles nautatio rus
medicina. ꝟ. Ac ars fabrilis mechanice sūt
iste. vbi septem artes numerantur. Et vi-
det ꝙ nō. quia natura nō deficit in necessa-
rijs nec abūdat in supfluis. ij. de anīa. ergo
multo forti⁹ gratia. Sed quedam artes me
chanice erant beate virgini necessarie sicut
muliebres: q̄dam supflue sicut viriles. ergo
illas habuit ⁊ nō istas. Itē videt ꝙ illas me
chanicas mlīebres que sunt subtiliores ne
sciuit: sicut eas q̄ fiunt aurifrigijs ⁊ sericeis
operib⁹ ⁊ subtilib⁹ suturis ⁊ hmōi. quia ista
subtilia magis ordinant ad vanitatē q̄ vti
litatem. Operatio aūt ⁊ scientia beate virgi
nis fuit tm̄ ad vtilitatem. ergo ⁊c. Illa etiaz
subtilia operari multum repugnant cōtem
platiōi. quia requirūt multam attētionē co-
gitationis. Maria autē optimā partem ele
git scilicet perfectā ꝯtemplatiōem. igitur ⁊c.
Contra. Matri dei nullum bonū defuit
quia gratia plena fuit. sed om̄is sciētia etiaz
mechanica est de numero bonoꝝ. igitur ⁊c
Ad dubium igit respōdet ꝙ beata ꝟgo
habuit sciētiā artiū mechanicaꝝ alijs excel
lentiorem ⁊ operatōez subtiliorē in illis etiā
muliebrib⁹ artibus subtilioribꝰ. quod ꝓba-
tur ꝑm Albertū sup missus est. ca. cxl. tripli
ci via. Primo ex ei⁹ inuincibilitate. Ipsa
em̄ vt ait Damascen⁹ a nullo illustriū vin-
citur. He aūt artes subtiliores sunt scientie
et opera illustriū feminarū. ergo ⁊c. Se-
cūdo ex eius humilitate. Eius em̄ operatio
fuit humillima ⁊ laudabilissima. sed maior
et laudabilior humilitas apparet scire nobi
lia ⁊ subtilia ⁊ opari vilia ⁊ cōmunia: q̄ tm̄
scire vilia ⁊ grossa ac operari talia. ergo be
ata virgo ⁊ si opata sit vilia: sciuit tamē no-
bilia. Tercio ex effectus qualitate. quia
dignissimū ad quod ordīant artes mecha-
nice est vestitus. Primo em̄ anima. postea
corpus. deinde vestimentū Luce. xij. Sed
dignissimū oīm vestimētoꝝ fuit tunica incō
futilis quam fecit beata virgo. ergo habuit
scientiā artis mechanice in summo. Ad
obiecta in cōtrariū dicit sicut patuit supra.
ꝙ licet ipsa scierit omnes artes: tamē ei⁹ sci
entia exiuit in actū ⁊ opationem nō omniū
sed earū solum et tunc que: quādo: vbi: qua
liter ⁊ quātum ordinabant sibi in beatitudi
nē ⁊ alijs in salutem vt semp ordīaret ea ad
vtilitatem nō ad vanitatem nec impediret
in ea cōtemplatio. Secūdum dubiuz de
artibus liberalib⁹ Vtrū illas sciuerit ī sum
mo. Respōdetur breuiter ꝑm eundē Alber
tum ꝙ sic. patet. Primo ex prefiguratione.
Prouerb. ix. Sapientia edificauit sibi do-
mū excidit columnas septem. Illa quippe
domus est beata virgo. Septem columne
sunt septem artes liberales. Item: mille cli-
pei pendēt ex ea scz turre Dauid. omnis ar-
matura fortiuz Cāticoꝝ. iiij. Turris dauid
est sacra scriptura. Clipei: sciētie philososo-
phice ⁊ sciētie liberales que ꝑtinēt ad muni
tionē sacre scripture. ergo sanctorū est illas
scire. et per cōsequēs a fortiori est beate vir-
ginis. Solutio patet. quia q̄dam scti lau
dant de talibus sciētijs. sicut Hieronimus
Augustin⁹ ⁊c. et sancta Katherina. ergo be
ate ꝟgini nō debuit deesse ista materia lau-
dis. Claret itaq̄ ꝙ beata virgo sciuit Pri-
mo grāmaticā. quia sup illud Luce. ij. Ma
ria cōseruabat om̄ia verba hec: glo. dicit ꝙ
legerat in diuersis ꝓphetis. ergo sciuit lege-
re et per cōsequēs intelligere. quia legere et

nõ intelligere est negligere. Item ipsa ꝟm Hiero. ⁊ Damas. in tẽplo fuit enutrita vbi virgĩes instruebant ꝟm legem Moysi: ꝑncipium aũt eruditõnis est grãmatica. Amplius grãmatica est recte loquẽdi sciẽtia, sed beata virgo nunq̃ peccauit in loquẽdo, ergo eam habuit in summo. Secũdo rhetoricã sciuit. Nam dicit Augusti. in de doctrina christiana ꝙ in sacra scriptura sũt diuersi colores rhetorici. Sed beata virgo sacram scripturã ꝑfecte sciuit, ergo et rhetoricam. Item iura ciuilia ⁊ canonica: leges ⁊ decreta ꝙ scierit in summo: patꝫ hoc modo quia sapiẽtia aduocati in tribus claret. Primũ ꝙ obtineat apud iudicẽ iustum ⁊ sapiẽtem. Secũdum ꝙ cõtra aduersariũ astutũ et sagacem. Tercium ꝙ in causa desperata. Sꝫ beata virgo obtinuit apud iustissimuꝫ et sapiẽtissimũ deum cõtra aduersariũ callidissimũ diabolũ in causa nostre liberatiõis desperatissima sentẽtiã optatam. Unde sapiẽtissimus deus elegit eam tanq̃ sapiẽtissimã aduocatã ꝓ nobis, ergo omnia que ad hoc officium pertinẽt super om̃es nouit.

Item alij aduocati ⁊ ꝓcuratores possunt iniustũ ꝓbare esse iustum sophistice: sed nõ possunt facere. Beatissima aũt ꝟgo hoc de iniusticia nostra fecit. ergo pro omnibꝫ improportionabil'r allegare sciuit. Amplius ipa habet autoritatem leges cõdẽdi ⁊ interpretandi. Cum em̃ generalem cõstitutionẽ habeat facere papa in om̃ibus spiritualibus et ecclesiasticis, extra de cõsti. ca. finali. In temporalibus aũt generalem legem potest facere imꝑator C. de legi. ⁊ cõsti. ꝑncipũ. l. ij. ⁊. l. fi. Beatissima virgo est imꝑatrix ⁊ domina pape ⁊ totius mũdi, ergo penes ipsaꝫ fuit legum cõditio ⁊ interp̃tatio ⁊ omnia iura in arca cordis clausa habuit: vtpote que spiritusancto plena fuit per quem scꝫ spiritum sctm̃ reges regnãt ⁊ legũ cõditores iura decernũt Prouerb. viij. ca. ergo Rhetoricam sciuit in summo. Tercio ꝙ logicã sciuerit in summo patet: quia hec est vtilissima ad sciẽtiam sacre scripture et ad fidei cõfirmationẽ ac heresum cõfutationẽ atq̃ rationis redditionẽ de ea que in nobis est fide. ergo cum ista sciẽtia sit maxime necessaria sanctis, ꝑ cõseq̃ns beate virgini. Quarto musicã sciuit, quia tam in veteri q̃ in noua lege erãt cãtores ⁊ vsus cãtus ad cultuꝫ dei. Cantus aũt recte scitur per musicã. ergo cum ad cultum dei ꝑtineat scientia hec ipsa sciuit eam. Item vox virginis benedicte fuit delectabilissima ꝑfectissimo auditui scꝫ christi. ergo eius vox fuit maxime armoniaca. Quinto Arismetricã etiam sciuit. q̃uia hec agit de numeris. Numeri autẽ in sacra scriptura sunt mistici, et ꝟm diuersitatem numerorũ diuersa per eos significãtur mysteria. vt patet in ternario: senario: et denario. ⁊ sic de alijs, sicut in multis scripturꝭ et glosis manifestum est. Preterea in sacra scriptura fiũt cõputatões annoꝝ vt de Jacob: ysaac. ⁊ alijs. ⁊ festa diuersa agũtur: ad que necessaria est sciẽtia computi. Hec autem omnia pertinẽt ad arismetricã. ergo cũ ipsa sciẽtia sit necessaria ad sacram scripturam: sequitur ꝙ beata virgo sciuerit eam.

Sexto sciuit geometriã, quia in sacra scriptura diuerse sunt mẽsure: vt mẽsura ephi. bachi. chori. modij. ⁊ similia plura. vt patet in Ezechiele precipue: vbi est magna valde difficultas de mẽsuratõe templi ⁊ tabernaculi. De huiusmodi aũt est geometria. ergo eam sciuit. Septimo sciuit astronomiaꝫ quia in sacra scriptura agitur de sideribus et stellis Gen̄. j. sed de his est scientia astronomie. ergo ipsa est necessaria ad theologiam. et per cõsequẽs beata virgo sciuit eam.

Preterea mathematicã q̃ perfecte sciuerit: patet. quia ipsa fuit ꝑfectissima ꝟm affectum. ergo ⁊ ꝟm intellectum. sed ipsa per affectum dilexit omnia diligibilia. ergo sciuit omnia scibilia. Item dicitur ꝙ Abraaꝫ sciuerit huiusmodi sciẽtias ⁊ per eas ditatus est: ergo et beata virgo eas scire debuit: cui nullum bonuꝫ defuit quod in alijs fuit sanctis. Insuper phisicã ⁊ medicinã ꝙ ipsa sciuerit in summo, quia per diuersas ꝓprietates lapidũ specieꝝ lignoꝝ ⁊ anĩaliuꝫ ac ceterarum rerum naturaliũ diuerse figurãtur intelligẽtie mysterioꝝ in sacra scriptura. ergo sine intelligẽtia reruꝫ naturalium nõ est ꝑfecta intelligentia sacrarũ scripturarũ. sed beata virgo ꝑfectissime sciuit sacraꝫ scripturam. ergo ⁊c̃. Item summa sciẽtia medicine est scire curare morbos solo ꝟbo. Juxta illud metrũ. Uirtus inest gẽmis maior herbis maxima verbis. Et ad hoc nõ soluꝫ scire curare morbos corporis sed ⁊ anĩe ⁊ scire vtrosq̃ sanare ad immortalitatem. Ta-

lem habuit medicine scientiaꝫ beata virgo. ergo ĩ summo ꝛc̃. Ampli⁹ hoc claret etiã a maiori arguẽdo. quia si paganus Arestoteles hoc habuit donum sciẽtie a deo ꝙ sicut Hiero. testat̃ ꝓprietates reꝝ naturasq̃ ñ solum sciuit sed ꝛ legẽduꝫ libris tradidit. Alij etiaꝫ phi ꝛ medici vt Auicẽna Galien⁹ Cõstãtinus Hypocras ꝛc̃. scierũt et docuerũt rerũ naturas ꝛ virtutes. Quid mirũ si deus matri sue id dedit qđ ꝛ infidelib⁹ bonũ p̃stitit: cũ ipsa sup oẽm creaturã post christi animã plena gratia fuit. Denicq̃ methaphisicam sciuit qꝛ hec sũme necessaria est ad theologiã. Terciũ principale dubiũ adhuc restat Utrũ beata virgo sciuit ĩ summo totam theologiã. Ad qđ ex p̃missis oĩb⁹ patet respõsio ꝑm eundẽ Albertũ ꝙ sic. qꝛ vnctio spũssancti qua plena erat docebat eam om̃ia. vnde fuit doctrix apl'oꝝ: ꝛ habet aureolam p̃dicatoꝝ. Hoc aũt declarat̃ p materiã libri sentẽtiaꝝ. Nam sciuit totũ libruꝫ sentẽtiaꝝ. Primo q̃dem librũ primũ sentẽtiaꝝ. cui⁹ materia reducit̃ ad duo. scꝫ ad materiã de trinitate. et materiaꝫ de p̃destinatione dei ꝛ potẽtia ac volũtate dei. Sed beata virgo pre oĩbus sciuit ꝛ cõtẽplata est deitatem ꝛ eius trinitatẽ p̃sonaꝝ: cui⁹ ꝛ potẽtiam et bonitatẽ in seipsa exp̃ta fuit ad salutez oĩum p̃destinatoꝝ. Secũdus liber sentẽtiarũ agit de angelis ꝛ operib⁹ sex dierum atq̃ de statu homĩs. Hec om̃ia p̃fectissime sciuit: vt supra claruit. Tercius liber agit de incarnatõe verbi ꝛ virtutib⁹ Hec oĩa sciuit in summo ꝛ p expientiã. Quartus agit de sacramẽtalib⁹ gratijs ꝛ resurrectiõe. Gratias sacramẽtales dei mater in summo habuit: vt tactũ est supra. Corpus etiã simillimũ corpibus resurrectõis habuit. Nam corpora resurrectõis sunt ĩmunia a culpa ꝛ pena. corpa ꝟo sanctorũ in via sunt obnoxia culpe ꝛ pene. Inter hec fuit mediũ corpus beate virginis. vnde patet q̃ gloriosissima q̃q̃ felicissima fuerit benedicta ꝟgo Maria. vere in ei⁹ laude deficit omnis mens ꝛ lingua O vere monstruꝫ celeste: vt ita dicam cum sancto Ignacio. O admirabilis excellentia eius dignitatis ꝛ scientie. hoc solum sup̃est vt nos miseri humiliter eam deprecemur q̃tinus digni habeamur eam laudare in celo sine fine.

Articulus tercius ꝙ gratia mltiplici plena fuit beata maria. Et hic ponunt̃. xij. differentie gratiaꝝ.

Terciuꝫ misterium mltiplicꝫ gratiositatꝫ. Iuxta nanq̃ sentẽtiam apostoli varia dona gratiaꝝ dant̃ p spiritũ sctm̃ christi discipulis ꝛ sanctꝫ. Unde. j. Corinth. xij. Alij q̃dem per spiritum dat̃ sermo sapientie: alij sermo sciẽtie: alij fides in eodem spiritu: alij gratia sanitatuꝫ: alij opatio virtutũ. alij prophetia: alij genera linguarũ: alij interp̃tatio sermonũ ꝛc̃. Et iteruꝫ Eph. iiij. Ipse dedit quosdam q̃dem apostolos: quosdã autẽ ꝓphetas: alios ꝟo euãgelistas: alios aũt pastores ꝛ doctores ꝛc̃. Has omnes gratias et plura eius dona nõ est ambigẽdum fuisse in beata virgine. quoniã vt dicit Hiero. Ceteris per partes Marie ꝟo se totã infudit gratie plenitudo. Aduertendũ tamẽ ꝙ iuxta numerũ. xij. stellarum in corona capitis beate virginis duodecim gratias possumus distinguere: quibus ipsa extat gloriosa in summo post filium. Quarũ prim⁹ q̃ternarius accipit̃ ex parte intellect⁹ ꝛ cognitionis. Secũdus ex parte gratificatõis. q̃a pertinẽt ad gratiam gratũfacientez. Tercius quaternarius ex parte eius sublimationis.

Prima gratia visionum
Secunda gratia ꝓphetiaꝝ.
Tercia gratia linguarum.
Quarta gratia interp̃tatõis sermonũ.
Quinta gratia donoꝝ.
Sexta gratia beatitudinũ.
Septima gratia sacramẽtoꝝ
Octaua gratia virtutum.
Nona gratia dignitatum.
Decima gratia officiorum
Undecima gratia aureolarũ
Duodecima gratia miraculoꝝ.

Prima stella dicit̃ gratia visionuꝫ et reuelationũ. Nã vidit angelos sepissime q̃ vt testat̃ Hiero. singul' diebus ei cibum deferebant a deo missum. Sed hic querit̃ Utrũ beata virgo viderit angelos ꝛ spũalia p species ꝓprias. Ad qđ respõdet̃ ꝑm Alb. sup missus ẽ. ca. cxxxviij. ꝙ sic. Probat̃. quia ipsa videre potuit spũꝫ increatum p speciẽ ꝓpriã. ergo ꝛ quẽlibet alium. Unde Grego. Quid est qđ nõ videat

qui videntē oīa videt, sed ipsa vidit videntē oīa, i. diuinā essentiā, ergo vidit oīa auxilio gratie in sua ꝯtēplatōe. Item Moyses vidit diuinā essentiā: vt dicit Aug⁹, de videndo deum. Et simil'r Paulus in raptu scribitur vidisse deū ⁊ dispositionē celest⁹ hierarchie quā ⁊ btō Dionisio reuelauit. g̃ multo mag⁹ beata virgo vidit deū ⁊ statū angelorum ac triūphātis ecclesie. Itē Martin⁹ vidit demones. ⁊ Jacob angelos qñ dixit: castra dei sunt hec ⁊c. ergo cōcludit q̃ btā virgo que a nullo illustriū vincit in sua cōtemplatiōe qua oēs excessit cōtēplatores: poterat videre deū ⁊ angelos ⁊ demones ⁊ animā ꝓpriam et substātias rerum incorpaliu per seipsas. Hec Albert⁹.

Secūda gratia ꝓphetia ꝓ qua p̄dicebat futura. Cum eīm fuit spiritusancto plena: qui q̄dem ꝓphetas et amicos dei ꝯstituit Sap̄. vij. sequit q̃ fuit summa ꝓphetaꝯ. Nam si Jobānes plus q̃ ꝓpheta dictus est: eoq̃ christum in vtero agnouit ⁊ digito demōstrauit. Multo magis beata virgo est plus q̃ oēs ꝓphete q̄ nobis christū generauit. De ei⁹ ꝓphetia triplici, scz de p̄terito: de futuro: ⁊ ō p̄senti occulto habet libro. ij. pte. j. c. ij. arti. ij. ꝓpe finem.

Tertia stella est gratia linguaꝯ. Licz q̄ppe quidam opinan sint q̃ beata virgo genera linguaꝯ nō habuerit: quia ipsa ire p mūdum ad p̄dicādum nō debuit. Tamē ꝫ nō obstat: imo tenēdū est cum Alberto ca. clx. q̃ beata virgo cum aplis accepit donū linguaꝯ. Nam Actuū. ij. scribit. Sedit supra singulos eoꝯ spūssanct⁹. sed ipsa fuit cum illis. ⁊ qm̄ vt ait Damas. ipsa a nullo illustrium vincit in aliquo, ergo habuit donū istō cum alijs ⁊ pre alijs. Itē cum diuersis hominib⁹ cōuersabat: ergo dono lingue ēdiguit. Preterea ipsa est aduocata oīm: ergo debuit scire linguas singuloꝯ. Quarta gratia interp̄tatiōis sermonū quod est ꝓm glo. scripturas exponere. Hāc q̃ habuerit beata virgo patet. qz vt dictum est supra: oīmes scripturas intellexit ⁊ aplis ad eam refugiētibus in q̄cūq̃ questiōe exposuit. vnde magistra aplōꝯ nūcupat. Item Amos. iij. ca. scribit. Nō est verbū qō dñs nō reuelauerit seruis suis. g̃ multo mag⁹ matri. Quinta gratia donoꝯ: quia ipa habuit oīa dona spūssancti in summo. Primo q̄dem donū sapiētie, qō est q̄dam gust⁹ spūalis p̄me veritatis p modū summe boūtat⁹. Sed vbicunq̃ est maior incorruptio et iusepabilior ad deū dilectio: ibi est maior coniunctio ad ipsum. ⁊ p ꝯsequēs maior degustatio. sic fuit in virgine. Unde Sap̄. vj. Incorruptio facit primu deo. Et Hugo Charitas inq̄t quē vnit amātem cū amato. Secūdo habuit donū intellect⁹. quia fuit virgo prudētissima: intellectuq̃ illuminatissima a spiritusancto quo erat plenissima. Unde et maria. i. illūinata nō imerito est nōiata. Tercio habuit donū cōsilij tanq̃ que fuit matrime īstructa vnctiōe spūssancti. ⁊ fuit pfectissima obseruatrix ꝯsilioꝯ. Quarto donum fortitudinis: quia vicit deuz fortissimū: mortemq̃ ⁊ diabolum. vt supra patuit de virtute fortitudinis eius. Quinto donū scie excellētissime. vt p̄cedenti mysterio declaratū est. Sexto donū pietatis: p quā mouebat ad opa misericordie summe. vt patuit supra li. iiij. parte. ij. ar. j. ⁊ de pietate ei⁹. Septimo habuit donū timoris dñi. quia vbi maior sapiētia ibi maior timor dñi. iuxta illud p̄s. Initiu sapie timor dñi. sed ipsa habuit donū sapiētie in summo. igit dono timoris dei plena fuit. Sed qualiter ipsa deū timuerit habet li. ix. par. j. ar. iij. c. ij. Sexta stella est gratia beatitudinū oīm. Primo ipsa i beatitudie pauptatis oēs supauit. similiter et in beatitudine mūdicie: vt patuit de virtutib⁹. Item in beatitudine miritatis etiā alios supauit. quia cauit ecclia. Virgo singularis inter oēs mit⁹. Itē in btitudie misericordie. quia ipsa est mr̄ ⁊ regina misicōie Mater misicōie ōr qz ipsa est origo mie dei in xpo filio eius. Regina etiā mie ōr. qz ipa habet in celo ptātem mie ⁊ grē: vt cuicunq̃ voluerit ei⁹ aduocatōe p̄stet misicōia ⁊ gratia. Btitudo quoq̃ esuriei iusticie sūme fuit in ea: qz summa charitas. vt etiā s̄. patuit. Denicq̃ habuit beatitudinē luctus excellētissime. quia cui⁹ causa nobilior: eius etiam effectus est nobilior ꝓm Aresto. Sed qz cā luctus in virgine fuit nobilior. Oēs eīm alios ad flendū instigat peccatū. beatā aūt virginē sola charitas. Si aūt q̄rat vtrū ipsa luxerit p incolatu miserie ⁊ dilatione patrie Respōdet q̃ sic. quia hoc videt ptinere ad charitatis pfectionē. cupere. s. dissolui ⁊ esse cū xpo. iuxta illō apostoli dictamē. Hec Albert⁹. Item beatitudo etiaz pacis summe

fuit in beata virgine: quia vt dicit glosa super illud Beati pacifici. Pacifici inq̃t sunt q̃ oēs motus animi rōni subiciūt, qd̄ sūme fuit in beata virgine. Insup habuit etiam btitudinē psecutōis maxima in filij sui occisione cui⁹ gladi⁹ doloris cor eius ptrāsiuit. Et sic claret q̄ summā gratiā btitudinū habuit ⁊ donoꝝ. Septima stella est gratia sacramētoꝝ. q̄ ipsa grām oim sacr̄oꝝ habuit in summo patet s̄, li, eodē, parte. j. ar. ij.

Octaua gratia virtutū omniū, de hoc patuit eo. li. parte. ij. arti. iij. vbi agitur de ꝑtutib⁹ eius theol', ⁊ cardi, q̄bus oib⁹ plena fuit

Nona stella est gratia dignitatū. quia vt canit eccl'ia Ipsa virgo beata est dña mundi: regina celoꝝ: impatrix angelorū ⁊ hoīm: De quib⁹ latius agetur suis locis p̄cipue li. ij. s. de pullegijs. Decima gratia officiorū. s. sanctoꝝ. Habuit q̄ppe officium patriarchaꝝ, quia mater p̄ncipalis est totius ecclesie ⁊ oim sanctoꝝ, quos oīnes in christo ipsa genuit p regenerationē viuam ex mortuis. Item habuit officiū ꝓphetaꝝ, vt dictū est supra. Itē ap'loꝝ donū habuit: licz ex. tij ap'lis nō fuerit. Apostoloꝝ eīm officiuz fuit esse lucem mūdi. Ipsa in sūmo illuminauit mūduz nō tm̄ voce sed ope: victu: et vestitu īnocētiā predicās. ergo in sūmo habuit donum apostolat⁹, q: apostoli penitētiam: ipa innocētiā predicauit verbo: vestitu: victu: ⁊ opere. Item habuit officiū euāgelistaꝝ, q: scriptū est de ea Luc. ij. Maria cōseruabat oia verba hec: cōferens in corde suo. vbi scilicet totū euāgeliū cōdiderat, ⁊ euāgelist' ipsa reuelabat mysteriuz incarnatōis. Sicut dicit de Luca euāgelista q̄ ab ipsa didicerit secreta angelice salutatōis ⁊c. Itē ipsa cum martyrib⁹ est martyr. cū cōfessorib⁹ est cōfessor christi etiā sub cruce astans filij sui vsq̄z ad mortē. cum virginibus virgo. cū religiosis summe religioni euāgelice dedita. ⁊ cum oīb⁹ p̄latis ⁊ pastorib⁹ ipsa pastoratus habuit officiū, quia ipsa nos pauit verbo ⁊ exēplo atq̄z cibo corpis ⁊ potu sanguinis filij sui. Undecima grā oim aureolarū, q: ꝑginū martyrū ⁊ p̄dicatoꝝ aureolam possidet, vt patebit li. vltīo. par. iij. arti. iij.

Ulū patet q̄ mr̄ dei habuerit oēm grām ad decoratōis cumulū: ad pfectōis augmētuz: et ad honoris laudisq̄z incremētū: atq̄z oīm bonoꝝ spūalium cōplemētum. Duodecima gratia miraculoꝝ. Miraculū quippe et si nō facit sanctū: tamē ostēdit ꝓm Gregoriū Ipsa miraculū omniū miracl'osissimū ⁊ nobilissimū sanctissimū ⁊ incomprehēsibilissimū fide sua mediāte legit̄ fecisse. cū ad vnū verbū cōsensus: dicēte Ecce ancilla dñi: fiat mihi ⁊c. deus factus est homo: mater virgo. et in vtero xp̄s pfectus homo. Insup q̄ ipsa habuerit donū miraculoꝝ et fecerit miracula in sua vita: testant̄ sancti de eius vita historias scribētes. Et p̄cipue fr̄ⁿ⁹ Bermanus dicit q̄ ipsa adeo claruit in vita miraculis q̄ innūeros egros ⁊ debiles curauit: et demones ab obsessis effugauit. q̄ audito eius noīe solo: mox exierūt. ⁊ ad ei⁹ ītuitum horride clamabāt q̄ se ferri vultū dei matris nō valebāt. Refert idez q̄ beata virgo cum vixit: tres mortuos suscitauit. Primo q̄dem filius cuiusdā vidue paupcule. q̄ ei erat vnic⁹ ⁊ p illū victu sustētabat̄ rogata ab ea vt suum filium Jesuz inuocaret. mox beata virgine orāte: ille defunctus suscitat̄ et matri lachrimāti restituit̄. Item q̄dam discipulus ap'loꝝ symō appellatus innuptā filiā virginē habēs que subita morte decessit: ad beatā virginē flens accessit ⁊ rogans Maria q̄z eā ad vitā reuocauit: q̄ in marie cōsortio remāsit vsq̄z ad ei⁹ assūptiōez. Itē matrona q̄dā Judith nomīe christiana: cū gemīos siml' filios parturiret mortua ē. Cuius parētes ⁊ amici btām Mariā exorātes ipsa ad corpus accessit ⁊ inuocās iesū viuā hanc erexit Idē etiā Berman⁹ narrat q̄ q̄dam mulier deuota de nūero fideliū marie nota: cū vnicū puulū filiū br̄et eum in agro leo rapuit ⁊ detulit. hec cū flēs filiū diu q̄ssuisset nec īu enisset: accessit ad mariā ꝓq̄rēdo Cui ipsa. O mlier fiduciā habe ī deū iesuz filiū meū q̄ potēs est tuū natū reddere viuū sanūq̄z puez. Moxq̄z leo sanū ip̄m reportauit ⁊ aī fores mr̄is collocauit. Itē tres iuuenes īnocēter ad mortē ꝓdēnati cū ducerent̄ vincti ad mortē mltiq̄z eos seq̄rent̄. q̄dā christian⁹ ait. Inuocate dñam mariā ⁊ ī ei⁹ filiū credite ⁊ saluabimini. qd̄ cū illi fecissent cum lachrimis Mariā īuocātes vt eriperent̄: mox vincula eoꝝ sūt soluta. Et q̄dā eoꝝ q̄ eos occidere volebāt in fugaz ꝓsū sūt rapti maligno spiritu. Alij ꝓ lumis acrisia sunt pcussi. ⁊ sic illi soluti sunt ⁊ abierunt ad Mariā adorātes eam gratias egerūt et

fidem christi receperunt. Multa alia refert idem Germa. que singula lõgũ foret inscribere. Nã vt ipse idem testat̃ q̃tquot veniebant ad eam curabant̃ curui: claudi: debiles atq; ceci nati: leprosi: paralitici: surdi: muti ydropici: epilẽtici: febricitantes: ⁊ caducum morbũ patiẽtes: ⁊ fluxũ sanguis atq; frenetici. Ex omni etiã ꝓuincia multos ⁊ varios languẽtes ad Mariã ducebãt ⁊ curabant̃ om̃es. Per eam quoq; femine plurime pregnãtes de part⁹ periculo sunt liberate cum nomẽ eius inuocabãt. Sed et multi in carceribꝫ ⁊ vinculis detẽti ꝑ ei⁹ merita sunt redempti. Hec Germanus. O igit̃ virgo gratiosissima om̃i gratia et gloria plena. O dei mater inclita sub tuum p̃sidium ꝯfugimus ne despice nos in necessitatibꝫ: sed a periculis cunctis libera nos virgo gloriosissima. Amen.

¶ Incipit liber octau⁹ de sanctissima virginitate Marie.

Octauus liber

O agit d̃ misterio purissime virginitatis bñdicte matris dei Et diuidit̃ in tres partes In prima parte agit̃ de ipsa eius certissima ⁊ dignissima virginitate. In secũda incidẽtaliter agit̃ de ei⁹ virginitatis sancta societate seu eius virgĩalis spõsi vicꝫ Joseph sanctitate. In tercia agit̃ de eius virginitatis summa puritate.

¶ Pars p̃ma de verissima dignissimaq; ac approbata virginitate beate Marie.

Ecce virgo cõcipiet ⁊ pariet filium

Esa. vij. cap. Pulcerrime ꝓpheta spũsctõ edoctus matris dei virginitatẽ p̃conisans verbis in p̃missis ostẽdit q̃ dignissimo miraculo dei filius incarnari deberet ex ipsa virgine: vt virgo cõcipet ⁊ virgo pareret ⁊ deum verũ generaret. Unde subdit. Quia vocabit̃ inq̃t nomẽ eius emanuel: qd̃ est nobiscũ deus. De hoc admirãdo exclamat Origenes in Omel'. sup illud Luce. Cum esset desp̃osata mater Jesu maria: dicẽs in hec verba. O magne admiratõis gratia. O inenarbilis suauitas. O ineffabile sacramẽtũ. ipsa est eadẽ mater. ipsa est eadem virgo. ipsa genitrix ⁊ ipsa ancilla. ipsa est que genuit deuꝫ ⁊ hominẽ. Quis vnq̃ audiuit talia. q̃s vnq̃ potuit vt virgo esset ⁊ mater. Virgo inquã in ꝯceptu: virgo in partu: ⁊ post partũ. Immaculata mr̃ ⁊ ĩcorrupta mater vnigeniti filij dei dñi nostri Jesu christi. qui est in celis ꝑm diuinitatẽ in sinu patris: ⁊ est ĩ terris ꝑm carnem in sinu matr̃. in celis de patre sine matre generatus. et in terris de matre sine patre genitus. Hec est illa nouitas Hieremie vaticinio p̃nũciata. Nouum inquit faciet dñs sup terraꝫ: femĩa circũdabit virum. O femina sup femĩas bñdicta q̃ virum nõ nouit ⁊ virum ꝑfectum christũ suo vtero circũdedit. Extat maria cũ ꝯcipit virgo grauida: dũ parit virgo puerpera: ⁊ post partuꝫ virgo ꝑpetua. p̃clara illa virginitas et gloriosa fecũditas. De hac eius virginitate Esaias p̃dicẽs ait. Dabit dominus ipe vobis signũ. vere signum mirabile. vere signum amabile ⁊ summe ad salutẽ nostram vtile. quia Ecce inquit virgo cõcipiet ⁊c.

Quoniã in parte ista agere intẽdimus de ipsa virginitate matr̃ dei: libeat tria mysteria de ipsa declarari.

¶ Primũ mysteriũ dicit̃ cõgruitatis.
Secũdum mysteriũ dicit̃ dignitatis.
Terciũ mysteriũ d̃r attestabilitatis

¶ Articulus primus q̃ summe cõgruebat atq; decebat vt mater filij dei foret veraciter virgo ꝑpetua. et hoc rationibꝫ quinq; infrascriptis.

Circa primũ misteriũ.

C s. cõgruitatis inuestigabimus vnde istud cõgruebat vl' q̃re decuerit vt dei mater foret virgo ꝑpetua cũ deus eque poterat nasci ⁊ cõcipi de muliere cõiugata. Et quo ad hoc potest taliter argui. Primo presupponit̃ q̃ si homo nõ peccasset nihilomin⁹ deus incarnat⁹ fuisset. tum rõne nimie dilectõis: quia nõ minus diligẽdus erat hõ ante lapsum q̃ post. Unde Joh. iij. Sic deus dilexit mũdũ vt filiũ suum vnigenitũ daret ⁊c. tum etiã ratione ꝑfectõis vniuersi. al's em̃ defecisset in vniuerso q̃rtus modus ꝓducẽdi hoĩem scꝫ de ml'iere sine viro. ⁊ hãc viam tenet Scotus sup. iij. dist. vij. Secundo p̃supponit̃ q̃ si hõ nõ peccassꝫ nõ nisi electi fuissent generati. Uñ Grego. li. iiij. moral'. dicit. Si p̃mi parentes nõ peccassent: nequaq̃ ex se fi-

lios gehēne generassent. Hec ille. Tercio p̄supponit̄ q̄ si nō peccassent in paradiso homīes omnes vsi fuissent matrimonio vt implerēt p̄ceptum dñi Crescite et multiplicamini Gen̄.ij. quia om̄es mltiplicationi speciei dedissent operam. eoq̄ hoc preceptum domini p̄scriptum scz crescite ⁊ multiplicamini: dictū est pro om̄i posteritate ade s̄m Richar. in secūdo dist. xx. q. ij. art. j. Verūtamē sine om̄i peccato ⁊ macula in paradiso carnali copl'a conuenissent ⁊ fuisset ibi thorus īmaculatus ⁊ cōmixtio sine concupiscētia. vt ait magister scd̄o eadē dist. xx. ca. ij. et Augustin⁹ sup̄ Gen̄. approbat. Quarto p̄supponit̄ q̄ si nō peccassent in paradiso tot fuissent mares quot femine. Hoc ostenditur s̄m sentētiam Bonauen. ⁊ Richar. super secūdo vbi sup̄ breuiter sic. quia ex quo inquit om̄es vsi fuissent matrimonio in paradiso vt implerēt illud preceptum domini Crescite ⁊ multiplicamini. Et quoniā in illo statu nullus masculus habuisset plures vxores: cum inspiratiōe spiritussancti dicit Adam Genes. ij. Erunt duo in carne vna. Nulla etiam mulier fuissz sine viro nec vir sine muliere: nec vna plures viros habuisset vt duo tm̄ essent in carne vna. nec aliq̄s aut aliqua mortez sensisset. sequit̄ q̄ tot mares nascerent̄ quot femīe si Adam nō peccasset nec aliquis de stirpe eius. ꝯcor. Thomas. Istis suppositiōib⁹ habitis christus dei filius in paradiso carnem assumēs non videt̄ quomō de virgine eam assumpsisset sed ex matrimonio. Ex si pro illo statu hoc cōgruisset. cur et pro isto statu moderno id nō decens fuisset. Ad quod ꝓtin⁹ respōdendo dico saluo meliori iudicio admittendo oēs dictas p̄suppositōnes q̄ in illo statu scz īnocētie cum completus fuisset numer⁹ electorum in fine generatōis humane seu ꝓpagatiōis vltimo geniti homīes nō conuenissent carnali copula: sed in virginitate purissima perstitissent: cum sciētes impletū numerū electoꝝ: nouissent quia nō foret opus vt ꝓlem generarēt. cum matrimoniū nō fuerat īstitutū in paradiso ante peccatū ꝑ illd̄ preceptum Crescite ⁊ multiplicamī: nisi ꝓpter officium. scz causa sobolis ꝓcreāde ad cultum dei s̄m doctores sup̄ quarto. Potuisset ergo fieri vt christus in vltime generationis tempore venissz: vel forte si antea tūc reuelādo certificasset suam matrē de virginitate seruanda. Unde posito q̄ et si homo nō peccasset christus incarnatus fuisset nihilomin⁹ ex virgīe Maria sine virili semīe licet in illo statu nō assumpsisset christ⁹ corpus passibile. quia non fuisset necessariū ꝓ redemptiōe homīs eum mori: nec aliq̄s de solis electis eum occidisset. Notandum ꝟo est q̄ christus assumere carnem poterat q̄dem etiam ꝓ statu moderno de corrupta vel cōiugata ex viro ⁊ muliere s̄m legez nature institute in paradiso. sed non decebat. imo summe erat ꝯgruū vt de īcorrupta virgine spiritusancto operāte ꝯciperet̄ ⁊ nasceret̄: p̄cipue quinq̄ ratiōibus: quas ponunt Bonauen̄. Richar. Tho. ⁊ cōcordant doctores sup̄. iij. dist. xij.

¶ Prima ratio accipit̄ ex ꝑte ꝓlis.
Secūda ex parte matris.
Tercia ex parte patris.
Quarta ex ꝑte finis diuīe īcarnatōis.
Quinta ex parte vniuersalis ꝑfectōis

Prima ratio ex ꝑte ꝓlis id est filij dei. Naz filius dei est verbum patr̄ eterni qui nascitur ab eo per incorruptionē: sicut ꝟbū absq̄ omni cordis corruptiōe cōcipit̄ ⁊ in vocem sine corruptiōe egreditur ⁊ orit̄: ab ore quoq̄ absq̄ carnis corruptione ꝓfertur. ꝓpter quod Joh. j. In principio erat verbū et verbum erat apud deum ⁊ de⁹ erat verbum. Quia ergo christi caro sic fuit ex virgine assumpta vt esset caro verbi dei Ideo cōueniēs fuit vt sine corruptiōe matris cōciperet̄ ⁊ pareret̄ de incorrupto virgīs vtero. Unde Augustin⁹ ī sermone. xliij. de natiuitate christi dic̄. Maria mater christi electa est sup̄ omnes creaturas ⁊ p̄electa: vt de mūdissima matre mūdissim⁹ nasceret̄ filius quia sicut in celo habuit christus patrē immortalē ⁊ incorruptibilē. sic ⁊ in terra habuit matrē om̄i corruptiōe carētem. igitur ī celo qualis est pater talis est filius. sic ⁊ in terra qualis est mater talis s̄m carnē est filius Hec ille. ¶ Secūda rō accipit̄ ex parte matris. Cōgruuz em̄ erat vt dei mater summa dignitate honoraret̄. q̄a hoc spectat ad honorē filij. Un̄ ⁊ Exo. xx. p̄ceptū diuinuz est Honora patrē ⁊ matrē. Hinc d̄i fili⁹ in mūdo oriēs honorem matris nō debuit violare vel diminuere. sed q̄r dignitas ꝟginalis ī ecclesia p̄celsior est alijs. ergo illa debuit ma

tri dei attribui. Unde si christus matris sue virginitatē pmisisset violari vel ante partuz vel in partu vel post partū: eo ipso matris dignitatē violasset ⁊ suum honorē minorasset quod nō expedit christo, quia scriptum est Prouerb. xv. Stultus homo despicit matrē suā. ⁊ eiusdē cap. xvij. Gloria filiorū parētes eorum. Tercia ratio accipit ex parte dei patris. vt scz ipsi deo patri seruaret dignitas, quia cum christus sit verus deus: nō fuit cōueniēs vt alium patrē haberet q̄ deū: ne dignitas paterna trāsferretur ad alium.

Quarta ratio accipit ex parte finis incarnationis. Nam ad hoc fuit incarnatio christi vt homīes in filios dei transferrent ⁊ renascerent. Unde Joh. j. Dedit eis ptātez filios dei fieri his q̄ credūt in noīe eius, sed hij nō ex sanguinibꝫ neq̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volūtate viri nati sunt vel nascunt, sed ex deo, id est dei virtute qua fit vt homīes spiritualiter renascant in deo. Nota autez q̄ ꝑm Nicolaū de lyra per carnem hic intelligitur mulier: iuxta illd Genes. ij. Os ex ossibus meis et caro de carne mea, quia femīa parum participat de rōne respectu viri. Filij ergo dei nō debebāt generari vl nasci volūtate carnis ⁊ viri, id est cognitione maris et femine. Unde propter hūc finem incarnatiōis significādum oportebat christū nasci de virgine virtute diuina spiritussancti. Hinc Augustinus libro de sctā virgītate ait. Oportebat caput nostrū scilicet christū insigni miraculo ꝑm corpus nasci de virgine vt significaret membra sua de virgine ecclesia nascitura ꝑm spiritum. Idem in sermone de natiuitate dicit Fas inquit nō erat vt per eius aduētum tolleret matris virginitas: qui veniebat nos a corruptiōe sanare. Hec ille. Quinta ratio vniuersalis perfectiōis: que est excerpta ab Anselmo libro. j. Cur deus homo. Quatuor inq̄t modis poterat deus hominē facere. Primo sine viro et sine muliere: sicut fecit Adam ex terra. Secundo ex viro sine muliere, sicut fecit Euam de viri latere. Tercio ex viro ⁊ muliere sicut cōmuniter om̄es nos habemus nasci. Quarto ex muliere sine viro. Quoniā autē primi tres modi in mūdo p̄cesserāt oportebat ad cōplemētum et perfectionem vniuersi quartū modum inducere vt fieret homo ex virgine sine viro miraculosa spiritussancti operatōe, quod completum est in christi incarnatiōe. O igitur diuine sapiētie abissus q̄ cōgruētissimo modo in om̄ibus supra infirme nostre mētis capacitatē operaris. O homo: o fidelis aīa pēsa diligēter, quia pro te maxima ⁊ indicibilia deus voluit facere, vt em̄ te redimeret ñ horruit virginis vterꝫ ingredi: ex ea nasci: ⁊ per eā educari. O gloriosissima domīa virgo Maria vere omni laude es dignissima, vtpote dei mater preelecta ⁊c. Vere virgo sup̄benedicta multuz tibi debemus regratiari et seruire, quia ex te ortus est sol iusticie christus deus noster. O igitur domina nostra ora pro nobis.

¶ Articulus secūdus de priuilegijs honoris ⁊ glorie quibus p̄dotata ⁊ dignificata ē virginitas Marie.

Secūdum misterium dicit dignitatis. Reuera virginitas beate Marie est maxime dignitatis vtpote maximis priuilegijs et honoribus predotata. Ut aūt plura sub breuitate p̄stringamus: quinq̄ precipua notabimus que faciūt ad excellētiam dignitatis eius virginitatis.

Primum est quia eius virginitas est omniū prima.
Secundum quia eius virginitas est purissima.
Tercium quia est deo fecunda, et sic singularissima.
Quartum est quia est omnium miraculosissima
Quintum est quia est omnium fructuosissima.

Primū itaq̄ priuilegium dignitatis ipsius virginitatis beate Marie est: quia est omnium prima. Unde ipsa est virgo virginū appellata: quod ipsi optime congruit triplici ratione.

Primo ratione primatōis.
Secundo ratione significatōis.
Tercio ratione prelationis.

Primo ratione primationis, quia nec primam similem visa est nec habere sequentez vt canit ecclesia. Merito igitur dicitur virgo virginū Maria, quia est omniuz virginum mater virginitate prima vel p̄miceria quoniam sine precepto consilio et exemplo

primo oim gloriosum munus virginitatis deo obtulit p quod ⁊ omes virgines p imitationē in virginitate genuit. Hinc ps. Adducent regi virgies post eā ꝓximi eius afferētur tibi. Qsi petas ⁊ dicas. Cur nō magis christo attribuit hoc priuilegiū ꝙ dicat virgo virginū: cū christi virginitas sit excellentissima ⁊ dignissima, vtpote deo vnita vnione ꝑsonali. Ad hoc respōdet ſm magnū Alber. sup missus est. ca. clxxxvij. ꝙ hoc nomē virgo virginū christo nō conuenit: licet christi virginitas oim virginitatē etiā matris p̄cellat. qꝛ ipse christus nō fuit ꝑmus virginū tpe. sed ipsius mater: que ꝑmo per votū virginitatis obprobriū abstulit sterilitatis ⁊ eā in se cōsecrauit. ipsa quoq; ꝟgo deū genuit que ⁊ fecunda extitit ⁊ virginitatem ꝑpetuā vouit ⁊ tenuit. sicut claret in decret. xxvij. q. ij. ca. j. vbi dicit ꝙ beata ꝟgo Maria vouit virginitatē ꝑpetuam: Christo aūt hoc nō cōuenit: cum in sua virginitate non genuit deum: sed ipse deus verus extitit.

Secūdo beata virgo dicit virgo virginū ratione significatōis. quia in hmōi locutionibus significat excellentia ſm grāmaticos vt cum dicit flos floꝝ. i. excellēs oēs flores alios. Quia aūt beata virgo excellit oēs alias virgines in castitate ⁊ fecūditate q̄ simul in nulla alia virgine ⁊ in nullo inueniuntur ergo ipsa merito virgo virginū dicit. Tercio ratione p̄lationis: quia ipsa est regina et dña oim aliaꝝ virginū: et ipsaꝫ post xp̄m in celo sequunt tanq̄ dñam oēs alie virgines Unde Canti. j. In odorē vnguentoꝝ tuoꝝ currimus adolescētule dilexerunt te nimis. Et Apoca. xiiij. Hij sequunt agnū q̄cunq; ierit virgines em̄ sunt ⁊c. Secūdum priuilegiū virginitatis beate Marie est: quia est purissima: cuius virginis puritas tāta est ꝙ maior sub deo neq̄t intelligi. vt ait Anselmus libro de ꝯceptu virginali. Maior ḡ ⁊ purior est eius virginitas omniū virginitate post xp̄m: etiā ꝟginitate angeloꝝ. De hac eius puritate latius patebit ꝑte vlti. huius libri

Sed hic questio orit Quomō virginitas Marie p̄cellebat angeloꝝ virginitatē: cum illorū ꝟginitas sit in deiformiori luce glorie ⁊ gratie ⁊ in natura spūali. beate aūt virginis virginitas in corꝑali natura q̄ minus pura est spūali. quia minorē cōueniētiā habet ad summā lucez spiritualē que deus est: qui lux est in q̄ tenebre non sunt vlle. j. Johis. j. Unde sicut anīa sensibilis purior est q̄ vegetatiua. et rōnalis purior q̄ sensibilis: ita angelica natura purior est q̄ humana. Ad qd facit ꝙ Dionisius libro de angelica hierarchia angelū dicit esse speculū purissimū in quo summe relucet imago diuīe puritatis ⁊ claritatis. Et p cōsequēs ꝟginitas beate Marie fuit inferioris puritatis ⁊ minoris gradus virginitate angelorū. Ad qd breuiter respōdet ꝙ ꝟginitas ⁊ puritas angeloꝝ licet sit maior ſm naturā q̄ hūana beate virginis. ſm tamē gratiā que est q̄si lumen creatū ꝓcedēs a luce increata aliter est q̄a vbi maior est participatio gratie: ibi maior ad primā lucē appropinquatio. ergo vbi maior gratia vel summa: ibi maior appropīquatio et in summo ibi ⁊ puritas ī summo. sed in beata virgine respectu oim creaturarū aliaꝝ nō vnitaꝝ fuit gratia in summo ergo appropinq̄tio ad primā lucez in summo. et per cōsequēs puritas in summo. Licz autem in beatissima virgine ſm statū vie fuerit gratia minus deiformis q̄ in angelis q̄tum ad actum. quia in illis fuit ſm statū patrie: in virgine ſm statū vie. tamē q̄tum ad substantiā gratia in beata virgine fuit deiformior q̄ in angelis. sicut patebit cū d̄ charitate beate virginis aget libro. ix. de hoc latius. Notandū aūt ꝙ virginitas homīs p̄cellit virginitatē angelicam in quatuor. in quibꝫ beate virginis virginitas p̄cellebat ī supremo ꝓut Albertus magnus dicit sup missus est.

Primo quia virginitas homīs est multiplicior.
Secundo quia est nobilior
Tercio quia est gloriosior.
Quarto quia est fructuosior.

Primo p̄cellit ꝟginitas hūana qꝛ est multiplicior q̄ angelica. Nā angelica ꝟgītas est simplex in spūali tm̄ eoꝝ natura. hūana ꝟo duplex: qꝛ in corꝑe ⁊ aīa q̄ꝝ vtrūq; sūme fuit in benedicta maria. Uñ. xxxij. q. v. c. sicut em̄. Crisostomus dicit. ꝙ illa est gl'iosa in corpore virginitas quā cōplectit sancti ꝓpositi volūtas. Secūdo quia est nobilior. nam angelica ꝟgītas ex natura est: hūana ex gr̄a que nobilior est q̄ natura. Hic Bernardus Plus inq̄t gaudeo bone Jesu angelis sup ferri ex gr̄a tua q̄ angelum fuisse ex natura.

Hec ille. Tercio quia est gloriosior: cum virginitas angelica est sine om̄is pugne victoria, ista aūt scz humana cum gloriosa pugne victoria. Vñ glo. j. Cor. vij. dicit. Maior est inq̄t victoria virginū q̄ angelor. angeli em̄ sine carne viuūt: virgines ꝟo in carne triūphāt. Hec ibi. Quarto qr est fructuosior. Angelica em̄ nō meret: cū angeli non sint in statu merendi p̄miū essentiale. hō autem ꝓ virginitate meret dupl'r. scz in corpe et aīa: ⁊ insup aureolā que nō dat angelis sed hoībus virginib⁹, ꝓpter qd q̄dam in vitaspatrū legit dixisse se nolle ꝙ deus fecisset eum angelū: q̄n potius velle ꝙ fact⁹ est hō: sciens q̄a plus potest mereri hō q̄ multi angeli. Unde his oībus modis p̄cellit impro portionabiliter sup oēs virginitas Marie

Terciū priuilegiū dignitatis ipsius virginitatis beate Marie est: q̄a est deo fecunda ⁊ p ꝯsequēs singularissima ⁊ gloriosissima. Unde de ipsa canit in ecclesia Virgo singularis inter oēs mitis. Et iter. O gloriosissima dña excelsa sup sidera: q̄ te creauit ꝓuide lactasti sacro vbere. Propter qd Damas. vocat eam virginē theotocos in greco qd sonat mater dei vel genitrix di in latino. In hoc priuilegio excellit oēm creaturā angelicā ⁊ humanā, q̄a cū alij dicant serui dei vel amici xp̄i: aut fratres ⁊ coheredes: ipsa sola dicit mater dei naturalis. Et de hoc q̄stiones pulchre tacte sunt li. ij. parte. j. arti. j.

Quartū priuilegiū virginitatis Marie quia est oīm miraculosissima: qr ꝙ virgo est et mater nō q̄dem tm̄ hoīs sed et di: est oīm nouor nouissimū ⁊ miraculor maximū. vt ait Dionisius. Vñ merito de ea dicit illud Eccl. xliij. Vas admirabile op⁹ excelsi. Nimirū valde mirabile esset vas qd mai⁹ seipso cōtinet. ⁊ hoc est in beata virgine. Unde canit eccl'ia. Virgo dei genitrix quē tot⁹ nō capit orbis in tua se clausit viscera fact⁹ hō.

Item vas esset mirabile qd vinū ⁊ aquaz simul sine interstitione ⁊ tñ sine cōmixtione cōtineret. Sic btā virgo vinū diuinitatis et aquā humanitatis sine mixtione cōfusiōis naturarū cōtinuit. Unde canit eccl'ia. Mirabile mysterinm declarat: deus hō factus est: id quod fuit ꝑmāsit ⁊ qd nō erat assumpsit nō cōmixtionē passus neq̄ diuisionem

Item vas esset mirabile qd manens clausum oīa in se reciperet ⁊ clausum effunderet Illud aūt sanctissimuz vas est beata virgo que deum cōcepit virgo ⁊ post partū virgo ꝑmāsit. Multa alia miracula que fuerūt in cōceptu eius virgīali: tacta sunt libro. j. ꝑte vlti. arti. iij. Quintū priuilegiū virginitatis Marie est: qr eius virginitas extitit fructuosissima. Unde canit eccl'ia. Bñdicta filia tu a dño qr ꝑ te fructum vite cōmunicauimus. Reuera ꝑ eius virginitatē deū fratrē habemus ⁊ eterne vite participes effectisumus. Et vt ait Anselm⁹ libro de cōceptu beate virgīs. Om̄e inq̄t bonū ad qd hō cōditus fuerat ꝑdidit in Adam, et idē ip̄m bonū multo excellēti⁹ ⁊ felici⁹ recupauit hūana natura ꝑ Mariā. Nimirū septē bona p̄cipua ꝑdidim⁹ in adā que recupauimus ꝑ virginē mariā felicissime. ¶ Primū est peccati īmunitas ⁊ innocētia quā peccādo ꝑdidit hō, hoc maria felici⁹ in filio recuperauit: cum ip̄mmet deū ꝓ peccatis nostris satisfaciendū obtulit ꝓpter qd Grego. dic. Felix culpa que talē ⁊ tātū meruit redēptorem

Secūdum bonū est sanitas. nunq̄ eniz in statu innocētie manēs homo fuisset infirmatus: aut aliquē morbū passus. vt volunt doctores sup secūdo. Hāc felicissime recuperauit hō ꝑ Mariā ꝑ quā obtinuit vt veniat ad resurrectionē gl'iosam ⁊ supnam patriā: vbi vt habet Apoca. xxj. asterget deus oēm lachrimaz ab oculis sanctor: ⁊ iam nō erit amplius neq̄ luctus neq̄ clamor sz nec vllus dolor. Tertiū bonū qd ꝑdidimus est impassibilitas. q̄a corpus homīs in illo statu p̄seruabat ne pateret lesionem ab aliq̄ duro puta gladio: lapide: ligno: vl' ferro ⁊c. Nec etiam pateret frigus vel calorē: sed viueret in maxima tēperātia. ⁊ hoc partiz per ꝓpriam rationē: per quā vitasset nociua. partim ꝑ diuinam ꝓuidentiā que ipsum sic tuebat vt nil ei occurreret a quo lederetur. vt vult magister ⁊ docto. in secūdo. Hoc felicissime recupauit homo ꝑ virginē Mariaz per cuius fructuz virginalem habebimus in futuro dotem impassibilitatis. Quartum bonum quod ꝑdidimus est īmortalitas. quia si nō peccasset Adam nunq̄ mortis nexum incurrisset homo. vt vult Augustinus libro de questionibus veteris et noui testamēti. Hanc gloriosissime recuperauim⁹ ꝑ Mariā ꝑ quā celest' gl'ie ⁊ vite sempiterne apta ē nob ianua mediāte ei⁹ fructu

sacratissime virginitatis, i, christo. Quintũ bonũ omnis defect⁹ incõmoditat⁹ ⁊ turpitudinis elongatio: q̃ fuisset in paradiso si nõ peccasset homo, nam ⁊ dormiuisset absq̃ omni brutali turpitudine: nec in sumẽdo cibũ fuisset passus quo ad digestionẽ in stomacho vel capite aliquẽ defectum vel incõmoditatẽ, ⁊ licet in cibo assumpto fuisset aliqua fimulnea vel impuritas que nõ fuisset in nutrimẽtũ homis cõuersa: vnde supfluitates emisisset, tñ fuisset diuinit⁹ ꝓuisum ne aliqua turpitudo seu indecẽtia aut fetor ex hoc resultaret, nec quo ad corpis nuditatez nec al's aliquez defectũ aut turpitudinẽ hõ passus fuisset. verũ ꝑ virginẽ Mariã obtinuim⁹ celestẽ patriaz: vbi erim⁹ sicut angeli in celo vbi aberit om̃is defectus: oĩs deformitas ⁊ indecẽtia: ⁊ aderit oẽ bonum, vt ait August. Sextum bonũ qd̃ ꝑdidim⁹ in Adam est libertas, nõ em̃ homo homĩ dominat⁹ fuisset, nũc ꝟo felicissimã venim⁹ in libertatem filiorũ dei ꝑ fructũ virginis marie, quia sum⁹ filij ⁊ heredes dei coheredes aũt christi Roma, viij. Septimũ bonuz sapiẽtie et scientie limpiditas. Clariorẽ eniz habuissemus ꝯgnitionẽ de deo: de angelis et de creaturis q̃ modo. Unde Aug⁹, xj, super Geñ, ad litterã dicit. Fortassis deus ꝑmis hominib⁹ loquebat̃ antea: sicut cũ angelis loquit̃ ipa veritate ĩmutabili illustrãs mentes eoꝝ: et si nõ tanta participatõe diuine essentie quanta capiunt angeli. Hec ille. Hoc bonũ felicissime recupatũ est ꝑ mariã per cui⁹ fructũ virginalẽ illuminati sum⁹ in fide ⁊ tãdem veniemus ad clarissimũ lumẽ visionis diuĩe. O igit̃ felicissima ꝟgo Maria merito tibi dixit angelus Luce, j. Inuenisti gr̃am apud dñm, qm̃ oẽm gratiã quaz in Adam amisimus tu inuenisti: ⁊ inuẽtam nobis restituisti. O gloriosissima dña: quid laudis: quid gratiarũ actiõis: quid ve seruitutis tibi retribuamus ⁊c̃, vere toto posse tibi seruire ⁊ te laudare obligamur.

¶ Articulus tercius ꝙ virginitatem beate Marie attestantur et approbant plurima testimonia ⁊ precipue duodecim generum.

Tercium misterium hic declarandũ dicitur attestabilitatis, vt em̃ mens humana infirma et ad credenduz tarda solidet̃ in fide catholica et certius agnoscat virginitatem verissimã beatissime Marie: iuxta numerũ duodecim stellaruz in corona capitis eius duodecim testimonia ⁊ firmamenta fidei eius describunt̃: q̃bus attestat̃ ⁊ approbat̃ ipsius beate Marie virginitas. et his tanq̃ duodecim stellis attestantibus suam virginitatẽ ipsa gloriat̃, que q̃dem in trib⁹ q̃ternarijs ordinant̃, vt patet intuenti.

¶ Primũ testimoniũ dicit̃ figurarũ diuinarum multiplicitas.
Secundũ ꝓphetiaꝝ diuersitas
Tercium scripturaꝝ cõcors veritas.
Quartum ecclesie sanctoꝝ autoritas.
Quintum angeloꝝ infallibilitas.
Sextum testium irrep̃hensibilitas
Septimũ rationũ theologorum confirmabilitas.
Octauum fidei christianoꝝ stabilitas
Nonũ gentiliũ scripturaꝝ pluralitas
Decimũ ph̃icaꝝ rerum exemplaritas.
Undecimũ mũdialiũ hoĩm credulitas.
Duodecimũ miraculorũ limpiditas.

¶ Capitulum, I.

Prima itaq̃ stella testimoniuz dans virginitati Marie dicitur diuinarũ figurarũ multiplicitas: quod certe testimoniũ est infallibile, quia cum deus sit sũma veritas ⁊ bonitas vt cõmunis cõceptio est oĩm etiam philosophoꝝ: nec igit̃ falli nec fallere potest. Deus aũt in sua lege per multas figuras p̃stẽdit quia virgo deum generare debuit, igitur ⁊c̃. Innumerabiles aũt figure huius a deo p̃mõstrate sũt. vt patet per totum campuz veteris legis et per singulos patriarchas ex quib⁹ hic aliq̃ ꝓducamus: multis alijs resecatis causa breuitatis. Nimirũ in Adã preostẽsa est virginitas Marie, quia sicut primus ipse homo de virginea terra formatus est, ita secũdus Adam christus de virginea carne formari debuit. ¶ Item in Eua que virgo existens mũdum dãnauit, ergo virgo deũ concipiens ab angelo salutata mũdum saluare debuit. Unde dixit domin⁹ in figurã huius Ipsa cõteret caput tuum: loq̃ns ad serpentem, quasi diceret: ipsam virginẽ decepisti: ergo ⁊ virgo conteret caput tuũ. Itẽ Abel in virginitate s̃m Augustinũ accept⁹ erat deo. Respexit inq̃t dñs ad Abel et ad munera ei⁹, ad significãdum qꝛ mũera vir-

ginitatis summe accepta sunt deo in maria
Itē Enoch in paradisum delicia⁊ est trās
latus: ad figurandū, qz in vte⁊ virgīs tanq̄ꝫ
in paradisum puritatis ⁊ sctitatis q̄ sunt de
licie dei trāstulit se ipse deus: q̄ nō habitat ī
corpe subdito pctīs Sap. j. ca. sed pascitur
inter lilia virginitat⁊. Canti. iiij. Itē Noe
hoc postensum est cū accepit mādatū faciē
di arcam in q̄ genus hūanū saluarek a dilu
uio: ⁊ dictū est eidē. Fenestrā in arca facies
⁊ in cubito ꝯsūmabis eā Etem̄ fenestra fm
doctores fuit vitrea vel cristallina q̄ lumen
sine sui corruptiōe recipet ⁊ aquā ab instil
latione in arcam vel subintratiōe ꝓhiberet.
Unde arca figurauit ecclīam extra quā nō
est salus homī, teste q̄ppe saluatore Math.
vij. arta est via q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci sunt
q̄ inue. eā. Fenestra per quā illuminak arca
id est ecclesia: est beata ꝗgo Maria q̄ inter
pretak illuminatrix p quā verū lumē. i. chri
stus sine corruptiōe virginitatis eius tanq̄ꝫ
lux solaris sine vitri corruptione intrauit.
Deniq̄ꝫ hoc postensum est eidem: qm̄ colū
ba ad vesperā portās ramū oliue virentib
folijs in ore annūciauit cessasse aq̄s diluuij
Colūba em̄ figurat puritatē, qz pura ⁊ mū
da amat loca Sed ⁊ virentia folia arboris
virginitatē significāt Marie: q̄ pacē a deo
reddtā hoib annūciauit: vergēte mūdi ve
spere cū christū in vtero portauit. Itē hoc
postensum est Abrae qm̄ filiū suū Isaac ge
nuit p repromissionē miraculose: diuīa vir
tute faciēte. Item Jacob qm̄ vidit scalam
cui⁹ sūmitas celos tāgebat: ⁊ dnm̄ innixu⁊
scale ⁊ descēdētes angelos ⁊c. Scala hec ē
Maria cui dnīs est innix⁹ p incarnationē:
ab ea angeli p eius ꝗgitatē pace firmata cū
hoīe ad nos descēdūt. Et vt ait Hiero. Sē
per angelis cognata est ꝗginitas. vñ p hoc
figurata est virginitas Marie. Itē Moy
ses videns rubū ardentē non cōburi in q̄
apparuit deus: intellexit ꝯseruatā virginita
tē dei genitricis. Itē Aaron virga q̄ floruit
sicca ꝓmanēte Nume. xvij. figurat ꝗginita
tē Marie. Et vt breuiter plura cōplectar
oēs figure veteris testamēti huic rei cōcor
dant: quas si vellemus ante deficerem⁹ q̄ꝫ p
singula enarrare possemus.

Capitulum. II.

Secūda stella dicīt ꝓphetiarum clari
tas. Cum em̄ vt ait Petrus. ij. ca.
nonica. cap. j. Non voluntate humana est
allata ꝓphetia sed spūsctō inspirāte. clarū est
eo⁊ testimoniū esse certissimū. Hoc ꝗo per
oīm ꝓphetā⁊ ora clamauit spūsctūs: q̄a vir
go deū debuit cōcipe. Unde Esa. xi. Egredi
etur virga de radice iesse ⁊ flos ⁊c. Flos em̄
sine corruptōne ex virga generak: ita xp̄s ex
virgine. Itē ca. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊c.
Itē Hiere. xxxj. Nouū faciet dnīs sup ter
rā. femīa circūdabit virū. Hoc certe nouū
fuit in mūdo vt virgo ꝯcipet virū: qz nec si
milē visa est nec habere sequentē. Itē Eze
chiel. xliiij. Porta hec clausa erit ⁊ vir nō p
trāsibit p eā: qz dnīs deus ingressus est p eā
Itē hoc significak Daniel ca. ij. in lapide
pciso sine manib ⁊ in multis alijs ꝓphetijs
de q̄bus quia longū est scribere ptrāseo.

Capitulum. III.

Tercia stella dicitur scripturarū cō
cors veritas. Nam fm Scotū in
plogo li. sentētia⁊. q. ij. in nō euidē
tibus ex terminis nec ex principijs euiden
tiam habētibus nō cōsonāt firmiter ⁊ infal
libiliter ac generaliter multi diuersimode di
spositi: nisi a causa supiore ipso⁊ intellectus
inclinek ad assensum. Sed scriptores cano
nice scripture varie dispositi ⁊ varijs tēpo
ribus existentes in tali nō euidēti vicz q̄ vir
go deum generaret: ⁊ alijs articulis fidei oī
no cōsonabant ⁊ cōsonant. Ideo sequik q̄
ipsi a causa supiori id est a deo dirigantur ⁊
dirigunt q̄ nō potest esse autor falsitatis cū
sit summa veritas. Mirū hujus ratōnis
maior ꝓbak p Augustinū. xviij. de ciui. dei.
ca. xlij. dicentem. Necq̄ inq̄t in multitudine
philosophor facile quis īuenit inter quos
multa que senserunt qui cōueniant. labore
nempe nimio munimenta suorū dogmatu⁊
philosophi reliquerūt que discipuli legen
tes: licet in aliquibus essent assentientes pri
oribus tanq̄ꝫ discipuli, alia tamen impro
bauerunt et quādoq̄ꝫ discipuli contradixe
runt fere per omnia magistro: vt Arestoti
les platoni ⁊c. Quomō ergo non cōtra
dixissent posteriores nostri sancti prioribꝫ
patribus in aliquib ad fidē ptinētib si nō
habuissent doctorē cōmunē cōrū intellectū
ad eadem nō euidētia inclinantem. etem̄ to
tum vetus testamētū ⁊ nouū omniūq̄ꝫ do
ctorum scripta sanctorum a principio vsq̄ꝫ
christū ⁊ a christo vsq̄ꝫ modo ꝯcordant nec

in his que fidei sunt ⁊ legis ĩ puncto discor dãt, licꝫ in opiniõib⁹ ꝓbabilib⁹ que fidẽ nõ corrũpunt aliter ⁊ aliter senserint. Propter ea Leo papa ĩ ꝓmõe de octaua natiuitatꝭ dñi dicit sic, Diuina autoritas est cui credim⁹: diuina est doctrina quã seq̃mur, qm̃ siue legꝭ testificatõis siue oraculis ꝓphetar: siue euangelice tube auditũ admoueam⁹ vtiq̃ vere ẽ qd̃ btus Johes spũsctõ plen⁹ intonuit. In ꝓncipio erat ꝟbum ⁊ verbũ erat apud deũ ⁊ de⁹ erat verbũ. Et illud qd̃ adiecit, ⁊ ꝟbum caro factũ est ⁊ habi. ⁊c.

¶ Capꝫ. IIII.

Quarta stella est ecclie sctõr autoritas, qr nempe eccl'ia catholica a spiritu sctõ dirigit ⁊ regitur, iuxta illud Math. x. Nõ ei vos estis q̃ loq̃mini sꝫ spiritus pris vri q̃ loquit in vobis. Unũ patet qr ipa errare nõ põt in fide qr spũsctõ inspirante locuti sũt scti dei hoies ecclie, s. fundatores. ij. Pet. j. Ad qd̃ faciũt iura, xxiiij. q. j. A recta in sede. xxv. q. j. Uiolatores. Itẽ, xj di. Quis in fi. Et, xij. di. ca. j. ⁊ ca. se. Sed qr tota ecclia catholica hãc fidẽ dogmatisauit ⁊ credit, Oes q̃z scti a ꝓncipio ĩ hac fide sũt saluati. Null⁹ ꝟo extra fidẽ ecclie catholice saluari põt aut sctificari. vt patꝫ, xxiiij. q. j. alienus. Itẽ, xxiij. q. iiij. ipa pietas. Et extra de hereticꝭ ca. firmissime. Igit hec fides est verissima.

¶ Capitulũ. V.

Quinta stella angelorũ infallibilitas Angeli q̃ppe dei cũ sint noticia dei pleni nõ pũt falli. Sꝫ ipi infallibile testimoniũ ferũt de ꝟgnitate Marie ⁊ diuinitate dñi ihu. igit ⁊c. Qr aũt angeli testent virginalẽ ꝯceptũ dñe: claret in pluribꝫ locꝭ veteris ⁊ noui testamẽti, q̃bꝫ plimi angeli legũt id testasse. Et vt de ceterꝭ ptrãseaꝫ aliq̃s tm̃mõ angelos ĩ mediũ ꝓducã. Quid aliud nẽpe angel⁹ dñi apparẽs Danieli, vt patꝫ ei⁹ ca. ix. testat cũ ait. Septuaginta inquit hebdomades abbreuiate sũt sup ꝓplm tuũ ⁊ sup vrbẽ sctãm vt ꝯsumet ꝓuaricatio ⁊ finẽ accipiat pctm̃ ⁊ adducat iustitia sempiterna: ⁊ impleat visio ⁊ ꝓphetia ⁊ vngatur sctũ sctõr. i. xps q̃ vnctõne spũsctõ plen⁹: a spũsctõ ꝯcept⁹ est iuxta ꝓteritas visiões ⁊ ꝓphetias ⁊c. Itẽ in nouo testamẽto angelus Gabriel testat⁹ est cũ req̃situs ẽ a ꝟgine bñdicta de sacro incarnatõnis. Quõ iq̃t fiet istud: qm̃ virũ nõ cog̃sco. Rñdit. Spũsanctus supueniet in te ⁊c. Luc. j. Preterea angelus ille qui apparuit Joseph qñ volebat occulte dimittere Mariã testimoniũ reddidit cũ ait. Noli timere accipe Mariã cõiugem tuã. Qd̃ em̃ in ea natũ est de spũsctõ ẽ Math. j. Cui testimonio supaddit ⁊ ꝓtestatio quã fecit angel⁹ apparẽs pastoribꝫ in die natiuitatꝭ dñi: necnõ ois ille exercit⁹ angelorũ canentiũ. Glia in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoibꝫ ⁊c. Si dicas, ego nescio cũ presens nõ fuerim nec viderim: si hec oia talit se habuerũt in ꝟitate: ⁊ talia ꝟba angeli boni dixerũt sicut sonãt euãgelia: vel vtrũ alit fuerit. Rñdet cũ August. x. de ciui. dei. ca. xviij. q̃ sic potes dicere. Utrũ de⁹ creauerit mũdũ ⁊ ĩmortalia te nescire vl' dubitare cũ pñs nõ fueris tpe creatõis: nec ĩmortalia videris. Unũ ibidẽ ca. viij. dicit Augu. Si libris magicꝭ siue cirurgũs credũt hoies curlris euãgelicꝭ nolũt credere ita esse facta ⁊c. Et iterũ ꝓm Gregorij dictũ. Manifestũ est quẽcũq̃ hoiem credere necessario ea q̃ non vidit. Nã quõ credis te habuisse abauũ vl' ꝓthauũ quẽ nũq̃ vidisti. Multoforti⁹ credẽdũ est deo ĩ scꝑturis loquẽti secure, q̃ deo nosipsos cõmittim⁹ in fide q̃ decipe vel decipi nõ põt cũ ipe sit sũma bonitas ⁊ summa veritas.

¶ Capl'm. VI.

Sexta stella dicit testiũ irrepꝑhẽsibilitas, ipi q̃ppe testes q̃ docuerũt hãc fidẽ ⁊ testificati sũt fuerũt viri sctissimi ⁊ multi: alij q̃dem apl'i: alij martyres: alij eorũ ꝯfessores ⁊ doctores excellẽtissimi vitã sctissimã gerẽtes: ⁊ iõ merito eis credendũ ẽ q̃ nequaq̃ ipsi hãc fidẽ docuissent si fuisset ereonea, nec extimari pũt q̃ fuerint mentitãte sctitatis ⁊ tã multi viri: ꝑcipue cũ ipsi et eorũ lex vicꝫ xpiana tanta seueritate mendaciũ ꝓsecuti sũt: maxime in his q̃ sũt fidei, vt scꝑtum sit ꝑ ꝑs. Perdes oes qui loquũt mẽdaciũ. Qr si dicas eos nõ fuisse mẽtitos sꝫ deceptos fore. Rñdeo q̃ nullo mõ potuerunt decipi in hac re. Limirũ sex modis põt fieri vt q̃s decipiat ⁊ inducat ad reddendũ falsum testimoniũ q̃rũ aliqui sꝫ modi notãtur ab Augu. xj. q. iij. ca. q̃ttuor. ⁊ ca. se. Itẽ iij. q. v. accusatores. Primo ꝓpter ignorantiã ꝓbando falsum qd̃ putat esse verꝫ. Scõo ꝑ prauã ꝯscientiã qñ nõ attẽdit q̃s nec curat quin falsum testificet. Tercio ꝑ auariciã cum q̃s ꝓpter donũ vel lucrum falsum testimoniũ reddit. Quarto ꝑ amici-

ciam dū ꝑ alicui⁹ amore vl' amicicia falsa te stificat. Quinto ꝑ odij malicia: vt qz quez odit ꝓtra illū falsuz testimoniū reddit. Se xto ꝑ timoris vehemētia sicut serui dñis ꝓpt timorē mētiunt ꝛc. Testes aūt sacre fidei ta les fuere q̃ nullo istoꝝ modoꝝ potuerūt de cipi. Primo nō ꝑ ignorātia: qz ipi habue rūt sciam infusaz a spūsctō docēte eos oēm ꝓitatē Joh. xiij. ꝛ scierūt oēm linguā ꝛ adeo fuerūt sapiētes: vt totū mūdū illūinarēt nec poterāt resistre eis oēs aduersarij Luc. xxj. Ego dabo vob os ꝛ sa. cui nō po. ꝛc. Se cūdo nō ꝑ prauā ꝓscīam: qz fuerūt sctissimi adeo q̃ ad orōnes eoꝝ: imo ad solā vmbrā sanabant infirmi: pctōres aūt de⁹ nō exau dit Joh. ix. Et certe q̃d stulti⁹ fuisset q̃ tale mēdaciū ꝓtestari cū ꝑditōe rerꝝ corpis ꝛ aīe ac mūdi. Ad q̃ꝝ q̃dē oīm ꝑicula se deo apli in ꝓtestatōe fidei obtulerūt. Tercio q̃z nō sunt decepti ꝑ auariciā: qz xp̄s nil eis tpale dedit: imo aliq̃d tpale hīe ꝓhibuit ꝛ oia cō tēnendo reliq̃rūt Math. ix. Quarto nō ꝓ pter viciatū amorē: qz poti⁹ debuissent ama re diuites ꝛ gl'iosos secl'i h⁹ q̃ eis mlta h⁹ se culi donaria ꝛ ꝓspera ꝓmittebāt ꝛ insup cō minabant penis vt a fide recederēt ꝛ a ꝑdi catōe cessarēt. ꝛ certe stultissimū fuisset tāto amore flagrari vt ꝑ falsa testificatōe alicui⁹ morti se exposuissent: qd̄ tñ fecerunt ꝑ xp̄o.

Denicq̃ q̃nto nō ꝑ odiū q̃n poti⁹ ꝑ inimi cis ꝛ ꝑsecutoriby ac mortē inferētiby orabāt. Sz ꝛ sexto nō ꝑ timorē: qz nō timebāt etiaz morī: imo oēm penaz respuebāt ꝛ ꝑ gaudio ducebāt ꝓbera ꝛ cruciat⁹ Act. v. Ibāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓci. qm̄ digni habiti sūt ꝑ noīe ihu ꝓtu. pa. Ūñ eorū testimoniū de ꝓginitate marie ꝛ dñi ihu diuitate ac alijs articulis fidei est sūme credibile.

Capitulum. VII.

Septima stella est rōnū theologorū ꝓfirmabilitas: licq̃ q̃ꝑe fides hec sit de ñ apparētiby tū tāta firmitate pol let q̃ oīs pietas: oīs ꝓitas ꝛ naturalis rō sic credēdū dictat. vt dic̄ venerabil' Beda sup Lucā. Quales aūt rōnes id dictēt: vt dei fi lius ex ꝓgine carnē assumat ꝛ nascat supi⁹ i ꝗ libro arti. ꝓmo tactū ē de cōgruitat⁹ ei⁹ rō nib⁹ ꝛc. Preter illas aūt rōnes huic fidei ꝓcordant plures alie rōnes theologice. s. rō diuīe puritat⁹. de⁹ ei cū sit nature purissime purissimā mrem tanq̃ habitaculū mūdissi mū decebat hīe: cū sc̄ptū sit Sap. j. Nō ha bitabit i corꝑe subdito pctis. ꝛ itez. In ani mas sctas se trāsfert ꝛc. Itē rō diuīe hono rificētie: qz ꝗ spectat ad dei honorē ꝛ magni ficentiā vt mater ei⁹ sit ꝓgo īmaculata absq̃ omni pctō ꝛ corruptōe. Elia ei filij est ex ho nore pentum Ecc. xlij. Ūñ grauissime dero gant diuio honori heretici q̃ dicūt btāz ma riā post ꝑtum xp̄i a Joseph fuisse cognitaz carnaliter ꝛ filios ex ea plures ꝓgenitos p⁹ xp̄m. Hoc dixit Heluidi⁹ heretic⁹ impi⁹. q̃ q̃dem argumētum sui errōris accepit illud Math. j. Nō cogūit eā Joseph donec pe perit filiū suū ꝓmogenitū. Itē ex illo Joh. ij vbi legit xp̄m habuisse frēs. Sed iste error falsissim⁹ est ꝛ irrōnabilissim⁹: tū qz Joseph ꝛ Maria ꝓginitatē vouerāt ambo: vt dicūt Hiero. ꝛ Aug. tū qz btā ꝓgo fuisset ingratis sima si tāto ac tali filio nō fuisset ꝓtēta. i. xp̄o Et ioseph q̃ dicit sctūs fuisset sceleratissim⁹ ꝛ ꝑsumptuosissim⁹ si tēpluz spūsctī ꝛ specia le habitaculū dei violare ac polluere ꝑsum pisset. Ūñ ad illas autoritates rñdēdo fm Nico. de lyra ōz. q̃ hec dictio donec aliqū signat tp̄s determiatū q̃ trāsacto fit aliq̃d si cut cū ōz. iste nō comedit donec eēt hora se xta. i. cōpleta sexta comedit: ꝛ sic nō accipit hic in autoritate ꝑdicta. Alio mō accipit ꝑ sp̄ sicut in ps hī de xp̄o. Sede a dextris me is donec ponā inimicos tuos scabelluz pe dū tuoꝝ. Nō est sic intelligēdū q̃ qñ inimi ci ei⁹ erunt positi sub pedib⁹ ei⁹ tpe iudicij q̃ tūc dimittat sedere ad dexterā p̄ris imo eter naliter sedebit. Et vsus loquēdi hz sept⁹ ac cipi ly donec ꝑ sp̄. vt dicēdo iste nō penituit donec mortu⁹ ē. i. nūq̃ penituit etiā p⁹ mor tē: qz tūc nō est loc⁹ pnie vel stat⁹. ꝗ mō acci pit hic in autoritate ly donec cū dicit. Nō cogūit eā donec pepit. Itē q̃ dicit ꝓmoge nitū nō ꝓtea dicit: qz alij fuerint geniti p⁹ xp̄m: sz qz nullū peperit añ eū: et ꝗ mō acci piebat in lege vbi ꝑcipiebat q̃ ꝓmogenit⁹ deo offerret. Nā si aliqua mulier pariebat vnicū tanq̃ ꝓmogenitū offerebat illū. Itē ad illud Joh. ij. ōz q̃ frēs xp̄i noīant cogna ti ei⁹ germani q̃ erāt de eadē cognatiōe sicut Abraā ꝛ Loth dicunt fratres Gen. xiij. ꝛ tū Loth erat nepos ei⁹.

Capitulum. VIII.

Octaua stella dicitur fidei xp̄iane sta bilitas. Nō cm̄ posset vel potuisset

hec fides in aduersitatib⁹ multis stare vsq̃ ad finem seculi nisi esset ex deo. Juxta illud Act. v. Si est ex hoib⁹ ꝓsiliũ hoc aut op⁹ dissolueť. Si ꝓ ex deo est nõ põt dis. Hãc fidei stabilitatẗ pdixerat saluator Lu. xxij. di. Symõ ecce expetiuit te sathanas vt cribraret sicut triticũ. ego aũt rogaui ꝓ te vt ñ deficiat fides tua. Uex alie oẽs secte cũ nõ sint a deo nõ sunt stabiles: ptẗ Primo de secta machometi de q̃ dicit Scot⁹ in plogo sup sentẗias. q. ij. q. incepit plusq̃. dc. annis post legẗ xpi ⁊ in breui dño volẽte finietur. Flã ⁊ apud eos ꝓphetia esse dicit q secta illa finienda est. Scdo ptẗ de sectis hereticoꝝ que licẗ ꝓ⁹ multe ⁊ varie fuerũt iã extermiate sunt. Nec est dubiũ q etiã iste que nũc sunt finienť. Et ecclia saltẗ post tempus antichristi pacificabit. Tercio claret secta iudaica. nimirũ iudei q̃diu fidẗ verã tenuerunt exaltauit eos de⁹ sup omne gen⁹ humanũ nobilitauit ⁊ dotauit donis miraculorũ ⁊ ꝓphetiaꝝ: q̃ q̃dem dona a ꝓncipio mundi nõ habuit nisi gens deo acceptaꝫ ꝑ vniuersaliter: qꝫ pticulariter etiã infideles: vt Balaã Kayphas ⁊ Sybille habuerunt. Unũ de illa gente dictũ est Deut. xiij. Nõ est alia natio tã grandis q̃ habeat deos appropinquãtes sibi sicut de⁹ nr̃ adest nob. Ueruꝫ postq̃ xpm iudaica gens negauit de ꝓgine ex deũ natũ occiditq̃ ⁊ reprobauit. nulla gens facta est adeo abiectissima depssa depopulata. cladib⁹ gladijs fame captiuitate nece seruitute q̃ oia sup eos venisse testatur Josephus in. xxv. li. antiq̃tatũ. Sed ⁊ ipsa gens ꝓuata est donis miraculoꝝ ⁊ ꝓphetiarũ nec ꝫ vniuersaliter hec dona sicut antea Porro gens fidei catholice a ꝓncipio ecclesie habuit ⁊ ꝫ vniuersaliter hec dona: patẗ de Paulo rapto in terciũ celum. ⁊ Johe in apoc. ⁊ de oibus discipulis ĩ die penthecostes sup q̃s cecidit spũsctũs: ⁊ ꝓphetabant: multꝫ q̃z alijs sctis. Unũ claret fidei catholice ꝓitas: qm̃ si bono ⁊ recto zelo iudei xpi fidem reprobassent: tũc ꝓm legẗ ⁊ ꝓphetiarũ ꝓmissa debuissent ipi poti⁹ foueri a deo taꝫ in spũalib⁹ q̃ in tpalib⁹ magꝫ q̃ añ xpi aduẗ tũ ꝓ eo q nũq̃ antea fuerũt sic ab idolatria immunes sicuti tempe christi ⁊ postea Ecce ergo fides catholica vera.

Nona stella gentiliũ scptu Ca. IX.
raꝝ pluralitas: vt em̃ testimoniũ accipiamus etiã ab his q̃ foris sunt ꝓm aplm. Utiq̃ oim scpturaꝝ etiam gentiliũ genera huic fidei ꝓcordant.

Primo scriptura iudeoꝝ.
Scdo scptura machometistaꝝ.
Tercio scriptura poetaꝝ.
Quarto scptura sibillaꝝ.

Primo scptura iudeoꝝ: vt claret ꝓ totũ vetus testamẗũ eoꝝ. Insup vt dicit dñs Bonauẗura sup. iij. li. di. iij. q. ij. arti. iij. Quidã inq̃t iudei asserũt ꝑ miruꝫ fuisse in maria q cũ esset pulcherrima a nullo vnq̃ viro fuit cõcupita: ⁊ ꝓ ꝓsequẗs ipa nũq̃ ꝓginitatem amisit ĩ q̃ dei fili⁹ habitauit. Hec Bonauẗ.

Deniq̃ Joseph⁹ inter ceteros hebreos maxim⁹ doctor sectaꝝ eorũdẗ pulchrũ testimoniũ fert de xpo. xviij. li. antiq̃tatũ dicens sic. Fuit hisdem tpibus ihs sapiẗs vir: si tñ eũ virũ noiare fas est. Erat em̃ oim operuꝫ mirabiliũ effector ⁊c. vbi inter alia scpta de ihu subdit. Christ⁹ inq̃t ꝑ erat. Et ibidẗ veram ei⁹ doctrinã ⁊ resurrectionẗ ex mortuis ꝓfitetur. Itẗ scdo scptura machometistarũ testať Marie ꝓginitatẗ ⁊ puritatẗ. sic refert Nico. de ly. sup Lu. Et supõ descptũ est lib. ij. pte. iij. arti. vltť. Stella ei⁹ quarta. Tercio scptura poetaꝝ. plurimi nẗpe poete in suis scptis testanť fidẗ hãc de ꝓginitate Marie patet de poetis q̃s supõ in ꝑ volumie tetigimus li. iiij. pte. j. arti. iij. testimonio. viij. Deniq̃ Virgili⁹ in buccolicꝫ egloga. iiij. recolens de Sybilla cumea: q̃ ⁊ cumana dicta est a chumis ciuitate q̃ est in campania cuius sepulchrũ adhuc ẗ in sicilia scribit sic. ꝓ. Ultima chumee iam instat carmis etas. ꝓ. Magn⁹ ab integro seculoꝝ nascitur ordo. ꝓ. Jam redit ⁊ virgo redeũt saturnia regna ꝓ. Jam noua ꝓgenies celo demittiť alto. ꝓ. Tu mõ nascenti puero q̃ ferrea ꝓmũ. ꝓ. Desinet ac toto surget gens aurea mũdo ⁊c.

Quarto igiť scptura sibillaꝝ. vt em̃ scribit Aug. de ciui. dei li. xviij. ca. xxiij. Quedã sybilla hericthrea ꝓphetauit ⁊ prenunciauit versib⁹ pluribꝫ de ihu xpo. quos etiã. ꝓ. dicẗ Aug⁹. translatos fuisse de greco in latinuꝫ: quoꝝ versuum ꝓme littere coniuncte in greco hec verba comprehendũt Jhs xps filj⁹ dei saluator. ⁊ ꝓphetauit eadem sybilla totũ fere mysteriũ incarnatõis ⁊ passionis christi. vt ꝓ Augu. vbi supra patẗ. Item sybilla libica cuius meminit Lurpides ait. Ecce

veniunt dies ⁊ infra. soluetur nexus sinagoge ⁊ videbunt regē viuentē ⁊ tenebit illum in vtero virgo dña gentium. Item sybilla chimeria in italia nata: de qua Ennius ait. In ꝑma facie ꝟginis puella quedā nutriet puerū virgineū dans lac ad comedendum

Item sybilla samia a samo insula ait. Ecce venient dies ⁊ nascet̄ de paupcula de⁹ et homo. ⁊ bestie terre adorabūt eū. i. bos ⁊ asinus ⁊c̄. Item sybilla tiburtina ait. Nascetur xp̄s in bethleē: annūciabit̄ in nazareth regnatu pacifico: fundatore q̄etis. O felix illa mater cui⁹ vbera eū lactabūt. Itez sybilla delphica que fuit tp̄e regis priami ⁊ belli troiani sic ait. In vltima etate hūiliabit̄ deus: ⁊ hūiliabit̄ ꝓles diuina: iunget̄ humanitati deitas: iacebit in feno agn⁹: in puellari officio educabit̄ deus ⁊ homo ⁊c̄. Plures alias sybillas ⁊ earū dicta habes supra lib. v. ꝑte. j. arti. iij. ca. x. Et infra li. xj. ꝑte. j. ca. fi.

Capitulum. X.

DEcima stella dicit̄ rex ph̄icaꝝ exēplaritas. Etem̄ Aug. in de mirabilibus sacre scripture li. iij. ca. ij. dicit Quāuis ꝯtra cunctoꝝ hoīm ꝯceptōis consuetudinē absq; viri semine ⁊ carnalis oblectamēto voluptatis ꝟgo ꝯcepit ⁊ sine damno ꝟginitatis pepit. hec res tñ sine exemplo nature noua in dei creaturis nō dimittitur Nā multa animātia absq; ꝑentū coitu pro gigni cōprobam⁹: qualiter apes sine patribus fetu matruz corꝑibus tm̄mō crescunt. Sz ⁊ multe aues absq; maribꝫ gignere possunt. Et talē conceptū in multoꝝ pisciū generibꝫ esse ph̄i aiūt. In solaq; carne sine patre vermis nascit̄ cui se dñs hac de causa similē esse ꝑ ꝓph̄am dicere nō dedignat̄ cum ait. Ego aūt sum ꝟmis ⁊ nō hō obpro. ho. ⁊ abiectio plebis. Qm̄ igit̄ in multis rebꝫ cōsueto mō dñs operat̄. Quid nature ꝯtrariū dicendū est. Si quādo ip̄e de⁹ voluit ꝙ etiam in virginali vtero sctīspūs dispēsatiōe filius sine virili coitu nasceret̄. Hec Aug⁹.

Ad p̄missa diffusius accedētes qm̄ mens humana ꝑ sensibiliū collationē solet manuduci plurima ph̄icalia exempla ꝓducamus sub breuiloquio scp̄ta ꝟm magistrū Franciscū de reꝟa. in sua editōe de ꝯceptōe ꝟginali. Primū exemplū in elemētis. terra q̄ppe sine om̄i corruptōe ꝓducit mirabiles effectus flores vicz ⁊ gēmas de plantis ⁊ qd̄ est mirabile Alber. li. de vegetabilibꝫ ⁊ plātis li. v. tractatu ꝑmo dicit ꝙ ī hybernia vitis de ylice ortū habet. Itē aqua q̄dam ē in thuscia quā ꝟgo portare valet cribro: vt dicit Aug. de ciui. dei. Item in aere quāta deus facit mirabilia quō fulmen cadens agit vt gladiū in vagina: ferrū ⁊ es in bursa consumat: vagina ⁊ bursa illesa manēte. ⁊ ī nube generant̄ rane: vitulūq; virtute celi generatū in nube testat̄ Albert⁹ magn⁹. iij. methe. tractatu. iij. Item igni dedit deus vt salmandrā nutriat. Cū igit̄ talia facere pōt natura: cur deus nō posset vt virgo generaret. Scd̄m exemplū in lapidibꝫ. Nā albeston lapis semel accensus archadie semꝑ ardere claret. vt dicit Augu. xxj. de ciui. dei. ca. vj. Item reꝑiunt̄ lapides in q̄bus humana facies cū corona in capite picta ē virtute celi: vt dicit Alber. ꝑmo mineraliū tractatu. v. ca. j. Itē magnes ad se trahere potest ferrū. ⁊ carbūculus in nocte lucere pōt.

Item calibis massa in certis ꝑtibus ī nube nascit̄ et cadit. ⁊ a rusticis collecta in arma acutissima parat̄. vt dicit Alber. iij. metheo. tractatu. iij. Lapis q̄z fōti gocie mox immersus suꝑenatat: vt vult idem Alber. j. mineraliū tractatu. j. ca. ij. Cur ḡ ope spūssācti virgo generare nō valeret. Terciū exēplū in brutis anīalibꝫ. Nā rinoceron ꝟgini se inclinare valet a qua capit̄. vt dicit Isid̄. li. ethimo. Item equa capadocie ad vētuz currens feta efficit̄: vt dicit Aug⁹. xxj. de ciui. dei. ca. iij. Ursa q̄z fetus rudes ore ī naribus formare valet: vt dicit Isid̄. xj. ethim̄.

Et leo rugitu ꝓles mortuos gignēs suscitare valet: vt dicit idez Isid̄. xij. li. Cur ḡ diuino flamine ꝟgo nō generaret. Quartū exemplū in volatilibꝫ. vultur nempe corꝑe claret ⁊ ad h̄ mare caret. vt dicit Ambro. in exameron. li. ij. ca. xlj. Itē calaadrius auis facie egrum sanare pōt: vt dicit Alber. xxiij. de anīalibꝫ. Sed ⁊ carbas auis de arbore yberna nasci claret. vt habet̄ ab Alberto xxiij. de anīalibꝫ. Item psitacus auis a natura habet ꝙ semꝑ aue dicit vt docet exꝑiētia. Itē strutōis oua sol excubare valet ad eius visuz. vt dicit Isid̄. xij. ethimo. ca. lviij

Item fenix se in igne renouare valet: vt ait idem Isid̄. xij. ethimo. ca. xv. Et pellicanū sanguine fetus anīare claret. vt testat̄ idem Cur ergo virgo diuina oꝑatiōe nō genera

ret. Quintũ exemplũ in piscib⁹, etenim q̃dã aleca sunt que comparẽ nõ habent matrez: vt di. Aristo. in pbleumatib⁹ Et anguilla sine coitu maris generat: vt testat idem. Plurima quoq̃ alia animalia p̃ter p̃missa sunt talia que sine mare generant que si vellem⁹ p singula describere ante deficerem⁹ tempe q̃ possem⁹ enarrare. Cõcludit ergo q̃ si tot et talia possunt fieri p naturã multo maiora potuit de⁹ facere in ꝓginali ꝓceptu supra naturam. Proinde Job. xij. scribit. Mirũ interroga iumẽta et docebunt te et volatilia celi et indicabunt tibi. Loquere terre et respondebit tibi et narrabũt ea pisces maris. quis ignorat q̃ oia hec man⁹ dñi fecerit etc.

Capitulum. XI.

Vndecima stella mũdialiũ hoiz credulitas. Nam vt cũ Augu. xxij. de ciui. dei. ca. lviij. loquar. Nil mirabilius q̃ q̃ ad legẽ contrariã carni et sanguini doctores pauci et paupes et rudes plurimos potuerũt ꝓuertere sapiẽtes vt crederẽt hanc fidẽ: prudẽtissimi etiam rebelles fidei et postea ꝓversi. sicut patz de Paulo ꝑsecutore postea facto doctore catholico et p̃dicatore. Item de Dyonisio p̃us philosopho: postea facto Pauli discipulo. Et de Augustino p̃us errore manicheoꝝ seducto atq̃ ciprano p̃us mago. et alijs innumerij. Reuera si quis diligẽter penset hec tria. Primo qui p̃dicauerũt mũdo: quia ignobiles pauperes aplí impiti et pauci. Scdo quid predicarunt: quia legẽ ꝓtrariã carni et sanguini penitentiã durã: carnis mortificationẽ: et viciorũ refrenationẽ. Tercio q̃bus p̃dicauerunt: quia potẽtib⁹ mũdi peccato totalit̃ deditis et deseruiẽtib⁹ ac sapiẽtib⁹. Aduerte q̃ nõ nisi a deo hoc fieri potuit vt tantã multitudinẽ mũdi subiugarẽt fidei catholice. vñ patz: quia fides virginitatis Marie et eius filij est verissima.

Capitulum. XII.

Duodecima stella dicit̃ miraculorũ limpiditas q̃ deducit Scot⁹: vbi sup̃: taliter arguendo. Nõ pot de⁹ esse falsus testis: quia Prouerb. xxj. scptum est. Testis mendax pibit. Sed de⁹ inuocatus a p̃dicatoribus hui⁹ fidei fecit opus sibip̃ priũ: vtpote miracula: ac p̃ b̃ testificatũ est fidem esse verã. vñ Marc. vlt. Illi aũt scz discipuli xpi. pfecti vbiq̃ p̃dicauerũt dño cooperante et sermonẽ ꝓfirmãte sequẽtib⁹ signis Sequit̃ ergo q̃ hec fides nõ pot esse falsa. ꝓterea Aug. ix. de trini. ca. ij. dicit. Dñe si ẽ error a te decepti sum⁹. Nã tãtis signis cõfirmata sunt q̃ non nisi p te fieri potuissent. Hec ille. Hinc et saluator ait Job. v. Opa scz miraclꝝ q̃ facio ipa testimoniũ phibẽt de me. Et eiusdẽ. x. Si mihi nõ vultis credere opibus credite. Si dicas. antichrist⁹ etiã faciet miracula. Rñdet fm Scotũ vbi sup̃. q̃ sicut dicit Aug. de vtilitate credendi Magna est differẽtia inter miracula xpi et antixpi tãq̃ int miracla facta a deo et facta a diabolo. Miracula quippe xpi sunt talia q̃ nullo mõ a diabolo fieri potuerũt: vt patz de mortuoꝝ resurrectõe. de raptu Pauli in tertiũ celuz: ad videndũ diuinã essentiã. Nulla enim creatura pot aiam beatificare et ad videndũ diuinã essentiã eleuare: nec simplicit̃ nec ad tps sed sol⁹ deus. Itẽ de cognitione cordiũ et in multis alijs miraculis euãgelij. Miracula ꝓo antixpi erũt deceptoria et falsa: cui⁹ falsitas patebit si ei obijciãt hec. Si tu inquit es de⁹ fac me videre diuinã essentiã: et post visionẽ certã memoriã habere visionis et certitudinẽ: et tunc credã. Item si tu es de⁹ dic mihi q̃d faciã vl cogitabo vel appetã p tali hora. q̃ nullũ antixpus poterit: nec vere mortuos suscitabit: sicut xps Lazarũ vere suscitauit: sz p̃stigijs suscitabit q̃ diu nõ possunt durare etc. Preter miraclꝝ ꝓo euãgelij multa alia sũt miracula facta tã antiq̃tus q̃ etiã nostris tpib⁹ attestantia virginitatẽ Marie. ex q̃b⁹ aliq̃ hic inserunt̃. Legit̃ quippe in glo. biblie et postillis vel expositõib⁹. Sicut etiã lyra dicit q̃ hebraice veritatis expositores tractãdo illud ꝓbũ Esa. vij. Ecce ꝓgo ꝓcipiet et pariet filiũ etc. dicũt q̃ ꝓgo iuuẽcula sp manẽs virgo ꝓ halma. p h. sed alma sine h. ꝓ virgo iuuẽcula nubilis. Vñ apud hebreos halma et alma differunt. Idcirco Egysippus in li. de supplemẽto euãgelice ꝓitatis. sup illo ꝓbo Rũsuz accepit Symeon a spũsctõ. refert q̃ iste Symeon erat rabbi et sacerdos apud iudeos. Et dũ semel ĩ scholis exponeret dictã ꝓphetiã Esa. inuenit ibi sic scriptũ. Ecce halma. id est virgo ꝓcipiet etc. et deleuit h. vt eẽt sensus. Ecce alma. i. iuuencula nubilis ꝓcipiet etc. sic et moderni iudei exponũt. Sed fm Ebryk. sup Mat. omel. ix. ista expositio cõ

demnat̄ tanq̄ falsa ꝑ illud qd̄ ꝓpheta p̄mit-
tit di. Dabit dn̄s vobis signuꝫ. Ecce virgo
ꝯcipiet. Nam iuuenculā ꝯcipere vel pare-
re nō est signū sed virginē. Vn̄ sic etiā Sy
meon sicut iudei false intelligens deleuit tri
bus vicibꝫ ⁊ semꝑ miraculose idē scriptū re
periens orōni se dedit. ⁊ sic responsuꝫ a spū
sctō accepit de partu ꝟginali ⁊ nō visurū se
mortē nisi videret xp̄m dn̄i de virgine natū.
Legit̄ etiā in hystoria scolastica q̄ Hiere
myas ꝓpheta in egyptū descendēs pꝰ mortē
Godolie regibꝫ egypti signū dedit q̄ eoruꝫ
idola corruerēt cū virgo filiū pareret. Qua-
propter sacerdotes idoloꝝ imaginē ꝟginis
pueꝝ in manibꝫ baiulātis in secreto loco tē
pli statuerunt: ⁊ eam ibi adorabant. Sed a
Ptolomeo rege postea interrogati q̄d hoc
sibi vellet dixerunt paterne traditōnis hoc
esse qd̄ a sancto ꝓpheta eoꝝ maiores accepe
rant: ⁊ sic in rebꝫ ventuꝝ credebant. ⁊ h̄ im-
pletum est in die natiuitatꝭ quādo idola cor
ruerunt: vt testatur legenda cōmunis. Itez
rome: vt testat̄ Innocentiꝰ papa tertiꝰ, pax
fuit, xij. annis. Romani igit̄ templū pacꝭ cō
struxerūt ⁊ ibi statuā romuli posuerūt. Con
sulendo aūt appollinē q̄diu duraret accepe
rūt responsuꝫ q̄ q̄usq̄ virgo pareret: qd̄ qꝛ
impossibile putabāt dixerūt: ergo in eternū
durabit. Vn̄ in foribꝫ templi suꝑscripserūt
titulū hunc Templū pacis eternū. Sed in
ip̄a nocte natiuitatis dn̄i qn̄ virgo peperit
ip̄ꝫ templū funditus corruit: ⁊ ibi est modo
eccl̄ia sancte Marie noue. Item in vita
sociorū beati Francisci legit̄ q̄ sctūs frater
Egydius erat: cuiꝰ sanctitatē audiēs q̄dam
doctor ordinis fratrū p̄dicatorū accessit ad
euꝫ vt in fide solidaret̄: qꝛ titutabat si virgo
potuerit concipe ⁊ parere. Sctūs itaq̄ fra
ter Egydius cū oraret cognouit ex reuelati
one spūssancti q̄ q̄dam doctor ꝓ tali causa
ad eum veniret. vn̄ obuiā mox eidē accessit
⁊ nil aliud loquēs statim ꝟga ꝑcussit terraꝫ
corā eo dicēs. Virgo ante ꝑtum: ⁊ mox pul
cherrimū liliū ibidē excreuit. Alio quoq̄ lo
co ꝑcutiens ait. Virgo in ꝑtu: ⁊ ibidē sil̄iter
lilium excreuit. Tercio etiā loco ꝑcutiēs ait
Virgo post ꝑtum: ⁊ ibi terciū liliū miracu-
lose ꝓdijt. Vn̄ doctor ille deo gr̄as retulit ⁊
in fide solidus ꝑmansit. O igitur virgo vir
ginum Maria ora ꝓ nobis tuum quē vir-
go peperisti natum ⁊c̄.

¶ Alius modus ꝓcedendi in ma
teria prescripta breuior.

¶ Item si aliter ⁊ breuiꝰ vis ꝓcedere potes
ex p̄missis sub epilogo loquēdo elicere. xij.
genera rerū q̄ attestant̄ ꝟginitatē Marie in
xta numeꝝ, xij. stellaꝝ q̄bꝫ gl̄iosa existit. Pri
mū est testimoniū diuinaꝝ ꝑsonaꝝ, nā eius
virginitatē testat̄ deꝰ pater ī figuris antiq̄s
deꝰ filiꝰ q̄ꝫ ī euāgelicis doctrinis ⁊ miracul̄.
deꝰ spūssctūs in ꝓphetijs: qꝛ spūsctō inspirā
te locuti sunt: vt ait Petrꝰ in canonica. Se
cundū testimoniū angeloꝝ. Terciū est testi
moniū oīm sanctoꝝ veteris ⁊ noui testamē
ti. Quartū est testimoniū oīm scp̄turaꝝ etiā
gētiliū. Quintū testimoniū bestiaꝝ. Sextū
testimoniū auiū. Septimū pisciū. Octauū
vermiū. Nonū testimoniū lapidū. Decimū
plantaꝝ ⁊ florum. Vndecimū oīm elemēto
rum. Duodecimū testimoniū miracl̄oꝝ, de
q̄bus diffuse in h̄ tercio articulo actū est.

¶ Pars secunda libri octaui de virginalis
sponsi btē Marie id est ip̄iꝰ btī Joseph sctī
tate atq̄ dignitate q̄ fuit custos Marie.

Ioseph fili dauid
noli timere accipe Mariā ꝯiugeꝫ
tuā Math. j. c. Qm̄ vt ait dn̄s Bo
nauē, suꝑ. iiij. sent. di. xlv. Nobilissima res ē
nobis miseris mortalibꝫ in h̄ mūdo habere
singularē deuotionē nō solū deo eterno sed
etiā suis gl̄iosis sanctis. Et h̄ p̄mo ꝓpter no
strā inopiā: qꝛ nil ex nobis meremur coram
deo, īmo pleni peccatis demeremur suppli-
cia: ꝓpter qd̄ ad sctōs opus est nobis refu-
gere: q̄tinus eoꝝ meritis deꝰ placet̄: ⁊ qd̄ pe
timꝰ efficaciter ꝯseq̄mur. Hinc Job. v. Ad
aliquē sctōꝝ ꝯuertere. Scd̄o ꝓpter dei re
uerentiā: qꝛ in eis deus q̄ habitat venerat̄.
Qui em̄ sanctis honorē tribuit illū speciali
ter honorat: q̄ eos inhabitādo ꝑ gr̄am san-
ctificauit. Idcirco Damas. li. iiij. ca. vij. dic̄.
Qm̄ ꝑ intellectū ī corꝑibꝫ sctōꝝ habitat de
us: teste apl̄o. Nescitꝭ inq̄t qm̄ corꝑa vestra
templū sunt inhabitātꝭ in vob̄ spūssctī. deꝰ
aūt spūs est. Quare g̃ nō essent honoranda
anīata tēpla dei: ⁊ anīata dei tabernacula.
Hec ille. Tercio ꝓpter eoꝝ ꝟtuositatē et
gl̄iam ꝓpter quaꝫ dignissimi sunt honore.
Nā teste Aristo. iiij. li. ethico. Honor est p̄-
miū virtutꝭ ⁊ ꝟtuti ꝑfecte nō fit cōdignꝰ ho
nor ⁊c̄. Debēt g̃ sctī honorari tāq̄ ꝟtuosissi-

mi ⁊ gl'iosissimi nostri patroni spũales. quia vt habet. ij. q. vij. ca. qualis. Qui patronũ si ue patrẽ spũalem nõ honorat: plus videtur peccare q̃ q̃ carnalẽ patrẽ ꝓtemnit. Hec ibi

Sed qr Joseph est vn⁹ de gl'iosioribꝫ sanctis paradisi: cui dñs tantã gratiã ꝓtulit: vt suam dilectissimã matrẽ ei in custodiã ⁊ spõsam daret. ideo merito ad ipm deuotõe mouemur. Vñ quia ipe Joseph sanct⁹ meruit sociari btissime ꝑgini Marie: ⁊ fore eius virginitatis fidelissim⁹ custos: spõsusq̃ ⁊ fidedignissim⁹ testis. Idcirco in hac pte secũda incidẽtaliter agere decreui in ꝗ libro de eius sctitate: que multũ cõfert ad testimonium virginitatꝭ ⁊ puritatꝭ beate ꝑginis matris dei ⁊c. Vñ de ipo tria mysteria notabimus q̃ elici possunt ex pmisso themate ⁊c.

¶ Primũ ꝯ mysteriũ sponsalitatis.
Scõm ꝯ mysteriũ sanctitatis.
Terciũ ꝯ mysteriũ dignitatis.

¶ Articulus pmus quare voluit de⁹ suã matrẽ desponsatam fore viro noie Joseph fabro lignario.

Circa primũ mysteriũ vicz sponsalitatꝭ vel dicaz societatis inuestigandũ nobis ẽ. Cur deus oipotens cui⁹ sapiẽtie nõ ẽ numer⁹: sic disponere voluit vt sua mater virgo scz Maria despõsari deberet viro noie Joseph fabro añq̃ impregnaret ⁊ ꝓciperet filiũ dei. Et arguere potes q̃ nõ debuit despõsari alicui viro: qr ipa añ desponsationẽ vouerat ꝑginitatẽ. vt ptz ex autoritate bti Aug. li. de sctã ꝑginitate dicẽtis. Annunciante angelo Maria rñdit. Quõ fiet istud qm̃ virũ nõ cognosco. i. nõ coꝗscere. p pono qd̃ pfecto nõ diceret nisi se ꝑginẽ ante vouisset. Sz vt dicit idẽ Aug. Virginitatẽ vouẽtibꝫ nõ solũ nubere sed etiã velle nubere dãnabile ẽ. q̃ videt q̃ btã virgo nõ debuit despõsari ne trãsgrederet votũ. Itez nõ videt rõ q̃re potius viro Joseph debuit despõsari. Et rõ est qr figuratũ ⁊ figura cõuenire dñt. Sz ex oibꝫ sanctis mlieribꝫ q̃ figurauerũt in veteri testamẽto bñdictã ꝑginẽ nulla eaꝝ ꝓiũcta est Joseph patriarche: q̃ figura fuit sponsi mr̃is dei. Nã asenech filia putifari sacerdotꝭ heliopoleos q̃ fuit vxor Joseph patriarche Gen. xlj. Nõ ita expl se figurauit mr̃em dei: sz poti⁹ alie sctẽ mulieres: vt patz de Sara q̃ genuit filiũ pter naturã in monte ĩmolandũ. Vñ tenuit figurã dñe nostre q̃ genuit filiũ ꝗ naturã in cruce ĩmolãdum. ⁊ tñ Sara ꝓiuncta fuit viro Abraã noie. Itẽ Hester figurat btãm ꝑginẽ que tñ nupta est Assuero regi. Eodẽ mõ ptz de rebecca q̃ fuit ꝓiuncta Isaac: ⁊ sic de alijs. q̃ nec mater dei debuit ꝓiungi mr̃imonio ipi ioseph. sz poti⁹ viro noie Abraã aut Assuero: aut Isaac: aut aliq̃ nominũ eorũ quoꝝ vxores vel sponse dñam figurarunt. Itẽ si despõsari debuit poti⁹ ꝗ fieri debuisset vt despõsata fuisset alicui viro regi magꝭ vt significaret: qr regis eterni ⁊ excellentissimi. i. dei erat spõsa. Aut desponsata fuisset poti⁹ pastori ꝓt hũilitatẽ q̃ fabro. tũ qr pastores gregũ iferioris stat⁹ sũt ꝯm seculũ fabris. tũ qr nascẽte dño nõ fabris sz pastoribꝫ angelis reuelare ꝗgruit ei⁹ natiuitatꝭ mysteriũ Lu. j. Ergo ⁊ ꝗ mysterium despõsatõis debuit fieri poti⁹ pastori. Ampli⁹ videt q̃ debuit dei mater despõsari piscatori: qr sub cruce cõmẽdata est piscatori Joh'i discipl'o cur q̃ in despõsatõe nõ debuit despõsari piscatori. Rõ nõ videt cõgruitatꝭ. In cõtrariũ est diuia sapia q̃ in sui dispositõe nõ fallitur nec falli põt. Et tñ vt euãgelic⁹ sonat textus dei mater despõsata est cõgruẽtissime viro cui nomẽ Joseph q̃ erat faber lignoꝝ.

Rñdetur igit ad pmissa p tres ꝑitates seu ꝓclusiones. Prima ẽ: sũme decebat vt virgo btã viro despõsaret añq̃ dei filio ĩmpregnaret. Hec ꝓclusio claret p multas rõnes tam ex pte plis q̃ ex pte mr̃is q̃ etiaz ex pte hũani generꝭ: q̃ rõnes qr descpte sũt in ꝗ volumine li. j. pte. vj. arti. iij. ca. j. ibi recurrẽdũ relinq̃. Scda ꝑitas seu ꝓclusio ẽ. cõgruuz erat vt vir spõsus mr̃is dei Joseph noiaret q̃ qd̃cũq̃ nomẽ viri aliud sortiret. Hec cõclusio ostẽdit p rõnes ⁊ autoritatẽ bti Bet. sup missus ẽ. q̃ descpte sunt li. j. hui⁹ voluminis. pte. ij. arti. iij. ca. xj. Tercia ꝑitas seu ꝓclusio est: sũme cõgruebat vt mr̃ filij dei lignario fabro despõsaret q̃ alterius artificij viro in spõsaz sociaret. Hec ptz. qr ꝗ p oibꝫ magis cõgruebat significatõi ei⁹ spũalis desponsatõis. Nã p ꝗ q̃ fabro despõsabat designari dabat q̃ do q̃ fabricauit ⁊ creauit totũ mũdũ spũalit spõsabat. iuxta illud Osee. ij. ca. a dño dictũ. Spõsabo te mihi in fide ⁊ sponsabo te mihi in sempiternũ ⁊c. Itẽ

hoc magis cõgruebat significatõi diuĩe incarnatõis: qz ex ꝗ significabat ꝙ in ipa ꝑgine despõsata fabro hũana natura spõsaret z copularet p vnionẽ dei filio q̃ fabricauit mũdũ vnacũ pĩe z spũsctõ. Propter ea ipa beata ꝑgo pulchra describit vt luna Can. vj. ca. qz vt nob videt luna vsqꝫ ad. xiiij. diẽ cõtinue crescit q̃usqꝫ ipa appareat imago hoĩs q̃si fabri: z vltra crescere nõ põt sz postea decrescit. Ita btã ꝑgo Maria a sua natiuitate creuit vsqꝫ ad. xiiij. annũ q̃ anno in ei⁹ vtero integra imago hoĩs. i. ipe xp̃s imago dei pr̃is q̃ fuit fabricator. i. creator mũdi apparuit: qm̃. xiiij. anno sue etatis credit ꝑgo xp̃z cõcepisse fm hystoriam. Dor q̃z ipa vicz dei mr̃ effecta in sua reputatõe cepit decrescere p hũilitatẽ: nõ tãqꝫ matrẽ dei vel dñam mũdi: sz tãqꝫ ancillã dei se reputãdo. vñ ait Lu. j. Ecce ancilla dñi fiat mihi zc. z sic in eo ꝙ despõsata est fabro significabat ꝙ esset spõsa dei creatoris mũdi. Vñ z voluit filio⁹ dei xp̃s fieri faber lignari⁹ cũ Joseph pĩe putatiuo exercẽdo artẽ illã vsqꝫ ad etatis sue annũ. xxx. sicut sonat scꝑtura Mar. vj. Et ibidẽ exponẽdo testat Lyra. Denicꝫ claruit in ipa despõsatõe ñ solũ mysteriũ diuĩe incarnatõis: vez etiã maximũ bonũ hũilitatis vt q̃nto sit maior in oĩb⁹ tanto fiat z hũilior: vt sit mr̃ dei z vxor fabri. Itẽ tercio hec ꝑitalis seu ꝛclusio. pbat. qz despõsatio fabro lignario facta sũme cõgruebat significatõi nr̃e reparatõis z saluatõis p lignũ crucis. Unde Chryf. sup Math. diẽ. Jõ ioseph fabro lignario Maria dei mr̃ desponsata fuit qm̃ spõsus ecclie xp̃s oĩm salutẽ hoĩm operat⁹ erat p lignũ crucis. Hec ille. Et sic patz rñsio ad q̃sitũ. Ad obiecta in cõtrariũ. rñdetur ad ꝑmuz ꝙ vt dicit btũs Tho. iij. pte sũ. q. xxviij. ar. iiij. Btã ꝑgo habuit ꝑginitatis votũ trib⁹ modis. Primo in desiderio quia añqꝫ incarnatio filij dei ab angelo sibi annũciaret ꝑginitatẽ simplr̃ z absolute nõ voueratꝙ nõ licebat qm̃ in lege veteri ꝓhibitũ erat ne sterilis q̃s fieret i isrl̃ Exo. xxiij. Propter ea qz tpe legis optebat generatõi insistere tam viros q̃ mlieres. eo ꝙ etiã ex illo xp̃s ꝓpl̃o expectabat fm carnis originẽ nascitur⁹. habuit tñ btã ꝑgo tũc tpis ꝑginitatẽ z ei⁹ votũ in desiderio vouitꝫ ꝑginitatez sub cõditõe. s. si deo placeret: volũtatẽ suã et desideriũ diuio cõmittẽs arbitrio. Secõo btã ꝑgo habuit ꝑginitatẽ in facto: qz postqꝫ sibi innotuit ꝗ deo fore acceptũ. s. vt ꝑginitatẽ voueret añqꝫ ab angelo sibi denũciaret z añqꝫ Joseph desponsaret: absolute ꝑginitatẽ vouit. Tercio habuit ꝑginitatẽ ex cõi bñplacito. nã postqꝫ fuit ꝛspõsata sil̃ ipa cũ spõso suo ex cõi volũtate z bñplacito ac cõsensu ꝑginitatis votũ emisit. Ad argumẽtũ igit dico cũ Alber. sup missus ẽ. ca. xl. ꝙ licz btã ꝑgo habuit firmũ ꝓpositũ z votũ cõtinẽtie poterat tñ ꝛsentire in despõsatiõe in maritalẽ societatẽ: facta tñ diuit⁹ inspiratiõe vtriqꝫ de altero ꝙ vellet ꝑgo ꝓmanere. z sic ꝛsentire in ꝛiugalẽ vel maritalẽ societatẽ et nõ in copulã carnalẽ absolute: z sic nõ obstat verbũ Aug. dicẽtis ꝙ vouẽtib⁹ virginitatẽ nõ solũ nubere: sz etiã velle nubere dãnabile est. qz ꝗ intelligit de nuptu carnali copule z qñ sine certificatõe a deo facta vellet q̃s p⁹ votũ ꝑginitatis ꝛiugia ꝛtrahere zc.

Ad scõm obiectũ rñdet p scõam ꝛclusionẽ. z ad pbatõez dico fm Alber. sup missus est. ca. l. ꝙ licz Sara Hester Rebecca z plures alie sctẽ mlieres ꝓfigurarint btãm ꝑginẽ Mariã. ꝓterea tñ nõ cõgruebat vt illaꝫ spõsi vel mariti ꝓfigurarẽt q̃ ad denoĩationẽ spõsuz btẽ Marie ꝑginis. Cũ ei ipe spõsus vicz Joseph ꝛtrahere habuit cũ ꝑgine Maria sctm̃ ꝛiugiũ sine carnali copula: vt ꝑgo ꝛcipet virgo pareret z post ꝓtuz ꝑgo p maneret: quã. s. btãm ꝑginẽ ꝑgo Joseph cõiugẽ in ꝑginitate custodiuit z mũstrauit eidẽ ac eius filio paterno affectu sincero. Nullo mõ igit decẽs erat vt q̃ ad hãc despõsatõez spõsus btẽ ꝑginis Marie ꝓfiguraret p aliquẽ talẽ q̃ extiterit marit⁹ p carnalẽ copulaz Vñ cũ inter Sarã z Abraã inter Hester z Assuerũ. z eodẽ mõ inter Rebeccã z Isaac: ac alios ꝛsil̃es copula carnalis interuenerit: nõ decebat vt eis noĩb⁹ spõsus Marie noĩaret: sz decebat vt istud ꝛiugiũ ac castissima despõsatio Marie ꝓfiguraret p ioseph q̃ castitatẽ z fidelitatez erga vxorẽ dñi sui seruauit. vt patuit li. j. pte. ij. arti. iij. ca. xj.

Ad terciũ dicendũ ꝙ hec despõsatio matris dei taliter z tali fieri debuit vt z hũilitas cõmẽdaret z nob in exẽplũ ꝓponeretur. z cũ hoc significatõi mysterij incarnatõis diuine ac nostre reparationis congrueret, sed

quia si beata virgo desponsata fuisset alicui regi magno hūilitas nō clarescerет. Si vero pastori hūilitas quidē clarescerет: sed mysterio nō satisfieret significatōis p̄dicte, sil'iter si piscatori desponsata fuisset: nō ita satisfactū fuisset significationi p̄tacte ex p̄missis rōnib: circa terciā ꝯclusionē positis igit̄ ꝛc.

Itaq; ꝯcludit̄ ꝙ licz natiuitas saluatoris ex beata virgine debuit manifestari ab angelis pastorib ꝓpter hoc s̄m Lyrā sup Lu. quia pastores erāt simplices ꝛ absq; cautelis malicie ꝛ occupati in officio sanctoꝝ patriarcharū qui dicunt̄ fuisse pastores Gen. xlvij. Talib aūt solent fieri diuīe illumīationes ꝛ cōsolationes, iuxta illud Math. xj. Cōfitebor tibi pater celi ꝛ terre: quia abscōdisti hec a sapientib ꝛ prudētib ꝛ reuelasti ea ꝑuulis, licz etiā cōgruebat matrē sub cruce cōmēdari Johi nō q̄dem rōne ei⁹ ꝙ Johānes piscator erat: qꝛ hoc ad id nil ꝑtinebat: sed rōne ꝟginitatis ꝛ humilitat̄, vt vicz humilis discipul⁹ Johes et virgo virgini ꝛ humillime matri sue obsequiū ꝛ solaciū preberet. Nihilomin⁹ summe ꝯgruebat vt virgo mater dei virgini Joseph fabro despōsaretur: sicut ex rōnibus antedictis ī tercia cōclusione tactū est. Vere ergo charissimi dei mater ꝑ om̄ia cōmendabilis nobis existit: honorabilis ꝛ deuote celebris ꝑ quaz miro ordine diuine sapientie nobis salus ꝓuenit vere ꝛ Joseph eius sponsus non īmerito a nobis honoratur ꝛ deuotius ob amorē beate virginis venerat̄ qui tantā gratiā meruit vt in sponsam familiarē matrē dei habuerit. O vtinā huic eoꝝ sancte societati pauꝑ ego ꝛ humilis seruulus affuissem ꝛ eis s̄uitia exhibere dignus fuissem.

¶ Articul⁹ secūdus ꝙ ip̄e sanctus Joseph sponsus beate Marie debuit esse sanctissimus ꝛ mūdissimus.

¶ Capitulum. I.

Secundū misteriū dicit̄ sanctitatis, vbi inuestigandū nō est vtruz iste Joseph sponsus benedicte ꝟginis Marie fuerit inter omnes viros sui tempis vir excellentissime sctītatis: vt dignus habitus sit eligi in sponsum virginis dei matris. Et potest argui ꝙ nō: quia si fuisset homo gratiosus ꝛ magne sanctitatis nō debuisset dubitasse vel suspitionē habere de beata virgine dei p̄electa matre. Cū em̄ dicat apl'us. j. Choꝝ. xiij. Charitas nō cogitat malum scz de ꝓximo suo. Seq̄tur ꝙ homo ꝑfectus in gratia ꝛ sanctitate atq; charitate nō poterit de altero quē nouit esse ꝑfecte sanctitat̄ hominē suspicari sinistrum vel cogitare malū: q̄n eoip̄o designetur veraciter: ꝙ ip̄e nō est bonus aut ꝑfectus qui de alio ꝑfecto credere potest malū: quod etiam ꝓbari potest ex eo quia apud sanctos maxime: immo etiaz apud alios probos ꝛ imꝑfectos hoīes dubia sunt in meliorem ꝑtem interp̄tanda: vt habet regula iuris, extra de re. iu. ca. estote.

Sed quia iste Joseph nouit beatam virginem Mariā esse ꝑfectissime sanctitatis: tum ex attestatione virginū cum quib mo rata fuerat in tēplo dñi a sua infantia: apud quas publicum et famosum erat: ꝙ ipsam quotidie visitabant angeli dei ꝛ familiarit̄ ei cibum deportabant e celo. tum ex miraculo diuino quo fuit coactus ꝛ pontificib⁹ manifestum vt ip̄e cuius vicz virga germinauit florem ꝛ in eius cacumeu columba e celo veniens consedit desponsaret eā: vt patuit supra ꝑ Hieronymū ꝛ alios hystoriographos lib. j. ꝑte. vj. arti. iij. ca. j. tum quoq; ex splendore diuino in facie eius relucente, ꝛ tamen suspicabat̄ ꝛ dubitabat de virginali beate Marie conceptu. Unde noluit traducere eam: sed voluit occulte dimittere eam Math. j. Sequitur ergo ꝙ ipse Joseph nō fuit sanctus nec ꝑfectus: immo minus bonus qui de tali ac tante perfectionis ꝛ sanctitatis virgine suspitionem habuit adulterij ꝛc. Itē confirmatur quia s̄m sententiam doctorū precipue Alexand. de bal'. concordat Thom. ij. ij. q̄sti. lx. arti. iij. Suspitio mali de altero contingit seu prouenit ex tribus. Primo ex longa mali experientia in seipso. Unde Aristote. ij. libro ethicorum dicit. ꝙ senes sunt maxime suspiciosi: eo ꝙ multotiens experti sunt in seip̄is aliorum defectus. Senes enim inquit cacoges sunt. Est eniz cacogia in deterius extimare omnia. Unde iuuencule mulieres si nubant viris senioribus semper propter suspitionem virorum turbationes patiuntur ab eisdem ꝛc. Secundo prouenit

suspitio mali ex eo q̃ aliquis male afficitur ad alterꝫ. Cũ enim quis ꝓtemnit aliũ aut odit vel irascit vel inuidet: ex leuibꝫ signis opinat male de ipo: qr vnusq̃sq̃ faciliter credit quod appetit. Tercio puenit ex h̃ q̃ aliq̃s in seipo malꝰ est exq̃ ꝓscius sue malicie faciliter de alijs malũ opinat. Propter ea Eccĕs. j. Stultꝰ id est peccator in via ambulãs: cũ ipe sit insipiens oẽs existimat insipiẽtes. Et Seneca li. de moribꝫ dicit. Hoc hz oĩs affectꝰ vt in q̃ ipe insanit ceteros putet insanire. Vñ auarus cũ ipe sit assuetꝰ fraudibꝫ et mendacijs in emẽdo vendẽdo credit omnes emẽtes z vẽdẽtes similia facere. Similiter luxuriosus cũ ipe videat z loquat mulieribꝫ mala intentõe, ita q̃s videt loq̃ vel respicere huiusmodi malũ inde iudicat zc. Ad positũ exq̃ Joseph dubitauit z suspicatꝰ est maluz de btã virgine z eiꝰ cõceptu ꝓpter qd z voluit dimittere eã: ex q̃cunq̃z p̃missaꝫ causaruz hoc puenerit sp derogat eiꝰ sctitati: imo ex causis p̃tactis suspicãdo arguit ipe nõ bonus fuisse vel saltẽ valde impfectꝰ. Pro huius q̃stionis ꝓposite rñsione tripliciter pcedemꝰ. Primo dictas obiectões de eiꝰ dubitatione vel suspitõe soluẽdo. Secõdo conclusionẽ rñsalẽ de eiꝰ sctitate inferẽdo. Tercio rõnes ꝓbantes sctitatis eius excellentiã subnectendo zc.

Capitulum. II

Primo itaq̃z soluẽdo p̃tactas obiectiones que depẽdẽt ex eo q̃ in euãgelio scribit, qr cum beata virgo inuenta est habere in vtero filiũ post despõsationẽ Joseph noluit traducere eã: sz voluit occulte dimittere zc. Notandũ est q̃ de h̃ duplex est doctoꝫ sentẽtia, vna est opinio q̃rundã dicentiũ q̃ Joseph videẽs btãz Mariã grauidã dubitauerit z vehemẽtẽ suspitionẽ incurrerit de ope sinistro ex pte ꝟginis z idcirco voluerit dimittere eã: z illi attribuunt hãc opinionẽ Augustino in ꝟmõe. Castissimũ marie ꝟginis vtero: vel vidi portam licz a pluribꝫ asserat ille sermo nõ esse Augustini. Ego tñ nullo mõ credo q̃ ista dubitatio fuerit firma in mẽte Joseph, nec credendũ est q̃ Joseph cũ esset vir iustꝰ firmiter credidit aliq̃d sinistri de virgine quã pbauerat de tanta sctitate z despõsatõis miraculositate. Si q̃s tñ hanc opinionẽ sez q̃ dubitauerit: tenere vult, hoc habet credere: q̃ hec suspitio in mente Joseph nõ fuit oĩno firma sed dubia. Nã ꝟm Tho. ij. ij. q. lx. arti. iij. Aliud est ex aliq̃bus signis dubitare de malo ꝓximi. Aliud est illud affirmare Primũ ꝓtinet ad humanaz tẽtationẽ sine q̃ etiã sancti vitã istã nõ ducunt: ꝟm illud apli j. Choꝫ. x. Tẽtatio vos nõ apprehẽdat nisi humana. Affirmare vero p signis leuibꝫ de ꝓximo malũ p̃cipue qñ sunt plurazꝫ fortia signa boni peccatũ est. Vñ Aug. sup illud. j. Choꝫ. iiij. Nolite ante tẽpus iudicare ait. Et si suspitiões vitare nõ possumꝰ quia hominesumꝰ, iudicia tamẽ id est diffinitiuas sentẽtias ꝓtinere debemꝰ, hec ille. Hz alia est opinio verior: quã tenẽt Grego. Origeñ. z Johes os aureũ qui apte ostendũt q̃ Joseph quãdo vidit Mariã pregnãtẽ nõ cogitauit aliq̃d malum de ea sed credẽdo bonitati ꝟginis putabat q̃ deus aliq̃d opatus esset secrete in ea. z ex humilitate reputauit se indignũ eiꝰ consortio quã sciebat esse plenam deo. Voluit ergo recedere z dimittere eam timẽs ne ex p̃sumptõe offenderet si tante virgini cohabitaret, sicut in exemplo etiam Petrus ex eadẽ reuerẽtia dixit xpo. Exi a me dñe quia homo peccator sum. Unde Chryk. sup Math. li. j. dicit. O inextimabilis laus Marie: magz credebat Joseph castitati eius q̃z vtero eius: plus gratie q̃z nature. Manifeste conceptũ videbat z fornicationẽ suspicari nõ poterat: possibiliꝰ esse credebat mulierẽ sine viro posse cõcipe q̃z mariam posse peccare. Hec ille. Huic sentẽtie ꝓcordat Bernardꝰ sup missus est, addẽs q̃ ideo occulte voluit eã dimittere: quia si manifeste dimitteret causa diuortij q̃reretur et exigeret. Et si diceret id qd scierat z pbauerat de virginis puritate mox populꝰ incredulus z dure ceruicis illum subsannarẽt et illaz lapidarent. Quomõ enim crederent tacẽti xpo in vtero quẽ postea crucifixerunt mira faciẽtẽ z docentẽ in templo. Hec Bern.

Itaq̃z claret q̃ Joseph nil sinistri credidit de virgine sed cum vidit eam pregnantem z in facie eius diuinum splendorem relucentem adeo q̃ non poterat eam intueri, vt dicunt Bernardꝰ et Hieronymꝰ partim ex stupore: partim ex virginis reuerentia: et partim ex incomprehensione operis. id est virginalis conceptus cogitabat se absentare z eam dimittere: totum hoc factum vo

lens diuino ꝯsilio relinquere. Et ꝓptereā angelus sibi reuelauit hoc mysteriū dicēs. Noli timere accipere mariā ꝯiugē tuam id ē nō expauescas cū illa habitare ⁊ sibi seruire cuius deꝰ te sociū fecit in sctā puritate ⁊ deuotione castitatꝭ quā vna simul deuouistꝭ mutua volūtate, qđ eñ in ea natū est de spūsancto est ⁊c. Qđ si queras: quare btā Maria nō dixit eidē hoc diuinū secretū. Dicenduz ſm lyrā sup Math. ꝙ ideo. quia sciuit ꝙ talia nō sunt reuelāda nisi q̄ntū se extendit voluntas diuina. ⁊ ideo beata virgo tacuit tenens firmiter ꝙ istud secretū reuelaret̄ tempore competenti ex beneplacito voluntatis diuine sicut ⁊ reuelatū est sancte Elyzabeth miraculose Lu. j. Item quare Joseph nō petiuit beatā virginē vt diceret. Dicendū ꝙ ex reuerētiali timore nō fuit ausus ⁊ hoc factum est ex diuina dispēsatione: vt vicz ꝑ reuelationē angeli ipe Joseph ⁊ ꝑ ꝯsequens om̄es nos sic certificaremur in fide ꝙ nullo modo de cetero dubitari posset ⁊c.

¶ Capitulum. III.

Secundo ꝑncipaliter ad questionez ꝓpositā de sanctitate Joseph ponit̄ ꝯclusio respōsalis quā saluo aliorū meliori iudicio tutam fore decerno. ⁊ est cōclusio talis. Fidei pie dictamē dat virginem xp̄i matrē habuisse sponsum talem dei ordinatione: vt nullus vir sibi parem habuerit sanctitatē aut equalē puritatē toto ꝓtūc terrarū orbe. Dico notāter ꝓtunc: quia licz Joh̄es baptista fuerit tā excellentissime sanctitatis: vt teste saluatore Math. xj. Inter natos mulierꝫ nō surrexit eo maior. tamen ipe Joh̄es nōdū erat ꝓtunc id est tempe desponsatōis Marie natus in mūdo: sed postea surrexit in mūdo. Pro illo aūt tempe arbitror ꝙ Joseph fuerit sctissimꝰ in toto mūdo ꝑ oībus hoībus qui tūc erant. Ad qđ credendū ⁊ ꝓbandū subnecto tercio rōnes q̄bus claret eius sanctitatꝭ excellētia. Et ad id est ratio triplex vicz. phisica. canonica. et theologica. Prima ratio ph̄ica. quia cuz iuxta Aristo. sentētiā. Om̄ia bonuz appetūt ⁊ diligūt: vnūqđqꝫ ens quātū habet de bonitate tantū habz de eligibilitate lib. iij. thopicorꝫ. Sz quia deꝰ pre oībus hoībus mūdi hunc Joseph dilexit ⁊ elegit sibi in patrē putatiuū ⁊ familiarē nutriciū ac sue sanctissime matri in sponsuz ⁊ custodez ṽginitatis deuotūq̄ ministrū. ergo sequit̄ ꝙ pre oībus homībꝫ tunc in mūdo existētibꝫ: ipe Joseph fuerit melior ⁊ sanctior. Secūda ratio canonica: quia habet̄. xxiij. q. iiij. ca. obtineri. ꝙ ꝑdestinatio ita est a deo disposita vt electi meritis ⁊ ꝑcibus ad ipam ꝑueniāt. Hec ibi Sed quia Joseph fuit ab eterno ꝑordinatus a deo ⁊ ꝑdestinatꝰ in sponsuz matrꝭ dei ⁊ nutriciū xp̄i atqꝫ cetera mysteria diuīe incarnatōis. ergo deo disponēte ipe tante sanctitatis ⁊ tanti meriti esse debuit vt ꝑ oībus hoībus dignior ad hec ꝑtacta mysteria redderet̄. Tercia ratio theologica. quia quāto ad maiorē dignitatē spūalem ⁊ ſm deum existentē eligit deus aliquē tanto eundē facit bonū ⁊ meliorē. vñ Aug. in glo sup Eph. j. dicit. Deus quos eligit facit bonos. sic ait apl̄us. Elegit inquit nos vt essemꝰ sancti et immaculati in cōspectu eius in charitate: q̄ ꝑdestinauit nos in adoptionē filiorꝫ ꝑ iesuz xp̄m. Hec ille vbi sup̄. Sed quia deꝰ elegit ab eterno hunc Joseph ad sūmas gratias ⁊ maximas ſm deum dignitates: vt patuit. ergo sane credo ꝙ sicut suā reuerēdissimam matrē quā ꝑelegit ab eterno: vt decebat dignissimā ⁊ sctissimā fecit: sicut etiā suū ꝑcursorē sctissimū elegit ⁊ fecit atqꝫ discipulos et apl̄os quos elegit vt mūdi lumīa forent effecit sctissimos: ita hunc Joseph quē in specialissimū sibi ⁊ sue matri nutriciū ac sponsum elegit ita eū sctissimū effecit: ꝙ dignissimū pre oībus hoībus reddidit. Secure igit̄ charissimi eius meriti nos cōmendare possumꝰ: merito eius suffragia exoramꝰ qꝛ magnū vtpote sanctissimꝰ valet coram xp̄o efficere ⁊ impetrare beneficiū ꝓ nobis ⁊c.

¶ Item ad sanctitatis ip̄ius Joseph excellentiam ꝓbandam faciunt etiam priuilegia immediate infra articulo tercio descripta q̄bus eū deus dignificauit ⁊ sctificauit.

¶ Articulus tercius ꝙ sanctitas Joseph sponsi Marie duodecim priuilegijs est dignificata.

Tercium misterium declarandum in hac parte dicitur dignitatis. Quante nempe dignitatis ⁊ priuilegiate sanctitatis sit iste Joseph benedicte virginis Marie sponsus elucidando Ad-

uertere debemus: quia quicquid glorie et laudis impendimus sponso scilicz Joseph totum est ad laudem sponse id est beatissime virginis matris dei. Ad cuius gloriam vt maiori deuotione moueamur erga hunc sctissimũ sponsuz Joseph notare possum⁹ q̄ sicut btissima virgo dei mater gloriosa existit corona duodecim stellaꝝ, iuxta illud Apoc. xij. In capite ei⁹ corona duodecim stellaꝝ: ita sctissim⁹ ei⁹ spõsus Joseph inter om̃es sanctos comprobat̃ fore gl̃iosus duodecim priuilegijs sanctitatis tanq̃ duodecim stellis relucentib⁹ in corona glorie ip̃i⁹, q̃ q̄dem ordinari possunt in trib⁹ q̃ternarijs, quoꝝ Prim⁹ potissime se habet ex pte suijpsi⁹ id est Joseph. Scd̃s ex pte v̄ginis bñdicte ei⁹ sponse atq̄ filij eiusdẽ virginis xp̃i ih̃u bñdicti. Terci⁹ q̃ternari⁹ indifferenter se habet vel teneri põt: vt claret in subscp̃ta q̃ternarioꝝ diuisione.

Primũ p̃uilegiũ nobilissime generatõis
Scd̃m euãgelice cõmẽdatõis.
Terciũ dignissime electõis.
Quartũ virginee gloriatõis.
Quintũ p̃uilegiũ singl̃arissime dilectõis
Sextum sctissime ꝯuersatõis.
Septimũ meritorie auxiliatõis.
Octauũ ꝑmaxime honoratõis.
Nonũ p̃uilegiũ p̃celse gl̃ificatõis.
Decimũ dulcissime ꝯsolatõis.
Undecimũ angelice frequẽtatõis.
Duodecimũ potissime impetratõis.

Capitulum. I.

PRima itaq̄ stella seu p̃uilegiũ sanctitatis Joseph btissimi dicit̃ nobilissime generatõis, q̄ erat de domo Dauid ⁊ generatõe nobilissima ex q̃ xp̃s descẽsurus erat ꝑm carnẽ sicut ꝑ ꝓphas fuerat p̃dicatũ Nimirũ ad nobilitatẽ summã ei⁹ ꝑtinet q̄ ip̃e Joseph fuit de eadẽ tribu ⁊ familia cũ Maria mr̃e dñi virgine nobilissima. Vñ ⁊ genealogia xp̃i describit̃ ꝑ ioseph ab euãgelistis licz Joseph fuerit penit⁹ alienus a ꝯceptõe xp̃i q̄ de sola virgine nat⁹ est ⁊ ꝯceptus a spũsctõ. Nihilomin⁹ ꝑ genealogiã ioseph descriptã Math. j. Et Lu. iij. sufficiẽter ꝓbatur q̄ ih̃s Marie fili⁹ fuerit de stirpe Dauid, vt dicit lyra. q̄ Joseph fuit de eadẽ tribu cũ Maria, qd̃ ꝓbatur ꝑ h̃. q̄ ꝑm legẽ mlier ad quã ꝑtinebat hereditas paterna nõ poterat ꝯtrahere mr̃imoniũ nisi cũ viro sue trib⁹ ne fieret cõfusio sortiũ. vt habet̃ dicta sñia Num. xxxvj. Btã aũt virgo Maria fuit vnica Joachim p̃i suo succedens ei in hereditate ⁊ iõ ex lege cogebat̃ viro sue trib⁹ nubere, ꝓpter hoc ⁊ iuit cũ ioseph in bethleez ciuitatẽ Dauid vt ꝓfiteret̃ cũ eo Luc. iij. Hec Nico. de ly. sup Math. Si aũt vis scire modũ ꝑ quẽ fuerũt de eadem tribu ⁊ familia scz Dauid. Damas. lib. iiij. ca. vj. describit dicens btãm Mariã descẽdisse a Dauid ꝑ Nathan. Joseph aũt ꝑ Salomonẽ. Dauid q̄ꝓpe inter ceteros habuit duos filios scz Nathan ꝓphetã: ⁊ Salomonẽ sapiẽtissimũ regẽ, vt patz. j. Paral. iij. Scd̃m q̄ aũt refert lyra in postilla super Lu. licz oẽs sapiẽtes hebreoꝝ ꝯcorditer tenerent ex scp̃turis xp̃m debere descẽdere de Dauid. aliqui tñ eoꝝ opinabant̃ ip̃m descẽdere a Dauid ꝑ Nathan ꝓpter excellẽtiam sctitatis ⁊ ꝓphetie ip̃i⁹ Nathan. Alij v̄o ꝑ Salomonẽ ꝓpter dignitatẽ regiam ⁊ excellentiã sapientie. Scd̃m veritatẽ aũt descendit ꝑ vtrũq̄, aliter tamẽ, quia ꝑ Salomonẽ descendit ꝑm lineam naturalis generatiõis ꝑ Nathan v̄o ꝑm lineã generatõis legalis, quia Joseph sponsus beate v̄ginis fuit filius Helij adoptiu⁹ seu legalis ꝑm Hiero. qd̃ vt magis intelligat̃ Nota ꝑm Joh̃ez Damasce. q̄ ꝑ cathenã Nathan ꝓphete filij Dauid descendit Melchi. a quo melchi quarto gradu descendit ⁊ distat in recta linea ip̃e Joseph. vt patz Lu. iij. vñ Melchi est ipsi Joseph abau⁹ vulgari⁹ id ẽ auus aui. Iste melchi habuit fratrẽ nomĩe Panthera, qui genuit Barpanthera, ⁊ hic genuit Joachiz qui genuit beatã Mariã. Per cathenã aũt ip̃i⁹ Salomõis filij Dauid naturalis descẽdit Mathan qui fuit auus sancti sponsi ioseph Math. j. Iste Mathan habuit vxorem ex qua genuit Jacob patrẽ Joseph, vt patz Math. j. Defuncto aũt Mathan: ip̃e Melchi de quo antea meminim⁹ scz ex cathena Nathan ꝓphete frater vicz Panthere nupsit vxori Mathan: ip̃i matri vicz Jacob, ⁊ genuit ex ea Elij. Facti sunt ergo fratres vterini Jacob ⁊ Elij: sed de duob⁹ fratribus a Dauid diuersimode descendentib⁹ quia Jacob a Mathan ex tribu vel cathena salomõis. Elij v̄o a melchi ex tribu seu cathena nathã. Elij aũt accepta vxore mortu⁹ ẽ sine semĩe, Et idcirco Jacob frat̃ eius

accepit vxorem fratris sui vt ei suscitaret semen ⁊ genuit Joseph. Ita ergo Joseph fuit filiꝰ naturalis ipiꝰ Jacob, put dicit Math. j. ca. Fuit etiã idem Joseph filiꝰ legalis Elij quia filiꝰ qui nascebat ex tali vxore erat q̃dẽ ꝟm naturã generãtis, ꝟm aũt legẽ defuncti. ⁊ sic dicit Lu. ca. iij. Joseph fuisse filiũ Elij. hec ꝟm Johez Damas. Deniq; ꝟm Nico. de ly. ĩ postilla sup Math. Hec ꝯtrarietas q̃ matheꝰ dicit: Mathan genuit Jacob. et Jacob genuit Joseph. Lucas ꝟo dicit. Mathath genuit Elij. ⁊ Elij genuit ioseph. sic soluit q̃ mathath ⁊ mathã ambo ꝺscẽderũt a Dauid. ſz mathath fuit filiꝰ dauid adoptiuus. Mathan aũt ꝑ salomonẽ. Et isti duo mathan ⁊ mathath habuerũt vnã vxorẽ successiue q̃ dicta est yesca: ⁊ ista a mathan ꝯcepit Jacob. ⁊ a mathath Elij. ⁊ sic Jacob ⁊ Elij fuerũt frẽs vterini, vt dictũ est Ex his oĩbus apte monstrat nobilitas taz btẽ ꝟginis q̃z eiꝰ sponsi Joseph sctissimi, qꝛ fuerunt ꝓpinqui si bñ calcularet forte in sexto gradu ꝯsanguitatꝭ q̃ gradu ñ ꝓhibet ꝟm iura etiã mr̃imoniũ ꝯtrahẽdi. Equidẽ q̃nta sit eorũ nobilitas generꝭ ptz, qꝛ Matheꝰ ponit tres quaterdenas generatões ab Abraã vsq; ad xp̃m in q̃bus describit generatio a q̃tuordecim patriarchis: ⁊ q̃tuordecim regibꝰ. ⁊ q̃tuordecim ducibꝰ: ꝟm qd̃ dicit Nico. de lyra. Digit q̃z nobilissimꝰ est iste spõsus q̃ vtiq; ẽ ꝓpinquꝰ multoꝝ sctõꝝ istiꝰ genealogie: ĩmo ⁊ Johis baptiste ⁊ plurimoꝝ apl'oꝝ fratrũ xp̃i. Insup ⁊ mr̃is dei atq; ipiꝰ xp̃i ꝑ matrez qd̃ est sũmũ: sicq; ꝓpinq̃tate cõiunctꝰ est deo patri ⁊ filio ⁊ spũisctõ, ꝑ h̃ q̃ xp̃s dei filiꝰ carnem assumpsit ex eiꝰ genealogia.

Capitulum. II.

Secũda stella est ꝑuilegiũ euãgelice cõmendatõis, qꝛ in euãgelio ipe ioseph cõmendat iustꝰ fuisse Math. j. Joseph cũ esset iustꝰ nolebat traducere ⁊c. quo ꝟbo ipe cõmendat a ꝑfecta ꝟtuositate qꝛ vt testant doctores catholici p̃cipue ĩ talibꝰ scriptis accipit inq̃ntũ iusticia ꝟtus est generalis oẽs ꝟtutes cõprehẽdens. Unde Macrobiꝰ li. de ꝟtutibꝰ dicit q̃ ex iusticia ꝓcedũt: amicicia: innocẽtia: cõcordia: pietas: religio, id est cultꝰ diuinꝰ: affectus. id est dilectio fraterna ⁊ hũanitas q̃ om̃ia credunt ꝑfectissime fore in Joseph ꝓpter qd̃ merito iustus noĩatus est. quia vt Tulliꝰ lib. de officijs ait. Justicia ꝟtutis splẽdor est maximꝰ ex q̃ bõi viri noĩant. Et Aristo. v. li. ethico. dicit. Preclarissima virtutũ scz moraliũ videt esse iusticia, ⁊ nec hesperꝰ nec lucifer ita mirabiliter lucet ⁊c. Uñ maximũ est hoc ꝑuilegium Joseph vt dicat q̃si anthomasice id est ꝑ excellentiã: iustus in sacro euãgelio. Uñ argui potest quia in ipo videre potuisses ꝟtutes omniũ patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaruz Et certe haut dubiũ quia in ipo erat obedientia ꝓmpta que ⁊ fuit in Abraã: patientia Joseph patriarche: humilitas Dauid: deuotio ꝓphetaꝝ ⁊ sanctoꝝ patrũ ⁊c. quibꝰ dignus reddebat sponsus tante virginis.

Capitulum. III.

Tercia stella est ꝑuilegium dignissime electiõis. Alij quippe sancti electi sunt: quidã in seruos tãtũ vt sancti angeli. de q̃bus Heb. j. Oẽs sunt administratorij spũs. Quidã in seruos ⁊ amicos scz dei vt sancti apl'i. quibꝰ Joh. xv. saluator ait. Jaz nõ dicã vos seruos sed amicos ⁊c. Nullus aũt sanctꝰ p̃ter Joseph est electꝰ in hanc p̃celsam dignitatẽ vt fieret ⁊ seruus et amicus ⁊ insup pater xp̃i putatiuꝰ ac sponsus matris dei. vnde post dei matrẽ summã dignitatẽ ipse obtinet.

Capitulum. IIII

Quarta est ꝑuilegium virginee gloriatõis: quia refulget gloria ⁊ aureola ꝟginitatis. Fuit em̃ ꝟgo incorruptus quã virginitatẽ vouerat mutuo ꝯsensu vnacũ benedicta virgine: sicut supra patuit. Hoc aũt ꝓbatur autoritatibꝰ vicz doctorum. ⁊ rõnibus atq; similitudinibꝰ ⁊c.

Primo inquã doctorũ autoritatibꝰ. quibus ⁊ ꝯuincitur. quia liber infantie saluatoris qui dicit q̃ Joseph de alia vxore habuerit filios: in hoc dicto nõ est tenẽdus: qꝛ falsum dicit sicut ⁊ in q̃busdã alijs certis locis vtpote q̃ obstetrices beata virgo habuerit in partu ⁊ similibꝰ quibꝰ reprobatur. Ad id autem scilicz q̃ Joseph virgo fuerit incorruptus et perpetuus est Primo autoritas Hieronymi cõtra Helijudium dicentis sic Grata inquit gratia et florida fuit virginis matris et Joseph societas. et sicut amatores puritatis in matrimonio ꝟginitatis fuerunt a spũsctõ electi. Hec ille Uñ credo pꝰ ꝟginẽ mr̃ez fuisse hũc Joseph puritatis maximũ amatorẽ. Ad idẽ est autoritas etiaz

Aug⁹,li. de ꝓiugali bono exp̄sse dicētis, q̄ Joseph nisi ꝓgo fuisset: ꝓgo mater dei neq̄ q̄ in spōsaz sibi a deo data fuisset, alias hoc sctm̄ ꝓiugiū claudicasset ꝛc. Nico. q̄z de ly. sup Math. ca. j. in postilla ꝑ credēdū astruit ꝛ dicit: q̄ cū Maria esset desponsata Joseph iā erat in domo ipi⁹ Joseph ꝓm Chrisostomū. Et qz mod⁹ erat iustoꝝ nō pficere mr̄imoniū p carnalē copulā nisi ꝑ pus vacarent orōni p aliqd̄ tp̄s implorādo diuinam miscōiaz, vt patz Thob. viij. Et tūc inquit credit reuelatū esse ipi Joseph ꝓpositū marie de obseruāda ꝓginitate, tūc q̄z ex cōi cōsensu vouerūt ꝓginitatē, quā q̄dem ꝓginitatē ipe Joseph habebat etiā antea in desiderio ꝛ ꝓposito sz votuz nō exp̄sserat. Cōtraxit igit mr̄imoniū coact⁹ p miraculū virge germinātis ꝛ colūbe de celo veniētis ꝛ ꝓsedentis: cōmittēs se diuīe volūtati: ꝛ tūc ex reuelatōe diuīa cogſcēdo ꝓpositū Marie ex cōi ꝓsensu vouerūt ꝓginitatem. vñ Joseph adhuc ꝓgo erat. Secō ad id ꝓbandū idez Nico. de ly. adducit rōnē talē. qz cuz xp̄s in passione sua nulli mr̄em suā seruādā tradidit nisi virgini: nō est ꝓbabile q̄ añ ꝓceptū dū adhuc esset iuuēcula traderet alicui nisi ꝓgini custodiēda. Tercio ꝓbari pōt simi litudinib⁹: qz cū de sil'ib⁹ idē sit iudiciū vt dictat regula logica. Exq̄ xp̄s in oib⁹ maiorez quā habuit ꝛ specialiorē societatē ac familiaritatē sp cū ꝓginib⁹ hīe potissime voluit, iuxta illud Cañ. vj. Qui pascit inter lilia. s. virginitatis. Unde ꝛ mr̄em virginē eligere voluit: virgineo lacte nutriri voluit: in sinu virgineo recumbere. Sed ꝛ discipulum virginē scz Johem familiari⁹ dilexit ꝛ in pectore suo reclinari eū voluit in cena. Itē p̄cursorē ꝓginē hīe maluit scz Johem baptistā. Iuxta q̄z crucē virginē mr̄em ꝛ virginē discipulū astare voluit, sed ꝛ in sepulchro quasi virgineo id est in quo nōdū quisq̄z positus fuerat locari voluit. Deniq̄z a ꝓgine Martha ministeriū sibi ꝛ hospitiū exhibitū plus placuit. Preterea in celo semp virgines ī comitatu habere vult qui eum sequūtur quocūq̄z ierit Apoc. xiiij. Sane ergo iudicandū ꝛ credendū est q̄ patrē putatiuū ꝛ nutriciū atq̄z ministrū suū ꝛ sue matris spōsum nō nisi virginē habere voluerit: vt virginū societatem ab instanti ꝓceptionis vsq̄z ad tempus sue manifestatōis ꝛ p̄dicatiōis sp̄ habuerit et inter virgines ꝓuersatus fuerit.

Capitulum. V.

Quinta stella est ꝓuilegium singularissime dilectionis, quia inter Mariā ꝛ Joseph fuit amor sctissim⁹ ꝛ singularissim⁹. Et maria p⁹ filiū mag⁹ amauit ioseph q̄z aliū sanctū quia fuit sponsus ei⁹ ꝛ el in oibus necessitatib⁹ puidens. Pie enim credit q̄ spūsctūs virginē Mariā ꝛ ioseph sancto amore mutuo vniuit, ꝛ nisi iste amor a spūsctō inter eos castus ꝛ sctūs p̄cessisset: matrimoniū eoꝝ ꝓtractū nō fuisset. Dilexit igit virgo Maria Joseph tanq̄z sponsum suū sanctissimū a deo sibi miraculose datuz Et ꝓm magistrū Ubertinū de cassali libro qui intitulat arbor vite crucifixi ihu. Credēdum est inq̄t q̄ beata ꝓgo que in oib⁹ a spiritusctō agebat fuit ab eodē spūsancto certificata de sctitate Joseph ꝛ de diuīa ꝓtectione: ita q̄ nō dubitauit īmo certa fuit q̄ Joseph nunq̄z vellet eam carnaliter amare vel ꝓcupiscere: sed purissimo amore ex diuia dilectione deuote sibi seruire, ꝛ ideo nō miruz si plene in Joseph ꝓiugiū ꝓsensit vt verum mr̄imoniū fuerit inter eos nūq̄z habēdo respectum ad carnalē ꝓcupiscentiā vel actuz. Unde patet quia singulari diuīo amore et castissimo se mutuo dilexerunt.

Capitulum. VI.

Sexta stella dicit ꝓuilegiū sanctissime ꝓuersatōis. Ista em ē regula generalis. quia cum sancto sctūs eris ꝛ cum puerso puerteris, teste ps. Uñ q̄ malam habent societatem in hoc mūdo male agunt, et ecō uerso qui bonā bene. Erit enim q̄ vnus malus malam habet voluntatez ꝛ in societate bonoꝝ si fuerit vnus bonus suis exhortationib⁹ ꝓhibet ꝛ retrahit illum, et ecōuerso. Itaq̄z cum Joseph habuerit sanctam societatem Marie, de qua Ambrosi⁹ Uirgo fuit sanctior alīs plena spūsancto. Et ꝓpterea q̄d credis q̄ agebat Joseph quādo videbat sponsam suam in nocte surgentem ad orationē ꝛ plorantem ac deum collaudantem, an nō credis q̄ ad bene agendum inflammaret. Arbitror q̄ sepe orabat cum orante ꝛ cum virgine pariter benedicebat deum. Considera quantū erant deuota eorum colloquia ꝛ qñ Maria loquebat de deo ille stupebat Itē ꝓsidera quō bta ꝓgo oia secreta mysteria diuīe īcarnatiōis ei

pandebat et piter ꝓferebāt quō xp̄us de ea natus fm̄ ꝓphetias deberet in mūdo viuere et p̄ boīb̄ pati et mori. Itē ꝓsidera q̄ntū stetit cuz Maria qz fere. xxx. annis: licz em̄ de morte Joseph in scp̄tura nō repīt sed ꝓstat qm̄ pax añ baptismū xp̄i mortu⁹ fuerit Nā qñ xp̄s disputabat in tēplo viu⁹ erat. Tpe aūt passiōis nō fit mētio de eo. Cū g̃ tot annis steterit cū ÿgine in sctā ꝓuersatiōe seqt̄ vtiqz q̄ magni meriti fuit z magne sctitatis.

¶ Capitulum. VII

Septima stella est p̄uilegiū meritorie acq̄sitōis: auxiliatōis: qz ip̄e meruit in oīb̄ laboribꝫ z in omī negocio virginis Marie et xp̄i auxiliū p̄bere: vt patet qñ ÿgo in bethleē ad pariendū ascendit. qñ in egyptū aufugit z in exitu de egypto atqz in q̄rendo puulū xp̄m p̄ditū Lu. ij. Quis in oīb̄ his eā sociauit ei nisi Joseph q̄ cum plorāte virgine plorauit z cum dolēte doluit. Vñ maria ait. Ego z pater tuus dolentes q̄rebam⁹ te zc.

¶ Capitulum. VIII.

Octaua stella p̄maxime honoratōis Quere quē voluerꝭ p⁹ virginē ī terris cui xp̄s tātū honorē exhibuit sic Joseph. cui vt d̄r Lu. ij. Erat subditus descendēs in nazareth. Ista aūt subiectio erat vt volūt doctores q̄ illa diuinitas aliqñ familiariter ministrabat Joseph: dabatqz sibi thoballam seu manutergiū ad tergendum man⁹: aquā ad lauandū: sedile offerebat ad residendū: nec dubites q̄ multa obsequia fecit deus ip̄i. ergo zc.

¶ Cap̄. IX.

Nona stella est p̄uilegiū p̄celse gratificatōis. Nā q̄s sanctoz tantā gratiā p̄meruisse cernit sicut Joseph: si a duertim⁹ rōnē electōis atqz rōnē meritorie sue seruitutis. Mirū si pensam⁹ rōnem electōis vtiqz ip̄e magnā grām hīe debuit: qz quādo aliquē de⁹ eligit ad tantā grām vt sit sibi taz familiaris sicut patuit: sp̄ sibi dat maximas gratias. Et p̄pterea eligendo ip̄m Joseph ad tantū mysteriū q̄ntas sibi grās dedit cogita. Itē si pensam⁹ ei⁹ seruitutē. q̄s repīt q̄ tantū seruierit ÿgini Marie atqz sic xp̄o Joseph. mō xp̄s dixit Joh. xij. Si q̄s mihi mīstrauerit honorificabit eū p̄ meus zc. q̄ntū g̃ putas honoris z grē de⁹ pater exhibuit p̄ tāto seruitio Joseph. Itez si bñdicta virgo est tā gratiosa q̄ q̄ dicit ad ei⁹ reuerentiā vnū Aue maria facit sibi grāz: q̄nto magis credis q̄d fecerit Joseph q̄ tanto tpe z in tātis eidē z filio seruiuit zc.

¶ Capitulum. X.

Decima: est p̄uilegiū dulcissime cōsolatōis. reuera nul⁹ sctōz habuit vl̄ habere potuit tantā cōsolationē de xp̄o sicut Joseph hic in terris: q̄ vidit oīa q̄ ꝓphete p̄dicauerūt de ÿgine z de ÿbo incarnato quez z portauit manib̄ ac tetigit: fide sensit: osculat⁹ ē: z multotiēs amplexat⁹ ē. Si ergo Abraā exultauit vt videret diē xp̄i: vidit z gauisus est Joh. viij. q̄nto magis Joseph gauisus ē q̄ vidit z tetigit p̄ expientiam

Deniqz ꝓsolationē habuit Petr⁹ qñ vidit faciē z glām xp̄i in trāsfiguratōe adeo vt ek ficeret q̄si fatu⁹ nesciēs q̄d diceret. Dñe inq̄t bonū est nos h̄ esse Math. xvij. Cōsolationē habuit Joh̄es qñ dormiuit sup̄ pect⁹ ihu. Oēs etiā apl̄i ꝓsolabant qui māducabant z bibebāt cū verbo vite. Magna vtiqz dulcedine tenebat magdalena qñ iuxta pedes ihu sedēs audiebat verbū ill⁹. Beat⁹ Frāciscꝰ dū sel̄ orarat apparuit ei xp̄s q̄si crucifixus di. Frācisce amice tolle crucē tuam z seq̄re me. Et mox p̄ maxima dulcedīe eius effect⁹ fuit q̄si fatu⁹ z spū ebri⁹. Fratri Rufino apparuit bta virgo cum filio in brachio tenēdo: z tantā ꝓsolationē habuit ipse frater rufin⁹ ex illa visione q̄ q̄si anīa exiuit de corpe. Quid tūc Joseph habuit ꝓsolationis qui tanto tempe habitauit cum xp̄o z virgine matre: comedit in vna mensa: cum eis dulcissima colloquia habuit multotiēs et quotienscūqz voluit. Et vt pie credo christus sepissime osculabat ip̄m Joseph sic solent facere filij puuli suis patrib̄. O igit̄ Joseph sanctissime. O q̄nta fuit cōsolatio tua qñ xp̄m natū quē filiū dei credidisti ī vlnis tenuisti. quando angeli cecinerunt Gloria ī excelsis: z in multis alijs actibus eius felicibus. vere dicere poteras cum p̄s. Consolationes tue dñe letificauerunt animam meā. O anima mea quid faceres si saltem semel oscularī a xp̄o merereris zc.

¶ Capitulum. XI.

Vndecima: p̄riuilegiuz angelice frequentationis et visitationis. Non em̄ omnibus sanctis donatum est frequenter angelos videre et alloq̄ Joseph aūt sepius hanc gratiā p̄meruit sicut patet

cuz angelus ei apparuit di. Noli timere accipere ꝯiugē tuā: ⁊ eū monuit vt in egyptuz iret. Item cū post reuersum angel⁹ ei apparuit monēs vt in ꝑtes galilee, s. nazareth diuerteret habitatur⁹. Pie etiā credo ꝙ mltis alijs vicib⁹ vidit angelos virginē bn̄dictaz visitātes ⁊ cōsolātes: qꝛ vt dicit Hiero, q̄tidie eā visitabāt angeli cibū ei ferentes.

Capitulum. XII.

Duodecima stella est ꝑuilegiū potissime impetratōis seu suffragatōis. Alij quippe sancti post bn̄dictā virginē nō ita potissime hn̄t ⁊ pn̄t īpetrare nobis suffragia sicut Joseph sctissim⁹. Ratio qꝛ alij sancti solū depcatorie seu supplicatorie tāq̄ serui dei ꝑ suis meritis hn̄t impetrare ꝑ nobis. Sed sctūs Joseph in celesti regno qd̄āmō etiā autoritatiue tāq̄ pater xp̄i putatiu⁹ ⁊ nutrici⁹ hz impetrare: qꝛ xp̄s habet eū honorare. Juxta illud. Honora pr̄ez tuū ⁊ matrez Exod. xx. Ex q̄ hz qd̄āmō ius p̄cipe posse xp̄o ⁊ n̄ tm̄mō supplicare sic̄ alij Quisq̄s ergo ei deuote seruit. Quisq̄s eius suffragia exposcit haut dubiū qꝛ exaudiet̄ ī orōnib⁹ apud xp̄m. Nō em̄ est fas ei negare qd̄ petit ꝓpter paternū honorē ⁊c̄. O igit̄ ania fidelis ex his vide q̄nte sctitatis sit iste Joseph: ⁊ q̄nti meriti corā deo vt deuotius moueri studeas erga ip̄m. O q̄ dulcis eius societas fuit cū beata ꝟgine ⁊ xp̄o. O q̄nta nūc in celo felicitas ei⁹. O viroꝝ felicissime et sctissime Joseph, rogam⁹ ora ꝑ nob̄ vnacū tua spōsa virgine bn̄dicta apud xp̄m: vt nos ꝑducat ad celeste regnū Amen.

Pars tercia libri octaui de sūma puritate btē ⁊ gl̄iose ꝟginis Marie.

Nihil īmūdū in illam incurrit. Candor est em̄ lucis eterne: ⁊ speculuz sine macula dei maiestatis. Hec ꝟba scribunt̄ originaliter Sap̄. vij. ⁊ accipiunt̄ ꝯueniētissime de gl̄iosa ꝟgine matre dei, tū qꝛ libri qui intitulant̄ de sapiētia specialiter exponunt̄ de btā ꝟgine. ⁊ q̄ de sapia dicūt̄ interp̄tat̄ eccl̄ia q̄si de ꝟgine bn̄dicta dicant̄. tū qꝛ oīs scriptura q̄ de xp̄o dicit̄ pōt accipi ⁊ dici de btā ꝟgine excepta ea q̄ de ꝑsonali vniōe diuītat̄ loq̄t̄ ⁊ h̄ ꝓpter nimiā vnitatē ⁊ plenā assil̄ationez ꝟginis mr̄is ad filiū, vt vult magn⁹ Albertus sup missus ē. Et idcirco hec scp̄tura nostri themat̄ ꝯueniētissime de btā ꝟgine accipitur q̄ ꝓprie de sapia dei patr̄, i. xp̄o scribitur. In q̄b⁹ q̄dem ꝟbis sapiēs. ss. loq̄nte tripliciter cōmēdat puritatē btissime virginis Marie. Primo q̄dem ꝙ sit sūme mūdicie īmunis ab oīs peccati originalis mortalis ⁊ venialis sorde. Jō dicit. Nihil īmūdū incurrit in illā. h̄ quo ad pctm̄ mortale. Et postea speculuz inq̄t sine macula: h̄ q̄ ad pctm̄ veniale ⁊ etiā originale ⁊c̄. Vere o ania deuota ꝑmaxime tibi reddit̄ laudabilis ⁊ venerabilis ac amabilis ip̄a sctissima dei mat̄ q̄ in sua puritate ac mūdicia ꝟginali meruit ꝯcipe filiū dei: ꝓpterea eccl̄ia canit. Sctā et immaculata ꝟginitas q̄bus te laudib⁹ efferam nescio: qꝛ quez celi cape nō poterāt tuo gremio ꝯtulisti. Scd̄o in p̄misso themate cōmēdat sapiēs puritatē ꝟginis Marie ꝙ sit sublimis ⁊ sūme excellētie supra puritatē oīs creature. Vn̄ subdit. Candor est ei lucꝫ eterne, i. diuine, s. ꝑ p̄ꝑationē. Etem̄ vt dicit Ans̄. Ipsa tanta puritate nitebat ⁊ nitet ꝙ sub deo neq̄t maior intelligi. O q̄d cogitare aut dignū dicere possum⁹ de te o purissima ꝟgo. Reuera si te formā dei appellem⁹ digna existis: vt ait Hiero. Si te cādorē eterne lucis nominē ꝑ oīa cōprobar̄. Tercio cōmēdat ꝙ vicz ei⁹ puritas sit diuīalis munificentie: ⁊ magnifice gratie: pro singulari ei⁹ vicz ꝑuilegiatōe ⁊ diuīe maiestat̄ opatione. vn̄ subdit. Speculū inq̄t dei maiestatis. Nimirū in bn̄dicta ꝟgine tāq̄ in speculo relucet sūma gr̄a diuine bonitat̄ ⁊ maiestatis atq̄ singl̄arissimū donū charitat̄ ei⁹ in incarnatōe facta ex ea ⁊c̄. Itaq̄ de puritate btissime ꝟginis ad pn̄s acturi tria mysteria declarabim⁹ q̄ subsequunt̄.

Primū d̄r mysteriū ꝯsistētie.
Scd̄m mysteriū p̄cellentie.
Terciū mysteriū ꝑuilegiate gr̄e.

Articulus p̄mus in quo cōsistit summa puritas beate Marie.

Capitulum. I.

Primū misteriū consistentie: vbi inuestigandū est in quo ꝯsistit puritas btē ꝟginis Marie mr̄is dei seu quō intelligēda sit hec intētio puritat̄ ei⁹. Ad qd̄ ꝓtinus rn̄detur s̄m sentētias Alber. sup missus ē, atq̄ Thome sup. iij. sentē tiaꝝ di. iij. Et ꝯcorditer do-

ctoꝝ nr̃oꝝ q̃ hec eiꝰ puritas in tribꝫ ꝓsistit.
Primo in ꝑtij.i.pcti elongatõe.
Scõ in sũme puri approximatõe.
Tercio in vtriusq̃ p̃dictoꝝ ꝓfirmatõne.
Primo inquã in cõtrarij.i.pcti elongatõe ⁊ distãtia:qꝛ puritas intendit p recessuꝫ a cõtrario sicut albiꝰ dicit qõ ẽ nigro impmixtiꝰ Et lucidiꝰ ꝯ illud qõ est tenebꝛis impmixtius. Sic ⁊ btã ꝗgo dicit purissima: qꝛ p oĩbus post xp̃m ipsa est impmixtiꝰ impuro. i. peccato. Juxta h̃ q̃stio occurrit. vtrũ beata virgo fuerit tante puritatis vt ab oñi culpa fuerit totaliter ĩmunis. Et arguit q̃ non:qꝛ j. Job.ij.habet. Si dixerimꝰ: qꝛ pctm̃ non habemꝰ nosmetipos seducimꝰ ⁊ ꝗtas ĩ nobis nõ est. Itẽ Prouerb.xx. Quis põt dicere:mũdũ est coꝛ meũ:purꝰ sum a pctõ. Itez Job.xxv. Stelle nõ sunt mũde in cõspectu eiꝰ. Et Rom̃.iij. Oẽs peccauerũt. Itẽ glosa sup Rom̃.viij.dicit. Impossibile est q̃ntũlibet sanctũ aliq̃ñ nõ cadere scz venialiter. g̃ videt q̃ ipa aliq̃ñ peccauerit venialit. Itez btã virgo bona ꝓscẽtia dicere poterat. Dimitte nobis debita nr̃a ⁊c. cum sit cõis forma orandi oĩbus sctis collata. g̃ nõ fuit sine culpa. Preterea Chryſ. sup illud Job. iij. Quid mihi ⁊ tibi mulier. dicit q̃ aliquid humani passa fuit q̃si ꝓter vanitatẽ voluerit xp̃m miraculũ facere. Item glo. sup illud Lu.j. Spũssanctꝰ supueniet. dicit. Supueniens spũssanctꝰ in ꝗginẽ eaz ab oñi sorde vicioꝝ castificauit. Magister etiã senten. in iij.di.iij.ca.j. sic dicit. Mariã totã. ſſ. supueniens a peccato prsus purgauit ⁊ a fomite peccati etiã liberauit vel fomitẽ penitꝰ euacuando vt ꝗbusdã placet vel extenuãdo et debilitãdo ⁊c. Hec supuẽtio aũt. ſſ. fuit tempore ꝓceptõis filij dei. g̃ sequit q̃ añ ꝓceptionẽ aliq̃ñ peccauerit: a q̃ post in ꝓceptione filij dei purgata fuerit. Contra Aug. in. li. de natura ⁊ gr̃a dicẽ. Excepta hac ꝗgine de qua ꝓter honorẽ dñi nullã prsus cũ de peccatis agit volo hr̃e q̃stionẽ. Inde eñ scimꝰ q̃ ei plꝰ gratie sit collatũ ad vincẽdũ ex oñi pte peccatũ q̃ meruit parere quẽ ꝓstat nullũ habuisse peccatũ. Hec ille. Pro rñsiõe ergo ponit ꝓclusio q̃ btã virgo p gr̃az sanctificatõis copiosam in vtero materno ꝓsecuta est p̃seruationẽ ab oñi peccato Et hec ꝓclusio ꝓm dñm Bonauẽ. aliosq̃ ꝓcoꝛ. doctoꝛes sup. iij. di. iij. pbat autoꝛitatibꝫ: rõnibus ⁊ exemplis ac similitudinibꝫ. Primo inquã autoꝛitatibꝫ. vñ Beñ. iij. Ipa ꝓteret caput tuũ. qõ btũs Beñ. ⁊ Augꝰ. exponẽdo di. Suggestio est caput diaboli. Nulla ergo suggestio habuit locũ in ꝗgine tam q̃ ad suggestionẽ pctĩ venialis q̃z mortalis a q̃bꝫ totaliter ĩmunis fuit. Itẽ cañ. iij. Tota pulchra es amica mea. tota pulchra ab originali ⁊ a mortali. ⁊ macula nõ est in te. i. veniale pctm̃. Itẽ p̃s. xlv. Sctificauit tabernaculũ suũ altissimꝰ: deꝰ in medio eiꝰ nõ cõmouebitur. s. p aliq̃d malum pcti. Uñ Beñ. ad lugduñ. canonicos. Puto intẽdit q̃ eiꝰ nõ solum sctificaret ortũ: q̃z etiã deinceps ab oñi pctõ custodiret ĩmunẽ. Scõ rõnibꝫ. Prima ratio Alber. sup missus ẽ. qꝛ qõcũq̃z pctm̃ etiã veniale nõ est gr̃a. g̃ vbicũq̃z est aliqõ peccatũ q̃ntũcũq̃z puũ ⁊ veniale ibi est aliq̃d vacuũ de gratia. Sz btã ꝗgo fuit plena gr̃a etiam añ ꝓceptionẽ filij dei Lu.j. Aue gr̃a plena. ergo nihil de pctõ fuit in ipa. Scõa rõ: qꝛ vt volunt doctoꝛes sup. iij. di. iij. p̃cipue Bonauẽ. Rich. ⁊ Tho. In pma sctificatione ꝗginis. s. in vtero sue mr̃is fomes in ea fuit ligatus vel extinctꝰ: sic q̃ ablata fuit inclinatio ad malũ vt nũq̃z peccaret q̃z uis flexibile libeꝝ arbitriũ haberet sicut habuerũt ⁊ angeli añ ꝓfirmationẽ nec peccauerũt. Sz in scõa sctificatõe. s. qñ xp̃z ꝓcepit fuit oĩno euacuatꝰ ⁊ totaliter extinctꝰ vt nõ posset peccare. Ubi nota q̃ fomes vt ait Rich. vbi sup̃. non aliud est in nobis q̃z habitualis inclinatio in appetitu sensitiuo tendẽs ad obiectum inordinate ex peccato pmoꝝ pentuꝫ mediante nature coꝛruptõne causata. Dicit notãter habitualis inclinatio. s. ꝓcupiscẽtie p eo qꝛ actualis ꝓcupiscẽtia est motꝰ peccati. Fomes g̃ vltra carnis essentiã ⁊ sensitiui appetitꝰ ponit q̃ndã coꝛruptionẽ moꝛbidaz in carne radicatã q̃ ascendit vsq̃z ad mentez habetq̃z duplicẽ effectũ. s. pnitatẽ ad malũ: ⁊ difficultatẽ ad bonũ. Juxta illõ Rom̃. vij. Nõ eñ qõ volo bonum h̃ ago: q̃ ad scõm. Sz qõ odio malũ hoc facio: quo ad pmuz.

Per pmaz itaq̃z sctificationẽ scz in vtero materno ꝓm p̃dictos doctoꝛes Maria habuit dei dono ligatũ vel sopitũ aut extinctũ modo antedicto fomitẽ: qꝛ tanta gratia p̃fectionis est sibi tũc collata q̃ redundauit in eius sensualitatẽ adeo vt fomitez rep̃meret:

sic q̃ in peccatũ nõ inclinaret ⁊ a bono nõ retraberet nec vllũ effectũ vl' incitamẽtũ haberet aliquãdo. In scõa aũt sctificatõe in q̃ spũ sctũs descendit nõ tm̃ in mentẽ: sz etiam in carnẽ ex ea mirabiliter formãdo corpus christi sctissimũ: tũc totaliter fomes fuit extirpatus ⁊ extinctus p collatã ꝓfirmationis ĩ bono grãm: vt nullo modo posset voluntas Marie flecti in peccatũ etiã venialẽ: vt de hoc latius dicẽt. ca. iij. hui⁹. vñ maria nullũ peccatũ habuit. Sz aduertendũ q̃ p̃dicta de fomite posita sũt hic fm doctores eos q̃ tenuerũt Mariã cõceptã fore in original' peccati maclã: ⁊ sic mũdatã. Moderni aũt nostri doctores dicẽtes btãm mariã in ꝓceptione nõ ꝓtraxisse originale peccatũ cũ q̃by ego teneo aliter sentiunt q̃ vicz fomes q̃ est effect⁹ peccati originalis in carne Marie sctificata nõ fuit formaliter in effectu q̃ ad legẽ ꝓlis ꝓpagate: sed tm̃ causaliter q̃ ad legẽ ꝓpagãdũ. Vñ fm Francis. maronis. In ꝑma sctificatõe Maria fuit ĩ gratia ꝓfirmata: vt patuit li. iiij. ⁊. v. Tercia rõ Bonauẽ. q̃ cõgruũ fuit vt illa q̃ placuit altissimo intantũ vt fieret digna ei⁹ sponsa: ⁊ mater filij dei vnigeniti: sic esset ĩmaculata mente: sicut ⁊ intemerata carne: que foret aduocata pctõr̃: gl'ia ⁊ corona instor̃: sponsa dei ⁊ tot⁹ trinitatis reclinatoriũ ⁊c. Tercio ostẽdit hec ꝓclusio silitudinib⁹ ⁊ exẽplis q̃ sicut diuĩa ꝓuidẽtia in ꝑmo statu hoĩem custodiuit ab oĩni nociuo: ita ipa diuĩa ꝓuidẽtia cõgruenti⁹ matrẽ custodiuit ĩmaculatã ab oĩni pctõ. Item Jobes bap. ex sctificatõis gratia habuit a deo ꝓtegẽte vt nũq̃ peccaret mortaliter ⁊ ne leui saltẽ maculare vitã famine posset. vt canit ecclia. Vñ paucissima venialia fortassis cõmisit. q̃ dei mat' electa debuit habere eminẽtiorẽ grãm sctificatõis vt nũq̃ vel venialiter peccauerit: immo etiã in alij⁹ repressit illicitos mot⁹. Nec vnq̃ habuit q̃d eius ꝓsciam remorderet.

Ad id refert Bonauẽ. vbi sup̃. q̃ audiuit narrare q̃ ipa cuidã psone reuelauit q̃ non reprehẽdebat eã cor suuz in oĩni vita sua. ⁊ sic patz. Pro solutõe aũt argumẽtor̃ incõtrariũ ꝓductor̃ ad illas autoritates Jobã. Prouerb. Job. Rom̃. ⁊ glo. Rñdet fm Alber. q̃ oẽs ille scp̃ture loquũt de cõi iure viator̃ hoĩm. Istud aũt ꝓuilegiũ ꝗginis beatissime est de specialissima ⁊ ꝓpria grã respectu oĩm viator̃ q̃ derogat generali. Ad illud Dimitte nobis debita ⁊c. Dicendũ est fm Bonauẽ. q̃ in petitiõe illa ꝗgo Maria poterat petere remissionẽ debitor̃ nõ rõne sui sed aliorum membrorũz christi quibus poterat petere vt debita dimittere⁊ ⁊ bona ꝓscia illã orõnẽ formare ĩ psona ecclie nõ ꝓ se sed ꝓ alij⁹ sctis: sicut dicit Aug. Ad illud Chryf. di. q̃ aliq̃d humani pas. Dicendũ fm Alber. q̃ ipa ꝗgo aliq̃d humani passa fuit. Hver̃ ẽ ad hũc sensuz: q̃ vt hõ hoĩb⁹ cõpassa fuit. Sz q̃ aliq̃d vani passa fuerit p oĩa fallsum est ⁊ ꝓtra Aug. Ad vltimuz fm doctores tenẽtes Mariã sine pctõ originali ꝓceptã. ptz solutio exp̃ssa li. iiij. pte. ij. ar. ij. vbi de sctificatõe ⁊ liberatiõe soluitur. Sz fm Bonauẽ. vbi sup̃. Rñdet q̃ refert dicere pctm̃ ⁊ dicere vitiũ. Nã vitium dicit culpe sequelã ex originali in nobis relictã. Pctm̃ aũt ꝓr̃ duplicit. Aliq̃n culpa sic cõiter ꝓsuetum accipi. Aliq̃n ꝗo nõ culpa ꝓr̃ sed pena pctĩ. sicut Rom̃. vij. De pctõ dãnauit pctm̃. Dico ẽ q̃ btã ꝗgo ꝓr̃ castificata vel mũdata a pctõ nõ rõne alicui⁹ culpe vl' macule sz solũ rõne pene: a q̃ mũdata est in filij dei ꝓceptõe: vt illas penas sq̃ntes ex pctõ originali ipa in filij dei pturitõe nõ habuerit: q̃ ꝓcepit sine corruptiõe: ⁊ fuit grauida sine grauamĩe: ac pepit sine dolore. vñ patz responsio.

Capitulum. II.

Secũdo dixi q̃ hec puritas btẽ ꝗginis ꝓsistit in sũme puri approximatione: ⁊ p ꝓsequẽs nõ ꝓsistit in sola pctĩ elongatõe. Vñ sit p ꝓclusiõe q̃ btã virgo ꝓr̃ purissima nõ solũ ob hoc q̃ ab ĩpuro id ẽ a pctõ est elõgata. sz etiã q̃ ad sũme purũ. i. deũ est sũme approximata. Hoc declarat fm Alb. magnũ sup missus ẽ. c. clxxxiij. taliter. q̃ puritas sequit naturã lumĩs ⁊ luminosi. sicut videt ad sensuz: q̃m illd q̃d pl⁹ pticipat de natura lucis pl⁹ hz puritatis: vt sũma lux vel sũme luminosuz: sũme sit lucidũ ⁊ pur̃. Lux aũt est duplex. s. corpalis ⁊ spũalis. vt dicit Aug. sup Gẽn. ad litterã ⁊ magl̃ ꝓprie ꝓr̃ lux spũalis q̃ corpalis lux. Secõm h̃ q̃ duplex est puritas. s. corpalis ⁊ spũalis. Sed q̃ maior puritas corpalis est fm maiorem ꝓuenientiã ad summã corpalẽ lucem. Quãobrem videm⁹ q̃ aq̃ purior est q̃ terra aer q̃ aq̃. ignis q̃z aer. firmamentũ q̃z ignis

celum aqueum q̃z firmamentũ, ⁊ celũ empireum q̃z aqueuz. Similiter ergo erit maior puritas spũalis ꝓm maiorẽ ꝓueniẽtiã ad sũmã lucẽ spũalẽ q̃ de⁹ est. q̃ lux est ĩ q̃ tenebrẽ sunt vlle, j. Joh, ca, j. vñ ꝓm ꝗ purior est ania sensitiua q̃z vegetatiua, rõnalis q̃z sensitiua, angelica rõnalis q̃z hũana ꝓm naturã. Sz ꝓm grãz est aliter, qꝛ ania hũana existens in grã purior est q̃z diabol⁹: licz ꝓm naturã diabol⁹ cũ sit angelice nature sit purior. Gratia nẽpe est q̃li qꝺdã lumẽ creatũ ꝓcedens a luce increata, i. deo; put dicit Bernũ, in ꝓmõe de charitate ⁊ grã xpi. Ergo vbi est ꝓticipatio maioris grẽ: ibi maior est ad primã lucẽ approximatio ⁊ assimilatio, ⁊ p ꝯsequẽs maior ꝓm grãm puritas. sicut exẽpluz in corpalib⁹, licz eiñ ꝓm se cristall⁹ sit purior aliq̃ vitro de materia min⁹ pura facto, tamẽ istud vitrũ si fuerit irradiatũ a sole lucidi⁹ ẽ ⁊ puri⁹ ꝓm ꝓticipatã radiositatẽ ⁊ lucẽ solis q̃z cristall⁹ nõ irradiata a sole, qꝛ igit in beatissima ꝗgine respectu oim creaturaꝝ aliaꝝ nõ vnitaꝝ fuit sũme grẽ ꝓticipatio, g̃ approximatio ad ꝑmã lucẽ fuit in sũmo, ⁊ p consequẽs puritas in sũmo. Hec ꝓm Alber.

¶ Capitulum. III.

Tercio dixi q̃ hec puritas btẽ virginis fuit in vtriusq̃ ꝑdictoꝝ, i. elongatõis ⁊ approximatõis ꝯfirmatõe ꝓpter qꝺ ponit tercia ꝯclusio in ordine ad ꝑdictas supius ⁊ est talis. Btã ꝗgo Maria ꝑ sctificatõis copiosam grãm adeo fuit ꝯfirmata in bono ꝓbenni vt nũq̃z posset ĩ aliqꝺ pctm̃ flecti: nec posset in ea diuia grã deperire aut minui vl' ab ea aliq̃ mõ separi. Vñ beatã ꝗginẽ Mariã peccare etiã venialiter vl' minimo pctõ fuit impossibile: q̃nto magis mortali pctõ ⁊c. Probat hec ꝯclusio triplici rõne, pluriby alijs ob breuitatẽ obmissis, quaꝝ rõnũ fulcimẽta accipiunt a dño Bonauẽ, sup, iij. di. iij, ⁊ ꝯcorditer Richar, atq̃ Tho, sup eodẽ. iij, li, sniaꝝ.

¶ Prima est rõ redũdationis.
Scꝺa est rõ dignificatõis.
Tercia est rõ ꝓfecte gratificatõis.

Prima rõ redũdatõis: qꝛ sicut bonoꝝ pentũ redũdat in filios Prouer. xvij. Gloria filiorũ patres eoꝝ: ita ꝑ oppositũ ignominia vel ꝯfusio matris redũdat in filiũ. Si g̃ mater dei vnq̃z peccasset vel peccare potuisset aut grãz ꝓdere dei potuisz: ig̃minia fuisz ꝺi sui filij: qꝛ eius mr̃ dãnari potuisz qꝺ est absurdũ. Quid eiñ ignominiosius q̃z reginã celi matrẽ dei diabolo potuisse subijci ꝑ culpaz ⁊c. g̃ videt ꝓpositũ fore verꝝ. Scꝺa rõ dignificationis: qꝛ dignior fuit mater xpi effecta ex ꝗ q̃ est mater dei: q̃z sit aliq̃s angelus in celo. Si g̃ angeli boni sũt in grã ꝯfirmati: multo magis mater dei, ꝓpter illud, ij. thopicoꝝ. Si ei cui min⁹ videt inesse inest: ⁊ ei cui magis ⁊c. Tercia rõ ꝓfectissime gratificatõis q̃ est speciali⁹ posita a Rich, vbi s. Nã ꝑ istã sctificationẽ scz in ꝯceptõe verbi fuit btã virgo adeo gratificata vt in ea esset ꝓfectissima charitas: vtpote in mr̃e dei dilectissima. Sz sicut ꝓfectissim⁹ charitas act⁹ nõ põt esse cũ inordinato ꝯcupiscẽtie actu. ita nec ꝓfectissim⁹ charitas habit⁹ cũ habilitate ad ꝯcupiscendũ. Vñ Aug⁹, li, lxxxiij. q̃stionũ, q. xxxvj, dicit, q̃ nutrimẽtũ charitatis est ĩminutio cupiditatis: ⁊ ei⁹ ꝓfectio est nulla cupiditas. Vñ sicut btã virgo post ꝑmã sctificationẽ nõ fuit ꝯcupiscẽs ꝓm actuz ita post scꝺam nõ fuit ꝯcupiscẽs ꝓm habitũ.

Proinde si post scꝺam sctificationẽ de carne Marie fuisset aliq̃s pur⁹ hõ format⁹ miraculose: ⁊ solis naturalib⁹ relict⁹: ita fuisset integre nature sicut esset hõ ex elemẽtis vel celis format⁹: ⁊ suis naturalib⁹ relict⁹: saltez q̃ntũ ad illã integritatẽ cui⁹ corruptio est inclinatiua ad pctm̃. Nã sicut celũ ꝓpter ꝓfectionẽ forme impossibile est ad aliã formaz mutari vel corrũpi. Ita aliq̃liter a sil' beata ꝗgo ex ꝑuilegio ꝓfectõis grẽ nõ potuit mutari in aliud vel ꝯrariũ, s, ad pctm̃ qꝺcũq̃z. Et ꝗ decebat mr̃em dei: nec congruebat vt dei mater esset ⁊ peccare posset. Hec Rich.

Vñ ex dictis claret q̃ in scꝺa sctificatõne ex diuia inhabitatõe tanta fuit grẽ plenitudo data ꝗgini vt cõfirmaret in bono: sic vt nũq̃z flecti vel velle malũ posset: in q̃ nõ auferet potẽtia liberi arbitrij, sz ꝯfirmat ⁊ defectus qui est posse flecti in malũ excluditur. Ad id facit Hiero, in sermõe de assumptõe di, q̃ tota plenitudo gratie q̃ fuit in xpo venit in Mariã. g̃ venit ĩ eã nõ tm̃ gratia sanctificatõis sz etiã ꝯfirmatõis ĩ bono. Ideoq̃z Bonauẽ. vbi sup, ꝯcludẽdo subdit q̃ cũ Maria sanctũ sanctoꝝ gestauit ĩ vtero: tũc sctificata fuit ꝯformiter filio suo: adeo q̃ sic impossibile fuit xpm peccare. Ita ⁊ impossibile foret matrẽ eius cadere. Et sicut im-

possibile fuit ꝓter honorē xpi vt bēt aliuz filiū, sic ipossibile fuit vt vnq̃ carnis ỹginitas violaret in q̃ dei filiꝰ habitauerat. Et ita etiā ipossibile fuit vt mētis sctitas aliq̃ culpa macularet. Ad cuiꝰ etiā testimoniū valet q̃ q̃dā iudei asserunt ꝗ mirū fuisse in ỹgine Maria q̃ cū esset pulcherrima a nullo vnq̃ viro potuit ꝯcupisci: nec vilipendendū ē istud infidelīū testimoniū: qz oportet etiaz ab his q̃ foris sunt testimoniū hre. Hec Bonauē. De hoc infra latiꝰ. O igit vere purissima. O indicibiliter sctissima virgo Maria vere tu pulchra p puritatē: suauis p charitatē: z decora p virginalē castitatē. O deꝰ meꝰ O iesu magne deꝰ: q̃ mirabilis z gliosus es in sctis: sz ꝯe mirabilissimꝰ z gliosissimꝰ ī maiestate tua: in sctissima genitrice tua, huiꝰ taz sanctissime tue matris ob merita petimus dele nostra delicta zc.

Articulus secꝰ quō puritas beate Marie p̃cellit puritatē omniū creaturarū tā angelicaꝝ q̃ humanaꝝ.

Capitulum. I.

Qrca secūdum

mysteriū scz p̃cellētie inuestiganda sunt tria. Primū est vtrū beata virgo fm statū vie nitebat tāta puritate q̃ sub deo intelligi maioꝛ neq̃ret. Secꝰ vtrū hanc puritatē accepit sil' vel successiue z qñ eam assecuta est. Tercio q̃liter vl' in quo eiꝰ puritas p̃cellebat oēm puritatē tā hoīm q̃ etiā angeloꝝ. Ad pmuz q̃sitū vicz vtrū btā ỹgo in via nitebat ea puritate q̃ sub deo maioꝛ neq̃t intelligi. Arguere potes q̃ nō: qz ania xpi q̃ creatura fuit in statu vie maioꝛi puritate nitebat q̃ gloriosa ỹgo z tñ sub deo erat puritas anie xpi. ergo maioꝛ puritas p̃t sub deo intelligi q̃ ea quā habuit ỹgo. Itē ipa btā ỹgo in statu glie nitebat maioꝛi puritate q̃ in statu vie z tñ sub deo. Itē oēs sancti angeli z sctī patrie ī sua puritate glie plus vident appropinq̃re puritati patrie q̃ q̃cunq̃ puritas sit vie. Illa eī sufficit ad ꝗ vt possint patriā lucē p speciez videre. Hec aūt nō ita, q̃ gliosa ỹgo nō nitebat tunc sūma sub deo puritate. Incōtrarium est Anſ. li. de ꝯceptu ỹginali, ca. xviij. dicens. Nempe decēs erat vt ea puritate qua sub deo maioꝛ nequit intelligi ỹgo illa niteret cui deus pater vnicuz filiū suum quē de corde suo equalē sibi genitū tanq̃ seipm diligebat ita dare disponebat vt naturalit eēt vnus idēq̃z cōis dei patris z ỹginis filiꝰ: et quā ipe filiꝰ substātialit sibi matrē eligebat: z de qua spūsctūs opaturꝰ erat vt ꝯcipetur z nasceret ille de q̃ ipe pcedebat. Hec Anſ.

Rñsio q̃ btā ỹgo etiā in statu vie ea puritate nitebat q̃ maioꝛ sub deo ītelligi neq̃bat. Et pbat fm Alber. sup missus ē. pluribꝰ rōnibus, e q̃bus aliquas hic adducemꝰ alijs amore breuitatis ptermissis. Prima ratio summe donatōis: qz ad dationē sūmi doni sequit collatio oīm donoꝝ inferioꝝ. Juxta illud apl'i Rom. viij. ca. Qui ꝓpio filio suo nō pepcit sed pro nobis oībus tradidit zc. Quō nō cū ipo nobis oīa donauit. sed dominꝰ btē virgini summū donū donauit cuius capax fuit pura creatura. s. dei mrnitatē ergo z summā puritatē. Secda rō sublimationis: qz ipa btā ỹgo erat sublimāda z exaltanda sup oēs choros angeloꝝ z sanctoꝛuz atq̃z sup oēm creaturā post xpm: quā sublimationē habuit in assumptōe. Sz qula vt ait Dyon. li. de angelica hierar. Supiores habēt ꝓprietates inferioꝝ cū excellētia. Ūn seraphin q̃ excellit charitate excellit oīb donis oēs inferiores. q̃ btā ỹgo cū excellit oēs etiā seraphin charitate, excellit oēs etiā puritate zc. Tercia rō impletōis: qz btā virgo sup oēm creaturā impleta ē spūsctō Lu. j. Spūssanctꝰ supueniet, glo. qd nūq̃ in aliquē venit supexcellēter veniet in te. Et iterū Aue gra plena zc. Sz effectꝰ spūsctī est purificare. Deniq̃z vt ait Bern. Gratia est purissimū balsamū: mūdissimuz vas req̃rens. q̃ vbi maioꝛ gra spūsctī: ibi maioꝛ puritas esse debuit. z p ꝯsequēs ipa sūme pura fuit. Ūn simpl'r vez ē q̃ gliosa oīm dña etiā ī statu vie sup oēm creaturā ea puritate nitebat q̃ sub deo neq̃t maioꝛ intelligi. Ad illud q̃ in cōtrariū de aia xpi Dicēdū q̃ btā ỹgo dicitur purissima īmediate post puritatē xpi. Si dicas q̃ Anſ. nō dicit post xpm sz post deū. Dico q̃ xps deꝰ est. q̃ post xpm ipa purissima est. Vel aliter dicendū: ex quo obiectio est de ania xpi q̃ hec puritas dicit per elōgationē vel recessum ab īpuro vbi aptū natum esset inesse impurū, id est peccatum: quātū ex se. In ania aūt xpi: qz nō fuit aptū natum inesse impuz: īmo nullo mō ei potuit inesse impuritas aliqua etiam ex mō sue

ceptõis: quia supnaturaliter xpõs de ỷgine cõceptus est spũsctõ opante: ergo nõ fit hic locutio respectu xpi ⁊ anie eius sz respectu aliaꝝ creaturaꝝ in q̃bus est aptitudo impuritatis ex se, sicut ⁊ ĩ beata virgine aptitudo fuit q̃dem inesse aliqd̃ impuꝝ: qz ex mõ sue ceptionis habuit aptitudinẽ ctrahẽdi ori ginale peccatũ: sed diuina gratia specialiqz pullegio pseruata est ne ctraheret, de ꝗ lib. iiij. latissime dictum est. Ad scõm vicz de statu patrie siliter ⁊ terciũ de angelis ⁊ sctis in patria. Dicendũ ꝓm Alber. vbi sup. q̃ in btissima ỷgine ꝓm statuz vie fuit gra deiformior q̃z in angelis ⁊ sanctis in patria: ⁊ hoc q̃ntum ad substãtiã dico: nõ q̃ntũ ad actuz qui est opatio gl'iose visionis fruitõis ⁊ tentõis: sicut li. ix. pte. j. arti. ij. de charitate determinabitur. Nec obstat de puritate quã ipa bz in statu glorie, quia eandẽ puritatẽ habuit ipa in statu vie ꝓm substãtiam licz nõ ꝓm actum. Nec obstat q̃ sua puritas in via nõ plene apprehendit p speciẽ lucẽ increatã: qz hoc fecit status ⁊ subiecti cõditio ⁊ cõtrarij ciunctio: ⁊ minor motoris attractio: vt dicetur de charitate eius. ⁊ hoc ostendit p sil'e. Uidem⁹ em̃ q̃ qñqz maior lux min⁹ illuminat: ⁊ minor lux magis illumiat p ciunctionẽ cũ aere obscuro vel claro. Unũ qñqz magis illumiat luna in nocte aere puro q̃z sol ĩ die aere obscuro: ⁊ tũ improportionabiliter maior est lux solis q̃z lune. A sili nõ videt in cõueniens si maior lux grẽ in subiecto passibili ciuncto corpori passibili ⁊ grosso min⁹ immutat ⁊ mouet actualit q̃z minor lux glorie in subiecto impassibili ⁊ gl'ioso. i. in angelis ⁊ sanctis ⁊c. patz igit. qz ipa sũma puritate nitebat qua maior sub deo neqt intelligi.

Capitulum. II.

Iuxta pmissa questio est scda. quãdo accepit beata virgo hanc puritatẽ in sũmo. ⁊ vtrũ simul vel successiue. Ex quo em̃ Anh. dicit hui⁹ puritatis esse causam q̃ vicz debuit eẽ mater dei. Sz quia effect⁹ nõ ꝑus est in re q̃z in sua causa. ergo tũc cũ facta est mater dei debuit ea puritate nitere qua maior sub deo nequit intelligi. ⁊ sic ꝑus nõ nitebat ea puritate. Et isto modo Anh. dictũ accipiũt hi qui tenẽt mariã fuisse ceptaz in peccato originali ⁊ post mũdatã. Sz qz in hoc sequor doctores nostros pcipue Francis. maronis. Ideo dicit q̃ licz Maria etiã ante xpi ceptionẽ habuit sub xpo puritatẽ summã q̃ ad remotionez ctrarij. id est peccati originalis: quia puritas ipa intendit p recessum a cõtrario: vt de hoc patuit li. iiij. pte. j. ar. iij. §. x. in fine. pverba Tho. de aquino. Uerũtm puritas marie augmentũ sumit ⁊ incrementũ successione quo ad approximationẽ ⁊ ꝓuenietiã maiorem ad summã lucẽ que de⁹ est. j. Job. j. et ꝗ ꝓm Alber. vbi sup. q̃tuor gradib⁹. Primo em̃ purificata fuit Maria p sctificationẽ in vtero sue matris. Tũc em̃ ꝓm nostros doctores fuit pseruãte gratia d̃i speciali purificata nõ de peccato qd̃ infuit: sed qd̃ infuisset nisi pseruata fuisset. Scdo fuit puritas aucta in ea p virtutũ exercitationẽ quãdo cepit opari ꝓm ỷtutes. Juxta illud Act. xv. de fidelib⁹ scriptũ. Fide purificans corda eoꝝ. ⁊ tunc accepit actualẽ pfectionẽ virtutum. Tercio puritas aucta fuit in superuẽtõe spũssancti. Juxta illud Lu. j. Spiritussctũs supueniet in te ⁊c. ⁊ tunc accepit pfectionẽ donorũ. Quarto purificata est in filij ceptione quãdo est completa ei⁹ illuminatio ⁊ pfecta purificatio in ceptione ipius eterne lucis. ⁊ tunc accepit pfectionez fructuũ ⁊ beatitudinũ. Unde ꝑma ei⁹ purificatio est p grãm coopantẽ ad grãm sacramentalẽ aliqualiter ceformẽ. Scda p opationẽ virtualẽ: quia postmodũ cũ opari cepit infantia transacta opabatur etiã ꝓm virtutes. Deniq̃z cstat quia in pfectionib⁹ gratuitis ad opandũ: dona sunt supioza ỷtutibus: ⁊ btitudĩes sũt donis. Tercia ergo eius purificatio est p grãm donorũ atq̃z pfectionẽ eoꝝ. ⁊ quarta btitudinũ. De ꝑma eius puritate Lañ. iiij. Tota pulchra es amica mea: qz ab omñi pctõ aliena. Unõ subdit: ⁊ macula nõ est in te. De scda Sap. iiij. Quã pulchra est casta generatio. s. virginalis ceptõis cũ charitate q̃ est forma omniũ virtutũ: q m̃ et apud deum nota est. s. noticia approbatõis p humilitatẽ. Juxta illud Lu. j. Respexit dñs hũilitatẽ ancille sue. Et apud hoĩes. s. p imitationẽ ỷtuose opatiõis ⁊c. De tercia puritate subdit Esa. xj. Requiescet sup eã spũs dñi: spũs sapie ⁊ intellectus De q̃rta Ezech. xliij. Maiestas dñi ingressa est templũ p viã porte q̃ respicit ad orietẽ. ⁊ sequit. Et repleta est gl'ia dñi. Itẽ Esa. iiij. Locũ maiestatis mee glorificabo.

Capitulum.III.

Tercio hoc in articulo inuestigãdus est. in quo vel ẕliter puritas btẽ virginis ꝓcellebat puritatẽ omniũ tas angelorũ ẕ hominũ. Ad hui⁹ rei euidẽtias ꝓm nostrũ doctorẽ Petrũ aureoli in suo cõpendio, ⁊ ꝯcorditer beatũ Tho. iiij. scripto sentẽtiarũ. q. j. ar. ij. Et. iij. ꝑte sũme. q. xxvij. arti. xvj. Nota q btã virgo ẕdruplicẕ habuit puritatẽ, s. sctificatõis materno in vtero, innocentie, castitatis ꝗginee, ⁊ supueniõnis. ss. in ꝯceptu. Prima puritate, s. sanctificatõis in matris ventre excellebat ꝑ cõfirmatõẽs puritatẽ Ade quã habuit añ peccatũ in statu innocẽtie: quia btã virgo ꝯfirmata erat ĩ bono: Adã vero nõ. Excellebat etiã ĩ ea puritatẽ angelorũ: q̃ licẕ sint ꝯfirmati in bono: tñ nec crescere possunt in ꝑmio substãtiali: nec decrescere. Sed beata ꝗgo ꝓficere potuit ĩ merito ⁊ nõ deficere. Secũda puritate scẕ innocẽtie excessit oẽm puritatẽ rõnalis nature: quia btã virgo vixit sine omi peccato ⁊ inq̃ntũ mr̃ dei electa peccare nõ potuit: qõ nulli est ꝯcessum vel donatũ alteri. Tercia puritate, s. castitatis virgineẕ ipa excessit hoĩes ⁊ angelos. Hoĩes q̃dem quia ꝑmũ exemplar fuit hui⁹ integritatis: vt nec ꝑmã sil'em nec habere visa sit sequentẽ. Angelos etiã: quia ꝓm Hiero. hoc retinuit ꝑ virtutẽ castitatis qõ in angelis est necessitatis nature. Quarto in puritate ex spũsctũ supueniõne ⁊ ꝑsentia dei oĩa creata excessit ex quo mater dei esse meruit. Quis ergo mente capere sufficiat q̃ntum ipa ꝑ oĩbus nitidissima ⁊ sũma puritate post deum refulgeat. O virgo gliosissima sup oẽs sanctos ⁊ angelos purissima. O sctãrũ sctissima O oĩm creaturarũ dña cum nõ sufficiamus enarrare tua magnalia: ꝗ tm̃ flagitam⁹ prece humillima: quatin⁹ ꝑ tue puritatis merita setissima dele sordiũ nostrarũ crimina: ⁊ duc ad tui ꝑdulcissimi nati regna felicia ⁊c.

Articul⁹ terci⁹ ẕliby ꝑuilegijs puritas beate Marie ꝑ alijs extat gliosa, ⁊ sunt. xij.

Circa terciũ misteriũ vicẕ ꝑuilegiate seu ꝓrogatiue gratie. Notandũ q iuxta numerũ. xij. stellarũ in corona capitis btẽ virginis Apoc. xij. figurate possum⁹ describere. xij. priuilegia seu grãs ⁊ ꝓrogatiua sue puritatis quibꝫ ꝑ oĩbus creatis extat ipa gliosa ⁊ poterunt diuidi in tres q̃ternarios Quorũ ꝑm⁹ se tenet ex ꝑte dei. Secõs ex ꝑte sui. Tercius ex ꝑte aliorũ: vt patẕ intuenti.

Primũ ꝑuilegiuẕ qr ei⁹ puritas fuit deo gratissima.

Secõm qr fuit filio dei familiarissima.

Terciũ quia fuit diuino splẽdore radiosissima.

Quartũ qr fuit dei mr̃nitate dignissima.

Quintũ qr fuit totalis ⁊ plenissima.

Sextum qr fuit tranquillissima

Septimũ qr fuit ꝯstantissima.

Octauũ qr fuit miraculosissima.

Nonũ qr fuit etiã in alijs efficacissima.

Decimũ qr fuit ꝑ alijs ꝓfectuosissima.

Undecimũ qr erat mõo fructuosissima.

Duodecimũ qr extitit oĩby reuerẽdissima

Primũ itaq̃ ꝑuilegiũ tãq̃ ꝑma stella puritatis btẽ ꝗginis est qr ei⁹ puritas fuit deo gratissima ⁊ amãussima. Vñ Sap. viij. Hãc adamaui ⁊ exq̃siui spõsam mihi eã assumere: ⁊ amator facꝫ sum forme illi⁹ ⁊c. Tãtũ quippe amauit de⁹ puritatẽ btẽ ꝗginis vt eã tota trinitas pater fili⁹ ⁊ spũsctũs inhabitauerit tãq̃ in ꝑdilectissimo tabernaculo: tã miro mõ q in nulla alia creatura sic voluerit habitare. Unõ ipa ꝗgo btã dicere põt. Qui creauit me requeuit in tabernaculo meo. Eccli. xxiiij. Licet ergo deus dilexerit angelicã puritatẽ et ĩ eis habitauerit, magis tñ dilexit virginis marie puritatẽ in qua sic habitauit vt ex ei⁹ carnis mundissime seu sanguĩs purissimi portione sibꝫ ꝑi inseparabiliter vniret carnẽ purissimã assumptã ⁊ in omnibꝫ creatis adorandã ꝓexaltaret. Idcirco angel⁹ eã salutãdo dixit. Aue. i. sine ve: in quo notauit eius puritatẽ, ⁊ q̃ntũ propterea deus eã diligat subdit. gratia plena dñs tecũ. q. d. qr es purissima sine omi ve. Ideo deo es gratiosissima et totaliter dilecta adeo q dñs tecũ ꝑ inhabitatõem tui vteri ⁊ carnis assumptõem

Secũdũ priuilegiũ: qr eius puritas extitit filio dei familiarissima. Hũq̃ em̃ alicui creature concessum est: nec concedetur etiã angelis: vt sic familiaris foret filio dei. i. ꝓsicut puritas beate virginis. vt videlicẕ tã frequenter: tam familiariter christũ amplexaret: oscularet: manibꝫ cõtrectaret ⁊ vlnis portaret: lactaret: nutriret: et educaret, quẽ

admodũ beata virgo ꝛc. Unde dicere poterat illud Cañ. vj. Dilectus meus. i. christ⁹ mihi: ꝛ ego illi. q̃ pascit. s. familiariter ꝛ deliciosissime inter lilia. s. puritatis mee. Hinc Sap. viij. Generositatẽ illius. s. btẽ virgis glorificat: contuberniũ habens dei. s. p̃ oĩbus creatis. Tertiũ priuilegiũ: qꝛ fuit diuino splẽdore radiosissima. Admirũ ipa ex sũma approximatõe ad purissimã lucẽ diuinam fuit ita radiosa ꝛ plena tota diuino lumine: ꝛcupiscẽdo illũ qui est splẽdor paterne glorie: ꝙ nulla fuerit ĩ ea habilitas ad tenebras vel impuritatẽ aliquã. sed radiaret ꝛ refulgeret pre oĩbus puris creaturis splẽdore diuino. Unde Ezech. xliij. Ecce glia dei israel ingrediebat ꝑ portam orientalẽ. i. ꝑ btãꝫ virginẽ ꝛ terra. i. caro beate virginis splẽdebat a maiestate eius. i. christi. De hoc eius splendore dictum est latius li. ij. pte. ij. arti. iij. circa quartuꝫ eius gaudiũ. Quartum priuilegiũ puritatis eius: quia extitit dei maternitate dignissima. Maxima quippe gloria beate virginis est ꝙ nulla alia creatura fuerit tante puritatis: vt foret idonea esse mater dei: quẽadmodũ ipa. Idcirco angelus dixit ei. Ne timeas Maria inuenisti gratiam apud deum. Que verba Alber. super missus est. ca. ccl. tractans dicit. Ne timeas Maria rei magnitudinẽ: tui puritatẽ: sermonis falsitatẽ: pmissi. ꝑtractionẽ: virginee puritatis diminutionẽ. Ne timeas inquã: qꝛ inuenisti: nõ rapuisti vt primus angelus. nõ ꝑdidisti vt parẽs primus: sed inuenisti: quia quesiuisti vt virgo prudentissima ꝛ mr̃ mũdissima. Inuenisti inquã gratiam apud deum excellẽtissimã: vt in tui puritate idonea fores tui ꝛ omniũ creatoris mater dignissima. Quintum priuilegium quia eius puritas fuit totalis ꝛ plenissima. Plenũ quippe dicitur cuius nulla pars vacua est. Nulla autẽ pars Marie fuit a puritate vacua ergo sicut gratia plena ita fuit ꝛ puritate plenissima. Propterea Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula non est in te. Tota pulchra: quia tota pura tam in ortu q̃ in filij dei conceptiõe: ꝛ tota sua vita tota pura: quia corpore ꝛ anima purissima. Admirũ ĩ suo ortu fuit pura ab originali peccato: ꝛ in tota sua vita nõ fuit ĩ ea macula alicui⁹ peccati. Denicꝫ in conceptõe filij dei ꝛ in partu fuit mũdissima: quia virgo cõcepit ꝛ virgo peperit summa cuꝫ puritate ꝛ sine omni sorde: quod nulli alteri matrũ est concessuꝫ. Hinc Leo papa in sermõe de natiuitate domini dicit. Ab hac natiuitate deest illud qd̃ de oĩbus legitur: nemo mũdus a sorde: nec infans cuius est vnius diei vita super terrã. Nil in istam singularẽ natiuitatẽ de carnis cõcupiscẽtia transijt: nil de peccati lege manauit. Hec ille. Preterea ipa virgo fuit tota pura nõ soluꝫ quo ad animã sed etiã quo ad corpus quia fuit in natura puriori ꝛ cõplexione meliori optime vicꝫ sanguineositatis: vtpote de cuius purissimo sanguine formari debebat caro christi virtute spũsancti. vt cm̃ volunt doctores circa distinc. iij. tercij libri sentẽtiarꝫ. Beata virgo adhuc in vtero mris adeo fuit sanctificata ꝛ mũdata ꝙ ab illo tempe semp vsqꝫ ad assumptionem persisteret in puritate nature ꝛ innocẽtia vite ꝛ pro capacitate in omniũ virtutũ plenitudine sine omni macula optime et ordinatissime disposita in naturalib⁹: ita ꝙ nulla proles muliebris vnq̃ magis appropinquasse videtur ad statum innocentie Ade sicut ipa. Ipa etiam creditur fore exempta ab omni illa maledictione Eue Gen. iij. Multiplicabo erumnas tuas ꝛ conceptus tu. In dolore paries filios. Unde nec erumnas mulieres aut imm ũdiciarũ earum infirmitates aliquãdo passa est. nec in conceptu aut partu eius aliquod immũdũ fuit ꝛc. nec obstetricibus indiguit ꝛc. vt testat Hiero. Proinde sanctus Epiphanius hystoriograph⁹ scribit de ipa beata virgine ꝙ etiaꝫ in infantia vt mos est alijs infantibus vagiẽdo parentes non molestauit sed fuit nimiuꝫ quieta: patiens: ꝛ tacita. Et mundissima inquit fuit pluscꝫ credi potest. Nunq̃ em̃ aliquid fedi in ea visum est. ꝛ cum inuoluebat in cunis iuxta morem puerorũ nunq̃ se maculauit: sed adulti semp modo se mũde ꝛseruauit. Hec Epiphani⁹. Sextum priuilegium: quia eius puritas fuit tranquillissima quia nunq̃ fomes eam incitabat vel tentabat ad aliquod malum nec a bono retrahebat: vt supra patuit: quia ĩ prima sanctificatione. scꝫ ĩ vtero vt vult dñs Bonauẽ. ꝛ cõcordant alij oĩes doctores sup. iij. distinc. iij. in ipa fuit fomes ligat⁹ ꝛ oĩs ei⁹ mot⁹ illicitus fuit repressus: ne vnq̃ inclinaret ad peccatum vel retraheret a bono. Et tandem in se

cunda sanctificatione: scz cum filium concepit fuit in ea totaliter fomes extinctus.

Septimum priuilegium: quia eius puritas fuit constantissima vel stabilissima: quoniam tanta gratia fuit beate virgini infusa: vt potentiā liberi arbitrij ei⁹ nō solū impleret sed etiā ꝓfirmaret in bonū: adeo vt nūq̄ de cetero in aliqō veniale vel mortale pctm̄ flecti posset: sicut sup̄ patuit. Excessit g̃ puritas btē ꝟginis alioꝝ sctificatoꝝ puritatē: tū q: alioꝝ sctificatio nō cōprimebat ī eis oēs mot⁹ illicitos: tū q: flecti poterat in eis potētia liberi arbitrij: ꝛ si ñ ad mortale tm̄ ad aliqō veniale ꝛc. Octauū priuilegiū q: puritas btē ꝟginis fuit miraculosissima. Nā ei⁹ puritas mltis ꝛ maximis miracul' est pfecta ꝛ sublimata sup̄ oēm creaturarū puritatem. Grande nimirū fuit miraculū vt mr̄ esset et ꝟgo purissima. Itē vt de purissimo sanguine spūsctō opante in instanti pfectū virū cōciperet ꝗm oīa corpis lineamēta: cui⁹ aīa plena foret spūsctō ꝛ omni scia ꝛ ꝟtute. Hoc est Hiere. vaticinio p̄dictū. Nouū faciet dñs sup terrā femīa circūdabit virū. Ucre B̄ nouū q: a seculo inauditū miraculū ꝛc. Itez grande miraculū q: in purissimo vtero deū clauderet quē celi capere ñ poterāt ꝛ q: purissimo sanguīe ipm̄ nouē mēsib⁹ aleret: ꝛ tandē purissimo lacte vbere ꝟgineo de celo pleno eundē natū lactaret angeloꝝ regē. Ipm purissime genitū purissimis manib⁹ accipet et purissimis brachijs portaret ac purissimo amplexu foueret ꝛ oscularet. O q̄s enarrare sufficiat q̄nta ꝛ q̄ incōprehēsibilia ac mltiplicia fuere miracula: q̄b⁹ puritas btē ꝟginis extitit ꝓsecrata ꝛ sublimata pensa mens deuota q̄ntū vales ꝛc. Nonū priuilegiū q: puritas btē ꝟginis fuit etiā in alijs efficacissima. Tātā quippe habuit efficaciā puritas btē ꝟginis ex specialissima grā sctificatiōis: q: nō tm̄ in se: vez etiā in alijs aspiciētib⁹ eā extinguebat oēm motū carnalē. vt volūt doctores sup. iij. sentētiaꝝ. di. iij. Propt' B̄ Bonauē. vt patuit sup̄ dicit. q: etiā infideles iudei asserūt q: cū btā ꝟgo fuerit corpe pulcerrima: a nullo tm̄ vnq̄ potuit ꝓcupisci. Unō nec Joseph eā aliqñ carnaliter cōcupiscere potuit. Amplī⁹ tāta fuit efficacia puritatis btē ꝟginis q: nō solū extinguebat mot⁹ illicitos in alijs: sed insup influebat etiā in alios puritatis gratiā. Nam ad ei⁹ salutatōis vocem infusa est gratia in sanctā Elyzabeth ꝛ purificat⁹ est mox Jobes baptista in ei⁹ vtero Lu. j. ca. Unde merito de ea dicit ps. Diffusa est gratia in labijs tuis: ꝓpterea bñdixit te de⁹ in eternū. Decimū priuilegiū q: puritas btē ꝟginis fuit p̄ oīb⁹ alijs puritatib⁹ creaturaꝝ pfectuosissima: q: q̄libet motu liberi arbitrij ad agendū vel patiēdū merebat: ꝛ sic semp crescebat ꝛ pficiebat in merito et pmio. Unde in B̄ excedebat oīm puritatē hominū ꝛ angeloꝝ. Hoīm q̄dez q: in alijs saltem aliquādo p pctm̄ veniale poterat puritas obscurari. Angeloꝝ aūt q: illa nō pt crescere in merito vel pmio essentiali. Sz beate ꝟginis nūq̄ obfuscabat: nec p alicui⁹ peccati maculā poterat denigrari: ꝛ tm̄ cōtinue crescebat p meritū. Merito g̃ de ipa dicit illud Prouer. vlt. Multe filie cōgregauerūt diuitias tu supgressa es vniuersas. Undecimū priuilegiū: q: puritas btē virginis extitit toti mūdo fructuosissima ꝛ angelis ꝛ boībus. Nulli⁹ quippe angeli vel sancti aut creature cuiuscūq̄ puritas tātuz fructū attulit mūdo sicut Marie puritas. ex qua pcessit pcium nre redemptionis. i. caro ꝛ sanguis xpi quo redempti sum⁹. Juxta illud. j. Pet. j. Nō corruptibilib⁹ auro vel argēto: sed pcioso sanguīe ꝛc. Ex hac etiā pcessit panis ꝛ potus refectōnis cibus quoq̄ angeloꝝ et oīm sanctoꝝ. i. corpus ꝛ sanguis in sacramēto. de q̄ Joh. vj. Hic est panis viu⁹ qui de celo descendit. Qui mādūcat ex B̄ pane viuet in eternū. Et Sap. xvj. Panē angeloꝝ mādūcauit hō. Itē ex puritate btē Marie pcessit pax recōciliatōis ꝛ celice repationis fruct⁹. Xps ei est pax nostra q̄ fecit vtra q̄. i. celestia ꝛ terrestria vnū. teste apl'o. ꝓtea canit ecclesia. Bñdicta filia tua dño: q: p tē fru. vite cōicauim⁹. Duodecimū priuilegium: q: btē ꝟginis puritas est p̄ oīb⁹ reuerēdissima. Eam em̄ venerat⁹ est ꝛ de⁹: q: descendit cū ea in nazareth: ꝛ erat subdit⁹ ei. s. in debitis honorib⁹ ꝛ obsequijs Luc. ij. ca. Denicq̄ ei⁹ puritatē venerabant angeli. Nā ꝛ Gabriel archangel⁹ genuflexo eā salutauit dicens. Aue gratia plena. Preterea tota ecclesia ꝛ tota sūma patria adorat eam adoratiōe ipdulie. In laudē quoq̄ ꝛ gl'iam ei⁹ omnes sancti ꝛ angeli canūt illud Judith. xv. Tu gloria hierusalez. Tu leticia israel. Tu honorificentia populi nostri eo q: castitatez

amaueris: ⁊ iõ eris bñdicta in eternũ. Hec ibi. Merito g ⁊ nos charissimi in gl'iam et laudẽ dei oĩpotẽtis tã purissimã ⁊ gl'iosissimã virginẽ adoram⁹. Merito ipius suffragia inuocam⁹. Merito deuotis laudib⁹ eferim⁹ quã de⁹ tante puritat⁷ honore ptulit oĩbus: ⁊ tantis ꝓuilegiis pfecit dignissimã: ⁊ pelectaz cunctis creaturaꝝ generib⁹: vt foret mater dei: dña mũdi: regina angelorꝝ: et mediatrix dei ⁊ hoĩm. O ye mũdissimã virginẽ. O vere dignissimã dei matrẽ. O deus meus quãdo erit vt videam⁹ in celo ei⁹ gloriã. O iesu pdilectissime ꝟginis Marie nate dulcissime. da q̃sum⁹ nobis grãm: vt imitando tue sctissime matr⁷ castimoniã: dignisimus puenire ad tuã gl'iam Amẽ. Miraculũ. De puritate btẽ ꝟginis potest miraculũ applicari. qõ refert Vincenti⁹ in speculo hystoriali li. viij. ca. ciliij. dicẽs. Pictor q̃dam in ptibus flandrie famosus btẽ virginis puritati deuot⁹. q̃tienscũq; depingebat imaginẽ virginis btissime: ob eius puritatẽ ⁊ gloriositatẽ pulcherrime depingebat. ⁊ diaboli imaginez sub pedib⁹ eius turpissimo vultu: vt decet turpitudinis amatorẽ figurabat. Juxta illud Bẽñ. iij. Ipa ꝓteret caput tuũ. Cui diabolus in visione noct⁷ apparuit dicens cuz ira. Cur me ita irritas. Pictor respõdit Bñ hoc ago: qz semp te passus suz oĩm que feci malorꝝ incentorẽ. ⁊ adhuc turpiuz cogitationũ moliris insidias. Hoc fortassis dixit: qz possibsla q turpes cogitationes passus ꝓtra puritatẽ beate ꝟginis sicut ⁊ multi patiunt̃ sepius ⁊ nimiuz turbant̃ ꝓtalib⁹: sed equo anio ferenda sunt cogitationũ taliũ facta a diabolo impedimẽta. Sciendo: qz iuxta Bernũ. Nõ nocet sensus vbi nõ est ꝓsensus. Unde nõ est homi desperãdum nec putandũ q de⁹ eum relinquat dũmõ nõ ꝓsentiat: ꝫ detestet̃ tales prauas cogitatões quib⁹ solet diabol⁹ ꝓpulsare. Nec cogitandũ est q tales sint psciti ad damnationẽ. ⁊ ideo patiant̃ talia: q̃n potius signuz est diuine gratie et electionis iuxta doctorum documẽta: sicut ptz libro de interna cõuersatione. Ad ꝓpositũ cũ ipe pictor vna dierum in porticu cuiusdã ecclesie btẽ Marie vario opere pinxisset imaginẽ btẽ ꝟginis pulcherrime vt potuit figurauit gl'iaz ⁊ honorẽ dans tante virgini. Sub pedib⁹ quoq; eius diabolum vt decuit turpissimo vultu depinxit significãs: quia caput eius ipa virgo beata p sui puritatẽ cõtriuerit sicut fuerat pdictuz Bẽñ. iij. Ecce diabol⁹ nõ eque ferendo adhuc suspensis trocleis: ⁊ supposito firmiter tabulatu: cum monstrũ illud pingebat̃ turbine veniente omẽs illas artis pictorie machinas vehemẽter ꝓcutiẽdo in terram excussit. Qõ pictor psentiens ⁊ ptimescẽs cor ⁊ manũ ad imaginẽ gl'iosissime domine leuauit. Mirũ dictu: imago virginis manu porrecta ipm retinuit ⁊ seruauit illesum donec venirẽt qui ei subuenirẽt. Tunc omẽs qui aderant xpm in matre sua glorificabant ⁊c. Plura alia si vis miracula multa applicabilia habes infra ĩ tractatu de miraculis eiusdẽ beate virginis ⁊ subuentionibus ⁊c. li. vlti. ⁊c.

Incipit liber nonus de excellentissima charitate beate Marie.

Onus liber agit

Non de mysterio excellentissime charitatis beatissime ꝟginis Marie: ⁊ cõtinet duas ptes. Prima pars est de eius charitate erga deum. Secunda pars de eius charitate erga nos. id est gen⁹ humanũ. In his quipe duobus pceptis charitat⁷ tota lex pendet ⁊ ꝓphete Math. xxij. ca. In dilectõe dei vicz ⁊ primi.

Pars pma de sũma ⁊ excellentissima atq; pfectissima charitate beate Marie erga deum ⁊ dei filiũ dñm ihm xpm.

Go dilecto meo

⁊ dilectus meus mihi qui pascit inter lilia Cañ. vj. ca. Quib⁹ ĩ verbis in psona beate Marie dictis insinuatur sũma ⁊ familiarissima charitas qua dilexit virgo benedicta deum ⁊ dulcissimũ suum filium: et qua diligebat̃ ab ipso deo. Nam reuera deus sũme sup omnẽ creaturam dilexit hanc virginẽ benedictã quã elegit ⁊ pelegit vt esset sibi mater dilectissima ⁊ totius mũdi dña. Unde de ea Sap. viij. dicit deus. Hanc amaui ⁊ quesiui mihi in sponsam assumere eam. et amator factus sum forme illi⁹ ⁊c. Propterea dicit ipa virgo benedicta in pmissis verbis themat⁷ Ego dilecto meo. Denicq; ipa deum ardentissime reamauit: quia toto corde: tota anĩa tota mente: et totis viribus dilexit. non so-

lum tanq̃ creatorē ſz inſup tanq̃ vnicissime dilectissimū filium quē a ſpūſancto tam purissime ꝓcepit: tā dulcissime in vtero portauit: tā gaudiosissime ꝑgo peperit: tā ſuauissime fouit ꝑgineis vlnis ⁊ lacte ꝑgineo nutriuit: a q̃ ſūma bona ⁊ dona gratiaꝝ ac btītudinū habuit ⁊c, ꝓterea ſubdit. Et dilectus me⁹ mihi q̃ paſcit inter lilia, ſ. ꝑginitatis puriſſime q̃ me, ſ, dotauit. De ei⁹ amore loquēs btūs Anſ, dicit. O ꝑgo bñdicta quis nob poſſit archanū tui cordis reſerare cuz binc adoras natū tuū vt deum: ⁊ illinc oſcularis vt filiū, ⁊ q̃d dicere valeaz. O felix Maria q̃s poterit extimare quāta dulcedine amoris erga tuū natū tenebaris q̃ tuus erat de⁹ ⁊ tu⁹ p̄dulcis natus: ipe tu⁹ amor: ipe tuum gaudiū ⁊ ſolaciū anīe tue: ipe tua tota vita tāq̃ de⁹ ⁊ dñs ac fili⁹ tuus. Dicat q̃cunq̃ dicere cupit ſi poteſt: q̃ xpi matrē tenebat menſura amoris cui⁹ aīam Symeone teſte totā ptrāſierat gladius diuine dilectōnis. Itaq̃ de charitate btē virginis qua deuz dilexit: tria myſteria declarabim⁹.

Primū myſterium de eius excellētie cōprobatione.

Secundū myſterium de eius noticie declaratione.

Terciū myſteriuz de eius circūſtantie perfectione.

Articul⁹ ꝑmus q̃ beate Marie charitatē excellētiſsimā ſup oīa creata habuiſſe erga deū cōprobat p̄cipue ex triby.

PRimū miſterium de excellētie cōprobatōe. Nā ſi quis beſitādo quereret vtrum btiſſima ꝑgo Maria dū fuit in via habuerit excellētiorē charitatē diuinam q̃ oīs creatura pura angelica ſiue bñana.

Rñdet q̃ ſic. ⁊ pbari pōt p̄m Alber. ſuper miſſus ē. cap. lxxxiiij. p plura argumēta ⁊ ſigna diuine charitatis. p̄cipue aūt p tria h̄ poſita. Primo argumēto ſūme puritatis. Secūdo argumēto diuīe mīnitatis. Tercio argumēto copioſiſsime ⁊ ſupplene gratioſitatis. Primo dixi, pbat argumēto ſūme puritatis: qz vbi maior ⁊ maxia eſt puritas: ibi maior ⁊ ſumma ē charitas. qm̄ ap̄lo teſte. j. Thim̄. j. Charitas ē de puro corde ⁊ ꝓſcia bona ⁊c. Sz gl̄iosa ꝑgo maria habuit puritatē in ſūmo q̃ ſub deo neq̃t maior intelligi. vt dicē Anſ. li. de ꝓceptu ꝑginali. ca. xviij. g̃ ⁊ charitatē habuit in ſūmo ſup oēm creaturā p⁹ xp̄m. Scōo argumēto mīnitatis: qz null⁹ teneť tātuz diligere ſicē pr̄ ⁊ mr̄. cū vt ait Ariſto. viij. ethico. Generātis ad generatū naturaľ eſt amicicia. Vñ ꝝ legē eſt nature ſi mr̄ aliq̃ irapias man⁹ inijciat in filiū: ſicē qñq̃ faciūt heu crudeliſsime ⁊ ſceleratiſsime mlieres ſibi abortiuū pcurādo. Cū igiť mr̄ teneť ſūme diligere filiū. Et qz inter creaturas ſola ꝑgo bñdicta ſit mr̄ dei: g̃ nulla creatura tātū tenebať deū diligere ſicē ipa. Sed q̃ntū tenebať tātū dilexit: alas peccaſſet qd̄ eſt īpoſſibile. g̃ ſūme dilexit. Sz circa h̄ de dilectōe naturali mīnitatis ipi⁹ btē ꝑginis occurrere pōt vna taľ q̃ſtio. Utrū aliq̃ mr̄ potuerit vel poterit naturali amore intātū diligere ſuū filiū ſicut btā ꝑgo ſuū natū xp̄m: loquēdo de ei⁹ naturali dilectōe ad ipz. Et videť q̃ ſic: qz plurime mr̄es etiā in brutis animalib⁹ compiunť q̃. p amore filioꝝ morti ſe exponūt. Nā pellican⁹ roſtro ſe occidit. p viuificādis ſuis pullis ſiue filijs: vt dicunt naturales phi. Et multe inueniunť mr̄es q̃ intātū doluerunt de morte filioꝝ q̃ mortue fuerūt ⁊ ipe ſicut experientia docet q̃tidiana pſepe in q̃buſdā mulierib⁹. Sz btā ꝑgo dolēs p filio in cruce mortuo: nō eſt mortua p̄ dolore: ſz p⁹ mortē filij ſupuixit pluribⁿ annis. g̃ ⁊c. Ad h̄ breuiť rñdet q̃ amor naturalis ad xp̄m in ꝑgine bñdicta incōparabiliť exceſſit oīm matrū aliaꝝ naturalē amorē. Prio rōne nobilitatis: qz quāto natura nobilior tāto nobiliores hz opationes ⁊ affectiōes. iij. de aīa libro. Sz btā ꝑgo habuit naturā ſūme nobilē poſt xp̄m. g̃ ⁊ amorē nobiliſsimū.

Scōo rōne cognite dignitatis ⁊ ſctitatis: qz eum nouerat certiſsime eſſe deuz ⁊ omni grā ac ſctitate plenū: ⁊ p ꝓſequēs ſūma dilectōe digniſsimum eum cenſebat. Tercio rōne mutue familiaritatis: qz ſciebat illū deū incarnatū in ſuo vtero eā diligere p̄ ceteris creaturis ⁊ bñanis ⁊ angelicis tā dulci familiaritate vt null⁹ alius fili⁹ tā blande tā ſuauiter reuerenter ⁊ familiariter ſu ā mr̄em amaret ſicut xp̄s ipam virginē matrē. ⁊ ideo ſūme liquefactū fuit cor eius in reamādo ipm quia teſte Ambroſio. Nil tā impſſuz humanis affectibus q̃ ſcz diligere ſe diligentem.

Quarta ratio totalitatis ⁊ puritatis quia vt dicit Ariſto. viij. ethico. Parētes amāt

naturaliter filios vt aliq̃d sui existẽtes. Sz quia xp̃us erat purissime ac totaliter mere q̃d beate ỹginis que ip̃m de purissimo sanguine sine virili semie concepit. Vñ totaliter et mere ad ip̃am xp̃s ptinebat. z p ꝯsequẽs totius germanitatꝭ habuit dilectionẽ ad christum. Alie vero matres diligũt suos filios ex media tm̃ germanitate qua carnẽ de eis sumpserũt mediãte tm̃ viro. Vñ in alijs natis ptim est aliq̃d viri, i. patris. ptim aliquid matris, sed aliter erat in christo z virgine: qz totum humane carnis qd̃ fuit in christo: fuit z est totũ quid ỹginis solius: sine alicuius viri pticipatione qm̃ sine viro cõcepit. ergo incompabiliter maior in ip̃a fuit amor naturalis. Propterea Prouerb. iiij. dicit in pso na xp̃i. Eram filius vnigenitꝰ coram matre tenere dilectus ab ea. Ad illud ỹo qd̃ obij citur respondet q̃ cum beata mater xp̃i fuit plena gratia z cum fortior sit gratia q̃ natura: vt dicit Ambro. naturalẽ amorẽ in virgine dirigebat z formabat amor gratuitꝰ spiritusancto infusus. vñ licz gladius doloris qui ptransierat animã ỹginis in passione filij fuerit acerbissimꝰ super omniũ matrũ: immo z sup martyrũ dolores. vt p atuit li. iij. pte. ij. ar. ij. Tamẽ hoc fuit mirabile q̃ beata virgo p̃ tanto dolore nõ est mortua: q̃ vtq̃ millesies mortua fuisset p̃ illo dolore cõpassionis si spũssanctꝰ eaz p miraculũ nõ p̃seruasset. Vñ claret q̃ sicut p̃ oibus incomparabiliter amauit xp̃m: ita summũ dolorez mortiferuz in eius passione habuit adeo q̃ nulla mater equipari vel compari ip̃proportionabiliter potuit eidem siue in amore siue in dolore. Tercio eiꝰ excellentissima charitas comprobat ex argumẽto copiosissime z supplene gratiositatis, quia etm̃ btã maria sup omnes creaturas plenissima fuit gratia dicente angelo Luc. j. Aue gratia plena dñs tecum ꝛc. Et quia dicente apl'o Rom̃. v. Dei charitas diffusa est in cordib̃ nostrꝭ p spm̃sctm̃, i. gratiã spũssancti qui datus est nobis. Ideo sequit q̃ beata Maria plenissimã z supplene excellentissimã habuit charitatem diuinã in hac vita. Et q̃dem hoc clarius declarari potest p differentias amoris ꝓm Alber. sup missus est. ca. cxciij. Quia etm̃ amoris triplex differẽtia est. qz est amor naturalis, est amor acquisitꝰ. z est amor gratuitus. Primo quidẽ amor naturalis sũme fuit in beata virgine p̃ oibus creaturis: quia ipsa dilexit deum vt mater filiuz. Alij omnes angeli z homies diligunt vt serui dominũ, sed maior est materna dilectio naturaliter p̃ alijs: vt patebit infra. Scdo amor acquisitus in beata virgine fuit in sũmo ad christũ. Talis etm̃ amor acquisitꝰ fit ex causis accidẽtalib̃. q̃ quidẽ inducunt z mouẽt matrem ad diligendũ filium amore magno vicz cum nouerit se a filio diligi z honorari vel exaltari in gl'iam, vel magnũ sibi donuz dari: aut magna p se sustinere filiuz. z sic de alijs causis accidẽtalib̃. Sed omnes tales cause fuerunt hic in summo. Nunq̃z etm̃ aliquis filius suã matrẽ tantũ dilexit sicut christus virginẽ. Nec vnq̃z quis tantũ honorare potuit sicut deus seruiendo z honorẽ exhibendo beate virgini fecit: quoniã christꝰ deus erat subditꝰ illi Lu. ij. Nec potuit q̃s matrẽ dignificare sicut christꝰ suã: quã exaltauit vt esset regina mũdi z dña angelorũ ac creaturarũ omniũ. atq̃z qd̃ summũ est vt sit mater veri dei. Deniq̃z nullus filiꝰ tantũ dare potuit sue matri: sicut christꝰ virgini quoniã dedit omnia dona gratiaꝝ z dignitatum ac scientiaꝝ omnia dona beatitudinũ et meritoꝝ. Et insup seip̃m dei filium dedit sibi in filium amplexandũ osculandũ fouendum z portandũ. Preterea nullꝰ filius tot z tantas penas sustinuit p sua matre: sicut christus p ỹgine z etiã p toto genere humano: quia passio christi omnes penas hoim p̃ ponderauit z supauit. Hec certe ꝯsideras Maria poterat dicere illud p̃s. Quid retribuã dño p oibus que retribuit mihi. Magnificat ergo ania mea dñm z exultauit ꝛc.

Tercius amor gratuitus fuit in beata virgine in sũmo: quia ex quo voluntas nõ ferẽ nisi in cognitum, vt ait phus. iij. de ania. et Augu. x. de trini. ca. j. Firmissime inquit nouimus nõ nisi nota amari posse. Luz igitur beata virgo deum amplissime cognouerit: z hunc suum verũ filium natum z vnicum quẽ sciuit de spũsancto ꝯceptum: z virginitate manente editũ ꝛc. Sequit quoq̃z q̃ sicut nouit p ip̃m omni gratia se repletã copiosissime ita amauerit sup omnes.

Articulꝰ scds q̃ declarat qualiter btẽ virginis charitas fuerit maior in via q̃z charitas eorum q̃ in patria z circa hoc occurrentes difficultates soluunt.

Secundū restat mysteriū de hui⁹ excellētissime charitatis noticia seu declarationē vt scire possimus q̄liter ipa btā virgo in statu hui⁹ vie posita excellentiorē habuerit charitatē p̄ oīb⁹ etiā angelis et sctis in patria seu gl'ia exñtib⁹. Vñ vt ꝗ luci dius clarescat. Notādū q̄ tres possunt formari rōnes q̄ difficultatē faciūt in re ista.

Prima ē q̄ stat⁹ h⁹ vie inferior ē statui p̄rie g̃ sūma charitas vie iferior ē infima charitate p̄rie. Vñ maiori charitat⁹ dulcedine fruitur minim⁹ angel⁹ vel sanct⁹ in celo: q̄ maximus sctūs existēs in via: q̄ ille fruit fruitōe gl'iosa, iste ꝗo nō, g̃ nō videt quō charitas ꝗginis in via excellētior fuerit vel eq̄lis charitati sctōr in patria. Scda rō: q̄ si beata virgo habuiss̄ maiorē charitatē in via q̄ angeli vel sancti in celo, sequit q̄ ipa habuisset maiorē fruitionē ⁊ frueret in via p̄ modū patrie: q̄ vt ait Aug. li. de doctrina xp̄iana. Et allegat a magro sniar li. j. di. j. Frui est amore inherere alicui rei ꝓter se, qd̄ si sic sequit q̄ ipa btā virgo in via fuisset cōprehendēs qd̄ nō ꝓcedit: q̄ solus xp̄s fuit simlt viator ⁊ cōprehēsor, vt dicit Aug. Tercia rō q̄ Mat. xj. ait saluator. Inter natos mulier nō surrexit maior Johe baptista, q̄ aūt minor est in regno celor maior est illo. Glo dicit. Oīs sanct⁹ qui est cū deo maior ē eo q̄ adhuc est in mūdo. Itē sup illud. Ecce ego mitto angelū meū, glo. dic. Nouissim⁹ angel⁹ celi maior est q̄ uis hoīe. Nō videt g̃ quō btā virgo in via habuerit maiorē charitatē q̄ minim⁹ angel⁹ in celo. Ad hec respondēdo ex ꝗbis Alber. sup missus est. ca. xcix. pono tres ꝗitates q̄b⁹ res ipa clarescit ⁊ p̄ has solui p̄nt p̄dicte rōnes difficultatez faciētes. Prima ꝗitas. Charitas btē ꝗginis in statu vie fuit maior omni charitate pure creature: etiā existētis in statu patrie: licet nō ꝓm actū fruitōis gl'iose: tñ ꝓm substātiaz Declarat. Nā charitas btē ꝗginis in via licet fuerit maior charitate oīm angelor ⁊ sanctor q̄ntū ad subam sicut pbatū est p̄ rōnes ꝓmo articl'o positas, tñ vtiq̄ minor fuit q̄ntū ad actuz charitate minimi sctī patrie vel angeli. Q̄ aūt maior substantia est minor in actu ꝗ facit subiecti cōditio: ꝓtrariū ꝓiūctio motoris mior attractio: que tñ attractio sp̄ ī actu esset si ex pte attrahibilis impedimētuz nō staret. Naz ꝓm illud Sap̄. ix. Corp⁹ qd̄ corrūpitur aggrauat aīam ⁊ deꝑmit sensuz multa cogi. Exemplū a sil'i. Videm⁹ cm̄ q̄ sol est multo maioris luciditatis q̄ luna: et tñ q̄nq̄ luna magis illuminat in nocte aere puro q̄ sol in die aere obscuro. Itē ignis in clibano accensus ē multo maior q̄ lumē in pua candela: ⁊ tñ pl⁹ illumiat domū candela accensa in mēsa q̄ ignis ardēs intus ī clibano inclusus. Ita nō est incōueniēs si maior charitas ꝓm substātiā vel maior lux gr̄e in subiecto passibili ꝓiuncto corp̄i passibili ⁊ grosso: q̄si ignis inclusus minus imutat ⁊ mouet actualiter q̄ minor lux gl'ie ⁊ minor charitas in subiecto impassibili ⁊ gl'ioso tā q̄ sibi ꝓportionato. i. in angelis ⁊ sctis p̄rie.

Scda ꝗitas. Fruitio charitat⁹ in btā ꝗginē p̄ statu vie licz fuerit inferior fruitōe cōprehēsor q̄ntū ad actū, fuit tñ maior q̄ntuz ad effectum. Declarat: q̄ charitas ⁊ fruitio cōprehēsor. i. angelor ⁊ sanctor in patria: nō est in statu merēdi q̄ntū ad p̄miū substātiale. Quilibet aūt actus charitat⁹ in beata virgine p̄ statu vie fuit meritori⁹ vite eterne ⁊ btitudinis: angelor ⁊ sctōr oīm btitudinē trāscendētis. Vñ licz ipa nō fuerit cōprehēdens in via: nec fruebat actu: gl'iosa fruitōe patrie celestis nisi forte ad tp̄s q̄ñ dabat sibi vt viderit diuinā essentiā. Di ei ꝗ Moy si ⁊ Paulo in via datū est vt viderint diuinā essentiā: sicut dicit Aug. li. de videdo deum. Nō est ambiguū q̄n a fortiori m̄ri dei ꝗ p̄uilegiū fuerit ꝓcessum, q̄m vt testat Damasce. ipa a nullo illustriū vincit. Nihilomin⁹ in ipa fuit maior charitas ꝓm effectuz q̄ in oībus sanct⁹ ⁊ angelis: q̄ oībus excellentiorē btitudinē meruit quolibz actu charitatis. Nam vnico ꝓsensu ⁊ verbo cuz ait. Fiat mihi ꝓm verbū tuū Lu. ij. plus meruit q̄ omnes sancti ⁊ angeli: vt vicz fieret mat dei: regina celi: dña angelor ⁊ totius mūdi

Tercia ꝗitas: charitas btē ꝗginis modo in statu patrie imꝓꝓortiōabilit maior dei formior ⁊ gl'iosior est charitate oīs pure creature tam q̄ntū ad substātiā q̄ etiā q̄ntū ad actum scz fruitōnis gloriose. Ratio: quia vt canit ecclesia Exaltata est ipa sancta dei genitrix sup choros angelor ⁊ sanctor ad celestia regna, sed supiores habent excellenn⁹ p̄fectiōes inferior, vt dicit Dyon. de ange-

lica hierarchia, g̃ ꝛc. Hinc p̃s. Astitit regina scz ꝟgo dei mater a dextris tuis, i, in potioribꝫ bonis gliez gratie, in vestitu deaurato charitat; q̃ est vestis nuptialis q̃ scz charitate decorat ania ꝛ vnit deo, circũdata varietate, s, sctõꝝ. Oẽs q̃ppe scti admirant eꝰ gliam: ꝛ tota celest; curia illustrat ac delectatur ꝛ iocundat in eꝰ glie fulgore. O q̃ꝫ betũ illud regnũ. O q̃ꝫ gliosuz illud habitaculum vbi cũ xpo ꝛ eꝰ scta mre regnãt oẽs sancti. O deꝰ magne. O iesu bone, qñ erit illud tps felicissimũ: ꝛ illa hora iocũdissima: q̃ videbimꝰ tue mris gliaz in leticia: ꝛ pfruemur tue faciei noticia p eterna secula.

Articulꝰ tercius q̃ charitas ꝟginis erga deũ ꝛ dei filiũ fuit p̃cipue duodecim pfectionis circũstãtiꝭ gliose sublimata p̃ aliꝭ.

Circa terciũ misteriũ de circũstãtie pfectione notare possumꝰ ad numeꝝ duodecim stellaꝝ in eꝰ corona capitis duodecim pfectões seu circũstãtias ꝛ ꝓprietates charitat; btẽ ꝟginis q̃bus extitit gliose decorata ꝛ excellentꝰ sublimata q̃ in triby q̃ternariꝭ ordinant, vt patz intuẽti in p̃senti figura. Nam charitas btissime virginis marie fuit

Primo naturalis.
Scdo totalis.
Tercio singularis.
Quarto certitudinalis.
Quinto conformalis.
Sexto transformalis.
Septimo reuerentialis.
Octauo insupabilis.
Nono predelectationis.
Decimo prefamiliaris.
Undecimo preseraphicalis.
Duodecimo p̃acceptatõis diuialis.

Capitulum. I.

Primo dilectio seu charitas btẽ virginis fuit naturalis: qꝛ tanq̃ꝫ mater naturalit ĩmo plusq̃ꝫ alia mater dilexit, vt patz sup̃. Aliꝭ ei oẽs diligũt tãq̃ꝫ seruꝰ dñm. Ut aũt dicit Aristo. viij. li. ethico. Inter dñm ꝛ seruũ nõ est naturalis amicicie amor fm qd̃ seruꝰ: sz bñ fm q̃ homo qꝛ fm qd̃ seruꝰ ẽ sibi, id est dño dissilis, licz fm qd̃ homo sit sibi sil'is. Hec ibi. Qd̃ si dicas homo etiã naturaliter deũ diligit, qꝛ fm anima ad imaginẽ dei factꝰ est Geñ. iij. Et fm corpus etiã est ad sil'itudinẽ eiꝰ, quia deꝰ homo factꝰ est ꝛc. Dico q̃ ꝛ si possit esse aliq̃ mõ naturalis dilectio hoĩs ad xpm deũ: tñ ĩmproportionabilit dilectio naturalis beate Marie excedit. qꝛ eiꝰ dilectio ẽ materna que est maxima dilectionũ naturaliũ. vt patet p Arist. viij. ethico. vbi habet q̃ pentes plus amant filios q̃ꝫ ecõuerso. qꝛ plꝰ sciunt pentes q̃ filij ex eis sunt nati q̃ꝫ econuerso. Matres aũt plus diligũt filios q̃ꝫ etiã pies quia certiores sũt de eis ꝛ plus laboris habent circa eos. Hec ibi. Ex q̃ patz q̃ maxima inter oẽs naturales dilectões est materna dilectio, licz g̃ angeli vel sancti diligãt deũ naturaliter filiali vel xpz amẽt fraterno amore. excedit tñ marie dilectio incompabiliter: sicut ꝛ excedit improportiõabilit naturali ꝓpinq̃tate sil'itudineq̃ꝫ ꝛ gratuito amore ac acq̃sito supeminẽter oĩby. Scdo charitas marie est totalis: nulla eñ creatura pꝰ xpz pfectiꝰ impleuit p̃ceptũ illud: diliges dominũ deũ tuũ ex toto corde tuo ꝛ ex tota aĩa tua ꝛ ex tota mẽte tua ꝛ ex oĩbus viribꝫ tuis Deut. vj. Luc. x. ꝛ Math. xxij. q̃ꝫ btã virgo Maria, que fm Alexan. de hal. sup Lucã dilexit toto corde oẽs cogitatões suas ĩ deum diriges. Tota ania: oẽs affectiões suas in deũ retorquẽs. Tota mẽte, i, intentõe oẽs opatões suas ꝓpter deũ faciẽs, totisq̃ꝫ viribꝫ ꝛ toto posse: nil de cõtingẽtibꝫ obmittens sz q̃quid facere debuit faciẽdo. Uñ ipa ĩ canticis scribit: plena charitate ꝛ dilectõe ꝛc.

Tercio charitas ꝟginis fuit singular;: tuz qꝛ nec sil'em habuit nec habitura est sequentẽ: vt canit eccl'ia, tũ quia singulariter deum tñmõ ꝛ nil extra deũ q̃siuit. iuxta illud p̃s. Unã petij a dño hãc req̃ram vt inhabitẽ ĩ domo dñi oĩbus diebꝫ vite mee. Et iterum. Quid a te mihi est ĩ celo ꝛ quid volui super terrã. q̃si diceret, nihil aliud a te. Uñ dicere potuit illud Augu. li. solilo. Mens mea deus tibi deuota tuo amore suspẽsa. Tibi soli suspirans: tibi inhians: te solũ desiderans: nil habet dulce nisi de te loqui: de te audire ꝛ tuam gliam ac memoriã frequẽter corde reuoluere. Quicq̃d mihi p̃ter deum ẽ: dulce nõ est. Quicq̃d vult mihi dare dñs meꝰ totum auferat: tñmõ se mihi det. Hec ibi.

Quarto charitas beate virginis fuit certitudinalis. Cũ eñ de aliꝭ scptũ sit Eccs. ix.

Nemo scit vtrũ odio vel amore dign⁹ sit. h̄ locũ in btã virgine nõ habuit qꝛ certissima fuit infallibiliter ⁊ indubitãter de diuĩa charitate ex gratia singularissima Nã ⁊ si de cõmuni lege nemo sciat se esse in charitate certitudinaliter. aliq̄bus tñ sanctis ex speciali p̄uilegio ꝯcessuꝫ est a deo q̄ eos certificauit ꝑ reuelationẽ: vt securitatis gaudiuꝫ etiã in hac vita in eis incipiat ⁊ fortius magnifica opa ꝓsequent̄ ⁊ mala p̄sentis vite sustineãt Sicut ptꝫ de apl'is ⁊ Paulo dicẽte Rom̄. viij. Certus sum inq̄t qꝛ nec fames nec gladius nec creatura aliq̄ poterit nos separe a charitate que est ĩ xp̄o. Ueꝝ certitudo charitatis marie fuit p̄cellentior oĩm sctõꝝ certitudine ꝟm Alber. sup missus est. ca. cvij. q̄niã in alijs est certitudo ꝑ sciam a posteriori ex effectu. Certitudo aũt btẽ v̄ginis q̄ sciuit se nõ posse separi a deo fuit ꝑ modũ cause: eo ꝙ sciuit se mr̄em dei esse ⁊ in vtero sanctificatã ac nõ posse peccare: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs sciuit se nõ posse separi a deo. Sed h̄ queri potest quõ excedat certitudo charitatis vie in Maria certitudinẽ charitatis angelorum ⁊ beatoꝝ in patria: cum illoꝝ certitudo sit om̄i securitate tentionis plenissima.

Rñdendo ꝓ huius lucidiori declaratõne nota q̄druplicẽ differẽtiã quã ponit Petr⁹ aureoli in suo cõpendio li. v. Naꝫ p̄mo sũt q̄dam q̄ sciunt se certitudinaliter nõ esse in charitate nec habere dei charitatẽ: vt ptꝫ de demonib⁹ ⁊ dãnatis. ⁊ etiã de hoĩb⁹ viatorib⁹ qui sunt in actu peccandi mortaliter: vl' in ꝓposito: qꝛ scriptum est Sap̄. xiiij. Odio est deo impius ⁊ impietas eius. Secundo alij sunt qui cognoscũt se habere charitatem vel esse in charitate ꝯiecturaliter ꝑ aliqua signa inquãtũ quis expitur ⁊ ꝑcipit se delectari in deo ⁊ ꝯtemnit res mũdanas: et nõ est sibi ꝯscius alicuius mortalis peccati sentitq̄ꝫ in seip̄o diuini amoris calorẽ ⁊ degustat eius dulcedinẽ ꝟm quẽ modũ potest intelligi illud Apoc̄. ij. Uincenti dabo mãna absconditũ: qd̄ nemo nouit nisi qui accipit. s. ꝑ expentiã dulcedinis: qm̄ teste Bern̄. Solus exptus nouit credere quid sit iesuꝫ diligere: ista tñ cognitio ĩpfecta ẽ ⁊ ñ certitudinalis absolute sed tm̄ coniecturaliter. vñ apl'us. j. Choꝝ. iiij. Nil mihi conscius sum sed nõ in hoc iustificatus sum ⁊c̄. Et p̄s. Delicta quis intelligit ⁊c̄. ꝓut hec dicit beatus Tho. j. ij. q. cxiij. arti. v. vbi querit vtrũ aliquis scire possit se habere gratiã Et hic modus cognoscendi scꝫ ꝑ aliqua signa est communiter viatoꝝ. Tercio alij sunt qui certitudinaliter cognoscunt se esse in charitate vel habere charitatẽ diuinã sicut ptꝫ in his qui sunt in patria: sancti vero in via positi possunt aliqui de hoc certi esse nõ nisi ꝑ diuinã reuelationẽ vt dictũ est sup̄. quia cũ vera charitas dei nõ nisi ꝑ sp̄m̄ sanctũ diffusa est in cordibus nostris. vt dicit apl'us. excedit limites nostre nature. Deus quippe charitas est et qui manet in charitate ĩ deo manet ⁊ deus in eo. j. Johis. iiij. Et ideo sicut p̄sentia dei in nobis vel absentia ꝑ certitudinez cognosci nõ potest. ꝟm illud Job. ix. Si venerit ad me nõ videbo eum, si autez abierit nõ intelligaꝫ. Ita homo in via ex seip̄o nõ potest ꝑ certitudinẽ dijudicare vtrũ sit in charitate vel gratia. ꝟm illud. j. Choꝝ. iiij. Sed neq̄ꝫ meip̄m iudico qui autẽ iudicat me dñs est: nisi hoc reueletur sibi a deo.

Quarta differentia poni potest certitudo beate virginis que inter comp̄hensores ⁊ viatores habuit se medio modo ꝑ participationẽ ꝟm Alber. sup missus est. ca. lxxxix Talem inquã ꝑticipationẽ ꝙ accepit meliorem ꝑtem a quolibet extremoꝝ. Nam comprehẽsores habent charitatẽ ⁊ eius certitudinem ꝟm actus ꝑfectionẽ: sed tamẽ preter merendi conditionẽ. Uiatores habent cuꝫ merendi conditõe sed cum actus imꝑfectione. Etem̄ certitudo viatorum ꝙ sint in charitate etiam si sit ꝑ reuelationẽ: nõ est ita absolute ꝑfecta ꝟm actuũ ꝑfectionẽ vt vl' amitti nõ possit eorum charitas ꝑ peccatũ mortale: vel saltez remitti aliquãdo ꝑ peccata venialia. Ip̄a aũt beata virgo habuit certitudinẽ charitatꝭ infallibiliter ⁊ absolute cũ actuum ꝑfectione ꝟm comp̄hensores ⁊ cuꝫ merendi conditõe ꝟm viatores: vnde habuit eam excellenti⁹ viatorib⁹ quantũ ad actuꝫ ⁊ comp̄hensorib⁹ q̄ntum ad effectum. Hec Albertus.

¶ Capitulum secundũ pro secundo quaternario.

Secũdo quaternario. ⁊ quo ad premissa in ordine quinto charitas beate virginis fuit conformalis: quia super om̄es fuit conformis diuine voluntati in sua voluntate. Hoc em̄ facit charitas

vt intãtũ ꝓcordet cũ amato inq̃ntuꝫ amat. Unũ Latho dicit. Cõcordia nutrit amoreꝫ. Et Hiero. Amicoꝫ est idẽ velle ⁊ idẽ nolle. Hinc ⁊ Johis. xiij. Si q̃s diligit me ꝓmones meos seruabit. Sicut ꝗ btã ꝓgo ꝑ alijs amauit: ita ꝑ oĩb tota volũtate: toto anĩo: ⁊ tota intẽtione diuĩe volũtati ꝓformata fuit: adeo vt q̃si vnã aĩam seu volũtatẽ ꝑ oĩa habuerit cũ xpo. vt dicere possit illõ ps. xxxix. In capite libri scptum est de me vt facerem volũtatẽ tuaꝫ deus meꝰ volui ⁊ leticie tue in medio cordis mei. Nã ipa toto corde ꝗ solum desiderabat: hoc maximũ solatiũ reputabat vt pater celestis suaꝫ tm̃ voluntatẽ in ipa pficiat: siue exercẽdo in aduersis: siue cõsolando in psperis: siue depmendo vl' quõcunq̃ sibi magis placeret ⁊c. Sexto eius charitas fuit trãsformalis: quia totalit' erat ipa ꝑ charitatẽ transformata in xpm: vt tota maneret ⁊ viueret in xpo: ⁊ xps in ea. iuxta illud Gal. ij. Christo ꝓfixus suꝫ cruci: viuo ego iã nõ ego: viuit ꝓo in me xps. Unũ optime ipa ꝑ alijs dicere potuit illud btũ Ignacij. Amor inquit meꝰ crucifixus est ĩ christo. Si nempe seraphici spũs ꝑ suũ amorẽ trãsformauit in xpm crucifixũ: adeo q̃ sicut ait Francis. maronis. Qui intime cerneret seraphin: cerneret in eis stigmata xpi expssa intellectualiter: sicut sensibilit' fuit in btõ Frãcisco. multo fortiꝰ hoc putãdũ credo de aĩa btẽ virginis Marie: que tota xpo cõfixa est cruci: tota trãsformata in xpm deũ. Si petas quõ sic amor transformat aĩam in xpm deũ. Dico ⁊ declaro sic. Dicit enĩ Aristo. j. phicoꝫ. ⁊. viij. lib. metha. Forma dat esse rei Exẽpligra. si ex ligno format' mensa vel scãnũ illud lignũ a forma mẽse capit esse mẽse vel scamni: vt dicat' vera mensa vel scamnũ ⁊ si in cera impmat' sigillũ: ex illius forma sigilli capit cera esse talis sigilli id est regis ⁊c. Ita a sili vniuscuiusq̃ vitij in ania impssa forma: dat esse tale ipi anĩe vel homi quale est ipm vitiũ vt vicꝫ exquo auaricia est vitium terrenũ facit hoĩeꝫ esse terrenũ Luxuria quia est vitiũ carnale reddit hoĩem brutalẽ seu carnalẽ ⁊ nõ spũalem. Supbia ⁊ inuidia atq̃ ira sicut est vitiũ diabolicũ: ita facit hoĩem diabolicũ. Eodẽ mõ ꝑ cõtrariũ ex quo charitas est virtꝰ diuina. Iuxta illud. j. Joh. iiij. Deus charitas est. ergo dat aĩe eẽ diuinũ vt qui manet in charitate in deo manet ⁊ deꝰ in eo. Hoc est qd̃ dicẽ Aug. Unusquisq̃ talis ẽ qualia amat. si terrã amas terra es. si celum celestis es. si deũ nõ audeo dicere quia deꝰ es. Audi ꝓphetã dicentẽ. Ego dixi diij estis ⁊ filij excelsi omnes. Hec ille libro de verbis dñi. Hic ⁊ Hugo li. de claustro anĩe ait. Scio inquit aĩa mea q̃ amor est vita tua ⁊ ipa vi amoris in eiꝰ quẽ amas similitudinẽ transformaris. Sicut ergo beata virgo xpm sũme amauit ita sũme ⁊ totaliter esse diuinũ ⁊ christiforme sup omnia creata habere dinoscit. Septimo amor marie ad xpm fuit reuerẽtialis. Est aũt reuerentia mixta cum dilectõe timorosa subiectio ⁊ hec excellentissime fuit in virgine que sicut amore ita ⁊ timore diuino plena fuit. Sꝫ diceres quid timoris habuit Maria. rñdetur q̃ in maria timor seruilis nõ fuit inq̃ntũ notat seruilitatẽ eo q̃ ipa nũq̃ peccauit: nec in ea fuit timor initialis qui est impfectorũ. quia virgini omne bonũ pfectissime affuit. Fuit ergo in Maria timor castꝰ Hic timor habet duos actus. vnus est fm statũ vie q̃ ẽ timere separi a deo ⁊ iste nõ fuit in maria q̃ fuit certissima de inseparabili dilectõe ꝑi. Alius actus est fm statum patrie qui est reuereri deum. Haꝫ teste ps. Timor dñi sanctus pmanet in seculũ seculi. ergo ⁊ in patria erit sed nõ nisi fm actũ istũ scꝫ reuereri deũ. Et hoc mõ Maria timore dei plena fuit super omnes viatores. Hec Albertꝰ sup missus est ca. cvij. Unũ credit' q̃ btã Maria q̃tienscũq̃ accessit vt xpm lactaret vel balnearet vel in vlnas susciperet: vel alloqueret: sp ꝑ genuflexo xpm quẽ sciuit esse deũ verum adorauit. Sicut etiã facit pbyter quotiẽs euãgeliũ tangit siue in missa siue alias vt idipm repsentet ecclia fuisse in dei matre Maria.

Octauo fuit insupabilis. Unũ Lañ. viij. dicit deꝰ ad mariã. Pone me vt signaculuꝫ sup cor tuũ. s. in amoris affectione vt signaculum sup brachiũ tuũ. s. in arduoꝫ opatione q̃ fortis est vt mors dilectio. Sicut enĩ mors a nullo perimit' sed ipsa est tam fortis vt omnia perimat. sic Marie dilectio oĩa cõtempsit dura sicut infernus q̃ tam dure tenet quẽ semel recipit q̃ nunq̃ dimittit. Sic maria nunq̃ a dilectione xpi auelli potuit. Unũ subditur. Aque multe id est tribulationes ⁊ penalitates huius vite nõ potuerunt extinguere charitatẽ: nec flumina id est ad-

uersitates obruerũt charitatẽ eius. Nam cũ om̃es discipuli relicto ih̃u fugissent, ipsa beata virgo vsq; ad mortẽ xp̃o patienti astitit ⁊ cum ip̃o in corde ꝑ gladiũ doloris vulnerata extitit ⁊c.

Capl'm. III. ꝑ tercio quaternario.

Tercio quaternario, ⁊ in ordine ad p̃missa Nono charitas beate virginis fuit p̃delectabilis. Naꝫ q̃d dulcius: quid suaui⁹: quid delectabili⁹ diuini amoris dulcedine, vt em̃ ait Ambro. super Luc̃. Qui xp̃m interno recipit hospitio per amoris sensibilẽ gr̃am: maximis pascit̃ exuberantiũ delectationib⁹ voluptatuꝫ. Quid putas quanta dulcedo charitatis fuerit in virgine que xp̃m nouẽ mensib⁹ in vtero portauit ⁊ semꝑ in corde p̃sentẽ ꝑ gr̃am tenuit. Si spũsctũs qui est spũs ꝑaclitus aliꝭ deuotis mentibus tanta ꝯsolatiõne se infudit vt sermo exp̃mere nõ valeat. Aliquãdo supernoꝝ donoꝝ gustum cumulati⁹ degustãdum influendo. Aliquãdo noticiã secretoꝝ ⁊ reuelatões mysterioꝝ ĩmittendo. Aliquãdo secuꝝ eternaliũ bonoꝝ faciendo, nũc iubilũ: nunc ebrietatẽ spũs suꝑfundẽdo adeo ꝙ mens tam ineffabiliter gaudiũ ⁊ dulcorẽ tã indicibilẽ ꝑcipiat ⁊ intantũ ex mag̃ amoris ⁊ gaudij fortitudine feruor spũs excrescat: vt se cohibere nõ valeat intra se. Et aliquãdo in excessuꝫ ꝯtemplatõis rapiat: ⁊ ml'ta alia inexplicabilia solacia facit spũsctũs. Quid ergo existimas quãta delectatiõe dulcedinis beata dei mater abundauit q̃ super om̃es spũsancto plena fuit. Hic Ecc̃i. xxiiij. scribit̃. Qui edunt me adhuc esuriũt. quod dicit̃ ex eo, quia charitate dei satiari nõ possunt p̃ delectatõe qui eã degustant exp̃imẽtali assuefactõe: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs beata Maria assuefacta diuĩs dulcedinib⁹: siue vigilando siue dormiẽdo: siue aliud q̃d faciẽdo: sꝑ irremissibiliter nouas ⁊ varias dulcedines diuinas accrescentes degustabat in deo. vt diceret cũ p̃s. Sitiuit anĩa mea ad deũ fontẽ viuũ quãdo veniã ⁊ apparebo añ faciez dei Notãter dicit ad deum fontẽ viuũ: quia sicut fons viuus semꝑ scaturit aquas nouas sic in Maria q̃aduixit semꝑ ⁊ continue nouas ⁊ ineffabiles delectões quas exp̃mere neq̃mus nos peccatores faciebat xp̃s deus ebullire ex fonte diuĩtatis. Decimo charitas Marie fuit amoris p̃familiaris, Cuꝫ em̃ nulla creatura auderet deũ ꝯtingere vel in modico. Mirũ videt̃ de ista vna puella Maria ꝙ tãtuꝫ fuit deo familiarissima suꝑ omnẽ creaturã ꝯtingẽdo, vicꝫ balneãdo: lactando: amplexando ⁊c. Quis angeloꝝ ac beatoꝝ auderet h̃ deo facere, tam sũmũ regem tam familiariter ꝯtingẽdo. Vñ Aug. li. de natura ⁊ gr̃a dicit. Illa vero singulari gr̃a p̃uenta atq; repleta est scꝫ gaudendo ꝙ ip̃m haberet ventris sui fructũ quẽ ex initio habuit vniuersitas deum. Hec ille. Undecimo charitas btẽ virginis fuit p̃seraphicalis ardoris. Est aũt notãdũ ꝙ s̃m Dyoñ. li. angelice hierar. ca. vij. ⁊c. q̃nq; ponunt̃ ꝑprietates seraphici ardoris seu amoris q̃ ferunt̃ in deum ⁊ suꝑeminẽter fuerũt in beata virgine. quas q̃dem ꝓprietates s̃m qd̃ di. Linconieñ. cõmẽtator ibidẽ didicit Dyoñ. a btõ Paulo quẽadmodũ ip̃e idẽ raptus in terciũ celũ vidit ⁊ sibi tanq̃ specialissimo discipulo reuelauit. Prima ꝓprietas d̃r semꝑ mobile. Scd̃a incessabile vel infinibile.

Tercia d̃r calidũ. Quarta dicit̃ acutum Quinta dicit̃ suꝑferuidũ. Semꝑ mobile s̃m qd̃ dicunt Hugo ⁊ Linconiñ. significat amationẽ nõ interruptã quiete siue pausatione. quia sicut ignis in sua flãma sꝑ mouetur, sic amor seraphicus sꝑ fertur in deuꝫ actu Incessabile vel infinibile significat ꝙ nunq̃ terminat̃ duratõne. Sicut em̃ ignis nõ habet terminũ in agendo sꝫ semꝑ crescit in mai⁹dum inuenit auctaꝫ materiã in qua accẽdi potest, sic amor ⁊ actio seraph nõ bꝫ terminũ in amando deuꝫ q̃ cum sit infinite bonitatis sꝑ inuenit̃ in eo qd̃ amorẽ nouo modo accendat ⁊ dulcificet alliciat ⁊ delectet. Calidũ significat quia illa sacietas ex desiderio semꝑ accendit̃. Hoc est qd̃ Greg. in moral'. de desiderio ⁊ satietate sctõꝝ ĩ patria dicit sic. Desideriũ q̃dem anxietatẽ habet: satietas fastidiũ. Ne ergo sit ĩ desiderio anxietas: desiderantes sancti satiant̃: ne sit ĩ satietate fastidium, satiati desiderant qꝛ sitientes satiabimur et satiati sitiemus. Hec Grego. Et ratio s̃m Tho. ꝯtra gentiles li. iij. quia diuina essentia semꝑ cũ admiratõe videtur cũ nullus intellectus eã comꝑhendat sed om̃ia creata ip̃a transcẽdat, cum igit̃ intellectus beati sꝑ habeat in diuina essentia qd̃ admiret̃ ⁊ alliciat nunq̃ fastidit eam videre ⁊ amare: sed semꝑ ⁊ cõtinue delectat

videre qd amas ⁊ amare qd vides. Ulñ satietas ex desiderio ⁊ desideriũ ex satietate sp accendit, iuxta illud Eccli. xxiiij. Qui edunt me adhuc esuriũt. Acutũ significat fm qd dicit Hugo quẽdã impetũ amoris ⁊ vehementiã ardẽtis desiderij q nõ ḋescit donec intret ⁊ penetret vt ibi sit vbi ipm qd amat cũ ipo ⁊ in ipo vt nõ solum ab illo calidũ sit sed transeat acutũ in ipm. Supferuidũ ꝯo fm eundẽ ꝛ ex hoc q id qd feruet quadaꝫ calorꝭ vehemẽtia iactatur supra se. Acutũ ergo amoris est cũ omnia trãscendẽdo despicit. Supferuidũ aũt cũ etiã seipm ꝯtemnẽdo relinq̃t, fit ergo miro mõ vt dũ p dilectionis ignẽ in illũ sustollit qui est sup̃ se pvim amoris feratur in illũ solum q̃ sursuꝫ est appetendũ cogitandũ ⁊ desiderãdũ: nec se nec aliquid aliud cogitat: aut desiderat dũ illuꝫ solũ amat. Hec Hugo ⁊ ꝯcorditer Linconiẽn. cõmẽtatores lib. angelice hierar. Uñ oẽs istas ꝓprietates ⁊ singulas excellẽtissime q̃ntũ possibile fuit pure creature viatrici p alijs fuisse in via ⁊ nunc in patria beatifica fruitione fore in charitate beate ꝯginis nulli ambiguũ est. Duodecimo charitas beate ꝯginis marie fuit ⁊ est p̃acceptatõis diuinalis. Eius q̃ppe charitas tã grata tã p̃acepta erat deo: ⁊ tãtũ eã reamauit de⁹ p oĩb creatur⁹ q ab eterno p nulli⁹ creature amore intãtũ allicerẽt ipe deus ad incarnãdũ et patiendũ: ac quecꝫ salut⁹ nostre opa faciendũ sicut p amorꝫ charitate btẽ ꝯginis quã eternaliter p̃nouerat ⁊ p̃ordiãuerat fore humane redẽptionis mediatricẽ, quod ostenditur tripliciter.

Primo ex diuĩe incarnatõis motiuo.
Scõo ex diuĩe vnionis facto.
Tercio ex diuĩe cõdescẽsionis signo.

Primo inquã ex diuĩe incarnatõis motiuo Quero nẽpe: q̃d mouit potissime deũ ad tã tã humilitatẽ ⁊ misẽdiam vt vicꝫ p nobis ĩ vtero ꝯginis descẽdendo inclinaret, in stabulo nasceret, in arto p̃sepio vilibus pãnis inuolut⁹ locaret: ⁊ multa incõmoda huius vite misere pateret: frigus: calorẽ: famẽ: sitiꝫ ⁊c. Ampli⁹ vt capetur: flagellis cederet: spinis coronaret: deriderẽt: cõspuerẽt: crucis patibulo suspẽderetur. vulneraretur: morꝫetur: sepeliretur: ac quecꝫ opera nostre salutis operaretur. Ad qd respõdet q charitas: tũ quia ex mera ⁊ liberali charitate deus fecit hec omnia dicente apl'o. Propter nimiã charitatẽ qua dilexit nos de⁹ misit filiũ suũ in similitudinẽ carnis peccati: tuꝫ quia vt nos ad suã charitatẽ attraheret opa salutis nostre p seipm opatus est dñs. vt dicẽ Bẽr. Uñ ps. Oĩs ꝯsũmatõis, i. opatiõis dei vidi, i. cognoui esse finẽ latũ mãdatuꝫ tuũ glo. id est p̃ceptum charitat⁹ qd est nimis latuꝫ quia extendit etiaꝫ ad inimicos q̃s diligere debem⁹ ꝓpter deũ. Hec glo. Claret ergo qꝫ hec oĩa fecit charitas: qd manifeste docet Hugo li. de charitate di. sic. O charitas magnã vim habes que deũ de celo potuisti trahere ad terrã. O q̃ꝫ forte vinculũ tuũ quo ligari potuit de⁹ (nam mille vincula deũ ligatum ad colũnã ⁊ affixuꝫ ad crucẽ tenere nõ valuissent nisi charitatis vinculũ tenuisset) Nescio inq̃t quid mai⁹ in laude tua dicere possum q̃ꝫ q deũ de celo traxisti in terram ⁊ hoĩem ad celum leuasti de terra. Hec ille. Sꝫ qm̃ nulla fuit vel potuit esse maiꝫ charitas post xp̃m q̃ꝫ ea que fuit dei ad btãꝫ virginẽ mr̃em ⁊ ecõuerso, ergo de⁹ p nulli⁹ creature amore sic alliciebat ad incarnandũ ⁊ patiendũ atcꝫ cetera opa salutis nostre pficiendũ q̃ꝫ p charitate btẽ ꝯginis. Scõo ostendit ex facto diuĩe vnionis: quia charitas est que vnit amãtẽ cum amato. Unde charitas ꝛ q̃si chara vnitas, sicut habet li. de spũ ⁊ aĩa. Sꝫ cũ cũ nlla creatura sic vnitus est de⁹ sicut cũ btã virgine cuius nõ solum anĩa copulata est deo p gr̃am sꝫ etiã de purissima portõe sanguis caro assumpta ĩdissolubiliter vnita est deo in xp̃o, g̃ sũme acceptatõis diuĩe extitit ꝯginis charitas sup̃ charitatẽ oĩm creaturaꝝ: adeo vt in ei⁹ carnis portiõe singularissime sibi vnita omniũ oparetur salutẽ. Tercio q charitas beate ꝯginis sũme alliciat deũ ostẽdit ex signo diuine cõdescẽsionis, qꝫ vicꝫ de⁹ magis cõdescẽdit ⁊ obedit ei⁹ volũtati in omni petitione q̃ꝫ volũtati oĩm creaturaꝝ ⁊ ipa mag⁹ p̃t impetrare suffragia suis deuotis q̃ꝫ oẽs angeli ⁊ sancti. Nam ipa exq̃ est dei mater habet ius qdãmõ etiã p̃cipiendi: necꝫ phas ẽ aliq̃d negari ei a deo, iuxta illud, iij. Reg. ij. Pete mater mi: necꝫ em̃ phas est vt auertã faciẽ meã. Unde legit cuidã sancto reuelatum fore q beata virgo inter alia hoc habꝫ vnũ gaudiũ magnũ in celo q vicꝫ deus tãta charitate tenet ad eã vt ad votum conse

quatur quicquid postulauerit,p quibuscũ qꝫ suis deuot⁹, sicuti hoc plurima exempla ⁊ miracula ostẽdũt q̃ describunt li,vlt. hui⁹ volumis,ex q̃bꝫ qd placuerit poter⁹ h applicare, O itaqꝫ hõ, O fidelis ania cogita mente pia: qꝫ excellẽtissima fuerit charitas ĩ maria:pensa ⁊ diligẽter rumina O mens deuota:qꝫ ardẽs amor fuerit marie ad ihꝫ: qꝫ dulcis deuotio ad dilectissimũ ei⁹ natũ dei filiũ vnicũ anie sue solatiũ:in q̃ oĩs ei⁹ cõsolatio oĩs spes:omne gaudiũ ⁊ omne bonũ, O mirabilis de⁹, O ihu me⁹ vtinã dignet⁹ exaudire pces fuuli tui vt dignũ me facias tue matri seruitiũ exhibere in terr⁹:q̃tin⁹ vnacũ ipa ⁊ tecũ pfrui valeã in celestibꝫ gaudijs:

¶ Pars scõa libri noni de excellentissima charitate erga nos siue ,primuꝫ atqꝫ mr̃na sancta dilectõe btẽ Marie.

Ego mater pulcre dilectõis

Eccli,xxiiij,ca.q̃bus in verbis spũsctõ afflante dict⁹ a sapiẽte in psona marie clare insinuat qm̃ ipa pijssima ꝟgo diligit gen⁹ hũanũ cordialissima ⁊ affectuosissima charitate q̃ vult oẽs hoĩes saluari ⁊ neminẽ perire. Vñ dicit, Ego mater pulcre dil. qd vt patz li,v,pte,ij,arti,j,exponit,tam respectu xpi qꝫ respectu oĩm fidelũ generalit q̃bus est mater. Notat aũt in ipis ꝟbis triplex mod⁹ affectõis ⁊ amoris q̃ ipa mouet charitatiue erga hoĩes. Primo q̃dem ipa diligit hoĩes ⁊ afficit charitate intima ad eos sup eorum malo misericordissime cõpatiẽdo, Secũdo sup eoꝝ bono cõgaudẽdo, Tercio visceroso affectu eos fouẽdo ⁊ pmouendo scz ad sũma bona glie. Primũ q̃ ad peccatores Scõm q̃ ad ꝯuersos ⁊ penitẽtes, Terciuꝫ q̃ ad iustos ⁊ pfectos homies. Et qꝫ in vniuerso horũ triũ sunt genera hoĩm.i,peccatorũ ⁊ in vitijs ,pfundatoꝝ, Item ad pniam ꝯuersoꝝ, Item iustoꝝ siue ,pficientiũ siue pfectoꝝ q̃ in ecclesia iusti iudicant, ⁊ vt cõmunius simul censent, Igit horꝝ oĩm ⁊ singuloꝝ mr̃em btissimã virgo se appellat, vt erga oẽs hoĩes suã charitatẽ nimiã ac miscõiaz infinitã oñdat, Qd euidẽti⁹ asserit melliflu⁹ Bern̄,in sermõe. Signũ magnuz apparuit ita dicẽs, Quid ad Mariã trepidat hũana fragilitas accedere:nihil austeꝝ in ea:nil terribile tota est suauis,oĩbꝫ oĩa facta ẽ copiosissima charitate cũctis hoĩbꝫ se debitricẽ fecit, vt nõ sit q̃ se abscõdat a calore ei⁹, ⁊ quẽ admodũ sol sup bonos ⁊ malos orit indifferẽter:sic ipa oĩbꝫ se exorabilẽ oĩbꝫ clemẽtissima exhibet nec destituit merita,oĩm denicꝫ necessitates amplissimo q̃dam miserat affectu. Hec Bern̄, Primo g̃ sicut dixi afficitur btã ꝟgo tancꝫ mr̃ sup pctõꝝ hoĩm malo cõpatiẽdo, Vñ nollet hoĩem peccare qꝫ scit p pctm̃ hoĩem mori in ania,amittere indicibile ⁊ omne bonũ celeste ⁊ incurrere eternũ malũ gehẽne, Idcirco in themate se matrẽ nomiat di, Ego mr̃ pul, ⁊c. Quis nesciat mr̃es cõdolere ⁊ deflere sup incõmoda filiorũ, ⁊ certe ipa btã ꝟgo sup oẽs mr̃es plenissima ẽ miscõia ⁊ pietate atqꝫ dulcedine charitatis,iõ orat ecclia, Virgo singular⁹ inter omis mitis ⁊c. Scõo btã ꝟgo diligit homines ꝯuersos a pctis ⁊ penitẽtes coꝝ bono cõgaudẽdo.si nẽpe gaudiũ ẽ angelis sup vno pctore penitẽte Lu.xv,multo mag⁹ marie est gaudiũ q̃ sup oẽs angelos pẽminet ⁊ plenissima ẽ charitate. Et iõ ꝯueniẽter ipsa figurat p mulierẽ q̃ habuit dragmas,x, qm̃ ipa est dña creaturaꝝ rõnaliũ in,x,graduuz ordinibꝫ existentiũ.i,in nouẽ choris angelorũ ⁊ decimo hoĩm. Et pdita vna,s.hũana p pctm̃ atqꝫ inuẽta p pnie ⁊ passionis filij sui efficaciã ꝯuocauit ad gaudiũ inuitãdo amicas.i,anias sctãs di. Cõgratulami mihi qꝫ inueni dra.quã pdi, Luc, xv. Et idcirco in themate notãter addit pulchre,i,caste ⁊ gratiose ac glïose dilectiõis: qꝫ tota pulcritudo anie est in grã ⁊ glia ad quã cõsequẽdã btã ꝟgo aniat penitẽtes Tercio ipa diligit homines iustos visceroso affectu ,pmouẽdo ⁊ fouẽdo in oĩ grã optãs eis sũma bona glie celest⁹, ⁊ ꝓtea subdit ĩ themate, Dilectõis.s, mr̃,diligere q̃ppe ẽ alicui bonũ velle.ex,ix,li, ethi. Vere ipa oẽs diligit ꝟo amore,qꝫ teste Bern̄, Ipa oĩbꝫ oĩa facta ẽ, Oĩbꝫ sinũ misericordie aperit, vt de plenitudĩe ei⁹ accipiãt vniuersi,eger curatõez,captiu⁹ redẽptõz,tristis ꝯsolationẽ:pctõr veniã,iust⁹ grãm. filij⁹ dei carnis subam, ⁊ tota trinitas gliam,bec ille, Itaqꝫ de hac ei⁹ charitate erga ,primũ id ẽ erga nos hoĩes ad pñs tractãtes: vt,s, recogscẽdo ei⁹ maximã dilectionẽ circa nos magis moueamur ad spem ac deuotionẽ erga ipam tria mysteria declarabim⁹.

¶ Primũ dicit mysteriũ pẽminẽtialis ma-

gnitudinis.
Scōm ōr mr̄nalis habitudinis.
Terciū ōr effectualis certitudinis.

¶ Articulus ꝑm⁹ de magnitudine ⁊ excellētia charitatis btē Marie erga ꝓximuꝫ ⁊ q̄les hoīes ampliꝰ ꝑ alijs diligant ab ipa dei matre.

Circa primū mi sterīū ꝑeminētialis vicꝫ magnitudinis vt valeam⁹ scire q̄ꝫ magna ⁊ excellētissima sit charitas beate ꝓginis erga nos hoīes atq̄ ꝑ ꝗ inducamur ⁊ nos eā sūma deuotōe colere tres q̄stiones occurrūt. Primo q̄rit vtrū btā virgo habuerit charitatē ꝓximi ⁊ habeat ī sūmo pure creature. Ad qd ꝓtin⁹ rūdet breuit fm magnū Alber. sup missus ē. ca. lxxxvij. q̄ beata ꝓgo etiā dū fuit in hac vita habuit ⁊ mlto magꝭ nūc in ꝑia hꝫ charitatē ꝓximi ī sūmo pure creature. Et hoc ꝓbatur potissime tribus rōnibus.

¶ Primo rōne diuīe charitatꝭ.
Scdo rōne gratiositatis.
Tercio rōne ꝓpinquitatis.

Primo rōne diuīe charitatꝭ: qr vt dic Aug. Eadē est charitas q̄ diligit de⁹ ⁊ ꝓxim⁹: eo q̄ ꝓxim⁹ diligit ꝓt deū ⁊ aliter diligere nō ē gtuitū. Idcirco scribit. j. Joh. iiij. Hoc mādatū habem⁹ a deo vt q̄ diligit deū diligat ⁊ fratrē suū. Si q̄s dixerit qm̄ diligo deuꝫ: ⁊ fratrē suū odit mēdax ē ⁊c. g̃ q̄ hꝫ sūmā charitatē ad deū: sūmā hꝫ ad ꝓximū. qr ꝓt vnū qd̄q̄ tale ⁊ ipm magis. j. posterio. Ūn cū ꝓximus diligit ꝓt deū q̄ pl⁹ amat deū: pl⁹ ꝓt ipm ⁊ fm ipm. s. deū amat ꝓximū. Sꝫ qm btā ꝓgo sūmā habuit ⁊ hꝫ charitatē ad deū vt. j. pte h⁹ li. ostēsum ē. g̃ in sūmo pure creature charitatē habuit ⁊ hꝫ ad ꝓximū. Secūdo rōne gratiositatꝭ. vbi em̄ amplioꝛ spūsscti grā: ibi amplioꝛ charitas tā dei q̄ꝫ ꝓximi. qr teste aplo. Charitas diffundit in cordib nr̄is ꝑ. ss. q̄ dat⁹ est nob Rom̄. v. Sed qm btā ꝓgo plenissima fuit spūsscti grā. iuxta illud Luc. j. Spūsscts supueniet in te. Et itez. Aue grā plena. Jō ipa plenissima ē ꝓximi charitate: adeo vt se ꝯtinere nō valeat ex viscerosa charitate ⁊ pietate q̄n mox cū ꝓpulsata fuerit effundat nob grām et miseri cordiā. Ūn Bern. dic. Maria aū ꝯceptione plena grā ab angelo nūciat: vt tandē sibi plena nob etiā fieret plena. Si em̄ vase pleno aliqd̄ corp⁹ eidē imittit: q̄nto illud maiꝰ est qd̄ imittit tanto de liq̄re q̄ ꝓus replebat cogit effluere ex suppleno: sꝫ in eā iā grā plenā de⁹ etern⁹ in ꝯceptōe mittit in vtez eius. Jō necesse ē vt sp̄ effluat ī eternū. Vas q̄dē liq̄re plenū si q̄ mō moueat defacili effūdit liq̄rē. sic btā ꝓgo si q̄ mō ꝑciꝫ moueat mox effundit grām. Ad cui⁹ effluētiā ipa oēs inuitat Ecci. xxiiij. di. Trāsite ad me oēs q̄ cōcupiscitꝭ me ⁊ a generatōibꝫ meis adīpleamini. Qd̄ si adhuc trepidas ⁊ dicas vnde ipa cogit vt effluat nob grām: cū in libertate sua sit dare eā vel nō. Dico fm sntiam Richar. de media villa sup. iiij. di. xvij. q. j. arti. ij. vbi dic. q̄ facienti qd̄ in se est attrito nec obice gre ponēti necesse ē aliq̄ mō a deo dari grām gratūfaciētē: nō q̄dez necessitate coactōis vel īmutabilitatꝭ absolute: qr de⁹ nulli debitor est. Sꝫ necessitate īmutabilitatis ex ꝓmissiōe liberali vel ordinatōe. qr liberaliter ordinauit et ꝓmisit se datuꝫ grām penitētibꝫ faciētibꝫ qd̄ in se est et petētibꝫ. iuxta illud Lu. xj. Omis q̄ petit accipit et q̄ q̄rit inuenit et pulsanti apiet. hec Rich. Ita q̄ꝫ beata ꝓgo ex diuīe liberalitatꝭ reprōmissione cui⁹ volūtati sūme est cōformis et ex intima charitate ac pietate q̄ plena est ꝑsto est oībꝫ subuenire ad eam ꝯfugiētibꝫ: tāq̄ꝫ pūssima mr̄ gre et miscōie. Ad qd̄ qd̄āmō obligata fore dinoscit ex liberali dei ordinatiōe: qr de⁹ ordinauit liberalissime vt ipa sit inuentrix gre. iuxta illud Lu. j. Inuenisti gratiam apud dn̄m. Sꝫ qr dicēte August. xiiij. q. vj. Si q̄d. Si q̄s inuenit rē aliquā sciēs cui⁹ ē tenet eā restituere. Jō btā ꝓgo q̄ inuenit gratiā quā ꝓm⁹ hō ꝑdidit tenet nob ei⁹ posterꝭ et heredibꝫ restituere. nulli g̃ timēdū est vere ad eā ꝯuerso q̄n veniā ꝯseq̄ valeat et gratiā. Idcirco Ber. de laudi. ꝓgi. li. hortat di. Queram⁹ inq̄t frēs grām ꝑ mariaꝫ. Qui sic q̄rit inuenit et pulsanti apiet: qr ipa oībꝫ sinū miscōie apit: vt de plenitudine ei⁹ accipiant vniuersi. Hec ille. Tercio sūma charitas sup oēm pure creature charitatē est in btā ꝓgine rōne ꝓpinq̄tatis. s. ad deū. vnūq̄d̄q̄ em̄ q̄nto est deo ꝓximi⁹ et īmediaci⁹ cōtūctum ei: tāto magꝭ ꝑticipat diuīnā ꝓpietatē et sīlitudinē. Qd̄ declarat ꝓmo in naturalibus rebꝫ. Aā ferrū q̄nto magis applicatur igni et ꝓximi⁹ iungit eo ignit amplī⁹: ⁊ calo

rem ac silitudinē ignis recipit forti⁹. Itē celū qz ꝓpinq̄t deo magʒ q̄ terra vel terrestria ſō celū magʒ ꝓticipat ꝓprietatē ſūmā.i. incorruptibilitatē lumiositatē eternitatē z hmōi, zc. Itē ascēdendo a terra videm⁹ q̄ aq̄ puri or z lumiosior est terra, z aer aq̄ zc, atq̄ aer magis ꝓpinqu⁹ solis lumī magʒ reddit lumi nosus q̄ remot⁹, qz teste Arist. Omne agens forti⁹ agit in ꝓpinquū q̄ in remotū. Item declarat scdo ī rōnalib⁹ reb⁹ qz hō cū sit animal rōnale magʒ approximat deo z magʒ ꝓticipat ꝓprietatē diuinā, ſ. māsuetudinē amorositatē z pietatē ac hmōi q̄ brutū aīal, dicēte Aristo. li. poli. q̄ hō est aīal naturaliter māsuetū amicabile z sociale: z angelus adhuc magʒ q̄ hō. Itē hō iust⁹ magʒ q̄ pctōr z ipi⁹ et sctī ī celo magʒ q̄ viatores zc. Itaq̄ exq̄ btā ꝗgo sūme ꝓtia fuit deo in pnti p grāz et nūc in ptia ē sup oīa īmediatior p⁹ xpm deo p gliaz. iuxta illud ps. Astitit regina a dextris tuis, i. in potissimis bonis glie. ſō sic de⁹ est erga nos sūme mificors z bon⁹ cui ꝓpriū est misereri sp z pcere atq̄ amare. qz de⁹ charitas ē. j. Joh. iiij. Ita btissima ꝗgo sūme pticipat bas ꝓprietates vt sit sup oēm purā creaturā pūssima: misericordissima: z charitate plena. Proinde Bern. dic. Per te accessum habem⁹ ad deū o btā ꝗgo inuētrix grē: genitrix vite: mr̄ salutis etne: copiosa charitas tua nr̄oz opit multitudinē pctōz. Idez in ser. in lectōe di. Quid dicā inq̄t de fonte pietatis. nōne q̄ pomū ī manu sua tenet dimidia diei hora reliq̄ diei pte pomi fuabit odorē. Quātū igit viscera illa pietate affecta sunt in q̄b⁹ diuīa pietas nouē mēsib⁹ reqeuit. Hec ille. Ecce igit claret ex dictis rōnib⁹ q̄ btissima dei mr̄ maiori charitate nos diligit q̄ omīs angeli vel sctī ac q̄cūq̄ boīes q̄ntūcūq̄ diligere possent. nō sic certe pī vl mr̄ filiū. nō sic frater frēz aut sororē. nō sic amic⁹ amicū. nō sic oīs creatura diligere pt q̄ntū ipa nos in deo z fm deū diligit. Vere ḡ durissimuz est cor boīm impioz q̄ p tāto amore nolūt ipaz reamare p deuotōis spūalis affectū z cultū

Scdo circa h̄ pmū mysteriū q̄stio occurrit. vtrū ipa btā ꝗgo magis diligat aliquem boīm q̄ alter an oēs eq̄liter amet. Ad qd breuit rndet q̄ nō oēs eq̄liter diligit ſz vnū magis altero: qd ostendit.

Primo rōne diuīe ꝓformitatis.

Scdo rōne equitatis.

Tercio rōne silis ꝗtuositatis.

Prio rōne diuīe ꝓformitatis: tāto q̄ppe charitas in boīe est ordinatissima z sctissima q̄nto diuīe volūtati z charitati ē ꝓformior. Sz qz de⁹ nō diligit oēs boīes eq̄liter. qz magis diligit eos q̄ sūt mēbra vnigeniti filij sui. vt dr in. iij. sniaz. di. xxxij. Hec ex h̄ sequtur q̄ ī deo sit mutabilitas dilectōis fm magʒ z minus. qz vt hī a magro ibidē. licz diuīa dilectio fm essentiā nō recipit magʒ z min⁹. tū fm efficiētiā inq̄ntū aliq̄s ad maiora bona alios ꝗo ad minora diligit dr magis z min⁹ diligere. Aliq̄s aūt q̄b⁹ penā vult inferre dr odire vt pctōres. Unde Eccli. xij. Altissimus odio hz pctōres. Unde fm Bonauē. di. q̄ sup tercij libri. Dilectio dei est poti⁹ effect⁹ q̄ affect⁹. Haz z Aristo. ix. ethico. ait. q̄ dilectio amicicie fundat sup beniuolētia. Cōcludit ḡ q̄ sicut de⁹ aliq̄b⁹ maiora bona vult z sic magis diligit. Sic z btā dei genitrix q̄ sup oēs ꝓformis est diuīe volūtati aliq̄s q̄ vicz sunt mēbra filij sui z de spū filij sui viuūt in grā ampli⁹ diligit. z q̄s de⁹ odit z ipa odit vt dicere possit cuz ps. Rōne q̄ oderūt te dne oderā z sup inimicos tuos tabescebā. Perfecto odio oderā illos inimici facti sūt mihi

Scdo ostēdit rōne eq̄tatis z iusticie qz in btissima ꝗgine ē charitas ordiatissima. Unde Can. ij. Ordinauit in me charitatē. ſ. ipe spiritusscūs. Ordo aūt rect⁹ charitatis ex eq̄tate z iusticia req̄rit vt meliores z deo ꝓximi ī virtute p̄diligant remotioribz z peioribz. vt vult sctūs Tho. ij. ij. q. xxvj. ḡ zc. Hinc de pe. di. ij. §. Intelligo. dr quersa esse dilectō q̄ nō seruat legitimū modū z ordinē dilectōis ꝓstitutū vt q̄ diligūt nō diligēda vel magis diligūt min⁹ diligēda. Tercia rō ꝓsilis virtuositatis. Hā sile diligit sibi sile. viij. ethico. Et oē aīal diligit sibi sile Eccli. xiij. Quanto ḡ q̄s est p ꝗtutē deo z btē ꝗgini silior: tāto ē diligibilior. Unde. viij. ethico. Hoīes inq̄t dij dicunt fieri ꝓpter ꝗtutis excellētiā. ꝓrau⁹ āt hō deterior ē belūia. Hec ibi. Q̄ itaq̄ pctōr ꝓuertere z ꝗtutib⁹ deo assilari stude. vt de⁹ te diligat z sctissima ei⁹ mr̄: ac omīes sctī affectuosi⁹ p te intercedāt z foueāt ac ꝓtegant: amēt z tibi cōgaudeāt: Scdo q̄rit circa h̄ pmū mysteriū: q̄les boīes btā ꝗgo p̄ ceteris ampli⁹ diligat. aut q̄liter q̄s possit facere vt ab ea magis ac magis diligat. Ad qd dico q̄ sicut colligere possum⁹ z elicere ex p

assumpti thematis nri autoritate ꝗtuor sunt genera hoim q̃ speciali affectu a btã ꝑgine diligũt. ⁊ tãq̃ in filios amãtissimos ab ipa adoptant. Primũ genus est eorꝫ q̃ castitatis bñt affectionẽ. Unũ dicit. Ego inq̃t mr̃ pulchre dilectõnis. Casta q̃ppe dilectio ꝛ pulchra dilectio sicẽ carnalis dilectio ꝓtrariuꝫ dicit turpis amor. Unũ Sap. iiij. O q̃ pulchra est casta generatio cũ claritate. ĩmortalis enim est memoria illi⁹, qm̃ ⁊ apud deũ nota est ⁊ apud hoies, s. p amoris noticiã. Nã ipa cũ sit ꝑgo castissima nõ nisi castos diligit: qꝛ sile sili applaudet ꝓm Bonauẽ. Secũdũ genus est eorꝫ q̃ diuinũ bñt timorẽ. Unũ subdit ĩ dicta autoritate, ⁊ timoris. Qui g̃ timẽt offendere deũ ⁊ a pctõ ꝓuertunt timore filiali, hi a btã ꝑgine speciali⁹ diligunt atq̃ a xpo eius filio ⁊ sctis. Unũ Eccli. xxv. ca. Btus hõ cui donatũ est hꝛe timorẽ dei. Timor enim dei initiũ dilectõis ei⁹. Et iterꝫ. ca. xv. Qui timet deũ faciet bona ⁊ q̃ cõtinẽs ẽ iusticie appẽdet eã, ⁊ obuiabit illi q̃si mat̃ honorificata. Qui igit in pctõ pseuerãt nec dei pcepta obseruãt. hi sunt btẽ ꝑgini detestabiles tãq̃ maledicti, iuxta illud ps. Maledicti q̃ declinãt a mãdat̃ tuis. Terciũ genus est eorꝫ q̃ ꝑ fidei bñt agnitionẽ. Unũ ĩ autoritate subdit. ⁊ agnitõis. qꝛ sicut sine fide ĩpossibile ẽ: teste apl'o Hebreo. xj. ca. placere deo ita ⁊ btẽ ꝑgini. Hinc Eccli. xxv. Fidei initiũ adglutinãdũ est ei. Claret g̃ q̃ hereticí scismatici ⁊ q̃cũq̃ male sentiũt de articulis fidei, aut q̃ fidẽ verã nõ bñt de ꝑginitate btẽ marie nõ amant̃ ab ea sꝫ detestabiles sunt tãq̃ inimici, sil'r q̃ diuiationib⁹ intendũt, qꝛ vt hi. xxvj. q. j. Epi. Fidez nõ bñt diuiatõib⁹ ⁊ magicis artib⁹ itẽdẽtes. Quartũ genus ẽ eorꝫ q̃ erga ipam bñt spei deuotõꝫ Unũ subdit. ⁊ sctẽ spei. Nã q̃ ipam speciali⁹ amãt ⁊ spem in ipa ponẽtes in patronã specialẽ eã deuoti⁹ inuocãt: tales ipa specialiuꝫ reamat. iuxta illud Prouer. viij. Ego diligẽtes me diligo. Qõ ptꝫ in exẽplo ex legẽda festi Marie de niue in Jobe patritio. ⁊ in mltis alijs miraculis, de q̃b⁹ in li. vlt. plurima scribent. O itaq̃ aia fidelis pensa q̃ꝫ suaue q̃ꝫ vtile q̃ꝫ necessariũ saluti ac q̃ꝫ secuꝫ sit diligere ⁊ diligi a btã dei mre: ⁊ toto tuo posse ad id tende. vide q̃ꝫ indicibili charitate ipa nos diligat et tanq̃ꝫ mater pijssima ac charitate plenissima nos saluari cupiat. Pro tãta igit charitate eidez gratias refunde: ipaꝫ deuoto seruitio cole, castitatẽ tene. et deũ time, fidem habe, ac spem totã in ipam pone Sciẽdo te tanto plus ab ea diligi quãto in his conaris pfici: ⁊ p ꝓns ĩ celesti regno cũ ipa btificari et amplio⁹ pmiari ⁊c.

¶ Articul⁹ scõs de mrnali habitudine marie qꝛ scꝫ ipa ꝛ mr̃ oim ⁊ p ꝓsequẽs mrnaꝫ bꝫ charitatẽ erga hoies ⁊ etiã angelos.

Circa secũdũ misteriũ pncipale scꝫ mrnalis habitudinis tria q̃ro. Primo vtrũ btã virgo dici possit merito mater omniũ xpianoꝫ et electoꝫ. Secõo vtrũ ipa gliosissima virgo dicat̃ merito mater nõ soluꝫ hoim sed etiã sanctoꝫ angeloꝫ. Tercio vtrũ eius materna dilectio sit maior ad hoies q̃ꝫ angelos an ecõuerso. Ad pmũ quesitũ respondet ꝓm magnũ Alber. super missus est. ca. clxxxviij. q̃ sic, et ostẽdit Primo autoritate. Secõo rõne. Tercio exẽplo et similitudine. Primo inquã autoritate. Nam Lu. ij. habet. Peperit filiũ suum pmogenitũ, ergo habuit secõdogenituꝫ nõ q̃dem corꝑaliter vt bene ꝓstat, ergo spũaliter Sed generatio spũalis vna est oim xpianorum ⁊ electoꝫ. g̃ ipa mater oim spũaliũ. Itẽ Hebreo. ij. apl's dicit q̃ xps nõ ꝓfundit eos scꝫ xpianos vocare fres. Ipe enim est pmogenit⁹ in multis fratrib⁹, g̃ sicut xpus est frater oim xpianoꝫ. ita et el⁹ mat̃ maria ẽ oim mr̃. Unũ Anf. Si xpus oim frater cur nõ ipa q̃ genuit oim mater. Item Sap. viij. scptũ est Qm̃ oim bonoꝫ mater est. Secõo oñdit rõne. Nã eccl'ia canit di. Maria mater gratie mr̃ miscõie. Sꝫ p grãꝫ oes xpiani habẽt gratuitũ esse et habebũt in futuro gliosuꝫ eẽ g̃ ipa est mr̃ oim electoꝫ. Tercio ostẽdit exẽplo et sil'itudine. Nã mr̃ respectu filij habet ꝓprietatẽ geniture cure et prioritatis, beata ꝑgo mater est: g̃ oim xpianoꝫ. Genitura: quia vnũ hoiem xpm genuit p quẽ omnes xpianos regenerauit. ⁊ hoc est qõ dicit Peperit inq̃t filiũ suũ pmogenitũ Itẽ ipa est mater cura: quia in xpo nobis genuit q̃c quid ad hanc vitã vel futuram ad salutem nobis necessariũ fuit: et curã in celo solicitã gerit nostre aduocatõis tãq̃ꝫ mr̃ miscõie ad optata sicut canit eccl'ia, Ipa etiã est mater prioritate: qꝛ ꝑelecta ⁊ pmogenita añ omnẽ

creaturā Eccl̄i.xxiiij. Hinc dñs ihūs in cruce pendens dixit Johanni. Ecce mater tua Joh.xix. Et beate virgini. Ecce filius tuus Johes q̄ppe interptat gr̄a vel in q̄ ē gr̄a. Et ī ō ibi tipū tenuit oīm exñtiū in gr̄a hoīm: q̄s dñs oēs z singulos sue mr̄i tāq̄ adoptatos filios recōmēdatos esse voluit Uñ tota vniuersaliter eccl̄ia canit ad btām ꝗginē loquēdo. Hōstra te esse mr̄em sumat p te pces q̄ p nob nat⁹ tulit ee tu⁹. Et mellifluus Bern̄. oñdit q̄les xp̄iani dicant veri⁹ btē marie filij vel q̄bꝫ signis ag̃sci ꝗ valeat sup euāgeliū Stabat iuxta crucē zc. ita di. Vultis g̃ fratres cog̃scere. s. p signa marie vex filiū. Ille est q̄ pter ꝗ q̄ seip̄m ꝗginis obseq̄o mācipauit: deū ex toto corde diligit q̄ ex ip̄a nat⁹ est Et ī se voluptatē carnis abdicauit. s. castitati deseruiēdo. necnō ad primū vt pt misericordie opa extēdit. Certe de isto dicit xp̄us ad mariā. Ecce fili⁹ tu⁹. Hec Bern̄. Ad se cūdū q̄sitū rñdet fm eundē Alber. vbi s. q̄ beata ꝗgo maria dei genitrix inclita merito dr mr̄ nō solū hoīm sz etiā angelox sctōx z in patria btōx atq̄ oīm creaturax dei triplici potissime rōne.

Primo rōne causalis originatōis.
Scdo rōne eternalis p̄destinatōis.
Tercio rōne supnalis illustratōis.

Primo inquā rōne causal' originis. qz ip̄a ē mr̄ dei. sz de⁹ est p̄ causa z origo oīm creatorum. g̃ ip̄a est mater oīm. Nam q̄cquid est causa p se z origo cause est etiam origo z causa causati p autorez de causis. Sed quoniam mr̄ dei est p se cā z origo filij. z fili⁹ est p se cā z origo oīm angelox sctōx ac creaturārū. g̃ ip̄a est mr̄ oīm. Scdo rōne eternal' p̄destinatōis. ip̄a em̄ ab eterno z añ secula p̄destinata ē vt esset p̄ncipiū ex q̄ recreandū fuit oñe creatū. Uñ de ip̄a ap̄propate legit illud Prouer. viij. Dñs possedit me in initio viax suax añq̄ q̄cq̄ faceret a p̄ncipio. z infra. Cū ipo erā cūcta cōponēs zc. Uñ qz ip̄a p̄ordinata z p̄uisa est in mēte diuīa: creatus est orbis z angelica natura ac tota mūdi machina. g̃ ip̄a merito dr mr̄ oīm etiā angelox z creaturax. Tercio rōne supnalis illustratōis qz ī gl̄ia supna oēs angeli z sancti accipiūt illumiationē z pfectiorē btitudinē a dño ihu in quē desiderāt angeli pspicere. j. Pet. j. Et p quē oīa restaurāt siue q̄ ī celis sunt siue q̄ in terris Col. j. Sz qz dñs ic sus in gl̄ia dei p̄ris est ī carne sumpta ex beata ꝗgine. in q̄ q̄ dē incarnatōe diuīa oñes angeli atq̄ sctī btīficos se gaudēt fore eterna btitudie z sic qdā esse glie recipiūt oēs a btā virgine: g̃ z ip̄ox est mr̄ in esse glie supne. Uñ Bern̄. Merito o dña in te respiciunt oculi vniuerse creature in q̄ z ex q̄ benignissima man⁹ dei q̄cq̄d creauerat recreauit. Ad te q̄ppe o dña sicut ad mediū respiciunt. z q̄ habitāt in celo: z q̄ in inferno. Et q̄ nos p̄cesserūt. z q̄ nos sum⁹. z q̄ sequūt. q̄ ī celis sunt vt resartiant. q̄ in inferno. i. purgatorio vt eripiant. q̄ p̄cesserūt z nūc sunt vt fideles inueniant z q̄ sequūt vt glificent. hec ille. Ad terciū q̄sitū qz dictū est q̄ est mat̄ nō solū hoīm sz etiā angelorū. g̃ restat q̄stio vtx magis diligat hoīes q̄ angelos vel econuerso. Ad qd rñdet q̄ sic de⁹ ita z dei mr̄ magis diligit hoīem q̄ angelū qz ad maiora z plura bona diligit hō a deo q̄ angelus tā in bonis gr̄e q̄ glie. vt deducit dñs Bonauē. sup. iij. di. xxxij. Nā Hebre. ij. scptū est Nusq̄ angelos appbēdit sz semē Abrae. s. ī bñficio incarnatōis z misericordiorīs repationis z redēptōis. vex z in gr̄a ac gl̄ia q̄sdaz hoīes angelis supiores fecit: z hūanā naturā angelicā spiritib̄ in vtroq̄ sexu supposuit in celo. vt patz in xp̄o z ei⁹ mr̄e. g̃ ꝗ dñs est vt sicuti de⁹ ita z ei⁹ mr̄ q̄ cōformissima ē p oīa diuīe volūtati pl⁹ diligat hoīes q̄ angelos. Qd q̄ dē luce clari⁹ cōfirmat triplici ratōe.

Primo rōne primiorīs cognatiōis. qz hō primi⁹ attinet ei q̄ angel⁹. cū xp̄s ihs el⁹ filius hoīes adoptauerit in frēs Joh. xx. Vade z dic frib̄ meis qz p cedā vos in galileaz atq̄ in amicos charissimos Joh. xv. Jam nō dicā vos seruos sz amicos. sz nusq̄ legit q̄ xp̄s angelos frēs z amicos noīauerit sed tm̄mō seruos z mistros. g̃ zc. Hic dic Bern̄. Jā me spernere nō poterit xp̄s de⁹ z sctissima sez mr̄ ei⁹ os caro z frater me⁹. Scdo rōne amplioris dignificatōis. qz hō p gr̄az diuīe incarnatōis ampli⁹ ē dignificat⁹ z exaltat⁹ q̄ angel⁹. Quid em̄ sublimi⁹ z dignī⁹ q̄z q̄ natura hūana vnita ē deo ī vnitate p̄sone vt. s. sit hō de⁹: z de⁹ hō. qz ꝗ hū caro factum ē Joh. j. Qd nō ē p̄stitū angelice naturē imo oēs angeli adorāt hūanā naturā ī christo adoratōe latrie. ꝗpter ꝗ hi vnionē. nunq̄ aūt exhibet angelo adoratio latrie ab hoīe vel aliqua creatura. g̃ z btā virgo ampli⁹ re

uerek ⁊ diligit hoīes q̃ angelos, īmo sic se ipam. iuxta illud Math. xxij. Diliges pximũ tuũ sicut teipm ⁊c. Tercio rõne duplicis glorificatõis: qz angel⁹ hz simplicẽ glia essentialẽ in celo: hõ ꝓo duplicẽ glie stolam ꝓsecuturus est ⁊ duplici oculo pfruetur visione celestis glie: qz in ania pfruek visione diuitatis sicut ⁊ angel⁹, ⁊ insup corpali oculo videbit faciẽ xpi in quã desiderant angeli pspicere. j. Pet. j. Sil'iter ⁊ glioſissimaz dei mrem videbim⁹ in corpe glioſissimo ⁊ ania sctissima, ⁊ in vtroq̃, ac km vtrũq̃ videbimur ab ipa, ⁊ qm̃ in celo q̃libet sctũs tantũ gaudet de bono alteri⁹ sicut de pxio, vt dicẽ Greg. Quis g̃ mẽsurare poterit q̃nta charitate ipa ꝺi pissima mater de nro bono gaudeat: q̃nto amore erga nos ferueat q̃s optime nouit tã pciosissimo filij sui sanguie fore redemptos ⁊ intãtuz a deo dilectos ⁊ tanta glia sublimãdos. O ania fidelis. O cor xpi anũ, vtinã sp in mẽte haberes ⁊ pẽsares q̃n tũ te dñs ihs amauerit q̃ p te icarnari pati ⁊ mori voluit, ⁊ q̃nta charitate ei⁹ sctissima mr tuã salutẽ optauit q̃ tale ⁊ tantũ sacrificium, i. sanguinẽ xpi p te offerri desiderãter sustinuit, īmo nõ tm̃ ei⁹ pdulcissimũ natũ: sz et suam aiam pxiã in cõpassionis dolore vulneratã p te obtulit deo sub cruce O xpiane pensa q̃ care es redempt⁹: q̃ maxime a xpo ⁊ ei⁹ matre es dilect⁹. Et stude grãs agere, stude xpo ac ei⁹ matri deseruire: disce miser p tanto amore amorẽ nõ odiũ rependere vt valeas cũ vtroq̃ in celo conregnare.

¶ Articulus terci⁹ q̃ beata Maria certitudinaliter nos diligat ostendit ex. xij. signis dilectionis.

Arca terciũ mi

Arca terciũ misteriũ scz effectualis certitudinis videndũ nobis restat q̃bus effectibus ⁊ opib⁹ charitat⁹ ac signis dilectõis ipa btã ꝓgo certos nos reddiderit de sua sũma ⁊ materna charitate seu affectuositate, qz vt ait Greg. omel. xxiij. Probatio dilectionis est exhibitio opis. Notare g̃ possum⁹ hic iuxta numer duodecim stellaz in corona capit⁹ bñdicte ꝓginis Apoc. xij. descripta effectus ⁊ signa. xij. charitatis: maxime erga gen⁹ humanũ exhibita p eandẽ: q̃bus certificamur de ei⁹ dilectõe, ⁊ hos effectus vel signa charitatis in tres q̃terna rios diuidem⁹: vt patebit intuenti pcessum figure.

¶ Prim⁹ effect⁹ materne adoptõis,
Scõs studiose educatõis,
Tercius puide cautionis,
Quartus auide pmotionis.
Quintus pissime miseratõis,
Sextus sollicite subuentionis,
Septim⁹ dolorose amissionis,
Octauus amorose recõciliatõis,
Nonus pxie expositionis,
Decimus pciose redemptõis,
Undecimus celice hereditatõis,
Duodecim⁹ sedule intercessionis.

Prim⁹ itaq̃ effectus ⁊ pmũ signum charitatis btẽ virginis est mrne adoptõis opus seu grã. Diuisionem breui⁹ cape iuxta lras. a. b. c. d. signatas iuxta autoritates ppostere A Quia nẽpe ipa est mr nra adoptata, quã adoptionẽ fecit dñs ihus sũm⁹ sacerdos cũ pependit in cruce ⁊ ait ad mrem. Mulier ecce fili⁹ tu⁹, q̃ ꝓbo oẽs fideles sibi tanq̃ filios adoptiuos recõmẽdauit. vt sup patuit, pt qõ oino nos teneк diligere, nec pt nos odire dũmõ nos obicẽ sue gre nõ ponam⁹. qõ oñdit Prio ex fortitudie gre, qz nouim⁹ q̃ oĩs mr naturalit diligit filios etiã in fer⁹ ⁊ irrõnalib⁹ aĩalib⁹. Sz qz mlto fortior ẽ grã q̃ natura g̃ ex plenitudie gre nõ valet se ꝓtinere q̃n cogat nos diligere, vñ Origen. i q̃dã hmõe. Scio inq̃t q̃ si btã virgo pulsata fuerit necessitati nũq̃ deerit. Mik cors em̃ ẽ ⁊ plena grã ⁊ iõ ꝓtinere se nõ potit q̃n mikeak inuocãti Hec ille. Scõo oñdit ex obligatõe recõmẽdatõis diuie. Nã q̃re dñs ihs ver⁹ de⁹ voluit ⁊ decreuit tã aptissimo tpe. s. sue passiõis in cruce cũ maximã charitatez erga nos exhibuit nos sue mri recõmẽdare: nisi vt ex loco opeq̃ ⁊ tpe ipam recõmẽdatõez cordi ei⁹ pfundi⁹ ⁊ ardẽti⁹ indagaret ⁊ etiã vt qñ iusto iudicio ira dei i nos ad puniẽdũ ⁊ dãnãdũ deberet exardescere: ipa dei pissima mr memor loci ⁊ tpis ac charitat⁹ xpi i cruce exhibite: p nob affectuosi⁹ interpellando mediaret, ac si dñs ihs videreк dixisse i cruce Mulier ecce fi. tu. ecce inquã vide ocul' ⁊ ꝓsidera mẽte q̃lia ⁊ q̃ta p boib⁹ patior. Ecce q̃t vulneribⁿ incis⁹ sanguinẽ p eis q̃ abũdãtissime effũdo, ecce q̃nta caritate acerbissimã mortẽ tolero, ecce spinea corona ⁊ caput pforatũ

Ecce corp⁹ totaliter flagellatũ ⁊ cruore pfusum. Ecce clauí ⁊ lancea, Fel acetũ ⁊ omnis passio mea, Hec igiť ꝓsiderãdo O mr̃ dilecta, O mulier ꝓgo electa: habet tu ipos peccatores ad te ꝓuersos tanq̃ filios p me tibi recõmẽdatos: vt eos foueas: eoꝝ salutem ꝓcures: ⁊ eos pꝗssima tua intercessiõe salues Hinc Anſ. exclamãs dicit, O btã fiducia, O tutũ refugiũ mater dei est mr̃ nr̃a: ambo filij Marie fuerũt mortui in passione: vn⁹ crucis acerbitate: alter mẽtis infidelitate Et iõ viscera Marie plena fuerũt amaritudĩe Hec ille. Scõs effectus studiose educationis, Admirũ matern⁹ amor facit vnãq̃q̃ matrẽ nimis studiose educare lactare ⁊ nutrire suũ filiũ: adeo ꝙ sicut cernim⁹ plorantẽ filiũ ꝓsolari studeat: nec ꝓtinere se valet q̃netiã in nocte ad ploratũ filij assurgat ⁊ ei lac ꝓpriũ pbeat, qõ q̃dez lac de sui sanguis fonte generať ⁊ manat ꝗm phos. Uñ mr̃ ꝓprio lacte tãq̃ sanguĩe filiũ educat. Insup panez masticãdo mr̃ filio esibilẽ reddit vt eũ enutriat. Talẽ p omnia charitatẽ nobis btã virgo Maria spũ aliter mĩstrat ⁊ exhibet, Nã ipa nos pctõres flentes scz p pctis, ⁊ in nocte vitiose tenebrositať ad eã ꝓuersos parata est ꝓsolari p gratie dulcedinẽ ac deuotionis infusionẽ Esa. vlť. Quõ si blandiať mr̃ filio ita ꝓsolabor vos Itẽ ipa panẽ vite eterne id ẽ corp⁹ ⁊ sanguinẽ xpi filij dei nob esibilẽ reddidit in sacro ⁊ hũc panẽ angelorũ de ꝓprio suo ⁊ purissimo sanguĩe generatuz ac ꝗgineo suo lacte enutritũ nobis peperit ⁊ pbuit: vt nos alat ⁊ educare ad eternã vitam valeat, Uñ Joh. vj. Ego suz panis vite qui de celo descendi, Si q̃s mãducauerit ex h̃ pane viuet in eternũ, O igiť btã viscera Marie ꝗginis q̃ genuerũt nobis hũc cibũ patrie celestis, O btã ei⁹ vbera ꝗginea q̃ lactauerũt xpm vt ipm panẽ angelorũ habeam⁹ q̃tidie eterne vite alimẽtũ. L Tertius effect⁹ puide cautiõis: matern⁹ quippe amor affectuosius ꝓpriuz habet ꝓuidere vt caueat sollicite picula ⁊ quecq̃ mala sui filij: adeo vt sese ꝓ natis mr̃es exponant mortis piculis sicut videm⁹ certa experientia in brutis ⁊ bestijs: auib ac anialib alijs. Etem̃ cerua tpe venatõis cõfugit ad pullũ ⁊ interponit se canib: ne amittat filiũ. Sic simee: sic leones: sic grifes: sic celi aues. immo ⁊ homĩes Propterea sapiẽs Salomon cũ ad euz venissent due mlĩeres meretrices litigãdo ꝓ filio, vna dicẽte ꝙ hic viu⁹ filius esset suus, altera ecõtrario ꝙ nõ inq̃t sed filij⁹ me⁹ viuus hic est, tuus aũt mortu⁹ est. Voluit rex ipse p h̃ ꝓbare cui⁹ esset filij⁹ ille viu⁹, si que illarũ nõ posset velle mortẽ seu malũ filij sui, vnde ait rex, Diuidite infantẽ viuũ in duas ptes ⁊ date dimidiã ptez vni ⁊ dimidiã alteri. Et mox mulier cui⁹ erat filij⁹ qz cõmota sunt viscera ei⁹ sup filio dixit ad regẽ, Obsecro dñe date illi infantẽ viuũ ⁊ nolite interficere eũ. Ecõtrario altera dicẽte, Nec mihi nec tibi sit sed diuidať, sniam tulit rex, Date huic inquit infantẽ viuũ ⁊ nõ occidatur: hec est em̃ mater ei⁹ ⁊c. iij. Reg. iij. Hũc certe affectũ dilectõis erga nos btã virgo ostẽdit ⁊ exhibet cũ sollicite cauere studet sua intercessiõe corã iudice ꝺõ ne picula mortis eterne incurramus: ne sentẽtia dãnatõis data peamus. Uñ canit eccl'ia. Sub tuũ psidium ꝓfugimus sctã dei genitrix: nr̃as depcatões ne despicias in necessitatib ꝫ a piculis cũctis libera nos sp ꝗgo gl'iosa ⁊ bñdicta, Naz pfecto sicut qñ pater vult corrigere ⁊ flagellare filiũ accurrit filius sub palio matris, Mať quoq̃ se interponit ⁊ ptegit cum a flagellis Sic beata ꝗgo facit nobis qñ de⁹ pater ꝓpter pctã vult nos castigare penis, ꝓterea orando Ignaci⁹ in epl'a ad btãm ꝗginẽ dicẽ Hũc claude me in gremio pietať tu mr̃ sũme deitatis: vera mr̃ saluatoris: mr̃ adoptata pctõris, Hec ille. Hinc in q̃busdã picturis solet sub palio imaginis bñdicte ꝗginis depingi multudo ꝓpl'i xpiani: diuersi generis ꝓpter bui⁹ significationẽ. D Desiderationis. Quart⁹ effectus auide ꝓmotionis, maternus nempe affectus auidus est ⁊ animosus ad filij sui ꝓmotionẽ, vnde multum gaudet cum videt filium ꝓcreari in regem vel militem aut principem, Quod clarescere potest in exemplo de matre filiorũ Zebedei Math. xx. que a christo optabat ⁊ petebat vt filij sui in regno eius sederent: vn⁹ ad dexteram ⁊ alius ad sinistram. Hunc talem affectum charitatis habuit beata virgo ⁊ exhibet erga nos quia summo desiderio optat ⁊ pro nobis laborat vt adipiscere valeamus coronam regie dignitatis patrie celestis: que talis est sublimitatis ⁊ tam ineffabilis gloriositatis, vt sicut dicit apostolus, j. Chorinthe. ij. Nec oculus vidit nec

auris audiuit nec in cor hoīs ascendit que ꝓparauit deꝰ diligētib⁹ se. Ūñ de ipa gloriosissima dei mre scribit Eccli.xv. Obuiabit illi.s. hoī q̄si mater honorificata, ⁊ exaltabit illuz apud ꝓximos suos ⁊ stola glie vestiet illum locūditatē ⁊ exultatōz thesaurisabit sup euz ⁊ nomīe eterno hereditabit illum. Hec ibi.

Quintū charitat⁹ signū est pūssime miseratōis: qz eīm mater quāto pietate plena tāto charitate affectuosa eo q̄ pietas ex fonte est charitat⁹ dulciflue. Sz btā ꝗgo mater ē miscōie ⁊ regina clemētie: vt canit ecclesia. Ūñ ipa plena est miscōia ⁊ charitate ad homines tripliciter.

Primo ex natura.
Scōo ex gratia.
Tercio ex obligatione diuina.

Primo ex natura qz sic eius ania a deo ē disposita ⁊ ordinata vt sit ei diuitus insita pietas ⁊ miscōia ac charitas plena Job. xxxj. Ab infantia mea mecū creuit miſatio ⁊ de vtero mris mee egressa est mecū Scōo ex grā qz vbi plena est grā spūssctī: est plena dilectio ⁊ pietas q̄ attribuunt spūisctō. Juxta illud aplī. Charitas dei diffusa est in cordibus nris p spīsctīm ⁊c. Ipa aūt ꝗgo plena spūsctō ab angelo nūciat Lu.j. Tercio denicz ex obligatōe diuīa q̄ deꝰ ab eterno ipaz ad ꝗ pelegit ⁊ pordinare ac ꝓpare voluit vt vicz sit tam plena charitate q̄ ex eiꝰ miscōia ac pietate toti mūdo ⁊ cuilibet ad eā ꝓfugiēti hoī subueniat. Ūñ ꝓphatū fuit de ea Esa. xvj. Preparabit in miscōia solīū dei id ē virgo Maria. Sextū signū est sollicite subuentiōis q̄m ipa tanq̄ mater amorosissima oibus inuocātib⁹ subuenit: adeo q̄ a ꝓnciꝓio vsq̄ finē seculi: nunq̄ aliq̄s hoīm cuiuscunq̄ stat⁹ ad eam deuote recurrētiū vt debet esse potuit q̄n ei btā ꝗgo mox succurrerit tanq̄ mr pietate ⁊ charitate plena q̄ se cōtinere p amore neq̄t q̄n filio nō misereat, iuxta illud Esa. xlix. Nunq̄d pt obliuisci mat vt nō misereat filio vteri sui. q.d. nō ⁊c. Et p ꝓsequēs vt ait Ambro. li. pfationū. Jā inquit nō poterit nos odisse deꝰ dū inuocata fuerit deuote mater eiꝰ. Et Bern. ait, Nō ē phas te o dña posse deserere q̄ spem ponit ī te. Idē in sermōe q̄ incipit In lectōe dicē sic. O maxie pia. O multū admirabilis Maria tu nec noīari potes q̄n attēdas: nec cogitari q̄n recrees affectꝰ diligētiū te: nec inuocari q̄n exaudias ⁊ subueniās. Hec Bern.

F Facilis exauditōis. Septimū signū dolorose amissionis. nā ⁊ ipa cū dolore req̄siuit filiū pditum Lu.ij. sic ⁊ alie mres. Hūc silem affectū charitat⁹ erga nos exhibet qm̄ multū cōdolet de amissiōe nostre anie p peccatū mortale. Ūñ ipa sub cruce filij sui patientis ⁊ deflentis peccata nra astans pariter defleuit condoluit ⁊ cōpassa extitit. Immo q̄d mirū ⁊ memoria dignū est. sicut ipe xps eius filiꝰ plus doluit in cruce sup nra ingratitudine ⁊ offensione q̄ sup ꝓprie passionis acerbitate ⁊ dolore. sicuti vult Bern. in lib. meditationū. ita ⁊ btā virgo plꝰ doluit sup nostris culpis ⁊ pctis: q̄ sup filij ꝓprij corpalibus penis atq̄ suis ꝓprijs doloribꝰ internis. hic erat ille gladiꝰ acerbissimi doloris q̄ vulneratū ⁊ ptransitū erat cor ꝗginis. iuxta ꝓphetiā Symeonis Lu.ij. Denicz ipa ex pietate nimia plus doluit in hac vita de peccatoz hoīm miseria. q̄ q̄cūq̄ peccatoz dolere potuerūt de ꝓpria miseria vel pena. Qd testat Hiero. in epla ad Eustochiū dicens. Nullū in hac vita adeo pene torserūt ꝓprie sicut Mariā miserie aliene. q̄ si in vita hac multo magis ⁊ in patria q̄si cōdolet de nostro malo ⁊ morte spūali. qz vt dr. j. Chor. xiij. Charitas nō excidit in patria q̄n potiꝰ ꝓsūmata est. Ūñ ipa in canticis de se dicit. Vulnerata charitate ego sum. Qd si obijcias, in patria non pōt esse dolor vel tristicia. Rūdeo q̄ ibi intelligo dolorē nō sensibilem vel affectōis, sed volūtat⁹ qua oīno vult sanctus in patria: vt homo nō peccaret ⁊ nō periret ⁊c. Tali dolore g̃ cōpatiens nobis ex charitate btā virgo dum videt nos mortuos in peccatis orat p nobis apud filiū vt resuscitemur. Hinc ipa figurata extitit p mulierem plorantē cuiꝰ filiꝰ vnicꝰ efferebat defūctus. Quā videns dñs ihs miscōia motꝰ: resuscitauit filium eius ⁊ dedit eum matri sue Lu.vij. Sic compassio ⁊ preces beate marie apud xpm impetrant nobis resuscitationem a peccatis ⁊c. Idcirco Anſ. ait. O benedicta Maria tu peccatorē toti mūdo despectū ⁊ ad te ꝓuersum mr̄no affectu amplecteris nec ipm deseris: q̄uscz deꝰ p te placatus ipm sue gr̄e reformabit. Hec ille. B

Hiose placatōis. Octauū signū amorose reconciliatōis: qz ipa veluti pūssima mater nō sinit hoīem ad se ꝓuersum stare in diuīe

ire vltrice sentētia. ſz recōciliabit in dei amorem ⁊ grām atq; clementissimā miscōiam ⁊ auertet dei irā ⁊ vindictā. Vñ Bern. in sermone quodā de btā ꝟgine ait. Ecce corā tremendo iudice pctōres assistim⁹: cui⁹ man⁹ terribilis gladiū ire sue vibrat sup nos. Et q̄s auertet eā nisi tu dei amātissima mater p quā p̄mā suscepim⁹ grām ⁊ miscōiam. Idē ait. O felix Maria tu mater regis: tu mater exulis: tu mr̄ rei: tu mr̄ iudicis: tu mr̄ dei et hoīs. cū sis mr̄ vtriusq; discordiā inter tuos filios sustineri nequis. O bñdicta Maria quātū tibi debem⁹ p quā talē fratrē. i. dei filium habem⁹. Quas tibi laudes ⁊ grās agemus cū p te ⁊ ex te omni bono valem⁹. Hec Bern. L Expositōis. Nonū signū p̄prie expositōis. In q̄busdā nempe matribꝫ compiť tant⁹ affect⁹ dilectōis vt seipas exponant morti p filijs vt eoꝝ vitā saluēt seu viuificēt. Patz in pellicano de q̄ dicit Isid. li. ethimo. q̄ rostro se vulnerat: vt sanguīe suo pulli aspi viuificēť. Talē charitatē exhibuit btā ꝟgo nobis q̄ maior esse nō potuit. iuxta illud Job. xv. Maiorē charitatē nemo habet vt aīam suā ponat q̄s p amicis suis. Nā ipa btā virgo nō vnā tm̄mō sed duplicē aīam p nobis exposuit q: vicz p̄priā aīaz posuit cū obtulit cōpassioni Luc. ij. Tuam ipi⁹ aīam gladi⁹ dolorꝭ ptrāsibit. Et insup aīam filij ⁊ ipm filiū p primo. i. p nobis posuit quē ⁊ plusq; p̄priā aīam dilexit ⁊ sic effectum dilectōis duplicauit. K Lare redemptōis. Decimū signū p̄ciose redēptionis: solent pie matres omnē thesauꝝ quez habere pñt dare p filij redēptione si fuerit ī captiuitate mortali positus. Talē charitatē exhibuit nobis btā virgo q: p nostra redēptione ex captiuitate diabolica dedit omnē p̄ciosissimū thesauꝝ quē habuit ⁊ quez sup totū mū dū amauit vicz corpus sanguinē ⁊ aīam sui filij. nō pōt ergo nos repudiare q̄s tā caro p̄cio noscit emisse. Jō dicit apls. Empti estis p̄cio magno glificate ⁊ portate deū in corpe vestro. Hinc Bern. O diues ī oēs ⁊ sup oēs Maria de cui⁹ btā carne: modica ps assūptiōis toti⁹ mūdi suffecit soluere debita. H Hereditatōis. Undecimū signū celice hereditatōis ⁊ fructificationis. ipa q̄pe nō solū amat nos materna dilectione q̄ est maxima naturalit p alijs affectibꝫ vt vult Aristo. viij. ⁊. ix. li. ethico. Ubi q̄rit vtrū mres plus diligāt filios q̄ p̄res. ⁊ vtrū matres plus diligant filios q̄ econuerso et ꝯcludit q̄ mres diligūt teneri⁹ q̄ p̄res ⁊ etiā q̄ ecōuerso filij diligāt mres. Maior ḡ dilectio est mr̄na ⁊ tali diligit nos btā ꝟgo maria. Immo insup ipa sua mr̄nitate celesti patria nos hereditauit. q: fm dictū Bern. ī sermone sup euāgelio. Stabat aūt iuxta crucē ihu ⁊c. ex btā ꝟginis Marie mr̄nitate hereditat celestis fructū multiplicē acq̄siuim⁹. p hanc ei⁹ mr̄nitatē em̄ habem⁹ nobilissimū fratrē xpm. misericordissimū q̄z patrē deū et hereditatē regni celoꝝ thesauꝝ habem⁹ omnē grām Marie. ⁊ sinū miscōie ei⁹ aptum ī omni necessitate. Vñ dicit Bern. ibidez. O verbū oī acceptōe dignū. s. ꝟbū dñi ihu di. Ecce mater tua. Si maria ē mat tua o bō. ḡ ihs est frater tu⁹. ḡ pater ei⁹ pater tu⁹. ḡ regnū eius hereditas tua. ḡ grā Marie ē thesaur⁹ tu⁹. matres ei thesaurizāt filijs. ḡ oīs necessitas tua ad coꝝ ei⁹ ascēdit: cōmota em̄ sunt viscera ei⁹ sup filio suo. Accipe ḡ eā in tuā. Hec Bern. Vñ claret q̄ btā ꝟgo data est nobis in matrē. ꝓterea vt etiā q̄ dānationē demeremur fm dei iusticiam: saluari possim⁹ cōfugiēdo ad btē Marie miscōiaz qō testat Lbryť. de p̄rogatiua marie ita dicens. Jō tu mater dei p̄ordinata fueras ab eterno vt quē de⁹ p suā nō posset saluare merissimā iusticiā: tu p tuam saluares pietatē ⁊ miscōiam dei infinitā. Hec ille. L Liberatōis. Ad id faciūt plurima miracula in libro de miraclis btē ꝟginis e q̄bꝫ vnū hic inserere dignū duxi qō ⁊ ferť in legenda cōmuni scti Laurentij martyrť vicz q̄ q̄dam iudex Stephan⁹ noīe erat rome q̄ munera libēter accipiēs multoꝝ iudicia subuertebat hic tres domos ecclie scti Laurētij ⁊ vnum hortū sctē Agnetis violēter abstulit ⁊ ablata iniuste possedit. Accidit vt moreret ⁊ ad iudiciū dei duceret. cui⁹ brachiū sctūs Laurenti⁹ durissime strinxit ⁊ dolor eū nimi⁹ inuasit. Sctā q̄z agnes faciē ab eo auertit. tūc iudex sniam ptulit di. Qm̄ aliena rapuit et ꝟitatē vēdidit munera accipiēs: in locū Jude p̄ditorꝭ tradat. Ecce āt btā ꝟgine ⁊ sctō pecto quē Stephan⁹ in vita valde dilexerat p eo orātibꝫ ꝯcessuz ē vt ei⁹ aīa ad corp⁹ rediret ⁊. xxx. diebꝫ pniaz ageret. Accepit insup ī mādat a btā ꝟgine vt ps. Bti ima culati: in vita sua singulis diebꝫ diceret. Cūq;

ad corpus redisset brachiũ eius ita erat adustũ ⁊ liuidũ ac si hec in corpe passus essꝫ q̃ aduixit. Male g̃ ablata restituẽs ⁊ pnĩam agens die.xxx.migrauit ad dñm. Ecce igit̃ patꝫ ꝙ hic q̃ ꝯm dei iusticiã erat dãnand⁹ ꝑ miscdiam beate ꝟginis est liberatus. I Intercessionis Duodecimũ signũ sedule intercessiõis.nã ip̃a ardẽtissima charitate nõ cessat intercedere ꝓ nobis apud patrẽ ⁊ filiũ vt ꝯsequant̃ pctõres veniã:iusti gr̃am: ⁊ quiqꝫ hoĩm miscdiaꝫ. Vñ deuot⁹ Berñ. inq̃t. O hõ securũ accessum habes ad deuꝫ vbi habes mr̃em añ filiũ:filiũ añ patrẽ:fili⁹ ostẽdit patri latus ⁊ vulnera. mater ostendit filio pect⁹ ⁊ vbera.nulla ergo poterit ibi esse repulsa vbi tot ꝯcurrũt charitatis insignia. Hec ille. Sꝫ diceres.dolere nõ possum de peccatis:alligat⁹ sum in eis:coartor ꝯsuetudine mala. Quid faciã? Noli despare peccator:vade ad ꝟginẽ. audi Berñ.q̃d iterꝫ dicat. Si criminũ ĩmanitate turbat⁹:si iudicij horrore ꝑterrit⁹:si baratro desꝑationis astrictus: Mariã cogita: mariã inuoca nõ recedat a corde:nõ recedat ab ore. Naꝫ ip̃am cogitãs nõ erras:ip̃am rogans nõ desperas: ip̃a te tenẽte nõ corruis: ip̃a ꝓtegẽte nõ metuis:ip̃a duce nõ fatigaris:ip̃a ꝓpicia ꝑuenies. Hec ille. Recurram⁹ g̃ cõfidenter ad virginẽ tanq̃ ad gratiosissimã ⁊ amorosissimã matrẽ:vt ip̃a intercedente ꝯseq̃mur gr̃am in pñti ⁊ gl̃iaꝫ in secula seculoꝝ Amẽ.

Vltimũ adde mortis in hora susceptõis: vt canit eccl̃ia.

Incipit liber decim⁹ de assumptione beate Marie.

Decimus liber de mysterio gl̃iosissime assumptõis beatissime ꝟginis Marie agens cõtinet plures ꝑncipales ꝑtes quarũ. ꝑma est de transitu eius sctissimo ⁊ gl̃iosissima corꝑis ⁊ anĩe assumptõne. Scda de ei⁹ ꝑcellenti sublimatiõe felicissimaqꝫ intronisatõe. Tercia ꝑs sub alio ꝓcessu de eius dignifica exaltatõe ⁊ coronatiõe. Quarta erit incidẽtaliter de euãgelio qd̃ legit̃ in solẽnitate hui⁹ assumptõis. Quinta erit sub ꝓcessu hystorico de mõ h⁹ assumptõis.

Pars prima de transitu seu morte beate Marie ⁊ eius corporis ac anime ꝑfecta assumptione gloriosa.

Que est ista que ascendit de deserto delicijs affluens innixa sup̃ dilecto suo. Verba hec scribũt̃ originaliter Cañ. ca.vij.⁊ pñt accipi taq̃ sint verba sctõꝝ angeloꝝ q̃ admirãtes sup̃ tã gl̃iosissima assumptiõe btẽ ꝟginis ⁊ admirãdo canẽtes in laudem eiusdem bñdicte ꝟginis depromebãt ĩ hac assumptiõe. Que est inquiũt ista.s.ꝟgo sup̃beatissima q̃ ascẽdit ꝑ assumptõeꝫ gl̃iosissimã de deserto.i.mũdo isto inferiori q̃ nomine deserti significat̃.vt dicit Berñ. qꝛ desertus ⁊ derelict⁹ est a deo ⁊ angelis. ꝓpterea qꝛ totus est positus in maligno.j.Joh.iij. ⁊ plen⁹ multis miserijs:vtpote ergastulũ exulatus ⁊ carceris:delicijs gl̃ie affluens ⁊ innixa sup̃ dilecto suo.i.filio xp̃o ih̃u ꝑ singularis amoris ⁊ fruitõis familiaritatẽ. Ex si petas vñ oriebat̃ ista admiratio angeloꝝ de btẽ virginis assumptõe. Dicim⁹ reuera qm̃ ex trib⁹ ꝯm qd̃ tria sunt ꝑcipua q̃ sunt in hominib⁹ admiratõis cã.vt notat Frãcis.maronis ex ꝟbis btĩ Aug. Primo qñ res est magna. Scdo qñ res est noua ⁊ insolita.

Tercio qñ rei cã est occulta. Nimiruꝫ qñ res gesta est magna merito est admiranda: vt claret de diluuio tp̃e Noe Gen̄. vij. qd̃ qꝛ fuit tã magnũ vt totã terrã inũdaret ⁊ superabũdaret:valde fuit admirãdũ. Sil̃iter in maris rubri diuisiõe:⁊ iordanis retrorsuꝫ ꝯuersione Preterea qñ res est noua ⁊ insolita:vt claret de mãna:quãdo ꝑma die pluit dñs sup̃ terrã.vñ admirãtes filij isrl̃ dixerũt manhu.i.q̃d est hoc. Deniqꝫ qñ causa rei est occulta:vt patꝫ ĩ eclipsi tp̃e mort⁹ xp̃i. Nã licꝫ freq̃nter eclipsis acciderit: tñ qꝛ illius eclipsis.s. tempe mort⁹ xp̃i facte cãm ph̃i atheniẽses ĩuenire nõ potuerũt:plurimi sũt admirati.sicut refert btũs Dyoñ.in epl̃a q̃daꝫ:ĩmo vt fert̃ ip̃e Dyoñ.hui⁹ eclipsis causam ignorãs cũ ꝓtunc nõdũ in xp̃m credidisset:discipulis suis dixit hec ꝟba. Aut deus nature vim patit̃:aut tota mũdi machina destruit̃ ⁊c. Ad ꝓpositũ:qꝛ in assumptione gl̃iose ꝟginis hec oĩa ꝯcurrebãt. Nam res ita fuit magna ⁊ magnificẽtissime facta: quia tunc maiora dona sunt data beate virgini q̃ vnq̃ alicui pure creature: vtpote ꝙ ipsa dei mater electa super totam celestẽ curiã sit exaltata: atqꝫ om̃ibus creatis ꝑposi-

ta ⁊ regina ꝑfecta: in sũmis bonis glie collocata. Juxta illud etiã ps. Elegit eã de⁹ ⁊ prelegit eã in tabernaculo suo habi, facit eam. Itẽ hec assumptio fuit noua ⁊ insolita eo q̃ nũq̃ viderãt angeli vnã purã creaturã feminẽã sup oẽs angelos sctos ⁊ celicos ad dexterã filij dei collocari sicut hodie viderunt ipam. Juxta illud, iij. Reg. ij. Posit⁹ est thronus matri regis q̃ sedit ad dexterã eius. Denicq̃ causa h⁹ erat occulta: q̃ de incõprehẽsibili abysso diuie sapie ordinata necdũ oib⁹ angelis reuelata. Et iõ mltũ admirãtes angeli cecinerũt di. Que est ista que ascẽdit ⁊c. In q̃bus verbis cõmendãt ⁊ admirant in btã virgine Primo sctitatis excellentiã ibi que est ista que ascẽdit ⁊c. Scõo felicitatis supabũdãtiaz ibi, delicijs affluens. Tercio dignitatis ⁊ honoris ꝑeminẽtiã ibi. innixa sup dilecto suo. Vñ h̃ elucidabim⁹ tria mysteria ad istã ꝗginis gliosissimã assumptionẽ ptinẽtia: alia alibi declarãdo.

¶ Primũ mysteriũ de ei⁹ sctissima morte.
Scõm de gratiaꝝ ei⁹ honore.
Terciũ de ei⁹ felicissima corpis ⁊ anime glorificatione.

¶ Articul⁹ pmus de sctissime mortis trãsitu ipius btẽ virginis Marie vbi tria declarant vicz quõ cognouerit mortis horaz ⁊ se ꝑparauerit: ac vtrũ tenebat mori.

Primo de mor

Pte beate ꝗginis de q̃ dicit Damã. q̃ nõ est dicẽda mors ꝓprie. Diẽ q̃pe in fmõe sic. Sacra tua obdormitio a nullo ẽ appellãda mors: q̃ nõ absorbuit nec dolore intulit. Sz q̃ improprie vnũ bicp reliq̃ accipit, ꝓprie tñ ꝛ transit⁹ vl trãsmigratio ⁊ ꝓprijssime assumptõ. De q̃ sic noiando ꝓter simplices orit q̃stio ⁊c.

¶ Prima de ei⁹ ꝑcognitõe.
Scõa de ei⁹ ꝑparatõe.
Tercia de ei⁹ obligatõe.

Primo igit de ꝑcognitõe sue mortis quert Utrũ btã ꝗgo ꝑsciuit suã mortẽ certitudinaliter. Nã de cõmuni lege hoies sũt incerti de mortis tpe ⁊ loco ⁊ mõ: atq̃ etiã statu: q̃ nesciũt si in statu grẽ: vel extra sunt moriturí. Vñ Eccli. ix. Nescit hõ finẽ suũ: sz sicut aues laqueo ⁊ pisces hamo: sic hoies capiẽtur in tpe malo. vñ Beda sup Math. Certũ est q̃ morieris, incertũ est aũt quãdo aut quõ aut vbi: q̃ vbicq̃ te mors expectat. Tu q̃z si sapiẽs fueris vbicq̃ eã patus expectab. Hec ille. Et Seneca ad Lucillũ dicit. Incertũ est quo loco te mors expectat. Tu illã in omni loco expecta in omni loco eque time. Hec ille. Ad q̃sitũ rñdet ẽm magnũ Alber. sup missus ẽ, ca. clxxiij. Q̃ btã virgo certissimã ꝑcognitionẽ habuit de sua morte, et hoc clarescit triplici rõne. Primo arguẽdo a minori: q̃ mltis sanctis h̃ ꝓcessum est vt patz de Petro q̃ ꝑsciuit q̃ velox esset deꝓsitio tabernaculi sui. Itẽ de Jobe, de sancto Martino ⁊ multis alijs. g̃ multo magꝭ btã virgo oim dña ꝑsciuit sui obit⁹ diem: p illã maximã thopicã. Si ei cui min⁹ videt inesse inest ⁊ ei cui magꝭ Scõo rõne causalis meriti. Nã que est cã q̃re aliq̃b⁹ reuelat dies obitus. Si dignitas sctitatis: ipa ẽ vticq̃ dignissima. Si charitas: ipa est charitate plenissima. Si desideriũ: ipa sume cupiebat dissolui ⁊ esse cũ xpo. His q̃pe causis meret q̃s vt reueleť ei dies obit⁹. Et q̃cũq̃ alia cã põt assignari illa in btã virgine est excellẽtissime ꝑ alijs, g̃ ⁊c. Tercia rõ optati: q̃ oĩs homo libẽter optat: ⁊ vult ꝑscire diem obitus sui. Vñ Prouer. xiij. Spes que differt affligit aniam, g̃ ipa incertitudo tpis pene finiẽde hui⁹ miserie: ⁊ glie ꝓseq̃nde anxiosa est anie. Vñ ipa btã virgo sicut ⁊ alij optauit ꝑscire mortẽ. Sz q̃cq̃d optauit scire fili⁹ ei reuelauit: nisi aliqua rõ impediret. Istud nulla rõ impediuit: vt patuit: g̃ ipsa hanc grãm accepit q̃ vicz suaz mortẽ determinate ꝑsciuit. Et huic sentẽtie ꝓcordat hystoria assumptõis, vbi habet q̃ añ ei⁹ mortem angel⁹ palmã sibi de paradiso afferẽs apparuit ⁊ ei diẽ obitus ꝑdixit, de q̃ habet vltima pte hui⁹ libri. Scõo q̃rit de ꝑparatione. vtrũ scz btã ꝗgo ꝑpauerit se ad mortẽ p sacramẽtoꝝ susceptionẽ. Ad q̃d ptin⁹ rñdetur q̃ sic, ⁊ assignant plures rõnes q̃s etiaz notat Alber. vbi sup. ca. lxxxj. Prima rõ, ꝓpter sui humiliationẽ. Scõa, ꝓpter ꝑcepti impletõez: q̃ ipa oia ꝑcepta euãgelica ⁊ cõsilia ꝓfectissime tenuit. Sz xps mltis in locis ⁊ passib⁹ euãgelicis ꝑcepit ⁊ ꝓsuluit hoibus: vt se ꝑparent ad mortẽ di. Estote pati quia q̃ hora nõ putat⁹ filius hois veniet. s. ad mortis iudiciũ, vt patz Math. xxiiij. ac Lu. xij. g̃ ipa hec ipleuit. Tercia, ꝓpter nostram instructionẽ: vt qui sctũs ẽ sanctificet

adhuc Apoc.xxij. Et q̃ peccator est puocet ad expiationē p sacra. Has ꝛ plures alias rōes habes sup li.vij.pte.j.arti.ij.ca.ij. Sz qm̃ vt dicit Augu.li.de visitatōe infirmor quē scḡsit ad nepotē suū. Tria sūt sacra p q̃ dz q̃libet hō potissime ꝓpare se ad mortē: vi delicz sacr̃m pnie: ꝛ sacr̃m eucharistie: qd ē viaticū nr̃e salutis. vt ptz di.l.ca.his ꝯo.ꝛ ca. penitētes. Necnō ꝛ sacr̃m vnctōis extreme Idcirco ꝗ restat inuestigādū vtrū btā ꝗgo circa mortē susceperit hec sacra ꝓpatoria.

Primo q̃dē de sacro pnie si q̃ris. Dico q cū ipa in sua vita accepit ꝗ sacr̃m sicut patuit li.vij.pte.j.arti.ij.ca.iij. Ubi ꝛ bt̃ q ipsa i vita sua sacra accepit: ꝛ q ꝯtrita ꝛ ꝯfessa est nō q̃dem pctā qꝛ nullū habuit: sz q nō fuerit digna tātis bñficijs sua ꝗtute. Silr eucharistiā vt patuit ibidē in vita freq̃ntauit. seq̃tur g̃ magis in mortis articulo q ista tūc sacra suscepit. Sz de sacro vnctōis extreme dubitat vtrū suscepit. Et videt q nō. qꝛ sacr̃m vnctōis nō ꝯferr̃ nisi infirmātibꝫ Jaco.v. Infirmat q̃s ex vobis inducat ꝓsbyteros ecclie ꝛ orent sup eo: vngentes oleo in noie dñi. Sz btā ꝗgo nō p infirmitatē fuit mortua. g̃ inungi nō debuit. Incōtrariuz arguit p illud Jaco.ij. Si q̃s totā legē ꝗua uerit offenderit aūt in vno fact̃ est oīm re̅. g̃ ipa sicut ꝛ ceteri tenebat ad totā legē. Sz extrema vnctio fuit de lege a dño instituta ꝛ ecclesia. Unde ꝛ in Math. legit q apli circuibant castella oleo curātes infirmos. g̃ tenebat virgo btā ad extremā vnctionē: ꝛ per ꝯñs suscepit eā. Jō dicendū ꝯm Alber. vbi sup. q btā virgo ꝛ si nō indiguerit: tñ sacr̃m vnctōis accepit: in q̃ cōplete victorie ꝓterite ꝛ plene glie future suscepit signationem. Nec obstat q ipa nō indiguit p venialiū remissione ꝛ infirmitat̃ alleuiatiōe. eo q ipsa nec venialia habuit: nec infirmata extitit: p quib̃ causis vnctōis sacr̃m extitit ordinatū qm̃ p venialiū remissiōe ꝛ infirmitat̃ alleuiatione: ipa ꝗgo accepit tot̃ doloris mortis qd̃ mai̅ erat remissionē atq̃ tot̃ anie ꝛ corporis glificationez. Uñ licz ipa potuit vt ꝗ sacr̃m nō recipet exempta p ꝓuilegiū qd̃ cōfert dñs his q̃s sine infirmitate ꝛ mort̃ doloze dignat̃ euocare: qui vt videt nō tenent̃ ad vnctionē extremā cū oleo p infirmantibus instituto. Tñ videt verisimile q beata virgo isti ꝓuilegio ꝓter humilitatē abrenū ciauerit sicut ꝛ alia ꝓuilegia sua dū viueret occultauit. ꝛ sacramētū istud p peccatoribꝫ institutū hūiliter suscepit: vt hūilitatē quaz p totā vitā suam tenuerat etiā in extremo vite articul o ꝯsumaret. Hec Alber. Tercia ꝓncipalis q̃stio de mortis obligatione. vtꝫ btā ꝗgo debuit mori necessario: ꝛ obligata fuerit mortis legi sicut ꝛ ceteri hoīm. Et argui pōt q nō cōgruebat nec debebat mori: quia nō obligabat̃: qꝛ mors debet̃ ꝛ inflicta est p peccato originali. ipa aūt virgo est preseruata a peccato originali vt solēnes astruunt doctores nostri. Et pie credēduz statuit ecclia in ꝯcilio Basilien. Si g̃ caruit omni peccato: caruit etiā merito mortis. g̃ iniustitia ei facta ē cū est mors sibi inflicta. qm̃ dicente Aug. in.ij. sentētiarꝫ dist.xiij. Deus nō prius est vitor q̃ q̃s sit peccator. Item homo in statu innocētie si pstitisset viu̅ fuisset trāslatus ad gliam sine morte. g̃ mater dei q̃ fuit sūme ꝓtima statui innocētie debuit ꝗ priuilegium habuisse vt viua fuisset translata. Item de Jobe euāgelista plurimi tenent q sit viu̅ translat̃. ergo ipa hoc ꝓuilegiū magis debuit habere. Ad quesitū igit̃ respōdetur p tres ꝗtates seu ꝯclusiones. Prima est q mater dei cōgruēter debuit mori. Rō: ne xpo maior fore videret̃. Et vt heresis q̃rūdā ꝯfutaret̃ qui asserebāt ipaz nō hoīem esse sed angelum. ꝛ vt esset materia exercēde ꝗtutis: qꝛ mater dei ꝯm Francis. maronis. p patientiā penalitatū hui̅ mūdi atq̃ mortis susceptionē merita cumulauit ad pfectionē gratie. Sicut ei Job fuerūt pene pmisse ꝛ inflicte ad exercendā ei̅ patiētiā: ita ꝗgini ad pficiendā grām. Virt̃ nempe in infirmitate pficit̃. vt ait apls.ij. Chorꝫ.xij. Secūda cōclusio licz mater dei fuerit pseruata p sctificatiōis grām a peccati originalis macula. Tñ a peccati origialis pena nō fuit tot̃ liberata. vñ sustinuit mortē ꝛ alias penalitates hui̅ miserie. Ratio ꝯm Francis. maronis. qꝛ gra sanctificatōis ñ obuiat pene: sz tm̃mō culpe qd̃ patuit. Nā Jobes baptista fuit sctificat̃ ꝛ a peccato originali plene purgat̃: ꝛ tamē a pena peccati originalis nō extitit liberat̃: imo ꝛ mortē acerbi doloris in decollatōne passus. Siliter ꝛ anīa pueri in baptismo abluitur a peccati macula ꝛ nō liberat̃ a pena seu miseria. Sz ꝛ xps dñs sine vllo reatu fuit: ꝛ tamē penalitates

sustinuit licz volũtarie. Nõ mirũ ḡ ꝙ beata virgo ab om̃i pctõ aliena penas hui⁹ miserie ⁊ mortẽ ip̃am subire debuit. Tercia cõclusio ꝙ mater dei ex debito modi naturaľ ortus sui obligata fuit ⁊ debuit mori nõ obstante gr̃a p̃seruatõis a pctõ originali. Rõ: qꝛ licz diuĩa gr̃a p̃seruauit p̃ueniẽdo anime infectionẽ in btã ꝟgine: nõ tñ ista gratia preuenit carnis feditatẽ: qꝛ naturaliter ſm modũ ꝓpagatõis humane ab Adã ꝑ ꝯcubituz ꝯcepta est. Et ideo rõne isti⁹ naturalis originis ⁊ ꝓpter carnis naturalẽ feditatẽ ex p̃mis ꝑentibꝫ ꝯtractã iuste in ea remãserũt oẽs ille penalitates q̃s in hac vita passa est: ⁊ per ꝯsequẽs etiã ip̃a mors seu mortꝭ obligatio.

Ex p̃missis inferť correlaria ꝟitas ꝙ vicz beata ꝟgo aliter est mortua ⁊ mortẽ aliter suscepit q̃z dñs xp̃s. Rõ: quia xp̃s mortẽ sicut ⁊ alias penalitates volũtarie assumpsit ꝓ redemptõe hũani generis ⁊ salute: nec ex origine naturali cõtraxit: qꝛ sup̃naturaliter de virgine est ꝯceptus. Sz beata ꝟgo mortis extitit debitrix ex naturalis originis ꝯtractione ab Adã ⁊c. Uñ ad obiecta patz respõsio. Ad p̃mũ patz ꝑ secũdã ꝯclusionẽ ⁊ terciam. Ad secũdũ vero obiectũ ꝙ ip̃a non debuit p̃uilegiata in hoc esse patz ꝑ p̃mã ꝯclusionẽ, licz q̃ꝓpe ip̃a fuerit ꝓxima statui innocentie, nihilomin⁹ ip̃a in hoc statu miserie nõ debuit hoc p̃uilegiũ habere vt viua trãsferretur ꝓpter rõnes circa dictã ꝯclusionem p̃mã p̃tactas. Nec illud de Johe euangelista obstat qm̃ etiã si illa opinio ponať ꝙ viuus sit translatus nõ est q̃d hoc singulare: qꝛ credit̃ fore ſm illã opinionẽ moriturus in fine mũdi. Uñ nõ dixit ih̃s: qꝛ nõ morit̃, sed sic eum volo manere donec veniã Joh. xx. O vere ergo ꝟginẽ sanctissimã Mariã omni veneratõe dignã. O dei mr̃ez dignissimã que ⁊ ĩ vita sanctissima ⁊ om̃i gratia plena: atqꝫ in morte extitit om̃i honore debito priuilegio quoqꝫ p̃dotata.

¶ Articulus scd̃s q̃les gratias de⁹ exhibuit btẽ marie mr̃i in sua morte: qꝛ vicz voluit eã mori sine dolore merore ⁊ timore.

Circa secũdũ misteriũ de gratiaꝝ honore quibus btã virgo est ĩ sua morte vel trãsitu honorata ⁊ singulariter p̃uilegiata est Aduertẽdũ ꝙ homĩes cõiter pati habent in morte triplicẽ p̃cipue anxietatem vel angustiã. Primo amarissimũ dolorẽ Scd̃o tristissimũ merorẽ. Tercio terribilissimũ timorẽ. Propterea dicit haymo sup̃ Apoc̃. ꝙ nulla maior acerbitas cuiuscũqꝫ amaritudĩs q̃z mors ip̃a hoĩs ⁊ p̃cipue in peccato moriẽtꝭ. Nã reuera tũc insurgit homini dolor amarissim⁹ q̃ cogit aĩam separi a corpe qui penetrat ⁊ scindit cor, oĩa membra viribꝫ destituit ⁊ oẽs sensus a sua viuacitate euacuat ⁊ dissoluit. teste Solino in libro reꝝ. Itẽ tunc in aĩa tristissim⁹ meror exorit̃ ꝓpter cogitatões ⁊ tẽtationes infestãtes: qꝛ videt se p̃uari vita quã naturale ẽ cuilibet appetere: vt dicit Aristo. ij. de aĩa. Aduertit q̃z oĩa bona hui⁹ mũdi se relictuꝝ corpus abominabiliter corrũpi ꝟmibusqꝫ escãdari ⁊ in nullo se posse in tot doloribꝫ iuuari. Hinc Ecc̃i. xij. O mors q̃z amara est memoria tua homĩ pacẽ habẽti ĩ substãtia sua. Profecto dicẽte Aristo. iij. ethico. Terribilissimũ oĩm mors est. Deniqꝫ tunc erit hoĩ timor maxim⁹. Uñ Greg. in omel'. dic̃. Nũc cogitandũ valde est quãtũ nobis erit terribilis hora nostre resolutõis ⁊ mortis: quis pauor mẽtis cũ ante nos erit oĩm maloruz memoria, ꝯtra nos demonũ armabit̃ malicia, retro nos p̃uatio felicitatꝭ transacte mũdialis, supra nos formido tremẽdi iudicis. Hec ille. O qualis ille timor ⁊ tremor: quãdo aderit nephãdoꝝ spirituũ mlt̃itudo aĩaz raperevolẽtiũ quoꝝ species horrendissima Naz vt dicit Beda sup̃ illo ꝟbo Thob. v. Occurrit thobie piscꝭ: dño inq̃t passo ĩ cruce affuit diabol⁹ insidiando si q̃d forte in eo iuris sui inueniret. Si ḡ xp̃o affuit moriẽti ⁊ multꝭ sil'iter alijs sctis in morte affuisse legitur. vt sctõ Martino, sctẽ Elyzabeth ⁊c. a fortiori credendũ est ꝙ cuilibet hoĩ assistit insidiando. O de⁹ q̃ntus tunc erit timor q̃nta tribulatio cũ de oĩbus factis ⁊ culpis ac delictis est rõ reddenda ⁊ sentẽtia irreuocabilis accipiẽda. Ue tũc ⁊ ve peccatori cõtra quẽ instat sentẽtia eterne dãnatõis ferenda. Propterea de his q̃ resuscitati sũt: vt de Lazaro quẽ de⁹ suscitauit, ⁊ de alijs ꝯsil'iter referť ꝙ postea nunq̃z riserunt in h̃ mũdo sz fleuerũt q̃si ꝯtinue. Uñ refert Cyrillus patriarcha in epl'a ad Aug. de miraculis sancti Hiero. ꝙ cũ tres mortui fuissent iuxta tumulũ sancti Hiero, resuscitati q̃z diu vixerũt

postea sine intermissiõe flebãt: ⁊ vnũ eorum alijs pñtib⁹ Cyrillus interrogauit cur tam dire lachrymas incessanter emitteret. At ille respõdit. Si inq̃t que sum exptus Cyrille nõ ignorares tibi semp inesset causa flet⁹. Illo req̃rente rñdit. Ania inq̃t mea resoluta est a corpe tam grauiter ⁊ acerbe q̃ mens nõ capit bũana: nec ego nisi certa expientia didicissem credere valuissem: qz oĩs angustia ⁊ dolor quẽ extimaret hõ nihil reputaĕ respectu illius angustie. Et iterꝫ: tanta inq̃t aduenięte mortis hora nephãdorꝫ spirituũ affuit multitudo vt oĩno dinumerari nõ possent: quorꝫ species talis erat q̃ ea nil horribilius nil pnitiosius cogitari pt. Poti⁹ eĩ q̃libet hoĩm flãmis ardẽtib⁹ arsurꝫ se exponeret q̃ꝫ formarꝫ corꝫ visiõe ĩ ictu oclĩ potiri. q̃ ad meveniẽdo oĩa q̃cũq̃ ꝗ deũ ꝓpetraui ad memoriã reuocabãt suadẽdo vt de dei misericordia nõ sperarem. heu cur nõ aduertũt mortales q̃bus hoc eueniet qd̃ tũc mihi: vt nõ peccarẽt. Si g̃ causam mei fletus interrogas. timor penarꝫ est que peccatorib⁹ iuste danĕ. qua de re nõ mireris si plango: cuꝫ potius si nõ plangerẽ vehemẽter admirari deberes. Hec ⁊ plura idẽ ꝓsecut⁹ẽ. Ad ꝓpositũ g̃ redeundo. ꝓtra hanc triplicẽ anxietatẽ in morte hoĩm deus ꝓtulit btẽ virgini ĩ sua morte triplicẽ maximã grãm quibus eã bonorificauit ꝓuilegio speciali.

Prima grã q̃ ipam mori voluit sine dolore cũ suauissima dulcoratõe.

Secũda q̃ ipam mori voluit sine merore cũ letissima ꝓsolatõe.

Tercia q̃ ipam mori voluit sine timore cum certissima assecuratõe.

Prima itaq̃ꝫ grã collata btẽ virgini ĩ sua morte est q̃ sine dolore: imo cuꝫ suauissimo dulcore spũs moreret: vt sicut a corruptiõe fuit extranea: ita ⁊ a dolore mortis sit aliena ⁊ hoc ꝓbatur ꝑm Alber. sup missus est. ca. clxxv. Quia cũ ꝗ ꝓuilegiũ ꝓcessum sit Job̃i euãgelistę. vt testaĕ Hiero. in ꝓlogo sup Jo b'an. Multo magꝭ g̃ debuit ꝓcedi beate virgini Ampli⁹: qm̃ septum est Haũ. iij. De⁹ nõ punit bis in idipm. Sz beata ꝗgo in filij sui passione ꝓcussa est gladio doloris tanti vt esset ꝓ sũmo martyrio ⁊ maiorẽ sustineret dolorẽ q̃ꝫ fuit dolor mortꝭ in q̃cũq̃ martyre. g̃ cum tunc exoluit dolorẽ mortis nõ debuit iterato in hora mortis dolorẽ habere. Hinc Damascẽ. Ipa inq̃t btã beatarꝫ q̃ sup naturaz dñationũ exaltata est dolores quos effugit pariẽs ⁊ etiã mortẽs: hos ĩ xpi passione sustinuit cõpatiens. Sz diceres. Quõ potuit fieri vt in mortis sepatione nõ habuerit dolorẽ cum naturaliter ania inclinetur ad vnionẽ corpis: ⁊ qz eius ania fuit nobilissima: ⁊ nobilissimo ei⁹ corpi cõiũcta. Vñ sicut maior erat in corꝫ ꝓiunctõe delectatio naturalis: ita ⁊ in corꝫ sepatõe maior videĕ fuisse dolor. quẽadmodũ ⁊ in xpi morte acerbissim⁹ fuit dolor. Juxta illud Treñ. iij. O vos oẽs q̃ trãsitis ꝑ viã attendite ⁊ videte si est dolor sillis sicut dolor meus. Rñdeĕ ꝑm Alber. vbi sup. q̃ ipa ꝑ amoris magnitudine ⁊ ꝓtemplatõis suauitate in q̃ tũc fuit nõ sensit dolorẽ in sepatione. Nam maiores motus impediunt minores: ꝑm phm. Sicut aũt natura mouet ⁊ inclinat aniam ad corpus: ita charitas multo fortiꝰ mouet ⁊ inclinat aniam ad xpm. Juxta illud apli. Cupio dissolui ⁊ esse cũ xpo. Poterat g̃ ille dulcor amoris ⁊ suauitas ꝓtẽplatõis omnẽ dolorẽ absorbere q̃ alias ex distrasia corpis solet euenire. Exemplũ de Moyse ⁊ Helya qui. xl. diebꝫ ieiunãtes nõ senserũt defectum famis ⁊ sitis ꝑ ꝓtẽplationis diuĩe dulcedĩe. Item de sctõ Laurentio ⁊ Tyburtio ⁊ alijs pluribꝫ martyribꝫ qui grauissima tormenta tãq̃ꝫ dulces epulas habuerũt ꝑ amoris xpi magnitudine. Vñ Aug. Dia ĩmania dulcia ⁊ leuia ac prope nulla facit amor. O felix amor xpi q̃ꝫ dulciter illaqueas q̃ꝫ suauiter ꝑmis ⁊c. Ex his accipe. iiij. puncta. Primũ q̃ btã ꝗgo nõ decessit ĩfirmitate nec doloris ꝑssa necessitate vt ceteri solent obire.

Secũm q̃ mẽs btẽ ꝗginis ĩ ipa hora mortis fuit suspẽsa in ꝓtemplatiõe suauissima et amore xpi dulcissimo: ⁊ paulatiz interim ei⁹ complexio deficiebat vsq̃ꝫ tandẽ sine dolore ꝓcepto nõ interrupta ꝓtẽplatione sctissima ei⁹ ania corpus desereret. Tercium q̃ ipa nõ in lecto decumbẽs vt ceteri. Sed flexis genib⁹ eleuatis ad deũ manib⁹ crediĕ migrasse. Sicut sile etiã de btõ Paulo primo heremita legiĕ ⁊c. Quartũ punctũ q̃ xps dñs debuit suscipe ⁊ habere maximos dolores in ꝓte sensitiua ꝓter hoc vt satisfaceret ꝓ peccatis humani generis ⁊ redimeret ipm. Juxta illud. j. Pet. ij. Qui peccata nostra id est penas satisfactorias ꝓ peccatis

nostris ipe ptulit in corpore suo ꝛc. Sz qm̄ beata virgo nō ꝓ redemptōe generis humani ē mortua, iō non oportuit vt ipsa dolores mortis pateret: imo ꝑ speciale ꝑuilegiū ꝓpt incorruptionez debuit esse a dolore mortis aliena. Scdam grāz ꝯtra alioꝝ hoīm tristiciā ꝛ merorē habuit virgo: qꝛ voluit deus ipam mori sine om̄i merore cū letissima ꝯsolatione: etiā externa. Nā habuit ꝯsolationē in hora mortis sue multiplicē: qꝛ tā ab apl'is qui oēs affuerūt in eius trāsitu: vt testatur Dyoñ, in epl'a. q̄ etiā a sctis angelis eā ꝯsolātibꝫ ꝛ assistētibꝫ. Si em̄ aliquibꝫ sanctꝫ credunt ꝛ legunt angeli in hora mortꝫ ꝯsolationē exhibuisse: vt ptz de sctis Nico. Martino, Francisco ꝛc. Multo magis id credit de beata ꝟgine: imo insuꝑ habuit ꝯsolationē a dño ihu ipam dulciter ad celum inuitāte ꝛ tota celesti curia obuiante sibi ad suscipiendū honorifice: qd̄ deꝰ vult facere ipi ex speciali ꝑuilegio ꝛ gratia vt volunt plurimi doctores ꝛ cōiter tenet eccl'ia. Vñ Hiero. ī sermone de assumptōe dicit, Legimꝰ q̄ sepe ad funera sepulturasq̄ sanctoꝝ angelos aduenisse ꝛ obsequia ꝑstitisse. necnō ꝛ aīas eorū vsq̄ ad celū cum hymnis ꝛ laudibꝫ extulisse ꝛ eosdem mlto lumīe splēduisse. Ibidēq̄ miri odoris fragrantiā ꝑsensisse. Si igit talia ꝛ tanta circa defunctos deꝰ dignatꝰ est exhibere: q̄nto magis eiꝰ genitrici in die obitus sui credendū est celoꝝ militiā obuiā aduenisse eāq̄ ingenti lumine circūfulsisse ꝛ vsq̄ ad thronū gl'ie cum laudibꝫ ꝛ canticis ꝑduxisse. Quis illud cogitare sufficiat q̄ gl'iose hodie regina mūdi ꝓcesserit q̄nto deuotionis affectu tota in eiꝰ occursum celestiū legionuz ꝓdierit multitudo: q̄ placito vultu: q̄ serena facie q̄ diuīs amplexibꝫ a filio sit suscepta ꝛ suꝑ omnē creaturā exaltata. Hec Hiero. Propterea nō īmerito satis cōgruēter ꝛ vere a quibusdā asseritur q̄ celum empyreū sit euacuatū bis: ꝛ adhuc tercia vice euacuandū. Primo in xp̄i ascensione qñ om̄es angeli ei obuiauerūt. Scdo in beate ꝟginis assumptiōe. Tercio euacuandum erit ī extremi iudicij tempe quādo omnes angeli ꝛ sancti venient de celo vnacum xp̄o ad iudiciū. Sed forte vis scire qualibꝫ meritis ipa beata virgo ꝛ alij q̄dam sctī meruerunt in hora mortis habuisse celestē consolationē. Ad hoc ꝯ dicere possumꝰ q̄ h̄ speciali⁹ habet fieri ꝑncipaliter ex imꝑscrutabili iudicio ꝛ mira dispensatōe pietatis ac gratie diuine: tamē ꝑlustrando sanctoꝝ vitas compim⁹ ꝑcipue tria ꝑ que sctī id ꝓmeruerūt vt in hora mortis celestē ꝯsolationez angelicā vel diuinā haberēt. Nam q̄dam sancti hoc meruerūt ꝑ feruentē xp̄i dilectionem, vt patz de Petro apl'o, Johe euāgelista, sanctis Laurētio et Vincentio. Alij h̄ meruerūt ꝑ castitatis nitide obseruationez: vt patz de sanctis Katherina Clara Margaretha, ꝛ alijs pluribꝫ ꝟginibꝫ Alij meruerunt ꝑ miscdie ꝛ pietatis exhibitionē: vt ptz de sanctis Elyzabeth Martha ꝛ Magdalena ꝛc. Sed qm̄ btā virgo maria has omnes ꝟtutes excellētissime habuit: ꝯ sūme cōsolari meruit. Preterea legunt alij ꝓmeruisse in morte celestem ꝯsolationē ꝑ alicuiꝰ vl' aliquoꝝ sanctoꝝ aut sanctaꝝ patrocinationem: q̄bus in hac vita deuota seruitia exhibuerunt: qd̄ certe potissime suꝑ oēs sanctos beata virgo Maria potest ꝛ solet erga sibi deuotos facere: vt patz in multꝫ eiꝰ miraculis. Vñ ipa specialissime ab ecclesia īuocat vt in hora mortꝫ subuenire dignet. Maria inq̄t mater gratie: mater miscdie tu nos ab hoste ꝓtege in hora mortꝫ suscipe. Ergo vtilissimū est btām virginē Mariā in patronā eligere cuilibet homī ꝛ ei deuotius famulari atq̄ in hora mortis seip̄m eidem hūiliter cōmēdare. Tercia ꝑncipalis gratia collata beate ꝟgini in sua morte est q̄ ipa mortua est sine om̄i timore cum certissima assecuratiōe. Nimirū aliqui hoīm in morte timent naturaliter ipam mortē exhorrescentes. Sic etiā sancti homīes timēt naturaliter. Alij vero timorē habēt ꝓpter mala q̄ fecerunt. Alij aūt ꝓpter demonū maliciā Atq̄ alij ꝓpter incertitudinē: qꝛ nescit hō vtruz amore vel odio dignus sit, vt dicit Eccs. ix. Et ideo timet dei iudiciū. Sed in btā virgine nullū hoꝝ locum habuit. Nā mortem ipam nō horrescebat: qꝛ charitate ꝛ desiderio sui filij feruens ꝛ gratie suauitate plena cupiebat dissolui ꝛ esse cuz xp̄o: vñ ꝛ orabat vt ad eū ꝑueniret q̄ntotiꝰ sicut ptz ex eiꝰ trāsitus ꝛ assumptōis hystoria. Item ipa nūq̄ se peccasse nouerat etiā venialiter: ꝛ ideo de aliquo malo nō timuit. Preterea iudicij sententiā nō timuit: quia amore dignam tanq̄ dei matrē purissimā ꝛ dilectissimā quā im-

possibile foret dãnari nouit necessario saluã dã ⁊ sup oia exaltãdã. Deniq; ipa a filio ĩ petrauit ⁊ obtinuit vt aia ei⁹ de corpe exiens nullũ spm̃ teterrimũ videret. nullaq; satha ne ptãs ei occurreret, vt ptz ex hystoria assũptiõis. Nõ si di. tñ ania separata a corpe statim naturaliter hz videre demões ⁊ etiã angelos: sicut nos naturaliter ĩ ꝗ mũdo apto oculo videm⁹ lucẽ ⁊ colorẽ, quõ ꝗ vex est q ipa nõ viderit demões. Rñderi põt q licz cõiter fm doctores aia ei⁹ separata sicut ⁊ alie anie post separationẽ ipi⁹ ⁊ assumptionẽ sicut ⁊ mõ videt demões: ⁊ spũs sine corpe existẽtes. Tñ speciali ꝓuilegio ꝗ ei donatũ credere possum⁹ a suo filio q ĩ ei⁹ exitus hora angeli affuerũt q̃ demones insidiãtes nõ pmiserũt assistere ipi btẽ marie: vt vicz exterrentem demonũ teterrimã faciẽ, ptunc nõ videret ⁊ sic claret qm̃ btã virgo sine om̃i timore cũ maxima securitate ⁊ oimoda ꝓsolatõe externa ⁊ interna obierit. O q̃z felix ⁊ bñdictus fuit iste trãsitus. O de⁹ me⁹ si tunc affuissem: q̃nta deuotõe: q̃z hũili suplicatõe: q̃nta ꝓ lachrymaꝝ irrigatõe meipm tã dignissime tã sanctissime dñe recõmẽdassez: vt apd filiũ ĩ celica gl'ia memor mei pctõris fore dignata fuisset. O ania fidelis ꝓpende dignitatẽ ⁊ sanctitatẽ bñdicte ꝟginis. ⁊ ipi te tota deuotõe cõmitte, ipam pete. ipam frequẽti⁹ inuoca: vt ꝓpt filij sui amorẽ dignet tibi gratiam ⁊ gl'iam impetrare.

¶ Articul⁹ terci⁹ q btã maria in gl'ioso corpore simul ⁊ ania est assumpta ĩ celũ ad qd assignant, xij. rõnes.

Tercium misteri

Tum de gl'iosa btẽ ꝟginis assũptõe ⁊ ei⁹ felicissima corpis ⁊ anie gl'ificatõe, de q̃ plerq; dubitãt. Utrũ vicz btã ꝟgo sit corpe ⁊ ania assumpta in celũ ⁊ plenissime gl'ificata: quẽadmodu dñs ihs. maxime qz btũs Diero. in fmõe de assumptõe istud nõ astruit: sz sub dubio relinquit. Verũtñ pie credit ab omni eccl'ia ⁊ a doctoribꝫ. Nã Aug. in fmone, qz pfundissimo. ꝗ asserit plibꝫ rõnibꝫ q ipa btã ꝟgo sic ⁊ xp̃s sit resuscitata ⁊ corpe sil' ⁊ ania gl'ificata ⁊ assumpta in gl'ia ꝓsũmata. Hui⁹ aũt fidez ꝓfirmãdo. xij. rõnes ad numeꝝ. xij. stellaꝝ ĩ corona btẽ ꝟginis possum⁹ accipe q̃bꝫ btissima ꝟgo maria gl'iat se corpe ⁊ ania assũptã in celũ tanq̃z. xij. stellis radiantibꝫ ad pbandum. Ut ꝟo deuoti⁹ ꝓpter simpliciores qui magis incitant ad deuotionẽ p simplicẽ hystorice narratiõis modũ q̃z p argumẽtoꝝ et rõnũ subtiles apices pcedam⁹. Pie ⁊ deuote ꝓtẽplari possum⁹ q hac ipa die assumptionis marie de⁹ volẽs p oia honorare beatã ꝟginẽ magnũ ꝓcilũ statuit fm humane imaginatõis modũ. Corã q̃z oibꝫ angelis ⁊ sctis ꝓposuit dicẽs. Ecce adest tps q̃ aia genitricis filij dei soluta a corpe pmiũ vite eterne accepta ĩ celesti solio ẽ collocãda. Quid igit gre ⁊ honoris vob videt vt mee nũc cõferat genitrici ⁊ ei⁹ sacratissimo corpi in cuius vtero corp⁹ a spũsctõ formatũ ⁊ aniam assumpsi nouẽ mẽsibꝫ recẽui tãq̃z ĩ taberna culo dignissimo. Tandẽ ipa me pepit ꝟgo ⁊ ꝟgineo lacte vbere de celo pleno aluit ⁊ castissimo suo amplexu fouit: deuotissime ministrauit: ⁊ in cruce mihi moriẽti astitit ⁊ cõpassa extitit ⁊c. Tũc oẽs sctĩ ⁊ angeli pcidẽdo ⁊ deũ collaudãdo dicere ceperũt. Magnus dñs ⁊ magna ꝟtus ei⁹ ⁊ sapie ei⁹ nõ ẽ numer⁹. ps. cxlvj. Et illud Sap. ix. Tecuꝫ dñe sapia q̃ nouit opa tua q̃ ⁊ affuit cum orbem terraꝝ faceres ⁊ sciebat q̃d placitũ esset corã oculis tuis. Ipa igit tua sapia infinita ⁊ imensa decernat ⁊ diffiniat: qz iustũ videt seruis tuis ⁊ dignũ vt ipa tua mr̃ om̃i honore ⁊ laude dignissima corpe ⁊ ania gl'ificata ⁊ a dextris tuis collocata tecũ regnet ĩ secula. Sicut ꝗ ab eterno oipotẽs de⁹ decreuit ⁊ voluit eã corpe sil' ⁊ ania assumere gl'ificatam: sic etiã voluit vt q̃libet ordo celest⁹ patrie eã adorare: honorare q̃z certã rõnez ponẽdo q̃si stellã in corona gl'iose ꝟginis pbantẽ ⁊ declarãtẽ ei⁹ dignã gl'iaz assũptõis.

Primo ꝗ angeli posuerũt pmã stellã que est ratio pfectionis.

Scdo pmi pentes posuerũt scdam q̃ est ratio exemptõis.

Tercio sancti patriarche posuerũt terciã que est ratio redũdationis.

Quarto sancti ꝓphete quartã que est ratio pnunciationis.

Quinto discipuli quintã que est ratio ministrationis.

Sexto martyres sextam que est ratio appreciationis.

Septimo confessores septimam que est ratio cõmensuratõis.

Octauo virgines octauam que est ratio incorruptionis.

Nono om̄es electi nonam que est ratio p̄electionis.

Decimo spiritussanctus decimā que est ratio sup̄impletionis.

Undecimo dei filius vndecimā que est ratio vnionis.

Duodecimo dei patris potētia duodecimā q̄ est ratio p̄magnificatōis.

Vñ in figura h⁹legit̄ Apoc̄.iiij.ca.q.xxiiij. seniores p q̄s oēs sctī designāt̄ adorabāt viuētē in secl'a secl'oꝝ.i.xp̄z: ⁊ mittebāt coronas suas añ thronū.i.btām ꝟginē: in q̄ xp̄s vt ī throno req̄euit: laudātes ⁊ dicētes. Dignus es dñe deus nr̄ accipe gl'iam ⁊ honorē qꝛ tu creasti oīa ⁊ ꝓpt̄ volūtatē tuā erāt ⁊ creata st̄. Hec ibi. Primo g̊ angeli honorauerūt eā di.q̄ digna est corpe ⁊ aīa assumi in celū rōne pfectōis tali qꝛ dei mr̄ sicut ē pfectissime sctītatis sup̄ oēs angelos ⁊ sctōs impropor tionabiliter q̄ est tāte puritat̄ vt maior sub deo neq̄at intelligi.teste btō Ank̄.ita pfectissimā btītudinē dz habere sup̄ oēs angelos. sz qꝛ angeli tā pfectā btītudinē hñt q̄ nō retardant̄ a gl'ia ⁊ pfectiōe sue btītudīs. g̊ nec aīa btē ꝟginis debuit retardari a pfectōe beatitudīs. Sz si aīa btē ꝟginis sine corpe fuisset assumpta.exq̄ vnaq̄q̄ aīa naturalē habet inclinationē ad ꝓpriū corp⁹ nō q̄dez ꝓpt̄ corp⁹ de p se sz ꝓpter integritatē hoīs ⁊ pfectionē btītudinis vtriusq̄ ptis k̄m Frācis. maro.atq̄ Rich̄.sup̄.iiij. di.xliij. seq̄ret̄ q̄ aīa btē ꝟginis sicut ⁊ alioꝝ sctōꝝ retardata essz a pfectōe btītudinis ⁊ nōdū adepta suū plenū desideriū scz in btītudine corpis sui: ⁊ p ꝯñs min⁹ pfectā btītudinē haberet q̄ꝫ angeli qd̄ est incōueniēs.qꝛ ipa vt canit eccl'ia exaltata est sup̄ choros angeloꝝ ad celestia regna. Et ꝯfirmat̄ p illud Aug. xiij.de trinit̄. Perfecte inq̄t btūs est q̄ hz q̄cq̄d vult.sz ipius aīa naturalit̄ vult btītudinē sui corpis. g̊ ⁊c̄. Scd̄o p̄mi pentes generis hūani.s. Adā ⁊ Eua accedētes adoratoq̄ deo dixerūt. Oīpotēs:adorāde:tremēde:colēde:bñdict⁹ tu ⁊ bñdicta mr̄ tua. vere ipa dig̃ ē corpore ⁊ aīa gl'ificari etiā scd̄a rōne. s. exemptionis q̄ nos eā honoram⁹ et laudam⁹: ⁊ ē talis.qꝛ dei mater est exempta a maledictōe Eue quā de⁹ tulit ꝯ eā ꝓpter pctm̄. īmo oīs maledictio Eue in bñdictionē mutat̄ marie vt dicit Aug.in k̄mōe de natiuitate ꝟginis. Nā vt patz Gen̄.iij.dixit deus ml'ieri Eue. Multiplicabo erūnas tuas ⁊ ꝯceptus tuos.in dolore paries filios ⁊ sub viri potestate eris ⁊ ipe dñabit̄ tibi. Hec ibi. Sz ab his btā ꝟgo exēpta fuit qꝛ fuit ꝟgo mundissima q̄ ꝯcepit sine pudore:portauit sine grauamine:pepit sine dolore.⁊ fuit ab oī erūna ml'ierū aliena.iuxta illud Cañ.iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macl'a nō ē ī te:qꝛ nec corpalis nec spūalis macula fuit in ea. Ipa deniq̄ nō fuit viro subiecta qꝛ dña oīm viroꝝ ⁊ mulieꝝ.⁊ ipa est q̄ cōtriuit caput serpētis. g̊ iustū ⁊ cōgruū est vt etiā sit exēpta ab illa generali maledictōe:puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. Cōcludēs g̊ Adā dixit: dignū est dñe de⁹ vt sicut tu me ⁊ sponsaz meā Euā ī paradiso terrestri posueras ⁊ in statu innocētie optimo: ita q̄ si mādata tua k̄uassem⁹ nūq̄ incinerati fuissem⁹.ita btā ꝟgo tua mr̄ q̄ oīa tua mādata pfectissime obk̄uauit hāc sibi p̄stitā habeat gr̄am vt vna tecū in celesti paradiso collocet̄ ab om̄i incineratōe p̄seruata. Tercio sancti p̄riarche honorando eā posuerūt terciā rōnē.s.redūdatōis: q̄rū q̄dē.s.p̄riarchaꝝ gl'ia ⁊ gaudiū est ex multoꝝ filioꝝ in vera fide xp̄i ⁊ vnius dei cultu educatōe ⁊ saluatōe.vt dicit Bern̄. in q̄daz k̄mōe.vñ honorauerūt ⁊ laudauerūt beatā ꝟginē rōne redūdatōis tali.qꝛ gl'ia mr̄is redūdare hz in filiū. Nā gl'ia hoīs ē ex honore pentū Ecc̄i.iij. Vñ q̄cq̄d honoris impēdit̄ mr̄i dei ipi deo exhibet̄ q̄ ex ea nat⁹ ē. vt g̊ dñs ih̄s in sua mr̄e laudet̄ tāq̄ in throno gl'ie sue dignū est vt sūme gl'ie honorē q̄ habet̄ in celo sibi p̄stet. Nec tā p̄ciosus thesaurus corpis ei⁹ pmittat̄ ī terra sz sūmo honore celestis gl'ie exaltet̄ vt dei thalam⁹.a filio q̄z mr̄ dignissima oīb⁹ sctīs ⁊ angelis in gloria celestis honoris p̄ficiat̄. Proinde Aug. in k̄mōe de assūptōe di. Thronū dei: thalamū dñi:xp̄i tabernaculū:dignū ē ibi eē vbi xp̄s est.tā p̄ciosuz thesauꝝ digni⁹ est celo seruari q̄ꝫ terra. Hec ille. Quarto sctī ꝓphete honorādo posuerūt quartā rōnē.s. p̄nunciatōis:qꝛ ꝓphete spūsctō sunt locuti p̄nunciando futura de xp̄o ⁊ mr̄e ei⁹: dignū est g̊ vt fideles inueniant̄ p oīa. Sz qꝛ ml'toꝝ ꝓphetaꝝ oracula ⁊ p̄nūciatōes huic ꝯcordāt assūptōi corpali. Vñ Dauid ait. Astitit regina a dextris tuis ī vestitu deaurato. Naz

anꝫ nõ corrũpit nec putrescit sic ꝛc. Item Can.ij. Surge,ꝑera amica m.ꝛc. Ecce ei⁹ resuscitatio Itẽ Eccl.xxiiij. Qui creauit me requeuit in tab. Et infra. In ciuitate sctifi.i. in pria sil're. Itẽ Joh.i apoc.xij. describit eã mulierẽ amictaz sole qd vtiqz nõ cõuenit anie separate, iõqz mox inter ꝓphetas Dauid cepit psallere ꝛ ĩ honore ꝗginis dicere Surge dñe in requiẽ tuã tu ꝛ archa sctificatiõis tue.i.corp⁹ btẽ ꝗginis Moyses qz ait. Ve mẽto dñe qm cũ mihi pcepisti archã tibi facere q dicta ẽ archa feder⁹ dñi:p quã figurata est dei mr pcepisti vt de lignis tm sethin fieret qꝫ natura talis ẽ qꝫ nõ putrescũt nec a vermib⁹ rodunt. Sũt em ĩputribilia ꝛ incõbustibilia. g corp⁹ btẽ marie dignũ est nõ p⁹ mittere putrescere:sz glificari plenissime ꝛc.

Quito discipuli btĩ inter qs ꝛ Stephan⁹ honorãdo eã posuerũt qntã rõnẽ scz mĩstrationis. Nã discipl'is ꝓmittẽs ꝛ loqns dñs ihs in terr⁹ dixit. Qui mihi mĩstrat me seqt ꝛ vbi ego sum illic ꝛ mĩster me⁹ erit Joh.xij Sz qꝫ dei mr p oib⁹ xpo in carne sua mĩnistrauit. Primo in vtero purissimũ sanguinẽ. Secõ ipo nato lac ꝗgineũ. Tercio ĩ tota ei⁹ vita ml'tiplicit' fouẽdo ꝛ in passione ꝯdolẽdo, g dignũ ẽ vt vbi xps:illic ꝛ hec ei⁹ ministra ꝛ mater.i.in celo collocet Sexto martyres honorauerũt sexta rõne scz appciationis tali. Scptũ ẽ p ps.de sctis pcipue martyrib⁹. Preciosa ĩ ꝯspectu dñi mors sanctoꝫ eius. Si g mors sctoꝫ pciosa. g mors mris dei dz eẽ pciosissima qꝫ ipa supꝫ oẽs dignissima ꝛ sctissima. Nõ aũt esset pciosissima ei⁹ mors nisi in anĩa ꝛ corpe viueret glorificata.vt pbat Aug.sermõe q s. Septimo ꝯfessores honorauerũt eã septima rõne scz cõmẽsuratõis tali.qꝫ scptũ est pcipue de ꝯfessorib⁹. Quacũqz mẽsura mẽsi fueritis remetiet vob Lu.vj. Et itez. Reddet vnicuiqz fm opa sua Math.xvj. Sz qꝫ ipa beata ꝗgo opata ꝛ mẽsa ẽ sup mẽsurã hoĩm qntuz ad meritũ ꝛ gre plenitudinẽ.ꝛ qꝫ plenitudini meriti ꝛ gre corrũdere dz plenitudo pmij ꝛ gl'ie:qꝫ graz ꝛ gl'iaz dabit dñs.teste ps. debuit g digne sibi remetieri fm plenitudinez glie ad quã ptinet gl'ificatio in corpe Octauo sctẽ ꝗgines honorauerũt eã octaua rõne scz incorruptõis tali.qꝫ dignũ ẽ vt exq ipsa fuit ꝗgo integerrima nõ debuit seq eã putredinis corruptio sz iuxta filiũ ꝓxima collocatio.iuxta illud Sap.vj. Incorruptio ꝓxim facit deo. Vñ ꝛ in corpib⁹ sctoꝫ ꝓ reliquijs exposit⁹ videm⁹ mẽbra ꝗginea et a pctõ ĩnoxia pseruata fore a putrefactõe. vt ptz in ml'tis ad expientiã.ꝛ iõ oẽs sctẽ ꝗgines cecinerũt in laudẽ btẽ ꝗgis di.illud Sap.iij. Hec est q nesciuit thoꝫ in delicto hẽbit fructũ in respectõe aĩaꝫ sctãꝫ. Vnde Aug.in fmõe q sup. Letare inqt maria leticia inenarrabili corpe et anĩa in ꝓprio filio cũ ꝓpo filio p ꝓ priũ filiũ:nec seq dz corruptõis erũna: quã nulla secuta ẽ tãtũ filiũ pariẽdo integritatis corruptio. Hec Aug. Nono oẽs generaliter electi cões ꝛ reliq accedẽtes honorauerũt eã cõgrua rõne scz pelectõis.vñ cecinerũt illud eccl'ie cãticũ Elegit eã de⁹ ꝛ pelegit eã in tabnaculo suo hĩtare facit eã. dignũ g est qꝫ si alij electi ꝛ scti ac eoꝫ corpa ml'tipl'r honorant in terr⁹ deo disponẽte, ml'to mag⁹ corpus mris dei honorificet in celis. Mirũ qrũdã sctoꝫ corpa adhuc in terr⁹ seruãt integra. Multoꝫ etiã reliqe corpoꝫ illustrãt miraculoꝫ glia.qrundũ sepulchra angelic⁹ manib⁹ vt Clemẽtis ꝛ Katherine legim⁹ ꝓparata. Alioꝫ denicqz mausolea auro ꝛ gemmis exornata atqz fideliũ crebra visitatione cernim⁹ magnificata. g cum corp⁹ marie sit maioris dignitat⁹ oib⁹ p alijs debuit honorari. Sz videm⁹ qꝫ nõ in terris. g in celo ꝛ p ꝯñs corpe ẽ assũpta.al'as videret fili⁹ mrnũ honorẽ ꝯtẽplisse qd ẽ absurdũ Decimo deus spũsctũs honorãdo eã posuit decimam rõnẽ.s.supĩpletõis talẽ.btã dei mr sup oẽs plena gra ẽ salutata cui et angel⁹ dixit. Spiritusctũs supueniet ĩ te.i. sup oẽs alios ampli⁹ veniet ĩ te et ꝗtus altissimi obũbrabit tibi Lu.j. Et ꝗ nõ tm q ad anĩam ei⁹ sz etiã q ad sacrũ corp⁹ ei⁹. g ipa supplena debuit eẽ gra corpe sil' ꝛ anĩa. Vere plena erat facies marie gra:q et radiabat adeo vt etiã in alij⁹ ad solũ intuitũ omnẽ ꝯcupiam extingueret. Vere et caput plenũ erat gra p iugẽ ꝯtẽplationẽ diuinã et saporẽ celestiũ. Itẽ os et labia.iuxta illud ps. Diffusa ẽ gra ĩ labijs tuis adeo plena erat gra vt ad qlibet ei⁹ ꝗbum certũ legat in euãgelio miraculũ subsecutũ. Et ad vnã salutatõez ei⁹ repleta ẽ gra Elyzabetb ꝛ Johes in mrno vtero.et ad ei⁹ qnqz ꝗba scz. Fiat mihi fm ꝗbuz tuũ dei fili⁹ descẽdit de celo ꝛc. Itẽ aures plene erãt gra q meruerũt audire ꝗba nõ solũ angelica sz et

dulcissima ꝓba xpi ihu filij dei. Item manus plene erat gra qz ꝓtrectare meruerũt corp⁹ dñi ihu. Et sil'r pect⁹ z vbera q̃ lactauerunt dei filiũ, z sic de alijs ꝓsequẽdo. q̃ dignũ est vt ei⁹ sacratissimi corpis mẽbra sint plena ĩ celo glia: sicut z in terra plena fuerũt spũsco z ei⁹ gra. qz vt dicit Hugo de sctõ vict. Plenitudo glie cõmẽsurat plenitudi gre. Un decimo dei fili⁹ dñs ihs honorãdo eã posuit vndecimã rõnẽ vicz vnionis talez. Illud corp⁹ qd̃ vnitũ est diuie nature in me inqt. i. in xpo nõ debuit putrefieri sed resuscitari z glificari, iuxta illud ps. Nõ dabis sctm̃ tuũ videre corruptõez. Sz qm̃ corp⁹ mris z filij naturalis ẽ vnũ naturali origine tãq̃ corpus de mre exortũ, q̃ sic istud ita z illud corpus dz z dignũ est glificari. Hic Aug. vbi sup̃. Putredo inqt z ꝓmis hũane sũt obprobriũ ꝓditiõis: a q̃ obprobrio cũ ihs sit alienus marie natura excipit, qm̃ de ea ihs carnẽ sũpsisse, pbat. Hec ille. Duodecimo dei pris potẽtia honorãs eã dedit duodecimaz rõnẽ, s. pmagnificatõis: talẽ, qm̃ inqt dignũ fuit vt possiz eã filij dei genitricẽ p cũctz creatis magnificare, tã in filij dei ꝓceptõe q̃ in ptus ꝓginalis pseruatõne: q̃ etiã in oĩs gre pdotatõe atq̃ glie sublimatõe. iuxta illd̃ qd̃ z ipa cecinit, Fecit inquit mihi dñs mag̃ qz potẽs ẽ z c̃. Justũ z dignũ ẽ vt speciali z hac gra pmagnificet alijs sctis vt corpe sil' z aia assumat in glia. Et ad h⁹ fidei ꝓfirmatõez certe etiã reuelatões facte sctis leguntur. Naz in reuelatõe sctẽ Elyzabeth legit sibi ab angelo fore reuelatũ in visione q̃ tã in carne q̃ spũ dña nra est in celũ assũpta cũ astãtiũ mlt'titudine angelorũ: occurrẽte sibi xpo in glio sissimo splẽdore portãte ĩ dextra crucz vexillũ z cũ eo ifinita milicia angelorũ. Sicq̃ vidit in spũ rapta btã Elyzabeth btãm ꝓginẽ mariã mlto lumie circũfulsaz alacriter suscipi z cũ mag̃ ꝓcentu ĩ celos deduci: de sepulchro resuscitatã z c̃. Item legit etiã q̃ dũ btus Anthoni⁹ ordinis minorũ viueret aduenientẽ q̃dam festo sctĩ Hieronymi noluit ire ad matutinũ: stomachat⁹ ꝗ ipz sctm̃ Hieronymũ, p eo q̃ ipe Hieronym⁹ in ꝓmõe de assũptõe dicit in hec ꝓba. Nõstrat inqt sepulchrũ btẽ ꝓginis in vallis Josaphat medio vbi ĩ ei⁹ honore fabricata ẽ ecclia in q̃ sepulta fuisse ab oĩbꝫ pdicat. Sz nũc vacuũ esse mausoleũ cernẽtibꝫ ostẽdit. Hec idcirco dicerim qz mlti nostrorũ dubitãt vtrũ assũpta fuerit siml' in corpe an abierit relicto corpe. Quõ aũt vel q̃ tpe aut a q̃bꝫ psonis sctissimũ corp⁹ ei⁹ inde ablatũ fuerit vel vbi transpositũ vtrũ ve resurrexerit nescit: q̃ruis nõnulli astruere velint eã iã resuscitatã z btãm cũ xpo imortalitate in celestibꝫ vestiri. Hec Hiero. Btus itaq̃ Anthoni⁹ dure tulit q̃ sic dubitat Hiero, z nõ affirmat ꝓgis corpalẽ assũptõez, p⁹ aliquã q̃ morulã venit angel⁹ ad eũ in cellã interrogãdo. Cur antho, ñ vis ire ad matutinuz. At ille se indignari ꝗ hieronymũ ob hãc cãz ptactã, et idcirco noluisse eius officiũ visitare rñdit, et p⁹ morazz aliquã ecce btã virgo astitit cũ ingẽti lumie z angelorũ comitatu. Statimq̃ antonius genuflexo rogauit vt eum redderet certũ de corpis assumptiõe vt secure possit pdicare. Tũc btã virgo certificauit eundẽ cõmittendo q̃ secure id pdicaret. Ilico aũt b. Hieronymus assistẽs appuit dĩ, q̃ ipe iõ hoc ñ asseruit ĩ sermõe pdicto qz nõ fuit certificatus z q̃ hec sua dubitatio deo disponẽte fuit occasio vt btã virgo se plibꝫ reuelaret z eos de hoc certificaret, z sic visio disparuit ĩ celũ, et btus Anthoni⁹ in ꝓsolatõe magna remãsit

Ad ꝓpositũ itaq̃ redeũdo pie possumus meditari q̃ cũ oẽs scĩ pdicto mõ btãz ꝓginẽ collaudasset z singul'rõibꝫ dignã ꝗ honore assũptõis, pclamasset, tũc de⁹ trinitas mãdauit oĩbꝫ illud ps. Sumite psalmum z date tympanũ psalteriũ iocũdũ cũ cythara, buccinate ĩ neomenia tuba in insigni die solẽnitatis, s. hui⁹ assumptõnis. Sicq̃ dñs iesus cũ multitudie angelorũ z sctõrũ aduenienda dulciter ĩtonauit. Surge, ꝑera amica mea speciosa mea z veni. Veni de libano spõsa veni coronabers. Et sic resurrexit b. virgo et glioso corpe refulgẽs cũ oĩ gaudio totĩ⁹ curie celestis est ĩ celũ intronisata, sic de hoc latius patebit ĩ hystoria assumptõis. Proĩ de btus Gerard⁹ eps ĩ suis omelijs dic̃. Hodie virginẽ btãz celi susceperũt letãdo, archangeli iubilãdo, pncipat⁹ armonizãdo, ptãtes citharizãdo, cherubin z seraphin hymnizãdo, atq̃ ad supnũ diuie maiestatis tribunal deducẽdo. Hec ille. O itaq̃ fidel' aia ꝓsidera q̃nta hodie sũt celebrata ĩ celo gaudia. O q̃lis z q̃nta btissime marie hodierna leticia. O q̃ ineffabil' eius glia. Stude z tu omẽs deuota ĩ hac die tã letabũda vt dei ge-

nitrici ꝓgratulãdo ipi te recõmẽda, ipamq̃ affectuosi⁹ inuoca, ipam acclama vt in celesti patria tui memor ipa dignet intercessiõe sua te sublimare ad sua illa bona ineffabilia ⁊ pticipẽ glie facere p eterna secula Amen.

¶ Pars secũda libri decimi de sublimatõe pcellenti: gliaq̃ felicissima q̃ est honorifice ĩtronisata Maria in assumptõe

ABtitit regina a dextris tuis ĩ vestitu deaurato: circũdata varietate, ps. xliiij.

Quib⁹ ĩ verb sctus Dauid spũsctõ afflatus btissime virgis marie laudẽ ⁊ gliaz pmagnificã ĩ celesti patria ad quã hodie ẽ assumpta insinuat triplr. Primo q̃dẽ insinuat dignissimũ locũ ⁊ thronũ regiũ ad quẽ est exaltata cũ dicẽ, Astitit regina, i. btissima maria a dextris tuis. s. o xpe fili dei Reuera dignissim⁹ loc⁹ est celi empyrei vbi xps est ĩ dextra dei patris sedẽs vbi ad dextrã filij astat btã virgo. Hoc q̃ppe astare a dextris ẽ honorẽ filij sui singularit ⁊ pre alijs creaturis pticipare fm q̃ bonor filij aliquo mõ pticipatiue redũdat in ipaz inquantũ ẽ mater dei vt vult Tho. iij. scripto sniaꝝ. di. xxij. q. iij. Itaq̃ sũma gloria est marie qr cũ xpo est in loco celi sublimissimo ⁊ dignissimo ac amẽissimo vt vult Alex. ꝏ hal. in. iij. pte sui voluminis, ꝗ est qd dicit Dauid. Astitit regina a dextris tuis. Secdo ĩsinuat felicissimũ glie habitũ quo ẽ pdotata cũ subdit, in vestitu deaurato. Aurũ aut p alijs metall est pciosi⁹ ⁊ celice. i. solari luciditati ꝓformi⁹ atq̃ incorruptibili⁹. Nã ⁊ rubiginẽ nõ ꝗbit ⁊ lepre corruptionẽ in cibo sumptũ mũdat ⁊ fetorẽ anhelitus ĩ ore tẽtũ tollit ⁊ sedat, vt dicẽ dyascorides. ⁊ iõ p aureũ vestimẽtũ significat glie btẽ ꝗginis sũma p ceteris sublimitas: luminositas ⁊ ad xpi gliaz ꝓformitas q̃ est sol iusticie, necnõ oĩs corruptõis alienietas Tercio ps. insinuat ad gliaz marie gliosissimuz sanctoꝝ oĩm obsequiũ quo a cũctis est venerata. cũ dicit, circũdata varietate, vicz sanctoꝝ et virtutũ celestiũ a q̃b⁹ laudat ⁊ extolit. O quis valet talẽ et tantã dñam gloriosissimã sufficiẽter laudare q̃ in sublimissimo celi solio est intronisata, sũma glia felicitata, ⁊ ab omnib⁹ sanctoꝝ agminib⁹ collaudata, ac honorifice magnificata, pfecto teste Hieronymo in eius laude deficit oĩs mẽs ⁊ lingua, nec sufficiũt etiã si mille forẽt hoĩm ora Verũtã ꝓformãdo nosipos celesti patrie ac militãti ecclie ipam laudãdo hũilit ⁊ deuote illõ qõ canit depromam⁹, Felix nãq̃ es sacra ꝗgo maria ⁊ omni laude dignissima: qr ex te ort⁹ est sol iusticie xps de⁹ noster. Et vt cũ deuoto orem Bernardo, Ipa voluntaria oris mei bũplacita faciat sibi genitrix dei: dña mundi, regina celi q̃ astitit hodie a dextris xpi ĩ vestitu deaurato circũdata varietate. Ad cui⁹ laudẽ ⁊ honorẽ iuxta premissa notabim⁹ in hoc sermõe tria pcipua mysteria de eius gliosa assumptiõe

Primũ ꝏ dignissime intronisatõis
Secõm ꝏ felicissime glificationis
Terciũ ꝏ honoratissime susceptõis

¶ Articulus primus q̃ beata ꝗgo maria in assũptõe est intronisata in thronũ sublimissimũ triplici glia ⁊ dignitate refulgens.

PRimũ itaq̃ misteriũ dignissime intronisatõnis seu collocatõis insinuat cũ dicit, Astitit regina a dextris tuis. In q̃ bus ꝗbis designat q̃ thron⁹ glie btissime ꝗginis ad quẽ ẽ assũpta ẽ dignissim⁹ ⁊ felicissimus triplici glia refulgẽs qua pdotata ẽ mater dei in illa celesti patria.

Prio honorabili officiositate vñ ꝏ astat
Secõo reginali maiestate vñ ꝏ regina
Tercio diuinali ꝓpinq̃tate vñ ꝏ a dextris t.

Primo itaq̃ btã dei genitrix intronisata est in dignissimũ thronũ glie in q̃ refulget honorabili officiositate. Et idcirco ꝏ ipa astare conceptui diuino in dextra sui filij. Circa qd queri potest: ad quid vel quare virgo beata dicat astare ad christi dexteram in celesti patria: cum alij sancti dicant in scriptura nõ astare sed simpliciter stare, iuxta illud Apoc. vij. Vidi turbam magnã scz sanctorum quam dinumerare nemo poterat ex oĩbus gentibus ⁊c. stãtes ante thronũ ⁊ in cõspectu agni amicti stolis albis ⁊ palme ĩ manib⁹ coꝝ. Item xpus ꝏ sedere in dextera dei patris. q̃ cũ sedere sit honorabili⁹ q̃ stare vel astare: btã ꝗgo quare nõ dicit sedere ĩ dextra dei. Denicq̃ legit in ei⁹ figuraz. iij. Reg. ij. de Bersabee mre Salomõis q̃ positus ẽ thron⁹ matri regis que sedit ad dexteram eius, q̃ cum sic figurat sedere cum filio in throno quõ dicit astare. Ad pmissa re-

spōdēdo ōr q mri dei ꝓgruētissime attribui
tur astare in ꝓspectu dei ⁊ in dextra filij pro
pter tria.

Primo ꝓt officiū aduocatōis.
Scōo ꝓt bñficiū auxiliatōis.
Tercio ꝓt pticipiū honoris.

Primo ꝓt officiū aduocatōis ꝓt qd ipa ē
assūpta in celū vt.s. astet tāq̄ aduocata gene
ris hūani ꝑ nob intercedēdo iugiter apud
filiū. astare em̄ est aduocatōis officiū gerēt⁄
⁊ pinde dic̄ Bern̄. O hō secuꝫ habes acces
sum ad deū vbi mr̄ stat añ filiū ⁊ fili⁄ añ pa
trē. mr̄ oñdit filio pect⁄ ⁊ vbera: fili⁄ ꝯo ostē
dit pri lat⁄ ⁊ vulnera. nulla g̃ poterit esse re⁄
pulsa vbi tot ꝓcurrūt amoris insignia. Hec
Bern̄. Ulñ ptz q de⁄ voluit ipam assumere
⁊ astare ꝓt ꝗ officiū. s. aduocatiōis vt ꝑ eaz
mūd⁄ miscōiaz ꝓsequtur grām̄q ⁊ salutē. vñ
⁊ Ubryk. de ꝓrogatiua marie dic̄. Jō tu mr̄
dei pelecta es ab eterno vt quē de⁄ ꝑ suā nō
possz saluare merissimā iusticiā. tu ꝑ tuā sal
uares pietatē ⁊ miscōiaz Hec ille. O igit bo
mōtio pctōr recurre ad ipam btām ꝯginem
ipi dekuire stude vt saluari q̄as ⁊c. Scōo
ꝓt bñficiū auxiliatōis astat q̄ astare adiu
uātis ⁊ auxiliātis ē. vñ Stephan⁄ in passio
ne sua vidit ihm stātē a dextrz dei q̄si iuuare
patū. Sic btā ꝯgo astare ōr. q̄ ꝑata ē oib⁄
in q̄bustibet necessitatib⁄ ex miscōia subue⁄
nire. Unde Eccli. xxiij. In oi terra steti ⁊ in oi
ꝓl'o. s. auxilū ꝑstādo. ⁊ in oi gēte ꝑmatū ha
bui. s. ꝗ ío q̄ est dei ꝯa mr̄ ⁊ oim hoim mat⁄
spūal: pcipue fidelū. subdit. Et oim excellē
tū ⁊ sublimiū colla ꝯtute calcaui. q̄. s. demo
nū supboꝫ caput ꝓtriuit ⁊ ꝓterit ne boib⁄ no
cere valeāt q̄tū optāt. sbdit. Et ī his oib⁄. s.
pficiēdis ī hereditate dñi morabor ⁊c. Hic
Theophil⁄ ⁊ allegat ī li. q̄ ōr speculū marie
O dña inq̄t scio q̄ tu es maria ꝑtectō hoiz
Quis em̄ o ĩmaculata ꝯgo spault in te ⁊ cō
fusus est. aut q̄s hoim ꝑcat⁄ ē clemētiā tuā ⁊
derelict⁄ ē. Hec ille. q. d. null⁄. Tercio ꝓt
pticipiū honoris q̄ astare a dextrz dei ē bo⁄
norē diuinū ꝑ alijs creatrz pticipare fm q̄d
bonor filij aliq̄ mō pticipatiue redundat in
ipaz mr̄em dei. vt vult Tho. iij. scpto sniaꝫ
di. xxij. q. iij. Propter̄ea alijs scis scptura attri
buit stare añ thronū in ꝓspectu agni Apoc.
vij. vt tāq̄ milites astare dicant in reuerētiā
⁊ honoris regij magnificētiā tā añ thronū. i.
btām ꝯginē q̄ est thron⁄ dei in q̄ sic in thro⁄
no req̄euit carnē assumēdo ī ei⁄ vtero ⁊ no⁄
uē mēsib⁄ inhītādo: q̄z in ꝓspectu agni. i. xpi
quē oēs scī adorāt Hz xpo scptura attribu
it sedere in dextera dei pris Dar. vlt. ⁊ cla⁄
ret in simbolo apl'oꝫ. nō ío q̄ xps fm mem
broꝫ cōpositōez flexis poplitib⁄ in aliq̄ sede
sederet vt dic̄ Aug. ī li. de fide catholica fm
breuitatē simboli. Qm̄ xpus ꝑt. ꝑ libito suo
sic̄ vult ambulare sedere vel stare. put tenet
Laudulfus in scpto. iij. di. xlix. Idez putat
etiā de scis p⁄ generalē resurrectōez q̄ pñt
ambulare ī celo: ita q̄ Petr⁄ si vult ꝑt eē iu⁄
xta Paulū vel aliū. ꝑ libito sue volūtatz. iu⁄
xta illud Esa. xl. Currēt ⁊ nō laborabūt: am
bulabūt ⁊ nō deficiēt. q̄nimo fm eūdē Lau
dulfum credik q̄ xps ⁊ etiā scī p⁄ iudiciū sta
būt poti⁄ q̄z sedebūt q̄ corpl inq̄ntū instru⁄
mētū anie magz ꝓuenit stare ꝓt pmptitudī
nē ad opandū ⁊ laudādū deū. Et etiā q̄ ma
gis ꝓdecet gliam dei vt stent corā altissimo
rege deo q̄z sedeāt cū etiā ad sedēdum nullo
mō indigeāt. Uñ ⁊ btūs Stephan⁄ vidit
ihm stantē a dextris dei Act. vij. Et ꝗ exp̄s⁄
se vult Aug. in li. de simbolo exponēs illud.
Sedet ad dextrā dei pris. Uñ nō ꝓt ꝗ ōr
xps sedere ī dextra dei pris q̄ nō staret. sz se
dere illud significat iudiciariā ptātē ei⁄ ⁊ de
xtra dei pris significat eq̄litatē ōl pris q̄ntū
ad xpi diuitatē vel potiora bona glie q̄ntuz
ad ei⁄ būanitatē fm Alexā. de hal. ⁊ ꝓcordi
ter doct. Propter̄ea igit xpo attribuit sedere
ad dextrā dei pris: q̄z est eq̄lis pri fm diuita
tē ⁊ est ī potioribz bonis glie fm būanitatē.
Btā aūt ꝯgo q̄z nō est de⁄ sz pure bō. ⁊ ío ū
pōt sibi attribui sedere ad dextrā dei patris
Hz qm̄ ipa ꝑ oib⁄ creat⁄ p⁄ xpm in tātū bo
norē est sublimata vt ab oib⁄ angelis ⁊ scis
ac mūdi h⁄ hoib⁄ sit adorāda adoratōe iper
dulie tāq̄ mr̄ dei. Jō sibi attribuit astare. s.
ad dextrā vel etiā sedere ad dextrā nō patrz
sz xpi hoīs q̄z hz honore sūmo stare iuxta fi⁄
liū tāq̄ mr̄ ⁊ spōsa dei ac regina mūdi. Per
hec ptz solutio ad obiecta ⁊ de sessione Ber
sabee: q̄z figuratū licz in aliq̄b⁄ nō tñ in oib⁄
oportet ꝓuenire vel eq̄parl figure. ⁊ sic ptz.

Secūdo intronisata ē ma⁄ ria ī thronū refulgētē reginali maie⁄
state. Uñ astitit regīa. Ubi nota q̄
merito btā maria astat ī throno reginali q̄z
ipa ē ⁊ ōr ab eccl'ia regina triplr.

Primo regina mūdi.

Scdo regina celi.
Tercio regina miscdie dei.
Prio inquā regina mūdi, vñ in officio Ambrosiano canit. Regina mūdi ⁊ dña ꝟ. ma. ꝑpetua intercede ꝑ nr̄a pace ⁊ salute que genuisti xp̄m dñm saluatorē oīm. Hoc aūt dr iō. qꝛ Maria ē dña mūdi ⁊ oīm creaturarū sic ⁊ deꝰ dr dñs mūdi. ⁊ h ipo iure mr̄nitatꝫ ⁊ spōsalitatꝫ dei. qꝛ ꝑentes nō licꝫ repelli ab hereditate. xix. q. vlt. §. fi. Propter ea oīa sūt marie reginali maiestati subiecta ⁊ obedire sibi tenent. Si em̄ xp̄us deꝰ erat subditꝰ illi Lu. ij. sane oīa alia sunt eo ip̄o eiꝰ ptāti subiecta ⁊c. Scdo dr regina celi. i. celestiū spirituū ⁊ angeloꝝ. Vñ cecinerūt angeli di. Regina celi letare alla. qꝛ quē meruisti por. ⁊c. qꝛ oīa celestia subiecta sūt marie ptāti Eccli. xxiiij. In hierlm ptās mea. Hinc Fulbertꝰ eps carnotēs dicit. Maria mr̄na dignitate facta est. s. regina ⁊ erga suꝑos ⁊ erga inferos imꝑiosa: vbiqꝫ prima: vbiqꝫ magnifica cui certe ꝓpriū est ⁊ angelos sctōs in misteriuꝫ mittere ⁊ ad bñplacitū suū oīm pacta cēsere
Tercio dr regina miscdie dei. Juxta illud qd canit. Salue regina mi. vi. dul. ⁊c. Sed h q̄stio occurrit: q̄re mr̄ dei dr potiꝰ regina q̄ꝫ imꝑatrix: cū imꝑatricꝫ nomē sit dignioris solēnitatꝫ q̄ꝫ nomē regīe: ⁊ qꝛ btē marie īꝑio subijciunt oīa. Juxta illud Gen. xlj. Ad tui oris imꝑiuꝫ cunctꝰ obediet ꝓpls. Ad h rñdet q licꝫ plures sint ad id rōnes a sctis tradite. vt patuit li. vj. ꝑte. ij. art. ij. Tñ ad h ponit rō p̄cipua. qꝛ imꝑatrix est nomē timoris atqꝫ rigoris. sꝫ regina plꝰ ē nomē pietatꝫ ⁊ eq̄tatis. iuxta illud Prouer. xx. Miscdia ⁊ veritas custodit regē ⁊ roborat clemētia thronus eiꝰ. Vñ sic ⁊ xp̄s in tota sacra scp̄tura nō repit aut forte vix. vt noīet imꝑator exp̄sse. sꝫ noīat rex ꝑsepe. Et ip̄o teste ad Pylatū Tu dicis qꝛ rex suꝫ ego Joh. xix. atqꝫ ī alijs scp̄turꝫ mltis. Ita sctā maria ꝓpt pietatꝫ sue dñium regina dr potiꝰ q̄ꝫ imꝑatrix. vt noīet potiꝰ a dignitate pietatꝫ q̄ꝫ timorositatꝫ. De cuiꝰ pietate dic Bern. Quid inq̄t hūana fragilitas ad mariā trepidat accedere q̄ tota ē pia et suauis. reuolue totiꝰ euāgelij hystoriā et si q̄d in ea austeꝝ repies suspectā de cetero tene sniam. Hec ille. Itē scda q̄stio q̄re mr̄ dei potiꝰ dr regina miscdie q̄ꝫ iusticie vel sapīe. et sic de alijs. rñdet q plibꝫ rōnibꝫ obmissis. potissime iō vt significet nob qꝛ ꝑ h solū ip̄a ē regina ꝯstituta oīm ꝓpetatū diuinaꝝ. i. sapīe iusticie glie charitatꝫ. ⁊ sic d alijs eo q teste p̄s. Misatōnes dñi sup oīa opa eiꝰ. Regnū g miscdie di ī maria denoīat potētiā sup oīa opa dei. Hec ꝓphauerat Esa. xvj. ca. di. Preꝑabit ī miscdia soliū eiꝰ. s. dei Hoc est: Maria in q̄ deꝰ tāq̄ꝫ in solio q̄euit O igit hō accipe documētū q si grauaris a iusticia vel sapīa dei aut vñcūqꝫ ad ip̄aꝫ matrem miscdie et reginā recurre et appella ad thronū gr̄e et miscdie marie. Ad qd hortat apls Hebreo. iiij. di. Adeamꝰ cū fiducia ad thronū gr̄e vt miscdiaꝫ ꝯseq̄mur ī tp̄e oportuno. In hꝰ figurā Hester. v. cū Assuerꝰ rex mādasset occidere ꝓplm iudeoꝝ Hester regina supplicatura ꝓ ꝓpli salute ad eū accessit Cui rex ait: pete qd vis etiā si dimidiū regni mei petierꝫ īpetrabis. Nimirū ista hester figurat btāꝫ mariā cui dimidiū sui regni deꝰ rex ꝯdiuisit. qꝛ cū in do sint hec duo iusticia et miscdia. iuxta illd p̄s. Duo hec audiui: qꝛ ptās tibi ē et miscdia: qꝛ tu reddis vnicuiqꝫ ⁊c. Justiciā deꝰ sibi retinuit: miscdiaꝫ marie tribuit ⁊c.

Cap. III.

Tercio btā maria ē ītronisata ī thronū glīosissimū diuīalis ꝓpinq̄tatis dignitate refulgētē: iō dr. Astitit regi. a de. tu. scꝫ o deꝰ xp̄e. Est g ip̄a btā maria ꝓpinq̄ssima do ī throno glie celestꝫ sup oēs angelos et btōs. Sꝫ circa hꝰ rei intelligētiā nota q̄ttuor pūcta p̄cipua. Primū punctū q aliq̄ꝝ ē opinio dicētiū q btā maria ē sup oēs angelos et btōs ac sup ordinē oīm creaturaꝝ in q̄rta hierarchia soli btē marie ꝓpa q̄ nō solū dignitate sꝫ etiā loco sit infra diuinā hierarchiā vbi xp̄s est in dei dextra tāq̄ꝫ mediatrix int deū et creaturas sic ē collū int caput et mēbra. iuxta illud Cañ. vij. Colluꝫ tuū sic turrꝫ eburnea Scdm punctū q aliorū ē opinio dicētiū q btā maria sit sup oēs angelicas et hūanas creaturas ī ꝓpo throno q̄dē ꝓxīo throno xp̄i ad eiꝰ dexterā iuxta disposito ī dignissimo loco celi empyrei. cui figura ꝯcor. iij. Reg. ij. vbi hr̄ q rex Salomon surrexit ī occursuꝫ mr̄is aduenientis et adorauit eā. s. debita reuerētia veneratōis ⁊ sedit rex sup thronū ꝓpriū. Positꝰ q̄ꝫ est aliꝰ thronus mr̄i regis ad dexterā ip̄ius regis ⁊ ibi sedit mater scꝫ regis. sic et de maria putant plimi in celesti gloria. Tercium punctum q aliorum est adhuc opinio dicentiū

q̃ btã maria in eodẽ throno gl̃iosissimo cuz
dño ihu est ad dexterã. Et hec accipit ex ꝟ
bis Aug. dicẽtis in fmõe. Tibi inq̃t dña di
gne thron⁹ regis gl̃ie debet. Te ipe rex gl̃ie
vt mr̃em verã z decorã sponsaz p̃ oib⁹ dili
gens amoris amplexu associauit sibi. Gau
de igit z letare sine fine. Hec ille. Ex q̃ auto
ritate arguit fm Alber. sup missus ē. Pri
mo si sibi debet thron⁹ regis gl̃ie. g̃ idẽ thro
nus su⁹ z xp̃i regis. Secdo q̃ si mr̃ z spõsa
g̃ iuxta regẽ. Tercio si p̃ oib⁹ dilexit z sibi
sociauit. g̃ secũ gl̃ificatã h̃e voluit. Et ad id
ꝯfirmãdũ facit talis rõ fm Antho. florẽtiñ.
in. iiij. pte sũme. qz oẽs scti dñt associari sin
gulo⁹ ordinũ angelis. ita q̃ null⁹ eo⁹ solita
rius repiat. sz vn⁹ sctũs cũ vno angelo in q̃
cũq̃z ordinũ: iuxta illud Deut. xxxij. Cõstitu
it terminos ꝓpl'o⁹ iuxta numer filio⁹ dei. i.
angelo⁹. Sz qz xp̃s de⁹ z hõ sup oñs exal
tat⁹ nõ decz vt sit sol⁹: sz sit mr̃ sua secũ iuxta
eũ in gl̃ificatõe q̃ fuit sibi in adiutoriũ in re
dẽptione z est secũ in aduocatõe fm Bernñ.
p genere hũano. Quartũ punctũ q̃ licz h̃
nobis nõ sit certũ vtrũ vicz maria sit in eo
dẽ throno cuz xp̃o vel in alio ꝓprio sibi soli.
Talia cñ cog̃scem⁹ ad plenũ in p̃ria cũ ve
nerim⁹: tñ h̃ certitudinaliter credit eccl̃ia q̃
btã Maria est exaltata in gl̃ia sup oẽs cho
ros angelo⁹ z ordines creatura⁹ pura⁹. vt
canit in officio. Itẽ dubiũ subscptũ licz scri
ptum habeat inter fmões de tpe: tñ z h̃ de⁹
scripsi vt sit in ꝓmptu cui placuerit. Uñ
adhuc occurrit dubiũ qz cũ celũ sit magni⁹
tudinis ĩmẽse dubitari põt versus scz quaz
ptem an ad orientẽ vel occidentẽ meridiẽ vel
septẽtrionẽ sit thron⁹ xp̃i z mr̃is ei⁹ atq̃z mã
sio ciuitatis curie celestis. Ad h̃ rñdendo
nota ꝓmo q̃ q̃dã opinati sunt h̃ fore ad ori
entẽ ex eo q̃ di. p̃s. Psallite dño q̃ ascẽdit su
per celos celo⁹ ad orientẽ z ex eo ꝓbãt qz
videm⁹ q̃ eccl̃ie z altaria ꝯstrui habẽt ꝟsus
orientẽ respiciẽdo: vt oõnes z misse in eccle
sia fieri habeãt versu vultu ad orientẽ. Sed
ista soluunt taliter. qz fm ly. dictũ illud p̃s.
sic exponit. Qui ascẽdit sup celũ celi. i. ad ex
tremitatẽ celi empyrei q̃d est celũ celi: qz ex
celsi⁹ sup celosa. d orientẽ h̃ d̃r qz xp̃s ascen
dit de monte oliueti Act. j. Qui mons est ĩ
orientali pte iuxta hierl'm in q̃ opatum est my
sterliũ redẽptionis. Hec lyra. Et sic nõ ꝯclu
dit dicta opinio fore vera. Ad illã ꝓbatõez
dicit q̃ xp̃iani solẽt adorare ꝟsus orientẽ nõ
iõ qz xp̃s sit in pte orientali celi. Sz ꝓt alias
rõnes q̃s etiã notat Rich. sup. iij. di. xi. q. ij.
arti. vlt. ꝯcor. Rayneri⁹ i sũma. q̃z Prima
est ꝓt paradisuz in orientẽ cõstitutũ Gen. ij. q̃si
p oõnes q̃ram⁹ ad paradisuz redire. Secda
ꝓt ipm xp̃m iã ortũ in mũdo tãq̃z lumẽ q̃ il
lumiat oẽm ho. ve. in hũc mũ. Job. j. Qui
etiã oriẽs noiat Zach. vj. q̃si significem⁹ qz p
xp̃m ĩ oõne illũinari q̃rim⁹ Alij aũt opina
ti sũt q̃ celestis curia z thron⁹ xp̃i sit ad occi
dentẽ. iuxta illud p̃s. Qui ascẽdit sup occa⁹
suz dñs nomẽ illi. Sz hec etiã soluit: qz fm
lyrã ex q̃ iudei adorabãt ad occidentẽ. qd q̃
dẽ voluit tũc de⁹: vt excluderet idolatriã eo
q̃ oẽs gẽtes idolatre ĩ reuerẽtiã solis orabãt
ad orientẽ. vt ptz Ezech. viij. Et etiã vt figu⁹
raret futu⁹ occasuz xp̃i p mortẽ ei⁹ nostrãq̃z
redẽptõz. Propt'ea z sctãsctõ⁹ in tabnaculo
ꝟsus occidẽtẽ erat. vt ptz Exo. xxvj. Per h̃ g̃
q̃ scribit xp̃z ascẽdisse sup occasuz: intelligit
ascẽdisse sup locũ adoratõis hũane. s. ad lo
cũ adoratõis angelice q̃ loc⁹ est ĩ celo empy
reo vbi angeli adorant xp̃m zc. Tercia g̃
opinio ē Frãcis. maro. q̃ thron⁹ xp̃i ac ma
rie necnõ mãsio supne ciuitat⁹ sit ad aq̃lonẽ
Et ꝓbat ꝓmo p illud p̃s. Magn⁹ dñs z lau
dabilis ni. in ciui. dei nr̃i in mõ. sctõ ei⁹ fun.
exul. vni. ter. mõs ſyon lat. aq̃. ciui. re. mag.
qd videt oĩno sonare ꝓpositũ. Secdo p il
lud Esa. xiiij. vbi introducit lucifer q̃si ꝓpria
autoritate z ꝟtute h̃ ac ciuitatẽ supnã volẽs
possidere dī. In celũ ascẽdã: sedebo ĩ mõte
testamẽti ĩ lateribꝫ aq̃lonis qd nõ dixisz ni
si illa ciuitas ibi foret. Tercio id oñdit rõ
ne tali. qz phi ponũt q̃ mot⁹ celi est effectus
adeq̃t⁹ ꝟtute motric⁹ intelligẽtie vt ĩ eo agat
fm totũ ꝟtut⁹ sue conatũ z fides ñ ꝯtradicit
Uñ vt eq̃lit agat ĩ ptes eq̃ distãtes oportet
vt intelligẽtia. i. angel⁹ determiet sibi locũ in
medio ad mouẽdũ ide totũ celũ. alioq̃n age
ret intẽsi⁹ in ꝓpinq̃ q̃z remota. Sz stella ma
ris q̃ ē pol⁹ septẽtrional' ē in medio celi fm
emisperiũ nr̃e terre h̃itabilis. g̃ videt q̃ an
gel⁹ sibi determiauit hũc locũ mediũ vt ide
moueat alias stellas z totũ celũ Et p ꝯñs cũ
ciues nõ amẽt p̃ie lõginq̃tatẽ vl' distãtiã. vi
det q̃ determiauit sibi locũ ꝓpinquũ sue ciui
tat⁹ magne. Hec Frãcis. maro. Reuertẽdo
ad ꝓpositũ ptz btãm mariã fore intronisatã ĩ
gl̃iosissimo solio. vbi regit cũ filio zc.

Articul⁹ scōs q̃ btā maria in glie celestis throno sup oēs creatas tripl'r astat felicitata.

SECŪDŪ misterīū dicit felicissime glificatōis marie qd̄ notat in themate cū dr. In vestitu deaurato ꝛc. Quib⁹ ex ꝗbis elicit q̃ btā maria in celo sup oēs angelicas ꝛ humanas creaturas est p̄felicitata ꝛ glorificata tripliciter.

Primo in corpis p̄emineti gliositate.

Scōo ī btītudīs ꝯdelectabili iocūditate

Tercio in vlis glie totali plenitudie.

Primo q̃dē ī corpis p̄emineti gliositate: qr dr astat regina in vestitu deaura. i. in corpe glificato. Hā corp⁹ē tāq̃ vestimētū aie cui⁹ glia tāq̃ aur oia metalla p̄cellit oīm aliorū gliam p⁹ xp̄z. Hec figurauit Johes Apoc. xii. di. Signū magnuz apparuit in celo ꝛc. Profecto ꝗ fuit magnū. i. magne glie signū in celo q̃ vicz vna puella sup oēm creaturā sit p̄exaltata qr inq̃t: mulier. i. maria amicta sole. i. corpe lumioso p gliaz ꝯsūmato. qr teste saluatore Math. xiii. Fulgebūt iusti sicz in corpe glioso: sicut sol in regno p̄tis eorum ꝛ luna sub pedib⁹ eius. in q̃ significat q̃ ipa btā maria sup oēs post xp̄m angelos ꝛ beatos est tā p̄emineter gliosa ꝛ aia ꝛ corpe q̃n tū sol p̄ ceteris luminarib⁹ ꝛ stellis incōparabiliter est p̄radiosa. Qaūt maria sit corpe glioso assumpta patuit sup pte. j. Scōo p̄felicitata est maria sup oēs in btītudīs ꝯdelectabili iocunditate. Vñ subdit: in vestitu deaurato circūdata: qr oēs btī ꝛ angeli circūdāt iocūdātes btām mariā in celesti p̄tia: delectātes in ei⁹ glia ꝛ btītudie. Sz diceres quō hoc. rndet q̃ btā maria p̄cipue tripliciter delectat totā celestē patriā sua glia. Primo p radiū illustratiuū: qr sicut sol illustrat suo radio replēdo totū orbē a q̃ oia sydera capiūt lumē. vt ait Plato ī thimeo. Sic gloria marie totā celestē patriā illustrat ꝛ decorat. Vñ Aug⁹. in q̃dā sermōe de natiuitate ꝗginis ait. Jp̄m celū qd̄ penetrasti o maria necnō q̃ in eo sunt ꝯtenta: noua ꝛ ineffabili glia decorasti: porrōq̃ ei⁹ gliam vltraq̃ dici pōt tua p̄sentia magnificasti. noua illic ac p̄ celleti dignitate irradias īmensaq̃ luce plustras. Hec ille. Scōo delectat p aspectuz p̄sentie ꝛ alloquiū dulcissimū. Vñ Bern. ī ꝗmōe de assūptōe ait. Si puuli necdū nati Jobis aia liq̃facta ē: vt maria locuta ē. q̃ nā fuit illa exultatio ciuiū celestiū cū ꝛ ei⁹ vocē audire ꝛ faciem videre eiusq̃ p̄ntia btā frui meruerūt in celo. Hec ille. Tercio p odorē suauissimū. vñ de ea canit eccl'ia. Vidi speciosam sicut colūbā ascēdentē de sup riuos aq̃r. i. angelor ꝛ btōr ordines. seq̃t: cui⁹ inextimabilis odor erat nimis in vestimēt⁹. i. in corpe glificato: qr ꝗm doctores corpa gloriosa erūt fragrātia odorib⁹ suauissimis Juxta illud Apoc. v. Habētes phialas plenas odoramētor. q̃ multo magis corp⁹ gliosum marie in cui⁹ odore sancti exultātes di. illud Cañ. j. In odorē vngentor tuor currim⁹. s. o maria. iō adolescētule. i. anie btē: dilexerūt te nimis. Hinc Eccli. xxiiij. ipa ait. In platis. s. supne bierl'm sicut cynamomū ꝛ balsamū aromatisans odorē dedi q̃si mirrha electa ꝛc. Tercio p̄felicitata ē maria in plenitudine oīs glie vniuersalis: vt q̃ q̃d ceter⁹ p̄statū est p ptes ipsi soli plene ē datū ꝗm Hiero. Vñ Eccli. xxiiij. In plenitudie sctōr detentio mea. Sup q̃b⁹ q̃dē ꝗbis Bern. dic sic. Merito inq̃t ī plenitudie sctōr ei⁹. s. marie detētio erat cui nec puritas angelor nec fides defuit p̄tiarcharr: nec spes ꝓphar: nec apl'or zel⁹: nec ꝯstātia martyr: nec sobrietas confessor. nec castitas ꝗginū: nec fecūditas defuit ꝯiugator. Hec ille. Sz q̃stiones ꝛ dubia circa ꝗ occurrūt eo q̃ aliq̃ sctī glificati sūt trib⁹ aureolis sil: quō btā ꝗgo habeat p̄cellētē plēitudinē taliū. Est g ꝗ pma q̃stio Utrū btā ꝗgo habeat aureolā p̄dicatōis p̄cellētē oīm aureolas alior p̄dicator. Secūda q̃stio vtrū beata ꝗgo habeat aureolaz martyrū p̄cellētē oīm aureolas martyrum.

Tercia q̃stio vtrū btā ꝗgo habeat aureolā ꝗginitat⁹ p̄cellētē oīm aureolas ꝗginū.

Ad pmū de aureola p̄dicatōis videt ī cōtrariū q̃ ipsa nō habeat eā aut saltē inferiorē habeat ceter⁹ p̄dicatorib⁹ pbat. Hā deficēte cā deficit effect⁹. ex. ij. phicor. Btā āt ꝗgo nō habuit statū p̄dicator vel doctorū nec exercuit ipsa actū p̄dicatōis aut docēdi sic alij multi exercuerūt. Aureola ꝗo ōbet exercitio act⁹. vt volūt doct. sup. iiij. dist. xlix. q̃ ipsa nō habuit aureolā p̄dicator: nec videt quō p̄cellētē alijs habeat aureolā hāc. In oppositū est: qr Damā. dicit q̃ hec beatorum btissima a nullo illustriū vincit. qd̄ fieret si ipa aureolā p̄cellētiorē nō haberet. Rndet

ꝑ ſm Alber. ſup miſſus ē. ca. cxvij. ꝙ beata
ꝟgo hꝫ vtiq; p̄dicatōis aureolā p̄eminētem
alijs oīb; p̄dicatorib; triplici rōne Primo
qꝛ pl⁹ eſt p̄dicare facto q̄ꝫ ꝟbo. Sꝫ alij p̄di-
cauerūt ꝟbo. btā aūt ꝟgo p̄dicabat p̄ncipa
liter facto. Et ſi dr̄ ꝙ alij p̄dicabant facto ħ
fuit ꝑ accidēs. accidit eī facto alioꝝ ꝙ ſit ſi-
gnū vel exemplū. ſꝫ btā virgo ꝑ ſe factꝫ vte-
bat̄ ꝓ ꝟbis in ſua p̄dicatōe ſicut patꝫ in de-
ſpōſatōe in purificatōe ⁊ ſacr̄oꝝ ſuſceptōe: ⁊
ꝯſilijs q̄bus vtebat̄ nō ad ſui ꝑfectionē: ſed
ad nr̄am inſtructōeꝫ ⁊ vtilitatē. Scd̄o qꝛ
ip̄a ſūmos p̄dicatores ⁊ doctores toti⁹ fidei
catholice. i. apl̄os ⁊ euangeliſtas docebat.
Nā Lu. ij. ſcp̄tū eſt. Maria ꝯſeruabat oīa
ꝟba hec ꝯferens in corde ſuo. Ubi dicunt
ſctī ꝙ iō conſeruabat hec vt ea opportunis
tp̄ibus ad ſcribendū euāgeliſtis reuelaret.
Et Sap̄. ca. viij. dr̄ de ſapīa. ꝙ ē doctrix di
ſcipline dei. Ea aūt q̄ dicunt̄ de ſapīa ſpeci
aliter intelligunt̄ de btā ꝟgine. ꝗ ip̄a eſt do-
ctrix. ⁊ reuera doctrix ⁊ magr̄a fuit apl̄oꝝ q̄
in arduis ip̄aꝫ ꝯſulebāt ⁊ q̄rebāt: vtpote ſu
per oēs. ſſ. plenā. Tercio ip̄a oēs p̄dicato-
res poſt xp̄m excedit: qꝛ alij oēs p̄dicabāt et
docebāt ꝑ verbū creatū. Btā aūt ꝟgo p̄di-
cauit ꝑ ꝟbū increatū. i. xp̄m dei verbū ⁊ dei
filiū quē carne induit ad p̄dicandū mūdo:
ꝗ ſicut p̄dicauit excellenti⁹: ita ⁊ excellētiſſi-
mā aureolā hꝫ. Et ſic ptꝫ rn̄ſio ad obiecta.
Ad ſcd̄m queſitū de aureola martyrij pōt
argui in cōtrariū: qꝛ btā ꝟgo habuit dolorē
ſpūalē ꝓ martyrio cū ei⁹ aīaꝫ gladi⁹ doloris
ꝑtrāſiuit in xp̄i paſſione. ꝗ videt̄ ꝙ ei⁹ aureo
la ſit inferior alioꝝ martyꝝ aureola q̄ habu
erūt ſpūalē ſil̄ ⁊ corꝑalē dolorē. Ad ħ rn̄de
tur ꝙ ille ſpūalis dolor Marie fuit multo
acerbior q̄ꝫ oīm alioꝝ martyꝝ dolor. Unde
Bern̄. ſup miſſus eſt dicit. Longe eā pl⁹ q̄ꝫ
martyrē cenſem⁹ in q̄ paſſiōis ſenſuꝫ cōpaſ-
ſionis ſupauit affectus. Hec ille. Ergo ha-
bet aureolā etiā martyrij excellētiorem: vt a
nullo vinci valeat illuſtriū Et de ħ latiſſime
patuit li. iij. ꝑte. ij. arti. iij. iō ħ breuit̄ ꝑtrāſeo
Ad terciū q̄ſitū de aureola ꝟginitatꝫ obij-
cit̄: qꝛ dicēte apl̄o. Nō coronabit̄ niſi q̄ legi
time certauerit. Sꝫ btā ꝟgo nullū certamē
ꝟginū: nec aliquā difficultatē ꝯtinentie ha-
buit: qꝛ nullā pugnā in carne habuit vnq̄ꝫ.
Unde ⁊ ph̄s in ethicis dic̄. ꝙ ꝯtinēs eſt q̄ pa-
tit̄: ⁊ nō deducit̄ inſenſibilis q̄ nec patit̄ nec
deducit̄. Cū ꝗ btā ꝟgo nō patiebat̄ a carne
Aureola aūt ꝟginitatꝫ debet̄ pugne ⁊ victo
rie. nō videt̄ quō ei⁹ ꝟginitatꝫ aureola p̄cel
cellat oīm ꝟginū aureolā. Ad ħ ꝗ rn̄detur
ſm Tho. ſup. iiij. di. xlix. ac ꝯcorditer alios
doctores ꝙ btā ꝟgo hꝫ ꝓ p̄mio ꝟginitatꝫ au
reolā p̄cellētiſſimā: ⁊ licꝫ n̄ habuerit pugnā
ꝑ tētationē q̄ eſt a carne habuit tn̄ ꝑ tētatio-
nē q̄ eſt ab hoſte q̄ nec ip̄m xp̄m reuerit⁹ fu-
it tētare. Un̄ ſicut victoria btē virginis fuit
gl̄ioſiſſima qm̄ fomes ſic in ip̄a fuit ſopita ⁊
extincta vt nūq̄ꝫ aliquē effectū vel incitamē
tū hr̄et: nec ip̄a peccare etiā venialiter poſſꝫ
Ita ei⁹ victorie corona eſt gl̄ioſiſſima ſuper
oīm ꝟginū coronas. Ampli⁹ ip̄a btā ꝟgo
fuit ⁊ eſt ꝟgo virginū ꝑ excellentiā: ꝗ q̄cq̄d
debet̄ alijs ꝟginib; debet̄ ei excellenti⁹ De
niq; btā ꝟgo eſt regina ꝟginū ⁊ ħ ſibi ſoli cō
uenit. ip̄a em̄ ſola a maledicto legis ꝟginita
tē ſeruauit ⁊ eā liberā ⁊ gl̄ioſam reddidit: ſic
oēs alie ꝟgines ꝑ eā gl̄ificate ſunt: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
ip̄a eſt effecta regina ꝟginū: alie tm̄mō ancil
le ⁊ pediſſeque. iō p̄s. Adducent̄ regi virgi
nes poſt eā ⁊c̄. Sꝫ qꝛ improportionabiliter
maior eſt corona regine q̄ꝫ ancille. ꝗ btē vir-
ginis aureola eſt excellētiſſima. Hec Alber.
O igit̄ ꝟginū virgo bn̄dicta. O ſctōꝝ ſctiſſi
ma ⁊ oīm btōꝝ gl̄ia. O gl̄ioſa dn̄a excelſa ſu
pra ſydera: q̄ te creauit ꝓuide lactaſti ſacro
vbere. Quid in tuā laudē dicere poſſum⁹ cū
ſis oīm excellētiſſima d n̄a: regina celi gl̄ioſiſ
ſima: ⁊ mr̄ oīpotētis dei digniſſima: vere ꝗ
felix es ⁊ feliciſſima ac o m̄i laude digna ⁊c̄.
¶ Articul⁹ terci⁹ ꝙ ſū ma honorificētia eſt ī
thronū gl̄ie ſuſcepta maria in aſſumptōe: et
hoc ꝑ. xij. choros ⁊ ordines.

Tercium miſteri
um ħ declarandū dr̄ honoratiſſi-
me ſuſceptōis qd̄ notat̄ in thema
te cū dr̄e. ircūdata varietate. ſ. ꝟtu
tū ac ſctōꝝ varijs honorib; eā magnificātiū
⁊ ſuſcipiētiū honorifice ī gl̄iaꝫ Poſſum⁹ aūt
deuote meditari ⁊ pie ꝯtēplari ꝙ iuxta nūe-
rū. xij. ſtellaꝝ ī corona gl̄ioſe b. ꝟgīs ī figura
Apoc̄. xij. c. deſcp̄taꝝ. ip̄a b. ꝟgo ī ſui aſſum
ptiōe p̄cipue de. xij. magnalijs ⁊ ꝟtutib; eſt
laudata ac magnificata: ſicq; a. xij. ordinuꝫ
celeſtiū circūdata varietate duodecim ho-
norib; ſuſcepta. Hos autem honores ⁊ lau
des ac modū ſuſceptōis ꝓſequit̄ ꝓlixe q̄dā

magister deuot⁹ ī suo libro q̄ intitulat̄ liber de vita btē ꝟginis recolligēs hec ex cōmēto sup̄ libro de hierarchia angelica. atq; ex verbis Theophili necnō Johis damasceni et alioꝝ plīmoꝝ. vñ ei⁹ cōtēplatiōis modū sequēs aliq̄bꝫ oportunis sup̄addit̄ h̄ ego breuiatū descp̄si taliter Cū inq̄t btā maria ab angelis in iubilo traduceret̄ p̄ celū aereuꝫ ⁊ ethereū atq; sydereū. ecce ei⁹ splēdor claritatis p̄cellendo obfuscare videbat̄ claritatem solis ⁊ lune ac cūctoꝝ sydeꝝ. Cūq; p̄uenissꝫ ad celū empyreū singuli ordinū angelorū et sctōꝝ ⁊ ip̄a sctā trinitas cū mlt̄ ⁊ varijs laudibꝫ in iubilatōibꝫ eā susceperūt occurrēdo

Primo g̊ p̄m⁹ chorus angeloꝝ suscepit eā laudādo ⁊ magnificādo de sctissima hūilitate p̄ quā meruit sūme deo placere decātātes ⁊ dicētes. Progredere ꝓgredere celoruꝫ regina ascēde ad tuū filiū ad regnandū p̄ secula: q̄ licꝫ fores sctissima ⁊ oībꝫ ꝟtutibꝫ decorata: sūma tñ tua humilitate ꝟtuosissima deo sūme cōplacuisti vt esses ei⁹ mater electa ⁊ ab oībꝫ btificanda. Nunc g̊ dignū ē te accip̄e gl̄iaꝫ sūme exaltatōis: qꝛ q̄ se humiliat exaltabit̄. vt scp̄tuꝫ est Lu. xviij. Scd̄o suscepit eā chorus archangeloꝝ adorans ⁊ laudās de castitate cui⁹ gl̄iam admirādo cecinit di. Que est ista q̄ ꝓgredit̄ q̄si aurora cōsurgēs pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroꝝ acies ordi. Hec est inq̄t illa ꝟgo singularis castitat̄ cui⁹ ꝟginitas fuit d̄o amabilis. g̊ btā accipe nūc p̄miū castitatis qd̄ est angelice p̄latōis vt dicaris angelorū dña: quia angelis cognata est ꝟginitas. ꝟm Bern̄. Merito g̊ ip̄a ꝟgo ꝟginū dña est angeloꝝ. Tercio suscepit chorus ꝟtutū laudādo de sūma puritate. Hec ē inq̄t ꝟgo nobilis mr̄ dei amorosa q̄ vt liliū ꝯualliū ⁊ rosa sine spina: ab om̄i sorde pctī aliena: nitēs puritate sūma. g̊ dignū est vt sis deo ꝓxima qꝛ incorruptio facit ꝓximū deo Sap̄. vj.

Quarto suscepit chorus potestatuū laudādo de obediētia. Salue inq̄t sctā dei genitrix: salue gl̄iosa tu p̄ tuā obediētiā q̄ deo sp̄ obedisti. regē celi ꝯcip̄e meruisti. q̄ tibi se subdidit ⁊ velut mr̄i obediuit. Accipe g̊ potestatē vt oīa obediāt tibi. Juxta illud Gen̄. xlj. Ad tui oris imp̄iū cunct⁹ obediet ꝓp̄lus

Quinto suscepit ordo p̄ncipatuū laudando de patiētia. Hec est inq̄t illa femīa gl̄iosa cui⁹ odor tanq̄ mirrha electa p̄ patiētie sue merita letificat celestia. Hec est q̄ cū dei filio ⁊ ꝓ ei⁹ dilecto multa sustinuit aduersa: cui ⁊ in cruce moriēti sūme fuit cōpassa. cui⁹ anīa gladio doloris extitit ꝯfossa: g̊ ꝯsolatōe dig̃ est sūma: vt cū suo dulci iesu fruat̄ celesti leticia. iuxta regulam apl̄i. Sicut socij passionū estis: ita ⁊ ꝯsolatōis eritis. ij. Choꝝ. j.

Sexto susceperūt eā dñatiōes laudantes de sapīa cuꝫ inq̄unt. Virgo prudētissima p̄ sapīam reges regnāt teste scp̄tura Et tu tua sapīa demōes ꝓstrasti: mūdū liberasti: celos restaurasti: ⁊ deū de celis attraxisti. ꝓpterea te cōdecet diadema regiū creature oīs: vt ñ tm̄mō terrestris sꝫ ⁊ exercitus veneret̄ celestis q̄ oīm regina existis. Septimo susceperūt throni laudātes de miscd̄ia. Aue inq̄unt clemētissima miscd̄ie regina ꝟgo pijssima p̄ tuā pietatē subuenis oībus. Nā nō nisi p̄ te dat de⁹ grām ⁊ miscd̄iam hoībꝫ: g̊ mūdi aduocata digna es fore mr̄ gr̄e ⁊ miscd̄ie vt p̄ te saluent̄ hoīes ⁊ ruine repent̄ celestes

Octauo susceperūt cherubī laudādo de fide. Hec ē inq̄t illa felix ⁊ btā p̄ quā fides incarnatōis diuīe ꝯsūmata ⁊ p̄ mūdū totū est dilatata q̄ sola stetit firma alijs vacillātibꝫ ī passiōis xp̄i hora. Nūc g̊ fidei p̄miū h̄re super om̄s digna es: qd̄ est visio dei clara ꝟm doctores. Nono susceperūt eā seraphin laudātes d̄ sūma charitate. Aue inq̄unt plena gr̄a: plena charitate: plena spūscō: plena deitate: tu p̄ tuā charitatē deū attraxisti: quē ex te hūanatū ꝓ gener̄ hūani salute obtulisti: vt in cruce moreret̄ charitate īduxisti: cū salutē oīm voluisti: g̊ sal⁹ ⁊ solaciū cūctoruꝫ btōꝝ: merces atq; p̄miū oīm sctōꝝ sup̄ oēs dig̃ es diuīa fruitiōe: q̄ correspōdet ꝟm doctores charitati. Vñ virgo deo plena iuxta dei filiū tuū p̄dilectū digne possides thronū gl̄ie p̄p̄atū. Possum⁹ āt ꝯtēplari q̄ int̄ oēs angelos celi sctūs Gabriel vidēs mariā ī tāta gl̄ia positā gaudebat ⁊ eā laudabat dicēs Ecce inq̄t celi regina tua sūma gl̄ia recordare qꝛ salutatio mea a deo tibi missa hec p̄nūciabat cū dicebā. Aue gr̄a ple. do. te. bñdi. tu in mlieribꝫ. Et nūc. Aue plena gl̄ia tecuꝫ dñs tu⁹ ih̄s: te sūme exaltās: te sūme letificās ⁊ gl̄ificās: ꝟe tu bñdicta ⁊ sup̄bñdicta inter oēs mlieres ⁊ oīa creata ⁊c̄. Decimo susceperūt eā sctī veteris testamēti p̄riarche ⁊ ꝓphete ac alij q̄q; eā adorādo ⁊ laudādo d̄ mltiplici p̄figuratōe ⁊ reuelatōne sue mediati-

onis q̃ vicz ipa fozet mediatrix bñane redẽ
ptionis ꝛc. Vñ Adã gaudens dixit: Hoc
nũc os ex ossib⁹ meis: p hãc salus inuẽta est
vniuersis: quã ego pdidi grãm: hec inuenit
ꝛ restituit filijs meis. Itẽ Noe ait. Hec est
archa figurata p quã a diluuio, s. dãnatõis
eccl'ia est liberata. Abraã q̃z ait. Aue tu p
quã bñdictio semi meo est reprõmissa. Ja
cob: hec ẽ scala quã videbã cui⁹ sũmitas ce-
los tangebat. Moyses: hec est rub⁹ q̃ cõ-
buri videbat: nec tñ cõburebat. Aaron:
hec ẽ ꝓga arida q̃ inuẽta est florida ꝛ fructi-
fera. Dauid: hec est illa regina que astitit a
dextris filij dei in vestitu deaurato gl'ie cir-
cũdata sanctoꝝ laudantiũ varietate. Esa-
ias ait: hec est quã pdixi. Ecce virgo ꝯcipi-
et ꝛ pariet filiũ ꝛc. Et sic oẽs alij scti ꝓphete
quoꝝ verba longuz fozet enarrare credunt
cecinisse q̃ esset omni laude dignissima: sicut
ꝛ canit eccl'ia. Hz nota q̃ p tunc specialit'
Johes baptista eã videẽs ꝛ gaudẽs lauda-
uit dicẽs. Ecce m̃ agni immaculati q̃ tollit
peccata mũdi in cui⁹ visitatõe in ventre ma
tris mee posit⁹ exultaui. Itez Elizabeth ait.
Beata q̃ credidisti: ecce pfecta sunt in te q̃ ti
bi dicta sunt a dño p angelũ. Joachim q̃z
ꝛ Anna videtes hodie suã filiã q̃ntũ putas
exultabãt ꝛ q̃nto gaudio dicere poterãt Bñ
dicta filia tu a dño: qz p te fructũ vite et oẽz
gl'iaz cõicauim⁹ Hz ꝛ Joseph spõs⁹ marie
cũ eã vidisz q̃ tãta gl'ia celos ascẽdisz vticz
iubilabat ꝛ tripudiabat bñdicẽdo dñm di-
cebat. Ecce mea sponsa: mea gratiosa: mea
venerabilis dña: cui⁹ eram custos castitat': ꝛ
testis ꝓginitatis: quã rex celi mihi in spon
sam copulauit ꝛ mũdã ac ĩmaculatã ꝯserua
uit. ꝛ. ss. ipregnatã fuisse reuelauit. Tu vero
sctissima scis virgo q̃ est ita: qm̃ ego secreta
rius diuĩe incarnatõis ꝛ tue ĩpregnatõis, p̃
mus tuũ ptum adoraui, ꝛ oĩs tue pegrinati
onis ĩ egyptũ atcz inde redit⁹ tui comes fui
te et tuũ pdulcẽ ihz diligẽter nutriui. tibi de
uotissime seruiui. erat mihi tua societas sua
uis. tua allocutio iocũdabilis. Ecce p te om
nes saluati sum⁹. p te deũ hoiem habemus
ergo tu mater gr̃e cũ tuo ihu nũc iocũdare:
ꝛ mihi tuo in terris spõso tuã bñdictionẽ p̃
beto. ꝛ tue gl'ie pticipẽ facito. O q̃s sufficiat
O q̃s valeat tãta gaudia enarrare. Un-
decimo susceperũt btãm virginẽ sancti no-
ui testamẽti martyres, confessozes, virgines
ꝛ oẽs electi, necnõ discipuli dñi: inter quos
ꝛ Stephan⁹ pthomartyr alijcz nõnulli di-
scipuli q̃ iam antea ad celũ migrauerãt: qui
oẽs vna voce dicebãt eã laudãtes de oĩ vir
tute atcz gl'ie sũme pfectissima possessiõe. tu
gl'ia nostra: tu honorificentia ppl'i tui israel:
tu leticia gẽtis nostre bñdicta sis martyruz
regina: virginũ corona: ꝯfessoꝝ stella: ꝛ oĩm
electoꝝ ac beatoꝝ gloria: tu oĩbus ꝓtutibus
adornata: oĩbus meritis ditata: omniũcz p
mijs felicitata: p te habem⁹ oẽ bonũ q̃ ha-
bem⁹ gratiaꝝ p te nobis dona: q̃ p te ꝛ ex te
ac in te tuo filio ihu xpo laus ꝛ gloria. Duo
decimo suscepit btãm ꝓginẽ sctissima trini-
tas: pater: filius: et spũsctũs: in iubilo collo
cantes in regali solio et glificãtes: inuitãdo
dulcissime ꝯsolando sue diuitat' visione in
tima. Pater dicebat talia. Aue mea dile-
ctissima filia: ante mũdi ꝯstitutõez p̃electa:
vt sis mihi spõsa et toti⁹ mũdi regina: agno-
sce me filia p̃dilecta: qz ego tibi p angelũ sa-
lutationẽ misi: et vt filiũ meũ invtez suscipe
res et pareres ꝓgo mãdaui: vt p carnẽ ex te
sumptã patẽdo mortẽ genus humanũ libe
rare volui. Veni q̃ sponsa mea veni de li-
bano mũdicie: veni coronã regni accipe: et
ponã in te thronũ meũ, i. glorie sine fine.

Itẽ filij⁹ dei dñs ihs. quãta dulcedie quã
ta iocũditate ipam p̃dulcem genitricẽ suam
amplexabat et osculabat di. Veni m̃ ꝓgo
pura mea dulcis ꝛ amãda in tui filij gl'iosa
nũc habitacula. Nã tu mihi sctissimo tuo ꝓ
ginali ĩ vtero dulcẽ mansionẽ tribuisti cum
me ꝯcepisti et me humana carne iduisti de
um tuũ et oĩm: ꝓgineis vberib⁹ me lactasti:
ꝛ amore materno decẽter educasti: sed ꝛ oĩs
mee pegrinatõis comes extitisti: et in passio
ne mecũ cõpassa sustinuisti, q̃ nunc vide tu
um natũ: me dei filiũ bñanatũ. cerne quia ꝛ
ego tibi disposui: sicut et tu dignissima me-
ruisti sup oẽs chozos angeloꝝ ac scõꝝ thro
nũ gl'ie p̃patum vt fruar' et regnes vna me
cũ omni bono celestiũ delicia ꝛ et gaudiozuz
Et volo vt sicut me regẽ oĩm adorat et lau-
dat cũctus cetus electoꝝ: sic et te reginam
cunctoꝝ creatozũ laudet et venerek p ipdu-
lie cultũ oĩs eccl'ia sanctoꝝ in secula seculo-
rũ. Denicz spũsctũs cõmẽdauit eã dicẽs
Salue inquit bñdicta mater xpi p̃electa q̃
soluisti mũdi delicta. Tu es illa sup quam
ego reqeui septiformi gratia te repleui, in te

ego supueni ⁊ locũ filio dei ꝑpaui ac de portione sanguinis tui puri corpus xpi sctissimũ formaui oibus ꝓtutib⁹ donis ⁊ gratijs te decoraui, ⁊ vt digna fores sponsa dei atq; mater filij dei in bñdictiõib⁹ dulcedinis te ꝑueni. vñ digne meruisti vt omñs te adorent electi ⁊ ꝑ te saluenk saluandi cũcti. Huc igik iocũdare ⁊ in sctã trinitate deũ vnũ ꝯtẽplare: ⁊ nobiscũ siml' gaude: felix sine fine. Tũc vtiq; ait maria iuxta illud Judith, xij, scptũ in figura. Huc inq̃t magnificata est anima mea ꝑ oibus diebꝫ vite mee. Magnificat ꝗ ania mea dñm: ⁊ exultauit spũs me⁹ in deo salutari meo ⁊c. Sic ꝗ patz q̃ iocunde tota trinitas suscepit btãm ꝓginẽ mariã: ⁊ locauit sup oẽm hierachiã angelicã in thronum dignissimũ glie coronatã omni ꝑmio celestis patrie. O de⁹ me⁹ quãta ibi leticia angelorũ quãta iocunditas sanctoꝝ videtiũ facie ad faciẽ ipm deũ ⁊ dñm ihm xpm ingenti maiestate gl'iosum. O q̃ dulce q̃ gaudiosuz videre ibi dei matrẽ gl'iosissimã ⁊ cũ ea possidere gl'iaz sempiternã: cũ oibus sanctꝭ deprome re laudẽ diuinã ad Marie gl'iam. O sctissima. O gl'iosissima Maria ꝑ tua merita fac nos dignos illa supna patria Amẽ.

¶ Pars tercia libri decimi de ꝑeminenti ⁊ dignifica exaltatõe ac coronatõe Marie in assumptione.

Eleuata est magnificentia tua sup celos de⁹ ps. viij. Quib⁹ in ꝓbis ipa ꝓgo supbñdicta cõmẽdak triplicit a sancto Dauid ꝓpheta. Primo q̃dem cõmẽdak de gl'iosa exaltatõe cũ dicik eleuata est. Vere ipa in hac die assumptõis in sũmã gl'iam cum oim celestiũ ineffabili leticia est exaltata: ⁊ eleuata. Et iõ sicut dicit Bern, in ꝓmõe de assumptõe. Hec est illa dies ꝑclara: dies vtiq; oibus angeloꝝ ⁊ sanctoꝝ agminib⁹ festiua que celoꝝ officinas noua leticia ⁊ gaudio repleuit. Et iterum. Generationẽ inq̃t ⁊ marie assumptionẽ q̃s enarrabit? Quantuz em̃ gratie adepta est ꝑ ceteris hoibus tãtuz etiã in celis obtinet gl'ie singular'. Q̃ si oculus nõ vidit nec auris audiuit: nec ĩ cor hominis ascendit q̃ ꝑpauit deus diligẽtib⁹ se. quid ꝑpauit de⁹ gignenti se et pl⁹ oibus diligenti. Felix plane maria: felix celi regina ⁊ mũdi dña. Felix cum ꝯcepit saluatorẽ: felix cum excipik a saluatore. Hec ille. ¶ Scdo cõmendak de diuina magnificatõe cũ dicik magnificẽtia tua de⁹. Hi mirũ magnificẽtia dei dicta est maria merito ⁊ digne. quia magnificẽtia versak ⁊ est ꝓprie circa facta mag: vt habek, iiij, li. ethico. Et nomẽ magnificẽtie ꝗ ostẽdit: sed qm̃ de⁹ oipotẽs ꝑ virginẽ ⁊ in ipa ꝓgine fecit maxima facta ꝑ oibus factis ⁊ opibus que fecerat in mũdo toto ⁊ facturus erat: tũ ex ꝑte dei ipius: tũ ex ꝑte virginis matrꝭ ei⁹: tũ q̃z ex ꝑte mũdi toti⁹. Hã ex ꝑte dei loquendo nil mai⁹ fieri poterat q̃z q̃ de⁹ essz hõ: q̃ erat impassibilis: ĩmortalis: incomꝑhẽsibilis ⁊ etern⁹ in ꝓpria sua natura: fieret in natura ex ꝓgine assumpta passibilis mortalis tpalis: ⁊ quẽ celi cape nõ poterãt ĩ vtero ꝓginali vni⁹ puelle capek. Hic Alber, in sermõe exclamãdo dicit. O venter capatior celis: diffusior terris: latior elementis q̃ illũ ꝯtinere valuit quẽ tot⁹ mũdus cõꝑhendere nõ potuit ⁊ q̃ trib⁹ digitꝭ molẽ terre appendit. Hec ille. Item ex ꝑte ꝓginis matris dicẽte Ank, de ꝯceptu ꝓginali ca. xvij. Nil marie excellenti⁹ dari potuit q̃z q̃ ꝓgo manẽs: deũ de sua carne carnẽ factũ generaret ⁊ mater filij dei fieret. Deniq; ex ꝑte mũdi totius, q̃d maius facere deo erat q̃z ipam ꝯstituere dñam vniuersoꝝ quoꝝ ipe de⁹ est dñs vt ipam exaltaret sup omnia creata ⁊ eẽt regina mũdi ⁊ dña angeloꝝ ⁊ hoim ac creaturaꝝ oim celestiũ ⁊ terrestriũ: vt dicere possit illud Math. xxviij. Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra ⁊c. Tercio beata virgo cõmendak in themate de sũma dignificatõe cũ subdik sup celos, i. sup oẽz creaturã celestẽ, etiã angelicã: qz sup oẽs altioris gl'ie corona est ipa dignificata tanq̃z mr̃ dei ꝑelecta: meritis ⁊ ꝑmijs ꝑditata. Unde optime põt ipa dicere illud Eccli. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano: q̃ potest esse aliud thema ꝑ ista ꝑte. etem̃ in ꝑtib⁹ iudee est q̃dam mons q̃ vocak liban⁹ in q̃ reperiunk arbores cedri dicte que sunt altissime sup oẽs alias arbores. Libanus aũt ꝓm Hiero, in interꝑtatõib⁹ terminoꝝ biblie interꝑtak albus ⁊ candid⁹ vel candidatio. Et ideo designat statũ gl'ie celestis vbi est ꝑfecte candidatio seu albedo innocẽtie ⁊ puritatis. Vñ Joh. Apoc. vij. vidit illos celestes ciues amictos stolis albis. In hoc ergo monte libano, i. celestis gl'ie beata virgo

est hodie sup omis exaltata quasi cedrus altissima: qr xpo ꝓxima. Jo Hiero. in sermõe de assumptõe dicit. Hec est dies pclara in q̃ dei mater meruit exaltari sup choros angelorꝫ ꝛ puenire vltraq̃ nostre hũanitatꝫ ẽ natura cũ eleuat in dexterã filij q̃ est ĩ dextera dei patris. Hec est inquã dies in q̃ vsq̃ ad throni celsitudinẽ intemerata ꝟgo ꝓcessit atq̃ in regni solio sublimata post xpm gl'iosa resedit. Hec ille. Hoc igit Dauid in spũ pũidens dixit. Eleuata est magnificẽtia tua super celos deꝰ. De hac itaq̃ gl'iosissima assumptiõe btẽ ꝟginis acturi tria mysteria in pſenti pte ꝯtemplemur: que ex pmisso themate elici possunt.

Primũ de pẽminẽtia ordis ad quẽ ẽ virgo exaltata h̃ notat ibi. Eleuata est.

Scdm de magnificẽtia honoris: q̃ ipsa extitit assumpta: h̃ ibi. magnificẽtia tua.

Terciũ de corona btitudinis q̃ sup celũ est gl'ificata: h̃ ibi. sup celos.

Articulꝰ pmus q̃ btã maria in gl'iosa assumptõe sua debuit ad pẽminẽtẽ ordinẽ exaltari, s. in q̃rtã hierarchiã sup oẽz creaturã.

Circa primũ misteriũ de pẽminẽtia ordis ad quẽ est exaltata btã virgo: vt agnoscamus q̃ est assumpta ꝛ q̃ sublimit exaltata sup oẽs ordines ꝛ choros celestes. questio nob occurrit satis edificatoria ista. Vtrũ btã virgo maria debuerit sup oẽs ordines celestes exaltari vt ipa sit assumpta in quartã hierarchiaz super omnẽ creaturam humanã ꝛ angelicã q̃ sit ꝓpria soli beate virgini ꝛ nlli alteri possit cõicari. Et potes obijcere q̃ nõ videt quõ h̃ debuerit vel licuerit fieri. Primo qr nõ videt ꝯuenire autoritati scpture: qr de Judith in figura btẽ ꝟginis scptũ est. ca. eiusdẽ. xiij. Subuenisti ruine nr̃e in ꝯspectu dñi. Sz ruina tm̃mõ fuit in illis trib angelicꝫ hierarchijs: g̃ ꝛ restauratio ꝛ subuẽtio debuit fieri tm̃mõ in illas tres hierarchias angelicas. ꝛ p ꝯñs dña nostra debuit locari in aliq̃ triũ dictaꝝ hierarchiaꝝ vicz in supma ꝛ nõ sup dictas hierarchias vt esset q̃rta ponẽda. Itẽ Lu. xv. saluator in pabola de repatõe generꝫ hũani dixit. Ex dragma decima est inuẽta que fuerat pdita. g̃ tm̃ in id debuit fieri restitutio: ex q̃ facta fuit pditio ꝛ casus: sed h̃ tm̃ ex trib angelicis hierarchijs fuit. g̃ ꝛc. Scdo qr nõ ꝯuenit h̃ rõni theologice. Nã sancte trinitatis vestigiũ manifestat in oibus creaturis ſm plꝰ ꝛ minꝰ: vt dicit in. j. sniaꝝ. Maxime aũt debuit h̃ vestigiũ trinitatꝫ relucere ĩ beatis ꝛ angelis eo q̃ ꝓximiores sũt deo: vt sic tres sunt psone diuie. ita tres tm̃ sint angelice hierarchie. ꝛ sic ter trini. i. nouẽ ordies angeloꝝ sunt ad q̃s assumũt hoies. g̃ seq̃tur q̃ sicut in deo nõ põt esse q̃rta psona: ita in celis nõ põt esse q̃rta hierarchia. Tercio qr hoc repugnat ordini nature: qr naturaliter hierarchia hũana est sub angelica. Vñ dic Dyoñ. Cõstat naturã hũanaz angelice esse naturalit subiectã. ꝛ qm̃ naturaliter sicut se habet angelꝰ ad angelũ: ita hõ ad hoiez. Et ideo sicut decebat inter angelos vt ipe pmꝰ angelꝰ q̃ erat inter oẽs nõ solũ ruẽtes sz etiã psistẽtes nobilior ꝛ dignior. vt vult magr in ij. sentẽ. di. vj. nõ esset in ꝓpria sibi soli hierarchia sed in supma angelica: vtpote pura creatura licz nobilissima. Ita repugnat ordini nature: vt pura creatura hũana sicut ẽ btã virgo maria pferret nõ solũ sup oẽm creaturã hũanaz sz etiã angelicã: sed sufficiebat vt ipa pura hõ: licz nobilissima ꝛ excellẽtissima sup omes puros hoies exaltaret in locũ pmi angeli nobilissimi: vt sic in angelica hierarchia esset ipa sup omes angelos ꝛ hoies ꝛ nõ exaltaret ad pẽminentiã quarte hierarchie que puraꝝ creaturaꝝ trãscendit hierarchias: cũ et ipa btã virgo pura creatura est humana nõ deo vnita ꝛc. Secus est autez de xpi hũanitate: qr illa est deo vnita. Sz incõtrariũ ẽ qd canit eccl'ia. Exaltata ẽ sancta dei genitrix sup choros angeloꝝ ad celestia regna. Et huic ꝟitati ꝯcordant plures autoritates figuraꝝ in scpturꝫ. Primo nẽpe Gen. vij. legit q̃ aque eleuauerũt archaz in sublime a terra: ita vt sup oẽm montẽ eleuaret. Hec ibi. Accipe p archam btãm mariã in q̃ xps velut in archa quieuit. q̃ quidẽ sup oẽm montẽ. id est sanctoꝝ ꝛ angeloꝝ ordinẽ eleuata ẽ. Huic ꝯcordat qd Dauid dicit. Astitit regina a dextrꝫ tuis in vestitu deaurato circũdata varietate. Et illd. iij. Reg. ij. scptuz. Positꝰ est thronꝰ matri regis a dextris regis ꝛ sedit iuxta eũ. Deniq̃ scribitur Ezech. ca. j. q̃ vidit thronũ saphirinũ super firmamẽtũ. Nã beata ꝟgo thronꝰ est saphirinus: quia in ea tãq̃ in sede saphirina. i. ce-

lestis puritat⁄ z coloris etherei quieuit dñs ihs. Et eñ saphir⁄ etherei est coloris. Hũc itaq; thronũ saphirinũ.i. btãz mariã dei matrẽ vidit ꝓpheta eleuatã sup firmamẽtũ.i. super altitudinẽ oim sctõr z celestiũ spirituuz in glia ꝯfirmatõis: vñ patz ꝓpositũ. Ad q̃sitũ igit rñdendo ponit ꝯclusio q ipam beatã ỹginẽ mariã optuit z decuit exaltari sup oẽm creaturã: nõ solũmõ bũanã sed etiã angelicã in q̃rtã hierarchiã vicz ipi ỹgini ꝓpri am. Hec aũt ꝯclusio ostẽdit q̃druplici rõne quar rõnũ aliq̃ ponũt p Alb. sup missus ẽ. ca. ccij. Alie ỹo p alios.

Prima ⁄ ratio dignitatis.
Scda ⁄ ratio maternitatis.
Tercia ⁄ ratio vnitatis.
Quarta ⁄ ratio sanctitatis.

Prima itaq; ⁄ rõ dignitat⁄. qz btã ỹgo cuz sit mater dei pl⁄ distat a seraphin in dignitate z glia q̃ distet seraphin sup cherubin: vel cherubin sup thronos. z sic ꝯnter q̃ etiã distent angeli sup homies. Hã ipropportionabiliter magis differt dña a seruo: q̃ ꝓnus a seruo q̃ ad dignitatẽ. Sed qm̃ sic se bz seraphin ad cherubi: z cherubi ad thronos: z q̃libet angel⁄ ad alterr: ac sctũs ad sctm̃: vt seruus ad seruũ. Dña aũt ỹgo scz btissima maria: vt regina oim dñaq; angelorr z hoim ac impatrix. g ipa ipropportionabilit debuit eẽ sup seraphin magis q̃ sit seraphin sup cherubin: z p ꝯns multo fortl⁄ in alio ordine vl hierarchia sup seraphin tanq̃ dignissima oim dña z regina. Hinc Aug⁄. in ꝓmõe ait. Tibi dña thron⁄ glie regis debet: te ipe rex glie vt mrem verã z decorã sponsam z p oibus diligẽs amplexu associauit sibi. Gaude igit z letare sine fine. Hec ille. Que auto ritas in p̃cedẽti pte posita est z deducta ad ꝓpositũ ꝓm Alber. vt patuit ibidẽ arti. j. ca. iij

Scda dicit rõ maternitat⁄: qz cũ btã virgo sit mater regis oim z sũmi dei qui est creator cunctorr. Ex gratuita ergo lege apte cõstat q sit in sede regia sup oẽs ordines ministrorr et militũ.i. angelorr et sctõrr agminum collocanda p se implens z ꝯtinens vnũ integrũ ac totalẽ statũ cui ꝓm rectam rõnẽ altera ꝑsona cõgrue nõ potest addi. Hã ipe status maternitat⁄ diuie ex sui rõe ꝓpter dignitatem incõicabilẽ exigit vnitatẽ. Sicut eñ nullaten⁄ decet esse plures xpos: nec deum plurics humanari: sic nullo mõ decet dei filiũ nisi vnã matrez habere. Vñ quia beata virgo est electa in matrem dei que dignitas trãscendit oẽm dignitatẽ ministrorr z famulorum: quia materni amoris ei⁄ affectus q̃fertur in deũ vt in suum filiũ realem a nullo alio ꝓticipari potest. Idcirco ꝓut dicit Hebreo. j. Sicut filius dei ihs sedet ad dexteram maiestatis in excelsis tanto melior angelis effectus q̃nto differẽtius nomẽ p illis hereditauit. Sic z mater dñi ihu beata maria: tanto melior angelis est effecta q̃nto pre oibus creaturis hereditauit dignissimũ matris nomẽ. Vñ in celesti gloria oibus p̃ferri debuit ordinib⁄ angelorr. Tercia ratio dicit vnitatis: quia btissime ỹginis z ei⁄ filij vna et eadem est natura. vna caro xpi et virginis nõ ꝯsiderata in xpo diuitate eius. Et quia locus debet esse ꝓportionat⁄ locato ex. iiij. phicorr. ergo sic dignissimo regi xpo dignissim⁄ debet locus glie sup oñes angelos z sanctos: Ita dignissime ei⁄ matri vt sit suo filio loco et merito vicinissima debet super oñs angelos z sanctos illa sedes regia z gliosa corona. Nõ etiã Hiero. innuit ĩ sermone de assumptõe sic inquiẽs. Nec in mũdo dignior locus fuit virginalis vteri templo in quo dei filiũ maria suscepit. Nec ĩ celis sublimior regali solio quo mariaz marie filius sublimauit. Hec Hiero. Quarta ratio dicit sanctitat⁄: quia q̃nto quis altioris ẽ sanctitatis: tanto ad sublimiorẽ gradũ z statum glie meret et debet exaltari. Sed beata virgo p oibus angelis et sanct⁄ post christum altioris extitit sctitatis ipropportionabiliter: ergo p oibus debuit exaltari. Huius gratia querere potes qualiter quis possit mereri et facere vt sit altioris sctitatis: et p ꝯsequẽs mereat sublimioris glie graduz ĩ celis. Rñdetur q ex sacra scptura et theologorr sentẽtia quadruplex de hoc reperit sanctitatis regula ꝓm quas etiã ipa beata virgo agnoscit fore sanctitate altissima: atq; p ꝯmio glie superexaltata in illa celesti patria.

Prima regula ⁄ humilitatis.
Scda ⁄ puritatis.
Tercia ⁄ charitatis.
Quarta ⁄ gratiose laboriositatis.

Prima itaq; est regula humilitatis quã dedit saluator Math. xxiij. dicens. Omis qui se humiliat exaltabit. Ex quo habet q quicunq; seipm magis humiliat magis exalta-

bit, ⁊ q̃ maxime se humiliat sume exaltabit. Juxta illã thopicã, ij, thopicorꝫ, sicut simpliciter ad simpl'r: sic magis ad magis: ⁊ maximũ ad maximũ. Hinc qꝫ xpꝰ hũiliauit seipꝫ vsq̃ ad mortẽ crucis; ꝓterea exaltauit eũ illũ et dedit illi nomẽ qd̃ est sup oẽ nomẽ: vt ĩ nomine ei⁹ omne genu flectat Phil, ij. Secũda regula puritatis q̃ ponit Sap. vj. Incorruptio facit primũ deo, g̃ maior ⁊ maxima incorruptio facit magis ⁊ maxie primus deo, vñ Math, v, Beati mũdo corde: qm̃ ipi deum videbũt, igit magis ⁊ maxime mũdi: magis ⁊ maxime videbũt in q̃ dei visione essentialis gl'ia ꝯsistit. Tercia regula charitatis cui fm doctores corrñdet pmiũ essentiale ⁊ in q̃ oĩs lex pendet ⁊ ꝓphete. Vñ Prouerb, ca, viij, Ego diligẽtes me diligo: g̃ pl⁹ diligẽtes me: pl⁹ diligo, ⁊ sic sume diligentes sume diligunt a deo, s, ad sumũ bonus gl'ie sume. Plenitudo q̃pe legis ⁊ oĩs sctitatis est dilectio fm apl'm Rom, xiij. Quarta regula gratiose laboriositatis: qꝫ quãto quis in gratia ampliori laborauerit ampli⁹: tãto q̃ sq̃ p priã mercedẽ accipiet fm ꝓpriũ laborẽ, dicẽte apl'o, j, Chor, iij, Exq̃ itaq̃ btissima ỏi genitrix ỏgo maria fuit sup oẽs angelos ⁊ sanctos hũilitate ꝑdita p quã ⁊ angelis ⁊ sanctis inuenit restaurationẽ. Juxta qd̃ ipa testata est. Respexit inq̃t de⁹ humilitatẽ ancille sue. Ecce em̃ ex h̃ btãm me dicẽt oẽs generationes, s, sanctorꝫ ⁊ seculorꝫ atq̃ angelorꝫ. Ecce ergo p hũilitatẽ meruit sũmã diuĩe acceptationis respectionẽ ⁊ ꝑ oĩbꝫ sanctis ꝑeminentẽ beatificationẽ. Itẽ ipa fuit sup oẽs purissima tãta puritate q̃ maior sub deo neq̃t intelligi, teste Anſ, li, de ꝯceptu ỏginali. Pretẽa sup oẽs extitit charitate plena: qꝫ maternus ei⁹ amor incompabilit trãscendit omnes alias rõnes amoris in deũ post illã charitatẽ que ẽ in ania xpi q̃ scꝫ ferk in deũ realiter tãq̃ in ꝓpriã psonã ꝓter vnionẽ. Denq̃ ipa ỏgo btã in amplissima grãe plenitudĩe laborauit q̃ad vixit cõtinue in bono opẽ. Unde Hiero, in fmõe de assũptõe dic, Bñ inquit ipa salutat gratia plena: qꝫ ceteris q̃dem p ptes ꝑstat Maria ỏo se sil' infudit tota grãe plenitudo, s, q̃ fuit ĩ xpo q̃q̃ aliter ⁊ alit: qꝫ ĩ xpo fuit plenitudo grãe sicut in capite influẽte. In maria ỏo sicut in collo transfundẽte. Merito igit ipa sup oẽs angelos ⁊ sanctos exaltari debuit: q̃ q̃dem sup oẽs ordines inferiores ĩproportiõabilit gratia ⁊ gloria plena ẽ: ⁊ omni virtute sctitatis ꝑfulgida regnat gloriosa: sup omnes etiã siml' vel diuisim sumptos ordines. Si dubius tibi occurrat. quomõ tã numerosa beatorꝫ multitudo minus habeat siml' vel diuisim q̃q̃ hec vna virgo. Rñdet fm Bern, de senis in fmõe de assumptõe: q̃ hec multitudo numerositatis nil facit ad rẽ maioritatis gl'ie essentialis vel substantialis: qꝫ in spũalibus idem mai⁹ q̃d melius reputat. vñ plus de substãtiali gl'ia est in vnico seraph q̃q̃ sit ĩ oĩbus inferioribꝫ ordinibꝫ angelorꝫ: etiã si p impossibile multiplicarent in infinitũ: sicut exempli grã, q̃quid possunt inferiores ordĩes ecclĩastici: potest etiã sacerdotalis gradus ⁊ incõpabilit pl⁹ sicut epus sup sacerdotes: ⁊ papa sup epos. Nec q̃ntũcũq̃ multi inferiores possunt q̃d potest sacerdos. Sic ⁊ in gradibꝫ gl'ie infinita dei sapiẽtia ordinauit. Nam fm apl'm Rom, j, Inuisibilia dei a creatura mundi p ea q̃ facta sunt intellecta ꝯspiciunt. Vñ cuꝫ gl'ia matris dei supat omnẽ creaturarꝫ inferiorũ ordinẽ sequit q̃ ꝑponderat oĩbus sil: quia teste Dyon. Supiores ordines ꝑcellẽtius habent omniũ dona ordinũ inferiorũ in celestibꝫ hierarchijs ⁊ ordinibꝫ, ⁊ sic patꝫ

Ad illa aũt obiecta ꝓncipalia in cõtrariũ rñdetur ad ꝓmũ fm Alber, q̃ hoc nõ ꝯtrauenit autoritati scꝑture: quia mater dei subuenit ruine angelice p homĩes cõiter restaurande: vt sic decima dragma inuenta sit. id ẽ humana natura p peccatũ cõiter ꝑdita ⁊ ad chorꝰ angelorꝫ reducta. Nã ruina angelica sufficiẽter restaurat ex hoibꝫ cõibus. Beata vero dei mater exq̃ est sup angelos ⁊ homines: vtpote dei mater debuit superaltari.

Ad scõm dicendũ fm Bonauẽ, sup, ij, dist, q, viij, q̃ sicut ꝓuilegiũ speciale nõ est reducendũ ad legẽ cõmunẽ. Sic singularis ꝓrogatiua que est in beata ỏgine nõ est numeranda cũ ordinũ distinctione que est fm legem cõmunẽ in tribꝫ hierarchijs angelorꝫ in q̃bus relucet vestigiũ trinitatis. Denq̃ sicut nõ potest esse quarta psona diuina: ita nõ ꝯuenit ponere quartã hierarchiã angelicam. Nõ tamẽ obstat dei matrẽ ex singulari ꝓrogatiua ponere in ꝓpria sup omnes hierarchias: quia p hoc nõ tollitur repsentatio summe trinitatis ab angelicis spiritibꝫ. Admirũ p vero tenet fm Bonauen, vbi sup, q̃

etiã si angeli nõ cecidissent ad eorũdẽ ordines assumerent̃ hoĩes sicut nũc assumunt̃: licz differẽter qꝛ illa assumptio eẽt hoĩm beatificatio solũ. Nũc aũt est hoĩm beatificatio ⁊ ruine angelice ꝑ q̃ndã eq̃ualẽtiã repatio. Item ꝑter nouẽ ordines angeloꝝ ponit̃ decim⁹ ordo hoĩm infra oẽs angelos: eoruz scz q̃ in vita ista nõ meruerũt vt exaltent̃ ad ordines angeloꝝ. sed meritis xp̃i saluati tenẽt gradũ decimũ ꝟm Bonauẽ. ⁊ alios plures cõcor. Et tñ ꝑ hec nõ tollit̃ exp̃ssa repre sentatio trinitatꝭ ab angelicis spiritib⁹. Ita ĩ ꝓposito ponẽdo dei mr̃em sup̃ om̃es in. iiij. hierarchia ꝓpria sibi nõ tollitur ab angelis rep̃sentatio trinitatis. Ad terciũ dicẽduz ꝙ btã Maria est exaltata sup̃ om̃es angelos: nõ q̃dem ꝟm ordinẽ nature: sed ꝑ gr̃am singularissimã. Nec sufficiebat ip̃am in sede p̃mi angeli collocari licz foret pura creatura. Sz qꝛ inq̃ntũ est mater dei habet aliquid excellẽtissimũ p̃ oĩb⁹ ĩproportionabilit̃ Ideo debuit singulariter exaltari in gl̃ia q̃ p̃ cũctis singularissimũ q̃d adepta est ĩ gr̃a: vt patuit ex rõnib⁹ adductis. O igit̃ pie de⁹ q̃ꝫ mis̃icorditer nobis hoĩb⁹ abundãtiã tue bonitatis exhibuisti cuz in vtroqꝫ sexu nos angelis p̃exaltasti scz in xp̃o ⁊ ei⁹ matre: viros ⁊ mlĩeres nobilitãdo. O ih̃u bone q̃ sic nos dignat⁹ es magnificare tua ineffabili bonitate saltem ꝓpter matris tue merita digneris beatificare.

¶ Articul⁹ scd̃s de magnificẽtia honoris q̃ assumpta est beata virgo.

Quantũ ad secũdũ mysteriũ p̃ncipale de magnificẽtia honoris q̃ btã ꝟgo est ĩ celũ assumpta Notãdũ ꝙ q̃druplicis honoris magnificẽtia ip̃a ẽ assumpta.

Primo quia cuz corꝑis ꝑfecta gl̃ificatõe

Scd̃o qꝛ cũ btõꝝ honorãda associatõe.

Tercio qꝛ cum totius curie celestis iocũda exultatione.

Quarto quia cum angelorũ laudedigna admiratione.

Primo itaqꝫ assumpta est beatissima virgo maria cũ corꝑis ꝑfecta gl̃ificatõne, ⁊ iste honor ẽ ꝑmagnificus ⁊ altioris stat⁹: qd̃ sic declarat̃. Nimirũ inueniunt̃ sancti in quadruplici varietate et gradu honoris ꝓuehi post mortẽ in celũ ꝟm theologoꝝ sn̄iam.

¶ Primo gradu sunt q̃dam qui sic in celuz vadunt ꝙ cũ decedunt aliq̃d purgabile secum adducũt qui vicz ꝑ ignẽ ⁊ penas purgatorij satisfaciunt: ⁊ sic purgati in celũ ascẽdũt. Et hic gradus est cõmuniter plurimorũ in quocũqꝫ genere hoĩm electoꝝ: eo ꝙ in multis delinquũt om̃es teste scp̃tura. etem̃ sine venialib⁹ peccatꝭ vitã p̃sentẽ ducere cõmuniter hoĩes etiam electi ⁊ sancti neq̃unt: ꝓpter qd̃. j. Joh̃. j. Si dixerim⁹: quia peccatum nõ habem⁹ nosmetip̃os seducim⁹: ⁊ veritas in nobis nõ est. Venialia ꝟo habent in purgatorio puniri nisi aliũde sit in hac vita satisfactũ. Ve igit̃ ⁊ ve hoĩbus in mortali peccato decedẽtib⁹: quia tales nõ tꝑali pena purgatorij sed eterno igne gehẽne puniẽdi sunt in inferno inferiori. O ergo de⁹ me⁹ q̃ntũ deberẽt hoĩes festinare ad ꝯuersionez ne ad eternã subito ꝑ mortẽ rapent̃ cruciationẽ. Scd̃us gradus est eoꝝ qui ex hac vita decedũt ita purgati vt nullũ cremabile secum portent sed subito in celũ euolẽt. de q̃bus Apoc̃. xiiij. Beati mortui qui in dño moriunt̃ qm̃ requiescũt a laborib⁹ suis. qd̃ intelligit̃ de euolãtib⁹: quia q̃ vadũt ad purgatoriũ nõ requiescũt a laborib⁹: ĩmo penas maiores habẽt q̃ꝫ hic duz purgant̃: qꝛ ignis purgatorij supat oẽm penã huius mũdi: vt patz. xxv. di. Qui in aliud seculũ. Et de pe. di. ij. ca. vlt̃. ex verbis beati Aug. Et h̃ gradus est satꝭ paucoꝝ: quia ⁊ sancti viri q̃ hic claruerunt miraculis visi sunt in penis purgatorijs fuisse: vt p̃cipue refert Greg. in. iiij. li. dialogoꝝ de Pascasio. q̃ cum vir foret mire sanctitatꝭ ⁊ ꝟtutis adeo ꝙ cum esset defũctus ⁊ dalmaticã feretro suppositã demoniacus tetigisset statim sanat⁹ est. attñ p⁹ multum tempis German⁹ capuan⁹ ep̃us eũ vidit in loco penali. ⁊ tales sancti plures legũtur: vt sanct⁹ Seuerin⁹ colonien̄. archiep̃s. ⁊ sanct⁹ Henric⁹ imꝑator. sanct⁹ Stephanus rex: ꝟm aliquorũ opinionẽ: ⁊ alij ⁊c̃.

Tercius grad⁹ est eoꝝ qui postq̃ꝫ decesserunt corꝑe ⁊ anĩa iam in gl̃iam ꝑuenerunt ante generalẽ resurrectionẽ sicut de xp̃o hoc certũ est: quia est articul⁹ fidei. Sz de virgine gl̃iosa pie creditur ab om̃i eccl̃ia ⁊ a doctorib⁹ astruit̃. Multi etiã theologoruz putant hoc de Joh̃e euãgelista, sz ⁊ de illis patribus qui surrexerũt cum xp̃o plurimoruz doctoꝝ opinio est. vnde hic gradus hono-

ris est altior ⁊ melior atq; ꝑpauco⁊. Quartus gradꝰ adhuc potior ⁊ optimꝰ est corũ q̃ post decessum ⁊ resuscitatõez gl'iosaz sunt exaltati in altissimo statu glie sup oẽm puram creaturã. Et hec ē magnificẽtia honoris singularis xp̃i ac btissime ꝓginis matrꝭ ad magnificẽtiã sedis regie sup oẽm creaturã sublimatoꝝ: vt xp̃us dñs rex oim: ⁊ eiꝰ gloriosa mater regina cunctoꝝ ab vniuersis vt decz adorenť. Q̃ aũt beata ꝓgo corpe simł glorificato sit assumpta in celũ pie credit ecclesia. Nõ q̃dem multi sanctoꝝ nõ solũ astruũt ſz etiã ꝑbare multis rõnib⁹ moliunť aptissime vt ptz p.xij. rõnes in ꝑma ꝑte, artł.iij. descriptas in ꝶ ipo li.r.q̃s rõnes colligimꝰ ex dictis sanctoꝝ Bern.atq; Aug. Damascenq; in suis ꝓmonib⁹ ⁊ alioꝝ cõcorditer id dictantiũ ꝓm piã fidez totiꝰ ecclie. Nõ si dicas tñ Hiero. in ꝓmone de assumptõe dicit: q̃ de corpali inquit marie assũptõe ecclia potius eligit pie dubitare q̃ aliq̃d temere diffinire. Rñdetur q̃ in seq̃ntib⁹ ꝓbis eiusdem ꝓmonis idẽ Hiero. credendũ esse sic approbat dicẽs. Si nõ desunt q̃ dicunt in his q̃ cum xp̃o surrexerũt ꝑpetuã resurrectionẽ iã esse completã ⁊ nõnulli credunt custodẽ virginis Johem in glificata carne gaudere cũ xp̃o nec nos de btã Maria factũ abnuimꝰ. Hec Hiero. Ecce q̃ certũ est ꝓm piam fidez ecclie ipam fore resuscitatã ⁊ ꝑfecte glorificatã. Sz querit quãdo fuerit resuscitata. Rñdetur ꝓm Anthoninũ florẽn. in sũma p te.iij.q̃ hoc ignorať. Aliq̃ eñ dicunt q̃ ipsa eadẽ die post sepulturã eiꝰ: que dies ē. xviij. kał.septẽbris. ꝓm Hiero. Aliij dicũt q̃ sit resuscitata tercia die post mortẽ ad sil'itudinẽ filij sui. Aliij aũt quadragesimo die ꝓut legitur in reuelatõib⁹ beate Elyzabeth sibi a beata ꝓgine fuisse reuelatũ q̃.xl.die pꝰ sui dormitionẽ resurrexerit. Scõo assumpta est beata virgo magnifice: quia cũ beatoꝝ honoranda associatõe q̃m ipe dñs ihs ⁊ totus militie celestis exercitꝰ eidem obuiam veniunt: ⁊ sũmo cũ honore cũ laudib⁹ ⁊ canticis vsq; ad thronũ glorie eam ꝑduxerũt. Si ei beato Martino occurrit angeloꝝ ⁊ sanctorũ multitudo: vt canit ecclesia. multo magis beate virgini. vt etiã testať Hiero. in ꝓmõe de assumptõe ita dicẽs. Quis illud cogitare sufficiet q̃ gl'iosa hodie mũdi regina ꝓcesserit: quãto deuotõis affectu tota in eius occursum celestiũ legionũ ꝓdierit multitudo: quãtꝭ ad thronũ cãticis sit deducta: q̃ placido vultu: q̃ serena facie: q̃ diuinis amplexibus a filio sit suscepta ⁊ sup oẽm creaturã exaltata. Hec ille. In huiꝰ figuram legiť. ij. Reg. vj. Q̃ dauid deduxit archaz in hierusalem cũ septem chorꝭ ⁊ innumera mł'itudine hoim cum sũma leticia. Ista archa est beata virgo quã xp̃s p Dauid figuratus detulit in celestem hierusalẽ cum septẽ differẽtijs sanctoꝝ siue chorꝭ. Primꝰ chorus fuit patriarchaꝝ inter quos ꝓcipui fuere adã ⁊ Eua: Noe: Abraam: Isaac: Jacob ⁊c.

Scõus fuit chorus ꝓphetaꝝ: inter quos Moyses Dauid Esaias Hieremias ⁊c.

Tercius chorus fuit martyꝝ: inter q̃s fuere Stephanꝰ Johes baptista: machabei: ⁊ sancti innocẽtes qui dicunť martyꝝ flores. Verũ apl'os nõ cõnumero: quia adhucin hac vita positi erant ⁊ necdũ in celestem patriã peuenerant. q̃ q̃dem oñes dormitõi beate ꝓginis ⁊ sepulture aderãt: vt dicit Dyonisius: ⁊ sanctũ corpꝰ reuerẽter sepelierunt.

Quartus chorus beatoꝝ fuit confessoruz inter quos Symeõ Joachim Joseph ⁊c.

Quintus chorus sanctaꝝ virginũ ⁊ mulierum: inter quas sancta Anna mater ipiꝰ beate ꝓginis: sancta Elyzabeth mater Johãnis baptiste: ⁊ altera sctã Anna filia phanuel que in tempe purificatõis ꝓginis xp̃m dñm agnoscendo ⁊ laudauit ⁊ confessa est.

Sextus chorus beatoꝝ cõmuniũ inter quos erant anie que ꝓtũc euolare debebãt in celum. Nam ꝓm Francis. maro. credit q̃ quolibet die alique anie de hoc mũdo in celũ euolãt. Et etiã q̃ oñi die aliq̃ a ie de purgatorio q̃ vicz iam purgationẽ suã expleuerunt ascendũt. Et ille oñes in comitiua virginis gaudẽtes in celũ ascenderũt in quo q̃dez sexto choro oim taliũ sanctoꝝ anias cõnumeramꝰ. In hoc etiã choro fuere multe anie electoꝝ cõmuniũ diuersi statꝰ vicz matrimonialis: vidualis: ⁊ cõmunis statꝰ virginalis q̃ a ꝓncipio mũdi ī fide sancta spe ac charitate decesserant. Septimꝰ chorus innumerabiliũ angeloruz inter quos erant Michael: Gabriel: oñes quoq; chorꝭ angeloꝝ: archangeloꝝ: virtutũ: potestatũ: ꝓncipatuum: dñationũ: thronorũ: cherubin: seraphin ⁊c. qui oñes occurrisse beate ꝓgini credunť. Unde in ꝓmone qui intitulať Gregorio magno. Glorificemꝰ inquit virginem quã hodie paradisus excepit gaudens quã

angeli cũ laudibꝫ ꝓsequunt̃: quã archange
lorum chorus venerat̃: quã martyres beati
ficant candidati: quã sanctoꝝ confessoꝝ sto
latus ꝯcelebrat numerꝰ: cui hodie sanctaꝝ
virginũ cum suis palmis victricibꝫ exultãs
occurrit exercitus. Hec ibi. Sed circa h̃
questio occurrit: quõ hoc veꝝ sit vt tota ce-
lestis curia exierit de celo obuiam beate vir
gini in sui assumptõe cũ sup̃mi angeli ad ex
tra nõ mittant̃: vt tenent doctores s̃m illud
qd̃ dicit Dyoñ. lib. de angelica hierarchia.
Supiora inquit illa agmina ab intimis nũ
q̃ꝫ recedũt quoniã ea que p̃eminẽt vsum ex-
terioris officij nũq̃ꝫ habent. Hec ille. Item
de aniabus etiã sanctoꝝ hoc in dubiũ vide
tur verti: quia vt dic̃ Aug. li. de cura ꝓ mor
tuis agenda inter mediũ ⁊ finem: q̃ defun-
cti vel defunctoꝝ anĩe viuoꝝ rebus interes-
se nõ possunt. Vñ nõ videt̃ quõ de celo be
ate anĩe descenderũt ⁊ in obitu beate Ma-
rie p̃sentes esse potuerint. Ad hec respõde
tur s̃m doct. p̃cipue Rich. de media villa su
per. iiij. di. xlv. q. j. arti. iij. Et concor. Fran-
cisc⁹ maronis q̃ de cõmuni lege illa agmĩa
supiora angeloꝝ nõ mittunt̃ ad extra. ⁊ simi
liter anĩe defunctoꝝ de suis receptaculis ex
ire nõ possunt de cõmuni lege: eo q̃ ꝓhibẽ-
tur a supiori. i. dei virtute: licꝫ si vellent pos
sent ꝑ ꝓpriam virtutẽ exire nisi ꝓhiberent̃ a
virtute supiori. ⁊ sic accipienda sunt verba
Augustini q̃ anĩe nõ possunt interesse rebꝫ
viuoꝝ ꝑ ꝓpriam naturã ꝓ tanto: quia earuꝫ
virtus nõ potest ꝯtraire virtuti supiori qua
ꝓhibent̃. sed de lege cõmuni ꝓhibent̃ exire
ille anĩe que sunt in purgatorio ante exple-
tam pniaꝫ. ⁊ ille anĩe que sunt in inferno an
te iudiciũ. Ille aũt que sunt in celo exire no
lunt vsq̃ꝫ ad tp̃us resumptõis suoꝝ corpoꝝ
nisi videãt hoc aliquãdo placere deo ex spe
ciali causa. Sic igitur ex speciali causa et ꝑ
uilegio singulari concessum est beate virgi
ni ⁊ donatum vt omnes angeli et sancto-
rum anime descendant de celo in obitu be-
ate virginis Marie ꝓpter eius reuerẽtiã ma
ternã: vt honor debitus exhibeat̃ matri dei
⁊ cum ea iteꝝ ascenderũt in celum. Hec s̃m
Rich. Tercio beata virgo assumpta est
magnifico honore: quia cum totius celestis
curie iocũdissima exultatõe. De hoc Hiero.
in s̃mõe de assumptiõe dicit sic. Hodierna
die credendũ est militiã celoꝝ festiue genitri
ci dei obuiam aduenisse eãq̃ꝫ ingenti lumĩe
circũfulsisse ⁊ vsq̃ꝫ ad thronũ cum laudibꝫ ⁊
canticis spũalibus ꝑduxisse. celestez quoq̃ꝫ
hierusalẽ tũc ineffabili leticia exultasse ⁊ io-
cundataꝫ inextimabili charitate ⁊ om̃i gra-
tulatione iubilasse: quoniã festiuitas hec q̃
nobis hodie reuoluitur annua: illis oĩbus
est facta continua. Creditur quoq̃ꝫ q̃ ip̃e sal
uator ꝑ se totus festiuꝰ occurrerit: ⁊ cũ gau-
dio eam secum in throno collocauerit. Hec
Hiero. Hic aũt honor deductiõis beate
Marie in celum fuit sup̃mus respectu om
niũ sanctoꝝ. quia aliquoꝝ sanctoꝝ anĩe as-
sumunt̃ ꝑ vnũ angelũ tm̃ deducẽde. s. ꝑ an-
gelũ custodẽ sicut putat̃ de saluãdis cõibus
hoĩbus. Juxta illud Exo. xxiiij. Ecce mitto
angelũ meũ q̃ custodiat te ĩ via. i. in vita ista
⁊ sequit̃. ⁊ inducat te in terrã quã ꝓmisi. i. in
patriã. Alioꝝ aũt quorũdã sanctorum anĩe
deducunt̃ a pluribus angelis sibi missis ꝓ
merito sue sanctitatis. Juxta illud Lu. xvj.
Factum est vt moreretur mendicus ⁊ por-
taretur ab angelis ⁊c̃. Itẽ alioꝝ adhuc anĩe
deducũt̃ maiori honore a magna plurimo-
rum multitudine angeloꝝ: sicut legit̃ de san
cto Martino ⁊ quibusdã alijs sanctꝫ. Sꝫ
beatissima virgo Maria excellentissimum
obtinuit honorẽ super omnes: quia omnes
quot erant angeli ⁊ insuꝑ ipsemet christus
deus ei occurrit. et sic patꝫ. Quarto bea-
ta virgo assumpta est magnifice: quia cum
oĩm angelorum laude digna administratio
ne: quia cum ipsa cum tam ineffabili iocun
ditate ⁊ gloria assumeretur in celum angeli
admirando de tanta gloria huius vniꝰ pu-
elle in laudem eius fecerunt questiones si-
cuti et christo ascendente in celum quesie-
runt di. Quis est iste qui ascendit de edom
⁊c̃. Esa. lxiij. Itaq̃ꝫ hodie cum vidissent an
geli hominẽ purum. id est beatam virginez
super oẽm creaturã exaltari cui simile visuꝫ
nõ fuerat. tunc eorum Prima hierarchia
admirãdo gloriam Marie et laudem dixit
illud Cañ. ij. Que est ista que ascendit per
desertum sicut virgula fumi ex aromatibus
mirrhe et thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmẽ
tarij. Quibus verbis admirantes laudant
eius humilitatem: quod notatur in virgu-
la fumi: eiusq̃ꝫ castam ⁊ odoriferam deuotio
nem: quod notat̃ in mirrha mortificatiõis
⁊ thure deuote orationis. Juxta illud p̃s.

Dirigat oratio mea in ꝯspectu tuo: sicut incensuz ꝛc. Laudant etiã eiꝰ virtutũ oĩm plenam ꝑfectionẽ cũ dicunt: ꝛ vniuersi pulueris pigmẽtarij ꝛc. His rñdit Esaias. Hec ẽ inquit virga quã ꝑdixi. Egredieť virga de radice iesse: ꝛ flos de radice eius ascẽdet: et req̃escet sup̱ eum spũs dñi Esa. xj. Secũdaq̃ angeloꝝ hierarchia de ꝟginis gl'ia ait Que est ista que ꝓgrediť quasi aurora consurgens pulcra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroꝝ acies ordinata Cañ. v. Quia eñ videbant eã esse mediatricẽ salutis oĩm. Ideo dicebant q̃si aurora que mediat inter diem ꝛ noctẽ: ita btã virgo inter deum ꝛ creaturas. Itẽ videbãt eam dei matrẽ. ideo dixerũt pulcra vt luna: qꝛ in luna videť apparere imago hoĩs fabri, sic in maria apparuit xp̃s fabricator mundi. Itẽ videbant eã esse sponsam dei patris charitate plenã: ideo dixerunt, electa vt sol: quã nouerãt. quia ip sa ꝯtriuit caput serpẽtis: ꝓpterea dixerunt: terribilis, s. demonibꝫ: vt castroꝝ acies ordinata. Ad hãc eoꝝ questionẽ rñdit Dauid. hec est illa quã ꝑdixi: quia astitit regina a dextris tuis, scꝫ o fili dei in vestitu deaurato circũdata varietate. Demũ tercia hierarchia admirãdo dixit illud Cañ. vj. Que est ista que ascẽdit de deserto, i. seculo q̃d desertũ est: qꝛ peccatoꝝ spinis obsitũ ꝛ virtutũ gratijs incultũ: delicijs affluens scꝫ multiplicis gl'ie ꝛ plenitudinis gr̃e innixa sup̱ dilecto. i. filio q̃si vnũ cũ eo, sic exponit Ber. Ad q̃d respõdit Ezechiel. Hec est illa porta clausa de q̃ scp̃si. xliiij. c. Porta hec clausa erit ꝛ nõ apietur ꝛ vir nõ ꝑtrãsibit ꝑ eam qm̃ dñs deus israel ingressus est ꝑ eam: eritq̃ clausa ꝑncipi ꝛc. Et sapiẽs ait illud ca. iij. Hec est q̃ nesciuit thoꝝ in delicto: habebit fructũ in respectione aniaꝝ sctãꝝ. Et iteꝝ. Ista est speciosa inter filias hierusalẽ sicut vidistis eaꝫ plenam charitate ꝛ dilectione. sicq̃ in celum gaudẽs suscipiť ꝛ ꝑmagnifico honore in illo celesti solio sublimata ab oĩbꝫ collaudať ꝛ honorificẽtissime extolliť circũdata sãctoꝝ agminibꝫ: sine termĩo eiꝰ laudes ꝯcinnãtibꝫ, de h̃ btũs Gerardꝰ ep̃s ꝛ martyr ĩ suis omelijs dic̃ sic. Solꝰ dñs ih̃s xp̃s p̃t hãc magnificare quẽadmodũ fecit vt ab ip̃a maiestate laudẽ ꝯtinue accipiat ꝛ honorẽ angelicis stipata choris: archãgelicis vallata turmis: thronoꝝ hincinde possessa iubilatõibꝫ dñationũ circũcincta tripudijs: ꝑncipatuũ circũsepta obsequijs: potestatuũ amplexata plausibꝫ: virtutũ gyrata honoribꝫ: cherubin circũstãtionata hymnisatõibꝫ: seraphin vndiq̃ possessa ineffabilibꝫ cantionibꝫ Ip̃a q̃ꝫ ineffabilissima trinitas ꝑhenni tripudio sibi applaudit: atq̃ sua gr̃a in ea tota redundãte oẽs eidẽ attẽdere facit: apl'oꝝ splẽdidissimus ordo ineffabili laude illã extollit: martyrũ multitudo oĩmode supplicat dñe tante ꝯfessoꝝ exercitꝰ innumerabilis cõtinuũ sibi ꝑsonat canticũ: ꝟginũ candidissima ꝯcio iugem choreã ad suã celebrat gl'iam. Hec ille O igiť charissimi oẽs eã magnificemꝰ in terris: que tãtis honoribꝫ extolliť in celis.

¶ Articulꝰ terciꝰ de corona btĩtudinis qua bñdicta maria in celũ assumpta extitit gloriosissime laureata. assignanť aũt hic duodecim corone.

Quantũ ad terciũ mysteriũ de corona btĩtudis q̃ btã ꝟgo est laureata ĩ celoꝝ regno Notãdũ q̃ ad numeꝝ. xij. stellaꝝ s̃m q̃d vidit Joh̃es in Apoc. ip̃am btĩssimã ꝟginẽ coronatã fore ĩ capite corona. xij. stellaꝝ possumꝰ d̃scribere. xij. coronas q̃s accipe possumꝰ ex sacra scp̃tura ꝛ theologoꝝ snĩa: q̃bꝫ ip̃a ẽ sup̱excellẽter coronata.

Prima corona d̃r aurea, s. eẽntialis.
Scd̃a d̃r aureola ꝟginalis.
Tercia d̃r aureola ip̃iꝰ ꝑdicatõis.
Quarta aureola eiꝰ martyrij ꝛ passiõis
Quinta d̃r corona vite.
Sexta d̃r laurea palme vel victorie.
Septima d̃r corona iusticie.
Octaua d̃r decoris diadema ꝛ speciei.
Nona diciť corona regalis.
Decima d̃r corona sponsalis.
Undecima d̃r corona gl'ie honoris.
Duodecima corona ꝑtãtiue iurisditiõis.

Prima itaq̃ corona d̃r aurea q̃ ẽ gl'ie subalis ꝑmiũ. Hec s̃m doct. sup̱. iiij. sentẽ. di. xlix ꝯsistit ĩ clara visiõe dei ꝛ sctĩssime trinitatis p̃ris ꝛ filij ꝛ. ss. atq̃ ĩ eiꝰ fruitõe ꝛ sempiterna tẽtione. hec corrñdet triplici ꝟtuti theologice q̃ vniť h̃ aĩa deo ꝑ gr̃aꝫ vicꝫ fidei ꝛ charitati ꝛ spei. Uñ his tribꝫ ꝟtutibꝫ in via succedũt tres dotes aĩe ĩ p̃ria: qꝛ visio diuĩa succedit fidei: qua. s. visione dotabitur potẽtia aĩe intellectiua q̃dam habitu lumĩoso sup̱

infuso q̃ eleuat ad deũ clare sicut ē videndũ ī
sũma ⁊ ineffabili iocũditate. Itē fruitio amo
ris succedit charitati p quã volitiua potētia
anīe inheret deo tanq̃ sũme bonitati: ⁊ tota
anīa fruit inenarrabilis dulcedinis affluen
tia in ipo. Deniq̃ tentio ⁊ ppetua possessio
succedit spei p quã fm memoriã gratificat
⁊ glificat anīa innixa sũme maiestati secura
pfectissime de ppetuatōe glie ⁊ tētionis dei.
Unde Esa. lx. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mira-
bit ⁊ dilatabit cor tuũ ⁊c. Qm̃ aūt btissima
ꝓgo superexcellēter p oīb alīs fulsit in hac vi
ta ꝓtutib in pmissis fide spe ⁊ charitate, g ī
proportionabilit sup oēs hac aureã coronã
glie subalis gliosissime obtinet in pria. De
hac accipi pt illud Ecci. xlv. Corona aurea
sup caput ei expssa signo sctitat gl'ia bono
ris ⁊ op fortitudis. Dicit aūt corona aurea
qr radici charitat h pmiũ essentiale corrn-
det vt volūt doctores ⁊ nō generi opis. Au
rũ ꝓo est incorruptibile in q̃ notat charitas
q̃ nũq̃ excidit. j. Chor. xiij. Itē aur delecta
bilit refulget in q̃ notat visiōis fruitiue cla-
ritas. Deniq̃ qr corona aurea ē circular figu
re cui nō est repire finē. Jō in h notat p-
petuitas. O q̃ iocũda: o q̃ gliosissima ē ista
corona btē virginis q̃ p oīb angelis ⁊ sctis
videt deũ prem: ⁊ ab eo genitũ filiuz atq̃. ss.
ab vtroq̃ pcedētē. Hã vt ait Bed. sup cañ.
Reuera illud solũ est ver gaudiũ qd de cre
atore ꝓcipit cui compata oīs aliũ de iocũdi
tas meror ē, oīs suauitas dolor ē, omne dulce
amar, omne decor fedũ, omne postremo qd
delectare pt molestũ ē. O q̃ felix illa regio ī
q̃ ingrediemur ad visionē diuitat: ⁊ egredie
mur ad visionē hũanitat xpi ⁊ vtrobiq̃ pa
scua dulcedis eterne iueniem. Et q̃d tūc ē
in gliosissima dei mr̄e. O ꝓe gl'iosa dicta sūt
de te ciuitas dei nr̄i. Secda corona or au
rea ꝓginalis. Haz fm doct. sup. iiij. di. xlix.
Aureola pcipua dat ꝓginib, vñ ⁊ de eis ca
nit eccl'ia. Veni spōsa xpi accipe coronam
quã tibi dñs ppauit in eternũ. Et q̃ gliosa
dei mr̄ est ꝓgoꝓginũ q̃ nec pmã sil'em visa ē
nec bre seqntē: iō ipa coronata ē in hac assũ
ptione hac corona q̃ or aureola ꝓginalis q̃
cōpat lilio ꝓt puritat albũ cãdorē. iuxta il
lud Cañ. ij. Sic lilium inter spinas: sic amica
mea inter filias, vñ hec ē lilia. Tercia coro
na or aureola pdicatōis, de q̃. j. Pet. j. dicit,
Seniores pascite, s. pdicatōe q̃ in vob ē gre
gē vt pcipiat immarcessibilē ⁊ intermiabilē
glorie coronã: q̃ scz debet pdicatorib, vt vo
lūt doct. sup. iiij. Et hec or stella: qr vt scribi
tur Dañ. xij. Qui docti fuerint fulgebūt q̃si
stelle ī ppetuas etnitates, hac etiã corona ē
coronata b. ꝓgo q̃ sumos etiã pdicatores to
ti fidei catholice, i. apl'os ⁊ euãgelistas do-
cuit, vñ Apoc. xij. scribit q̃ in capite ei. s. ꝓ-
ginis ē corona. xij. stellar: qr ipa fuit magra
⁊ doctrix apl'or. xij. ⁊ oim articulor fidei q̃
in. xij. articul' simboli pcipue cōprehēdunt.
Quarta corona martyrij cui debet aureo
la fm doct. Et qr ipa b. ꝓgo martyriũ mar-
tiũ p alīs passa ē in filij cōpassiōe: cui aiaz
gladi dolorīs ptrãsiuit in q̃ dolore oēs alios
martyres excessit: vt patuit li. iij. pte. iij. ar. j.
g sũmã coronã martyrij pmeruit: ⁊ hec ē co
rona tãq̃ rosea ꝓt rubrũ sanguinē. s. dñi ie-
su quē effudit in cruce pñte sua mr̄e ⁊ cōpa
tiēte. Vñ de ipa canit in officio hodierno.
Vidi speciosam q̃si colũbã ascēdētē desup
riuos aq̃r. i. angelor ⁊ sic dies ꝓni circũda-
bāt eã flores rosar ⁊ lilia ꝓual. Quita co-
rona vite: de q̃ Apoc. ij. Esto fidelis vsq̃ ad
mortē ⁊ dabo tibi coronaz vite. Et Jaco. j.
Btus q̃ suffert tētationē qr cũ pbat fuerit
accipiet coronã vite. Hec diuersificat fm tri
plicē statũ vite saluãdor ī triplici gradu cō
tinētie. s. Cōiugalis cui debet fruct tricesi-
mus. Vidualis cui debet fruct. lx. Et ꝓgi
nalis cui debet fruct cētesim fm Bonauē.
⁊ alios theologos. Juxta illud Math. xiij.
Semē cecidit in terrã bonã ⁊ ortũ fecit fru
ctũ aliud cētesimũ: aliud. lx. aliud. xxx. Est g
fruct pmiũ illi celest corone vite btē q̃ cor-
respōdet statui ꝓtinētie in q̃ q̃sq̃ pbat fue
rit ⁊ fidel' vsq̃ ad mortē: accipiet coro nã p-
miũ fm gradũ sui stat ⁊ fruct. Sz qm̃ dei
mr̄ pfectissime meruit in q̃libet statu pdicto
Hã fuit ꝓiugata ꝓtinētissima: qr despōsata
Joseph: sz nō in ꝓcupia iūcta. Itē fuit vi-
dua castissima p mortē ioseph sponsi. Fuit
q̃z cũ his ꝓgo ppetua: oim g elector fruct ⁊
coronã vite gliosissima obtinet. Sexta co
rona or palma victorie: de q̃ apl's. j. Chor.
ij. Nō coronabit nisi q̃ legitime certauerit.
⁊ Apoc. vij. dicē Joh. se vidisse palmã ī ma-
nib sctor. Est ãt palma fm doct. qdaz p-
miũ celeste ⁊ gaudiũ qd debet ñ radici cha
ritat: n opi sz volūtati, ⁊ h dat talib scis q̃
pfecte vicerī seipos ado vtvolūtatē ⁊ plenũ

desideriũ habuerint patiẽdi p xpo martyrium: licꝫ diuĩa dispẽsatõe effectũ nõ sint cõsecuti. Vñ de btõ Martino canit eccl'ia. O sctissima ania quã ꝛ si gladi⁹ psecutoris nõ abstulit: palmã tũ martij nõ amisit. Et ꝯsil'r de sctõ frãcisco. Hanc vticꝫ palme coronã btã virgo p̃cellẽtissime ꝓmeruit qñ seipam cũ ꝓprio filio in mõte caluarie passioni obtulit vbi ꝛ gladium doloris in cõpassione ptulit: ꝛ millesies ibidẽ mori p filio ꝛ cũ filio domino ihu desiderauit. qõd testat' Bernũ, ĩ tractatu de cõpassiõe btẽ ꝟginis: ꝛ ꝯcor. Anſ. in psona marie dicẽtes sic, Aspiciebã dñm ꝛ filiũ meũ in cruce pendentẽ ac morientẽ ꝛ tanto dolore vexabar in mẽte q̃ nõ possum explicare ſmone. Iste erat dolor mihi maximus: qꝛ videbã me deseri ab ipo quẽ virgo ꝯceperã ꝛ genuerã q̃ mihi erat vnic⁹: videbã mori quẽ dilexit ania mea ꝛ tota liq̃fiebã p̃ angustia: dabã gemit⁹ ꝛ suspiria: plorabã p̃ talia verba: O fili charissimo benigne nate: o amor vnice: da mori tecũ ꝛ ne derelinq̃s me Nil mihi dulcius vere q̃ mori tecũ ample ꝓxata cruce. Et nil amari⁹ certe q̃ viuere sine te. Hec ꝛ plura ibidẽ. vñ ptꝫ qꝛ palme coronã hꝫ. Septima corona iusticie que ẽ premiũ mercedis p retributõe bone opatõnis eo q̃ ſm iusticie eq̃tatẽ vnusq̃sq̃ ꝓpriã mercedẽ accipit a deo ſm suũ laborẽ. teste apl'o. De hac corona idem dicit. j. Thim. iiij. Bonũ certamẽ certaui: cursum ꝯsũmaui: fidem seruaui: in reliquo inq̃t reposita est mihi corona iusticie quã reddet mihi dñs iust⁹ iudex. Vñ qꝛ btã virgo pl⁹ oĩbꝫ laborauit in gr̃a p̃abũdãtissima ꝛ in amoris diuĩe p̃eminentia oĩs boni opis merito fuit plenissima vt claruit li. vij. pte. ij. Iõ sũmã hãc coronã mercedis ꝛ retributõis diuĩe iusticie ĩ assũptiõe adepta extitit. Si q̃ppe vt hĩ Prouer. xiiij. Corona sapientũ eoꝝ diuitie vicꝫ ꝟtutũ ꝛ opeꝝ meritorioꝝ: multo forti⁹ hec corona ĩ ꝟgine btã hꝫ locũ. Octaua corona ór decoris diadema ꝛ speciei. i. pulchritudinis de q̃ scriptũ est Sap. ca. v. Accipiẽt. s. sancti regnũ decoris: ꝛ diadema speciei de manu dñi. Hoc diadema decoris speciei dat p̃cipue illis sctis q̃ in puritate ĩnocẽtie vixerũt ꝛ sine macula sũt añ thronuꝫ dei q̃ sequunt agnũ q̃cunq̃ ierit ꝛ cantãt canticũ nouum qõd nemo ali⁹ p̃t cãtare: vt scribit de sctis talibꝫ Apoc. xiiij. Hec ꝟtus rara est: ꝛ sic hec corona decoris nõ valde multorũ. qꝛ vt ait Aug. de ciui. dei. li. xxj. Paucissimi inq̃t sũt tante felicitat⁹ vt ab incunte adolescẽtia nulla dãnabilia pctã cõmiserint. Taliũ itaq̃ sãctoꝝ p̃miũ ꝛ gaudiũ speciale qõ hñt de innocentie puritate ꝛ incorrupta mũdicia ór diadema decoris ꝛ speciei: qꝛ ꝓt puritatẽ incorruptã in q̃ est decor anie ꝛ pulchritudo sũma dabit' eis q̃dem decor glie accidẽtalis ĩ futuro ſm doctores sup. iiij. Et qñ btã virgo sup oẽs creaturas fuit purissima tãta puritate q̃ maior sub deo nequit intelligi, teste Anſ. li. de ꝯceptu ꝟginali. Iõ sũmi decoris ꝛ indicibilis pulcritudinis coronã possidet adeo q̃ oĩm angeloꝝ ꝛ sctõꝝ decor respectu decoris btẽ ꝟginis est sicut lux lunet stellaꝝ respectu solis. vñ Eccli. xxvj. Sicut sol oriens in altissimis dei: sic mulieris bone spẽs id ẽ marie in ornamẽtũ dom⁹ sue. i. celest' patrie. Hinc ꝛ Can. vj. dicit ad eã deus. Tota pulcra es amica mea suauis ꝛ decora ꝛ macula nõ est in te ꝛc. Nona corona regal' q̃ btã ꝟgo est coronata tãq̃ regina celi ꝛ dña mũdi. Iuxta illud ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deau. circũ. va. In b⁹ figuraꝫ Hester. ij. scp̃tũ ẽ. Adamauit eã rex sup oẽs mlieres ꝛ posuit diadema regni sup caput ei⁹. Decima corona spõsalis: qꝛ ipa ẽ sponsa sũmi ꝛ eterni regis. ꝛ iõ coronã spõsalem gliosissima obtinet. Vñ Esa. lxj. ait. Tanq̃ spõsam decorauit me corona dñs ꝛ indumẽto iusticie circũdedit me. Vndecima corona glie honoris: de q̃ ps. Glia ꝛ honore coronasti eũ dñe ꝛ ꝯsti. eũ sup o. m. tu. Hac corona btã dei mr̃ ẽ hodie coronata qñ ad tãte dignitat⁹ gliam ꝛ honorẽ est ꝓuecta ꝛ exaltata: vt ab oĩbꝫ creaturis celestibꝫ ꝛ terrestribꝫ sit honore debito adorãda: laudãda: ꝛ glificãda tãq̃ dei mr̃ dignissima q̃ in celesti p̃ria ab oĩbꝫ sctis ꝛ angel' laudat' p secl'a: dicẽdo illud Judith. xv. Tu glia hierl'm: tu letitia isrl': tu honorificẽtia ꝓplũ nr̃i. In cui⁹ significatõꝫ Joh. in Apoc. ca. iiij. vidit q̃ sctũ mittebãt coronas suas añ thronuꝫ dicẽdo. Dign⁹ es dñe de⁹ nr̃ accipe gliaꝫ ꝛ honoreꝫ quia tu creasti oĩnia. Thronus nempe dei est beata ei⁹ mater ante quã mittũt suas coronas p signo adoratõis ꝛ deũ ĩ se ꝛ in sua matre collaudant. Duodecima corona dicit' ptãtiue iurisditiõis que est tanq̃ corona de lapide p̃cioso q̃ datur a deo suis filijs et

electis in celo, Juxta illud ps. Posuisti i capite ei⁹ coronā de lapide pcioso, Et ꝗ in signū q̄ sunt filij regis eterni heredesq̄ dei et coheredes xpi ad regnādū cū ipo i secula seculoꝝ, Et sic in signū ptātis regalis corona eis debet vt significet: qr in illo regno pnt oia q̄ desiderāt z volūt ipetrare a deo z hic: ꝓter qd idē ps, pmittit ibidē di, Desiderium cordis ei⁹ tribuisti ei z volū, la. e. nō frau. eū. Multo aūt excellētiꝰ p oibꝫ hac coronā btā ÿgo hz q̄ ptātez plenā obtinet nō tm̄ mō vt filia regis etni. Hz z vt mr atq̄ spōsa z dña regni q̄ nō solū ipetrādi hz ius ꝓut alij scti tāq̄ filij z filie: sz etiā iurisditione hz ipetrandi deo tāq̄ mr filio vt fiat qd ipa vult petere, iuxta illud regis pceptū. Honora pīez et mrem zc. vū oīs ptās iurisditōis marie tradita est, Et iō ipa di, Eccli. xxiiij. In hierl'm ptās mea Bern, Data ē tibi o maria oīs potestas in celo z in terra: vt q̄cq̄d voluerīt valeas ipetrare. Ad hanc aūt coronā oīmode ptātis inuitata ē btā ÿgo a deo in hac assūptione: sic scribit Can, iiij, vbi dic de⁹ ad eaz Veni de libano spōsa mea: veni de libano: veni coronaberis de capite amana de capite sanir z hermon: de cubilibꝫ leonū de mōtibꝫ pardoꝝ. Hec ibi, In q̄bꝫ sacratis ÿbis ostēdit q̄ btā ÿgo inuitata de libano castitatis: Etem̄ libanꝰ candor interptat tāq̄ spōsa dei pdilecta extitit coronata q̄ntuplicīt potestat corona. Primo q̄dē corona sibi tradita ē ptātis de capite amana, i. de his q̄ sūt in angustia purgatorij vel cuiuscūq̄ necessitat z tribulatōis atq̄ aduersitat ꝓstituti vt vicz talibꝫ ꝓfugiētibꝫ ad ipaz exhibeat se beata ÿgo tāq̄ mrem miscōie eos subleuādo, Nā amana mons sicl'ie ē, z fm Hiero. interptat cōprimēs eū aut coangustatio ei⁹ et iō significat in angustia positos. z in capite b⁹ mōtis significat sūmitas in talibꝫ angustijs Sēdo corona ptātis data ē marie de vertice sanir, i. de gra z gl'ia iustis dispēsanda, Nā sanir fm Hiero, interptat de⁹ luminis vel de⁹ lucerne seu nouitatē attollēs, z ē sanir mons in iudea, z iō ꝓueniēter significat iustos q̄bꝫ de⁹ dat lumen glie z lucē gre attollēs nouitatē, s, pÿtutū pfectū, Et in vertice sūmitas donoꝝ ipoꝝ significat: de istis igit est coronata maria vt sit mr gre z glie.

Tercio coronata est de vertice hermon q̄ etiā ē mons iudee z interptat anathema meroris fm Hiero, z iō significat pctōres magnos z vsq̄ ad sūmū ÿticē in delict exītes: qr tales sūt anathemate pcti ligati. digni ad merorē gehēne. dicēte ps, Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis. de talibꝫ coronata est maria vt ad eā ꝓuersis sūt mr venie: remissionē pctōꝝ a filio ipetrādo verāq̄ pniam infundēdo zc. Quarto coronata ē de cubilibus leonū, s, infernaliū demonū, q̄ tāq̄ leones rugiētes circūeunt q̄rētes quē deuorēt, vt dicit Petr⁹, j. cano, v. In q̄ꝝ cubilibꝫ sūt boīes ifideles z despati q̄ nolūt ꝓuerti, De his etiā coronā ptātis accepit maria: vt sit ꝓtra eos mr victorie z ꝓtectōis suoꝝ qr per ipam ꝓtritū ē caput serpētis z meritī ei⁹ cohercent diaboli z infideles ac mali boīes atq̄ deuincūt ne bonis z electī fidelibꝫ noceāt

Quīto coronata ē de mōtibꝫ pardoꝝ, i, de sūmitatibꝫ erroꝝ varioꝝ q̄ significāt p pellis varietatē z crudelitatē pardi. vt vicz btā ÿgo cūctas hereses sola interimat i vniuerso mūdo vt canit eccl'ia, Ecce ḡ corona ptātis marie vt ipsa sit mr gre z mr miscōie: mr venie mr victorie atq̄ mr ÿe sapie q̄ cūctas illustrat ecclias, ꝓter hec Bern, Maria in q̄t oibꝫ oia fctā ē: oibꝫ sinū miscōie apit: vt ō plenitudie ei⁹ accipiāt vniuersi: eger curationē: tristī ꝓsolationē: pctōr veniā: iust⁹ gram: deniq̄ tota trinitas gl'iam, Hec ille, O igit femia supfelicissima z sup oia gl'iosissima q̄ pmioꝝ oīm pfulges corona, nulla certe lingua sufficit tua enarrare magnalia, O btōrū supbtissima, tu angeloꝝ dña: ÿginū ÿgo aplōꝝ magra: martyrū martyr: vite et ne leticia: celestiū decor z oīm regina: spōsa dei: mr xpi: z salut nre aduocata: nras insufficientias tu benigne excusa: z ex pietate diuit⁹ tibi insita da nob vt p tua merita ꝓueniam⁹ ad ꝓtēplāda pmia tua celestia, vbi p te z nos coronati gl'ia: digne laudare possim⁹ te z tuum dulcissimū ihm p infinita secl'a Amē.

Pars q̄rta libri decimi scz de assumptōe btē marie iuxta pcessuz euāgelij ipi⁹ solēnitatis in q̄ mysteriū actiue ꝓtēplatiue z fruitiue significatur.

Maria optimam

Maptez elegit q̄ nō aufe, ab ea. Hec ÿba sunt saluatoris nostri Luc, x, ca, z in euangelio hodierne solennitatis lecta que verba fm lram licz sint

de magdalena dicta: tñ sctã ecclesia accipit hec ꝓba ad laudẽ btẽ ꝓginis marie ⁊ canit ĩ hut⁹ assumptõis festiuitate. Hec q̃ppe est illa dies bñdicta in q̃ gl̃iosa dei mat optima⁊ illã vitã fruitiuã sc⁊ celest⁹ p̃tie intrauit in q̃ optimã ptem btitudinis sup oẽm purã creaturã ascẽdẽdo accepit que nõ auferet ab ea in eternũ. Et iõ ꝓ ei⁹ hodierna gl̃ia dignũ ẽ vt oẽs nos exultem⁹ ⁊ letemur ⁊ dem⁹ gl̃ia⁊ deo. Sicut etiã oẽs angeli ⁊ celi ciues hodie exultãdo laudẽ deo ⁊ sctẽ ei⁹ genitrici decantauerũt, vt canit ecc̃lia. Assumpta est in quit maria in celũ gaudẽt angeli laudantes bñdicũt dñm. Ad qõ q̃dem hortat nos gl̃iosus ille Hieronym⁹ in ꝓmõe de assumptiõe ita dicẽs. Hodie tanq̃ gl̃iosa sp virgo Maria celos ascẽdit rogo gaudete q⁊ vt ita fatear ineffabiliter sub limata cu⁊ xp̃o regnat in eternũ: regina mũdi hodie de terris ⁊ de p̃senti seculo neq̃ eripit. Iteru⁊ dico gaudete q⁊ secura de sua ĩmarcessibili gl̃ia ad celi ia⁊ puenit palaciũ. Exultate inq̃t ac gaudete et letet oĩs orbis: q⁊ nobis hodie oĩb⁹ ei⁹ interueniẽtib⁹ merit⁹ sal⁹ aucta est, ⁊ infra subdit dicẽs sic. Quia inq̃t iter salutis nr̃e in laudibus est saluatõis hortor vos ⁊ cõmoneo in hac sacra solẽnitate genitric⁹ dei marie nolite cessare a laudib⁹: q̃ si ꝓgo es gaude q⁊ meruisti esse ⁊ tu qõ laudas: tm̃ cura vt sis que digne laudare possis. Qõ si ꝓtinẽs es ⁊ casta venerare ⁊ lauda: q⁊ nõ aliunde ꝓstat vt possis esse casta q̃ ex gr̃a xp̃i que plenissime fuit in maria quã laudas, q̃ si ꝓiugata certe es aut peccatrix nihilomin⁹ cõfiterer lauda q⁊ inde oĩb⁹ miscõia pfluxit ⁊ gr̃a vt laudẽt ⁊ q̃uis nõ sit speciosa laus in ore peccatoris noli cessare a laude q⁊ inde pmittit tibi venia vñ ⁊ oĩbus vt laudes. Hec Hiero. vbi sup̃. Itaq̃ ad laudẽ ⁊ gl̃iam ipi⁹ btẽ ꝓginis h̃ tria mysteria notabim⁹ ꝓm qõ ĩ euãgelio ipo festiuitat⁹ hodierne ipa de trib⁹ figuraliter cõmendat ⁊ laudat.

Prio de vita actiua significata ĩ martha
Scdo de vita ꝓtẽplatia ꝓcata ĩ magda.
Tercio de vita fruitiua ꝓcata ĩ pte optia

Articul⁹ pm⁹ quõ vita actiua btẽ marie designat in euãgelio assumptiõis marie ꝑ Marthe actionẽ.

Circa primũ ministeriũ de vita actiua btẽ marie si-

gnificata in Martha ꝓma frõte tria dubia inquirenda nobis occurunt. ¶ Primũ dubiũ seu questio ꝓma est, vñ ⁊ cur sic ecclesia agit q̃ in assumptiõis solẽnitate p̃cipua nõ legit aliqõ euãgeliũ ptinens ad btam virginẽ mariã, sed h̃ qõ ptinet ad Martha ⁊ magdalenã vic⁊ Intrauit ihs in qõdã castellũ id est in bethaniã ⁊ mulier q̃da⁊ martha nomine excepit illũ in domũ suã. ⁊ huic erat soro⁊ noĩe maria sc⁊ magdalena Ad hoc pt̃inus respõdet ꝓm Antho. florẽ. tiij. pte summe ti. xv. ca. xlij. q̃ h̃ euãgeliũ q̃ntũ ad sensum litteralẽ. verũ q̃dem nõ ptinet ad beatã ꝓginẽ sed ad martha ⁊ magdalenã. Quãtũ aũt ad sensum spũalẽ ⁊ allegoricũ cõgruẽtissime ptinet totũ ad btam ꝓginẽ plusq̃ ad alte⁊: ⁊ iõ bñ p̃t de ipa h̃ euãgeliũ legi. Sz q̃re in solẽnitate assumptõis poti⁹ q̃ in alijs festiuitatib⁹ btẽ ꝓginis legat. Dici põt q̃ vt ecc̃lia suos filios doceat ⁊ allicat in exẽplo btẽ ꝓginis marie que hodie est assumpta in celũ ⁊ ad sũma p̃mia, pucecta meritor̃. q̃liter vic⁊ ⁊ q̃bus meritis etiã ipi fideles valeant pmereri vt assumant ⁊ pueniãt ad illã celestẽ vitã fruitiuã btõr̃. Hã vt dicũt Aug⁹. et Rich. Idirco sctõr̃ gesta in ecc̃lia legunt ⁊ festa eor̃ celebrant quatin⁹ eos imitari studeam⁹ in ꝓtutib⁹ quor̃ festa recolim⁹ vt sic ad eorũdẽ societatẽ ĩ celo ptingere valeam⁹. Itaq̃ aduertendũ q̃ in h̃ sacro euãgelio figurat ⁊ designat triplex vita spũal: sicẽ dicũt Gre. Aug. ⁊ alij catholici doct. Prĩa est vita actiua gr̃a informata, hec significat ĩ actione marthe: que excepit ihm in domũ suã ⁊ satagebat circa frequẽs ministeriũ: ⁊ sic solicita turbabat circa plũma. Scda est vita cõtemplatiua deo associata, hec significat ĩ contẽplatõe Magdalene: de qua dr̃ in euãgelio q̃ sedebat secus pedes dñi ihu ⁊ audiebat ꝓbum illi⁹: ⁊ ipa de sororis sue cura nõ erat sollicita s⁊ tm̃ mõ verbi xp̃i dulcedini intendebat. Tercia est spũalis vita que dr̃ fruitiua in gl̃ia celesti firmata. hec significat in optima pte quã elegit sibi Maria q̃ non auferet ab ea in eternũ. Prima vita est bona. Scda melior. Tercia optima. Per p̃mã pueniẽt ad secũdã. Et ꝑ vtrãq̃ ad terciã. q⁊ actio q̃. s. ꝓsistit potissime in exercitio ꝓtutũ moraliũ disponit ad ꝓtẽplatõe⁊. sicut di. Greg. vj. li. moral. Qui inq̃t ꝓtẽplatõis arcẽ tenere desiderãt, necesse est vt ꝑus in campo

actōnis se ꝓbent. Deniq; ꝑ merita vtriusq; scz actōis ⁊ ꝯtēplatiōis hui⁹ vite puenit ad ꝑmia ampliora supne vite scz fruitiue. Vñ ex his docemur q̃ sicut btissima ꝗgo ī pñti exercitādo se in vita actiua et ꝯtēplatiua puenit hodie ad fruitōis supne summa ꝑmia ita ⁊ nos in his exercitari debem⁹ in vita ꝑsenti vt cū xpo et sctā ei⁹ mr̃e regnare et frui valeam⁹ in vita celesti. O deus me⁹ q̃d tūc erit de mūdanis q̃busdā hoīb bestialr̃ beu viuētib ⁊ totā vitam in voluptatib carnis ⁊ mūdi vanitatib expēdētib. Vex tales regnū dei nō possidebunt sacre scripture teste eloq̃o. Attēde tibi o hō ne pdas maxīa bona celestia ꝑ delectamēto momētaneo. et vt loq̃r cum ꝑs. Nolite fieri sicē equ⁹ ⁊ mulus q̃bus nō est ītellect⁹. qz mlta flagella pctōris in īferno. Disce miser exēplo btē virgis spūalr̃ viuere: nūc in actōe pietatis: nūc ꝗo in ꝯtēplatōe ꝑ loco ⁊ tpe exerceri vt finē bonū ⁊ optimā vitā fruitiuā cū ipa possis sortiri. Scda q̃stio seu dubitatio occurrit circa ꝓncipiū euangelij Quid designat ꝑ ꝗ ꝗ ꝗ. Intrauit iesus in q̃dā castel. Ad qd rñdet ꝓm doctores: ꝑcipue Antho. vbi s. q̃ hoc significat ingressum filij dei in mūdum Nā mūdus iste castellū ꝗ. qz hz ꝯditōnes castelli rebellis ꝯtra deū in q̃ principat diabolus ꝑ varia vitia. Mūdus em̃ tot⁹ ī maligno posit⁹ est. j. Joh. ij. Nimiq; ꝓmo castellū forte fundat in alto mōte: ita mūdus iste posit⁹ est ⁊ fūdamētū hz in alto supbie ⁊ pōpe. Secūdo ad instar castri mūdus munit⁹ ē lapidib durs q̃ frāgi nō pñt. vicz auaricie: vsure: fraudulētie: simonie: rapine: q̃a ita duri sunt in mūdanis hoīb tales defect⁹ vt frāgi nō possint ꝑ iacl'a ꝗbi dei. Quis em̃ est q̃ velit restituere rapīas: vsuras ⁊ bñficia simoniaca relinq̃re: q̃si nullus. Tercio qz ad instar castri hz fossatū plenuz aq̃s īmūdis luxurie ⁊ fetidis in q̃b sunt rane coax acclamātes ⁊ psuadētes in eis pseuerare Quarto qz est clausum ꝑ iuidiā ⁊ odiū nō intromittēs diuinā charitatē ⁊ fraternam. Quinto qz hz puisionē diuersax escax pergulā. Sexto qz hz arma diuersa ꝑ iraz vt linguā ad detractatōes ⁊ vitupia facienda. man⁹ ad vīdictā: ⁊ arma ad occisiōes ⁊ mutilatōes fraternas. Septio est q̃et⁹ ꝑ accidiā. qz q̃ hoc castellū erat deo rebelle ⁊ inobediēs. ꝯ misit filiū suū ad subiugādū q̃ venīēdo in hūc mūdū ꝓncipē mūdi. i. diabolū eiecit foras. ipsomet teste Joh. xij. Nūc iudiciū est mūdi: nūc ꝓnceps mūdi hui⁹ eijcetur foras ⁊c. Hz heu mlti adhuc hoīm īpiorū pactū indissolubile firmant cū diabolo sese ipsi subijciētes ad q̃q; vitia ꝓpetranda. Sed q̃d erit in fine mūdi talib: vtiq; dicet eis christ⁹ Ite maledicti ī ignē eternū q̃ paratus est diabolo cui seruist⁹ ⁊ angelis eius Mat. xxv. Ve illis ⁊ ve qz eosdē demones hñt tortores sempiternos q̃bus hic seruierunt: vt dicit Grego. Tercia q̃stio vel dubitatio. Qualiter ꝑ actionē martbe figurat̃ et significat̃ actio seu actiua vita btē virgis Marie vel in q̃b ei⁹ actib. Ad qd respōdet ꝓm Antho. vbi supra. ⁊ ꝯcorditer alios doctores sacre pagine q̃ potissime in trib. vt patet ex sacra lectiōe euāgelij.

Primo in exceptione.
Secūdo in ministratione
Tercio in turbatione.

Primo q̃dē in saluatoris exceptōe. qz scribitur q̃ cū ītrauit iesus ī castellū. i. mūdū istū: mulier q̃dā martha noīe excepit illū in domū suā. Vbi nota ꝗba ⁊ signa mysteria. q̃a ꝗ q̃ mulier excepit iesum: ⁊ q̃ martha noīe excepit illū: ⁊ q̃ in domū suā excepit ipm ꝗ vicz filiū. q̃ oia ⁊ singl'a significāt modū cōceptōis xpi facte in vtero btissime virginis. Nā primo btā ꝗgo excepit Jesum dei filiū qñ venit in hūc mūdū. qz cōcepit eū. ⁊ ꝯueniēter ꝗ. mlier excepit eū: qz mulier ethimologisat̃ q̃i molliēs hex. i. dñm vl' herē. i. chrl stū. Vñ ꝑ hoc anthonomastice btā virgo ꝗ. mulier ꝓm Jac. de voza. in suo mariōnali. qz hec mlier maria ītātū emolliuit deū ⁊ placauit ac mitigauit vt nostros defectus suscipet in suo sacro vtero q̃ defectū nesciebat fieretq; passibilis et mortalis: famescēs ⁊ sitiēs: atq; nr̃as iuiq̃tates ipse portaret satisfaciēdo ⁊ miserēdo nr̃: q̃ ante vel q̃ndā ꝗ minimis pctis durā vindictā expetebat. vt de dlluuio et sodomitis q̃s antiquit⁹ dure puniuit. Modo ꝗo cū fere ꝑ totū mūdum sint maiores in illis crimib nō facit hic punitōem in mūdo sed patiēter expectat. pinde cū xps ī cruce pēderet videns matrē dixit. Mulier ecce filius tu⁹ Joh. ix. q̃si dī. Ecce vere tu mulier q̃ me tantū molliuisti ⁊ mitigasti vt tot ⁊ tātas penalitates q̃b nūc afficior in cruce suscipere in tuo vtero ꝑ genere

humano: ⁊ vt sic acerbissima morte morerer fecisti ⁊ me inclinasti sic ad miscōiam, ecce ḡ filius tuꝰ .i. hō q̄libet in grā vt sis et tu p eis interuētrix, p quorū salute ego nūc sto in tormētis. Unde ⁊ ipsa beata ꝓgo significat p virginē q̄ ferocissimū rinocerōtē emollit ⁊ in sinu suo dormire facit. et sic vinculat capit ⁊ occidit. Ecce ḡ patet ꝓpositū in mysterio p̄dicto: quia mulier excepit Jesum.

Secūdo btā virgo excepit Jesum tanq̄ martha noīe. Hec q̄pe martha ꝓm hystoriās dicit fuisse virgo. Et iterp̄tat martha .i. ꝓuocans seu dñans: ꝓm q̄ dicit Hiero. Et ideo ꝓueniēter significat beatā virginē que p suā virginitatē ⁊ hūlitatē ꝓuocauit dñm Jesum venire in suū vterꝰ ⁊ ipsa facta ē domina mūdi, vñ ipsa cecinit Luc. j. Quia respexit humilitatē ancille sue ecce ēm ex hoc btām me dicēt tanq̄ dñam mūdi oēs generatōes. Tercio btā virgo excepit Jesum in domū suā .i. in vterꝰ ꝓriū. Unde canit ecclesia. Domus pudici pectoris tēplū repēte fit dei: intacta nesciēs virū verbo cōcepit filiū. In hac sacra domo, s. vteri ꝓginalis plusq̄ martha: imo p oīb̄ excellētissime incōparabiliter ipsa beata ꝓgo exhibet xp̄o opus actiue vt claret p singla opa miscōie. Nā ibi deum p nobis egenū factum vestiuit carne a spūsancto formata de suo mūdo corpe. Itē ip̄m aluit cibādo ⁊ potādo ī vtero sacro nouem mēsib̄ habitātē de sanguine suo purissimo et virgineo. Ip̄m q̄si tenerrimū ⁊ infirmū fouit: ip̄m hospitio virginali receptū q̄etauit tanq̄ in lecto gratissimo: quē ⁊ sedula deuotōe adorādo nasci expectauit ex vtero. O quanta charitate: quāta mētis hilaritate q̄tidie ipsi in vtero manēte gratias egit p eo q̄ in eius vterū descēdere dei filius dignatus sit, ecce ḡ prima actio. Secundo actio beate virgīs significat in marthe ministratione, q̄ martha inq̄t satagebat circa frequēs ministerīū. Hoc certe opꝰ fecit beata virgo in tpe ꝓuersatōis xp̄i in mūdo, vt patet p singula. Et q̄dē in eius natiuitate ministrauit sola Maria, quia vt dicit Hiero, nulla obstetrix: nulla ibi mulieruz sedulitas intercessit, sed ipsa sola virgo de terra xp̄m natū leuauit: ipsa nudū pānis inuoluit: ipsa sola famescentē lacte virgineo cibauit ⁊ potauit: ipsa vlnis portauit ⁊ balneauit. O q̄ frequēter ip̄m vt filiū osculabat: ⁊ vt deum amplexādo ⁊ adorādo venerabat. Et certe pie credit q̄ q̄tienscūq̄ eum manib̄ tāgere oportebat vel cōtrectare in vlnas suscipiendo aut in gremiū: p̄mū eundē adorabat genuflexo et capite inclinato, sicut ⁊ sacerdos q̄tienscūq̄ in altari accipit manu corpꝰ xp̄i in eucharistia totiēs p̄mū adorat. Tandez cum accreuisset xp̄s sola ipsa sibi fecit tunicā incōsutilē. Et q̄s pōt cogitare sufficiēter q̄ dulciter, xxx. annis cum ipso ꝓuersata sit in vna mēsa comedēdo: cibū ei apponendo: et dulcissime alloq̄ndo se mutuo atq̄ in oībus necessarīis mīstrādo vel obediētiā xp̄i quā sibi vt matri reuerēde exhibebat vidēdo: q̄ erat subditꝰ eis, s. parētib̄ Lu. ij. Denicq̄ ipsa eum vsq̄ ad passionē secuta est: et cum alīis mulierib̄ sctis p̄dicationē eiꝰ audiuit ⁊ ei mīstrauit: vt dicere possit illō Eccl. xxiiij. In habitatiōe sancta coram ipso ministraui. Ecce secūda actio q̄ dña mūdi Maria satagebat circa frequēs misteriū. Tercio opus actiue beate virginis significat in marthe turbatiōe, q̄ ait: Martha martha sollicita es ⁊ turbaris erga plūma. Hoc nēpe fecit beata virgo in filij passiōe. Tūc ēm turbata ē ꝓm sensitiuā ptē ⁊ sollicita erat circa plurima, q̄ videbat p plūma vulnera lacerari carnē christi. Et ēm q̄n audiuit eū captū adeo turbata est vt vix remaneret in ea spūs pre dolore, et tūc ad se reuersa sollicita erat eū videre si quō posset anteq̄ occidere tur. Itē mane ferie sexte cū vidisset eū duci ad pilatū: facie ꝓsputū: alapis tumefactū ligatis post tergū manib̄ more latronū: vix poterat p̄ dolore cape anhelitū: et tūc sollicita erat si posset appropinq̄re et filiū cōsolari materno amplexu. Tādē q̄n vidit eūdē duci ad mōtē caluarie baiulantez sibi crucem O q̄ sollicita erat ⁊ dicebat. O fili mi p̄dulcis nate vtinā possem te iuuare: vtinā dare mihi crux ista vt portarē p te. Preterea q̄n vidit crucifixū ⁊ audiuit Sitio clamātem: q̄ntū putas turbabat p̄ doloris angustia ⁊ sollicita erat vt aquā frigidā p̄bere posset, ⁊ dicebat forte similia ꝓba. O dilectissime fili: o nate mi amātissime ego tibi in puericia dedi lac virgineū. Et nūc ecce etiā poculuz aque tribuere neq̄o vt refrigerē te, et plura talia. Unde Aug. Quis extimare pōt q̄nto merore et dolore vulnerabat maternuz cor sup vnici ⁊ naturalis filij passiōe quē tā ca

ste concepit:tã gaudiose pepit:tam dulciter aluit. vidit eũ ligatũ ⁊ soluere nõ potuit. vidit corpus vulneratuz ⁊ alligare nõ valuit, vidit sanguinẽ fluentẽ ⁊ abstergere nequit, caput inclinatũ ⁊ sustẽtare nõ potuit. flentẽ et cõsolari nõ valuit.audiuit sitio clamantẽ et ei aquã ministrare nequit. Vere ḡ ipa dicere poterat illud ps. Turbata sunt oia ossa mea ⁊ ania mea turbata est valde, et hoc tum ꝑ filij passione.tũ ꝑ discipulorꝫ scãdalisatiõe.tũ ꝑ iudeorꝫ obstinatiõe. Ecce turbatio Marie. O itaqꝫ hõ xpiane disce exẽplo Marie xpm in tui cordis hospitiũ suscipere ꝑ fidẽ ⁊ boni ꝓpositũ:satage eidez ministrare ꝑ charitatis ac pietatis opa ac penitẽtie vere exercitia. Deniqꝫ eiꝰ passionem meditãdo ⁊ cõpatiendo defle. vt addat tibi gratia in ꝑsenti et glia in futuro. qz dicente aplo:si cõpatimur ⁊ cõregnabimꝰ.

¶ Articulus secũdus quõ contemplatiua vita beate Marie designat in euãgelio:qõ scz legit in festo assumptionis:per magdalenam.

Circa secũdum

Cmisteriũ de vita ꝯtẽplatiua significata in magdalena videndũ nobis restat quõ ꝑ ipam ꝯtẽplatio beatissime virginis designet. Ubi notandũ ꝙ in sacro ipso euangelio tria opa notant fuisse in magdalena ꝓtinẽtia ad ꝯtẽplationẽ: ꝑ q̃ significat beate marie ꝯtẽplatio. qz hec summe fuerunt in ipsa.

Primũ ĩ eo ꝙ ꝛ sedisse ⁊ ꝟbũ audiuisse.
Scõm ĩ eo ꝙ ꝛ sororẽ suã solã relicisse.
Terciũ in eo ꝙ dicit a saluatore vnũ tm̃ necessariũ esse.

Primũ est ꝙ magdalena sedebat secus pedes dñi et audiebat verbũ illius.qz mẽs eiꝰ suspẽsa erat totaliꝛ in xpm deuz ⁊ mira suauitate pascebat in diuini ꝟbi auditiõe ⁊ meditatione. Hoc opus tenetis ⁊ vos si sedetis in ꝑdicatõe attẽte audiẽdo sermonẽ ⁊ deuote meditãdo. Hoc opus ꝯtẽplatõis summe fecit mr̃ christi plusqꝫ oĩs creatura. Mã in ipsa ĩproportionabiliꝛ magꝭ qꝫ in magdalena ⁊ in q̃cũqꝫ sancto fuerunt hec tria. vicz illuminate mẽtꝭ in deũ eleuatio:et verbi xpi intẽta auditio:atqꝫ suauissimi dulcoris degustatio ⁊ assaporatio. Primo inquã sũme fuit beata virgo illũinata mẽte in deum eleuata.qz vt volunt docto.in eius sctificatione in vtero materno tãta ei sapiẽtie claritas a deo supinfusa est que ⁊ in supuẽtione et obũbratõe spũssancti qñ vicz cõcepit filium est adaucta adeo ꝙ vix põt exp̃mi q̃ eleuatũ ⁊ illũinatũ intellectuz habuerit super oẽs alias puras creaturas.sup neronẽ qui habuit pitiã artiũ mechanicarꝫ.sup Aresto telẽ q̃ oĩm naturaliũ rerꝫ clarã noticiã habuit. vt testat etiã Hiero.de ipso. sup Platonẽ q̃ substãtiarꝫ separatarꝫ noticiã tradidit. super Ptolomeũ regẽ q̃ astrorꝫ oĩm noticiã acq̃siuit. Deniqꝫ sup Moysen q̃ creaturarũ nouit originem: qõ Aresto.ignorauit. viditqꝫ deũ facie ad faciẽ. sup Stephanuz q̃ vidit celos aptos.sup Paulũ q̃ vsqꝫ ad terciũ celũ raptꝰ est.sup Dauid q̃ fuit p̃m theologos in p̃mo dl:ij.eximiꝰ ꝓphetarꝫ:eoqꝫ altiora ꝑ phetauit.sup Johãnẽ baptistã q̃ p̃dixit adueniũ xpi ⁊ digito demõstrauit dicẽs. Ecce agnus dei.sup Johãnẽ euãgelistam q̃ dixit In p̃ncipio erat ꝟbũ ⁊c. De q̃ ait Augꝰ.ꝙ si parũ altius intonasset: eũ mũdus capere nõ potuisset. Preterea sup oẽs sctõs ⁊ sanctas dei fuit btã virgo illũinata. Unũ aliq̃ dicunt qõ ⁊ sctũs Bernardinꝰ de Senis ĩ suo sermone de admirabili grã ⁊ gloria matris dei tenet ⁊ astruit :ꝙ vicz tãto lumĩe illustrata fuit btã ꝟgo cũ esset etiaz in ventre sue matris ꝙ nõ tm̃modo plene habuit liberi arbitrij vsum ⁊ pleuum lumẽ rationis sed etiã fuit in sublimiori cõtẽplatõis statu q̃ vnq̃ aliq̃ pura creatura viatrix ĩ etate ꝑfecta.ita ꝙ tã altissime ꝯtẽplatõis lumẽ habuerit vt ꝑfectiꝰ etiã in vẽtre matris ꝯtẽplaret deũ q̃ vnq̃ fuerit ꝯtẽplatꝰ aliqs in ꝑfecta etate. Et licet aliqñ sicut ⁊ ceteri corꝑaliꝛ dormiret.attñ somnꝰ q̃ pellit ĩ nob liberi arbitrij actũ ⁊ merẽdi vsum nõ fuit in ipa.vñ dicere poterat illud Canti.v. Ego dormio et cor meũ vigilat.s.in ꝯtẽplatiõe. Unũ ipsa magꝭ excessit ĩ ꝯtẽplatõe di dormiẽdo:q̃ aliq̃s alius vigilãdo. In q̃ q̃dẽ lumĩe ꝯtẽplatiõis altissime ipsa btã ꝟgo ꝑfecte hoc ĩtellexit ⁊ cognouit. Prio naturã creatã irrõnalẽ. Scdo naturã creatã rõnalẽ. Tercio naturã creatã ꝓñalẽ.i.angelicã. Quarto naturã increatã diuinalez. in cuiꝰ vicz creatoris lumĩe ꝯgnouit oẽs creaturas:⁊ oia q̃ erant fugiẽda ⁊ aspnãda:⁊ q̃ erãt seq̃nda ⁊ amplectẽda:⁊ ꝑ quẽ modũ oia essent odiẽda vl di

ligēda. Habuit em̄ tātā cognitionē creatoris vt in ipsa cognitōe oīa alia cognosceret vt in ipsa ꝓificaret illud ꝓbe In lumīe tuo videbim⁹ lumē. Etem̄ Arest. in. iij. de ania in principio ait q̄ potētia sensibilis ꝓcepto obiecto excellēti impedit postea ī actu suo circa obiectū minimū. vt ptz de illis q̄ post q̄ viderūt solē nō pnt videre minima. Potentia aūt intellectualis ecōuerso postq̄ intellexit sublimia facili⁹ intelligit īfima. Et iō btā ꝗgo sublimata ad tātā cognitōez dei q̄ a nullo creato ītellectu cōprehēdi pōt: facillime postea intelligebat oīa creata et pfecte oīa pdicta. Hec mirādū si añ debitā etatez hec pmissa habuit btā ꝗgo. Nā btūs Nicola⁹ in ifantia tantū vsuz rōnis habuit vt quartā z sextā ferias discerneret z ieiunaret Sctūs ꝗo Bñdict⁹ in puericia cepit miraculis chozuscare. Et Johes baptista vt inquit Ambro. sup Lucā vere cognouit xpm in vtero mris nō ex natura sed grā. q̄ etiā in etate q̄nq̄ annoz fugit mūdū et intrauit desertū. Si igit isti habuerūt vsum rōnis añ debitā etatē q̄ est. vij. annoz de lege cōi. extra de delic. puc. c. j. et de pe. z re. c. Dis. q̄nto magis de btā virgine altiori et ampliori mō ista credēda sunt. Merito g ipsa vocata est Maria qd interptat illūinata vel illuminatrix fm Hiero. qz noīa debēt esse ꝗsona rebz. xij. q. j. in c. Cleric⁹. et de pbē. z dig. ca. Cū fm apl'm. Ecce marie illūinata ꝗtēplatio ꝓ quā sedebat mētalr sec⁹ pedes dñi tanq̄ z plus q̄ magdalena. Scdo plus q̄ magdalena vl q̄libet creatura ꝗbum xpi intēte audiebat btā ꝗgo q̄ ñ soluz publicas pdicatiōes dñi iesu qñ cepat iā pdicare. sed etiā in puato qñ puer erat audiebat ꝗba secretoz celestiuz z vite future occulta mysteria ad sui ꝗsolatōez ab eodē dño Jesu. Nā fm Antho. florē. vbi s. Btā ꝗgo sciēs dñm Jesum q̄ tantā sciaz tūc puer habebat q̄ntam nūc in celis habet: verisile est q̄ interrogabat eū aliqñ de secret⁹ celestibus. Et pie imaginari pōt q̄ btā mr̄ ponebat filiū suuz dulcissimū ad sedēdū z ipa būiliter se ponebat ad pedes ei⁹ di. O dilecte fili z de⁹ me⁹. Rogo vos dicite mihi de diuinitat⁹ z sācte trinitat⁹ gl'ia z de ordinib⁹ angeloz quō stant in celis: quia moyses z alij ꝓphete de his nil dicūt. Et de sctis aiab⁹ vbi collocabunt Et q̄s bonus fili⁹ q̄ interrogat⁹ a mr̄e de re bona nō respōderet ei ad ꝗsolāduz eā. Rñdēs g fili⁹ dixit. Ego inq̄t cū pr̄e z spūsctō ab initio z añ secl'a eternalr gl'ia diuinitat⁹ vnū sumus. ego a pr̄e eternalr genit⁹ fili⁹. pater ꝗo a nullo. spūsctūs autē pcedēs a me filio z a pr̄e eq̄les tres ꝓsone in vna substātia diuīa exñtes ab eterno: coeq̄lis eternitat⁹: īmēsitatis oīpotētie: omniscie vel sapientie: benignitatis z bonitat⁹. Deniq̄z ego fili⁹ dei inq̄t ab initio cū patre z spūsctō creaui celū empireum z mox ipm repletū angelis q̄ sunt distincti in nouē ordinib⁹. Itē interrogauit itez illa di. Ubi eras fili cū mundū nōdū creasses. Rñdit: in pr̄e z spūsctō z pr̄ in me z spūsctō. z spūsctūs in me z pr̄e. z cū nūl creatuz foret erat de⁹ tot⁹ ī seipso sūma in gl'ia diuinitatis eternalr felix et laudabilis ꝓ secula. Et illa. Quale est illud celuz fili mi vbi gl'ia tua z oīm angeloz fulget. Rñdit. O dilecta mr̄: est illud pulcerrimū: speciosissimū: lucidissimū: z spaciosissimū: iocūdissimū z amenissimū. Nā ciuitas illa nō eget sole aut luna. sz claritas dei illūinat eā. Et itez interrogabat di. O fili. q̄les sūt illi angeli: z q̄ ex eis in supioriib⁹ atq̄ q̄ in inferioriib⁹ aut medijs ordinib⁹. Rñdit dñs iesus. O dulcissima mr̄ angeli sunt purissimi z mundissimi tāq̄ specula deiformis bonitat⁹. supiores sūt in eis seraphin: z infra eos cherubin z throni. media hierarchia sunt dñatōes: pncipat⁹: potestates. infima virtutes: archāgeli: angeli. At illa aiebat. Gabriel inq̄t q̄ mihi annūciauit ꝗceptū tuum o fili pdulc⁹ vere fuit pulcerrim⁹. sed z angeli q̄s mihi apparētes sepius vidi fuere formosi valde. At dñs Jesus In hac vita nō pōt videri plene eoz pulcritudo. qz in futuro videbit mira eoz formositas: quā nequaq̄ mēs hoīm terrenoz valet in pseni vita cogitare ad plenū. Iteruz illa. O fili q̄les aie stabūt cū angel⁹. Rñdit ie sus. fm merita z demerita assignabunt: alij ī supioriib⁹: alij ī medijs: alij in iferioriib⁹ angeloz ordinib⁹ ex q̄b⁹ mali angeli ceciderūt At illa. Fili mi: apl'i tui vbi erūt. Rñdit Jesus: ī supmo ordie. qz ardētissimos eos meaignita charitate spūsctūs meus pficiet dignos ꝓpter qd seraphin ordinez merebunt.

Itē O fili pdulcissime: ego in q̄ ordie ero. At fili⁹. O mr̄ amātissima vos non erit⁹ in aliq̄ hoz ordinū: sed sup oēs choros angeloz exaltabimī tanq̄ regia in throno regio

Due eim cathedre sunt nobis ꝓparate in celis, vna mihi q̃ est a dextris dei patris, altera vob o mr̃ venerãda: vt z vos sit̃ ad dexterã meã, iuxta illd ps. Astitit regina a dex. t. z c̃. Et, iij. Re. ij. Posit̃ ē throñ ad dextrã regis, z sedit mr̃ ei ad dextrã ei. Item altera die interrogabat mr̃ filiũ de loc̃ penalib̃ iferni Et xps edocebat quõ pueri in limbũ puerorũ nunq̃ faciẽ dei visuri, et purgãde aĩe in purgatoriũ, atq̃ aĩe dãnãde in inferiorẽ infernũ ponent̃, vbi z ꝓm diuersa pctã diuer̃ penis punient̃. Insup cũ xps publice ꝓdicaret seq̃bat̃ eũ mr̃ ei sedẽs sec̃ pedes ei et audiẽs ꝓbũ illi. Ecce g̃ ꝓbi xpi auditio figurata in magdalena. Tercio in Maria fuit multo mag̃ q̃ in magdalena dulcoris diuini atq̃ suauissimi degustatio sup oẽs creaturas, vt oñdit Aug̃, ĩ omel. but̃ euãgelij ita dicẽs. De pte Marie q̃ optia ꝓdicat̃ q̃ z q̃lis et q̃nta fuerit in btissima ꝗgine maria q̃s digne eloquet̃: qm̃ magna mlitudo dulcedis dei fuit in ea: qũ spũsctũs ĩ eã supuenit z ꝗt̃ altissimi obũbrauit z de eodẽ spũ cõcepit. Quid est qd̃ ĩ ea nõ sapiebat in q̃ dei sapia bitabat et in cui vtero xps sibi corp̃ adaptabat. Maria hec nõ tm̃ ad pedes sed etiam ad caput dñi sedẽs audiebat ꝗbũ illi: hec ꝓseruabat oia ꝗba, s. pastoruz angelorũ: magorũ: necnõ z ipsi filij ꝓferẽdo in corde suo. Nemo vnq̃ sic hec ꝗgo btissima gustauit q̃ suauis ē dñs: inebriabat̃ ab vbtate dom̃ sue z torrẽte voluptat̃ sue potabat̃. Nec mirũ qm̃ apd eã: imo ĩtra eã erat fons vite de q̃ manabat tãta pfectio vtriusq̃ vite. Hec ille. Capl'm. II.

Secũdũ op̃ ꝓtemplatiue vite oñdit euãgeliũ in eo q̃ dixit Martha soror mea relinq̃t me solã mistrare. Ai mirũ in aĩa bũana due sorores sũt vicz supior ps rõnis q̃ in ꝓtẽplatõe ĩtẽdit deo. Et inferior ps rõnis q̃ p vires sensualiũ mẽbrorũ exteriorũ ĩ bonis actib̃ et opib̃ mie exercet̃ ꝓter deũ, z q̃ hõ occupat̃ exterioribus actionib̃ ĩpedit̃ ab altitudine ꝓtẽplationis z distrabit̃ mẽs ad iferiora. Et itẽrũ qũ hõ intẽdit cõtẽplatiõi recolligit̃ mẽs ab inferioribus ad supiora z suspẽdit̃ ab actõib̃ exteriorũ sensuũ, q̃ dicẽte pho, iij. de aĩa. Intellect̃ q̃ cũq̃ se ꝓuertit total'r se diuertit. Cũ sic fit q̃ soror sororẽ solã relinq̃t qũ rõnis ps supior abstracta ab exterioribus z intẽta diuis: exteriores actiões exeq̃ ñ curat adiuuare. Cũ in btã ꝗgine Maria ꝓm q̃ dicẽ mgr̃ Ubertiñ de Casali ordis minorũ in li. arboris vite crucifixi hoc fuit singl'are z mirabile manus gr̃e q̃ occupatões exteriorũ sensuũ circa q̃q̃ opa bona et misteria dñi iesu: nunq̃ impedirẽt ĩ ea recollectõez mẽt̃ et ꝓtẽplationis actũ ac exprimẽtal' gratie gustũ. sed z ipe ꝓtẽplatõis act̃ mẽtẽ marie plene in deũ recolligẽs nunq̃ ipediuit ꝗtuosum z debitũ officiũ administratiue ptis inferiorũ sensuum q̃n z sic dulcissime mistraret filio suo iesu tã in infantilib̃ ei necessitatib̃ q̃ in alijs ĩ decursu vite sue opportunis atq̃ in instructõe apl'orũ z aliorũ prior. Imo iste due pfectiones: actio z ꝓtẽplatio ĩ ipsa mutuis se respectib̃ cõtinue intẽdebãt ad ꝗtutũ et gl'ie cumulũ. Itaq̃ hoc opus ꝓtẽplatõis qd̃ dixit Martha soror mea relinq̃t me solã mistrare pcipue fuit in beata ꝗgine Maria post xpi ascẽsionẽ qũ ipsa fuit derelicta in terr̃ solatio pseutiali sui filij destituta. Nã licet gauderet de filij honore cũ ascẽdit in celũ: tm̃ de sua tristabat̃ absentia, q̃ vt dicẽ Hiero. naturali affectu materno mouebat̃ optãs presentiã filij sui quẽ sũme diligebat et merito, q̃ sciebat ipm hoiem fore sctissimũ z deum gl'iosum q̃ ei ml'ta bñficia prestiterat vt ꝗgo cõcipet: sine dolore pareret: z dña mũdi mr̃ dei fieret atq̃ oĩ gr̃a eam plenã reddidisset. Desiderãdo g̃ filiũ dixit sepĩ O fili dilectissime vtinam adesset illa hora q̃ de hac valle miserie dissoluar z ero tecũ ĩ celo. Et aiebat cũ Dauid ps. Sitiuit aĩa mea ad deũ fontem viuũ qũ veniã z apparebo añ faciẽ dei. Cũ ipsa tanq̃ altera martha p desiderij pietatẽ cõquerebat̃ iesu q̃ ñ haberet adiuamentũ solacij sororis sue, ĩ. felicitat̃ superne vbi cõuiueret xpo. Capl'm. III.

Tertiũ opus ꝓtẽplatiue notat̃ cum dr̃: vnũ ē necessariũ. ꝓm Lyrã vnuz id est vnitas mẽt̃ ad deũ. Finaliter eim̃ hoc vnũ est necessariũ homi: vt sit vnũ cum deo p vinculũ charitat̃. Qui eim̃ adheret deo, s. p charitatẽ vñ spũs fit cũ eo, j. Corinth. vj. Haz de charitas est z q̃ manet in charitate in deo manet z de in eo, j. Jo. iiij. Cũ dr̃ charitas q̃sl chara vnitas: q̃a vnit nos deo. Et q̃nto magis hoc facit hõ tanto appropinq̃t statui btorũ z tãto mag̃ pficit̃. Hoc fuit pfectissime in Maria matre dei q̃

totaliter ad deum ꝟsersa ad nil aliud intendebat: ad nil aliꝫ vacabat: nisi vt vnita deo p charitatez indesinēter viueret in christo et christ⁹ in ipsa. Unde Hiero. in sermone de assumptōe dicit de ea. Puto q̄cq̄d cordis est q̄cq̄d ꝟtutis humane si totuz adhibeas nō sufficiat vt cogitare valeas q̄nto indesinenter cremabat ardore pij amoris: q̄nt⁹ mouebat repleta spūsctō celestiū secretoꝝ incitamētis dum reuolueret aio cūcta q̄ audierat q̄ viderat: q̄ cognouerat. Hec ille. Nota ḡ q̄ sicut mr̄ cū babet filiuz mortuū cū fletib⁹ sepe respicit vestes filij: sic btā maria vt idē Hiero. dicit visitabat loca in q̄bus fili⁹ ei⁹ fecerat aliqꝫ mirabile opus: ꝓtēplando illa sacra mysteria. Aliqn̄ in Nazareth ibat ad locū vbi fuit ꝓceptus xp̄s: ibi ꝓtēplādo immēsam dei charitatē qua misit vnigenitū suum in mundū. Aliqn̄ ibat in Bethleez vbi nat⁹ est xp̄s: meditādo eius summā bōtitatem. Aliqn̄ in hierl'm vbi p̄dicauerat ī templo: recordādo ei⁹ doctrinā suauissimā z sapiētiā. Aliqn̄ ad mōtē caluarie vbi crucifixus est z tota resoluebat ī lachrimas ex dulcedie diuini amoris inibi ostēsi. Indecꝫ ad sepulchrū z ad alia ei⁹ loca. Hec tn̄ pegrinatio btē ꝟginis ad loca sctā ꝟm btm̄ Ambro. intelligēda est magis ꝟm spūm q̄ ꝟm loci discursum. qz. s. domi manēs ꝓtēplabat q̄ fili⁹ fecerat in illo vel illo loco. z sic tota conuersa fuit z intēdens ad hoc vnū. scz diuine charitatis vinculū p totā suā vitā. O xp̄i ḡ fideles aie: o p̄cioso sanguine dn̄i iesu redēpte: oēs vos hortor vt ad eius matrē cōfugiat⁹ eicꝫ quocꝫ supplicet⁹ vt ī petret nobis gratiā p quā z nobis sapiat sicut sibi iesus crucifixus: z cū ipsa in xp̄i vulneribꝫ moremur. eius sanguinē sp̄ mēte aspiciam⁹: in ipso viuamus: in ipso moriamur. z cū p̄dulcissimo ipso Jesu z pūssima ei⁹ matre Maria eternaliter conregnemus. Amen.

Articulus tercius de vita fruitiua beate Marie z qualib⁹ gaudijs ipsa est beatificata in tpe assumptōis necnō in celesti patria in eternum.

Arca tercīū misterū de vita fruitiua Marie significata in pte optīa magdalene. qz dr: Maria optimaz ptem elegit q̄ nō auferet ab ea Nota ꝟm Nico. de Ly. q̄ ipsa magdalena dicit optimā ptem elegisse nō q̄a martha malā: sed illa meliorē. qz contemplatio ꝟm doctores simpl'r melior est q̄ actio. Nā p ꝓtēplationē īmediati⁹ z primus vnit mēs homis in deū. Et sequit. q̄ nō auferet ab ea. qz opa vite actiue nō habent locū nisi in p̄senti vita. z ideo adueniēte futura vita auferunt. Sed ꝓtemplatio nō auferet in futura vita: q̄n potius pfectissime babebit z tenebit ineternū. qz videm⁹ nūc p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. j. Coꝝ. xiij. Unde p hāc optimā ptez magdalene q̄ nō auferet ineternuz: designat illa vita fruitiua q̄ est in supna patria q̄ ꝓsistit ꝓncipali⁹ in visione diuīa. iuxta illnd Job. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te deū verum z quē misisti iesum xp̄m. Hec q̄ppe ē vita optīa qz felicissima z ppetua De hac August. xxij. li. de ciui. dī exclamās dicit. Oq̄nta erit ibi felicitas vbi nullū erit malū: nullū deerit bonuz: vacabit ibi dei laudib⁹ qui erit oīa in oīb⁹. ipe erit finis desideriorꝝ nostroꝝ: q̄ sine fine videbit: sine fastidio amabit: sine fatigatiōe laudabit: vacabim⁹ z videbim⁹: videbim⁹ et amabimus: amabim⁹ z laudabim⁹. Ecce q̄d erit sine fine. Naz q̄ ps melior: q̄s ali⁹ melior finis q̄ puenire ad regnū cui⁹ nō est finis. Hec ille. Itacꝫ ad ꝓpositū btissima ꝟgo Maria hanc ptē optimā bodie elegit. qz bodie ad illā supnā patriam ascēdit in cui⁹ pte optīa viuit ineternum cū p̄dulcissimo suo filio Jesu: vbi fruitur mltiplici gaudio ineffabili btitudie glorificata sup oēs angelos z hoies btos. Nā in celesti regno bona ē ps ꝓiugatorꝝ. ꝫ melior viduarꝝ. optīa aūt ꝟginuz: et hec est pars marie. Itē inter ꝟgines bona est ps ꝟginū carne tn̄: q̄ vicz in ꝟginitate decesserūt: ꝓpositum tn̄ nubēdi habuerūt mr̄imonio sacra mētali: z sic ꝓtinentiā z castitatē in carne seruauerūt vt debuerūt. Sed melior est pars virginū q̄ carne z mēte virginitatez seruare ꝓposuerūt p totuz tēpus vite suē. Optīa aūt est ps solius ꝟgis marie q̄ sola ꝟgo ppetua fuit carne z mēte z insup cū ple filiuz dei generādo. Deniq̄ bona est ps angelorꝝ in celo q̄ deū ꝓtēplant vt dn̄m z patrē. sed melior est ps hoim btorꝝ: qz deū ꝓtēplant vt dominū z p̄rem z fratrē. qd nō facit angelus. Optima ꝟo est ps Marie q̄ ip̄m deū cōtēplat vt dn̄m z patrē z filium. Et ideo ī solio

dignissimo exaltata est sup oēs celos angelosq; ⁊ btōs. ⁊ sic claret optima ps marie p oēm modū ꝑm Fran. maro. Itē q̄ ad gloriā celestē Bona est ps angeloꝝ q̄ sunt glorificati simplici gl'ia in suis ordinib⁹. i. gloria essentiali q̄ ꝯsistit in visiōe dei: fruitiōe: ⁊ tentione. Sed melior est ps in gl'ia hoīm btōrū. qꝛ ipsi possidebūt duplicia: eoq; gl'iaꝫ in aīa ⁊ corpe. et sic habebūt gl'iaꝫ nō tm̄ essentialē in deo: sed etiā cōsubstātialē in corpore Et aliq̄ hoīm habebūt etiā aureolas ⁊ alias accidētales gl'ias. Precipuū aūt gaudium habebūt in visiōe hūanitatꝭ christi oculo corpali ac gl'iose matris eius. iuxta illud Eccēs. xj. Dulce lumen et delectabile videre solē. i. xp̄m. ⁊ matrē amictaꝫ sole. i. xp̄iformi splēdore. Hinc Bern. ait Plus gaudeo bone Jesu angelis p̄ferri ex gratia tua q̄ꝫ angelū fuisse ex natura. Sed optīa ps gl'ie marie q̄ sup oēs exaltata in gl'ioso corpe totam patriā celestē sua gl'ia decorat illustrando ⁊ delectat: sicut sol totū mūdū. Vñ Bern̄. i q̄dā sermone de assūptōe ait. Marie p̄sentia tot⁹ illuminat̄ orbis: adeo vt ipsa celestꝭ patria clari⁹ rutilet virginee lāpadis illustrata fulgore. Hec ille. Sed qꝛ Apoca. xij. In capite ꝟginis corona. xij. stellaꝝ scribit̄. i. btītudinū ⁊ ei⁹ gaudioꝝ. sicut exponit Franci. maro. qꝛ stella in diuīa scp̄tura aliqñ ꝑ btītudine accipit̄: dicēte dño Apoc̄. ij. Qui vicerit dabo illi stellā matutinaꝫ. i. btītudinis gaudiū eternū. Et qꝛ hodie assūpta btā virgo. xij. stellis est coronata. Ideo vt taceā de illis ꝑtib⁹ gaudioꝝ supne felicitatꝭ cōib⁹ oībus btīs q̄s Anselm⁹ enūerat li. de sil'itudinib⁹ Singularia btē ꝟgīs gaudia q̄b⁹ ipa ē specialissime btīficata hic describunt̄ duodenario nūero. q̄ꝝ p̄ma q̄nq; gaudia habuit in sui assūptōe hodierna. Alia aūt septem hodie adepta possidet eternal'r in illa celesti patria. Primū gaudiū felicꝭ emigrationis. nā eius trāsit⁹ mltipliciter est felicitat⁹ et gaudiosissimis p̄uilegijs p̄dotat⁹. Primo q̄dē qꝛ sine oī dolore ⁊ sine infirmitatis grauamīe obijt. vt dicit Hiero. sicut a corruptione extranea ita a dolore mortis aliena. Secūdo qꝛ in suauissima spūssctī ꝯsolatione ⁊ ꝯtēplatōis diuine dulcedīe degustata obijt. vt supra patuit. Tertio qꝛ secura de īmarcessibili gl'ia trāsiuit inter angelorū mīsteria circūstātiū ⁊ oīm malignoꝝ spirituū p̄sentiā ꝓhibētiuꝫ ne eos videret: atq̄ꝫ inter astantiū apl'oꝝ ⁊ sctāꝝ virginū ꝯsolationes ⁊ laudes: diuino lumīe circūfulsa et odore celesti fragrādo ⁊ oī genere ꝯsolationis refecta d̄ hui⁹ miserie valle ad sui filij desiderabilē btītudinē euolauit plena oīb⁹ meritis ⁊ bonoꝝ opeꝝ gr̄a ⁊c̄. Ecce g̃ maximi gaudij felicitas. Secūdū gaudiū gl'iose resurrectōis. qꝛ in corpe gl'ioso resurgēs ī celū ꝯscēdit imꝑpetuū regnatura: vt patuit.

Terciū gaudiū honoratissime obuiatōis ⁊ susceptōis. qꝛ tota celestis curia ⁊ insuper ipsemet dñs Jesus in occursum veniētes ⁊ eā salutādo honorificētissime susceperūt. O quātū gaudiū habuit Maria qñ videbat diuersa celestia agmīa angeloꝝ ⁊ btōꝝ eidē occurrētia eāq; vt pie ꝯtēplari possum⁹ salutātia ꝑ talia ꝟba. Aue regīa celoꝝ: aue dña angeloꝝ: salue radix sctā ex q̄ mūdo lux ē orta. Gaude gl'iosa sup oēs speciosa: vale valde decora ⁊ vna nobiscū cū xp̄o tuo filio regna. O q̄ꝫ iocūde ipsa eis bñdicēs di. Bñdicti vos dño q̄ fecit celū ⁊ terrā. O q̄ntum exultauit qñ filiū occurrētē in gl'ia maxīa p̄mū vidit ⁊ in eius oscula atq; amplex⁹ ruit.

Quartū gaudiū diuīe īuitatiōis. Nā maximū gaudiū tūc habuit cū vidit sctissimaꝫ trinitatē patrē filiū ⁊ spūmsanctū sibi obuido inuitantē ad coronā. Nā inseꝑabil'r ꝑsone diuine se comitant̄ ꝑm August. de tri. Vñ qꝛ xp̄s occurrit sibi. g̃ et pr̄ ⁊ spūssctūs ibi fuere inuitādo et di. illd̄ Cāti. iiij. Veni de libano spōsa: veni de li. veni coronaberꝭ Trib⁹ em̄ vicib⁹ d̄r veni. qꝛ ab ipsis trib⁹ ꝑsonis diuinis dulcissime inuitat̄ ⁊c̄. Quintū gaudiū iubilosissime deductionis. qꝛ vt dicit Hiero. in sermōe. Nulli dubiū illā celestē hierl'm tunc exultasse ineffabili leticia: tūc iocūdatā esse inextimabili charitate: tūc cū oī gratulatiōe iubilasse ⁊ ingenti lumine virginē circūfulsam cū laudib⁹ ⁊ cāticis vsq; ad thronū p̄paratū ꝑduxisse. sicut lati⁹ s̄ dictū est. Quid nēpe o hō putas q̄ntū hausit tūc ꝟgo gaudiū qñ tā dulces btōꝝ cant⁹ et diuīas laudes cepit audire. ⁊ de se ac ꝑ se vidit oēs cōgratulari et suū natū dñm iesū sūme sup ipsa iubilare ⁊ iuxta seipsaꝫ in dextra dei intronisare in excelsis. sicut legim⁹. j. Paral'. xv. q̄ Dauid q̄ figurauit xp̄m: ⁊ oīs israel q̄ figurāt btōs in iubilo deduxerūt arcā. i. Mariā ⁊c̄. Hec itaq; q̄nq; gaudia ha-

buit virgo pro tempore assumptionis.

De.vij.celestibꝫ gaudijs Marie.

Conseqnter notãdũ q ipsa btã ꝟgo in illa celesti patria multiplicibꝫ inenarrabilibusqꝫ fruit gaudijs. Solent tñ qdã deuoti recolere et venerari orationibꝫ ꝛ salutatõibꝫ angelicis septẽ ꝓcipua eiꝰ gaudia distinguẽdo ꝛ enarrãdo. Nõ qdẽ ortũ habuit ex qdã reuelatõe facta vt putat ipsi btõ Thome archiepo Cãtuarien. Fertur nanqꝫ q cũ ipse freqnter ꝛ singulis diebus salutaret btãz ꝟginẽ p.vij.eiꝰ gaudia q̃ habuit in terris posita. Primũ vicz in filij dei cõceptiõe. Secundũ in eiꝰ portatõne in suo vtero.ix.mẽsibꝫ: ꝛ elizabeth visitatõe Terciũ in eiꝰ natiuitate. Quartũ in magoꝝ adoratiõe. Quintũ in inuẽtõe post triduũ in tẽplo. Sextũ in filij resurrectiõe et ascẽsione. Septimũ in btẽ ꝟgis assũptiõe in celum. Quadã itaqꝫ vice de ꝑdictis eã salutanti per aue maria.ecce apparuit eidẽ beata ꝟgo cum claritate magna et ait. Charissime inqt deuotiõem tuã gratãter accepto. qꝛ de meis gaudijs q̃ in vita ista habui frequẽter cõmemorãdo me salutas. Attñ velẽ insup vt ꝛ illa mea gaudia q̃ in celo nunc gl'iosa habeo recoleres ꝛ ꝯsimil'r de hijs q̃tidie me reuerẽter salutares. Nõ si fecerꝫ tu vel qcũqꝫ aliꝰ fidelis ob mei deuotionẽ ꝗ fecerit:en pmitto q in tpe obitꝰ sui ego eiꝰ anima ptegã ꝛ liberabo:et in cõspectu filij mei p ipsa astabo ꝛ intercedã ac cõsolabor eam Tũc ipse btus Thomas adorãdo eã ꝛ gratias agẽdo dixit: O gloriosa celoꝝ regina et supbñdicta dña mea:dic q̃so mihi q̃ sũt ista tua gaudia in celo de qbꝫ te salutare debeo. At ipa btã virgo .vij.ei gaudia enarrauit q̃ subscribunt.de qbꝫ ipse sctus Tho. Cãtuarien.pulcras laudes edidit q̃s etiã in certꝫ ecclesijs solẽt qdam.p sequẽtiaꝝ loco decãtare in hec ꝟba Gaude flore ꝟginali q̃ honore speciali trãscẽdis splẽdifeꝝ Angelorum ꝓncipatũ ꝛ sctõꝝ decoratũ dignitate nũeꝝ Ecce ꝓmũ. Gaude spõsa cara ꝑ nã vt clara lux diei solis dat lumĩe. Sic tu facis orbẽ vere tue pacꝫ resplẽdere lucꝫ plenitudine Ecce secundũ. Gaude splẽdẽs vas virtutũ cuiꝰ pẽdẽs est ad nutũ tota celi curia. Te benignã ꝛ felicẽ Jesu dignã genitricẽ venerans in gl'ia. Ecce terciũ gaudium. Gaude nexu volũtatis ꝛ amplexu charitatꝫ q iuncta sis altissimo. Vt ad votũ ꝯseqris qcqd virgo postularis a iesu dulcissimo. Ecce q̃rtũ. Gaude virgo mr̃ xpi qꝛ sola meruisti o virgo pijssima Esse tãte dignitatꝫ q sis sancte trinitatꝫ sessione prima. Ecce qntum. Gaude mr̃ miseroꝝ qꝛ pr̃ secl'oꝝ dabit te colentibꝫ Cõgruentẽ hic mercedẽ et felicis poli sedẽ regnis in celestibꝫ. Ecce sextũ. Gaude virgo mr̃ pura certa manẽs et secura qa tua gaudia flõ cessabũt nec decrescẽt:ſz durabũt ꝛ florescẽt p eterna secula. Ecce septimũ. Et post singulos ꝟsus Gaude:addunt deuoti salutatõez porãdo Aue maria. Qui ꝟo lr̃as nesciũt vt neqant has laudes pora re:loco cuiuslibet gaudij dicũt Aue maria: singula hec gaudia deuote meditãdo. Primũ itaqꝫ hoꝝ ꝓ gaudiũ dignificatõnis.qa vicz btã ꝟgo in celesti regno est exaltata ad dignitatẽ regalẽ tam altissimã vt trãscendat oĩm angeloꝝ ordinẽ ꝛ sctõꝝ numerũ.qꝛ alij tñ serui dei:ipsa aũt mr̃ vera dei.ꝛ per ꝯns eoipso oĩm est angelorũ ꝛ sctõꝝ dignissima dña. Secundũ ꝓ gaudiũ illũinatõnis vel celestis gl'iose illustratiõis.qꝛ vicz sic̃ sol illustrat hũc munduz illũinat ꝛ irradiando decorat: ita claritas gl'ie btẽ virgis diffusa p totã celestem padisum illustrat et decorat sua luce:cuiꝰ pulcritudinẽ sol ꝛ luna mirant Unũ August. in qdã sermone de natiuitate ꝟgis ait. Jpm celũ quẽ penetrasti scz o gloriosa regina:omniaqꝫ q̃ in eo sunt ꝓtẽta noua ꝛ ineffabili gl'ia decorasti:noua illic acꝑ cellẽti luce cũcta plustras ꝛc. Tertiũ gaudiũ venerãde adoratõis ꝛ obeditiõis.qꝛ videlicet tota celestis curia.i.oẽs angeli et sctĩ ad eiꝰ nutũ obediũt ꝛ eã venerant atqꝫ adorant vt dei matrẽ. Unũ Apoc.vij. Vidit iohãnes q sctõꝝ turba magna quã dinũerare nemo poterat stabãt ante thronũ q figurat btãm virginẽ: ꝛ in cõspectu inqt agni et clamabãt di. Salus deo nr̃o q sedet super throno: et agno.i.christo incarnato ex ꝟgine q in ipsa tanqꝫ in throno qeuit. Et oẽs inqt angeli stabãt in circũitu throni ꝛ ceciderũt in ꝯspectu throni ĩ facies suas ꝛ adorauerunt deũ. Quartũ gaudiũ ꝓ ptãtis seu potestatiue ipetratõis.qꝛ qcqd voluerit ipetrare a filio poterit. Hã ius habet ꝓcipiendi tanqꝫ mr̃ filio.iuxta illud.iij. Reg.ij. in figura dictũ Pete mater mi: neqꝫ em̃ pbas est vt auertam faciem ꝛc. Quintum gau

dium dicit coassessionis. quia vicz ipsa sedet prima ad sanctissimā trinitatez, quia est in eodem throno cum dño Jesu q̄ sedet ad dextram maiestat̄ in excelsis, iuxta illō ps. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Unde christus Jesus ꝛ deus pater ac spūssanctus taz familiari ꝛ amorosissimo ac singulari aspectu ꝛ sub tāta reuerētia cōspicit eam ꝛ tante glie intimitate se ingerit eidē q̄ totam ad celestē curiā simul sumptā p̄ter matrē tali aspectu amoris ꝛ tāta altitudie glie nō ferr̄ quē admodū ad ipsaz. Et etiā viceuersa tāta dilectiōe ꝛ charitate ac fruitiōe ferr̄ beata virgo in deū patrē ꝛ filiū ꝛ spūmsanctū. Tantūcz illi luci ĩaccessibili est ĩmersa ꝓm Berñ. vltra q̄z credi potest atcz ad delectamētū secretū diuinaz p̄sonaz in mediū trinitat̄ beatissime tam excellēter est introducta vt oēs amores pñt̄ ꝛ p̄terite atcz future vite respectu sui sint q̄si luna sub pedib̄ eius. Unde Eccl. xxiiij. ipsa de se ait. Ego mr̄ pulcre dilectiōis. s. diuine. q. d. Ego quia sum mater filij dei: pulcrā illā inter deū ꝛ btōs dilectionem summa formositate p̄nitentez possideo supeminēter. O ergo tu deuota mēs potes cogitare q̄z ineffabile gaudium sit Marie iuxta dei filiū sedere ꝛ ip̄m q̄tiens vult dulciter amplexari ꝛ osculari. O quāta suauitate diuina ibi videt quō pater gignit filiuz ꝛ vtercz spūmsctm̄ spirat ꝛc. Nā de⁹ nō pōt videri sine maxie suauitat̄ fruitōe ꝓm Ber̄.

Sextū gaudiū p̄miationis scz suoz deuotoz. quia deus ꝓpter ipsi⁹ amorē oib̄ eaz venerātibus p̄mia dat hic ꝛ in futuro. Unū quia videt quotidie saluari hoīes ꝛ oēs sanctos saluatos ipsa mediāte oēs deo atcz ipi beate virgini gratias agentes maximū in ꝗ virgini est gaudiū necnō oībus sanctis eaz videntib̄ ꝛ mutuo gaudio colletātib̄. vt ipsa dicere possit beatis illud apl̄i j. Thessal. iij. Gaudiū meū et corona glie vos añ deum. qz vt dicūt doctores sup. iij. Sanctis in celo accrescet gaudiū accidētale de salute ꝛ btitudine eoz q̄ p ipsos ꝓuertunt̄ et saluant̄: sicut ꝛ angelis gaudiū est sup cōuersione pctōz ꝛ salute. vt ōr Lu. xv. ca. Quātuz q̄z est gaudiuz ꝗginis btē p quam quicz saluandi saluant̄. vt aiūt Berñ. ꝛ Anselm⁹.

Septimū ꝛ vltimū gaudium accumulāde cōgratulatōis. quia vicz gaudia ꝛ glorie virginis magnalia nuncz deficient nec minuent̄ sed durabunt̄ ꝛ accrescent in secl̄a ex multitudine beatoz. quia accidentalis gl̄ia et gaudiū accrescit in beatis oīb̄ ex virgine gloriosa. ꝛ ecōuerso in beata virgine gaudium accidētale accrescit ꝛ florescit atcz vt ita dicam innouari videt̄ ꝓtinue ex beat̄. Qd̄ sic declarat̄ ꝓm intentionē sancti Bernardini de Senis in sermone de admirabili grā ꝛ gloria beate marie. Nam beati sunt in triplici differētia. Quia q̄dam inter se in gl̄ia sunt equales. q̄dā ꝗo maiores. q̄dā aūt minores. Et tñ vt dicit August. super Joban. nulla inter eos est inuidia disparis charitatis. q̄n poti⁹ ꝓm q̄ dicit Gregori⁹ in moral. tanta vis in illa pace nos sociat vt qd̄ in se q̄scz nō accepit hoc se accepisse in alio exultet: vna cunctis erit beatitudo leticie q̄z uis nō vna sit oīb̄ sublimitas vite. Hec Gregori⁹. Unde ĩmensa dilectio beatoz et multiplex quam inter se habent mutuo: ml̄tiplicat inter eos quasi in infinitū numerū gaudiorum ꝓm p̄fectionē ꝛ multitudinē diligētium ꝛ dilectionis: ex quo crescunt stupendo modo differentie accidentalis glorie inter illos. Primo nancz inter eos qui sunt equales in gloria vel quasi equales multiplicat̄ gaudiuz inter se. p quolibet ex amore duplicit̄. quia vicz eq̄li mēsura se mutuo diligunt et diligi se cognoscūt: eoq̄ quilibet de quolibet sibi coequali tantū gaudet q̄ntum de semetipso: extensiue tamē nō intensiue ꝓm Richar. de media villa sup. iiij. Sententiaz. ꝛ hoc mō intelligēda sunt q̄ de ꝓsimilib̄ hic dicent̄. Secūdo q̄z illi q̄ sunt in gloria maiores duplicant sibi gaudium accidentale pro quolibet beato minori in gloria. Et hoc nō: quia se videant tantuz diligi quantum diligunt. sed quia de gloria quorūlibet illoz minorū tantū gaudent hij maiores quantū de ꝓpria sua cum quēlibet ꝓm capacitatem suā intelligūt gloriosum. Uñ Petrus plus gaudet de bono Lini q̄z ipe linus. Tamen ꝓm Bonauenturā. in. iiij. distinc. xlix. in fine. ex hoc non sequitur q̄ tantum gaudeat quantum si haberet illud bonum. quia si haberet illud: haberet maiorem charitatem ꝛ potestatem intensi⁹ gaudendi. Tercio hij qui in gloria sunt minores totiens duplicant gaudium accidentale de illis maioribus quotiens gl̄iosiores eē ꝓgnoscūt semetipsis eos q̄ ꝓpter amorez

suũ duplicãt glia; suã seu gaudiũ suũ. Hũc aũt minores scti ꝯspiciunt aliquẽ sctm̃ deciẽs in glia se maiorẽ: qndã ꝟo cẽties. Aliquẽ millies: aliũ cẽties millies: aliũ mille millies Et hmõi scti maiores q̃si ifinita milia sunt. Vlũ hij minores q̃tiẽs intelligũt eũ gl'iosiorẽ se esse btm̃: totiẽs duplicãt gaudiũ suũ cũ cognoscãt se tantũ diligi a q̃libet supiori q̃ ĩ q̃libet eorũ, ꝓpter eos glia duplicat. O itaq̃ de⁹ magne q̃s boĩm numerare possit q̃nta gaudia tuis electis ꝓparasti ; accumulari atq̃ accrescere in glia voluisti. Haz q̃ lingua dicere vel q̃s intellect⁹ capere sufficit quanta sint gaudia angelorũ choris interesse, vt ait Greg. in Omel. Hũc igit ad ꝓpositũ statuam⁹ ex vna pte ĩtegral'r totũ amorẽ quẽ hũt btĩ ad inuicẽ mutuo: atq̃ ex altera pte amorẽ q̃ minor btũs diligit virginẽ gl'iosam. Et credo q̃ talis amor minimi gloriosi excedat amorẽ btõꝝ alioꝝ sil'sumptũ tã angelicũ q̃ bũanũ nõ inspiratũ in btãm ꝟginem aut in xpm seu in ipm deũ. Nõ ostẽdit q̃druplici ratiõe ex q̃b⁹ clarescit q̃ magn⁹ amor ; gaudiũ accrescit ipsi ꝟgini gl'iose de sctis: ; eccõuerso ipse btũs de ipa bũdicta ꝟgie.

Prima est ratio positionis.
Secũda est ratio cõpassionis.
Tercia ratio glorificatõis.
Quarta ratio ꝯdilectiõis

Prima rõ positõis, qr q̃libet minim⁹ etiam beat⁹ clare cognoscit q̃ mr̃ dei plus posuit ꝓ sua salute q̃ posuerit ; ponere possit tota creatura sil'sũpta, qr xpm deũ et⁹ filiũ p̃dilectissimũ q̃ est instrumẽtũ redẽptõis saluatõnis ; glificatõis electoꝝ. Secda rõ cõpassionis, qr q̃libet etiã minim⁹ btũs apte ĩtellexit q̃ tota rõnalis natura nõ sustinuit nec sustinere posset tantũ dolorẽ ; penã ꝓ sua redemptõe q̃ntũ sola sustinuit mr̃ dei: cõsiderata dilectõe q̃ filiũ suũ amauit. Tãt⁹ etem̃ fuit dolor ꝟginis in morte xpi q̃ si ĩ oẽs creaturas q̃ pati possunt diuideret: subito interirent, hic tũ dolor ꝟtute spũsscti sic in ꝟgis aĩa claudebat q̃ nulli sensitiue parti corpis pmittebat effundi ne aĩ debitũ tẽp⁹ moreret. Tercia rõ glificatõis, tãta em̃ est gloria virginis matris dei sicut ex p̃cedẽtib⁹ patuit q̃ excedit in glia totã naturã angelicaz ; humanã siml'sumptã ampli⁹q̃ circũferẽtia firmamẽti excedit in magnitudie pũctũ cẽtri: vl'q̃ sol ĩ claritate ; fulgore excedit stellã paruã vl'lumẽ cãdele ardẽtis, vel q̃ multitudo arene q̃ est in litore maris excedit vnuz minimũ pugillũ arene: siue q̃ totũ mare excedit coclear aq̃ rẽ. Quia ipa btã ꝟgo ĩtelligit ĩ filio suo se q̃si alteꝝ ipm diuinitate vestitã, in qua glia oẽs scti ꝯgaudent sũmo ex amore ad ipsam affecti. Et etiã ipsa ꝟm suaz capacitatẽ cõgaudet de q̃rũlibet glia tanq̃ de ꝓpria. g̃ vtrobiq̃ indicibil'r accrescit illud celeste gaudiũ accidẽtale. Quarta rõ cõdilectõis. tãt⁹ est em̃ amor btẽ ꝟgis ad quẽlibet etiã minimũ gl'iosum q̃ oĩs amor q̃ in regno celoꝝ natura angelica ; hũana diligit aliquẽ iam btm̃ est vt p̃dicit q̃si pũct⁹ cẽtri ad firmamẽtũ vel celũ respectu illi⁹ amoris q̃ virgo btã amat minimũ btm̃: ꝯsiderato fontali p̃ncipio vñ tal' amor originẽ habet, ; iõ, ꝓpter hũc amorẽ virgis gaudiũ duplicat dũ iuxta suã capacitatez cernit pleno et q̃eto desiderio gloriosũ. Et sic ꝓ hũc amorẽ ; ꝓ hũc modũ, ꝓ q̃libet sctõ virgis bũdicte gaudiuz mltiplicat ; accerescit dupl'r vt patuit. Deniq̃ minim⁹ sctũs videẽs tãtũ se diligi a ꝟgine gl'iosa q̃ ꝓpter eũ tãta ĩ ea gloria accrescit: intãtũ inflãmat in amorẽ ei⁹ q̃ quotiens eã intelligit se in glia supare: totiẽs de gloria eius plus q̃ de ꝓpria iocũdat

Ex quo ꝯsequẽter sequit q̃ oẽs beati q̃ in gloria sunt maiores minimo: ampli⁹, et qui adhuc maiores: adhuc magis. et qui maximi: maxime, atq̃ qui ꝓmaximi: ꝓmaxime diligant a beatissima ꝟgine. Ipsi quoq̃ tanto magis ; maxime ac ꝓmaxime ꝓ amorẽ inardescãt in eã, ; sic gaudiũ accidẽtale accrescit et multiplicat ꝯtinue ꝟm p̃dictum modũ in ipsa virgine gloriosa ꝓpter illos: et in oĩbus beatis ꝓpter illã. Quis ergo exprimere posset infinitatẽ gaudij ; amoris quibus actiue ; passiue gloriosa virgo Maria accidẽtali gloria varie inter beatos letat ; honoratur ac imppetuũ cõgratulat. O itaq̃ beatorũ btissima ; supfelicissima celoꝝ regina q̃bus te laudibus efferam⁹ q̃ tã ineffabiliter extas gl'iosissima: tam sublimiter dignificata: tã mltipl'r letificata ; btificata. O gloriosa dña excelsa supꝝ sidera: te laudãt angeli atq̃ oẽs scti ꝓ secla, letare nũc cũ filio ꝓprio et ꝓ filiũ ꝓriũ dulcem Jesuz inter btõꝝ agmina ; ꝓ nobis miser xpm exora vt ꝓ tua merita ducat nos ad felicia tue btitudis cõtẽplanda gaudia Amen.

¶ Pars quinta libri decimi agit historialiter de modo assumptōis beate marie ꝟgīs.

Surge domīe in requiem tuā tu ⁊ arca sctīficatiōis tue. Scribunt̄ ps. cxxxj. Que q̄dem ꝟba vt vult illūinat⁹ doctor Fran. maro. in suo sermone de assumptōe accipi pñt tanq̄ sint dicta a btīs in celo ad dñm iesuz xp̄m desiderātib⁹ assumptiōez gl'iose virgīs Marie: vt ei⁹ p̄sentia et visa gl'ia ipsius ampli⁹ iocūdent̄ cū ipsa ⁊ de ipsa ꝑ quā meruerūt hr̄e auctorē vite ⁊ glorificatorē dñm iesum. Desiderāter g̊ flagitāt dicētes Surge dñe in requiē tuā tu ⁊ arca sctīficatōnis tue q̄si dicerent. Sicut tu dñe iesu resurrexisti a mortuis ⁊ in gl'ioso corpe es in req̄e tua celesti sedēs ad dextrā dei patr⁹: ita fac vt et arca sctīficatōis tue. i. btīssima tua mater ī cuius vtero sctīssimo tanq̄ in arca req̄euisti: exurgat ⁊ assumat̄ in gl'ioso corpe ī hāc eandem requiez celestis patrie: vt vna tecū ⁊ cū ipsa ineffabili gloria gaudeam⁹ et exultem⁹ ac regnem⁹ sine fine. Merito autē btā ꝟgo dr arca sctīficatōis diuine q̄ ꝑ ei⁹ inhabitationē fuit plene sanctificata. Deniq̄ om̄es sancti desiderabāt gl'iose ꝟginis assumptionē. q̄ sciebāt q̄ ꝑ ipsam eccl'ia militās multiplicia bona cōsecutura foret: atq̄ eccl'ia triumphās. i. supna hierl'm noue leticie gloria ineffabil'r magnificaret̄. Et idcirco subiūgitur in p̄misso psal. Sacerdotes tui induantur iusticia ⁊ sctī tui exultēt. q̄si dicerent: per hāc ei⁹ assūptōem fiat dñe vt sacerdotes tui id est eccl'ie militātis p̄lati ⁊ ꝑ cōsequēs tot⁹ ꝓpl'us xp̄ian⁹ quē ipsi dirigūt: induent̄ iusticia. i. oīs ꝟtutis gr̄a. q̄ iusticia est vniuersalis ꝟtus. vt dicit Crisost. et etiā habet̄. v. li. Ethicoꝝ. Qm̄ ꝑ merita btē virginis datur cuilibet oīs gr̄a inuocāti ipsam. Sequit̄: ⁊ sctī tui exultent. i. btī in celesti patria exultabūt inenarrabili leticia. vicz ex ei⁹ p̄sentia atq̄ luminis totā celestē curiā illustrātis gl'ia Nā dicēte Bern̄. in sermone de assūptione Gloriosa ꝟgo dū celos ascēdit etiā supnoꝝ gaudia ciuiū copiosis augmēt̄ cumulauit. cum eius vocē audire ⁊ faciez videre: eiusq̄ beata p̄sentia frui meruerūt: noua et ineffabili ei⁹ gl'ia decorati et īmēsa ei⁹ luce ꝑlustrati. vt etiā ait Aug⁹ in q̄dam sermone de natiuitate virgīs. Itaq̄ ī hac parte libri sub ꝓcessu hystorico ꝓsequēdo sacratissime assumptionis modū ex diuersis dictis sanctorū atq̄ sermonib⁹ doctorū pijs quoq̄ cōtēplationib⁹ descriptis deuotoꝝ: apocrifa q̄dem resecātes: sola ea q̄ sunt fide digna et a sanctis vident̄ approbata: ad laudez ꝟginis cōmemorare curauim⁹. Ut aūt distincte series tota hui⁹ assūptōis gl'iosissime facilius capiatur: tres principales cōsideratōes notabimus

Primo de modo sue sanctissime transmigrationis.
Secundo de modo sue gloriosissime assumptionis.
Tercio de modo sue gaudiosissime intronisatōis.

¶ Articulus p̄mus de modo trāsitus et mortis beate Marie. Capitulum I.

Circa primuz de modo trāsmigratōis ⁊ contēplationis questiones occurrunt. Prima est quo tēpore beata virgo est mortua ⁊ in celum assumpta. Ad qd̄ respōdetur q̄ si vis scire de anno: tres sunt opiniones. Prima est Epiphanij dicēt̄ q̄ beata virgo post passionē xp̄i. xxiiij. annis vixerit. et q̄ qñ xp̄m cōcepit erat annoꝝ. xiiij. ⁊ ī. xv ip̄m peperit. ⁊ māsit cum eo annis. xxxiij. et sic qñ obijt virgo beata erat annoꝝ. lxxij.

Alia est opinio Fran. maro. et q̄rundaz sequētiū August. li. d̄ mirabilib⁹ sacre scripture ca. xj. di. q̄ etas btē ꝟgīs fuit. liiij. annorū ita q̄ post passionē xp̄i tm̄ ꝑ nouē annos vixerit. Tercia q̄ cōi⁹ videt̄ teneri opinio ē. q̄ btā virgo post christi passionē. xij. annis vixerit. ⁊ sic citra sexagenariū vel poti⁹. lviij annū sit in celuz assumpta cum apostoli totidem annis predicauerint in iudea ⁊ circa partes illas: sicut ecclesiastica tradit hystoria. Si queras Quare nō statim est in celum assumpta post christi ascēsionē: sed tam diu dereliq̄t eam christ⁹ in mūdo. Respondet̄ q̄ idcirco vt vicz doceret apl'os et illūinaret eos in his que ad fidem ꝑtinent. Uñ quādo occurrebāt questiones determināde de factis dei ⁊ moꝝ in ecclesia primitiua ad ipsaz recurrebant ⁊ ipsa soluebat. Propterea Luce. ij. scribit̄. Maria cōseruabat om̄ia verba hec scz que dicebant̄ ⁊ fiebant circa paruulum Jesuz: ꝯferēs in corde suo:

cũ his vicz q̃ sciebat p̃nũciata fore p ꝓphetas vt postea tpe suo sicut dicit Beda possz apl'os instruere de his ad q̃ p̃sentes nõ fuerũt circa natiuitatẽ xp̃i z alia q̃ ipsi euãgeliste scp̃serũt ab ea discẽdo: p̃cipue Lucas q̃ ꝗz notari⁹ virginis. Ideo canit de ea. Gaude Maria ꝗgo cũctas hereses sola iteremisti in vniuerso mũdo, s. apl'os docẽdo q̃ sua doctrina errores vbicz cõfutauerũt. Itez si vis scire de mẽse: exq̃ festũ assumptiõis cadit in augusto, clarescit: qz ꝗgo assumpta ẽ mẽse augusti sole intrãte ĩ signũ ꝗginis. Et hoc ꝗgruit mysterio, qz august⁹ ꝗz ab augẽdo. Vñ cesar Octauian⁹ q̃ imperabat tpe natiuitat⁹ xp̃i dict⁹ est August⁹ eo q̃ auxit rem publicã nimiũ. Hic aũt primã victoriã habuit prima die augusti, z idcirco hũc mẽsez appellauerũt augustũ q̃ pri⁹ sextilis dicebat eo q̃ a marcio sext⁹ erat. Et oẽs romani et gẽtes hãc diẽ solennisabãt in memoriã huius victorie. Qm̃ igit btã virgo in hac assũptiõe auxit rẽpublicã celestis gaudij in patria, ipsa q̃z ꝗgo amicta sole, i. gl'ie splendore diuine illustrãtis totã curiã supnã: figurata est Apocal', vij. Mulier amicta sole z luna sub pedib⁹ eius zc. Vñ cõgruebat vt in hoc mẽse augusti q̃ sol intrat ꝗgineuz signũ: ipsa btissima mr̃ dei assumeret. Itẽ si vis scire q̃ die sit assumpta btã ꝗgo. Rñdet fm Fran. maro, in sermone vl' tractatu suo de assũp. q̃ put inq̃t colligit ex his q̃ dicũt scti: ipsa est assũpta in die dñica: q̃ q̃dẽ dies sctificata ẽ sup oẽs dies alios, qz isto die angeli sunt creati z mũd⁹ in ipo cepit exordiũ. illo die xp̃s nat⁹ est, resurrexit z sp̃ñ sctũ misit. vñ ꝗgruũ fuit vt z hec sũma solẽnitas assumptõis eo die fieret. Hec fm Fran. ma.

Capitulũ. II. quõ circa tẽpus sue mortis cõsolatiõez deus p̃stiterit Marie.

Ecũda cõtẽplatio q̃liter fuerit ꝗgo p sua morte ꝗsolata. Nimiz ipa cõsolatiõez circa suã mortẽ habuit ab angelo z ab apl'is atcz a dño iesu z toti⁹ celestis curie btis occurrẽtib⁹ et assistẽtibus ĩ hora sui trãsitus. Qualiter aũt hec facta fuerint: ex sermonib⁹ sanctoz z narratõib⁹ p̃cipue sancti Cosme q̃ cognomẽto ꝗz vestitor atcz Jobãnis Damasceni z alioz hist⁹ris edocet. sicuti z in cõi legenda plize describitur tali modo. Dum em̃ apl'is ob predicationis gratiam diuersas mũdi regiones subeuntib⁹: virgo beata in domo iuxta mõtem syon posita remãsisset: oia q̃qz loca filij sui vicz locum baptismi: ieiunij: passiõis: sepulture: resurrectõis: z ascẽsionis q̃ad vixit deuotione sedula mẽte reuolueret et ꝗtẽplaret que z qualia suus p̃dulcis Jesus in illo vel isto loco fecerat. Quadã die cum in filij desiderio coz virginis vehemẽter accendit: estuans anim⁹ cõmouet: z intimarũ lachrimarũ abũdantia excitat: crebris q̃z desiderij sui singultibus cepit talia verba eructare. O fili mi p̃dulcissime: o nate dilectissime Jesu suauissime: en cupio dissolui et esse tecum: vtinã fili mi adesset illa hora aurea q̃ te videre possem in patria. Ecce mox angelus cum multo lumine eidẽ astitit z reuerẽter vtpote matrẽ dñi salutauit. Aue inq̃t benedicta suscipiẽs bñdictõem illi⁹ q̃ mandauit salutẽ Jacob. Ecce fili⁹ tuus dñs iesus te matrẽ venerãdã expectat: cum die tercia de corpe assumeris: vt celestes mãsiões iocũdas reddas z sctõz spũs cõsolareris. Ecce aũt ramũ palme de paradiso ad te dominã attuli quem ante feretz portare iubebis atcz vestimẽta funebria missa a filio eidem obtulit: vt refert sanctus Cosmas p̃dictus Tunc beata virgo vt credit genuflexo: gratias agens deo petiuit petitionẽ Primo vt apostoli ad eam pariter cõgregent: di. Peto inquit instãtius vt anteq̃z moriar: corpalibus oculis apostolos videã: z ab eis sepeliri valeam: et ipsis p̃sentib⁹ spũm reddam. Secõdo peto inquit z obsecro vt aia mea in exitu suo de corpe nullum spũm teterrimuz videat et nulla potestas satbane insidiãdo occurrat. Cui angelus. Cur dña malignos spũs videre metuis: cũ caput eius oino cõtriueris. Fiat tamẽ volũtas tua vt ipos nõ videas: z apl'os nobiles executores funer⁹ tui habeas. Sed qualiter intelligendũ sit q̃ beata virgo nõ viderit spirit⁹ teterrimos in suo transitu patuit supra eodẽ li. parte. j. ĩ fine. arti. ij. His dictis: angelus cum multo lumine celos conscendit. Palma ꝗo illa nimia claritate splẽdebat. et erat quidẽ virge viriditati consimilis: sed folia ipsius vt stella matutina fulgebant Et ego fateor me vidisse apud quendam comitem regiũ particulam quandam que dicebat esse de illa palma z pro certo erat fulgidissima ad modũ micãtis stelle quasi colorꝛ argẽtei fulgi

dissimi: cui intuit deuotione ingerebat cõ tuetibꝰ. At btã ꝟgo ĩ magna ꝯsolatõe spũs relicta vt refert idẽ sctũs Cosmas: mox conuocauit ꝟgines sctas cognatas ⁊ amicas sãctas mlieres q̃bꝰ patefecit q̃ migrare deberet. Mox oĩs sctãꝝ ꝟginũ ⁊ mulierꝝ mltitudo flẽs cepit dicere. O sctissima O bñdicta sup oẽs mulieres: ne nos derelinq̃s orphanas. At illa eas ꝯsolãdo ait. Si vos natorũ corruptibiliũ matres nõ toleratis ab eis modicũ separi: quõ ego mater ⁊ ꝟgo desiderare nõ debeo ad meũ pgere filiuꝫ dei patris vnigenitũ: q̃ est oĩm vita ⁊ pmiũ beatorꝝ. Hec cũ agerent: factũ est vt dũ Johãnes ĩ Epheso pdicaret: celũ repẽte intonuit ⁊ nubes cãdida ipm sustulit ac raptuꝫ añ marie ianuã collocauit: pcutiensq̃ ostiũ introiuit et reuerẽter virgo ꝟginem salutauit. Quẽ felix maria ꝯspiciẽs p gaudio lachrimas continere nõ potuit: dixitq̃. Fili Johãnes memor esto ꝟborꝝ tui mgri q̃bꝰ me tibi in matrẽ ⁊ te mihi in filiũ cõmẽdauit. Ecce a dño euocata debitũ humane cõditõis exoluo ⁊ corp meũ tibi cura sollicita recõmẽdo sepeliendũ. Tũc ille mox pstrat in terrã cum lachrimis cepit clamare Heu mi dñe de vt q̃d tãtã tribulatiõem ĩducis sup nos vt vicꝫ hãc nre religiõis magistrã: sctitatis speculuꝫ vnicũ nrm solaciũ a nobis auferas. Sicq̃ flẽti ꝟgo palmã ⁊ vestimẽta lugubria ab angelo portata oñdit. vt refert sctũs Cosmas vestitor cognomẽto: q̃ ea q̃ narrat ab his q̃ ĩterfuerũt se didicisse certa relatõe cõmemorat. Dixit q̃z ꝟgo ad Johãnẽ. hãc inq̃t palmã deferri facias añ feretꝝ cũ corp meum duxerit ad sepulchꝝ. Dixit aũt Johes. O vtinã hic essent oẽs apli ⁊ fratres mei vt tibi dña decentes parare possem exequias ac exoluere laudes dignas. Hec illo dicẽte. oẽs apli de loc in q̃bꝰ pdicabãt a nubibꝰ cãdidis rapiunt: ⁊ añ marie ostium collocant. Qui cũ se mutuo salutassent et de hoc plurimũ mirarent dicẽtes. Que nã cã est ꝓpt quã nos dñs hic insil ꝯgregauit. Johes ad eos exiuit ⁊ dñam de corpe egressuraꝫ predixit. Qui oẽs mox in lachrimas prũpẽtes tãdeꝫ introierũt ⁊ btãm ꝟginẽ reuerẽter salutãtes adorauerũt dicẽtes. Aue dei mr gra plena dñs tecũ: bñdicta tu in mulieribꝰ ⁊ bñdict fruct vẽtris tui At ipsa. Auete discipli electi vnigeniti filij mei. Et cũ modũ aduẽtus eorꝝ ab eis audiuissẽ: deũ glorificauit: ⁊ oĩa eis manifestauit ab angelo reuelata et allata sibi oñdit. Refert sctũs Cosmas q̃ ĩter apl'os vidẽs sctm paulũ noiatim salutauit ⁊ ille genuflexo ait. Aue ĩpetratio mei solaminis. licꝫ em xpm ĩ carne ñ viderim: tñ cũ te video acsi ipm tuũ natũ videre cõsolor in spũ: vsq̃ mõ deũ te genuisse gẽtibꝰ pdicaui. ammodo te ad ipm translatã docebo. Hoc aũt vicꝫ apl'os ĩ dormitõe ꝟgis ꝯuenisse testat Hermanus archiepus Cõstãtinopol. et etiã Johes Damas. ĩ suo sermõe ꝗ idẽ asserit. ⁊ sctũs Dyonisi pauli apli discipul ĩ libro d diuis no. ⁊ seipm similr interfuisse ac vnũquẽq̃ discipulorꝝ ĩ laudẽ xpi et ꝟgis fecisse sermonẽ. Petrus igit nichouanñ. vt narrat Cosmas: dixit. Gaude celestiũ thalamorꝝ spõsa: tetrarchi lumis candelabꝝ: per quã est eterna claritas manifestata. Aliꝫ ãt apli Aue inq̃unt regia celorꝝ. Aue dña angelorꝝ. Salue radix sctã ex q̃ mũdo lux ẽ orta. Gaud gliosa sup oẽs speõsa vale: et p nobis xpm ora. Tũc ꝟgo ĩ medio eorꝝ deũ bñdixit. Et fm Alb. sup missus est. sacm eucharistie deuotissime adorãdo sũpsit et vnctiõis. Deinde vestimẽta funebria ĩduens admonuit ꝟgines q̃ erãt in ei obseqꝫ occupate d lãpadibꝰ ⁊ lucernis ardẽtibꝰ vsq̃ ad ei obitũ nõ extinguẽdis. Oĩbꝰ q̃z flẽtibꝰ crebrisq̃ singultibꝰ put testat addẽdo Johes Damas. q̃relas ꝓponẽtibꝰ ⁊ dicẽtibus. Cur nos orphanos derelinq̃s O cõsolatio nra te habuimus laborꝝ solaciũ: tibi viuẽti ꝯuiuere gliosum est. ne q̃ deseras nos o felix di mr. sed tibi moriẽti ⁊ cuꝫ xpo regnãti tuo pdulci filio ĩpetra nob cõmori et cõregnare. Heu q̃ amarꝝ est o dña separi a tua psentia q̃ es totꝰ curie celestis leticia. Tũc illa ad filiũ cõuersa genuflexo ait. Tu dilectissime fili iesu: hijs de meo discessu dolentibꝰ sctis q̃s elegisti fias ꝯsolator ⁊ appone bñdictõeꝫ tuã sup eos. Extẽdẽsq̃ manꝰ: fideliũ collegium bñdixit. Et addidit. In manꝰ tuas cõmẽdo fili spm meũ suscipe aiam meã tibi dilectã quã ĩmunẽ a culpa seruasti: tibi ⁊ non terre cõmẽdo corpꝰ meũ: custodi illõ integꝝ q̃d tibi inhãitare cõplacuit: trãsfer me ad te vt vbi tu es meorꝝ viscerꝝ nate: pariter sim ⁊ ego tibi cohabitans. Et tũc oĩbus valedicens se ad exitũ cõposuit genuflexo mente ĩ deũ suspẽsa: adeo vt p amoris magnitudĩe

ꝛ cõtemplatiõis suauitate nullũ sentiret dolorẽ. Circa ꝟo horã terciã noctis: tota domus suauitate repleť. Dñs em̃ Jesus cum angeloꝝ ordinibus ꝛ p̃riarchaꝝ ac ꝓphetarũ cetibꝫ: martiꝝ et cõfessoꝝ agminibꝫ: ꝛ virginũ choris aduenit: ꝛ añ thoꝝ virgĩs acies ordinanť ꝛ dulcia cãtica frequẽtanť. Nã prior ipse dñs Jesus ĩchoauit di. Veni electa mea ꝛ ponã in te thronũ meũ: quia ꝯcupiui speciẽ tuã. Et illa: Paratũ dñe cor meum paratũ cor meũ. Tunc oẽs sancti dulciter intonãt di. Hec est q̃ nesciuit thoꝝ in delicto: habebit fructũ in respectõe aniaꝝ sanctaꝝ. Ipsa aũt de seipsa cecinit dicẽs. Ecce beatã me dicẽt om̃es generatões. quia fecit mihi magna q̃ potẽs est ꝛ sctm̃ nomẽ eius.

Tunc dñs Jesus excellẽtiꝰ intonauit dicens Veni de libano spõsa veni coronaberis. Tunc illa. Ecce venio quia in capite libri scriptũ est de me vt faciã volũtatẽ tuam deꝰ. qꝛ exultauit spũs meus in te deo salutari meo. Sicqꝫ marie aĩa felicissima de corpore egredit ꝛ ad filiũ euolat: a q̃ dulcissime amplexať. fuitqꝫ tam a dolore carnis extranea q̃ꝫ a corruptõe extiterat aliena. statimqꝫ eã circũdederũt flores rosaꝝ. s. cetꝰ martiruꝫ ꝛ lilia cõualliũ. i. agmina angeloꝝ: cõfessoꝝ virginũ: ꝛ sctõꝝ oĩm Viderũtqꝫ apl'i eius aĩam tãti esse cãdoris vt nulla mortaliũ lingua posset effari. Vñ prorsus lachrimis ceperũt clamitare apl'i dicẽtes. Virgo prudẽtissima q̃ ꝓgrederis valde rutilãs: esto memor nostri o dña. Dixitqꝫ dñs apl'is. Corpus ꝟginis matrꝫ mee in vallẽ iosaphat deferte et in monumẽto nouo qđ ibidẽ inuenietis recõdite. ꝛ me ibidem triduo donec ad vos veniã expectate. Statimqꝫ omnia illa agmina btõꝝ cũ christo ꝟgĩs aĩam deduxerunt cũ iubilo canẽtes. Que est ista q̃ ascendit de deserto delicijs affluẽs innixa sup̃ dilectũ. Quibꝫ comitãdo canebãt Ista est speciosa inter filias hierusalem sicut vidistꝫ eaꝫ plenã charitate ꝛ dilectiõe: sicqꝫ in celũ gaudens suscipiť et a dextris filij in throno gl'ie collocať. Refert ꝟo sanctꝰ Cosmas mirabile mysteriũ quod nõ indiget naturali discussione: cum oĩa q̃ de dei genitrice dicunť sint sup̃naturalia ꝛ miranda. Ꝗ vicꝫ egressa de corpe aĩa: corpus hec ꝟba ꝓtulit. Gratias ago tibi dñe que tua sum gloria: memẽto mei: quia tuũ sum figmentũ ꝛ tuũ seruaui depositu. Tãta quoqꝫ statim corpus eiꝰ claritate resplẽduit: vt tangi q̃dem a virginibus ad lauãdũ posset: videri aũt non possꝫ. Tãdiu aũt lux illa resplẽduit donec corpꝰ a virginibꝫ lotũ fuit aq̃ mũdissima nõ ab ipa mũdatũ: sed potiꝰ a corpe sacro aq̃ sctĩficata. Deinde vt ait Damas. in sermone Sacrũ illud corpꝰ mũda sindone ĩuolutũ feretro supponiť: lapides choruscant: odor vnguẽtoꝝ celestiũ redolet: hymni angelici resonãt: apostoli diuĩas laudes cantãt: alijqꝫ sancti et sancte reuerẽdissime adorãt.

¶ Capitulum terciũ primi articuli de sepultura beate Marie.

Tertia cõtemplatio Qualiter btã ꝟgo fuerit post mortẽ sepulta. Ad quod ex premissoꝝ sanctoꝝ narrationibꝫ ꝛ hystorijs aliorum cõtinuãdo notať Ꝗ postq̃ꝫ hec gesta sunt ceperũt apostoli agere: vt iuxta p̃ceptũ dñi hec arca dñi e mõte syon porteť honorifice ad sepulture locũ vicꝫ in vallem iosaphat. Tũc dixit Johes Petro. hãc palmã scꝫ ab angelo allatã ante feretrũ petre portabis. quia dñs te nobis pretulit ꝛ pastorẽ ordinauit ouium suaꝝ. Cui Petrus: hanc potius te portare decet: quia virgo a domino es electus ꝛ dignũ est vt palmã ꝟginis virgo feras. Ego aũt portabo cum feretro sanctum corpꝰ. Ceteri aũt apostoli fratres mei circũdãtes feretrũ referãt laudes deo. Paulus aũt dixit Petro: Et ego q̃ minimꝰ apl'orũ sum portabo tecũ. Tũc eleuãtes feretrũ Petrꝰ ĩchoauit psalmũ In exitu isrl' de egipto all'a. Ceteri apl'i cãtum ꝓsequunť. Dominus aũt feretruꝫ ꝛ apl'os nube ꝓtexit: ita q̃ ipsi non videbanť sed tm̃ eoꝝ vox audiebať. Affuerũt ꝛ angeli cũ apl'is cõcinnẽtes et totã terrã sono mire suauitatisqꝫ odore replẽtes. Cõcitati iudei de ciuitate ad hanc melodiã: ꝛ audiẽtes q̃ discipuli iesu efferũt eiꝰ matrẽ mortuã. oẽs ad arma ꝯcurrũt et se mutuo hortabanť di. Venite ꝛ oẽs discipulos occidamꝰ ac corpꝰ istud qđ seductorem portauit igne cõburamꝰ. Princeps aũt sacerdotũ ira plenꝰ ait. Ecce tabernaculũ illius q̃ nos ꝛ genꝰ nr̃m ꝯturbauit: ꝛ mox manus iniecit feretro volẽs illud ad terrã deijcere. Qui qꝛ indigne sacrũ corpꝰ tãgere nititur ad qđ angeli etiã trepidãt accedere, ido

merito manib⁹ priuat. Nam ambe manus ei⁹ subito aruerũt et a cubit⁹ auulse disscindunt ⁊ lectulo heserũt: ita vt ad grabatũ pederet ⁊ miser ipse nimio cruciatu vexat⁹ lamẽtabiliter vlularet. Reliqu⁹ autẽ pl'us ab angelis q̃ erãt in nubib⁹ ceclitate pcussus ẽ. Tũc pnceps sacerdotũ clamãs ad Petrũ apl'm ĩploraat veniã ⁊ pmittit emẽdam. Cui Petr⁹ post alia ꝓba dixit. Nullaten⁹ miseri cordiã ꝓseq̃ poter⁹ nisi accedẽs osculat⁹ fueris feretrũ ⁊ ꝓfitearis dicẽs. Credo in dñm Jesum christũ quẽ ista virgo in vtero portauit ⁊ post partũ virgo pmãsit. Quod cũ fecisset: manus vnde euulse fuerãt cubit⁹ sũt adiũcte: et pstine reddit⁹ est sanitati. Accipi ens⁹q̃ petrus vnũ dactilũ ex palma dedit illi, dixitq̃: Accipe hãc palmã et pone eã sup pl'm excecatũ. et q̃ cũq̃ credere voluerit recipiet visum. Qui aũt credere noluerit non videbit in eternũ. Perueniẽtes igit̃ apl'i in vallẽ Josaphat ad pdiũ Gethsemani inuenerũt ibi sepulchrũ simile christi viuifico sepulchro vbi corp⁹ cũ multa reuerẽtia posuerunt. q̃ munito iuxta illd̃ vt dñs iusserat: cõsederũt vsq̃ in diẽ terciũ exeq̃as in dei laude deuote celebrãdo et orões faciẽdo. Ecce ꝓo die sc̃ tercio nubes splẽdidissima sepulchrũ circũdedit: voces angelice resonant: ⁊ ineffabilis odor sentit̃: fit oĩbus stupor. Et ecce dñs Jesus descẽdens cum multitudie angelorũ ipsos salutauit dicẽs. Pax vobis. Qui genib⁹ pcidẽtes rũderunt. Gloria tibi deus q̃ facis mirabilia magna sol⁹. Et dominus Quid inq̃t gratie ⁊ honoris vob videt̃ vt nũc mee cõferã genitrici? At illi. Justum dñe videt̃ seruis tuis vt sicut tu deuicta morte regnas ĩ secla: sic tu resuscites matris corpusculũ ⁊ a dextris tuis colloces in eternũ. Ecce aũt ꝓtinuo Marie aĩa ꝓsens visa ẽ. Tũcq̃ saluator locut⁹ ẽ dicẽs. Surge veni dilecta mea: tabernaculũ glorie: vasculum vite. Pulcra es amica mea ⁊ macula nõ est in te, sicut q̃ labem nõ habuisti: ita et corpis resolutõem minime patiar⁹. Statimq̃ ad corp⁹ accessit Marie aĩa et de tumulo pdijt ĩ corpe gl'ioso. Tãdem sepulcrũ apientes: corp⁹ minime iuenerũt, sed tm̃mõ vestim̃ta funebria ⁊ sindonẽ reppererũt. Igitur apl'i osculãtes sepulcr̃ sanctũ et deũ laudantes: in hierusalẽ sunt reuersi dicẽtes: q̃ a corpore ⁊ aĩa virgo gloriosa est in celuz assumpta. Cuius assumptõis modũ deuoti⁹ in sequentib⁹ cõtẽplemur. Plura alia circa hãc materiaz repiunt̃ in historiis descripta: que quoniã ad deuotionẽ nõ adeo deseruiũt: ob breuitatẽ suut hic ptermissa.

¶ Articulus secundus de modo gloriosissime assumptõis ⁊ deductiõis beate Marie virginis in celum.

Circa secũdum

de modo gloriosissime assũptionis beate virginis Nota q̃ ipa cum summa gloria est assumpta in celũ triplici modo.

Primo feliciter.
Secundo honorabiliter
Tercio letanter.

Primo inquã feliciter. quia ipsa glorificata plene et perfectissime gl'ie celestis felicitate: non solum in anima sed etiam glorioso corpore est assumpta. Unde in aĩa habuit et habet virgo beata triplicem felicitatẽ. sc̃z visionis diuine: fruitõis: ⁊ tentionis. In corpore ꝓo habuit q̃druplicẽ felicitatẽ vlcz impassibilitatis ⁊ agilitatis: qua vbicũq̃z volebat spũs ibi ptinus erat corpus. vt dicẽ August. ⁊ subtilitatis qua penetrabat celos. atq̃z claritatis qua fulgebat incõpabiliter magis q̃z sol. ⁊ p hanc claritatem suam totã celestem curiã irradiat ⁊ illustrat lumine glorie. Naũt ipsa corpore glorioso sit assumpta pie credit ecclesia. ⁊ superius parte prima hui⁹ libri per plures ratões deuota cõtemplatõe est descriptũ. Secundo beata virgo assũpta est honorabiliter. qz ipse dñs Jesus ⁊ tot⁹ celestis curie exercit⁹ eidem occurrit ⁊ ipam honorifice in celũ deduxit. vt testat̃ Hiero. ĩ sermone d̃ assũptiõe. Nota aũt ꝓm Fran. maro. plures beatorũ turmas q̃ affuerũt ĩ hac solẽnitate assũptõis. Prima turba apl'orũ q̃ eã vsq̃z ad sepulchrũ comitati sunt cũ himnis ⁊ cãticis. vt supra patuit. Secũda turba angelorũ q̃ virgini ĩ hoc mũdo assistebãt ⁊ eã custodiebãt. Quãuis em̃ q̃libet hõ habeat sibi in hoc mũdo angelum deputatũ: vt ait Hiero. Credit̃ tamen q̃ beata virgo habuit plures angelos in custodie sue obsequiũ. iuxta illud Canti. iij. En lectulũ Salomonis. lx. fortes ambiunt ex fortissimis israel. Et hij cũ ꝓgie ascẽderũt gaudẽtes q̃ fuerũt digni obsequio et

familiaritate tante dñe ⁊ q̃ celis tantũ thesaurũ deducebãt in hac assumptõe. Tercia turba erat aiaꝝ euolãtiũ ad celũ de hoc mũdo, sicut sunt anie pfectoꝝ ⁊ anime post baptismuꝫ mox euolãtes. Credit em q̃ ꝗtidie aliq̃ tales euolẽt. Quarta turba aniaꝝ de purgatorio exeuntiũ q̃ iam purgate erãt de q̃bꝫ etiã credit q̃ oĩ die aliq̃ tales euolẽt: q̃ tũc cum ꝓgine magno gaudio ascẽdebãt et forte pluribꝫ ꝓtunc in purgatorio fuit pena relaxata ꝓter tãti festi solẽnitatẽ ⁊ virginis honorẽ. vt opinat idem Fran. Quinta turba angelorꝫ q̃ predictaꝝ aniaꝝ custodes fuerãt. ⁊ in hoc mũdo ministrãtiũ q̃ ad honorẽ virginis cũ ea ascẽdebant. Iste oẽs turme fuerũt comitãtes virginẽ ⁊ laudãtes eam. Sed restat videre qualr turme beatorꝫ plurime occurrerũt ꝓgini eã salutantes ⁊ honorifice suscipiẽtes. Prima ergo turba occurrit sctõꝝ patriarchaꝝ. Secunda ꝓphetaꝝ. Tercia martyꝝ. Quarta cõfessoꝝ. Quinta ꝓginũ. Sexta oĩm btõꝝ cõmuniũ. Septima oĩm angelorꝫ assistẽtiuꝫ q̃ nõ emittunt nisi raro. Octaua diuiniaꝝ ꝑsonaꝝ. vicꝫ patris ⁊ filij ⁊ spũsscti. Qualiter aũt vnaquecꝫ turba sctõꝝ ꝑdictorꝫ ipaꝫ btãꝫ virginẽ salutauerit ⁊ laudauerit ac honorifice suscepit in q̃dam libro q̃ intitulat õ vita Marie deuote edocet. et hic ꝓter deuotionẽ audiẽtiũ populoꝝ breuiter describit. Prima ergo turba patriarchaꝝ adorantes eã salutauit di. Aue sacrũ ⁊ salutiferũ nr̃m desideriũ quã dudũ expectauim⁹ q̃ implesti nostꝝ gaudiũ ⁊ ꝑ tuũ natũ redemisti nos de potestate tenebraꝝ infernaliũ tibi laudis honor ⁊ gratiarũ actio ac eternuꝫ gaudiũ. Tũc Adã laudans eam ait. Hoc nũc os ex ossibꝫ meis: ꝑ hãc ecce gaudiũ oĩbus posteris meis. Nã hec est q̃ grãm iuenit apud deũ angelo nũciãte: quã grãꝫ ego ꝑdidi. Eua quocꝫ Aue inq̃t bñdicta inter mlieres q̃ vitã oĩbus ꝓtinasti: et mortẽ quã intuli tu ꝓtriuisti. Ecce q̃a ego femĩa dãnaui. tu sctissima femĩa saluasti. Accedendo ⁊ Noe patriarcha ait. Salue ꝓgo ꝑfigurata in arca a me ꝓstructa. Nam sicut in diluuio genꝰ hũanũ ꝑ arcã est saluatũ: sic seculũ per te dei matrẽ est liberatũ. Abraã exultans ait. Ecce dei ꝓmissio mihi facta et impleta: qñ dictũ est in semĩe tuo. i. in xpo per hanc virginẽ edito. bñdicent oñes gẽtes.

Isaac ait Aue virgo pulcerrima cuius pulcritudo decora in Rebecca mea spõsa est ꝑmõstrata. Iacob q̃z. Hec est illa scala quã vidi cuiꝰ sũmitas celos tãgebat ⁊ dñm innixum scale angeloscꝫ ascẽdẽtes ⁊ descẽdẽtes

Secũda turba sanctorꝫ vicꝫ ꝓphetaꝝ occurrit ⁊ salutauit di. Aue sacrariũ spũssancti et fructꝰ nostri vaticinij: te ꝑdicauimꝰ: te ꝓphetauimus. tecũ igit iam in celo cõgaudemꝰ. Tunc inter eos Moyses ait. Hec est rubus ardẽs ꝑ charitatem: in q̃ apparuit deꝰ q̃ rubꝫ ardere cernebat nec cõburebat. sed in sua viriditate tenebat Sic nec virgo hec corrupta est filio dei suscepto: nec lesionem habuit in puerpio. Aaron ait. Hec ẽ virga arida quã posui in altari: ⁊ inuẽta est florida ⁊ fructifera. Dauid ait. Ecce regia que astitit a dextris dei in vestitu deaurato id ẽ corpe glificato: circũdata varietate virtutum ⁊ sctõꝝ. Esaias dixit Hec est virgo de qua ꝓphetaui. Ecce inq̃t virgo cõcipiet et pariet filiũ ⁊ vocabit nomẽ eius emanuel. i. nobiscũ deus. Hieremias ait. Hoc ẽ quod dixerã Nouũ faciet dñs sup terrã: femina circũdabit virũ. Ezechiel Hec ẽ inquit porta clausa ꝑ quã dñs est egressus. Daniel ait. Hec est mons de q̃ lapis visus est ꝑcisus sine manibꝫ. qꝫ dei filius ab ea natus est sine viri semĩe. Tandẽ Johes baptista eam adorauit di. Aue mater agni immaculati q̃ tollit pctã mũdi quem digito demõstraui: ꝑ tuũ aduentũ sanctificatus ĩ vtero matris exultaui. Item Elisabeth sancta Aue beata q̃ credidisti angelo. Ecce pfecta sunt q̃ dicta sunt tibi ab angelo: gaude ineternũ cũ tuo filio. Tunc sctũs Joachim ⁊ sancta Anna parẽtes virgis cuꝫ maximo gaudio occurrẽdo dixerũt Bñdicta filia tua dño qꝫ per te fructũ vite cõicauimꝰ. Denicꝫ sanctus Josepb spõsus Marie occurrẽs cũ leticia ait. Salue mea gratiosa: mea venerabilis dña quã rex celi mihi in sponsam donauit ⁊ ĩmaculatã cõseruauit: cuius eram custos castitatis: ⁊ testis virginitatis. et secretarius diuine incarnatõis. Ego primus tuũ partũ adoraui ⁊ oĩs ꝑegrinatõis tue comes extiti. tibi ⁊ dulci tuo Jesu diligẽter fuiui. erat mihi tua societas suauis: tua allocutio iocũdabilis. Nunc ergo o mater grẽ cum tuo nato iocũdare ⁊ mihi tuo spõso bñdictionem ꝑbe ⁊c. Tercia turba oc

currit sctōꝝ martiꝝ dicēs. Aue triūphus et palma martiꝝ q̄ pre oibus meruisti cū filio tuo in cruce pēdēti astitisti ⁊ gladio doloris cor vulneratuz habuisti. nūc gaude sup oēs gloriosa ⁊ letare cū amātissimo nato p secula. Tūc sancti inocētes accesserūt di: Aue nra gl'ia. felix illa hora q̄ christi infantia nostre passionis fuit causa. En o btā qual' nobis marturij gl'ia est p tuū filiū donata Sis et tu cū filio felix p ĩmēsa gaudia. Sāctus q̄z Stephan⁹ pthomartyr ait. O bñdicta martyꝝ regina. ecce qz p̄m⁹ p tuo filio martyriū sustinui: q̄nta mihi sunt donata p̄mia Ipsi ergo dño Jesu ⁊ tibi laus ⁊ gloria.

Quarta turba occurrit sctōꝝ ꝓfessoꝝ salutando dicēs Aue ꝓfessoꝝ stella ⁊ lux sctitatis ac speculū ꝓtuositatis vere in plenitudīe sanctoꝝ detētio tua. qz ceteris p partes: tibi ꝓ tota infudit se plenitudo gratie et virtutis. Nunc ergo merito gaudes sup oēs in plenitudine celestis p̄mij ⁊ glorie. Quinta turba occurrit ꝓginū salutādo dicēs. Aue virgo virginū beatissima ⁊ mater summe puritatis Vulte q̄dē filie ꝓgregauerūt diuitias scz meritoꝝ ⁊ grāe: tu supgressa es vniuersas. Nūc igit cum tuo filio quē virgo cōcepisti ⁊ virgo peperisti atq̄z post partū ꝓgo p māsisti: gaude in decore summe puritatis p secula. Sexta turba oīm btōꝝ cōmuniū occurrit eā laudādo ⁊ salutādo di. Aue mater gre mr̄ misēdie: tu gl'ia electoꝝ: tu honorificētia populi israel: tu leticia gētis sanctorum: p te ⁊ ex te habemus q̄cq̄d boni habemus. ergo p te ⁊ in te tuo nato laus ⁊ gloria

Septima turba angeloꝝ assistentiū qui raro ⁊ ex specialissima tm̄ gra emittunt. Q̄ si throni ⁊ dñationes occurrerūt btō martino: vt legit. multo magis oēs etiā assistētes matri dei occurrerūt eā salutādo ⁊ dixerūt: Aue dei genuriꝝ celoꝝ regīa: angelorū oīm dña: que demones pstrasti: mūdū liberasti: ruinā angelicaz restaurasti: dei filiū de celis attraxisti. Nūc igit gaude possidēs thronū glorie tibi p̄paratū. Inter eos aūt Gabriel archāgelus occurrēdo ⁊ gaudens di. Ecce inq̄t celi regina tua gl'ia est cōpleta quā tibi in salutatione p̄nūciauerā Aue gratia plena dñs tecū benedicta tu ī mulieribꝫ. Ecce gloria es plena. ecce tecum vere dñs Jesus tuus te exaltans: te summe letificās: vere tu benedicta ⁊ supbenedicta pre oibꝫ. Octauo occurrerūt diuine psone. Nā quia dñs Jesus tot⁹ festinus occurrit matri. vt testat Hiero. in sermone ō assumptōe. Et qm̄ ipe psone diuine inseparabil'r se comitant: vt dicē Aug⁹. de trini. ergo cū ibi fuerit psona filij sequit q̄ affuit ⁊ pater ⁊ spūssanctus. Quis aūt excogitare sufficiat q̄nta iocūditate q̄nta ve suauitate dñs Jesus ipsam p̄dulcissimā genitricē suā salutauerit: amplexat⁹ fuerit ⁊ osculatus: ad gl'iam sup̄mā inuitauerit dicēs. Surge ꝓpera mater mea dilecta: veni mater pura mea dulcis et amāda: Intra nūc in tui filij gloriosa habitacula vt gaudeas mecū oī bono celestiū deliciarū sine fine. Deniq̄z de⁹ pater in iubilo salutādo eā atq̄z ꝓsolādo di. Aue mea p̄electa filia ⁊ spōsa p̄dilecta vide ⁊ agnosce diuinitatē meā. Ego te p angelū salutaui ⁊ vt filiū meū ꝓciperes ⁊ pareres ꝓgo mādaui: vt p carnē ex te sumptā mortē patiēdo filius me⁹ mūdū liberaret volui. veni ergo de libano spōsa mea veni coronaberis. Letetꝝ spūssanctus salue in q̄t virgo pura sup quā ego reqeui septiformi gratia: in te locum filio dei p̄parauī: ⁊ de portione puri tui sanguīs christi corpus formaui: virtutibus ⁊ gratijs te ditaui: et vt digna fores mater dei in bñdictōibꝫ dulcedinis p̄ueni. Nūc igit iocūdare felix sup cunctos visione dei. Tūc beata ꝓgo adorans humiliter deū ⁊ sanctā trinitatē ac laudans ⁊ gratias agens ait illud Eccī. lj. Cōfitebor tibi dñe rex. s. de⁹ pr̄ et collaudabo te deum saluatorē meū. i. dñm Jesum Cōfitebor nomini tuo qm̄ adiutor ⁊ ptector fact⁹ es mihi scz tu sancte spūs me replēdo: ⁊ liberasti corpus meū a pditōe. vicz p̄seruādo ab omī labe. Tertio quoq̄z bijs habitis assumpta est btā ꝓgo ⁊ in celū deducta letanter. quia summa cū leticia oīm celestiū agminū. Unī sctūs Gerardus eps ⁊ martyr in suis Omelijs dicit. Hodie ꝓginē Mariā celi suscepe runt letādo: angeli gaudendo: archāgeli iubilando: throni exultando: dñationes psallendo: pncipat⁹ armonisando: cherubin et seraphin bymnisando: atq̄z ad supne maiestatis diuīe tribunal deducēdo. Hec ille. De hac aūt iocūda ei⁹ deductōe atq̄z gaudiosissima ītronisatōe lati⁹ patebit in seq̄ntibꝫ.

Articulus terci⁹ de modo q̄ gaudiosissime intronisata est btā virgo Maria in regnum celeste ⁊ sup omnes collocata.

Circa terciũ prĩcipale de modo gaudiosissime ĩtronisatõis btẽ virginis videndũ restat ⁊ pseqendũ de his triby. Primo q̃dem quali gaudio ⁊ iubiloso cãtico sit in p̃missis turbis beatoꝝ ad thronũ sue glie traducta. Secũdo qualiter sup oẽs ordines angeloꝝ ⁊ sctõꝝ exaltata. Tercio qualiter a sanctissima trinitate sit in suũ thronũ glorie intronisata. De ꝑmo nota q̃ ꝓm deuotos ꝯẽplatores ⁊ huius rei tractatores pie possum⁹ cogitare seu meditari q̃ cũ btã virgo fuisset tãta solẽnitate qua patuit resuscitata ⁊ glorificata corpe ⁊ aĩa atq̃ ab oĩbus turmis sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ occurrentiũ honorifice salutata. tunc dñs Jesus ait ad oẽs btõs. Ecce inq̃t nostis ⁊ videtis matrẽ meam purissimã resuscitatã corpe glificato: in cui⁹ vtero vestra ⁊ oĩm electoꝝ ꝑ salute hoc meũ corpus gliosum spũsancto formatũ assumpsi: ⁊ tanq̃ in tabernacl'o dignissimo requieui nouẽ mẽsibus. Tandẽ ipsa ꝗgo me peperit ⁊ vbere de celo pleno lacte ꝗgineo aluit: castissimo amplexu fouit: et in omniby deuotissime mĩstrauit. In cruce q̃z mihi ꝑ vobis patiẽti ⁊ moriẽti astitit: ⁊ doloris gladio cõfossa eius aĩa extitit ⁊c. Nunc igit pẽsate ⁊ ꝯsiderate: quia dignũ est vt in throno meo sup oẽs exaltet ordines btõꝝ: eterna p̃mia ꝓceptura. Tunc oẽs angeli ⁊ beati ꝑcidẽdo ⁊ dñm Jesum adorãdo ⁊ collaudãdo ceperũt dicere illud p̃s. Magn⁹ dñs et magna virtus ei⁹ ⁊ sapie eius nõ est numerus. Et illud Sap̃. ix. Tecũ dñe sapiẽtia q̃ nouit oĩa opa tua: que ⁊ affuit cũ orbez terrarũ faceres ⁊ sciebat q̃d placitũ esset coraz oculis tuis. Ipsa igit tua infinita sapia decernat: quia iustũ ⁊ dignũ videt seruis tuis dñe vt ipa tua sancta mater oĩ honore ⁊ laude dignissima a dextris tuis in throno glie tue gaudeat vna tecum ⁊ regnet in secula seculoꝝ. Tunc sancta trinitas mãdauit oĩbus di. illõ p̃s. Sumite psalmũ ⁊ date tympanũ psalteriũ iocundũ cum cythara: buccinate in neomenia tuba in insigni die solẽnitatis vestre. i. hui⁹ assumptiõis. Sicq̃ cũ oĩ iubilo ⁊ totius curie celestis summa exultatõne cepit virgo btã in celũ ⁊ glie thronũ traduci ⁊ eleuari. Juxta qõ ꝑfiguratuz fuit ij. Regũ. vi. Surrexit David. i. christus et abijt ipse ⁊ oĩs populus vt adducerent arcã dei. i. beatã dei matrẽ. David aũt ⁊ oĩs israel ludebãt coramdño in cytharis lyris ⁊ timpanis ⁊c. In quo figurat iubilatio oĩm sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ ⁊ laudis decãtatio ꝑ beatissime virginis assumptõe. Et nota q̃ oĩmes turme beatoꝝ deducẽdo btãm virginẽ admirabant in ea ⁊ canebãt iubilosas laudes magnificãdo ipsam p̃cipue de triby. Primo de eius pulcritudine. q̃a nõ cõsueuerãt antea videre sup angelicã pulcritudinẽ nisi diuinã, sed nũc in beata virgine cernebãt decorẽ excellentẽ sup angelos infra christuz Et ideo canẽtes dicebãt. Que est ista que ꝑgredit quasi aurora rutilãs pulcra vt luna electa vt sol Can. vi. Quibus comitãtes respõdendo canebãt Ista est speciosa inter filias hierusalẽ sicut vidistis eã plenam charitate ⁊ dilectõe: ecclia dicente. Secundo laudabãt eam de summa dignitate a deo sibi collata. eoq̃ nõ ꝯsueuerant antea habere angeli ⁊ btã reginã sup oẽs choros exaltatã sicut nũc cernebant. ⁊ ideo dicebant. Que ẽ ista que ascẽdit de deserto delicijs affluens. ⁊c. Canti. vi. q̃si di. Mũdus tot⁹ est q̃si desertũ carẽs oĩ virtute: ⁊ quõ nũc de eo ascẽdit talis regina. Quiby comitãtes respõdebant. Ista est regina que astitit a dextris dei in vestitu deaurato circundata varietate.

Tercio laudabãt de eius glie sublimitate ⁊ p̃mij copiositate ac diuina familiaritate. quia nunq̃z viderãt aliquẽ post christuz in tanta glia ⁊ plenitudine omnis gratie ac tãta et tali familiaritate dei ascendentem. vnõ di. Que est ista que ascẽdit sicut virgula fumi ex aromatiby mirrhe ⁊ thuris et vniuersi pulueris pigmẽtarij Can. iij. in quo omnis gratie ⁊ plenitudo glorie figurat. Quiby respõdendo cãtabat a comitantiby Hec est q̃ nesciuit thoꝝ in delicto habebit fructũ ĩ respectõe aniaꝝ sanctaꝝ Sap̃. iij. O ergo aĩa fidelis cõtemplare quãtis gaudioꝝ generibus: q̃z iocũdis laudiby ipsa virgo gloriosa est exaltata. De secũdo qualr vicz ꝓtrãsijt oẽs choros ⁊ sup oĩmes ordines sit exaltata Nota q̃ cũ sic cũ oĩm exultatione eleuaret. Primo possum⁹ deuote meditari ꝑm q̃ scribũt deuoti ꝯẽplatores q̃ cum aereũ celum ⁊ deinde celum ethereũ gaudens trãsuolasset celeriter ad sideriuz celum ferebat: vbi ꝑ gloriã eius obscurari lux solis lune ⁊ stella-

rum videbat̃ p̃ cunctisq; radiãs cũ cerneret q̃ magni sol ⁊ luna: q̃ magne stelle forent a deo create q̃ tñ hic nobis ꝑua cernunt̃: cum tñ vt dicunt phi minima stella maior est terra. Deinde celũ cristallinũ ꝑtrãsiens penetrasset celum empyreũ vbi btõꝝ est mansio: vidisset q̃z eius amenitatẽ ⁊ pulcritudinem cepit psallere ⁊ dicere illud ps. Quã dilecta tabernacl'a tua dñe ꝟtutum ꝯcupiscit ⁊ deficit aĩa mea in atria tua Vere melior est dies vna in atrijs tuis sup̃ milia. Tũc p̃dilectus eius fili⁹ Jesus ait ad eã Ecce genitrix dulcissima vide latitudinẽ celoꝝ ⁊ pulcritudinẽ mãsionũ celestiũ q̃s ego p̃paraui elect⁹ meis habitãdas Ecce luna ⁊ sol ⁊ stelle q̃ te in scripturis multipl'r p̃figurauerunt. Ecce celum empyreũ q̃ pulcrũ q̃ amenũ sup̃ oĩa inferiora in q̃ ꝑpetua erit tua ⁊ btõꝝ habitatio vna mecũq; cõregnatio. Hec oĩa manus mea cõdidit ad deitat⁹ gl'iam et laudez sempiternã. Tunc ait maria. Vere fateor qꝛ magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei nostri in mõte sancto ei⁹. fundat̃ exultatione vniuerse terre mons syon latera aq̃lonis ciuitas regis magni: teste p̃s. Tãdẽ Secũdo cũ ꝑuenissent ad choꝝ infimũ beatoꝝ in celo empyreo vbi est chorus puerorũ baptisatoꝝ ⁊ cõmuniũ sctõꝝ ſm Richardũ sup̃ sniaꝝ. li. ij. Illi eã cõmẽdare ceperũt et dicere. Te o dña mũdi q̃ excedis oĩm merita decet ⁊ dignũ est ascẽdere supi⁹. qꝛ nos in meritis paucis vl' nullis ꝓprijs saluati sumus in choro hoc infimo ordinati. Ascẽdẽdo igit̃ altius relinq̃ nobis bñdictõem tuã.

Tercio q̃z ad choꝝ angelorũ veniẽdo et illi cõmẽdauerũt eã di. O regĩa angelorum merito tu sup̃ nos exaltar⁹. qꝛ cũ nos p̃sideamus singul' hoĩbꝫ custodiẽdo: tu es omnium vniuersal'r ꝓtectrix ⁊ dña. Ascẽdẽdo igitur relinq̃ nob̃ tuã benedictiõez. Post hec Quarto ad choꝝ archãgeloꝝ veniẽdo ⁊ illi cõmẽdauerũt di. O felix Maria nos q̃dez habem⁹ nũciare mũdo maiora. tu ꝟo edidisti mundo oĩm maximũ. s. filiũ dei. merito g̃ exaltaris. Et ascẽdẽdo relinq̃ nos in tua bñdictõe. Quinto p̃terea ad ꝟtutũ choꝝ veniendo cõmẽdauerũt ipsi eã di. Nostrũ est facere miracula. Sed tu ꝟgo sũmo ⁊ indicibili miraculo deũ in tuo vtero cõclusisti ⁊ carne induisti. ergo dignuz est te ascẽdere et nobis bñdictõez tuã imꝑtire. Sexto potestatuũ ad choꝝ veniẽdo cõmẽdauerũt ipsi eã di. O bñdicta femĩa nostruz est ꝑtãtes demonũ coercere. sed tu caput serpẽtis contriuisti. digne ergo ascẽdis: ⁊ nos benedic.

Septimo p̃ncipatuũ veniẽdo in ordinez cõmẽdauerũt di. O imꝑatrix oĩm: nos p̃ncipamur angelis. tu ꝟo oĩbꝫ creaturis. iustũ est g̃ te ascẽdere: ⁊ nos bñdicere dignare. Octauo dñatões eam cõmẽdauerũt di. O dña inclita: nostrũ ẽ p̃ncipatibꝫ p̃esse. tu ꝟo vt mater ius habes etiam deo filio tuo p̃cipiendi. ergo ascendis merito: ⁊ nos benedictione tua participes facito. Nono ꝑueniendo ad choꝝ thronoꝝ q̃ cõmẽdauerũt eã di. O vere iocũditas electoꝝ: digna es exaltari sup̃ nos. Nam in nobis de⁹ req̃escẽdo iudicia decernit: in te dei fili⁹ carnẽ assumendo in q̃ iudicatur⁹ est viuos ⁊ mortuos req̃euit. ergo ascẽdendo nobis bñdic. Decimo ad choꝝ cherubin adueniẽdo ⁊ ipsi cõmẽdauerũt di. O diuine sapie vas admirabile: nos diuina sapiẽtia iocũdamur: tu mr̃ es et genitrix sapĩe di. i. dñi iesu. ergo dignũ est te sup̃ nos ascẽdere: nosq; tua in bñdictõne relinq̃. Undecimo ad choꝝ seraphin veniẽdo cõmẽdauerũt illi di. O mr̃ pulcre dilectõis: nos ardem⁹ charitate dei. tu in sũma plenitudine charitatis deũ tanq̃ filiũ p̃ oĩbus dilexisti: dignũ est te sup̃ nos ad thronũ tibi p̃paratũ ascẽdere: ⁊ nobis bñdictionẽ tuã infunde. At beata dei mater gr̃as et laudes agens deo ait Bñdictus dñs deus israel q̃ facit mirabilia magna sol⁹ ⁊ bñdictũ nomẽ maiestatis eius. Et iterũ oĩbus choris bñdicẽs ait Bñdicti vos dño q̃ fecit celũ ⁊ terrã. Et tũc ad. xij. thronũ vicz christi est eleuata: q̃ est sup̃ oẽs angeloruz et sctõꝝ choros Et de hoc in sequẽtibꝫ. Ultimo iã restat videre q̃liter btã ꝟgo in thronum gl'ie sit intronisata a trinitate sanctissima. Et de hoc breuiter pie ⁊ deuote cõtemplãdo Nota q̃ cũ solennitate ⁊ tãta gaudisitate btissima dei mater fuisset vt p̃dictum est deducta et exaltata sup̃ oẽs ordines: tũc dñs Jesus cũ summo honore ipsam ad sui dextrã in throno gl'ie sue collocauit. Unde Aug⁹. Tibi inq̃t dña digne thronus reg⁹ glorie debet̃: te ipse rex gl'ie vt matrẽ veram et decorã spõsam p̃ oĩbꝫ diligẽs amoris amplexu sociauit sibi. Gaude igit̃ ⁊ letare sine fine. Ex qua autoritate claret q̃ si debet̃ si-

bi thronus regis glie, ergo idē est thron⁹ sui
⁊ reg⁹. Itē si mr̄ regis ⁊ spōsa, ergo iuxta
regē fm illud, iij. Re. ij. posit⁹ est thron⁹ ma-
tri regis q̄ sedit ad dextrā ei⁹ ⁊c. Tūc de⁹ pr̄
bñdicens eā ait, Bñdicta tu in mulieribꝫ si
cut annūciaui tibi p angelū, Bñdixi tibi et
eris bñdicta in eternū. Geñ. xxvij. Benedi
censq̄ bñdicā tibi ⁊ exaltabo nomē tuuz in
seculū: en sup oīa creata te dñam constituo.
Et iuxta illud Geñ. xlj. Tu eris sup domū
meā ⁊ ad tui oris imperiū cūct⁹ obediet po
pulus Uicūq̄ volueris regnū trade tibi fi
deliter seruiet. salua q̄s tibi placuerit: tu re-
gina angelorꝫ: tu dña mūdi: regna et gaude
in glia mea p secula. Filius quoq̄ dei pa-
tris dñs iesus eam bñdicēs ait, Bñdicta tu
mater dilectissima, btūs tuus vter⁹ q̄ me fi-
lium dei portasti: et btā vbera tua virginea
quibus lactasti. vt scriptū est Lu. xj. Gaude
nunc ⁊ letare vna mecū in throno glie ppe
tue. En qz mihi fidel'r ⁊ deuotissime seruiui
sti: reddo tibi seruitutis vicem et retributio
nem: vt sicē me suscepisti in vterꝫ tuū puris-
mū ⁊ dignissimū, ita ego te suscipio nūc ī ce
leste solū gliosissimuz et felicissimū: sicut tu
me pauisti: ita ego te pascā dulcedine diui-
nitatis ⁊ glie mee. Sicut tu me induisti car
ne humana ⁊ vestimēto incōsutili: ita nunc
ego te induā vestimēto glorie in aīa ⁊ corpe
glificato. Tu mihi in cruce pēdēti cōpatiēs
et dolens a dextris astetisti: et nūc asta gau-
dens a dextris meis in throno glie quē tibi
pparaui vt fruaris mecuz oī bono felicita-
tis patrie celestis. Et volo vt sicut me regez
oīm adorat ⁊ laudat oīs exercit⁹ btōrꝫ ⁊ ele
ctorꝫ: sic te reginā cunctorꝫ laudet ⁊ venerer̄
oīs eccl'ia sctōrꝫ. Denicq̄ spūssanctus eam
bñdicēdo ait, Btā es virgo Maria q̄ do-
minū Jesum portasti creatorē mūdi genui-
sti q̄ te fecit ⁊ in eternuz pmanes virgo: put
canit eccl'ia in spūsancto. Bñdicta filia q̄ a
me in vtero materno extitisti sanctificata et
in filij dei cōceptōe obūbrata, virtutibus ⁊
donis supplena vt de plenitudine tua reui-
uiscat oīs creatura. Ecce ergo tibi donatuz
est vt sicut in terris recēui in te oīs grē ple-
nitudine: sic nūc in celis inhabitē te oī ple-
nitudine glie. Tu itaq̄ mater gratie: tu ma
ter misēdie: tu mater venie. te impleuit deus
omniū bonorū plenitudine, vt si q̄d spei: si
quid gratie: si quid salutis mundo prouene
rit: nouerit redūdari ex te. vt etiā ait Bern.
Vere tota pulcra es amica dei ⁊ macl'a nō
est in te. Nunc igitur iocūdare ⁊ deum vnū
in sancta trinitate cōtemplare regnās cum
dulci filio tuo sine fine. Tūc ait Maria.
Magnificat anima mea dñm. et exultauit
spiritus meus in deo salutari meo. Quia re
spexit humilitatem ancille sue ⁊c. Luc. j. Et
iterū benedicens dominū ait, Bñdicā do-
minū in omni tēpore semp laus eius in ore
meo, sit nomen dñi bñdictum ex hoc nunc
⁊ vsq̄ in seculuz. Et ad btōs ait, Magni
ficate dñm mecum ⁊ exaltemus nomē eius
in idip̄m. Congratulamini mihi oñes qui
diligitis dominū, quia cum essem paruula
placui altissimo ⁊ de meis visceribus genui
deum ⁊ hoīem vt canit ecclesia. Porq̄ vt
Apocal'. iiij. in figura scribit̄: omnes sancti
miserūt coronas suas ante thronū dei, i. co
ram beata virgine: in q̄ sicut in throno chri
stus dei filius recēuit ipsam venerādo. Et
laudare ceperunt ac bñdicere deum dicen-
tes. Dignus es dñe deus accipe glia ⁊ ho
norem ⁊ ÿtutē. s. ex ÿgie matre, qm̄ occisus
es et redemisti nos deo nostro in sanguine
tuo. s. quē ex virgine assūpsisti. Et iterꝫ eius-
dem. xix. Gaudeam⁹ ⁊ exultemus ⁊ demus
gloriā deo qz venerūt nuptie agni ⁊c. i. gau
dium p glia xpi ⁊ matris ei⁹. Bñdictio igit̄
⁊ claritas ⁊ grarꝫactio honor ÿtus ⁊ fortitu
do deo nostro in secula seculorꝫ. Amē. Ad
virginē q̄z Felix nāq̄ es sacra virgo maria
et omni laude dignissima: qz ex te ort⁹ est sol
iusticie xp̄s de⁹ noster. Et illō Judith. xv.
Tu gloria hierusalem: tu honorificētia po-
puli nostri: tu leticia isrl'i: eoq̄ castitatē ama-
ueris, ⁊ ideo eris bñdicta in eternum. Sic
q̄ ÿgo beata in celum gaudiose intronisa-
ta laudar̄ ab omnibus sanctis et angelis et
benedicit̄ deus in ipsa ac p ipsam penniter
Et nos q̄ charissimi vt gratiā p eius meri-
ta pmereamur ac gl'iam: ipsam laudem⁹: ei
supplicemus ⁊ ei⁹ patrocinia flagitem⁹ oran
tes: sicut ⁊ eccl'ia solet ipsam inuocare, dicēs
Salue regina misēdie vita dulcedo ⁊ spes
nostra salue ad te clamamus exules filij eue
ad te suspiram⁹ gemē. ⁊ flen. in hac la. valle.
Eya q̄ aduocata no. il. t. mi. o. ad nos ꝓuer.
Et iesum bñ. fru. vē. tui no. post h̄ ex. ostēde
O clemēs o pia o dulc⁹ maria Amē. Et sic
est finis huius libri.

¶ Incipit liber vndecimus de maxima dignitate ⁊ priuilegijs Marie.

Liber vndecimus agit de mysterio priuilegioꝝ magnoꝝ et multiplicium ipsius beate virgīs atq; eius p̄cellētissime dignitatis Et habet duas partes. In p̄ma p̄te agit̄ de q̄busdā eius magnalijs ⁊ priuilegijs dignissimis. In secunda p̄te de alijs ei⁹ duodecim gratijs ⁊ excellentijs.

¶ Pars prima de magnalijs et priuilegijs dignissimis que oīpotens deus fecit beate Marie virgini.

Fecit mihi dominus magna q̄ potēs est ⁊ sanctuz nomē eius Lu.j.ca. Quib⁹ ī verbis ipsa gl̄iosa dei genitrix ꝟgo gl̄iat̄ ⁊ gratias deo agit de magnis p̄uilegijs et sctīssimis donis q̄b⁹ eā sup oēm creaturā pretulit post xp̄m. Und̄ ait. Fecit mihi dn̄s magna q̄ potēs est, q.d. p suā inq̄t potētiā infinitaz fecit dn̄s in me magnalia p̄maxīa ⁊ inscrutabilia. Reuera vt ait Ansel. de cōceptu virginali ca.xviij. Nil marie excellēti⁹ dari potuit: nil maius in mūdo fieri valuit q̄ꝫ q̄ ip̄a virgo manēs deū de sua carne carnē factuz generaret. Et Bern̄. in ser. de gaudijs marie. Multa ait magna fecit deus in creaturis mundi. nihil tn̄ tā excellens ⁊ tā magnū opus digitoꝝ dei factū est sicut in ꝟgīe maria quaz sol ⁊ luna ⁊ oīs creatura mirant̄ q̄ eū quē celi cape nō poterāt: ipsa in vtero capiat. Quāq̄ꝫ aūt multa ⁊ īeffabilia sint magnalia q̄ deus fecit ꝟgini sup̄bn̄dicte: tn̄ iuxta figurā Apocal'. xij. vbi scribit̄ q̄ ip̄a mulier amicta sole claritatis diuine habet coronā. xij. stellarū in capite: possum⁹ describere xij. magnalia siue p̄uilegia dignissima q̄ fecit oīpotēs de⁹ in ipsa virgīe Maria tanq̄ꝫ stellas. xij. relucētes in eius gl'ia. sub q̄b⁹ cōprehēdunt̄ ⁊ multa alia virgīs p̄uilegia. Dicat ergo digne ⁊ merito gl'iosissima hec virgo. Fecit mihi dn̄s magna

Prīo q̄dem in eternali p̄electōe.
Secūdo in singulari sctīficatiōe
Tercio in naturali p̄fectione
Quarto in īcōtamīabili purificatōe
Quinto in ꝟginali fecundatiōe
Sexto in diuinali inhabitatione.
Septimo in mētali illustratione
Octauo in maternali dignificatōe.
Nono in huius mūdi saluatione
Decimo in oīs doni exuberatione
Undecimo in supeminenti exaltatōne.
Duodecimo in vniuersali veneratiōe.

Iuxta hec igit̄. xij. stellas describemus. q̄s in trib⁹ quaternarijs potes ordinare s̄m seriem p̄scriptam: distinguēdo p̄ quaternarium vel aliter vt placuerit.

¶ Capl'm. I. de p̄uilegio eternalis p̄electionis Marie in q̄ fecit sibi deus maxima.

Prima stella dignitatis ⁊ magnificētie btē ꝟgīs dicit̄ eternalis p̄electio. Ip̄az em̄ deus ab eterno p̄elegit supra oēm creaturā vt esset excellētior gr̄a et gl'ia atq; mater dei dignissima, sicut de ea canit eccl'ia Elegit inquit eā deus ⁊ p̄elegit eā: in tabernacl'o suo habitare facit eā. Propterea in hui⁹ signuz in p̄sona eius dicit p̄s. In capite libri scriptum est de me vt faciā volūtatē tuā de⁹ meus. Notandū aūt q̄ triplex liber distinguit̄, ⁊ in q̄libet eoꝝ de ipsa btīssima Maria in capite, i. p̄ncipio scriptuz esse inuenit̄. vt patet ꝯsiderāti. Prim⁹ d̄r liber vite. hic liber nō est aliud q̄ꝫ mens diuina: in q̄ sunt scripta oīa que sunt erunt ⁊ fuerūt. Ista aūt scriptura est noticia dei q̄ est oīm rerum: nō solum factaꝝ sed etiam fiendarū: ⁊ eoꝝ que possibilia sunt fore ⁊ que nunq̄ꝫ erūt vl' impossibilia sunt. In hoc libro scripta sūt nomina electoꝝ, iuxta illud Phil'. iiij. Quoruz noīa scripta sūt in li. vite. p̄pter qd̄ saluator Lu.x. ait discipulis. Gaudete et exultate q̄a noīa vestra scripta sunt in celis. Un̄ Gracian⁹ de pe. dist. iiij. dicit q̄ s̄m p̄scientiā diuinā scribi in li. vite: est aliquē p̄ordinari ad vitā scz gratie ⁊ gl'ie: qd̄ ab eterno ordinatū est. De hoc ꝟo libro deleti sunt et delent̄ noīa reproboꝝ, iuxta illud p̄s. Deleant̄ d̄ libro viuentiū ⁊ cū iustis nō scribant̄, et Exodi. xxxij. dixit Moyses ad dn̄m. Aut dimitte p̄pl'o huic hanc noxam: aut si nō facis dele me d̄ libro tuo quē scripsisti. q.d. Quia scio q̄ me nō delebis: ideo parce p̄pl'o huic. Cui rn̄dit dn̄s. Qui peccauerit mihi delebo eum de libro meo. In hoc libro nō est prioritas tp̄is vt scz mēs diuina pri⁹ vnum

cognoscat q̃ alterũ, sed est ꝓpositas dignitatis. vt dicat pri⁹ scriptũ qd̃ nobili⁹ et pfecti⁹ fiendũ est dispositũ. ⁊ hoc mõ dicit btã virgo Maria In capite libri scz vite scriptuz ẽ de me que p̃ ceteris est electa ⁊ p̃electa tanq̃ sanctior vniuersis etiã angelis. vt faceret volũtatẽ dei in cũctis: vt esset grã ⁊ glia excellentior omni creatura. Secũdus ꝛ liber legꝰ scripte siue date q̃ ꝯtinet libros moysi q̃nq̃ legales necnõ hystoriales: sapiẽtiales ⁊ ꝓphetalis alios q̃z ve. testamẽti. vt patet in biblia. Licet aũt totũ vet⁹ testamẽtum p oẽs libros taz legis q̃ ꝓphetaꝫ atq̃ hystoriaꝫ plenũ sit mysteriis ⁊ ꝓphetũs de beata Maria. tñ in capite hui⁹ libri qꝛ in primo capitl'o Genes plũmas p figuras scribit de ipsa btã virgie. Propterea btã virgo dicere potest: in capite libri scz ve. te. scriptum est de me. Primo q̃dẽ in ipo initio libri cũ ꝛ In principio de⁹ creauit celũ ⁊ terraz. in ꝑncipio. i. in filio p quẽ fecit ⁊ secl'a teste apostolo quẽ filiuz de⁹ pr̃ dedit virgini bũdicte vt idẽ ⁊ vnus esset dei ac virginis fili⁹. Creauit inquit deus celũ ⁊ terrã ꝓm Alber. magnũ sup missus est. ca. clxvij. p hoc btã ꝯgo figurata extitit: que celũ ⁊ terra fuit. qꝛ celestẽ siml' ⁊ terrestrẽ vitã duxit. hoc est: angelicam ⁊ bũanã ꝯuersatõem habuit. Celũ fuit btã virgo altissima dignitate. Terra infima bũilitate. Celũ fuit purissima ꝯginitate. terra fecũda maternitate. qꝛ virgo simul ⁊ mater fuit. Et sicut in ꝑncipio creatõis rez primo creata sunt celum ⁊ terra: ita in ꝑncipio recreatõis ⁊ redẽptõis creata est ꝯgo beata Denicz de⁹ decreuerat p singula opa sex dierum de q̃b agit in primo capitulo libri ve. te. honorare ipsam ꝯginẽ bũdictã p̃figurãdo in singulis vt ostẽdit Alber. vbi sup̃.

Mimiz ipsa die ꝑma fecit deus lucẽ de q̃ postea factus est sol ꝓm q̃sdã. vt dicit mgr̃ ī ij. li. sniaz. in q̃ p̃figuratum est q̃ sol iusticie xp̃s deus noster nasciturꝰ est de lucidissima maris stella Maria. Secũda die fecit deus firmamẽtũ in medio aq̃z. Hoc firmamẽtũ qd̃ habet fixas stellas in sui ornamẽtum btã ꝯgo est q̃ habet coronã. xij. stellaz. id est gliam oim sctõz. Vñ ipsa fuit in medio aq̃rũ. Aque enim multe ꝓplus mlt⁹ Apoca. xvij qꝛ ipsa est mediatrix. et fuit ipsa media inter aq̃s q̃ sub celo sunt. i. sctõs hoies vie. ⁊ iter aquas q̃ sup celos sũt. i. angelos ⁊ sctõs patrie. qꝛ erat ipsa oim sctõz gliam habens et plenitudinẽ gratie supra cõmunẽ statuz vie et infra statũ patrie dũ erat in vita hac: cõicans cũ vtriscz. cũ inferioribꝫ merẽdi conditionẽ. cũ supioribꝫ ꝯtutũ pfectõez. Proinde Eccl. xliij. Species celi. i. beate ꝯginis: gloria stellarũ. i. sctõz. Tercia die cõgregauit deus aq̃s q̃ erãt sub firmamẽto in vnũ locũ cõgregationẽq̃z aquaz vocauit maria. in q̃ figurauit q̃ ꝯgregatio oim gratiaz in ꝯgie benedicta nominãda esset hoc noie maria.

Quarta die fecit deus duo luminaria magna. s. solem ⁊ lunã. sol xp̃m: luna btãm ꝯginẽ figurauit. Quinta die de⁹ fecit pisces ⁊ aues ⁊ eis bñdixit. qꝛ p bñdictiõez Marie ꝯgis reuiuiscit oĩs creatura. vt dicit Ansel. in libro orationũ. Sexto die format⁹ ẽ hõ et positus in paradiso voluptatis. q̃a christus hõ fact⁹ die sexto ⁊ in sexta etate mũdi posit⁹ a deo patre in virginei corpis paradiso in q̃ fuerũt delicie diuĩe dulcedis ⁊ amoris. Denicz die septimo. i. sabbato quieuit deus ab opibꝫ suis. qꝛ tũc xp̃s q̃euit ī sepulchro ⁊ tũc fides q̃euit in virgine benedicta Ideo bñ ꝛ. ⁊ sctificauit de⁹ diẽ septimã scz statuẽdo eam in veneratõne haberi a fidelibus ī honorez virgis: nõ q̃dẽ abstinẽdo ab opibꝫ manualibꝫ ne videamur iudaisare. de ꝯse. dist. iij. puenit. sed ieiunando: orãdo freqũnti⁹: ⁊ elemosinas dãdo ⁊c. Ecce claret q̃a in capite libri. s. veteris test. scriptũ est de virgine. Terci⁹ ꝛ liber gratie q̃ cõtinet oẽs libros no. test. incipiẽs ab euangelio Matbei. In ꝑncipio g̃ libri gratie scriptũ est de virgie. qꝛ in ꝑncipio libri matbei scz Liber generatõis Jesu xp̃i filij Dauid ⁊c. Et in fine hui⁹ euãgelij eodẽ ꝑmo capl'o scribit. Jacob aũt genuit Joseph viruz Marie: de q̃ nat⁹ est Jesus q̃ vocat xp̃s. Ibi g̃ scz in capite libri gratie scriptũ est de Maria vt faceret volũtatẽ dñi in sumẽdo spõsum: in cõsentiẽdo ad ꝯcipiendũ xp̃m ⁊ fidẽ dãdo angelo. Vñ claret ex p̃missis maria ꝯgis excellẽtia ⁊ dignitas. qꝛ ab eterno de⁹ eã p̃elegit ⁊ p totũ vet⁹ testamẽtũ p ora oim ꝓpetarũ ⁊ sctõz cõmẽdauit atq̃ in nouo testamẽto in ipsa oia deus magnalia q̃ decreuerat ab eterno adimpleuit: ⁊ toti mũdo salutem ex ipsa puenisse p euangelistas et alios sanctos noui testamẽti describi voluit. Vñ venerabilis Beda sup illud Lu. xj. Bti q̃ au-

diunt verbum dei: dicit, Beate ꝓgis excellentia cõmẽdat cum sez ꝛ. Btũs vẽter q̃ tetꝗm portauit et vbera q̃ suxisti. Et merito, quia in speculatõis custodia dño ipa famulabat adeo q̃ ipsius hũilitati z sctitati nullus sctõꝝ cõpat. Sed z tota sctõꝝ beatitudo ex gl'iose virginis vtero ꝓcessit. O veneranda dña electa et ꝑelecta que mater est et virgo esse nõ desinit O admirãda puella q̃ saluo ꝓginitatis pudore suũ genuit genitorem. O felix ancilla q̃ creatorẽ z gubernatorem genuit vniuersoꝝ z ꝓgo ꝓmãsit in eternum. O bñdicta mater q̃ inferni vastatorẽ: celi repatorem: nostrũ saluatorẽ: mũdi redẽptorẽ: deum oipotentem: dñm celi z terre et oia cõtinẽtẽ suo ꝓtulit ex vtero: angelorꝝ leticiam: boim vitã: celorꝝ gloriã. Hec ille. Ita ꝗ summa magnalia z ꝓuilegia ꝓmaxia defecit in Maria ꝓ ista stella vicz in electione eterna. Primo qz eã elegit singulariter super oẽs nõ tm̃ bũanas sed angelicas creaturas. Secũdo quia ipsam elegit ad talem z tãtam grãm z gl'iam q̃lem z q̃ntã nulla creatura deo nõ vnita cape potuit nisi ipsa virgo mr̃ dei. Tercio q̃a ipsam elegit ad tantã gratiã z gl'iam q̃ oẽs generales ac speciales grãs oim̃ creaturarũ ac gl'ie plenitudines in summo habuit. Et insup ipsam grãtiã z gl'iam increatã totam in se ꝓtinuit.

Quarto qz deus ipsam elegit z ꝓordinauit ad tã magnas excellẽtias q̃ eam maiorẽ facere nõ potuit potẽtia ordinata. vt patuit li. v. pte. iij. ar. j. Vñ ꝓpter ꝓmissa merito beata ꝓgo ꝓ arcã testamẽti est ꝓfigurata: In q̃ inclusa erant legis mãdata, qz in ea due tabule in q̃bus decẽ ꝓcepta scripta erãt digito dei ꝓtinebant. Sic in Maria ꝓceptorũ obseruãtia erat quã dextre dei digitus, i. spiritussctũs omñi grã decorauerat. Arca etiaz libzũ legis cõtinebat. z Maria cõseruabat in scrinio pectoris sui oia verba sctũ euãgelij ꝓferẽs cũ oib̃ scriptis legis diuine z prophetarꝝ q̃ omñia sciebat. In arca erat virga Aaron q̃ florauit: z vrna aurea cũ mãna celi Et Maria florauit ꝓginitate z fructum bñdictum ꝓtulit, i. xꝝ: q̃ celi mãna verũ ĩ vtero mũdissimo portauit. Arca erat de ligno setbym imputribili facta: et Maria in putredinẽ nõ est redacta. Arca duos vectes q̃ bus portabat z quatuor circulos aureos ĩ lateribus habebat. Sic in Maria duplex charitas z q̃tuor virtutes cardinales erant Arca taz intrinsecus q̃ foris deaurata erat Maria intus, i. in ania z foris, i. in corpore gratia resplẽdebat. Fecit ergo dominus ei magna.

Caplm. II. q̃ deus fecit magna in Marie singulari sanctificatione.

Secũda stella dicit singularis sctificatio: qõ fuit magnũ ꝓuilegium. Mirũ ꝓm doctores theolo. ipsa virgo q̃tuor vicibus sanctificata fuisse edocet a deo. Primo q̃dem in materno vtero. Secũdo deus eã sanctificauit qñ spũssanctus eam obũbrauit z filium dei cõcepit. Tertio qñ eaz de⁹ inhabitauit mẽsibus nouem christũ portãdo in vtero. Quarto qñ eã deus in celum assumpsit. Vñ ps. Sctificauit dñs tabernaculũ suum. In singulis aũt z oib̃us hij sanctificatiõib̃ deus fecit ei magna et ꝓmaxima priuilegia: ꝓm q̃ tenent doctores sup iij. sniaꝝ. dist. iij. Primũ fuit ꝓuilegiũ maximũ q̃ in ꝓma sctificatione ꝑ gratiã specialissimã fuit ꝑseruata a peccato originali: vt tenent nostri doctores. Licet alij dicãt ipsaz a peccato originali fuisse purgatã in prima sctificatione, tm̃ ecclesia istud pie credit cuz nostr̃ doctorib̃ videlicet q̃ ꝑseruata est ab originali culpa vt merito de ipsa dici possit illud Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea et macula nõ est in te, z de hoc latissime patuit li. iiij. ꝑ totum. Item in ista prima sctificatione datũ est virgini secũdum maximũ ꝓuilegium, quia infusa est sibi gratia preseruatiua deinceps ab omni peccato actuali nõ solum mortali: sed etiã veniali. Alijs ꝓ sctificatis in vtero cõferet gratia ꝑ quã ꝑseruarent a mortali licet non a veniali, sed ipsi virgini bñdicte collatum est q̃ nec venialiter vnq̃ peccaret. Unde Bern̄. ad canonicos Lugduneñ. ait, Puto q̃ copiosior gratia sctificatõis in ipsam descendit q̃ nõ solũ ipsius ortum sctificauit, sed etiaz eam ab oi pctõ deinceps ĩmunẽ custodiuit. Hec ille. Nam ista gratia ꝓtunc in virgine aut subtraxit oino: aut restrinxit fomitẽ q̃ nõ possz in aliquod peccatum ducere aut a bono retrahere: vt tenent docto. sup. iij. distin. q̃ ꝯ.

Terciũ priuilegiũ in ista ꝓma sctificatiõe maximũ fuit, qz vicz btã ꝓgo impleta est do

no spūali ⁊ pfecta nō solum respectu sui: sed etiā respectu alioꝝ. qd̄ sic patet. Nā post eiꝰ sctificationē in vtero sue matris in ipsa bēdicta ÿgine fomes ꝓm nostros doctores tenētes Mariā fore ꝯceptaz sine macula originalis pctī: nō remāsit formalr sed tm̄ causaliter, vt patuit li. viij. pte. iij. ar. j. ca. j. circa mediū. Scōm aūt alios q̄ scz tenēt eā a peccato mūdatā licet remāserit ꝓm suā essentiā et nō fuerit subtractꝰ: tm̄ remāsit impediꝰ et ligatus p grām sctificantē q̄tum ad duo. Primo ne fomes inclinaret ad q̄dcūq̄z peccatū aut retraheret a bono, ergo ⁊c. Itē qd̄ amplius est qꝛ gratia sctificatōis nō tm̄ illicitos motꝰ repssit in se sed etiā in alijs efficacīā habuit vt nunq̄z ab aliq̄ cōcupisci potuerit. Vñ put seraphicꝰ Bonauen. super. iij dist. iij. ait: etiā infideles et iudei asserūt hoc mirū fuisse in virgīe Maria q̄ cū esset pulcerrima corpe a nullo vnq̄z viro potuit concupisci. Vñ has speciales ꝓgatiuas habuit sctificatio btē virginis p oīb sctificatz in vtero vel in baptismo. Tum qꝛ eoꝝ sanctificatio nō cōprimebat in eis oēs motꝰ illicitos Tum qꝛ eoꝝ sctitas nō extinguebat oēm motū corpalē vel ꝯcupiscentiā in alijs aspiciētib eos. imo plūme sctē ÿgies vt Katherina: Margaretha ⁊c. concupite sunt: ⁊ q̄a nō ꝯsenserūt: martyrisate sunt. Sed in beata ÿgine grā sctificatōis etiā in alijs oībus ꝯcupie motū extinguebat, put latiꝰ de hoc supra patuit li. v. pte. ij. arti. ij. ca. iij. vbi et rōnes notant. Deniq̄z in secūda sctificatiōe qñ scz xpm ꝯcepit btā ÿgo habuit sup pmissa q̄rtū maximū pulegium scz q̄ fuit cōfirmata in bono supnaturali ⁊ certificata de btitudine penni: qd̄ nemini viatori ē datū. Adeo eñ spūsctūs in eā supuenit q̄ fomitē in ea oīno extinxit ⁊ inclinationē eiꝰ abstulit: atq̄z oēm potentiā peccandi remouit. ⁊ liberū arbitriū eius ꝯfirmauit in bono vt in cōtrariū scz mortale vel veniale pctm̄ de cetero flecti esset impossibile: q̄uis ipsa beata virgo remaneret in statu vie. Vñ ait angelus eidē di. Lu. j. Spūsctūs supueniet ī te, i. supabūdabit: ⁊ ÿtus altis. ⁊c. Letex in tercia sctificatōe scz in filij dei inhabitatiōe sup pdicta: vt dicit Pe. aure. in suo cōpēdio habuit hoc Quintum priuilegiū maximū q̄ tota fuit dedicata ad diuina: tota diuino lumine plena: adeo q̄ nō solū mens sed etiā corpus eius diuinitatis lice resplēduit. q̄a illū portauit in vtero q̄ est splendor paterne glie. Vñ Ezech. xliij: Ecce glia dei israel ingredieb p portā orietalē. i. p btām ÿginem: ⁊ terra. i. caro btē ÿginis splēdebat a maiestate eiꝰ scz xpi. Preterea in q̄rta sctificatiōe vicz in assumptōe Sextū priuilegiū maximū habuit q̄ ab oī miseria mētis ⁊ corpis ē exempta et in oīs boni fruitōe in glia ꝯsummata vltimo fini. i. deo ꝯiūcta. Hec oīa doctores cōiter dicūt sup sniaꝝ li. q̄ ē. Hoc tm̄ hic et ī sillib obserua q̄ vicz nostri doctores q̄ tenent Mariā fuisse ꝯceptā sine pctō originali aliter sentiūt de fomite q̄ scz in maria nō fuerit nisi causaliter ꝓm legem ꝓpagātiuz ⁊c. Ecce quia deus fecit Marie magna.

Capitulū. III. de priuilegio naturalis pfectōnis in qua fecit deus magna Marie.

Tercia stella dicitur naturalis pfectio: in qua fecit deus Marie maxima priuilegia et plura. Primo quia eam fecit tā in ania q̄z in corpe dignissimā. vt scz foret aptissimū habitaculuz tanti regis altissimi. Vñ canit ecclia: Dīpotens. s. deꝰ q̄ gliose ÿginis matris Marie corpꝰ ⁊ aniam vt dignū filij tui habitaculū efficeret cooperante spūsancto paraſti ⁊c. Viro q̄ mō eaz spūsctūs dotauerat in naturali pfectōne tā q̄ ad aiam q̄z q̄ ad corpꝰ vt esset p oīb etiā angelicis creaturis dignissima ad hospitādum in se summū regē glie: anq̄z vera mater eū ꝯcipiēdo ⁊ pariendo. Sed hic q̄stio mouet Quoto anno etatis sue btā virgo xpm apta fuit suscipere in vtex vt eū ꝯcepit. Ad hoc aliqui dicunt q̄ post. xviij. annos. qꝛ tūc mulieres vel puelle sunt pfectionis etatis ad pfectiorem plē gignēdā: qualis fuit xps. Hz istō in ea nō habet locū nec impediuit ꝯceptionis pfectōem. qꝛ spūsctūs ei tribuit pfectissimū adiutoriū ⁊ plenā pfectionē nature ad cōcipiendū xpm ÿtute spūsctī. Rñdet q̄ sicut pie credit q̄ btā ÿgo habuit duodecim annos vel modico plus qñ xpm ꝯcepit. Et hoc sic pbat. qꝛ xps ex sūme charitatis fonte festinauit tā cito p nostre salutis opatōne sicut potuit ad virgis optatū habitaculum iuxta illud ps. Exultauit vt gigas ad currēdā viā: a sūmo celo egres. ⁊c. Sed etas in q̄ mulieres possunt vel solent generare est cō-

muniter a duodecim annis cõpletis vsq; ad xliiij. annũ, ergo duodecimo anno xpm cõcepit. Cõfirmat: qz christus post suũ ortum ad mortẽ festinabat q̃ntũ poterat iuxta illõ Luce. xij. Baptismo habeo baptisari. i. sanguinis effusione z coartor donec pficiã, ergo nec minus festinauit ad incarnatiõem q̃ nõ minus sacramẽtũ erat dignũ. Itẽ qz virgines quę i tẽplo erãt mox vt ad annos nubiles puenieb̃ant vabant ad despõsationez, sed annus nubilis despõsatõisq; est annus duodecimus in q̃ põt puella cõcipe. vt patet extra ō despõsatiõe impubex ca. Puberes, et ca. Cõtinebat. Pie g̃ credit q̃ duodecimo anno cõpleto sit despõsata z xpm tũc concepit. Hoc supposito sequunt aliq̃ ꝛclusiones. Prima q̃ mr̃ dei habuit. xxv. annos qñ xpm amisit z in tẽplo reperit, qz tũc xps habuit duodecim annos. Secũda q̃. xlij annos habuit qñ xps denuo pdicare cepit post suũ baptismũ z pmũ miraculũ aquam in vinũ ꝛuertẽdo fecit, quia tũc xps habuit xxx. annos Luc. iij. Tercia q̃ ipsa habuit xlvj. annos qñ xps mortu⁹ est, qz christus domin⁹ triẽnio docuit. Quarta q̃ ipsa. lviij. cõpletos annos habuit qñ assumpta fuit. Nam duodecim annis credit cõmuni⁹ supuixisse post passionẽ. Secũdo de⁹ fecit magna marie in naturali pfectõe, qz eam fecit in cõplexiõe naturali sanissimã z purissimã. Fuit em̃ p alios optime sanguinee complexionis vt credit. Nec mirũ: qz de ei⁹ purissimo sanguine debebat formari caro xpi sctissima. et fuit purissime nature et tpatissime vite vt nunq̃ aliquam egritudinẽ passa sit. Sicut em̃ notãt doctores sup. iij. dist. iij ipsa ab initio ꝛceptiõis vsq;quo vixit semp ĩ puritate nature pstitit donec naturali morte vicz dulcissima extincta fuit sine dolore et sine oĩ infirmitate: z sine oĩ macula in omnium ỳtutũ plenitudine vixit: vt videret appropinquasse sũme ad statũ innocẽtie ipsi⁹ ade. Tertio de⁹ fecit magna Marie ĩ naturali pfectiõe. qz eã sup oĩa indiuidua hũani generis fecit nobilissimã z pulcerrimam Nã vt ait phus. ij. phicoꝝ. Natura est vis insita rebus silia ex siliby pcreas. Nisi g̃ natura erret vel impediat: filiꝰ erit silis pri vel matri. Sed filius btẽ ỳginis fuit nobilissimus z speciosissim⁹ p filios hoim: dicẽte ps. ergo z mr̃ ei⁹, de hoc lati⁹ li. j. gte. ij. Quarto fecit deus magna in gratie pfectõe Marie. qz oĩby gratijs nõ solũ gratuitis: sed etiã gratis datis in oĩby aĩe sue potentijs ipsam impleuit: vt esset p oĩa gratia plena. Nimirũ ei⁹ ingeniũ: memoria: intellect⁹: z oẽs animi vires sup oẽs alios hoĩes viguerũt omni dono gre plene z ad ỳtutũ exercitia vicz humilitatẽ: castitatẽ: patiẽtiam: miritatẽ: aliasq; oẽs virtutes naturalr z singillatim inclinate. Illud g̃ apli. j. Cor. xij. de gratijs gratis datis scriptũ qõ alijs sctis diuisim esse donatũ edocet vicz. Alij inq̃t p spũm dat sermo sapie. glo. in cõtemplatõe eternoꝝ. Alij sermo scie. s. hũane: sicut sũt artes liberales. Alij fides in eodẽ spũ. Alij gratia sanitatũ. glo. curãdi infirmos. alij opatio ỳtutũ. glo. opatio miraculoꝝ. alij ꝓphetia. glo. pdicere futura. alij discretio spirituum. glo. vt discernãt q̃ spũ fiant opa. alij genera linguaꝝ. alij interptatio sermonũ. glo. expositio scripturaꝝ. Et pterea illud Eph. iiij. Alios q̃dem dedit apl'os. alios euãgelistas. alios pastores. z q̃cq̃d est aliud gre z donoꝝ: oĩa in beata ỳgine cõpletissime sunt pfecta: dicẽte angelo Aue gra plena zc. Adeo q̃ nulla ei defuerit gra. qz vt dicit Damas. Ipa a nullo illustriũ vincit. Vinceret aũt si in aliq̃ dono esset diminuta eius dignitas excellẽtissima. Ecce quia fecit dñs magna Marie in naturali pfectione.

De ꝓuilegio incõtaminabilis puritat̃ in q̃ fecit deus magna Marie. Cap. IIII.

Porta stella dici q̃tur in cõtamĩalil' purificatõis in q̃ de⁹ fecit maria Marie. Prio q̃dẽ qz ipsam sctificauit z purificauit in tãtũ vt nullã maculam siue originalis siue venialis siue mortalis culpe haberet. Naz ipsa ỳgo fuit ab oĩ culpa ĩmunis, vt testat August. li. de natura z gra di. Si inq̃t oẽs sancti interrogarent vtrũ peccauerint. respõderẽt: si dixerim⁹ qz pctm̃ nõ habem⁹ nosmet ipsos seducim⁹ z veritas in nobis non est. Excepta inquit hac sctã ỳgie scz Maria ō q̃ nullã, prius cũ de pctis agit bre volo ꝓpter honorẽ dñi q̃stionẽ. Inde em̃ scim⁹ q̃ ei plus gratie sit collatum ad vincendũ ex omni ple pctm̃, qñ cõcipere z parere meruit illum quem nullum constat habuisse peccatum Dec Aug. Unõ Bonauen. sup. iij.

dist.iij.dicit se audiuisse narrari q ipsa cul-
dam psone reuelauit q nunq̃ repbẽdebat
eã cor suũ in oĩ vita sua. Secdo maximũ fe
cit de ꝓgine bñdictã purificãdo. qz eã fecit
tam sctãm z in puritate sctitatis cõfirmauit
adeo q nunq̃ peccare posset etiaz in mũo
licet viatrix esset. Mimiruz hoc ꝑuilegiũ scz
ĩpossibilitas peccãdi spectat ad statũ cõpre
hẽsoꝝ siue patrie. qz ergo btã ꝓgo ex hoc q
filiũ dei cõcepit nõ est posita extra statũ via
toris: imo ipa mori potuit z ꝗ facto mortua
est. Et qm̃ vt dicit Aug. potẽtia moriẽdi cõ
sequit potẽtiã peccãdi q̃ eodez passu currũt
vt nõ poti⁹ tollat potẽtia peccãdi q̃ poten-
tia moriendi. Dicꝝ ergo videt quõ btã vir
go nõ potuit peccare et tm̃ potuit mori. Sz
has difficultates soluit Bonaueñ. sup. iij.
distin. iij. q vicz q̃ntum est de lege cõi: ipos-
sibilitas peccãdi spectat ad statũ pñie. Sed
nihil impedit q̃n de gr̃a speciali id qꝗ aliꝗs
cõiter dat in patria ꝓcedat in via illi psone
ꝑcipue q̃ in terris degens regina erat eoruz
q exultant in celis. Denicq̃ de potẽtia mo
riendi z potẽtia peccãdi nõ est sile in beata
virgine p eo q nõ fuit decens filiũ dei babe
re matrẽ ĩmortalẽ cũ ipse fact⁹ est mortalis.
sed valde indecẽs esset si haberet matrẽ pec
catricẽ. Debuit ergo mater dei oĩno ĩmmu-
nis esse a peccato: z a potẽtia peccãdi debu
it esse aliena post filij ꝓceptionẽ. vt sicut im-
possibile erat matrẽ ꝗ dãnari: ita z impossi
bile foret labi. Et rõ: q̃a dignior fuit mater
xpi effecta q̃ sit aliq̃s angelus in celo. Si q̃
angeli in celo sunt ꝓfirmati in gratia multo
magis mater dei. Sed di. vnꝗ hoc q be
ata virgo nunq̃ peccare potuit cum in hac
vita tẽpestuosa fuerit: vbi tota hoĩs vita tẽ-
tatio est. Job. vij. Militia est vita hoĩs su-
per terrã. potuit ergo z virgo btã tentari sal
tem ab extrinseco occasione accepta p q̃nq̃
sensus vel a diabolo q̃ est mille artifex in tẽ-
tando: q̃ etiam ipm xpm nõ fuit reuerit⁹ ten
tare. Respõdet ꝓm doctores cõiter q be
ata ꝓgo potuit q̃dẽ ab hoste vel ab extrinse
ca occasione tentari foris. sed nunq̃ ab ĩtra
tentationis alicuius motus effectũ vel in-
citamentũ ipsa habuit. Et hoc erat ex trib
causis. Primo ex fomitis ligatõe et extin
ctione ꝓcupiscẽtie que ad malũ nõ ĩcitabat.
nec a bono retrahebat. vt patuit sup̃ Nam
contingit aliq̃ habitum ligari ne in actuz
exeat p vicium. sicut scĩa p ebrietatẽ ligatur
vt dicit phs. vij. Ethicoꝝ. Aliq̃ p defectũ
naturalẽ vt in pueris ꝓcupia ligata cernit.
Multo forti⁹ p dei donũ ligat fomes. sicut
in btã virgine fuit ligatus p diuinã gratiaz
eius sensualitatẽ ab oĩ motu inordinato ꝓ
hibentẽ. vt dicit Tho. iij. scripto sñiaꝝ. dist.
iij. Secundo igitur hoc fuit ex operatõne
gratie que in bonum eam ordinabat ĩflec-
tibiliter z in deo iugiter cõtemplãdo quie
tabat mentẽ eius z tranq̃lla deuotione etiã
in exterioribꝫ actiõibꝫ in ipso. s. deo suspen-
sam manere faciebat vt tota in deo viueret
et tota deo plena nõ nisi deũ in sensibꝫ z acti
bus oĩa in ipm̃ debite ordinãdo sentiret.
Tercio ex conseruatõe diuĩe puidẽtie qua
angelos custodes sibi taliter disposuerat vt
eam custodirent ab oĩni nociua materia tẽ
tationis q̃tin⁹ diuina puidẽtia intacta z im
maculata custodiret ab oĩ offensa etiam co
gitationũ. si em̃ in ꝑmo statu hoĩez deus cu
stodiuit ab oĩ nociuo: multo fortius matrez
suam. Magna ergo fecit deus in Maria
ipsam purificando ꝑmissis modis. Ter-
cio tamen sup̃ hec maximũ fecit deus Ma
rie in eius puritate quia ipsam in tantũ pu
ram fecit vt maior sub deo puritas intelligi
non possit: teste Anselmo de conceptu vir-
ginali. Unde ipsam puraz fecit deus super
omnes non solũ homines vel terrestres cre
aturas. sed etiã angelos celestes z c.

¶ De priuilegio virginalis fecũdatiõis in
qua fecit deus maxima ipsi beate Marie.
Capitulum. V.

Quinta stella di
cit virginalis fecundatio: in qua
deus fecit Marie magna priui-
legia. Primũ quia est de spiritusancto fe-
cundata. Secundũ quia sine grauamĩe
grauida. q̃uis em̃ matres cetere in portan
do plem in vtero iã post pctm̃ habeãt gra-
uamẽ z laborẽ vt ꝗ Thob. iiij. beata tm̃ vir
go nullã grauedinẽ sensit ꝓm Alb. sup̃ mis-
sus. hui⁹ rõ ꝑma: qz ꝓcepit ꝓm statũ ĩnocen
tie. i. sine corruptõne z sine pctõ miraculose
Um̃ sic in illo statu innocẽtie nõ fuisz gra-
uamẽ in matre portãte fetũ: ita in btã ꝓgine
Maria qz corp⁹ ꝑpriũ nõ grauat habentẽ:
sicut nec fruct⁹ vnit⁹ arborẽ. sic naturaliter cor
pus xpi et matris eius virginis quasi vnuz

naturaliter nõ grauabat. Terciũ priuilegium: qz extitit sine dolore puerpa. dolor enim part⁹ dat⁹ est matribꝫ in penã post pctm cõcipiẽtibꝫ cũ libidine, qõ nõ fuit in ꝓgine: quia part⁹ ꝓgis fuit miraculosus sicut z ꝓcept⁹. Vñ xps sine oĩ lesione exiuit de vtero virginis saluo signacl'o ꝓginali, qõ ꝓphetauerat Ezech. de clausa porta. et Esa. vij. Ecce virgo ꝓcipiet z pariet filiũ zc. Quartũ qz ipa virgo mr̃ lactauit filiũ vbere de celo pleno, sicut canit eccl'ia. Nesciẽs inq̃t mr̃ virgo virũ peperit sine dolore saluatorẽ seculoꝝ. Jpm regẽ angeloꝝ sola ꝓgo lactabat vbere de celo pleno. Quintũ priuileglũ q̃ ipsa est virgo ꝓginũ, qz nec ꝑmã similẽ visa est nec habere seq̃ntẽ. Sextũ: qz ipsa est ꝓgo z mr̃ sil' et vtrũq̃ fuit sũme meritoriũ, ei⁹ em̃ pfectissima ꝓginitas fuit pfectissima ĩtegras cordis z corpis ex radice sũme charitatis voto firmata. Vñ dixit angelo, Quõ fiet istud qm̃ virũ nõ ꝓgnosco Luc. j. Ex quo accipit ꝗm Aug. q̃ vouerat virũ se nõ cognosciturum. Et⁹ q̃z mr̃nitas fuit sibi sũme meritoria q̃a de cõgruo meruit merito fidei: spei: z charitatis atq̃ ꝓfundissime hũilitat' fieri mr̃ dei Jdeo Lu. ij. ait, Respexit hũilitatẽ ancille sue. Ecce q̃z magna fecit dñs Marie.

De priuilegio diuinalis inhabitatõis in q̃ fecit deus magna Marie. Capl'm. VI.

Exta stella priuilegioꝝ ꝗ diuinalis inhabitatio. qz deus ipe tota plenitudine habitauit in ꝓgine nõ vno die sed nouẽ mẽsibꝫ. Propter qõ ipsa btã ꝓgo pl'ima nomĩa dignitat' obtinuit qz aliq̃n in scriptura ipsa denoiat celũ: iuxta illud ps. Dñs ĩ celo parauit sedẽ suam z regnũ ipsi⁹ oibꝫ dñabitur Celũ em̃ ꝗ a celando qz ibi celat gl'ia dei z sanctoꝝ: ita in btã virgine dei maiestas celata fuit nouẽ mẽsibꝫ vbi parauit dñs sedez, i. hũanitatẽ xpi in q̃ req̃euit z req̃escit in eternũ deus hõ fact⁹. Aliq̃n denomiat ciuitas dei: iuxta illud ps. Gl'iosa dicta sunt de te ciuitas dei, z Eccl. xxiij. ait diuina sapia. In ciuitate scticata simil'r req̃eui. i. in btã ꝓgine. Nam sicut ciuitas ꝗ a ciuiũ vnitate: ita in btã ꝓgine fuit plenissima vnio oĩm potẽtiaꝝ aĩe in deũ: nec caro ꝓcupiscebat aduersus carnẽ. Vñ Odilio in sermone. Pro certo scim⁹ ait quia oĩs actio Marie intẽta sp fuit in dño Hec em̃ est ciuitas in q̃ teste ps. magn⁹ dñs z laudabilis nimis. Deniq̃ aliq̃n ipsa appellat domus: tẽplũ: z thalam⁹ ꝗ Sicut z canit eccl'ia. Domus pudici pectoris tẽplũ repẽte fit dei intacta nesciẽs virũ ꝗ. ꝓce. fi. Et ps. Tanq̃ sponsus, s. xps, pcedẽs de thalamo, i. ꝓgine. Aliq̃n etiã denoiatur arca dei: thronus z sedes dei. Hz hijs et alijs dignitatis ei⁹ noibꝫ (qz m'te sunt) ob breuitatẽ pretermissis: ad aliq̃s q̃stiões vtiles ꝓuertamur. Prima q̃stio Utrũ tanta z tali nobilitate maiestate z pfectione ac dignitate fuerit de⁹ in b. ꝓginis vtero sicut fuit ab eterno z est in celo. Ad qõ rñdet breuit p ꝓclusionẽ istã q̃ diuĩa nobilitas ĩ nullo diminuta est ex eo q̃ hũanã naturã assũpsit in virgis vtero. Vñ leo papa in sermone de circũcisiõe ait In vtraq̃ natura idẽ ẽ dei fili⁹ nostra suscipiẽs z ꝓpria nõ amittẽs. Deitas etiã que illi cũ pre cõis est nullũ detrimentũ oĩpotẽtie subijt: nec dei formã forma serui violauit. qz sũma z sempiterna deitas nostrã q̃dem naturã assumẽdo nos ĩ suam gl'iam trãstulit, sed qõ erat esse nõ desijt Hec ille. Unde tota trinitas ita pfecte ĩ btã virgine sicut in celo hĩtauit. Nam christus dei fili⁹ ꝓtũc cum erat in vtero virginis ita pfecte generabat a deo patre sicut ab eterno erat genitus tanq̃ lumẽ de lumĩe: de⁹ verus de deo vero. Jtem ita pfecte ꝓducebat tunc in vtero ꝓginis spũmsctm̃: et glorificabat omnes angelos ipsius diuinitatem intuẽdo: z ꝓseruabat totũ mũdũ ac disponebat oĩa q̃ volebat in mundo, z sciebat oĩa q̃ sunt fuerũt z erunt: sicut in celo, z sic ꝗ alijs.

Secũda q̃stio Utq̃ eque pfecto modo sit xps in eucharistie sacro sic fuit ĩ virgis vtero. Pro q̃ q̃stione nota q̃ q̃uis idem corp⁹ xpi sit in sacro qõ fuit in ꝓginis vtero: tamẽ differẽter, qz in sacro est corp⁹ gl'ificatus sub alijs spẽbꝫ velatus. In ꝓgie aũt fuit corpus mortale passibile z cũ ꝓprijs q̃litatibꝫ sociatũ. Jtẽ xps in instãti ꝓceptõis fuit pfectus hõ cum oibꝫ cõditonibꝫ hũanis, sed in eucharistia nõ est cũ ꝓditõibꝫ humanis Respõdet ḡ q̃ xps fuit in vtero ꝓgis modo mirabiliori hũliatõis q̃z in sacro. Sed ĩ sacro est modo pfectiori dignitatis. Naz in sacro est impassibilis z ĩmortalis. Sed valde fuit mirũ q̃ de⁹ in vtero virginis ad tãtum se hũliaret: vt tam vilis tã puus z tã pauꝝ ap

pareret. Proinde Hiere. xxxj. Nouũ faciet dñs: femĩa circundabit viꝝ. Nouũ. i. admiratione dignuz. Itẽ deus in hostia cũ sit in pluribꝫ locis simul: magis appropinq̃t ꝓprietati diuini esse, qꝫ ꝓpriũ dei est esse simꝫ ĩ pluribꝫ locis z vbiq̃. Sed in vtero ꝑgis rõnẽ essendi vbiq̃ nõ obtinuit xps. quia erat sic clausus q̃ non poterat esse eodẽ mõ in alio vtero vel alibi, ergo mirabiliori mõ hũilitatis fuit in vtero q̃ in sacro. Tercia q̃stio Utrũ b. ꝑgo pfectiori mõ z digniori suscepit xpm in vtero q̃ suscipiãt fideles cõicando in sacro. Rñdet q̃ sic. z declarat rõnibꝫ

Primo qꝫ q̃nto q̃s est magis disposit⁹ per gratiã ad xpm suscipiendũ tãto digni⁹ illuz suscipit. Sed ꝑgo btã fuit pdisposita p gratiã supꝫ oẽs. g̃ zc. Secũdo qꝫ q̃ntũcũq̃ q̃s digne cõicet nõ pt euitare veniale peccatũ. Sed btã ꝑgo nunq̃ etiaz venialꝫ peccauit igit zc. Tercio qꝫ aliꝫ xpm ĩ cõione suscipiẽtibꝫ vnit xps p grãz tm. sed b. ꝑgini vnitus erat xps nõ solũ p grãz sed etiã p carnis assũpte naturã. Vere g̃ gloriosissima est Maria ꝑgo cui de⁹ inbitãdo fecit magna.

Capl'm. VII. de ꝓuilegio mẽtalis illustrationis in qua fecit deus magna Marie.

Septia stella dicitur mẽtalis illustratio: in q̃ de⁹ fecit Marie maria. qꝫ eius aĩe potẽtias miro lumĩe diuĩe sapĩe p oĩa illustrauit ex ꝑbo diuino incarnato in ei⁹ vtero manente. Ubi nota plures veritates ꝓm doctores. ꝑcipue magistrũ Ambrosiũ Tarui sinũ ordis fratrũ carmelitaꝝ in suis sermonibꝫ positas. Prima veritas q̃ eternũ verbum qd̃ est sũma sapĩa patris adeo animaz ꝑginis irradiauit vt naturã oẽm et spẽm ac ꝓprietates z virtutes cũctoꝝ elem̃toꝝ z ĩ eis existentiũ pfectissime cognosceret. Unũ oẽm naturã terre cognouit quõ. s. fuerit ꝓducta: et quõ diuersaꝝ spẽꝝ entia sunt et ꝓducunt in ea. et q̃lis sit eoꝝ natura: vt oĩm herbarũ plãtaꝝ: radicũ: fructuũ: floꝝ: z oĩm lapiduz: gẽmaꝝ z cũctoꝝ metalloꝝ: aurĩ: argẽti: eris: plũbi Et breuiter oĩm terrenascentiũ. Itẽ cognouit pfectissime naturã oẽm aq̃ꝝ marĩ fluminũ: fontiũ: torrentiũ: z oĩm in eis piscium z spẽs eoꝝ z oĩm in aq̃ nascentiũ et d̃ ea viuentiũ. Itẽ oẽm aerĩ naturã z in eo existẽtiũ: auiũ z simiiũ specieꝝ z volatiliuz cũctoꝝ atq̃ oĩm ventoꝝ z flatuũ z quã virtutem habent z eoꝝ generatõez pfectissime cognouit. Itẽ naturã ignis z eius spere z et⁹ ambitũ z ꝑtutẽ ei⁹ z subtilitatẽ Et q̃cq̃d ẽ in elemẽtis plenissime cognouit. Secunda veritas Idẽ ꝑbũ eternũ adeo intellectũ virginis illũinauit vt naturã: cõditionez: z numerũ oĩm aĩaꝝ z oĩm indiuiduoꝝ aĩatoꝝ: z q̃t de hoĩbꝫ viui erant z q̃t mortui: q̃t saluati: q̃t dãnati pfectissime cognosceret. Tercia veritas Idẽ ꝑbũ sic aĩam ꝑgis illustrauit: vt oẽs artes z scĩas liberales z mecbanicas plenissime sciret. vt patuit etiã li. vij. de hoc latissime. Quarta veritas Idẽ verbũ sic ꝑginẽ illũinauit vt naturã oĩm celestium sperarꝝ z distantiã orbiũ lune: mercurij: veneris: solis: martis: iouis: saturni: z spissitudinẽ earꝝ z influentiã ac ꝑtutũ oĩm stellarũ firmamẽti: z celi cristallini z empirei ꝓprietates pfectissime cognosceret. Quita veritas Idẽ verbũ sic virginẽ illũinauit vt naturã: virtutẽ: numerũ: z distinctõem: officia q̃ oĩm angeloꝝ z btõꝝ spirituũ ordinũ: seraphin: cherubin zc. pfecte ꝯgnouerit. Sexta Idem ꝑbũ sic ꝑginẽ illũinauit vt pfectissime cognosceret sctãm trinitatẽ scz quõ pater a se est: filiꝰ quõ a patre generat: z spũsãctus ab vtroq̃ quõ ꝓcedit. Septia Idẽ ꝑbũ sic ꝑginẽ illũinauit vt naturã: numerũ: officia: penasq̃ oĩm demonũ. z q̃t anĩe sunt in ĩferno vel purgatorio vl' alibi z q̃les penas patiant: z oĩm vitioꝝ grauitatẽ z debitã penã pfecte ꝯgnosceret Et vt breuiter singula cõprehẽdã: oĩm reꝝ tã supnoꝝ q̃ infernorũ tã exterioꝝ q̃ interioꝝ pfectã cognitionẽ bũane nature possibilẽ hec ꝑgo a suo dilecto filio plenissime suscepit. Hec aũt ꝑitates psuadent rõnibꝫ talibꝫ. Prio q̃dẽ qꝫ mr̃ dei oĩ grã plena fuit. g̃ ei nullũ bonũ defuit. Ceterĩ em̃ p ꝓtes: marie ꝑo se totã infudit grẽ plenitudo. vt diẽ Hiero. ser. de assũ. Sz qꝫ oĩs scĩa est de nũero bonoꝝ bonorabiliũ. vt dr. j. d̃ aĩa. g̃ oẽm scĩaz habuit. Cõfirmat. qꝫ oẽs docto. ꝯcedũt q̃ mor vt ꝑgo cepit eẽ mr̃ dei: ĩ eã oẽs grẽ possibiles bũane creature cũ bñdicto ꝑbo ꝓiter descẽdẽt. iuxta illd̃ Sap. vij. Venerĩt mihi oĩa bona ꝓiter cũ illa. s. sapĩa d̃i prĩs. vñ itellect⁹ seraphin ꝯgscit naturã sui ordis. sicꝫ z de aliꝭ. etem̃ singli ꝯgscũt natazꝫ ꝓpazꝫ: z ipi natazꝫ celi z planetaꝝ itellaꝝ terestriũq̃ z anĩaliũ: aut

om̄es aut aliq̄. Quid ḡ obstat ꝙ btā virgo in lumīe Jesu q̄ illūinat oēm hoīem venientem in hūc mūdū: vt scribit̄ Joh. j. in ip̄o lumine in q̄ oīa relucēt ipsam plenissime inhabitāte: oīa cerneret ⁊ nosceret. Sicut em̄ in lumīe solis multa vident̄ q̄ sine minime viderent̄. qꝛ lumē vt d̄r. ij. de aīa. facit potētia colores actu colores. i. actu visibiles. ita in luce diuina vident̄ occulta nobis. vñ Grego. Quid est qd̄ non videant q̄ videntē oīa vidēt. Alia rō. quia si de q̄ min⁹ videt̄ īesse et inest: ⁊ de q̄ magis. ij. Thopicoꝝ. Sed legim⁹ aliquos etiā infideles vt Arestotelez ⁊ ph̄os alios habuisse sciam rerū naturaliuz ꝑmultaꝝ. Aliq̄s aūt sctōs legim⁹ in īfantia mirabili lumīe ꝑlustratos vt Joh̄em baptistā. Nicolaū ⁊c̄. Alios q̄z futuroꝝ noticiaz ꝑ visiōes ⁊ reuelatōes suscepisse. vt patz de ꝓphet⁹: aliosve certificatos de btītudīe cōsequēda. Quid ḡ miꝝ si btē ꝟgini q̄ fuit mr̄ d̄i ⁊ dña omniū sanctoꝝ ⁊ creaturarū oīs gr̄a aliꝭ ꝑ partes ꝯcessa ipsi plenissime et gl̄iose fuerit accōmodata. patz ergo qm̄ fecit dominus Marie magna.

¶ Capitulum. VIII. de priuilegio maternalis dignificatōnis in qua fecit deus magna Marie.

OCtaua stella dicit̄ maternalis dignificatio. Nā deus btām ꝟginē p̄tulit dignitate maternitat⁹ tripl'r. Vñ fecit ei maxīa in h̄ p̄uilegia. Primo qꝛ fecit eā matrē dei quo mai⁹ esse nō pōt ꝼm Albertuz sup̄ missus ē. et alios ꝯcorditer doctores. Nā aliq̄ sūt creature q̄ ꝑ p̄cipuo habēt p̄uilegio ꝙ sunt serui dei dilecti: vt angeli. Aliq̄ ꝟo vt sint serui et amici dei: vt sunt boni xp̄iani. iuxta illud Joh. xv. Jā nō dicā vos ꝼuos sed amicos ⁊c̄. Et iteꝝ. Vos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vobis Et tales etiā dicunt̄ fratres dei ⁊ filij dei ꝑ adoptōis gr̄az. Joh. j. Quot quot aūt receperūt eū dedit eis ptātem filios dei fieri ⁊c̄. Et ca. xx. Vade ⁊ dic fratribꝫ meis. i. apl'is ⁊ discipulis. Sz hoꝝ oīm maximū est esse matrē dei ꝼm naturā a deo assumptā. Unde Ansel. dicit: solū de sctā maria virgine p̄dicare ꝙ dei mater est: excedit oēm altitudinez q̄ post deū dici vel cogitari pōt Hec ille. Rō: quia esse matrē dei ꝼm naturā nō solū claudit in se esse amicū vl' amicam: filiū vel filiā dei ⁊ sil'ia ꝑ gr̄am adoptiuā: eoꝙ nō aliter fieret mr̄ dei. Insup̄ notat ꝙ sit genitrix ⁊ origo dei ꝼm eā naturaz ꝼm quā deus est nat⁹ ex ea. i. ꝼm hūanitatē. Frater aūt vel fili⁹ dei aut amicus et talia nō dicunt originatōem ꝯsil'em. In cui⁹ signū deus p̄cepit honorari patrē ⁊ matrez p̄ aliꝭ. s. fratribꝫ ⁊ amic⁹. qꝛ mai⁹ est esse matrē p̄ aliꝭ Et hoc maximū ꝯcessuz est beate virgini et datū. vt. s. sit mater dei naturalis. Secundo in hac dignitate vl' p̄latiōe maternitatis fecit deus maximū btē virgini. qꝛ eā fecit et voluit vt sit mater oīm xp̄ianoꝝ ī gr̄a existētiū siue toti⁹ ecclesie christiane vt lati⁹ patuit li. ix. ꝑte. ij. art̄. ij. Preterea p̄s. ait. Mater syon dicet hō: ⁊ hō nat⁹ est in ea ⁊ ipse fundauit eā altissim⁹. Scd̄m em̄ trāslationem lxx. īterp̄tū quā sequit̄ btūs Aug⁹. sup̄ psalteriū: hec locutio est obscura. ⁊ pōt sic exponi. Homo dicet syon mater. Sed videndū est q̄s est iste hō q̄ dicit: et cui syon dicit. ⁊ d̄ q̄ matre dicit. Est aūt hō iste dñs Jesus deus ⁊ hō q̄ nat⁹ est in ea matre q̄ est ꝟgo: et ciuitas dei d̄r. ⁊ ipse idem hō est altissim⁹ de⁹ q̄ fundauit eā ciuitatē. i. matrē suā in q̄ habitauit. Si q̄ris: cui syon dicit. Rñdet̄ ꝙ syō spūali. i. eccl'ie. Interp̄tat̄ em̄ syon specl'atio In eccl'ia aūt speculamur deū ꝑ fidē. Quid aūt dicit iste hō Jesus syon. i. eccl'ie. Rñdet̄ illud mater. s. est tibi: patrē hēbas miscd̄iaꝝ deū. accipe ⁊ matrē miscd̄ie reginam. Ecce mater tua o syon o ecclesia. q̄ est mater mea naturalis: volo vt sit et tua mater spiritualis. Sed quia iudeus ꝑfidus nullo modo vult hoc credere ꝙ ipsa sit mater dei et hominis. Et ꝼm hoc dicit trāslatio nostra que fuit beati Hieronimi Nunquid syon dicet homo id est nunquid ipsi syon id est iudeorum sinagoge dicet homo quicunqꝫ q̄ntūcunqꝫ singl'aris p̄dicator ⁊ doctor vt ad credendū possit inducere syon. i. sinagogā iudeorū: cui⁹ cultus erat in tēplo. quod q̄dem tēplum erat ibi id est in syon materiali. Nunquid dicet istā veritatē mirabilez: vt credat eam quam veritatē subdam. quasi di. non. Nā neqꝫ Petr⁹ apl'us neqꝫ paulus vel alij apl'i: neqꝫ ipse xp̄s. quia ꝓpl'us iudeoꝝ nullo mō vult credere hāc veritatē vicz hō christus nat⁹ est in ea ciuitate dauid. i. in btā virgine Maria. Et ipse q̄ nat⁹ est in ea christ⁹ est ille altissimus deus q̄ fundauit ⁊ creauit

cam, ꝓpter quã incredulitatẽ populus iude orũ damnat. Est itaq; btã virgo mr̃ oim electoꝝ: mater inquã spũalis, qꝛ ipsa oes genuit in esse spũale, i. in esse gre p filiuꝫ. Et ideo ipsa dicit mater gre ⁊ mater miscordie: vt canit ecclesia. Et sicut ipsa peperit oes in maris doloribꝫ cõpatiẽdo filio iuxta crucẽ. Unde Esa. vl. ca. Parturiuit syon filios suos, i. beata virgo q̃ speculabat mysteriuꝫ passionis christi. Syon em̃ speculatio interptat: parturiuit summe cõpatiendo in doloribꝫ filij, sic exponit Albert⁹ sup missus ẽ. Oes igit xpiani in q̃cũq; necessitate debẽt ad ipsam matrẽ recurrere q̃ sup oes affectuosi⁹ salutem ⁊ omne bonũ ꝓlĩ xpiani pmouet. Nam q̃tuis amoꝝ patris ad filiũ sit solidioꝝ, amoꝝ tm̃ matris est tenerioꝝ, vt patꝛ. ix. Ethicoꝝ. Et ido puulus magis recurrit ad matrẽ, p his que vult petere q̃ ad patrẽ. qꝛ explit magis a matre obtinere. Sic nobis, p gra ⁊ miscordia recurrendũ est ad matrẽ miscordie in oi necessitate, vñ Berñ. In piculis: in angustijs iuoca Mariã ⁊c. Tertio i hac dignitate maternitat⁹ de⁹ fecit maximuꝫ marie. qꝛ eã fecit matrẽ oim beatoꝝ celestiũ et angeloꝝ, quia oes ab ea acceperũt esse glie ⁊ btitudis celestis. qꝛ oes non tm̃ beati in celo sed ⁊ angeli nõ nisi p ꝯgnitionẽ fidei xpi ⁊ ei⁹ mris sunt gloriã adepti, vt dicit Berñ. sup illõ Jone j. ca. Propter te orta est hec tẽpestas, sic patuit li. v. pte. j. ar. iij. ca. j. Et ideo Eccĩ. xxiiij. in psona btẽ ꝓginis scribit. Ego feci vt oriret in celis lumẽ indeficiẽs. s. glie. Ecce patet quia fecit dñs Marie magna in materna platione ⁊c. cum eã voluit vt oim bonorũ mater sit. sicut ⁊ Sap. vij. scribit. Et ois gratie ⁊ glie nõ solũ create sed insup ipsi⁹ in create, i. dei ⁊c.

De pulegio hoc q̃ mũdus saluatus est mediante btã Maria matre dei. Cap. IX.

Dna stella dicitur mũdi saluatio, q̃a mundus p btãm virginẽ est recupatus a pditione ⁊ saluat⁹. vñ ipsa merito dicit salutrix seculi, sicut ⁊ christ⁹ eius fili⁹ ꝛ pcellẽtissime saluatoꝝ mũdi. Et nota q̃ seculum siue mũdus tot⁹ pcipue tripl'r siue tribꝫ modis ẽ saluat⁹ a pditõe p b. ꝓginẽ. Et fm hec tria pcipua pulegia data sũt in hoc a deo ipsi b. virgini. Primo q̃dẽ, qꝛ gram pditã in mũdo ipsa sola ꝓgo pma oim inuenit et mũdo recupauit sine q̃ gratia nõ põt salus esse. Et idcirco angelus eidez ait Lu. j. Ne timeas Maria inuenisti gram apud deũ. s. quã primi parẽtes pdiderũt. Sed di. Tñ Adam gram pditã p pctm̃ recupauit p pniaꝫ, vt ꝛ de pe. di. j. sicut pmi. Silr ⁊ scti patres i veteri testamẽto vt Abraã ⁊ Moyses legunt apud deũ graꝫ iuenisse. Deniq; angeli prius q̃ b. ꝓgo i rẽ gre venerũt cũ. s. a pncipio fuit eis collata gra. Quõ g ipsa btã ꝓgo ꝛ pꝛijssime inuẽtrix gre. Rñdet fm Antho. in. iij. pte summe q̃ Adã ⁊ si p pniam recupauit pditã gram: b tm̃ p se nõ p genere humano toto. sic ⁊ Abraã ⁊ pres ve. test. Angeli aũt nõ dicunt gram inuenisse. qꝛ nõ pditã gratiã recupauerũt: sed a pncipio acceperũt collatã. Btã aũt maria ꝓgo pditam a genere hũano gram inuenit et recupauit p oibꝫ. qꝛ per eã oes gram saluificã rehabuerunt ꝓtualr p filiũ ipam nob afferẽtẽ. Vñ Aug. in ser. de natiuitate ꝓgis dic. O b. maria q̃s tibi digne iura graꝝ et laudũ pconia valeat ipẽdere q̃ tuo singlari merito mũdo succurristi pdito ⁊c. Secõo p ꝓginez pdit⁹ mũdus ẽ saluat⁹. qꝛ tot⁹ mũdus in tenebris erroꝝ posit⁹ p ꝓginẽ bñdictam pmo oim lumẽ salutifere fidei accepit sine q̃ fide nõ põt esse salus: teste apl'o Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo ꝓpter qõ b. ꝓgo pꝛijssime ꝛ illũinatrix seculi. Haꝫ et maria illũinatrix vno mõ interptat fm Hiero. Et declarat sic. Mã p illã tubã Johis baptiste dicentẽ Ecce agn⁹ dei ⁊c. Andreas credidit Per andreaꝫ petr⁹ credidit, p petrũ roma, p romã credidit vniuersus mũdus, g a pmo ad vltimũ p Johãnem credidit vniuersus mũdus. Sed dic mihi a q̃ Johes lumẽ accepit nisi a btã virgie qñ solẽ xpm portãdo in vẽtre elizabeth visitauit et Johem sctificauit ⁊ illũinauit, g tot⁹ mũdus p ꝓginẽ lumẽ fidei accepit ⁊ salutez. Itẽ mũdus tot⁹ ydola adorãs diuersa errabat, p apl'os aũt ad verã fidẽ ꝯuersus ẽ, ꝫ apl'oꝝ mgra et doctrix erat b. maria. igit ⁊c. Vñ de ipsa canit ecclia. Gaude maria ꝓgo cũctas heresesola iteremisti i vniuerso mũdo. s. p pdicatõez discipl'oꝝ. Nec obstat q̃ antea patres vete. habuerũt fidẽ salutiferã de xpo, q̃a ⁊ hec eis data est in merito puiso a deo ex futura xpi incarnatione de virgine. Tercio quia

p virginē ⁊ ipa mediāte mundus redēpt⁹ ex dānatiōe extitit. vt sicut canit eccl'ia Femia id est Eua dānauit: ita femia, i. Maria saluauit. Proinde fm Alber. super missus est hoc ꝓuilegiū magnū soli attribuit Marie. qꝛ ipsa est adiutrix redēptōis būane ⁊ mediatrix. Tū qꝛ xp̄s fm diuinitatē solā pati nō potuit vt sic redimeretur hō, sed ī carne de virgine sumpta passus est. Ipsa ḡ virgo beata ꝓtulit p̄ciū nostre redēptōis, i. carnē xp̄i afflictā ⁊ sanguinē effusum ꝓ nobis. Tū q̄ꝫ qꝛ ipsa sola cū xp̄o ꝓ nobis patiēte cōpassa est: ⁊ sibi soli cōicatio passionis donata est. Quod sic declarat. Cōicatio passiōis duo importat, scz fidē crucifixi dei et hoīs: ⁊ p se passionē ex cōpassiōe patiētis. Et sic fuit q̄druplex diuersitas respectu dñice passiōis. Quidā em̄ nec fidē nec cōpassionē de christo habebāt: vt ifideles: blasphemātes: ⁊ demones. Quidā habuerūt cōpassionē sz nō fidē diuitatis scz apl'i: qm̄ oēs scādalū passi sunt. Et mulieres q̄b⁹ dñs dixit Filie hieru salē nolite flere sup me ⁊c. Lu. xxiij. Quidaz habuerūt fidē vel cognitionē sed nō cōpassionē vt angeli ⁊ patres in limbo. Sola aūt beata virgo habuit fidē ⁊ cōpassionē ꝓ se. ⁊ sic solius est hoc ꝓuilegiū. Vñ sicut tot⁹ mūdus obligat deo ꝓ suā passionē: ita obligat dñe ꝓ cōpassionē. Nec obstat illō Esa. lxiij Torcular calcaui solus et de gentib⁹ nō est vir mecū. qꝛ solū excludit viros: nō btāz virginē q̄ fuit mulier. Unde magna fecit deus Marie in mūdi saluatiōe. qꝛ ipsa grām mūdo recupauit: ipsa mūdū illūinauit: ipsa mediante būanat⁹ xp̄s redemit mūdū.

¶ Capl'm. X. de ꝓuilegio repletiōis ⁊ exuberationis donoꝝ spūsanct̄i in btā maria et q̄ꝫ maxima in hoc eidem sunt collata.

Decima stella dicit donoꝝ exuberatio: in qua deus fecit vtiq̄ꝫ maxima Marie.

Primo qꝛ eam oī dono. ss. ⁊ oī grā repleuit.

Scdo insup qꝛ ipāz adeo celestib⁹ bonis impleuit vt de plenitudīe ei⁹ tot⁹ mūdus accipe possit et habere grām. Idcirco Bern. ait. Queram⁹ inq̄t fratres grām ꝓ Mariā: q̄ sic querit inuenit ⁊ pulsanti aperiet. Ipsa em̄ omnib⁹ oia facta est: omnib⁹ sinū miseri cordie aprit: vt de plenitudine eius accipiāt vniuersi, eger curationē: captiu⁹ redēptōez: tristis cōsolatōem: pctōr veniā: iustus grāz: angelus leticiā: filius dei carnis substātiaz: denicq̄ꝫ tota trinitas gl'iam. Hec ille. Tercio quia de⁹ nullū donū spūale ⁊ nullā grāz in mūdo haberi voluit q̄n per man⁹ Marie trāsierit. vt dicit Anselmus. ꝓpter quod ipsa ab ecclesia honorat̄ dignissimis nominibus ad id ꝓtinentibus.

Primo quia ōr porta celi.
Secūdo quia ōr fenestra celi.
Tercio quia ianua regis alti

Primo inquā ipsa ōr porta celi Unde canitur Aue maris stella ōi mr̄ alma atq̄ꝫ semp virgo felix celi porta. Hoc aūt idcirco vt dicit Alber. sup missus est. ca. cxcj. qꝛ inq̄t per virginē exiuit in mūdum q̄cquid vnq̄ꝫ gratie creatū vel increatū venit vel venturū fuit. Ipsa em̄ oīm bonoꝝ mater est ⁊ mr̄ gratie ⁊ mater misericordie. Ideo porta celi denomiata est. qꝛ per ipsam intrauit q̄cq̄d de terris in celos ascēdit ⁊ ecōuerso. Proprietas em̄ porte est ꝓportare et exportare. Hec Alber. Sz di. Tamē etiā penitētia dicit porta celi ⁊ mādata dei ⁊ crux xp̄i. quō ḡ attribuit beate virgini vt dicat porta celi. Respondet fm eundem Albertū q̄ exq̄ ꝓprietas porte est ꝓportare ⁊ exportare. penitentia aūt ⁊ mādata dei nō exportāt sed tm̄ ꝓportant in celum: ꝓpter quod dicunt porta celi. Beata virgo aūt vtrūq̄ꝫ facit: ergo magis proprie dicitur ipsa porta celi. Crux ꝓo christi bene etiam dicit porta. Unde legit q̄ in templo fuerunt duo ostia que simul' aperiebant et simul claudebant: ita in celo hec duo ostia crux vel ipse christus et Maria.

Secundo ipsa virgo ōr fenestra celi. quia fenestram intrat lux: ita ꝓ virginē lux de celo christus intrauit in mundū Et ipsa lux q̄ de terra. i. de btā virgine orta est fm carnez: penetrauit celum. et sic ipsa virgo est lux illuminans celum ⁊ etiam mūdum. Tertio quoq̄ꝫ dicit ianua regis alti. quia ipse rex regum per ipsam venit in mundū. merito ergo canit ecclesia de ipsa Intrent vt astra flebiles celi fenestra facta es. Tu regis alti ianua ⁊ porta luc' fulgida vita data per virginem gētes redempte plaudite. Hec fm Albertum.

¶ Capitulū. XI. de priuilegio superaltationis beate Marie virginis in qua fecit deus in ipsa magna.

Vndecima stella dicit̄ superexcellēs exaltatio in q̄ deus ꝟgini fecit magna, qꝛ super oēs choros angeloꝝ ⁊ sup̄ oēs ordines creaturarū celestiū et terrestriū exaltauit vt ip̄a sit regina angeloꝝ et gl̄iosa dn̄a oīm creaturarū: mūdi aduocata: btōꝝ gloria: ac oī laude dignissima: oī dignitate p̄cellētissima. vt patuit de hoc li. x. vbi de assumptōe ⁊ gl̄ificatione atq̄ supexaltatōe ⁊ celesti dignificatione actū est. Vn̄ canit de ipsa ecclesia. O gl̄iosa dn̄a excelsa sup̄ sidera q̄ te creauit ꝓuide lactasti sacro vbere.

Capl̄m. XII. de p̄uilegio vniuersalis veneratiōis beate Marie in qua fecit deꝰ magna beate virgini.

Duodecima stella dꝛ vl̄is veneratio in q̄ fecit deus virgini magna, qꝛ fecit vt totum vniuersum ipsam veneret̄ ⁊ laudet taꝫ in terra q̄ꝫ in celo. Vn̄ ipsa ait Luc̄. ij. Ecce em̄ ex hoc btām me dicēt oēs generatōes. Itē Prouerb̄. vl. Viderūt eā filie syō. i. anime sctē ⁊ btissimā p̄dicauerūt: ⁊ regīe laudauerūt eā. Vt aūt enūerem⁹ rerum genera Primo nota: trinitas deꝰ eaꝫ veneratꝰ est et bn̄dictā p̄dicauit qn̄ p̄ missum Gabrielē archāgelū ipsam salutauit di. Aue gratia plena dn̄s tecum: bn̄dicta tu in mulieribus. Secūdo dei filius xp̄s veneratꝰ est eā summa reuerētia: tam in vita: qꝛ erat subditꝰ ei Lu. ij. et hoc in oī obseq̄o vt filiꝰ bonꝰ matri: q̄ꝫ in morte sua. qꝛ pendens in cruce: vice sui discipulū predilectū eidē cōmendauit in obsequiū: solaciū: ac venerandū seruitiū: di. Ecce mr̄ tua Joh̄. xix Deniq̄ ipse christus btīficauit eam in p̄dicatōne qn̄ mulier quedam de turba exclamauit di. Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. Naꝫ mox subiūxit xp̄s Quinimo: btī q̄ audiunt verbū dei ⁊c̄. Vbi tripliciter eaꝫ btīficauit. Primo qꝛ in vtero xp̄m portauit. Secūdo qꝛ eū vbere ꝟgineo lactauit. Tercio qꝛ verbū dei audiuit ⁊ custodiuit. Prima duo insinuant̄ cū dixit Quinimo. vbi q̄ ad vtrūq̄ cōfirmat dicta mlieris. s. Btūs vēter q̄ te portauit: ecce p̄mū. ⁊ vbera q̄ suxisti: ecce secundū. Terciū cū subdit Btī q̄ audiūt verbū dei, qꝛ beata virgo p̄fectius pre oībꝫ audiuit ⁊ seruauit verbum dei. Tertio btām virginē venerata est creatura angelica ⁊ venerat̄. Prīo q̄dem in salutatione qn̄ angelus reuerēter salutādo eā adorauit di. Aue gr̄a plena. Scd̄o ī natiuitate xp̄i qn̄ multitudo angeloꝝ cecinit di. Gl̄ia ī excelsis d̄o ⁊c̄. Tercio in sui assumptione, vn̄ canit ecclesia. Assumpta est Maria gaudēt angeli laudātes bn̄di. dn̄m. Quarto tp̄e pestilentiali Rome cū btūs Grego. imaginē ꝟginis ante p̄cessionē deferri faceret: visi sunt angeli canētes in eiꝰ laudē Regina celi letare alleluia. Deniq̄ angeli mali eā cogunt̄ venerari in tantū: vt audito solo eiꝰ noīe cogant̄ effugari. sic̄ patuit li. vj. Bern̄. Vbi nomen Marie inuocat̄ demonū nocumentū effugat̄. qꝛ maria terribilis vt castroꝝ acies ordinata describit̄. et de hoc eodē libro patuerunt miracula. Quarto btām virginē venerat̄ oīs generatio hūana. Prima q̄dem generatio iudeoꝝ, sicut patꝫ de Josepho q̄ plura bona scripsit in li. antiq̄tatuꝫ de xp̄o, ⁊ vt s̄ scriptū est dn̄s Bonaueñ. dicit q̄ iudei asserūt beatā ꝟginē fuisse pulcerrimā, ⁊ hoc mirū in ea: q̄ a nullo viro potuit cōcupisci. Secūda generatio machometistaꝝ qꝛ in alkarano. i. lege eoꝝ laudat̄ virgo beata, vt patuit li. ij. p̄te. iij. arti. ij. c. iiij. Et Anthoninus florētinꝰ in. iij. p̄te sue summe scribit q̄ saraceni ⁊ thurci beatā virginē in tēplis suis adorāt ⁊ ei thurificāt, ⁊ nomen eiꝰ in tāta reuerētia est apud eos q̄ blasphemātes eam graui pena mulctant̄. Tercia generatio latinoꝝ gētiliū. vt patꝫ de Virgilio q̄ scribit in li. buccolicoꝝ Egloga. iiij. ꝟ. Jā redit ⁊ virgo redeūt saturnia regna. ꝟ. Jam noua p̄genies celo demit̄ alto. ꝟ. Nate mee vires mea tu potentia solus ⁊c̄. Quāuis autē btūs Hiero, dicat Virgiliū nō hec intēdisse de christo, tn̄ possibile est q̄ sicut etiaꝫ cayphas p̄phetauit de salute mūdi p̄ mortem xp̄i futura di. Expedit vt vnus hō moriat̄ p̄ p̄pl̄o. licet hoc nō intēderit nec intellexerit, ita ⁊ Virgilius de xp̄o ⁊ matre eiꝰ bn̄ dixerit. vt sentit btūs Augꝰ. Ouidiꝰ quoq̄ poeta in li. de vetula ait O virgo felix: ꝟgo signata p̄ stellas Quis mihi tantū det viuere vt dignꝰ possim laudū tuaꝝ ferre p̄conia Nā nisi tu fores deꝰ nō sumeret carnē, ex te hic deꝰ oīpotēs. Nō tn̄ credit̄ Ouidiū illū librū fecisse, sed aliquē fidelē Ouidio intitu

lādo. Fuerūt etiā sibille gētiles q̄ plima scri
psere de xpo ⁊ mre ei⁹ laudatoria: pdicendo
xpm Jesum dei filiū nasciturū de ꝓgie īma
culata. Ve oēs sibille fm Jsiō, li, ethimo, at
q̄ Lact, in pmo li, diuīax insti, fuere decem
Prima psica q̄ fuit de psis. Secūda libi
ca. Tercia delphica ī tēplo delphici apol
linis genita: q̄ añ troiana bella vaticinata ē
cui⁹ plimos ꝓsus opi suo Homer⁹ inseruit
Quarta chimeria in ytalia. Quinta he
ricthrea q̄ vt Aug⁹, meminit, xviij, li, d eini,
dei ꝓsus q̄sdā cōposuit de fine mūdi q̄x pri
me lre iūcte sonāt Jesus xps filiⁿ dei salua
tor. Dicta est aūt bericthrea, qz in eadē insu
la ei⁹ inuēta sunt carmina. Sexta samia a
samo insula cognoīata. Septima cuma
na q̄ est cumea de q̄ Virgili⁹ in Bucolicis
li. v. recolit. Octaua elespōtina in agro tro
iano nata. Nona phrigia. Decīa tiburti
na q̄ oēs diuīitatē xpi ⁊ ei⁹ natiuitatē ex ꝓgi
ne btā cōmēdādo p longa añ tpa ꝓphetaue
runt, q̄x dicta singulax qz lōgissimū foret h
scribere: saltē sufficiat hic inseruisse ꝓphiam
sibille delphice q̄ ⁊ in castro papiēsi scripta
hoc mō ꝓtinet. In vltia inq̄t etate hūana
bit de⁹ ⁊ hūillabit, ples diuīa: iūget hūani
tati deitas ⁊ puellari officio educabit de⁹ et
hō. Signa p̄cedēt apud iudeos: mulier ve
tustissima scz Elisabeth puex ꝓcipiet. stella
orbis mirabit: ducatuz p̄stabit, s, magis: ad
ortū, s, xpi: hic hns pedes, i, annos, xxxiij, et
pollices sex, i, mēses: eliget sibi de piscatori
bus nūex duodenariū: vnūq̄z diabolū, s, iu
dam. Nō in gladio bello ve eneadē vrbez, i,
romā: regesq̄z subīciet Sed in hamo pisca
tōris in deiectiōe ⁊ paupie supabit diuitias
⁊ cōculcabit supbiā: morte ꝓpria mortuū su
scitabit: ⁊ cū mactabit viuet ⁊ regnabit: bo
nos iudicabit ⁊ malos. Hinc q̄tuor aīalia
id est euāgelīste surgēt in testimoniū sectan
tes iusticiā legēq̄z irrep̄hensibilē, huic ꝓtradi
cet bestia, i, antixps simulq̄z abomīatio spu
me draconis, i, machometus. Et surget stel
la mira, i. Paulus apls: hns imaginē q̄tu
or aīalīū, i. euāgeliū q̄tuor euāgelistarū: Da
naos, i, grecos illūinabit. Nomē agni vsq̄z
in finē seculi pducet Erit aūt bestia horribi
lis, i, machomet⁹ ab oriēte veniēs cui⁹ rugi
tus vsq̄z ad gentes punicas, i, affricas audi
etur. cui⁹ capita, vij, sceptraq̄z īnumera, pe
desq̄z, 663, glo, 663, āni. Reges aūt ⁊ optima
tes erūt in sudore terribili, et nō diminuent
pedes ei⁹, i, annos Stelle q̄z due, i, ordo mi
nox ⁊ pdicatox ꝓsil'es pme stelle, i, paulo: ī
surget ꝓtra ipm et nō obtinebūt vsq̄z dū ve
niat abominatio ⁊ volūtas altissimi ꝓsume
tur. Hec sibilla ptacta, q̄ ꝓphia habet scpta
etiā in libro ꝓformitatū. Quarta pter hec
generatio xpianox laudat ⁊ venerat beatā
virginē inter q̄s tam boni q̄z mali: tā hereti
ci q̄z scismatici solēt plerīq̄z venerari: ieiunā
do sabbatū vel vigilias festiuitatū ei⁹ in ho
norē ipsius. Et certe multi vident magⁿ ha
bere btāz virginē in veneratōe q̄z dñm xpm
magis ex simplicitate moti q̄z scia: licet non
deberet fieri. qz tū honor matris in filiū re
dundat: patientiā hz xps bui⁹ simplicitatis
fm Anthoninū florenū, vbi s. Denīq̄z vni
uersal'r oīs generatō filiox ecclie iustox vir
ginē btām venerat ⁊ laudat. Hā ecclia q̄ti
die horas canonicas ꝓgis dicit. Et sunt ī p
cepto ipe hore btē ꝓgis sicut ⁊ canonice ho
re maiores q̄ ad obligatos. Itē p totū orbē
q̄ ciuitas nō habeat ecclīam ⁊ vtiq̄z solēnio
rem in noie btē ꝓgis fabricatā. Certe in or
be nec in noie saluatoris: nec in honore ali
ox sctōx repiunt ecclie in tāto nūero. Itez
q̄s sctōx habet tot festiuitates p circulū an
ni sicut b. ꝓgo. Denīq̄z scti doctores de nul
lo sctō cōperiunt edidisse tot sermōes sicut
de btē ꝓgis laudibus. Oīs itaq̄z generatio
hūana ipsam venerat: imo insup ⁊ oīs crea
tura ad eius oris īperiū obedit: qz dña ē to
tius mūdi. Et nos ḡ charissimi eam venere
mur: ipsam deuote laudem⁹ di. Vere bea
ta: vere gliosissima: vere felix es o sacra vir
go maria ⁊ oī laude dignissima, qz ex te or
tus est sol iusticie xps de⁹ nr. O tu itaq̄z san
ctissima: ab eterno p̄electa: virgo purissima:
omni decore ꝓtutū adornata: deo fecūda et
inhabitata: lumīosa ⁊ mr dignissima. O tu
saluatrix secli spūsctō plenissima: sup omnes
angelos exaltata: te laudam⁹: te deuote coli
mus: te hūiliter petim⁹: vt apud p̄dulcē tuū
Jesum cū q̄ regnas in eternū nobis impe
tres btitudinis gaudiū Amē.

Pars secunda libri vndecimi de ꝓuile
gijs siue gratijs ⁊ excellentijs btē marie vbi
applicat thema quod applicari pōt ⁊ cōcer
nit festum Marie de niue,

OEus fecit magna

inscrutabilia q̃ p̃cipit niui vt descendat sup terrã Job.xxxvij.ca. Tãta est excellẽtia beatissime ꝓginis:tã magna et inscrutabilia eiꝰ gloriosissima p̃uilegia vt in laude eiꝰ deficiant oẽs lingue scripture et sil'itudines. Vñ Hiero.in sermone de assumptione dicit sic. Quid nos tãtulli:q̃d actõe pusilli in eiꝰ laudib̃ referamus:cũ si oĩm nostrũ mẽbra verterenť in linguas:eaz laudare sufficeret nullus.altior celo ẽ de q̃ loq̃ nitimur.abysso p̃fundior cui laudes dicere conamur. Vñ si celũ te appellem:altior es. si matrẽ gẽtiũ dicam:excellis.si formã d̃i appellẽ digna existz Si aũt dñaz angelorꝫ vocẽ:p oĩa cõprobaris: Quid igiť de te digne dicã:nescio. Hec Hiero. Ideo spũsctũs p ora ꝓphaꝫ eã cõmẽdat:nõ solũ verbo:verũ etiã signis z silitudinib̃. Quia ꝓ nulla similitudo paboli ca p̃fecte sufficit ad eiꝰ excellẽtiã exp̃mendã. ideo ad eiꝰ laudẽ mlte inducunť metbaphore. Aliqñ eñ figurať a natura celesti vt solis:lune:z stellarꝫ. Cañ.vj. Que est ista q̃ p̃gredit electa vt sol:pulcra vt luna zc. Aliqñ a natura inferiori in sil'itudine cedri libani:palme:cip̃ssi zc. Eccĩ.xxiiij. Quasi cedrꝰ exaltata sum in libano zc. Aliqñ ꝓ a natura media:vicz nube vl' aurora. Eccĩ.xxxij Solẽ nube tegã.vel niuis etiã sicut patz in p̃misso themate. Sed qm̃ sctã mater ecclia solet annuatim solẽnisare ad honorẽ btẽ virginis diẽ festũ q̃ d̃r Marie de niue. in memoriã vicz illiꝰ miraculi qñ in estiuis caloribus.s.mẽsis augusti die.v.rome ecclam sibi fabricãdaz btã ꝓgo p niues voluit demõstrare. Hoc aũt miraculũ est descriptũ li.xij pte vl.ca.vj.miracl'o.v. Igiť p ista solẽnita te cõueniẽter applicari põt thema p̃acceptũ In cuiꝰ ꝓbis btã virgo Maria tripliciter cõmendať.

Prio a grosa p̃uilegiorꝫ magnificatiõe.
Secũdo a ꝓtuosa niuiũ assimilatiõe.
Tercio a viscerosa hoĩm miseratõe.

Primo q̃dem a gratiosa p̃uilegiorꝫ magnificatione:cũ d̃r.deꝰ facit magna inscrutabilia. Vere maxia inscrutabilia fecit deꝰ ĩ maria cum eã fecit ꝓginẽ matrez dei z sup oẽm creaturã sublimauit multipliciter. vt patuit in pte p̃ma hui' libri.vñ Origenes ĩ Omelia sup illud Lu. Cum esset desp̃sata zc. dicit sic. O magne admiratõis gratia. O inenarrabilis suauitas. O ineffabile sacramẽtum Ipsa est eadẽ mater:ipsa est eadẽ virgo ipsa genitrix z ancilla:ipsa est q̃ genuit deuz z hoĩem.q̃s vnq̃ audiuit talia:q̃s vnq̃ potuit vt virgo esset z mater:ĩmaculata mater et ĩcorrupta:mater vnigeniti filij dei dñi nostri Jesu xp̃i q̃ est in celis f̃m diuinitatẽ in sinu patrz:z est in terris f̃m carnẽ in sinu matris.in celis de patre sine matre generatus: et in terris de matre sine patre genitꝰ. Hec Origenes. Ecce q̃ merito cõmẽdať virgo q̃ deꝰ fecit in ea magna z inscrutabilia. Secũdo cõmẽdať btã virgo in p̃misso themate a ꝓtuosa assimilatõe niuiũ:cum d̃r:q̃ p̃cipit niui.i. Marie. Merito nẽpe btã virgo p̃figurata z etiaz miraculose demõstrata est p niues ꝓter eiꝰ virtuosas ꝓprietates z silitudines p'les. Primo q̃dẽ:qz nix est cãdidissima z albissima rerũ oĩm in q̃ significať puritas btẽ virgis excellẽtissima. Secundo nix est frigidissima:in q̃ significať virgilis castitas illibate Marie ꝓginis:p quam ab oĩ ardore concupie fuit aliena. Tercio nix est faciliter liq̃scibilis et resolubilis: in q̃ significať btissime virgis charitas p̃cellentissima p quã aĩa eius total'r fuit liq̃facta in deũ z p hanc facillime mouеť ad ꝓximis.i. homib̃ subueniendũ. Quarto nix in supnis nasciť z p paruas q̃ntitates descẽdit. in q̃ significať q̃ licet btã ꝓgo fuerit altissima z eiꝰ continua ꝓuersatio in supnis. Tñ erat virgo hũillima z sui reputatõe pua.nam cũ esset mater dei: se reputauit z dixit ancillam Ecce patz:qz multiplex ꝓtuositas designať in Maria p niuis ꝓprietates in q̃ cõmẽdatur. Tercio cõmẽdať a viscerosa miseratione z pietate erga hoĩes:cũ subdiť.vt descẽdat sup terrã. Ista eñ ꝓdescẽsio est terre striũ hoĩm in oĩ necessitate miseratio z suffragatio quã exhibet virgo btã precipue ad eã deuote ꝓfugiẽtibus.qz deꝰ voluit ipsam fore nobis aduocatã z matrẽ misẽdie. Et id circo d̃r in themate: q̃.s.deus p̃cipit niui.id est btẽ ꝓgini ĩmaculate sue matri vt descendat misericorditer auxiliãdo sup terram zc. Vñ Bern.in ser. In lectõe dicit. O maxie pia O multũ admirabilis maria:tu nec nominari potes q̃n attẽdas:nec cogitari quin recrees affectꝰ diligentiũ te:nec iuocari q̃n exaudias. Non eñ fas est o dña relinquere eum q̃ spem ponit in te cum sis mater misericordie zc. Potes igiť sicut tibi placue-

rit iuxta p̄missum thema applicare sermonē in festo btē Marie de niue siue de ei⁹ priuilegijs siue de eius puritate vel de eius virginitate: siue de eius charitate vel pietate. De q̄bꝫ oībꝫ ⁊ singulis habes ī p̄missis libris suis locis. Tñ vt ad nostꝝ ꝓpositū in hac parte cōuertēdo de excellētijs btē virginis agamus Preter ista p̄uilegia ⁊ dignissimas excellētias in p̄ma ꝑte habitas: describemus hic. xij. alias excellētias et gr̄as p̄uilegiorū btē virgīs: q̄s q̄dem enūerat ⁊ describit beatus Bern̄. de Senis ordīs mīoꝝ ī sermone de admirabili excellentia ⁊ gl'ia btē ꝟgīs Eq̄dem hec est regina de q̄ p̄s. ait Astitit regina a dextrꝭ tuis in vestitu deaurato circū data varietate. Quia regīa: g̃ coronata gr̄arū et p̄uilegioꝝ decore. sed q̄li: describit in figura Johēs Apoc. xij. di. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝫ ei⁹. ⁊ in capite ei⁹ corona. xij. stellaꝝ. i. gratiaꝝ et excellētiaꝝ gl'iosaꝝ. Sūt aūt iste. xij. stelle gl'ie excellētissime ꝟginis ꝑ eūdē sctm̄ Bern̄. vt p̄misi assignate ⁊ in tribus quaternarijs subdiuise ꝓpter faciliorē capacitatem.

	Nobilitas
Prime quatuor stelle	Preseruatio
	Meritum.
	Potestas.
	Supexcellentia.
Alie quatuor stelle	Dominatio.
	Regnum.
	Dispensatio
	Consummatio.
Supaddunt̄ alie quatuor	Ornatus.
	Retributio.
	Incōprehensibilitas

¶ Capl'm. I. q̄ btā Maria merito habet p̄uilegium summe nobilitatis quia declarat̄ fuisse p̄excellenter nobilissima tam in causa q̄ꝫ in substātia necnō in efficientia.

Prima stella nū p cupat̄ nobilitas. q̄ ipa est virgo nobilissima. de q̄ q̄dem nobilitate q̄ꝫuis in p̄cedētibꝫ scriptū est pluries. Tamē hic sub alio ꝓcessu ꝓsequēdo circa hoc q̄stio occurrit talis: Utrū btīssima ꝟgo maria merito dicat̄ nobilissima: vt mera veritate debeat p̄ferri oībꝫ nobilibꝫ toti⁹ vniuersi in ipsa corꝑali nobilitate. Ad q̄d rñdet̄ q̄ sic. Et declarat̄ s̄m Albertum suꝑ missus ē. distinguendo taliter. Nam nobilitas inq̄t consistit in tribus.

Primo in causa.
Secundo in substantia
Tercio in efficientia.

Primo in causa: si vicꝫ a nobili origine p̄ncipiū ducat. Secūdo in substātia: si nobilē essentiā ⁊ ꝓprietatē in se possideat. Tercio in efficientia: si nobiles effect⁹ ex se ꝓducat. Quātū ad p̄mū btā virgo fuit sūme nobilissima. q̄ fuit filia p̄ncipis Abrae in q̄ de⁹ ꝓpl'm peculiarē elegit sibi ⁊ distinxit ab alijs cui dictū est Gen̄. xxiij. Prīceps dī esto inter nos. ⁊ cui p̄mo facta est de xp̄o repromissio: q̄ fuit nobilissim⁹ patriarcha. vñ denoīant̄ hebrei q̄si abreici q̄ p̄mo ꝯfessus est fidē vni⁹ veri dei inter ydolatras chaldeos ignē adorātes ꝓ deo: in quē iniectus ab eis vt expiret̄ virtutē ei⁹: illesus exiuit. Ipsa itaq̄ btā ꝟgo ab Abraā tāto p̄ncipe ⁊ tam sctō descēdit generatōe. xliij. vt patet Matthei. j. Et in hac sua origine cōtraxit ꝟgo triplicē dignitatē. Prīo regalez ex Dauid q̄ ē dignitas corꝑalis. Scdo sacerdotalē que est dignitas spūalis. q̄ tribꝫ regalis ⁊ sacerdotalis erāt iūcte ꝯiugali mr̄imonio. Tercio ꝓphetalē q̄ est diuinalis vel celestis: q̄ ꝓphetie donuꝫ a deo est īmediate. iuxta illud j. Pe. ij. Spūsctō inspirāte locuti sūt sancti dei hoīes ⁊c̄. Quo ad secūdū in substantia btā ꝟgo fuit nobilissima. i. in ꝑsona: tam corꝑal'r q̄ purissime nature ⁊ cōplexiōis p̄optime fuit: q̄ꝫ spūal'r q̄ plenitudinē gratie in se hereditauit. ⁊ liberrima fuit: quā libertatē potissime facit immunitas a pctō. Qui em̄ facit pctm̄ seru⁹ est pctī Joh. viij. Und̄ j. politicoꝝ dic̄ Arest. q̄ nil aliud q̄ꝫ ꝟtus et vicia determināt seruū aut liberū. Et Aug. xiiij. de ciui. dei dicit. Bon⁹ etiā si seruiat liber est. Malus aūt etiā si regnat seruus est nec vni⁹: sed q̄d pei⁹ est tot dñoꝝ q̄t vitiorū Hec ille. Uñ btā ꝟgo q̄a ab oī pctō liberrima: ⁊ celoꝝ regina ac mūdi dña. fuit igit̄ verissime nobilissima vtpote oī ꝟtute ⁊ gratia plenissima. Quo ad terciū in efficiētia fuit btā virgo nobilissima. q̄ ex ea ort⁹ ē fons oīs nobilitatis sol iusticie christus de⁹ noster q̄ est rex: sacerdos ⁊ ꝓpheta ⁊ dñs dominantiū. Unde Pilato ait. Rex sum ego per quē et oēs electi veniūt in libertatē gl'ie filiorū dei. Unde patet btām ꝟginem fore no

bilissimā pre oībꝫ creaturꝫ post xp̄m ⁊ indiuiduis nō solum hūanis sed etiaꝫ angelicis q̄ sunt fuerūt aut poterūt esse. Quod q̄dē vt magꝫ clarescat ꝑticularia dubia pulcra hic mouenť. Primuꝫ quō nobilitas btē ꝟgīs p̄cellat nobilitatē angelicā. Rñdeť ꝙ preci pue p̄cellit tripliciter.

Prīo qꝛ nobilitas b. ꝟgīs est dignior.

Scdo qꝛ est p̄ciosior.

Tercio quia est p̄clarior:

Primo inq̄ꝫ p̄cellit: qꝛ est dignior. quia ꝯm Bonauen. sup. ij. di. j. licet angelus naturaliter sit dignior hoīe q̄cūq̄ꝫ etiā xp̄i hūanitate vel btā virgīe: in eo vicꝫ qꝛ angelus naturaliter est spūalis: incorꝑalis: ⁊ immortalis. Tale aūt naturalr nobiliꝰ est corꝑali ⁊ mortali ⁊ corruptibili. Sed hō est corꝑal' ⁊ mortalis. etiā ipse xp̄s mortale corpus suscepit. Vñ et ꝯm apl'm Heb. ij. scribiť. modico q̄ꝫ angeli minoratꝰ esse Jesus ꝓpter passionem mortꝫ. Nihilominꝰ tñ rōne mltiplicꝫ gr̄e suꝑaddite xp̄s ⁊ btā ꝟgo eiꝰ mr̄ meliores ⁊ nobiliores sunt optīs in genere angelico. Vñ b. ꝟgo eo ꝙ est mr̄ dei ⁊ spōsa dignior est effecta oībꝫ angelis: vt scꝫ sit regina et dña angeloꝝ: sic̄ xp̄s rex ⁊ dñs oīm. Sicut em̄ cuꝫ aliq̄s excelsus rex accipit sibi sponsam d̄ genere ignobili: eaꝫ mox eoipso nobilitat suꝑ om̄es barones ⁊ milites ⁊ decorat ⁊ ornat. Sic cū deus summꝰ btām ꝟginez preelegit in spōsam: eoipso p̄ oībꝫ ipsaꝫ angelis et hominibꝫ nobilitauit rōne tante dignitatis.

Secūdo nobilitas Marie p̄cellit nobilitatem angelicā. qꝛ est p̄ciosior corā deo coram q̄ p̄ciosior et gratiosior est id qd̄ est ꝯm gr̄aꝫ q̄ꝫ ꝯm naturā. vñ melior est coram deo rusticus in gr̄a exñs: q̄ꝫ rex sine dei gr̄a. Angelica g̊ nobilitas cū sit ex natura minor est nobilitate b. ꝟgīs q̄ est ex gr̄a. Tercio qꝛ est p̄clarior: eoꝙ purior. quia nitet puritate ꝟgo sub deo maxīa ꝯm Ansel. ideo p̄ ceterꝫ choruscat radijs diuinis. Claritas q̄ꝓpe dei illuminat eā Apoc. xxj. Nimiꝝ videmꝰ ꝙ claritas lucis tāto est p̄clarior ⁊ nobilior q̄nto est in materia ꝑspicua et puriori. sicut ꝑ oppositu ꝫ est minus clara in materia obscura et ꝯdensa. Sed qꝛ btā ꝟgo est purissima super oēs angelos. g̊ eiꝰ nobilitas p̄radiat per gratiā dei ⁊ gl'iam. Hoc p̄dixerat Esa. lx. dicens. Suꝑ te orieť dñs ⁊ gl'ia eiꝰ in te videbitur. Secundū dubiū Quō nobilitas corꝑalis Marie p̄cellat generositatē et nobilitatē oīm hūanoꝝ indiuiduoꝝ totiꝰ vniuersi. Rñdeť ꝙ hoc declarať Primo ex hoc ꝙ euāgeliste oēs p̄claritates: ingenuitates: ⁊ nobilitates q̄ pñt esse in hoīe. scꝫ patriarchalē: regalem: sacerdotalē: ducalē: ⁊ ꝓphetalē ꝯm originē sanguīs describūt in hac p̄clara virgīe: tā descēdēdo ab abraam sctissimo vsq̄ꝫ ad xp̄m eiꝰ filiū. vt patet Math. j. q̄ꝫ ascēdēdo vsq̄ꝫ Adā q̄ fuit dei in q̄ est summa nobilitas. vt patet Lu. iij. Ex q̄ accipiť argumētū ꝙ ipa oēm nobilitatē vicꝫ quam deꝰ dedit hoībꝫ est adepta. Vñ oportet testimonio euāgelistaꝝ hoc intēdētiuꝫ ꝯcludere ꝙ ipsa p̄ferať oībꝫ imꝑatoribꝫ: regibꝫ ⁊ regīnis ⁊c. Secūdo ex hoc quia xp̄s dñs ꝯm hūanitatē oēm nobilitatē habet a matre: vt dicať filius Dauid: filiꝰ virgīs: ⁊ speciosus forma: ⁊ nobilissimꝰ. Ex q̄ clarescit ꝙ om̄is nobilitas ⁊ formositas idcirco concessa est adā vt ꝑ generatōes descēderet in virginez matrē ⁊ ꝑ eam terminareť in christuꝫ. Et sic patet eam fore nobilissimā. Sed di. Exq̄ ipsa virgo fuit pauꝑcula et cōiunx Joseph pauꝑis carpētarij: quō d̄r fore nobilissima corꝑaliter. cū ꝯm ph̄m: nobilitas corꝑis est traductio origīs a parētibꝫ ꝯm seculū in diuitijs ⁊ potētia ac dñio ꝯstituť vl' īueteraťꝫ

Rñdeť ꝙ hoc nō obstat. qꝛ licet generatio Marie successiue fuerit depauꝑata. tamē a p̄ncipio de ditissimis: nobilissimis ⁊ potentissimis est orta. Et q̄dē ipsa btā ꝟgo volūtariā pauꝑtatē tenuit q̄ est virtꝰ euāgelica. ⁊ ideo nō derogat rōni nobilitatis vere. Sic̄ si regīa vel filiꝰ regis intraret religionē q̄ vouet pauꝑatē: nō ꝓpter h̄ amittit nobilitatem naturalē imo ꝑficit ꝑ ꝟtuositatē. Vnd̄ legiť ꝙ sctūs Ludowicꝰ filiꝰ regis Aragonie p̄mogenitus cū intrasset ordinē minoꝝ cōtēpto secl'o. vnus ex fratribꝫ minoribꝫ eidē salutādo dixisset. Vere inq̄t maximū honorē et subtilitatez ex te ordo iste minoꝝ acq̄siuit quia te filium regis maximi habere meruit Mox ille sctūs respōdēdo intulit Jmo inq̄t ego ꝑ ordinē sum nobilitatus ⁊ vere sublimatꝰ ac honorabilis effectus. q̄a virtꝰ facit vere nobilē atq̄ꝫ honorabilē. Nā ꝓfecto carnis nobilitas q̄ntūcunq̄ꝫ excellens sit sine virtute informis est: imo vituꝑabilis: teste Hiero. Et eiusdē snīe ē Arest. j. ⁊. ij. Rhetoricoꝝ. ⁊. iij. Ethicoꝝ. Sed gratia dicto-

rum questio potest oriri Unde orta est nobilitas inter homies ⁊ dñium q̄ p̄est hō homini. Nā vt dicit Aug. xix. de ciui. dei. cap. xv. Deꝰ hoiem rōnalē factū ad imaginē suā noluit nisi irrōnalibꝫ dñari: nō hoiem hoi. Propter qd ⁊ Gen. j. scribit Faciamꝰ hominē vt p̄sit piscibꝫ maris ⁊ volatilibus celi ac bestijs terre. Cū g̃ natura hoies oēs eq̄les fecerit ex eodē fōte ab Adā ꝓpagatos vt ait Grego. Unde g̃ ortuꝫ est vt vnus altero sit nobilior ⁊ nobiles ignobilibꝫ dñent: vt cernimus. Rñdet ſm Richar. de media villa sup. ij. sniaꝝ dist. vl. q. ij. ar. ij. Cōcor. Bonauentura: q̄ ptās p̄sidendi vel dñandi tripliciter pōt accipi. Uno mō largissime ꝓut aliq̄s dr dñs rei illius q̄ potest ad libituꝫ vti. ⁊ tale dñium cōmune est statui nature ī stitute ⁊ nature lapse ⁊ nature glificate: ⁊ excellētiori mō fuisset in statu innocentie q̄ꝫ in statu nature lapse. Hoc mō hō dr dñs suarū possessionū siue mobiliū siue īmobilium qd fuissꝫ in statu īnocētie in q̄ nō oēs homines fuissent pares in prudētia ⁊ bonitate: q̄libet tñ hō habuisset tātū de prudētia ⁊ bonitate q̄ ad suijpsiꝰ regimē cum dei adiutorio suffecisset. Unde sicut in angelis est ordo ⁊ gradus ſm excellētiā naturaliuꝫ ⁊ vnꝰ altero est diguior ⁊ nobilior. nō tñ vnꝰ dñat alteri ꝓprie accipiēdo dñium: vt infra patebit. Ita homini naturalr cōueniebat nobilitas in illo statu ⁊ dignitas: nō tñ dñium ꝓprie respectu hoīs sed respectu alteriꝰ creature inferioris. Secūdo mō accipit minꝰ large dñiuꝫ. scꝫ ꝓ potestate impandi alij homini. Et hoc fuisset in statu innocētie in viro respectu mlieris. qꝛ vt ait aplus. j. Coꝝ. xj. vir est caput mulieris. ergo debuit p̄sidere ⁊ regere vt caput corpꝰ. fuisset etiā respectu ꝓlis q̄ obedire debuit parētibꝫ. Tertio dñium accipit ꝓprie. s. ꝓ ptāte coercēdi subditos ꝯtra etiā volūtateꝫ eoꝝ vel inclinationem: ⁊ malos puniēdi. ⁊ talis non fuisset in statu innocētie: sicut nec erit in statu glorie. Huic dñationi ꝓprie correspōdet seruitꝰ et nobilitas que in hoībꝫ introducta est ꝓpter pctm̄ ſm Aug. vbi s̄. Hinc etiam vt phus dicit: Hoies intellectu et rōne vigētes naturaliter sunt alioꝝ rectores ⁊ dñi. j. politicoꝝ. Et ꝑ ꝯsequens tales debent esse virtuosiores respectu subditoꝝ. Nā hō cum esset in bonore q̄a nō intellexit ꝓpterea cōparatus est iumētis ⁊c. dicēte p̄s: et ideo debet tanq̄ꝫ iumentū regi ab homīe ꝟtuoso. Quoniā autem beata virgo Maria fuit ꝟtuosissima. in virtute aūt veracissime cōsistit nobilitas et p̄ncipaliꝰ q̄ꝫ in potestate dominij ⁊ in diuitijs q̄ sunt sequela ingenuitatis. Ideo sequtur q̄ Maria fuerit ꝑfectissime nobilissima.

Capl'm. II. q̄ mundus totus amore beate Marie a deo est preseruatus atq̄ꝫ factus et nunc p̄seruatur.

Secūda stella excellētiaꝝ beate ꝟginis dr p̄seruatio. Nā btissima ꝟgo Maria totum mūdū a principio creatiōis hūani generis vsq̄ꝫ ad finē duratiōis sue p̄seruauit ⁊ p̄seruat in esse. Imo dico q̄ totius esse mūdi causa est btā virgo ⁊ eius filius. ⁊ p̄cipue ꝓpter ipam virginē bñdictā ac eius natū deus creauit mūdum ⁊ dedit esse rebus. Hec aūt declarant rōnibꝫ euidētibꝫ

Primo ex fine creatōis p̄intento
Secūdo ex p̄me p̄uaricatōis demerito.
Tercio ex ꝯtinue offensiōis incremēto.

Primo q̄dem ex fine creatōis p̄intento sic: Nam q̄ro ad quē finem deus voluit creare mundū: p̄cipue rōnalem creaturā. Nō potes aliđ dicere nisi ſm q̄ dicit mgr̄ in. ij. sen. dist. j. qꝛ ad laudādū deū ⁊ ad participāduꝫ bonitatē dei atq̄ꝫ ad habendaꝫ btitudinem eternā in deo. Unde Aug. in enchi. ca. vj. ⁊ allegat a mgr̄o vbi s̄. dicit sic: Credimꝰ inq̄t rerū creataꝝ celestiū et terrestriū visibiliū et inuisibiliū cām nō esse nisi bonitatē creatoris: cuius tāta est bonitas vt summe bonꝰ bonitatis sue qua eternalr beatus est alios velit esse participes: quā vidit ⁊ cōicari posse ⁊ minui oīno nō posse. Et infra. Fecit igitur deus creaturā rōnalē que sūmū bonuꝫ intelligeret: intelligendo amaret: ⁊ amando possideret: ⁊ possidendo frueret eo. Et iterū mgr̄ ibidē ait. Si q̄rat inquit quare creatꝰ sit hō Breui sermōe rñderi pōt q̄ ꝓpter bonitatē dei ⁊ ad laudādū deū. Sed q̄a omisciens deus nouerat ab eterno q̄ a btitudine caderet rōnalis creatura ⁊ q̄ abuteretur oībꝫ rebus mūdi ad vicia vt delinqueret in oībꝫ: sicuti cernimus expimētaliter. Cū ergo scierit deus qꝛ mūdus totus in maligno ponēdus fuerat sicut ⁊ positus est: teste scri

ptura,j. Jobis.ij.z ruitur⁹ erat a fine,i.a be atitudine:audeo dicere q̃ nõ creasset deus mũdũ nisi puidisset ipm repandũ p christũ ac eius matrẽ z saluandũ:qm̃ dicẽte Arest. ij.phicoꝝ. Deus z natura nihil faciunt fru stra. Frustra aũt est qd̃ nõ attingit suũ finez Et sic mũdus creat⁹: si nõ fuisset p̃ordinat⁹ repari post ruinã:frustra fuisset fact⁹,q̃a su um finẽ,i.btitudinẽ nõ attigisset. Quẽ q̃dez finẽ btitudinis attigit et adeptus est p xpm z eius matrẽ. Vñ audacter loq̃r q̃ non nisi ꝓpter xpm potissime eiusq̃ gliosaz matrẽ de us dedit esse reby z creauit mundũ. Proin de sicut canit ecclesia ipsa btã virgo gliã do alt Prouer.viij. Dñs possedit me ab ini tio viaꝝ suaꝝ anteq̃ q̃q̃ faceret a p̃ncipio scz me puidẽdo. Ideo sequit. Ab eterno or dinata sum et ex antiq̃s anteq̃ terra fieret, necdũ erãt abissi z ego iam cõcepta erã, nec dum fontes aquaꝝ erup.zc. Et infra. Cum eo eram cũcta cõponẽs zc.q.insinuet q̃ oia sunt creata p̃cipue,ꝓpter ipsam ꝗginẽ p quã erat mũdus p̃ordinat⁹ repari. Oia g̃ obligã tur beate ꝗgini Marie deseruire merito,qz nil creatũ fuisset nisi mũdũ p xpm et ei⁹ ma trẽ repandũ diuia puidisset potẽtia z clemẽ tia. Secũdo declarat ex prime p̃uarica tionis demerito. Cõstat em̃ q̃ p̃mi parẽtes generis hũani ex trãsgressiõe meruerũt nõ solũ mortis sed z annihilatõis exterminiũ: qz tã grauis fuit eoꝝ p̃uaricatio qua totum genus hoim̃ pemerũt q̃ tot⁹ mũdus satisfa cere nõ poterat,z qz ꝓtra infinitũ bonũ de um peccauerũt:annihilationẽ demeruerũt teste Ansel.li.ij. Cur de⁹ hõ. Et certe diuia vltio q̃ p̃sonaꝝ acceptionẽ ignorat sicut nec culpã angelicã:sic nec hũanam dimisisz im punem. Quare g̃ homi pepcit deus vt eter naliter eũ nõ p̃ijceret nec vt demerebat re digeret in nihilũ:nisi,ꝓter p̃cipuã reueren tiã z singularissimã dilectiõem quã habuit ad virginẽ btissimã,qz eã sup oẽs creaturas deo nõ vnẽdas p̃dilexit Elegit em̃ eã deus et p̃elegit: teste ps. Indulsit itaq̃ de⁹ p̃mis parẽtiby:nec eos annihilauit ꝓpter virginez ex qua decreuerat xpm hũanandũ z hoiem liberãdũ misericorditer. Et si nõ fuisset exor ta btã ꝗgo:nec xps carnẽ sumpsisset nec pa ti p̃m solã diuinitatẽ potuisset,z p ꝓsequens hõ nunq̃ saluat⁹ fuisset. Ergo ꝓpter istã no bilẽ creaturã,i,beatã virginem Mariã de⁹ saluauit p̃mos parentes de prima p̃uarica tione. Et,ꝓpter ipsaz de⁹ q̃ dixit Penitet me fecisse hoiem:z hoc,ꝓpter hois malicia siue culpã cõmissam alijs oiby diluuio submerſ pepcit Noe z ei⁹ filijs cũ vxoribus suis Ge nesis,vij,ipsos p̃seruando.s.vt btã virgo et ex ea xps oriat in mũdo. Vnõ notanter de us ait Penitet me,i,penã tenere oportet, qz penitere est penaz tenere: qd̃ fecit dei fili⁹ in sua passione p peccato hois. Itẽ,ꝓpter be atã virginẽ p̃seruauit de⁹ Abraã a cede q̃tu or regũ Genẽ.xiiij. Et ysaac ab Ismaele Ge nesis,xxij. Et Jacob ab esau Genẽ,xxvij. Et iudaicũ ꝓplm a manu pharaonis z in mari rubro Exo.xiiij.ac diuersoꝝ regũ tyrãnoꝝ, et de captiuitate babilonis. Et vt breui ser mone cõprehẽdã oẽs liberatões z indulgẽ tias factas in veteri testamẽto non ambigo deũ fecisse nisi solũ ꝓpter bñdicte virgis re uerẽtiã z amorẽ q̃by eã deus p̃honorãdã in cũctis suis opiby ab eterno p̃ordiauit. Nec sanct⁹ Bernũ. Tercio declarat ex continue offensiõis z iniq̃tatis incremẽto. Hã cũ cõ tinue in mũdo accrescãt mala iniquitates z pctã. Credis nc q̃re parcit nunc mũdo ipse deus q̃ olim etiã multo bis minora pctã acri us puniuit:put in veteri testamento legit q̃ vicz sodomitas submersit:totũ mũdũ diluuio deleuit, p esu z ꝓcupiscẽtia carniũ in de serto:filios israel,xxiij,milia occidit. Et pro multis alijs silibus legim⁹ filios israel acri ter puniuisse:imo oẽm gẽtem israeliticã p̃di ctam,p offensis z legis p̃uaricatõiby de ter ra,p̃missionis p̃didisse compim⁹. Quõ cre dere potes q̃ nũc acerbius mũdũ nõ flagel laret z nõ exterminaret: cum videam⁹ multo p nũc abũdare grauiora in mũdo pctã. Et certe ipse malign⁹ mũdus q̃nto etate crescit tanto malicia decrescit. vt testat Piero.i te stamẽto. Sed pfecto q̃q̃d de⁹ parcit mun do z q̃ntũcunq̃ diuti⁹ vt cõuertat expectat misericorditer z p̃seruat in esse: nec tã cito fi nem imponit eidẽ cũ demeret. Totũ hoc fa cit,ꝓpter b.virginẽ z eius merita: aduocatio nisq̃ intercessionẽ:ꝓpter quã ꝓseruat in esse Vñ Fulgẽti⁹,iiij,Dichologiaꝝ ait: Celũ et terra iã dudũ ruissent si nõ Maria p̃cibꝫ sustẽtasset. Propter qd̃ ipa b.ꝗgo figurat p arcũ celi:de q̃ scribit Genẽ.ix. Ponã arcum meũ in nubiby z erit signũ federis inter me et terrã. Cunq̃ obduxero nubiby celũ:appa

rebit arcus meus in nubibꝫ ⁊ recordabor fe
deris mei: vt nõ deleam vniuersam terram.
Nimiꝫ sicut arcus est inclinatꝰ: ita deus p
virginẽ ad nos est misericorditer inclinatꝰ,
adeo ꝙ quẽadmodũ arcꝰ celi cũ p ethera di
stendit iam die illa nulla intẽperies nocere
ostẽdit: nullaq̃ tonitrua comitant: teste cõ
mẽtatore in de impssiõibꝫ aer̃ sup li.j. De
theorꝫ. Sic b. virgo coram deo ꝓ nobis in
teruẽtrix apparẽs q̃ est mediatrix inter deũ ⁊
terrã. i. homines: ⁊ aduocata: mitigat dei iram
ne deleat vniuersam terrã: recordatus fede
ris sui facti cũ genere humano: qm̃ naturaꝫ
humanã suo filio ex virgĩe copulauit vt de
us fieret homo. Hinc ⁊ Berñ. Nemo inq̃t
o dña tam idoneꝰ q̃ gladio se obꝯciat ꝓ no
bis vt tu amantissima mr̃ dei p quã primã
suscepimꝰ miscõiaꝫ de manu dei nr̃i. Hec il
le. Et ad id valet reuelatio q̃ habet in legẽ
da sancti Dñici ꝙ cuꝫ instarent sancti Dñi
cus ⁊ Frãcisꝰ ꝓ ꝓfirmatiõe ordinũ suorũ
apud papã in orõne positi videre xpm ĩ ae
re tres lanceas tenẽtẽ ⁊ ꝓtra mũdũ vibran
tem dĩ. Ecce totꝰ mundus tribꝫ vitijs plenꝰ
est. s. supbia: auaricia: ⁊ luxuria. Et ideo de
bis tribꝫ lãceis volo ꝓuinere. Tunc veloci
ter b. mater ꝟgo accurrendo ad genua ꝓcĩ
dit: ⁊ vt misereret mũdo petijt: exponẽdo ꝙ
hos duos fideles scꝫ sctm̃ Dñicũ ⁊ sctm̃ frã
ciscũ ad expugnanda dicta vicia mitteret. ⁊
sic dñs placatus est. Ecce ꝯ patet qꝫ b. ꝟgo
est cõseruatrix seculi in esse. et iõ oẽs ei tenẽ
tur deuote grãs agere ⁊ seruire.

¶ Capl'm. III. de stella. i. ꝓuilegio nobilissi
mi atq̃ ꝓcellẽtissimi meriti btẽ Marie.

Tercia stella dici

tur meritũ. qꝫ btã virgo Maria
plus q̃ oĩs creatura angelica vl'
humana meruit in oĩbꝫ suis actibꝫ ⁊ motibꝫ
Ipsa imꝓportionabilĩ ꝓmeruit vnico cõ
sensu suo in filij dei ꝓceptiõe: cum ait. Ecce
ancilla dñi fiat mhi ꝟm verbũ tuũ. Luce. j.
Et patet ꝟm sctm̃ Berñ. vbi sup̃. qꝫ oẽs alij
nõ potuerũt amplius ꝓmereri nisi ꝟm diuer
sos status ⁊ gradus gliam felicitatis eterne
Hec aũt virgo in illo glioso ꝓsensu qñ filiũ
dei ꝓcepit ꝓmeruit mox totꝰ mũdi dñium
sup oẽs creaturas: sceptꝫ regni: plenitudiẽ
oĩm grãꝫ ⁊ ꝟtutũ ⁊ donorꝫ: oĩmq̃ btitudi
nũ: oĩm fructuum spũs: oĩm sciaꝫ ⁊ ꝓphiaꝫ
meruit insup fecũditatẽ: in virginitate ma
ternitatẽ filij dei: ⁊ ꝙ sit porta celi et regia di
uine mie ⁊c. Quare aũt potiꝰ dicat regina
miscõie q̃ ipatrix patuit s̃. li. x. p. ij. ar. j. ca. ij

Hic tm̃ occurrit q̃stio Utrũ btissima ꝟgo
q̃libet motu merebat ĩ ꝟ mũdo vt istõ pos
sit sibi attribui ꝓ ꝓuilegio. Ad qõ ꝓtinus
rñdet ꝙ ipsa gliosissima virgo ꝟm qõ ꝓbat
Alb. sup missus est. ca. clxxx. ⁊ se. Quolibet
motu liberi arbitrij ad agẽdũ vel patiẽdũ q̃
mereri ꝓtigit merebat. Et ꝓbat sic. qꝫ apls
ad Col'. iij. dic̃. Oẽ q̃dcũq̃ facitis in ꝟbo vl'
in ope: oĩa ĩ noĩe dñi iesu facite. Et. j. Corꝫ.
x. Siue mãducatis inq̃t siue bibitꝭ vel aliõ
q̃d facitis: oĩa in gloriaꝫ dei facite. Modo
aũt aliq̃s ĩplet hoc: aut nullus. Si nullꝰ: ꝯ
frustra ꝓcipit vl' ꝓsulit vel monet. Si aliq̃s
ergo btissima ꝟgo impleuit sup oẽs. ⁊ p cõ
sequẽs q̃cq̃d fecit merebat. qꝫ oĩa fecit ĩ no
mine dñi iesu vel in laudẽ ⁊ gliam dei. Plu
ra alia argumẽta ꝓbãtia adducit Alb. vbi
s̃. q̃ cã breuitatis hic obmitto. Hꝫ dĩ. Cõ
stat ꝙ aliqñ btã ꝟgo mouebat motu natu
rali: sicut exempli grã qñ esuriebat naturali
ad comedẽdũ mouebat: ⁊ qñ sitiebat ad bi
bendũ: qñ fatigabat ad refocillãdũ ⁊c. Hꝫ
grã est principiũ merẽdi nõ natura. nõ vi
det ꝯ quõ q̃libet motu etiam naturali mere
bat. Rñdet ꝟm Alber. ꝙ btã ꝟgo nõ me
rebat motibꝫ naturalibꝫ incõpetꝫ naturalibꝫ
sed incõpetũ rõnalibꝫ grã informatis. Nã mo
tibꝫ liberi arbitrij gratuitis merebatur vbi
etiã libeꝫ arbitriũ et grã opabat. Vñ apls
j. Corꝫ. xv. Non aũt ego sed grã dei mecũ. s.
opabat. et sic merebat btã ꝟgo q̃libet motu
etiã naturali ⁊ rõnali quo. s. ꝓtingit mereri.
qꝫ p gratie plenitudinẽ habuit ꝙ oĩa opera
faceret ꝓpter vltimũ ⁊ optimuꝫ. Itẽ diceres
adhuc ꝟm hoc dñs iesus nõ ꝓcelleret ipsaꝫ
in opando si ipa q̃libet motu merebat sicut
ipse dñs Jesus. Rñdet ꝟm eundẽ Alb. ꝙ
dño iesu ꝓpter ꝟ ipsa nõ eq̃bat ĩ opatiõe. qꝫ
dñs iesus opabat naturalia ⁊ supnatalia ⁊
sine sui ĩdigẽtia. ⁊ ꝟ charitate ĩꝓportiona
bilĩ amplioꝫ ⁊ altioꝫ q̃ b. ꝟgo. vñ pꝰ xpm
btã ꝟgo merito gaudet isto excellẽtissimo ꝓ
uilegio ꝙ oĩ motu merebat. Secõa adhuc
q̃stio hic occurrit Utꝫ btã ꝟgo q̃libet pas
sione merebat. Ad qõ ꝟm Alb. vbi s̃. Re
spõdet breuiter ꝙ q̃ꝫuis passiõibꝫ q̃ a parẽ
tibꝫ cõtrahunt naturaliter hõ nõ mereatur

quia vt dicit phs.ij.metha. Propter ea q̃ ĩsũt nobis a natura nec laudamur nec vituperamur, ⁊ p ꝯñs nec hũt locũ meriti nec demeriti tales passiões, licet etiã passiões q̃ ab extrinseco iferunt q̃ñq̃ necessario sufferũtur: ⁊ oĩno inuite: ⁊ ideo non sunt meritorie ḋa meritũ passionis ⁊ etiã oĩs actõis ꝑnciꝑaliter est a gratia ⁊ mĩnꝰ ꝑncipaliꝯ a voluntate. Exemplũ ꝓm Ansel. qꝛ volũtas se hꝫ vt iumentũ. gr̃a vt sessor. qm̃ gr̃a sup liberũ arbitriũ volũtatis ipm dirigendo ad viã salutis tanq̃ sessor iumẽti in itinere: pficit iter ducẽdo ad terminũ optatũ. Sic ergo passionib̃ inq̃tum ab extrinseco inferunt necessario q̃ sufferunt: ⁊ etiã inq̃tum naturaliter ꝯtrahunt bõ nõ merek. tñ inq̃tuꝫ volũtas rõnalis informata gr̃a ad illaꝫ sufferentiaꝫ libertate ꝓpria inclinat patiẽter saltẽ tolerare vt dicit. hoc mõ est meritoria, sicut passio latronis iuxta crucẽ xpi pẽdẽtis fuit ḋẽ necessaria sed tñ meritoria. Ad ꝓpositum igit̃ de btissima ꝑgine patet q̃ exq̃ ipsa charitate imo ꝑ plena fuit. ideo q̃libet passiones siue naturales siue illatas vndecũq̃ semp p gr̃am q̃ supabũdauit in deũ retulit ⁊ nõ solum patiẽtissime sed ⁊ bilarissime sustinuit: mlto ꝓꝓportionabiliter sup Job: sup tbobiã: sup Paulũ: et sup oẽs martyres q̃ ĩ passiõib̃ ⁊ tribulatõib̃ exultabãt ⁊ dabãt gloriam deo. Item vt ꝑmisi ipsa in oĩb̃ motibus ⁊ actõib̃ meruit supeminẽter siue comedẽdo siue bibẽdo siue ḋescẽdo siue laborãdo siue dormiẽdo siue vigilãdo siue sedẽdo siue ambulãdo siue quõlibet se habẽdo. Semp eñ de deo cogitauit. sp ĩn dei gloriam ḋcq̃d fecit retulit, ⁊ in noĩe dñi iesu agẽdo ⁊ patiẽdo exultauit Unde digne de hac stella meriti sup oẽs gl̃iat.

Caplm. IIII. huius de ꝑuilegio potestatis Marie vbi declarat q̃ ipa potuit ꝑ deo facere maxima.

Qarta stella dicit potestas, ḋa plus potuit deo annuẽte facere de deo ipsa beata virgo q̃ deꝰ imediate potuerit de seipso. Et ꝓbat ꝓm sanctũ Bernardinũ sic, Nã q̃dam erãt ꝯtraria ⁊ ꝯtradictoria inter deũ ⁊ ꝑgine q̃ ḋdem erãt ĩpossibilia. Sed cũ deꝰ accessit ad btãm ꝑgine oĩa sunt cõcordata in ipsa. Primũ ḋa impossibile erat deũ non generare, ḋa cũ deus sit intellectualis natu re: ideo in ipso ponit necessario verbũ qꝰ ē filius. Unde Esa. lxvj. Si ego generationẽ alij tribuo ipse sterilis ero. Secundũ impossibile, s. naturaliꝯ erat ꝑgine generare. Terciũ: qꝛ impossibile erat deum generare nisi deũ scꝫ filiũ, qꝛ filiatio vt dicit Aico. de ly. sup Johẽ ca. j. et ꝯcorditer doctores: est ꝓcessus viuẽtis a viuẽte ꝓm rõnem similitudis in identate nature saltẽ specifica vl ĩn ꝓpinquo genere. Cũ igit̃ in deo ponit ꝑbũ: iuxta illud Johis. j. In ꝑncipio erat ꝑbum et verbũ erat apud deũ ⁊ deꝰ erat ꝑbũ. Et ḋa deus nõ solũ est viuẽs sed ⁊ vita est p essentiã, ideo ꝑbũ in diuinis necessario ꝓcedit: sicut viuẽs a viuẽte Et in idẽtitate nature nõ solũ specifica sed nũeralis. Et ꝓcedit ꝓm rõnem similitudis, qꝛ de rõne ꝑbi est q̃ sit ꝑfecta similitudo eiꝰ cuiꝰ est ꝑbum, ⁊ ideo ꝑbũ et filiꝰ in diuinis idẽ sunt. Unde sicut ĩpossibile est hoĩem generare filiũ nisi hoĩem: ita deũ patrẽ impossibile est generare nisi deũ filium

Quartũ ḋa impossibile erat ꝑginẽ generare deũ. qꝛ hõ nõ põt generare deũ sed hoĩem naturaliꝯ: sicut patet. Item ḋnto Ambro. Impossibile erat deum cũ alia ꝑsona generare. Sexto impossibile erat ꝑginem sine alia ꝑsona generare. Accessit ḡ deꝰ ad virginẽ ⁊ necesse fuit ꝑginẽ generare ⁊ nõ aliuꝫ q̃ deũ ⁊ nõ de alio q̃ de deo. sed deꝰ nõ potuit generare nisi deũ de se: ⁊ tñ ꝑgo deũ fecit hoĩem. Itẽ deꝰ nõ potuit generare nisi infinitũ ĩmortalẽ eternũ impassibilẽ insensibilem siue ĩuisibilẽ sub forma dei, sed virgo fecit eũ finitũ mortalẽ tpalẽ passibilẽ visibilẽ sub forma serui. O ineffabilis humilitas creatoris: o incogitabilis ꝑtus virgis mris o incõprehensibilis altitudo mysterioꝫ dei Una puella nescio ḋb̃ blãdicij̃s: ḋb̃ cautelis: ḋb̃ violẽtij̃s: vt ita dicam seduxit: vulnerauit cor diuinũ ⁊ dei sapiam circũuenit. q̃ ꝓter ꝯq̃rit̃ dñs ꝑ ꝑgie Can. iiij. Vulnerasti cor meũ soror mea sponsa: vulnerasti cor meũ. vbi glo. q. d. p amore tuo carnẽ assũpsi ⁊ vulneribꝫ ĩ cruce ĩposit̃ vulnerasti cor meum. qꝛ p ea. i. ꝑgie redimẽda plus q̃ p omĩ alia creatura xps venit ĩ mũdũ ⁊ passus est Et ꝑgis igit̃ carne deꝰ flens dico: sũmã altitudinẽ vestiuit hũilitate: summã deliciaruꝫ dulcedinẽ vestiuit penalitate: summã opulẽtiã vestiuit paupꝛtate: summã lucẽ tenebris:

summũ honorẽ obprobrijs: summũ amabile flagellis. Reuera deo pri p oẽm modũ impossibile erat q de se aliqd tale faceret: ꝓterea i hoc ꝓstat ỷginis progatiua, qr nulli alteri creature ꝓcessit de⁹ hec nisi ỷgini, et hoc totũ p salute hũani generis. Unde sicut illud quod pr dedit filio est maio⁹ oib⁹ sicut scribitur in euangelio: sic istud qd dedit matri est maius oib⁹. Quid igit agẽdũ est nisi cũ Gregorio exclamãdus ꝛ dicẽdum, O mira circa nos scz vtriusq parẽtis Jesu xpi pietatis dignatio, O ineffabilis dei scz ꝛ ỷgis dilectio charitatis: q vt seruũ redimerẽt: cõem filiũ tradiderunt. Propter nimiã em charitatẽ q deus ꝛ ỷgo nos pctores dilexerunt: filiũ scz dñm Jesum q lauaret nos a pctis i sanguine suo obtulerunt. Hec sanctus Bernardinus de Senis.

Capl'm. V. de priuilegio superexcellẽtie marie pre omnibus creatis.

Quinta in ordie

Q stella dr superexcellẽtia. Tãte nãq est superexcellẽtie ipa beata ỷgo q nec in psonis increatis, i. diuis: nec in creatis, i. angelis ꝛ hoib⁹ inueni hec icogitabilis dignitas, s. q habeat deũ filiũ: nisi in vna p sona diuia tm q est patris, ꝛ in vna psona humana q est matris. Sane hoc est singlarissimũ priuilegiũ soli btẽ virgini ꝓcessum inter oẽs creaturas, s. bre deũ filiũ: sicut in creatore deo soli⁹, s. ẽ hoc di pris: nec est cõicabile filio aut ss. Uñ sicut ipossibile est psonaz filij aut ss. generare deũ filiũ: ita ipossibile est aliquã mulierẽ aut quãcũq creaturã parere deũ filiũ: nisi denuo alicui ꝓferret hoc deus p potẽtiã nouã: qd certũ est nunq esse affutur. Nimir psona filij ꝛ etiã psona ss. nõ pnt deũ generare: p eo q i eis nõ est natura cũ pmitate deitatis: nec intellect⁹ cũ actu dicẽdi aliqd ỷbũ: siue cũ fecũditate et potẽtia ad pducẽdũ imaginẽ sicut in pre est. Uñ sic ipossibile est alteri psone q pri pducere verbũ siue generare filiũ: p eo q hoc ỷbũ genitũ sit tã pfectissimũ q totã potẽtiã generãdi exhausit in patre, ita potẽtia ꝓcipiẽdi ꝛ parendi deũ que nature hũane a do cõicata fuit fm qd dicim⁹ xpm fuisse in lũbis patruz fm corpulẽtã substãtiã descẽdit ab Adã vsq ad virginẽ. Et ita p natiuitatẽ xpi ex ỷgie mre: hec potẽtia, s. generãdi deuz exhausta ẽ d'tota natura hũana adeo q q ḉcũq diceret aliquã psonã diuinã fore hũanãdaz in aliq vel aliq fm corpulẽtã subam: esset vt ipijssimus heretic⁹ puniẽdus. Hec idem Bern.

Capl'm. VI. de priuilegio q beata virgo Maria dr mundi domina

Sexta stella dicitur

S dñatio, qr b. ỷgo est dña mũdi sic ꝛ de⁹ dñs est ipsi⁹ mũdi. Et in hoc magnũ puilegiuz cõcessit ipe de⁹ btẽ ỷgini. qr voluit ei⁹ pncipatũ ꝛ dñium q dãmodo eq parare ipsi⁹, s. di pris pncipatui et dñio. Et ꝗ q dẽ patet pcipue in trib⁹. Prio q a sic solus de⁹ pr hz ius impandi et dñiuz sup ipsi⁹ filio. s. dei: cui ipse filij⁹ hoc ẽ dñs ie sus p oia obediuit vsq ad mortẽ ꝛ deseruiuit p oia, vñ ipse ait Joh. xiij. Sic manda tũ dedit mihi pr sic facio. Ita sola ỷgo mr hz ius pcipiẽdi ꝛ maternũ dñiuz sup ipo di filio. Cui ipse dñs Jesus pcipiẽti obediuit ipsaz honorãdo, iuxta illud Exo. xx. Honora patrẽ ꝛ mrẽz ꝛc. Et idẽ tanq matri ad famulatũ se subiecit. iuxta illud Lu. ij. Descẽdit cũ illis ꝛ erat subdit⁹ eis Uñ sic hec ꝓpõ est vera: dei patris ipio de⁹ famlat ꝛ obedit Ita hec est vera: virgis matris ipio de⁹ famulat ad nutũ ꝛ obedit, i. dei filius xps. Secũdo qr sic dei pris imp io ꝛ dñio oẽs creature mũdi sũt subiecte: ita et b. ỷgis ipio ac dñio oia sunt subiecta ꝛ famulant. Uñ hec est vera. Tot creature seruiunt gliose ỷgini q t seruũt sctissime trinitati. Oẽs nẽpe creature quẽcũq graduz teneãt i creat siue sint spũales vt angeli: siue corpales vt celuz: elmẽta: ꝛ oia q sũt i celo ꝛ i terra siue dãnati siue btĩ q oia sunt diuio ipio subiugata. cunta hec gliose ỷgini sũt subiecta: vt possit dicere cũ xpo illd Math. vl. Data ẽ mihi ois ptãs i celo ꝛ i terra. Uñ Bern. Data inq tẽ tibi o dña ois ptãs i celo et i tetra: vt q q volueris valeas efficere. Tertio qr sic hec ẽ vera: diuino ipio oia famlant ꝛ ỷgo. ita hec etiã est vera: impio ỷgis oia famulant ꝛ de⁹ vt manifeste patuit. Uere g maximũ dñiuz btẽ virgis q nõ solũ creaturis sed etiã ipsi do tanq mr filio pncipat. Uñ merito ipsa ait Eccli. xxiiij. Ego ex ore altissimi pdij primo genita añ oẽm creaturã: nõ tpe sed dignitate, ex ore inquã altissimi: quia altissime sapientie diuie ordie ipsa est plata oib⁹. Uñ ibi

dē subdit. In oī ꝓlo ⁊ in oī gente ꝑmatū tenui: ⁊ oīm excellentiū ⁊ supbor, i, demonuz colla, ꝓria ꝑtute calcaui.

¶ Capl'm. VII, q btā maria, p ꝑuilegio habet successisse in regnum mūdi

Septia stella dicitur regnū, quia hereditario iure successit b, ꝑgini Marie regnuz totī mūdi ⁊ eī monarchia ac ꝑmatī: ita q ipsa mr dei gl'iosissima oīm q̄ sunt infra deum hz regale dñium ⁊ īclitū totī orbis monarchie ꝑncipatū: ⁊ vniuersale celestiū ⁊ terrestriū regnū ac īpiuz. Declarat sic ꝓm sctm Bernardi, vbi s. Quāuis em ipsa btā ꝑgo fuerit nobilissima ꝓsona sup oēz aliā q̄cūq̄ fuerit vel futura sit ī toto orbe terraꝝ tāteq̄ ꝓfectiōis q etiā si nō fuisset mr dei nō minī debuisset esse dña mūdi: p eo, qz fuit ꝑtuosissima: lūinosissima: sapiētissima: ⁊ oī grā plenissima īproportionabil'r p alīs. Talib ātdebet alioꝝ rectoratī natural'r ⁊ dñiuz, s, scientia ⁊ rōne vlgētib: vt dicit Aresto, j, Polit. Attū etiā ꝓm leges q̄b regit mūdus iure hereditario oēz mūdi buī pmeruit ipsa ꝑncipatū ⁊ regnū, qz filī eī in ꝑmo īstāti cōceptiōis sue monarchiā, i, ꝑncipatū totī pmeruit et obtinuit vniuersi, teste ps. Dñi ē terra īnq̄t et plenitudo eī: orbis terraꝝ ⁊ vniuersi q̄ hītāt ī eo, g et sequit ꝓm oēs leges q̄ mox ipsa mr dei ⁊ dñi regisq̄ oīm pmeruerit ⁊ obtinuerit dñiuz ⁊ monarchiā vniuersi. Tū etiā iure cōceptōis filij dei ꝑgini īcūbebat totū illō pcurare ⁊ admīstrare qō ex tūc filio datū est scz regimē vniuersi: vsq̄ ad etatē filij sui legitimā: vtpote q̄ fuit ipsī filij dei mr dilecta: nutrix ⁊ auctrix. Nec tū ē mirū si tā gl'iosa regina curā obmisit admīstrādi, qz puella: qz ꝑgo verecūda: qz paupcula qz cure filij dei total'r erat dedicata: et qz nō credebat fore mr dei: nec reputabat vt orb dña. Sicut nec filī: qui q̄dē licet vitā totī orbis ⁊ mores ordiabat: tū nō est deī agnitī nec vt orbis rex ⁊ heres receptī, put ⁊ Joh, j. scriptū est Mūdus p ipm factī est ⁊ mundus eū nō cognouit, in ꝓria venit ⁊ sui euz nō receperūt. Scīēdo igit ī filio mr vim latētis deitatīz: curā admīstrādi rēpublicā dereliqt ⁊c. In buī signū qn dñs Jesus in cruce moreret licet vt dicit Ambro. de alīs testamētū cōdiderit ⁊ tūc ⁊ antea: qz pacem discipulis: vestimēta militib: matrē discīpulo, s, Johānī: aīam deo pri legauit, ⁊ pl'a talia, tū monarchiā totius orbis nulli vnq̄ testatī ē: nec angelo nec homī nec alicui creature: eoq̄ sine matris ꝓiudicio fieri nō poterat tale testamentū. Pater em ꝓm oīa iura successit in mūdi monarchia ac principatū oīm p hoc de iure hereditario acq̄sluit. Nā nullus alī fuit in terrīz q̄ de iure succederet xpo in hac hereditate nisi mr. Denicq̄ hāc successionē mris nusq̄ legimī reuocatz, sed diuīo mūere opante ⁊ grā ꝑgis īpetrāte cernimī exp̄ssī q̄tidie elucidari dū eā ꝓdicamī dñam angeloꝝ ⁊ oīm creturaꝝ: reginā celoꝝ: imperatricē secl'oꝝ: matrē cūctoꝝ: monarcham vniuersoꝝ: dignissimā et ꝓelectissimā oīm dei opeꝝ ac gl'iam et iocūditatē celestiū spirituū et beatorum.

¶ Capl'm. VIII, de hoc ꝑuilegio q scz oīs gratia a deo nō nisi p Mariā dispēsat.

Octaua stella nūcupat dispensatio, qz nulla grā a deo in nos descendit nisi p manī btē ꝑgis dispēset. Nimiꝝ a tpe q̄ ꝑgo ꝓcepit dei ꝑbū vt sic dicā iurisdictiōem et autoritatē obtinuit in oī ꝓcessione tpali spūsscti ita q nulla creatura aliquā gratiā vl' ꝑtutez spūsscti obtinuit nisi ꝓm ipsī pie mris dispēsatōem. Hinc Bernū, deuotissimī ait. Nulla grā venit ō celo ad terrā nisi p manī marie trāsierit. Hic ⁊ Hiero, ī ser. ō assūp, inq̄t: In xpo fuit plenitudo grē sic ī capite īfluēte In maria ꝑo sic ī collo trāsfūdēte. vū Cañ. vij. ō ꝑgie ad xpm Salomō ait. Collū tuū sic turrīz eburnea. Sic nēpe p collū vitales spūs a capite descēdūt ī corpī: sic p ꝑginē a capite xpo vitales grē ī eī corpī mysticū trāsfūdunt. Ubi nota q ī defluxu diuiaꝝ grāꝝ ꝓm q trabit ex ꝑbis Dionisij. iiij. ca, celestīz hierar, iste ē ordo: vt prīa deo defluāt ī bnīdictā aīaz xpi. indeq̄ ī btām aīaz ꝑgis mris deinde ī seraphin. ⁊ sic successiue ī sctos alios ordīes angeloꝝ, ⁊ tādē in eccl'iam militātē. Exq̄ nēpe totī deus ⁊ tota natura diuina ꝓm totū suū esse posse scire ⁊ velle diuinū intra ꝑgis vteꝝ clausit se: vbi ⁊ mēsib nouem habitauit: nō timeo dicere q in oīm gratiarū effluxu hec ꝑgo q̄ndā iurisdictiōem habuerit de cuius vtero ꝑgineo q̄si de quodā diuinitatīz occeano riui ⁊ flumina emanant

oim grax. Vñ Eccli.xxiiij.in psona eius in
qt scriptura sacra: z sctā de ipsa canit ecclia.
In me oīs grā vite z veritatis: ī me oīs spes
vite z virtutis. Trāsite ad me oes q̄ ꝯcupiscitis
me z a generationib meis adiplemī. Ex q̄
patz q̄a oīs gratie fons in Maria est vt ad
ipsam recurram⁹ in oī salute hūda et spe ac
virtute: grā z veritate: vita z glia eterna ꝯse
quēda. qz ipa est dispēsatrix oīs grē. Pro
inde ipsa merito figurat p lunam. Cant. vj.
Pulcra vt luna. qz luna dñat oib hūoribz
infundēs cūctis liquorē hūorēq corpibus
vt dicit Macro. de somno scipionis lib. ij.
Nā ad motū lune fit fluxⁿ z reflux⁹ mariū. i.
methoroz. Vñ z cāeri z conche z etiā her
be suco pleniores sunt. vt dicit Ptolome⁹ ī
almagesti. iij. in plenilunio abūdātes. Sic
btissima ÿgo dñium habet sup influxu oīs
grē z dispēsatiōe. z q̄ deuoti⁹ ei famulant in
terris ampliori grā p ipam abūdāt q̄ est mr
gratie. Sed dī. quō hoc attribuit btē ÿgi
ni vt ipsa sit mr z dispēsatrix oīs grē in mū
do: cū grē fons z autor sit ipsemet deus. Et
grā a solo deo infundit vt dicit Bernū. ī ser.
de charitate et grā xpi. Imo vt pbat sanct⁹
Tho. pma scde. q. cxij. ar. j. donū grē exq̄ ex
cedit oēm facultatē nature create cū nil aliō
sit q̄z q̄dā pticipatio diuīe nature. iō impos
sibile est q̄ aliq̄ alia creatura grām causet. sz
soli⁹ dei est hoc. s. causare grām in aia. Ad
hoc respōdet q̄ verū est pncipaliter efficiēdo.
qz sic solus de⁹ causat z infundit grām z di
spēsat. Attn btā virgo dr mr gratie p medi
ationē. vt s̄ est declaratū. Vñ ipsa in influ
xu gratie a deo obtinuit specialē iurisdictio
nē et autoritatē pticipatiue. qd declarat ꝓm
sctm Bernardinū vbi s̄. taliter pter ea que
supra tacta sunt de ordine influxⁿ grax: Re
perio inqt in rege dño Jesu duas dignissi
mas dignitates. Prima q̄ sit eternⁿ de⁹ ge
nitus ab eterno. Secda q̄ deuz pducit ab
eterno: eoq̄ spūmsctm spirat. Dō ipse do
minus Jesus clausus in vtero ÿgis in eter
nitate a deo patre de⁹ generabat eternⁿ. Et
in eadez eternitate ipse puer in vētre matris
deū. i. spūmsctm spirabat z pducebat. quia
nunq̄z destitit generari a patre z spirare spi
ritūsctm: cū nunq̄z destitit esse de⁹ etiā ī vte
ro materno. Ex hoc ꝗ q̄ btā virgo ipm cō
cepit vtrūq̄z hanc eius dignitatē pticipauit
Primā q̄dem scz q̄ Jesus est generatus a
deo participauit mater virgo adeo infinito
modo q̄ iesus nō dicat verius filius dei q̄z
filiⁿ virgis. nec maior nec dignior est filiⁿ dī
in throno paterno sedens vestitⁿ claritate et
luce iaccessibili quā habuit ab eterno: q̄z exi
stens in vtero ÿgis vl' inuolutⁿ pānis pau
perculis sup fenū in psepio reclinatⁿ. Se
cundā q̄z dignitatē btā virgo pticipauit q̄a
ipsa extitit mr filij dei q̄ pducit spūmsctm z
q̄ ē fons z autor ac cā oīs gratie spūssancti.
Vñ eoipso q̄ mr fontis gratie. i. xpi filij dei
extitit oīm bonox z oīs gratie mater ē effe
cta. eoq̄ fons gratie xps ex ipa z p ipsam in
hūc mūdū exiuit z venit. Ideo ipa ÿgo glo
riosa tātam habet iurisdictōem z autoritatē
pticipatā a filio dei in defluxu z dispēsatiōe
gratie spūsctī q̄ oīa dona: oēs ÿtutes z gra
tie et oīnia bona quibus vult: qū vult: quō
vult: z quātum vult per manus ipsius ad
ministrant.

Capl'm. IX. de priuilegio q̄ totius mun
di pfectiones beata Maria cōsummauit.

Una stella inor
dine ad pdictas dicit cōsūmatio
qz oēs nature z mūdi toti⁹ perfe
ctiones virgo sacra vltima sui pfectōne cō
pleuit z cōsummauit. Deus q̄pelicz oīnia
fecerit perfecta sicut exigebat vniuscuiusq̄z
natura. Unde Deutero. xxxij. Dei perfecta
sunt opa. tamē vltime pfectōis ꝯsummatio
nem in mūdo vsq̄z ad partuz virgis distulit
et soli ÿgini reseruauit ꝯsūmādū. z declarat
Primo ex pte vniuersalis creature
Secūdo ex pte generatiōis humane.
Tercio ex pte incarnatiōis diuine.
Primo ex parte omnis creature ꝓm sanctū
Bernardinū. quia oīa entia vnum nobilis
simū ens appetebāt naturaliter. omnia viuē
tia vnū nobilissimū viuens. sentientia vnū
nobilissimū sentiens. cōceptiones vnuz no
bilissimū conceptum. natiuitates optimuz
nascibile. Rationalia singularissimū ratio
nale. Spūalia excellētissimū spūale. Et bre
uiter oēs creature appetebant vnum q̄d pu
rū optimū creatū. his aūt sic existib ipfectis:
eo q̄ oīa appetunt naturaliter bonuz aliqd
primū et optimū ad quod omnia ordinant
qz entia nolūt male disponi. Et patet hec p
phm. iij. Thopi. Et. x. ac. xij. Metha. Pro
uisum est ergo mundo de vna femia super

oes bñdicta q̃ vnico suo partu ꝓoptimo oi bus rebus in mũdo summã ⁊ vltimam pfectionẽ adduxit. Secũdo declarat ex parte generatois hũane. fm eim Anselmũ li.ij. Cur deus hõ.q̃tuor modis de⁹ poterat facere hoiem. Primo sine viro ⁊ sine muliere vt fecit Adã. Secũdo de viro sine muliere put fecit Euã. Tercio de viro ⁊ muliere sicut cõiter generant hoies. Et isti tres modi fuerũt in mũdo añ incarnatõem xpi. Necdũ aũt erat cõplemtũ vniuersi in pductione hois eoq̃ q̃rtus modus nõdũ fuit ĩ mũdo vt vicz fieret hõ de ꝑgine sine viro p virtutẽ sũmi opatoris. sed hoc cõsũmatum est in maria. Tertio declarat ex pte incarnatõis diuine in qua ipsa btissima ꝑgo pfectionem adduxit tã ipsi mũdo q̃z vt ita dicã ipi creatori deo: nõ q̃ ad se q̃ est ab eterno pfectissim⁹, sed q̃ ad nos manifeste sunt ipe pfectões diuine p virginẽ. Nimiq̃ ipsi mundo dixi q̃ hec bñdicta ꝑgo in filij dei incarnatiõe ꝓsũmationẽ pfectõis adduxit. ⁊ certe tantã q̃ vlteriois pfectõis mũdus nõ est capax: nec ipse de⁹ põt ordinaria ptãte ipm pficere vlteriori pfectõe. imo si ipse de⁹ pater ⁊ spũsctũs de femia nascerent: nihil accresceret orbi: q̃a q̃cq̃d nobilitatis: q̃cquid deitatis: ⁊ q̃cq̃d eternitatis est: totũ in orbe diffusum est ⁊ pductũ p ꝑginez ĩ illo eterno supposito. s. xpo iesu generato ab ipa: cũ vicz ꝑbũ caro factũ ẽ ⁊ hitauit in nob Job. j.

Deniq̃z ipsa ꝑgo pfectões adduxit ⁊ ꝓsũmauit scz ꝑtutũ oltẽsaq̃ in deo: vt pmisi nõ quo ad se: q̃z diuie pfectiões ita sunt in sũmo vt nec augeri nec minui possint. sz q̃ ad manifestatõez erga nos. q̃d patet. q̃z in icarnatõe diuia claruit q̃ ad nos ipscrutabil' sapia dei q̃ mũdũ restaurauit: diabolũ deiecit: ac hominẽ liberauit. Claruit et ineffabilis iustícia ac patiẽtia q̃ p pctis nostris satisfecit deus patlẽdo. Claruit ⁊ incõprehẽsibilis mia et benignitas. Vñ aplus. Apparuit benignitas et hũanitas saluatoris nri dei: q̃a nõ ex opibꝫ q̃ fecim⁹ nos sed fm suã miaz saluos nos fecit. ad Titũ. iij. cũ nosipsi resurgere et liberari nullo mõ p creaturã aliquã possemus. nec tñ de⁹ bonoq̃ nostroq̃ egeret: teste ps. Deniq̃z claruit ĩmẽsa charitas q̃ dilexit nos ⁊ lauit a pctis nostris in sanguine suo Apoc. j. Et de⁹ pater sic dilexit mũdũ vt filiũ suum vnigenitũ daret. s. p redimẽdo seruo imo inimico. Et q̃d amplius dicã vtq̃z pcipua ꝑtus in deo ipsa vicz hũilitas nõ tã apparebat q̃ tñ deũ deccbat tanq̃z vna ꝑtutũ regaliũ. ⁊ q̃z nõ poterat de⁹ hũiliari vsq̃z ad penas in natura diuia: oportuit q̃ vt ĩ alia. s. hũana natura hũiliaret. vt ait Petr⁹ aureoli li. iiij. cõpẽdij. ca. vj. Sic q̃ omniũ virtutũ pfectões manifestas consũmauit et adduxit btissima ꝑgo Maria in deo et mũdo qñ p ipam ⁊ in ipsa ipse de⁹ eterno hũliauit se vt sit tpalis: impassibilis vsq̃z ad passionẽ in mortẽ ⁊c. Vñ põt iã mũdus dicere illud ps. Omnis cõsũmatõis vidi finẽ. s. in virgine.

¶ Capl'm. X. de priuilegio ornatus: q̃a scz de Maria ornat totus mũdus.

Decima stella dicit ornat⁹. q̃z de carne ꝑgis bñdicte ⁊ ĩ pte corpis ei⁹ excisa cõsistit ⁊ pficit ac tractat totũ dec⁹ ⁊ ornat⁹ mũdi. Tũ q̃z nil decorosi⁹ ĩ mũdo videt q̃z virginẽ esse matrẽ. s. dei. Tũ q̃z in eucharistia ẽ idẽ corp⁹ xpi q̃d de ꝑgie est suptũ: ⁊ idẽ de⁹: eadẽq̃z aia et idẽ sanguis q̃ fuerũt in virgis vtero. q̃z vt dicit Ambro. Dia hec eadẽ sũt in sacro q̃ fuerũt in virgis vtero. ⁊ q̃z totus ornatus ⁊ dec⁹ ecclie ac põdus sacroq̃ eius cõsistit in h̄ sacrosctõ sacro eucharistie in q̃ de⁹ pñtialr et corpalr. i. ipse tot⁹ dñs Jesus habitat nobiscũ vsq̃z in finẽ seculi. Alia etiã sacra ad hoc tanq̃z ad vltimũ finẽ ordinant Ideo btã virgo totã ornauit ⁊ decorauit ecclesiã: qm̃ sui portio corpis siue dicã purissimi sanguis de qua christi corp⁹ formatuz est ad tot⁹ ecclie ornatũ: decorẽ: fidem: ⁊ vitam eternã ꝓsequendã est data mũdo isti ĩferiori in eucharistia. Hic est eniz panis vite de quo si quis mãducauerit viuet in eternum Johis. vj.

¶ Capl'm. XI. de ꝑuilegio q̃d btã virgo retribuit deo p toto mundo.

Vndecima stella dor retributio. q̃z btã virgo totuz retribuit deo ⁊ satisfecit p oibus que ipse de⁹ tribuit nobis put declarat idẽ sctũs Bernardi. vbi s. di. sic. Sola eim bñdicta virgo plus fecit deo vel tãtũ vt sic dicam quantũ fecit deus toti generi humano Credo etem̃ certe q̃ mihi indulget deus si

nunc, p virgine matre loquar. Cōgregem⁹ nēpe in vnū q̄ de⁹ hoī fecit z ꝓsiderem⁹ que ꝟgo Maria dño fecit. Prio nāq̄z forma uit de⁹ hoīem de limo terre. sed Maria formauit deū de purissimis sanguib⁹ suis fm assumptā naturā, s. a deo z ō purissima carne q̄ preualet oī limo terre z oib⁹ reb⁹ mūdi.

Secō de⁹ impssit in hoīem imagīs sui decorē, sed Maria ꝟgo impssit in xpm deum imaginē decoris sui: vt sicut ipa erat pulcerrima femiaꝟ: sic z xps eius nat⁹ esset speciosus forma p filiūs hoīm, teste ps. Vñ sicut imago dei pēminet in hoīe fm aīam p alīs creatis: ita imago hoīs in xpo. i. ipsa hūanitas xpi fm corpus pēminet oī homī et creature angelice ac alīs inq̄tū deo vnita. Nā deus dedit hoī vt sit ad imaginē suaz. Btā ꝟgo aūt dedit deo vt sit verbū caro factum

Tercio deus fecit hoīem in statu inocētie sine passiōib⁹ famis: sitis: frigoris: z silium. Sed sedula mr̄ Jesu oib⁹ passionib⁹ ipsi⁹ dñi Jesu occurrebat scz fami: siti: frigori: nuditati: calori, sicut stat⁹ pauprim⁹ exigebat, z hoc cū maxīa patiētia sua. Quarto de⁹ vestiuit hoīez pellicea veste. Sed btā ꝟgo vestiuit xpm in psepio pauperculis pānis z processu tpis fecit ei incōsutilē tunicā q̄ preualuit oib⁹ vestib⁹ mūdi vtpote a matre dei facta deo. Quinto de⁹ docuit hoīem sapiaz sed sapiētissima ꝟgo z prudētissima xpm deum in puericia nō solū docuit: sed z ipamet sociādo seipsam cū ipso xpo et eū portando in egiptū fecit nociua fugere. Sexto deus hoīem nutriuit de fructib⁹ paradisi, sed btā ꝟgo nutriuit xpm de ꝓprio suo sacratissimo lacte: vbere de celo pleno cui⁹ minima stilla ꝑualet oib⁹ fructib⁹ paradisi terrestris ac totius mūdi. Septio deus dedit hoī carnē q̄ posset mori z incinerari post pctm̄ vt nūc cernim⁹. Sed btā virgo dedit deo carnem īmaculatā q̄ nō posset īcinerari. iuxta illud ps. Nō dabis sctm̄ tuum. i. xpm videre corruptionē. Reddēdo ḡ singula singul'. s. q̄ fecit deus homī, z q̄ fecit btā ꝟgo ipsi deo videbis vt p solacio dicere liceat q̄ plus maria deo q̄z ipse deus homī fecit, vñ de⁹ ꝓpter beatam virginem obligatur nobis plurimum. Sed hoc totum est ex dei voluntate et eius beneplacito cui gratias agere debemus: qui in tantum condescendit nobis p virginem z c.

Caplm. XII. q̄ pfectōes et plenitudines gratiaꝟ Marie sunt incōprehēsibiles.

Vodecima stella

Dicit ōr incōprehensibilitas q̄z pfectiones grāaꝟ et plenitudīs excellētie nobis sunt incōprehēsibiles z alīs creaturis. Nā fm declaratōez sancti Bernardini: sicut diuīe pfectiōes oī intellectui sunt incōprehēsibiles. sic pfectiōes grāaꝟ q̄s ꝟgo suscepit in ꝓceptiōe filij dei soli ītellectui diuino et xpo et sibi cōprehēsibiles extiterunt z nō alīs. Ēq̄dez q̄ de⁹ generaret deū hoīem ex natura ꝓueniebat vt p viaz nature z intellectus ꝓduceret ꝟbuz p oīa eq̄lē sibi: imo impossibile est q̄ de⁹ pater nō generet deuz scz filiū, ꝓter fecūditatē suā. sed q̄ femia cōciperet z pareret deū est z fuit miraculū miracl'oꝟ, q̄z est sūme supra naturā. Vñ oportuit hāc feminā eleuari ad ꝓticipatiōem diuinā p quādā q̄si infinitatē pfectionū et grārum quā nunq̄z creatura expta est. Credo ḡ q̄ ad illā abissum impscrutabilē oīm carismatū spūsctī q̄ in btām virginē descēderūt in hora diuīe ꝓceptōis nunq̄z intellectus diuinus vel angelic⁹ potuerit attingere. Unde Hiero. in ser. de assumptiōe Scit inq̄t de⁹ omnia z potest. Propterea q̄z ita est solus sciuit se z potuit ī vtero ꝟgis sine sui corruptōne misceri atq̄z vniri vt esset vn⁹ xps de⁹ et hō: vna psona: vnaq̄z substātia. Et ob h̄ dei genitrix electa et p̄electa iure ab angelo grā salutat z p̄dicat plena. Et paulo īfra īgit inquit Quod natura nō habuit vsus nesciuit ignorauit rō: mēs nō capit hūana: pauet celum: stupet terra: creatura oīs etiam celestis mirat, hoc totū est qd̄ p Gabrielem Marie diuinit⁹ nūciat z p xpm adimplet. hec Hiero. Qd̄ etiā declarat Gabriel Lu. j. cū ab eo quereret btā ꝟgo dicēs. Quō fiet istud qm̄ vi. ñ z c. Rñdit totū mysteriū angel⁹ se ignorare z cōmisit spūsctō di. Spūsctūs supueniet in te z ꝟtus altissimi obūbrabit tbi. q. d. qd̄ a me q̄ris plenarie nō scio vt totaliter edicam: sed ipse spūsctūs q̄ est doctor veritat⁹ sibi soli hoc altissimū mysteriū reseruauit q̄ te edocebit ad omniaq̄z mysteria descripta in veteri testamēto de filij dei īcarnatōe natiuitate: cōuersatōe: passione: resurrectōe scire faciet p illūinantissimā expiētiā. Itaq̄z supueniēs spūsctūs in ꝟginē: et ꝟtus altissi

mi christus (de q̃ aplus Predicamus inq̃t
xpm dei ꝓtutẽ ⁊ dei sapiẽtiaz: qz in xpo sunt
oẽs thesauri sapiẽtie ⁊ scie di: ipso teste apo
stolo) adeo ꝓginis mẽtez ⁊ intellectũ thesau
ro sapie ipleuit vt oia p̃nunciata ⁊ p̃scripta
a ꝓphetis ⁊ p̃figurata a patriarchis optime
sup oẽs nosceret et sciret ac certa expientia ĩ
seipsa ⁊ in filio completa cerneret ⁊ ꝓferret.
Hoc est qd dicit Lu.ij. Maria ꝓseruabat
oia ꝓba hec cõferens in corde suo. Qd ex
ponit venerabilis Beda: qz scz habuit ĩ mẽ
te oẽs scripturas sacras: ⁊ cõferebat q̃ scri
pta erãt cum his que fiebant. Verbigratia
vt descẽdam⁹ ad pticularia. Cũ btã ꝓgo vi
dit se cõcepisse et ꝓginitate manẽte pepisse:
dicebat intra se. Ecce o deus me⁹ modo im
pleta est illa ꝓphetia Esa.vij. Ecce ꝓgo cõ
cipiet ⁊ pariet filiuz ⁊c. Itẽ cũ videbat dei
filiũ paruulũ in vlnis se tenere cõferebat in
corde di. Ecce nũc impletũ est illud Esa.ix.
Paruulus nat⁹ est nobis ⁊ fili⁹ dat⁹ est nob
et vocabit nomẽ ei⁹ admirabilis de⁹ fortis.
Videns q̃z paruulũ vagientem di. ecce qd
dicit Sap.vij. Primã vocẽ oibꝫ sil'em emi
plo. ⁊ hoc in psona xpi. Audiens aũt ange
los canẽtes Glia in excelsis: di. Nũc imple
tur ꝓphetia Dauid. scz Celi. i. angeli enarrãt
gliam dei ⁊ opa manuũ ei⁹ annũ. fir. i. celũ:
nouã stellã mittẽdo. Vel firmamentũ. i. scti
⁊ electi vt pastores ⁊ tãdem apli. Cũq̃. xij.
die venissent magi ad adorãdũ di. Ecce qd
ait Dauid Reges tharsis ⁊ isule mũera of
ferent ⁊c. Cum ꝓo q̃dragesimo die obtulit
puer dicit. Ecce illd Malach. iij. implet. s.
Veniet ad tẽplũ sctũ suũ do. quez vos q̃ri.
et angelus testamẽti. s. noui institutor: quem
vos. s. iusti: vult. i. affectat: vt simeõ ⁊ anna
Ipse eũ q̃si ignis ꝓflãs. qz iflãmat ad amo
rẽ ipm ꝓgnoscentes. et sic de alijs mysterijs
xpi scz fuge in egiptũ: ⁊ reuersiõis: baptismi
p̃dicatõis: miraclorꝫ: ⁊ passionis: atq̃z resur
rectõis. q̃ oia descripta sunt in ve. test. ⁊ lon
gũ foret singl'a enarrare. Unde redeundo
ad ꝓpositũ: vere hec est ꝓgo gliosissima ma
ria sup oẽs nobilissima merito ptãte: superex
cellẽtia: dñio: regnoq̃z dignissima: gr̃e dispẽ
satrix: mũdi cõseruatrix: cõsũmatrix oĩs pfe
ctionis: ornat⁹ eccl'ie: deo acceptissima: ⁊ oĩ
gratia incõprehẽsibil'r ditissima. O igit ma
ter dei inclita gr̃am nobis de tua plenitudi
ne p̃sta ⁊ gliam in patria Amen

¶ Incipit liber duodecimus de seruitute et deuotione exhibenda Marie

Liber duodecimus agit de mysterio debitorie seruitutis ⁊ deuotionis cultu a nobis hoibꝫ ipsi btissime virgini exhibendo Et cõtinet tres principales ptes. Prima ps est de deuota veneratiõe: reuerentia ⁊ collaudatõe atq̃z seruitute: ipsi benedicte virgini Marie exhibẽda a q̃ ꝗs homie. Secũda ps de pmptissima subuẽtiõe Marie: q̃ sp parata ẽ adiuuare sibi seruientes: ꝓterea q̃z q̃ q̃libet fiducial'r ⁊ secure recurrat ad btãm ꝓginẽ in necessitate

Tercia ps est de vtilitate mltiplici quã cõsequunt hoĩes p seruitiũ deuotũ exhibituz Marie. Et in hac pte adducunt plima per totũ miracula sub cert⁹ distinctõibꝫ capl'orꝫ q̃tinus deseruire possint hec miracula p toti⁹ hui⁹ volumis ptibꝫ ⁊ fmonibꝫ vt habeat p̃dicator quod vult miraculum accipe et vbi vult applicare.

¶ Pars prima de deuotiõe ⁊ laude ac reuerentia necnõ seruitute quã debet hõ exhibere beate Marie.

Loquente iesu ad turbas: extollens vocẽ quedam mulier de turba dixit illi. Btũs vẽter qui te portauit et vbera q̃ suxisti. At ille dixit. ꝗnimo ⁊c. Luc. xj. ca. Sctã q̃ppe mater eccl'ia hoc euãgelium frequẽtat in laudez btẽ ꝓgis hac pfecto de cã. q̃tin⁹ doceat nos exẽplo hui⁹ mlieris ⁊ inducat ad beatificãdã: laudãdã ⁊ bñdicendã: deuotissimoq̃z seruitio venerandam ipsam gliosissimã virginẽ matrẽ dñi nostri Jesu christi. Unde in hoc ipso sacro euãgelio tria p̃cipua notant. Primo q̃dem insinuat huius mulieris maxima deuotio: cũ dicit. Extollẽs vocẽ q̃dã mlier de turba dixit illi. s. iesu. Hec nẽpe mulier fm Ambro. dicit fuisse ancilla btẽ Marthe noie marcilla q̃ nõ fuit nobilis nec diues: q̃a tales. i. nobiles ⁊ diuites mulieres sunt min⁹ deuote ad verba dei ⁊ nimis sollicite circa bonores seculi huius. sed fuit hec mulier de turba. i. de vili cõditiõe fm seculum: sed nobilis apud deum: q̃a ꝓtuosa: ⁊ vt ferit fuit vir

go deuota. Vñ extollēs.i.ex corde tollēs et eleuās: vocē in xpi ⁊ ei⁹ matris cōmēdatōem ꝓtēpta verecūdia ⁊ ꝓsuetudine ꝑter naturā mulieꝝ:q̄ nō cōsueuerūt loq̄ in ꝓl'o. Postposito etiā iudeoꝝ timore xpo loquēte ausa fuit coram tanta mlitudīe sic sola clamare: christū laudare:⁊ matrē ei⁹ btificare in īcredulorꝝ iudeorꝝ ꝓfusionē. Magna g̃ deuotō a spūsctō sibi ifusa ipsam sic incitauit clamare ex vehemētia diuini amoris in corde ferventis. ex abūdātia em̄ cordis os loquitur Math.xij. Et hinc cognoscit q̄ hec mulier fuit sctā.qr q̄lis vnusq̄sq̄ est talia loquit: dicēte Aresto.liij. Ethicorꝝ. Ut em̄ p odorē herba sic hō cognoscit per ꝓba. Sctā itaq̄ hec mlier amore diuīo ⁊ deuotiōe plena audēter xpm dei filiū et ei⁹ matrē sctissimā coram oib⁹ btificat ⁊ cōmēdat.qr amor ꝓcūdiā nescit:timorē contēnit:audaciā inducit. Ergo ⁊ nos charissimi hui⁹ mulieris exēplo discam⁹ ardere deuotōe erga xpm ac ei⁹ sanctissimā genitricē Mariā. Scdo in ipo euāgelio insinuat xpi ⁊ eius matris dignissima laudatio.qr hec sctā mulier dixit. Beatus vēter qui te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti: q̄ verba sunt a spūsctō inspirata. Et vere maria ꝑdicat felix et btā q̄ xpm portauit dei filium ⁊ lactauit. Tu q̄z o hō si vis btificari disce iesum dulcissimū portare in corde tuo p fidē. Hā dicit aplus:habitare xpm p fidē in cordib⁹ nostris Eph.iij. Hā vt ait Aug⁹. Beatior fuit Maria xpm portādo in corde q̄z in vētre.⁊ certe nisi pri⁹ eū portasset in corde p fidē ⁊ dilectionē:nunq̄z in vētre euz habuisset. O igit aīa crede ⁊ dilige xpm Iesum vt eū habeas in corde et valeas btificari. Deniq̄z disce ⁊ xpm spūaliter lactare: qō facis cum ipsum cibas ⁊ alis in suis mēbris.i.in paupib⁹:mīe opa exercēdo.q̄a ipse dñs iesus ait Math.xxv. Quod vni ex minimis meis fecist mihi fecist. Sz hic q̄stio occurrit circa euāgeliū Quare spūssanctus p os hui⁹ mulieris solū btificauit ventrē Marie ⁊ vbera:⁊ tacuit de alīs ei⁹ mēbris:cū ipsa virgo bñdicta p singula membra foret btificāda vtpote p oīa gratia plena:teste angelo Luce.j. Aue inq̄t grā plena dñs tecū ⁊c. Rñdet q̄ iō qr in diuīa incarnatiōe facta sunt maiora miracula in vētre ⁊ vberib⁹ btē marie q̄z in alīs mēbris: et in his maioribⁿ cōprehēdit alia mēbra submi nistrationē habētia ad ista. Nimiꝝ in vētre Marie facta sunt miracl'a maxīa. Prio q̄a ibi de⁹ fact⁹ est hō.et sic īmēsus fact⁹ est parvulus:īmortalis mortal':ꝓbū infans. O vere magnū miraculū:qm̄ q̄ fecit vētrē marie fact⁹ est in eodē vētre.sicut magnum foret si q̄s fecisset domū ⁊ postea in eadē domo nasceret. Vñ Eccli.xxiij. Qui creauit me inq̄t maria requeuit in tabernaculo meo.s.factus hō. Scdo magnū fuit miraculuz in vētre Marie:qr mai⁹ seipo īmo p toto mūdo cōtinuit vēter ille.vñ canit eccl'ia. Sctā ⁊ immaculata ꝓginitas q̄b⁹ te laudib⁹ efferā nescio.qr quē celi capere nō poterāt tuo gremio ꝓtulisti. Tertio qr vēter ille ꝓgīali integritate ꝓcepit ⁊ pepit ac post ptū ꝓgo ꝑmansit vt tenet fides catholica. Deniq̄z ī vberib⁹ marie facta sunt miracl'a maxīa in hac īcarnatione. Prio qr de celo plena p miraculū ipsa vbera lacte extiterūt: vt canit eccl'ia.

Scdo qr ipsa ei⁹ vbera ꝓginea regē angelorꝝ deū lactauerūt ⁊ aluerūt. Tercio qr.s. eius vbera vtpote ꝓginea sine lactis meatu apto:solo diuīo miracl'o:lac filio dei sugendū exhibuerūt. Alia īgit mēbra ꝓginis his deseruierūt ⁊ nō tot miraculis chorusceauerunt. idcirco illis tacite laudatis hec cōprehēsa in euāgelio manifeste btificant. Tercio in hocipso euāgelio insinuat imitatiōis et ꝓformitatis diuina inductio:cū ipe dei filius dñs Iesus subiūxit Quinimo.q.d.verū est ⁊ bñ dixisti q̄m vere btā est q̄ me corporal'r portauit ⁊ lactauit. Et etiaz btī sunt oēs q̄ portāt me spūal'r ⁊ custodiūt et alunt spūal'r me:ꝓbū dei audiēdo et obseruādo p̄cepta dei. Vñ subdit. Btī q̄ audiūt ꝓbum dei ⁊ custodiūt illō. Sed diceres:q̄ est rō hui⁹ ꝓformitatis? Rñdet q̄ hec est.qr sicut xps spūsctī ꝓtute ac mīsterio angeli ꝓcept⁹ est in vtero ꝓginis:sic ꝓbū dei spūsctō operante ⁊ angelo bono cooperante ꝓcipit ī vtero mētis ⁊ foueat ad eterne btitudinis acq̄sitionē. Vñ sicut btā ꝓgo ꝑdicat beata portādo xpm:sic btī obseruādo portātes ꝓbuz dei. Dic g̃ o christiane:dic q̄ cūq̄z fidelis aīa hāc deuotā mulierē imitādo.⁊ xpm ac eius matrē bñdicēdo:dic.btūs vēter ꝓginis marie q̄ te xpm portauit ⁊ vbera eius q̄ suxisti. vt p hanc ⁊ cōsimilē laudationē ac deuotionis cultum ⁊ obsequiū:regnum cum xpo ⁊ ei⁹ mre vbi laudare valeas: ꝓcipias in eter

nū. Quia ꝓ o in ista ꝑte libri intēdim⁹ agere de deuota veneratiōe reuerētia ⁊ collaudatōe atq; fruitute exhibēda ipi bñdicte ꝓgi Idcirco tria mysteria de hac maria hic notabim⁹ iuxta notata ꝑmissa, s. ꝓba euāgeliū.

Primū dr mysteriū amorose affectōis.

Secōm dr mysteriū obsequose deuotiōis.

Terciū dr mysteriū gratiose inductōnis

¶ Articulus ꝑmus q̄ summā affectōis ⁊ dilectōnis deuotionē debet hō habere ad btām dei matrē eamq; laudare ⁊ deuotissima seruitute colere vbi certe q̄stiones soluūtur.

Quantuz ad primū mysteriū amorose affectiōis quā debet hō hre ad btāz virginem Nota: q̄ licet ad plenū exp̄mere ñ possimus: tū aliq̄ntulū elucidar ex his q̄stionibus. Prima q̄stio: vtr homo magis obligar diligere dei matrez ⁊ deo ac ipsū laudes et grās agere: ⁊ obsequo deuoto deseruire vt potest q̄ angelus. Secūda q̄stio: vtrū btā ꝓgo debeat venerari honoris ⁊ deuotōnis cultu maiori q̄ ipsa crux christi. Tercia q̄stio: vtrū hō teneat ipsam ꝓginē btām magis amare q̄ seipsum. Quarta q̄stio q̄liter adoratōis deuotōe ⁊ affectione btā ꝓgo debeat a fidelib⁹ venerari. Ad ꝑmū quesitū Rñdet ꝑ ꝓclusionē affirmatiuam q̄ scz hō magis obligat deo et btē ꝓgini q̄ angelus. Et declarat hoc rōnib⁹ sūptis ex regula posita ꝑ btm̄ Grego. in Omel. de pōtificib⁹ dicentē. Quanto inq̄t crescūt dona tanto ⁊ rationes crescūt donor. Tanto g̃ ad seruiendum deo q̄sq; pmptior debet esse ex munere q̄nto se obligatiorē fore cōspicit in reddēda rōne Nec Greg. Btā ꝓ o Maria di mr maiora dona exhibuit hoib⁹ q̄ angel. g̃ hō magis teneat diligere inq̄ntum pōt q̄ angelus. q̄a btā virgo suū natū filiū dei exhibuit et angelis ⁊ homib⁹. sed plus tripliciter hominibus q̄ angelis.

Primo quia dignius.

Secundo quia amicabilius.

Tercio quia plenius.

Primo q̄a dignius: eo q̄ angelis exhibuit xp̄m vt dñi seruis ⁊ mīstris. vñ ps. Bñdicite dñm oēs angeli ei⁹ mīstri ei⁹ q̄ facitis voluntatē eius. Hinc Math. iiij. Accesserunt angeli ⁊ ministrauerūt xp̄o. Sed hoib⁹ beata ꝓgo exhibuit xp̄m deuz in fratrē carnis ꝑticipatē ⁊ sanguīs. Et idcirco dñs Jesus post resurrectōem suā discipulis nūciando dixit Magdalene Joh. xx. Vade ⁊ dic fratrib⁹ meis ⁊c. Dignitatez ꝓ o hac hō ꝓscent⁹ est vt sit frater dei ꝑ virginē in xp̄i incarnatione vel nature hūane vnione: quā angel⁹ nō ap̄phēdit. Vñ aplus Heb. ij. Nusq̄ angelos ap̄phēdit sed semē Abrae. g̃ hō magis dignificat⁹ est ꝑ ꝓginem q̄ angelus: vtpote qr homo frater: angelus ꝓ o seru⁹ dei. Propterea Bernā. Puto inq̄t iam me spnere nō poterit deus os ex ossib⁹ meis ⁊ caro de carne mea. Bñdicta Maria ꝑ quā talē fratrē habemus, s. deū. Ad id legit ⁊ exēplur Cum q̄dā nō flecteret genua ad illud ꝓbum simboli Ex Maria virgine ⁊ hō factus est Mox demō dedit ei alapā di. O inq̄t si p me deus fact⁹ foret hō: nō semel sed millesies q̄tidie genua flecterem. Secūdo quia btā virgo exhibuit deū hoib⁹ amicabili⁹ q̄ angelis. Nā angelis exhibuit tm̄ ad videndū ⁊ respiciēdū. iuxta illud, j. Pe. j. In quez scz xp̄m desiderāt angeli ꝓspicere. Sed hominib⁹ exhibuit nō solū ad videndū sed etiā ad gustandū corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i in sacramento eucharistie. Joh. vi. Hic est panis q̄ de celo descēdit: si q̄s mādu. ex hoc pa. vi. in eternū. Deniq̄ btā ꝓgo xp̄m deuz exhibuit vt illuminatorē et redemptorē ac saluatorez hoib⁹ ⁊ glificatorē. Angelis ꝓ o nō intantū amicabiliter: vt claret ꝓsideráti. Tercio: qr exhibuit hoib⁹ plenius deum q̄ angelis etiā in patria vbi angeli videt xp̄m deū tm̄ modo simplr oculo vicz spūali. Sed homines duplr. quia diuinitatē xp̄i intuent oclo spūali sicut angeli ⁊ insup hūanitatē ei⁹ corporali oculo. Vñ Joh. x. Per me ait saluator si q̄s introierit saluabit: ingredient scz ad diuinitatis: ⁊ egredient ad humanitatis contemplationē: ⁊ pascua inueniet fruitōis beate. Patet g̃q̄ hō magis obligat do ⁊ ei⁹ matri q̄ angelus deseruire: grās agere: laudare ⁊ bñdicere ac cultū deuotōis exhibere.

Ad scōm q̄sitū scz an maior honor d̄beat exhiberi matri christi q̄ cruci Respōdetur ꝓm Tho. tercio scripto sentētia. di. ix. q. iij. arti. ij. Et iterū in. iij. parte sūme. q. xxv. ar. v. Et cōcor. Alex. de Hal. in tercia ꝑte summe. q. xvi. Et Bonauen. sup. iij. di. ix. q. i. ar. iiij. q̄ crux christi potest trib⁹ modis cōside

rari. Uno mõ inq̃tum est q̃ dã res et tũc maior honor debet btẽ ỹgini q̃ cruci, quia crux christi, put in se cõsiderat nullo mõ est adorãda: eoq̃ est res insensibilis nec capax adoratõis vel honoris: quia reuerẽtia ⁊ honor nõ debet nisi rõnali creature. Crux aũt est lignũ vl' sculptũ vel pictũ. Sed btã ỹgo fm seipsaz cũ sit rõnalis est capax honoris q̃ est exhibitio reuerẽtie in signũ ỹtutis, vt dicit Aresto. iiij. Ethicor. Secũdo mõ potest crux ꝯsiderari inq̃tum est q̃daz res xpi vel ad xpm ptinẽs q̃ fuit cruẽtata ei⁹ sanguine, ⁊ sic debet ei honor adoratõis. Unũ Damas. in suis sentẽtijs ca. d̃ cruce dicit sic. Ipsum q̃dem pcĩosum lignũ crucis venerabile in q̃ seipm p nobis xps obtulit vt sctificatum tactu corpis ⁊ sanguis decẽter est adorandũ. Et hoc intelligit fm Tho. de ypdulia. Sed Bonauen. dicit q̃ cruci in q̃ xps pepẽdit exhibet honor in obsequiũ reuerẽtie q̃ est honor veneratõis ⁊ etiã honor adoratõis in testimoniũ ỹtutis ⁊ famulatũ cõplacẽtie. Crucẽ q̃ppe illam xpi veneramur ⁊ etiã adoram⁹, sed in h̃ est differentia: qz honor veneratõnis ⁊ reuerentie exhibet cruci ispi tanq̃ instrumẽto nostre salutis. sic ⁊ clauis ⁊c. quẽadmodũ reuerẽtiã exhibem⁹ sacramẽtis: qz est in eis aliq̃ mõ nostre salutis causalitas. Honor aũt adoratõis offert ipi cruci xpi rõne crucifixi, nemo enim intẽdit ei placere vl' aliq̃d impetrare ab ea: sed ei q̃ in ea affixus fuit. ⁊ sic debet ei, i. crucifixo adoratio latrie. Unũ eccl̃ia crucẽ xpi adorãdo alloquit eam tanq̃ rõnalẽ ⁊ intelligentẽ di. O crux aue spes vnica hoc passionis tpe auge pijs iusticiã reisq̃ dona veniã. Que tũ soli⁹ dei ⁊ dñi iesu est dare. s. veniã ⁊ iusticiaz augere. ⁊ ideo sic crucẽ adoram⁹ nõ rõne sui sz ad crucifixũ intẽtionẽ referẽdo. Itaq̃ loq̃ndo de cruce ipsa christi solũ inq̃tum est cruentata ⁊ ad xpm ptinens: adhuc maior honor debet matri xpi q̃ cruci tali ratione fm Tho. q̃a cũ ꝯiũctio ad xpm sit cã honoris: vbi est maior cõiũctio ad xpm ibi debet esse maior honor, sed ꝯiũctior est xpo mr̃ xpi q̃ crux christi: ergo maior honor debet matri. Sec⁹ si loq̃mur de cruce rõne crucifixi cui debet latria: sed nõ matri, qz latria deo soli debet, iuxta illud Deutero. vi. ⁊ Lu. iiij. Dominũ deũ tuũ adorabis ⁊ illi soli seruies, scz cultu latrie. Sed qz humanitas xpi est conuncta diuinitati: ideo crucifixo latria debet exhiberi. Unde Damas. dicit Adorat caro xpi cũ incarnato deo ỹbo: nõ ꝓpter seipsam qz creatura est: sed ꝓpter vnitã ei diuinitatẽ. Hec ille. Mater aũt christi pura creatura ẽ licet excellẽtissima: ⁊ iõo nõ debet ispa latria adorari sed ypdulia. Tercio q̃z mõ potest crux christi ꝯsiderari vt est imago xpi crucifixi repsentans figuram christi extẽsi in ea, ⁊ hec potest esse in q̃cũq̃ materia puta lapidis: ligni: auri: vel argẽti ⁊c. Et vt sic. s. tanq̃ imago xpi adorãda est eadẽ adoratõne q̃ christ⁹: vicz latria. qz vt ait Damã. li. iij. Honor imaginis refert ad pthotypũ, i. figuratum. q̃ idẽ est adorare imaginẽ ⁊ euz cui⁹ est imago. Sicut q̃ ipse crucifix⁹ adorat adoratione latrie: ita eius imago inq̃tum repsentat xpm adoratione latrie adorat ꝓpter ispm xpm deũ crucifixũ. Unũ sic maior est honor q̃ exhibet cruci vtpote imagini xpi q̃ beate virgini. qz illi latria: huic ypdulia debetur. Unũ xps adorat vt deus in imagine crucifixi. Maria nõ vt deus sed mater vera di. et sic infra deũ: tũ supra oẽm creaturã ỹbo nõ vnitã vnione psonali: hoc est sub xpo super oẽa alia creata. Sed di. Nunq̃d igit pecant hij q̃ vident certe mlto magis ⁊ deuotius btãm virginẽ in veneratõne habere q̃ xpm. Nam plerq̃ deuotiores ⁊ pmptiores sunt ad ieiunandũ sabbatũ in honorẽ ỹginis ⁊ vigilias festiuitatũ ei⁹. Et ad dicẽduz officiũ ỹginis ampliori reuerẽtia q̃ faciant in ieiunijs ⁊ officijs festiuitatũ xpi. ⁊ ampli⁹ feruẽt in deuotõe veneratõis btẽ ỹginis q̃ christi. Rñdet fm Anthoninũ florẽ. in q̃rta parte summe q̃ tales magis ex simplicitate mouent q̃ scia. vñ licet nõ deberet fieri. qz tũ fm Damas. honor matris in filium redũdat: patientiã hz xps hui⁹ simplicitatis. sane etiã credere possum⁹ q̃ vult deus p suum spũm sctũ inflãmare multos ad ỹginis matris deuotionẽ specialẽ: vt p ei⁹ merita salutẽ cõsequant ⁊ alij eoz exẽplo ad deuotõnem virgis inducant. Bonus q̃ppe fili⁹ dominus Jesus vult honorari suã matrẽ deuotione ⁊ veneratõne magna. qz ipse scit q̃ q̃cq̃d impẽdit matri: nõ nisi ꝓpter xpm ex eanatũ fit ⁊c. Ad terciũ q̃situ. s. vtrũ plus teneat hõ diligere virginẽ bñdictã q̃ seipsuz Rñderi potest fm Bonauẽ. sup. iij. circa distin. xxix. Et ꝯcor. Rodonensis: vt etiã ba-

bek in sūma Astexana. q̃ btā virgo maria ratione dignitatis grē ⁊ ꝓceptōis nobilissime inq̃tū est mater ōi est supra nos ⁊ supra oēm creaturā, licz ꝓ formitatē nature est iuxta nos tanq̃ pura hō. Et qm̄ dilectio respicit similitudinē: honor aūt hūiliatiōez. Hic est q̃ dilectio ei⁹ generalis sub dilectōne ꝓximi ꝓtinet: q̃uis veneratio ei⁹ alijs ꝓponat. quia ei debet ypdulia. Verū tamē est q̃ specialī affectu ab oīb⁹ ipsa diligi debet. Sed tm̄ q̃ntūcūq̃ alīq̃ creatura magno affectu sit amāda: p̃ ꝓ⁹ ipsa charitas ordinat animū ad diligendū ꝓxiā salutez. Hec Bonaueñ. Vñ patet q̃a eā tantū debem⁹ diligere vt p̃ ei⁹ amore inq̃ntū est mr̄ dei: ⁊ ꝓter testimoniū eo⁹ q̃ sunt fidei, s. q̃ est ꝗgo īmaculata ⁊ similia: debem⁹ nos morti exponere. Ad q̃rtum q̃sitū, s. quali adoratōe ⁊ deuotiōe debeat btā virgo venerari Respōdet ꝓm oīm theologo⁹ sentētiā sup. iij. dist. ix. q̃ adorationis tres distinguunt species. Prima dicit latria que soli deo debet. Est ḡ latria reuerētia ⁊ seruitus deo debita rōne sue sūme maiestatis ⁊ bonitatis. vñ si creature exhibet honor deo debit⁹ est idolatria. Secūda dicit dulia q̃ debet creature it. q̃tuz est imago dei. vñ dulia est honor q̃ debet sctis. Tercia dr ypdulia a grecis ab yper qd est supra ⁊ dulia q̃si supior dulia, et hec debet creature p̃cellētī sicut est caro xpi ⁊ aīa ei⁹. Nā humanitas xpi si ꝓsideratur inq̃tuz se sola: debetur ei ypdulia. Secus si ꝓsideratur vt ꝓiūcta diuinitati: qr sic debet ei latria ꝓpter vnitaz diuinitatē. Denq̃ vt patuit ypdulia debetur etiam ligno crucis in q̃ xp̃s pepēdit: q̃a fuit instrumētū nostre redēptōis. Modo ō btā ꝗgine sciēdū est q̃ ipsa est p̃sona sctissima ⁊ inq̃tum est mr̄ dei: est creatura excellētissima, ⁊ idcirco debetur ei duplex honor.

Primo q̃dem inq̃tū ipsa est p̃sona sancta debet ei dulia. Secō ꝗo inq̃tū est mr̄ dei debet ei ypdulia. Hec ꝓm Petrū aureolī in suo cōpēdio li. v. Vñ ⁊ ecclia eā excellētius venerat q̃tidie officiū celebrans ⁊ ipsaz laudans in horis canonicis: ⁊ plūmas festiuitates p̃ annū ipsi scz b. ꝗgini instituēdo ⁊ ordinādo. Patet itaq̃ q̃ amorosa affectōne debet hō btām ꝗginez laudare ⁊ exorare ⁊ venerabiliter colere: qr citra deū ⁊ dōm iesum xp̃m supra omnē creaturā: sup oēs angelos sup oēs sctos apl'os: ꝓphas: martires: ꝓfessores: ⁊ ꝗgines ⁊c. vtpote btissimā reginam mūdi: genitricez dei veri. O vere gl'iosa dña excelsa sup̄ sydera merito tibi seruire debet summo affectu oīs hō ⁊ cūcta creatura: q̃a q̃ te creauit ⁊ oīa: sacro ꝓtulisti vtero p̃ cuuctoꝝ salute ⁊c. Vere btō teste Piero, in sermone de assumptōe: q̃ cq̃d hūanis pōt dici verbis min⁹ est q̃ laus ⁊ dignitas tua meretur: nec sufficit lingua tuas enarrare virtutes. Felix vere es sacra virgo ⁊ oī laude dignissima: q̃a ex te ort⁹ est sol iusticie xp̃s de⁹ noster.

Articulus secūdus q̃ sicut btā Maria ꝓ nobis obtulit christo dño sacrificia deuota obseq̃oꝝ cordis: oris: operis: ⁊ tpis: ita et nos debemus Marie deseruire.

Quantum ad secūdū mysteriū vicz obseq̃ose deuotionis: de q̃ ipsa ꝗgo btissima laudat ⁊ btificat in euāgelio: cum dr. Btūs venter q̃ te portauit ⁊ vbera q̃ suxisti. Vere btissima ⁊ laude digna fuere hec deuota obseq̃a Marie dei filio exhibita vicz xp̃m deum portare: parere: virgineo vbere lactare: casto amplexu fouere ⁊ enutrire p̃ mūdi salute. Aduertendū aūt q̃ ipsa btissima ꝗgo Maria p̃ tot⁹ hūani generis salute et btificatione obtulit seipsam in ancillā et p̃mptā famulā dei filio: cū ait. Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝓm ꝗbū tuū (scz o angele dei Gabriel) vt scribit Lu. j. Et ideo iure sibi vēdicauit ⁊ obligauit p̃ hoc totū gen⁹ hūanū, vt sic ipsa obseq̃um deuotū ⁊ seruitiū debitū exhibuit xp̃o deo: ⁊ seipsam totā in sacrificiū famulatus ⁊ obsequij deuotissime obtulit p̃ generis hūani redēptiōe ⁊ salute: Ita et q̃libet hō debeat vt tenet obseq̃a ⁊ seruitia deuota ipsi scz ꝗgini matri dei exhibere ⁊ seipm ī sacrificio laudis ⁊ cultus deuotissimi offerre

Notandū ꝗo ē q̃ gl'iosa ꝗgo maria q̃druplici sacrificio seipsam obtulit in seruitiū et obseq̃uz deuotū ipi christo deo nostro p̃ generis hūani salute, ꝓter qd ⁊ nos hoīes debemus ei q̃druplicīter deseruire: deuoto q̃z obseq̃o ⁊ cultu sacrificare. Primo q̃dē deuoto sacrificio vel obseq̃o cordis. Secūdo sacrificio ⁊ obseq̃o oris. Tercio totius corpis. Quarto tot⁹ tpis: vt patebit p̃ sequēdo. Primo itaq̃ beata ꝗgo seruiuit nobis in xp̃o ⁊ p̃ nostra salute seipsam obtulit

deuoto sacrificio vel obsequio cordis et anie. Et hoc multipliter. Primo quidem plena fide credendo in xpm dei filium. de q dixit Elisabeth Lu.ij. Bta que credidisti qm̃ pficient in te q dicta sunt tibi a dño. Ut nempe testat August. nisi Maria credidisset et pus fide christuz concepisset nequaq̃ in ventre suscipe potuisset. Unde p fidem de corde mundo seruiuit Maria: q filiu dei suscipe p mundi salute meruit. Denique tpe passionis xpi in ea sola fides pmansit. qz fugientibz discipulis ipa stetit iuxta crucem Joh.xviij. Et qz mundus simul cepit esse cu fide mediatoris. qm̃ Adaz dixit Hoc nunc os ex ossibus meis zc. vbi apls dicit Eph.v. Sacramentum hoc dico magnu in xpo et eccl'ia propterea mundus siml' et la finiet cu fide Lu.xviij. Cu veniet filius hois putas inueniet fide in terra. q.d.non. Unde nisi tpe passionis xpi pmansisset fides i bta virgine mundus tunc finit' fuisset. O igitur felix dei mater: o benignitas virginis q sua fide mundu tenuit: sua fide mundum seruauit: sua fide christu concepit z protulit mundo: et sua fide discipulos christi z oes p conseques nos a danatione liberauit. Secundo seruiuit Maria p nobis xpo firma spe consenzz deo pbendo: salute quoq; hoim sperando in fide christi pfuturā. Unde dixit angelo Lu.i. Fiat mihi fm verbum tuu. Denique ipa sola spes remansit in tpe passionis xpi q sperauit certitudinaliter xpm resurrectuz: vt dicit Aug. Dm̃ aut p fide marie z consensum initiata est salus mundi: vt scz digna haberet suscipe saluatore seculi: que consensum ipsa in certa spe deo obtulit: ideo sua spe mundu virgo sibi obligauit. Tercio seruiuit nobis Maria de corde suo ardentissima charitate deu diligendo p qua charitate deu attraxit: z vt ita dicam diuinuz cor vulnerauit: vt erga hoiem summe dilectois bnficiu exhiberet in incarnatone z passione. Unde ipsi virgini dicit deus Cant.iiij. Vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meu. Et in hut' signu cum ipsa patienti christo in cruce astaret voluit postq̃z iam mortu' esset christ' de': vt p sente ipsa bta virgine cor z latus christi transfigeret ab vno militum lancea zc. Joh.xix. Nam cu christus in hac transmutione nulla penam sustinuerit: vtpote q ia obierat z corp' mortuu no sentiebat. voluit tm i signu amoris in corde vulnerari: vt hec pena fieret solius virginis matris astantis q taz vehemes fuit in ania eius ex doloris compassione z gladio z tam sensibilis in corde citra mortem q̃nta fuisset i christo corpal'r si supuixisset. Unde p nimio dolore ipsam ilico obiisse credendu est nisi diuio miraculo fuisset pseruata.

Sic ergo in signum summi amoris q vulneratu cor christi attrahebatur a vulnerato corde marie ad passione z generis huani redemptione ex nimia charitate mutua voluit christ' coram matre in corde vulnerari: vt cor maternu amore christi laguidu z transfixum declararet. et q̃ntum charitas xpi z ei' matris nobis ad salute pfuerit demostraret. qz vicz deus nos hoies pcipue ppter suam matre qua de nostro genere elegit diligeret. et p eius amore pncipalius ac ex consequeti p ipsam nos redimeret. Ideo ipsa ait illud Eccli.xxiiij. Ego mater pulcre dilectois. i. diuine z agnitonis z sete spei zc. Quarto seruiuit nobis Maria de corde intime condolendo z compatiendo christo passo. qz et' aiam doloris ptransiens p nobis gladius imolauit. Unde Crisost. in sermone de passione dicit sic. In passione xpi duo videbant altaria Unu in pectore marie. Aliud in christi corpore: christus carne p nobis z sanguinem: maria imolabat animā. Optabat quidem ipsa cum christo sanguine suu fundere: z corpali morte redeptiois consummare mysteriu. Sed hic solius summi sacerdotis. i. christi erat puilegiu: vt nos de sanguine suo in seta inferens redimeret. Cooperabat tm plurimuz fm modum suum ad propiciandu deu ille maternus affectus q mater peteret: filius pbaret: pater donaret. Filio' em̃ scz de cruce ad pect' z vbera matris supplicatis. Pater vero ad crucem z vulnera xpi interpellatis respiciebat. et sic salus vicz hois patre propiciante fiebat. Hec Crisosto. Quinto seruiuit nobis maria deuoto corde nostram redemptione desiderando z promouendo. Ex quo desiderio propriam animā doloris gladio vulnerandā obtulit: vt patuit. Et insup pre toto mundo summe dilectum vnigenitu p nostris scelerbus morte z sanguinis effusione satisfaciendu obtulit hostiam et oblatione suauissimam deo patri qua maius pro nobis dare non potuit. Unde Apocal'.j. scribit. Dilexit nos scz xps z mater eius: z lauit nos. s. ipse Jesus a pctis nostris in sanguine suo s. de

ꝓgine matre sumpto. Denicq; ꝑterea b. ꝓgo maria deuotissimo corde ꝓtulit nobis ī suo ꝑdulci xp̄o nato panem celestē z potuz vite eterne, i. corp⁹ z sanguinē xp̄i in sacro q̄ pascimur ad salutē eternā: dicēte saluatore Johānis. vj. Caro mea vere est cibꝫ: z sanguis me⁹ vere est pot⁹. q̄ mā. meā carnem z bibit meū sanguinē habet vitā eternam. Sexto seruiuit nobis maria de cordis z aīe sue potentijs, vicz memoria: intellectu: volūtate: et cogitatōnibꝫ oīa ad salutē nostrā necessaria mysteria hauriēdo: ꝛseruādo: ꝛferēdo z manifestādo. vñ Lu. ij. Maria cōseruabat oīa verba hec conferens in corde suo. Conseruabat inquā in mēte vt postea tpe suo manifestaret apl'is ad ꝑdicādū ꝑ mūdū ꝓ salute hoīm oīa mysteria fidei xp̄i: sicut exponit Beda. Septimo seruiuit nobis Maria de corde ꝓfunda hūilitate deū inclinādo et mitigādo erga gen⁹ hūanū: vt ꝓ eorū salute hūanarēt. Vñ Aug. ī sermone de assūptōe dicit sic. O vere btā hūilitas Marie q̄ deū hoībꝫ pepit: vitā mortalibꝫ edidit: celos īnouauit: mūdū purificauit: paradisum aperuit: aīas ab īferis liberauit. O vere gliosa marie hūilitas q̄ porta paradisi efficit: scala celi ꝛstituit: ꝑ quā descēdit de⁹ ad terras. Hec ille. Ecce sacrificia marie. Debem⁹ itacq; z nos deuoto obseq̄o marie deseruire de corde ꝓximo offerēdo ei verā fidem q̄ ꝓfitea mur ei⁹ ꝓginitatē in ꝛceptu et partu ac post partū. Et q̄cq̄d credit sctā ecclia: q̄a sine fide impossibile est placere deo: vt testat apostolus Heb. xj. Secundo debem⁹ offerre spem vt cōfidam⁹ de pietate z ꝓtute ac potestate ei⁹. qz in ipsa oīs gratia vie z veritatis: oīs spes vite z ꝓtutis Eccl. xxiiij. Ideo canit ecclia di. Salue regina misericōdie vita dulcedo z spes nostra. i. nr̄e salutis. Tercio debemus charitatez: vt q̄libet catholic⁹ dicere possit illud Sap. j. Sup salutē z speciem dilexi eā. Et certe diligēda est Maria vt rediligat nos: qz ipsa dicit Prouerb. viij Ego diligētes me diligo. Vñ Can. i. Recti diligūt te. Oēs igit iusti debent eā diligere.

Quarto debemus cōpassiōis deuotionē et pietatem recordādo de christi doloribus et matris eius meroribꝫ. Vñ Eccl. vij. Honora patrē tuū. s. deū et gemitus matris tue sez Marie quē habuit sub cruce xp̄i: ne obliuiscaris z̄c. ꝓpter qd̄ cōsulit a deuotis vt hō q̄libet die saltez. xv. Pater noster: z. xvij. Aue maria dicat z poznet ꝓ xp̄i passiōe et ei⁹ matris cōpassione. Et fm qd̄ dicit Ludolfus libro de vita xp̄i. z asserūt deuoti sic faciendo ꝑ annū: cuilibet vulneri xp̄i cedit vnū pater noster quasi ꝓ annua pensione. Et cōtinuādo. xv. annis cedit ꝓ q̄libet gutta sanguinis xp̄i vnū. s. Pater nr̄: Hā vt scribitur in metro. Septuagīta q̄nq; q̄tercent milia q̄nq; Tot ferē christ⁹ ꝓ nobis vulnera passus. Et in anno tot cōsiliter pater noster resultant ex q̄tidiano q̄denario. Quinto debemus btē ꝓgini deuoti cordis desiderium z pleno aīo seruitio ipsi⁹ nos mācipare. Eccl. vi. In oī animo tuo accede ad illam: z in omni ꝓtute tua ꝛserua vias eius z īnuestiga illam. s. orando z studēdo ꝑdicando et laudando. Et subdit. Decor enī vite est ī illa. s. gratie in ꝑsenti z glorie ī futuro. Et vincula illius. i. seruitia quibus ad sua obseq̄a nos cōstringimus alligatura salutaris: eoq; trabūt ad salutem z extrahunt de peccatis. Hec ibi autoritas. Sexto debemus iugi z frequēti memoria cogitatu et intellectu beneficia nobis ab ipsa impensa reuoluere et mētis oculum ad eam dirigere et cōferre ac ꝓtractare de his que ad eius ꝓtinēt gliaz z bonorē. qz vt d̄z Sap. vi. Cogitare de illa sensus est ꝛsūmat⁹ z q̄ vigilauerit ad illaz cito erit secur⁹. Vñ Anf. Assidue rogāda ē Maria vt z cōgratulatio btitudis eius sit semp apud nos z cōpassio miserie nostre sp sit apud eā. Hec ille. Septimo debemus b. virgini deuoto corde hūilem reuerētiam. ne vicz corā oculis suis aliq̄d mali cogitare aut sentire audeam⁹: ne forte oc'los sue misericordie purissimos a nobis auertat. quia vt scriptū est Abacuc. j. de filio z mr̄e. Hū di sunt oculi tui z ad iniq̄tatē respicere non poteris. Sed debem⁹ hūiliter timere ne ipsam offēdam⁹. qz ꝑceptū est Leui. xix. Un⁹ q̄sq; patrē suū. i. deū: z matrē suā. i. b. mariaz timeat. Sicq; hūiliter ipsam debem⁹ reuereri: caput discoopiendo genuq; flexo adorādo: sicut boni famuli z ancille faciūt dñe sue regine. Vñ abbas Eckebertus di. Creatoris inq̄t matrez oīs creatura magnificet et ei⁹ regie maiestati se inclinent celū z terra et oēs q̄ habitāt in eis. Hec ille. Et sic claret quō de corde debeam⁹ deuotū obseq̄um sacrificare btē ꝓgini.

Capl'm.II.qualia seruitia vel sacrificia exhibuit Maria de ore.

SEcūdo principaliter vt p̄misi btā ÿgo deuote seruiuit ⁊ obsequiuz prestitit xp̄o p toto genere hūano in sacrificio oris. Sunt aūt.vij. p̄cipua sacrificia oris offerēda deo a genere hūano.iuxta illud p̄s. Septies in die laudē dixi tibi sup oia iudicia iustificationis tue. Septies ait dixi.i. septem sacrificia oris obtuli sup oia iudicia tua.i.oia alia sub hec septē cōprehēdendo. Sunt aūt hec septē p̄cipua sacrificia oris q̄ eliciunt p ordinem et cāticō ÿginis Magnificat. Primū est magnificatio.s.dei:de q̄ p̄s. Magnificate dñm mecū ⁊ exalta.no.eius in idip̄m Hoc fecit Maria in oris sui sacrificio cū p īcarnatōe dei magnificauit deū di. Magnificat aīa mea dñm. ꝓter qd hō debet ipsaz magnificare ⁊ superexaltare ac glorificare pre alijs sctis:qd facit ecclia canēdo Sācta in qt ⁊ īmaculata ÿginitas qbz te lau. efferā.i. extollā:nescio.qz quē celi capeñ po.tuo gre. ꝓtulisti. Secūdū sacrificiū oris deo exhibēdū obseqose ⁊ deuote est iubilosa dei laudatio,de qua p̄s. Libera me de sanguibz deus de⁹ salutis mee et exultabit lin.mea iusti. tuā.exultabit.i.exultāter laudabit.vnd sub dit. Dñe labia mea apies ⁊ os meū annūciabit lau.tuaz. Hoc fecit Maria cū ait scdo ÿsu. Et exultauit spūs me⁹ in deo sa.m. Debemus igit ⁊ nos hoīes Mariā exultanter cū suo filio ⁊ in filij opibz vicz nostre salutis laudare exultāter. Und canit ecclia Tu.s. ÿgo Maria regis alti ianua et porta lucis fulgida vita data p ÿginē gentes redempte plaudite.s.in voce exultatiōis. Unde idez p̄s. Viderūt oēs fines terre salutare dei nostri scz in q̄ spūs marie exultauit:cū dixit. in ōo scz salutari meo.subdit. Jubilate ḡ oīs terra:cātate ⁊ exultate ⁊ psallite. Terciū sacrificiū oris est ꝓfessio q̄ fit:ꝓtā hūilitatem cōfitēdo ⁊ cū qs hoīm habet pctā fatēdo in ꝓfessione corā sacerdote:sic qz diuinā iusticiā que pctm nō relinqt impunitū cōmēdādo:sicut faciebat sctus Esdras vt patz li.ei⁹ p̄mi .ix.ca. cū dicebat. Dñe de⁹ me⁹ ꝓfūdor et erubesco faciē meā leuare ad te qm iniqtates nostre mltiplicate sunt nimis sup caput nostrū ⁊ creuerūt vsqz ad celū. Et infra Dñe deus isrl' iustus es tu.s.ī punīēdo nos p pctis. Sic ⁊ Manasses sua pctā confitebat ⁊ deū iustū in iudicijs suis qbz ipm affligebat cōmēdabat.ij. Paralip.vl. Sed qz btā ÿgo Maria nunq̄ peccauit.tū vtiqz h genus laudis de sua humilitatis cōfessione exhibuit deo p nr̄a salute: cū dixit Respexit hūllitatē ancille sue:ecce em̄ ex hoc btāz ⁊c. O mira hūllitas Marie ⁊ ÿtuositas qz cū esset sctissima ⁊ oīm ÿtutuz plena nō loquit de alia ÿtut plenitudīe q̄ de hūilitate quā respexit dñs. Debem⁹ g ⁊ nos ī obseqo virginis ꝓfessionē facere deo ⁊ ipsi pctā nostra cōfitēdo: p̄cipue in ei⁹ laudibz p̄parādo ad ei⁹ festa. Ūñ in cōi ꝓfessiōe q̄tidiana solet ecclesia dicere: Cōfiteor deo oīpotēti ⁊ b.marie ÿgini ⁊ oībus sctis.q.d.ꝓfitēs: sic fateor pctā mea corā deo ⁊ btā ÿgie vt ipsam laudē et ipsa intercedat p me ⁊c. Quartuz sacrificiū oris est grārū actiōis qd obtulit maria cum in cāticō subiūxit. Quia fecit mihi magna q potēs est ⁊c. Debem⁹ ⁊ nos g deo gratias agere et btē ÿgini p bñficijs nobis impēsis p ipsam.vñ Aug⁹. ait. O btā Maria qs tibi valeat digne iura grāz ⁊ lauduz p̄conia impēdere:q̄ sola succurristi mūdo p dito.q.d.nullus. Quintū sacrificiuz oris est bñdictio.s.diuini nōis.iuxta illd p̄s. Benedicite oīa opa dñi dño ⁊c. Hāc fecit maria p genere hūano grās agēdo in cāticō cū subiūxit: Qui potēs ē ⁊ sctm̄ nomē ei⁹. Ecce nomē dñi bñdicit cum sctm̄ ⁊ potissimū edicit. Debem⁹ ergo ⁊ nos bñdicere deū et matrē ei⁹ mariā ac noīa eoz sicuti ⁊ ecclia solet in fine horaz dicere: Bñdictum sit inqt nomē dñi nr̄i Jesu xp̄i ⁊ nomē ÿgis marie in eternum ⁊c. Et certe p hec bñdictiōez a deo ⁊ matre eius ꝓsequemur.qd pbat tali rōne Si em̄ Abrae dixit deus Bñdicam bñdicentibz tibi ⁊ maledicam maledicentibz tibi Gen.xij. Et etiaz Jacob dixit Genes.xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus:⁊ q benedixerit tibi benedictionibus repleatur Hoc dixit per os sancti Isaac prīarche spiritussanctus.q̄nto magis ista credenda sunt de b. virgine ⁊ eā bñdicētibz. Denicz angelus Gabriel eā bñdictā pnūciauit di. Bñdicta tu in mlieribz. Et sil' sctā Elizabeth ī visitatōne.⁊ ex hoc celebre nomen angelus in ecclesia:⁊ specialem gratiam ꝓphetie Elisabeth ꝓsecuti sunt.vt patet ī euāgelio Lu.

ij.ergo sequit q̃ q̃ eā bñdicūt a deo pmere/
bunt bñdictōis participatōem. iuxta illud
ps. Bñdicētes ei hereditabūt terrā. Male
dicētes aūt dispibunt: vt sunt heretici: blas/
phemi: pagani ꝛc. Sextū sacrificium oris
dr oratio. iuxta illud ps. Sacrificiū laudis
honorifi. me illic. i. ī laude oratiōis iter. s. ad
priam q̃ itinere ostēdā salutare dei. i. filiū di
et matrē eius p quā opat⁹ est de⁹ pater salu/
tem in medio terre. Hoc sacrificiū orōnis
subiūxit b. ÿgo. p psona generis humani d.
Et mia ei⁹ a pgenie in pge. ti. eū. qr in orōne
mia dei petit q̃ oib⁹ mediāte maria q̃ est mr̃
mie pstat timētib⁹ deū. Itacz debem⁹ ꝛ nos
hoc sacrificiū offerre dō et matri ei⁹. i. exora
tionis interpellatōez. pter qd in hui⁹ signū
ecclia ī letania sctōz trib⁹ vicibus iterpellat
Mariā vt oret. p nobis. pmo dicit: sctā ma
ria ora. p nob. scdo dicit: sctā dī genitrix ora
p nobis. tercio dicē: sctā ÿgo virginuz ora. p
nob. Et hoc ad significādū q̃ corā sctā tri/
nitate ipsa habet ius ꝛ ptātem. p nob impe
trādi: ꝛ iō eam debemus exorare in oī neces/
sitate. Hinc Beda ait. Exorāda est clemen
tia saluatoris iugiter vt btē matr̃ ei⁹ memo
riā dignos nos faciat venerari. s. p mia cō/
sequēda. Septimū sacrificiū oris est mi/
rabiliū dei enūciatio seu pdicatio. de q̃ ps.
Cōfitemini dño ꝛ inuocate nomē ei⁹ narra
te oia opa ꝛ mirabilia ei⁹ ꝛc. Hoc sacrifici/
um fecit Maria in reliqs cātici ÿsib⁹ vsqz ī
finem di. Fecit potētiā in brachio suo disp/
sit sup. ꝛc. Deposuit potē ꝛc. Esurientes iple/
uit bo. ꝛc. Suscepit isrl. s. hūanā naturā as/
sumēdo ex gente isrl: recordat⁹ mie sue. Sic
locut⁹ est. pmittēdo ad abraam ꝛc. Debe/
mus q̃ ꝛ nos pdicare et enūciare mirabilia
dei opa facta in beata virgine. p nostra salu
te: vt q̃ deū beato ventre portauit: lactauit:
ÿgo pepit: ꝛ filia. Unde ꝛ ecclesia tales lau/
des in honore ÿginis freqntat in officio di
cēs. Quē terra pōt⁹ ethera colūt adorāt pdi
cant tri. re. machi. clau. Marie baiulat Cui
luna sol et oia deser. p tpa pfusa celi grā ge.
puelle viscera ꝛc. Et sic patet.

¶ Capl'm. III. quō btā Maria sacrificium
seruitutis exhibuit christo de corpe. p nobis

Tercio b. virgo

seruiuit xpo pro nobis de sacrifi
cio et obseqo tot⁹ corpis: vt cla/
ret p singula mēbra discurrēdo. Nā de au/
ditu nobis seruiuit qñ angelicā salutiōez su
scepit. p xpi incarnatōe. De oculis: p nobis
lachrimādo ex pietate in passiōib⁹ xpi. qr cū
flente xpo in ista valle miserie et ipsa flebat.
Et etiā q̃a cōpatiens hūane nre captiuitati
deū cū lachrimis. p liberatiōe generis hūani
exorabat. Nūc q̃z fuit q̃tidie intuēdo nras
necessitates mr̃no ocl'o: vt fidelissima aduo
cata subuenire pata. Item de naso nob seru/
uiuit qñ in locū fetidū mōtez. s. caluarie vbi
erāt pl'a cadauera. p nostra salute ascēdit: ꝛ
sub cruce stetit atcz cū filiū de cruce deposi
tū suscepit ꝛ in oscula ruēs faciē ei⁹ sput⁹ fe/
tidis iudeoz maculatā extersit. ꝛ sic fetorem
sputoz sustinuit. Itē de labijs ꝛ lingua seru/
uiuit: cū dixit. Ecce ancilla dñi. ꝛ iterū grās
agēs Magnificat inq̃t aia mea dñm. O q̃z
suauissima: o q̃z vtilissima fuerūt nobis ÿgi
nis labia ꝛ lingua q̃ tam efficacia ptulerūt
ÿba: vt mor de⁹ in vtez ei⁹ descēderet ꝛ nos
saluaret. vere fructuosissimū ÿbū marie q̃
sanauit vna platōe ꝛsensus totū gen⁹ hūa/
num: cū ait. Fiat mihi fm ÿbū tuū. Denicz
q̃tidie nobis seruit maria ī celo labijs et lin
gua intercedēdo. Itē de dētib⁹ nobis seruiu/
uit qñ ipi sui dētes candidi ꝛ eburnei more
nutric⁹ masticauerūt cibū puulo iesu q̃ da/
tus est nob in cibū vite ꝛ redēptōem. Item
de collo ꝛ gutture seruiuit qñ xpm filiū col/
lo mr̃no pēdentē amplexādo gestauit. ꝛ cō/
simil'r de brachijs ꝛ hūer⁹ qñ xpm portauit
in egyptū: vel qñ reduxit de egypto. cū enim
iam ptūc xps erat etat⁹ aliq̃ntulū. pfecte: vt
pote septē vl'octo annoz fm hystorias. pfe
cto cū tā longum iter nō ꝛueniat tali puero
pagēdū sed materno est brachio reportat⁹:
credit q̃ q̃ nō parū fatigium habuerūt bra
chia Marie in supportādo xpm tāto itine/
re. sed oē tale dulce ei erat p filij dilectione ꝛ
zelo salutis hūane. Itē de manib⁹ seruiuit:
christū balneādo: pueꝛ alligādo: et tunicaz
sibi faciēdo: de vberib⁹ ÿgineo lacte alendo
De pectore ītima dilectōe astringendo ꝛ fo/
uēdo. Itē de sanguīe mīstrādo ptē puriss
mā: de q̃ formaret ss. xpi corp⁹ alimētū nre sa
lutis. Denicz de visceribus ꝛ vtero christuz
ix. mēsib⁹ portādo. Unū canit ecclia Btā vi/
scera marie ÿgis q̃ por. eter. pris filiū. Sed
et de pedib⁹ seruiuit filiū portādo ꝛ ī triduo
reqrēdo. Ecce qr. p nra salute b. ÿgo seipsaz

in obsequiū xpi deuote sacrificauit ⁊ ipēdit Idcirco ꝓpter hmōi seruitia videt ipsa petere mercedē a nobis p ꝓphetam Zacha. ix. ca. di. Si bonū videt in oculis vestrꝰ afferte mercedē meā. Si nō: ḋescite. s. vt saltē malum p bono: ⁊ odiū p dilectiōe nō repēdatꝰ offendēdo. Debemus ḡ charissimi p mercede seruitutꝰ b. ꝟginis repēdere seruitutem vt scz singla nostra a pctō coercēdo mēbra: offeramꝰ in eius honorem caput inclinādo ad adorandum. oculos ad deuotas lachrimas in exoratiōe eius fundēduz. auditū ad audiendū gratāter eiꝰ laudes ⁊ pdicatiōes. Vñ Bernꝰ dicebat. Nil ita me delectat sicut de Maria audire sermonē. Itē offeramus nasū paupes fetidos p amore ꝟgis visitādo. os et guttur: vigilias festiuitatū eiꝰ ⁊ sabbatū diē ieiunādo. linguā laudādo. pectus sincere amādo. manꝰ ad paupes extendēdo: ⁊ ḋcḋd ad cultū b. ꝟgis ptinet faciendo: vt eius imagines ornādo: lūinaria pparando: ⁊ sillia. atqz pedes nostros offeramꝰ in bonorē eiꝰ ecclias sub noīe eiꝰ visitando. Nā reuera vt scribit Eccli. vj. Exiguū i ope eiꝰ laborabis: ⁊ cito edes de generatōib illiꝰ. q. d. modicꝰ labor respectu fructꝰ sue seruitutꝰ. ⁊ Prouer. viij. Btūs hō q audit me id est obedit mihi: ⁊ q vigilat obseqndo ad fores meas ḋtidie. q me inuenerit: inueniet vitā ⁊ hauriet salutē ⁊c. Deniqz debemꝰ etiā charissimi ḋtidie bñdicere singula membra marie ḋb seruiuit xpo vt i singul' mēbris reportemꝰ bñdictōem ab ea. Et hoc facere debemus deuote p singula salutādo salutatōe angelica corā imagine ꝟgis genuflectendo et post salutationē dicēdo: O gl'iosa ꝟgo dimī adoro ⁊ bñdico te ⁊ oia tua sctissima mēbra ḋb p nostra salute seruiuisti dño Jesu xpo. Sicut dictabit deuotio magꝰ ꝗ ꝗmo. Dicūt enī q expti sunt et testant q a virꝰ sanctis audierūt q vix pōt iueniri modus aliꝰ deseruiēdi virgini p modū ḋtidiane pēsionis q tātum cōplaceret sicut modus pfatꝰ.

¶ Capitulum. III. quomō btā Maria exhibuit se p nobis christo in obsequiū toto tempore.

Quarto vt premisi obsequiū deuotōis p nobis obtulit b. ꝟgo ipi xpo ō toto tpe. qz vicz totū tps vite expēdit ipsa b. ꝟgo i seruitio dei ⁊ pmotōe salutꝰ bñane orando: ⁊ tēplādo: laborando: et ḋcḋd faciēdo. Et pnūc ipsa i celo vsqz ad finē mūdi ñ desinit fuire multipl'r nob miserimis ⁊ idignissimis pctōrib intercedēdo ⁊ aduocādo. licz id cape mēs hūana nō sufficiat nec ligua enarrare valeat. Et ꝓtea debemꝰ nos q oī tpe deseruire ñ possumꝰ: saltē certꝰ tpib eiꝰ obseqo mācipare nosipsos: vt saltē ad eiꝰ festa solēnisanda debite ppareamur p pnīaz: ⁊ tritōez: ⁊ ꝓfessionē. Sciēdū qm̄ nō nisi p ipam hz redire hō ad festū etni gaudij. vñ Eccli. xlij. A luna signū dici festi. Nā luna est maria. dies festꝰ dies etnitatꝰ. Hinc Naū. j. Celebra iuda festiuitates tuas ⁊ redde altissimo vota tua. Judas ꝓfites interptat: ⁊ significat fidelē ppl'm cui iubetur vt celebret festiuitates. s. xpi et marie ac sctōꝝ. ⁊ dicē festiuitates tuas. i. ad cōmoduz tuū istitutas. Deniqz debemꝰ i q̄libet hebdomada saltē vno die specialiꝰ b. ꝟgī dekuire. ⁊ hec ꝓuentētissime ē dies sabbati quam ecclia spālissime deputauit b. ꝟginī. Si q̄ rit q̄re dies sabbati pcipue sit cōsecrata btē ꝟgi. Rñdet q pl'es sūt cāe. Pria ꝓt recordatōez martyrū ꝟgis ⁊ eiꝰ mediatōis. Sicē em̄ p xpi passiōe cōsecrata ē dies venerꝰ: ita p matris cōpassione succedens dies sabbati que mediat inter dñicam diē resurrectionis ⁊ diem passionis christi: eoq btā virgo Maria nostre salutꝰ est mediatrix. Secūda causa ꝓpter stabilitatez fidei que i ista die in ipsa sola pmāsit: discipulis cūctis scandalū patientib ex morte ⁊ passione christi Jesu. Tercia huiꝰ rō. qz vt refert in miracl'orū hystorijs: etiā Ansel. tali die mlt'otiēs legit btā ꝟgo miracula fecisse ⁊ bñficia peccatorib pstitisse. Nā ⁊ apud grecos Cōstātinopoli fuit q̄dā imago b. ꝟgis: ante ipsam q̄z velamē pēdēs qō miracl'ose a nona sexte ferie diuina virtute se apiendo recedebat: et post nonaz sabbati redibat. Cuiꝰ hec ratio: vt. s. ostēderet q pcipue tali die b. virgis facies peccatorib orātibus intēdebat. Propter qō greci illum diem solennē duxerunt Deinde consuetudo illa ad latinos trāsiuit ꝗtum ad hoc: vt vicz illa die specialis honor beate virgini exhibeat. O igit oēs eam veneremur ⁊c.

¶ Articulus. III. q q̄libet fidelis īducit ad deuote seruiendū Marie. xij. rōnib.

Quantũ ad tercium mysteriũ ꝓncipale, ſ. grose inductõis Nota q̃ ꝓm numer. xii. ſtellar. in corona capitis btē ꝑginis deſcꝑta Apoc. xii. poſſum⁹ ad pñs diſtiguere. xii. ꝓcipuas rõnes q̃ inducũt vnũquẽq; fidelem ad deuote ſeruiẽdũ b. ꝑgini ⁊ colẽdũ mariã veneratõe ipſam tanq̃ gl̃ioſiſſimã celi regiñã. ⁊ ordiare poſſum⁹ has rõnes in trib⁹ q̃ternariis. Nã ꝓm⁹ rõnũ quaternari⁹ accipit ex ꝑte dei. Scõs ex ꝑte ipſi⁹ ꝑgis bñdicte. Tercius ex ꝑte hoim.

Prima ratio diuine ꝓceptionis.
Secunda diuine actõis
Tercia diuine redũdatõis
Quarta diuine glorificatiõis.
Quinta ratio dignitatis.
Sexta ratio pietatis
Septima ratio autoritatis.
Octaua ratio officioſitatis.
Nona ratio recõpenſationis
Decima ratio recupatiõis.
Vndecima ratio acq̃ſitionis.
Duodecia rõ celeſtis remũeratõis.

Prima itaq̃ rõ d⁹ diuie ꝓceptõis. q⁹ de⁹ ꝓcepit ſuã matrẽ honorari Exo. xx. Honora patrẽ. ſ. deũ ⁊ matrẽ. ſ. ſpũalem. i. mariã. Vñ ꝑ ꝑs. ait ſpũſſctũs. Adorate ſcabellũ pedũ ei⁹ q̃m ſctm̃ eſt. Caput q̃ꝑe xꝑi diuinitas ẽ Pedes q̃b⁹ venit ad nos eſt hũanitas: cui⁹ ſcabellũ d⁹ ꝑginalis vterus in q̃ requieuit. Hoc ſcabellũ adorauerũt tres magi q̃ñ. ꝓcidẽtes adorauerũt xꝑm ⁊ matrẽ ei⁹ Math. ij. Hoc debem⁹ et nos adorare et honorare obſeqũis vt poſſim⁹ vitã eternã theſauriſare. Proinde Eccli. iij. Sicut q̃ theſauriſat ita ⁊ q̃ honorificat matrẽ ſuã. i. mariã. Iuxta hoc thema ꝓdicare potes Primo de debita honorificatõne. vide q̃ſtionẽ ꝓmo articulo quã vis. Itẽ ſcõo de modificatõe. ex. ij articulo. Tercio de iductõe. ⁊ ꝑ tercio arti.

Scõa rõ diuie actiõis. q⁹ cũ oĩs actio d⁹ ⁊ dñi Jeſu ſit nr̃a inſtructio: ex q̃ ipſe de⁹ b. virginẽ honorificauit ⁊ eidẽ obſequm ſeruitutis ꝓbuit: debemus ⁊ nos ipſam honorificare ⁊ ſibi deſeruire. Si dicas. vbi fecit deus hec ꝓdicta? Dico q̃ de⁹ honorauit b. virginẽ ⁊ tota trinitas cũ ꝑ angelũ honorifice ſalutauit ⁊ bñdixit di. Aue gr̃a plena do. te. ⁊c. Sz ⁊ filij⁹ d⁹ xꝑs ver⁹ de⁹ ei obſeqũz. xxx. ferme annis exhibuit. ſic ſcribit Lu. ij. Deſcẽditq̃ cũ illis ⁊ ſubdit⁹ erat illis. ſ. miſtrando ⁊ obediẽdo ꝑ oĩa. Tercia rõ diuie redũdatiõis. q⁹ q̃ cq̃d reuerẽtie mr̃i exhibet redũdat in filiũ. ⁊ ecõuerſo. q⁹ ꝑter xꝑm deũ natũ ex ꝑgie ipſa: veneratõis cult⁹ fit ꝑgini et in virgine matre xꝑs honorat. Vñ Eccli iiij. Qui ſeruiũt ei. i. mr̃i dei obſequntes erũt ſctõ. i. xꝑo q̃ eſt ſctũſſctõꝝ. Dañ. ix. Vñ Hiero. ī ſer. d⁹ aſſũp. Nimiꝝ ait honor matern⁹ ei⁹ eſt q̃ nat⁹ eſt ex ea ꝑgie. Nulli dubiũ q̃n totũ ad gl̃iam xꝑi ꝑtineat q̃ cq̃d digne ei⁹ genitrici impẽſuz fuerit ac venerabil̃r exhibitũ. hec Hiero. Propterea btũs Hildelphõſus ait ſic Vt fiã fu⁹ deuot⁹ filij generati. i. xꝑi: fidel̃r appeto fieri ſeru⁹ ſue genitricis. et vt cõprober fuire dño ī teſtimoniũ q̃ro ſupme dñium matris ei⁹. Sic eñ redũdat i filiũ q̃d ꝓpẽdit mr̃i: ſic ⁊ trãſit honor in regẽ q̃ deferr̃ in famulatũ regine Hecille. Quarta rõ diuine gl̃ificatiõis. q⁹ ꝑ ipam b. virginẽ ⁊ in ipſa ⁊ ex ipſa gl̃ificat pr̃ ⁊ fil⁹ ⁊ ſſ. q̃a in ꝑgie ſũma ꝓdicat gl̃ia trinitatis ſctiſſime q̃ in ipſa req̃euit. Vñ ꝑs. Magnus dñs et laudabil̃ ni. in ciui. d⁹ nr̃i ī mõ. ſctõ ei⁹. Licet q̃ꝑe ī oĩ creatura ſit de⁹ magn⁹ ⁊ laudabil̃ nimis. tñ noiatim d⁹: in ciuitate d⁹ nr̃i q̃ eſt Maria: de q̃ ſcribit Gl̃ioſa dicta ſunt d⁹ te ciuitas dei. Alchuin⁹. In hac ciuitate ⁊ ī ꝑ monte magn⁹ dñs ⁊ laudabil̃ nimis: im audacter dico maior ⁊ laudabilior q̃ ī oĩb⁹ creaturis. Qui eñ celo terraq̃ nõ capit̃ huius vtero clauſus ẽ: dicat q̃ meli⁹ ſentit In nullo q̃ꝑe mihi videt̃ maior. ſ. ⁊ amabilior de⁹ q̃ q̃ ſe hũiliauit hõ fact⁹ nec vnq̃ laudabilior q̃ q̃ fact⁹ eſt clemẽtior q̃ oĩpotẽtiaz ſuã maxie ꝓcẽdo manifeſtat. Propterea bñ d⁹ d⁹ maria. j. Cor. xi. Mulier. i. maria gl̃ia ẽ viri. i. xꝑi. Ideoq̃ Bern̄. Ex ipa inq̃t accepit fil⁹ d⁹ carnis ſubaz: deniq̃ tota trinitas gl̃iaz. Quĩta rõ dignitat⁹: q⁹ btiſſima ꝑgo maria p⁹ filiũ ẽ dña vniuerſe creature. Vñ maria ſyriace interꝑtat dña. Bern̄. An nõ dña eſt oĩm q̃ꝝ fili⁹ ei⁹ eſt dñs. ſ. creaturarũ Qui g̃ honorat btãz ꝑgine tanq̃ oĩm dñaz et matrẽ mie ac gr̃e ſecure põt petere a dño miam ⁊ gr̃am. Sexta rõ pietatis vicz ſalutifice: q⁹ ꝑ Marie pietatẽ habemus ſaluari. Vñ hic q̃o occurrit. vtꝝ vicz dei mia ſalutifica ꝑ matr⁹ xꝑi merita hoĩb⁹ ſingulariter cõcedat̃. Rñdet̃ ꝓm doct. q̃ ſic. ⁊ hoc oñdit̃

Primo rõne qꝛ miscdia dei saluifica dat̃ p̃ncipaliter ꝑ xp̃z q̃si ꝑ originẽ vñ effluit. deinde ꝑ mr̃em q̃si ꝑ singularẽ impatricẽ ⁊ mediatricẽ. Vñ magr̃ sniaꝝ li. iij. di. j. Et ibidẽ Bonauẽ. arti. ij. q. ij. dicũt ꝙ miscdia dei saluifica maxime facta ẽ hoĩbꝫ ꝑ xp̃i incarnationẽ sine q̃ nec p̃cedẽtes p̃res vete. te. nec sequẽtes saluari potuerũt nisi vicꝫ in fide mediatoris h̃ est xp̃i. vt dicũt Aug. Greg. ⁊ cõcorditer oẽs doct̃. Sꝫ qꝛ incarnatio xp̃i facta est ꝑ mr̃ez ꝟginẽ. Igit̃ miscdia facta hoĩ a xp̃o deo est ꝑ mariã ꝟginẽ tanq̃ꝫ ꝑ singularẽ mediatricẽ ⁊ impatricẽ. Propt̃ qd̃ de btã ꝟgine canit̃: ꝙ ip̃a ẽ mr̃ gr̃e ⁊ mr̃ miscdie ⁊c.

Scdo ostẽdit̃ exẽplo scp̃ture. qꝛ dñs ih̃s pendẽs in cruce qñ recõciliauit hũanã naturã suo p̃ri in sanguĩe suo. dixit tũc mr̃i cõmittẽdo sibi Johez. Ecce inq̃t filiꝰ tuꝰ Joh. j. q̃si ꝑ h̃ insinuet s̃m Berñ. ⁊ q̃sdã glosatores: ꝙ btã ꝟgo debeat de suis fidelibꝫ curare tãq̃ꝫ de filijs sibi in ꝑsona Johis recõmẽdatis ꝓ miscdia saluifica obtinẽda apud deum. Tercio oñdit̃ autoritate dicente p̃s. xlvij. Suscepimꝰ deꝰ miscdiam tuã ĩ medio tẽpli tui. i. marie in q̃ deꝰ habitauit vt in templo. Hinc dicit Chrys. de p̃rogatiua marie sic. Jõ inq̃t tu mr̃ dei p̃ordinata fueras ab eterno vt quẽ deꝰ ꝑ suã nõ posset saluare merã iusticiã: tu ꝑ tuã saluares pietatẽ ⁊ misericordiã. Itẽ ignaciꝰ in epl'a ad mariã. Impossibile ẽ saluari peccatorẽ nisi ꝑ tuũ o virgo auxiliũ ⁊ fauorẽ ⁊c. Septima rõ autoritatis in celo ⁊ ptãtis. Vñ Berñ. Data ẽ inquit tibi o maria oĩs ptãs in celo ⁊ in terra vt q̃cũq̃ꝫ volueris valeas impetrare. Nã ꝓ salute famulantiũ sibi nõ solũ põt filio supplicare alioꝝ sanctoꝝ more sꝫ etiã p̃t filio autoritate mr̃na impare. Vñ eccl'ia sic orat eã Mõstra te esse mr̃ez sumat ꝑ te p̃. q̃si dicat ꝟgini impiose ⁊ mr̃na autoritate supplica ꝓ nobis filio. Octaua rõ officiositatꝭ quia btã ꝟgo ad h̃ officiũ est in celo ꝯstituta vt sit apud filiũ aduocata nr̃a ⁊ ĩ manu eiꝰ sit oĩs salus nr̃a. debemꝰ g̃ ei seruire qꝛ ip̃a ꝓcurat negocia salutis nr̃e ⁊ petitões nr̃as vt fidel' aduocata. Vñ canit de ea eccl'ia. Eya g̃ aduocata nr̃a ⁊c. Possumꝰ g̃ merito dicere ei illud Gen̄. xlvij. Salꝰ nr̃a in manu tua respiciat nos tm̃ dña nr̃a ⁊ leti seruiemꝰ dño nr̃o regi xp̃o vicꝫ. Est aũt duplex salꝰ nr̃a in manu btẽ ꝟginis scꝫ salꝰ vite p̃ñtis ⁊ future. vñ Prouer. ix. Per me ml'tiplicabunt̃ dies tui quo ad primum. ⁊ addentur tibi anni vite q̃ ad scdm Narrauit q̃dam sctũs hõ ꝙ cũ q̃dam religiosi cantarẽt Salue regina ⁊ dicerẽt. Eya g̃ aduocata. Viderũt pl'ies ip̃aꝫ mr̃em dñi añ filij p̃ñtiaꝫ ꝓsterni tãq̃ꝫ se ostẽdat fidelẽ aduocatã ⁊ ꝓ totiꝰ ordĩs ꝯseruatione ac fratrũ salute p̃cari. Itaq̃ꝫ charissimi debemꝰ marie nr̃e aduocate seruire vt ip̃a p̃ces ⁊ sacrificia nr̃e s̃uitutis ei exhibita offerat in ꝯspectu diuĩe maiestatꝭ ⁊ intercedat ꝓ nobis. Vñ Berñ. sup̃ cañ. di. Nõ possunt sũme trinitati displicere exenia q̃cũq̃ꝫ manibus marie tã digne gerule cõmittunt̃. s. offerẽda. Nã ip̃a p̃ces suoꝝ seruoꝝ offert in cõspectu diuĩe maiestatꝭ. Et Cassiod. in li. collationũ dic̃. Tota inq̃t salꝰ humani generis consistit in ml'titudine gr̃e marie ⁊ fauoris.

Nona rõ recõpensatõis: qꝛ em̃ maria pro nobis seruiuit vt patuit scdo articulo. ⁊ qꝛ ꝑ ip̃am ⁊ in ip̃a ⁊ ex ip̃a habuit mũdus habet ⁊ habiturꝰ est om̃e bonũ. qꝛ ip̃m dei filium xp̃m q̃ est om̃e bonũ ⁊ sũme bonũ ⁊ sine q̃ nil bonũ Lu. xviij. Nemo bonꝰ nisi solus deꝰ: iõ debemꝰ ꝓ recõpensatõe ⁊ gr̃aꝝ actione marie deseruire. Nã ꝓfecto mũdꝰ p̃t dicere illud Sap̃. vij. Venerũt mihi oĩa bo. pariter cũ illa. s. ꝟgine maria. Idcirco Ans̃. li. orõnũ di. O felicissima maria q̃d dicemꝰ q̃liter te laudemꝰ: q̃ntuꝫ tibi debemꝰ cũ ꝑ te ad gl'iam q̃cũq̃ꝫ ꝑuenturi sumꝰ ꝑueniemꝰ: ꝑ te liberati existimꝰ. s. a dãnatõe. ꝑ te est si q̃d boni sumꝰ: si q̃d possumꝰ ⁊ q̃cq̃d habemꝰ. Hec ⁊ plura Ans̃. Decima rõ recuꝑationis qꝛ ꝑ mariã restitutũ est nobis q̃cq̃d per Adã ꝑdidimꝰ. Vñ dixit angelꝰ Lu. j. Inuenisti gr̃aꝫ apud dñm. s. ꝑditã ꝑ hoĩem p̃mũ: ꝓpterea Rich. de sctõ vict'. dicit sic. Per marie puerperiũ recepit genꝰ hũanũ qd̃ in primo ꝑente amiserat. recuꝑauitq̃ꝫ honorẽ quẽ ꝑdiderat. qꝛ deiectꝰ ẽ ille q̃ p̃mũ ꝑentẽ deiecerat. i. diabolꝰ ⁊ erectus est q̃ deiectꝰ fuerat id ẽ hõ. Sꝫ q̃liter hoc. Hõ em̃ cũ in honore esset nõ intellexit: reiectaq̃ꝫ sil'itudine dei sil'is factꝰ est iumẽtis. Ecce q̃le dedecus: sed ꝑ mariã deus factꝰ est homo ⁊ hõ deꝰ. Ecce felicior recuꝑatio. Hec Rich. Vndecima ratio acq̃sitõis qꝛ qui s̃uit marie acq̃rit ml'ta bona ꝑ ip̃am. ⁊ lucrat̃ etiã in p̃senti Primo q̃dem a peccatꝭ p̃seruationẽ Eccl. xxiiij. Qui oꝑantur in me. i. ꝓpter me. s. matrẽ dei:

nõ peccabũt. ⁊ qui audit me nõ ꝓfundet. ſ. in die iudicij qm̃ aſtabo. p eo coꝝ filio meo

Scdo acqrit deuotionẽ ⁊ ꝑginis ac filij ei⁹ dilectionẽ. Prouer. viij. Ego diligentes me diligo: ſz q̃ diligit a mre diligit ⁊ a filio ⁊ ecõuerſo: ⁊ p ꝓis a tota celesti curia. Tercio acqrit gl'iam ⁊ honorẽ: honor em̃ est fore de familia celestis regine marie. Ecci. xv. Obuiabit illi. ſ. ſibi ſeruiẽti q̃ſi mater honorificata ⁊ exaltabit illũ apud primos ſuos.

Quarto ſpũalẽ iocũdationẽ: qꝝ maria iocũda est anie ad ꝓfabulãdũ Sap. viij. Erit allocutio cogitatõis ⁊ tedij mei. Nã vt dicẽ phs: Facund⁹ comes in via. p vehiculo ẽ itineris. Quinto acqrit vite dui⁹ pſpationez Prouer. iij. Lõgitudo vite in dextera ei⁹. i. marie ſeruiẽtis. ⁊ in ſiniſtra ei⁹ diuitie ⁊ gl'ia

Sexto in om̃i neceſſitate ⁊ piculo ſubuẽtionẽ Berñ. Si leat miſcdiam tuã o btã ꝑgo q̃cũq̃ te ĩ ſuis neciitatib ĩuocatã ſibi meminit defuiſſe. Septimo vbi breuiter cõprehẽdã om̃e bonũ Prouer. xviij. Qui inuenit mulierẽ bonã. i. mariã inuenit bonũ ⁊ hauriet iocũditatẽ a dño. Duodecima rõ celestis remuneratiõis. qꝝ btã maria remunerabit in celo ſibi ſeruiẽtes mltiplr. Primo q̃dez gl'iosa ſua pñtia ⁊ facie q̃ plena est grãꝝ Hester. xv. Jõ Apoc. xxij. Seruiẽt ei ⁊ videbũt faciẽ ei⁹. O q̃ iubiloſuz videre faciẽ marie. Scdo gl'ie honore ⁊ magnificẽtia. j. Reg. ij. Quicunq̃ honorificauerit me gl'ificabo eũ. q̃ aũt ꝓtemnũt me erũt ignobiles. Tercio gaudioꝝ ſuoꝝ cõicatiõe ⁊ gl'ie illuſtratõe ſplẽdidiſſima Sap. viij. Scientes qm̃ mecũ cõicabit de bõis ſuis. Quarto ſpeciali ornatu ⁊ gl'ia q̃ p alijs diſcernũt q̃ ſunt ſerui marie. Sic em̃ videm⁹ in regia curia q̃ ſerui regis ⁊ regine certis notabilibus clenodijs deaurat⁹ ornati pcedũt p q̃ cognoſcunt fore ſerui reg⁹ vel regine ⁊ ſpeciali purpura veſtiti ambulãt. Ita in curia celesti fui xpi et marie ſpecialẽ gl'iaz hẽbunt refulgentẽ. Unũ Prouer. vlt. Oẽs domeſtici ei⁹ veſtiti ſũt dupliciib. Domeſtici marie ſũt fideles fui ei⁹ q̃ p mariã veſtiũt duplici ſtola pcipua. ſ. aĩe ⁊ corpis. Quito ſuauiſſima ſui odoris fragrãtia Can̄. j. In odore vnguẽtoꝝ tuoꝝ currim⁹ adoleſcẽtule. i. aĩe fideliter fuientiũ dileꝛerũt te nimis. Sexto societate ⁊ familiaritate aſſidua ⁊ letiſſima Apoc. iij. Ambulabũt mecũ in albis qꝝ digni ſũt

Et qꝝ ꝑgo btã ſp est cũ agno. i. xpo: iõ bl ſequunt agnũ q̃cũq̃ ierit. Unũ ps. Adducẽt regi. i. xpo ꝑgines p⁹ eã. i. mariã ſeqntes: pri me ei⁹. i. aĩe q̃ approximant marie p amoris deuotionẽ: afferent tibi in leti. ⁊ exulta. ⁊c.

Septimo qd ſũmũ est remunerabit filij ſui diuitate ⁊ gl'ioſo fructu vẽtr⁹ ſui. pterea ipa ꝑgo btã depingit in eccl'ia filiũ tenẽdo ĩ vlnis: q̃ſi ad dandũ illũ et exhibẽdũ ſeruitoribꝫ ſuis. Jõ ipſa ait Ecci. xxiij. Trãſite ad me oẽs q̃ diligit⁹ me et a generatiõibꝫ meis adimplemi. ſ. oĩ bono celest⁹ fruitõis a generatõibꝫ. i. a diuitate et hũanitate filij mei ⁊c. Hinc ps. Ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ vẽtris. pter qd aſſidue ei ſeruiẽdũ ẽ ⁊ ipam bñdicere debem⁹ ac fructũ vẽtris ei⁹. Etem̃ videm⁹ qꝝ de re valde ꝓmẽdata ⁊ laudata libẽter ſolẽt hoĩes illi q̃ꝝ res ipa ẽ dare cõmẽdatoribꝫ ſuis ſicut ptz de vino bono ⁊ hmõi. mlto libẽti⁹ dat maria his q̃ laudãt ⁊ cõmẽdãdo bñdicũt fructũ vteri ſui. O ita q̃ aĩa fidelis ſerui marie: ipam lauda: ipaz q̃tidie bñdic et adora vt ꝓſequaris oĩa bona ĩ pſenti et in futuro Amen.

℣ Pars ſcda libri. xij. de ſecuritate ſubuentionis btẽ Marie qm̃ pmptiſſima q̃z ſit ſuos adiuuare.

LOquere regi pro nobis ⁊ libera nos de morte. Scribunt ꝑba iſta Hester. xv. ca. q̃ q̃dẽ ꝑba docent nos hoĩes ꝓfugere et recurrere ad btãz ꝑginẽ mariã in neceſſitate. Nã litteraliter hec ꝑba demãdauit Mardoche⁹ ſiue nũciauit ipi Hester regine vt loq̃rek regi Aſſuero et ſua interceſſiõe liberaret pplm̃ iudeoꝝ a morte ⁊ interfectõe quã pcurauerat aman ſtudioſe vt. ſ. deleret et piret gens iudeoꝝ vt claret intuẽti hyſtoriã libri Hester. Spũaliter aũt hec ꝑba pñt eẽ pplj xpiãi ad btãm ꝑginẽ ꝓfugiẽtis ĩ piculis et in om̃i neceſſitate et anguſtia: ipamq̃ deꝓcant⁹ dicẽdo gl'ioſa regina maria vnica ſpes nr̃a et aduocata gener⁹ nr̃i: Loq̃re tu regi ſecl'oꝝ ĩmortali et inuiſibili deo vicz xpo tuo filio p̃dulciſſimo. p nob. ſ. intercedendo et libera nos de morte. ſ. dãnatõis eterne. Hoc q̃ppe optime ꝓgruit myſterio figure: qꝝ ſi aduertim⁹ amãerat q̃ pplm̃ dei pdere volebat. ſz q̃d ſignificat aman qd interp̃tat fm Hiero. in interp̃tatõibꝫ terminoꝝ ſeu noĩm hebraicoꝝ. i. ini

quus: qꝛ mēdax ē ⁊ pater ei⁹ Joh. viij. ⁊ ip̄e est coāgustās ⁊ cōprimēs gen⁹ hūanū ꝑ varios laq̄os vitioꝝ vt ꝑdat trahēdo ad mortē supplicioꝝ gehēnaliū ⁊c. Itē si ꝯsideram⁹ mardoche⁹ erat q̄ supplicabat di. Loq̄re regi ꝑ nobis, s. tu regina, ⁊ qꝛ mardoche⁹ ſm eundē Hiero. interp̄tat̄ amare conterēs vel amara ꝯtritio, iō bn̄ significat hoīem ꝯtritū ⁊ de pctīs penitētē vt talis supplicādo accedat ad btāz reginā mariā: sciēdo qꝛ teste p̄s. Cor ꝯtritū ⁊ hūiliatū de⁹ nō despiciet ⁊ per ꝯn̄s nec dn̄a maria mr̄ dei. Pretea Hester qd̄ interp̄tat̄ ascēdēs vel eleuata ſm Hiero. optime significat mariā q̄ vt canit eccl'ia eleuata ē sup̄ choros angelorū ad celestia reg̃. Sz attēde cui debeat supplicare ⁊ intercedere hec regina Hester, qꝛ regi Assuero: qd̄ interp̄tat̄ btītudo q̄ꝫobrē merito significat beatitudīs dn̄m ih̄m xp̄m: apud quē btīssima regina maria dz intercedere ꝑ toto mūdo ne diabol⁹ ꝑdere valeat suo iniq̄ machinamēto ꝓpl'mq̄z xp̄ianū p̄cipitet in inferni ꝓfunditatē. Sz qm̄ charissimi sacro teste eloq̄o diabol⁹ nō dormitat sz circūit ꝯtinue terrā ⁊ ꝑambulat eā. s. vt ꝑdat anīas in gehēnā Job j. ꝓpter qd̄ btus apl's Petr⁹ toti⁹ xp̄ianitatis a xp̄o ꝯsecut⁹ vicari⁹ ⁊ caput: oēm ꝓpl'm xp̄anū hortat̄ di. p̄ma epl'a cano. ca. vlt. Sobrij estote ⁊ vigilate qꝛ aduersari⁹ vester diabol⁹ tāq̄z leo rugiēs circūit q̄rēs quē deuoret cui resi. for. in fi. Idcirco oīb⁹ ꝯsulenduz ⁊ adhortādū dignū extimo vt ad mr̄em dei mariā fiducialiter oīs etas ⁊ sexus recurrat generꝫ hūani: qꝛ ip̄a ē spes salutꝫ nr̄e ip̄a regina miscd̄ie: ip̄a aduocata eccl'ie xp̄iāe: ip̄a mr̄ gr̄e: mr̄ venie q̄ nos d̄fendit ab hoste: vt canit̄ in officio eccl'ie sic di. Maria mr̄ gr̄e mat̄ miscd̄ie tu nos ab hoste ꝓtege in hora mortis suscipe: qd̄ canticū freq̄ntat̄ q̄tidie. O itaq̄z cūcte fideles anīe. O q̄ deuoti estis marie. O viri ⁊ mlīercule: senes ⁊ vetule: iuuenes ⁊ adolescētule. O q̄q̄z terrigene sil' in vnū diuites ⁊ paupes ad mariā venerādaz accedite: ip̄i lachrymose supplicate: ⁊ vna mecū O sctā cōgregatio in btē ꝟginis gl'iam et laudē dicite ꝟba p̄accepta in themate, s. loq̄re regi ꝑ nobis intercedēdo vicz apud pijssimū ⁊ dulcissimū dn̄m ih̄m O clemēs o pia o dulcꝫ maria mediatrix salutꝫ nostre libera nos de morte gehēne. Ut āt vnusq̄sq̄z fiduciali⁹ ⁊ securi⁹ ac deuoti⁹ ad btām ꝟginē mariā recurrat ⁊ in q̄cūq̄z necessitate eidē supplicādo ip̄am colēdo ⁊ venerādo accedere debeat: ⁊ spe firmiori in ip̄a ꝯfidat ac eidem deseruiat: ⁊ in patronā specialissimā ip̄az p̄eligat. Sciēdo qm̄ ip̄a de morte eterna liberare valeat ⁊ in oī necessitate subuenire parata existat. Idcirco de h̄ in p̄nti ꝑte acturi tria mysteria vtilia annotabim⁹.

Primū d̄r mysteriū securitatis.
Scd̄m d̄r mysteriū qualitatis.
Terciū d̄r mysteriū ꝯfortabilitatis.

¶ Articul⁹ p̄m⁹ q̄ ſuire btē marie deuoteq̄z ⁊ debite eā venerari est certissimū ⁊ securū signū salutis eterne.

Circa primū misteriū q̄stio occurrit talis. vtrum hō ex h̄ ip̄o q̄ seruit btīssime ꝟgini marie possit esse secur⁹ ⁊ certus de ꝯsequēda futura btītudine ex ip̄i⁹ meritꝫ ⁊ intercessiōe. Arguere potes q̄ nō qꝛ scriptum est Eccs. ix. Sūt iusti atq̄z sapiētes ⁊ opa eoꝝ in manu dei sūt ⁊ tn̄ nescit hō vtrū amore an odio dign⁹ sit sz oīa in futuꝝ seruātur incerta. Hec ibi. Ergo videt̄ q̄ ſuire beate ꝟgini vel quōcūq̄z ip̄am colere ⁊ inuocare sicut ⁊ alia q̄cūq̄z opa bona nō ponāt necessitatē salutis et'ne ꝯsequēde ⁊ ꝑ ꝯn̄s ex h̄ nō p̄t esse cert⁹ hō vel secur⁹. Sz incōtrarium est: qꝛ dicit Bern̄. sup̄ missus ē. Sileat inq̄t miscd̄iam tuā O btīssima ꝟgo maria q̄cūq̄z in suis necessitatib⁹ te inuocatā meminit sibi defuisse. Cū g̃ btā ꝟgo miſicorditer oīb⁹ eā inuocātib⁹ famulis suis adest Et ei⁹ p̄ces ac intercessiōes nō p̄t xp̄s ꝯtēnere q̄n exaudiat. iuxta illud. iij. Reg. ij. Pete mater mi neq̄z em̄ phas est vt auertā faciē meā: ergo seq̄tur q̄ q̄ꝫuis hō sit pctōr dūmō deuote seruiat marie q̄ est mr̄ miscd̄ie ⁊ gr̄e secur⁹ esse poterit q̄ nō ꝑibit sz salutē in hora mortis ꝯuersionis gr̄am ⁊ miscd̄iam interuētu marie obtinebit ⁊ sic saluabit̄. Ad q̄stionē igit̄ rn̄dendo Nota q̄ ſm sn̄iam ꝯcorditer oīm theologoꝝ doctoꝝ sup̄. iij. circa. di. xxvj. hō pōt assecurari ⁊ certificari q̄ nō ꝑibit sz eternā btītudinē obtinebit q̄drupliciter.

Primo q̄dē ꝑ ꝯditionalē dei ꝓmissionem Et h̄ mō credunt̄ in sacra scp̄tura ml'ta ꝟba diuīa intelligi debere vicz sub cōditōe. vt si sic feceris vel pn̄iaz egeris ⁊ ꝑseueraueris. iuxta illud Math. iij. Pn̄iam agite appropin

quabit regnũ celoꝝ, ⁊ Lu. xiij. Amẽ dico vobis nisi pniam egerit, oes sil' pibitis. Et sic ꝓsil'es scpturas intellige. Et vt clarior pateat aliq̃s pducam scpturas ꝓsil'es. Nimirum semel ait de ad Noe añ diluuiũ. Erũt inq̃t dies hoīs cẽtũ viginti anni Gen. vj. ⁊ tñ nõ fuerũt nisi centũ ſz intelligit supple si hõ pseuerauerit in hac malicia, ſz si eam dimiserit erũt plures, si ãt creuerit malicia hoīm erũt pauciores. Item Esa. xxxviij. dixit p ꝓphetam Ezechie regi ds Dispone domui tue qꝛ morieris ⁊ nõ viues, ⁊ tñ nõ est factũ ita, ſz intelligit si sic pseuerauerit, ⁊ qꝛ Ezechias nõ sic pseuerauit: ſz vertit faciẽ suã ad pietem ⁊ fleuit, sicq̃ q̃ndecim annos eidẽ dñs adiecit. Item Jone dñs pcepit vt pdicaret adhuc. xl. dies ⁊ Niniue subuertetur ⁊ tñ nõ ita euenit, ſz intelligit si pseuerauerit in malo ⁊ penitẽtiã nõ egerit. Preterea ī nouo testamẽto xps dixit discipulis suis oīb. Gaudete ⁊ exultate qꝛ noīa vr̃a scpta sunt in celis Lu. xij. Et tñ iudas q̃ fuit discipul nõ est saluatus, ſz intelligit si pseuerauerit ī hac gr̃a vocatõis. Silr ⁊ vita et̃na pmittit oīb baptisatis Joh. iij. Nisi q̃s renat fuerit ex aq̃ et spũsctõ nõ intrabit in regnũ celoꝝ. g̃ a ꝓtrario: si q̃s renat fuerit intrabit ī celũ: ⁊ tñ de facto nõ oes intrãt. g̃ intelligit dictũ cũ ꝓditione. s. si bñfecerint et pseuerauerint ī tali fide formata charitate licꝛ xps absolute ⁊ sine cõditõe dixerit ꝑm lr̃am. Qui inq̃t crediderit ⁊ baptisat fuerit salu erit Marc. vlt. tñ cũ cõditõe voluit intelligi scꝛ si pseuerauerit Vñ Math. x. ait. Qui pseuerauerit vsq̃ in finẽ h̃ salu erit. Et isto mõ ꝑmo vicꝛ sub cõditõe pmissiõis dei q̃libet cert esse pt ⁊ securus de sua btitudie: eo q̃ de infallibilis veritas ẽ in pmissiõe. Vñ ꝑm Rich. de media villa sup. iiij. sentẽ. di. xvij. q. j. arti. iij. q̃uis de nulli hoī debitor existat salut: ⁊ h̃ necessitate coactõis vel īmutabilitatis absolute. Tamẽ necessitate īmutabilitat ex pmissiõe liberali vel ordinatõe, eo q̃ liberaliter ordinauit ⁊ pmisit se datuꝝ gr̃am penitẽtib, iuxta illud Lu. xj. Petite ⁊ accipiet ⁊c. Et Joban. xvj. Amẽ amẽ dico vob si q̃d petierit patrẽ in noīe meo dabit vob ⁊c. h̃ mõ necessariũ est aliq̃liter dari a deo penitẽti hoī gratiã ⁊ pseuerãti gl'iam. Scdo mõ pt q̃s certificari de salute p ꝓiecturã, pbabilẽ ⁊ signorũ explmẽtalẽ cognitiõeꝛ, vt qꝛ expitur se deum diligere: ꝓba dei audire: bonã volũtatẽ hr̃e p oīa ⁊ p xpo mori ds̃iderari: ⁊ sic de alijs signis, talis certitudo dr spei audacia ⁊ ꝓfidẽtie q̃ opponit titubationi: qꝛ vt dicit magr ī iij. di. xxvj. Spes est certa expectatio future btitudis ex dei gr̃a ⁊ merit pueniẽs. Isto mõ fideles securi sunt ⁊ ꝓfidũt firma spe delargitate dei ꝓcepta se habituros vitã et̃naꝝ p bonoꝝ opeꝝ merita. Vñ legit q̃ scũs Hylarion abbas cũ ꝓstitut ꝓpe mori articulũ trepidaret cepit dicere. O aīa mea egredere q̃d dubitas. lxxvij. etiã annis seruiuisti dño ihũ in heremo. q̃d g̃ times. Magnam itaq̃ spei fiduciã ⁊ certitudinẽ dat hoī bona opatio qꝛ dicẽte Athanasio in symbolo. Qui bona egerũt ibunt in vitã eternã: q̃ ꝓo mala in ignẽ eternũ. Tercio mõ põt q̃s certificari de salute ⁊ securari p infallibilẽ sciam ⁊ absolutaꝝ certitudinalit cognitionẽ. Et hec nõ hr̃ cõiter in via nisi cui reuelatũ fuerit ex speciali gr̃a sicut pluribꝰ sctis legit id fore speciali gr̃a reuelatũ. Talez certitudinẽ hñt in purgatorio exñtes. Et silr q̃ fuerũt in sctõrũ patrũ limbo añ xpi liberationẽ: vt dicit Petr aureoli in suo cõpẽdio. Quarto mõ pt q̃s certificari certitudie nude cognitõis diuine ac secure tentõis. ⁊ h̃ mõ certi ac securi sunt de btitudine sctī in pria p lumẽ gl'ie speciale infusum a deo. Ad ꝓpositã igit q̃stionẽ rñdet p ꝓclusionẽ biptitã talẽ q̃ cult bonoris ⁊ seruitiũ deuote exhibitũ btẽ Marie q̃uis securari hoīez nõ babeat de salute inuariabili necessitate ⁊ absoluta cognitõe: tñ spem certã ⁊ maximã fiduciã infert indubitãter de ꝓseq̃nda btitudine, pbabilis ⁊ expimẽtalis signi cõditõe. Hec ꝓclusio ptz q̃ ad ꝑmã ꝑtem qꝛ vt tactuz est hõ in hac vita de cõi lege cert esse nõ pt infallibili certitudie de salute nisi fuerit specialit alicui reuelatũ. Propterea Eccs. ix. Nemo scit vtrũ amore an odio dign sit. Nemo inq̃ scit infallibili ⁊ absoluta certitudie scie de lege cõi. ſz bñ põt scire q̃s ꝑmo vel scdo mõ sup dicto. Et p h̃ soluit obiectio in pncipio q̃stiõis facta. Proinde Bernũ. in ꝑmone de septuagesima ait sic. Nescit hõ vtrũ amore vl odio dign sit, qꝛ in vita ista certitudinẽ electõis nõ hz ſz spei fiducia cõsolat nos ne dubitatõis h̃ anxietate cruciemur: ꝓpter h̃ data sũt signa quedã ⁊ indicia salut manifesta: vt q̃b certitudinẽ negat de causa sollicitudinis. s. ad

bñ opandũ vel fiduciã ꝑstet causa ꝓsolationis. Hec Bernũ. Itẽ q̃ ad scdam ꝓtez cõclusiõis scz q̃ seruire marie sit certissimũ experimẽtalecz z securissimũ signũ salutis ostẽditur triplíciter.

Primo autoritatib̃.

Scdo rõnibus.

Tercio miraculis z reuelatõib̃:

Primo inq̃ autoritatib̃: qz scptũ ẽ prouerbiij. z eccl'ia ꝗ accipit de btã maria. Btus hõ q̃ audit me. s. in ꝑdicatore docẽte me colere: vel in pauꝑe vociferante z in noĩe meo petẽte: vel q̃ audit me. i. obedit mihi: seq̃tur. Et q̃ vigilat ad fores meas q̃tidie. s. colẽdo z venerãdo me. Et obseruat ad postes hostij mei scz eccl'iam meã frequẽtãdo z me exorando: seq̃tur. Qui me inuenerit. i. adiutricẽ sibi me cõpererit ꝑ debita obseq̃a: inueniet vitã. s. grẽ z gl'ie z hauriet salutẽ a dño. q̃ aũt in me peccauerit ledet aĩam suã. oẽs qui me oderũt diligũt mortẽ. Hec ibi. Itẽ Ecclesi. xxiiij. Qui me audit nõ ꝓfundẽt scz in die iudicij qz astabo ꝑ eo corã filio. z q̃ operant in me. i. ꝓter me vel ad exẽplũ mei non peccabũt: z q̃ elucidãt me. i. lucidã z purã ab omni pctõ credũt me z sic colũt me vitaz eternã habebunt. Hec ibi. Mirũ tu hõ pctõr posses dicere: ego timeo qz in multis offendi deũ. Sz audi scptũrã z cogsce qz btã maria potẽtissime recõciliat deuotos suos ad se ꝓuersos: teste ꝑ. Loquet pacẽ in plebẽ suã z sup sctõs suos. i. deuotos famulos z in eos q̃ ꝓuertunt ad cor scz ꝑ pniam. Itẽ posses dicere multũ timeo ne pereã in morte ꝑ demonũ insidias z deceptões. Sz ꝑ ꝗ aduerte q̃d scribit Sap. x. In fraude circũueniẽtiũ scz demonũ illi affuit. s. maria z custodiuit eũ ab inimicis z a seductiõib̃ tutauit illũ z dedit illi claritatẽ eternã. Hec ibi.

Preterea posses dicere timeo qz malꝰ sum z q̃tidie pecco praua ꝓsuetudine ꝓstringor quõ q̃ dãnationẽ euadere possum. Sz ꝓtra hoc ꝑpende scptũ Eccli. vj. vbi hortat scptura di. In oĩ anio tuo accede ad illã scz mariam colẽdã z in oĩ ꝗtute tua ꝓserua vias eiꝰ. In nouissimis eñ. i. in tpe mortis inuenies requiẽ in ea: decor eñ vite est in illa z vincula illiꝰ alligatura salutis. i. medicina penitentie salutifere: quã btã maria suis deuotis infundit saltẽ in tpe mortis ne peant ꝑ peccata. Scdo oñdit rõnib̃ z licz ad id possent ꝓducí plurime rõnes tñ amore breuitatis tñmõ tres rõnes hic ponã. Prima rõ accipit ex eo q̃ btã maria a maris stella denominat. Unde et eccl'ia canit dicẽs. Aue maris stella dei mater alma z. Quare aũt ꝗ nisi vt significet q̃ sicut ĩ mari magno positi ꝑ stellã maris dirigunt ad portum optatuz. ita ꝑ Mariã oẽs hoĩes ad eã cõuersi dirigũtur ad portũ salutis eterne. Hinc Bernũ sup missus est dicẽ. O qui te intelligis in huiꝰ seculi ꝓfluuio inter ꝓcellas z tempestates fluctuare ne auertas oculos a fulgore huiꝰ sideris. id ẽ marie si nõ vis obruí ꝓcellis. si insurgũt venti tẽtationũ. si incurras scopulos tribulationũ respice hanc stellaz inuoca mariã. si iracũdia aut auaricia. si carnis illecebra naiuiculã concusserit mẽtis respice ad mariã. si criminuz ĩmanitate turbatꝰ: iudicij terrore ꝓcussus baratro incipias absorberi z desperatõis abysso: respice mariã: in piculis: ĩ angustijs mariã cogita: mariã inuoca. Et ĩfra Ipam cogitãs nõ erras: ipa tenẽte nõ corruis: ipa ꝓtegẽte nõ metuis: ipa duce nõ fatigaris: ipa ꝓpicia ꝓuenies. s. ad portũ salutis. Hec ille. Scda rõ quia btã maria mater gre z regina miscdie atcz mr salutis etne appellatur. vt canit eccl'ia. Propterea Anselmus li. miraculoꝝ dicit sic. O felix maria sicut oĩs peccator a te auersus z a te despectꝰ necesse est vt intereat: ita oĩs peccator ad te ꝓuersus z a te respectꝰ ĩpossibile est vt peat. Hec ille. q̃ seq̃tur ꝓpositum. Tercia ratio quia btã maria aduocata nra dicit Et ideo Bernũ. sup missus est dicit. O hõ securũ habes accessum ad deũ vbi mater stat añ filiũ z filius añ patrẽ: mater ostẽdit filio pectus z vbera: filiꝰ ostẽdit patri latus z vulnera: nulla ergo poterit esse repulsa vbi tot ꝓcurrunt amoris insignia Hec ille. Si q̃ nulla potest esse repulsa q̃ sequit q̃ seruire marie est certissimũ signũ salutis eterne ꝓsequẽde. Tercio ostendit ꝓclusio ꝑtacta ex miraculis z reuelatõib̃. Nã refert Anſ. in li. miraculozũ. Et hoc idem narrat etiã in libro qui intitulatur scala celi. q̃ q̃daz fuit ꝑnceps latronũ qui q̃dam sabbato cũ venisset ad domũ cuiusdã mulieris paupis vidit ieiunãtes filias mulieris z etiã ipam mulierẽ z req̃siuit: cur die sabbati ieiunarẽt. At illa rñdit: quia didici inquit a quodã sancto viro ꝑdicante q̃ quicuncz ieiunat ob deuotionẽ beate Ma

rſe in ſabbatis merebiť ꝓfeſſionē facere ī articulo mortis ⁊ nō decedet ſine grā vere penitētie atq; dānationē euadet. Tunc ille latro ait. Et ego vouco btē virgini q̄ q̄ꝑdiu vixero diem ſabbati ieiunabo. Qd cū fecisset ꝓtinue: accidit post multos annos vt iſte latro capetur in ſcelere ⁊ ſine dilatione decapitatus eſt. Ecce mirū ipm caput pcisum cepit clamare ꝓtinue ⁊ dicere. Cōfeſſionē: confeſſionē: ꝓfeſſionē. Stupefacti hoīes q̄ aderāt ad villā miserūt p ſacerdote. Qui veniēs caput ipm vniuit corpi ⁊ tūc latro ait. Hoc bonū ad reuerētiā beate ꝑginis inq̄t feci in vita vt ieiunarē ſabbatis. Et dū facta deceptione diaboli vellēt rape aīam meā: affuit btā ꝑgo q̄ aīam meā nō pmisit exire de corpore meo q̄uſq; ꝓtritus ſum plene ⁊ ꝓfeſſus vt dānationē euadere valeā ⁊ ſic ꝓfeſſis oībus peccatis ſuis ac postulatis deuote ſuffragijs mortu⁹ eſt. Porro hoīes hec videntes magnificauerūt deū ⁊ laudauerūt xpi clemētiā in btā maria ꝑgine. Ad idē facit miraculū deſcptum de q̄dam Stephano iudice li. ix. pte. ij. ar. iij. §. penultimo. Et ſil'ia habes mlta pte vltima hui⁹ libri. Itē miraculum de q̄dam ſacerdote in pago gallicano qd ſcptum eſt li. iiij. pte. j. ar. iij. in fine. Plura etiā alia miracula idipm atteſtātia referūtur a ſanctis patribꝫ pſtinis tpibꝫ facta. Sz qm̄ manus dñi nō eſt abbreuiata bis etiaz noſtris tpibus certa acciderūt miracula ad id fidem faciētia. Mimirū fidedignis viris qui affuerūt ⁊ viderunt referentibꝫ didici q̄ cum ad ptes transalpinas impator Sigismūdus bellādo acceſſiſſet ꝓtigit inibi quēdā militē cecidiſſe. Post multos aūt annos cum iterato idē impator ptes ad illas cū exercitu acceſſiſſet. Ecce oībus audiētibꝫ vox quasi fletus ſcz ac lugubris ſibillatōis cepit inſonare. Cūq; cuncti qd nā foret mirarenť de mādato impatoris ceperūt inquirere inter vepres ſiluaſq; ⁊ lucos circū adiacentes Et ecce repererūt q̄dam cadauer iacere in quodā rubo putrefactū adeo q̄ increſcētes iunci ⁊ ſpine veprium ipm ptranſiēdo pene trauerāt ⁊ ex illo cadauere ſonus ille flebiliſ audiebať reſonare. Cūq; clara voce ait aſtātibꝫ quid foret cōquirētibꝫ dicēs. Habetis ne pſbyterꝫ cui ꝓfitear afferte mihi dñi Ego enī iam ante annos plures in bello Sigismūdi impatoris miles affui ⁊ ī hoc loco pugne corrui. ſz qm̄ beate marie in vita mea ſp deuote ſeruiui. Ideo ei⁹ meritis fauētibꝫ id mihi a deo ꝓceſſum eſt ⁊ donatū mi ſicorditer ne aīa mea e corpe iſto iam pene ꝓſumpto ⁊ thabefacto diſſolueret vt dānationez eternā euaderē. Unde tota aīa mea in me teneť nec mori poſſum donec plene ꝓfitear. quia habeo dānabilia crimīa que cōmiſerā Et p veritate hui⁹ cōfirmāda mox vt cōfeſſus fuero a flebili ſibillo hoc meuz cadauer ceſſabit: aīa diſſoluta que vſq; modo miraculoſe eſt p virginē beatā retenta. Tūc obtulerūt ei ſacerdotē ⁊ facta cōfeſſione ac abſolutōe mox reſoluta aīa vocis illi⁹ ſonus ceſſauit. ⁊ tūc tā impator q̄ oīs qui aderāt deum ⁊ btām mariā laudauerūt. Ecce ergo miraculū. Itez vidi q̄ndā oculis virū qui fide mediāte aſſeruit ſe fuiſſe vna cū duob⁹ ſocijs nauigantibꝫ ⁊ aquis ſubintrantibꝫ in medio flumīe danubij ſubmerſum. Illijſq; natādo euadētibꝫ ipe ſolus in pfundū deſcēdit eo q̄ natare ignorauit. Et eidez in pfundo facta eſt vox dī. O homo ecce mori deberes ⁊ qz peccata habes dānabilia deberes damnari. Sed ex quo fuiuiſti beate marie matri dei en donatū eſt tibi vt liberer ⁊ peccata confitearis. Cunq; ſui ſocij enatātes in villa ꝓpe exiſtente appreciatos piſcatores adduxiſſent qui hūc quē credebāt ſuffocatum in flumīe requerent. Cū tribus illū diebꝫ q̄ſiuiſſent nec reperiſſent. ⁊ iā vellent abire. Ecce illis vidētibꝫ de pfundo flumīs ad ripaz homo conſcēdit et geſta narrauit. atq; mox ad ꝓfeſſionē faciendā ad me deuenit. Patet ergo quoniā q̄ btē marie ſeruit: ſaltē in morte ad penitētiā ⁊ ꝓfeſſionē faciendā dabiť ei gratia ac damnationē euadēdo pueniet ad regna celeſtia.

¶ Articulus ſecūdus qualiter dz hō ſeruiēdo recurrere ad btām mariā.

Circa ſecūdū miſteriū ſcz qualitať vbi inueſtigabim⁹ qualiter homo debet recurrere ad btām mariā ⁊ eidez deſeruire ſtudeat: vt ſecurior ⁊ certior de ſalute p btām mariā impetrāda fieri valeat. Circa qd nota q̄ ad hoc quattuor pcipue conditiones concurrunt.

Prima conditio fidelitatis.

Scōa dicit puritatis.

Tercia dicit veritatis.
Quarta dicit gratiositatis
Prima inq̃ cõditio fidelitatis vt scz seruitia z cult⁹ honoris exhibeant btẽ marie ĩ fide catholica: qz teste apl'o Heb. xj. Sine fide impossibile ẽ placere deo: z p ꝯñs ei⁹ matri marie. Credere em̃ optet accedẽtẽ ad deum quia ẽ z inq̃rẽtib⁹ se remunerator. Hec ibi. Uñ heretici z scismatici z quiq̃ aberrãtes a fide catholica gratũ seruitiũ z salutiferũ btẽ marie nõ exhibẽt. Propter qd̃ Aug. de fide ad Petrũ: vt hr̃ extra de hereticis. c. firmissime, dicit sic. Om̃i hoĩ q̃ eccl'ie catholice nõ tenet vnitatẽ neq̃ baptism⁹ neq̃ elemosyna quãtũlibz copiosa: neq̃ mors ꝓ nomine xp̃i suscepta ꝓficere poterit ad salutez. Hec ille. Scd̃a cõditio d̃r puritatꝫ: vt scz seruitia exhibita btẽ marie sint pura z munda a pctõ mortali. Cũ eĩ ip̃a ꝟgo btã sit mũdissima ab om̃i pctõ nõ nisi mundoꝝ amat seruitia. Uñ p̃s. Ambulãs in via ĩmaculata hic mihi ministrabat: scz grato obsequio Propterea q̃ sũt in ꝓposito vel actu peccãdi ponũt sibi obstaculũ vt btã maria ꝓ eis: sic̃ z alij scti ꝓ talib⁹ nõ obtineant. Juxta illud Hiere. xv. Si steterint moyses z samuel corã me nõ est ania mea ad ꝓpl'm istũ. Et Esa. lix. Ecce nõ ẽ abbreuiata man⁹ dñi scz z dñe vt saluare neq̃at neq̃ aggrauata ẽ auris ei⁹ vt nõ exaudiat sed iniq̃tates vr̃e z pctã vr̃a abscõderũt faciẽ ei⁹ a vob̃ ne exaudiret. hec ibi. Desine g̃ o hõ peccare. Tercia d̃r veritatis, nã Greg. sup illud Joh. viij. Quis ex vob̃ arguet zc̃. dicit sic. Qui deũ nesciũt dei sctõs false honorãt: vera em̃ sctõꝝ veneratõ est vera ip̃oruz imitatio. Hec ille. Proinde Hiero. in s̃mõe de assũptõe dic̃ sic. Igit̃ dilectissime amate mariã quam colitꝫ z colite quã amatꝫ: qz tũc eã vere colitis z amatis si imitari velitis ex toto corde quaz laudatis. Hec Hiero. Vere g̃ debem⁹ btẽ marie seruire imitãdo ei⁹ castitatẽ z hũilitatẽ atq̃ ceteras ꝟtutes. Quarta d̃r cõditio gratiositatis: vt scz seruitia gratiosa exhibeam⁹. Charitas autez facit obseq̃a nr̃a gratiosa. Uñ. j. Choꝝ. xiij. Si distribuero oẽs facul. me. in ci. pau. z si tradidero corp⁹ meũ ita vt arde. chari. aũt nõ habuero nil sum zc̃. Proinde orat eccl'ia. Dignare me laudare te scz ĩ gratia ꝟgo sacrata da mihi ꝟtu. ꝯ ho. tu. i. ꝯ demones q̃ nitunt̃ in nob̃ charitatẽ gratuitaz extinguere. Sz q̃rit̃: q̃bus modis debeat hõ btẽ ꝟgini deseruire. Rñdet̃ q̃ licz sint multi z varij modi colẽdi btãm mariã z ei deseruiendi: tñ ꝓpter simpliciores h̃ notare possumus aliq̃s modos p̃cipuos q̃b⁹ legunt̃ plurimi etiã miracl'ose ꝟginis btẽ suffragia obtinuisse Prim⁹ mod⁹ ẽ tp̃e pulsus vel signi facti sero z mane ꝓ salutatõe angelica q̃tidie btãm ꝟginẽ salutare genuflexo Ubi q̃rit̃ q̃re eccl'ia ꝯsueuit sero q̃libet et mane signare ad Aue maria. Rñdet̃ q̃ h⁹ vna rõ est: qz in sero diei putat̃ angel⁹ ꝟginẽ salutasse. Et durante sctõ dialogo inter ꝟginẽ et Gabrielez angelũ nocte media xp̃m ꝯcepisse. Uñ mane fit signũ ꝓ denũciatõe gaudij incarnationis diuĩe iã facte Alia rõ vt p btẽ ꝟginis merita die z nocte custodiamur ab hoste et miscd̃iam de pctis ꝯseq̃mur: vt si eo die mori nos ꝯtigerit ab ea suscipiamur. vñ canit eccl'ia. Maria mr̃ gr̃e mr̃ miscd̃ie tu nos zc̃.
Tercia rõ vt si q̃ bona die vel nocte fecimus p man⁹ ꝟgineas filio accepti⁹ reddant̃
Quarta vt ei⁹ meritis a p̃iculis cũctis liberemur. Uñ in sero ad cõpletoriũ canit ecclesia Sub tuũ p̃sidiũ ꝯfu. zc̃. Ad qd̃ narrat magister Joh. nider in s̃mõe de annũciatione: se vidisse in publico instrumẽco lr̃e autẽtice: q̃ scz in auinione duo sũt iudicati ad cremandũ. Accenso igit̃ igne in vigilia annũciatõis marie vn⁹ coꝝ crebro ꝟginẽ inuocabat innuens obseq̃a sibi p̃stita. Et ecce ille vincul'tm̃ ab igne ꝯsumptꝫ vestib⁹ z corpore illesus solut⁹ exiliuit socio ꝯcremato totaliter, reiectus in ignẽ inustus exiliuit vt p̃us. Sicq̃ cũ laude ad eccl'iam btẽ ꝟginis ẽ ductus: z tũc papa Johes. xxij. statuit sero ter fieri pulsum campane z indulsit vt q̃cũq̃ ad pulsuz ter geniculãdo tria Aue maria dixerit viginti dies indulgẽtie habeat Secũdus mod⁹ seruiẽdi marie est ieiuuare dies deputatas btẽ marie ꝟgini. s. dies sabbati et vigilias festiuitatũ ip̃i⁹: Uñ legit̃ ĩ ꝓmptuario exẽploꝝ: q̃ q̃dam p̃do om̃i viciorũ spurcicia plen⁹: sic ieiunia btẽ ꝟginis ꝯtinuando cũ foret ꝓpe mortẽ ꝯstitut⁹ vidit q̃ beata maria flexis genib⁹ coram suo filio rogauit nec dimisit donec impetrauit isti vere penitẽtie infusionẽ: vt damnationẽ euaderet.
Terci⁹ mod⁹ seruiẽdi est q̃tidie salutare btãm ꝟginez angelica salutatõe ꝓ suis gaudijs q̃ habuit ĩ terra z habet nũc in celo glo

riosa. Nã in mariali magno bñ. ⁊ etiã Anſ. ſcribit: q̃ q̃dã cleric⁹ hec faciẽs cũ ad mortẽ peuenisset ⁊ plimũ timeret apparuit ei b. maria di. Quid times cum mihi q̃tidie gaudia nũciasti: ego defendã te ⁊ intercedo p te ⁊ p ꝓsiliter deuot⁹ meis. Quart⁹ mod⁹ q̃tidie recolere cõpassiones marie ⁊ p eis ipam salutãdo exorare. Nã legit in lib. reuelationũ sctẽ Elyzabeth: q̃ b. maria reuelauit q̃ q̃cũ q̃ p cõpassiõis dolores ipam inuocaret verã pniam sibi ipetraret Quint⁹ mod⁹ abstinere a pctõ in dieb⁹ marie. i. sabbatis ⁊ festis ei⁹. Nã legit de q̃dã meretrice q̃ abstinebat se pdictis dieb⁹ ob deuotionẽ marie ⁊ circa mortẽ ipi⁹ meritis obtinuit verã ꝓtritionẽ.

Sextus mod⁹ est deuoti⁹ insistere laudib⁹ btẽ marie: vt. s. missas ⁊ officia aut pdicationes de b. ꝟgine libẽter dicat vl audiat. De ꝟ habes exẽplũ h⁹ lib. pte vlt. ca. x. miracl'o. j. Uñ ⁊ sctũs Bernũ. dicit. Nil ita me delectat sicut de b. maria ꝟmonẽ audire ⁊ ei⁹ laudib⁹ insistere: q̃ ⁊ pmeruit ad grãm maxie sctitatis puenire. Septim⁹ mod⁹ ẽ nomẽ marie honorare: vt cũ noiat capite inclinato vl genu flexo veneremur: ⁊ p ei⁹ noie petẽtib⁹ miserico rdiã ipendam⁹. Uñ de ꝟ habes pulcrũ exẽplũ li. vj. pte. j. ar. iij. circa. ſ. decime vtilitatis. ⁊ etiã li. v. in fine scde ptis ipi⁹. Octanus mod⁹ fabricã ecclie ⁊ ad ecclíam ptinẽtia in honorẽ ꝟginis facere scz altare vel capellã edificare ⁊ imagines ꝟginis solẽniter depingere ⁊ ornare lucernas: ⁊ lãpades atq̃ vestes sacerdotales p honore b. ꝟginis facere. Nã valde est vtile talia in ciuitatib⁹ facere: q̃ b. ꝟgo erit special patrona ⁊ ꝓtectrix talis ciuitatis vel ville. Ad ꝟ facit miraculũ in ꝟ li. pte vlt. ca. j. in ꝓnci. Uñ ⁊ Johi patricio vrbis rome appens b. ꝟgo dicit: scire te volo vt dũ mihi ecclíam in terra ꝓstruxeris: ego tibi in celis copiosum thesaurũ ⁊ eternã ꝓstruam mansionẽ ⁊c.

Articul⁹ terci⁹ q̃. xij. rõnes ꝓfortant hominẽ in spe ꝓfugiendi ad mariã.

Arca terciũ misterũ. s. ꝓfortabilitatis Nota q̃ iuxta numerũ. xij. stellarũ in corona b. ꝟginis descptarũ Apoc. xij. enumerare possum⁹. xij. rõnes tãq̃. xij. stellas: q̃ q̃dẽ hñt ꝓfortare oẽm pctõrẽ in spe scindo ex his: q̃ b. ꝟgo ꝓfugibilib⁹ ⁊ sibi seruiẽtib⁹ famulis indubitãter auxiliat p̃cipue in hora mortis. ⁊ diuidi pñt in tres q̃ternarios. q̃ p̃ pm⁹ ex pte dei. scd̃us ex pte ꝟginis. terci⁹ ex pte hoim accipi potest. vt patz intuenti in hac diuisione.

Prima rõ causalis electõis.
Scda diuinalis cõmunionis.
Tercia supnalis repletõis
Quarta filialis cõmẽdatõis
Quinta ratio ꝓncipationis
Sexta rõ mediatõis
Septima rõ aduocationis
Octaua rõ inuentõis
Nona pciose redemptõis
Decima materne affectõis
Undecima p̃ceptorie obligatõis
Duodecima pñissime inuitatõis

Prima itaq̃ stella ôz rõ causalis electõis: q̃ ipa btã maria ꝟpt pctõres est electa in mr̃ez dei: qm̃ dñs ihs ꝟpt pctõres venit i hũc mũdũ. ipo teste Lu. v. Igr̃ ipa b. maria q̃dãmõ tenet nob in recõpẽsam tãti bñficij a deo accepti p nob vel cã nr̃i. Declarat sic. nã q̃ro si pmi pentes nõ peccassent vtrũ de⁹ incarnat⁹ fuisset. Ad ꝟ q̃sitũ plimi doct. dixerunt q̃ de⁹ nõ fuisset incarnat⁹ si hõ nõ peccasset Si g̃ tu ꝟ tenes habeo ꝟpositũ q̃ scz b. maria nõ fuisset electa p incarnatõe diuina vt foret mr̃ dei si hõ nõ peccasset: ⁊ p ꝓñs ipa tenet pctõrib⁹ miscdiã exhibere p bñficio electõis occasiõe eorũ accepto Sz qm̃ nr̃i doctores tenẽt cũ Scoto sup. iij. sentẽ. dicẽtes q̃ etiã si hõ nõ peccasset: nihilomin⁹ de⁹ incarnat⁹ fuisset ex ꝟgine. cui⁹ rõ potissima est q̃ de⁹ ab eterno p̃destinauit xp̃m ⁊ p̃ordinauit aiam ei⁹. i. xp̃i ad gliam sũmã vniõis scz diuie: ⁊ etiã ab etno p̃uidit Adã ⁊ ei⁹ casuz. Si g̃ p̃destinat⁹ ⁊ p̃uisus eẽt xp̃s solũ ꝟpt ꝟ q̃ Adã erat casurus seq̃ret absurdissimũ q̃ aia xp̃i gaudiũ hzet de lapsu Ade. Itẽ deus ab etno p̃uidit hũanã naturã sic diligẽdã et exaltandã in xp̃o: sz nõ min⁹ debuit diligi a deo hũana natura añ casum q̃ post. g̃ ⁊c.

Tũc isto p̃supposito nihilomin⁹ offẽlio hominis fuit occasio maximi meriti ⁊ pmij ac gl'ie b. ꝟginis: q̃ si hõ nõ peccasset tot merita b. ꝟgo nõ acq̃siuisset: sicut nũc hz xp̃z baptizãdo: lactãdo ⁊ in cõpatiẽdo martyriũ sustinuit q̃ nõ fuissent si hõ nõ peccassz cũ nullus xp̃m occidisset in paradiso: nisi eñ hõ lapsus ⁊ redimẽd⁹ eẽt xp̃s carnẽ passibilẽ ꝟm

doctores sup. iij. nō assūpsisset: sz ipassibilez Uñ maria teneť nob ex iure: qm̄ vt notať extra de iniurijs z dāno dato, ca. si culpa. Qui occasionē dāni dat dānuz dedisse videť, g a cōtrario. Qui occasionē bñficij dat ipm bñficiū dedisse videť. Et qz occasio bñficij electōis marie est pctōr hō, igiť z c. Hinc Anť. Hultū inq̄t maria hoib̄ teneť ꝓpť q̄s ipsa dei mr̄ est electa: z hoies mltū ei tenenť: qz p eā sūt deo recōciliati. Hec ille. Scōa stella siue rō ōr diuīalis cōionis: qz vicz ipa virgo btissima summe cōicauit ꝓprietatē diuīe miscōie p alijs creaturz: eo q ē deo ꝓxima p oib̄ z ꝓiūctissima. sic g teste ps. Suauis domin⁹ z miať ōes ei⁹ sup oia opa ei⁹. Et ecclesia attestāte. Deo ꝓpriū est miseri sp z pcere. Ita mris dei est ꝓpriū q sit regina miscōie z pietatz: in q̄ pr̄ misericordiaꝫ z de⁹ toti⁹ cōsolatōis fons pietatz infinite receuit: z ipi ꝗgini marie diuīe bonitatz pietatē cōicauit. Juxta illud Esa. xxvj. Prepabiť in miscōia solium dei. i. btā mr̄. vt sic in ipa misericordiať z totaliter receuit, ita ex solio miscōie ei⁹ efluat miscōia z pietas in oēs. Uñ Bern̄. in sermone q incipit Jn lectōe ait. Quid miruz si pietatē exhibent viscera marie. Nōne q pomū in manu sua tenuerit dimidia die: reliq̄ diei pte pomi seruabit odorē. Quātū g viscera illi⁹ ꝗginis virt⁹ pietatis affecit in q̄b. ix. mēsib̄ receuit. Hec ille. Secure g charissime accedere potes ad ipam q regina ē z mr̄ miscōie. Tercia rō supnalis repletiōis: qz cū ipa b. ꝗgo sit plena grā teste angelo Lu. j. seq̄tur q z plena sit miscōia z pietate, eo q pietas ē effect⁹ grē z donū. ss. Jō Origen̄. in q̄dā hmone. Scio inq̄t q si b. ꝗgo ꝓpulsata fuerit necessitati nūq̄ deerit: misericors ei est z plena grā: z iō ꝓtinere se nō poterit q̄n misereať inuocāti. Hec ille. Hic z Bern̄. Uasliq̄re plenū: si q̄ mō moueať de facili effūdit liq̄rē. Sic b. ꝗgo si q̄ mō moueať pcib̄ effūdit grām z miscōiam. Idē Maria inq̄t añ ꝓceptionē plena grā ab angelo nūciať vt sibi plena: tādē etiā nob fieret plena z c. Quia g b. ꝗgo supno munere grē z miscōie ac pietatz est plena. Et qz plenū ē hm phm. iiij. phisico. cui⁹ nulla ps ē vacua. igiť secure accurrere possum⁹ vt de plenitudie ei⁹ miscōiaz z grām hauriam⁹ pctōres z c. Quarta rō filialis cōmēdatōis: qz vicz fili⁹ dei dñs ihus marie nat⁹ nos oēs siue mr̄i ꝗginj marie cōmēdauit circa horā mortz q̄si in testamēto finali legādo et cōmittēdo ipam fore debere nr̄am adiutricē matrē: cū Joh. ait. Ecce mr̄ tua. Et mr̄i. Ecce inq̄t fili⁹ tu⁹. Joh. xix. Hālicz ad lr̄am ptūc loq̄bať de Johis cōmēdatione. Tñ spūaliter hm sacros doctores accipiunť hec ꝗba de oib̄us ad grām ꝓfugiētib̄: qz Johes interptať grā vel in q̄ est grā vt oim taliū mater sit maria. Hinc Bern̄. in q̄dam omel. sup euāgelio Stabat iuxta crucē z c. dicit sic. Nos fratres charissimi sim⁹ discipuli stātes iuxta crucē ihu: vt vnusq̄sq̄z nostrū mereať audire a ihu. Ecce mr̄ tua. s. illa btissima maria. O ꝗbum omni acceptōe dignū. Si enī maria est mr̄ nostra: g ihs est frater noster. g et pr̄ eius celestz est pr̄ noster g regnū ei⁹ est hereditas nostra. Hec ille. Et sic patz q̄z secure ad mariā possum⁹ accedere. Quinta rō ꝓncipatōis: qz ipa btā ꝗgo est regina dña et ꝓnceps nostra. Cum ergo videmus qz nullus dñs aut dña suas ouis id est sibi subditos voluntarie tradat inimico: sic nec pastor oues sibi cōmissas velit dare lupo. Quō ergo credis q nos hoies peccatores beata dña nostra Maria velit permittere infernali lupo. id est diabolo: dei vtiq̄z z suo inimico nisi forsitan ouis errās nolit redire ad caulā. id est ad patriā scz p penitentiā. Uñ ipo iure ꝓncipatōis teneť nobis dña subuenire z ꝓtegere ne peam⁹ qm̄ dicē te saluatore Joh. x. Bon⁹ pastor aiam suam ponit p ouibus suis. Ideo cum fuerit req̄sita a peccatore debet misericordiā z gratiā impetrare: z diuine vindicte ne feriat se obijcere. Unde Bern̄. Nō est inquit fas te o domina posse deserere qui spem ponit in te.

Sexta ratio mediationis: quia ipa beata virgo est mediatrix salutis nostre Bern̄. Felix mediatrix Maria que viris z mulieribus salutis antidotū ꝓpinauit. Nota autē q in aliq̄ mediatore ꝓt q̄s sperare effectū rei disponēde p ip̄m ex trib⁹ cōditōib̄ vicz.

Primo si talis hz magnū posse
Scōo si hz prudēter scire
Tercio si hz fideliter velle

Sz qm̄ hec oia z singla ꝓmatrie inueniūť i hac mediatrice maria. g seq̄ť q indubitāter p ipam effici valet nr̄a sal⁹: z q̄cq̄d optam⁹

Primo inq̄z qz maria hz maxim posse i curia celestz regz. Tū ꝓpť pentelā z cognatōez quia est mater regz: z iō nil ei ꝓt denegare.

Juxta illud.iij.Reg.ij. Pete mr qd vis ne-
qz cm fas est vt auertã faciẽ meã. Tũ etiã p
pter cõplacentiã z dilectionẽ:qz ipa btã ỹgo
p oibus btis z creaturis diligir a rege xpo.
Tũ denicqz pter obsequia z seruitioz exhibi
tionẽ:qz cũ apud regẽ aliquẽ mltũ pñt z me
rent q mlta seruierũt sibi:sz maria sup oms
gratissima z plima fuitia impẽdit xpo. Hic
Anr.de ocep.ỹgi.ca.xv.dicit. Scim9 btãz
ỹginẽ tãti esse meriti z grẽ apud deuz: vt nil
eorũ q velit efficere possint aliqten9 effectu
carere. Hec ille. Fidenr g z secure pt hõ de
ei9 mediatiõe spare:qz oia pt. Scdo ipa
btã ỹgo hz sũmã prudẽtiã z sciam vtpote il
lumiatissima:qz maria illuminata interptar
fm Hiero. Et iõ scit nri misereri qz scit oẽs
defect9 nros z picula ac necessitates. Scit
insup deũ prudẽtissime inclinare ad miseri
cordiã z recõciliare ac irã ei9 auertere. Pro
pterea ipa figurata ẽ p abigail q scribir fore
mlier prudẽtissima: z occurrit velociter ipi
Dauid irato cũ muneribꝫ eiusqz irã mitiga
uit z prudẽter placauit ne occideret Nabal
pessimũ.j.Reg.xxv. Nota aũt q ipa pru
dẽtissima abigail legir.vj.genera munez ob
tulisse Dauid ira cõmoto.z sic eundẽ placa
re studuit. Primo obtulit panes. Scdo
vini vtres. Tercio coctos arietes. Quar
to sata polẽte.i.mẽsuras vel modios acura
tissime farine. Quito ligaturas vue passe.
Sexto massas caricarũ.i.ficuũ: ita spũali
ter hec prudẽtissima mediatrix z reconcilia
trix nra maria sex genera offert allegãdo et
intercedẽdo p nobis apud xpm q significa
tur p Dauid z depcãdo ne eterna morte nos
pessimos pctores occidat. Primo panez
id ẽ carnẽ xpi q est panis vite Joh. vj. Tũ
intercedẽdo dicit vel dicere pt maria. De
mẽto fili dilecte: quia carnẽ de me suscepisti
quã mltiplicibꝫ passiõibꝫ exposuisti pt pec
catores:iõ miserere penitẽti. Scdo offert
vinũ p qd significar sanguis xpi quem effu
dit p nob in cruce. Tũ ex vino sanguis xpi
oficir i calice. Tercio offert arietes coctos
p qs significant seruitia marie i opibꝫ miseri
cordie circa xpm exhibit:alẽdo:portãdo:fo
uẽdo:balneãdo zc. Nã aries miscõtam si
gnificat:qz sua q hz.i.lanã:lacz carnẽ i vsus
hoim erogare hz. Et signãter dr coctos arie
tes:qz oia seruitia marie erant decocta igne
diuini amoris Quarto offert sata polẽte.i.
dolorẽ z cõpassionẽ quã sustinuit maria cuz
xpo. Sicut em sata polẽte.i. farina accura
tissima est mltũ otrita z molita: ita totaliter
ỹginis aia fuit meroribꝫ attrita in xpi passio
ne Quinto offert ligaturas vue passe p qd
significar amoris dulcedo q cor marie fuit
alligatũ z vnitũ p affectũ maternũ ipi dul
cissimo ihu. Sexto offert ficus p qd signi
ficar fides marie formata. Sicut em fic9 hz
plura grana z dulcez humorẽ. Ita fides dz
hre z habuit in maria mlta meritoria opa i
dulcedie charitat facta: alas fides sine opi
bus mortua est in hoie Jaco.ij. Sic g sapi
entissime maria p nob p singula hec interce
dendo pt z scit obtinere depcãdo z di. De
mẽto dulcissime fili ihu:qz ego dedi tibi car
nẽ z sanguinẽ quẽ effudisti in cruce p pctõ
ribꝫ. Itẽ memẽto fuitioz meoz z pt me sal
tẽ q sum mr misciõie miserere pctõri. Itẽ me
mẽto doloris z cõpassionis mee sub cruce:
necnõ amoris quẽ habui ad te z fidel ac om
niũ meritoz meoz:z pt me pce huic recur
rẽti ad me z spanti pctõri in me, z certe quõ
credere potes q mox xps ei9 bonus fili9 nõ
placer taliter. Ecce g hz maria scire placare
z posse. Tercio qz hz fideliter velle z opta
re ex ei9 indita diuit9 pietate:vt nri misercar.
Idcirco Bern.ait. Nõ deest marie ptãs:qz
mr est oipotẽtie.nec impetrãdi industria qz
mr est sapie.nec volũtas: qz mr est misciõie.
Hec ille. Optima gz securissima mediatrix
est maria. Septima rõ aduocatõis. oms
qpe hõ ad suũ aduocatũ fidelissimũ secure
põt in causa sua accedere. Btã ỹgo est ad
uocata nra vt canit ecclia. Et certe hoc iure
aduocatõis tener btã ỹgo nob in cã salutis
adesse fidelit:qz ois aduocat9 fm iura tener
diligẽter cãm eoz tueri qz ẽ aduocat9 z fide
lit exerq suã aduocatõez z pcuratõis officiũ
vt ptz.iij.q.vij.§.si qs aũt. Et ar. extra de te
stibꝫ intimauit. C.de iudicijs.l.perãdũ.§.il
lo. Sicz maria nra aduocata q in cã nre sa
lut tã fideliter pcurat q pctõrem ouersuz ad
ipam nõ deseret quscz deo ipm recõciliabit
vñ Anr.li.orõnũ. O maria tu pctõrem toti
mũdo despectũ mrno affectu amplecteris:
nec deser quscz de9 p te placat9 ipm sue grẽ
recupabit.hec ille. Octaua rõ inuẽtõis:qz
b.ỹgo ẽ inuẽtrix grẽ quã pdidit hõ: iõ dixit
angel9 eid ẽ Lu.j. Ne timeas maria iue.gra.
apd do.s. quã hũanũ gen9 pdidit. Sz qm

de iure quãdo ꝗs aliq̃d pditũ inuenit tenet ei cui ē restituere. xiiij. q. v. ca. si q̃d. Vbi dicit Aug. Si q̃d inuenisti ⁊ nõ restituisti rapuisti. g̃ ipa qõdãmõ obligat nobis dare gratiã pcipue cũ ex h̃ ipa nullũ defectũ gr̃e patiat̃ si nobis pticipat. Secure g̃ ad eã debemus ꝓfugere. Hinc Bern̄. Per te inq̃t o beatissima accessuz habem⁹ ad deũ q̃ es genitrix vite: inuentrix gr̃e: copiosa charitas tua nostroꝝ opit mlitudinẽ pctõꝝ ⁊ gliosa fecũditas tua nob fecũditatẽ parturit meritozũ. Hec ille. Mona rõ pciose emptõis. Animrũ quãto pciosi⁹ aliq̃d emerit ꝗs tanto eius curã diligẽti⁹ gerit ⁊ puidet ne peat. Sz qm̄ btã ꝟgo emit nos ⁊ possedit dando pciosissimũ thesauꝝ p nob. s. corp⁹ sanguinẽ ⁊ animã filij sui: pter qõ ait apl's. Empti estis pcio magno: glificate ⁊ portate deũ in corpe vestro. Secure igit̃ accede o hõ sciendo qz maria nõ pt tãtũ pciũ p nobis datũ relinq̃re incassuz vt scz nos pmittat pire. Si tũ fideliter ad eã recurram⁹. Hic Bern̄. i omel. sup Stabat iuxta crucẽ: dicit orãdo sic. Reduc q̃so o dulcissima dña ad memoriã qm̄ innocẽs vnigenit⁹ tu⁹ in oculis tuis ĩmolatus ē p nobis pctõrib⁹. Noli g̃ pia mr̄ spernere me pter eũ q̃ amore mei nud⁹ ⁊ lacerat̃us pepẽdit corã te vt redimeret me. Decima rõ mr̄ne affectõis: qz cũ btã ꝟgo sit mater nr̄a adoptata indubitãter nos vere diligit ⁊ nr̄am salutẽ optat efficaciter. Hic sanctus Ignaci⁹ in epl'a ad btãm ꝟginem ait. Nũc claude me in gremio mr̄ne pietat̃: tu mater sũme deitat̃ vera mr̄ saluatoris: mat̃ adoptata pctõris. Hec ille. De hac mr̄nitate btẽ ꝟginis patuit li. ix. pte. ij. Undecima rõ pceptorie obligatõis: qz ipa btã ꝟgo obligata ē adeo vt nos diligat ex illo pcepto Diliges primũ tuũ sicut teipm Math. xxij. hoc est ad id qõ teipm id ē ad gr̄am ⁊ glriaz.

Sz diceres q̃d cure est btẽ ꝟgini de nobis cũ ipa sit in celo glificata. Rñdeo q̃ etiã pt̃ illos celestes btõs videt̃ btã ꝟgo fore obligata ex dicto pcepto fraterne dilectõis vt. s. illoꝝ bonũ promoueat ĩ h̃ q̃ nos saluat p eo qz ipis btis ex h̃ gaudiũ accidẽtale accrescit q̃ nos pctõres p gr̄am dei ⁊ ei⁹ mr̄is merita saluamur. vñ Lu. xv. Gaudiũ ē angelis dei sup vno pctore pniaz agẽte. Et sic q̃nto plures saluamur tãto gaudiũ accrescit tã angelis q̃ btis aiab⁹ q̃ etiã ipsi btẽ ꝟgini marie: qm̄ put pbat Rich. ⁊ Bonauen. sup. iiij. di. xlix. Et btus Greg. exp̄sse dicit q̃ ĩ celo vnus q̃sq̃ btus tãtũ gaudet de bono alteri⁹ q̃ntũ de proprio. g̃ z c̄. Duodecima rõ pyssime inuitatõis. Haz ipamet inuitat nos pyssima liberalitate miseratõis: vt vicz ad eã ꝓfugiamus in oi necessitate tãq̃ ad mr̄em dicens Ecci. xxiiij. Ego mr̄ pulcre dilectõis z c̄. seq̃t Trãsite ad me oes q̃ ꝓcupiscit̃ me ⁊ a generatõib⁹ meis adiplemi. Secure g̃ ad eã debem⁹ accedere q̃ infallibiliter se repromittit nobis suffragari. Et ad id inducũt nos etiã exẽpla. Naturaliter em̄ q̃libet res illuc inclinat̃ ꝓfugere vbi maiorẽ influentiã pietat̃ ⁊ auxilij nouit vel sperat h̃re: sicut videm⁹ in floribꝫ q̃ sp vertũt se ad ptem solis pter influentiã. Itẽ pueri naturalit̃ sp h̃nt recursuz in sinũ pr̄is ⁊ mr̄is: aut nutricis fouẽtis eos

Vñ recitat̃ sic etiã narrat lucidissim⁹ magister Johes gritsch ordinis minoꝝ sermone suo. xvj. q̃ rex Dauid semel amiserat Salomonẽ filiũ suũ. Quẽ cogscẽs sapiẽtẽ p ei⁹ sapiẽtiã voluit auscultare locũ ei⁹ mãsionis Mittẽs g̃ in orbez terre tria pbleumata ad vicinos reges cogitauit neminẽ nisi filium posse soluere ⁊ sic voluit de filio vbi esset experiri. Primũ pbleuma q̃d est meli⁹ ⁊ vtilius qõ hõ pt h̃re in hac vita Scõm q̃s cibus esset hoi magz ꝓueniẽs. Terciũ q̃s locus eẽt securior hoi. Que pbleumata cũ nõ possent solui ab alijs: tãdẽ deuenerũt ad regẽ cũ q̃ tũc Salomõ morabat̃. Qui cũ non posset soluere cũ suis sapiẽtib⁹ ꝓsiliarijs Accessit salomon intelligẽs p̃rem suũ hec misisse. Et rñdit ad pmũ. Nil v tili⁹ ⁊ delectabilius hoi ĩ h̃ mũdo q̃ cor q̃etũ. Ad scõm nõ est ꝓueniẽtior cib⁹ p puero q̃ lac mr̄is sue.

Ad terciũ ꝓueniẽtissim⁹ ⁊ securissim⁹ loc⁹ est gremiũ mr̄is. Considerãs ex h̃ salomon desiderũ pr̄is redijt z c̄. Spũaliter hõ peccator abscessit p pctm̄ a deo. Debet g̃ redire ad gratiosam matrẽ. i. mariã in cui⁹ miscõie gremio habet cibũ gratie ⁊ doctrine poptimũ: ⁊ cor cũ deo q̃etuz: atq̃ locũ securissimũ ab hostib⁹. i. demonib⁹. Vñ Anſ. in orõne que incipit Virgo mũda dicit. Sicut nãq̃ o beatissima virgo impossibile est vt merita tua obliuiscaris: sic mutissima incredibile est vt supplicãtib⁹ nõ miserearis z c̄. Aduertamus ergo charissimi q̃ pie nos inuitat maria dl. Transite ad me z c̄. O peccatores. O

viri ⁊ mlieres. Oēs q̄ diligitis me secure venite ⁊ a generatōib⁹ meis, i. p meritū generatōis xpi ex me adiplemi gra ⁊ glia Amē.

¶ Pars vltima libri vltimi de miracul' plurimis q̄bus clarescit q̄ mlitas vtilitates cōfert btā maria deuotis.

BEatissima Maria dei genitrix ꝓgo licz inumerabiles grās ⁊ vtilitates pstet geri hūano: q̄s nec enarrare nec cogitare sufficim⁹ aut extimare. Tū vt aliq̄s p edificatōe ex mlitis accipiam⁹ q̄tin⁹ habeat pdicator in pmptu aliq̄ miracla cū voluerit applicare. In ista pte iuxta numer. xij. stellarū in corona btissime virginis p Johem in Apoc. xij. ca. descptar grās ⁊ bona siue vtilitates pcipue. xij. cōscribere succicte dignū duxi: plima miracla etiā q̄ i h libro sūt sparsim scpta cōprehēdi pnt p singula capla h⁹ ptis. Et qr mlta legūt de b. ꝓgine miracula sola pulchriora q̄ potui colligere subscribere intendo h vt ptz intuēti.

¶ Caplm. I. q̄ btā maria suos famlos ⁊ deuote ad eā recurrētes ab hostib⁹ saluat.

PRima gratia si pue vtilitas quā dat btā virgo generi hūano ⁊ pcipue sibi deuotis famlis ē qr ab hostib⁹ saluat qd pbat p plura miracla. Primū miraculū de Juliano impatore: q̄ vt ait btūs Hiero. in cronic⁹ ꝑ psas pficiscēs: xpianor sangul nē dijs vouerat p⁹ victoriā. Scribit āt amphiloc⁹ eps iconien. q̄ ipi Juliano pficiscēti obulauit sctūs Basili⁹ eps. Cui insaniēs Julian⁹ dixit. Cū psas subijciens reuersus fuero ciuitatē tuā desolabo p eo q̄ deos deasq̄ meas ñ adorat⁹. Basili⁹ itaq̄ redīēs ad ciuitatē: narrauit oī mltitudini ꝓba impatoris: pcepitq̄ oī clero ⁊ ppl'o cū mlieribⁿ ⁊ infantib⁹ vt ascēderēt in mōtē Didymi in quo erat tēplū genitric⁹ dei. Et trib⁹ dieb⁹ ieiunātes postularūt a deo dissipari ipatoris iniq̄ sensuz. Illis ḡ orātib⁹ ⁊ flētib⁹ vidit Basili⁹ i visu mltitudinē militie celest⁹ in mōte hic et inde: ⁊ in eor medio sup thronū gliosuz beatā mariā ⁊ dicentē ad circūstātes. Vocate mihi mercuriū ⁊ ibit iterficere Julianū mlta blasphemātē i deū ⁊ filiū meū. Itaq̄ sanctus mercur⁹ cū armatura sua venit ⁊ iussus ab ea velociter abijt. Expgefact⁹ a somno magn⁹ Basili⁹ venit i ciuitatē ad sci mercurij sepulchrū vbi suspēsa ei⁹ cōseruabant arma: q̄ inibi nō inuenit. Vocauit custodē ⁊ vbi eēnt arma q̄siuit. Qui asserebat cū sacro vespi ibi ea fuisse. vñ Basili⁹ visiōi credidit ⁊ cūctis reuelauit. oēsq̄ de mōte reuersi cuz grar actōe ad sepulchrū scti mercurij inuenerūt lāceā ei⁹ sanguīe madidā. oī aūt ppl'o festū agēte in laude btē ꝓginis p liberatōne ciuitatsi: ecce die q̄rto venit in ciuitatē Libani⁹ q̄stor Juliani dicēs. Cū eēt Julian⁹ sec⁹ eufraten fluuiū vbi etiā in castr⁹ custodiebāt eū septē militū excubie. Ecce nocte q̄dā miles ignot⁹ cū armis venit: eūq̄ lancea valido īpetu pfodit. q̄ subito ascēdēs nusq̄ cōparuit. Julianus ꝓo cepit blasphemādo clamare di. Vicisti galilee vicisti. ⁊ sic expirauit. Scōm miraculū de rñsorio Gaude maria ꝓgo ⁊c. Quidā etiā puer ferr̄ q̄ cū in scolis didicisset istud rñsoriuz Gaude maria ꝓgo cūctas heresēs sola interemisti ⁊c: qd rñsoriū cantar̄ in festo purificatōis beate ꝓginis. Et cū pulcra voce p plateas ⁊ ciuiū portas h decātaret porrigebāt sibi plurime elemosyne ⁊ cibor reliq̄e. Judei aūt qr plurimi i illa ciuitate cōmorabant cū audirēt puer canētez multū dolebāt eo q̄ mr̄em ihu laudaret ⁊ iudeos p rñsoriū h cōfunderet di. Erubescat iude⁹ infelix q̄ dicit xpz ex Joseph semīe ē natū. Stomachat⁹ igit̄ in vicinatu platee vn⁹ iudeor cum puer talia canētē audiret pluries: Accessit ⁊ vocauit q̄ si aliq̄d puta pomū vel sil'e se datur asserendo: ⁊ sic pmissiōib⁹ ac exenijs fructuū ipm i domū suā aduocauit tāq̄ si cantū istuz vellet ab eo audire: puer simplicitate pdit⁹ secutus ē pmittētē iudeū ⁊ mox iste habita oportunitate: ipm puer in gutture cultro credendo occidit. Cūq̄ mr̄ ei⁹ vidua paupcula diuti⁹ q̄sitū nō inuenīret dictū est a Juicaneis q̄ visus ē a plimis portas illi⁹ iudei intrasse Sz q̄d fuerit vel vtrū san⁹ inde exierit nullus testimoniū poterat ferre. Mr̄ ḡ iudicez adijt ⁊ iudex iudeos coegit: ⁊ facta lite cū p batio incūberet ipi mr̄i pueri: eo q̄ ꝑ eā iudei insurrexissent nec pbare q̄cq̄ de hac re mr̄ posset anxia p filio pdito in h se obligauit q̄ reqrerent̄ oēs dom⁹ iudeor ⁊ si inueniret̄ apud eos su⁹ fili⁹ depdit⁹: oēs iudei comburerent̄: aut si nō mulier ipa calūnie cōui-

cta cõbureret. Nõ cũ placuisset iudeis ⁊ iudices approbassent. Ecce q̃stiõe facta nullibi cõpertus ẽ apud iudeos puer occisus. q̃ tũ sub modio iacebat occultat⁹ in conclaui. Tũc mlier lata sniã ad cremandũ ducit ab omni pplo exultãt iudei cõpatiũt ⁊ dolẽt noti xpiani ac vicini. s. mulieris illi⁹: plurimũ q̃z plorat ipa. qz pdito filio seipam etiã amiserit. Nũqz nullũ bzet refrigeriũ qz insultãtibz iudeis tãq̃z victoribz ad incẽdiũ duci cogebat sic educẽdo cũ ꝓpe ecclíam btẽ ꝟginis peuenissent atqz recordata de btã ꝟgine inuocaret ipam lachzymabilit: cepit audire dulces sonos ac si fili⁹ su⁹ cãtaret illõ respõsoziũ solitũ. s. Gaude maria ꝟgo ⁊c. Cepitqz ptendere collũ ⁊ pplm cõmonere si audirent: ⁊ ecce oẽs audiẽtes ppli cantũ cõmoti sunt ⁊ illuc accesserũt vbi audiebat vox sonare. Et sic cõpererũt qz in domo illi⁹ iudei sub modio abscõsus fuerat puer occis⁹. subleuãtes modiũ viderũt puer in gutture cruẽtatũ cũ angelis pluribz dulciter illud respõsoziũ ꝯcinnentẽ. Quo viso miraculo ⁊ puero interrogato ac oia facta enarrãte p ordinẽ. s. q̃ mõ p btãm ꝟginẽ fuerit sanat⁹ in gutture vulnerato ⁊ dulciter inter angelorũ agmia fotus. Ecce oẽs in laudẽ btẽ ꝟginis xpiani ꝓruperũt ⁊ iudeos cõbusserũt: ac puerũ sanũ mri restituerũt sicqz pciby ⁊ meritz btẽ ꝟginis saluata ẽ mulier et fili⁹ ⁊c.

Miraculum. III.

Ad idẽ legit in legẽda cõi natiuitatz beate ꝟginis q erat q̃dam fur q̃ sepe latrocinia exercebat sz tũ btãz mariã plurimũ in deuotione hẽbat ⁊ eã crebr⁹ salutabat. Quadã q̃ vice furtim rapiẽs aliq̃: tũc capit deꝑhẽsus ⁊ suspẽdio iudicat. Cũ q̃ suspẽderet ꝯtinuo btã virgo eidẽ affuit ⁊ suspẽsuz triby diebyt sibi videbat suis mãiby sustẽtauit: ita q nullã lesionẽ psensit. Illi ꝟo q̃ eũ suspenderant die q̃rta casu inde trãseũtes eũ viuẽtẽ ⁊ vultu alacri reperũt ⁊ arbitrãtes q nõ bũ fuerit laq̃o astrict⁹ gladio ipm iugulare volebãt. Sz btã maria feriẽtiũ gladijs manũ opponebat et illi sibi nocere nil poterãt. Cognoscentes q̃ illo referẽte q btã maria sic eũ iuuaret mirãdo eũ deposuerũt et amore ꝟginis abire libez dimiserũt. Qui abiens monasteriũ intrauit ⁊ q̃adusqz vixit in fuitio dei genitricz pmãsit. Ecce ptz qz btã ꝟgo in se sperãtes ac ad ipam confugiẽtes nõ derelinq̃t ipamqz laudãtes et ei deuote seruiẽtes a piculis et hostiby saluabit.

¶ Capl'm. II. q btã maria suos deuotos a submersione liberat. Miraculũ. I.

Secũda vtilitas siue grã quã suis pstat maria ẽ q a submersiõe libat. Scribit in libro q̃ intitulat scala celi. Et etiaz in mariali magno: q cũ q̃dã mlier docuissz puerũ suũ salutatõez btẽ ꝟginis et q q̃ncũqz timeret vel in aliq̃ necessitate foze ꝯtingeret eã diceret. Quadã vice dũ cũ alijs pueris iuxta flumẽ luderet subito a flumie rapi unt incidẽtes ⁊ cũ alij clamarẽt iste salutationẽ ꝟginis put fuerat edoct⁹ dicebat. Tũc vna pulcerrima dña ad eũ accessit ⁊ in flumine eũ ꝯfortauit et fouit: aq̃sqz iã trãsactis puer san⁹ et incolumis apparuit: ⁊ dũ cetere mres suos natos req̃rerẽt inuenerũt submersos. Iste ꝟo enarrauit quõ ꝓtegẽte pulcerrima dña. i. btã maria fuerit ꝓtect⁹ et liberat⁹ ⁊ sic in laudẽ btẽ ꝟginis oẽs ꝓruperũt.

Miraculum. II.

Ad idẽ legit ibidẽ q accidit ĩ vuasconia q q̃dã mlier ꝓpinqua ꝓtui dũ ecclíã btĩ Michaelis q̃ est in loco vbi fluit mare et refluit visitaret et dũ rediret et mare pplos seq̃ret. Ipaqz ceterz fugiẽtibz p timore maris cũ fugere nõ posset velocl⁹. eo q grauida foze et timore cozrepta tps ꝓtus accelerasset. Ecce ab vndis marz rapit ⁊ inuoluit ĩ mari. q̃ ad btãz ꝟginẽ eleuãs coz suũ cũ lachzymis supplicauit. Statimqz b. ꝟgo affuit ⁊ pallium sup eã extẽdẽs ab vndis marz ꝓtexit. Et cũ illa subito pepisset viuũ filiũ: tã mrem q̃z filium saluos ⁊ incolumes trãsacto marz piculo ad littus deduxit. Nõ cernẽs ppls xpm ⁊ mrem magnificarũt. Ad idẽ facit miraculũ de q̃dã sacerdote ĩ pago gallicano qõ scriptũ est li. iiij. pte. j. arti. iij. in fine. Et etiã miraculũ de q̃dam sacrista monacho qõ habes infra ca. vij. miraculo. ij.

¶ Capl'm. III. q btã ꝟgo maria ad se cõuersos ⁊ sibi deuotos a ꝯfusione pseruat.

Miraculum. I.

Tercia gratia seu vtilitas quã pstat maria ẽ q a cõfusione pseruat. Legit in mariali magno ⁊ etiã in libro q̃ intitula

tur scala celi q̄ abbatissa q̄daz fuit deuota ⁊ sctē vite in religiōe q̄ insolētes acriter punie bat, et iō magnā illarū indignationē hēbat ferre et qz nō poterāt ei nocere aliter ad ei⁹ seruitiū se ingerētes signa amoris p̄tēdebāt ad eā: q̄ corrupta moribꝫ ab eis cepit allici ⁊ attrahi: nūc ad solatiū: nūc ad silentiū frangendū: nūc ad potādū ⁊ crapulāduz. Quid plura: q̄dā vice accidit vt hylarior p̄ crapula ⁊ vino effecta ad luxurie ꝯcupiam accenderet ⁊ cū suo seruitore mechando ꝯcepit filiū. Cūq̄z ei⁹ impregnatio ventre intumescēte a monialibꝫ esset cognita ꝯtra eā ꝯspirant eomagis q̄ ip̄am oderāt ꝓpter p̄stinas correctōes eaꝝ. Reuelātq̄z factū ⁊ cū lr̄is ⁊ nūcijs aduentū ep̄i req̄runt vt cū ꝯfusiōe deponat̄ ⁊ e claustro abijciat̄. Presciēs abbatissa aduentū ep̄i ingressa oratoriū btē ꝟginis tota ꝓfusa lachrymis sic dicebat. O btissima virgo tu es refugiū pctōꝝ: adiutrix in om̄i tribulatōe: ꝯsidera nūc instantē ꝯfusionē meā. Nō em̄ sum digna ex feditate pctī mei accedere ad tuā p̄ntiaz sed supabūdat tua clemētia vbi abūdat delictū. ⁊ sic fatigata lachrymis obdormiuit ⁊ in sopore eidē btā ꝟgo apparuit di. Nō ē phas cū sim aduocata peccatoꝝ vt cōtritos corde deserā ⁊ iō obtinui tibi a filio meo pctōꝝ remissionē ⁊ ꝯfusiōis liberationē. Tūc ꝟgo p̄cepit duobꝫ angelis astantibꝫ vt onere ꝓlis eā exonerarēt ⁊ filiū cuidā ꝓbo viro portarēt p. v. annos enutriendū. Euigilādo abbatissa īuenit se p̄uataz pregnamīe. Et ecce adueniēte ep̄o audacter occurrit honorifice, q̄ repellēs eā cū obprobrio: dū p̄ honestas p̄sonas de accusatōe req̄reret ꝟitatē: mūda fore comperit̄. Moxq̄z ep̄us veniā petijt ⁊ cū moniales punire vellet ꝓ infamatōe ei⁹ abbatissa ep̄o in ꝯfessiōe apuit rei ꝟitatē ⁊ miraculū factū. Tūc ep̄us de puero scita ꝟitate cū viro illo ꝓbo ipsum enutriuit et ad etatē adultā in bonis moribꝫ p̄duxit ad laudē btē ꝟginis.

Miraculum. II.

Ad idē refert̄ vbi sup̄: q̄ q̄dā mlier fuit q̄ dedita magnis īmūdicijs h̄ bonū faciebat q̄ q̄libet die genibꝫ flexis septies angelicā salutationē dicebat. Et qz adulterabat̄ cū viro cuiusdā sue vicine, illa vicina patiēter nō ferēdo cepit rogare btām ꝟginē vt ꝯfunderet istā meretricē dicēdo. O dn̄a charissima mr̄ toti⁹ puritatis et mūdicie: cur sustines et nō ꝯfundis istā meretricē q̄ suis īmūdicijs viꝝ meū deprauauit: nōne tibi ſuiui: nōne puritatē dilexi: g̃ mihi subueni: qz refugium aliud excogitare nesciui. Tūc imago btē ꝟginis allocuta ē mlierē et dixit. Hec de q̄ tu loq̄ris offert mihi enceniū gratissimū, ⁊ iō q̄dīu h̄ facit ꝯfundere nō possum ip̄am: immo ꝓtegā a ꝯfusiōe. Verūtn̄ ecce cor ei⁹ cōuertā ⁊ cōpunctionē illi tribuā ac odiū pctī cuiuscūq̄z īmūdi īfundā. Cūq̄z btā ꝟgo oīa cōplesset iuxta ꝓmissa: tūc adultera se correxit: ⁊ illa mlier suū virū sp̄ castū cōperit. Ex q̄bꝫ clarescit qz q̄ marie deseruit ꝯfusionem peccatoꝝ ip̄i⁹ marie merit̄ euadere quibit ⁊ cōpunctōis gr̄am ꝯseq̄ poterit ⁊c̄.

Capl'm. IIII. q̄ btā maria castitatē cōseruat suis.

Miraculum. I.

Q Quarta vtilitas q̄ btā maria ad eā cōfugiētibꝫ et seruiētibꝫ castitatē tuet̄ ⁊ ꝯseruat Legit̄ vbi sup̄: q̄ q̄dā iuuenis a quadā iuuēcula q̄ corrupte eū amabat anulū recepit ī signū amoris. Cū aūt q̄dā die luderēt ad pilā ꝓpe portas eccl'ie iuuenis ille timēs ne tāgeret̄ ingress⁹ ē eccl'iaz vbi dū aspexisset pulcritudinē imaginis b. ꝟginis descēdit ī cor ei⁹ deuotio. s. vt ip̄az eligeret ī spōsā ⁊ in signū h⁹ anulū in digito imagīs posuit. tūc imago manu ꝯstricta anulū retinuit. q̄ p̄territ⁹ socijs hec nūciauit. Et illi monebāt eū ad religiōis ingressuz. Sz iste attractus ꝯcupiscētijs mūdi mltū distulit: ⁊ p⁹ modū ꝯtraxit spōsalia cū alia. Cūq̄z denocte īgressus fuisset lectū imago sibi appuit anulū demōstrās īfidelitatē illi⁹ arguit, ille excitat⁹ d̄ somno illusionē fore putauit qd̄ viderat: et iteꝝ obdormiuit. Et ecce scd̄a appitōe facta durissimis ꝟberibꝫ ⁊ cōmiatōibꝫ dep̄hēs⁹ ē subitoq̄z euigilauit et dimissis oībꝫ mūdi in heremo sue amatrici deseruiuit.

Miraculum. II.

Ad idē legit̄ vbi sup̄: q̄ q̄dam miles diues et in bellis famosus totus erat deditus corruptōibꝫ feminaꝝ. Et qz torneamētū debebat fieri in verona ad illud p̄gens cū magno apparatu in q̄dam castello vnā pulcrā iuuenculā aspiciens eam concupiuit. vnde vocato famulo pecunias magnas illi tradidit cū q̄bꝫ p̄entes iuuēcule et ip̄az ꝟginē ad illicitū actū īduceret, tūc p̄ētes excecati mūc

re filiã inuitã tradiderũt stuprãdã. Et quia sabbatũ erat: illa ÿgo corde deuoto se beate ÿgini cõmẽdabat. Cũq; plorarẽt illã miles de noĩe interrogauit. At illa ait: q̃ vocarẽr maria. intulit miles. Cur ploras. Rñdit illa Deli⁹ est mihi mori q̃ turpiter viuere: nã ÿginitatẽ meã deo ⁊ btẽ marie vouerã. Tũc spũsctũs tetigit mẽtẽ mox militis ⁊ extinxit in eo oẽm libidinẽ: ⁊ ait puelle. Quia hodie est sabbatũ dies vicz marie deputat⁹: ⁊ nomẽ tuũ est ꝓforme. Nũc te integre offero sibi ⁊ teste deo ad meas expẽsas ĩ monasterium monialiũ te introducã. Illaq; grãs egit ⁊ miles se p oĩa ꝓtinuit ab ipa atq; in monasteriũ eã tradidit ⁊ collocauit. pmittẽdo abbatisse mltas diuitias postq; regressus fuerit se oblatuꝫ. Sz accidit vt morerẽr miles in ipo torneamẽto. tũc abbatissa cepit puelle huic impropare ipi⁹ militis fallaꝫ pmissuz insup vitiũ corruptele sibi imponere minabat. ⁊ qz nullũ solatiũ hũanuz poterat hẽre: ad btãz ÿginẽ ꝓfugit lachrymabilit assidue subsidiũ exorando. Cui apparẽs btã ÿgo sic ait. Noli flere filia dilecta: nã miles ille q̃ tibi tantã exhibuit grãm in fine cõpunct⁹ saluat⁹ est ⁊ corp⁹ suũ qz in torneamẽto mortuus est: in loco nõ sacro sepultuz est. Vade g̃ ⁊ dic abbatisse vt ipm ei⁹ corp⁹ ad vestrũ cimiteriũ sacrũ siue monasteriũ sepeliẽdũ deferri faciat. Et in signũ q̃ locuta sim tibi cuz nũc sit valida hyems rosa pulcerrima repiet̃ur sup tumulũ ei⁹: cui⁹ radix ptẽdit vsq; ad cor eiusdẽ militz. eo q̃ scz ob mei amorẽ castitati tue pepcit. Cũq; hec retulisset ⁊ abbatissa adhuc credere nollet. reuelato sibi q̃dam peccato occulto p puellã de mãdato b. ÿginis marie. Tũc ꝓtrita ⁊ ꝓfessa cũ pcessione illuc pgendo signũ dictũ inuenit ⁊ corp⁹ ad cimiterũ trãstulit. sicq; patz qm̃ ipsa gl'iosa ÿgo mater ad se ꝓfugiẽtibꝫ castitatẽ illibatã ꝓseruat ⁊ ad ipam inducit sectandã atq; honorãtibꝫ puritatẽ finẽ bonũ largit.

¶ Capl'm. V. q̃ btã maria suis subuenit et ꝓsolationẽ pstat in morte. Miraculũ. I.

Quinta vtilitas

Q̃ btã maria suis deuotis in hora mortis ꝓsolationẽ ⁊ auxilium cõdonat. Legit q̃ppe de q̃dam clerico q̃ gaudia marie p q̃ndã solitam antiphonã q̃tidie depromebat. s. Gaude dei genitrix ÿgo ĩmaculata: ⁊ quõ in hora mortis ꝓsolari meruit a btã ÿgine. de ꝗ li. ij. pte. ij. arti. ij. circa finẽ septum repies.

Miraculum. II.

Ad idẽ legit vbi sup̃. ⁊ etiã refert Vincẽti⁹ in speculo hystoriali li. viij. ca. xcvj. q̃ cuidã prochie pẽrat pbyter diues sz vicꝫ plenus q̃ in sua prochia hẽbat q̃ndã nobilẽ diuitẽ ⁊ etiã q̃ndã paupculã viduã. Contigit ambos sil'infirmari ⁊ morti primari. Vocat g̃ sacerdos ad diuitẽ illũ p ꝓfessiõe ⁊ cõmunicatõe. ⁊ veniẽs vidit mltos astare diuiti solacia pbendo. Qui attẽtus pl⁹ ad tpalia q̃ spũalia ꝓfessiõe q̃licũq; fctã cepit adulatõis ÿba diuiti dare corã circũstãtibꝫ vitã eternã. pmittẽdo: ⁊ de ꝓscie examiatioue ac peccatoꝫ salubri pnia ⁊ satisfactõe alienoꝫ min⁹ dispositũ diuitẽ relinq̃t. Interim venit q̃dam ex pte vidue q̃ dixit eã ĩ extremis agẽtẽ: ⁊ sacra postulantẽ. Et cũ sacerdos nil curaret ait eidem capellan⁹. Grande piculum nobis instat si illa mlier sine ꝓfessione ⁊ eucharistie pceptõe ex nra negligẽtia decesserit. irat⁹ sacerdos ait. O parũ sani capitz cõsiliũ: p vili vidua nobilẽ relinq̃re patronum a quo in testamẽto plima leganda tpalia expecto. Ait capellan⁹. Ego si pmittz infirmã viduã visitabo cum sacro: fauente pbytero Cũ ingrederẽr paupcule vidue habitaculũ vidit viduã sup nudã humũ ꝫuo stramine stratã iacere. Hec vidua erat dei famula plena bonis opibus ⁊ erga btãm ÿginẽ mariã pcipuã gesserat deuotionẽ introspiciẽsq; capellan⁹ vidit huic vidue assistere btãm mariã cũ magna militia angeloꝫ ⁊ choro beatarꝫ virginũ ⁊ tenere lintheolum q̃ tergebat vultũ egrotantis vidue: ⁊ omẽ pietatis bñficiũ impendẽs sãtagebat circa frequẽs ministeriũ. Capellan⁹ hec videns obstupuit ⁊ ptinuit. Regina aũt celi data fiducia virum dei vt intraret impauit ⁊ maria sedẽ parante ac ne timeret hortante. sedit ⁊ ꝓfessionem vidue audiuit: tandẽ cum eidem vidue vellet corpus christi dare: ⁊ de pixide excepisz mox btã maria virgo cũ celesti curia tota in ibi existẽte se pstrauerũt humiliter ⁊ corpus christi adorauerunt. Tandem communicata vidua et ecclesiasticis sacramentis peractis: Capellanus cepit psalmos legere. et sic obitum vidue premunire. Sicq; beata virgine astante et consolante egredientem

aniam felicē in celū cū tota gl'iosa comitiua in iubilo deduxit. Deniq; hec vidēs ⁊ deū gl'ificās. Capellan⁹ cū gaudio redūt ad domū diuitis vbi erat pleban⁹ veniēsq; ad limē hostū vidit cattos nigros circūuallātes lectū diuitis. Quos miser ille sentiens infestos demones fore rugiebat clamās ⁊ dicēs Tollite cattos tollite: misero subuenite. P⁹ aliq̄ntulū vidit ethiopē magnū voce minaci: vultu terribili: vncū quē mālb gestabat fauciby ⁊ gutturi diuitis peccatoris ĩmergere ⁊ furibūde aniam ei⁹ infelicē extrahere. Ille q̄z diues in his doloriby dans vocē horribilē: tradidit infelicez spm̄. Et ecce mox ceteri cōplices demōes irruētes miserā aiam illā flagris ac verberiby afficiētes ĩmerserūt ĩ locū tenebraz. Capellanus igit hec vidēs nimio timore corrept⁹ cecidit. Factoq; ĩ excessu mētis mox btā maria gl'ie regina sibi apparuit dicēs. Ne timeas charissime nō tibi nocebit malignitas diabolica: qz tibi mihi deuote deseruiēti pata est beatitudo celest. Sicq; recreat⁹ redūt ⁊ grās ac laudes deo agens tandē in bono ⁊ deuotiōe btē ꝓginis ꝓfecit ⁊c. Ad idē facit etiā miraculū de q̄dam clerico q̄ q̄tiens ꝓtransibat ecclīam vl imaginē btē ꝓginis genuflexo sp salutabat ⁊ quō in sua infirmitate est cōsolatus. De ꝗ habes li.j.p.c.iiij.arti.q̄.in fine.

¶ Capl'm. VI. q̄ beata maria suos dilectos bonorat.

Miraculū ꝓmū.

Sexta vtilitas q̄ btā maria suos dilectos bonorat Legit vbi sup̄ q̄ q̄daz nobilis intrauit religionē cisterciēn. q̄ dum rudis ingenij a magro sibi dato nō poterat lras addiscere mox se būilitauit cogitās melius deo deseruire in būilitate vt ꝓuersoz eligeret habitū: nec potuit pl⁹ addiscere q̄z aue maria. ⁊ qz ꝗ deuotissime dicebat q̄tidie et freq̄ntissime: accidit vt moreret: ⁊ tandē fossa ei⁹ a q̄dam visitaret: ⁊ ecce de capite fosse ei⁹ lilij excreuerat pulcerrimū scp̄tum int⁹ ⁊ foris. ⁊ ꝓuocādo abbatē ⁊ ep̄m dū fodissent inuenerūt lilij radicē de corde p os ꝓcedentē ⁊ ad extra excrescētē in cui⁹ foliis scp̄tum erat Aue maria. Et hec vidētes laudauerūt btām ꝓginē suos bonorantē.

Miraculum. II.

Ad idē legit vbi sup̄: q̄ sctūs Boicus beate ꝓgini sūme deuot⁹ dū ecclīam scti Michaelis intrasset ⁊ in ea abscōsus in angulo ꝓnoctasset in lachrymosis orōniby. Ecce in media nocte ꝓgo bñdicta cuz celesti militia ecclīam ingredit ⁊ dū missam req̄reret: oblatus ē ei Boic⁹: q̄ timēs accedere corā btā ꝓgine mox lapis retro quē abscōsus residebat se subtraxit ab eo. Tūc coactus ad altare accedit ĩ veste mirabili ornatu. Cūq; mysteria cū mirabili melodia ⁊ canti angelicis fuissent cōpleta: ꝓgo bñdicta Boico veste mirabilē dedit q̄ adhuc in illa ecclīa demonstrat dicēs. Dēs venerātes me excellētiori veste ornant ⁊ honorant ⁊c.

¶ Ad idem facit miraculū de quodā monacho nomīe Jostio descp̄tuz lib. vj. parte. q̄. arti. iij. in fine.

Miraculum. III.

Ad idē legit in libro miraculoz btē ꝓginis: vt scribit Anf. Et etiā in libro q̄ intitulat scala celi: q̄ in anglia fuit q̄dā monach⁹ sūme deuot⁹ btē ꝓgini. q̄ q̄tienscūq; nomen marie audiebat flexis genibi ei reuerētiā exhibebat. Cum aūt vict⁹ senio vix assurgere posset ⁊ se leuare in lecto: dari sūt sibi seruitores. q̄ vice q̄dam dū abessent ⁊ monach⁹ p strat⁹ btām ꝓginē reuerēter ⁊ deuote vt solitus erat exorare: finita orōne deuota cū vellet surgere ⁊ neq̄ret p senectute. conatū adhibēs ad surgēdū ait. Dulcissima ꝓgo maria adiuua me. Ecce statim affuit eidē btā ꝓgo cū sacris ꝓginiby ⁊ cū duaby puellis erigens eundē ⁊ ad fortitudinē iuuētuz triginta annoz restaurauit: q̄ q̄z diu vixit btē ꝓgini solicite deseruiuit ⁊ ab oīby honorabat ⁊c.

Miraculum. IIII.

Ad idē legit vbi sup̄: ⁊ recitat idem Anf. etiā in epl'a ad coāglicanos ep̄os vicz q̄ tēporiby Karoli regis frācoz: q̄dam german⁹ regis hungarie fuit q̄ sic erat dedit⁹ deuotioni btē ꝓginis vt q̄tidie aūq̄z comederet dicēret horas ei⁹. Cū aūt infirmitate grauat⁹ vouisset btē ꝓgini q̄ si eū curaret castitatē ꝓfuaret. Statim vidit camerā luce repletaz ⁊ se curatū oīno repit atq; sanum. Tandē moritur rex hungarie absq; altero herede. ⁊ iō a regni baroniby inducit iste iuuenis ad ꝓtrahendū ne careret regnuz successore. Electa q̄z sibi sponsa ducunt ad ecclīam p benedictione nuptiaz. Tūc iuuenis recordat⁹ est q̄ illa die nō dixerat horas beate virginis.

Moxq; cepit dicere cũ deuotõe. Et cũ porã do diceret illã antiphonã. Quã pulcra es ⁊ q̃ decora charissima ⁊c. Ecce splẽdida ꝓgo apparuit añ altare duob̃ angelis astãtib̃ et ait iuueni,. Si pulchra sum ⁊ decora vt dicis: cur me dimittens aliam sponsam accepisti? Tunc iste ait. O dña q̃d me iubes facere. At illa. Si spõsam carnalẽ meo amore dimittis me in spõsaz celesti regno hẽbis. Et si festũ ꝓceptõis mee celebrauerit annuatim mecũ in regno vnigeniti mei laureat⁹ eris. His auditis adolescẽs clã fugiẽs ab vrbe et regno: venit aq̃legiã: ⁊ sup rupẽ heremiticaz vitã duxit. Tãdẽ fama ꝓdeũte veridica sanctitatis elect⁹ est ⁊ fact⁹ patriarcha aq̃legie. et publice p̃dicauit atq; instituit fieri festũ ꝓceptionis Marie deuote celebrandũ.

Miraculũ. V. de festo marie de niue.

Ad idẽ legit̃ in lectionarijs ⁊ breuiarijs de exordio festi btẽ Marie de niue: q̃ tpe q̃ Liberi⁹ papa sedẽ romanã ꝓuide gubernaret. Erat q̃dam patrici⁹ vrbis no ĩe Johes moribꝫ ⁊ nobilitate p̃clar⁹ ⁊ diues: ⁊ ꝓsiliter ei⁹ vxor: q̃ cũ filiũ nõ hẽrent: btãz mariã ĩ specialẽ dñam ⁊ patronã p̃elegerũt: ⁊ vitã ⁊ oĩa q̃ possidebãt atq; oĩs facultates suas vnoore ⁊ ꝓcordi deuotõe ĩ obsequiũ btẽ ꝓginis deuouerũt exorãtes: vt sic ipa btã ꝓgo vellet ita solita misãtõe disponeret quõ in ei⁹ obsequiũ expẽderent̃ sue facultates. Tũc intrãte mẽse augusto q̃ sol acri⁹ excoq̃t. Ecce miraculose die. v. ipi⁹ mẽsis ꝗ tpis naturã ĩ nocte illa aer nubib̃ densat̃ ⁊ frigore ꝓstringit̃ adeo vt niuiũ mltitudo deflueret q̃ solũmõ locũ basilice edificãde in honorẽ btẽ ꝓginis cooptuit ⁊ demõstrauit. In ipa q̃z nocte apparuit ꝓgo beata pontifici p̃dicto dicẽs sic: Oper tuor intẽtio ⁊ vigilãtia q̃ oĩpotẽti do plũmũ places te mõ in b̃ cõmẽdabilẽ reddiderũt: vt qõ ab alijs nõ fuerat bacten⁹ attẽtatũ erga mei noĩs deuotionẽ: p te nũc mihi placuit ꝓsũmari: vt cã salutis existas oĩb̃ q̃ deuotionẽ tui pectoris fuerint imitati. Nec ne hãc reuelationẽ dubites. Ecce miraculo volui ꝓfirmare vt eũ tãtũ locũ in q̃ basilicaz noĩs mei p̃cipio tibi ꝓstruẽdã: repleuerĩ infusione mirãde niuis q̃ candorẽ puritatis et donũ spũsscti significat. Hẽbis sic q̃dẽ ⁊ Johãnẽ patriciũ in b̃ ope adiutorẽ q̃ ad te diluculo veniet ⁊ p̃cepti tuis parebit. Cũ q̃ sil̃ et clero vniuerso ac ꝓplo vrb̃ accedas ad mõtẽ q̃ supagi⁹ dr. ibiq; vt demõstratũ ẽ ecclĩaz noĩ meo fabricabis. Cũq; ipe põtifex mirãdo q̃reret q̃ eẽt. Rñdit. Ego suz dei genitrix ꝓgo maria: de q̃ fili⁹ dei incarnat⁹ p̃cessit ⁊c. ⁊ sic visio disparuit. Cõsil̃r nocte eadẽ apparuit p̃dicto Johi patricio ⁊ ei⁹ cõiugi sub his ꝓbis di. Deuotionẽ tuã q̃ patrocinium mee defensiõis specialit̃ elegisti pio respexi intuitu: q̃obrẽ scire te volui q̃m tuaz reruz hereditatũq; p petuũ successorẽ tibi volui ꝓuidere: ita vt mihi domũ dũ in terra ꝓstruxeris: ego tibi in celis copiosuz thesauz ⁊ eternã ꝓstruã mãsionẽ. Hoc q̃ tibi p̃cipio vt sũmo mane ad liberiũ papã accedas: ⁊ cũ cõsilio ei⁹ in loco specialit̃ a me electo: ⁊ miraculose p niues demõstrato basilicã noĩ meo erigas. Cũq; q̃siuisset ⁊ nomẽ suũ sctã dei genitrix indicasset reuelatio disparuit ⁊ in tãta admiratõe eos dimisit: vt reliquã noctis ꝓtez insomnẽ ducerẽt ⁊ ĩ diuĩs laudib̃ exultarẽt. Tũc ꝑmo mane prectur⁹ ad põtificez: vidit sic audierat mõtẽ illũ niue cooptũ: ⁊ credẽs q̃ b̃ lateret põtificẽ cepit festinare: ⁊ pia violẽtia ostiũ pape infestare: vt reuelatõez facta indicaret: ſz cũ ad papã intrasſz: mox sermonẽ concepti gaudij ꝑus papa p̃uenit di. Charissime oĩpotẽti deo gratias agere nos optet q̃ cũ sim⁹ indigni ad speciale obsequiz dei genitricis dignat⁹ ẽ deputare: ⁊ miraculo dignat⁹ ẽ declarare qõ p nos voluit ĩplere scz ĩ loco p niues declarato basilicã edificare noĩ btẽ ꝓginis dedicãdã. Cũq; ꝓba reuelatõis mutuo enarrarẽt. Ecce oĩs ꝓplus ⁊ clerus p̃ foribꝫ cõgregati astiterũt ex miraculi nouitate plimũ ꝓcitati. ⁊ corã eis põtifex ex orsus ẽ di. Plimũ gaudere in dño frẽs nos ꝓuenit: qz cũ diuĩa clemẽtia hãc vrbẽ caput xpiane religiõis effecerit. hodie diuĩs muneribꝫ specialiter ꝗcorare dignat̃: vt sciam⁹ nob̃ bñficia diuĩa celitus ꝓuenire. s. p btãm mariã. Ecce charissimi: nix de celo in b̃ feruẽtissimo tpe cecidit: vt nos de⁹ sue miscdie candore dealbãdos oñderet si ad deuotõez sctẽ genitricis sue accingamur. Cũq; seriatiz oĩb̃ exponeret q̃ sibi ⁊ Johi patricio fuerãt reuelata. oẽs vnanimit̃ clamauerũt dicẽtes Bñdict⁹ de⁹: ⁊ cũ ꝓcessione exultãtes ad locũ cũ diuĩs laudib̃ pretexerũt: ⁊ alt̃ niuib̃ repletũ locũ reperũt ꝗm limites in circũitu: vt erat basilica edificãda. Cũq; papa apposito instrumẽto fodili pedes calcãdo supposuis-

set subito tota terra ī circūitu iuxta niuiū de mōstratione est apta ⁊ ecclia edificari cepit. oēs q̄z ꝓpli cū sūma deuotōe laudādo deū ⁊ mr̄em ei⁹ ad ꝓria cū gaudio redierūt: ⁊ sic mag̃ laude ⁊ honore Johēs patrici⁹ ac con iunx ei⁹ corā plebe tota p btē ꝟgīs grāz sub limati sūt: qui ecclesiā ipam pficientes: sum ptu magno per papam tandem dedicata ē: in qua ⁊ speciales reliquie recondite feruntur. scz de feno ⁊ presepio dñi: ⁊ de peplo btē ꝟgīs marie siue camisia, necnō vt ōr caput Matthie apli in altari mag̃ sub lapide por phirito recōditū ē: vbi exuberāt ꝓtinue bñ ficia dei: ad laudē b. ꝟginis marie cūctis ad ipam ꝓfugiētib⁹. O igit̃ charissimi oēs btāz ꝟginē in patronā specialē eligam⁹ oēs eidez deuote fuitut̃ obsequia exhibeam⁹: vt p ipāz grāz obtineam⁹: ⁊ in celo glie corona bono rari valeam⁹.

¶ Capl'm. VII. q̄ btā maria pctōres poten ter recōciliat filio. Miraculū. I.

Septima vtilitas

q̄ btā maria pctōres filio potent̃ reconciliat. Scribit̃ in libro q̄ ōr ꝓmptuariū exēplor btē ꝟginis: ⁊ refert clari⁹ ⁊ meli⁹ magr̄ Johēs gritsch or dinis minor: q̄ q̄dā miles fuit raptor ⁊ pre dari⁹: nec deū timēs ſz oñi spurcicia vitior plen⁹, hēbat tū vxorē deuotā q̄ eū īduxerat vt ad honorē ꝟginis marie diē sabbati ieiu naret: ⁊ Aue maria cū ꝓcederet q̄q̄z diceret corā imagine btē ꝟgīs, Cūq̄z sel'ret ad pec candū ecclam quā ꝓteribat casu ingressus vidit imaginē ꝟgīs cuz suo puero ī sinu. Et cū cepisset ꝟginē salutare p auc maria: vidit puer xpm vulneratū ⁊ ei⁹ sanguinē fluere ī gremiū mr̄is. Quo viso obstupefact⁹ dixit. O dña q̄s fecit h̄. Et ꝟgo rndit. Tu ⁊ cete ri pctōres q̄ ampli⁹ crucifigitis filiū meū q̄z iudei. Volebat q̄z ꝟgo sanguinē filij tergere ⁊ restringere nec poterat. Tūc pctōr ille cōpūct⁹ ad ꝟginē dixit. O mr̄ miscōie inter cede p me. At illa. Vos pctōres vocat̃ me mr̄em miscōie q̄ nō cessat̃ me facere mr̄em miserie ⁊ tristicie. At ille. Nō dña clemētissi ma loqre sic: ſz memēto te eē aduocatā pctō rū ⁊ intercede p me. Tūc ait mr̄ ad filiū. O pñssime fili amore mei miserere huic pctōri mihi supplicāti. Et fili⁹. Noli mr̄ grauari q̄ te nō audio: qr ⁊ ego rogaui piez: vt si possi bile foret. s. alio mō redimere gen⁹ humanū trāsferret calicē passiōis a me ⁊ noluit audi re me. Tunc mr̄ ait. O fili memēto q̄ mr̄no amore te visceribꝫ meis alui: ⁊ cōdona huic pctōri. Et fili⁹ ait. Ex iusticia tibi oñdo q̄ te exaudire nō teneor. Et mr̄ ait. Nō ꝓm iusti ciā causemur: ſz ꝓm miscōiam: qr ego suz mr̄ miscōie: g̃ ꝓt̃ me miſere hui⁹ pctōris. Et fili⁹. Et ego scōo rogaui piem trāsferre calicē ⁊ ñ audiuit me. Tūc mr̄ iterꝫ dixit. O fili me mēto oīm laborꝫ nr̄orꝫ et dolorꝫ q̄s sustinui ⁊ dona mihi būc pctōrē. Et fili⁹. O mr̄ noli grauari: sed memēto: qr ⁊ ego tercio rogaui patrē ⁊ nō audiuit me. Statiz aūt mr̄ depo suit filiū suū ad altare volēs ꝓcidere ad pe des ei⁹ genuflexo. Nō vidēs fili⁹ dixit. O mr̄ q̄d sic vis facere. At illa. Tādiu añ pedes illos genuflexo ꝓuoluta stabo q̄uscz ei veni am ꝓcedis. Et fili⁹ ait. Absit h̄ a me: qr lege diuīa sanxitū est vt fili⁹ honoret mr̄em: ⁊ cuz sim fili⁹ tu⁹ te honorare volo. Tūc ait: pec catori isti ꝓt̃ te o mr̄ indulgeo. Et in signuz pacis accedat iste pctōr ⁊ osculetur vulnera mea. Nō cū ille fecisset: ecce osculādo oīa sa nabant̃ vulnera, ⁊ sic coguit miscōiaz ꝓme ruisse: ⁊ maxias grās agēs deo ⁊ mr̄i ei⁹ let⁹ abscessit ⁊ domū redīēs male ablata r̄stituit ⁊ mōz deserēs cū sctā vxore religionē itrātes cōi cōsensu ad sua monasteria ibi felici fine q̄euerūt. ¶ Miraculū. II. Nō refert̃ ī mariali mag̃: ⁊ in legēda cōi: q̄dā prau⁹ sacri sta lubric⁹: ſz ꝟgini deuot⁹ q̄dā nocte ad sce lus pgens cū p ecclam trāsiret ꝟginē saluta uit: ⁊ postea deuenīēs ī fluuiū decidēdo ex spirauit submersus. Cui⁹ aiam cū vellēt de mones rape angeli libatores affuerūt. Qui bus demōes dixerūt. Ut q̄d huc venist̃: cū nil in hac auīa habeat̃. Statiq̄z btā maria affuit ⁊ demōes increpauit. Tūc demones dixerūt nr̄a est anīa: qr in malo vitā finiuit. Ait maria. Scio q̄ aliq̄ pgens ꝓmū me sa lutauit ⁊ rediēs silr̄ facere ꝓsueuit. Si g̃ dici t̃ vob̄ iniuriā fieri: ponam⁹ ī iudiciū sūmi regi. Tūc deo placuit vt ad corp⁹ aīa illa re diret merit̃ btē ꝟginis marie. Interea frēs matutinas differri videtes sacristam q̄rūt ⁊ submersuz cōperūt. Et cū de flumīe extrahē do mirarēt̃: ille repēte ad vitā redijt: ⁊ gesta referēs vitā in bono ꝓsūmauit. ¶ Mira culū. III. Ad idē ī mariali magno ⁊ libro scala celi legit̃ q̄ q̄daz iudea in ptu laborās

mortē tñmō expectabat. Cū aūt vicine mulieres xpiāe eā visitassent ⁊ vidissent eī⁹ cruciat⁹: instabāt vt se btē marie cōmēdaret q̄ put loq̄ potuit ait. O dña maria licz ñ sim digna rogare te cū sim de genere eorꝝ q̄ occiderūt filiū tuū: tñ audio q̄ clemētia tua se extēdit etiā ad pctōres, si ḡ liberab me: en pmitto vnacū ple baptismū suscipe. Et ecce subito absqꝫ dolore pepit filiū Et qꝛ tūc vir su⁹ iude⁹ agebat ī remotꝭ, surrexit mlier ⁊ cū nato filio baptismū suscepit. Tādē reuersꝰ maritus su⁹ cū hec audisset euaginato gladio filium interemit. Tūc mlier cepit clamare: Insurgūt vicini ⁊ iude⁹ fugit: ⁊ qꝛ ciuitas clausa erat exire nō poterat. Vñ cū locū nō haberet refugij vidit discurrendo p ciuitatē q̄ oratoriū b. ꝓginis erat aptuz illuc intrauit: ibiqꝫ cū expectaret eos q̄s sciebat ad capiēdū aduenire ⁊ sciret certitudinalit mortē sibi īminere: videns ī altari imaginē b. ꝓginis sūpta fiducia cepit dicere. Heu dña maria ꝓe magn̄ miscōia tua q̄ me canē pessimū q̄ deuorauī filiū pmittꝭ stare ī domo tua ⁊ in pñtia tua: audiui qꝛ magn̄ē bonitas tua fac ḡ, pter te mecū miscōiaz: sic fecit filiꝰ tu⁹ ihs cū Paulo psecutore. Nā ꝓaciter credo ipm ie sum ex te natū sine ꝓginitatꝭ amissiōe: ⁊ ipm fateor deū verꝝ ⁊ hoīem in lege nr̄a pmissuz cui⁹ miscōie nō ē numer⁹. Cūqꝫ fleret venit curia q̄rēs ipm: ⁊ ibidē inuētū ligauerūt. Et ipe cepit baptismū petere dicēs: vt coḡscatꝭ q̄ nō ꝓt timorē mortꝭ baptisari reqro: nūc supplico vt me baptisetis ⁊ mor ducatis ad mortē. Nō si negare vultꝭ baptismū: ibz xpz redēptorē mūdi accipio ī datorē baptismi: ⁊ sanguinē meū accipio p aq̄. Tūc stupefacti pmisit curia ipm baptisari: ⁊ sic ad carcerez postea duci. Judea vxor sua ꝓtēplās filium suū iugulatū vidit ipz viuere ⁊ ridere. Hor qꝫ gaudēs audita baptisatiōe sui mariti cuz filio cucurrit ad curiā: ⁊ oñdit puer viuētez sola cicatrice r̄manēte īgutture sanū Et ecce mirāt oēs de his gestis. Educitqꝫ iude⁹ batisat⁹ de carcere. Horqꝫ puero illi data ē p̄fecta vox ⁊ ī pñtia toti⁹ ꝓpli ꝗ ōr ꝓtulisse, mr̄ miscōiaꝝ ⁊ toti⁹ cōsolatōis: ꝓgo añ ꝓtū: ꝓgo in ꝓtu: ꝓgo p⁹ ꝓtū: mr̄ ihu xpi filij ōi intacta me in suū seruitorē adoptauit. Tūc oēs laudātes b. ꝓginē mariā: iudeū baptisatū pmiserūt libeꝝ abire: q̄ fuīs ex corde btē ꝓgini multa de ea ꝗ iudeorꝝ pfidiā ꝓscpsit: ⁊ tādē su⁹ filiꝰ crescēs ⁊ ī bono pficiēs b. ꝓginis deuotissim⁹ fu⁹ extinct. ¶ Miraculū. IIII. Ad idē refert cesari⁹ in suo dialogoꝝ libro q̄ ꝓpe florētiā fuit q̄dā miles q̄ dedit⁹ vanitatib⁹ ⁊ lasciuijs cū dissipasset oīa bona sua a q̄dam villico q̄ demōib⁹ adherebat ꝓsiliū reqsiuit q̄ quē modū posset ditari. Qui cū ducendo ad q̄dā nem⁹ vocato demōe eis occurrit: ⁊ cā q̄sita q̄d vellēt edixerūt q̄ miles iste vellet ditari. Et demon ait. Facilia sūt ista mihi dūmō voluerꝭ annuere votꝭ meis, miles assensit. Demon āt tria ꝓposuit. Primo abnegationē filij dei. Secō abrenūciationē mr̄is ecclie ⁊ ꝓsortiū sctōꝝ virorꝝ: ⁊ hec duo miles feē. Tūc terciū ꝓposuit demon q̄. s. ꝓginem bñdictā abnegaret ⁊ renūciaret suis subsidijs meritꝭ ⁊ subuētōib⁹ Tūc miles noluit ꝗ tercium facere licet valde solicitaret a villico. Sicqꝫ demon irat⁹ recessit: ⁊ iste miles nil pspeꝝ in hac re habuit. Tādez nutu diuīo q̄dam die ad se redijt: ⁊ de his q̄ abnegauerat cōpūct⁹ intrauit ecclīaz ⁊ corā imagine b. ꝓginis cū maxīs suspirijs ac lachrymis cepit veniā ⁊ miscōiam īplorare. Dūqꝫ in suo dolore nō attēderet ad clamorē sui gemit⁹: sz voce audibili diceret: Dr̄ miscōie impetra miscōiaz mihi ⁊ indulgētiā delictorū. Quidā nobil ditissim⁹ vicin⁹ q̄ tūc in ecclesia erat: posuit se retro columnā vt posset audire q̄d iste tā lachrymose postularz a beata ꝓgine. Tūc audiuit imaginē b. ꝓgis loq̄ filio suo hec verba. Fons miscōie qui dixisti: nolo mortē pctōris sz vt magꝭ ꝓuertat et viuat mīsere huic pctōri Et ecce imago filij auertit faciē ne respiceret hūc militē flētē dicēdo. Quō huic faciā miscōiam q̄ me negauit eē deū? Tūc mr̄ ait Fili licz ꝗ peccauerit a diabolo decept⁹: tñ o fili attēde q̄d pmisisti hūano generi: qꝛ in q̄cūqꝫ hora ingemuerit pctōr nō recordaberꝭ iniqtatū ei⁹ Parce ḡ saltē ꝓt me. Ait filiꝰ Dimissa sūt ei oīa peccata. Et vox ad euz. Surge vade ⁊ amplio noli peccare: qꝛ merita mr̄is dei te ad pniaz adduxerūt. Iste ḡ grās agēs surrexit: ⁊ cum vidisset aliū stātē retro colūnā: cognito q̄ et ille hec ꝗba audierat ⁊ viderat rē ustā (vt narrat) ille nobil ditissim⁹ reqrēs cām ⁊ audiēs gesta a ꝓncipio: ob deuotōez b. ꝓginis istuz militē sibi adoptauit: ⁊ vnicā filiā quā habuit cū mltiplicib⁹ diuitijs eidē ī ꝓiugiū tradidit. ⁊ sic recupat⁹ oib⁹ bōis b. ꝓgī defuiuit

Capl'm. VIII. q̃ maria demões fugat.
Miraculum. I.

Octaua vtilitas

q̃ maria demões fugat. Legit̃ ĩ libro q̃ dr̃ scala celi. atq̃ ĩ mariali mag̃: q̃ fuit q̃dã nobilis q̃ deuot⁹ ꝛ pi⁹ ad b. ꝟginẽ q̃ndã orõnẽ ad b. ꝟginis necnõ Johis euãgeliste honorẽ editã q̃ incipit. O intemerata ꝛc. q̃libet die dicebat cũ mag̃ deuotõe. Cui inuidẽs diabol⁹ in assũpto corpe dãnati hois cuiusdã se pñtauit ad fuiẽdũ attẽte: quẽ nobil' cũ pnũ ad oia et industriũ ĩ fuitijs vidisset posuit ipm ĩ q̃dã hospitali qd̃ ipe edificauerat. s. nobil' sũptibus ꝓprijs: vtq̃ ibidẽ fuiret attẽte infirmis ꝛ paupib⁹ deputauit puidẽdo. Ecce ꝟo diligẽter ꝛ mirabili charitate fm apparẽtiã exeq̃bat mãdatũ dñi fuiẽdo infirmis ꝛ paupib⁹ ita q̃ oẽs exñtes in hospitali mirabiles laudes de eo dicebãt. Accidit vt sel' venisset ad dñm suũ petẽdo pisces ꝑ aliq̃b⁹ infirmis in hospitali q̃ vt dicebat: alia comedere nõ valebãt Et dñs misit ad fox nec ibi pisces reppererũt. vñ iste dñs cũ ipo fuitore q̃. s. igrabat fore diabol⁹ ascẽdit nauẽ ad piscãdũ: et cũ cẽnt in pfundo flumis nitebat diabolus submergere ipz dñm. Sz ecce fune cãdidissimo nauẽ cingẽte ꝛ firmãte de celo descẽdẽte moueri nõ potuit. Tãdẽ reuersi altera q̃dã die itex a dño venatões ꝑ infirmis fieri postulat dicẽs q̃ alit̃ viuere plimi nõ valebãt eox. Tũc dñs mane surgẽs cũ eo acceptis laq̃is: iacul': canibusq̃ ꝛ auib⁹: nem⁹ maximũ intrauerũt. Et cũ dñs inseq̃rek pdam iste diabol⁹ in spẽ fuitoris exñs: nitebat euz occidere iacula mittẽdo ꝯ euz q̃si mitterẽt ꝯ venãdũ ferã. sz statiz pann⁹ pulcerrim⁹ interponebat se int' iaculatorẽ ꝛ militẽ: nec eidem poterat ĩ aliq̃ nocere. vñ reuersi cũ pda q̃dã die iste nobil' cũ inuitasset q̃ndaz epm rogat eũ vt suũ hospitale visitet: q̃ vnacũ nobili accedẽdo: ꝛ vidẽs illũ fuitorẽ ac req̃rẽs ab infirmis mirabiles cõmẽdatões de ipo audiuit. Et mox reuelãte deo coguit q̃ eẽt demõ Precepit g̃ eidẽ corã oib⁹ ĩ ꝟtute ihu xpi vt q̃s esset diceret ꝛ ad q̃d venisset aut cur illic maneret cãz apiret. Mox ille deꝑhẽsus hostis rugiẽs terribilit' ait. Demõ sum pncipis tenebrax socⁱ ꝛ cogor dicere ꝟitatẽ: veni nẽ pe huc Primo vt infirmãtes in ꝗ hospitali puare q̃rẽ ꝓfessiõe ꝛ sacrox pceptõe. Secõo venivt pimerẽ istũ militẽ q̃ ẽ ꝯri⁹ nris opib⁹ ꝛ fuit mri ihu: sz nũc vtroq̃ puat⁹ suz. volui q̃pe ipz submergere ꝛ nõ potui: qz corda serica de celo demissa nauẽ firmauit. Jaculare etiã volui ꝛ neq̃ui qz e celo delapsⁱ pãn⁹ aure⁹ se interponebat ꝛ sagittas suscipiebat Infirmis etiã nocere nõ potui: qz virt⁹ mris dñi me repmebat. ꝓt vnã orõnẽ quã iste miles de facto dicebat q̃libet die. His q̃z dictⁱ demon ꝓfusus cũ terrore ꝛ fetore relicto dispariuit: ꝛ oẽs in laudẽ dei ꝛ btẽ ꝟginis ꝓrũpũt Tũc introgat eps q̃ eẽt illa orõ. Cui miles. O btã ꝛ intemerata ꝛc. Miraculũ. II.

Ad idẽ legit̃ vbi s. q̃ fuit q̃dã iuuenis relictus a pre ꝛ dimissus cui dã militi ad nutriẽdum. Dũq̃ postea dedisset se male societati ebrietatib⁹ ludis ꝛ ĩmundicijs: nõ obstante correctõe tutoris cepit vẽdere ꝛ alienare possessiões suas. Tũc iste miles tutor ei⁹ volẽs sibi fidelitatẽ fuare ꝑ pcio qd̃ dabat ab alijs ipe sibi redimebat ꝛ emebat fidelit'. Tãdem oib⁹ finalit' distractⁱ dũ nil ampli⁹ ad vẽdendũ hẽt ꝛ mltũ egeret accidit sel' vt iret ad vnationẽ cũ q̃dam malo ꝛ ĩmũde vite milite. Iste dixit iuueni. Cõpatior tibi: qz miles tutor tu⁹ decepit te ꝛ appropriat sibi oẽs possessiões tuas. Sz si velles mihi acq̃escere ego ducerẽ te ad q̃ndã dñm meũ ꝛ ille ditaret te diuitijs magnis. Assentit iuuenis: ꝛ dũ intrarẽt nem⁹ magnũ: interrogat sociũ q̃d iste dñs vellet hẽre ab eo ꝑ diuitijs donãdis. At miles. Nõ nisi vnicũ ꝟbuz. Cũq̃z venissent ad terminũ: ecce demõ affuit cũ mag̃ apparatu ꝛ gratãter accepit militⁱ ꝛ socij aduẽtũ. Cũq̃z exposuissent cãm aduent⁹ ait demon. Vos xpiãi estⁱ mltũ duplices ĩ ꝟbis: pmittitⁱ nob fuare pacta dũ petitⁱ adiutoriũ: qñ aũt facti estⁱ diuites ꝟtitⁱ dorsuz nob. Si g̃ vis a nob auxiliũ: abnega mariã mrẽz dei ꝛ abrenũcia oñi adiutorio ipl⁹. Iste ãt iuuenis licz foret mal⁹ tñ q̃libet die dicebat illuz ꝟ. Maria mr̃ gr̃e mr̃ misꝛdie ꝛc. Qñ pterritus cepit hũc ꝟsuz exclamare. Tũc demon irat⁹ ꝯ militẽ q̃ cũ adduxerat statim suffocauit eũ ꝛ ad infernũ deportauit. Juuenis ꝟo relict⁹ cũ mag̃ terrore redijt ad ciuitatẽ. ꝛ in crastinũ erat vigilia assũptiõis btẽ Marie. Tũc illo die ingress⁹ eccliã: ecce imago btẽ ꝟginis assurgẽdo caput ei inclinauit. Cũ ãt ipe ꝗ nõ videret: sz ille miles q̃ eũ nutrierat ꝛ tutor ei⁹ fuerat dũ vidisset eũ flere cũ ꝓtritiõe corã altari b. ꝟginis req̃rit cãm. Et ille

dñ dixisset sibi oia pdicta que sibi acciderãt laudauerẽt deũ. Et sic ille miles sibi pdita recupauit. Miraculũ.III. Ad idẽ legit in libro q̃ dr scala celi: q̃ fuit q̃dã religiosus q̃ cũ meditaret ꝺ celestib⁹ ꝯgregatio mag̃ por cor ingressa ẽ suã cellã. Cũ ãt ptẽderẽt q̃ vellẽt eũ deuorare ⁊ icepissent rodere tibias ei⁹ ille icepit clamare. ℣. Ab hoste malig̃ defendas nos ꝺ genitrix ℣ ꝯgo. Tũc stati b. ℣ ꝯgo visibilit appuit eidẽ ⁊ cũ ℣ga quã manu tenebat exercitũ demonũ fugauit dicẽdo. Recedite maligni recedite: q̃ victoriã nũq̃ habetis de mihi deuot⁹. q̃ oẽs euanescẽtes sic fum⁹. Ille ꝯsolat⁹ a bñdicta ℣gine remãsit i celesti dulcedie: Ecce patz: q̃ q̃ fuit b. ℣gini ⁊ ad eã ꝯfugit: ipi⁹ ℣gis pcib⁹ demões nocere volẽtes cõpescũt ne vincere possint: aut talibus plene nocẽãt q̃ntũ velint.

¶ Capl'm. IX. q̃ btã maria errãtes illumi⁹nat. Miraculũ. I.

Dna vtilitas q̃

Dna maria errãtes illũinat. Legit in li. q̃ ꝺr scala celi: q̃ fuit q̃dam sacerdos q̃ deuot⁹ btẽ ℣gini mltũ dubitabat de sacro altar⁹. ⁊ iõ rogabat assidue b. ℣ginẽ vt eũ digret adiuuare. Cũ ãt i sabbato celebraret missaz: añ pr nr disparuit hostia quã sacrificauerat: ⁊ dũ respiceret stupefact⁹: vidit mrez glie añ se suũ filiũ i vlnis tenẽtẽ ⁊ dicẽtẽ. Ecce quẽ sctã puerpa portauit: ecce quez ꝯsecras: ecce quẽ manib⁹ tractasti: quẽ leuasti: ⁊ ecce trado tibi filiũ meuz: accipe ⁊ pficemisse officiũ. Accepit g̃ sacerdos puer ⁊ posuit sup corpale: ⁊ cũ puenisset vt iã hostiaz deberet frãgere nõ ampli⁹ i forma pueri sz i forma panis mõstrat⁹ ẽ ei. ⁊ sic ille i fide ẽ roborat⁹. ¶ Miraculũ. II. Ad idẽ legit i mirali mag̃ ⁊ etiã libro q̃ s̃. q̃ fuit q̃dã iude⁹ i lõbardia q̃ viã incedẽs a latronib⁹ capit et plag⁹ iposit⁹ carceri obscurissimo tradit vinctis manib⁹ p⁹tergũ. sic i dolore posito ⁊ expectãti mort⁹ aduẽtũ occurrit i mẽtẽ vt adiutoriũ b. ℣gis marie i q̃ sperãt xpiãi reqreret. Cũq̃ flẽdo diceret O dña regina celi et terre ℣ifica in ℣ cane q̃ꝺ de te pdicat. q̃ ꝺr a xpiãis q̃ p te mũd⁹ saluat ⁊ detẽti a demõe liberãt: captiuiq̃ eripiãt. Adiuua g̃ nũc me atq̃ trib⁹ dieb⁹ cũ sic mãsisset ⁊ p lassitudine paululũ obdormisset affuit q̃dã dña splẽdidissima cũ duab⁹ puell' q̃z vna dissoluit vincula q̃b⁹ miser erat cõstrict⁹: euigilauit mox p̃ gaudio iude⁹ ⁊ admirãdo cepit respicere q̃ eẽt ista psona. Et vidit ñ i sõnis sz vigilãdo dñam celi astãtẽ ex cui⁹ claritate totũ diuersoriũ replebat. Ad quã iude⁹ ait. Dic mihi o dña q̃ es q̃ taz benignũ affectũ mihi misero oñdisti. At illa: ego sũ maria quã tu cũ gemitib⁹ aduocasti: ⁊ licz tu ⁊ gẽs tua me ⁊ filium meũ: redẽpt⁹ orẽ seculi abnegaueritis: tñ ecce mal'p vris reddã bona: vt. s. ab errore ad viam ℣itat⁹ te adducã. idcirco ad te veni vocata. Nex vt euidẽti⁹ ℣ ꝯgscas egrediamur foras ⁊ duxit p angelos ad altissimã rupẽ: vbi posit⁹ cũ respiceret inferi⁹ vidit vallẽ. pfũdissimã ⁊ obscurissimã: sulphureas flãmas ⁊ feterẽ intolerabilẽ emicãtẽ ⁊ horridis tormẽtorũ generib⁹ ũbi torq̃ri anias absq̃ miscõia. Illeq̃ lamẽtabãt horribilit et eiulabãt nec pena minuebat. Tũc territ⁹ iude⁹ corruit ⁊ ℣go btã ait: hec dant tormẽta pfidis iudeis q̃ negãt me ⁊ filiũ meũ ihz. Tãdẽ de mãdato ℣ginis p angelos duct⁹ ẽ ad mõtẽ q̃ndã gratissimũ i q̃ mãsiões splẽdidissimas aspexit: odorescq̃ i extimabil' suauitat⁹ sensit: ⁊ cetus ciuiũ celestiũ vultu splẽdidissimo psallẽtes. Cui ait ℣go btã: hec ẽ hereditas aiaz redẽptaz sanguine filij dei quã ⁊ tu possidere poter⁹ si ℣e credas. Et nũc elige locũ quẽ horũ voluer⁹: ⁊ sic disparuit ℣go btã. Tũc iude⁹ ꝺuenit mãe ad villã ⁊ suscepto baptismo cũ mag̃ deuotõe fuiuit q̃ ad vixit ℣gini bñdicte q̃ eã ad fidẽ illũiauit ⁊ ad viã ℣itat⁹ pduxit miraculose.

¶ Capl'm. X. q̃ btã maria a dãnatõe liberat. Miraculũ. I.

Decima vtilitas

Decima vtilitas q̃ maria a dãnatõe liberat. Legit in li. q̃ ꝺr scala celi: q̃ fuit q̃dã cleric⁹ q̃ tota intẽtõe libidini dedit⁹: nihilomi⁹ ℣ bonũ tñmõ i eo erat q̃ horas b. ℣gis ꝺuote dicebat. Cũ ãt q̃dã vice ad pficiẽdã suã libidinẽ trãsiret p q̃ndã põtẽ: ⁊ dicere cepisset interim officiũ b. virgis i fluuiũ cadẽs submers⁹ ẽ ⁊ a demõib⁹ rapt⁹. Tũc b. ℣go affuit ⁊ cõpulit demões ad iudiciũ ducere ispaz aiam vbi cũ altercarẽt demões asserẽtes q̃ eis debet aia i pctõ mortali decedẽs. Ecce b. ℣go duo testionia sacre scpture allegauit. Primũ ẽ: vbi te inuenio ibi iudicabo. Secũdũ ẽ: ex verb tuis iudicabe⁹ ⁊ sic cõclusit di. Exq̃ iste dũ mortu⁹ est meũ officiũ dicebat ⁊ i ore ei⁹ erat angelica mea salutatio: id

circo mea eē dz aīa ista Tūc iudex p̄cepit af
ferri liguā eī: z cū iuēta fozet ī ea hec scp̄tu
ra Aue maria zc. ait iudex Reuertere ad coz
pz z age pnīaz: qz diabolo ñ dat ptās sup te
ꝓt reuerētiā illī q̄ ē oīm salz z victozia fozt
de hoste. Lauda g̃ dulcissimā mr̄em meā et
dic oīb̄ qz hec ē p̄ncipiū hūane saluatōis z
recupatōis. s. ipam b. mariā colere: z sic liba
tus ē hō ille Eiecto q̄z eī corpe p angelos ō
flumie: aīa illa intrāte reuixit z pnīaz egit ac
oīa relinq̄ns religionē ītrauit vbi laudabi
lit ꝯsūmauit. Miraculū. II. Ad idē legit
in q̄dā miracl'o qō accepi ex libro notabil'
cuiusdā p̄dicatozis ordīs minoz. q ī comi
tatu tholosano duo frēs erāt magni p̄dones
residētes ī q̄dā castro: vnz eoz licz p̄dare tñ
p̄cauebat ne hoīes occideret: h diuīo nutu
pnīa ductz intrauit ordinē fratrū minoz z q̄
tidie exorabat deū p suo fre p̄done vt ꝯuer
teret ad pnīaz. Accidit āt q ille suz fr̄ p̄do in
firmaret. Cui cū ꝯsanguinei ꝯsulerēt pnīaz
z ꝯfessionē: dixit q nulli alti vellet ꝯfiteri ni
si isti suo Germano facto fre minore p̄s byto
co inq̄t q ille q̄ndā fuit socī opez meoz et
ꝯscī ē factoz meoz. Misso itaq̄z nūcio p eo
dē interī iste ḡuatz ifirmitate mortuz extitit.
ille q̄z aduenīēs reppit hūc suū frēz defūctū
portari ad tumulādū. vñ flēs piecit se ī oro
ne. z bñdictā ꝯginē cepit rogare p suo fre to
tis visceribz deuotōis. At ecce subito mor
tuz ille erigēs se clamauit fortit dicēdo. Ve
mihi z iterato recidēs q̄euit. pz aliq̄ntulū cū
ille fr̄ minor nō cessaret ab orōne: itez erexit
se mortuz z clamauit tā fortit vt circūstātes
territi fugerēt: z itez recidens siluit. Tercio
deniq̄z cū orōnis plixitas ī cubicl'o a fre di
stēderet: ecce ille mortuz erexit se z exilīt di.
Gras ago deo z bñdicte ꝯgī marie. Dēs igī
stupētes introgauerī eūdē: z rñdit. Egressa
inq̄t aīa mea rapta ē ab īnumerz demoīb̄ q̄
oīa pctā mea mihi obīciebāt: z ad tormēta
ōducere nitebāt: vidiq̄z q̄si fornacē ignis ar
dētis sulphurei horribil': q cū p̄ūcere me vel
lent statim fortissime clamaui p̄mā illā vocē
quā audistis vicz: ve mihi. Ecce āt vidi sup
me ī altissimis stātē iudicē q̄ snīaz ꝗ me ferre
volebat vt igniḡ traderer ꝓt qō pterritus
Scōo clamaui fortiz: mox q̄z appuit hō si
mil' fri meo germano ī hītu ordīs minoz. p
cidēs coā b. maria ꝯgie. z ꝓt eī p̄ces b. vir
go maria intercessit coā iudice: z sic eī meritz
z intercessiōe dilata ē a iudice snīa dieb̄ octo.
z interī aīa corpi meo rstituta. p agēda pnīa
z sic grās oīpotēti ōo z b. marie ago atq̄z ti
bi o fr̄ charissime Festinemz igī vt satisfacia
mz dānificatz. q̄b̄ pfectz cappa induit ordis
minoz z lachrymās cūctz dieb̄ ac cōfessus
die. viij. q̄euit fine bono. Ecce claret q btā
maria intpellata sua intercessiōe libat a dāna
tiōe etna. Miraculū. III. Ad idē refert
Vincētiz ī specl'o hyst. li. viij. c. cxvij. q ī tri
torio lugduñ. erat q̄dā mlier b. ꝯginē valde
amās z ei deuote fuiēs: q cū adhuc ī iuuētu
te sua qōdā fecerat pctm̄ qō nlli p ꝯfecūdia
audebat ꝯfiteri: licz alias strēnue bōa opa ex
erceret. Cūq̄z ꝯfitebat alia pctā istud vnum
subterfugiebat: z q̄si ꝯfiteri intēdēs ī fine cō
fessiōis dicebat sic. de his z aliis si q sūt ī me
de q̄b̄ ꝯfessa nō sum dei miscdiā z vr̄am pz
absolutōz postulo. Tādē accedēs añ q̄ndā
b. ꝯgis imaginē tota cordis amaritudīe illū
reatū quē celabat loq̄bat fatēdo se peccatri
cē. vñ ꝯfessoris sagacitas q̄ñq̄z aduertebat
exestuātē eī aīm: tū ex eī tremule vocz sono
tū ex mesticia freq̄nti. Cepitq̄z ipe confessor
suauit monere vt ab ea exigeret tāti gemitz
cām p ꝯfessiōis ꝯitatē: sz ligāte os eī diabo
lo ñ potuit ꝯfiteri p ꝯfecūdia Demū tēpoz
successu mlier sine illīz pctī ꝯfessiōe ad extre
mā vite horā peuenit: q mortua z coā iudice
adducta ipa b. maria postulāte iudex pepē
dit edictū: vt ad corpz rediret aīa peccatricz
z qm̄ sine ꝯfessiōe nō ē salz vt viuēs sacerdo
ti ꝯfiteret. z sic dānatōz q istabat ac ōmonū
societatē euaderet. Interī fuabat cadauer z
ecce subito surrexit mlier z astātes fugerī: q̄s
allocuta cū accessissēt ꝓpiz ait: vocate sacerdo
tē q vocato ō illo pctō fec ꝯfessionē ac de oī
bz alīs delictz z enodauit cūctz suā libatōez
factā p b. ꝯginē: z sic requeuit ꝯtinuo ī pace.
Dēs g audiētes hec laudē dixerī ꝓpo z btis
sime sue mr̄i. Miraculū. IIII. Ad idē re
fert idē Vincētiz dicto li. viij. ca. cxv. q fuit
q̄dā nobil' diues z vxor eī deuota: q̄z manz
erga paupes largissima. Cūq̄z filios p̄creas
sent z deiceps ī puecta etate celibē vitā du
cerēt diabolz inuidit eoz castimonie. vñ inflā
mauit aīm viri ī ꝯcupīe ardorē ad vxorē in
tātū vt ī nocte dñice resurrectōis accederet
ad eā. p libidīs actu cōplēdo: mlier cū incre
paret viz nec eī ꝓmōīb̄ mltz acq̄esceret: tur
bata ad viz ait. Ecce sacra nox resurrectōis
q̄q̄d g a nob̄ hac nocte fuerit opatū z ꝯce
ptū: sit maledictū z diabolo in etnū mācipa

tũ. Cõcepit mlier ĩ illo ꝯcubitu ⁊ pepit tãdẽ filiũ pulcerrimũ crescebatq puer decore litterꝰ docilis ⁊ eloq̃ntia laudabil. mr ãt tristꝰ erat sciẽs qd̃ dixerat puer g cũ ad. xij. annũ puenisset ⁊ a pentib tenere diligeret diabol appuit mri illi di. Esto pata pmissũ mihi reddere ãno. iij. pinde mlier flebat q̃tidie et cũ vidisset filiũ mox ĩ lachrymas prũpebat mirabat iuuenis qr cũ de eo oẽs alij gaudebãt sola mr flebat. Requiuit g cãz quã iportune instãti mr aquit p oia enarrãdo Tũc p timescens iuuenis de nocte aufugit petijtq anxi nõnullos sapiẽtũ vt sibi de negocio tã piculoso darẽt ꝯsiliũ. Peragratꝰ itaq mltis terrꝰ vẽit romã ⁊ ide cũ lris papalib ad epz hierosolymitanũ prexit: q audiẽs ab eo rẽ ⁊ oẽs q aderãt fleuerũt. Et ecce tãdẽ epo de h anxie ꝯcionãti reuelatũ ẽ vt mitteret ad q̃ndã sctm vix q erat ĩ heremo lõge ⁊ angelicis pascebat cibis ⁊ loq̃lis ac instruebat reuelatõib diuis. Nã huic sctõ q̃tidie de celo sicẽ nix cãdidissim panis q reficeret mittebat p angelos Adolescẽs igr arrepto lõgo itinere demonstrato ab epo sol discessit. Porro ad sctm Senẽ beremitã angel dñi pcedẽti venit hora de celo duos panes ferẽs: ex q itellexit vir di q aliqs do volẽte veniret ad prãdiũ ⁊ grãs egit. tãdẽ adolescẽtẽ suscepit ⁊ plectis lris missis ab epo ait Charissime fili genitrix dei auxiliũ depcemur: qr ipa hz dñiũ sup oẽs maligs spũs q ꝯtriuit caput ẽpẽtis ⁊ ptãtẽ hz sup ifernũ. Itaq vir di cũ lachrymis orãs die pasche qm rapiẽdi puer a diabolo termin aderat ad hostiã salutarẽ offerẽdã. p puero se ppauit. timẽtẽ po puerũ int se ⁊ altare ꝯstituit. Et facta eleuatiõe corpis xpi vẽit diabol ⁊ puer e medio rapuit ⁊ ad infernũ portauit. Qd̃ psentiẽs senex ĩgemuit ⁊ b. ꝟginẽ exorauit. Que q̃dẽ mox subuenit ⁊ pueri corp ⁊ aiam ex iferno extraxit ⁊ ĩ locũ vñ sublat fuerat puer ẽ restitut. Cũq vir di pax dñi diceret. Ecce iuuenis libatus ⁊ cũ spũ tuo rndit. Accepta q̃z cõione scã d manu senis: narrauit tãdẽ quõ b. maria ipz de iferno eripuerit ⁊ q mlta milia ĩ inferno posita sint. et q̃les penas inibi viderit. Deinde bñdictõe a sctõ accepta let ad epz hierosolymitanũ atq ad pentes redijt. ¶ Miraculũ. V. Ad idẽ legit ĩ mag marialiꝰ ⁊ h etiã miraculũ meminit sctus Beꝛ. sup missus ẽ vicz q apud ciliciã anno dñi. ꝟz. fuit vir q dã noie Theophil cuiusdã epi vicedomi q tã prudẽter sub epo res ecclĩasticas dispẽsabat q mortuo epo dignũ epatu ois ppls acclamabat. At ille vicedñatu ꝯtẽt aliũ in epm maluit ordiari. Tãdẽ ab ipo eodẽ inuite ab officio ẽ deposit ⁊ ĩ tãtã ipatiẽtiã ẽ delapsus vt ad suã recupandã dignitatẽ cuius dã iudei malefici ꝯsiliũ expeteret. Ille g diabolũ aduocauit et Theophil iussu demõis xpz et mrez ei abnegauit et xpiane pfessioni abrenũciauit et ipi negatõis atq abrenũciatiõis cyrographũ scpsit et anulo sigillauit atq demõi sigillatũ tradidit et sic fuitio ei adhesit Incrastinũ g pcuratõe demõis theophil in grãz epi recipit et ĩ sui officij dignitatẽ ĩstituit. Tãdẽ ad se reuers d eo qd̃ fecerat vald̃ ĩgemuit et ad ꝟginẽ gl'iosaz tota mẽte ꝯfugit. Quadã vice b. ꝟgo ĩ visiõe illi apparẽs de ipietate ipm redarguit et diabolo abrenũciare pcepit ac xpm di filiũ et oẽ xpianitatꝰ ꝓpositũ ꝯfiteri fecit: et sic ipz ĩ sui ⁊ filij grãz recupauit et ad indiciũ idulte venie iterũ sibi apparẽs cyrographũ qd̃ diabolo dederat sibi reddidit et sup pect posuit vt iam nõ se diaboli fuũ timeret sz p b. ꝟginẽ liberũ se factũ gauderet. Quo Theophil acceptõ vehemẽter exultãs coraz epo oi q̃z pplo q̃d acciderit retulit ⁊ cunctis admirãtib ac gl'iosaz ꝟginẽ laudãtib ipe p triduũ ĩ pace q̃euit: et sic claret qm ipa mr miscõie hoies pctõres nõ sinit pire sz ad eã ꝯuersos a dãnatõe mifico rdit vult liberare.

¶ Capl'm. XI. q btã maria mẽbra restaurat. Miraculũ. I.

Vdecima vtilitas siue grã quã dat hoib maria est q mẽbra restaurat. Legit q̃ppe in cronicꝰ romanoz põtificũ. et in libro q d scala dei narrat. q q̃dã clericꝰ magna tẽtatione carnis vexabat et btãm mariam vt auferret reqrebat. Cũ g q̃dã die cũ lachrymis ĩstaret apparuit eidẽ btã ꝟgo pmittens liberatõez et insup sũmã in ecclĩa exaltationẽ sibi pfuturã. Tãdẽ liberat fact ẽ sũmus põtifex siue papa q appellat sctus Leo papa. Vic dũ pseueraret in laudib et seruitio beate ꝟginis quadã vice in ecclesia sancte marie maioris in die resurrectõis dñice missaz celebrabat: ⁊ dũ fideles p ordinẽ cõicaret. Mlier q̃dã accedẽs manũ ei oscl'ata

est ⁊ ex h mox ĩ eũ vehemẽs tẽtatio carnis ĩ surrexit atq; anim⁹ e⁹ cepit ĩclinari ad turpẽ ꝯsensũ, ⁊ dũ oculos eleuass; vidit reginã glie trãseũtẽ corã eo faciẽ auertentẽ nec respicere ip̃; volẽtẽ. Cũ cognita ei⁹ indigẽtõe papa cepit penitere ⁊ abũdãter flere Et dũ sic flẽdo itex eã respiceret: vidit q̃ vultũ aliq̃ntulũ cõuertebat ad ip̃; ⁊ recepta aliq̃li ꝯsolatõe missa; cõpleuit. Et ĩgress⁹ domũ vir dei ĩ semet ipm seuissim⁹ vltor insurgit: atq; eadẽ die clãmanũ q̃ fuit maria scãdalu sibi penit⁹ ãputauit ⁊ a se reiecit Intea p⁹tpa murmur ĩ ꝓplo oriebat ꝗ papã eo q̃ more solito nõ celebret Tũc Leo ad b. ꝟginẽ se ꝯuertit ⁊ cũ maxis lachrymis se totalit ipi⁹ puidẽtie cõmisit Et ecce ꝯtinuo b. maria sibi astitit ⁊ manũ illaz pape trũcatã suis scti ssimis manib⁹ tenuit: atq; mã⁹ noua ꝑ celo lapsa ẽ ⁊ p b. ꝟginẽ data sibi. Sicq; manũ pape b. ꝟgo restituit reformauitq;: iussit q̃z vt pcederz ⁊ filio suo ac sibi sacrificiũ ĩmolaret Leo g̃ oĩ ꝓplo q̃d sibi ꝯtigerat p̃dicauit ⁊ manũ restitutã oĩb⁹ euidẽter oñdit: atq; oĩs ꝓpl's laudes b. ꝟgini acclamauit. Miraculũ. II. de Damasceno

Ad idẽ legit in miracul' b. ꝟgis ⁊ li. q̃ s. q̃ Johes damascen⁹ ĩ grecia sũm⁹ phs vt liberi⁹ deo vacaret fact⁹ ẽ monach⁹. Cũ ãt laudib⁹ b. marie insisteret ⁊ dictamĩa pulcerrima de ipa manu sua ꝯscriberet. Die q̃dã ad litt⁹ mar' p spacio trãsiẽs a pirat' saracenox rapit ⁊ cuidã diuiti vẽdit. q̃ ꝓpẽdẽs ei⁹ pitiã diuio nutu cũ eo miti⁹ elegit ⁊ tãdẽ filiũ suuz ad docẽdũ sibi tradidit: quẽ ipe p eundẽ modũ dictãdi ⁊ scribẽdi sic ipemet hẽbat imbuit ⁊ docuit. Tãdẽ ĩpator ꝯstãtinopolitan⁹ ĩstat apud saracenũ vt illũ recuparet: ⁊ data pecunia remiss⁹ ẽ: ⁊ ip̃; mõasterio ĩ vrbe p̃fecit ipe ĩpator cũ q̃ sepi⁹ ꝑ statu regni ⁊ salute aĩe familiarit tractabat. nimix h Johes damascen⁹ floruit p̃sbyt⁹ tpe ĩpatoris Theodosij senioris: ⁊ ab ĩfantia lr'is grec' erudit⁹ infra. xij. ãnos oẽm liberaliũ artiũ scias apphẽdit: et ĩ amore dei ac b. ꝟgis se exercẽs: ꝟginitatẽ tenuit: et horas btẽ ꝟgis deuote dicebat q̃tidie ac missas in ei⁹ honorẽ celebrabat et plima ad laudẽ ei⁹ ꝯscribebat ⁊ decãtabat. ſ; diabolo iuidẽte et incitãte ꝯtigit q̃ ille iuuenis quẽ ĩ captiuitate posit⁹ in psida docuerat suũ modũ dictãdi scp̃sit epl'az sub noĩe Joh. damas. talẽ. Dilect' amic' q̃ sũt in psida. Damascen⁹ iohes mõach⁹ salutẽ Houerit' robur exercit⁹ ĩ natões exteras ĩpatorẽ misisse: vrbẽq; regiã ⁊ finitimas ciuitates vacuas remãsisse militib⁹. securi g̃ absq; mora venite ⁊ obtinete ẽ. Et hãc epl'az furtiue direxit ⁊ iactari p̃cepit ĩ loco palacij: q̃ iuẽta a mistris ⁊ corã ĩpatore plecta Johes acclamat fore traditor et apostata et a furibũdis famul' corã ĩpatore trabit. Qui inq̃sit⁹ negauit cũ iuramẽto se h⁹ lr̃e nõ eẽ ꝯsciũ. ſ; cũ nõ crederẽt oẽsq; ĩ eũ pstreperẽt: ꝯsilio facto determiatũ ẽ q̃ ex q̃ fuerat special' amic⁹ ĩpatoris nõ deberet occidi: ſ; tm̃ man⁹ q̃ facin⁹ p petrauerat abscidi. q̃ abscisa iussu ĩpatoris ad testioniũ tãti sceler' suspẽsa ẽ ĩ mõasterio ipi⁹ Johis. ꝟ⁹ mltos dies cũ Johes fleret corã altari b. ꝟgis ⁊ diceret. O dña mi hec cine ẽ btũdo tuox fuox: digne q̃dẽ p meritis me pctõrẽ flagellari voluisti: sed ꝯristor: q̃ laudis tue cãtica sic solitus erã scribere ⁊ missas ĩ tuo honore celebrare nõ valeo. ꝟ⁹ lamẽta hmõl plima Ecce b. ꝟgo appuit cuz ingẽti lumie ⁊ eũ cepit affari ꝯsolabil'r. Cur Johes ait heu dña cuz ego hec paterer vbi eras. ecce ad meũ dedec⁹ pẽdet ĩ eccl'ia abscisa fui tui man⁹. At illa ipo vidẽte manũ illã deide abstulit et brachio iohis benigne ardã illã ꝯiũxit et plena sanitate restituit ĩ momẽto. Tũc iste grãs agẽs vnacũ frib⁹ q̃b⁹ rẽgestã retulit mane facto missam de b. ꝟgine celebrauit. Impator ãt audito miraculo pedes ad eũ venit et ore. ꝑo manũ ei⁹ osculatus ẽ. Tãdẽ scita ꝟitate cũ su⁹ illedi scipul⁹ fili⁹ saraceni suã neq̃tiã fassus fuisset: oẽs pl'i admirãtes b. virginẽ laudarũt. ℣ Miraculũ. IIII. Legit ad idẽ li. q̃ s. Cleric⁹ q̃dã miromõ deuot⁹ b. ꝟgini fuit q̃ ꝓpt' laudes q̃s dicebat ab heretic' capit ⁊ ligua ꝑuat. Dũ g̃ instaret q̃dã festũ marie et affectaret sic ꝯsueuerat ei⁹ laudes et horas decãtare in corde aiebat sic. O rosa generosa fons sigt⁹: stella splẽdida: thron⁹ glie: odorifera vitis: suscipe laudes mẽtis. Tũc subito affuit ei splẽdor mirabil' de celo et ligua sibi noua ẽ data. q̃ mox laudes dictas exp̃sit et alias plimas ĩ gliam marie. ℣ Miraculũ. IIII. Ad idẽ ferk de sctõ Johe Chryk. q̃ ꝑ et legisse me in q̃dã libello memĩ cuius autorẽ igro: vbi sic scptũ hẽbat. q̃ vicz Joh. chryk. cũ eẽt vultu pulcer a q̃dam femina valde solicitabat ad concupiscẽtiã: ille q̃siuit eaz q̃d magis in eo diligeret q̃ ad ꝯcupiscẽdũ moueret. Illa respõdit q̃ labia. Que stati Johes abscidit ⁊ illi tradidit. tãdẽ cũ tristaret Johes ĩ eo q̃ ñ

posset ꝑdicare: btā ꝗgo exorata sibi appuit ⁊ aurea labia restaurauit, ꝓpter qd̄ Jobes Chryſ. est vocatus, i. os aurei.

¶ Qꝑ btā maria suis deuotis in oī piculo et necessitate subuenit Dira. I. Ca. XII.

Decima vti

Dilitas siue gra q̄ b. maria in omni piculo ⁊ necessitate subuenit. Legit q̄ppe in mariali magr ⁊ in li. q̄ dr scala celi: q̄ fuit q̄dā mrona q̄ mltū deuota erat b. ꝗgini ⁊ iformabat filios ⁊ filias ad silem deuotionē. Et int alia eos rogabat et monebat q̄ in oī dolore ⁊ in oī piculo ac necessitate mox iuocarēt adiutoriū b. ꝗginis ⁊ dicerēt Aue maria. Nec āt hēbat filiā valde pulcrā ⁊ illa puella mō mliebri mltū niteba tur ⁊ intēdebat ad vanos ornat. Cū āt in q̄dam festo solēni hec ornata trāsiēs ꝓbuisset magni scādali occasionē: seq̄nti die ī virida rio exñti appuit eidē diabol. di. Surge veni mecū. Cui illa. q̄s es tu? At ille ait. Ego sum ille cui intētionē tu cupis facere cui es rethe ⁊ armatura. ⁊ iō necessariū ē vt tu venias cū ill q̄s ad meū hospitiū iuitasti. Dū ꝗ vellet eam rape ipa fm qd̄ edocta fuerat a mre cepit clamare di. Virgo maria adiuua me: ⁊ ide incepit Aue maria. Tūc demō dimittēdo illā ait. Maledicta sit illa q̄ te docuit hec dicere: qr nisi ꝗ obstitisset mihi: fecissē de te hodie encēniū societati infernali: et sic ptz qr iuocatio marie ī piculo subuenit ⁊ adiuuat. Scōm miraculū. Ad idē legit li bro q̄ s. q̄ fuit q̄dā nobil dña hns vnicū filiū et erat deuota ꝗgini bñdicte. Cū āt filius eius creuisset ⁊ vellet eū ponere ī curiā cuiusdā pncipis de cui ianuis fuerat pr̄ eius: duz deberet iuuenis ille recedere mr̄ postulauit vnū donū a filio vt illd̄ cū fidelitate ꝓpleret Cui cū annuisset filius et pmisisset se cōpletu rū qd̄ illa iuberet. Tūc ait mr̄: rogo fili charissime vt ad bonorē b. ꝗgis q̄libet die salutationē ei angelicā dicas ⁊ ī fine sic ꝓcludas Virgo bñdicta esto mihi adiutrix in hora mortis. Recessit iuuenis et optīe cōpleuit, pmissuz: ſz corrupt a mala societate detior oī b ī curia ē effect: q̄ cū freq̄nt a pncipe corripeē nec emēdareē vitupabilit de curia eijciē: ſz suā ille ꝓfusionē ferre nō valēs fact est pnceps latronū. Dū āt pmorat in illo malo fuisset capt audita snia sue mortis et pmeditādo ī carcere q̄nta mala fecerit ⁊ q̄ntā cōfusionē suo generi īduxerit et dolorē q̄ntum cōpatiēti mri generauerit ex his cepit nimiū flere. Et ecce affuit eidē iuuenis splēdidissim q̄ sibi pmisit liberatiōez si tū acq̄esceret suis votis: q̄ annuēs ait ille. Ego suz demon missus a nro pncipe, si ꝗ feceris qd̄ dicā eris solut vicz q̄ abneges xp̄z et oīa bñficia ecclesie. At ille: renūcio. Iterq̄ demō ait. Renūcia oī bñficio ⁊ adiutorio atq̄z honori b. marie. Hoc ille audito facere noluit: recordat qr mr̄ sibi ꝗ mādauerit vt btāz ꝗginē q̄tidie honoraret et ei adiutoriū iuocaret, ſz ait: imo ego recōmēdo me b. marie et sibi meipz dono. Qd̄ demō ferre nō valēs statī euanuit. Tūc ille reuersus ad se et cognito q̄ xp̄m et oīa eccl'ie sacra negauerit: cū mirabili fletu ⁊ suspiriis cor ad b. ꝗginē leuauit quā negare tūc noluit et in vita freq̄nt salutauit, et ipaz rogare cepit mlt ꝗbis di. O ꝗgo bñdicta attēde me vilissimū pctōrē: nō peto corporis libationē: ſz tm̄mō delictorū meorū et criminū remissionē, et vt ī pūcto mortis sic sp rogaui: nunc peto subuētōez. Adiuua me o misēdie mr̄ ⁊ miſere mei ī ꝗ picl'o. Hecz plata lia orāte cū magis lachrymis noctē totam duxit insomnē. Mane facto requisito confessore diligētissime ē ꝓfessus, et dū traheret ad patibulū ꝓtinue q̄z ī via rogaret b. ꝗgis adiutoriū ī tali pūcto mortis: dū corā oratorio b. ꝗgis ptrāsiret visa ei imagine cepit lachrymabili clamare di. Aduocatrix pctōr adiuua me. Et ecce mox imago illa ꝗgis corā oī pl'o inclinauit se eidez et salutauit, oīs q̄z pl's admirās dū staret iste miser supplicauit vt ꝓcederet sibi hoc donū vt vicz posset osculari pedes imagis, q̄ ꝓcesserūt: et dū cōiūxisset se imagini Ecce ipa imago extendit manū et appēdit ei brachiū p tergū colligatū: accesserūt vt remouerēt nec potuerūt cū plies attētassent q̄sq̄z īdulserūt sibi morte ⁊ corā cūctis introgat narrauit quō a mre instruct b. ꝗginē salutauerit q̄tidie et vt iuuaret ī hora mortis ꝓcludēdo salutatōez ipaz b. mariā iuocauerit, ⁊ mox oīs pl's ōdit laudē deo ⁊ marie ei mri sctissime. Illeq̄z rediēs ad priaz q̄ꝑdiu vixit deuotissime fuiuit gl'io se ꝗgini marie. Tertiū miraculū. Ad idē legit int miracl'a b. ꝗgis et scribit ī cōi legēda natiuitatis marie q̄ q̄dam vir et vxor sua vnicā filiam habentes eam cuidam iuueni nuptui tradiderunt et in domo, ꝓpria manere fecerunt, ⁊ quia mater illius puelle

Finis

nimis diligebat genet amore sue filie ⁊ dili
gēter colebat balneādo ꝓuersando q̃ ⁊c. int
hec malicios ceperūt dicere q̃ hec nō cā fi
lie faceret: ſz vt eidē p filia sese ingereret. Cū
g̃ mlier ſ animū tāta falsitas ꝓcussiſſz timēs
ne ī vulgi fabulā ꝓterek: duos rusticos allo
quīk ⁊ paciscīk vt occl'te suū genet strāgulēt
Quadā g̃ die istos rusticos ī cellario reclu
sit: ⁊ alios oēs ī domo illa exītes ex īdustria
aliq̃ ire p curauit ⁊ ꝓsuluit: tūc q̃ adolescētē p
vino afferēdo ī cellariū misit. Qui ingressus
mox ab illis latētib strāgulak latronib quē
mlier strāgulatū ī lectū filie detulit ⁊ q̃si dor
mientē vestib circūtexit. Redeūtib marito
suo ac filia ⁊ ad mēsā posit ſ iubz mr̄ filie suū
maritū adolescētē ad mēsaz vocare ⁊ excita
re. Quē illa defunctū ín lecto reppit ⁊ ꝓcita
nūciauit ac tota familia lamentauit. Et illa
mlier homicida q̃si dolēs cū ceter ſ plantit.
Tādē mlier illa de scelere ingemuit ⁊ sacer
doti oīa ꝓfessa fuit. ꝑ aliqd tp̄s int mlierez
⁊ sacerdotē illū litigiū orīk: ⁊ ab illo sacerdo
te sacrilego homicidiū generi īpropando ir
rogak. Qd cū ad pentū iuuenis noticiā de
uenisset: ad iudicē adducīk ⁊ cruciatib exa
minak ac tādē ꝓfessa ignib cremāda dānak
Finēꝗ suū īminere ꝓsiderās ad b. ꝗginē se
ꝓuertit ⁊ ei ꝓ suffragia cū mlt ſ lachrymis po
stulauit. Tādē exire cōpellīk ad locū mortis
⁊ in magnū ignē p̄ꝗcīk. ſz ecce oēs ibidē sta
re illesaz ⁊ incolumē intuēk. At pentes iuue
nis occisi putātes ignē eē puum ad sarmēta
ꝓcurrūt ⁊ ad ignē augendū p̄ꝗciūt: vidētes
aūt q̃ nec sic ín aliq̃ lederek: lāceis ⁊ hast ſ eā
impugre ceperūt. Tūc iudex q̃ aderat vehe
mēter obstupuit: ⁊ eos ab īpi ꝓ īpugnatōe cō
pescuit. Eā q̃z diligēt cōsiderādo nullū ī ea
signū incēdij p̄ter sola vulnera lāceaꝝ inuenit
⁊ libere eā abire pmisit narrātē q̃ a btā ꝗgīe
p̄seruari meruerit quā deuot ꝓ inuocauerit.
Cū g̃ pentes ei ꝓ domū īpaz reduxissent ⁊ fo
mētis ac balneis recrearēt: nolēs de ꝓ eā vlte
ri ꝓ būana suspitōe fedari p ꝓ triduū in laude
b. ꝗgis marie p̄seuerātē ex hac vita vocauit

¶ Cōclusio h ꝓ opis ⁊ recōmēdatio.

Vt igīk finē huic opi imponā: q̃m vt
vez fatear oīa ⁊ singl'a miracl'a gre
⁊ vtilitates ac būficia q̃ p̄stāk a btā
maria q̃tidie ⁊ p varia mūdi tpa regiones ⁊
climata: nulla nedū cape carta vez nec enu
merare sufficit lingua aut cōprehēdere mēs
hūana. Etem a p̄ncipio vsq̃ ad secl'i h ꝓ no
uissima nō cessant crebra vbiq̃ ꝗginis gl'io
se exuberare būficia ac suplicib īpam iuo
cātib deesse suffragia. Unū nec ego nec q̃cū
q̃ ali ꝓ sufficim ꝓ ad ꝓscribēdū vniuersa p eaz
facta gratiosissima miracl'a. Oro āt suplex
⁊ accliuis: ego miser ⁊ pctōr vilis ac tota p̄
cor deuotōe mētis: te o dignissima ⁊ felix: al
tissimi filij ꝗ genitrix: dña oīm creator sub
limis: ꝗgo singular ſ: int oēs mir ſ. O supbū
dicta maria gl'ia toti ꝓ curie celest ſ. te flagito
tibi me indignū recōmēdo nūc ⁊ ī hora mor
tis. te vtiq̃ īuoco q̃tin ꝓ intercedere p me di
gner ſ. Has q̃z laudes tui honoris licz mini
me sufficiētes descptas ī libris p̄missis: acci
pere ne dedigner ſ. Nā reuera tu scis qm̄ licz
īprob piter ⁊ indign ꝓ laudator sim ⁊ seru ꝓ in
utilis: nihilomin ꝓ q̃ntū mihi donare gratio
se dig̃ta existis. id qd̄ habui feci: ⁊ qd̄ potui
obtuli ad laudē tui nois. Tu g̃ o gl'iosissima
dña meā īsufficiētiā excusa pietate tua ⁊ bo
nitate ineffabili q̃ es plena gr̄a: quā laudat
oīs factura. Tu sup cūctas ꝗgo ꝗginū bīs
sima: meas īnumeras culpas dele: tua mise
ratōe nimia. Eya o aduocata nr̄a vita spes
et gl'ia: illos tuos misicordes oculos ad me
inclina et me miserrimū: tuoꝝ deuotoꝝ nu
mero et būficio aggrega. Da mihi o amātis
sima dña mea maria p̄scīssima: p̄seuerātē ī
tua famulatū gr̄a: et ī mort ſ hora tu tuo filio
p̄dulcissimo ihu meā aīam recōmēda: fone
gr̄a tua ne p sua peat scelera: et p ꝓ mortē fac
me īmeritū p̄ticipē celesti gl'ia: vbi te et tuuz
amātissimū ihm laudē p secl'oꝝ secl'a Amē.

¶ Opus putile ín laudē gl'iosissime ꝗginis
Marie p singul'ei ꝓ dicatōib elegātissime
coaptatū Stellariū Corone eiusdē ꝗginis
intitulatū. Impensis sūptibusq̃ puidi viri
Johānis rymman: in impiali oppido Ha
genaw: p industriū Henricū gran inibi in
colā diligētissime impssuz ac emēdatū finit
feliciter. Anno salutis nostre Millesimo q̃
terq̃ centesimononagesimooctauo, altera
die Maij.

Opere nunc isto pfecto gl'ia christo
Laudib hic ínsto: coronas mr̄i dei sisto
Honor Frācisco: laus sctis cūctis h ipo
Ocdenotrino cicio c, q̃rd, tūc p̄sule sixto

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

In nomine domini

Jesu ⁊ sanctissime virginis Marie matris eius Incipit tabula de cõtentis in hoc opere ꝑm ordinem alphabeti.

Aaron virga fructifera quõ figurauit christi ꝯceptõem.li.ij.parte.j.arti.ij.ca.iij.

Abygail placãdo Dauid muneribꝫ quõ figurauit btãm virginẽ Mariã placantem deum.li.xij.par.ij.ar.iij.§.vj.

Abstinentia tribꝫ causis est facienda.li. vij. par.ij.arti.iij.ca.vij.

Abstinentia btẽ Marie ꝟginis quõ ꝑcellit alioꝝ abstinẽtiã.ibidem.

Actiua Marie quõ ꝑcellit aliorũ actiones meritorias.li.vij.ꝑ.ij.ar.j.

Actiua Marie vita significat̃ in euangelio ꝑ marthã.li.x. par.iiij.ar.j.

Admirabant̃ angeli de Marie assũptione triplici causa.li.x.par.j.circa thema.

Adoptari a christo ꝑ ceteris meruit Johãnes.li.iij.par.iiij.ar.ij.ca.iij.

Adoratõne q̃li sit adorãda mater dei: ⁊ maiori q̃ꝫ crux christi.li.xij.par.j.ar.j.

Aduocati sapĩa sũme claret in Maria.lib. vij.par.iij.ar.ij. post mediũ.

Amauit deꝰ btãm Mariã ꝑ toto mũdo. li. ij.ꝑ.iij.ar.ij.ca.iij.ante mediũ

Amor quõ aĩam trãsformat in amatum.li. ix.par.j.ar.iij.ca.ij.§.ij.

Amoris seraphici q̃nq̃ sunt ꝓprietates. ibidem ca.iij.§.iij.

Amica dei charissima merito d̃r btã maria li.vj.par.ij.arti.ij.§.j.

Angeli in statu ꝑme ꝯditõis habuerũt cognitiõem de xp̃o.li.v.ꝑ.j.ar.iij.ca.j.

Angeli cadẽtes redimi ꝑ xp̃m q̃re nõ debuerũt.li.j.par.j.ar.ij.ca.j.

Angelica natura vtꝝ creari debuerit.li.j.ꝑ.

Angelica ruina ex hoĩbꝫ debu (j.ar.j.ca.j. it reparari.ibidẽ ar.ij.in ꝑncipio.

Angelice legatiõis hystoria. li.j.ꝑ.vj.ar.iij.

Angelus ĩcarnatõeꝫ xp̃i annũciãs (ca.ij. de q̃ ordine fuerit.li.j.par.iij.ar.j.ca.iij.

Angelus iste annũciãs vtrũ fuerit sũmꝰ inter alios.ibidem.

Angelus vnꝰ nõ plures debuerũt annũciare xp̃i cõceptũ.ibidẽ ca.iiij.

Angelus iste apparẽs q̃d faciẽtem repperit virginẽ.ibidem arti.ij.ca.ij.

Angelus q̃liter situatã reppit ꝟgĩeꝫ.ibidem

Angelus vtꝝ corpal'r vel intellectualiter apparuerit.ibidẽ ca.fi. (ca.iij.

Angelus in q̃li specie apparuerit ꝟgini.ibidem arti.iij.ca.j.

Angelus in annũciatõe dñica.xij.ꝯditiões honorificas obseruauit.ibidem.

Angelus q̃re nõ apparuit in specie mlĩebri. ibidem ca.ij.

Angelus ꝙ in specie iuuenili debuerit apparere ꝟgini.ibidẽ ca.iij.

Angelus in quali veste apparuit ꝟgini. ibidem.ca.v.

Angelus ꝙ genuflexo salutauerit virgineꝫ ibidem ca.v.

Angelus salutãdo q̃re nomẽ ꝓpriũ ꝟgĩs tacuit: gr̃a plenã noĩando.ibidẽ ca.vj.

Angelus iste q̃ hora ꝟgini apparuit ⁊ q̃ hora recessit.li.j.ꝑ.vj.ar.ij.ca.ij.

Angelus nobilissimꝰ mĩstrando custodiuit mariã de infimo choro vsq̃ꝫ scꝫ ad tp̃s cõceptõis christi: ⁊ postea Gabriel obseq̃ose custodiuit.li.v.ꝑ.ij.ar.j.in fine.

Angelus Gabriel ꝓuocauit alios angelos ad gaudẽdũ de xp̃i natiuitate: oẽs q̃ꝫ mox descẽderũt angeli ad adorandũ xp̃m.li.iij ꝑte.j.ar.iij.ca.j.§.ij.

Angelus vtꝝ magis obligat̃ seruire btẽ virgini q̃ꝫ hõ.li.xij.parte.j.ar.j.

Anĩa in q̃ loco vel mẽbro extimat̃ esse ĩ homine.li.iij.par.iij.ar.ij.ca.iiij.

Anĩa btẽ Marie q̃ꝫ mira dignitate est creata.li.v.ꝑ.ij.ar.ij.ca.v.⁊ sequẽtibꝫ

Anĩa btẽ Marie ꝙ maxĩa dei potẽtia ⁊ sapiẽtia sit creata.li.v.par.iij.ar.j.ꝑ totum.

Anima hũana ꝙ pre ceterꝫ creaturꝫ maiori dei ꝯsilio legit̃ creata.ibidẽ post mediũ.

Anĩe sctõꝝ ducunt̃ in celum ab angelis vario honore.li.x.ꝑ.iij.ar.ij.§.iij.

Animalia plĩma generari dicunt̃ sine mare li.viij.ꝑte.j.ar.iij. ca.x.

Anno mũdi quoto christus est incarnatus li.j.ꝑ.vj.ar.ij.c.ij.ante medium.

Annũciatio dñica q̃re debuit fieri ꝟgini.li. j.ꝑte.iij.ar.j.ca.j.

Annũciatio dñi q̃re nõ ꝑ ꝓphetã vel hoĩeꝫ sed ꝑ angelũ debuit fieri.ibidem ca.ij.

Annũciata est btã virgo Maria ab angelo suis parẽtibꝫ.li.v.ꝑ.j.ar.iij.ca.xi.

Appellari dei mater debuit ꝓprio noĩe maria ⁊ nõ alio.li.vi.ꝑ.i.ar.i. per totũ.

Appellat btã Maria in scripturis.vij.dignissimis cognoib⁹.li.vj.par.ij.ar.ij.
Arca testamẽti quõ ꝓfigurauit btãm ꝓgiez Mariã.li.xj.par.j.ca.j.in fi.
Arcus in nubib⁹ quõ ꝓfigurauit btãz Mariã.li.xj.par.ij.ca.ij.
Associatio boim in celo ad ordies angelorꝫ li.x. par.ij.ar.j.ca.iij.§.iij.
Astare a dextris xpi in celo ꝯ btã maria. ibi
Assumpta corpe ⁊ aia in celũ.p (dẽ ca.j.
bat btã Maria.li.x.par.j.ar.iij.
Assumpta est btã Maria in throno celestis dignitatis triplicis.li.x.par.ij.ar.j.
Assumpta est btã Maria ad triplex officium honorabile.ibidẽ ca.j.
In assũptiõe laudabat a celesti curia beata maria mltis modis.ibidẽ ar.iij. ac etiã par.
In assũptõe vtꝫ oẽs celestes spũs (v.ar.ij
exierint obuiã ꝓgini.li.x.par.iij.ar.ij.
Assũptõnis.xij.gaudia enũerant.li.x.p.iij.
Assumpta est btã maria ꝗto anno (ar.iij.
vel ꝗ mẽse ⁊ die.li.x.par.v.ar.j.ca.j.
Assũptõis btẽ Marie atq; mortis ⁊ sepulture hystoria.ibidem p totum.
Aue Maria freqnter poratur honorificat marie deuotos:patet p miraculũ scptum li.j.par.iiij.ca.iij.⁊ li.xij.p.vl.ca.vj.in pn.
Itẽ liberat a dãnatiõis sentẽtia in mortis hora.li.xij.par.vl.ca.vij.miraclo.ij.⁊ ibidẽ ca.x. miraculo.j.
Aue maria effugat demonũ nocumẽta. ibidem ca.xij.miraculo.j.
Itẽ Aue maria ꝯcludẽdo sic.ꝓgo bñdicta esto mihi adiutrix ⁊c.valet ibidẽ.mira.ij.
Itẽ ꝯcludẽdo sic Sctã maria mr dñi iesu ora ⁊c.valet li.j.par.iiij.in fi.
Aureolã martyrũ pcellenter habet btã maria.li.iij.par.ij.ar iij.p totũ.
Aureolas pdicatorꝫ ⁊ ꝓginum pcellẽter habet Maria.li.x.par.ij.ar.ij.§.iij.
Aurore ꝓprietates figurãtes btãm mariam li.v.par.ij.ar.j.circa pncipiũ.
Auxiliari btãm mariã oib⁹ ad eã ꝯfugiẽtib⁹ pbat.xij.rõnib⁹.li.xij.p.ij.ar.iij.p totum.

Sequit de lra B.

Baptismi gram ꝯseq pot puer si iuo cet sup eũ tpe sue natiuitatis marie nomẽ ⁊ gra.li.v.p.ij.ar.j.§.ij.
Bti pdicant audiẽtes ꝓbũ dei sicut ⁊ Maria.li.xij.par.j.in pncipio
Btificant vel btã dicunt Marie vbera et venter merito.ibidem circa thema.
Bñdicẽtes btãm Mariã bñdicunt a deo. ibidẽ ar.ij.ca.ij.§.v.
Bñdicere debem⁹ singula mẽbra marie: et hoc placet sibi.ibidẽ ca.iij.in fi.
Bñdicta tu in mulierib⁹ ꝯueniẽter dictum est ab angelo de maria.li.j.p.v.ar.ij.ca. v.
Bñdicta tu p mulierib⁹ qre nõ est dictus et quid importat hoc dictũ.ibidem.
Bñdictio marie pcellit oim angelorꝫ et sctõrũ bñdictõem.li.ij.par.j.ar.ij.ca.ij.
Bñdictio Marie tã ex pte corpis ꝗ aie declarat.ibidem ca.j.
Bñdicunt a deo in pñti tria genera hoim. et p ꝯseqns sume bñdicta Maria.ibidez.
Bona oia cũ dei sapia quõ venerũt in ꝓgine Mariã.li.xi.par.j.ca.vij.circa finem.
Bona.vij.pdidim⁹ in Adã q felicius recuperauim⁹ p Mariã.li.viij.p.j.ar.ij.§.v.
Bonitas dei est causa creaturarꝫ.li.i.p.i.ar.
Bona qb⁹ meliora in mũdo fi (i.ca.i.⁊.ij
eri nequeũt.li.i.par.ij.ar.iij.ca.viij.

Sequit de littera C.

Cantico nouo debuit maria laudare deũ.p xpi incarnatiõe.li.ij.p.iij.i
Canticũ Marie quõ pcellit (pn.
alia cãtica.ibidẽ ar.j.
Cantico in ipso maria laudat deũ.xij.modis.ibidem ar.ij.
Canticũ marie est gliosũ deo et ipsi mrl dei
Cãticũ marie qre debuit icipi (ibidẽ p to.
p b ꝓbuz:magnificat.⁊ qre addit:aia mea
Cãtico in ipso p singlos ꝓsus (dñm ibidẽ.
qstiones ponunt circa lram.ibidem.
Cãticũ marie deuoti⁹ porare vl audire i ve
In cãtico ma (sper ẽ putile.ibidẽ ar.iij.
rie quõ icludunt pr nr ⁊ aue maria ibiõ.
Cãticũ Marie continet.vij.sacrificia oris deo exhibẽda.li.xij.par.j.ar.ij.ca.ij.
Caput serpẽtis quõ ꝯtriuerit btã maria. li. v.par.ij.ar.j.circa auroze ꝓprietates.
Charitas ad deũ summa fuisse.pbat in btã Maria.li.x.par.i.ar.i.
Charitas ꝓginis in via an excesserit charitatẽ btõrꝫ in patria.ibidẽ ar.ij.
Charitas ꝓgis.xij.gliosis circũstantijs est sublimata.ibidem ar.iij.
Charitas sũma habuit incliare deũ ad hu
Charitas ma (manãdũ.ibidez ca.iij.§.fi.
rie ad primũ.vide ifra vbi dilectio
Carnẽ sumere qre decuit deũ de femina ꝗ

aliunde.li.v.par.j.ar.j.ca.ij.
Castellū quod intrasse legit̄ iesus quō figurauit mūdū.li.x.parte.iiij.ar.j.§.ij
Castitatē ꝯseruat btā Maria suis deuotis li.xij.par.vl.ca.iiij.
Celestis curia tota delectat̄ in p̄sentia Marie tripl'r.li.x.par.ij.ar.ij.§.ij.
Celi porta et fenestra et ianua alti regis q̄re d̄r Maria.li.xj.parte.j.ca.x.
Certificari de salute pōt q̄s q̄drupl'r. li.xij. parte.ij.ar.j.
Certitudo charitat̄ ⁊ gr̄e quō p̄cellebat aliorū certitudinē.li.ix.par.j.ar.iij.ca.j.
Ciuitas sup̄na ꝟsus quā ꝑtez celi sit.li.x.p. ij.ar.j.ca.iij.dubio occurrēti.
Cōmēdando xp̄s discipulū matri q̄re ñ cōmēdauit noīe serui.li.iij.par.iiij.ar.ij. c.iij.
Cōmēdare quare voluit xp̄s moriēs matrē discipulo.ibidem ca.ij.
Cōicatio passionis xp̄i soli Marie est donata.li.xi.ꝑte.j.ca.ix.
Cōicātes fideles vtrū eque ꝑfecte suscipiāt christū sicut maria in vtero.ibidē ca.vi.
Cōplexio purissima ⁊ optīa fuit in Maria li.v.par.ij.ar.ij.ca.iiij.⁊ par.iij. ar.ij.
Cōprehēdere plenitudīez gr̄aꝝ ⁊ ꝑfectionū Marie an possit aliq̄ alia creat̄a.li.xi.p.ij.
Cōceptio xp̄i ꝙ debuit fieri in ciui (ca.xij. tate ⁊ nō extra.li.j.parte.vi.arti.j.ca.j.
Cōceptio xp̄i ꝙ debuit fieri ī galilea.ibidez
Q in Nazareth ⁊ nō in templo fie (ca.ij. ri debuit.ibidem ca.iij.
Q sit sūme amabilis:admirabilis ⁊ vtilis li.j.par.vij.in principio.
Q magꝭ attribuit̄ spūisctō q̄ꝫ aliꝭs ꝑsonis ibidem ar.j.ca.iij.
Q eā tota trinitas est opata.ibidē ca.ij.
Q in ea facte sunt q̄tuor ꝑfectōes in instāti.ibidem ar.ij.ca.ij.
Q, in eius instāti xp̄s fuerit minor corꝑaliter ceteris.ibidem.
Cōceptio marie ꝙ debeat festo celebrari li. iiij.par.j.ar.j.
In cōceptiōe Maria fuit p̄seruata ab originali peccato.li.iiij.ꝑ totum.
Cōcepit felici⁹ Maria xp̄m mente q̄ꝫ carne ⁊ quō.li.i.par.vij.ar.ij. ca.i.
Cōcupisci carnal'r non potuit maria q̄ꝫuis fuerit pulcerrima.li.v.par.ij. ar.ij.ca.iij.
Cōditional'r intelligēde sunt dei ꝓmissiōes ⁊ cōminatōes in scp̄turꝭ.li.xij.par.ij.ar.i.
Cōferebat in corde Maria dicta ꝓp̄haruꝫ cū euāgelicꝭ scriptis.li.xj.par.ij. ca.xij.
Cōfessionē vtrū aliqñ fecerit maria et q̄lem li.vij.par.i.ar.ij.vide de penitētia.
Cōfessionē in extremis facere nō valētibus suis subuenit maria.li.xij.par.vl.ca.x.miraculo.i.ij.⁊.iij.⁊ ibidē ca.vl.in fine.
Cōfirmata fuit maria in gr̄a adeo vt nunq̄ꝫ posset peccare.li.viij.par.iij.ar.i.
Confugiētes deuote ad mariā securitatem hñt de auxilio.li.xij.par.ij.ar.iij.
Confusionē deuitare facit Maria suis deuotis li.xij.par.vl.ca.iij.
Cōgruētie incarnatōis xp̄i assignant̄.xij.li. j.par.i.ar.iij.ca.iij.
Cōseruat̄ mūdus a deo ꝓpter amorē Marie.li.xi.par.ij.ca.ij.
Consolat̄ Maria suos deuotos tꝑe mortꝭ li.xij.par.vlti.ca.v.
Cōsummat̄ mūdi ꝑfectio ꝑ btām ꝟginez li. xi.par. ij.ca.ix.
Cōtēplatio marie excellebat alioꝝ ꝯtēplatōnem viatoꝝ.li.vij. par.ij.ar.ij.
Cōtemplatiua marie significat̄ in euāgelio ꝑ magdalenā.li.x.par.iiij.ar.ij.
Cōtēplationē excellētē habuit maria etiam in vtero matris existens.ibidē.§.i.
Corone.xij.describunt̄ q̄bꝫ maria est excellēter coronata in celis.li.x.ꝑ.iij.ar.iij.
Corp⁹ btē Marie ꝙ fuerit nobilissimū: ꝑfectissimū ⁊ pulcerrimū.li.v.ꝑ.iij.ar.ij.
Itē q̄lis stature fuerit an carnosa vl' macilenta.ibidē ca.i.
Itē q̄lis coloris in cute capill' ⁊ oculis ibi
Itē q̄lis decoris ⁊ formositatꝭ ꝑ (dē ca. ij singula mēbra.ibidē ca.iij.
Creare quare voluit deus mūdū quē sciuit ruituꝝ.li.v. ꝑ.i.arti.i.ca.i.
Creare voluit deus mundū principali⁹ ꝓpter xp̄m ⁊ mariam.li.xj.ꝑ.ij.c.ij.
Creatura pura an potuit satisfacere de peccato hoīs.li.i.ꝑ.i.ar.ij.ca.ij.
Crux christi vtꝝ magꝭ d̄beat adorari q̄ꝫ maria virgo.li.xij.ꝑ.i.arti.i.
In cruce xp̄s pendēs quō pietatē exhibuit mr̄i:discipl'o ⁊ sctis ml'ieribꝫ. Et q̄re tūc ñ noīauit matrē sꝫ ml'ierē ipsam ꝟginē.li. iij. ꝑ.iiij.arti.ij.de Damasceno miraculū vbi Johānes ⁊c.

Sequit̄ de littera D.

DAmnatōis snīam euadere facit maria suos.li.xij.p.vl.ca.x.
Decor mēbrorū marie li.v.p.iij.ar.ij
Del faciē an viderit maria. li.ij.p.ij.ar.iij.§.
Del filius ꝗdiu differre debuit incar (.iij.
nationē.li.j.p.j.ar.iij.
Dei regnū ē ꝯdiuisū marie.li.x.p.ij.ar.j.c.ij.
Dei genitrix ÿgo defēdat nos ab hoste maligno.de ꝗ miraculū.li.xij.p.vl.ca.viij.ī fi.
Deꝰ debuit incarnari et solus potuit satisfacere p hoīs pctō.li.j.p.j.ar.ij.ca.ij.
Deꝰ vtq; potuerit btām Mariā facere melioreē ꝗ fecit.li.j.p.ij.ar.iij.ca.viij.
Deꝰ nō est mutatꝰ nec diminutꝰ nec diuisus in incarnatōne.li.j.p.vij.ar.ij.ca.iij.
Despōsata ÿgo debuit xpm ꝯcipe.li.j.p.vj.ar.iij.ca.j.
Despōsari quō potuit Maria manēte ÿginitatis ꝓposito.ibidē.et li.viij.p.ij.ar.j.
Despōsatiōis ÿginis Marie modus et hystoria.ibidē scz li.j.p.vj.ꝛc.
Diabolꝰ vl demon vtq; potuerit ꝯgnoscere ÿginitatē marie post ptū.li.iij.p.j.ar.j.§.fi.
Itē ptās eiꝰ quō sit ꝯtrita vel debilitata p xpm.li.ij.p.iij.ar.ij.c.viij.circa medō.
Itē vtq; videat ab aīa statim post separationē a corpe.li.x.p.j.ar.ij.in fi.
Itē nocumēta eius effugat Maria a suis deuotis.li.xij.p.vl.ca.viij.
Itē a ptāte eius liberat maria cōfugiētes: etiā si forent adiurati.ibidē ca.x.mira.iiij.
Diligere vl dilectio quō trāsformat animā in dilectū.li.ix.p.j.ar.iij.ca.ij.§.ij.
Dilectio primi q̄ fuerit excellētissima ī maria.li.ix.p.ij.ar.j.§.j.
Itē vtrū oēs equaliter vel ꝗs magis diligat Maria.ibidē.§.ij.ꝛ.iij.
Itē de dilectōne materna virgīs erga homines.ibidē.ar.ij.ꝛ.iij.
Itē vtrū Maria plus diligat hoīes q̄ angelos. ibidē qōne.iij.
Dilectōis btē Marie ad hoīes signa vl effectus.xij.ibidē.ar.iij.
Diligere vtrū plus teneat hō dei matrē q̄ se ipm.li.xij.par.j.ar.j.
Dispēsatio oīm grāq; spūsscti hoīb; in mōo fit p mariā solā. Et quō hāc dignitatē ptiipauit a xpo vt sibi attribuat.li.xi.p.ij.ca.
Distātia q̄nta putat a phis inter ce (.viij.
lū ꝛ terrā.li.v.par.ij.ar.j.§.iij.
Dolor summꝰ fuit in ÿgīe de xpi passiōe .li.iij.par.ij.ar.j.et.ij.
Dolor cōpassiōis in ÿgine vtq; fuerit mixtꝰ gaudio vel amore: ꝛ quō.ibidem.
Doloris acerbitas augebat ex.xij.causis in virgine ibidem.
Dolor Marie vtruz fuerit acerbior dolore martyrū corpali.li.iij.par.iij.ar.j.
Dolor Marie ex.xij.ꝯsideratōnib; doloris xpi incōprehēsibilis claret. ibidē art.ij.
Dolor btē virginis recogitatꝰ deuote confert plurimū.ibidē.ar.iij.
Dolorē quare vel quō nō senserit maria in morte.li.x.par.j.ar.ij.
Dolorē in partu q̄re nō habuit Maria vl in grauidatione.li.xj.par.j.ca.v.
Dominiū Marie sup oēs creaturas voluit deꝰ eq̄pari suo d ñio.li.xj.p.ij.ca.vj.
Dñs tecū in salutatōe q̄re dixit angelus li.j par.v.ar.ij. ca.iiij.
Itē de hoc plures q̄stiones ibidem.
Dominiū hoīs sup hoīe vnde est ortum.li.xj.par.ij.ca.j.
Dormiēdo maria ñ caruit vsu rōnis.li.v.p.ij.ar.ij.ca.viij.ꝛ latiꝰ li.viij.p.iij.ar.j.p.totū

Sequitur de lra E.

ELegit deꝰ Mariā ab eterno ad gratias ꝓmatias.li.xj.p.i.ca.i.
Eligi debuit in dei matrez ÿgo.xij.
ꝯditōib; nobilitatꝰ fulgēs.li.i.p.ij.ar.iij.
Errātes illūinat maria ad veritatē reducendo.li.xij.p.vl.ca.ix.
Etate mūdi quota xps est incarnatus.lib.j.par.vj.ar.ij.ca.iij.in ꝓncipio.
Etatꝭ anno q̄to btā Maria ꝯcepit christū ibidē in fine.ꝛ li.xj.par.i.ca.iij.
Etatꝭ ÿgis Marie anno q̄to xps fuit amissus ꝛ q̄to pdicauit ꝛ passus ē.li.xj.p.i.c.iij
Etatū hoīm tpa distincta p annos q̄li ter secernunt.li.i.p.vi.ar.iij.ca.i.
Etatū suorū anno q̄to maria migrauerit de seclo.li.x.p.v.ar.i.ca.i.ꝛ melꝰ li.xi.p.i.c.iij
Euāgeliū de annūciatōe marie ꝓsequit.li.
Euāgeliū de visitatōe marie ꝓse (j.p.iij.
quit.li.ij.par.i.
Euāgeliū Stabat iuxta crucē ꝛc.li.iij.p.iiij
Euāgeliū de assumptōe.s. Intrauit Jesus in q̄dā castellū.li.x.p.iiij.
Euāgelium de Maria in deuotꝭ missis scz Loquēte Jesu ad tur.ꝛc.li.xij.par.i.
Eucharistie sub sacro an eq̄ perfecto mō sit xps sic in marie vtero fuit.li.xi.p.i.ca.vi.

Eucharistie de sacramto miraculū.li.xij.p.vl.c.ix.in principio.
Exaltari debuit Maria sup oēm creaturaz angelicā z humanā.li.x.p.iij.ar.j.
Exoratōis pcessus q̄ scī patres veterz testamētī desiderāter petebāt xpm incarnari p liberatōe generis hūani.li.j.par.ij.ar.j.

Sequit de lra F.

Fabro lignario quare magz debuit maria ꝓgo despōsari q̄z regi vel pastori vel piscatori.li.viij.par.ij.ar.j.
Facies Marie claritate nimia radiabat.li.v.par.ij.ar.ij.ca.iij.et.viij.
Factus ex muliere quō xps dicat.li.j.p.vj.ar.ij.ca.j.circa mediū.
Factus sub lege quō dicat xps.ibidē.
Fecūdatōis marie plura puilegia.li.xi.p.j.
Femīa mediāte debuit mūdus reparari.li.v.par.j.ar.j.ca.ij. (ca.v.
Femina parere debuit dei filiū.ibidem
Femina pma scz eua nō debuit eligi in matrē dei.ibidē.ca.iij.
Femīa q̄ mediāte mūdus debuit reparī.xij cōditiōib⁹ dignissimis debuit fulgere p cōtrariū ad pmam feminā qua mediāte ruit mūdus.ibidē ca.iij.
Feminā virginē ꝓcipe deū quō est mai⁹ mirabile q̄z deū patrē generare filiū.li.xi.p.ij.ca.xij.
Fenestra celī q̄re dr ꝓgo maria.li.xi.p.j.ca.x
Festināter ambulare p⁹ ꝓceptū visitādo elizabeth q̄re audebat maria.li.ij.p.ij.ar.iij.
Fides Marie quō pcellebat fidez alioz.li.viij.p.ij.ar.iij.ca.j.
Filiū habere deū est puileglū singulare virginis post deū patrē.li.xi.pte.ij.ca.v.
Filiū tenere in vlnis cur depingit Maria virgo.li.xij.p.i.ar.iij.§.fi.
Filī⁹ dei solus non pī nec spūsctūs debuit satisfacere vl ī carnari.li.i.pte.i.ar.ij.ca.iij.
Filius verus marie p adoptiōez q̄b⁹ signis agnoscit q̄s.li.ix.par.ij.ar.ij.q.i.in fi.
Finē vsq̄z ad mūdi q̄re nō distulit xps īcarnari.li.i.par.i.ar.iij.ca.iij.
Fluminū a pīculis liberat Maria suos.li.xij.par.vl.ca.ij.
Fomes quō subtracta vl ligata fuerit ī maria.li.viij.p.iij.ar.i.ca.i.z li.xi.p.i.ca.ij.
Formositas btē ꝓginis marie p singula mēbra.li.v.par.iij.ar.ij.
Fortitudo ꝓtuosa Marie quō precellebat alioz fortitudinē.li.vij.par.ij.ar.iij.ca.v.
Fortissima in mūdo sunt tria q̄ supat fortitudo Marie.ibidē circa finē.
Fruct⁹ maternitatis Marie multiplex ergaboīes est.li.ix.par.ij.ar.iij.§.xi.
Fruct⁹ vētris marie būdictus vocat xps ī euāgelio ꝓgruētl⁹ q̄z flos būdictus et q̄re.li.ij.par.i.ar.ij.ca.iij.post mediū

Sequit de littera G.

Gabriel angelus magis q̄z alī⁹ ꝓgrue bat mitti ad annūciandū xpi cōceptionē.li.i.par.iij.ar.i.ca.fi.
Gabriel angelus quō ingressus oratorium apparuit ꝓgini.ibidē.ar.ij.ca.i.
Gaude maria ꝓgo cunctas hereses zc.de B li.xij.p.vl.ca.i.miraclo.ij. Itē li.iij.p.i.ar. (ij.fi.
Gaudet tota celest⁹ patria de marie p̄sentia.li.x.par.ij.ar.ij.§.ij.
Gaudia.xij.q̄ habuit maria in filij dei cōceptione.li.i.par.v.ar.iij.ca.vl.
Gaudia.xij.q̄ habuit maria p tpe visitationis.li.ij.p.ij.ar.iij.
Gaudia.xij.singularia q̄ habuit Maria in sui assumptōe.li.x.par.iiij.ar.iij.
Gaudia beate Marie sūt deuote sepī⁹ recolēda z q̄liter.li.ij.p.ij.ar.ij.ca.i.z.ij.
Gaudia btē Marie deuote recogitata conferūt plures vtilitates.ibidē ca.iij.
Gaudia celestia Marie angelica salutatōe frequētāda.li.x.par.iij.ar.iij.
Gaudiū Marie qd fuit maximū in vita.li.ij.par.ij.ar.i.ca.i.z.ij.
Gaudiū an mai⁹ habuerit maria de ꝓginitate vel de maternitate sua.ibidē ca.iij.
Gaudiū sctōz in celo quō accrescit ex maria z ecōuerso.li.x.p.iiij.ar.iij.ad fi.
Genealogia Joseph z btē ꝓginis babet.li.viij.par.ij.ar.iij.ca.i.
Generatōe ab Adam q̄ta xps sit ꝓcept⁹.li.i.par.vi.ar.ij.ca.iij.in medio.
Genitrix dei vtrū vere possit dici maria.li.ij.p.i.ar.i.ca.i.
Genitus nō fact⁹ dr xps ī simbolo z q̄re.li.i.par.vi.ar.ij.ca.i.ad mediū
Genuflectere ad marie nomē valet ad plura.vide infra nomē Marie.
Gladi⁹ dolozis marie.xij.magnalijs plucet li.iij.par.ij.ar.ij.
Gladius Marie acerbissim⁹ fore declarat li.iij.par.iij.ar.i.z.ij.
Glia nois marie et dignitas.xij.modis sub

limat̄.li.vi.par.ij.ar.iij.
Gr̄a plena debuit salutari maria magis q̄ gl̄ia plena vl' spūsctō.li.j.p.v.ar.ij.ca.j.
Gr̄az iuenisse cur d̄r maria cū ⁊ angeli ⁊ patres scti p̄ores gr̄az iuenisse dicant̄.li.xi.p.
Gr̄aꝝ oīm plenitudinē habuit maria in summo.li.vij.par.iij.ar.iij. (j.c.ix.
Gr̄aꝝ vl'iter genera.xij.distinguūtur.ibidē.
Gr̄e plenitudo distinguit̄ ⁊ quō marie differēter attribuit̄.li.j.p.v.ar.ij.ca.ij.⁊.iij.
Gratie p̄cellētiores sunt q̄tuor ex q̄bꝫ infert̄ summa gr̄a marie esse vicꝫ matrē dei.li.v.par.iij.ar.iij.§.iij.
Gratijs admirādis.xij.p̄dotata est Maria in corpe ⁊ aīa simul.ibidē.
Grauida sine grauamine quō ꝓbat̄ maria.li.ij.par.i.ar.ij.ca.i.⁊ li.xi.p.i.ca.v.
Grates vel gratias agere deo vtrū magꝭ debeamꝰ ꝓ bn̄ficijs incarnatōis q̄ creationis.li.ij.par.iij.ar.i.ad medium.
Grates egisse deo de tribꝫ fert̄ tales philosophus.ibidem.
Gustꝰ gr̄e diuīeq̄ dulcedinis q̄ fuerit ꝯtinuus in mēte marie ꝟginis nec interceptꝰ somno vl' exteriori actōe.li.vij.par.iij.ar.j.

Sequit̄ de littera H.

Habitat ne eq̄ ꝑfecto mō xp̄s in eucharistia sicut habitauit in Maria li.xi.par.i.ca.vi.
Habitat ne in cōicantibꝫ digne eodē perfectiōis modo sicut in Maria.ibidem.
Habitauit ne in Maria deꝰ tāta dignitate ⁊ maiestate sicut habitat in celo.ibidem.
Hereditas celestꝭ nobis ꝯfert̄ ex hoc q̄ maria est mr̄ nr̄a.li.ix.par.ij.ar.iij.§.xj.
Hereses cunctas interemisse d̄r Maria in mūdo vniuerso.li.x.par.v.ar.i.ca.j.
Heresis impijssima dicēs Mariam a Joseph cognitā fuisse post partū reprobat̄ li.viij.par.i.ar.iij.ca.vij.
Hieronymi pulcra dicta de laude ꝟgīs.li.xi.par.ij.circa p̄ncipium.
Historia de exoratiōe sctōꝝ patrū ꝓ liberatione ex limbo.li.i.par.ij.ar.i.
Historia ꝯceptōis ⁊ natiuitatis Marie.li.v.p.i.ar.iij.ca.xi.§.iij.
Historia p̄sentatiōis marie in tēplū habet̄ li.v.p.ij.ar.ij.ca.vij.in fi.
Historia de vita Marie.li.vij.par.i.ar.iij p plura capitula intricata est.
Historia despōsatōis marie.li.i.p.vi.ar.iij.
Homo creari quare debuit in mūdo.li.i.p.j.ar.i.ca.ij.
Hō ⁊ n̄ angelꝰ redimi d̄buit.ibidē.ar.ij.c.j.
Hō iustꝰ magis debuit gaudere q̄ factꝰ est hō q̄ si angelus foret.li.viij.p.i.ar.ij.§.ij.
Homo natꝰ est in ea scꝫ ꝟgine ⁊ ipse fundauit eā altissimꝰ exponit̄ li.xi.p.i.ca.viij.
Homo si nō peccasset vtꝝ tot fuisseut mares generati q̄t femīe.li.viij.p.i.ar.i.§.iiij.
Hō si nō peccasset q̄lia ī paradiso bona habuisset.li.viij.par.i.ar.ij.priuilegio.v.
Hō si nō peccasset an sup̄fluitates simulneas emisisset.ibidem.
Honestas q̄ summe fuerit ī btā Maria li.vij.par.ij.ar.iij.ca.vi.
Honor vtꝝ maior debeat̄ ꝟgini Marie q̄ cruci xp̄i.li.xij.p.i.ar.i.
Honorātes mariaꝫ magꝭ q̄ xp̄m simplices vtrū excusent̄.ibidem.
Honorat btā Maria suos deuotos miraculose.li.xij.par.vl.ca.vi.
Honorē ꝑditū quō recup̄auit hō ꝑ virginē Mariā.li.xij.par.i.ar.iij.§.x.
Honorifica laude.xij.modis laudata ē maria a celi agminibꝫ in assūptōe.li.x.p.ij.ar.iij.per totum.
Honoris magnificētia summa deducta est maria in celū.li.x.par.iij.ar.ij.
Hora medie noctis ml'tiplici p̄uilegio ē cōsecrata.li.i.p.vi.ar.ij.ca.ij.
Hora qua debuit xp̄s annūciari et concipi ibidem post mediū.
Hostes deuotoꝝ marie ꝯterunt̄ ⁊ fideles liberant̄.li.xij.par.vl.ca.i.p plura.
Hūanitatꝭ xp̄i ꝑfectōes q̄s habuit ab instāti cōceptiōis.li.i.par.vij.ar.ij.ca.ij.
Humilitas quō p̄fulsit in maria p̄ ceterꝭ.li.vij.par.ij.ar.iij.ca.ix.
Hūilitatē amplectēdā oībꝫ edocuit deus in maria.li.ij.par.iij.ar.ij.ca.ix.circa mediū.

Sequit̄ de littera I

Ianua regis alti q̄re canit̄ Maria.li.xi.p.i.ca.x.
Ianuis clausis īgressus ē angelus marie xp̄m annūciās.li.j.p.iij.ar.ij.ca.i.
Ierarchia celestꝭ ad quā debuit maria exaltari in assūptiōe.li.x.par.iij.ar.i.
Illūinata summe fuit Maria a ꝟbo incarnato.li.xi.par.i.ca.vij.
Illuminatrix seculi merito d̄r Maria.ibidem ca.ix.circa medium.

Jncarnatiōis xpi ꝯgruentie tanꝗ stelle, xij. describunt li. i. p. i. ar. iij ca. iij.
Jnnocētie tpe q̃re nō debuit dei filiꝰ incar/
Jobānes aplus p̃ ceteris (nari. ibidē ca. i.
adoptat a christo. vide in adoptari.
Jobānes Crisostomꝰ de M. li. xij. p. vl. c. xi.
Jobānes Damascenꝰ manū abcisam recu perauit p mariaz. li. xij. p. vl. ca. xi. mira. v.
Joseph debuit noiari spōsus matrꝭ di. li. i. par. ij. ar. iij. ca. xi. z li. viij. p. ij. ar. i.
Josepb spōsi Marie scitas et dignitas cō mēdat. li. viij. par. ij.
Jtē q̃ fuerit sctissimus oim virorū illiꝰ tē/ poris. ibidem. ca. iij
Jtē q̃ fuerit nobilissimus de eadē tribu et familia cū Maria. ibidē ar. iij. ca. i.
Jtē q̃ fuerit ꝓgo purissimꝰ: z q̃ ꝓginitatez vouit. ibidem ca. iiij
Jtē an fuerit senex vel iuuenilis etatis li. i. par. vi. ar. iij. ca. i. q. iij.
Jtem q̃ de sctitate eiꝰ certificata fuerit ma ria q̃ vicz nunꝗ vellet eam ꝯgnoscere vel etiā amare aut cōcupiscere carnalr. li. viij. par. ij. ar. iij. ca. v.
Judei dicūt Mariā fuisse pulcerrimaz z a nullo ꝯcupiscibilē. li. ij. p. iij. ar. ij. ca. iiij
Julianꝰ cesar apostata quō occidit p btm̄ mercuriū tussu marie ꝓgis. li. xij. p. vl. ca. i.
Justicie diuīe altricatio ō hoīs (miraclo. i. liberatōe. li. i. par. ij. ar. ij. ca. ij.
Justicie ꝓtus in btā maria virgine q̃ sūme fuerit z quō p̃cellebat alioz iusticiā. li. viij. par. ij. ar. iij. ca. vi.

Sequit de littera L

Latria quō debet cruci xpi. li. xij. p. i. ar. i.
Laudare debemꝰ Mariā z eiꝰ gau dijs ꝯgratulari. li. ij. par. ij. circa pn.
Laudare bō ñ sufficit mariā etiā si oia mē/ bra ꝓterent in liguas. li. xi. p. ij. circa pnci.
Legibꝰ. xij. tanꝗ stell' pbat maria fuisse con cepta sine origiali pctō. li. iiij. p. i. ar. iij.
Leo papa manū abcisam recupauit p ma/ riā. li. xij. par. vl. ca. xi. miraculo. i.
Lex purificatōis q̃re magꝭ grauabat femi/ nas q̃ viros. li. iij. par. i. ar. ij. ca. i.
Liber testamti tā veteris q̃ noui ī capite. i. in pncipio descriptā habet ꝓginē mariam li. xi. par. i. ca. i.
Liber vite q̃d sit z quō electoz noia sūt scri pta in eo in cuiꝰ capite nomē marie. ibidē.
Libertatē arbitrij ꝓtibilē debuit bre rōna/ lis creatura. li. i. p. i. ar. i. ca. iij.
Libidinē in hoīe q̃ hnt naturalr tpare. li. v. p. ij. ar. ij. ca. iij. ad medū.
Littere. v. ī noīe marie significāt. v. lapidez pciosoz ꝓtutes. li. vi. p. i. ar. ij. §. ij.
Lre. v. in noīe marie significāt. v. sctās mlie res pfigurātes mariā. li. vi. p. ij. ar. iij. §. iij.
Lre. v. noīs marie significāt q̃ntuplicē grāz ꝯseq̃ndā p eiꝰ īuocatōem. ibidē. §. x.
Luci cōpat maria ꝓpter triplicē excellētiam li. v. par. i. circa thema.
Lumē scie z cognitōis marie q̃ p̃cellēs fue rit. li. xi. par. i. ca. viij.
Luna quō figurat mariā in scripturis. li. v. par. ij. ar. i. §. ij.

Sequit de littera M.

Magnalia. xij. tanꝗ ꝓuilegia summa cōsecuta est maria ex christi ꝯceptō ne atqz in vtero eiꝰ inhabitatōe. li. i. par. viij. ar. ij. ca. iij. a medio.
Malus etiā machometꝰ dicit plura bona de maria. li. ij. par. iij. ar. ij. ca. iiij. in medio
Marie ꝓprietates q̃les habeat cōueniētes nomini Marie. li. vi. p. ij. ar. i.
Maria hoc nomē quō interptat z q̃ sūme ꝯueniat matri dei. li. vi. p. i. ar. i. ca. v.
Jtē q̃. v. lris ꝯstat z q̃d significēt ibiō ar. ij
Jtē q̃ sit valde ꝓtuosuz z q̃lia bñficia p̃stā da significet. ibidem
Jtē q̃ inuocatū multas vtilitates cōferat ibidē ar. iij.
Maria mr gre mr misericordie tu nos zē. de M ꝓsu. li. xij. p. vl. ca. viij. miraculo. ij.
Maria mediatrix optia cōprobat apō de/ um. li. xij. p. ij. ar. iij. §. vi.
Maria mltū posse z scire z magnum velle apud deū p nobis habet. ibidem.
Martirij aureolam q̃ p̃cellenter habuerit maria. li. iij. p. ij. ar. iij.
Martirio q̃ntuplici claret maria. ibidem
Martiriū marie q̃ fuerit p̃ ceteris mltiplicius nobiliꝰ z gliosiꝰ ibidem.
Martiriū Marie. xij. magnalijs p̃lucet. li. iij. p. ij. ar. ij.
Martiriū marie oia martiria post xpi mar tiriū excellit ī acerbitate. li. iij. p. iij. ar. i.
Mater di ꝓgo. xij. pfectōib fulgere debuit vt digna sit eligi. li. i. p. i. ar. iij
Mr dei vtz vere possit dici maria. li. ij. p. i.
Mater dei vtz p̃cellit ī glia mul (ar. i. ca. i.

titudinē celestis patrie totā siml' ⁊ diuisim. li.x.p.iij.ar.j.ad fi.
Mater dr vera q̄druplici rōne q̄ fuerūt in maria respectu xp̄i.li.j.p.vij.ar.ij.ca.j
Mater oīm electoꝝ angelorūq̄ ⁊ creatorū dicit Maria. li.ix.p.ij.ar.ij.
Mr̄ respectu filij triplicē hꝫ ꝓpetatē.ibidē.
Mater xp̄ianoꝝ fore ꝓbat maria p illd p̄s. Nunq̄d syon dicet ⁊c.li.xj.p.j.ca.viij.
Maternitas marie q̄ntuplicē fructū celestꝫ hereditatꝫ nob affert.li.ix.p.ij.ar.iij.§.xj.
Matnitatꝫ xp̄i p̄uilegia maxīa.li.xj.p.j.ca.
Matrē dei esse vtꝝ sit mai⁹ q̄ esse be (viij. atū.li.ij.p.ij.ar.j.ca.ij.
Maximū q̄d fecit de⁹ in mūdo est h q̄d fecit in Maria ꝟgine.li.ij.p.iij.ar.ij.ca.v.
Meliorē vl' ꝑfectiorē facere mariā an potuerit de⁹ q̄ fecit.li.j.p.ij.ar.iij.ca.viij. ⁊ li.v. par.iij.ar.j.
Mēbra amissa restaurat Maria. vide Re
Mēbra marie singl'a q̄ pulcra ⁊ (staurare decora fuerint.li.v.par.iij.ar.ij.p totū.
Mensis marcij ꝯgruebat xp̄i ꝯceptōi.li.j. p.vj.ar.ij.ca.ij.ad medium.
Merebat ne maria q̄libet motu ī vita li.xj.
Merebat ne q̄libet passiōe.ibid. (p.ij.c.iij
Meritum marie an p̄cellat oīm angeloꝝ ⁊ hoīm merita. ibidem.
Meritū opatōis vl' actōis marie quō p̄cellat sctōꝝ merita.li.vij.par.ij.ar.j.
Meruit ne maria fieri mr̄ di.li.ij.p.j.ar.j.c.
Meruit placere deo q̄lib bonis ⁊ me- (ij. ritis vt ī matrē eligeret a deo. ibidē ca.iij.
Miliaria q̄t dicunt a ph̄is inter celū ⁊ terram.li.v.p.ij.ar.iij.rōne.ij.
Miracl'a aliq̄ q̄ facta sunt ī mūdo tpe natiuitatis marie.ibidē ar.ij.ca.ix.ad finē.
Miracula plura q̄ facta sūt ī iohe cū salutauit maria elisabeth.li.ij.p.ij.ar.iij. circa.x.
Miracula plura q̄ fecit maria in (gaudiū. vita sua.li.vij.parte.iij. in fi.
Miracula de angelica salutatōe q̄ est iocūda angelis.li.j.p.iiij.ar.iij.ca.ij.
Ex demonib est tremebūda.ibidē ca.iij.
Ex hoīb efficit pl'a bona.li.j.p.v.ar.j.ī fi.
Ex sit frequētanda.li.j.par.iiij.ar.j.in fi. et ar.ij.ca.vl.
Ex sit dicēda mūde.ibidē.ar.ij.ca.j.in fine
Ex sit orāda deuote.ibidem ca.ij.
Ex ad signū in mane ⁊ sero sit ꝑorāda.ibidem ca.iij.⁊ li.xj.p.ij.ar.ij.§.iiij
Ex deo ml'tū ē accepta.ibidē ar.iij.ca.j.
Q, btē marie ꝟgini est pl'imū gaudiosa et in q̄ verbo magis.ibidem ca.fi.
Miracl'a de cātico marie applicata.li.ij.p. iij.ar.iij.in fine.
Miracl'a ꝓ festo purificatōis ⁊ p̄mo de huius festi ꝯfirmatōe.li.iij.p.j.ar.ij.in fi.
Itē q̄ maria offert filiū deuotꝫ cū dulcedine gr̄e sicut simeoni.ibidē īmediate ante.
Itē de cereo q̄ solet eccl'ia portare ipso festo.ibidem ar.iij.in fi.
Miracl'a de celebritate festi ꝯceptōis.li.iiij par.j.ar.j.post mediū.
Miracula plura de īmacl'ata ꝯceptōe marie. ibidem ar.iij.
Miracula ꝓ festo natiuitatis marie ⁊ p̄mo q̄ angelis ē iocūda.li.v.p.ij.ar.iij.
Itē de pulcritudīe resplēdentꝫ gratie ī maria.ibidē. ar.ij.ca.ij.in fine.
Itē d pulcritudīe marie.ibid c.iij.ꝟsus fi.
Miracula de noīe marie q̄ sit miro modo dulce.li.vj.p.j.ar.iij.§.iiij.
Q, īuocatū eius nomē repellit demones. ibidē.§.v.
Q, inuocatū ꝓtegit in ꝑiculis et liberat.ibidem.§.vij.
Q, repellit pestem.ibidem.§.viij.
Q, genuflexo referēdo ꝯfert ī hora mortis. ibidē.§.x.
Q, in scriptis deuote portatū cōfert.lib.vj. p.ij.ar.iij.§.vj.
Q, ad nūeꝝ lr̄aꝝ certos psalmos dicēdo ī nomine marie ꝯfert. ibidē in fine.
Miracula plura de virginitate marie testimoniū facientia.li.viij.pte.j.in fi.
Itē de puritate Marie ⁊ ei⁹ gl'iosa figuratione in picturis.ibidē.p.iij.in fi.
Itē q̄ maria subuenit decorātib ei⁹ imaginē regiā li.vj.p.ij.ar.ij.
Itē q̄ maria ex purissimo sanguīe cōcepe rit xp̄m.li.j.par.vij.ar.ij.ca.j.
Miracula de Salue regina et q̄ maria sit aduocata nostra.li.xij.p.j.ar.iij
Itē q̄re sabbatū diē ecclesia deputauit ad honorē Marie.ibidez.ar.ij.
Miracl'a de oratiōe marie q̄liter orabat deum in vita sua.li.vij.p.j.ar.iij.in fi.
Itē q̄ bonū est eā imitari ⁊ conformari in oratiōe p̄dicto modo.ibidem.
Miracula de assūptiōe marie q̄ sit corpore ⁊ aīa assumpta.li.x.p.i.ar.iij.

Itē de gaudijs celestibꝫ marie recolendis li.x.par.iiij.ar.iij.
Itē de corona gaudioꝝ Marie, li.ij.p.ij. ar.iij.in fine.
Itē de illa antiphona Gaude dei genitrix ꝟgo īmaculata ꝛc̄.ibidē ar. ij.ca.iij.
Miracula varia sparsim ī libris istꝫ scripta
De doloribꝫ marie ꝛ vtili eoꝝ recordatiōe li.iij.par.iij.ar.iij.
De miscōia marie ꝙ liberat quē iusticia dī damnaret.li.ix.p.ij.ar.iij.
Item ꝙ xp̄s pepcit mūdo ne ꝑderet ꝓpter mariā.li.xi.par.ij.ca.ij.
Itez ꝙ elemosinas facere ꝓ amore marie valet.li.v. p.ij.ar.iij. in fi.
Itē ꝙ maria se inuocātes liberat a demonū ptāte.li.vj.par.j.ar.ij.
Itē ꝙ subuenit ī ꝑicul' suspitōis calūnie ꝛ submersionis flumīs.li.ij. p.j.ar.iij.in fi.
Itē ꝙ oī crimīoso valet eius miscōia.li.ij. par.iij.ar.ij.ca.iij
Miracula plura ꝙ seruire marie sit signuz salutis.li.xij.par.ij.ar.j.ad fi.
Miracula recollecta simul multa sub varijs distinctōibꝫ. li.xij.p.vlti.p totū
Mirāda.xij.ꝛ stupēda in xp̄i incarnatione li.j.par.vij.ar.iij.ca.iij.
Miscōia dei generis hūani liberatōem fieri voluit.li.j.p.ij.ar.ij.ca.j.
Miscōia dei an ꝑ matrꝫ xp̄i merita singl'ariter ꝯcedat̄ hoībꝫ.li.xij.par.j.ar.iij.§.vj.
Miscōia maxīa exhibet̄ mūdo ꝑ mariā.li. ij.p.iij.ar.ij.ca.vij.
Miscōie opa q̄liter in summo exercuit maria.li.vij.par.ij.ar.j.§.iiij.
Mūdus q̄ mēse creat⁹ est.li.j.p.j.ar.iij . ca. iij.circa ꝯgruentiā.iij.
Mūdus ruitur⁹ q̄re creari debuit a deo q̄ sciuit ip̄m casurū.li.v.p.i.ar.i.ca.i.
Mūdus seruat̄ in esse ꝓpter amorez marie. li.xi.par.ij.ca.ij.
Mūdus vtrū fact⁹ fuisset a deo si xp̄i mater p̄ordinata nō fuisset.ibidem.
Mori q̄re debuit maria ꝛ nō viua trāsferri li.x.p.i.ar.i.q. iij.
Moriēdi cū possibilitate q̄re ñ habuit possibilitatē peccādi maria.li.xi.p.i.ca.iiij.
Mortis anxietas triplex inest hoībꝫ a q̄bꝫ exēpta fuit maria.li.x.par.i.ar.ij.
Mortis diē ꝛ horam vtꝝ p̄cognouerit maria.li.x. par.i.ar.i.q.i.
Mortis horā sibi reuelari hoīes q̄liter merent̄ a deo.ibidem.rōne.ij.
Mortꝫ tpe ꝯsolat̄ maria suos.li.xij.p. vlti.
Mortis tpe demones adueniūt ho (ca.v. minibꝫ.li.x. p.i.ar.ij.
Ad mortē vtꝝ se p̄ꝑauerit maria sacram̄ta suscipiēdo ꝛ vnctōem.ibidez.ar.i.qōne.ij.
In morte q̄lr migrauerit maria ibid̄.ar.ij.
In morte q̄les vel q̄bꝫ meritꝫ hoīes merētur celestem cōsolationem. ibidez post medium.
Mulier q̄re dicit̄ maria specialiter in scriptura.li.vi.p.ij.ar.ij.§.vi.
Mutatio nulla facta ē in deo ex carnis vnione.li.i.par.vij.ar.ij

Sequit̄ de littera N

Nationū tria genera distīguunt̄ mariam dicentia beatā.li.ij.par.iij .ar. ij.ca.iiij.
Nata est maria in mēse septēbris cōuenienter.li.v.par.ij.ar.ij.ca.ix.
Natiuitas marie cōmēdat̄ sub figura aurore lune solis ꝛ castroꝝ aciei.ibidem ar.i.
Natiuitas Marie festo celebranda est deuote.ibidem circa thema
Natiuitas Marie iocunda fore deo angelis ꝛ homībꝫ declarat̄.ibidem. ar.iij.
Natiuitas Marie p̄uilegijs.xij.honorata extitit. ibidem.ar.ij.
Natiuitatis marie historia ꝛ vita parentuz ipsius.li.v.p.i.ar.iij. ca.xi.§.iij.
Naturalis dilectio marie ad xp̄m ꝙ fuerit summa.li.ix.p.i.ar.i. ad medium.
Necessitatibꝫ nostrꝫ q̄busuis subuenit maria.li.xij.p.vl.ca.fi.
Niuis vel de niue festū Marie vñ sit ortū ibidem ca.vi.miraculo.v.
Nix plures habet proprietates figurantes Marie sanctitatem.libro.xi. par.ij.in p̄ncipio.
Nobili de genere quare voluit christ⁹ matrem habere ꝛ discipulos de ignobili.li.v. par.ij.ar.i.ca.i.
Nobilissima p̄cellēter debuit esse mr̄ dei triplici rōne.li.i.par.ij.ar.iij.ca.ij.
Nobilissima p̄ angelis ꝛ hoībꝫ maria fore declarat̄.li.xi.par.ij. ca.i.
Nobilitas corꝑalis q̄d sit.ibidem.
Nobilitas inter hoīes ꝛ dñium homīs super hoīe vnde orta sunt.ibidem.

Nobilitas ꝗre a deo ꝓcessa ēbomī in Adā ibidē. ⁊ li.v.par.ij.ar.ij.ca.j.
Nomē Marie inuocatū ꝗre aliqñ pmptiꝰ exaudiť ꝯ nomē xpi.li.vj.p.ij.ar.j.in fi.
Nomē marie a p̄clar⁄ rebꝫ accipiť.li.v.p.ij. ar.ij.ca.ix.
Nomē Marie decēter appropať mr̄i dei et plīma id ꝓcernētia.li.vj.p totum.
Nomē Marie reuereri genuflectēdo valet ad ꝓsolationē celestem obtinendā in hora mortis.li.vj.par.j.ar.iij.§.x.
Itē valet ad fortitudīs recupatōez ex egritudine.li.xi.p.vl.ca.vj.mira.iij.
Itē valet ad ꝓfortādū ī senectute.ibidem.
Nomē sponsi Marie debuit esse Joseph. li.j.p.ij.ar.iij.ca.xi.
Nunq̄d syon dicet hō ⁊ homo natꝰ ⁊c. exponiť pulcre.li.xj.p.j.ca.viij.

Sequiť de littera O

O Beata ⁊ intemerata ꝓgo maria ⁊c. de ista oratiōe li.xij.p.vl.ca. viij .miraculo.j.
O rosa generosa fons signatꝰ ⁊c.de hoc carmine ibidē ca.xj.miraculo.iij.
Obitus hora vel dies aliq̄bꝫ reuelať q̄bus ex causis.vide supra Mortis ⁊c.
Obligať ne hō magis ꝯ angelus aut ecōuerso ad seruiēdū Marie.li.xij.p.j.ar.j.
Occidētalē quare ad ptē versi adorabāt iudei.li.x.p.ij.ar.j.ca.iij
Occupata q̄bꝫ erat actibꝫ Maria qñ est salutata ab angelo .li.j.p.iij.ar.ij.ca.ij.
Olei ꝓprietates ꝓueniēter nomē Marie significātes.li.vj.p.ij.ar.j.post mediū.
Opibꝫ sex diez in ꝓncipio creatōis mundi quō figurata est Maria.li.xj.p.j.ca.j.
Optimā ptē quō elegisse ōr maria.li.x. par. iij.ar.iij.circa ꝓncipium.
Oratio deuota Bernardi de astatiōe Marie sub cruce christi.li.iij.p.iiij.ar.j.ca.iij.
Oratōis sctōz patrū.pcessus.p incarnatōe xpi.li.j.p.ij.ar.j.
Orare vtz potuerit Maria dñicā oratōez di.dimitte nob debita.li.viij.p.iij.ar.j. ar-
Orare ad orientē christiani q̄- (gumēto.iij
re solēt.li.x.p.ij.ar.j.ca.iij.
Originale pctm̄ ꝯ btā Maria nō habuerit sed p̄seruata fuit.li.iij.p totū.
Originale pctm̄ et originalis iusticia q̄d sit ⁊ quō cōtrahatur pctm̄ originale. ⁊ plura ibidem.
Originali pctō nō fuisse maculatā ꝓginē in ꝓceptione ꝯ piū sit credere.ibidem
Oris sacrificia.vij.deo exhibēdo insinuantur in cātico marie.li.xij.par.j.ar.ij.ca.ij.
Ornatꝰ ⁊ decor totiꝰ mūdi ꝯ sit p mariā .li. xj.par .ij.ca.x.
Ortus marie reuelatus est a ꝓncipio mūdi p varia tpa.li.v.par .j.ar.iij.
Ortus Marie quō cōmēdať sub varijs figuris.li.v.par.ij.ar.j.p totū.
Ortus solis quō p̄sagit diē pluuialē aut serenū aut vētosum.ibidē post mediū.
Ouidius libro de vetula quō laudat virginē Mariā.li.xj.par.j.c.xij.post mediū.

Sequiť de lra P.

P Assio xpi supauit oīm alioz passiones in acerbitate .li.iij.par. iij.ar.ij.
Passio xpi vtz soli marie sit cōicata et quid hec cōicatio ꝓportet.li.xj.p.j.ca.ix.ad fi.
Passione q̄cunq̄ quō possit hō mereri.li.xj par.ij.ca.iij.
Pater noster an potuerit orare maria di.dimitte nob debita ⁊c.li.viij.p.iij.ar.i.ī solu-
Pauptas quō p̄fulsit (tiōe.iij.argumēti.
in Maria.li.vij.p.ij.ar.iij.ca.x.
Peccādi impossibilitas an fuerit in maria. li.viij.par.iij.ar.i.ca.iij.
Peccādi tentationē vtrū aliqñ hr̄e potue-
Peccare nō po- (rit maria.li.xj.p.j.ca.iiij.
tuit maria: quō ꝯ potuit mori.ibidē.
Pctōres potēter recōciliaňť xpo p Mariā vide verbo Recōciliat.
Pctm̄ mulieris an fuerit maiꝰ pctō viri vel ecōuerso in prima p̄uaricatiōe.li.iij.p.j.ar. ij.ca.j.
Pctm̄ nullū habuit maria in tota vita sua. li.viij.par.iij.ar.j.ca.j.
Pctm̄ originale nō ꝓtraxit maria p̄ueniēte gr̄a dei.⁊ ml'ta de hoc li.iij.p totum.
De pctō origīali q̄d sit ⁊ ꝯ plures alias q̄stiones habes ibidem p̄cipue par.ij.
Pedes ꝓtutū duo assignaňť q̄bꝫ maria cōtriuit caput serpēt⁄.li.v.par.ij.ar.j.§.j.
Peregrīatio marie ad passiōes xpi loca an fuerit corpal'vl' mētal'.li.x.p.iiij.ar.ij.ca.iij
Perfectio maternitat⁄ qua vera mr̄ xpi fuit maria ⁊ pfecta.li.j.par.vij.ar.ij.ca.j.
Perfectōne in sua naturali habuit Maria plura ꝓuilegia.li.xj.par.i.ca.iij
Perfectōis ꝓsūmatiōem adeptꝰ est mūdus p Mariā.li.xi.par.ij.ca.ix.

Periculis in ꝗbusuis subuenit Maria in-
uocantibꝫ.li,xij,par.vl,ca,fi.
Perseuerãtia quõ ꝑfulsit ĩ maria.li. vij,p.ij
Persona vna sine alia ĩ diuis (ar.iij,ca,xj.
an potuerit ĩcarnari,li,j,p,vij.ar,j,ca,ij.
Pietatis plẽs gradus distinguunt ⁊ quõ ꝑ
fulserit ĩ maria.li,vij,p,ij,ar,iij,ca,fi.
Planctus q̃s habuit Maria in vita super
xp̃o,li,iij, par,iiij,ar,iij.
Plenitudo tp̃is quõ ꝓ fore in aduẽtu chri
sti,li,j,par,vj,ar,ij,ca,j.
Porta celi q̃re ꝓ Maria,li,xj,p,j,ca,x.
Potestas Marie maxia declarat q̃ potuit
de deo maxia facere,li,xj,p,ij,ca,iiij.
Preordinata est Maria ab eterno in mẽte
diuina,li,v,par,j,ar,j.
Presentatiõis Marie ĩ tẽplũ hystoria,li,v,
par,ij,ar,ij. ca,vij,in fi.
Pro ꝑsentatõis Marie festo ꝓmonẽ recol-
ligẽdũ vide ĩmediate pꝰ finez buiꝰ libri no
Priuilegia maxia a deo collata ma- (tatũ.
rie multiplicia describunt.li,xi,p totum.
Probleumata tria pulcra soluunt a Salo
mone,li,xij,par,ij,ar,iij,in fine.
Prudẽtia quõ sũme fuerit in Maria,li, vij
par,ij,ar,iij,ca,iiij.
Puerpa mulier añ tp̃s purificatõis vtꝫ li
cite ĩtrare possit ecclĩam,li,iij. p,j,ar,ij,ca,j
Pulcerrima debuit esse mr̃ ꝏ,li,j,p,ij,ar,iij
ca,j,⁊ li,v,par,ij,ar,ij,ca,ij.
Pulcritudo Marie ĩ colore corpis:capill:
ocul'⁊ singul'mẽbris.li,v,p,iij,ar,ij,p to.
Purificatõis festũ marie celebrãdũ est plu
ribꝫ rõnibꝫ,li,iij,p,j,in pncipio.
Purificatõis lex plura precepta ꝯtinebat ⁊
plura de hac lege purificatõis. ibidẽ,ar,ij.
Purificatõis in ritu floruit Maria (ca,j.
pluribꝫ ꝓtutibꝫ,ibidem ca,ij.
Purificatõis ĩ celebritate, xij. gaudia Ma
rie enumerant,ibidẽ ar,iij.
Itẽ q̃lis tũc fuerit oblatio Marie, ibidez
Puritas ꝯceptõis xp̃i de puris (ar,ij,ca,ij,
simo sanguĩe Marie,li,j,p,vij,ar,ij,ca,j.
Puritas Marie summa in ꝗbꝫ consistit.li,
viij.par,iij,ar,j. p totum.
Puritas spũalis in q̃ attẽdit et quõ intẽdit
in homĩe,ibidẽ ca,ij.
Puritas ꝓginis marie quõ ꝑcellit puritatẽ
oĩm angelicaꝝ ⁊ humanaꝝ creaturaꝝ,⁊ q̃
modo sub deo fuerit summa q̃ maior neq̃t
intelligi,ibidem ar,ij.
Puritatẽ summaz an habuit ꝓgo maria añ
filij ꝯceptionẽ vel qñ acq̃siuit. ibidẽ ca,ij.
Puritatis marie progatiua ⁊ priuilegia,xij.de
scribunt. ibidem ar,iij.
Puritatis suoꝝ deuotoꝝ et castitatis ꝯserua
trix ⁊ ꝓtectrix est maria.li,xij,p,vl,ca,iiij.

Sequit de lra Q.

Quãdiu debuit a pncipio mũdi pꝰ
boĩs pctm̃ ĩcarnatio xp̃i differri, li,
j,par,j,ar,iij,in pncipio.
Quã pulcra es ⁊ q̃ decora charissima ꝛc̃,ꝏ
antiphona vl' carmĩe isto miraculũ babet
li,xij,p,vl,ca,vj,miraculo,iiij.
Quesierũt iudei crudel'r aiam xp̃i in oĩbꝫ lo
cis in q̃bꝫ putat a phis aia cõsistere in bo
mine,li,iij,par,iij,ar,ij,ca,iiij.
Quinariꝰ numerus ꝯsecratꝰ reddit multi-
pliciter.li,j,par,vi,circa thema
Quinariꝰ nũerꝰ ꝯsecrat ⁊ correspõdet pluri
bus mysteriis,li,vi,par,j,ar,ij.

Sequit de littera R.

Rationalis creatura q̃re debuit cre-
ari vertibilis,li,j,p,j,ar,j,ca,iij.
Ratiõis habuit vsuz Maria ĩ vte
ro sue matris,li,v,par,ij,ar,ij,ca,vij.
Ratiõis supinfusum lumẽ habuit maria in
vtero mr̃is posita ⁊ clariozis sapie augmẽ
tũ sũpsit ꝑ oĩbꝫ boĩbꝫ,li,x,p,iiij,ar,ij,§,j.
Radiabat vultꝰ marie ex supabũdãtia gr̃e.
li,v, par,ij,ar,ij,c, viij.
Recõciliat pctõres maria deo potentissime
li,xij,p,vl,ca,vij. et infra Theophilus.
Recupauit per Mariã pditũ bõ honorem
li,xij,par,j,ar,iij,§,x.
Redẽptõis hũane adiutrix sola ꝓ Maria
li,xj,par,j,ca,ix,post medium.
Regina denoiat triplĩciter ipsa btã maria.
li,x,par,ij,ar,j,ca,ij.
Regia ꝓ Maria ꝯueniẽtiꝰ q̃ ĩpatrix,ibiꝏ
Regina miscdie magis ꝓprie ꝓ maria q̃ iu
sticie vel sapiẽtie.ibidẽ.
Regine nomẽ vere sortita est Maria q̃uis
foret paupcula,li,vj,par,ij,ar,ij,§,viij.
Regni dei dimidiũ donatũ habet maria si-
bi a deo.li,x,par,ij,ar,j,ca,ij,in fine.
Regnũ totiꝰ mũdi vel regimẽ successit Ma
rie iure hereditario,li,x,par,ij,c,viij.
Regula exercitatõis q̃tidiane quã sibi sta-
tuerat Maria in vita obseruãdã,li, viij,p,
j,ar,iij,ca,j,ad medium.
Regule sanctitatis,xij,assignant q̃s summe

pfecte seruauit Maria.li. vij.par.j.ar.iij.
Remunerat multis bonis Maria sibi seruientes.li.xij.par.j.arti.iij.§.fi.
Repari debuit ruina mūdi mediāte femīa. li.v. par.j.ar.j.ca.ij.
Reparatrix ruine mūdi nō debuit esse eua. ibidē ca.iij.
Repatrix ruine mūdi fulgere debuit.xij.cōditiōib⁹ dignis p ꝯriū ad euā.ibidē ca.iiij.
Restaurare mēbra pdita solet Maria suis deuot⁹.li.xij. par.vl.ca.xj.
Retribuit deo maria sufficiēter p oīb⁹ q̄ deus dederat homī.li.xj.par.ij.ca.xj.
Reuelatio multiplex a pncipio mūdi facta de maria ⁊ christo.li.v.par.j.ar.iij. p totū.
Sequit̄ de littera S
Sabbatinus dies q̄re Marie honori est specialiter ꝯsecrat⁹ in eccl'ia.et vnde istud ortū habuerit. li.xij. p.j. ar.ij.ca.iiij.in fi.
Sacramēta noue leg⁹ vtꝝ suscepit maria ī vita sua.li.vij.par.j.ar. ij.
Sacrificia cordis:oris:opis:⁊ toti⁹ tpis vite q̄liter exhibuit deo plene ipsa btā Maria.li.xij.par.j.ar.ij.p totum.
Salomon quō soluit tria pbleumata pulcra.ibidē par.ij.ar .iij.in fine.
Saluatrix seculi merito d̄r maria ꝓpter plura puilegia li.xi.par.j.ca.ix.
Salutatio angelica ml'tiplex maluꝫ remouet.li.j.par.iiij.ar.j.ca. iiij.
Itē multiplicē fructū affert.ibidem.
Itē vt sit grata q̄lit̄ sit orāda.ibidē ar.ij.
Itē ꝙ deo ē ml'tū accepta.ibidē ar.iij. ca.j.
Itē ꝙ angelis est ml'tū iocūda.ibidē ca.ij.
Itē ꝙ demonib⁹ est tremebunda ⁊ eoꝝ fugatiua.ibidem ca.iij.
Itē ꝙ marie est gaudiosa.et.xij.gaudia signant̄ in ea.ibidē ca.iiij.
Salutatio angelica cōgrue inchoat̄ p aue q̄ p salue vel aliud ꝟbū.li.j.p. v.ar.j. ca.j.
Itē ꝙ est omniū salutationum excellētissima.ibidem ca.iij.
Salutatōes tres celebriores legunt̄ ī euangelio ad significādā triplicē ꝯcordiā p xp̄i incarnatiōeꝫ factā.li.j.par.v.circa thema.
Salutare Mariaꝫ īducimur q̄druplici ratione.li.j.p.iiij.ar.j.p totum.
Salutare Mariā obligamur triplici iure. ibidē ca.ij.
Salut⁹ pncipiū ⁊ p̄cipuū signū ē mariā deuoto cultu venerari.li.xij.p.ij.ar.j. ⁊ ad id est p̄cipue miracl'm ibidē.p.vl.ca.x.ī pnci.
Sāctificatio marie q̄ p̄cellēs fuerit ⁊ q̄tiēs li.v.par.j.ar.ij.et li.xi.p.j.ca.ij.
Sanctificatio triplex distinguit̄.li.v.par.ij ar.ij.ca.vi. in fi.
Sāctificatione in sua habuit Maria plura puilegia maxīa.li.xi.par.j.ca.ij.
Sctitat⁹ magne q̄druplex regula ꝑm quas meruit maria sup oēs exaltari.li.x.p.iij.ar. j. q̄rta ratione.
Sctitat⁹ regule.xij.assignant̄. li.vij.p.j.ar. iij.per totum
Sctōs debem⁹ deuoto cultu venerari triplici rōne.li.viij.par.ij. iuxta thema.
Sāguis purissimus marie de q̄ xp̄s est cōcept⁹ quō a spūsancto est creat⁹.li.j.p. vij. ar.ij.ca.j.ad mediū.
Sanguine de purissimo Marie vñ sūpto christus est cōceptus.ibidem
Sapiētia diuīa mētem Marie miro mō illustrauit vt sciret oīa.li.xi.p.j.ca.vij.
Sapiētia diuīa quō diffiniuit hoīem redimendū.li.j.par.ij.ar.ij.ca.iij.
Satisfecisse ip̄i deo videt̄ Maria pro donis collat⁹ homī.li.xi.par.ij.ca.xi.
Scientiā oīm plenissimā habuit maria .li. vij.par.iij.ar.ij.⁊ li.xi.par.j.ca.vij.
Scīa in sua habuit Maria pl'ima puilegia.ibid̄
Sciuit ne maria in sūmo oēs artes mechanicas .ibidem.
Itē vtꝝ sciuit omnes artes liberales in sūmo.ibidem.
Itē vtrū sciuit in summo mathematicam: phisicā ⁊ methaphisicam.ibidem
Itē vtꝝ sciuit ī sūmo totā theologiā.ibid̄.
Itē vtꝝ sciuit ī sūmo iura ciuilia.ibidem
Sciuit ne btā Maria añ xp̄i annūciatiōeꝫ factā ꝙ vicꝫ ipsa ꝟgo essꝫ electa ad xp̄m cōcipiēdū ⁊ pariēdū.li.ij. par.iij.arti.ij.ca.ij. post medium.
Septēbris mēsis dignitas ꝯuenit natiuitati marie.li.v.par.ij.ar.ij.ca.ix.
Seraphic⁹ ardor ī deū.v.habet ꝓprietates. li.ix.par.j.ar.iij.ca.iij.§.iij.
Seruitia plura quō exhibuit maria d̄ corde suo deo p toto mūdo ꝓpter q̄ ⁊ nos debem⁹ ei deseruire ex corde.li.xij.p. j.ar.ij.c.j.
Seruitia quō de ore exhibuit Maria deo multipl'r p nob ꝓpter qd̄ ⁊ nos debem⁹ ei deseruire laudib⁹ dignis.ibidē ca.ij.

S

Seruiẽtib⁹ sibi Maria mlta bona confert ibidẽ,ar.iij.§,penul, ⁊ vl.
Seruire ipsi btẽ Marie quẽlibet hoĩes inducũt,xij.rõnes. ibidem.
Seruire q̃lit ⁊ ĩ q̃b⁹ debeam⁹ marie,ibidez
Seruiuit maria xpo,p mũdo ꝺ oĩb⁹ (ar.ij. mẽbris toto tpe vite,ibidẽ ca.iij,⁊.iiij.
Sibilla ꝫ scpta de xpo ⁊ ꝟgie Maria.li.v. p.j.ar.iij.ca.x.⁊ li.viij.par.i.ar.iij.ca.ix.⁊ li bro.xi.par.i.ca.fi.
Signũ quare fit ad Aue maria mane ⁊ sero,li.xij.par.ij.ar.ij.
Simeõ sctũs accipiẽdo xpm in vlnas plles grãas ꝯsecut⁹ est,li.iij.p.i.ar.iij.ca.ij.§.iij.
Syon nunq̃d dicet hõ ⁊ hõ nat⁹ ẽ in ea ⁊c. exponit li.xi.par.i.ca.viij.
Situata q̃liter fuerat maria qñ angel⁹ annũciãdo xpm sibi apparuit.li.i.p.iij.ar.ij.c.
Solis ort⁹ quõ psagit diẽ pluuialẽ vl' (iij. serenã,li.v.p.ij.ar. i.§.iij.
Sol' ppetates figurãtes mariã habẽt ibiꝺ
Sõn⁹ in maria nõ tollebat vsũ liberi arbitrij.ibiꝺ.ar.ij.c.vij.⁊ li.vij.p.iij.ar.i.p totũ
Spaciũ inter celũ ⁊ trã q̃ntũ putat a phis fore.ibidẽ ar.i.§.iij.rõne.ij.
Spes in Maria quõ fuerit pcellẽti⁹ q̃ꝫ in alijs,li.vij.par.ij.ar.iij.ca.ij.
Spes nostra ad ꝯfugiẽdũ ad mariã ꝯfortat.xij.rõnib⁹,li.xij.par.ij.ar.iij.
Stabat iuxta crucẽ Jesu mr ei⁹.de ꝗ euangelio plime q̃stiões atq̃ documẽta ,pseq̃nda habent li.iij.p.iiij.ar.i.ca.i.⁊ in sequẽ.
Stãs sub cruce ꝟgo q̃re nõ nomiat noĩe,p prio,ibidem ca.iij.
Stãti matri sub cruce maxima pietatẽ exhibuit xps,ibidem ar.ij.ca.ij.
Stãtib⁹ iuxta crucẽ Jesu sctis exhibetur a xpo pdulcissime pietatis act⁹.ibidem.
Stare iuxta crucẽ Jesu q̃re ꝯgrueb at ꝟginẽ Mariã.ibidẽ ar.i.ca.ij
Stare iuxta crucẽ q̃re dñs voluit magdalenã peccatricẽ cũ mre inocẽtissima.ibiꝺ.c.j
Itẽ quare potius sctãs mlieres Marias q̃ꝫ viros,ibidem.
Stelle maris ,pprietates ,pter quas debuit mr dei maria noĩari qꝺ maris stella inter ptat.li.vi.p.ij.ar.i.ad mediũ.
Stupẽda.xij.maxia in xpi incarnatõe enumerant.li.i.p.viij.ar.iij.ca.fi.
Subuenit maria oĩb⁹ ad se cõfugientib⁹ in necessitatib⁹ ⁊ piculis,li.xij.p.vl.ca.fi.

T

Tuphiã calcãdã edocuit de⁹ in exẽplo marie li.ij.p.iij.ar.ij.ca.ix.ad meꝺ.
Suspicio de aliq̃ vñ puenit ⁊ q̃re senes sũt magis suspiciosi,li.viij.p.ij.ar.ij.ca.i.
Suspicio Joseph q̃lis fuerit ꝺ Marie cõceptu,ibidem ca.ij.

Sequit de littera T.

Tabernaculũ dei q̃re ⁊ q̃ꝫ merito ꝺz maria,li.i.p.vij.ar.ij.ca.i.in fi.
Tẽperãtia q̃ pcellẽter fuerit in maria li.viij.par.ij.ar.iij.ca.vij.
Tpe innocẽtie hoĩs nõ debuit filj⁹ dei ĩcarnari.li.i.par.i.ar.iij .ca.i.
Tẽpus ĩcarnatõis q̃re ꝺz tps plenitudinis li.i.par.vi.ar.ij.ca.i.
Tẽp⁹ ĩcarnatõis xpi tã q̃ ad annũ q̃ꝫ mẽsez ⁊ alias ptes ꝯueniẽter est electũ. ibidẽ c.ij.
Tpis a pncipio habuit mũdus fidẽ ⁊ reuelationẽ de xpo ⁊ maria li.v.p.i.ar.iij.
Tpis q̃nti spacio supuixerit maria in mũdo li.x.par.v.ar.i.ca.i.
Tẽtari in hac vita vtrũ potuerit maria lib. xi.par.i.ca.iiij
Testamẽtũ de monarchia mũdi ⁊ pncipatu q̃re ñ fecit xps ĩ morte li.xi.p.ij.ca.viij.
Theophilus demoni adiurat⁹ liberat⁹ est p mariã li.xij.p.vl.ca.x.in fi.
Timor dei quõ fuerit pcellẽtissime ĩ maria li.ix.par.i.ar.iij.ca.ij.§.fi.
Tria sunt optima in mũdo q̃ꝫ meliora fore nõ possunt.li.i.par.ij.ar.iij .ca.viij.
Tronus glie ad quaz exaltata est maria q̃li dignitate refulget.li.x.par.ij.ar.i.
Tronus xpi ⁊ marie atq̃ sctõꝝ mãsio ꝟsus quã partẽ est in celo,ibidem ca.iij.
Itẽ de hoc throno scz marie ad quẽ est assumpta plima ibidem.et ar.ij.
Turbe btõꝝ plles describunt q̃ in assũptõe marie affuerunt li.x.par.v.ar.ij

Sequit de littera V.

Vas admirabile scribit maria plib⁹ rõnib⁹ li. viij.p.i.ar.ij.§.iiij
Vte mltiplex distinguit q̃ p oia caruit maria li.i.par.v.ar.i.ca.ij.
Venerari nomẽ marie quõ debeat ab oĩb⁹ li.vj.par.ij.ar.iij.§.vij.
Venerat mariã ꝺs ⁊ tot⁹ mꝺs li.xi.p.i.c.xij
Vẽter ⁊ vbera marie cur p alijs et⁹ mẽbris btã dicunt ĩ euãgelio.li.xij.p.i.circa the.
Verba marie fuerũt modestissima ⁊ miraculorũ effectiua.li.vij.p.ij.ar.iij.c.vij.§.ij.

Verbū dei ex ore xp̄i ab eius puericia solli
cite audiebat Maria de secret⁹ celestib⁹ in
terrogādo li.x.par.iiij.ar.ij.ca.j.
Verbū eternū inhabitādo Mariā multi-
pliciter illustrauit.li.xj.pte.j.ca.vij.
Vermis ⁊ nō hō cur in p̄s.scribit̄ fore xp̄s
li.viij.par.j.ar.iij.ca.x.ad p̄ncipiū.
Vestes q̄les portauit maria.li.vij.p.ij.art.
Vidit ne maria deū faciali (iij.c.vij.§.iiij.
ter vt vidēt btī.li.ij.p.iij.ar.iij.§.iij.in q̄sti.
Vidit maria angelū salutātē vtꝝ corꝑaliter
vel intellectualr̄.li.j.par.iij.ar.ij.ca.fi.
Vidit ne Maria angelos ⁊ anīas seꝑatas
ꝑ species ꝓprias.li.vij.p.iij.ar.iij.§.j.
Virgili⁹ laudat mariā ⁊ quō ei⁹ dcā sūt ac-
cipiēda.li.viij.p.j.ar.iij.c.ix.⁊ li.xj.p.j.c.xij
Virgītas marie:de hoc plura li.viij.ꝑ totū
Virga Aaron vide in Aaron.
Virgīe de purissima ⁊ ꝑpetua debuit d̄i fi-
lius incarnari.⁊ q̄re.ibidē par.j.ar.j.
Itez si hō nō peccasset an virgo debuisset
dei filium parere.ibidem.
Virginitas Marie ꝙ fuerit oīm p̄ma.ibi-
Virgo ꝟginū q̄re magis di (dē.ar.ij.§.j.
cit̄ Maria q̄ꝫ xp̄s.ibidem.
Virginitatis Marie.xij.testimonia descri
bunt̄.ibidē ar.iij.per totum.
Virginitas hoīs vtꝝ p̄cellat ꝟginitatē an-
Virtutes quō p̄cel (geloꝝ.ibid̄.ar.ij.§.ij
lēter fuerint in maria ꝟgīe.li.vij.p.ij.ar.iij
Virtutib⁹.xij.p̄fulsit vita marie.ibidem
Virtutib⁹ p̄cipue q̄lib⁹ ꝓmeruit Maria.et
etiā q̄libet hō meret̄ xp̄m inhabitātez in se
possidere.li.j.par.vj.circa thema.
Virtutib⁹ q̄lib⁹ ꝓmeruit Maria materni-
tatē dei.li.ij.par.j.ar.j.ca.iij.
Virtutū magnalia de q̄b⁹ laudauerūt ma-
riā ī assūptōe agmīa celestia.li.x.p.ij.ar.iij
Virtut⁹ pedes duo q̄b⁹ ꝯtriuit Maria ca-
put serpētis.vide vbi caput serpētis ⁊c̄.
Visitabat Maria q̄tidie loca passiōis xp̄i
et quō.li.x.par.iiij.ar.ij.ca.iij.
Visitatiōis Marie festū deuote est celebrā
dū.li.ij.par.j.⁊ par.ij.circa thema.
Visitatiōis marie ꝟtuositas ⁊ gaudiositas
ibidē.par.j.ar.iij.⁊ par.ij.ꝑ totū.
Visitatōis Marie hystoria et pl'ima circa
materiā visitatōis.li.ij.ꝑ totum
Visitauit ne maria rōnabil'r elizabeth spō-
so suo relicto.ibidē.par.ij.ar.iij.§.xij.
Vitā beate marie imitari debemus triplici
ratione.li.vij.par.j.in p̄ncipio.
Vitā marie ⁊ sctītatē act⁹ q̄z ei⁹ gl'iosos q̄re
canonica scriptura nō habet.ibidē ar.j.
De vita Marie:⁊ an susceꝑit sacram̄ta oīa
no.leg⁹.ibidē plura ꝑ totum.
Vite actiue ⁊ ꝯtēplatiue merita quō p̄cellē
ter fuerint in Maria.ibidē par.ij
Vita spūalis triplex distīguit̄ et Marie vi
ta hec triplex quō in euāgelio significatur
li.x.par.iiij.per totum.
Votū virginitatis qñ ⁊ quō fecerit maria.
li.j.par.ij.ar.iij.ca.x.
Voto virginitatis facto quō potuit maria
ꝯsentire ī despōsationē matrionij li.i.p.vi.
ar.iij.ca.i.q̄sti.ij. Et li.viij.par.ij.arti.i.
Votū virginitatis an emiserit Joseph spō
sus marie.li.viij.par.ij.ar.iij.ca.iiij.
Vncta vtꝝ fuerit maria circa tēp⁹ sue mor-
tis.li.x.par.i.ar.i.qōne.ij.
Vnctōis ad sacramentū vtrū teneant̄ q̄ si-
ne infirmitatis dolore decedūt.ibidem.
Vsum rōnis vtꝝ habuerit maria in vtero
matris posita.vide in lr̄a R.
Vulnerari post mortē p̄ñte matre q̄re vo-
luit xp̄s.li.xij.par.i.ar.ij.ca.i.§.iij.
Vulneꝝ xp̄i numerus.ibidem paꝝ añ finē
capituli p̄scripti.

Sequit̄ de littera X.

Xp̄ūs alpha ⁊ o quō dicit̄.li.v.pte.ij
arti.ij.ca.i.
Xp̄s quare nō redemit angelos sꝫ
hoīes tm̄.li.i.par.i.arti.ij.ca.i.
Xp̄s testamētū in cruce faciēs q̄re nō fecit d̄
monarchia mūdi.li.xi.pte.ij.ca.vij.
Xp̄i incarnationez ꝙ tota trinitas sit oꝑata
li.i.par.vij.ar.i.ca.i.
Xp̄s vtꝝ venisset in carnē si hō nō peccassꝫ.
li.viij.par.i.ar.i.et li.xij.p.ij.ar.iij.§.i.
Xp̄s vtrū eq̄liter fuerit in virginis vtero si-
cut in celo.li.xi.par.i.ca.vi.
Xp̄s vtꝝ eq̄liter sit in sacramēto eucharistie
⁊ cōicātib⁹ digne sicut in ꝟgīs vtero.ibidē
Xp̄s q̄t vulnera habuerit. vide supra vul-
nerū christi numerus.
Xp̄iani q̄les p̄diligunt̄ ⁊ adoptant̄ a beata
Maria ī filios.li.ix.par.ij.ar.ij.qōe.i.ī fi.
Xp̄iani simplices q̄ plus afficiunt̄ deuotōe
ad btām Mariā q̄ꝫ ad xp̄m excusant̄.lib
xi.par.i.ca.xij.ꝓpe fi.

Finit tabula.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Initium beatitudinis est remotio miseriae

uris dormietis. et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias
et gladius non transibit terminos uros. Persequemini inimicos
uros. et corruent coram uobis. Persequentur quinque de uris
centum alienos. et centum ex uobis decem milia. Cadent inimi
ci uri in conspectu uro gladio. Respiciam uos et crescere
faciam multiplicabimini. et firmabo pactum meum uobiscum
Et comedetis uetustissima ueterum. et uetera nouis superue
nientibus proicietis. Ponam tabernaculum meum in medio uri
et non abiciet uos anima mea. Et ambulabo inter uos. et ero
uri deus. uosque eritis populus meus. Dicit dominus omnipotens. Gr. Ad dominum cum tribulatio

Os qui non despicis corde contritos. et ad fluctos miseriis
populum tuum ieiunii ad te deuocione clamantem propi
ciatus exaudi. ut quos humiliauit aduersitas attol
lat reparacionis tue prosperitas. Per

Fratres. Iustificati ex fide pacem AD ROMANOS.
habeamus. per dominum nostrum ihesum xpm. Per quem et accessum
habemus per fidem. in gratia ista in qua stamus. et gloriamur in
spe glorie filiorum dei. Non solum autem sed et gloriamur in
tribulationibus. Scientes quod tribulatio pacientiam
operatur. Pacientia autem probationem. probacio uero spem.
Spes autem non confundit. quia caritas dei diffusa est in cordibus uris
per spiritum sanctum qui datus est nobis. Tr. Laudate dominum omnes gentes. Quoniam

In illo tempore. Egrediente ihesu MATHEVM.
ab iericho. secuta est eum turba multa. Et ecce duo ceci
sedentes secus uiam. audierunt quia ihesus transiret. et clama
uerunt dicentes. Domine miserere nostri fili dauid. Turba autem
increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant
dicentes. Domine miserere nostri fili dauid. Et stetit ihesus
et uocauit eos. et ait. Quid uultis ut faciam. Dicunt
illi. Domine ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum ihesus

Viro discreto et honesto Jo. prepositio et priuacio in Greuerode